

MARIA RAZBA

PERSONALITĂȚI HUNEDORENE

(sec. XV - XX)

DICTIONAR

„*Personalități hunedorene* e o lucrare performantă, care impune considerarea ei dintr-un punct de vedere constructiv. Să privim deci jumătatea plină a paharului. A apărut în excelente condiții grafice, cuprinzând 560 de personalități în cam tot atâtea pagini format mare, cu un material iconografic de calitate, repartizat în VIII și XXIV planșe alb-negru și color, cu un *Cuvânt înainte* de părintele profesor dr. Mircea Păcurariu și cu tot aparatul riguros științific de bibliografie și indici. *Personalități hunedorene* de doamna Maria Razba va rămâne o lucrare de pionierat nu numai local și totodată de referință în domeniul bibliografic național. Iar ca fenomen cultural, cel mai important veniment editorial al anului la Deva.”

Ciobanu, Radu. -

În: Semne, 3, nr. 1-2, 2001

„Maria Razba oferă cititorilor hunedoreni și nu numai lor o lucrare complexă, de mare utilitate pentru cunoașterea unui domeniu de o asemenea importanță. Pe lângă enormul volum de muncă cerut de o asemenea întreprindere s-a investit și voință, și talent, textele elaborate îndeplinind criteriile unei cercetări științifice exacte și deopotrivă elevate. Dacă dicționarul este rezultatul muncii de decenii a autoarei în calitate sa de bibliotecar bibliograf, fișele adunate cu atâta osârdie ar fi rămas poate într-un fișier al bibliotecii județene dacă responsabilii acestora nu ar fi susținut ideea editării lucrării... Remarcăm, de asemenea, ținuta grafică a lucrării și bogata iconografie cu relevante imagini pentru viața spirituală, seculară a Hunedoarei.”

Emil Vasilescu. -

În: Biblioteca, nr. 5, 2001

„Dicționarul elaborat cu o trudă benedictă de către autoarea sa, este o carte care nu provincializează ci scoate dintr-o nedreaptă obscuritate provincia.”

Mircea Vaida Voevod. -

16 februarie 2000

EMIA

PERSONALITĂȚI HUNEDORENE

(sec. XV - XX)

MARIA RAZBA

PERSONALITĂȚI HUNEDORENE

Oameni de cultură, artă, știință, tehnică și sport
(sec. XV - XX)

Dicționar

Coperta IV: 1. - *Nicolaus Olahus*; 2. - *Iancu de Hunedoara*; 3. - *Avram Iancu*;
4. - *Matei Corvin*; 5. - *Aurel Vlad*; 6. - *Familia Densusianu*; 7. - *Iosif Hodoș*;
8. - *Ioan Mihu*; 9. - *Aurel Vlaicu*; 10. - *Silviu Dragomir*; 11. - *Francisc Hosu-Longin*;
12. - *Mircea Sântimbreanu*; 13. - *I. D. Sîrbu*

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

RAZBA, MARIA

Personalități hunedorene: oameni de cultură, artă, știință, tehnică și sport (sec. XV - XX): Dicționar / Maria Razba - Ediția a 2-a, revăzută și adăugită – Deva: Emia, 2004.

Bibliogr.

Index.

ISBN 973-8163-96-X

Consultanți științifici: Prof. univ. dr. Mircea Păcurariu
Dr. Ioachim Lazăr
Prof. univ. dr. Dumitru Fodor
Prof. Vasile Lechințan

Corectori: Prof. Rodica Lazăr
Prof. Olivia Jitea-Molodeț

© 2004 by Editura **EMIA**

www.emia.ro

Editura **EMIA**

330011, Deva, str. Mareșal Averescu, bl. 20, parter

jud. Hunedoara, România

Tel./Fax: +40 254 230246

E-mail: office@emia.ro

Nici o parte din această lucrare nu oate fi reprodusă fără acceptul în scris al Editurii EMIA.

Tehnoredactare: Vionela Cînda
Simona Simina
Edit Vad
Codruț Sebastian Făgăraș

Valoarea timbrului literar este de 2% din prețul de vânzare și se adaugă acestuia. Sumele se virează la Uniunea Scriitorilor din România, cont nr. 2511.1-171.1/ROL

PRINTED IN ROMANIA

MARIA RAZBA

**PERSONALITĂȚI
HUNEDORENE**

Oameni de cultură, artă, știință, tehnică și sport
(sec. XV - XX)

Dicționar

Ediția a II-a revăzută și adăugită

Cuvânt înainte prof. univ. dr. Mircea Păcurariu,
membru corespondent al Academiei Române

**Editura EMIA
DEVA – 2004**

Notă asupra ediției.

Dicționarul de față reprezintă ediția a 2-a revăzută și adăugită a ediției apărută în anul 2000, sub egida Bibliotecii Județene „Ovid Densusanu” Hunedoara - Deva.

Lucrarea a fost tehnoredactată parțial de către SC BIBLIOFOR 4 YOU Deva. La cele 560 de biobibliografii ale personalităților care s-au născut sau au trăit în județul Hunedoara, actuala ediție mai adaugă biobibliografiile a încă 137 de personalități.

Menționăm că dicționarul este adus cu informații la zi până în septembrie 2003.

Autorul

Cuvânt înainte

Nevoia unui Dicționar al personalităților hunedorene se resimțea de mult timp, mai ales dacă avem în vedere faptul că o serie de județe beneficiază de dicționare similare, care pun în lumină personalități remarcabile ale vieții culturale și științifice din diverse zone ale țării. Iată că acum, prin munca stăruitoare și plină de dăruire a Doamnei Maria Razba de la Biblioteca Județeană „Ovid Densusianu” Hunedoara-Deva, ni se oferă această primă și prețioasă contribuție la sintetizarea atâtor activități de ordin cultural, științific, artistic sau spiritual desfășurate în decursul timpului pe aria județului nostru.

Sunt prezentate – mai detaliat sau mai succint – biobibliografiile a 698 de personalități hunedorene: poeți și prozatori, istorici, pedagogi și teologi, oameni politici și ziariști, artiști plastici, muzicieni și folcloriști, oameni de teatru, medici, naturaliști, matematicieni, economiști și ingineri, sportivi de performanță, profesori de renume, fie români, fie maghiari, fie alte etnii, un adevărat mozaic de activități. Fie că este vorba de oameni de cultură, de artă, de știință, de slujitori ai Bisericii sau ai învățământului mediu și universitar, toți cei prezenți în Dicționar rămân, pentru toate generațiile, exemple vii de muncă stăruitoare, de dăruire pentru semenii lor, de oameni care au știut să pună mai presus de orice interese sau ambiții personale, interesele națiunii și ale culturii românești, contribuind astfel la progresul cultural, spiritual și economic al țării, la afirmarea drepturilor românești sub stăpânire străină. În același timp, prin ei, a crescut și prestigiul județului Hunedoara în fața întregii țări, dar și în fața străinătății. Considerăm că fiecare din cei prezenți aici ar merita cu prisosință nu o simplă biobibliografie a operei, ci câte o monografie aparte, lucrată de cercetători din ramura de activitate a fiecăruia.

Este adevărat că peste mulți din acești iluștri fii ai Hunedoarei s-a așternut o nemeritată uitare, din cauza conjuncturii politico-sociale de după al doilea război mondial, fapt care a creat dificultăți în prezentarea biobibliografică a unora. Este meritul Dicționarului de față că i-a readus printre noi, înfățișându-le munca plină de abnegație, pusă în slujba intereselor superioare ale neamului și țării.

Dicționarul de față este primul de acest gen pentru județul Hunedoara, fapt care motivează - într-un fel - omiterea nedorită a unor cărturari, o notă de oarecare subiectivism în prezentarea altora, anumite lacune de informare, poate și unele date eronate, față de care suntem siguri că cititorii vor fi îngăduitori. În pofida acestor mici imperfecțiuni, inerente oricărui început, meritele autoarei în elaborarea acestui Dicționar sunt incontestabile. El va fi, de acum înainte, un instrument de lucru și de informare absolut necesar atât pentru cercetătorii din variate domenii, cât și pentru categorii mai largi de cititori, dornici să cunoască trecutul județului Hunedoara, precum și personalitățile care s-au născut ori au activat aici. Iar acești străluciți reprezentanți ai județului nostru pot constitui modele demne de urmat și pentru alți intelectuali hunedoreni, și nu numai, dar mai ales pentru tinerii intelectuali de azi și de mâine care trebuie să fie mândri de predecesorii lor, dar, în același timp, să se străduiască să fie la înălțimea lor, mereu însuflețiți de dorința de a-și sluji cu demnitate țara și neamul. România va avea întotdeauna nevoie de oameni cu aceeași statură morală și culturală precum au avut iluștrii hunedoreni pe care îi prezintă acest minunat Dicționar.

Pr. Prof. Dr. Mircea Păcurariu
Membru corespondent al Academiei Române

Argument

Ediția a II-a a Dicționarului „Personalități hunedorene” încearcă să ofere o imagine mai completă a tot ceea ce este mai reprezentativ și valoros în cultura hunedoreană, referitor la personalitățile locale, personalități de primă mărime ale culturii românești, dar și persoane mai puțin cunoscute, care, prin strădania și contribuția lor, au îmbogățit patrimoniul cultural-științific al județului și al țării. Aceasta cu atât mai mult cu cât dicționarele naționale, prin natura și destinația lor, nu pot cuprinde, în mod exhaustiv, domeniile abordate. Dicționarul are la bază un bogat material documentar acumulat în peste 20 de ani, de Biblioteca Județeană „Ovid Densusianu” Hunedoara - Deva, odată cu constituirea fișierului bibliografiei locale a județului Hunedoara, - prin consultarea lucrărilor de referință (enciclopedii, dicționare, monografii, tratate, studii periodice și alte surse bibliografice).

Pentru completarea referințelor, s-a apelat, în unele cazuri, la fișe biobibliografice - chestionar, adresate direct unor personalități în viață sau pentru cei decedați, familiilor acestora, cărora le mulțumim pentru răspunsurile date. Ediția a II-a a Dicționarului a ținut seama de sugestiile și observațiile făcute la prima ediție, din anul 2000, încercând să cuprindă o sferă mai largă de informații și completarea dicționarului cu nume noi.

Am menținut în această ediție criteriile care au stat la baza includerii personalităților în Dicționar: persoane care s-au născut pe teritoriul județului, care s-au afirmat pe plan local, național și peste hotare; persoane care s-au născut în afara județului, care s-au afirmat în județ, în domeniile culturii, artelor, literaturii, științei și tehnicii; persoane care au publicat cel puțin două lucrări sau cel puțin zece studii ori articole în periodice de specialitate, pentru cei ce activează în domeniul literar și tehnico-științific; membri ai Uniunii Scriitorilor, ai Uniunii Ziaristilor, ai Uniunii Artiștilor Plastici, ai unor societăți literare, care au obținut premii în țară și străinătate, cu o bogată activitate publicistică și editorială; personalități care locuiesc în țară sau în străinătate, academicieni, membri ai unor academii și societăți științifice, doctori în științe, istorici, medici, preoți, economiști, sportivi de performanță, arhitecți, artiști plastici, cercetători, alți specialiști recunoscuți.

Pentru perioada medievală și modernă, am lărgit sfera de cuprindere, incluzând și personalități din alte domenii care, prin funcțiile și atribuțiile lor, au sprijinit activitatea culturală, au avut contribuții importante în cadrul *Astrei*, *Societății pentru Fond de Teatru Român*, a altor societăți, în înființarea de instituții și inițierea de publicații culturale, care au marcat pe plan spiritual viața localităților hunedorene. Ei au fost implicați în cultura română și cred că își au locul bine meritat în acest Dicționar.

Suntem conștienți că o asemenea lucrare nu poate fi exhaustivă, că selecția și tratarea subiecților este perfectibilă. Față de prima ediție care cuprindea 560 de nume, s-au făcut completări cu încă 138 personalități. Perioada de timp abordată se întinde de-a lungul secolelor XV-XX. Prezentarea personalităților este inegală, întrucât perioadele în care au trăit sunt diferite, iar informațiile și datele sunt și ele diferite. S-a încercat însă, pe cât posibil, prezentarea unitară, cu date bibliografice, studii, activitate profesională, relevându-se o scurtă contribuție a fiecăruia în domeniul în care a activat. Lucrările publicate (cărți, studii, articole) sunt prezentate în ordine cronologică, iar referințele despre activitate sunt date selectiv, în ordinea alfabetică a autorilor.

Lucrarea este completată cu un bogat aparat auxiliar, alcătuit din: „Index de nume”, „Indexul localităților de naștere a personalităților hunedorene”, o „Listă cu membrii titulari și corespondenți ai Academiei Române care s-au născut ori au activat în județul Hunedoara”, o hartă cu aria de proveniență a localităților unde s-au născut personalitățile, material iconografic și o coliță cu principalele monumente istorice hunedorene.

O bibliografie generală și o bibliografie locală selectivă cuprind principalele surse la care s-a apelat pentru redactarea Dicționarului.

Ne cerem scuze pentru unele lacune sau omisiuni în informații. Ni s-ar putea reproșa, mai ales referitor la persoanele în viață, că ne-am ocupat de unii prea mult, iar de alții prea puțin; s-ar putea obiecta, de asemenea, absența unor personalități, care este regretabilă, dar nu aceasta a fost intenția noastră. N-am inclus în Dicționar unele tinere speranțe, lăsând ca viitorul să decidă gradul în care și-au îndeplinit promisiunile.

Apariția acestui Dicționar se datorează Editurii „Emia”, din Deva, și colectivului editurii.

Ne simțim onorați că o mare personalitate a culturii românești, pr. prof. dr. Mircea Păcurariu, membru corespondent al Academiei Române, fiu al acestor meleaguri, a acceptat să scrie „cuvântul înainte” al lucrării, a citit întregul material și a făcut o serie de observații și completări la textele prezentate.

Dicționarul vede lumina tiparului după un lung efort, grație activității de tehnoredactare, depusă cu răbdare și consecvență de către Vionela Cînda, fost operator la Biblioteca Județeană Deva și doamnelor Simona Simina și Edit Vad, tehnoredactori, cărora le exprimăm profunda noastră recunoștință. De asemenea, aducem mulțumiri dr. Ioachim Lazăr de la Muzeul Civilizației Dacice și Romane Deva, care ne-a ajutat la redactarea lucrării, făcând observații pertinente; cercetătorului Vasile Lechințan de la Direcția Județeană Cluj a Arhivelor Naționale, pentru informațiile și referințele oferite în completarea materialului. Alăturăm mulțumirile noastre prof. univ. dr. Dumitru Fodor, pentru sprijinul acordat în consultarea materialului, mai ales în partea referitoare la personalitățile din domeniul științei și tehnicii.

Cele mai alese mulțumiri prof. Rodica Lazăr, de la Biblioteca Județeană „Ovid Densusianu” Hunedoara - Deva și prof. Olivia Molodetjitea de la Centrul Județean de Conservare și Valorificare a Tradiției și Creației Populare Hunedoara - Deva, pentru sprijinul moral acordat și ajutorul deosebit depus în corectarea lucrării.

Aceleași sincere și calde mulțumiri prof. Maria Basarab, dr. Adela Herban de la Muzeul Civilizației Dacice și Romane, prof. Marcela Herban de la Biblioteca Municipală Hunedoara, bibliotecarei Dorina Nistora de la Biblioteca Municipală Brad, conf. univ. dr. Constantin Medeanu, pentru informațiile care au îmbogățit materialul de studiu. De asemenea mulțumesc unor specialiști și cercetători din țară și județ, precum și unor membri ai familiilor celor dispăruți, care au oferit informații în completarea materialului. Mulțumesc personalului Bibliotecii Județene Deva care a fost alături de autoare în perioada redactării Dicționarului, d-nei Paulina Popa, director al Editurii „Emia”, care a sprijinit apariția acestei ediții.

La capătul acestui drum de peste două decenii de studiu, credem că acest Dicționar va fi util tuturor celor interesați de cultura hunedoreană, de cunoașterea personalităților care s-au născut ori au desfășurat aici o pilduitoare activitate de spiritualitate românească.

Autoarea

A

A. CHIȚEI, GHEORGHE

(1911 - 2004) - profesor

Născut la 23 septembrie 1911, în Ciurea, județul Iași. Urmează școala primară în satul Călărași, județul Botoșani, apoi Liceul „Laurian” din Botoșani. Absolvent al Facultății de Matematici a Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași (1937). În timpul celui de-al doilea război mondial a fost concentrat, apoi mobilizat și trimis pe frontul de la Iași (1 ianuarie 1944) unde a căzut prizonier. În 1945, este repatriat și își reia activitatea la catedră, ca profesor suplinitor la Liceul Ortodox „Avram Iancu” din Brad. După promovarea examenului de capacitate (1946), este numit profesor titular la Catedra de Matematici a Liceului „Avram Iancu” din Brad. În anul 1948, s-a transferat la Școala Normală Mixtă din Deva, unde a îndeplinit și funcția de director (1953-1961; 1964-1971).

A desfășurat o bogată activitate culturală: a fost directorul Universității Populare din Deva (1956-1963); președintele Societății de Științe Matematice, Filiala Deva (1952-1973). Ca profesor, a organizat olimpiadele de matematici și consfătuiri interregionale la Hunedoara și Deva. Ca director, s-a preocupat continuu de modernizarea procesului de învățământ, de realizarea unui complex de laboratoare moderne și a unui internat cu 300 de locuri pentru fete, de amenajarea unui cabinet de științe sociale și a unui laborator fonc. A fost lector la IPCD pentru matematici, din 1950, iar din 1960 a ținut lecții de metodica predării matematicilor și de matematică la cursurile pentru definitivat ale învățătorilor. În anul 1951 a fost numit conferențiar universitar la Institutul de Mine din Brad, până în 1953, când Institutul a fost transferat la București. Între 1972-1973, a fost profesor la seral, la Institutul de Subingineri Hunedoara, pentru secțiile Construcții Industriale, Civile și Electromecanică Metalurgică. A publicat numeroase articole și studii: „Metodica predării problemelor de construcții

geometrice”, „Corelația dintre matematici, fizică și desen”, (publicate într-o serie de cinci numere din ziarul „Drumul socialismului”, din Deva), „Propuneri la unele manuale de matematici” și două lucrări de metodică pentru predarea matematicii, menționate în bibliografia de specialitate universitară. A elaborat Anuarele Liceului Pedagogic pe anii școlari 1970-1973. Pentru activitatea desfășurată a fost distins cu numeroase premii: Medalia Muncii (1953); Premiul Special Republican, acordat de Ministerul Învățământului (1953); evidențiat în munca culturală de masă; „Profesor Emerit” (1963); „Gradația de aur” (1974); Diploma de „Exceelență în Cultură” (2001); titlul de „Cetățean de Onoare” al municipiului Deva (1996). S-a stins din viață în 2004, la Deva.

Lucrări publicate:

- *Metodica predării problemelor de construcții geometrice.* - Deva, 1956.
- *Metode pentru rezolvarea problemelor de aritmetică.* - București: Editura Didactică și Pedagogică, 1958. - 224 p.
- *Metode pentru rezolvarea problemelor de geometrie.* - București: Editura Didactică și Pedagogică, 1969. - 308 p.
- *Anuarele Liceului Pedagogic Deva pe anii 1970-1971; 1971-1972; 1972-1973.*
- *Anuarele Liceului Pedagogic Deva pe anii 1934-1970.* - Deva, 1970. - 382 p. + 34 p. fot.

Referințe:

- A. Chiței Gheorghe. *Fișă biobibliografică.* Deva, 2000. - (Multigr.).
- Opreșiu, V. I. „Metode pentru rezolvarea problemelor de geometrie” - În: *Drumul socialismului*, nr. 4565, 6 sept. 1969.
- *Razba, Maria. Prof. A. Chiței la 50 de ani - Biobibliografie* Deva: Biblioteca Județeană Deva, 2001.

ADAM, NICOLAE(n.1938) - *sculptor*

Născut la 20 februarie 1938, la Orăștie, județul Hunedoara. După absolvirea Școlii Medii de Arte Plastice București (1956), urmează cursurile Institutului de Arte Plastice „Ion Andreescu” din Cluj-Napoca, promoția 1962, clasa profesor Virgil Fulicea. După terminarea studiilor, funcționează ca metodist la Casa Creației Populare Deva (1962-1964); muzeograf la Muzeul de Artă Populară Orăștie (din 1964); consilier la Inspectoratul pentru Cultură al Județului Hunedoara (1990-2000). Membru al Uniunii Artiștilor Plastici, Filiala Deva - Hunedoara. Debutază public cu basorelieful „Dacii în luptă” (1962). În 1966, realizează bustul lui „Ion Pop Reteganul”, bronz, plasat în curtea Liceului Pedagogic din Deva, astăzi Școala Normală „Sabin Drăgoi”. În 1971, întreprinde o călătorie de studii în Cehoslovacia. În 1973, realizează bustul lui „Ovid Densusianu”, amplasat în centrul comunei Densuș; între anii 1974-1975, realizează trei altoreliefuri compuse prismatic, dedicate momentului literar „Palia de la Orăștie”, sculptură figurativă, cioplită în marmură albă de Rușchița. Soclul din beton în plan triunghiular, de un metru înălțime, sprijină un amplu basorelief realizat din marmură, înalt de 3 m și lat 2,50 m, care-l reprezintă pe „Șerban”, fiul diaconului Coresi, alături de Marian Diacul, ținând în mâna dreaptă un exemplar din „Palia de la Orăștie”. A mai realizat, cu scop ornamental, o serie de frize cu tematică sportivă și istorică, pe pereții exteriori ai sălilor de sport din Orăștie, ai Muzeului și Spitalului Nou, lucrări de dimensiuni mari, direct pe zid. A elaborat, în spirit realist, portrete și busturi: „Lucian Blaga”, lemn (1971); „Aurel Nedel”, lemn (1971); „George Coșbuc”, gips (1972); „Avram Iancu”, ciment (1973); „Ion Budai Deleanu”, gips (1995); „Nicolaus Olahus”, bronz (1998) - amplasat în centrul istoric al Orăștiei; „Michael Klein”, bronz (1995) - amplasat în fața Stadionului municipiului Hunedoara; gen. „Ion Bunoaica” (1997); domnitorul „Alexandru Grigorie Ghica”, bronz - amplasate în Cazarma Jandarmeriei din Timișoara. A participat în 1979, la Tabăra de Creație de la Lăzarea (județul Harghita) și, în 1998, la prima ediție a Taberei Naționale de Sculptură din Vața-Băi. Elaborează, în timp, compoziții monumentale: „Ștefan Luchian” (1973); „Burebista” (1979); „Omagiul lui Brâncuși” (1978); „Iancu de Hunedoara” (1989); „Nicolaus Olahus” (1995). În 1980, în colaborare cu arhitectul Vasile Opreșan, a realizat proiectul „Muzeul Dacilor” - o transpoziție modernă a monumentului solar al dacilor de la

Sarmizegetusa Regia. În 2002, a avut loc inaugurarea ansamblului arhitectonic de artă ambientală „Izvorul de aur al dacilor” amplasat în Orăștie. Participă la expoziții colective în: Deva, Craiova, Arad etc., cu compoziții în basorelief. A fost prezent la simpozioane și sesiuni științifice, a publicat studii și articole despre arta și folclorul hunedorean.

În anul 1999, i s-a acordat titlul de „Cetățean de Onoare” al municipiului Orăștie.

Colaborări:

„Informația Orăștiei”, „Miorița”, „Revista Orăștiei”, „Cuvântul liber”, „Ritmuri”, „Arhipelag”, „Palia” etc.

Lucrări publicate:

- *Anuarele Liceului Pedagogic Deva pe anii 1934-1970*. - Deva, 1970. - 382 p. + 34 p. fot
- *Orăștie. Fragmentarium. Documentar 1995*. Selecția documentelor realizate de Nicolae Adam. - Orăștie, 1995. - (S.C. Gutenberg S.A. Deva). - 110 p.; il.
- *Ion Budai Deleanu*. Biobibliografie. - Deva, 1996. - 38 p. - (Multigr). - (în colaborare).

Referințe:

- Apolzan, Lucia. *Drumuri, încercări, împliniri. Memorii*. - București: Editura Fundației Culturale Române, 1998.
- Barbosa, Octavian. *Dicționarul artiștilor români contemporani*. - București: Editura Meridiane, 1976, p. 12.
- Orăștie. *Enciclopedie*. - Deva: Editura Corvin, 2001, p. 20, 21.
- Tucă, Florian; Cociu, Mircea. *Monumente ale anilor de luptă și jertfă*. București: Editura Militară, 1983, p.288.

ALBERT, LADISLAU(n.1926) - *pictor*

Născut la 3 decembrie 1926, la Petrila, județul Hunedoara. Absolvent al Institutului de Arte Plastice „Ion Andreescu” din Cluj-Napoca (1955). Are profesori pe Aurel Ciupe și Gavril Miklossy. Debutază în 1955, la Târgu-Mureș. Participă la expoziții colective la Târgu-Mureș, Cluj-Napoca, Covasna, Miercurea-Ciuc, București. Lucrează, de obicei, peisaje, portrete și compoziții cu tematică socială, preocupat de descrierea realistă a motivului.

Referințe:

- Barbosa, Octavian. *Dicționarul artiștilor români contemporani*. - București: Editura Meridiane, 1976, p. 14-15.

ALBU, IOAN

(n.1920) - profesor universitar, doctor în medicină

Născut la 4 octombrie 1920, la Căstău, comuna Beriu, județul Hunedoara. A urmat Liceul „Aurel Vlaicu” din Orăștie, promoția 1939; Universitatea de Medicină din Cluj - Sibiu (1945) și Facultatea de Psihologie și Pedagogie a Universității din Cluj (1949). A studiat cu profesorii Victor Papilian și I.G. Rusu. Profesor consultant la Catedra de Anatomie și Embriologie a Universității „Iuliu Hațieganu” din Cluj-Napoca (din 1969). Doctor în medicină și chirurgie (1945). Studii de documentare, Moscova (1961), Catedra de Anatomie din Praga, Cehoslovacia (1975). Profesor, șef de catedră la Facultatea de Medicină a Universității Ecologice din București și rector al Institutului de Învățământ Medical și Cercetare „Andrei Mureșanu” Brașov; Director al Institutului de Învățământ Superior și Cercetare Cluj. Membru al Societății de Anatomie din Cluj, Societății de Morfologie Normală și Patologică Cluj și Timișoara; membru al Anatomische Gesellschaft, European Society of Teratology, Balkan Medical Union; membru în consiliul editorial „Revue Roumaine de Morphologie”, Acta Anatomica. A publicat 19 lucrări și peste 190 articole și studii în reviste de specialitate. Membru al Academiei de Științe Medicale din România.

Lucrări publicate:

- *Anatomia omului*. - Cluj: IMF, 1984
- *Ghid pentru lucrări practice*. - București, 1996.

Lucrări revizuite:

- Papilian, Victor. *Anatomia omului*, vol. 1. *Aparatul locomotor*. - Ediția a 8-a. Revizuită de prof. Ioan Albu - București: Editura All, 1992.
- Papilian, Victor. *Anatomia omului*, vol. 2. *Splanhnologia*. - Ediția a 7-a. Revizuită de prof. Ioan Albu - București: Editura All, 1992.
- Papilian, Victor. *Anatomia omului*, vol. 3. - București: Editura All, 1992.

Referințe:

- Baciu, Petru. Liceul „Aurel Vlaicu” - Orăștie. *Compendiu monografic 1919-1994*. - Deva, 1994, p. 63.
- Clujeni ai secolului XX. Dicționar esențial Cluj-Napoca; Casa Cărții de Știință, 2000, p.14.
- Lechințan, Vasile. *Prof. univ. dr. Ion Albu. Fișă biobibliografică*. - Cluj - Napoca, 2000. - (Multigr.).

ALBU, T. TOMA

(n.1943) - profesor universitar, doctor în matematici

Născut la 13 iulie 1943, în Petroșani, județul Hunedoara. Absolvent al Universității București, Facultatea de Matematică (1966). Doctor în matematici (1971) cu teza: „Asupra unor clase de module”. Bursă de studii „Humboldt” - Germania (1973, 1991, 1994, 1996). Activitate didactică universitară din 1966, în cadrul Universității București, Facultatea de Matematică, parcurgând toate gradele didactice, până la cel de profesor universitar (1993). Visiting Professor - Osaka City University și la Universitatea din Padova; Visiting Scientist - la nouă universități din Germania, Israel, Marea Britanie, Canada, SUA. A desfășurat activitate științifică în domeniile: algebră, algebră comutativă, teoria algebrică a numerelor, teoria inelelor și modulelor. Autor al unor lucrări științifice, a peste 55 de studii și articole publicate în România, SUA, Germania, Marea Britanie, Franța, Italia, Olanda, Ungaria, Polonia, Elveția, Japonia. A participat cu studii și comunicări la simpozioane și conferințe în Germania, Belgia, Cehia, Ungaria, Statele Unite ale Americii, Mexic, Italia. A susținut peste 40 de conferințe la numeroase universități din Germania, Grecia, Italia, Marea Britanie, Belgia, Franța, Japonia, Israel. Distins cu Premiul „Simion Stoilov”, al Academiei Române (1984). Este membru al Societății de Științe Matematice din România (1966); al Societății Matematicienilor din România (1990); și „American Mathematical Society” (1974).

Lucrări publicate:

- *Relative Finiteness in Module Theory*. New York: Editura Marcel Dekker, 1984.
- *Capitole de teoria algebrică a numerelor*. București: Editura Academiei Române, 1984.

Referințe:

- *Dicționarul specialiștilor un „Who's Who” în știința și tehnica românească.* - Vol. 2. București: Editura Tehnică, 1998, p. 17.

ALEX, LEON

(1907-1944) - pictor

Născut la Petroșani, județul Hunedoara, în anul 1907. În 1916, se stabilește la Oradea. Din 1923, lucrează ca litograf iar din anul 1930, se dedică picturii și graficii. În 1933, organizează prima expoziție. În 1934 și în 1936, publică două mape cu litografii. Începând cu anul 1936, se dedică numai picturii. Pleacă la Paris, de unde este expulzat în anul 1938. În anul 1940, se stabilește la Oradea. Arta sa este tributară unui expresionism cu rezonanțe sociale.

Moare pe front, în anul 1944.

Referințe:

- Deac, Mircea. *50 de ani de pictură (1890-1940).* Dicționarul pictorilor din România. București, 1996, p. 90.

ALICU, DORIN

(n. 1948) – doctor în istorie, arheolog

Născut la 12 octombrie 1948, în comuna Pui, județul Hunedoara. Studii secundare la Lupeni. Absolvent al Facultății de Istorie a Universității „Babeș-Bolyai” Cluj (1972). Muzeograf (1972); șef de secție la Muzeul de Istorie a Transilvaniei; director la Muzeul Național de Istorie a Transilvaniei, Cluj-Napoca (1983). Doctor în istorie (1997). Șantiere arheologice explorate la Chinteni, Cluj, Ulpia Traiana Sarmizegetusa. A publicat articole și studii în reviste de specialitate din țară și străinătate.

Lucrări publicate:

- Roman Lamps from Sarmisegetusa. 1977 (coautor).
- Figured Monuments from Ulpia Traiana Sarmisegetusa. 1979 (coautor).
- Colonia Ulpia Traiana Augusta Dacia Sarmisegetusa, 1984 (coautor).
- Townplanning and population in Ulpia Traiana Sarmisegetusa, 1995 (coautor).
- Arhitectura română în Dacia Superior. Amfiteatrele cu specială privire la amfiteatrul de

la Ulpia Traiana Sarmizegetusa. Teză de doctorat. Conducător științific prof. dr. Nicolae Gudea – Cluj-Napoca: Universitatea „Babeș Bolyai”, 1997, - 297 p. - (Multigr.).

- Ulpia Traiana Sarmisegetusa. Amfiteatrul I. 1997 (coautor).
- *Les amphitheatres de la Dacie romaine* – Cluj-Napoca: Napoca Star, 2000. (în colab.).

Referințe:

- Clujeni ai secolului XX. Dicționar esențial. - Cluj-Napoca: Editura Cărții de Știință, 2000, p. 14.

ALMAȘAN, A. BUJOR

(1924-1998) - inginer minier, profesor universitar, doctor docent în științe, ministru

Născut la Deva, la 23 iunie 1924. Absolvent al Liceului „Decebal” Deva, promoția 1943. Studii universitare la Institutul de Mine din Leningrad (1948), specialitatea Exploatare Miniere. Doctor inginer cu teza: „Dirijarea presiunii acoperișului la exploatarea stratului III din Valea Jiului, în felii orizontale” (1951); dr. docent în științe (1974). Activitate didactică universitară, fiind profesor la Universitatea din București; activitate de cercetare în domeniile: exploatarea, evaluarea și valorificarea zăcămintelor. Contribuții la crearea bazei energetice în bazinul Motru - Rovinari; deschiderea de noi zăcăminte (minereu de fier (Căpuș); minereu de cupru (Deva și Roșia Poeni); începerea forajului în Marea Neagră. Ministru al Minelor în perioada 1952-1976. Paralel cu funcția de ministru, este profesor universitar la Institutul de Mine Petroșani și la Facultatea de Geologie a Universității din București, contribuind la pregătirea a zeci de promoții de absolvenți pentru domeniile minier și geologic. A stimulat și sprijinit activitatea de cercetare științifică și proiectare tehnologică în domeniul mineritului, înființând institute și promovând puternice colective de specialiști la Petroșani, Baia-Mare, Deva, Cluj-Napoca, Craiova. A extins acțiunea de cooperare cu ministerele de resort din țările vecine, cu institutele de specialitate și marile companii și corporații miniere din țările Americii Latine, Africii și Asiei. A desfășurat o bogată activitate de cercetare științifică și editorială, realizând numeroase studii, manuale universitare, tratate de specialitate și îndrumătoare de bază pentru specialiștii care activează în domeniul mineritului și geologiei. A fost principalul inițiator și organizator al Conferinței Naționale

Române de Tehnică Minieră, din 1968, și al celui de-al VII-lea Congres Mondial Minier, ținut la București, în 1972, manifestări cu o largă participare mondială. Pentru activitatea desfășurată i s-a conferit titlul științific de doctor docent. După plecarea de la conducerea Ministerului Minelor, a fost profesor la Universitățile din București și Petroșani, conducător de doctorate în cele mai importante domenii ale științei, industriei miniere și geologice. A elaborat 45 de studii și comunicări, 90 de contracte de cercetare, în cadrul Biroului de Expertiză și Consulting al Universității București.

S-a stins din viață la Deva, la 29 mai 1998.

Lucrări publicate:

- *Industria minieră*. - În: Industria României. București: Editura Academiei, 1965.
- *The mining industry of Romania*. București: Editura Meridiane, 1968.
- *L'industrie minière de la Roumanie*. București: Editura Meridiane, 1968. - 71 p.
- *Exploatarea și valorificarea zăcămintelor de substanțe minerale utile solide*. București: Editura Didactică și Pedagogică, 1982.
- *Perfecționarea metodelor de săpare a lucrărilor miniere*. - București: Editura Tehnică, 1983.
- *Exploatarea zăcămintelor minerale din România*. - București: Editura Tehnică, 1984. - Vol. 1. - 494 p; - Vol. 2. - 442 p.
- *Seismologia lucrărilor cu explozivi în industrie*. - București: Editura Tehnică, 1987. - (în colaborare cu Enescu Dumitru).
- *Zăcămintele miniere: exploatare, valorificare*. - București: Editura Tehnică, 1989. 305 p.

Referințe:

- *Dicționarul specialiștilor, un „Who's who” în știința și tehnica românească*. - Vol.1. Ediția I. - București: Editura Tehnică, 1996, p. 19.
- *In memoriam prof. univ. dr. ing. Bujor Almășan*. - În: Revista Minelor, nr.6, 1998, p. 40.

Născut la 25 februarie 1930, la Deva, județul Hunedoara. Frate cu Bujor Almășan. Absolvent al Liceului „Decebal” din Deva, promoția 1948. Și-a început studiile universitare, în 1948, la Facultatea de Silvicultură și Exploatare Forestiere și din 1949, la Facultatea de Silvicultură din Leningrad (azi Sankt Petersburg), unde și-a susținut licența în Entomologie Forestieră (1953). În 1962, a susținut dizertația pe tema faunei cinegetice din Munții Altai. Acest titlu i-a fost echivalat în România cu cel de doctor docent, titlu pe care nu l-a mai obținut nici un specialist român în domeniul cinegeticii. Între 1954-1992, a lucrat la Institutul de Cercetări și Amenajări Silvice, conducând, o lungă perioadă de timp, Colectivul de Vânătoare și Salmonicultură, în cadrul căruia a desfășurat o bogată activitate de cercetare științifică. A publicat peste 250 de articole și lucrări de specialitate, în publicații periodice din țară și străinătate. A ținut prelegeri, în calitate de profesor asociat, la Facultatea de Silvicultură din Brașov (1966-1968), la Universitatea „Atheneum” din București (1995-1996), precum și la Universitățile din Göttingen (1979), München (1990), Brno (1991). A fost membru fondator al Societății Cinegetice Române (1993).

S-a stins din viață la 6 iulie 1998.

Colaborări:

„Vânătorul și pescarul român”, „Artemis”, „Diana”, „Revista pădurilor”, „Studii și Cercetări INCEF” etc.

Articole din periodice:

- *Contribuții la cunoașterea răspândirii ursului (Ursus arctos L.) în R.P.R.* - În: Studii și Cercetări INCEF. - Vol.23 A, 1963.
- *Răspândirea principalelor specii de vânat în RPR*. - În: Studii și Cercetări INCEF București. - Vol.23 A, 1963. - (în colaborare cu G. Popescu).
- *Situația caprei negre în România*. - În: Almanahul Vânătorul și Pescarul Sportiv, 1968.
- *Criterii de clasificare pe bonitate a fondurilor de vânătoare în România*. - În: Studii și Cercetări ICPDS București. Vol. 29, 1973. - (în colaborare).
- *Efectivele actuale și optime de vânat pe unități regionale*. - În: Zonarea și regionarea ecologică a pădurilor din RSR. - București: ICAS, seria a 2-a, 1980.

Referințe:

- *Dr. doc. Horia Almășan. Necrolog*. - În: Vânătorul și pescarul român, nr.10, 1998, p.7.

ALMĂȘAN, HORIA

(1930-1998) - doctor docent, cinegetician

- Nesterov, Vadim. *In memoriam Horia Almășan*. - În: Artemis, 1998; Diana, nr.11-12, 1998, p.53.

ALMĂȘAN-RADU, ANETA

(1927 - 2001) - *doctor în filosofie, sociolog*

S-a născut la 28 august 1927, în Deva, județul Hunedoara. Soră cu Bujor și Horia Almășan. Urmează cursurile primare și Liceul „Regina Maria” din Deva (1933-1946). Absolventă a Facultății de Filosofie a Universității București (1956). Doctor în Filosofie, specialitatea Sociologie, la Academia de Studii Sociale și Politice din București. După absolvirea facultății, este ziaristă la ziarul „Scânteia” (1949-1958); cercetător științific la Centrul de Sociologie al Academiei RSR (1967-1972); proiectant principal și șef de colectiv la Institutul de Sistemizare a Localităților și Gospodăriei Comunale București (1972-1979); conducătorul colectivului de Sistemizare și Amenajarea Teritoriului, la Institutul de Proiectări Hunedoara - Deva, până la pensionare, în 1982. A efectuat cercetări științifice privind: evoluția raportului sat - oraș; opiniile populației privind dezvoltarea satelor și orașelor din zona de influență a orașelor Reșița, Deva - Simeria - Călan - Hunedoara, Piatra-Neamț, Târgu Jiu - Țicleni - Târgu Cărbunestii - Motru; studiul privind dezvoltarea Văii Jiului; studiul privind mobilitatea teritorială a populației la nivelul țării, pe 30 de ani. Colaborări la studii și proiecte de sistemizare și amenajare a teritoriului. Prezențe la sesiuni de comunicări științifice și seminarii la: București, Deva, Constanța. Participare, ca expert, la Seminarul ONU, în Estepona (Spania), cu tema „Politici de dezvoltare a localităților și teritoriului” (1974); asistență și consultanță tehnică acordată în Liberia și Ghana; elaborarea de programe privind integrarea rural-urbană în zone marginale (1975). A participat la Seminarul Internațional de la Brugges (Belgia) cu comunicarea „Locuința și socializarea copilului” (1983). Membră în Comisia Națională de Demografie și în Biroul Executiv al Comisiei Mondiale pentru Locuința Familială (1980-1989).

În 1999, a fost aleasă membră în „Grupul Profesional al Femeilor” de către Institutul Biologic American.

S-a stins din viață la Deva, la 14 decembrie 2001.

Referințe:

- *Aneta Almășan - Radu. Fișă biobibliografică*. - Deva, 2000. - (Multigr).

ALMĂȘANA-CIONTEA, ANA

(n. 1959) *solistă de muzică populară, pictoriță, poetă*

S-a născut la 7 august 1959, în satul Cerbia, comuna Zam, județul Hunedoara.

A urmat școala primară în satul natal, școala generală în comuna Zam, Liceul de Arte din Deva - promoția 1979. Absolventă a Facultății de Arte, Secția Etnomuzicologie a Universității „Hyperion” București, promoția 1996.

A lucrat la Tipografia Deva (1979-1990); director la Căminul Cultural din Zam (1990-1999); referent cultural la Casa de Cultură Hunedoara; profesor de religie la Școala Generală nr. 1 din Hunedoara (din 1999). Solistă de muzică populară, poetă și pictoriță talentată, culegătoare de folclor din toate zonele folclorice ale județului Hunedoara și din majoritatea zonelor folclorice din țară. Pe lângă poezie publică interviuri, lucrări de pictură și grafică în ziare și reviste. A debutat editorial, în anul 2001, la Editura „Emia” din Deva, cu volumul de poezii „Mă pierd în brațele tale”.

Activitate artistică:

Ca solistă de muzică populară a colaborat cu ansamblurile folclorice: „Silvana” (Deva), „Getusa” (Deva), „Hațegana” (Hunedoara), „Doina Mureșului” (Orăștie), „Banatul” (Timișoara), „Mărțișorul” (Cluj Napoca), „Brăulețul” (Constanța), „Rapsozii Zarandului” (Arad), „Crai Nou” (Alba Iulia), „Doina Gorjului” (Tg. Jiu), cu Orchestra Radio - Televiziunii Novi-Sad (Iugoslavia), „Lucaefărul” (Vârșet, Iugoslavia), ș.a. Colaborări la posturile de radio București, Brașov, Deva, Hunedoara, Cluj, Constanța, Turda, Târgu-Mureș, Bistrița, Novi-Sad și Vârșet (Iugoslavia); Colaborări la posturile de televiziune din București, la emisiunile „Tezaur Folcloric”, „Debut 50 plus”, „Tradiții”, „Medalion de Interpret”, „Acasă la români” (TV Acasă), la TV Antena 1, ProTV - București, Deva; Prima TV, TVR Cluj, Râmnicu-Vâlcea; România Internațional, TV Novi-Sad - Iugoslavia ș.a.

A participat la festivaluri ale cântecului și dansului popular, unde a obținut numeroase premii:

Premiul I la „Festivalul Cântecului, Dansului și Portului Popular din Țara Zarandului”, ediția a XV-a - (1983) - Moneasa - Arad; Festivalul „Țară nouă, cântec tânăr”, ediția a III-a, Vaslui (1983), „Cântecele Streiului”, Ediția a XIII-a, Simeria (1986); „Narcisa de

aur”, Costești, Argeș (1987); „Steaua Litoralului”, Constanța (1989)

Premiul II la „Primăvara Oltenescă” Târgu-Jiu (1985), „Cântec nou în Mehedinți” Turnu Severin, (1989).

Premiul III la Festivalul „Aurelia Fătu-Răduțiu” - Herculane (1988).

Premiul special pentru autenticitate la Festivalul „Prag de plămădire a istoriei românești” - Hațeg (1986).

Premiul special al Consiliului Județean al Sindicatelor la Festivalul „Steaua litoralului”, ediția a XVI-a (1986) Constanța.

Premiul special al Juriului la Festivalul „Cântecele Oltului”, Râmnicu - Vâlcea, (1986) ș.a.

Turnee artistice în străinătate:

Franța (1983, 1990, 1993); Austria (1994-1996), Italia (1995), Republica Moldova (1990); Turcia (1995), Grecia (1995), Egipt (1996); Iugoslavia (1997, 1998, 1999).

Casete audio:

Doamne ajută și dă bine - 1997; *Pe drumul Banatului* - 1998; *Eu te iubesc atât de mult. Romante și Cântece de petrecere* - 1998; *Ce mi-i drag mie pe lume* - 1998; *Asta-i sara de Ajun. Colinde* - 1998; *Iisus se naște. Colinde împreună cu dubașii din Almaș-Săliște* - 2001; *Lume dragă* - 2001; *Eu doinesc, pădurea sună* - 2001.

Lucrări de pictură și grafică:

„Zețe și muritori”; „Destine”, „Mănăstirea Râmeț”, „Schitul din Retezat”, „Casa bătrânească din Apusen”, „Sate pădurenești”, „Râșorul la izvoare”.

Are peste 40 de lucrări de pictură în colecții particulare.

Lucrări publicate:

- *Mă pierd în brațele tale. Poezii* - Deva, Emia, 2001. -64 p. - (Poesis).

Colaborări:

„Miorița”, „Lumina”, „Viața militară”, „Renașterea” (Timișoara), „Unirea” (Alba-Iulia), „Drumul socialismului”, „Cuvântul liber”, „Hunedoreanul”, „Oglinda”, „Transilvania Jurnal”, „Călăuză”.

Referințe:

- Ana, Almășan-Ciontea. *Fișă biobibliografică* - Deva, 2002.

ALMĂȘESCU, TREBONIU

(1873-1919) - arhitect, inginer

Născut în mai 1873, la Galați, unde tatăl său se stabilise după terminarea Școlii de Poduri și Șosele din București. În 1877, familia sa se mută la Deva. Urmează școala elementară și liceul la Deva, apoi Politehnica din Budapesta, Secția Arhitectură, cu o bursă a Fundației „Emanuil Gojdu” (1900). După absolvirea studiilor, devine inginer constructor, angajat la Serviciul de Construcții al Comitatului Hunedoara, realizând numeroase proiecte. A proiectat și a construit Preparandia din Deva, azi Școala Pedagogică „Sabin Drăgoi”, pe parcursul a trei etape (1882; 1892; 1911), precum și Parva Curia, curtea cea mică, printre utilități numărându-se și acelea de tezauriat și sediu al Comitatului. A realizat proiectul și a supravegheat lucrările de construcție a podului de la Ilia peste Mureș, care rezistă și astăzi; lucrările la Liceul din Löcse, Liceul din Brad și alte proiecte făcute gratuit, în special la sate. În 1916, a fost arestat pentru fapte „netemeinice”, deținut și maltratată la Sibiu. A fost eliberat în noiembrie 1918, după care a mai trăit doar câteva săptămâni, până la 3 ianuarie 1919. Din modesta sa avere a lăsat 2.000 de coroane Bisericii Ortodoxe din Deva, pentru ajutarea copiilor nevoiași.

Referințe:

- *Treboniu Almășescu. 1873-1919.* Fișă biobibliografică. - Deva, 2000.
- Dobre, I. *Zile mari, istorice.* - În: *Curierul Hunedoarei.* - 1, nr. 1, feb. 1919, p. 2, 3.

ALMĂȘESCU, ULPIU

(1876-1936) - jurist

Născut la 7 noiembrie 1876, la Galați, unde se stabilește cu familia. Urmaș al unei vechi familii românești din Deva, ce purta numele de Almasy, frate cu Treboniu Almășescu. Rămas văduv de timpuriu, tatăl său se reîntoarce la Deva, cu doi copii mici. Urmează școala elementară la Deva, liceul la Sibiu și Facultatea de Drept la Cluj. După stagiatura făcută la Brașov, în anul 1911, se stabilește ca avocat la Deva. Activează în cadrul societăților culturale locale. În primul război mondial este mobilizat ca locotenent de justiție militară, la Viena (1914). Este numit primul comandant al Gărzii Naționale din Deva. În timpul retragerilor armatelor germane și maghiare, primește sarcina de a păzi gara din Deva. Participă la Marea Adunare de la Alba-Iulia din 1918.

S-a stins din viață în ianuarie 1936, în vârstă de 59 de ani.

Referințe:

- Ulpiu Almășescu. *Fișă bibliografică*. Deva, 2000.
- Palamariu, Olimpia. *Deva în preajma Unirii*. - În Cuvântul liber. - 8, nr. 1777, 30 nov. - 1 dec. 1990, p. 1, 3.
- Petresc, Dorin. *Cu tricolorul la rever*. În: Cuvântul liber. - 10, nr. 2268, 17 nov.1998, p.1, 8.
- Șuiaga, Victor I. *Prin noi se unesc pe vecie Muntenia, Ardealul, Moldova*. - În: Flacăra. 32, nr.50, 16 dec. 1983, p.15.

- Chirica, Neculai. *Profil: Ionel Amărieuței*. În: Ritmuri hunedorene, iul. 1979, p. 14.
- Ciobanu, Radu. *Poet în toamnă. Ionel Amărieuței la 60 de ani*. - În: Opinii Culturale. - nr. 1, 1996, p. 6-7.
- Evu, Eugen. *Poezia mărturisirii lumii*. - În: Semne. - 1, nr.2, iun. 1999, p.7.
- Sârbu, Aurelian. *Privind printr-un ochian întors*. - În: Arhipelag. - 2, nr. 2-3-4, 1999, p. 26, 27.
- Susan, Dumitru. *Ionel Amărieuței. Vinovat de plecarea cocorilor*. - În: Drumul socialismului. - 40, nr. 9538, 17 iul. 1988, p.2.

AMĂRIUȚEI, IONEL

(n. 1935) - scriitor

Născut la 23 noiembrie 1935, în orașul Panciu. Studii liceale în orașul natal. Autodidact. În 1953, este nevoit să părăsească orașul natal și se stabilește la Deva, apoi la Călan, unde ocupă, în mod provizoriu, un post de muncitor necalificat. Provizoratul a durat 37 de ani, până la pensionarea sa în 1990. A debutat cu versuri, în timpul satisfacerii stagiului militar, în revista „Viața militară”. Debut editorial în 1972, cu volumul de versuri „Claviaturi”, apărut la Editura Litera. A făcut numeroase înregistrări la Radio București, Timișoara, Iași, Cluj. I s-au tipărit versuri în diferite antologii.

Colaborări:

„România literară”, „Orizont”, „Astra”, „Transilvania”, „Familia”, „Tribuna”, „Steaua”, „Ateneu”, „Literatorul”, „Convorbiri literare”, „Cronica”, „Ritmuri hunedorene”, „Orient Latin”, „Opinii culturale”, „Observator” (München), „Scânteia”, „Drumul socialismului”, „Cuvântul liber” etc.

Lucrări publicate:

- *Claviaturi*. - București: Editura Litera, 1973. 63 p. + 1 f. portr.
- *Vinovat de plecarea cocorilor: versuri*. București: Editura Litera, 1987. - 48 p.
- *Privind printr-un ochian întors*. - Deva: Călăuza, 1999. - 70 p. - (Lucian Blaga).

Referințe:

- Bîrla, Georgeta. *Ionel Amărieuței* - colecționar și poet. „Sunt un industriaș al visului” - În Cuvântul liber - 12, nr. 2850, 23 feb. 2001, p.5.

AMLACHER, ALBERT I.

(1847-1939) - profesor, istoric, scriitor sas, doctor în filosofie

Născut la 27 decembrie 1847, în orașul Orăștie (Broos), județul Hunedoara, într-o familie de emigranți din regiunea Amlach (Austria), care s-a stabilit, pe la mijlocul secolului al XVIII-lea, în zona Orăștiei. Între 1855 și 1858, urmează cursurile Școlii Confesionale Evanghelice CA (Luterane), din orașul natal. Frecventează cursurile Liceului Săsesc Evanghelic din Sibiu (1859-1863), și ale Liceului Săsesc din Sighișoara (1864 - 1867). Student la „Herzoglich - Sächsische Gesamt Universität” din Jena, Facultatea de Filosofie și Teologie (1868); student la „König Friedrich Wilhelm Universität”, Berlin (1869); la „Herzoglich Badische Ruprecht - Carolinische Universität”, Heidelberg (1871). Doctor în filosofie și magistrul în arte libere (1872). În 1873, intră în învățământ la Orăștie. Director adjunct la Școala Confesională Evanghelică din Orăștie (1874). În 1875, refuză o catedră, respectiv conducerea Liceului din Speyer (Germania), deși ar fi primit un salariu anual de 20 de ori mai mare decât la Orăștie. Obține diploma în Teologie (1877). Membru fondator al Asociației Carpatine (Karpatenverein) (1880), care a încercat să antreneze intelectualii și alte categorii sociale în activitatea de turism. În semn de prețuire pentru activitatea depusă, cabana de pe muntele Șurianu s-a numit, la începutul secolului al XX-lea, „Cabana Albert Amlacher”. Ocupă al doilea post de predicator la Sebeș (1882). Este ales preot evanghelic la Romos (1891). Membru de onoare al Asociației Cercetătorilor în Istoria Austriei (1894). Membru de onoare al Asociației Istorice și Arheologice a Comitatului Hunedoara (1897). Este menționat în „Lexiconul scriitorilor”, editat de Dr.

Friedrich Schuller (1902). În 1924, s-a pensionat ca preot și s-a retras la Orăștie.

Moare la 14 ianuarie 1939, la venerabila vârstă de 92 de ani.

Colaborări:

În total sunt cunoscute aproape 50 de periodice: *Amicul Familiei*, (Gherla), *Banater Tageblatt*, *Berliner Deutsche Literaturzeitung*, *Berliner Lokalanzeiger*, *Berliner Neueste Nachrichten*, *Berliner Tageblatt*, *Berliner Zeitung am Mittag*, *Brassoï Lapok*, *Brooser Generalanzeiger*, *Die literarische Welt*, *Familia*, *Frankfurter Zeitung*, *Gartenlaube* (Leipzig), *Gazeta Transilvaniei*; *Hannoverscher Kurrir* *Illustriertes Sonntagsblatt* (Stuttgart), *Leipziger Neueste Nachrichten*, *Leipziger Tageblatt*, *Neppendorfer Blätter*, *Neuer Volkskalender*, *Pester Lloyd*, *Pesti Napló*, *Prager Presse*, *Rândunica* (Sibiu), *Szászváros és Vidéke*, *Siebenbürgisch Deutsches Tageblatt*, *Sudetendeutsche Tageszeitung*, *Telegraful Român* (Sibiu), *Über Land und Meere*, *Verlag Drotleff* (Hermannstadt), *Verlag Schönlein* (Stuttgart), *Waldheims Illustrierte Blätter* - Wien.

Lucrări publicate:

(*Schițe și nuvele*):

1866 - Ein Abend im Zigeunerlager (O seară în tabăra Țiganilor); Der Graf von Rodt (Contele din Rodt).

1868 - Eine Luchsjagd in den Karpaten (O vânătoare de râși în Carpați); Gefunden (Găselnița); Im Elsaß Europas (În Alsacia Europei); Eine gefährliche Ringel-taubenjagd (O vânătoare periculoasă de gugustiuci); Eine Gemsjagd auf dem Retezat (Vânătoare de capre negre în Retezat). Auf einem Sächsischen Bauernhof (O gospodărie țărănească săsească). Bär und Keiler (Ursul și mistrețul); Mit Leuchtfener und Sacknetz (Cu foc de iluminare și cu plasă).

1869 - Eine sächsische Bauernhochzeit (O nuntă țărănească la sași); Eine Dachsjagd (O vânătoare de viezure); Der Schatz des Augustus (Comoara lui Augustus); Ein Ausflug in die kleine Walachei (O excursie în mica Valahie); Am Heiratsbaum (La copacul nunții); Hirtenleben in den Karpaten (Viața de cioban în Carpați).

1870 - Eine Brennjagd in den Karpaten (O vânătoare de urși în Carpați); Sturm auf dem Adriatischen Meer (Furtună în Adriatică); In der Krähenhütte (În coliba ciorilor); An der unteren Donau (Pe cursul inferior al Dunării); Eine Steppenjagd (O vânătoare în stepă); Ungarisches Hirtenleben (Viața de păstor maghiar); In der Geisterschenke (La hanul fantomelor); Ein Blick in den Orient (O privire asupra Orientului).

1879 - Auf der Audorfer Alm (Pășunea alpină de la Gura Râului); Ein Tag unter Strolchen (O zi printre pierde-vară); Der Schwarze Schmuggler (Contrabandistul negru); Auf Leben und Tod (Pe viață și pe moarte).

1880 - Der Schwammfischer von Spalmadore (Pescarul de bureți din Spalmadore); Der Goldfresser (Mâncătorul de aur); Eine Fischotterjagd (O vânătoare de vidre).

1881 - Im Weißen Morast (în mlaștina albă); Weihnachtsabend unter Wolfen (Ajun de Crăciun printre lupi).

1883 - Der Wolfstoter (Ucigașul de lupi); Das Haus an der Halde. Eine Geschichte aus den Karpathen. Siebenb. Volksfr, nr. 50, 1893, p. 312-313, 321-322, 328-330, 335-336, 347-348.(Casa de pe coastă); Der Hammeldieb. (Hoțul de berbeci).

1884 - Um eines Baumes Dicke (Cu grosimea unui copac); Der Schlickläufer (Alergătorul printre noroaie); Der Schmuggler von Torbole (Contrabandistul din Torbole); Von Wildpferden entführt (Răpit de caii sălbatici); Das kalte Herz (Inima rece).

1886 - Das Ochsenkreuz (Jugul bouului); Die Glückskugel (Glonteale norocului).

1893 - Galizische Bauernhochzeit (Nunta țărănească galițiană);

1901 - Aus dem Lande der Huzulen (Din Țara Huțulilor); Gesucht (Căutat).

Lucrări istorice:

1876 - Ein urkundlicher Beitrag zur ältesten Geschichte des Brooser Kapitels (Contribuție la istoria cea mai îndepărtată a construcției bisericesti din Orăștie).

1879 - Die Türkenschlacht auf dem Brootfelde. Hermannstadt. Josef Drotleff Buchdruckerei und Papierhandlung (Lupta cu turcii pe Câmpul Pâinii); Aus der „guten alten Zeit“ einer Sachsenstadt. Hermannstadt, Buchdruckerei Josef Drotleff (Din „îndepărtatele vremuri bune“ ale unui oraș săsesc).

1880 - Urkundenbuch zur Geschichte der Stadt und des Stuhles Broos (Culegere de documente cu privire la istoria orașului și a scaunului Orăștiei).

1886 - Die Geschichte der zweiten Zerstörung Mühlbachs durch die Türken, 1661 (Istoricul celei de a doua distrugerii a Sebeșului de către turci, 1661).

1907 - Kellings Untergang im Türkeneinfall von 1438 (Pieirea Călnicului în urma năvălirii turcilor din 1438).

1908 - Zwei Urkunden zur Geschichte der Bulgaren in Baumgarten (Două documente cu privire la istoricul bulgarilor din Bungard).

1912 - „Rumes. Aus Vergangenheit und Gegenwart einer siebenbürgisch sächsischen Dorfgemeinde“ Hermannstadt, Buchdruckerei W. Krafft (Romos. Din trecutul și prezentul unei comunități rurale săsești din Ardeal).

1922 - Kelling im Unterwald (Câlnicul din Ținutul pădurii inferioare).

Contribuții la istoria culturii:

1883 - Damasus Dürr. Ein evangelischer und Dechant des Unterwälder kapitels aus dem Jahrhundert der Reformation. Hermannstadt, Druck von Josef Drotleff. (Damasus Dürr).

1888 - Heimatorte der nach Mühlbach und Umgebung eingewanderten Baden-Durlacher (Localitățile de baștină ale emigranților de la Sebeș și împrejurimi, proveniți din Ținutul Baden - Durlach); Die Dacischen Slaven und die Csergeder Bulgaren von Dr. J.L. Pic und dr. A. Amlacher. Praga, Verlag der Königl Böhm Gesellschaft Wissenschaften (Slavii dacici și bulgarii din Cserged).

1889 - Die Familie Erisman in Mühlbach. (Familia Erisman din Sebeș).

1904 - Verzeichnis der Grabdenkmäler der ev. Pfarrkirche in Mühlbach (Indexul monumentelor funerare din biserica parohială evanghelică din Sebeș); Das Mühlbacher Altarwerk. - În: Kbl, nr. 27, 1904, p. 35-41. (Opera altarului din Sebeș); Zur Baugeschichte der ev. Pfarrkirche in Mühlbach. (Contribuții la istoricul construcției bisericii parohiale evanghelice din Sebeș).

1931 - Der Student von Rumes. - În: Neuer Volkskal, nr. 42, 1931, p.109-121. (Studentul din Romos).

1932 - Der Jesuit. - În: Neuer Volkskal, nr.43, 1932, p. 114-129. (Iezuitul).

Itinerare de munte:

1885 - Ein Ausflug in das Mühlbachgebirge. Hermannstadt; Druck von Josef Drotleff (O excursie în Munții Sebeșului).

1889 - Wanderungen im Mühlbachgebirge. Hermannstadt, Buchdruckerei Josef Drotleff (Drumeții prin Munții Sebeșului).

- *Dr. Albert Amlacher. Zu seinem 90 Geburtstag.* Siebenb. - În: Deutsches Tageblatt. - 64, nr. 19405, 1937. (Dr. Albert Amlacher. La a 90-a aniversare).
- *Dr. Albert Amlacher. Siebenb.* - În: Deutsches Tageblatt. - 66, nr. 19727, 1939; Kirchliche Blätter. 31, nr. 58, 1939.
- *Dr. Albert Amlacher. Biobibliografie.* Deva: Biblioteca Județeană „Ovid Densusianu”, 1997. - 18 p. - (Multigr).
- *Ad multos annos! (Dr. Albert Amlacher).* În: Vjschr. - 60, nr. 324 - 325, 1937. - (La mulți ani !).
- *Aus Stadt und Land. Siebenb.* - În: Deutsches Tageblatt. - 55, nr. 16378, 1928. (Din oraș și țară).
- Baci, Petru. *Orăștia de la târg, reședința de scaun și oraș, la municipiu:* Compendiu monografic - Deva, 1995, p. 115, 116.
- *Bibliografia relațiilor literaturii române cu literaturile străine în periodice (1859-1918).* Cuvânt înainte de Zoe Dumitrescu-Buşulenga. Lucrare coordonată de Ioan Lupu și Cornelia Ștefănescu, întocmită de Luminița Beiu Paladi, Ana-Maria Brezuleanu, Catrinel Pleșu. - București: Editura Academiei R.S.R. - Vol. 1 -1980.
- Candrea, I.A; Adamescu, Gheorghe. *Dicționarul enciclopedic ilustrat.* București: „Cartea românească” (1926-1931), 1948 p. p. 491.
- Conrad, Gustav. *Abschied.* - În: Deutsche Tagespost. - 17, nr. 262, 1924. - (Bun rămas).
- Diaconovici, C. *Enciclopedia română*, vol. 1. - Sibiu: Editura W. Krafft, 1898, p.147.
- *Enciclopedia istoriografiei românești.* București: Editura Științifică și Enciclopedică, 1978, p.33.
- Iliescu, Ion; Istrate, Tiberiu. *Orăștie 750.* Deva: Casa Județeană a Corpului Didactic, 1974, p. 31, 35, 36, 43, 84, 85, 86, 87, 178, 188, 189.
- Lădar, Valentin. *Medalion Albert Amlacher.* În: Revista Orăștiei. Serie Nouă. - 1, nr. 1, 1990, p.4.
- Martini, Johann. *Ein Abschiedsgruss.* În: Kirchliche Blätter. 16, nr. 481, 1924. (Un salut la despărțire).
- *Minerva.* Enciclopedie română cu peste 1000 clișee în text, 100 hărți simple, 10 hărți în color și 50 planșe artistice. - Cluj-Napoca: Editura Comitetului de Redacție al Enciclopediei Române Minerva, 1929, p. 61.

Referințe:

- *Orăștia în spiritualitatea românească.* Culegere de texte. Ediție îngrijită, prefațată și note de Aurelia

Baciu și Petru Baciu. Orăștie: Casa Corpului Didactic Deva. Despărțământul „Astra” Orăștie, 1993, p.120.

- Predescu, Lucian. *Enciclopedia „Cugetarea”*. - București: Editura „Georgescu Delafras”, 1940, p. 28.
- Piringer, Otto. *Dr. Albert Amlacher*. - În: Neuer Volkskal. - 51, nr. 73-74, 1940; Mit 1 Abb. Kal Siebenb Volkswirtschaftlicher. 71, nr. 89-90, 1941.
- Remmel, Franz. *Dr. Albert Amlacher - ein brooser Publizist und Historiker*. - În: Volk und Kultur, nr. 6 (iun.), 1969, p. 32-33.
- Révai Nagy Lexikona: *Az ismeretek enciklopédiája*. - Budapesta, 1911. - Vol.1, p.511.

ANDRAȘ, MIRCEA

(n. 1948) - scriitor

Pe numele complet: *Mircea George Arthur Andraș*

Pseudonime: *Armina, Ralu, Mirela, Andrei, Mirand, Andymirena*

Născut la 8 septembrie 1948, la Petrila, județul Hunedoara. Debut literar în anul 1981, în revista „Steaua” din Cluj-Napoca, cu epigrame, parodii și proză umoristică. A publicat poezie, proză, teatru, umor, caricatură și fotografie artistică. Este prezent cu poezie, proză și teatru în culegerile și antologiile: „Acorduri la vârstele Țării”, „Pământ străbun”, „Cântecul adâncului”, „Lumină din adânc”, „Nouă piese de teatru”. Premiat la 38 de concursuri și festivaluri de poezie, proză, umor și teatru, din care 11 premii I (Festivalul „Vasile Alecsandri” - Iași, Festivalul „Mihai Eminescu” - Botoșani, Festivalul „C. Tănase” - Vaslui, Festivalul „Milcovul” - Focșani, Festivalul „Pana Văcăreștilor” - Târgoviște, Festivalul „Cântecul Adâncului” - Petroșani etc.

Colaborări:

„Steaua”, „Tribuna”, „Astra”, „Vatra”, „Argeș”, „Ateneu”, „Orizont”, „Luceafărul”, „Tomis”, „Urzica”, „SLAST”, „Rostirea Românească”, „Transilvania”, „Ritmuri hunedorene”, „Datina”, „Valea Jiului”, „Solstițiu”, „Justițiarul”, „Pentru Patrie”, „Teatru”, „Femeia”, „Almanahul Steaua”, „Almanahul Estival București, 1981”.

Lucrări publicate:

- *Noaptea cu mesteceni albi*: poeme. Petroșani: Editura Fundației Culturale „I. D. Sîrbu”, 1996. (S. C. Polidava S.A.). 63 p. portr. - (Premiu pentru debut editorial, 1996 al Fundației Culturale „I. D. Sîrbu”).
- *Violet*: versuri. - Petroșani: Editura Fundației Culturale „I. D. Sîrbu”, 1997. 48p.: fot.

Referințe:

- *Dicționarul scriitorilor din Vale*. (A-Z). Petroșani: Matinal; Cameleonul, 1999, p.19- 23.

ANDRIȚOIU, IOAN

(n. 1940) - conferențiar universitar,
doctor în arheologie

Născut la 24 decembrie 1940, în Vinerea, orașul Cugir, județul Alba, (pe atunci, județul Hunedoara). Urmează cursurile școlii generale din comuna natală, apoi Liceul „Aurel Vlaicu” din Orăștie (1954-1957). Studii superioare la Facultatea de Istorie - Filosofie, Secția Istoria României, a Universității „Babeș-Bolyai” din Cluj (1958-1963). După terminarea facultății, urmează un stagiu de doi ani în învățământ, la liceul din orașul Cugir (1963-1965), după care este muzeograf-arheolog la Muzeul din Deva (1965-1990). În cadrul muzeului, a avut ca temă prioritară de cercetare cunoașterea manifestărilor culturale specifice epocii bronzului și Hallstattului. A îndeplinit și funcția de secretar de redacție pentru publicația științifică „Sargetia”, volumele V - XIV. Ca muzeograf, a participat cu comunicări la numeroase manifestări științifice organizate pe plan local, regional sau național. În anul 1974, s-a înscris la doctorat, la Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, având drept coordonator științific pe profesor universitar doctor docent Mircea Petrescu - Dâmbovița. Pentru elaborarea tezei, a întreprins cercetări arheologice la Țebea, Șoimuș, Boiu, Deva, Hunedoara, Simeria ș.a. A participat, în colective de cercetare organizate de Universitatea „Babeș-Bolyai” și Institutul de Arheologie din Cluj-Napoca, de Muzeul Național de Istorie a României din București și Muzeul Județean din Deva, la investigațiile arheologice întreprinse la Cugir - Cetate, Subcetate - Dealul Petriș, Hațeg - Cetate, Micia - necropolă, Germisara - thermae, Sarmizegetusa Regia sau Ulpia Traiana Sarmizegetusa. Rezultatele acestor cercetări au fost comunicate prin numeroase sesiuni științifice sau publicate în lucrări ori reviste de specialitate. În anul 1984 a susținut, la Universitatea din Iași, teza de doctorat cu tema „Epoca bronzului în sud - vestul

Transilvaniei”, publicată în anul 1992, sub titlul: „Civilizația tracilor din sud - vestul Transilvaniei din Epoca bronzului”, de către Institutul Român de Tracologie, în seria „Bibliotheca Thracologica II”. Lucrarea a primit premiul „Nicolae Bălcescu” al Academiei Române, pentru anul 1993. Între 1990 și 1993, lucrează ca cercetător principal la Institutul Român de Tracologie București, Filiala Sibiu, având ca preocupare științifică prioritară aprofundarea cunoașterii manifestărilor culturale ale Epocii bronzului în spațiul intracarpatic. Împreună cu doctor Aurel Rustoiu a cercetat așezarea preistorică și dacică de la Sighișoara - Wietenberg. Rezultatele acestei cercetări au fost publicate în lucrarea monografică „Sighișoara - Wietenberg. Locuirea preistorică și așezarea dacică”, tipărită în 1998, la Institutul Român de Tracologie, în seria „Bibliotheca Thracologica XXI”. În februarie - martie 1993, a beneficiat de o bursă de specializare și documentare oferită de Institutul Arheologic din Berlin. La 1 octombrie 1993, a ocupat, prin concurs, postul de lector universitar la Universitatea „1 Decembrie 1918”, din Alba Iulia, Facultatea de Științe, profilul Istorie, iar în 1997, postul de conferențiar universitar. În cadrul universității, predă cursul fundamental de „Istorie veche universală” și cursurile speciale „Fenomenul indo-europenizării”, „Tracii în contextul lumii antice”, „Habitatul în preistorie” (masterat). A participat, în colectivul de cercetare condus de profesor univ. dr. Iuliu Paul, la materializarea unui grant cu tema „Pre și protoistoria bazinului mijlociu al Mureșului”, derulat în perioada 1995-1999. A desfășurat cercetări, în cadrul stațiunii Sibiușeni - „Deasupra satului”, ale căror rezultate au fost comunicate în cadrul sesiunilor anuale de rapoarte arheologice, organizate de Comisia Națională de Arheologie Cluj-Napoca (1995), Brăila (1996), București (1997), Vaslui (1999). A participat la sesiuni științifice naționale și internaționale, la Chișinău (1991), Szolnok (1992), Herculane (1992), Berlin (1993), Constanța (1996). Este membru al Centrului de Cercetări Pre și Protoistorice de pe lângă Universitatea din Alba Iulia.

Colaborări:

„Sargetia”, „Apulum”, „Revista Muzeelor”, „Cercetări arheologice”, „Studii și comunicări”, „Studii și cercetări de istorie veche și arheologie” etc.

Lucrări publicate:

- *Muzeul Arheologic Deva*. Ghid. - Cluj, 1971. - 74 p.
 - *Muzeul Arheologic Deva*. Ghid. - București: Editura Meridiane, 1972. - 47 p. (în colaborare cu Liviu Mărghitan).
 - *Das archaeologische Museum von Deva*. București: Editura Meridiane, 1972.
 - *Epoca bronzului în sud - vestul Transilvaniei*. Rezumatul tezei de doctorat. Iași: Universitatea „Alexandru Ioan Cuza”, 1984. - 25 p.
 - *Civilizația tracilor din sud-vestul Transilvaniei în epoca bronzului*. București: Institutul Român de Tracologie, 1992. - 244 p. - (Bibliotheca Thracologica XXIII). - București, 1997. 170 p. + 144 planșe.
 - *Sighișoara - Wietenberg. Descoperiri preistorice și așezarea dacică*. - București, 1997. - 170 p. + 144 pl. - (în colaborare cu A. Rustoiu).
- Articole din periodice:**
- *Obiecte recent intrate în colecția Muzeului Județean Hunedoara-Deva*. - În: Sargetia. 5, 1968, p. 655- 661. - (în colaborare cu Liviu Mărghitan).
 - *O nouă așezare din epoca bronzului la Deva*. - În: Sargetia. - 6, 1969, p. 37-53.
 - *Deva și împrejurimile în sec. IV-XIV*. - În: Sargetia. - 6, 1969, p. 57-69. - (în colaborare cu Albu I.P.).
 - *Topoare de cupru cu „brațele în cruce” în colecția Muzeului din Deva*. - În: Sargetia. 8, 1971, p. 37-44.
 - *Noua expoziție arheologică a Muzeului Județean Hunedoara-Deva*. - În: Revista Muzeelor. - 8, 1971, 2, p. 142-145. - (în colaborare cu Liviu Mărghitan).
 - *Sondaj arheologic pe dealul cetății Deva*. În: Sargetia. - 10, 1973, p. 11-25.
 - *Mărturii ale dezvoltării societății omenesti pe teritoriul Devei în vremurile străvechi*. În: Sargetia. 11-12, 1974-1995, p. 393-405.
 - *Descoperiri arheologice pe Valea Streiului inferior*. - În: Apulum. - 14, 1976, p. 393-413.
 - *Constituirea și dezvoltarea colecției de arheologie a Muzeului Județean Hunedoara Deva*. - În: Sargetia. - 13, 1977, p. 551-561.
 - *Contribuții la repertoriul arheologic al județului Hunedoara*. - În: Sargetia. - 14, 1979, p. 15-34.
 - *Verificări în incinta sacră a Sarmizegetusei*. În: Materiale. - Tulcea. 14, 1980, p. 161-163. - (în colaborare cu Hadrian Daicoviciu și A. Rusu).
 - *Cercetări arheologice la Sarmizegetusa Regia*. - În: Materiale. - Brașov. - 15, 1983, p. 1232-234. - (în colaborare Hadrian Daicoviciu, Ferenczi I., Glodariu I., Iarovlaschi E., A. Rusu).

- *Note despre așezarea fortificată de la Subcetate, județul Hunedoara.* - În: Apulum. - 22, 1985, p. 31-35.
- *Tezaurul de monede republicane romane de la cetatea dacică de la Piatra Roșie.* - În: Apulum. - 31, 1994, p. 79-121. - (în colaborare cu Pavel Viorica).
- *Cercetări arheologice la Orăștie – „Dealul Pomilor”, punctul X5, campania 1995.* - În: Apulum, 35, 1998, p. 87-90. - (în colaborare cu N. Boroffka).

Referințe:

- *Conf. univ. dr. Ioan Andrițoiu.* Fișă biobibliografică. - Deva, 2000. - (Multigr).

ANDRUȘ, RODICA

(1938-2003) - muzeograf

S-a născut la 7 august 1938, în comuna Mihăileni, județul Botoșani, din părinți învățători. Urmează școala primară și liceul la Deva. Absolventă a Facultății de Istorie-Filosofie a Universității „Babeș-Bolyai”, Cluj (1964). După terminarea studiilor universitare este profesoară la Școala Generală Vețel (1964-1966); îndrumător la Muzeul Județean (1967-1968); cercetător științific la Institutul de Istorie și Arheologie al Academiei RSR (1969-1975) și la Biblioteca Academiei RSR, Filiala Cluj (1975-1979). Din septembrie 1979 până în 1994, când s-a pensionat, este muzeograf principal la Muzeul Județean Deva. Și-a continuat activitatea și după pensionare, până în anul 1998. Activitate de cercetare în domeniile: istoria culturii, lupta națională a românilor din Transilvania; probleme de finanțe-bănci; istoria armamentului și muzeografie. Împreună cu un colectiv de cercetători de la Institutul de Istorie Cluj a depistat, prelucrat și pregătit pentru tipar patru volume de documente privind situația și lupta națională a românilor ardeleni. A fost redactor științific la două monografii cu profil economic. A organizat biblioteca documentară a Muzeului Județean Deva, a inițiat evidențe pentru mai multe categorii de publicații (patrimoniul, cărți apărute în străinătate, publicații apărute în județul Hunedoara). S-a preocupat de prelucrarea informațiilor din cărți și periodice și introducerea lor într-o bază de date computerizată. Secretar de redacție al revistei „Sargetia”, pentru volumele XV-XX. A participat cu comunicări la sesiuni științifice naționale. În cercetare s-a bazat în special pe materiale de arhivă inedite, publicând o parte dintre acestea. A absolvit

două cursuri de perfecționare organizate de Ministerul Culturii. A sprijinit organizarea unor cabinete școlare din municipiul Deva. A organizat Clubul Cercului Militar Deva, al Unității de Vânători de Munte - Brad, al Poliției Județene Hunedoara. A efectuat schimburi internaționale de publicații cu 265 parteneri externi și interni, cu muzee și instituții de specialitate.

S-a stins din viață la Deva, la 12 iunie 2003.

Publicații redactate:

- *200 de ani de siderurgie la Reșița (1771-1971).* - Cluj, 1971. - 285 p.: il.
- *60 de ani. Fabrica de Piele și Încălțăminte Clujana.* - Cluj, 1971. - 41 p.

Lucrări publicate:

- *Tebea. Ghidul turistic al monumentelor și muzeului.*

Lucrări în colaborare:

- *Bibliografia istorică a României.* - Vol.1. 1944-1965.

Articole din periodice:

- *Mișcări sociale și naționale în Comitatul Hunedoara (1860-1861).* - În: Sargetia. Vol.10, 1973.
- *Situația financiară a Transilvaniei (1849-1867).* - În: Acta Musei Napocensis, 1976.
- *100 de ani de activitate muzeală la Deva.* În: Sargetia, vol.16-17, 1983.
- *Periodice hunedorene în colecțiile Muzeului devean.* - În: Sargetia, vol. 18-19, 1984-1985.
- *Despărțămintele hunedorene ale Astei.* În: Sargetia, vol. 18-19, 1984-1985.
- *Calendarele românești hunedorene.* (Completare la „Dicționarul calendarelor și almanahurilor” de George și Nicoleta Răduică). - În: Sargetia, vol. 18-19, 1984-1985.
- *Bibliografia Revistei Sargetia.* - Vol.1-19. În: Sargetia, vol.20, 1986-1987.
- *Din cartea de aur. La 115 ani de la înființarea muzeului devean.* - În: Sargetia - vol. 26, partea 1, 1995 - 1996; p.17-25.
- *Biblioteci înființate de Astra în județul Hunedoara.* - În: Sargetia, vol. 20, 1986-1987.
- *Mihăileni - Brad în epoca modernă. Monografie istorică.* - În: Sargetia, vol. 20, 1986-1987.
- *Efigii muzeale hunedorene.* - În: Revista muzeelor, nr.8 1989.

- *Adunările generale ale Astei ținute în județul Hunedoara*. - În: Sargetia, vol. 21-24, 1988-1991.
- *Armament oriental în colecțiile Muzeului din Deva*. - În: Sargetia, vol. 21-24, 1988-1991.
- *Bibliografia „Anuarului Societății de Istorie și Arheologie a Comitatului Hunedoara”*. În: Sargetia, vol.25 , 1992-1994. - (în colaborare cu Ghe. Firczak).
- *Bibliografia Revistei „Sargetia”*. - Vol.1-25. În: Sargetia, vol. 25, 1994.
- *Bibliografia Revistei „Sargetia”. (Series historiae - Vol.1-26*. În: Sargetia, vol. 26, nr. 2, 1995-1996, p. 683-745.
- *Din preocupările etnofolclorice ale Astei*. - În: Miorița, nr.3, 1997.
- *Din „Cartea de aur”. La 115 ani de la înființarea muzeului deven* - În: Sargetia. Vol. 26, Partea I, 1995-1996, p. 17-25.
- *Tipografii și librării hunedorene*. - În: Sargetia. - Vol. 27. Partea a 2-a, 1997-1998, p. 449-518.
- *Lupta națională a românilor ardeleni reflectată în „Revista Orăștiei”*. - În: Sargetia. - Vol. 29. - 1999 - 2000.

ANGHEL, GHEORGHE

(n. 1935)- *doctor în istorie, publicist*

Născut la 7 aprilie 1935, în satul Șard, județul Alba. A urmat școala primară în satul natal, apoi Liceul „Mihai Viteazul” din Alba-Iulia; studii pedagogice la Școala Pedagogică din Deva. Absolvent al Facultății de Filologie-Istorie a Universității „Victor Babeș” din Cluj, promoția 1958. Profesor, muzeograf, director la Muzeul Național al Unirii din Alba Iulia. Doctor în istorie (1977). A efectuat săpături arheologice la cetățile feudale din județul Alba; a reorganizat Muzeul Unirii în 1968; redactor responsabil al anuarului „Apulum”. A beneficiat de o bursă de studii în Germania (1993); a participat la 8 congrese internaționale; a publicat peste 60 de studii în periodice de specialitate.

Colaborări:

„Apulum”, „Sargetia”, „Magazin istoric”, „Unirea”, „Drumul Socialismului” s.a.

Lucrări publicate:

- Alba-Iulia. Ghid turistic. - București, 1965. (în colaborare).
- Cetăți medievale în sud-vestul Transilvaniei. - București, 1969. (în colaborare cu I. Berciu).
- Cetăți medievale din Transilvania. - 1972.
- *Orașul Alba Iulia în epoca medievală*. -1975.
- *Alba. Ghid turistic al județului*. - 1982.
- *Fortificații medievale de piatră din sec. XIII-XVI*. - Cluj-Napoca, 1986.
- *Alba Iulia*. - București: Sport-Turism, 1987.
- *De la vechea Mitropolie a Transilvaniei la Episcopia de Alba Iulia*. -1993.

Referințe:

- *Orăștie. Enciclopedie*. - Deva: Editura Corvin, 2001.
- *Scriitori contemporani*. - Alba Iulia, 1998, p.10.

ANGHEL, MARIANA

(n.1966) - *solistă de muzică populară*

S-a născut la 15 mai 1966, în Călanul Mic, județul Hunedoara. A urmat cursurile Facultății de Arte, Secția Muzicologie, în cadrul Universității „Hyperion” București. Cu o voce de mare sensibilitate, o dicție perfectă și o prezență scenică impecabilă, a impresionat pe specialiști și publicul iubitor de folclor, prin autenticitatea repertoriului și frumusețea costumului. A debutat în anul 1982, la emisiunea „Tezaur folcloric”. Câștigătoare a trofeului „Floarea din grădină” (1987). A colaborat cu specialiști de marcă ce au contribuit la formarea sa artistică. Realizează înregistrări la Radio București, reușind să grupeze cele mai cunoscute dintre melodiile sale pe un disc Electrecord, după zece ani de la debut. Scoate un CD și casete cuprinzând doine, învârtite, jiene, cântece de nuntă și cântece de joc, rod al căutării și strădaniilor sale de culegător al folclorului (1999-2002). Mesageră a folclorului din zona Orăștiei și Țara Hațegului, atât în țară cât și în străinătate, a cântat alături de cunoscute ansambluri și orchestre populare în Italia, Franța, Germania, Ucraina, Iugoslavia, Grecia, Turcia, Spania, Republica Moldova, Austria, Ungaria, SUA. Distinsă cu premiul Fundației „Etnos” pe anii 1997, 1999. Membră a Organizației Internaționale de Folclor (IOV) - Secția Națională – Deva, România.

Referințe:

- *Mariana Anghel*. Pliant. - Deva: Editura Destin, 1999.
- Ciorobea, Petrișor. „*Dragu mi-i să cânt să joc*”. - În: Cuvântul liber - 9, nr. 1916, 27 iun. 1997, p. 5.

APOLZAN, LUCIA

(1911 - 2001) - *etnograf, doctor în filosofie și litere*

S-a născut la 15 februarie 1911, în Sibiu. Fiica lui Ioan Apolzan, muncitor tipograf, fruntaș al mișcării naționale din Transilvania. Urmează școala primară la Sibiu (1916-1920); studii liceale la Cluj (1920-1928); studii universitare la Facultatea de Geografie și Istorie din Cluj (1929-1934), sub îndrumarea profesorilor: Al. Lapedatu, Sextil Pușcariu, R. Vuia, V. Meruțiu, E. Panaitescu, C. Sudițeanu și R. Ficheux. Și-a luat doctoratul în Litere și Filosofie la Universitatea din București, cu teza: „Portul și industria casnică textilă în Munții Apuseni” (1943), coordonator științific Dimitrie Gusti. A fost funcționară la Prefectura Județului Cluj, apoi la Rezidența Ținutului Someș, Cluj (1929-1940), asistentă onorifică la Muzeul Etnografic din Cluj (1936-1940), funcționară la Prefectura Județului Ilfov (1940-1941), la Institutul Central de Statistică al României (1941). A fost detașată ca statisticiană la Câmpeni, județul Alba (1942-1943), după care revine la institutul condus de H. Stahl și Anton Golopenția; redactor la revista „Probleme economice” (1950-1951); muncitoare la Fabrica de Textile „7 Noiembrie” din Sibiu (1952-1954); redactor la „Revista de Statistică” și în Direcția Publicații Statistice. S-a pensionat în anul 1968, dar a continuat să activeze ca etnograf. Cea mai importantă lucrare a sa, „Carpații. Tezaur de istorie” (1987), pentru care primește în 1990, Premiul „Simion Florea Marian” al Academiei Române, aduce o contribuție majoră privind obiceiurile, practicile legate de anul agricol, de obiceiurile de la sfârșitul iernii și începutul primăverii și verii, nedeile din timpul toamnei, din Platforma Luncanilor, pe care a străbătut-o între anii 1972-1982, cercetând viața oamenilor de pe aceste locuri. Obiceiurile legate de „Ziua Ursului”, „Zilele Lupului”, „Calendarul florilor și ierburilor” aduc știri și date inedite privind concepția despre lume și viață a locuitorilor de pe aceste meleaguri.

S-a stins din viață în decembrie 2001.

Colaborări:

„Apulum”, „Gazeta maramureșeană”, „Sargeția”, „Sociologie românească”, „Pagini literare”, „Revista de etnografie și folclor”, „Neamul românesc”.

Lucrări publicate:

- *Carpații, tezaur de istorie. Perenitatea așezărilor risipite pe înălțimi*. Prefață de Mihai Pop, postfață de Paul Petrescu. București: Editura Științifică și Enciclopedică, 1987. - 384 p.
- *Drumuri, încercări, împliniri. Memorii*. București: Editura Fundației Culturale Române, 1998. - 344 p.

Articole din periodice:

- *Platforma Luncanilor. Aspecte ale vechimii și continuității așezărilor*. - În: Sargeția, 13, 1977, p. 487-508.
- *Elemente comune și diferențe specifice zonale în structura așezărilor de tip risipit. Platforma Luncanilor*. - În: Sargeția, 14, 1979, p. 573-591.
- *Aspecte etnografice de pe Platforma Luncanilor - complex cu caracter unitar*. - În: Sargeția, 15, 1981, p. 435 - 491.
- *Aspecte ale arhitecturii tradiționale în gospodăria din așezările carpatice*. - În: Sargeția, 18-19, 1984-1985, p. 453-460.

Referințe:

- Datcu, Iordan. *Cartea unui destin*. - În: România literară. - 31, 1998, p. 39.
- Datcu, Iordan. *Dicționarul etnologilor români*. - Vol.1. - București: Editura Saeculum, 1998, p. 49, 50.
- Opriș, Ioan. *Lucia Apolzan. Încununarea unui crez*. - În: Revista de etnografie și folclor. - Tomul 32, nr.2, 1987, p. 176-180.
- Olăreanu, Costache. *Romanul unei românce*. - În: ALA. - 7, 1998.
- Sîrbu, Ion D. *Despre singurătate și veșnicie*. În: Ramuri. - 24, nr.9, 15 sept. 1987, p.10.
- Stanca, Horia. *O carte, un tezaur*. - În: Tribuna, Sibiu, serie nouă. - 16, nr.4, 1987, p. 44.
- Velea, Dumitru. *Lucia Apolzan - „Doamna Munților”*. Interviu cu etnologul Lucia Apolzan - În: Matinal - nr. 3134, 4 apr. 2001, p.5.
- Zderciuc, Boris. *Lucia Apolzan. „Carpații, tezaur de istorie”*. - În: Anuarul Arhivei de Folclor. - 7-11, 1991, p. 328.

ARDELEAN, GHEORGHE V.

(n. 1927) - sculptor

Născut la 15 iulie 1927, în satul Godinești, comuna Zam, județul Hunedoara. Absolvent al Institutului de Arte Plastice „Nicolae Grigorescu” din București. Debutază în anul 1954, la Timișoara. Participă la anualele de stat și la expoziții de artă decorativă. Realizează o sculptură de factură realistă. Este preocupat în special de portret, alegându-și modelele din contemporaneitate.

Referințe:

- Barbosa, Octavian. *Dicționarul artiștilor români contemporani*. - București: Editura Minerva, 1976, p. 28.

ARDEU, PETRU

(1929) - profesor, culegător de folclor

Născut la 9 ianuarie 1929, în satul Almașul Mare, din Munții Apuseni, județul Alba. Urmează școala primară în satul natal, studii secundare la Liceul Comercial din Alba Iulia. Absolvent al Facultății de Filosofie și Psihologie a Universității din București. Stabilite la Deva, a îndeplinit funcția de director la Casa Regională a Creației Populare a Regiunii Hunedoara (1957-1969). Activitatea sa de cercetare și valorificare a folclorului în acest domeniu a fost materializată în două culegeri de folclor, cu antrenarea unui număr mare de culegători din județ: „Ceteră cu glas de foc” (1965) și „Cântecele noastre” (1969). Culegerile au fost realizate în locurile de unde provin și sunt reprezentative pentru zonele: Ormindea, Crăciunești, Petros, Zlaști, Vața de Jos. Un capitol din „Cântecele noastre” cuprinde „Balade”, în care sunt reprezentate câțiva haiduci, mai puțin cunoscuți în Transilvania: Vălean, cu trei variante și Pătru Mantu. De asemenea sunt inserate 13 colinde, considerate primele colinzi publicate în județ, cuprinse într-o culegere de folclor.

Lucrări publicate:

- *Cântecele noastre. Folclor poetic hunedorean*. Culegere întocmită de Petru Ardeu. - Deva, 1969.
- *Ceteră cu glas de foc*. - Deva, 1965.

Referințe:

- Constandin, Clemente. *Lada de zestre. Obiceiuri și tradiții din județul Hunedoara*. Deva: IJPCJH - Editura Destin, 1998, p. 127-132.

ARIEȘAN, VALER

(n. 1920) - profesor universitar, doctor în farmacie

Născut la 22 decembrie 1920, în orașul Lupeni, județul Hunedoara. Urmează Liceul „Decebal” din Deva, promoția 1940; Școala de Ofițeri de rezervă București (1942); Facultatea de Farmacie București (1947) și Facultatea de Farmacie Cluj, promoția 1949, Secția Industrială. Farmacist principal (1961), doctor în farmacie, Specialitatea Chimie Farmaceutică, la I.M.F. București (1968). Șeful disciplinei chimie farmaceutică a Facultății de Farmacie Cluj (1957-1986); șef al Catedrei Chimie Farmaceutică, Farmacodinamie, Toxicologie și Industria Medicamentului. Profesor universitar (1973); decan al Facultății de Farmacie din Cluj (1958-1967); cercetător la Secția de Sinteze a Filialei Cluj a Institutului de Cercetări-Chimico Farmaceutice (1950-1953). Vicepreședinte al Comitetului Național al Societății Farmacia (1966-1980). Redactor-șef adjunct al revistei „Clujul medical” (1960-1967). Autor al unor lucrări științifice, a 4 brevete de invenții și inovații.

Lucrări publicate:

- *Caietul de lucrări practice de chimie farmaceutică*. - Cluj, 1963 (reeditat în 1968, 1980, 1986).
- *Curs de chimie farmaceutică*. - Cluj, 1971; 1976.
- *Farmacopeea română*. Edițiile a 7-a, a 8-a, a 9-a (coautor și redactor).

Referințe:

- *Clujeni ai secolului XX*. Dicționar esențial. - Cluj-Napoca: Casa Cărții de Știință, 2000, p.19, 20.

ARMEAN, PETRU

(n. 1920) - compozitor, dirijor

Născut la 9 ianuarie 1920, la Ohaba de sub Piatră, județul Hunedoara. Studii muzicale la Școala de cântăreți „Dimitrie Cunțan” din Sibiu (1937-1939), avându-l ca profesor pe Nicolae Topolog. Dirijor de cor și director al Căminului Cultural din Ohaba de sub Piatră (1949-1958); constructor de instrumente muzicale.

Muzică de cameră:

„Sonata nr.1 pentru pian” (1949); „Învârtita pentru pian” (1961), „Momente din viața copiilor” (1979); „Hora pentru două viori și pian” (1980); „Cântec de leagăn” (1982); „Meditație pentru pian „ (1985); „Suita nr. 2 și 3 pentru pian „ (1985); „Mică rapsodie pentru pian și solo” (1986).

Muzică corală:

„Ciobănaș sunt la miori” (1972); „Doină și învârtită pentru solist și cor mixt” (1962); „Sus pe deal, sus pe cărare” (1972), pentru cor mixt; „Patrie” (1976), pentru cor mixt și pian, versuri de L. Varga; „Cântecul constructorilor hidrocentralei Râu Mare-Retezat” (1977), pentru cor mixt și pian, versuri de E. Stanciu; „Mama” (1979), pentru bariton și cor mixt, versuri de Mariana Ionescu; „Cântarea României” (1983) pentru tenor, cor mixt și pian, versuri de S. Horst; „Orăștie” (1985), pentru cor mixt, versuri de Z. Plăianu; „Cântă Doftana” (1986), mică cantată pentru solo, cor mixt și pian, versuri de Z. Plăianu.

Muzică vocală:

„Măi bădiță, bădiule” (1960), pentru voce și pian, versuri de P. Armeanu; „Cântec” (1963), pentru voce și pian, versuri de E. Frunză; „După atâta vreme” (1969), pentru voce și pian, versuri de Mihai Eminescu; „Mi-e dor măicuță de voi” (1970), pentru voce și pian, versuri de Leonora Armean; „Și iarăși vine-o primăvară” (1971), pentru voce și pian, versuri de Eugen Frunză; „Regăsire” (1980), pentru voce și pian, versuri de N. Cristea; „Pe Valea Hațegului” (1980), pentru voce și pian, versuri de Leonora Armean; „Zâmbetul” (1984), pentru voce și pian, versuri de J.A. Mendelsohn.

Referințe:

- *Constructorul pianinei*. - În: România liberă, 26 mar. 1954.
- Cosma, Viorel. *Muzicieni români*. Lexicon. - Vol.1. - București: Editura Muzicală, 1989, p. 59, 60.
- *Cu instrumentul muzical construit de el*. În: Drumul socialismului, 18 feb. 1954.
- *De vorbă cu țăranul Petru Armean - pianist, compozitor și constructor*. - În: Drumul socialismului, 8 aug. 1956.
- *La Ohaba de sub Piatră*. - În: Familia, nr.3, mar. 1979.
- *Televiziune*. - În: Flacăra. - 29, nr.16, 17 apr. 1980.

(1899-1954) - astronom, profesor universitar

Născut în 20 noiembrie 1899, la Săcărâmb, comuna Certeju de Sus, județul Hunedoara. A absolvit Școala Superioară Reală din Deva, actualul Liceu „Decebal”. Licențiat al Facultății de Științe, Secția Matematică a Universității din Cluj (1924). Studii de specializare la Observatorul Astronomic din Göttingen, unde și-a luat doctoratul cu lucrarea „Photographische und Photovisuell Helligkeiten von Polnahen Sternen” (1933). Profesor universitar la Facultatea de Științe din Cluj; director al Observatorului Astronomic din Cluj (1945-1954). În perioada 1928-1943 a făcut cercetări astronomice și a instalat la Observatorul Astronomic un telescop cu diametrul de 0,5 m. În 1942, a fost numit conferențiar la Academia de Înalte Studii Comerciale Cluj-Brașov. Împreună cu Gheorghe Bratu a determinat longitudini și latitudini astronomice, a efectuat calcule pentru „Harta fotografică a cerului, pentru secolul al XX-lea” (1943-1944). S-a ocupat în special cu probleme de fotometrie, variația strălucirii cometei Finsler 1937 F, magnitudinile vizuale ale stelelor variabile, fiind un precursor al cercetărilor de astrofizică în România.

În anii 1937-1938, se instruieste în Germania la Observatorul Particular al principelui Ernst von Sachsen Altenburg din Wolfsdorf, la Observatorul din Sonneberg și cel din Berlin - Babelsberg.

În 1939, achiziționează pentru Observatorul din Cluj un fotometru fotoelectric, îl instalează la telescop și începe observațiile pentru studierea lui și pentru demararea planului de observații la variabile.

În timpul celui de-al doilea Război Mondial a fost mobilizat pe front, căpitan în Regimentul 21 Artilerie.

După război, este profesor de astronomie la Facultatea de Matematică și director al Observatorului Astronomic, ale cărui instrumente sunt aduse de la Timișoara și reinstalate pe vechile amplasamente.

S-a preocupat și de instruirea teoretică a cercetătorilor în cadrul Seminarului de Astronomie pe care l-a organizat și condus.

A fost membru al societăților „Gazeta Matematică”, „Société Astronomique de France”, „Astronomische Gesellschaft”, precum și al Comitetului Național de Astronomie.

A participat la mai multe congrese în țară și în străinătate.

A murit la 19 mai 1954, la Cluj.

Lucrări publicate:

- *Despre luminozitatea Cometei 1937 F (Finsler).* - În: Buletinul Științific al Academiei Române. - 2, nr. 2, 1950.
- *Măsurile de stele duble.* - În: Buletinul Științific al Academiei Române. - 3, nr.4, 1951.

Referințe:

- Botez, Elvira. *Ioan Armeanca.* - Cluj-Napoca, 2004.
- Dumitrescu, Traian; Mircea, Valeriu. *Monografiile și biografiile corpului profesional al Academiei de Înalte Studii Comerciale și Industrii Cluj-Brașov și al I.S.E.P.-ului Brașov, 1927/1929-1948; 1948-1950.* - București, uz intern, p. 285.
- *Enciclopedia marilor personalități. Din istoria, știința și cultura românească de-a lungul timpului* - București: Editura Geneze, 1999 - vol. 1. (A-G), p. 68-69.
- *Personalități românești ale științelor naturii și tehnicii.* Dicționar. - București: Editura Științifică și Enciclopedică, 1982, p.32.

AVRAMESCU, ALEXANDRU

(1929-1995) - pictor

Născut la 19 ianuarie 1929, în Orăștie, județul Hunedoara. Urmează cursurile liceale la Hunedoara. Absolvent al Academiei de Arte Plastice „Nicolae Grigorescu” din București (1952). Membru al Uniunii Artiștilor Plastici din România. În 1974, se stabilește la Viena. Membru în Asociația Culturală Internațională a Etniei Române. Tematica lucrărilor sale: portrete, peisaje, compoziții cu caracter simbolic. Tehnica redactării: ulei, grafică, frescă și mozaic. Lucrările sale au fost expuse în țară și în galeriile de artă din: Austria, Germania, Franța, Grecia, Italia, Spania, SUA, Japonia, Brazilia.

Referințe:

- *Municipiul Hunedoara. Documentar.* Hunedoara: 1997, p. 46. - (Biblioteca Municipală Hunedoara, Biblioteca Județeană „Ovid Densusianu” Deva).

b

BACIU, R. ION

(n. 1921) - *profesor universitar, doctor docent medic fiziolog, membru al Academiei Române*

Născut la 22 martie 1921, în comuna Orăștioara de Sus, județul Hunedoara. Tatăl, Remus Baciu, director al școlii primare, dascăl cu vederi progresiste, și mama sa, Lucreția Baciu, fiica intelectualului transilvănean, prof. I. Popovici. Urmează școala primară în satul natal, apoi Liceul „Aurel Vlaicu” din Orăștie (1932-1940). Între 1940 și 1946, urmează cursurile Facultății de Medicină din Cluj-Napoca. Preparador la Institutul de Fiziologie și Fizică Medicală din Cluj (1941-1942) și la Institutul de Fiziologie și Fizică Medicală al Facultății de Medicină Cluj-Sibiu (1943-1948). Doctor în medicină și chirurgie, „Magna cum laude” al Facultății de Medicină din Cluj, cu teza: „Rolul sistemului nervos central în provocarea reacției fagocitare”, sub conducerea prof. Gr. Benetato (1946).

Ocupă, prin concurs, postul de asistent la Institutul de Fiziologie și Fizică Medicală al Facultății de Medicină din Cluj (1948). Conferențiar la Institutul de Fiziologie și Fizică Medicală al Facultății de Medicină Cluj (1948-1951); profesor de fiziologie la Liceul Sanitar Cluj. Colaborator științific al Filialei Cluj a Academiei Române (1950-1954). Conferențiar, titular al disciplinei de fiziopatologie nou înființată, ca specialitate experimentală preclinic, la Institutul de Medicină și Farmacie Cluj (1951-1961). Secretar al Consiliului Științific al Institutului de Medicină și Farmacie Cluj (1953-1963). Obține titlul de doctor în Științe (1958). Șef al Catedrei de Fiziologie (1959-1972). Profesor titular de fiziologie la Institutul de Medicină și Farmacie Cluj (1961-1988). Decan al Facultății de Medicină Generală al Institutului de Medicină și Farmacie Cluj (1963-1965). Prorector al Institutului de Medicină și Farmacie Cluj (1965-1976). Șeful Secției de Fiziologie la Institutul de Cercetări Medicale al Academiei Române, Filiala Cluj (1966-1969). Membru titular al Academiei de Științe

Medicale (1969). Rector al Institutului de Medicină și Farmacie Cluj-Napoca (1976-1984). Medic primar, gr. I, specialitatea explorări funcționale (1978). Șef al Catedrei de Științe Medicale Fundamentale Funcționale (1984-1988). Transfer la cerere ca medic primar I, la Institutul de Igienă și Sănătate Publică (1988). Pensionat la cerere. Profesor titular, șef la Catedra de Morfologie și Fiziologie a Universității din Oradea (1992). Membru în Colegiul Academic al Ministerului Învățământului. Directorul Centrului de Cercetări Fiziologice al Universității din Oradea. Profesor consultant la Universitatea Medico-Farmaceutică din Cluj-Napoca (1992-1995). Doctor „Honoris Causa” al Universității de Medicină și Farmacie din Târgu-Mureș (1998).

Membru corespondent al Academiei Române (1991), apoi membru titular (1993).

Funcții în societăți științifice românești:

Membru al Societății Române de Fiziologie (1952). Vicepreședinte și președinte al Secției de Fiziologie a Filialei Cluj, a USSM (1955-1974). Președintele Subfilialei Cluj a Uniunii Societăților de Științe Medicale (1963-1966). Vicepreședinte al Filialei Cluj a USSM (1966-1971). Vicepreședinte al Societății Române de Fiziologie (1968-1990). Președintele Filialei Cluj a USSM (1971-1990). Membru în Consiliul de Conducere al Uniunii Societăților de Științe Medicale din România (1972-1990). Președintele Comisiei de Științe Medicale a Filialei Cluj-Napoca, a Academiei Române (1985). Președintele Filialei Cluj-Napoca a Academiei de Științe Medicale (1991); Președinte de onoare al Societății Române de Fiziologie. Membru de onoare al Societății Române de Psihoneuro-endocrinologie (1998).

Funcții în societăți științifice internaționale:

Secretar al Filialei Cluj a Societății de Biologie din Paris (1947). Membru al Societății Internaționale de Transfuzii din Paris (1965). Membru fondator al Societății Europene de Fiziopatologie Respiratorie, cu sediul la Praga (1966); Membru al Societății Internaționale de Farmacologie Biochimică - Milano. Membru al Academiei de Științe din New York (1967). Membru al Uniunii Medicale Balcanice

(1972-1990). Membru al Diviziunii de Științe Fundamentale a Uniunii Medicale Balcanice (1974). Membru fondator al Grupului Internațional de lucru în domeniul Neuroimunomodulării, de la Paris (1977). Membru al Comitetului Național al Uniunii Medicale Balcanice (1984). Membru fondator (chart member) al Societății Internaționale pentru Studiul Neuroimunomodulării (ISNIM), cu sediul la Ancona, Italia și în Comitetul Științific Internațional al ISNIM (1988). Vicepreședinte al Comitetului Național Român (1992).

Premii și distincții:

Premiul I al Ministerului Învățământului pentru „Cercetări de Fiziologia Muncii” (1962); Premiul „Victor Babeș” al Academiei Române, pe anul 1962, pentru seria de cercetări asupra reglării eritropoezei (1962). Medalia „Meritul Științific” (1966). „Medalia de aur” decernată cu prilejul Simpozionului Internațional „Factorii eritropoezei”, Pavia, Italia (1968). Ordinul „Meritul Sanitar” cl. a II-a (1972). Profesor emerit (1974). Premiul „Victor Babeș” al Academiei Române pentru monografia „Homeostazia oxigenului”, Cluj-Napoca „Dacia” (1980). Placheta „Carus” a Academiei de Medicină „Carl Gustav Carus” din Dresda, pentru promovarea relațiilor de colaborare între Academia de Medicină din Dresda și Institutul de Medicină și Farmacie Cluj-Napoca (1981). Medalia „Iuliu Hațieganu” a Universității de Medicină și Farmacie din Cluj-Napoca (1992). „Cetățean de Onoare” al municipiului Cluj-Napoca (1994) și al comunei Orăștioara de Sus (1996). Este autor a peste 320 de lucrări, studii și articole de specialitate, publicate în reviste și monografii din țară și străinătate, în domeniile: fiziologia sângelui, fiziologia răspunsului imun, microcirculație, fiziologia muncii și ergonomiei. A prezentat în jur de 60 de rapoarte științifice și comunicări importante la diferite manifestări interne și internaționale. A participat anual, ca autor și în colaborare, la sesiunile științifice ale Academiei Române, Secția de Științe Medicale, (1945-1960), cu lucrări care au fost publicate în periodicele Academiei Române. A prezentat rapoarte și comunicări la Sesiunile Academiei de Științe Medicale (1977-1995). A contribuit la demonstrarea rolului sistemului nervos central în răspunsul imun (inițial în colaborare cu prof. Gr. Benetato) și apoi ca unul din fondatorii concepției neuroimuno-modulării (1945-1995) și în reglarea nervoasă umorală a formării de hematii sub acțiunea stimulului hipoxic (1956-1984); Descrierea primului caz de atranferinemie tranzitorie ca boală moleculară; Demonstrarea transportului activ pe

calea veziculelor transendoteliale a macromoleculilor din sânge în lichidul interstițial și a modulării sale prin sistemele proteazice ale sângelui, demonstrarea scăderii capacității funcționale a fagocitelor în diabet prin hipoinsulinemie etc. A coordonat un important număr de lucrări de doctorat în domeniul fiziologiei normale și patologice. Dintre elevii și colaboratorii cu care a lucrat în cursul anilor au fost promovați cinci profesori și 13 conferențieri la Facultățile de Medicină din Cluj-Napoca, Târgu-Mureș, București, Oradea, Sibiu și Brașov.

Colaborări:

„Clujul Medical”, „Studii și cercetări de medicină” din Cluj, „Fiziologie normală și patologică”, „Studii și cercetări de fiziologie”, „Revue Roumaine de Physiologie”, „Archives de l'Union Médicale Balkanique”, „International Journal of Neuroscience”, „Romanian Journal of Physiology”.

Lucrări publicate:

- *Fiziologia sângelui și a hemotopoezei*. Cluj-Napoca: Editura Institutului de Medicină și Farmacie Cluj; 1957. - 114 p. (Manual).
- *Fiziologie. Manual pentru studenți și medici*. - București: Editura Didactică și Pedagogică. - Ediția I. 1970. - 625 p.; Ediția a 2-a revizuită, 1977. - 874 p.: fig. tab. (Manual).
- *Fiziologia în viața omului contemporan*. Cluj-Napoca: Editura Dacia, 1971. - 200 p. fig. tab.
- *Cum funcționează creierul*. - Cluj-Napoca: Editura Dacia, 1974.
- *Homeostazia oxigenului*. - Cluj-Napoca: Editura Dacia, 1980. - 248 p. - 69 fig.
- *Bazele fiziologice ale ergonomiei*. - Cluj-Napoca: Editura Dacia. - 2 vol. ; Distinsă cu Medalia „Meritul cultural - clasa I, categoria Patrimoniu cultural național” din partea Ministerului Culturii și Cultelor. 1. 1984. - 255 p.; Vol. 2. - 1986. - 293 p. (în colaborare cu P. Derevencos).

Lucrări în colaborare:

- *Fiziopatologie generală*. - În: Elemente de fiziologie. Sub redacția lui Gr. Benetato. București: Editura Medicală, 1961, p. 88-196.
- *Istoria fiziologiei*. - În: Istoria medicinei universale. Sub redacția lui V. Bologa. București: Editura Medicală, 1970, p. 347-386.

Lucrări (sub redacția):

- *Articole și lucrări științifice.* - Cluj-Napoca: Institutul de Medicină și Farmacie Cluj, 1955. - 520 p.
- *Institutul de Medicină și Farmacie Cluj.* Cluj-Napoca: Institutul de Medicină și Farmacie, 1968. - 345 p. 27 fig.; 1970. 307 p.; 1979. - 308 p.
- *Polipeptide endogene biologice active.* Cluj-Napoca: Editura Institutului de Medicină și Farmacie, 1970. - 172 p.
- *Ergonomie - aplicații și perspective.* - Cluj-Napoca: Editura Consiliului Județean al Sindicatelor Cluj. - 3 vol. - Vol. 1 - 1973. 182 p.; - Vol. 2 - 1975. - 170 p.; - Vol. 3 1978. - 200 p.

Referințe apărute în țară:

- *Anuarele Institutului de Medicină și Farmacie Cluj-Napoca.* - Cluj: Editura IMF, 1967, 1969, 1979, 1980, 1987.
- Baciu, Ion. *Privire în oglindă.* - În: Steaua, nr. 3, 1996, p.52.
- Baciu, Petru. *Liceul Aurel Vlaicu Orăștie.* Compendiu monografic 1919-1994. - Deva: Casa Corpului Didactic, 1994, p. 63-64.
- Baciu, Petru. *Liceul Aurel Vlaicu Orăștie. 1914-1969.* - Orăștie, 1969, p. 160-164.
- Cucuianu, M. *Cercetătorul în fiziologie.* În: Steaua. - nr. 3, 1996, p. 51.
- *Dicționarul specialiștilor un „Who's Who” în știința și tehnica românească.* - Vol. 1. București: Editura Tehnică, 1996, p.31, 32.
- *Enciclopedia medicală românească. Secolul XX.* Sub redacția prof. dr. Nicolae Ursea. - București, 2001, p. 459-460.
- Ivanici, I; Marcu, P. *Personalitățile României contemporane. Nemuritorii. Academicienii români.* - București: Rompres, 1995.
- Mircioiu, Crișan. *„Fiziologia este știința fundamentală a vieții, dar viața este mult mai mult decât atât...”*. De vorbă cu prof. univ. dr. doc. Ion Baciu, membru Academiei Române. - În: Tribuna, 20-26 mar. 1997, p. 1-6.
- Mircioiu, Crișan. *Un prestigiu medical internațional.* - În: Steaua. - nr. 3, 1996, p. 51-52.
- *Personalități ale științei: Mic dicționar.* București: Editura Științifică și Enciclopedică, 1977.
- Rebreanu, V; Scorobete, M. *Cu microfonul dincoace și dincolo de Styx.* Cluj-Napoca: Editura Dacia, 1979, p. 26-42.
- Rusu, Dorina. *Membrii Academiei Române. 1866-1996.* - Iași: Fundația Academiei „Petru Andrei”; Editura A 92, 1996.
- Rusu, Dorina. *Membrii Academiei Române. 1866 - 1999.* Dicționar. București: Editura Academiei Române, 1999, p. 39.
- Elena Solunca în dialog cu acad. Ion Baciu: *„Miraculosul mecanism al imunității și importanța neuroimuno-modulării și viitorul posibil al medicinei”.* În: Contemporanul. Ideea europeană. - 7, nr. 36, 4 sept. 1997, p.16.

Referințe apărute în străinătate:

- *Biography International.* - Shouth Asia. Copublication 1984. - Delhi, India.
- *Contemporary Personalities.* - Italia: Academia Italiana delle Arti del Lavoro, 1981.
- *Dictionary of International Biography.* Cambridge, Anglia, I.B.C., 1980. - Vol.16.
- *European Biographical Directory (Dictionnaire Biographique Européene).* Belgia, Waterloo: Editura Database, 1989, 1990, 1994.
- *Men of Archivement. International Biographical Centre.* - Anglia: Cambridge; Ediția a 8-a, 1981; Ediția a 9-a, 1982-1983; Ediția a 10-a, 1986; Ediția a 11-a; Ediția a 12-a.
- *„Who's Who” in Europe.* (Nouveau Dictionnaire Biographique Européene). Belgia, Waterloo: Editura Database. Ediția a 5-a, 1983; Ediția a 6-a, 1984.
- *Who's Who in Science and Engineering.* USA, New Jersey: Editura Marquis. - Ediția a 4-a, 1998-1999.
- *Who's Who in the Weastern Europe.* Ed. International Biogrophycal Centre. Anglia, Cambridge: Comemorative Edition, 1979.
- *Who's Who in the World.* - SUA, Chicago, Illinois: Editura Marquis. American Leading Biographique. - Ediția a 5-a, 1979; Ediția a 6-a. 1982 - 1983; Ediția a 16-a 1999 (sub tipar).
- *„Who's Who” in Balkans.* - Athens: Editura Metron Publication. - (Sub tipar).

BACIU, PETRU

(n. 1930) - profesor, publicist

Născut la 7 septembrie 1930, în comuna Beriu, județul Hunedoara. După clasele primare în sat, a urmat Liceul „Aurel Vlaicu” Orăștie, însă din cauza desființării instituției, în 1948, a absolvit ultima clasă și bacalaureatul la Liceul de Băieți din Alba-Iulia. Între 1949-1953, a urmat Facultatea de Filologie din Cluj-Napoca. Profesor de limba și literatura română la Liceul Teoretic „Aurel Vlaicu” din Orăștie (1954-1997). A desfășurat o bogată activitate publicistică. A publicat peste 250 de studii și articole, abordând teme de istorie, cultură, literatură, folclor, pedagogie, metodică didactică, turism, religie. Este colecționar de documente culturale și literare valorificate în studii și articole. A organizat peste 50 de expoziții culturale și documentare; a participat la peste 60 de simpozioane și sesiuni științifice. În anul 1999 i s-a acordat titlul de „Cetățean de Onoare” al municipiului Orăștie.

Colaborări:

„Albina”, „Contemporanul”, „Gazeta de vest”, „Învățământul liceal și tehnic profesional”, „Limba română”, „Revista de pedagogie”, „Orizont”, „Gazeta de Vest”, „Tribuna”, „Tribuna școlii”, „Târnava”, „Ritmuri hunedorene”, „Informația Orăștiei”, „Palia”, „Revista Orăștiei”, „Pagini școlare”, „Plaiuri hunedorene”, „Drumul socialismului”, „Cuvântul liber” etc.

Lucrări publicate:

- *Liceul „Aurel Vlaicu” Orăștie. 1919-1969.* - Orăștie, 1969. - 170 p. : 17 pl.
- *Vidra.* Monografie. - Orăștie, 1972.
- *Beriu.* Monografie. - Deva, 1972.
- *Orăștie.* Mic îndreptar turistic. - Orăștie: Cooperativa Meșteșugărească „Viață nouă” Orăștie. - (Tipografia Petroșani).
- *Aurel Vlaicu - Vulturul Carpaților.* Deva: Comitetul de Cultură al Județului Hunedoara, 1982.
- *Liceul „Aurel Vlaicu” Orăștie. 75 de ani.* Compendiu monografic. 1919-1994. Deva: Casa Corpului Didactic Deva, 1994. - 42 p. fot.
- *Orăștia de la târg, reședință de scaun și oraș - la municipiu.* - Deva, 1995. - 164 p. + 39 p. fot.
- *Beriniada: memorial social documentar.* Deva: Sigma Plus, 1997. - Vol.1. - 208 p.

- *Delorenii.* - București: Compania, 2000. 160 p.: fot.

Lucrări în colaborare:

- *Orăștie.* Mic îndreptar turistic. - București: Editura Sport-Turism, 1985. - 84 p.; 8 f. fot. (Ion Loiș).
- *Valea Grădiștei.* Itinerare turistice. București: Editura Sport - Turism, 1988 (Aurelia Baciu).
- *Pe urmele lui Aurel Vlaicu.* - București: Editura pentru Turism, 1991. - 154 p.: il. (Aurelia Baciu).
- *Orăștia în spiritualitatea românească.* Deva: Casa Corpului Didactic Deva. Despărțământul „Astra” Orăștie - Deva, 1993. - Tipografia „Gutenberg”. - (Aurelia Baciu).
- *La Orăștie. Un buchet pentru Eminescu.* Cluj-Napoca: Editura Risoprint, 2001-95 p.
- *Orăștie. Enciclopedie.* - Deva: Editura Corvin, 2001 (în colaborare).

Referințe:

- *Constandin, Clemente.* Un folclorist bunic și entuziast. - În: Cuvântul liber - 11, nr. 2352/19 mar. 1999, p. .5
- *Liceul „Aurel Vlaicu” Orăștie. Compendiu monografic. 1919-1994. 75 de ani.* Deva: Casa Corpului Didactic, 1994, p. 33, 37, 38-39, 46, 97.
- *Orăștie: Enciclopedie* - Deva: Editura Corvin, 2001, p.39, 40
- *Vasiu, Ioan.* O remarcabilă apariție editorială - „Beriniada”. - În: Palia Expres. 2, nr. 17, sept. 1997, p. 3.

BACS, LUDOVIC

(n. 1930) - dirijor și compozitor

Născut la 19 ianuarie 1930, la Petrila, județul Hunedoara. Urmează, în paralel, Conservatorul „Gheorghe Dima” din Cluj-Napoca (1948-1951) și doi ani la Facultatea de Filosofie. (1948-1949). Din 1957, se stabilește la București. Începe studiul vioarei la o vârstă fragedă, devenind instrumentist într-o orchestră simfonică. La conservator studiază vioara, muzicologia și dirijatul de orchestră. În 1951, obține o bursă pentru Conservatorul „Ceaikovski” din Moscova, unde se perfecționează cu prof. Nikolai Anasov, obținând la examenul de stat calificativul excepțional. Ca student, se remarcă la pupitrul

orchestrelor simfonice din Moscova, Odesa, Tibilisi, Baku, Erevan etc. La întoarcerea în țară ocupă postul de dirijor al Orchestrei de Studio a Radiodifuziunii Române, iar din 1960 deține funcția de director artistic. Din 1969, este dirijor al formației de muzică veche a Radio-Televiziunii Române. Se preocupă de comorile muzicale ale secolelor XV-XVIII, interpretând, cu formația de muzică veche, lucrări de Guillaume de Machaut, Gilles Binchois, Claudio Monteverdi.

Referințe:

- Cosma, Viorel. *Muzicieni din România: Lexicon biobibliografic*. Vol. 1 (A-C) București: Editura Muzicală, p. 68-70.
- Sava, Iosif; Rusu, Petre. *Istoria muzicii universale în date*. - București: Editura Muzicală, 1983, p. 386.
- Velica, Ioan; Schreter, C. *Călătorie prin vârstele Văii Jiului*. - Deva: Destin, 1993, p. 100.

BAICU, CONSTANTIN

(1865-1945) - *învățător, senator*

Născut în anul 1865, în satul Strei, județul Hunedoara. A urmat școala primară în satul natal. Studii secundare la Gimnaziul din Orăștie și la Institutul teologic din Sibiu (1884-1887). Este numit învățător la Școala Ortodoxă Română din Orăștie (1887-1888). În paralel, este directorul Școlii de Meserii din Orăștie până în anul 1919. Între 1891-1929, a fost președintele Asociației Învățătorilor Români din Județul Hunedoara. A fost membru activ al „Reuniunii de cântări” și al corului bisericesc din Orăștie, unde l-a secondat pe Ion Branga. În calitate de președinte al meseriașilor și director mai mulți ani la Școala Română din Orăștie a organizat o bogată activitate culturală și a pus bazele unei biblioteci școlare. A îndeplinit funcția de secretar, vicepreședinte și președinte al „Reuniunii Învățătorilor din Județul Hunedoara”. A fost unul din membrii marcanți ai Despărțământului Orăștie al „Astreii” și ai „Casinei Române”. În anul 1918, în calitate sa de președinte al „Reuniunii învățătorilor din Județul Hunedoara”, este delegat la Marea Adunare Națională de la Alba-Iulia. În 1919 este ales senator în Parlamentul din București.

A decedat la Orăștie, în 1945.

Lucrări publicate:

- *Memorialul Școlii Capitale Greco-Ortodoxe Române din Orăștie*, 1921. - 31 p.

Referințe:

- Iliescu, Ion. *Corul de la Orăștie*. - Deva, 1968.
- Șuiaga, Victor. *Hunedoreni la Marea Unire. 1 Decembrie 1918*. - Deva, 1993, p. 65.

BAL, LASCU

(1915-1998) - *profesor universitar, doctor în matematică*

Născut la 30 ianuarie 1915, în comuna Sălașu de Sus, județul Hunedoara, într-o familie atestată încă din anul 1453 (Balul). Studii secundare la Petroșani, bacalaureatul la Deva (1934). Licență în Matematici la Facultatea de Științe din Cluj (1938) cu lucrarea: „Funcții continue fără derivată”. Secretar-bibliotecar la Seminarul de Geometrie al Universității din Cluj (1938-1941). Preparador la Catedra de Gravitatie, Căldură și Electricitate. Înrolat în armata română, în timpul războiului, ia parte la luptele din Moldova, nordul Transilvaniei, Ungaria, Cehoslovacia. Asistent la Catedra de Mecanică a Facultății de Științe, refugiată la Timișoara (1945). Reîntors la Cluj, lucrează în Cercul de Mecanică Rațională cu profesorul Caius Iacob și asistentul Mircea Drăgan. Obține doctoratul cu teza: „Contribuții la studiul mișcărilor fluide rotatorii” (1949), publicată în 1950, în „Studii și cercetări științifice” din Cluj. Conferențiar suplinitor la Facultatea de Farmacie a Universității din Cluj (1950), respectiv conferențiar la Facultatea de Matematică și Fizică a Universității din Cluj (1950). Profesor la Catedra de Matematică a Institutului Politehnic din Cluj (1961); profesor, șef de catedră, din 1967, până în 1977, când s-a pensionat. Cercetător la Academia Română, Filiala Cluj (1954-1968) și la Institutul de Calcul, în domeniile: mecanică rațională, geometrie diferențială, nomografie și calcul grafic. A publicat peste 50 de lucrări științifice, singur sau în colaborare și 8 manuale universitare. A fost colaborator la revistele de referate „Mathematical Reviews” din SUA și „Zentralblatt für Mathematik” din Berlin.

S-a stins din viață în decembrie 1998, la Cluj-Napoca.

Lucrări publicate:

- *Lecții de nomografie*, 1956 (în colaborare)

- *Curs de geometrie sintetică*, 1960
- *Analiză matematică*, 1971.

Referințe:

- *Clujeni ai secolului 20. Dicționar esențial*. - Cluj-Napoca, 2000, p. 25.
- Lechințan, Vasile. *Prof. univ. dr. Lascu Bal*. Fișă biobibliografică. - Cluj-Napoca, 2000. (Multigr.)

BAL, NICOLAE

(n. 1947) - *profesor universitar, doctor inginer*

Născut la 9 iunie 1947, în comuna Sălașu de Sus, județul Hunedoara. Studii liceale la Petroșani, promoția 1967. Studii universitare la Facultatea de Mecanică a Institutului Politehnic din Cluj (1967-1972). Profesor de specialitate la Grupul Școlar MIU, Cluj-Napoca. Asistent, prin concurs, la Catedra Rezistența Materialelor din cadrul Universității Tehnice din Cluj-Napoca. Doctor în Rezistența materialelor, Elasticitate și Plasticitate, sub conducerea prof. univ. dr. ing. Ioan Păstiov, cu teza „Studiul teoretic și experimental al tensiunilor remanente în organe de mașini”. A publicat trei cărți și peste 60 de studii științifice, unele în colaborare. Lucrează în cercetare, rezolvând peste 40 de contracte încheiate cu întreprinderi din țară. A colaborat și urmat cursuri de perfecționare la „Institut National de Sciences Appliquées, Département de Génie Mécanique” din Toulouse și Universitatea din Zaragoza. Membru al Asociației Generale a Inginerilor din România (AGIR), al Asociației Române de Tensometrie și al Societății Române de Mecanică Aplicată.

Referințe:

- Lechințan, Vasile. *Prof. univ. dr. Nicolae Bal*. Fișă biobibliografică. - Cluj-Napoca, 2000. (Multigr.)

BALÁZS, MARCELA

(n. 1955) - *cercetător științific III, botanist*

S-a născut la 3 septembrie 1955, în Deva, județul Hunedoara. Studii primare și gimnaziale în orașul natal. Urmează apoi cursurile Liceului „Decebal” din Deva. Absolventă a Facultății de Biologie a Universității „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca. Din anul 1981, lucrează în cadrul Muzeului Civilizației Dacice și Romane Deva, Secția Științele Naturii, ca botanist. Din anul 1994, este doctorand cu teza: „Flora și vegetația cheilor calcaroase din Munții Metaliferi”. A publicat 30 de articole în reviste de specialitate. A participat cu comunicări la simpozioane și sesiuni științifice la: Deva, Hunedoara, Orăștie, Ploiești, Arad, Pitești, Brașov, Buzău etc.

Colaborări:

„Sargetia” (Seria Historiae; seria Scientia Naturae), „Revista muzeelor”, „Studia Universitatis - Vasile Goldiș”, „Miorița”, „Ecos” (Pitești), „Corviniana” etc.

Lucrări publicate:

- *Flora și vegetația văilor Godeanu, Tâmpu, Anineș (Munții Șurianu)*. - În: Sargetia, Series Scientia Naturae, vol.14-15, 1988-1992, p. 73-86.
- *Cercetări fitotaxonomice în zona Godinești - Zam, Munții Metaliferi*. - În: Sargetia, Series Scientia Naturae, nr. 14-15, 1988-1992, p. 105-124.
- *Andrei Farago și Samoilă Ciumașiu, întemeietorii cooperativei Digitalis din Orăștie*. - În: Sargetia, Series Scientia Naturae, vol. 21-24, 1988-1992, p. 521-529.
- *Plante medicinale colecționate de prof. Alexandru Borza în județul Hunedoara*. În: Revista Muzeelor, 1991.
- *Rezervații naturale hunedorene. Importanța lor științifică și biogeografică*. - În: Comunicări și referate. Muzeul de Științele Naturii Ploiești, 1992, p. 12-23.
- *Rezervații botanice din județul Hunedoara*. - În: Ecos, Pitești, 1995, p.35-38.
- *Specii de plante vasculare din Zona Hațeg*. - În: Hațeg - 750, 1998, p. 228-240.
- *Plante medicinale cultivate în cadrul cooperativei Digitalis din Orăștie*. - În: Buletinul Societății de Retrologie Agrară. Deva, 1991, p. 115-120.

- *Documente inedite privind activitatea farmacistului Andrei Farago din Orăștie.* În: Vechi tipărituri și manuscrise. Bibliofilia azi, Brașov, 1992, p. 58-59.
- *Plante medicinale utilizate de locuitorii satului Cozia.* - În: Buletinul Societății de Retrologie Agrară Deva, 1993, p. 86-97.
- *Contribuții la cunoașterea florei și faunei ecosistemelor naturale din sectorul estic și nord-estic al Munților Poiana Ruscă (Carpații Occidentali, Munții Banatului).* În: Corviniana, vol. 6, 2001, p. 340-346 (în colaborare cu Silvia Burnaz).
- *Plantele în viața poporului român V* - În: - Miorița, nr. 6-7, 1999-2000, p. 129-130.
- *Contribuții la cunoașterea florei și faunei sectorului estic și nord-estic al Munților Poiana Ruscă.* - În: Corviniana, vol. 6, 2001, p. 340-346. (în colaborare)
- *Les phytocoenoses arborescentes des Gorges calcareuses de Monts Metaliferi (le département de Hunedoara).* - În: Sargetia, Acta Musei Devensis, Seria Scientia Naturae, vol. 19, Deva, 2002, p. 87-132.
- *Date privind flora, vegetația și fauna macrolepidoptere din pădurile de foioase (quercete) - Rezervații naturale ale județului Hunedoara.* - În: Sargetia, vol. 30, 2002, p. 903-922. (în colaborare)
- *Argumente floristice și lepidoptero-logice în favoarea includerii zonei carstice a bazinului Runcu - Govăjdie (Munții Poiana Ruscă) în lista rezervațiilor naturale ale județului Hunedoara.* - În: Buletinul Inf. Soc. Lepid. Rom., Cluj-Napoca, vol. 13, 2003, p. 27-40.

Referințe:

- *Bibliografia revistei Sargetia (Series Scientia Naturae).* - Vol. I-XVII. - În: Sargetia, vol.26, Partea a II-a. - Deva, 1995-1996, p.747-757.
- Lazăr, Ioachim. *Cronica activității științifice a Muzeului Județean Deva pe anii 1990-1992.* - În: Sargetia. - Vol. 21-24, 1988-1991, p. 911-929.
- Lazăr, Ioachim. *Cronica activității științifice a Muzeului Civilizației Dacice și Romane Deva pe anii 1993-1994.* - În: Sargetia, vol.25, 1992-1994, p. 965-980.
- Lazăr, Ioachim. *Cronica activității științifice a Muzeului Civilizației Dacice și Romane Deva pe anii 1995-1996.* - În: Sargetia, vol.26, partea a II-a. Deva, 1995-1996, p. 795-792.
- Lazăr, Ioachim. *Cronica activității științifice a Muzeului Civilizației Dacice și Romane Deva pe anii 1997-1998.* - În: Sargetia, vol. 27/2, 1997-1998, p. 719-742.
- Lazăr, Ioachim. *Cronica activității științifice a Muzeului Civilizației Dacice și Romane Deva pe anii 1999-2000.* - În: Sargetia, vol. 28-29/2, 1999-2000, p. 581-592.
- Lazăr, Ioachim. *Cronica activității științifice a Muzeului Civilizației Dacice și Romane Deva pe anii 2001-2002.* - În: Sargetia, vol. 30, 2001-2002, p. 933-945.

BALÁZS, TIBERIU

(n.1959) - *artist plastic*

Născut la 1 octombrie 1959, la Hunedoara. Absolvent al Școlii de Arte Plastice Hunedoara, al Liceului de Arte Plastice Deva (1978) și al Universității de Arte Plastice București. Lucrări de pictură și sculptură în colecții particulare din țară și străinătate: Franța, Germania, Austria, Ungaria, Olanda. Are lucrări de sculptură în colecția Liceului de Arte Plastice Deva, la Expoziția, în aer liber, de la Cinciș (patru sculpturi în lemn și una în travertin). Obține locul I pentru sculptură la tabăra de la Josan, iar în 1987 obține un premiu național. Din 1993, ia parte, anual, la Salonul Național de Pictură „1 Decembrie, Alba-Iulia 1918”. A participat la peste 26 de expoziții de grup în Hunedoara, Deva, Alba-Iulia, Călan, Bistrița. Expoziții personale: Hunedoara, Miercurea-Ciuc, Ghelari, Călan, Geoagiu-Băi, Joseni, Sarvar. Expune, de asemenea, în anii 1994, 1995, la Salonul Județean de Artă al Uniunii Artiștilor Plastici, filiala Deva - Petroșani. Ca membru al Cenaclului de Artă Plastică al Sindicatului „Siderurgistul” - Hunedoara a participat la 14 tabere de creație la Cinciș și Râușor. A organizat zece expoziții personale „cu o paletă nouă, luminoasă și deosebită sub raportul fantasticelor armonii cromatice, mai aproape de sufletul și visele noastre”.

Referințe:

- Loga, E.G. *Tiberiu Balázs. Pragul nonfigurativului.* - În: Semne. - 1, nr. 2 iun 1999, p. 22.
- Măstăcanu, Alexandru. *Tiberiu Balázs. Sculptură și pictură.* - În: Vitraliu hunedorean. - nr.1 1998, p. 24.

- Pichiu, Dan Vifor. *Tiberiu Balázs*. - În: Vitraliu hunedorean. - nr. 1, 1998, p. 24
- *Tiberiu Balázs*. - În: Cuvântul Liber - 13, nr. 3142, 19 apr. 2002, p. 3.

BANCIU, A. MIRCEA DESIDERIU

(n.1941) - profesor universitar, doctor inginer, membru titular al Academiei Române

Născut în 19 august 1941, în municipiul Hunedoara. Urmează liceul în București. Absolvent al Institutului Politehnic București, Facultatea de Chimie Industrială, specialitatea Tehnologia Substanțelor Organice (1962), șef de promoție. Dr. ing. în specialitatea Tehnologia Medicamentelor și Produselor Farmaceutice, cu teza: „Reacții solvolitice ale derivaților dibenzociclo-alcanilor” (1969); specializare postdoctorală la Institut für Organische Chemie der Universität Köln, (1969). Membru corespondent al Academiei Române (19 martie 1991); membru titular, din 2000. Activitate didactică universitară, din 1969 până în prezent, fiind profesor la Catedra de Chimie Organică din U.P. București unde predă cursurile de: chimie organică, analiza instrumentală în chimia organică, produse farmaceutice, antidăunători, reacții homolitice, bazele cercetării și proiectării. În paralel, desfășoară activitate științifică în domeniile: reacții prin ioni de carboniu, izomerie de valență, sisteme ciclice și policiclice tensionate, compuși ciclofanici, compuși heterociclici, cu caracter aromatic, aparatură de laborator, aplicații ale metodelor fizice în chimia organică. Deține Premiul pentru Cercetare Științifică al Ministerului Învățământului (1969) și Premiul „Gheorghe Spacu” al Academiei Române, 1982. Este membru (secretar) al Biroului Secției Științe Chimice al Academiei Române. Membru în Consiliul Științific al Institutului de Chimie Organică, Academia Română, membru în Consiliul Profesoral al Facultății de Chimie Industrială, U.P. București. Redactor-șef adjunct al revistelor: „Revue Roumaine de Chimie” (Academia Română) și „Roumanian Chemical Quarterly Reviews” (Academia Română); membru în comitetul de redacție al „Scientific Bulletin of Bucharest Polytechnic Institute”.

Lucrări publicate:

- *Metode fizice în chimia organică*, 1972.
- *Tehnica experimentală în chimia organică*, 1977.

- *Aplicații ale metodelor fizice în chimie organică*, 1983.
- *Annulenes Derivatives and Valence Isomers*, 3 vol. 1987.
- *C. D. Nenițescu - viața și opera*, 1995.
- *Hidrocarburi*, 1997.

Referințe:

- *Dicționarul specialiștilor un „Who's Who” în știința și tehnica românească*. - Vol. 1. București: Editura Tehnică, 1996, p. 37.
- Rusu, Dorina N. *Membrii Academiei Române. 1866-1999*. Dicționar. - București: Editura Academiei Române, 1999, p. 43-44.

BÁNYAI, LÁDISLAU

(1907-1981) - profesor universitar, istoric, membru corespondent al Academiei Române

Născut la 17 noiembrie 1907, în comuna Baia de Criș, județul Hunedoara. Studii secundare la Cluj, Sibiu, Miercurea-Ciuc, Alba-Iulia și universitare la Budapesta, Grenoble, Paris. Profesor în învățământul secundar (1930-1933), cadru didactic la Facultate de Istorie din Cluj (1946-1957) și București (1958-1975). Rector al Universității „Victor Babeș” din Cluj (1952-1956). Director adjunct la Institutul de Istorie „Nicolae Iorga” (1958-1967); membru și vicepreședinte al Academiei de Științe Sociale și Politice (din 1970); membru corespondent al Academiei Române (1974). Militant al mișcării muncitorești. Secretar general al „MADOSZ”-ului (1934-1944). Publicist și poet. Cercetări privind istoria modernă și contemporană a României, precum și privitoare la istoria naționalităților conlocuitoare din România. A participat la numeroase congrese, conferințe, simpozioane în țară și străinătate. S-a stins din viață la 4 mai 1981, la București.

Lucrări publicate:

- *A magyarság a dunavölgyében*. Ezer év tanúsága. (Unguri în bazinul Dunării. Învățămintele unui mileniu). - Cluj, 1938. - 79 p.
- *Harminc év. Jegyzetek a romániai magyarság múltjából*. (Treizeci de ani. Note privin trecutul maghiarilor din România). - București, 1949; 108 p.

- *Pe făgașul tradițiilor frățești*. - București, 1971. - 286 p.
- *Destin comun, traditions fraternelles*. - București, 1972. - 209 p.
- *Közös sors testvéri hagyományok. Történelmi vázlat*. (Tradiții de soartă comună. Schiță istorică). - București, 1973. - p. 366
- *Hosszú mezsgye* (Poteca lungă). - București, 1974. - 351 p.
- *Válaszúton. Önéletrajzi jegyzetek*. (La răscruci de drumuri. Note autobiografice). - București, 1980.

Referințe:

- *Clujeni ai secolului XX*. Dicționar esențial. Cluj-Napoca: Casa Cărții de Știință, 2000, p.28.
- *Enciclopedia istoriografiei românești*. - București: Editura Științifică și Enciclopedică, 1978, p. 45.

BARBU, CASIU VALERIU

(n. 1932) - muzicolog, profesor universitar, doctor în arte și muzică

Născut la 23 martie 1932, în comuna Pui, județul Hunedoara. Își începe studiile muzicale la Liceul de Muzică din Cluj-Napoca (1948-1953), continuându-le la Conservatorul din Cluj-Napoca (1954-1956), cu Tudor Jarda, Corneliu Givulescu, Ioan R. Nicola și la Conservatorul „Ciprian Porumbescu” din București (1956-1959), cu Ionel Geantă, George Breazu, Zeno Vancea. A urmat cursuri de perfecționare la Conservatorul „P. I. Ceaikovski” din Moscova (1971-1972), cu prof. Dimitri Țiganov (metodica instrumentelor de coarde). Violonist (1950-1964) și concert-maestru (1964-1965), în Orchestra Conservatorului din București. Asistent universitar (1965-1971), lector (1971-1975), conferențiar (1975), la Cursul de Metodica Instrumentelor de Coarde la Conservatorul din Cluj - Napoca. Dirijor al Orchestrei de cameră „Dinu Lipatti” din Cluj-Napoca (1975-1982). A susținut conferințe, comunicări științifice, concerte-lecții, în țară și străinătate (Glasgow, 1977), imprimări la radio și televiziune cu lucrări de muzică românească și universală cu Orchestra de cameră „Dinu Lipatti” realizând un disc Electrecord și un CD (Tokio - Japonia). A publicat numeroase lucrări de specialitate: „Importanța reprezentării schematice în pedagogia viorii”, „Tradiție și inovație în formarea violonistului interpret”, „Sinteză și creație în pedagogia violonistică românească” - „Manualul de vioară” în

colaborare cu I. Geantă, G. Manoliu, „Probleme ale conținutului și varietății formelor de studiu în pedagogia viorii”. A întreprins turnee artistice în străinătate: Anglia (1977), RFG (1980). A fost distins cu Medalia de argint onorifică a orașului Egloffstein (RFG, 1980) și Premiul pentru „Cronici muzicale” al Uniunii Compozitorilor și Muzicologilor din RSR (1981). Doctor în arte-muzică la Academia de Muzică „Gheorghe Dima” din Cluj-Napoca (2000) cu teza: „Arta nuanțării discursului muzical enescian”. Membru al Uniunii Compozitorilor și Muzicologilor din România; membru fondator al Fundației „Sigmund Toduță”, și al Fundației „Gheorghe Dima”.

Colaborări:

„Muzica”, „Lucrări de muzicologie”, „Steaua”, „Tribuna” etc.

Studii de muzicologie:

- *Probleme ale tehnicii mâinii stângi în violonistica actuală*. - În: Lucrări de muzicologie, nr. 6, 1970.
- *Dorul enescian*. - În: Steaua, nr. 6, iun. 1975.
- *Scepticul Enescu*. - În: Steaua, nr. 8, 1975.
- *Probleme ale conținutului și varietății formelor de studiu în pedagogia viorii*. - În: Lucrări de muzicologie, nr. 8-9, 1975.
- *Sinteze enesciene*. - În: Steaua, nr. 1, 1980.
- *„Lăutăria” enesciană*. - În: Steaua, nr. 2, 1980.
- *Etnitate și dramatism*. - În: Steaua, nr. 3, 1980.

Lucrări didactice:

- *Contribuții la metodica studiului și predării instrumentelor cu coarde*. - Cluj-Napoca, 1973 (litogr.).
- *Curs de metodica predării și a studiului instrumentelor cu coarde*. - Cluj-Napoca, 1975 (litogr); Ediția a II-a, 1986.

Referințe:

- Cosma, Viorel. *Muzicieni români*. - Vol.1. București: Editura Muzicală, 1970, p. 75-76.
- Cosma, Viorel. *Muzicieni din România*. Lexicon biobibliografic, vol. 1 (AC) - București; Editura Muzicală, 1989, p. 75-76.
- Georgescu, Adrian. *Bayreuth, 1980*. - În: Săptămâna, nr. 513, 3 oct. 1980.

BARBU, ION

(n.1953) - *caricaturist, umorist, publicist*

Născut la 6 iulie 1953, în Petroșani. Absolvent al Liceului Teoretic Petrila și al Institutului de Mine Petroșani. A lucrat la Exploatarea Minieră Petrila, de unde s-a transferat la ziarul „România liberă”, pe funcția de caricaturist - editorialist. Redactor la ziarul „Ziua” (1995), iar din 1994 face parte din redacția revistei „Academia Cațavencu”. A participat, până în prezent, la 150 de expoziții în România (unde a câștigat 25 de premii) și la 250 de expoziții internaționale (22 de premii). Membru al „International Society of Humour Studies” cu sediul în Phoenix - Arizona (SUA). A fost prezent cu comunicări despre umorul românesc la conferințele internaționale ale I.S.H.S., la Luxemburg (1993), Ithaca, New York (1994), Birmingham (1995). A predat la Școala Superioară de Jurnalism București.

Lucrări publicate:

- *Cartea albă a caricaturii de presă*. București: Editura Academia Cațavencu, 1999.
- *Tratat de reinologie*. Vol.2 - Petroșani: Editura Genesis, 2002 (în colaborare)

Lucrări în colaborare:

- *Tratat de înjurături*. - București: Editura Oscar Print, 1997-1998. - (Tudor Octavian).
- *Nutzi, spaima constituției - Jurnal de Cotroceni*. - Craiova: Scrisul Românesc, 1998. (Ioan Groșan).
- *Psihopolitica*. - București: Editura Nemira, 1998. (Florin Tudose).

A desenat și a scris textele aferente desenelor la următoarele cărți:

- *Cartea albă, seacă, rece și fără sifon a guvernării Văcăroiu*. - București: Editura Ziua, 1996.
- *Duminica orbului, surdului și mutului*. București: Editura Nemira, 1997.
- *Lăsata și ridicata secului*. - București: Editura Nemira, 1997.
- *Tratatul de reinologie. Literatură & caricatură de sertar*. - Petroșani: Genesis, 2002, vol. 2 - 151, p. (I.D. Sîrbu).

Referințe:

- Lascu, Ioan; Velica, Ioan; Boboc, Marian. *Dicționarul scriitorilor din Vale. (A-Z)*. - Petroșani: Editura Cameleonul; Matinal, 1999, p. 27-29.

BARBU, MIHAI

(n. 1950) - *caricaturist, umorist, publicist*

Născut la 11 mai 1950, în Petroșani. Absolvent al Liceului Teoretic din Petrila. Urmează în paralel Institutul de Mine Petroșani, Secția de Topografie Minieră și Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca, Facultatea de Filologie, Secția Română-Franceză. Teza de licență (coordonator conf. univ. dr. Ion Vartic) a avut ca subiect „Balcanismul în opera lui G. Călinescu”. A lucrat pe un șantier de prospecțiuni și explorări geologice în județele: Bistrița-Năsăud, Cluj, Hunedoara, profesor în învățământul gimnazial și liceal până în 1994, când s-a transferat la ziarul „Matinal” din Petroșani, unde a fost, pe rând, publicist, comentator, secretar general de redacție, redactor-șef adjunct și redactor-șef. A debutat editorial, cu lucrarea „Istoria secretă a literaturii române - primele 111 cazuri”, în 1996. I-au apărut peste 7000 de articole și caricaturi pe diverse teme. A publicat, în „Revista X”, traduceri consistente din Art Buchwald și caricaturi Woody Allen. A prezentat, din punct de vedere grafic, revista „Apostrof” din Cluj-Napoca (redactor-șef, Marta Petreu). Membru al „International Society of Humour Studies”, Arizona (SUA). A susținut comunicări despre umorul românesc, la conferințele internaționale ale ISHS la Luxemburg (1993), Ithaca, New York (1994), Birmingham (1995).

Lucrări publicate:

- *Istoria secretă a literaturii române - primele 111 cazuri*. - Petroșani: Editura Cameleonul, 1996.
- *După 20 de ani sau Lupeni '77 - Lupeni '97*. Coordonator. - Petroșani: Editura Cameleonul; Matinal, 1997.
- *Dicționarul personajelor petrolene din opera lui I. D. Sârbu* - Petroșani; Genesis, 2002 - 160 p.

Referințe:

- Lascu, Ioan; Velica, Ioan; Boboc, Marian. *Dicționarul scriitorilor din Vale. (A-Z)*. - Petroșani: Matinal; Cameleonul, 1999, p. 30-34.
- Zăciu, Mircea. *Jurnal*. - Vol.3. - București: Editura Albatros, 1996.

BARON, MIRCEA ALEXANDRU CORNEL

(n. 1950) - doctor în istorie, conferențiar universitar

Născut la 4 ianuarie 1950, în Sebiș, județul Arad. Absolvent al Universității „Babeș-Bolyai” Cluj, Facultatea de Istorie-Filosofie. Doctor în istorie cu teza: „Societățile carbonifere și evoluția social economică a Văii Jiului în perioada interbelică” (1997). Perfecționări profesionale la universitățile din Timișoara, București, Craiova (1985, 1987, 1988). Studii de documentare la Biblioteca Academiei Române; Biblioteca Centrală Universitară „Lucian Blaga” Cluj-Napoca; Arhivele Naționale - Filiala Hunedoara; Arhivele Naționale - Filiala municipiului București; Universitatea din Miskolcz - Ungaria (1991); Universitatea Montanistică Leoben - Austria (1994). După terminarea facultății a îndeplinit următoarele funcții: profesor (Petroșani 1972-1984); lector universitar la Universitatea Petroșani (1984-1999); conferențiar universitar (din 1 iul. 1999), unde predă istoria mineritului în România, istoria culturii și civilizației, istoria economiei naționale, sociologie urbană. A publicat 50 de articole în reviste de specialitate și a susținut 60 de comunicări, la sesiuni științifice, desfășurate în țară și străinătate: București, Petroșani, Hunedoara, Deva, Oradea, Petrila, Miskolc etc.

Colaborări:

„Studia Universitatis Cluj-Napoca. Series Historia”, „Revista Minelor”, „Sargetia”, „Corviniana”, „Restituiri”, „Buletinul Informativ al Universității din Petroșani”, „Annals of University of Petroșani. Social Sciences”, „Steagul roșu”, „Matinal” și altele.

Lucrări publicate:

- *Societăți carbonifere și evoluția social-economică a Văii Jiului în perioada interbelică*: Teză de doctorat – Cluj-Napoca: Universitatea „Babeș - Bolyai”, 1997- 476 p.
- *Cărbune și societate în Valea Jiului* (perioada interbelică). - Petroșani: Editura Universitas, 1998.
- *Istoria mineritului în România*. - Petroșani: Litografia Universității Petroșani, 1999.
- *Istoria economiei naționale* - Petroșani; Focus, 2001

Articole din periodice:

- *Presa românească transilvăneană în perioada Războiului de Independență 1877-1878*. În: Studia Universitatis Cluj-Napoca, Series Historia. - 34, nr. 1, 1989, p. 62-70.
- *130 de ani de învățământ superior minier în România*. - În: Buletinul științific al UTP. vol.26, fasc. 2, 1994, p. 255-260.
- *Presa din Valea Jiului în perioada interbelică. Număr festiv din 1 ianuarie 1938, al ziarului „Avântul” la împlinirea a 10 ani de existență a gazetei*. - În: Cercetări și rezultate în știință și tehnică. Secțiunea XIV. - Petroșani, 1996, p. 78-85.
- *Vasile Poboran (1900 - 1985). Primul decan al Institutului Cărbunelui din Petroșani*. - În: Buletinul Informativ al Universității Petroșani, nr. 7-8, 1996, p. 7-8.
- *Activitatea „Astrei” în Valea Jiului în perioada interbelică*. - În: Restituiri, vol.5, 1997, p. 249-253. - (Biblioteca Musei Devensis).
- *Evoluția populației și a forței de muncă din Valea Jiului în perioada interbelică*. - În: Cercetări și rezultate în știință și tehnică, secțiunea XIV. - Petroșani, 1997, p. 70-80.
- *Instituție bancară la Petroșani în perioada interbelică: „Casa de Păstrare”*. - În: Sargetia, vol. 27. Partea a 2-a, 1997-1998, p. 563-574.
- *Reflectarea în presa românească din Valea Jiului a problematicei culturale din perioada interbelică*. - În: Sargetia, vol. 27. Partea a 2-a, 1997-1998, p. 531-537.
- *„Avântul” - cea mai importantă publicație românească din Valea Jiului până la cel de-al Doilea Război Mondial*. - În: Lucrările științifice ale Simpozionului Internațional organizat de Universitatea din Petroșani și Ecole des Mines d’Ales. Vol. 5. Petroșani, 1999, p. 27-28.

Referințe:

- *Mircea Alexandru Cornel Baron. Fișă biobibliografică*. - Petroșani, 2000. (Multigr.).

BARTOK, FRANCISK

(n. 1937) - pictor

Născut la 30 aprilie 1937, în comuna Băcia, județul Hunedoara. Absolvent al Institutului de Arte Plastice „Ion Andreescu” București (1963). Studiază cu Corneliu Baba. Călătorii de studii: Polonia (1967), URSS (1969), Ungaria (1969). Asistent la Institutul de Arte Plastice Iași. Prima expoziție în 1963 la Iași. Participă la manifestări colective, la bienale de stat, la expozițiile revistei „Cronica”(1968), la expoziții de grup la București, la Expoziția de Artă Românească de la Torino (1969).

Expoziții personale:

Iași (1966), București (1973) etc. Are lucrări în Muzeul din Iași și în alte instituții și colecții particulare. În afară de pictură, de factură expresionistă, colaborează cu desene la reviste literare și lucrează artă monumentală, printre care o frescă la Institutul Agronomic din Iași. Concepția, vehemența tonală ce ține de tipologia stilistică a expresionismului abstract este bine susținută în lucrările sale de structura temperamentală lirică.

Referințe:

- Barbosa, Octavian. *Dicționarul artiștilor români contemporani*. - București: Editura Meridiane, 1976, p. 44.

BASARAB, IOAN ȘERBAN

(1906-?) - conferențiar, doctor în științe juridice

Născut la 5 august 1906, în comuna Romos, județul Hunedoara, dintr-o familie românească cunoscută prin participarea sa la viața politică și bisericească a Transilvaniei. Urmează școala primară în comuna natală. Studii secundare la Liceul „Aurel Vlaicu” din Orăștie, unde și-a luat bacalaureatul în anul 1925. Licențiat al Facultății de Drept din Cluj (1929), doctor în științe juridice și ulterior diplomat al Institutului de Înalte Studii Internaționale din Paris (1931). După terminarea studiilor, a activat în calitate de magistrat și consilier juridic. În perioada 1942-1949, a funcționat în cadrul Academiei Comerciale din Cluj-Brașov, la început asistent, apoi conferențiar la Catedra de Drept Civil și Administrativ. A desfășurat o susținută activitate științifică publicând numeroase studii: „Problema

confederației statelor europene”; „Problema păcii și organizării securității colective”; „Reprezentanța Națională”; „Circumstanțele atenuante în Noul Cod Penal” precum și numeroase articole în reviste de specialitate.

Colaborări:

„Pandectele romane”, „Pandectele săptămânale”, „Observatorul social-economic”, „Gazeta juridică a Transilvaniei” etc.

Lucrări publicate:

- Ștefan Cicio Pop. - Cluj.
- *Codul Comercial*, 1944. - (în colaborare).

Referințe:

- Dumitrescu, Traian; Mircea, Valeriu. *Monografiile și biografiile Corpului Profesional al Academiei de Înalte Studii Comerciale și Industrie Cluj-Brașov și al ISEP-ului Brașov 1927/1929-1948; 1948-1950*. - București, p. 308.

BASARAB, MARIA

(n. 1945) - muzeograf

S-a născut la 15 octombrie 1945, în satul Cistei, comuna Mihalți, județul Alba. Studii primare în satul natal. Urmează Liceul „Iacob Mureșanu” din Blaj. Absolventă a Facultății de Filologie a Universității Babeș-Bolyai din Cluj-Napoca, Secția Limba și Literatura Română. După absolvirea facultății este profesoară la Școala Generală din Cistei și la Liceul din Jidvei. Din septembrie 1975, lucrează ca muzeograf, specialitatea carte veche, la Muzeul Civilizației Dacice și Romane Deva; șefa Oficiului Patrimoniu Cultural Național - Hunedoara, iar din 2001 - șefa serviciului Relații cu publicul. A publicat cărți și peste 40 de articole în reviste de specialitate, în special de popularizare a patrimoniului de carte veche hunedoreană, recenzii, două articole de cunoaștere a cărții vechi într-un hebdomad „Côte d'Armor” din Bretania (Franța); rezumate extinse ale comunicărilor prezentate în cadrul sesiunilor de bibliofilie. Participă cu lucrări și comunicări, la simpozioane și sesiuni științifice la: Deva, Alba Iulia, Sibiu, Orăștie, Brad, Cluj-Napoca, Hunedoara, Timișoara, Hațeg, București, Arad, Târgu Mureș, Oradea, Tulcea, Brașov, Iași.

Distinsă cu Medalia „Meritul cultural - clasa I, categoria Patrimoniu cultural național” din partea Ministerului Culturii și Cultelor.

Colaborări:

„Sargetia”, „Miorița”, „Analele Banatului”, „Biblioteca și cercetarea”, „Apulum”, „Corviniana”, „Historia Magistra Vitae”, „Arhipelag”, „L’Hebdomadaire d’Armor” (Franța), „Steaua” etc.

Lucrări publicate:

- *Gavril Todica. Între știință, istorie și cultură. „Convorbiri științifice”*. Antologie de texte de istorie și cultură. - Deva, 1997. 58 p. - (în colaborare cu Adela Herban).
- *Cărți românești vechi în Muzeul din Deva*. Deva, 1998 - 166 p. + 57 il.
- *Acta Musei Devensis. Historia Magistra Vitae. Epoca luminilor. Cultură și civilizație românească*. - Vol. III. 1996. (Redactat). - (în colaborare cu G. Firczak).
- *Cuvinte mărturisitoare* Însemnări de pe cărți vechi din județul Hunedoara. Deva: Acta Musei Devensis, 2001. - 274 p: il.

Articole din periodice:

- *Consemnări culturale în presa hunedoreană interbelică*. - În: Sargetia, vol.16-17, 1982-1983, p. 607-616.
- *Însemnări etnografice hunedorene în reviste transilvănene din secolul al XIX-lea*. - În: Sargetia. - Vol. 15, 1981, p. 493.
- *Considerații privind cărțile didactice românești din județul Hunedoara*. - În: Sargetia, vol.16-17, 1982-1983, p. 565-606.
- *Însemnări cu conținut istoric aflate pe cărțile vechi hunedorene*. - În: Sargetia. Vol.18-19, 1984-1985, p. 391-396.
- *Însemnări despre căi de pătrundere a cărții vechi românești în localități hunedorene*. În: Sargetia. - Vol. 21-24, 1988-1991, p. 739-743.
- *Valoarea documentară a unui vechi registru bisericesc*. - În: Sargetia, vol. 21-24, Deva, 1988-1991, p. 775-780.
- *Les similitudes entre les vieilles coutumes roumaines et bretonnes d’après le livre de Jablé Duval*. - În: L’Hebdomadaire d’Armor, nr. 1914, 9 iun. 1990.
- *Un vieux livre, le signe d’une relation culturelle roumaine-française*. - În: L’Hebdomadaire d’Armor, nr. 1942, 5 ian. 1991.

- *Cărți manuscrise din patrimoniul cultural hunedorean*. - În: Sargetia, vol.25, Deva, 1992-1994, p. 361-374.
- *Cărți vechi românești, de prevestire, aflate în patrimoniul bibliofil hunedorean*. - În: Sargetia, vol.25, Deva, 1992-1994, 331-336.
- *Adam Bolcu - plugar și scriitor popular*. În: Miorița, nr.1, 1994.
- *Repere densusiene în patrimoniul bibliofil hunedorean*. - În: Historia Magistra Vitae. Vol. 2. In memoriam Ovid Densusianu, 1994, p. 47-50.
- *Aspecte culturale religioase hunedorene în secolul al XIX-lea. (I-II)*. - În: Corviniana. Vol.2., nr. 2, 1996, p. 115-119. Corviniana, nr. 3, 1997, p. 113-119.
- *Însemnări vechi despre învățământul hunedorean* În: Corviniana - vol. 2, 1996, p. 115-119.
- *Istorie și cultură în prefața cărților vechi românești*. - În: Sargetia, vol. 26, vol.1, 1995 - 1996, p. 521-527.
- *Copiști și manuscrise hațegane*. - În: Hațeg ‘750. - Hațeg, 1998, p. 40-49.
- *„Frédéric Damé. L’histoire de la Roumanie, într-o bibliotecă franceză”* - În: Steaua. - Cluj, 2004, p. 88.

Referințe:

- *Carte românească veche în Muzeul din Deva*. - În: Arhipelag. - 1, nr.1, dec. 1998, p. 94.
- *Lazăr, Ioachim. Cronica activității științifice a Muzeului Județean Deva pe anii 1990-1992*. - În: Sargetia, vol. 21-24, 1988-1991, p. 911-929.
- *Lazăr, Ioachim. Cronica activității științifice a Muzeului Civilizației Dacice și Romane Deva pe anii 1993-1994*. - În: Sargetia, vol. 25, 1992-1994, p. 965-980.
- *Lazăr, Ioachim. Cronica activității științifice a Muzeului Civilizației Dacice și Romane Deva pe anii 1995-1996*. - În: Sargetia, vol. 26, partea a 2-a. - Deva, 1995-1996, p. 795-792.

BASSA-CRĂȘMARU, EUGENIA

(n.1932) - *artist plastic, scenograf*

S-a născut la 9 mai 1932, în comuna Băcia, județul Hunedoara. A urmat școala primară la Teiuș (1939-1944); apoi Liceul „Notre Dame” din Timișoara (1944); Liceul „Regina Maria” din Deva (1945), Gimnaziul Unic Simeria (1946-1947), Liceul „Gh. Lazăr” București, curs seral, (1950-1951), Liceul de Muzică București (1952-1953).

Absolventă a Institutului de Arte Plastice „Nicolae Grigorescu” București, Secția Pictură de Teatru. Diplomată în arte (1954). Printre profesori i-a avut maestri pe N. Dărăscu, Camil Ressu, N. Siegfried, Eugen Schileru, Al. Moscu.

Membră a UAP și a Uniunii Cineaștilor din România, în calitate de pictor scenograf. A participat cu creații originale de succes la numeroase spectacole de teatru și cinematografice. A funcționat ca scenograf la Teatrul „C. Nottara” (1945-1960); Teatrul Giulești (1960-1988); a lucrat la Ansamblul „Rapsodia Română” (1978-1979), la Teatrul de Stat din Reșița și Piatra Neamț.

A creat scenografia la peste 180 de spectacole de teatru și film. Timp de peste 40 de ani a fost preocupată de studiul istoriei costumului popular românesc, de pictură pe sticlă, preponderent icoane în stilul școlii iconarilor români ortodocși, ardeleni și din Bucovina și Oltenia.

Membră a Asociației Naționale a Femeilor cu Diplomă Universitară.

Premii și diplome obținute:

Diploma pentru Scenografie (1976); Premiul pentru Scenografie (1980-1981); Premiul Național pentru întreaga activitate artistică acordat de Fundația Revistei „România Mare” (1995); Diploma pentru întreaga activitate artistică acordată de către Asociația Internațională „Publius Ovidius Naso” - Sodalitas Ovidiana”, pentru promovarea umanismului (2001).

A fost prezentă la Expozițiile Triennale de Scenografie a UAP în anii 1971, 1976, 1979, 1982, 1985, 1992.

Participă la galeriile „Orizont” - București în cadrul expozițiilor „Valențe”, „Tangente”, și „Interferențe” (1993-1994)

Expoziții personale de icoane și pictură pe sticlă în țară și străinătate:

„Târgul de la Sevilla” - Spania, Expoziția de icoane pe sticlă românești (1993); Casa Americii Latine București; Muzeul „Astra” Sibiu; Istituto Romeno di Cultura e Ricerca Umanistica - Venetia; Căminul Artei „Remember” - București (1995 - pictură pe sticlă); Galeria Dell' Accademia di Romania din Roma; Expoziția itinerantă „Tezaur” - Roma; Casa Oamenilor de Știință - București (1996); Sala Radio (1997) și Sala „Dalles” - București (1997); World Trade Center - Galeria Plaza - Hotel Sofitel - București (1998); Pictură pe sticlă „Tezaur folcloric” - icoane românești.

Expoziție icoane pe sticlă organizată de ANFDUR (2000); Institutul Francez „Tezaur” (2001).

Concursuri de Ex Libris

- „Jose Marti - Premiu Onorific (1994);
- „Nicolae Densușianu” - Premiul I (1996);
- „Badea Cârțan” - Premiul I (1999).

Lucrări aflate în colecții particulare:

Germania, Franța, Italia, Japonia, Filipine, Canada, Argentina, Olanda, Suedia, Polonia, Anglia, Bulgaria, Sudan Spania, Liban, Belgia, Nigeria, România, Israel, Iugoslavia, Ungaria, Turcia, India, Dane-marca, Australia, China, SUA, Rusia, Cuba, Austria, Egipt.

A realizat costume la filme de lung metraj:

„Păcală”, (1954); „Când se ridică ceața” (1956); „Doi vecini” (1957); „O muscă cu bani” (1957); „O zi pierdută” (1958); „Al treilea salt mortal”, „Circul Globo” (1970); „Păcală” (1972); „Spectacol” (1977); „Misterele Bucureștilor” (1983).

Referințe critice

- Carandino, N. *Autori, piese și spectacole.* - București: Cartea Românească, 1973;
- Cebuc, Alexandru Florea Vasile, Păptoiu Negrilă. *Enciclopedia artiștilor români contemporani.* București, Editura Arc 2000, 2001, p. 11.
- Corcinescu, Cristina; Râpeanu, Bujor. *1234 cineaști.* - București; Editura Științifică 1996, p. 29.
- Săraru, Dinu. *Al treilea gong.* - București 1973;
- Șelmaru, Tr. *Acte și antracte. Fals jurnal II.* - București; Editura Eminescu, 1978.

BĂLAN, IOAN DAN

(n.1951) - scriitor

Născut la 30 mai 1951, la Hlipiceni, județul Botoșani. Absolvent al Facultății de Filologie a Universității din Timișoara. Profesor în orașul Petrila; consilier local, membru în Comisia de Cultură-Învățământ a Consiliului Orășenesc din Petrila. A publicat poezie, proză, note de lectură, cronici literare. „Universul scrierilor sale este acel al vieții minerilor, al oamenilor muntelui, trăind în rigoarea unor legi nescrise dar ineluctabile” (Marian Odangiu). A debutat în anul 1989, cu volumul „În căutarea timpului prezent”, apărut la Editura „Facla” din Timișoara, pentru care a primit premiul de debut pe anul 1989.

Colaborări:

„Orizont”, „Luceafărul”, „Ramuri”, „Vatra”, „Forum studentesc”, „Zori Noi”, „Tribuna”, „Constelația Dragonului”, „Generația interzisă”, „Steagul Roșu”, „Matinal”, „Jurnalul Văii Jiului”, „Rostirea românească”, „Orient Latin” etc.

Lucrări publicate:

- *În căutarea timpului prezent.* - Timișoara: Editura Facla, 1989.
- *Cumpăna minei* (versuri). - Deva: Editura Călăuza, 1994. - 64 p. - (Colecția Lucian Blaga).
- *Hierathya, lumina mea caldă. Arhipoem de dragoste.* - Petrila, 1966. - 26 p. (Biblioteca de poezie „Vestea”).
- *Omul de piatră* (proză scurtă). - Sibiu: Editura Imago, 1998.
- *Vinovatul.* (Volum de proză scurtă). Petrila: Editura Vestea, 1998. - (Biblioteca de proză „Vestea”).
- *Acolade.* Poeme. - Timișoara: Editura Helicon, 1999. - (Liliput).
- *Dincolo de patimă.* - Petrila: Monada, 1999. *Trecerea* - Petrila: Monada, 2000.

În colaborare:

- *Legendele Parângului.* - Pitești: Editura Carminis, 1996. - (Elisabeta Bogățan).
- *Legende din Valea Jiului.* - Sibiu: Editura Imago. - 2 vol.; - Vol. 1: 1997. - Vol. 2: 1998. - (Elisabeta Bogățan).
- *Legendele Văii Jiului.* - Petrila: Editura Monada, 1999. - (Ethnos). - (Elisabeta Bogățan).

Referințe:

- Birău, Petru. *Trecere.* În: Ardealul literar și artistic. - 5, nr. 3-4, 2001, p. 8
- Deleanu, Daniela. (*Bălan Ion Dan*). - În: Rostirea Românească, nr. 1-2-3, 1998, p. 91, 92.
- Lascu, Ioan; Velica, Ioan; Boboc, Marian. *Dicționarul scriitorilor din Vale. (A-Z).* Petroșani: Matinal; Cameleonul, 1999, p. 40-44.

BĂLAN, ION DODU

(n.1929) - critic și istoric literar, profesor universitar

Născut la 5 octombrie 1929, în satul Vaidei, comuna Romos, județul Hunedoara, fiul lui Ioan Bălan și al Anei, născută Pavel - țărani. Urmează Liceul „Aurel Vlaicu” din Orăștie și Liceul „Sfântul Sava” din București (1941-1949). Studii universitare la Facultatea de Filologie a Universității din București, avându-l ca profesor pe Tudor Vianu (1949-1953). După absolvirea facultății, își începe cariera didactică la Universitatea din București: asistent (1954-1959), lector (1960-1967), conferențiar (1967-1972), profesor (din anul 1972) la Catedra de Literatură Universală, apoi la cea de Literatură Română. Debut în revistele „Avântul” și „Viața Românească” (1953). Redactor la revista „Viața Românească” (1953-1958). A susținut seminarii de literatură română și universală (1954-1960). Debutează editorial, în anul 1955, cu studiul „Influențe folclorice în poezia noastră actuală”, o cercetare asupra surselor și modalităților lirice contemporane. Apare sub îngrijirea sa, volumul „Literatura populară” de Mihai Eminescu, cu care inițiază colecția „Miorița” la Editura Tineretului (1956). Redactor la „Tânărul scriitor” și redactor-șef adjunct la revista „Luceafărul” (1961-1967). Lector la Universitatea din Toulouse - Franța. (1967-1968; 1968-1969). Își ia doctoratul cu teza „Viața și opera lui Octavian Goga” (1968). Vicepreședinte al Consiliului Culturii și Educației Socialiste (1969-1977). Premiul Academiei Române „Bogdan Petriceicu Hașdeu”, pentru monografia „Octavian Goga” (1971). Premiul Uniunii Scriitorilor pentru cartea „Copilăria unui Icar”, o evocare a vieții și morții lui Aurel Vlaicu (1976). Debutează ca poet, cu placheta „Neliniștea fântâniei”, lirică de inspirație diversă în manieră tradițională (1978). Profesor la Universitatea din București (1979-1989). Șeful Catedrei de Literatură a Universității București (1986-1990). Rector al Universității din București (oct. 1989-ian. 1990).

Predă cursuri de Literatură română contemporană la Secția „Biblioteconomie” și „Limbi străine” a Universității București (1991). Actualmente este șeful Catedrei de Limbă și Literatură Română la Universitatea „Spiru Haret” și președintele Academiei de Cultură Națională „Dimitrie Gusti” din București. I s-a acordat titlul de „Cetățean de Onoare” al municipiului Orăștie (1999). A condus mai mulți ani un cerc științific studentesc, a ținut lecții și seminarii la cursurile de vară de la Sinaia. A participat cu comunicări la sesiunile științifice ale cadrelor didactice. A fost timp de doi ani secretar de redacție la „Analele Universității București”. A participat în diverse comisii de admitere la doctorat, a condus lucrări de doctorat, dintre care cinci au fost publicate. A îngrijit, prefațat și postfațat lucrări de folclor, antologii de poezie patriotică, edițiile „O. Goga” (1963, 1964, 1965, 1967, 1970, 1972, 1976, 1978, 1980, 1985, 1987, 1989); „George Coșbuc” (1962, 1964); „Ioan Slavici” (1963, 1972); „Aron Cotruș” (1978, 1985); „Vasile Alecsandri : poezii populare” (1956, 1960); „Mihai Eminescu: literatura populară” (1956); „Șt. O. Iosif” (1975, 1978) ș.a.

Colaborări:

„Țara”, „Națiunea”, „Vocea României”, „Tomis”, „Adevărul literar și artistic”, „Tânărul scriitor”, „Lucefărul”, „Gazeta literară”, „Contemporanul”, „Astra”, „Viața Românească”, „Flacăra”, „Buletinul Societății de Științe Filologice din R.P.R.”, „România literară”, „Steaua”, „Limba și literatura română”, „Ramuri”, „Revista de Istorie și Teorie Literară”, „Pentru patrie”, „Opinia națională”, „Scânteia”, „România liberă”, „Munca”, „Steagul roșu” etc.

Lucrări publicate:

- *Influențe folclorice în poezia noastră actuală.* - București: E.S.P.L.A., 1955. 110 p. - (Mica bibliotecă critică).
- *George Coșbuc. Un nouveau moment dans l'évolution de la poésie roumaine.* - Bucarest, 1960. - 17 p. (Université de Bucarest. Cours d'été et colloques scientifiques. Sinaia, 25 juillet - 25 août 1966).
- *Delimitări critice* (Cronici literare). București: Editura pentru Literatură, 1964. 359 p. + 1 f. portr.
- *Octavian Goga. Micromonografie.* București: Editura Tineretului, 1966. -192 p. cu ilustr. + 8 f. pl.
- *Valori literare.* (Eseuri asupra literaturii române). - București: Editura pentru Literatură, 1966. - 340 p.
- *Condiția creației: Portrete.* - București: Editura pentru Literatură, 1968. - 311 p.
- *Octavian Goga.* Monografie. Traduit du roumain par Maurice Florescu. Traduction des vers Aurel George Boeșteanu. București: Editura Meridiane, 1970. - 204 p.
- *Cuvintele au cuvântul:* Eseuri. - Iași: Editura Junimea, 1971. - 216 p.
- *Octavian Goga.* Monografie. - Ediția a 2-a. București: Editura Minerva, 1971. - 430 p. + 26 f.pl. - (Universitas).
- *Ethos și cultura sau vocația tinereții.* București: Editura Albatros, 1972. - 432 p. (Atitudini).
- *Copilăria unui Icar.* (Aurel Vlaicu). Coperta și ilustrații de Damian Petrescu. București: Editura Ion Creangă, 1974. -96 p. cu ilustr.
- *Artă și ideal .* Critică literară. - București: Editura Eminescu, 1975. - 328 p.
- *Octavian Goga.* Monografie. - Ediția a 3-a. București: Editura Minerva, 1975. - 472 p. + 32 f. pl. portr. ilustr. facs.
- *La politique culturelle en Roumanie.* Paris, Les Presses de l'UNESCO, 1975. - 70 p. + 4 f. pl. - (Versiunea engleză, 1981).
- *Copilăria unui Icar.* (Aurel Vlaicu). Ediția a 2-a adăugită. - București: Editura Ion Creangă, 1976. - 176 p. cu ilustr.
- *În focarul timpului.* Studii critice. Desenul și coperta de Petre Hagiu. - București: Editura Eminescu, 1977. - 319 p.
- *Neliniștea fântânii.* Poezii. - București: Editura Eminescu, 1978. - 124 p.
- *Die Kindheit eines Ikarus.* (Aurel Vlaicu). Aus dem Rumänischem von Hedi Hauser. Bukarest: Ion Creangă Verlag, 1978. - 168 p. cu ilustr.
- *Poezia românească între 1900-1978.* București, 1978. - 25 p. multigr. - (Universitatea din București. Cursurile de vară și colocviile științifice. - Brașov, 23 iul. - 18 aug. 1978).
- *Constelații diurne.* - București: Editura Albatros, 1979. - 399 p.

- *A concise history of Romanian literature*. Scientific referent: dr. Alexandru Piru. Adapted into English by Andrei Bantaș. Bucharest, E.S.E., 1981. 120 p. - (Academy of Social and Political Sciences).
- *Arbori pentru veșnicii*. Poezii. - București: Editura Eminescu, 1981.
- *Resurecția unui poet: Aron Cotruș*. București: Editura Minerva, 1981. - 240 p. + 10 f.pl.
- *Copilăria unui Icar*. La un veac de la nașterea lui Aurel Vlaicu. - Ediția a 3-a revăzută și adăugită. - București: Editura Ion Creangă, 1982. - 208 p: il. - (A apărut și în limbile maghiară și germană).
- *Țara omeniei*. (Studii și eseuri). - București: Editura Militară, 1983. - 216 p.
- *Pietre pentru templul lor*. Evocări, studii literare, articole. - București: Editura Cartea Românească, 1985. - 399 p.
- *Ioan Slavici sau Roata de la Carul Mare*. București: Editura Albatros, 1985. - 256 p.
- *Ei l-au cunoscut pe Aurel Vlaicu*. București: Editura Ion Creangă, 1986. 88 p. il.
- *Peisaj interior*. Versuri. - București: Editura Eminescu, 1986. - 115 p.
- *Repere critice*. - București: Editura Eminescu, 1988. - 304 p.
- *Aron Cotruș*: Monografie. - București: Demiurg, 1994. - 144 p. - (Metropol).
- *Cutremur de suflet*. Poeme. - București: Editura Fundației „România de Mâine”, 1996. - 163 p.
- *Momente ale liricii românești în sec. XX*. - București: Editura Fundației „România de mâine”, 1994 - p. 332.
- *Lexicon de limbă și cultură română veche*. - București: Editura Fundației „România de mâine”, 2000- p.64.
- *Istoria Literaturii Române*: note de curs. - vol. 1. Epoca veche și premodernă. - București: Editura Fundației „România de Mâine”, 2001.
- *Rumania*. - București: Editura Științifică și Enciclopedică, 1977. - 296 p. - Cap. La cultura rumana. - p. 243-276.
- *Tratatul de istorie a literaturii române*. Coordonatori: Ion Dodu Bălan, C. Ciopraga, D. Micu. - Vol. 5. - 1200 p.
- *Dicționarul dramaturgilor români. Scriitori români: mic dicționar / Mircea Anghelescu, Georgeta Antonescu, Ion Dodu Bălan*. Coordonare și revizie științifică Mircea Zăciu, M. Papahagi și A. Sasu. - București: Editura Științifică și Enciclopedică, 1978. 528 p.
- *Lexicon de limbă și cultură română veche*. București:- Editura Fundației „România de Mâine”, 2000. - 64 p. (în colaborare cu Ion Toma, Ana Maria Botnaru).

Traduceri (în colaborare cu Pavel Mocanu):

- Myslinski, Wieslaw. *Piatră peste piatră*. Roman. - București: Univers, 1987.
- Otrebski, Andrei. *Meandre*: Nuvele. București: Albatros, 1989.
- Proskurin, Piotr. *Destin*. Vol. 1-2. - București: Univers, 1989.

Referințe:

- *Bibliografia literaturii române 1948-1960*. Sub redacția acad. Tudor Vianu. -București: Editura Academiei RPR, 1965, p.181.
- *Dicționar analitic de opere literare românești A-D / Coordonare și revizie științifică: Ion Pop*. - București: Editura Didactică și Pedagogică, 1998, p. 81, 85, 193.
- *Dicționar cronologic. Literatura română*. Coordonator: I. C. Chițimia și Al. Dima. București: Editura Științifică și Enciclopedică, 1979, p. 339, 483, 557, 581, 659, 662, 729, 763.
- *Dicționar de literatură română*. Scriitori, reviste, curente. Coordonator: Dim. Păcurariu. - București: Univers, 1979, p. 50.
- *Literatura română. Ghid bibliografic*. Partea a 2-a: Scriitorii (A-L). - București: Biblioteca Centrală Universitară București, 1982, p. 99-100.
- Lotreanu, Ion. *Creație și implicare*. București: Editura Albatros, 1976, p. 170-172.
- Martin, Aurel. *Paranteze*. - București: Editura Eminescu, 1981, p.161-163.
- Martin, Aurel. *Metonimii*. - București: Editura Eminescu, 1974, p. 367-370.
- *Culegere de texte literare*. - vol. 1-2. Manual pentru clasa a X-a. - București: Editura Didactică și Pedagogică, 1957-1959. - (în colaborare cu Dan Hăulică). vol.1. 1957. - 384 p.; vol. 2. 1959. - 136 p.
- *Dicționar enciclopedic român*. - Vol. I-IV. București: Editura Politică, 1962-1966. (Colectivul de literatură română).

- *Mic dicționar enciclopedic*. - București: Editura Enciclopedică Română, 1972, p. 1072.
- Piru, Alexandru. *Varia: Precizii și controverse*. - București: Editura Eminescu, 1972, p. 247, 523-526.
- Popa, Marian. *Dicționar de literatură română contemporană*. - Ediția a 2-a revăzută și adăugită. București: Editura Albatros, 1977, p. 69-70.
- Rotaru, Ion. *O istorie a literaturii române*. vol.3. 1944-1984. - București: Minerva, 1987, p. 7, 21, 253, 247-250, 253.
- Stănescu, C. *Poeți și critici*. - București: Editura Eminescu, 1972, p. 95-101.
- Stănescu, C. *Jurnal de lectură*. - București: Editura Eminescu, 1988, p. 206-209.
- Stănescu, C. *Pietre pentru templul lor*. În: Flacăra. 34, nr. 39, 27 sept. 1985, p.1.
- Vârgolici, Teodor. *În focarul timpului*. - În: România literară. - 13, nr. 43, 4 oct. 1979. p.8.
- Vârgolici, Teodor. *Profil literar*. - În: România literară. - 22, nr. 40, 5 oct. 1989. p.8.
- Voiculescu, Marin. *Eternitatea spiritului românesc*. - Iași: Junimea, 1985, p. 7-20.
- Vrânceanu, Dragoș. *Materia literară și idealurile ei*. - București: Editura Minerva, 1976, p.100-104.
- Zăciu, Mircea; Papahagi, Marian; Sasu, Aurel. *Dicționarul scriitorilor români*. București: Editura Fundației Culturale Române, 1995. - vol. 1. A-C, 1995, p. 219-221.

„Atent la ierarhiile constituite, Ion Dodu Bălan reține din literatura trecutului, cu și în limitele previzibilității - din cea a prezentului, autori și opere care să întrunească simultan condiția permanenței, a valorii sigure și necontroversate, a cotei gata adjudecate, alături de condiția unui mesaj politic, moral, civic, etnic - cu suficiente garanții de a se impune recunoașterii, pe cât posibil unanime, dar neapărat oficială”. (Zăciu, Mircea; Papahagi, Marian; Sasu, Aurel. *Dicționarul scriitorilor români*. - București: Editura Fundației Culturale Române, 1995. - Vol. 1. A-C. - p. 220).

„Descălecător din ținutul Orăștiei, dintr-un sat al cărui nume contras, Vaidei, sugerează asprele vremuri și realități din istoria Transilvaniei, Ion Dodu Bălan a purtat neîntrerupt, în cugetul și simțirea sa, dragostea

și devotamentul pentru neamul românesc din această parte a țării, pentru cei ce i-au cântat pătimirea și nădejțile de mai bine. Exegezele sale „Octavian Goga” și „Resurecția unui poet: Aron Cotruș”, sunt fundamentale, elaborate cu obiectivitate și profunzime analitică, în baza unei documentări temeinice, exhaustive. Volumele de studii, eseuri și comentarii literare publicate până acum „Delimitări critice”, „Valori literare”, „Condiția creației”, „Portrete”, „Ethos și cultură”, „Artă și ideal”, „Constelații diurne”, „Țara omeniei”, „Pietre pentru templul lor”, „Repere critice”, demonstrează că Ion Dodu Bălan, ca istoric literar, nu s-a cantonat într-o anumită zonă și într-o anumită epocă din evoluția literaturii române.” (Teodor Vârgolici. - În: România literară. - 22, nr. 40, 5 oct.1989, p.8).

BĂLESCU, CĂTĂLIN MIHAI

(n. 1962) - lector universitar, artist plastic

Născut la 6 ianuarie 1962, în municipiul Brad, Județul Hunedoara. Urmează școala primară la Calafat și Deva. Absolvent al Liceului de Artă Deva (1976-1980), al Institutului de Arte Plastice „Nicolae Grigorescu” - București, Secția Pictură.

Lector la Academia de Artă din București, Secția Pictură (din 1990); Secretar Științific la Catedra de Pictură (din 1990); Secretar Științific la Facultatea de Arte Plastice București (2000).

Membru al UAP din România.

Expoziții personale:

Galeria Simeza - București (1994, 1999); Galeria Apollo - București (1997).

Expoziții de grup în țară:

- Salonul Municipal - București, Teatrul Național (1985, 1992, 1993, 1994, 1995, 1996);
- Salonul de Artă, Sala Dalles - București (1988); Salonul Național de Grafică Sala Dalles - București (1988);
- Salonul Național al Tineretului - Teatrul Național București (1987, 1988, 1990, 1992, 1994);
- Galeria „Căminul Artei” București (1995);
- Galeria „Apollo” București (1995);
- Galeria „Orizont” - București (1998);
- „Timpul în artele spațiului” - București (1999).

Expoziții de grup în străinătate:

- Expoziția Internațională de Artă Miniaturală „Del Bello Gallery” - Toronto, Canada (1989);
- Expoziție itinerantă: Institut Supérieur de l'Etude du Langage Plastique - Bruxelles, Botanique Gallery și Biblioteca Romana - Paris (1990);
- Salonul Internațional de Pictură Cagnes sur Mer - Franța (1995);
- Centrul Cultural Român din Viena, Budapesta, Veneția (1995) și Rhein Main Meritime Hotel - Darmstadt (1995);
- Bienala Internațională de Artă din Sharajah EAU. (1997).

Premii și burse de studii:

- Premiu I la Festivalul Liceelor de Artă - Timișoara (1979). - Bursa Atelier „Costin Petrescu”, UAP din România;
- Bursa „Tempus” a Bath College of Higher Education U.K. (1993);
- Bursa de Studiu a Institutului Italian de Cultură din București - Roma, Florența, Veneția (1997).
- Jungersted & Brostrom Gallery - Copenhaga (2000).

Referințe

- Cătălin Mihai Bălescu. *Fișă biobibliografică* Deva, 2001.

BÂRGĂU, VALERIU

(n. 1950) - scriitor, publicist

Născut la 7 martie 1950, în satul Mileștii de Jos, comuna Parincea, județul Bacău. Absolvent al unei Școli Militare. Din anul 1972, se stabilește în județul Hunedoara. A debutat în revista „Ateneu”, în anul 1969. Debut editorial, la Editura Cartea Românească, în 1978, cu volumul de versuri „Floarea Soarelui sau Mâna de lucru”. A obținut Premiul pentru poezie al publicației „Înainte” a Armatei a II-a (1971); Premiul I pentru poezie, la Festivalul „Tineretul și Istoria” Costești - Sarmizegetusa (1974); Premiul pentru poezie al revistei „Luceafărul” (1975); premiu pentru debut în poezie al Editurii Cartea Românească, pentru volumul în manuscris „Floarea soarelui sau Mâna de lucru”. Din juriu au făcut parte: Ion Caraion, Mircea Ciobanu, Marin Preda, Florin Mugur și Cornel Popescu; Premiul pentru poezie pe anul 1978 al CC al UTC; Premiul revistei „Tribuna” din Cluj, pentru

interviu (1988); Premiul general „Gheorghe Magheru” (1998) și Ordinul de Merit, „General Gheorghe Magheru” (2000). Membru al Cenaclului literar „Flacăra” al scriitorilor din Hunedoara (1972); președintele Cenaclului „Lupta” al Sindicatului CSH (1976); președintele Cenaclului „Ritmuri” din Deva (1984). Membru al Uniunii Scriitorilor din România (1980). Între 1984-1988, a participat la taberele tinerilor scriitori desfășurate la Oradea, Vâlcea, Focșani, Iași, Timișoara, Deva, Reșița, Suceava etc. În 1985, primește, din partea lui Ion Cristoiu, rubrica de critică literară „Scriitorii tineri și cărțile lor” în „Suplimentul Literar Artistic” al Scânteii Tineretului. Din anul 1987, deține la revista „Tribuna” rubrica de interviuri cu tineri scriitori, sub titlul „Generație și creație”. La 1 februarie 1990, a fondat la Deva, Editura și ziarul „Călăuza”. Membru al Uniunii Ziariștilor Profesioniști (1992); director al revistei de cultură „Constelația Dragonului” (1994-1996), editată sub egida Uniunii Scriitorilor. Director la revista „Ardealul literar și artistic” (din 1996); înființează și conduce tipografia „Călăuza” din Deva (1999). Din anul 2000, inițiază, la Editura Călăuza, colecția „Poeți români definitiv”. Deține rubrica „Cronica literară” la revista „Ardealul literar și artistic”. A publicat peste 2000 de articole în

periodice, cronici literare, recenzii, critică și istorie literară, articole de întâmpinare literară.

Distincții internaționale:

„Om al anului pentru literatură” (1989), Marele Premiu al Societății „Mihai Eminescu” din Sydney (Australia) pentru poezie și pentru revista „Ardealul literar și artistic” (2000).

Colaborări:

„Luceafărul”, „Tribuna”, „România literară”, „Albina”, „Ateneu”, „Viața românească”, „Astra”, „Contemporanul”, „Familia”, „Flacăra”, „Orizont”, „Steaua”, „Transilvania”, „Ardealul literar și artistic”, S.L.A.S.T., „Constelația Dragonului”, „Mihai Eminescu” - Sidney (Australia), „Lumina” și „Tibiscus” (Iugoslavia), „Lumina lină” (New York), „Nistrul” (Odesa), „Cuvântul liber”, „Drumul socialismului”, „Călăuza”, la emisiunile radio București, Timișoara, Cluj-Napoca, postul național TVR.

Lucrări publicate:

- *Floarea soarelui sau Mâna de lucru*. București: Editura Cartea Românească, 1978. - 87 p.
- *Alfabetul straniu în care vă vorbesc*. București: Editura Cartea Românească, 1980. - 132 p.

- *Jurnal de uzină*. - București: Editura Cartea Românească, 1981. - 132 p.
 - *Tulburarea naturii*. - Timișoara: Editura Facla, 1982. - 64 p.
 - *Plantele din fereastră*: versuri. - București: Editura Albatros, 1984. - 72 p.
 - *Steaua de pământ*: reportaje. - București: Editura Eminescu, 1985. - 155 p.
 - *Noima de aur*: versuri. - București: Editura Cartea Românească, 1986. - 120 p.
 - *Poezii în zori*. - București: Editura Ion Creangă, 1988. - 46 p.: il.
 - *Semne particulare*. Roman. - Timișoara: Editura Facla, 1988. - 224 p.
 - *Sfârșitul lumii*. - Deva: Editura Călăuza, 1992. - 64 p.
 - *Apocalipsa după Valeriu*: (poezii). Timișoara: Editura Helicon, 1996. - 120 p.
 - *Generația '80: precursori și urmași*. Deva: Editura Călăuza, 1999. - 224 p. (Critică literară. Eseu).
 - *Minune - bioenergie, mister - vindecare* - Deva: Călăuza, 2001 - 88 p.
- Lucrări în colaborare:**
- *Utopia profesorului Dunca*. - București: Editura Eminescu, 1983. - (Neculai Chirică).
- Volume îngrijite:**
- *Dincolo de orizont & Poeți români în exil. Antologia poezilor români din Australia*. Ediție îngrijită de Valeriu Bârgău și George Mișin Varieșescu. - Sydney: Editura Mihai Eminescu; Editura Călăuza Deva, 1996. 360 p.
- A fost prezent în antologiile:**
- „Pasărea de foc” (1975); „Panteonul nestinsei iubiri” (1978); „Incursiuni în fantastica realitate. Nouă priveliști hunedorene” (1982); „Planeta cărbunelui” (1984); „Flori pentru mama” (1997); „Antologia copilăriei” (1998) etc.
- Referințe:**
- Alexiu, Lucian. (*Valeriu Bârgău*). - În: Orizont, 1978.
 - Atanasiu, Victor. *Evoluția unui poet*. - În: Scânteia tineretului. - 42, nr. 11535, 3 iul 1986, p.4.
 - Barbu, Vasile. *Continente cu dragoste*. Turnu Severin: Editura Lumina, 1997, p. 34-38.
 - Berca, Olimpia. *Dicționar al scriitorilor bănățeni*. (1940-1996). - Timișoara: Editura Amarcord, 1996, p. 23-24.
 - Caraion, Ion. *Fabulosul râu - Valeriu Bârgău*. - În: Jurnal, vol.1. - București: Editura Cartea Românească, 1980, p. 246-251.
 - Chirică, Neculai. *Un nou succes al scriitorilor hunedoreni*. - În: Drumul socialismului. - 31, nr. 6623, 20 feb. 1979, p. 2.
 - Ciobanu, Nicolae. *Însemne ale modernității*. - Vol. 2. - București: Editura Cartea Românească, 1979, p. 205-206.
 - Coșovei, Traian. „*Generația '80' - precursori și urmași*”. - În: Adevărul. - 26, 25-26 mar.2000, p.3.
 - Crișan, Felicia. *Generația '80*. - În: Paralela 45, 1 feb. 2000, p.4.
 - Cubleşan, Constantin. *Generația '80*. În: Cetatea culturală, 1999, p.2.
 - Ghermanschi, Anatol. *Alfabetul straniu în care vă vorbesc*. - În: Astra, nr. 4, 1981, p. 11.
 - Holban, Ioan. *Semne particulare*. - În: Cronica, nr. 35, 26 aug. 1988.
 - Ionașcu, Dumitru Dem. *Supraviețuitorii. Cartea cu prieteni*. - Deva: Editura Călăuza, 1998, p. 28-38.
 - Ionașcu, Dumitru Dem. *Secunda zero - 2000*. - Deva: Editura Călăuza, 2000.
 - *The International Authors and Writers „Who's Who”. Eleventh Edition. Editorial Director Ernest Kay*. - Cambridge: International Biographical Centre Cambridge England, 1989, p. 42.
 - Lazăr, Mariana. „*Steaua de pământ*”. - În: Steaua, nr.1, ian. 1985, p.36.
 - Lupulescu, Dan. „*Plantele din fereastră*”. În: Ramuri, nr. 12, 15 dec. 1985, p. 11.
 - Maniu, Anastasia. „*Floarea soarelui sau Mâna de lucru*”. - În: Tribuna. - 23, nr.14, 5 apr. 1979, p.7.
 - Măran, Dorin. *Poezia lui Valeriu Bârgău*. În: S.L.A.S.T., nr.13, 1987.
 - Moț, Mircea. *Fișe pentru un posibil dicționar*. - În: Ritmuri hunedorene, iul. 1979, p. 5.
 - Nicoară, Mara. „*Tulburarea naturii*”. În: România literară, nr. 28, 14 iul. 1983, p. 10.
 - Pantea, Aurel. *Schimbare de poziții retorice*. - În: Vatra. - nr. 5, mai 1987, p. 5.

- Popa, Dumitru Radu. „*Alfabetul straniu în care vă vorbesc*”. - În: România literară. 14, nr. 30, 23 iul. 1981, p. 10.
- Rachieru, Adrian Dinu. „*Noima de aur*”. În: Astra, nr.11, 1987.
- Razba, Maria. *Valeriu Bârgău. 50 de ani. - Biobibliografie. - Deva: Biblioteca Județeană „O. Densusianu”, 2000.*
- Rudeanu, Ioan Octavian. „*Apocalipsa după Valeriu*”. - În: Ardealul literar și artistic, nr.6, 1999, p.12.
- Sfârlea, Alexandru. *Apocalipsa după Valeriu*. - În: Al cincilea anotimp, - 4, nr. 2, 2000, p. 30.
- Tașcu, Valentin. *Poezia lui Valeriu Bârgău*. În: Contemporanul, nr. 2, 1985.
- Ulici, Laurențiu. *Ardelenii*. - În: România literară. - 19, nr. 39, 25 sept. 1986, p. 1.
- Ulici, Laurențiu. *Literatura română contemporană. Promoția '70*. - București: Editura Eminescu, 1995, p. 249-250.
- *Un poet hunedorean deținător al premiului pentru poezie al revistei „Luceafărul*”. - În: Drumul socialismului. 38, nr. 6097, 13 ian. 1976, p. 6.

BÂRNA, VLAICU

(1913-1999) - scriitor

Născut la 4 decembrie 1913, în satul Crișan, comuna Ribița, județul Hunedoara dintr-o familie de moți. Urmează cursurile Liceului „Avram Iancu” din Brad promoția 1932. Își continuă studiile la Facultatea de Litere din București. Debut literar, cu versuri, în revistele: „Azi”, „Viața literară”, „Familia”, „Litere” etc. (1934). I se acordă premiul „Ionel Pavelescu” al S.S.R. pentru sonet (1935). Debut editorial, cu volumul de poezie „Cabane albe”, cu un portret de Mac Constantinescu, în colecția revistei „Azi”, la Editura „Cartea Românească” (1936). Publică volumul de poeme „Brume”, la Editura „Miron Neagu”, din Sighișoara (1940). Apare la București, sub conducerea sa, la 21 mai 1941, revista „Arta”. Colaboratori: Emil Giurgiuca, Cezar Petrescu, I. Vlasiu, Tudor Arghezi, Ion Pillat, N. Carandino. A condus câteva reviste cu profil miscelaneu și cu o existență relativ scurtă: „Arta nouă” (1942-1943), „Câmpia Libertății” (1944) și „Viața nouă” (1942-1943). Paralel cu activitatea publicistică, publică volume de poezii inspirate din tradiția și locurile natale:

„Turnuri” (1945), „Minerii din satul Crișan”, un reportaj rimat (1949); „Tulnice în munți”, versuri de notație reportericească. Ciclul care poartă numele volumului evocă figura lui Horia și alte chipuri ale trecutului de luptă transilvănean (1950); „Cerbul roșu”, un vast poem închipuind o monografie poetico-istorică a satului natal (1956). Are două încercări de proză istorică: „Romanul Caterinei Varga”. (1960) și „Când era Horea împărat” (1962). Cu volumul „Ceas de umbră” poetul se apleacă stăruitor către închegarea unor metafore noi și expresive (1966). La Editura Minerva publică volumul de poezie „Cupa de aur” (1970), iar la Editura Cartea Românească îi apar: „Corabia de fum” (1971), „Grăuntele timpului” (1976), „Poligonul de tir” (1984), în care poetul este un cântăreț al deziluziilor și al înstrăinării. La Editura Eminescu publică volumele de poezii „Auster” (1973), „Patria mea, plai al Mioriței” (1977), „Sandala lui Empedocle” (1980) și „Monotonia metronomului” (1985). La Editura Dacia din Cluj-Napoca îi apare volumul de poezii patriotice „Cântec despre țară” (1987), iar în 1988, la Editura Albatros, volumul „Între Capșa și Corso”, cuprinzând amintiri despre tot ceea ce a cunoscut el din lumea scriitorilor de prin anii '30 încoace. La 20 mai 1994, cu prilejul „Zilelor scriitorilor zărândeni”, scriitorul este omagiat la Brad de către concetățenii săi. Cu această ocazie a avut loc prima ediție a Festivalului de poezie „Vlaicu Bârna” (ajuns în prezent la ediția a V-a) și i s-a decernat titlul de „Cetățean de Onoare al municipiului Brad”. A fost membru al Uniunii Scriitorilor din România. În 1998, la 24 iunie, i se acordă de către Academia „Carpatica” din București Medalia „Academia Carpatica”, pentru merite culturale excepționale, împreună cu Premiul „Cultura Militans”. A făcut parte și a condus numeroase delegații ale Uniunii Scriitorilor la diferite congrese ale scriitorilor, din multe țări europene, precum și în cadrul acordurilor culturale pe care Uniunea Scriitorilor le avea cu diferite țări. A murit la 11 martie 1999. După propria-i dorință, rămășițele sale s-au întors, la 14 martie, în pământul satului natal din Țara Moșilor.

Lucrări publicate:

- *Cabane albe*. Versuri. Cu un portret de Mac Constantinescu. - București: Editura Cartea Românească, 1936. - 89 p. - (Colecția revistei „Azi”).
- *Brume*. Poeme. - Sighișoara: Editura Miron Neagu, 1940. - 96 p.
- *Turnuri*. Versuri. - București: Fundația pentru Literatură și Artă, 1945. - 148 p.

- *Minerii din satul lui Crișan*. - București: E.P.L.A., 1949. - 32 p. - (Cartea poporului, 57).
- *Tulnice în munți*. - București: E.P.L.A., 1950. - 102 p.
- *Cerbul roșu*. Poem. - București: E.P.L.A., 1956. - 151 p.
- *Romanul Caterinei Varga*. Copertă și ilustrații de Abodi Naghi Bela. - București: Editura Tineretului, 1960. - 356 p. +10 f. pl. + erată.
- *Arcul Aurorii*. Poeme. - București: Editura pentru Literatură, 1962. - 160 p. +1 f. portr.
- *Cînd era Horia împărat*. - București: Editura Tineretului, 1962. - 216 p. cu ilustr.
- *Ceas de umbră*. Poeme. - București: Editura pentru Literatură, 1966. - 160 p. +1 f. portr.
- *Cupa de aur*. Poeme. Prefață de Traian Stoica. Ediție îngrijită de autor. - București: Minerva, 1970. - 295 p.
- *Pământ al patriei*. Versuri. - București: Editura Militară, 1970. - 128 p. (Columna).
- *Corabia de fum*. - București: Editura Cartea Românească, 1971.
- *Auster*. - București: Editura Eminescu, 1973. - 79 p.
- *Grăunțele timpului*. Poeme. - București: Editura Cartea Românească, 1976. - 140 p.
- *Patria mea, plai al Mioriței*. Poeme. București: Editura Eminescu, 1977. - 176 p.
- *Sandala lui Empedocle*. - București: Editura Eminescu, 1980. - 104 p. + 1 f. portr.
- *Poligonul de tir*. - București: Editura Cartea Românească, 1984. - 116 p.
- *Monotonia metronomului*. Versuri. București: Editura Eminescu, 1985. - 104 p.
- *Cântec despre țară*. - Cluj-Napoca: Editura Dacia, 1987. - 76 p.
- *Între Capșa și Corso*. - București: Editura Albatros, 1998.

Lucrări apărute în volum:

- *Laudă limbii române*. - În: Ca o vatră limba noastră. - București: Editura Eminescu, 1982, p. 62-63.
- *Glasurile lui Întâi Decembrie*. - În: Antologia Unirii 1918-1983. Versuri. București: Editura Cartea Românească, 1983, p. 270-271.

- *Toamnă transilvană*. - În: Pământule de-acasă. - București: Editura Eminescu, 1983, p. 58.
- *Satul românesc în poezie*. Antologie și postfață de Florentin Popescu. - București: Editura Albatros, 1994, p. 213.

Traduceri:

- Go-Mo-Jo. *Scrieri alese*. Traducere de Anda Boldur și Vlaicu Bârna. - București: E.S.P.L.A., 1955. - 411 p.
- Karavelov, Liuben. *Povestiri*. În românește de Constantin Velichi. Traducerea versurilor de Vlaicu Bârna. București: E.S.P.L.A., 1956. - 472 p. (Clasicii literaturii universale).
- Méliusz, József. *Cîntec despre anul 1437*. Cronică în versuri. Traducere de Vlaicu Bârna. - București: E.S.P.L.A., 1957. - 107 p.
- Mickiewicz, Adam. *Poezii*. În românește de Vlaicu Bârna, Miron Radu Paraschivescu și Virgil Teodorescu. - București: E.S.P.L.A., 1957. - 208 p. + lf. portr. (Clasicii literaturii universale).

Referințe:

- Baconsky, Leon. *Vlaicu Bârna*. - În: Steaua, 34, nr. 12, dec. 1983, p. 19.
- *Bibliografia literaturii române*. Sub redacția lui Tudor Vianu. - București: Editura Academiei Române, 1965, p. 166-167.
- *Vlaicu, Bârna. Biobibliografie*. - Deva: Biblioteca Județeană „Ovid Densusianu”, 1994. - 25 p. multigr. - (Personalități hunedorene).
- *Bibliografia relațiilor literaturii române cu literaturile străine în periodice (1919-1994)*. Ana Maria Brizuleanu, Ileana Mihăilă, Viorica Nișcov - București: Editura Seculum, 1997, ref. 610, 672, 2290, 2335, 2987, 2993, 6232.
- Călinescu, George. *Literatura nouă*. Craiova: Editura Scrisul Românesc, 1972, p. 51-55.
- Ciobanu, Radu. *Vlaicu Bârna. 1913-1999*. În: Arhipelag. - 2, nr.1, martie 1999, p. 71,72.
- Cristea-Enache, Daniel. *O altă respirație: Vlaicu Bârna. „Între Capșa și Corso* - În: Adevărul Literar și artistic, 20 iul. 1999, p. 5.
- Crohmălniceanu, Ovid S. *Literatura română între cele două războaie mondiale*. Vol. 2. București: Editura Minerva, 1974, p. 512-514.

- *Dicționar cronologic. Literatura română.* Coordonator: I.C. Chițimia și Al. Dima. București: Editura Științifică și Enciclopedică, 1979, p. 274, 380, 404, 412, 428, 455, 461, 518, 533, 574, 634, 651, 735, 749.
- *Dicționar de literatură română. Scriitori, reviste, curente.* Coordonator Dimitrie Păcurariu. - București: Minerva, 1979, p. 54-55.
- Florea, Rodica. *Vlaicu Bârna - 70.* - În: *România literară*, 16, nr. 49, 8 dec. 1983, p.10.
- Istrate, Ion. *Romanul „Obsedantului Deceniu” (1945-194): o radiografie alfabetică.* - Cluj-Napoca: Editura Diamandia, 1995, p. 65.
- Lazăr, Ioachim. *Vlaicu Bârna (1913-1999).* - În: *Sargetia*, 27, 2, 1997-1998, p. 755-757.
- *Literatura română. Ghid bibliografic. Partea a doua: Scriitori (A-L).* - București: Biblioteca Centrală Universitară, 1982, p. 109-110.
- *Literatura română contemporană.* Vol. I. Poezia. - București: Editura Academiei Române, 1985, p.191-195.
- Manu, Emil. *In memoriam. Despărțirea de Vlaicu Bârna.* - În: *Adevărul literar și artistic.* - 8, nr. 463, 6 apr. 1999, p.5.
- Micu, Dumitru. *Literatura română în secolul al XX-lea.* - București: Editura Fundației Culturale Române, 2000, p. 164, 163.
- Negoșescu, I. *Istoria literaturii române.* Vol. 1. (1800-1945). - București: Editura Minerva, 1991, p. 264, 339.
- Papu, Vlad. *Neîmpăcata căutare a poetului.* - În: *Viața Românească.* - 78, nr. 7, iul 1983, p. 83-84.
- Petroveanu, Mihail. *Traectorii lirice.* București: Editura Cartea Românească, 1974, p. 101-105.
- Piru, Alexandru. *Panorama deceniului literar românesc 1940-1950.* - București: E.P.L., 1968, p. 99-100.
- Piru, Alexandru. *Poezia românească contemporană. 1950-1975.* - Vol. 1. Generația vârstnică. - București: Editura Eminescu, 1975, p.158-161.
- Popa, Marian. *Dicționar de literatură română contemporană.* - Ediția a doua revizuită și adăugită. - București: Editura Albatros, 1977, p. 76, 77.
- Popescu, Florentin. *O istorie anecdotică a literaturii române.* - București: Editura Seculum. - Editura Vestala, 1995, p. 181, 184, 192.
- Rotaru, Ion. *O istorie a literaturii române.* Vol. 3.1944-1984. - București: Editura Minerva, 1987, p.111.
- Sârbu, Aurelian. *„Între Capșa și Corso”.* În: *Arhipelag.* - 2, nr. 2-3-4, 1999, p. 25.
- Steinhardt, N. *Critică la persoana întâi.* Cluj-Napoca: Editura Dacia, 1983, p. 94-97.
- Stolnicul, Simion. *Potrete lirice.* - În: *Steaua*, 20, nr.9, 1969, p. 59-64.
- Stoica, Traian. *Poezia lui Vlaicu Bârna.* În: *Steaua.* - 21, nr.7, 1970, p. 39-42.
- Șindrilaru, Florin. *Antologia poeziei românești culte. De la Dosoftei până în 1993.* - București: Editura Teora, 1998, p. 462.
- Ștefănescu, Cornelia. *Vlaicu Bârna.* - În: *Lucafărul.* nr.24, 23 nov. 1963, p. 3.
- Tomuș, Mircea. *Carnet critic.* - București: E.P.L.A., 1969, p. 41-43.
- Zalis, Henri. *Risipitorul de amintiri.* - În: *Contemporanul* - 10, nr. 18, 4 mai 2001, p.5: il.

„Alegându-și calea poeziei tradiționaliste, Vlaicu Bârna cîntă iubirea trecută, prin eroziunea vremii, deznădejdea discretă a trecerilor fără întoarcere, comuniunea cu patria și istoria, cu eroi transilvani, cu trecutul din care selectează cronicari și observatori reflexivi al realului istoric, elementele defnitorii ale spiritualității românești unitare. Ruinele, cetățile, vestigiile evului mediu autohton, ieșind învingătoare din înfruntarea cu Timpul, sunt în volumul „Tulnice”, simbolul existenței naționale, al încrederii în triumful binelui. Vlaicu Bârna este o voce a munților săi natali, cântând Transilvania la intersecția mitului cu istoria... Stăruie în versurile lui Vlaicu Bârna obsesia măreției tragice a figurilor lui Horea, „Moțul din Albac”, al lui Crișan, „ortacul lui Horia și Cloșca”, al lui Avram Iancu. Pe lângă unele alunecări în retorism și notație reportericească ocazională, volumele: „Minerii din satul lui Crișan” (1949), „Tulnice în munți” (1950), „Cerbul roșu” (1956), „Arcul Aurorii” (1962), precum și romanele de inspirație istorică „Romanul Caterinei Varga” (1960), și „Când era Horea împărat” (1962) încheagă, cu o solemnitate spontană, arta poetică a patriei... După concentrarea esențelor pure ale poezie sale în „Cupa de aur” a antologiei din 1970, Vlaicu Bârna continuă în volumele următoare: „Corabia de fum” (1971), „Auster” (1973), „Grăuntele timpului” (1976), „Patria mea, plai al Mioriței” (1977), „Sandala lui Empedocle” (1980) să sprijine universul liric pe aceiași stâlpi de boltă durați, cu stăruință, de-a lungul

mai multor decenii: legământul cu patria, autentic și pur, (dialogul) cu marile umbre ale istoriei, evocarea spațiului paradisiac al Apusenilor nălați, dialogul neliniștit cu durata.” (Florea, Rodica. *Vlaicu Bârna - '70*. - În: *România literară*. 16, nr. 49, 8 dec. 1983, p. 10.)

BÂTCĂ, MIRCEA

(n.1945) - grafician, pictor

Născut în Deva, județul Hunedoara, în anul 1945. Urmează Liceul „Decebal” din Deva, promoția 1962. Absolvent al Facultății de Arte Plastice Timișoara (1966) și al Academiei de Arte Vizuale „Ion Andreescu” din Cluj-Napoca. Membru al UAP, Secția Grafică. Din anul 1968, participă la toate expozițiile filialei UAP Deva din țară și străinătate. În prezent este președintele Uniunii Artiștilor Plastici - Filiala Deva-Petroșani. Profesor la Liceul de Muzică și Arte Plastice „Sigismund Toduță” din Deva.

Expoziții personale în țară: 1970, 1975, 1980, 1983, 1987, 1997, 1998, 2000. În anul 1991 are o expoziție personală la Bastia, în Franța.

Participări la expoziții cu caracter național: 1975, 1976, 1980, 1983, 1986, 1987, 1997, 1998, 1999.

Participări la expoziții internaționale:

Expoziția de Grafică Românească, în Canada (1981); Expoziția de grup din Hyvinkaa - Finlanda, precum și în Anglia, Belgia, Bulgaria, Franța, Italia, Japonia, Iugoslavia, Mexic. A luat parte la numeroase saloane de grafică umoristică: Gabrovo (Bulgaria), Paris (1978-1979).

Lucrări în colecții din țară și străinătate: Franța, Germania, Elveția, SUA, Italia, Canada, Belgia, Australia.

Premii obținute: Premiul II la Festivalul Umorului Târgu-Mureș (1978) și Petroșani (1979); Medalia de bronz la Tokyo - Japonia (1985); Medalia de argint la Ancona - Italia (1989); San-Andreea di Bronzzo Vercelli - Italia (1986); Nominalizare la Salonul Național de Desen Arad (1999).

Referințe:

- *Agenda Galeriei „Forma”*. - În: Arhipelag. 2, nr. 1, mar. 1999, p. 75-77.
- *Mircea Bâtcă. Pictură. Galeriele de Artă „Forma” Deva. mai-iunie 2000*. - Deva, 2000. - (Pliant).

- *Expoziția prieteniei - Exhibition of Friendship*, Finlanda, 1981. - Deva, 1981, p. 36-37.

- *Germisara. Prima ediție de pictură și grafică. Geoagiu Băi, aug. 1998*. - Deva: Galeriele de Artă „Forma”, 1998, p. 2. (Ministerul Culturii, IPCJH, UAP - Filiala Deva - Petroșani).

- Sârbu, Aurelian. *Treptele consacării. Însemnări de la expoziția personală, Mircea Bâtcă. Galeriele Forma - Deva, oct. - nov. 1997*. - În: *Opinii culturale*. 3, nr. 3-4, 1997, p. 22.

BELEA, GHEORGHE

(n. 1948) - conferențiar universitar, doctor inginer

Născut la 8 aprilie 1948, în satul Voia, comuna Balșa, județul Hunedoara. A urmat Liceul „Aurel Vlaicu” din Orăștie, promoția 1967. Absolvent al Institutului Politehnic „Traian Vuia” din Timișoara, specialitatea Hidrotehnică Agricolă (1972). Între 1972-1977, a lucrat ca inginer constructor și șef lot la IEELIF Hunedoara-Deva, unde a condus lucrări de îmbunătățiri funciare la regularizarea râului Grădiște, la Orăștie, executarea digurilor de protejare contra inundațiilor a municipiului Deva, a satelor Gelmar și Aurel Vlaicu, la construirea barajului de la Poienile Beriului, modernizarea de ferme, sisteme de desecare și redări de teren în circuitul agricol. Între 1978-1990, este asistent universitar la Institutul Politehnic „Traian Vuia” din Timișoara, Facultatea de Construcții și Arhitectură, departamentul de inginerie geotehnică și căi de comunicații terestre, Catedra de Geometrie Descriptivă și Desen Tehnic. Între 1990-1998, este șef de lucrări, iar din 1998, conferențiar universitar. Doctor inginer cu lucrarea „Contribuții la studiul unor tehnologii de execuție a lucrărilor de fundații prin tehnica vibrații-foraje” (1997). Din anul 2000 este prodecan al Facultății de Construcții și Arhitectură din cadrul Universității Politehnice Timișoara. A desfășurat o bogată activitate științifică, a publicat 34 de lucrări, 6 cursuri, îndrumătoare, culegeri de probleme. A realizat 45 de contracte de cercetare științifică, proiectare și asistență tehnică. Membru al Asociației Naționale a Evaluatorilor din România; al Asociației Generale a Inginerilor din România; al Societății Naționale de Geotehnică și Fundații, expert juridic în specialitatea Hidrotehnică.

Lucrări publicate:

- *Geotehnică și fundații: Exemple de calcul.* - Timișoara: I. P. „Traian Vuia” Timișoara, 1982. - 250 p. (în colaborare)
- *Reprezentări geometrice: Culegere de probleme.* - Timișoara: I.P. „Traian Vuia” Timișoara, 1989. - 200 p. (în colaborare)
- *Desen tehnic pentru instalații în construcții.* - Timișoara: Universitatea Timișoara, 1992. - 156 p. (în colaborare)
- *Geometrie descriptivă.* - Timișoara: Universitatea Politehnică, 1995. -230 p.
- *Geometrie descriptivă: îndrumător de lucrări.* - Timișoara: Universitatea Politehnică, 1998. -170 p. (în colaborare)
- *Geometrie descriptivă.* - Timișoara: Orizonturi Universitare, 1999. -170 p.

Referințe:

- Conf. Univ. Gheorghe Belea. Fișă biobibliografică, Timișoara 2001.
- Vapit, Constantin. *Un distins prodecan hunedorean. Conf. univ. dr. Gheorghe Belea.* - În: Cuvântul liber - 12, nr. 3054, 11 dec. 2001, 5 p.

BELLU, OCTAVIAN IOAN ATANASE

(n.1951) - profesor, antrenor federal emerit

Născut la 17 februarie 1951, în municipiul Ploiești, județul Prahova. Absolvent al Institutului de Educație Fizică și Sport București, promoția 1974. Profesor de educație fizică și sport la Liceul Industrial Valea Călugărească (1974-1978). Antrenor coordonator al Lotului Național de Gimnastică al României. A făcut parte și a condus colective de antrenori (din anul 1981); antrenor al Lotului Olimpic Feminin de Gimnastică (1981); antrenor coordonator al Lotului Național de Gimnastică al României (1991). Antrenor emerit. A pregătit echipa națională de gimnastică la 14 campionate mondiale, cinci Olimpiade, 11 campionate europene. A lucrat la Clubul „Cetate” Deva, cu echipa feminină de gimnastică formată din: Ecaterina Szabo, Lavinia Agache, Aurelia Dobre, Daniela Silivaș, Lavinia Miloșovici, Gina Gogean, Simona Amânar, Maria Olaru, Andreea Răducan. Până în anul 2000, la Campionatele Mondiale a obținut: 27 medalii de aur, 22 medalii de argint, 22 medalii de bronz, cinci titluri cu echipa, din care

patru consecutiv. La Jocurile Olimpice a obținut 11 medalii de aur, opt medalii de argint, 10 medalii de bronz. La campionatele europene a câștigat, consecutiv, trei titluri cu echipa; 22 medalii de aur, 21 de argint și 21 de bronz. A obținut, de asemenea, zeci de medalii de aur, argint și bronz, la Grand Prix și Cupa Mondială. La Jocurile Olimpice de la Sidney 2000 a obținut medalia de aur cu echipa, o medalie de aur și una de argint la individual compus, o medalie de argint la sărituri și una de bronz la sol.

A primit Premiul de Excelență (2001).

În 2004, la Jocurile Olimpice de la Atena a câștigat șase medalii olimpice: patru medalii de aur, una de argint și una de bronz.

Referințe:

- Alexe, Gabriela. *Comitetul Olimpic Român va acorda două burse.* (Una din burse va fi pentru Octavian Bellu). - În: Ziua. Sport. 2, nr. 392, 7 oct. 1998, p.2.
- Alexe, Gabriela; Anghelescu, Adina. *Schimbare de orizonturi în cazul Octavian Bellu. Primul sponsor care se oferă să facă contract cu antrenorul de la Deva este firma fraților Ilica, „Topway Industries” S.R.L. Craiova.* - În: Ziua. Sport. - 2, nr. 323, 11 iul. 1998, p.8.
- Bălănică, Nora. *Octavian Bellu despre stadiul de pregătire a echipei naționale de gimnastică în Italia.* - În: Curierul Național. 7, nr. 1492, 5 feb.1996, p.11.
- *Bellu Octavian.* Fișă biobibliografică. Deva, 2000.
- Bellu, Octavian. *Cu profesionalism și dăruire gimnastele noastre se pregătesc pentru competițiile anului 1998. Interviu cu Octavian Bellu, antrenor emerit, coordonator al lotului național de gimnastică feminină (realizat) de Nicolae Gavrea.* - În: Cuvântul liber. 10, nr. 2057, 20 ian. 1998, p. 3.
- Filip, Șerban. *Octavian Bellu rămâne antrenorul echipei naționale de gimnastică.* În: România liberă, nr. 2525, 17 iul. 1998, p. 23.
- Gavrea, Nicolae. *Un lot valoros de gimnaste, ce vizează locuri de frunte la marile întreceri din acest an. Interviu cu Octavian Bellu, antrenor emerit, coordonator al lotului național de gimnastică feminină (realizat) de Nicolae Gavrea.* - În: Cuvântul liber. - 8, nr. 1592, 13 mar. 1996, p.1, 3.
- Stancu, Ioana. *Octavian Bellu, un titan al gimnasticii se confesează „Gazetei sporturilor”.* - În: Gazeta sporturilor, nr. 2438, 4 feb. 1998, p.2.

BEMBEA, NICOLAE

(1885-1939) - *învățător, revizor școlar*

Născut la 14 ianuarie 1885, în satul Banpotoc, comuna Hărău, județul Hunedoara, într-o familie de țărani. A urmat școala primară în satul natal, apoi școala superioară reformată din Rapoltu Mare. Își continuă studiile la Institutul Pedagogic Andreian din Sibiu, obținând diploma de învățător (1903-1907). În anul 1909, frecventează cursul agronomic din cadrul Școlii de Agricultură din Geoagiu de Jos, desăvârșindu-și pregătirea profesională. Începe cariera de dascăl la Uroi (1901), Bicău, Târnăvița, Brănișca din județul Hunedoara (1901-1908); la Sibiel, județul Sibiu (1908-1920). În anul 1919, a fost numit instructor la Cursul de învățători ajutători din Săliște, unde a predat pedagogia și psihologia. În anul 1920, este promovat în funcția de revizor școlar al județului Sibiu, funcție pe care a îndeplinit-o până la sfârșitul vieții, în anul 1939.

Colaborări:

„Țara noastră”, „Viața școlară”, „Satul și școala”, „Ogorul școlii” etc.

Lucrări publicate:

- *Schița monografică a școlii primare din Banpotoc.* - Sibiu, 1907.
- *Monografia școlii elementare confesionale greco-ortodoxe române din Brănișca - Bicău.* - Sibiu, 1912.

Referințe:

- *Nicolae Bembea.* Fișă biobibliografică, 2000.

BENA, IOAN

(1846-1932) - *învățător, preot, culegător de folclor*

Născut în anul 1846, în comuna Pianul de Jos, județul Alba, fiu al preotului Avram Bena. Studii secundare la Sebeș apoi la Institutul Teologic din Sibiu (1871). A fost capelan și învățător (1868-1871) la Orăștie; învățător (1871-1878) și preot (1878-1932) în Pianul de Jos; primul dirijor al vestitului cor de la Orăștie. A avut 15 copii, între aceștia și pe talentatul compozitor Augustin Bena. Familia sa numeroasă, care cuprindea buni cântăreți, a alcătuit nu o dată o formație corală în miniatură. Cunoscător și admirator al creației folclorice, a cules și a publicat

piese populare adunate din comuna natală. A avut și preocupări publicistice. În afara articolelor sale pe teme pedagogice, pe lângă unele traduceri (preotul cunoștea bine limbile germană, maghiară și latină), a publicat un valoros studiu - „Contribuții la monografia comunei Pianul de Jos” (1925), lucrare luată ca model de cercetare istorică, etnografică și folclorică. A fost un apreciat orator și un statornic animator al vieții culturale, un bun dascăl și îndrumător al societății de lectură de la Orăștie. A lăsat în manuscris poezii originale, traduceri de Schiller și Goethe, un tratat de pedagogie și câteva poezii populare românești, traduse în limba germană.

S-a stins din viață în anul 1932.

Lucrări publicate:

- *Contribuții la monografia comunei Pianul de Jos,* 1925. - (Lucrare premiată de Mitropolia de la Sibiu).
- *Mic manual de economie practică națională,* 1927.
- *Despre predici și predicatori,* 1928.

Referințe:

- Baicu, Constantin. *Memoriul Școlii capitale greco-ortodoxe române din Orăștie, județul Hunedoara.* - Orăștie, 1921, p. 13.
- *Documentar. Alba - Iulia. Istorie. Literatură. Știință. Artă.* - Alba-Iulia, 1993, p. 26, 27.
- Iliescu, Ion. *Corul de la Orăștie.* - Deva, 1968, p. 70-73.

BERCEA, PETRU LIVIUS

(n. 1946) - *conferențiar universitar, doctor în științe filologice*

Născut la 7 septembrie 1946, în satul Pojoga, comuna Zam, județul Hunedoara.

Absolvent al Facultății de Filologie a Universității Timișoara (1969). Doctor în științe filologice. Profesor în învățământul liceal. Din 1970, cercetător la Filiala Timișoara a Academiei Române. Din anul 1991, conferențiar la Universitatea Europeană „I. C. Drăgan” din Lugoj și la Universitatea „Banatul” din Timișoara. Între 1993-1994, redactor la Editura „Presa Universitară Română”; secretar științific la Centrul de Științe Sociale al Institutului de Cercetări Socio-Umane „Titu Maiorescu” din Timișoara, (din

1996). Membru al Societății Române de Lingvistică Romanică, al Societății de Științe Filologice și al Asociației de Literatură Comparată.

Colaborări:

„Limbă și literatură”, „Limba română”, „Orizont”, „Contribuții lingvistice”, „Alma Mater Lugosiensis”, „Folclor literar” și altele.

Lucrări publicate:

- *Lexical poetic arghezian*. - Timișoara, 1988.
- *Teste lingvistice*. - Timișoara: Editura Metanoia, 1991.
- *Sintaxa*. - Timișoara: Editura Amphora, 1993.
- *Limba poetic arghezian*. - Timișoara: Editura Helicon, 1997.

Lucrări în colaborare:

- *Exerciții de gramatică*. - Timișoara: Editura Facla, 1985. - (Ion Nuțiu).
- *Tudor Arghezi*. Arte poetice. - București: Editura Albatros, 1987.
- *Etimologia limbii române*. Bibliografie. Timișoara: Editura Amphora, 1993. (Mihaela Chioreanu și Sergiu Drencu).

Referințe:

- Birăescu, Aquilina; Zărie, Diana. *Scriitori și lingviști timișoreni. 1945-1999*. Dicționar bibliografic. - Timișoara: Editura Marineasa, 2000, p. 28-29.

BERECZKY, TIBOR

(1909-1972) - profesor universitar, doctor în chimie

Născut la 1 noiembrie 1909, în comuna Baia de Criș, județul Hunedoara. A urmat Liceul „Regele Ferdinand I” din Turda, promoția 1935. Absolvent al Facultății de Științe, Secția Chimie, a Universității „Regele Ferdinand I” din Cluj. Doctor în Chimie (1940). Profesor la Liceul Reformat din Cluj (1935-1948). Conferențiar la Institutul de Mecanică Cluj (1948-1969); profesor universitar (1970-1972); consultant științific la Fabrica de Medicamente Micron (1944-1948); cercetător științific la Fabrica „Triumf” din Cluj (1948-1950). Autor de cursuri universitare, studii, articole, invenții. S-a stins din viață la 12 august 1972, la Cluj - Napoca.

Lucrări publicate:

- *Chimie generală*. - București, 1955 (în colaborare).
- *Nouă metodă aplicată la studiul nisipurilor de turnătorie*. - București, 1960.

Referințe:

- *Clujeni ai secolului XX. Dicționar esențial*. - Cluj-Napoca: Casa Cărții de Știință, 2000, p. 37.

BEREGSZASZY, ȘTEFAN

(n. 1941) - atlet, antrenor emerit, maestru al sportului

Născut la 11 aprilie 1941, în comuna Gurasada, județul Hunedoara. Studii secundare la Ilia și Hunedoara. În perioada 1957-1959, a fost oțelar la C.S.H. Din 1959, activează la Clubul Sportiv „Dinamo” București. Absolvent al Școlii de Ofițeri (1962). Revine la Hunedoara în anul 1968. A urmat Institutul de Educație Fizică și Sport din Timișoara. Din 1968, atlet la Clubul Metalul din Hunedoara. În 1956, câștigă primul titlu de campion național de juniori la cros, 1000 m. Între 1957 și 1960, component al lotului național de juniori la atletism; campion național de juniori la toate probele (400 m - 800 m - 1000 m - 1500 m plat și cros). Realizează 5 recorduri naționale la 1000 m și 1500 m. Din 1961, este component al echipei naționale de seniori; campion național la 800 m plat. A realizat două recorduri naționale la ștafetă 4x200 m și 4x1500 m. Component al echipei naționale, la cinci ediții ale Jocurilor Balcanice. În 1962, primește titlul de Maestru al Sportului. Din 1970, antrenor la Clubul Metalul Hunedoara. Din 1984, antrenor al Lotului Național Olimpic; Antrenor Emerit (1991). Membru în Biroul Federației Române de Atletism, vicepreședinte al Comisiei Tehnice a Federației, președintele Comisiei Atleților.

Din 1996, este antrenorul atletei Maria Cioncan, care a câștigat la Jocurile Olimpice de la Atena (2004) medalia de bronz în proba de 1500 metri cu timpul de 3'58"34". Cetățean de Onoare al Municipiului Hunedoara (2000).

Referințe:

- *Municipiul Hunedoara. Documentar*. Hunedoara, 1997, p. 47. multigr.

BERGER, ALBERT I.

(1864-1936) - profesor, arhivist, istoric

Născut în anul 1864, în satul Săcărâmb, comuna Certeju de Sus, județul Hunedoara. Studii secundare la Bistrița; studii superioare de teologie, matematică și fizică la Universitățile din Tübingen, Heidelberg, Leipzig și Cluj. Din 1888, lucrează la sistematizarea arhivei din Bistrița, apoi profesor la gimnaziul din același oraș (din 1892). Merite însemnate în domeniul arhivistic și organizării arhivelor din Bistrița, utilizate în lucrările sale de istoricul Nicolae Iorga.

A murit la 12 martie 1936, în orașul Bistrița.

Lucrări publicate:

- *Urkunden-Regesten aus den alten Bistritzer Archiven von 1203-1490.* - În: BGP, 1892-1893, p. 3-58 (apărut și separat Bistrița, 1893). - II. Teil: Von 1491-1516, ibid., 1893/1894, p. 3-44; - III. Teil: Von 1517-1526, ibid., p. 3-45.
- *Volkszählung in den 7 und 2 Stühlen, im Bistritzer und Kronstädter Distrikte vom Ende des XV, und Anfang des XVI, Jahrhunderts.* - În: Kbl, 17 (1894), p. 49-59; 65-76.
- *Verzeichnis der Bistritzer Oberrichter auf Grund urkundlicher Quellen.* - În: Festgabe der Stadt Bistritz, Bistrița 1897, p. 81-100.
- *Das Verhältnis von Bistritz zu dem Moldauer Woiwoden Peter Rareș.* - În: Festgabe zur Feier der Einweihung des neuen ev. Gymnasial, Bürger und Elementarschulgebäu. - 7 oct. 1911, p. 37-79.

Referințe:

- *Enciclopedia istoriografiei românești.* București: Editura Științifică și Enciclopedică, 1978, p. 55, 56.
- *Clujeni ai secolului 20. Dicționar esențial* - Cluj-Napoca; Casa Cărții de Știință, 2000, p. 37.

BERTALAN, ȘTEFAN

(n. 1930) - pictor

Născut la 30 mai 1930, la Răcăștie, lângă Hunedoara. A absolvit Institutul de Arte Plastice „Ion Andreescu” din Cluj-Napoca (1962). A întreprins călătorii de studii în Bulgaria (1957), Germania (1969). Debutază în 1962, la Timișoara. A lucrat ca tehnician oțelar, profesor la Liceul de Arte Plastice din Timișoara, apoi, din 1974, la Institutul de Arhitectură. În 1968, expune la București lucrări de artă constructivă, în cadrul unui grup care va deveni ulterior grupul „Sigma”. Participă la Milano (1968) la 14-a Trienală de artă decorativă, industrie și arhitectură modernă; în 1969, la Nürnberg, la Prima biennială a artei constructive, la Festivalul de la Edinbourg (grupul „Sigma”) (1970 și 1971), precum și la Expoziția de artă românească din 1969, la Novi Sad și, în 1970, la Belgrad. Are lucrări în muzeul din Timișoara. Premiul criticii pe anul 1971. Are expoziții în principalele orașe din țară.

În anul 1980, marginalizat și dat afară din învățământul superior, a ales calea emigrării.

Referințe:

- Barbosa, Octavian. *Dicționarul artiștilor contemporani.* - București: Editura Meridiane, 1976, p. 58.

BETHLEN, GABRIEL

(1580-1629) - principe al Transilvaniei

Născut în anul 1580 în Ilia, județul Hunedoara. Este numit de autoritățile otomane principe al Transilvaniei, funcție în care a fost ales la 22 octombrie 1613 și de Dieta Transilvaniei. La începutul domniei a cedat o parte din teritoriul românesc turcilor (Lipova și alte localități din jur), pe care apoi a reușit să le recâștige. În timpul Războiului de 30 de ani, pentru a ajuta protestanții din Ungaria, a luptat împotriva lui Ferdinand al II-lea al Ungariei. Victorios, a pătruns în Moravia și a impresurat Viena. Sub presiunea turcilor și amenințat de oastea polonă, s-a retras în Ungaria. A fost ales rege al Ungariei. În decembrie 1622, a încheiat tratatul de la Nikolsburg, prin care a câștigat pacea religioasă cu protestanții din Ungaria. A abdicat și a restituit coroana Ungariei lui Ferdinand. Neîndeplinind condițiile păcii încheiate la 4 aprilie

1624, îl atacă pe Ferdinand pentru a treia oară. În decembrie 1629, încheie pacea cu regele Ungariei, apoi se întoarce în Transilvania. A fost un priceput administrator și sprijinitor al culturii, s-a preocupat de „luminarea” supușilor săi, mai ales a celor de confesiune calvină; a întemeiat primul gimnaziu reformat din Transilvania, la Alba-Iulia. În timpul său, Castelul de la Hunedoara a cunoscut o nouă etapă de construcție, se înalță Turnul Alb (1619), de formă semicirculară, prevăzut cu patru nivele de apărare și cu deschideri mari pentru artilerie. În anul 1622, a ridicat latura de sud a Castelului, după cum o dovedește inscripția de pe ancadramentul unei ferestre și construiește un nou corp, „Palatul mare dinspre oraș”, cum este azi denumit. Picturile din medalioane sunt de asemenea tot din timpul său.

A murit la 15 noiembrie 1629, la Alba-Iulia și este înmormântat în Biserica Sf. Mihail.

Referințe:

- Diaconovici, C. *Enciclopedia română*. Vol. 3. - Sibiu: Editura Krafft, 1904, p. 471.
- Floca Octavian; Șuiaga, Victor. *Ghidul județului Hunedoara*. - Deva, 1936.
- Lazăr, Ioachim; Bugnaru, Elena. *Castelul Corvineștilor*. - Hunedoara, 1998.

BIANU, ELENA

(n. 1927) - *grafician*

Născută la 26 decembrie 1927, în Orăștie, județul Hunedoara. Absolventă a Institutului de Arte Plastice din București (1957). Participă la expoziții colective la: Petroșani, Deva, Arad, Timișoara, Constanța, Craiova, Lupeni. Lucrează linogravură, acuarelă și artă monumentală (panouri pentru decorarea Casei de Cultură Petroșani, (realizată în colaborare, în 1967). Profesoară în învățământul mediu la Petroșani.

Referințe:

- Barbosa, Octavian. *Dicționarul artiștilor români contemporani*. - București: Editura Meridiane, 1976, p. 58.

BICFALVI, NICOLAE

(n.1930) - *pictor, grafician*

Născut la 15 martie 1930, în Hunedoara. Absolvent al Institutului de Arte Plastice „Ion Andreescu” din Cluj-Napoca (1955). Profesor de desen în învățământul mediu la Arad. Debutează în anul 1955, în cadrul unei expoziții, la Cluj-Napoca. Participă la expoziții interjudețene: Timișoara, Arad ș.a. În perioada 1957-1964, expune la saloanele republicane ale tineretului la București. Între anii 1965 și 1975, e prezent la bienalele de pictură și sculptură din București. Participă la expozițiile colective organizate de Filiala UAP Arad, la București, Oradea, Baia-Mare, Petroșani, Timișoara și peste hotare: la Békéscsaba și Szarvas (Ungaria), Zrenjanin și Subotica (Yugoslavia). Călătorii de studii în Rusia și Germania. A participat la expoziția „Mostra degli artisti romeni” de la Torino (1969) și la Expoziția de artă plastică românească de la Sofia (1969, 1974).

Referințe:

- Barbosa, Octavian. *Dicționarul artiștilor români contemporani*. - București: Editura Meridiane, 1976, p. 58.

BIMBEA, DAN

(1941-1999) - *pictor*

Născut la 29 ianuarie 1941, la Simeria, județul Hunedoara. Absolvent al Institutului de Arte Plastice „Ion Andreescu” din Cluj, Secția Pictură, promoția 1965. Stabilizat la Cluj-Napoca, devine profesor și timp de 16 ani, director al Liceului de Artă. Membru al U.A.P. din România. Din 1966, participă la expozițiile regionale și județene ale filialei UAP Cluj la expoziții colective, festive și de grup. Pictura sa degajă o muzică de mare profunzime.

A fost distins cu Premiul Filialei UAP pentru Tineret (1974) și Premiul Tineretului, pictură, București (1977).

S-a stins din viață la 17 aprilie 1999, la Cluj-Napoca.

Expoziții personale:

Cluj-Napoca (1968, 1977, 1981, 1982, 1986, 2001), Zalău (1981).

Expoziții colective și de grup la:

Cluj-Napoca, Bistrița-Năsăud, Alba-Iulia, Zalău, Sibiu, Constanța ș.a.

Expoziții cu caracter aniversar:

„Academia 70”, Cluj-Napoca (1996); „Academia 75”, Cluj-Napoca (2001)”.

A participat la taberele de creație:

Calica, Cluj-Napoca (1982-1986).

Expoziții românești peste hotare:

Prato, Viareggio - Italia (1973); Berlin (1974).

Lucrări în colecții muzeale, de stat și particulare:

România, Germania, Franța, Belgia, Israel ș.a.

Referințe:

- Cebuc, Alexandru; Florea, Vasile; Lăptoiu, Negoită. *Enciclopedia artiștilor români contemporani*. vol. 4 - București: Editura Arc 2000, 2001, p. 16.
- *127 artiști plastici clujeni. Catalog*. - Cluj-Napoca, 1974.
- Țoca, Mircea. *Pictori clujeni*. - București, 1977, p. 33-34.

BIRĂU, PETRICĂ

(n. 1966) - *artist plastic, publicist*

Născut la 12 mai 1966, în localitatea Cimpa aparținând orașului Petrila. Absolvent al Liceului Industrial Petrila și al Școlii Populare de Arte Petroșani, clasa prof. Felicia Constantinescu, promoția 1980. În anul 2001, a publicat albumul de pictură „Petrică Birău”, cu o prezentare de Mircea Bătcă. Membru al UAP.

Publică în periodice grafică, note de lectură, cronici literare și plastice, recenzii, povestiri, reportaje.

Expoziții personale:

Cluj-Napoca - în cadrul Festivalului „Lucian Blaga” (1993); Cluj-Napoca - (1994); Petrila - (1996, 1998, 2000); Petroșani - (1997, 1999); Hunedoara - (1999); Deva - (2004).

Expoziții de grup:

Petroșani - (1995, 1996, 1999, 2000, 2001); Petrila - (1999, 2001); Lupeni - (2000, 2001); Deva - (2000, 2001, 2002)

Lucrări aflate în muzee din țară și străinătate:
Ungaria, Olanda Austria.

Colaborări:

„Jurnalul Văii Jiului”, „Ateneu”, „Național”, „Poștașul”, „Ardealul literar și artistic”, „Unda de șoc”, „Vrerea”, „Flagrant”, „Răstimp”, „Cuvântul liber”, „Eminescu”, „Curierul Primăriei Municipiului Cluj-Napoca” ș.a.

Lucrări publicate:

- Petrică, Birău. *Album*. - Deva, 2001
- *Păntecele chitului* - Deva Călărași 2002

Referințe:

- Andras, Mircea - *Un căutător al tainelor imaginii; Petrică, Birău*. - În: Matinal, nr. 3310, 12 dec. 2001;
- Bătcă, Mircea. *Albumul de pictură „Petrică Birău”* - Deva, 2001
- Barbu, Mihai. *Salonul de iarnă al picturii*. - În: Național, 19 ian. 1996;
- Feier, Cecilia Gabriela. - *Concordia* - În: Poștașul - 16-31 mai, 1999;
- Ciorobeia, Petrișor. *Un împătimit între portretistică și peisaj*. - În: Cuvântul liber - 28 mai 1999;
- Nesfântu, Iftimie. *Ochi de pictor*. - În: „Flacăra” lui Adrian Păunescu, nr. 10, 8 nov. 2001;
- Țene, Al. Florin. *Petrică Birău - pictor neimpresionist*. - În: Curierul Primăriei Municipiului Cluj-Napoca, nr. 341, 24 sept. 2001;
- Uțică, Nicolae. *„Mineriada picturii”*. - În Valea Jiului, Valea plângerii - 2000.

BISTRIȚEANU, ION C.

(1878-1921) - *profesor*

Născut la 20 decembrie 1879, în comuna Binținți, astăzi Aurel Vlaicu, județul Hunedoara. A urmat școala primară și cursul inferior, la liceul din Bârlad iar cursul superior la Liceul Internat din Iași. Absolvent al Facultății de Litere și Filosofie din București. Profesor suplinitor în învățământul secundar la București, Huși, Iași, Râmnicu-Sărat. Profesor la Gimnaziul „Vasile Boerescu” din Râmnicu-Sărat, unde a predat limba română, latina, geografia și dreptul administrativ (1908). În anul școlar 1908-1909, a trecut examenul de capacitate pentru specialitățile limba română, dreptul și economia politică. Profesor titular (1909-1912), director

(1914-1919) la Gimnaziul din Tecuci, de unde în 1921 a fost transferat, la cerere, la Liceul „Coriolan Brediceanu” din Lugoj. A colaborat la diferite reviste ale vremii. A scris drama în versuri „Cuib de șoimi”, reprezentată pe scena Teatrului Național din București.

A murit în anul 1921.

Lucrări publicate:

- *Poporul român în prezent și viitor*. - Lugoj, 1921.
- *Pe marginea poemului „Sultan Mourad” de Victor Hugo*. - Lugoj, 1921.

Referințe:

- *Anuarul III al Liceului „Coriolan Brediceanu” din Lugoj, pe anii școlari 1921-1922*. - Lugoj, 1921, p.41.
- *Anuarul V al Liceului „Coriolan Brediceanu” din Lugoj, pe anii școlari 1925-1926, 1926-1927, publicat de Dr. Vasile Lohan*, p. 37.
- Grozav, Viorel. *Doi profesori hunedoreni în vechea Românie: Justin Brândușanu și Ion C. Bistrițeanu*. - În: Corviniana. - 2, nr. 2, vol. 2, 1996, p. 206-208.

BOBOC, MARIAN

(n. 1967) - scriitor, publicist

Născut la 4 august 1967, în municipiul Petroșani, județul Hunedoara. Absolvent al Liceului Industrial Minier din Petroșani (1986). Între 1986 și 1989, lucrează ca electrician la E.M. Livezeni, apoi ca operator - suprafață, până în 1997. Între 1992-1996, este student la Facultatea de Litere a Universității „Spiru Haret” din București. Membru al Cenaclului „Boema” din Petroșani. Redactor la cotidianul „Matinal” și din 1996 redactor-șef la revista „Abataj” din Petroșani. Debut literar în anul 1993, în revista „Echinox”. A debutat editorial în anul 1994, cu volumul de versuri: „De-a iubirea”, apărut la Editura „Cameleonul” din Petroșani.

Coautor al „Dicționarului scriitorilor din Vale” (1999). Redactor-șef la ziarul „Săptămâna Văii Jiului”.

Premii obținute:

Premiul acordat de Fundația „Floarea Juventutes” din Gents, Belgia (1994); Premiul Fundației Culturale „I. D. Sîrbu”, Petroșani (1992); Premiul Festivalului „Aici ne sunt visătorii” Petroșani (1993).

Colaborări:

„Echinox”, „Astra”, „Tribuna”, „Vatra”, „Calende”, „Timpul”, „Poesis”, „Arca”, „Familia”, „Paralela 45”.

Lucrări publicate:

- *De-a iubirea*. Versuri. - Petroșani: Editura Cameleonul, 1994.
- *Prima putere în pat*. (Poeme). - Petroșani, 1996. - (Biblioteca Abataj).

Lucrări în colaborare:

- *Dicționarul scriitorilor din Vale (A-Z)*. Petroșani: Matinal; Cameleonul 1999. (Lascu, Ioan; Velica, Ioan).

Referințe:

- Antonesei, Liviu. - În: Convorbiri literare, 1994.
- Cârstea, Zvetlana. - În: Adevărul literar și artistic, 1994.
- Crudu, Dumitru. - În: Transilvania Expres, 1994.
- Cistelean, Al. - În: Luceafărul, 1996. Lascu, Ioan; Velica, Ioan; Boboc, Marian. *Dicționarul scriitorilor din Vale (A-Z)*. Petroșani: Matinal; Cameleonul 1999, p. 46-53.
- Mocuța, Gheorghe. - În: Arca, 1997. Mureșan, Ion. - În: Tribuna, 1995.
- Pantea, Aurel. - În: Vatra, 1994.

BOBOC, NICOLAE

(1920-1999) - compozitor, muzicolog, dirijor

Născut la 26 septembrie 1920, în comuna Ilia, județul Hunedoara. Școala primară o face în comuna natală, apoi urmează cursurile Școlii Normale de Învățători din Deva. Absolvent al Conservatorului din București (1940-1947), cu Ioan Chirescu și George Breazu (teorie-solfegii), Mihail Jora (armonie, contrapunct, compoziție), Constantin Brăiloiu (istoria muzicii, folclor), Tiberiu Alexandru (folclor), Ion Ghiga (dirijat orchestră), Dimitrie Cuclin (estetică muzicală), Eugenia Ionescu (pian). Licențiat al Facultății de Filosofie și Litere din București (1946); profesor de muzică la Liceul „Spiru Haret” din București (1945-1946), Liceul „Gh. Șincai” din București (1946-1947), Liceul „Moise Nicoară” din Arad (1947-1948), Școala Pedagogică din Arad (1948-1949); profesor de armonie, contrapunct, forme muzicale și istoria muzicii (1948-1953) și director (1949-1953) la Conservatorul Municipal și

Școala Populară de Artă din Arad, dirijor și director al Filarmonicii din Arad (1948-1959); director și prim-dirijor al Filarmonicii din Timișoara (din 1959); dirijor (1959-1960); prim-dirijor și director al Operei de Stat din Timișoara (1963-1974); prim-dirijor și director la Filarmonica din Arad (din 1982). Ca dirijor a susținut un număr impresionant de concerte și spectacole de operă, atât în țară cât și peste hotare. A întreprins turnee artistice în peste 20 de țări, printre care: Cehoslovacia (1965, 1966, 1967), Bulgaria (1965, 1967, 1969), Germania (1969), Ungaria (1966, 1969), Franța (1966), Austria (1966, 1969) Iugoslavia (1966, 1969) Republica Arabă Unită (1966), Olanda (1968), Polonia (1968, 1969), R.D. Germană (1967, 1969), Elveția (1968), Belgia, Turcia, Italia, Cuba, Egipt, Grecia, Israel, SUA, Rusia. Repertoriul său a fost deosebit de vast, cuprinzând toate epocile muzicale care au produs valori pentru viața de concert. A acordat o atenție deosebită muzicii contemporane, în primul rând celei românești. Nu mai puțin importantă este contribuția sa la promovarea marelui repertoriu universal contemporan. De numele său se leagă prezentarea în primă audiție a numeroase partituri. A efectuat numeroase înregistrări speciale pentru radiodifuziunile din Austria, Cehoslovacia, Cuba, Elveția, Iugoslavia și România, precum și înregistrări a 20 de discuri, la casele de discuri „Electrecord” și „Delta” - Germania.

Distincții:

Ordinul Muncii clasa a III-a (1953); Artist Emerit (1964); Ordinul Meritul Cultural clasa a V-a (1967); Ordinul Meritul Cultural clasa a III-a (1968); Premiul de Excelență al Colegiului Criticilor Muzicali al ATM București.

S-a stins din viață la 8 august 1999, la Timișoara.

Colaborări:

„Muzica”, „Contemporanul”, „Scânteia”, „România liberă” etc.

Lucrări publicate:

- *Motivul premioritic în lumea colindelor.* Timișoara: Editura Facla, 1985. - 248 p. (Lucrare distinsă cu Premiul Uniunii Compozitorilor din România.)

Traduceri:

Libretul operelor „Isteața” de Carl Orff și „Directorul de scenă” de W. A. Mozart.

Muzică de teatru:

„Câinele grădinarului” de Lope de Vega (1950); „Dragostea celor trei portocale” de Gozzi (1957); „Hamlet” de Shakespeare (1961); „Pantofiorii năzdrăvani” de V. Țugui (1961); „Școala iepurașilor” de Pancio Penciov (1962); „Antropomorfism” după Mihai Eminescu (1965).

Muzică simfonică:

Suita simfonică nr. 1 (1947); Suita simfonică nr. 2 (1948), p.a. Arad, 14 ianuarie 1949, Fil., Nicolae Boboc; Mic divertisment în stil clasic (1951), p.a. Arad, 24 martie 1951, Fil., Nicolae Boboc; Țara Hălmașului (1952), suită simfonică, p.a. Arad, 28 iunie 1952, Fil., Nicolae Boboc ; Șase dansuri din Moldova (1955), p.a. București, 1955, Ansamblul coreean; Suită transilvană (1958).

Muzică de cameră:

„Rondino scherzando pentru pian” (1945); „Suită pentru clarinet și pian” (1955); „Rondo pentru pian” (1956).

Muzică corală:

„Bate, Doamne, muma loru” (1948), cor mixt, versuri populare. - București: ESPLA, 1955; „Săruta din Chereșuș” (1949), cor mixt, versuri populare. - București: Editura C.G.M., Caiet cultural nr. 2, 1950; „Szánt a babám” (1949), cor mixt, versuri populare; „Adă, Doamne, boală-n sate” (1950), cor mixt, versuri populare; „Ilenuță, plăcincuță” (1960), cor mixt, versuri populare; „Bucurie” (1961), cântec pionieresc, 3 voci egale, versuri de Valeria Boiculesi; „Ce ochi negri la mândra” (1961), cor mixt, versuri populare. - Timișoara: Ed. Casa regională a Creației populare Banat, 1966; „Marșul micilor pompieri” (1962), 2 voci egale, versuri de A. Foreanu; „Cîntec pentru Republică” (1962), cor mixt versuri de Haralambie Țugui; „Colind de țară nouă” (1969), cor mixt, versuri de Ovidiu Genaru. *România* (1977), pentru cor mixt, versuri de Dimitrie Rachici ; *Lino Leano* (1978), pentru cor mixt (bărbătesc), versuri populare; *Feciorită, de-ocheșiță* (1978), pentru cor mixt; *Fiica ce-i mi-ți dare* (1978), poem coral pentru cor mixt, versuri populare; *Colo-n sus și mai din susu* (1979), poem coral pentru 2 soliste și cor mixt, versuri populare.

Referințe:

- Achimescu, Ildico. *Nicolae Boboc a intrat în amintire.* - În: Prima oră, 10 aug. 1999.

- Axman, Elisabeth. Nicolac Boboc. *Raisen und Pläne*. - În: Neuer Weg, București. - nr. 5380, 8 aug. 1966.
- *Nicolae Boboc - un om, un maestru, un savant. (Necrolog)*. - Timișoara: Filarmonica „Banatul”, 9-10 aug. 1999.
- Cosma, Viorel. *Muzicieni români*. Compozitori și muzicologi. Lexicon. București : Editura Muzicală, 1970, p. 68-69.
- Cosma, Viorel. *Muzicieni din România*. Lexicon Vol.1 (A-C). - București: Editura Muzicală, 1989, p. 136-138.
- Datcu, Iordan. *Dicționarul etnologilor români*. Vol.1. - București: Editura Saeculum, 1998, p. 85.
- Drăgan, Ion. *Nicolae Boboc - un hunedorean în origine și școlire*. - În: Călăuza. - 10, nr. 495, 5 sept. 1999.
- *Filarmonica „Banatul” Timișoara* - program, 1 oct. 1999, p. 3-6.
- Găină, George. *După un concert - eveniment, bagheta marelui Toscanini a rămas la Timișoara*. - În: Transilvania Jurnal, oct. 1999.
- Giuvezan, Ovidiu. *Nicolae Boboc a trecut în eternitate*. - În: Renașterea bănățeană. 7, nr.96, sept. 1999, p.12.
- Luchescu, Gheorghe. Din galeria personalităților timișeni. - Lugoj: Editura „Dacia Europa Nova”, 1996, p. 45, 46.
- Mărginean, Maria. *Un senior al muzicii românești*. - În: Renașterea bănățeană, 16 aug. 1999, p. 14.
- Pandelescu, I.V. *Cu Nicolae Boboc despre proiectele sale dirijorale*. - În: Contemporanul, nr. 31, 5 aug 1966.
- Petroiu, Deliu. *Impresii despre viață și moarte. În amintirea lui Nicolae Boboc*. În: Renașterea bănățeană. - 25 aug. 1999.
- Popovici, Doru. *Eveniment editorial*. - În: Săptămâna, nr.47, 22 nov 1985.
- Răzvan, Alexandra. *Un început de stagiune sub semnul veșniciei. In memoriam Nicolae Boboc*. - În: Renașterea bănățeană, 5 oct. 1999.
- Sava, Iosif; Vartolomei, Luminița. *Mică enciclopedie muzicală*. - Craiova: Aius, 1997, p. 46.
- Tomi, Ioan. *Încă o pierdere irecuperabilă pentru muzica românească. Nicolae Boboc*. În: Renașterea Bănățeană, 10 aug. 1999.

- Tomi, Ioan. *Nicolae Boboc un muzician al vremii sale: Ecce grata musica*. - Timișoara: Sedona, 2002. - 287 p: fot.
- Vicos, Eugen (Viorel Cosma). *La despărțirea de Nicolae Boboc - remember*.
- În: Azi - cultural, nr.10, 23 aug. 1999, p.7.

„În calitate de compozitor, Nicolae Boboc s-a impus în viață muzicală românească prin talentul și seriozitatea academică a demersului său componistic, prin superioara înțelegere a limbajului contemporan „construit” și „ordonat” sub magnetismul elementelor arhetipale ale practicii folclorice din zona sa natală. Multe partituri semnate de Nicolae Boboc s-au bucurat de succes, precum Suita „Țara Hălmagiului”, „Triptic hunedorean”, „Divertisment în stil clasic” (un omagiu adus lui Wolfgang Amadeus Mozart) sau „Rapsodia Bănățeană” pentru orchestră mare. Ca profesor, a pus bazele Catedrei de Istoria Muzicii a Facultății de Muzică, în noua ei configurație, din cadrul Universității de Vest din Timișoara și atât cât a existat, a Facultății de Etnomuzicologie de la Universitatea „Tibiscus”. Cursurile sale, adevărate momente de desfătare intelectuală pentru studenți, prin vastitatea informației, larga cuprindere culturală, cu adevărat enciclopedică și atractivitatea expunerii vor rămâne puncte de referință în învățământul superior timișorean. El a fost - așa cum îl caracteriza muzicologul Gheorghe Firca - un om, un maestru, un savant”. (Tomi, Ioan. - În: Renașterea Bănățeană, 10 aug. 1999).

BOCĂNICIU, TORINO N.

(n. 1960) - pictor-decorator

Născut în 1960, în orașul Medgidia, județul Constanța. Studii libere de pictură. Membru al Uniunii Artiștilor Plastici din România. În prezent este pictor scenograf la Teatrul de Estradă din Deva. Din 1977, participă la expoziții colective. Laureat al mai multor concursuri județene și naționale: Salonul Republican - Reșița (1977); Bienala Inter-națională de Grafică Mică - Cluj (1977), Saloanele Moldovei: Bacău - Chișinău și Salonul Internațional Reșița (1988). A participat la „Germisara”, prima ediție a Taberei de Pictură și Grafică Geoagiu-Băi (1998).

Expoziții personale:

Galeriile municipale - Deva (1978); Casa Armatei - Timișoara (1980); Galerile Fondului Plastic - Deva

(1982); Galerieile „Forma” Deva (1995); Galerieile „Arta” Sibiu (1997); Muzeul de Artă - Lugoj (1997); Galerieile „Forma” Deva (1998); Galerieile „Forma” Deva (2000).

Expoziții naționale și internaționale:

Bacău-Chișinău (1998); Reșița (1998, 1999), Arad (1999), Cluj-Napoca (1999); Arras (1998), Lublin (Polonia, 1999), Barcelona (Spania, 1990), Ostrow Wielkopolski (Polonia, 1999), Raciborz (Polonia, 1998), Buenos Aires (Argentina, 1998), Tokio-Kanagawa (Japonia, 1998), Kuala Lumpur (Malaysia, 1998), A 3-a bienală de la Raciborz. - Polonia (2000).

Are lucrări în colecții particulare și de stat în țară și străinătate.

Referințe:

- *Torino N. Bocănicu: expoziție de pictură.* Deva: 1998. - (Pliant).
- *Torino Bocănicu.* Aprecieri critice de Liviu Lăzărescu, Gheorghe Pogan, Sorin Oprea, Ion Tengheru, Victor Niță. - În: Torino N. Bocănicu. Expoziție. Pictură. Deva, 1998, p. 1-12.
- *Germisara.* Prima ediție a Taberei de Pictură și Grafică. Geoagiu-Băi, aug. 1998. Deva: Galerieile „Forma”, oct. 1998, p.4-5.
- *Torino Bocănicu.* Catalog. Galerieile „Forma” Deva 2000. - Deva, 2000. (UAP IPCJH).
- *The 3-rd International Biennial Raciborz 2000.* Poland, 2000, p. 59.

BODEA, MINEL

(n. 1944) - *ziarist*

Născut la 7 iulie 1944, în comuna Mărtinești, județul Hunedoara. Urmează școala primară la Mărtinești, apoi Liceul „Aurel Vlaicu” din Orăștie (1962). Absolvent al Facultății de Filologie a Universității „Babeș-Bolyai” din Cluj (1968) și al cursului post-universitar al Facultății de Ziaristică din București (1973). După terminarea facultății, este profesor la Școala Generală din Ighiu, județul Alba (1965-1966). Din anul 1968, a fost redactor la ziarele „Unirea” din Alba-Iulia, apoi la „Drumul socialismului” din Deva, până în anul 1973. În perioada 1973-1983, a fost instructor la Comitetul Județean de Cultură și director la Centrul Județean al Creației Populare

Hunedoara. A elaborat materiale de specialitate, tipărituri printre care: revista „Ritmuri hunedorene”, culegeri de colinde, programe monografice despre formații artistice, culegeri de poezie etc. Din 1983, este ziarist la „Drumul socialismului”, publicație care în decembrie 1989 a primit numele de „Cuvântul liber”. Director al ziarului până în anul 2003. Debutează în publicistică, în 1968, în ziarul „Drumul socialismului”, cu un ciclu de articole despre presa hunedoreană de la sfârșitul secolului XIX și începutul secolului XX, cu precădere despre revista „Cosânzeana”, apărută la Orăștie până în anul 1915. A publicat numeroase articole dedicate activității culturale hunedorene, studii cu tematică socială, recenzii, interviuri, dialoguri cu personalități ale vieții noastre culturale și științifice.

Referințe:

- Baci, Petru. *Liceul „Aurel Vlaicu”. Orăștie. Compendiu monografic, 1919-1994. 75 de ani.* - Deva: Casa Corpului Didactic, 1994, p. 71.
- Colecția ziarului „Drumul socialismului”, 1983 - dec.1989; „Cuvântul liber”, dec.1989 - până în prezent.
- Baci, Petru. *Delorenii.* - București: Compania, 2000.
- *Orăștie. Enciclopedie.* - Deva: Editura Corvin, 2001, p. 71-72.

BOGĂȚAN, ELISABETA

(n. 1949) - *profesoară, scriitoare*

S-a născut la 14 septembrie 1949, la Sânnicolaul Mare, județul Timiș. Școala primară și liceul în orașul natal. Absolventă a Facultății de Filologie a Universității din Timișoara (1972). În prezent este profesoară și traducătoare de limba franceză și rusă în orașul Petrila. Primele încercări literare le publică în revista Liceului din Sânnicolaul Mare, „Căutări”, și în revista „Forum” din Timișoara. Debutează editorial în 1996 cu volumul „Gazeluri”, la Editura „Vestea” din Petrila.

Premii obținute:

Marele Premiu pentru Poezie la Festivalul „Cristal de Armindeni”. - Lonea (1994); Premiul I și Diploma „Novalis”, München (1999); Premiul al II-lea „Novalis Kreis”, München (2000); Premiul Special - Rencontres Européennes la „Concours Poésie, 2000”, Franța.

Colaborări:

„Forum”, „Solstițiu”, „Orient Latin”, „Vestea”, „Al cincilea anotimp”, „Generația interzisă”, „Noi”, „Constelația Dragonului”, „Matinal”, „Ardealul literar și artistic” Contemporanul”, „Literatorul”, „Rostirea românească”, „Provincia Corvina”, „Semne”, „Arhipelag”.

Lucrări publicate:

- *Gazeluri*. Poezie. - Petrila: Vestea, 1996, p. 32, (Debut în poezie)
- *Hipnoze*. - Timișoara: Helicon, 1998.
- *De dragoste*. - București: Editura Eminescu, 1999.
- *Zodia dezlegătorilor de semne*. Poeme. București: Editura Cartea Românească, 1999, p. 64.
- *Cântece de rezemare*. - București: Editura Albatros, 2001, 83 p.

Lucrări publicate în antologii:

- *Poezia pădurii*. Coordonată de Radu Cîrneai. - București: Editura Orion, 1999.
- *Magnet*. Antologie bilingvă româno-germană. Coordonată de Magdalena Constantinescu și Eugen Evu. - Hunedoara: Editura Timux; - München: Novalis - Kreis, 2000.
- *Urmașele lui Novalis = Novalis Erbihnnen*. Antologie bilingvă româno-germană. Coordonare și traducere în limba germană: Magdalena Constantinescu - München; Verlag; Editura Radu Bărbulescu, 1999.

Lucrări în colaborare:

- *Legendele Parângului*. - Pitești: Editura Carminis, 1996. - (Ion Dan Bălan).
- *Legende din Valea Jiului*. - Sibiu: Editura Imago. - Vol. 1. - 1997. - Vol. 2. - 1998. (Ioan Dan Bălan).
- *Legendele Văii Jiului*. I. - Petrila: Editura Monada, 1999.

Referințe:

- Bărbulescu, Simion. *Tradiție și inovație în poezia contemporană* - În: Convorbiri literare - 134, nr. 5, mai 2000, p. 41.
- Lascu, Ioan; Velica, Ioan; Boboc, Marian. *Dicționarul scriitorilor din Vale*. Petroșani: Matinal; Cameleonul, 1999, p. 54-57.
- Manu, Dan Bogdan. *Cronica debuturilor*. În: Convorbiri literare, 134, nr. 7, iul. 2000, p. 42.
- Pândaru, Mariana. (*Elisabeta Bogățan*). În: Ardealul literar și artistic. - nr. 1, 2000, p. 37.

- Tomozei, Gheorghe. „*Gazeluri*”. - În: Literatorul, nr. 26-27, 1992, p.30.
- Ungurianu, Ion. „*Hipnoze*”. - În: Orient Latin, 1998.

BOGDAN-CĂTĂNICIU, IOANA

(n. 1942) - doctor în istorie, arheolog

S-a născut la 2 mai 1942, în Deva. Studii secundare la Deva. Absolventă a Universității „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca (1967). Doctor în istorie (1981). După terminarea studiilor este cercetător științific principal la Institutul de Arheologie din București și, din 1982, la Institutul de Istorie și Arheologie din Cluj și Institutul de Arheologie și de Istoria Artei (1990). Preocupări în domeniul istoriei militare și urbane romane și romano-bizantine. În 1979, i s-a acordat Premiul Academiei Române.

Lucrări publicate:

- *Evolution of the System of Defence Works in Roman Dacia* - 1981.
- *Muntenia în sistemul defensiv al Imperiului Roman* - 1997.

Referințe:

- *Clujeni ai secolului 20*. Dicționar esențial. Cluj Napoca: Casa Cărții de Știință, 2000, p. 46.

BOGDAN-TRIPA, ZOIȚA

(n. 1927) - profesor, scriitoare

S-a născut la 15 iulie 1927, în comuna Băcia, județul Hunedoara în familia șefului de gară Eugen Tripa. A urmat școala primară în comuna Vinga, județul Arad. Urmează cursurile Liceului „Regina Maria” din Deva (1940-1943). Continuă studiile la Liceul „Carmen Sylva” din Timișoara (1943-1946). Absolventă a Institutului Pedagogic de trei ani din Cluj, Secția Limba română, cursuri fără frecvență.(1961-1964). Profesoară de limba și literatura română la Școala generală din Iliia, până la pensionare. A început să scrie târziu, în 1992, participând la un concurs organizat de „Asociația Amatorilor pentru Știință și Cultură din România” care edita revista „Porți albastre”. A fost numită vicepreședintă a acestei asociații din București, condusă de scriitorul Claudiu Vodă (1993). Debutează editorial, la Editura Didactică și Pedagogică, cu volumul „Gara cu

povești”.(1996). I s-a acordat „Trofeul micului cititor”, ediția a XVIII-a, din partea Bibliotecii Județene „Ovid Densusianu” Deva, pentru cartea „Miraculoasa călătorie” (1999). Premiul Studioului de Radio Iași, la Concursul de Creație literară „Ion Creangă” - povești, ediția a VI-a, organizat de Muzeul Literaturii Române Iași și Bojdeuca „Ion Creangă”. În prezent are în manuscris jurnalul „Pe aripile timpului”, scris în colaborare cu Liviu Groza. (2002). Cu ocazia împlinirii a 75 de ani i s-a acordat titlul de „Cetățean de Onoare al comunei Ilia” (2002).

Lucrări publicate:

- *Gara cu povești*. - București: Editura Didactică și Pedagogică, 1996. - 80 p.
- *Miraculoasa călătorie*. - Deva: Editura Bibliofor, 1997. - 64p.
- *Alte întâmplări la „Gara cu povești”*. - București: Editura Didactică și Pedagogică, 1996. - 80 p.
- *Miraculoasa călătorie la „Gara cu povești”*. - București: Editura Didactică și Pedagogică, 1998. - 120 p.
- *Jurnalul unei eleve la Liceul „Regina Maria” Deva*. - Brașov: Editura Cincinat Pavelescu, 1999. - 251 p.
- *Și trecea un tren...* - Brașov: Editura Seviris, 2000. - 110 p.

Referințe:

- Alexandru, Liviu. *Mărturii peste timp*. / Liviu Alexandru. - În: Gazeta de Transilvania, 29-30 mai 1999. - p. 4.
- Beligan, Radu. (*Mulțumiri pentru clipele de încântare, grație și umor*) / Radu Beligan. - În: *Miraculoasa călătorie*. - Deva: Bibliofor, coperta a 2-a.
- Bârla, Georgeta. *Jurnalul unei eleve la Liceul „Regina Maria”* / Georgeta Bârla. - În: Cuvântul Liber. - 10, 25 iun. 1999 - p. 5.
- Brumar, A. I., *Un cuvânt înainte*. / A.I. Brumar. - În: *Și trecea un tren...* - Brașov: Editura Seviris, 2000. - p. 5.
- Razba, Maria. *Zoița Bogdan-Tripa la 75 de ani*. Biobibliografie. - Deva, 2002
- Susan, Dumitru. *„Deva în jurnalul unei liceene”* / Dumitru Susan. - În: Cuvântul liber. - 10, 22 dec. 1999. - p. 3.
- Susan, Dumitru. *„Și trecea un tren...”* / Dumitru Susan. - În: Cuvântul liber. - 11, 9 iun. 2000. - p. 5.

- Tion, Alexandru. *Jurnalul - martor al timpului*. / Alexandru Tion. - În: Jurnalul unei eleve la Liceul „Regina Maria” Deva. - Brașov: Editura Societatea Culturală „Cincinat Pavelescu”, 1999. - p. 3.

BOIANGIU, RAISA

(n. 1934) - profesoară, scriitoare

S-a născut la 1 septembrie 1934, în satul Speia, din Basarabia. Urmează școala primară din Craiova, unde s-a refugiat împreună cu mama sa în 1941, tatăl fiind deportat în Siberia. Continuă studiile la Liceul de Fete „Elena Cuza” din Craiova, pe care îl absolvă în 1953. Urmează Facultatea de Română-Istorie a Institutului Pedagogic din București (1953-1955). Profesoară și directoare la Școala Generală nr. 3 Hunedoara, până în 1977, când se transferă, prin concurs la Liceul Industrial nr. 2 Hunedoara, unde funcționează până la pensionare (1990).

În 1958, a absolvit Universitatea din București, Facultatea de Filologie. A participat la Cenaclul „Flacăra” (1972-1989) și la Cenaclul „Sinteze” din Deva. A activat ca actor amator, interpretând diferite roluri în piesele „Nota zero la purtare”, „Viață nouă” (premiul I pe țară în 1956), „Doctor în filozofie”, „Titanic vals”, „Gaițele”.

A debutat, în revista „Familia” în 1971, cu poezii remarcate de poetul Șt. Aug. Doinaș. A publicat apoi în periodice povestiri, fragmente de roman, poezii și articole de specialitate. În 1979, a câștigat un concurs la Editura Albatros, unde a și debutat în 1982 cu „Zantiala, fiul pământului”, un roman istoric despre zona Hunedorei, în vremea lui Burebista. Din pricina „conținutului ideologic necorespunzător” (din „Cartea Albă a Securității”) i-a fost interzis să mai publice și alte manuscrise, deși referatele apreciative n-au lipsit. După 1989, i-a apărut romanul „În zbuciumul vântului” (1998), despre tinerețea unei doctorițe la început de carieră, bine primit de cititori și critica literară, și la finele anului 2000, îi apare volumul de proză scurtă „Insula tăcerii”.

Colaborări:

„Familia”, „Plai hunedorean”, „Tribuna”, „Gazeta învățământului”, „Provincia”, „Contemporanul”, „Ritmuri hunedorene”, „Provincia Corvina”, „Orient latin”, „Arhipelag”, „Cuvântul Liber”, „Expres-magazin” șa.

Lucrări publicate:

- *Zantiala, fiul pământului*. Roman. - București: Editura Albatros 1982. - 126 p.
- *În zbućiumul vântului*. Roman. - Craiova: Editura Vlad & Vlad 1998. - 128 p.
- *Insula tăcerii. Proză scurtă*. - Deva: Editura Călăuza, 2001. - 114 p.
- *Fuga neterminată* - Timișoara: Signata, 2002 - 216 p. - (Mileniul 3).

Referințe:

- Bârgău, Valeriu. *O scriitoare consemnată în „Cartea Albă a Securității”*. - În: Călăuza, mai 2001.
- Doinaș, Ștefan Augustin. *Raisa Boiangiu*. În: Familia. - 7, nr. 1, ian. 1971.
- Evu, Eugen. *Romanul zbućiumului interior*. - În: Provincia Corvina, nr. 8-9, mai 1999.
- Mărilă, Ana Maria. *Raisa Boiangiu*. În: Arhipelag nr. 2-3-4, 1999.
- Urdă, Ion. *Despre activitatea ca artistă a Raisei Boiangiu* - În: Provincia Corvina, oct. 1999.

BOLBOREA, ION

(n. 1956) - sculptor

S-a născut în municipiul Hunedoara în anul 1956. Absolvent al Academiei de Arte București, Facultatea de Arte Plastice - Secția de Sculptură, promoția 1982.

Burse de studii în Italia și Franța. Expoziții în țară și străinătate. Stabilite la București, are un atelier de creație și o turnătorie în bronz.

A realizat: „Monumentul Infanteriei” din București (2000); un monument de la Mărășești (1998). A câștigat concursul pentru realizarea monumentului în memoria scriitorului Eugen Ionescu ce se va ridica la Slatina în 2001-2002. Este realizatorul statuii lui Burebista de la Orăștie (aug. 2001), inspirată din cele patru statui ale unor tarabostes daci ai „Arcului lui Constantin” de la Roma. Statuia este realizată în bronz având 4,20 m și o greutate de 4 tone.

Referințe:

- Istrate, Sorin - *Statuia lui Burebista la Orăștie* - În: Cuvântul liber - 12, nr. 2975, 21 aug. 2001, p.5
- Istrate, Sorin - *Ion Bolborea – realizatorul statuii lui Burebista din Orăștie* - În: Cuvântul liber - 12, nr. 2978, 21 aug. 2001, p. 5

BOLCU, ADAM

(1871-1935) - culegător de folclor

Născut la 15 august 1871, în Brad, județul Hunedoara. A urmat școala primară și două clase gimnaziale la Brad. Evoluția sa pe linia scrisului s-a încadrat în programul cultural al Astrei, cu referire la valorificarea și promovarea literaturii populare. O bună parte din scrierile sale folclorice i-au fost găzduite în paginile „Calendarelor”, mai ales în cele întocmite de Horia Petra Petrescu, secretar și bibliotecar al Astrei. A debutat în anul 1896, în „Foaia poporului” din Sibiu, cu povestea „Bibolan”. Reperetele paginilor sale scrise se opresc în lumea satului, în care s-au format caractere conturate ale marilor personaje întâlnite în creații literare cunoscute. Autorul are un accentuat simț satiric și ironic, când îi dezvăluie pe cei mari, de la conducere, dezinteresați de starea poporului, mânuind ușor și cu ironie cuvântul.

S-a stins din viață la 29 martie 1935, la Lipova, județul Arad.

Colaborări:

„Calendarul poporului pe anul 1917”, „Calendarul Asociațiunii pe anul bisect 1928”, „Calendarul Dacia Traiana pe anul bisect 1928”, „Calendarul pentru popor al Asociațiunii pe anul 1930”, „Foaia interesantă” din Orăștie etc.

Lucrări publicate:

- *Povești și povestiri*. - Arad: Editura Librăriei Diecezane, 1919. - 49 p. (Biblioteca Sămănătorul).
- *Calea către fericire*. - Brad, 1921.
- *Din poveștile lui Moș Toader și alte povestiri pentru popor*. - Sibiu: Editura Asociațiunii, 1927. - 72 p. - (Lucrările cuprind legende moralizatoare, descrieri de nedei și amintiri despre Avram Iancu, toate de strict interes documentar bibliografic).
- *Un ceas de șezătoare poporală*. - Sibiu: Editura Asociațiunii, 1927.

Referințe:

- Basarab, Maria. *Adam Bolcu - plugar și scriitor popular (1871-1935)*. - În: Miorița. nr.3, 1997, p. 35, 36.
- Datcu, Iordan. *Dicționarul etnologilor români*. - Vol.1. - București: Editura Saeculum, 1998, p. 90.

BOLOGA, VASILE

(1859-1944) - profesor, culegător de folclor,
doctor în filosofie, preot

Născut la 24 decembrie 1859, în comuna Geoagiu de Sus, județul Alba. Studii gimnaziale la Aiud (1871-1876), Alba-Iulia (1877-1879); studii teologice la Sibiu (1879-1882) Urmează cursurile Facultății de Filosofie de la Universitatea din Budapesta (1884-1886) și Viena (1886-1888). Membru în comitetul de conducere al Societății studențești „Petru Maior” (1887-1888). Doctor în filosofie la Budapesta, cu teza: „Interesul pedagogic după Herbart”(1888). Este învățător în comuna Vinerea, județul Alba (1882-1883) și la Orăștie (1883 - 1884). Profesor și apoi director la Școala de Fete a Astei din Sibiu (1880-1890); profesor la Institutul Teologic Andreian din Sibiu (1901-1902); preot (29 noiembrie 1907); protopop (29 aprilie 1918); secretar al Astei (1894-1897). După 1919, este director al Liceului de fete „Domnița Ileana” din Sibiu, până la pensionare, în 1926.

S-a stins din viață în iulie 1944, la Sibiu.

Colaborări:

„Convorbiri literare”, „Telegraful român”, „Transilvania”, „Tribuna” etc.

Lucrări publicate:

- *Monografia mănăstirii din Geoagiu de Sus.* În: Telegraful român. - 38, nr. 110-113, 1890.
- *Elemente de poetică română.* - Partea 1. Sibiu, 1892.
- *Studii pedagogice și discursuri.* - Sibiu, 1905. - V + 186 p.
- *Istoria literaturii maghiare.* Manual de învățământ pentru clasa a IV-a al Școlii Civile de Fete Sibiu. - Sibiu: Tiparul Tipografiei Arhidiecezane, 1908. - 2 f. + 69 p.
- *Monografia Școlii civile de fete cu internat și drept de publicitate a „Astei” din Sibiu pe 25 de ani de la înființare.* Sibiu, 1911. - 162 p. + 12 pl. (în 1936 a publicat istoricul Școlii pentru perioada 1911-1936).
- *Noțiuni de Poetică și Literatură.* Manual de învățământ pentru clasa a IV-a de la Școlile civile de fete ș.a., conform noului program de studiu, de Dr. Vasile Bologa. Sibiu, 1914. - 3 f. + 208 p.

- *Poezii populare din Ardeal. O mie de bucăți culese între anii 1880-1905.* - Sibiu: Tipografia Școlii Ofițerilor de Infanterie „Principele Carol”, 1936. - 296 p.
- *Colinde populare din Ardeal culese la sărbătorile Nașterii Domnului.* - Sibiu, 1937. - 97 p. - (Conține 84 de colinde, din care 18 laice, adunate din îndemnul lui V. Bologa, de către elevii din județele Alba, Făgăraș, Hunedoara).

Referințe:

- Breazu, I. *Doctor Vasile Bologa.* - În: Tribuna, nr. 8-9, aug.-sept. 1944, p. 737-738.
- Datcu, Iordan; Stroescu, S. C. *Dicționarul folcloriștilor.* - București: Editura Științifică și Enciclopedică, 1979, p. 82.
- Datcu, Iordan. *Dicționarul etnologilor români.* - Vol.1. - București: Saeculum, 1998, p. 93-94.
- Mărcuș, Ioan. *Preocupările folclorice ale teologilor sibieni.* - În: Anuarul Arhivei de Folclor. - Cluj. - 6, 1942, p.101-102.
- Mărgineanu, Ion; Pop, Mioara. *Documentar. Biografia unor destine.* Folclor. Etnografie. Muzică. - Alba-Iulia: Biblioteca Județeană „Lucian Blaga”, 1997. Vol. 2, p. 30.
- Păcurariu, Mircea. *Dicționarul teologilor români.* - București: Univers Enciclopedic, 1996, p. 56.
- Roșca, Eusebiu R. *Monografia Institutului Teologic Pedagogic „Andreian”.* - Sibiu, 1911, p. 108-110.

BONEU, VASILE

(1854-1926) - profesor

Născut la 6 februarie 1854, în Borgo-Bistricioara (azi se numește Bârgău), județul Bistrița-Năsăud. După terminarea școlii primare în comuna natală (1862-1864), urmează școala din Prundul Bârgăului, apoi Gimnaziul Grăniceresc din Năsăud, unde se întreține din banii câștigați din meditații. Absolvent al Facultății de Filosofie a Universității din Viena. După obținerea diplomei de profesor, cu toate că este numit director al Școlii Normale din Bârlad, la îndemnul lui Vasile Damian, prieten din timpul studenției și viitorul protopop al Zarandului, în 1884 vine ca profesor la Brad, unde se căsătorește și întemeiază o frumoasă gospodărie. A funcționat la gimnaziul din Brad timp de 40 de ani (1884-1924).

Ca profesor de geografie, îl găsim la toate manifestările social-culturale organizate la Brad, la unele fiind chiar inițiator. În 1885, pregătește cu „Societatea pentru Crearea Fondului de Teatru Român” piesa „Iorgu de la Sadagura” de C. Negruzzi, - prima piesă de teatru prezentată publicului din Brad. Este membru în reprezentanța comunală „Societatea pentru Crearea Fondului de Teatru Român”, în despărțământul „Astra” din Brad, în cadrul căreia susține prelegeri și conferințe pe teme educative. A luat parte, prin contribuții financiare, la înființarea Băncii de Credit și Economie „Crișana”, destinată sprijinirii gospodăriilor țărănești. Înființează și conduce „Reuniunea Meseriașilor” din Brad, „Reuniunea Culturală” din Brad. Este inițiatorul Fondului „Masa studenților”, „Fondului de pâine a studenților români”, ambele destinate sprijinirii elevilor săraci de la Gimnaziul din Brad. S-a stins din viață în anul 1926, la Brad.

Referințe:

- Neag, Romulus. *Personalități brădene în lumina istoriei*. - Brad, 1995, p. 101-104.
- *Țara Moșilor. Studii, articole și comunicări*. Coordonare științifică Cornel Pavel. - Cluj-Napoca: Editura Clusium, 1992, p. 176-181: fot.

BONTESCU, VICTOR

(1879-1933) - *avocat, ministru*

Născut în 17 februarie 1879, în Hunedoara. Era fiul lui Mihai Bontescu (1839-1909) și al Mariei (1856-1921), fiica lui George Barițiu. Studii primare și secundare la Hațeg, Brad și Brașov. A fost coleg cu Aurel Vlad la Universitatea din Budapesta, unde a urmat Dreptul. Și-a făcut stagiul de avocat la Deva, în cabinetul dr. Francisc Hossu-Longin, după care s-a stabilit la Hațeg (1897-1900), unde și-a deschis un birou avocațial, iar între 1900-1901, la Cluj. Alături de Vasile Lucaciu și Alexandru Vaida-Voevod lansează apelul din 1905 către alegătorii români pentru trecerea la activismul politic. Este unul dintre colaboratorii statornici la zierele editate de către preotul Ioan Moța din Orăștie. Desfășoară o intensă activitate politică în anul Marii Uniri. În cadrul discuțiilor de la Alba-Iulia este raportorul punctului referitor la reforma agrară, propunând inventarierea tuturor proprietăților și acordarea unei proprietăți de pământ arător, pășune și pădure țăranilor, cel puțin atât cât pot munci ei și familiile lor. În 2 decembrie 1918 a fost ales membru în Consiliul

Dirigent, fiind șeful Departamentului Agricultură și Comerț. Îndeplinește și funcția de director al Băncii Agrare din Cluj. După Unire face parte din diferite guverne, impunându-se ca un element politic important al forțelor de dreapta.

S-a stins din viață în 28 octombrie 1933.

Referințe:

- Lazăr, Ioachim. *Victor Bontescu, 1879-1933*. - Deva, 2000. - (Multigr).
- Ilescu, Ion; Istrate, Tiberiu. *Orăștie 750*. Deva, 1974.

BORA, VALERIU

(1890-1976) - *profesor, poet, publicist*

Pseudonime: *V. B. Iasmin, V. Dorna, Melin, Dafin, O. Lupeanu și altele.*

Născut în anul 1890, în localitatea Crivobaria, județul Caraș Severin. A urmat cursurile Gimnaziului Superior Greco-Catolic din Blaj, apoi Teologia la Blaj și Lugoj (1911-1915). Devine preot greco-catolic în satele Homorod și Vaidei, județul Hunedoara, până în anul 1919. În 1920, a urmat cursurile pregătitoare de educație fizică, de pe lângă Universitatea din Cluj, devenind profesor. După terminarea studiilor, este numit profesor la Liceul „Aurel Vlaicu” din Orăștie (1922-1948). În 1948, se pensionează și se retrage la Șibot, județul Alba. A debutat în literatură, în anul 1910, în ziarul „Unirea” din Blaj. Editorial, a debutat cu lucrarea „Truda noastră. Sfaturi și îndemnuri pentru popor”, în 1917, la Arad. Este unul dintre inițiatorii „Societății Scriitorilor Români din Ardeal”, în care scop lansează în revista „Cosânzeana” o anchetă, la care au răspuns mulți scriitori de seamă. A avut relații literare și prietenești cu personalități marcante ale vremii: N. Iorga, L. Rebreanu, I. Agârbiceanu, E. Isac, I. Gorun, L. Blaga, N. Crainic, Aron Cotruș, L. Lovinescu, G. Bogdan-Duică, iar mai târziu cu compozitorul I. D. Chirescu, care a creat câteva melodii pe versurile sale. În preajma Unirii de la 1 Decembrie 1918, publică în ziarul „Libertatea” de la Orăștie poeziile „La Alba Iulia” (nr. 3, 28 nov. 1918) și „Cântarea Carpaților” (nr. 5, 29 nov. 1918). Participă la Marea Unire, citește mulțimii, de pe una din tribunele adunării poezia: „Cântec nou național”. Ca scriitor, este mai mult un poet local, creația sa se integrează în poezia vremii, fiind o expresie a țăranimii din Ardeal. După 1944, a scris mult, dar a

publicat foarte puțin, celelalte lucrări ale sale găsindu-se în manuscris.

A murit la 30 iulie 1976 (1978), în comuna Șibot, județul Alba.

Colaborări:

„Unirea”, „Românul”, „Dacia Traiană”, „Patria”, „Țara noastră”, „Societatea de mâine”, „Gândirea”, „Drapelul”, „Eu și Europa”, „Gazeta Hunedoarei”, „Mișcarea literară”, „Sfarmă-piatră”, „Neamul românesc”, „Frontul plugarilor”, „Libertatea”, „Solia dreptății” etc.

Lucrări publicate:

- *Truda noastră. Sfaturi și îndemnuri pentru popor.* - Arad, 1916.
- *Visează pământul.* Versuri. - Orăștie, 1922.
- *Când purtam cu mine soarele.* Versuri. Sibiu, 1928. - 23 p.
- *Drapele și lauri.* - Deva, 1939.
- *Imperiale.* Versuri. - Deva, 1940.
- *Omagiul dascălilor.* Două poeme. - Orăștie, 1942.

Referințe:

- Baciu, Petru. *20 de ani de la moartea poetului Valeriu Bora.* - În: *Palia Expres*, nr. 3, dec. 1996, p. 2.
- Baciu, Petru. *Orăștia. De la târg, reședință de scaun și oraș, la municipiu.* Compendiu monografic. - Orăștie, 1995, p. 122-123.
- Iliescu, I; Istrate, Tiberiu. *Orăștie - 750.* Deva: Casa Județeană a Corpului Didactic, 1974, p. 192-193.
- Lovinescu, Eugen. *Istoria literaturii române contemporane. 1900-1937.* București: Editura Socec, 1937, p. 84.

BORLEA, SIGISMUND

(1827-1883) – *prim-notar al județului Hunedoara, deputat*

Născut în 1827, în comuna Șiria, județul Arad. C. Diaconovici în „Enciclopedia Română”, volumul I, pagina 537, indică anul nașterii 1828, iar inscripția de pe mormântul de la Țebea, anul 1827. Este înrudit cu Ioan Slavici, Constantin Taloș și Ioan Rusu Șirianu. Studiază Teologia la Arad, filosofia la Pozsony (azi Bratislava). În timpul revoluției de la 1848 este

cucerit de propaganda ideilor revoluționare a lui Kossuth și-l găsim la Dieta de la Debrețin. A fost protonotar la Șiria și Baia de Criș unde, alături de I. Pipos și Amos Frâncu, a contribuit la constituirea și consolidarea administrației românești a Comitatului Zarand. A reprezentat Hălmaგიul în Parlamentul de la Budapesta, în patru legislaturi succesive: (1865-1868; 1869-1872; 1872-1875; 1875-1878). Împreună cu Iosif Hodoș, a susținut în Parlamentul de la Budapesta drepturile națiunii române și atacă legea pentru exercitarea puterii judecătorești, care îngreșea dreptul comitatului de numire a funcționarilor români în justiție. Sprijină propunerea de subvenție pentru înființarea Teatrului Român și a gimnaziilor românești de la Șomcuta Mare, Brașov și Brad. Susține în Parlament dreptul naționalităților de a participa la viața administrativă, în funcție de numărul lor, și de a se exprima în limba națională. A sprijinit înființarea Comitatului Zarand și a susținut nu numai menținerea lui, dar a prezentat și un amendament de extindere, cu unele comune ale Hunedoarei, din dreapta Mureșului și zona Câmpenilor. Din nefericire, proiectul a fost respins, iar Comitatul Zarand desființat. După acest eveniment rămâne la Baia de Criș, înfruntând regimul ostil al autorităților.

Se stinge din viață în anul 1883 și este înmormântat la Țebea, în Panteonul Neamului, alături de Avram Iancu.

Referințe:

- Diaconovici, C. *Enciclopedia română.* Vol. 1. - Sibiu: Editura Krafft, p. 103.
- Neag, Romulus. *Personalități brădene în lumina istoriei.* - Brad, 1995, p. 82.
- Slavici, Ioan. *Amintiri.* - București: Editura pentru literatură, 1967, p. 25-26.

BORNEMISA, SEBASTIAN

(1890-1953) - *publicist, poet, folclorist, doctor în filosofie, deputat, ministru*

Născut în 12/24 iunie 1890, în comuna Burjuc, județul Hunedoara. Studii liceale la Orăștie și Brașov. Își continuă studiile la Facultatea de Litere și Filosofie a Universității din Budapesta (1909-1913), unde își va lua doctoratul (1914). În 1909, se stabilește la Orăștie. A fost un animator al vieții culturale, înrudit prin căsătorie cu familia marelui

cărturar, preotul Ioan Moța. La Orăștie a condus două instituții de seamă: Editura Națională, cu un aport remarcabil la dezvoltarea literaturii române și una din principalele reviste literare românești din Ardeal, „Cosânzeana” (1911-1915). De numele și activitatea sa, în perioada Orăștiei, se leagă și apariția „Almanahului scriitorilor de la noi”, (1912), o lucrare de istorie și critică literară, care-și propune să prezinte pe toți scriitorii mai importanți aflați în viață. Sunt prezentați 46 de scriitori: Aron Cotruș, L. Rebreanu, O. Goga, Șt. O. Iosif, I. Agârbiceanu, alături de scriitorii hunedoreni - Vasile Osvadă, Gavril Todica și alții - cuprinzând scurte date biografice și prezentarea cărților tipărite. Un debut excelent al său a fost realizat cu volumul „Cele mai frumoase poezii populare” (Orăștie, 1912), care deschide seria altor câteva interesante volume publicate mai târziu la Cluj. A fost autor de lucrări literare și traducător, un asiduu culegător de poezie populară. Majoritatea culegerilor de folclor au fost publicate mai întâi în revistele „Cosânzeana” sau „Lumea și țara”, apoi în mai multe cărțile folclorice. A desfășurat o muncă susținută ca președinte al Societății Secției social-economice a Astei. În 1912, se mută la Cluj, unde-și continuă activitatea literară. După 1918, a deținut mai multe funcții: în două rânduri este deputat în Parlamentul României (1919-1920) din partea Partidului Național, iar între 1926-1927, din partea Partidului Poporului, calitate pe care a onorat-o în mod exemplar. A fost primar al Clujului în 1931-1932 și 1938-1940, ministru secretar de stat (decembrie 1937-februarie 1938) în Guverul Goga - Cuza, președintele Sindicatului Presei Românești din Ardeal și Banat, vicepreședinte al Ligii Antirevizioniste Române din Ardeal.

Arestat în 1950, a murit la 16 iulie 1953, în închisoarea de la Sighet.

Colaborări:

„Cosânzeana”, „Foaia interesantă”, „Lumea și țara”, „Libertatea”, „Patria”.

Lucrări publicate:

- *Almanahul scriitorilor de la noi*. - Orăștie, 1912. - 212 p.
 - *Catalogul „Librăriei Naționale”*. - Orăștie: Tipografia Nouă, 1911. - 104 p. + XVI p.
 - *Cele mai frumoase poezii populare*. Orăștie: Editura Librăriei Naționale „S. Bornemisa”, 1912. - 163 p. - Ediția a 2-a. Orăștie, Editura Librăriei Naționale „S. Bornemisa”, 1926. - 163 p.
 - *Cântece de dor și jale adunate din popor*. Cluj-Napoca: Editura „Lumea și Țara”, 1926. - 32 p.
 - *Nouăzeci și opt de cântece de dragoste*. Cluj, 1926. - 42 p. - (Colecția Biblioteca populară „Lumea și Țara”).
 - *O sută patru chiuituri de la joc*. - Cluj, 1926. - 36 p. - (Biblioteca populară „Lumea și Țara”).
 - *Duhul cel rău*. Roman. - Cluj, 1927.
 - *Durerile Ardealului*. - Cluj, 1927.
 - *Sufletu-mi de odinioară* versuri. - Cluj, 1929.
 - *Strigături de joc*. - Cluj: Editura Lumea și Țara, f.a. - 32 p. (Colecția Biblioteca populară „Lumea și Țara”).
- Referințe:**
- *Bibliografia românească modernă. 1831-1918*. - Vol.1. - București: Editura Științifică și Enciclopedică, 1986, p. 421.
 - Baci, Petru. *De la târg, reședință de scaun și oraș la municipiu*. - Orăștie, 1995, p. 117.
 - Baci, Petru. *Un cărturar orăștian peste care nu se așterne uitarea: Sebastian Bornemisa*. În: *Palia Expres*. - 4, nr. 3, feb. 1999, p.3.
 - Constandin, Clemente. *Lada de zestre. Obiceiuri și tradiții din județul Hunedoara*. Deva: Destin, 1998, p. 103-106.
 -
 - Datcu, Iordan. *Dicționarul etnologilor români*. - Vol.1. - București: Saeculum, 1998, p. 94.
 - Datcu, Iordan; Stroescu, S.C. *Dicționarul folcloriștilor*. - București: Editura Științifică și Enciclopedică, 1979, p. 103-105.
 - Hangiu, I. *Dicționar al presei literare românești*. - București: Editura Științifică și Enciclopedică, 1987.
 - Iliescu, Ion; Istrate, Tiberiu. *Orăștie 750*. Deva: C.C.D., 1974, p. 192.
 - Kalustian, L. *Simple note*. - București:
 - *Memoria închisorii Sighet*. - București: Editura Eminescu 1985, p. 201-203 Fundația Academică Civică, 1999, p. 186.
 - Roșca, Nuțu. *Închisoarea elitei românești*. Compendiu. - Baia-Mare: Editura Gutinu SRL, 1998, p. 52.

BORZA, ALEXANDRU

(1887-1971) - profesor universitar,
botanist, membru post-mortem al Academiei Române

Născut la 21 mai 1887, la Alba-Iulia. Studii primare și secundare în orașul natal. Absolvent al Facultății de Teologie din Budapesta, timp în care a frecventat și cursurile Facultății de Științe Naturale (1908-1911) pentru care a avut înclinații reale încă de timpuriu. În 1911, este numit profesor de științele naturale la Liceul de Băieți din Blaj. Reorganizează Grădina Botanică și muzeul școlar. Specializare la Institutele Botanice din Breslau și Berlin (1913-1914), cu o bursă primită de la Societatea „Transilvania” din București. Își ia doctoratul la Budapesta, în 6 iunie 1913, cu teza: „Cerastium”. Reîntors la Blaj, reorganizează Universitatea populară. În 1919 este numit profesor la Universitatea din Cluj, unde organizează Grădina Botanică și Muzeul Botanic. A fost secretar general în Ministerul Educației Naționale. Prodecan, apoi decan la Facultatea de Științe din Cluj; (1919-1921, 1935-1938). A participat la mai multe congrese internaționale de specialitate și a organizat un congres în țară (1931). A scris peste 500 de lucrări însumând circa 7.500 de pagini, dintre care 239 de interes botanic. A condus publicațiile științifice: „Buletinul Grădinii și Muzeului Botanic”, „Contribuțiuni botanice” din Cluj și „Buletinul Comisiei Monumentelor Naturale”. De-a lungul anilor s-a angajat în acțiunea de ocrotire a naturii în județul Hunedoara. A elaborat seria de documente privitoare la înființarea Parcului Național Retezat (1943). Este primul om de știință care, în anul 1916, în articolul „Din lumea plantelor”, publicat în ziarul „Unirea” din Blaj, a arătat că „Retezatul și văile din Munții Făgărășului constituie locuri predestinate să fie transformate în parcuri naționale”. Pentru înființarea Parcului Național Retezat a purtat un lung șir de adrese cu Direcția Generală pentru Reforma Agrară din Cluj, iar la Congresul Național al Naturaliștilor din România, ținut la Cluj (1928), a prezentat studiul „Problema protecției naturii în România”. Ca urmare a acestui material Congresul a hotărât adoptarea proiectului existent de înființare în Munții Retezat a unui Parc Național, ca monument al naturii, demers ce-a fost realizat după 15 ani, la 22 martie 1935. Membru activ și de onoare al unor academii și societăți științifice din Elveția, Finlanda, Franța, Germania.

S-a stins din viață la 4 septembrie 1971, la Cluj-Napoca.

Membru post-mortem al Academiei Române (13 noiembrie 1990).

Colaborări:

„Buletinul Grădinii Botanice Cluj”, „Patria”, „Carpații”, „Boabe de grâu”, „Nova Acta Leopoldina”, „Revista Română de Biologie. Seria Botanică”, „Buletinul alpin”, „Ochrona przyrody”, „Brichte der deutschen Botanischen Gesellschaft”, „Buletinul Comisiei Monumentelor Naturii”, „La Naturaliste Canadian” etc.

Lucrări publicate:

- *Fertillaria tenella*, 1915.
- *O vizită prin grădinile botanice din Apus*, 1922.
- *Vegetația și flora Ardealului*, 1929.
- *Studii fitosociologice în Munții Retezatului*, 1937.
- *Flora și vegetația Văii Sebeșului*. București, Editura Academiei, 1959.
- *Florile Bucegilor*. - Sibiu, 1944.
- *Despre vegetația „mediteraneană” din sud-estul Europei*, 1962.
- *Introducere în studiul covorului vegetal*. București: Editura Academiei R.S.R, 1965. (N. Bocasiu).
- *Dicționar etnobotanic*. - București: Editura Academiei R.S.R, 1963 (în colaborare).

Articole din periodice:

- *Studii fitosociologice în Munții Retezatului*. În: Buletinul Grădinii Botanice Cluj. - 14, nr.1-2, 1934, p. 1-84.
- *Originalitatea Masivului Retezat*. - În: Buletinul Alpin. - 6, nr. 3, 1938, p. 3-6.
- *Monumentele naturii în Ardealul Central și Apusean*. - În: Apulum, nr.1, 1942. -14 p.
- *Documente privitoare la înființarea Parcului Național al Retezatului*. - În: Buletinul Comisiunii Monumentelor Istorice. - 11, nr. 1-4, 1944, p. 5-18.

Referințe:

- Comșa, Nicolae; Seiceanu, Teodor. *Dascălii Blajului*. - București: Editura Demiurg, 1994, p. 136-137.
- *Enciclopedia marilor personalități. Din istoria, știința și cultura românească de-a lungul timpului* - București: Editura Geneze, 1999 - vol. 1 (A-G), p. 165-167.

- Hinescu, Ana; Hinescu, Arcadie. *Oameni de ieri și de azi ai Blajului*. - Blaj: Editura Eventus, 1994, p. 34-35.
- *Personalități românești ale științelor naturii și tehnicii*. - București: Editura Științifică și Enciclopedică, 1982.
- Rezmeriță, R. *Prof. Alexandru Borza, precursor al ocrotirii naturii în județul Hunedoara*. - În: Sargetia. Series Scientia Naturae. - Vol.10, 1974, p. 281-284.
- Rusu, Dorina N. *Membrii Academiei Române. 1866-1999*. Dicționar. București: Editura Academiei Române, 1999, p.79.

BOTEANU, IOSIF

(1875-1948) - profesor

Născut la 7 februarie 1875, în satul Biscaria, azi contopit cu orașul Simeria, județul Hunedoara. A urmat Școala Reală Superioară de Stat din Deva. Studii universitare la Facultățile de Litere și Filosofie din Cluj, Budapesta și Leipzig, luându-și diploma de profesor de limbă germană. Din anul 1900, a funcționat ca profesor la Liceul de Stat (azi, Colegiul „Decebal”) din Deva, iar din 5 iulie 1919 a ocupat funcția de director. A fost profesor la acest liceu timp de 38 de ani, până în 1938. În anul 1922, este numit și comisar ministerial pe lângă Direcțiunea Regională a Învățământului din Timișoara, pentru inspectarea școlilor secundare minoritare din județul Hunedoara. În Deva, a fost președinte al Consiliului Interșcolar, membru al Consiliului Orășenesc, director al „Casinei Naționale”, membru corespondent al „Astrei”, președinte al Universității Populare. A colaborat la publicațiile locale. Pentru activitatea depusă, în anul 1924 a fost decorat cu Ordinul „Coroana României” în grad de Cavaler. Și-a donat întreaga avere Liceului „Decebal” din Deva.

S-a stins din viață în 1948.

Referințe:

- *Monografia Liceului „Decebal” Deva. 1871-1971*. - Deva, 1971, p. 27-28.
- Șuiaga, V.I. *Consiliul Național Român din Deva. 1918-1919*. - Deva, 1994, p. 97.

BOZEȘAN, AXENTE ION

(1929-1991) - artist plastic

Născut la 22 iulie 1929, în orașul Simeria, județul Hunedoara. A urmat școala elementară și cinci clase de liceu industrial, în orașul natal. A terminat studiile secundare la Liceul „Gheorghe Lazăr” din București. Din 1948, urmează cursurile Institutului de Arte Plastice „Nicolae Grigorescu” din București, avându-i ca profesori pe marii maeștri Camil Ressu, Nicolae Dărăscu, Ligia Macovei (1948-1952). După terminarea studiilor, intră ca asistent la Galeria de Artă Românească a Muzeului de Artă din București. În cadrul acestui colectiv de specialiști, întocmește cataloagele expozițiilor pictorilor: N. Grigorescu, Rudolf Schweitzer-Cumpăna, Magdalena Rădulescu. În anul 1968, vine la Deva ca angajat al Teatrului de Estradă, în calitate de pictor scenograf. În 1971, participă ca scenograf la Trienala de Scenografie organizată la Sala Dalles din București și la Quadriena de scenografie de la Praga. La Teatrul de Estradă Deva a semnat scenografia la peste 20 de spectacole de revistă. Devine un artist ce creează în simbioză, în conlucrarea a două viziuni care sunt de neconfundat: scenografia și pictura. În pictura sa se resimte o notă monumentală, în pofida dimensiunilor. S-a preocupat de compoziții picturale în care tema predilectă a constituit-o istoria Țării Zarandului și personalitățile sale, Horia și Avram Iancu. A acordat o mare atenție picturii bisericești. Între 1975 și 1991, a pictat biserici răspândite pe o arie geografică relativ întinsă: Fizeș, Lunca, Boholt, Troița, Cozia, Almașu Sec, Fărcădin, Brad dar și biserici din județele Alba, Arad, Bihor, Iași și altele. Aceste lăcașuri adăpostesc și ansambluri de pictură murală, aparținând artistului. A realizat o lucrare de artă monumentală la Uricani și o frescă la Băile Săcele, Gorj. A fost un bun ilustrator de carte pentru copii. Are lucrări în colecții de stat în România și în străinătate.

S-a stins din viață în anul 1991, la Deva.

Expoziții colective:

Deva, Petroșani, Craiova.

Expoziții personale la:

Deva, Hunedoara, Mamaia.

Lucrări aflate în colecții particulare:

Belgia, Franța, Israel, Italia, Anglia, Austria, Germania.

Referințe:

- *Axente Ion Bozeșan. Catalog iulie-august 1999.* - Deva: Galeriile „Forma”, 1999, 10 p.
- Frunzetti, Ion. *Trienala de scenografie.* În: Teatrul. - nr. 5, 1971.
- Laszlo, Melinda. *Expoziție retrospectivă: Axente Ion Bozeșan.* - În: Oglinda. - 5, nr. 44, 27 iul. 1999, p.3.

BRANA, DIMITRIAN LAURENȚIU VIOREL

(1907-1998) - *geolog*

Născut la 26 octombrie 1907, în satul Vaca (azi Crișan), comuna Ribița, județul Hunedoara. Urmează școala primară în satul natal și în municipiul Brad. Își continuă studiile la Liceul „Avram Iancu” din Brad, fără bacalaureat. După terminarea liceului, se înscrie la Școala Superioară de Științe de Stat din București. În 1928, și-a luat examenul de bacalaureat la Deva. Se înscrie la Facultatea de Științe din București, Secția Naturale (1928). În timpul studenției, a înaintat un memoriu către Ministerul de Interne prin care cerea schimbarea numelui satului Vaca în Crișan, cerere care i-a fost aprobată. După terminarea facultății, se întoarce la Brad, la Liceul „Avram Iancu”, ca profesor de educație fizică și economie. După un an își face stagiul militar la Caransebeș, apoi este trimis la Craiova la Școala Superioară de Ofițeri de rezervă SPORA. În anul 1931, este angajat ca geolog la Societatea „Mica” Brad, efectuând cercetări la minele Barza, Stănița, Hărțăgani și altele. Adept al ideilor legionare, primește să devină șef de plasă al mișcării legionare din Brad. După intrarea României în război, alături de Germania, este înrolat și participă la luptele purtate de armata română pe frontul rusesc, la dezrobirea Basarabiei, apoi în Crimeea și Caucaz. În 1941, încetează numirea sa ca delegat al statului, la Societatea „Mica” Brad. Datorită convingerilor politice, în anul 1944, este arestat și închis în lagărul de la Caracal, apoi este dus la București, unde i se impune domiciliu forțat. După 1944, se angajează la Agenția Comercială de Explorări Geologice București, la Întreprinderea de Stat pentru Exploatarea Miniere; profesor la Școala Superioară de Geologie. I se încredințează conducerea lucrărilor geologice de la nord de râul Mureș, unde pune în evidență o serie de

zăcăminte minerale: cele de mangan de la Pârnești, de pirită la Boița - Hațeg, brucitul din Munții Bihor, cupru de la Șoimuș - Highiș, sulful de la Pucioasa. Lucrează la Oficiul tehnic minier al Ministerului de Interne, apoi la Comitetul de Stat al Geologiei. Împotriva sa este pusă la cale o diversiune, este arestat și condamnat de Tribunalul Militar la 20 ani de temniță grea și confiscarea averii. A fost închis la închisoarea Uranus - București și la Aiud. După cinci ani, în 1964, a fost achitat și eliberat. A lucrat până la vârsta de 70 de ani la Întreprinderea de Prospectări București, ca geolog principal, perioadă în care a scris un număr important de cărți, privind resursele minerale ale României.

S-a stins din viață la 8 august 1998.

Decorații militare:

„Coroana României” clasa a V-a; „Medalia de Est” (Germania); „Virtutea Militară”; „Cruciada împotriva comunismului”; Medalia „Crucea Comemorativă” a celui de-al II-lea Război Mondial.

Distincții acordate:

Medalia Muncii, Ordinul Muncii; Premiul de Stat (1952).

Lucrări publicate:

- *Zăcămintele metalifere ale subsolului românesc.* - București: Editura Științifică, 1958.
- *Zăcămintele nemetalifere din România.* București: Editura Tehnică, 1967.
- *Zestrea minerală a lumii.* - București: Editura Științifică, 1971.
- *Aurul și argintul.* - București: Editura Tehnică, 1972. - (în colaborare cu I. Lăzărescu).
- *Baritina, witheritul și celestina.* - București, Editura Tehnică, 1979.
- *Avuții de piatră seacă.* - București: Editura Științifică și Enciclopedică, 1981.
- *Sunt epuizabile resursele minerale* București: Editura Tehnică, 1983.
- *Substanțe minerale nemetalifere.* București: Editura Tehnică, 1986.

Referințe:

- Brana, Dimitrian - Laurențiu Viorel. *Memoriile unui geolog român fost deținut politic.* - București: Editura Ramida, 1997, 80 p. + 10 f. fot.

- Lazăr, Ioachim. *In memoriam. Dimitrian Laurențiu Viorel Brana*. - În: Sargetia. Vol.27. - Partea a II-a, 1997-1998, p. 743-745.

BRANGA, IOAN

(1863-1936) - *învățător*

Născut în 1863, în comuna Poiana Sibiului. Urmează școala primară în satul natal, apoi gimnaziul și Institutul Pedagogic din Sibiu (1883). În anul 1883, a fost numit învățător la Orăștie. Desfășoară o vastă activitate culturală, reorganizează corul și înființează „Reuniunea de cântări” din Orăștie. Intrând în conflict cu direcția școlii, părăsește Orăștia, stabilindu-se ca învățător în satul său natal Poiana Sibiului, apoi profesor la Craiova. În 1887, se întoarce la Orăștie, unde i se încredințează funcția de conducător al corului vocal. A luat parte la toate manifestările artistice, serate muzicale, concerte, spectacole de teatru. A fost membru în comitetul parohial școlar, începând din anul 1893, membru al Băncii „Ardeleana” și din 1904, membru în direcțiunea acesteia. A participat, cu formația corală din Orăștie, la marele Festival de la București, din 1906, la care a obținut „Medalia de Aur” și „Diploma de Onoare”.

A decedat la 7 ianuarie 1936, fiind înmormântat la Orăștie.

Referințe:

- Iliescu, Ion. *Corul de la Orăștie*. - Deva, 1968, p. 86-114.
- Orăștie: *Enciclopedie* - Deva; Editura Corvin, 2001, p. 77.
- Șuiaga, Victor. *Hunedoreni la Marea Unire: 1 Decembrie 1918*. - Deva, 1993, p. 65: fot.

BRÂNZEU, NICOLAE

(1883-1962) - *preot, ziarist, doctor în teologie*

Născut la 17 august 1883, în orașul Vulcan, județul Hunedoara. Studii la Liceul din Orăștie, apoi la Universitățile din Budapesta și Viena, unde își ia doctoratul în teologie (1908). Revine ca preot capelan în Petroșani (1908-1910), preot paroh în Vulcan (1910-1917), protopop în Comloșu Mare, județul Timiș (1917-1920). La intrarea României în război, este internat în lagăr până la începutul anului 1918. Întors la Comloș,

organizează Adunarea Națională din 7 noiembrie 1918, la care ține o însuflețită cuvântare pentru Unirea cu Țara. La Marea Adunare Națională de la Alba-Iulia, participă ca delegat titular. În anul 1920, este numit primnotar al Consistoriului greco-catolic din Lugoj și director al Tipografiei Naționale, iar din 1921-1948, canonic la Episcopia Unită a Lugojului. A fost arestat în octombrie 1948, având domiciliu forțat la mănăstirile Neamț și Căldărușani, apoi închis la Aiud (1952-1956), și din nou cu domiciliu forțat la Căldărușani și Lugoj (1956-1962). A publicat lucrări de teologie practică. A redactat ziarele „Cuvântul adevărului” (mănăstirile Prislop, 1913-1916 și Bixad, 1927-1930); „Calea vieții” (Vulcan, 1916 și Comloșu Mare, 1917-1918); „Drapelul” (Lugoj, 1919-1920); „Albina” (București, 1921-1922); „Sionul românesc” (Lugoj, 1920-1927); „Păstorul sufletesc” (Lugoj, 1929-1931).

A decedat la 30 decembrie 1962, la Lugoj.

Colaborări:

„Gazeta Transilvaniei”, „Românul”, „Unirea”, „Lupta”, „Cultura creștină”, „România Creștină”, „Solia satelor”, „Progresul”, „Libertatea”, „Drapelul”.

Lucrări publicate:

- *Chestii contemporane*. - Petroșani, 1910. 58 p. - (Culegere de articole).
- *Pocăiții. Cuvântări bisericești asupra așa-numiților pocăiți (advențiști, nazarieni)*. Petroșani, 1913. - 211 p. + IX.
- *Noțiuni de istorie liturgică și constituție*. Lugoj, 1921. - 144 p. (Ediția a 2-a, 1927).
- *Culte în România*. - Lugoj, 1925. - 56 p.
- *Maslul, Căsătoria, Sfânta Scriptură și Tradițiunea*. - Lugoj, 1925. - 24 p. - (Ediția a 2-a, 1930).
- *Sfintele taine: Botezul, Mirul, Pocăința*. Lugoj, 1926. - 72 p. - (Ediția a 2-a, 1933).
- *Păstorul și turma*. - Lugoj, 1930. - 352 p.
- *Semănătorul. Catehetica*. - Lugoj, 1936. 352 p.
- *Semănătorul. II. Omiletica modernă*. Lugoj, 1944. - 208 p.
- *Catehism pentru clasa a III-a de liceu și școli normale*. - Sighișoara, f.a. - 174 p.

Referințe:

- *Biserica noastră și cultele minoritare. Marea discuție parlamentară în jurul Legii cultelor*. - București: Albatros, 2000, p. 441-442.
- *Enciclopedia „Cugetarea” sub redacția lui Lucian Predescu*. - București, 1940, p.125.

- Luchescu, Gheorghe. *Din galeria personalităților timișene*. - Lugoj: Editura Dacia Europa Nova, 1996, p. 52.
- Păcurariu, Mircea. *Dicționarul teologilor români*. - București: Univers Enciclopedic, 1996, p. 62.

BRÂNZEU, PIUS

(n. 1911) - profesor universitar, doctor docent în științe medicale, membru al Academiei Române

Născut în orașul Vulcan, județul Hunedoara, la 25 ianuarie 1911. Este fiul preotului Nicolae Brânzeu din Vulcan, cel care a scos prima publicație în limba română din Valea Jiului, „Calea vieții” (1916). Studii liceale în Lugoj, studii superioare în Franța, la Facultatea de Medicină din Strasbourg (1928-1938). Doctor în medicină cu teza: „Contributions a l'étude anatomo-clinique des arterites oblitérantes chroniques des membres”, care a obținut premiul „Louis Sencert”. Doctor docent în științe medicale (1966); Doctor „Honoris causa” al Universității de Medicină și Farmacie Timișoara (1995); Membru titular al Academiei de Științe Medicale (1969); Membru corespondent al Academiei (1974); Membru titular al Academiei Române (1990). În 1939, revine în țară și activează ca medic secundar la Spitalul „Doctor Aurel Căndea” din Timișoara; medic primar chirurg (1947). Desfășoară o bogată activitate universitară: conferențiar la Facultatea de Medicină din Timișoara (1945); profesor de clinică chirurgicală (1965-1981); rector al Institutului de Medicină din Timișoara (1964-1974). Are o bogată activitate științifică, concretizată în 205 comunicări științifice, prezentate în țară și străinătate, 121 articole publicate în reviste de specialitate, dintre care 38 în străinătate. A publicat numeroase lucrări științifice.

Titluri și distincții științifice obținute:

Profesor universitar emerit (1969); Medic emerit (1973); Membru emerit al Uniunii Medicale Balcanice (1976).

Socetăți științifice la care a colaborat:

Societatea Internațională de Chirurgie; Societatea Europeană de Chirurgie Cardiovasculară; Societatea Franceză de Flebologie; Societatea Germană de Angiologie; Colegiul Francez de Patologie Vasculară; Societatea Internațională de Chirurgie Digestivă.

Distincții și medalii obținute:

Medalia „Le Souvenir Français” (Contribuții la îngrijirea mormintelor prizonierilor români înmormântați în Alsacia, după Primul Război Mondial); Medalia de Aur a Renașterii Franceze; Ordinul Muncii Clasa a III-a (1964); Ordinul Meritul Științific Clasa a III-a (1966); Ordinul Meritul Sanitar Clasa I (1971); Ordinul Coroana României, în grad de cavaler cu spadă și panglică de virtute militară; 11 evidențieri și diplome de onoare. La 25 ianuarie 1996, la împlinirea vârstei de 85 de ani, a fost declarat „Cetățean de Onoare al municipiului Timișoara”, iar la 14 iunie 1997 „Cetățean de Onoare al orașului Vulcan”.

Lucrări publicate:

- *Contributions á l'étude anatomo-clinique des artérites oblitérantes chroniques des membres*. - Strasbourg: Editura Weibl, 1939.
- *Boala varicoasă*. - București: Editura de Stat, 1953.
- *Tromboza venoasă a membrelor inferioare*. - București: Editura Medicală, 1957.
- *Educația estetică în chirurgie*. - București: Editura Didactică și Pedagogică, 1966.
- *Discuție pe marginea grefelor de inimă*. Timișoara: IMF, 1969.
- *Simțul clinic și arta diagnosticului*. Timișoara: Editura Facla, 1973.
- *Ghid terapeutic în bolile cardio-vasculare*. Timișoara: Editura Facla, 1975.
- *Angiografia în practica medicală*. Timișoara: Editura Facla, 1977.
- *Comoara din peșteră* - 1982
- *Dincolo de bisturiu în chirurgie*. Timișoara: Editura Facla, 1988.
- *Regăsirile lui Asklepios* (memorialistică). Timișoara: Editura Facla, 1989.
- *Gândirea și îndemânarea în chirurgie*. București: Editura Academiei, 1992.
- *Șahul, magie în alb și negru*. - Timișoara: Editura de Vest, 1995.
- *Marile performanțe în chirurgie*. Timișoara: Editura de Vest, 1997.

Referințe:

- Băcanu, Gheorghe. *Omagiu acad. Pius Brânzeu*. În: *Academica* - 6, nr. 3, 1996, p. 22-23.

- *Dicționarul specialiștilor un „Who's who” în știința și tehnica românească.* - Vol.1. București: Editura Tehnică, 1966. p. 59, 60.
- *Enciclopedie medicală românească. Secolul XX.* Sub redacția prof. dr. Nicolae Ursea - București, 2001, p. 1057.
- Lascu, I.; Velica, I.; Boboc, M. *Dicționarul scriitorilor din Vale.* Petroșani: Matinal; Cameleonul, 1999, p. 60-62.
- Luchescu, Gheorghe. *Din galeria personalităților timișene.* - Lugoj: Editura Dacia Europa Nova, 1996, p. 53-54.
- *Personalități românești ale științelor naturii și tehnicii.* - București: Editura Științifică și Enciclopedică, 1982, p. 72.
- Rusu, Dorina. *Membrii Academiei Române. 1866-1999.* Dicționar. București: Editura Academiei Române, 1999, p. 89.
- Velica, I.; Shreter, Carol. *Călătorie prin vârstele Văii Jiului. Istoria în date a Văii Jiului.* - Deva: Destin, 1993, p. 63.

BREAZU, ION

(1901-1958) - istoric literar, profesor universitar

Născut la 4 aprilie 1901, în Mihalț, județul Alba. Studii liceale la Liceul „Sf. Vasile” din Blaj și la Liceul „Aurel Vlaicu” din Orăștie (1920), unde și-a luat bacalaureatul. În timpul liceului a condus cercul literar „Mihai Eminescu”. A urmat cursurile Facultății de Filologie din Cluj (1920-1924). Redactor la „Societatea de mâine” (1924-1926), arhivar la Arhivele Statului. Profesor universitar la Cluj (1925-1926). Între 1926-1928, se află la Școala Română din Franța, asistent suplinitor la Laboratorul de Fonetice Experimentală; a condus biblioteca și Secția bibliografică a Muzeului Limbii Române; asistent suplinitor de lingvistică, din 1931, secretar la „Astra”, din 1936, conferențiar de „Istoria Literaturii Române Moderne”, din 1943, cercetător științific la Filiala Cluj a Academiei Române (1951-1955); profesor universitar. A elaborat valoroase lucrări de istorie literară, critică, publicistică, care vor alcătui șase volume intitulate „Studii de literatură română și comparată”, în care a făcut numeroase trimiteri la cultura, presa și activitatea literară a Orăștiei.

A decedat la Cluj, la 11 mai 1958.

Colaborări:

„Transilvania”, „Almanahul literar”, „Anuarul arhivei de folclor”, „Cosânzeana”, „Gazeta ilustrată”, „Lucafărușul”, „Studii și cercetări de istoria artei”, „Tribuna” și altele.

A editat „*Bibliografia periodicelor*” (1929-1930) și „*Bibliografia publicațiilor*” (1931-1935).

Lucrări publicate:

- *Bibliografia periodicelor 1929-1930*
- *Școala română din Franța.* - București: f.e., 1930. - 10 p. cu ilustr. - (Extras).
- *Jules Michelet și folclorul românesc.* București: Imprimeria Națională, 1933. 13 p. - (Extras).
- *Viața literară românească în Ardealul de după Unire.* - Cluj: Editura Minerva, 1934. 24 p.
- *Literatura Tribunei.* (1884-1895). Partea I. Proză. - București: Imprimeria Națională, 1936. - 111 p. - (Extras).
- *Povestitori ardeleni și bănațeni până la Unire.* - Cluj: Editura Cartea Românească, 1937.
- *Bibliografia publicațiilor 1931-1935.* București: Imprimeria Națională, 1938. 89 p.
- *Versuri populare în manuscrise ardeleni vechi.* - București: Imprimeria Națională, 1939. - 32 p.
- *Lupta românilor din Transilvania pentru limbă.* - Sibiu, 1943. - 30 p.
- *Literatura Transilvaniei*, 1944.
- *Studii de literatură română modernă și comparată.* - 2 vol. - Cluj: Editura Dacia. Vol. 1. - 1970. - 575 p.; - Vol. 2. - 1973. 463 p.

Referințe:

- Brateș, Radu. *Oameni din Ardeal.* București: Editura Minerva, 1973, p. 142-149.
- Bucur, Marin. *Istoriografia literară românească.* - București: Editura Minerva, 1973, p. 477-479.
- Curticeanu, Mircea. *Ion Breazu (1901-1958).* Schiță bibliografică. - În: Tribuna, nr. 19, 10 mai 1973, p. 15.
- *Dicționar de literatură română: scriitori, reviste, curente.* - București: Editura Minerva, 1979.
- *Dicționar cronologic. Literatură română.* București: Editura Științifică și Enciclopedică, 1979, p. 241, 510, 643.
- Gafița, Viniciu. *Bibliografie de literatură română pentru copii.* București: Editura Ion Creangă, 1978.

- Hinescu, Ana; Hinescu, Arcadie. *Oameni de ieri și azi ai Blajului*. - Blaj: Editura Eventus, 1994, p. 38.
- *Literatura română. Ghid bibliografic*. Partea a II-a. Scriitori (A-L). - București: Biblioteca Centrală Universitară, 1982, p. 168, 169.
- Predescu, Lucian. *Enciclopedia Cugetarea*. București: Editura Cugetarea, 1940, p. 129.
- Zaciu, Mircea; Papahagi, Marian; Sasu, Aurel. *Dicționarul scriitorilor români*. Vol.1: (A-C). - București: Editura Fundației Culturale Române, 1995, p. 371-374.

BREAZU, MIRCEA

(1921-1996) - *solist de operă*

Născut la 13 mai 1921 la Orăștie, județul Hunedoara. Absolvent al Liceului „Aurel Vlaicu” din Orăștie. A urmat cursurile Conservatorului „Gh. Dima” din Cluj, secțiile Pedagogie (1948) și Canto (1949). Bariton. Cursuri de perfecționare cu Tito So, la Veneția (1967). Din 1949, a fost cadru didactic la Conservatorul „Gh. Dima” din Cluj, Catedra de Canto. Solist al Operei Maghiare de Stat din Cluj, din 1950. Director al Operei Române din Cluj (1962-1964). Repertoriu: „Cneazul Igor”, „Carmen”, „Bal Mascal”, „Cavaleria Rusticana” și altele. A fondat și dirijat coruri studentești și sindicale: „Ansamblul C.F.R.”, „I.M.F.”. A efectuat traduceri din literatura de specialitate: „Studiul cântatului”, „Respirația în cânt”, „Formarea vocii umane”. S-a stins din viață la 26 decembrie 1996, la Cluj-Napoca.

Referințe:

- *Clujeni ai secolului XX. Dicționar esențial*. - Cluj-Napoca: Casa Cărții de Știință, 2000 p. 55.

BREILEAN, AUREL

(n.1929) - *pictor, profesor universitar*

Născut la 28 martie 1929, în comuna Gurasada, județul Hunedoara. Absolvent al Institutului de Arte Plastice „Ion Andreescu” din Cluj, promoția 1955, având ca profesori pe Catul Bogdan, Aurel Ciupe și Petre Abrudan. După absolvirea facultății, s-a stabilit la Timișoara. Participă la expoziții regionale, județene sau festive, organizate de filiala U.A.P. Timișoara, la expoziții de grup, expoziții cu caracter

republican, precum și la manifestări de artă românească peste hotare: Novi Sad (1969); Belgrad (1970); Modena, Hofgeismar (1974); Cuxhaven (1975-1977); Glückstadt, Northeim (1977); Wathenschalt (1980); Gera (1982); Basel (1985); Lucerna (1986); Niestethal, Szeged (1990) ș.a. Desfășoară o bogată activitate didactică; a contribuit la organizarea Facultății de Desen în cadrul Institutului Pedagogic Timișoara (1960-1979); parcurge toate treptele didactice până la cea de profesor universitar. A sprijinit organizarea Facultății de Arte Vizuale, în cadrul Universității din Timișoara (1990), ocupând funcția de decan. A manifestat o pasiune aparte pentru desenul geometric, geometria descriptivă și de perspectivă, păstrând în manuscris un manual destinat arhitecților și plasticienilor: „Limbajul proiecțiilor” (1993). A primit Diploma de Onoare din partea Centrului Universitar Timișoara, pentru „promovare cultural artistică” (1994).

Expoziții personale:

Timișoara (1967, 1974, 1979, 1982; 1994 cu caracter retrospectiv); Lugoj (1979); Deva, Gurasada (1981); Reșița (1982).

Figurează cu lucrări în colecții de stat, muzeale și particulare, din țară și străinătate.

Referințe:

- Cebuc, A.; Florean, B.; Negoită, L. *Enciclopedia artiștilor români contemporani*. - București: Editura Arc 2000, 1996. - Vol. 1. - p. 40.
- Deac, Mircea. *Afirmări*. - Timișoara, 1976.

BRÎNDUȘANU, IUSTIN

(1863-1925) - *profesor*

Născut în anul 1863 la Baia de Criș, județul Hunedoara. Licențiat al Facultății de Filosofie din București. După terminarea studiilor, trece în vechea Românie unde a funcționat ca profesor la Gimnaziul din Dorohoi (1886-1889), la Seminarul din Roman (1889-1892) și la Gimnaziul „Dimitrie A. Sturdza” din Tecuci. Între 1901-1913, a deținut și funcția de director. Ca profesor a predat concomitent mai multe materii: limba română, germană și latină, economie politică, drept, geografie, istorie și igienă.

S-a stins din viață în 1925.

Referințe:

- Popescu-Spineni, Marin. *Contribuțiuni la istoria învățământului superior. Facultatea de Filosofie și Litere din București de la început până în prezent.* - București, 1928, p. 262.
- Grozav, Viorel. *Doi profesori hunedoreni în vechea Românie: Iustin Brândușanu și Ioan C. Bistrițeanu.* - În: *Corviniana*. 2, nr. 2, vol. 2, 1996, p. 205-206.

BUDA, ADAM

(1840-1920) - *ornitolog*

Născut la 13 septembrie 1840, în satul Ruși, lângă Hațeg, județul Hunedoara, fiul cunoscutului ornitolog Alexius Buda. Urmează cursurile Colegiului Reformat din Orăștie și ale celui Evanghelic din Sebeș. După terminarea studiilor, se întoarce în comuna Bretea Română, unde îl ajută pe tatăl său la administrarea moșiei. Începând cu anul 1850, colecționează insecte și fluturi, dobândind o frumoasă colecție, care, după ani de zile, a ajuns în posesia Muzeului „Grigore Antipa” din București. Este membru al Societății Transilvane de Științe Naturale din Sibiu (1867). Scrie lucrări cu teme diferite, participă la congrese științifice, întreprinde călătorii în Europa, unde este cucerit de marea varietate a pomilor fructiferi. La întoarcerea în țară, își face o livadă de aproape 4 ha. În 1886, colecția lui de păsări ajunge la 5.000 de exemplare. Participă cu exemplare din această colecție la Expoziția Congresului Internațional de Ornitologie de la Budapesta, apoi în cadrul festivităților Mileniului (1896) întreprinde mai multe călătorii în străinătate: Egipt (1897), Norvegia, Neapole, Capri, Pompei (1912), Grecia, Palestina, Iordania, Marea Moartă, cetatea biblică Iericon. În timpul Primului Război Mondial, se refugiază din zona Hațegului. După război, colecțiile sale au avut șansa de-a fi protejate, dar celelalte bunuri ale sale au fost distruse în întregime. Lipsit de posibilități materiale, în anul 1918 oferă spre cumpărare Consiliului Național Român al orașului Hațeg muzeul său, rodul activității sale de 65 de ani. Colecția sa a fost transportată la sediul Muzeului din Sibiu, iar scurtă vreme după aceea, la 31 mai 1920, ca și cum ar fi considerat că și-a îndeplinit misiunea în această lume, se stinge din viață, la 80 de ani.

Lucrări publicate:

- *Herbstbachtungen aus dem Hatszegethale.* în: *Ornith Jahrbuch*, Halle, tom. 2, 1891, p. 67-69.

- *Egy emlékezetes nap az idej madár vonulásból.* - În: *Vadász Lapok.* - Budapesta, tom.13, 1892, p. 198-199.
- *Ritka Madárvendégek Hunyadmegyében.* În: *Természettudomány közlemények.* Budapesta, tom. 24, 1892, p. 133-136.
- *Ein interessantes Bild aus dem Vogel zage von Jahre.* - În: *Aquila.* - Budapesta, tom.11, 1894, p. 51-54.
- *Das nirten von Cerchneis vespertinus.* - În: *Aquila.* - Budapesta, tom. 13, 1904, p. 169-170.
- *A saskely pusztulása a Retyezát begysébe.* În: *Vadász lapok.* - Budapesta, tom.17, 1909, p.184.

Referințe:

- *Țara Hațegului 750 (1247-1997).* - Hațeg, 1998, p. 190-201.

BUDAI, ARON

(1763-1847) - *secretar consistorial*

Născut în anul 1763, în familia preotului unit Solomon Budai, din satul Cigmău, Comitatul Hunedoara. Este fratele lui Ion Budai-Deleanu. Deprinde primele noțiuni școlare în casa părintească, apoi la gimnaziul din Blaj. Urmează „științele înalte, filosofia și drepturile patriei” la Cluj. După terminarea studiilor, în 1789, a fost angajat secretar pe lângă vicecomitele comitatelor unite Hunedoara și Zarand, Vasile Pop de Săcel. După înfrângerea răscoalei lui Horia, este supus persecuțiilor, fiind obligat să se retragă în satul natal. Deși era de religie unită, a slujit cu conștiințiozitate pe lângă Episcopia Ortodoxă de la Sibiu. În 1791, este practicant la înaltul Tezaurariat din Sibiu, unde a înaintat până la rangul de secretar. A servit la Tezaurariat vreme de 42 de ani. În semn de apreciere a înaltelor sale virtuți, împăratul Francisc I l-a ridicat în rândul nobililor, acordându-i, în anul 1817, titlul nobiliar „de Budai”. A funcționat ca secretar al Consistoriului Episcopal Ortodox din Sibiu, sub episcopii Gherasim Adamovici și Vasile Moga, iar în perioada vacanței scaunului episcopal (1796-1810), a condus cu maturitate și competență treburile Episcopiei. A luptat pentru emanciparea românilor din Transilvania încă din anul 1795. În același an, a încercat să înființeze la Sibiu, împreună cu Ioan Piuariu-Molnar, „Societatea filozofească a neamului românesc în Mare Principatul Ardealului”. Împreună cu Ioan Popovici și Gheorghe Haines, protopopul Sibiului, înaintează

Curții din Viena o petiție în numele clerului ortodox din Transilvania, în care solicită dreptul de alegere a noului episcop „de neamul și sângele nostru român, patriot de țara noastră”. În 1797 în pregătirea Memoriului din anul 1798, împreună cu vicarul Ioan Popovici, prezintă la o întrunire a clerului ortodox de la Sibiu un program de revendicări, în favoarea „primirii românilor învățați în toate funcțiile, a îmbunătățirii situației clerului, a egalității românilor de pe Pământul Crăiesc cu sașii, a reducerii robotei în comitate, la două zile pe săptămână”. A slujit mai mulți ani (1791-1847), în funcția de secretar consistorial, aducându-și o însemnată contribuție la propășirea Bisericii Ortodoxe Române. Principalele acte revendicative, înaintate Dietei Transilvaniei sau Curții din Viena în anii 1798, 1804, 1809, poartă amprenta gândirii și acțiunii sale. Una din cele mai importante probleme în care se afirmă poziția sa este în Memoriul din 1804, înaintat Dietei Transilvaniei, în care se formulau revendicări privind apărarea limbii române, introducerea limbii române în școală, elaborarea de manuale în limba română, înființarea de școli românești de toate gradele, reluând ideea lui Simion Bărnuțiu și Timotei Cipariu privind dreptul folosirii limbii materne „ca un drept echivalent al existenței personale, inalienabil și imprescriptibil”. În același timp, memoriul prezintă modul în care românii au fost excluși din funcții publice, au fost deposedați de pământ și chiar aduși în stare de iobăgie și alungați. Aduce argumente istorice ale revendicărilor românești (originea romană, vechimea, preponderența numerică), propunând măsuri concrete pentru emanciparea socială a națiunii române. La 20 aprilie 1847, își întocmește testamentul pentru a evita eventualele procese ale diverșilor moștenitori. Actul constituie un izvor prețios de noi date pentru genealogia familiei și averii sale. În testament își exprimă dorința ca terenurile „luate și zălogite în hotarul Balomirului să fie lăsate bisericii din Cigmău ca să le dea cu licitație în arendă”. Preotul și biserica din Cigmău beneficiau în total de 1.532 zloți. Testamentul mai cuprinde sumele de bani și obiectele care urmau să le primească nepoții și strănepoții săi.

Se stinge din viață în anul 1847, la venerabila vârstă de 84 de ani.

Referințe:

- Barițiu, George. *Secretariul Aron Budai alias Budeanul*. - În: Observatorul. - 2, nr. 76, 1879, p.302-304.
- George Bariț și contemporanii săi. - Vol. 4. București, 1978, p.10.
- Aron Budai (1763-1847). - În: Gazeta de Transilvania, nr.10, 1847, p. 105.
- Cioran, Emilian. *Aron Budai*. - În: Transilvania, XLIII, nr. 3-4, mai-aug. 1912, p. 270-272.
- Lazăr, Ioachim. *Aron Budai (1763-1847) și mișcarea pentru emanciparea națională a românilor din Transilvania*. În: - Sargetia, 27/1, 1997-1998; p. 863-871.
- Lazăr Ioachim. *Un document inedit: Testamentul lui Aron Budai din anul 1847*. - În: Apulum, 2000, 37/2, p. 93-108
- Mârza, Iacob. *Școală și națiune*. - Cluj-Napoca, 1987, p.190.
- Papfalvi, Constantin. *Alte momente din viață lui Aron Budai*. - În: Observatorul. 2, nr. 92, 1979, p. 367-368.
- Papfalvi, Constantin. *Secretariul tezaurariale Arone de Budai*. - În: Foaie pentru minte, inimă și literatură, nr. 19, 1863, p. 138-139.
- Păcurariu, Mircea. *Revoluția românească din Transilvania și Banat în anii 1848-1849. Contribuția bisericii*. - Sibiu, 1995, p.27.
- Prodan, David. *Supplex Libellus românesc 1804*. - Cluj, 1970, p. 41-89.

BUDAI-DELEANU, ION

(1760-1820) - reprezentant al Școlii Ardelene, scriitor, istoric și cărturar iluminist

Născut la 6 ianuarie 1760, la Cigmău, județul Hunedoara, în apropierea Orăștiei, primul din cei zece copii ai preotului unit Solomon Budai. Urmează școala primară din satul natal. Se înscrie la gimnaziul din Blaj, pe care l-a absolvit în anul 1777, fiind coleg cu Samuel Vulcan, Efreim Klein, Petru Maior. Studiul riguros al limbilor clasice constituie o bază pentru vasta sa cultură umanistă de mai târziu. Urmează cursurile Facultății de Filosofie a Universității din Viena, (1777). Este primit bursier la Colegiul greco-catolic „Sf. Barbara” din Viena, în locul rămas vacant după moartea - la 12 septembrie 1777 - a teologului român Petru Kuzsir. Îl întâlnește aici pe Samuil Micu, duhovnic și prefect de studii al colegiului (1778). Se înscrie în anul I al Facultății de Teologie a

Universității din Viena (1780) unde își însușește elemente de logică, etică și metafizică. Este preocupat de studierea limbilor romanice: spaniola, franceza, italiana. Aprofundează studiul limbilor clasice. A absolvit Facultatea de Teologie cu calificativul „*primae classis*” (1783). Revine la Blaj, unde rămâne o perioadă de timp. Asistă la conflictul dintre S. Micu, Gh. Șincai, P. Maior, G. Peterloky, cu episcopul Ion Bob. Refuză hirotonisirea și, în urma neînțelegerii cu același episcop, părăsește Blajul revenind la Viena. Urmează aici, probabil, cursurile Facultății de Drept, încheiate, se pare, la Erlau, unde își ia doctoratul în teologie (1784). Termină elaborarea unui dicționar german-român, lucrare lexicografică necesară în școlile normale din Transilvania, Banat și Bucovina. Lucrează la un lexicon român-german. Este copist cu ziuă la Cancelaria Aulică de Război. Ocupă oficial postul de psalt la Biserica greco-catolică „Sf. Barbara”. Apare lucrarea „*Carte trebuincioasă pentru dascălii școalelor de jos românești neunite în chesaro-crăeștile țări de moștenire*” - 2 Vol. (Vol. 2, 1786), în traducerea sa (nesemnată) (1785). Ocupă prin concurs postul de secretar la Tribunalul Provincial din Lwow. Desfășoară o intensă activitate de traducător. Termină traducerea primei părți a Codului Civil („*Rânduiala judecătorească de obște*”), a Codului Penal, făcută la cererea Comisiei Aulice de Compilații, precum și a două patente de cetățenie (1787). Este tipărit primul „*Dicționar german-român juridic și administrativ*”, la alcătuirea căruia își aduce contribuția alături de Vasile Balș, Georg Oechsner. Amintită în catalogul bibliotecii sale, lucrarea nu a fost încă găsită. Apare la Viena „*Pravila de obște asupra faptelor răle și a pedepsirii lor*” (1788) și, la Lwow, „*Obșteasca judecătorească rânduială de criminal*” (1789). Primește un concediu de șase săptămâni, pe care-l prelungește medical încă cu cinci luni, până la 2 februarie 1791. Absența sa îndelungată rămâne încă un domeniu deschis ipotezelor. Se presupune că ar fi fost în Transilvania, unde alături de fratele său, Aron, și de alte personalități de frunte ale vieții politice transilvănene, participă la redactarea cunoscutului „*Supplex Libellus Valachorum*” (1791), cu autoritatea celui care cunoștea legile și normele administrative ale timpului. De acum, până spre anul 1800, sunt elaborate lucrările sale istorice. Acestei perioade îi aparține și „*Disertatio historica de origine slavorum*” (1790). Se căsătorește la Lwow cu Mariana de Mikolaewicz, de la care va avea un fiu și două fiice (1793). Se naște prima sa fiică, Suzana, căsătorită ulterior cu Ludovic Lewandowski, cel care, mai târziu, va corespunda cu Gheorghe Asachi în

problema manuscriselor lui Budai-Deleanu (1794). Este înaintat către Serviciul Secret de Informații din Viena un denunț împotriva „funcționarului Budai” din Lwow, ca participant la activități subversive împotriva guvernului. Cercetările oficiale resping identificarea funcționarului chesaro-crăiesc cu acel „oarecare Buday” (1795). Este numit în funcția de consilier la Tribunalul provincial din Lwow (1796). Termină redactarea primei variante a „*Țiganiadei*”, începută în perioada 1794-1796 (1800). Începe traducerea noului Cod Penal al Imperiului, elaborat între 1803 și 1804, traducere terminată în 1807. Apare la Cernăuți, în traducerea sa, noul Cod Penal, în două volume: „*Carte de pravilă ce cuprinde legile asupra faptelor răle și a călcărilor grele de poliție*” (vol. 1) și „*Carte de pravilă asupra grelelor călcări a polițestilor orânduiei atingătoare de poliție*”. (vol. 2). Termină, la Lwow, redactarea gramaticii sale în versiune latină, cu titlul „*Fundamenta grammatices linguae romanicae seu ita dictae valachicae usui tam domesticorum quam extraneorum accomodata*” (1812). Apare la Cernăuți „*Cartea legilor pravililor de obște pârgărești*”, în trei volume, traducerea românească a noului Cod Civil austriac, elaborat de prof. Franz Zeiller. Traducătorul român oficial este Toma Moldovan dar, de fapt, redactarea românească aparține lui Budai-Deleanu. I se oferă de către Mitropolitul Veniamin Costache al Moldovei un post de profesor la Seminarul de la Socola din Iași, dar nu răspunde chemării, probabil din cauza vârstei prea înaintate. Din această perioadă datează versiunea românească a gramaticii sale cu titlul „*Temeiurile gramaticii românești*” și un comentariu al acestei versiuni „*Dascălul românesc pentru temeiturile gramaticii românești*”, tom. I (lucrare neterminată) (1815). În anul 1818, primește din partea comisiei pentru revizuirea cărților din Lwow „*imprimatur*” pentru dicționarul său german-român și român-german, pe care a încercat să-l publice încă din 1784. Petiția, adresată împăratului, pentru a obține sprijin material necesar apariției lucrării sale, este respinsă la 3 iulie 1818. Cere, alături de frații săi, Cancelariei Aulice din Transilvania, acordarea rangului nobiliar, cerere ce i se aprobă la 9 iulie 1820, cu titlul „*Budai de Cigmău*”. Se stinge din viață la 24 august 1820, la Lwow. Lasă spre păstrare, prețioasele sale manuscrise, fiicei sale Suzana. Gheorghe Asachi achiziționează manuscrisele lui Budai-Deleanu, pe care le transmite Bibliotecii Centrale a Statului (1868).

Lucrări publicate:

- *Țiganiada sau tabăra țiganilor I*. (Prologul și Epistolie închinătoare). - În: Buciumul Român. - Iași, 1875. Editat de Th. Codrescu.

- *Țiganiada sau tabăra țiganilor II*. (Textul și notele). - În: Buciumul Român. - Iași, 1875. Editat de Th. Codrescu.
- *Țiganiada sau Alexandria ai țigănească*. O prea frumoasă povestire în 12 părți sau cântări și vro 5.000 de stihuri scrisă acum o sută de ani de prea iscusitul Ion Budai-Deleanu, iar acum din nou scoasă și pe înțeles întocmită de Virgil Onițiu. - Brașov: Editura Librăriei Ciurcu, 1900. 216 p.
- *Țiganiada*. Poemă eroi-comică în 12 cânturi de I. Budai-Deleanu. - București: Editura Librăriei Leon Alcalay, 1914. VII + 238 p. - (Biblioteca pentru toți: 891-892). Ediție îngrijită de Gheorghe Adamescu. Text reprodus după „Buciumul Român”.
- *Țiganiada*. (B) Poemă eroi-comică în 12 cânturi, publicată în forma definitivă din 1800-1812, cu introducere, indice de nume și glosar de Gheorghe Cardaș. București: Editura Casa Școalelor, 1925. XLI + 1 f + 500 p.
- *Țiganiada*. (B) Poemă eroi-comică în 12 cânturi, publicată în forma definitivă din 1800-1812 cu introducere, indice de nume și glosar de Gheorghe Cardaș. Ediția a 2-a: Textul modernizat și introducerea întregită. București: Institutul de arte grafice „Oltenia” 1928. LXXX + 514 p.
- *Țiganiada sau Alexandria ai' țigănească*. O prea frumoasă povestire în 12 părți sau cântări în vro 7.000 de stihuri. Scrisă acum 140 de ani de prea iscusitul Ion Budai-Deleanu. Iar acum din nou scoasă și împodobită cu multe ilustrații. - Prefață de Gh. Bogdan-Duică. Sibiu. 1930. - XVI + 299 p.
- *Țiganiada*. Poemă eroi-comică în 12 cânturi. - Ediție îngrijită de Mihail I Procopie. - Cernăuți, 1931. Extras din revista „Analele Dobrogei”, 1931.
- *Țiganiada sau tabăra țiganilor*. - Ediție îngrijită de Ion Pillat. - București. - 1935. 60 p. - Reedată în 1938 și 1943.
- *Țiganiada*: Poemă eroi-comică, în 12 cânturi. - Ediție îngrijită de Gheorghe Cardaș. - București: (1944). -355 p.
- *Țiganiada*: Poemă eroi-comică cu un studiu introductiv de Ion Manole. - București: ESPLA, 1950. - 237 p. + 1 f. - (Biblioteca pentru toți).
- *Țiganiada sau tabăra țiganilor*, poemation eroi-comico satiric alcătuit în douăsprezece cântece de Leonachi Dianeu, îmbogățit cu multe însemnări și luări aminte critice, filosofice, istorice, filologice și gramaticale de către Mitru Perea și alții mai mulți, în anul 1800. Ediție îngrijită de J. Byck. Studiu introductiv de Ioan Oană. București: ESPLA, 1953. - 448 p. + 3 f.pl. + erată. - (Clasicii români).
- *Țiganiada sau tabăra țiganilor*. - Ediție și glosar de J. Byck: Cu o prefață de Ioan Oană. - București: ESPLA. 1956. - 2 Vol. (Biblioteca pentru toți). - Vol. 1. - 308 p.; Vol.2. - 304 p.
- *Țiganiada sau tabăra țiganilor*. - Ediție și glosar de J. Byck: Cu un studiu de Paul Cornea. - Ediția a 2-a. - București: E.S.P.L.A. 1958. - 2 Vol. - (Biblioteca pentru toți). - Vol.1. - LXIX + 232 p.: Vol. 2. 272 p.
- *Țiganiada*. Antologie, prefață și note finale de Romul Munteanu. - Ediție îngrijită de prof J. Byck. - București: Editura Tineretului, 1962. - 288 p. - (Biblioteca Școlarăului; 43).
- *Țiganiada*. - Ediție și glosar de J. Byck. Ilustrații de Aurel Stoicescu. - București: Editura pentru Literatură, 1967. - 360 p. cu ilustr.
- *Țiganiada sau tabăra țiganilor*. - Ediție critică de Florea Fugariu; Studiu introductiv de Romul Munteanu. - București: Editura Tineretului, 1969. - 2 Vol. - (Lyceum: 65, 66). - Vol. I. - 328 p. Vol.2. - 328 p.
- *Țiganiada sau tabăra țiganilor*. - Ediție îngrijită de Florea Fugariu. - București: Editura Minerva, 1973. - 400 p.
- *Opere*. - Ediție critică de Florea Fugariu. Studiu introductiv de Al. Piru. - București: Editura Minerva, 1974 -1975. - 2 Vol. Vol. I.: Țiganiada (B), 1974. - LXXIII + 534 p.: Vol. 2.: Țiganiada (A); Trei viteji. 1975. 415 p.
- *Țiganiada*: cântul X (fragment). - În: Antologia Unirii. 1918 - 1983. Versuri. București: Editura Cartea Românească. 1983. - p. 18 - 24.
- *Țiganiada* (fragment). - În : Școala Ardeleană. - Ediție critică, note, bibliografie și glosar de Florea Fugariu. Introducere de Dumitru Ghișe și Pompiliu Teodor. București: Editura Minerva, 1983. - p. 256 - 315.
- *Țiganiada*. Studiu introductiv, tabel cronologic și bibliografie selectivă de Ioana Em. Petrescu. - Cluj-Napoca: Editura Dacia, 1984. - 402 p. - (Bibliografie Școlară).

- *Țiganiada*. Tabel cronologic, comentariu, texte alese și bibliografie selectivă de Al. Gh. Olteanu. - București: Editura Pracion, 1995. - 200 p. - (Mica bibliotecă critică).
- *Trei viteji*: poemă eroi-comică în patru cânturi, publicată pentru prima oară, după manuscrisul original, de Gheorghe Cardaș. București: Institutul de arte grafice, 1927 (pe copertă 1928). - 133 p.
- *Trei viteji*: poem satiric. Cu o prefață de Em. C. Grigoraș. - București: Editura Ancora. - 1928. - XXXIV + 124 p. (Biblioteca Universală: 154 -155).
- *Trei viteji*. - Ediție și glosar de J. Byck. Cu un studiu introductiv de Ion Oană. București: ESPLA, 1956. - 168 p. (Biblioteca pentru toți).
- *Trei viteji*. - Ediție și glosar de J. Byck. Cu o prefață de Ion Oană. - Ediția a 2-a. București: ESPLA, 1958. - 144 p. (Biblioteca pentru toți).
- *Trei viteji* (fragment). - În: *Cântarea României*. Antologie. - București: ESPLA, 1966. - p. 61- 63.
- *Poezii*: Balade, imnuri, cântece, legende publicate cu o prefață de Em. C. Grigoraș. București: Casa Școalelor. 1943. - 99 p. Extrase din „Țiganiada” și „Trei viteji”.
- *Dascălul românesc pentru temeierile gramaticii românești*. - În : Bulgăr Gheorghe. Scriitori români despre limbă și stil. - București, 1957.
- *De originibus populorum Transylvaniae = Despre originile popoarelor din Transilvania*. - Ediție de Ladislau Gyémánt: Cu o introducere de Ștefan Pascu și Ladislau Gyémánt; Note și traducere de Ladislau Gyémánt. - București: Editura Enciclopedică, 1991-1992. - 2 Vol. - Vol. 1. 1991. - XCI + 338 p.; - Vol. 2.1992. - 560 p.
- *Lexiconul românesc-nemțesc*. Prefață reprodușă și comentată de Elena Stângaciu. În: *Limba română*. - 9, nr. 2, 1960.
- *Scrieri inedite*. - Ediție îngrijită, studiu introductiv, note și comentarii de Iosif Pervain. - Cluj-Napoca: Editura Dacia, 1970. - 239 p.

Transpuneri în proză:

- Codrin Șerban. *Țiganiada sau tabăra țiganilor*: poem eroi-comico, satiric de Ion Budai-Deleanu, într-o recitare (transpunere în proză) de Șerban Codrin. - Cluj-Napoca: Dacia, 1994.
- *Scrieri lingvistice*. Text stabilit și glosar de Mirela Teodorescu; Introducere și note de Ion Gheție. - București: Editura Științifică, 1970. - 216 p. + 4 f. facs.

Referințe:

- Adamescu, Gheorghe. *Dicționar enciclopedic ilustrat „Cartea Românească”*. București, 1931, p. 1546.
- Adamescu, Gheorghe. *Istoria literaturii române*. - București: Editura Librăriei „Leon Alcalay”, (f.a.). - (Biblioteca pentru toți; 846, 850).
- Baci, Petru. *Orăștia de la târg, reședință de scaun și oraș la municipiu*. Compendiu monografic. - Orăștie, 1995, p. 108-110.
- Bărlea, Ovidiu. *Folclorul în „Țiganiada” lui Ion Budai-Deleanu*. - În: Studii de folclor și literatură. - București: EPLA, 1967, p. 497 - 567.
- *Bibliografia literaturii române*; Sub redacția lui Tudor Vianu. - București: Editura Academiei R.P.R. 1965, p. 212 - 214.
- Blaga, Lucian. *Gândirea românească în Transilvania în secolul al XVIII-lea*. București: 1966. - 230 p.
- Blaga, Lucian. *Opere*. (Vol. 12). - București: Editura Minerva, 1995, p. 165-177.
- Bogdan-Duică, G. *Despre „Țiganiada” lui I. Budai-Deleanu. Partea I. Înfrângerile germane: Studiu literar*. - București: I.V. Socec, 1902. - 42 p. (Extras).
- Boldan, Emil. *Vlad Tepeș, figură centrală în epopeea „Țiganiada” a lui Ion Budai - Deleanu*. - București: f.e. 1971. - 15 p. (Extras).
- Bratu, Savin. *Locul „Țiganiadei” în istoria ideologiei noastre literare*. - În: Bratu, Savin. *Ipoteze și ipostaze: Pentru o teorie a istoriei literare*. - București: Editura Minerva, 1973, p. 219-253.
- *Ion Budai-Deleanu. Studii și comunicări*. București, 1971. - (Societatea de științe filologice din România).
- *Ion Budai-Deleanu*. (interpretat de: N. Balotă, Ovidiu Bărlea, Lucian Blaga... Studii critice); Studiu introductiv, antologie, tabel cronologic și bibliografie de Rodica Chiriacescu. - București: Editura Eminescu, 1980. - 259 p. (Biblioteca critică).
- *Ion Budai-Deleanu. Biobibliografie*. Deva: Biblioteca Județeană „Ovid Densusianu” Deva, 1996. - 38 p. (Multigr.).
- Călinescu, George. *Istoria literaturii române de la origini până în prezent*. București: Fundația pentru Literatură și Artă, 1941, p. 81-85.

- Căndea, Virgil. *Mărturii românești peste hotare: Mică enciclopedie*. - București: Editura Enciclopedică, 1991. Vol.1. - p. 78, 85, 92, 293, 295.
- Cornea, Paul. *Studii de literatură modernă*. București: Editura pentru Literatură, 1962, p. 5-78.
- Datcu, Iordan; Stroescu, Sabina. *Dicționarul folcloriștilor*. - București: Editura Științifică și Enciclopedică, 1979, p. 91- 93.
- Densusianu, Aron. *Cercetări literare*. - Iași: Editura Librăriei Școalelor. Frații Șaraga, 1887. - p. 245 - 287; - Cluj-Napoca : Editura Dacia, 1983, p. 192- 231.
- Densusianu, Ovid. *Literatura română modernă. Școala latinistă*. - Ediția a 4-a. București, 1925. - Vol. I, p. 11-27; 96-109.
- Diaconovich, C. *Enciclopedia română*. Vol.1. - Sibiu: Editura și tiparul lui W. Krafft, 1898, p.620.
- *Dicționarul esențial al scriitorilor români* - Coordonatori: Mircea Zăciu, Marian Papahagi, Aurel Sasu. - București; Albatros, 2000, p. 118-121.
- Freiberg, Medeea. *Motivul „Don Quijote” în poemul „Trei viteji” al lui Ion Budai-Deleanu*. - În: Freiberg, Medeea. Probleme de literatură comparată și sociologie literară. - București: Editura Academiei R.S.R., 1970. p. 167-173.
- Gheție, Ion. *Opera lingvistică a lui Ion Budai-Deleanu*. - București: Editura Academiei R.S.R., 1966. -123 p.
- Gregorian, Mihail. *Versiunile „Țiganiadei” lui Ion Budai-Deleanu*. București: f.e., 1967. -17 p. - (Extras).
- Iliescu, Ion. *Elemente locale în creația lui Ion Budai-Deleanu*. - București: f.e., 1967. 17 p. - (Extras).
- Iorga, Nicolae. *Istoria literaturii române în secolul a1 XVIII-lea*. (1688 - 1821). Ediția a 3-a. - București, 1969.
- *Istoria literaturii române. De la Școala Ardeleană la Junimea*. - București: Editura Academiei RSR. - Vol.2. p. 66 - 88.
- Ivașcu, George. *Istoria literaturii române*. București: Editura Științifică, 1969. - Vol. I. p. 323 - 330.
- Jucan, Grațian. *Ion Budai-Deleanu* (Contribuții bibliografice). - București: f.e.,1964. - 9 p. - (Extras).
- Kellog, Frederick. *O istorie a istoriografiei române*. - Iași: Institutul European, 1996, p. 38-44.
- Lungu, Ion. *Idei iluministe în „Țiganiada” lui Ion Budai-Deleanu*. - În: Din istoria filozofiei în România. București, 1957. Vol.2. p. 157 -181.
- Lungu, Ion. *Școala Ardeleană: mișcare ideologică națională iluministă*. - București: Editura Minerva, 1978, p.130-135.
- Lungu, Ion. *Școala Ardeleană. Mișcare culturală națională iluministă*. - București: Editura Viitorul Românesc, 1995, p. 121- 127.
- Manolescu, Nicolae. *Istoria critică a literaturii române*. Ediție revizuită. București: Editura Fundației Culturale Române, 1997. - Vol.1, p. 140-150.
- Marcu, Alexandru. *Dante în „Țiganiada” lui Budai-Deleanu*. - București: Imprimeria Națională, 1938. 12 p. (Extras).
- Marcu, Alexandru. *Un motiv din Tasso în „Țiganiada” lui Ion Budai-Deleanu*. București: Imprimeria Națională, 1938. 14 p.
- Mitu, Mihai. *Opera lui Ion Budai-Deleanu în contextul relațiilor culturale și științifice româno-slave: teză de doctorat; Conducător științific Al. Graur*. - București: f.e., 1970. 379 p. - (Litografiat).
- Munteanu, Romul. *Contribuția Școlii Ardelene la culturalizarea maselor*. București: Editura de Stat Didactică și Pedagogică. - 1962.
- Munteanu, Romul. *Iluminismul: Antologie, studiu introductiv și note bibliografice de Romul Munteanu*. - București: Editura Albatros, 1971.
- Ortiz, Ramiro. *Per la storia della cultura italiana in Romania*. - București, 1916.
- Papadima, Ovidiu. *Ipostaze ale iluminismului românesc*. - București: Editura Minerva,1975, p.163 -189.
- Pervain, Iosif. *Studii de literatură română*. - Cluj-Napoca: Editura Dacia, 1971, p. 129-191.
- Petrescu, Ioana Em. *Ion Budai-Deleanu și eposul comic*. - Cluj-Napoca: Editura Dacia, 1974, 232 p.
- Petrescu, Ioana Em. *Probleme de literatură comparată și sociologie literară*. București: Editura Academiei R.S.R., 1970, p. 161-165.

- Piru, Alexandru. *Istoria literaturii române de la origini și până în 1830*. - București: Editura Științifică și Pedagogică, 1977.
 - Piru, Alexandru. *Literatura română premodernă*. - București: Editura pentru Literatură, 1964, p. 85 - 134.
 - Popovici, Dimitrie. *Literatura română în epoca luminării*. (Curs litografiat). - Cluj, 1938, 1939.
 - Popovici, Dimitrie. *La littérature roumaine a l'Epoque des Lumières*. Sibiu, 1945.
 - Popovici, Dimitrie. *Studii literare*. - Cluj: Editura Dacia, 1972. - Vol. I. p. 260-263; 463-486.
 - Predescu, Lucian. *Enciclopedia Cugetarea*. - București: Editura Cugetarea, 1940, p. 136.
 - Prodan, David. *Supplex Libellus Valachorum*. - București, 1967.
 - Prodan, David. *Încă un Supplex Libellus românesc*. 1804. - Cluj: Dacia, 1970.
 - Protopopescu, Lucia. *Noi contribuții la biografia lui Ion Budai-Deleanu*. Documente inedite. - București: Editura Academiei R.S.R., 1967. - 308 p. cu facs.
 - Radu, C. *Influența italiană în „Țiganiada” lui Ion Budai-Deleanu*. Cu o prefață de Ramiro Ortiz. - Focșani: Editura Librăriei V. Nanu, 1925. - 81 p.
 - Rosetta Del Conte. *Limiti e caratteri dell'influenza italiana nella „Țiganiada” di I. Budai-Deleanu*. - În: Omagiu lui Iorgu Iordan. - București, 1958.
 - Rosetti, Al.; Cazacu, B. *Istoria limbii române literare. De la origini până la începutul secolului al XIX-lea*. București: Editura Științifică, 1961. - Vol. 1, p. 401- 425.
 - Rotaru, Ion. *Forme ale clasicismului în poezia românească până la Vasile Alecsandri*. - București: Editura Minerva, 1979, p. 117 -154.
 - Rotaru, Ion. *O istorie a literaturii române. De la Epoca luminilor până la Junimea*. Ediția a 2-a revizuită și adăugită. - Galați: Editura Porto - Franco, 1994, p. 26 - 53.
 - Ruffini, Mario. *La scuola latinista romana. (1780-1871). Studio storico-filologico*. Roma, 1941.
 - Scarlat, Mircea. *Istoria poeziei românești*. București: Editura Minerva, 1982. - Vol. 1, p. 215 - 223.
 - *Scriitori români*. Dicționar. Coordonare și revizie științifică Mircea Zăciu în colaborare cu Em. Papahagi și A. Sasu. București: Editura Științifică și Enciclopedică, 1978, p. 100 -106.
 - Sorohan, Elvira. *Introducere în opera lui Ion Budai-Deleanu*. - București: Editura Minerva, 1984. - 295 p.
 - Strempele, Gabriel. *Catalogul manuscriselor românești. B.A.R. 1601-3100*. București: Editura Științifică și Enciclopedică, 1983. - Vol. 2, p. 6, 268-271.
 - Tănase, Alexandru. *O istorie umanistă a culturii române. De la umanismul renascentist la iluminism*. - Iași: Editura Moldova, 1995. - Vol.2. p. 316 - 325.
 - Teodor, Pompiliu. *Evoluția gândirii istorice românești*. - Cluj: Editura Dacia, 1970, p. 79 - 83.
 - Tohăneanu, G.I. *Dincolo de cuvânt: studii de stilistică și versificație*. - București: Editura Științifică și Enciclopedică, 1976, p. 91-117.
 - Vaida, Mircea. *Ion Budai - Deleanu*. București: Editura Albatros, 1977. -172 p.+ 4 f. facs.
 - Vianu, Tudor. *Probleme de stil și artă literară*. - București, 1955, p. 181-183.
 - Zăciu, Mircea; Papahagi, Marian, Sasu, Aurel. *Dicționarul scriitorilor români: (A-C)*. - București: Editura Fundației Culturale Române, 1995, p.393 - 398.
- „Ceea ce caracterizează pe Ion Budai- Deleanu ca poet, este că el cel dintâi a înțeles marea însemnătate a mitologiei și tradițiilor noastre naționale pentru poezia română. Aceasta-l înalță cu atât mai mult, căci pe acel timp, pe la începutul acestui secol, nu numai la noi, dar nici la popoarele culte nu se deșteptase încă această atențiune pentru tradițiile populare. „(Aron Densusianu. *O muză-cenușăreasă*. - În: Cercetări literare, 1887, p. 245).
- „Budai-Deleanu este un om cu desăvârșire occidental, fără a pierde nimic din spiritul țaranului ardelean. O simplă ochire prin opera și notele lui încredințează că avea o conștiință desăvârșită a literaturii clasice, apoi a celei italiene, de bună seamă a literaturilor germană, franceză, poate engleză (cita pe Milton și pe istoricul Gibbon). Însă temeiul culturii lui îl formează clasicitatea și literatura italiană, foarte la modă în vremea aceea la Viena prin Metastasio, (al cărui „Temistocle” începe a-l traduce), Costi și Lorenzo da Ponte. (George Călinescu. *Istoria literaturii române de la origini până în prezent*. - Ediția a 2-a. - București : Editura Minerva, 1982, p. 76.)

„Operă de idei prin excelență, „Țiganiada” pune în lumină resursele literare bogate ale unui scriitor înzestrat cu un adevărat geniu verbal. Poetul pribegit aduce în scormonirea valorilor stilistice ale limbii române aceeași îndrăzneală pe care a demonstrat-o Eminescu mai târziu... într-o epocă în care gramaticile limbii noastre erau foarte puține și pline de confuzii, iar legile pe care le enunțau erau destul de vagi, „Țiganiada” este mărturia unor căutări fertile, receptivitatea pentru cuvântul nou interferându-se cu interesul pentru arhaisme și elementele locale din regiunea Hunedoarei.” (Romul Munteanu. *Studiu introductiv*. În: Budai Deleanu, Ion. *Țiganiada*. București: Editura Tineretului, 1969. Vol.1, p. 53-54).

BUDIU, IOAN

(1913-1967) - profesor, pictor

Născut la 6 iunie 1913, în satul Măceu, comuna Bretea-Română, județul Hunedoara. Absolvent al Școlii Normale Deva. Învățător în satele Peșteana, Peștenița (Hunedoara). Urmează apoi cursurile Academiei de Arte Frumoase din București (1939-1945), sub îndrumarea lui Camil Ressu. Ia parte la al Doilea Război Mondial, fiind rănit la Kerci. Își termină studiile universitare și se întoarce la Deva, ca profesor la Școala Normală, unde funcționează până în anul 1963. Paralel, este profesor la Liceul „Decebal” și Școala de Artă din Deva. Debut expozițional, în 1940, la București. Participă la expoziții colective de artă plastică la Deva, Craiova, București, la expoziții de grup, județene și interjudețene. A pictat: autoportret, portrete, natură moartă (gherghine, liliac, mere și altele), peisaje (marginea Devei, margine de sat, câpițe, râul Strei la Măceu). Lucrările sale se găsesc în expoziții particulare în țară (Deva, Craiova, Hunedoara, București, Cluj-Napoca etc.) precum și în străinătate (Elveția, Canada, SUA, Franța, Germania, Ungaria etc.). A fost pasionat de poezie, muzică, filosofie, mitologie și chiar de arheologie (participă la săpăturile de la Cetățile Dacice, alături de C. Daicoviciu). Împreună cu Petre Agopian și Marin Badea, este autorul unei sinteze: „Dansuri populare din regiunea Hunedoara” (Deva, 1963). S-a stins din viață în anul 1967. Din anul 1981, Muzeul Județean din Deva accentuează valoarea sa de pictor în arta transilvană, integrându-l în expoziția „Plasticieni hunedoreni în perioada interbelică”. În 1996, la Festivalul Internațional „Lucian Blaga” este expusă

gravura sa, „Lucian Blaga” - portret (1945). În iulie 1996, Muzeul Național de Artă din Cluj-Napoca, cu sprijinul soției artistului, Gyöngyvér Budiu, îi organizează o retrospectivă cu lucrări de pictură și grafică.

Referințe:

- Ioan Budiu. 1913-1967. - Cluj-Napoca: Muzeul de Artă Cluj, 1996. - (Pliant).
- Budiu, Tiron. *Ioan Budiu. 1913-1967. Fișă biobibliografică*. - Deva, 2000.
- *Expoziție omagială. Plasticieni hunedoreni din perioada interbelică*. - Deva: Galeria de Artă ale Fondului Plastic Deva, decembrie 1981.
- Rus, Alexandra. Budiu. - Cluj-Napoca; Lausanne: Alma Mater, 2002. - 83p.
- Rus, Alexandra. *Ioan Budiu, pictor al satului Transilvan*. - În: *Studia historia* - 41, nr. 3, 1996, p. 145-150.
- Vlad, O.; Țârlea, N. *Monografia Liceului Pedagogic Deva*. - Deva, 1970, p. 80-81.

BUDIU, TIRON

(n.1932) - profesor, pictor

Născut în 7 noiembrie 1932, în satul Măceu, județul Hunedoara. Absolvent al Institutului de Arte Plastice „Ion Andreescu” din Cluj (1963). Profesor și director la Liceul de Artă din Deva, funcție în care a întreprins demersurile necesare pentru înființarea actualului Liceu de Artă și construirea actualului sediu. A înființat prima sală de expoziție de pictură din Deva și actualele Galerii ale Fondului Plastic din Piața Unirii. A sprijinit, împreună cu Mihai Gherman, înființarea UAP Deva, fiind primul ei președinte. Călătorii de studii: Ungaria, Ucraina, Rusia, Estonia. Debutează în anul 1964, la Deva. Din anul 1970, organizează cinci expoziții personale în municipiul Deva. Expoziții de grup: la Sala „Dalles” București, Arad, Petroșani, Brad, Hațeg, Hunedoara. Expoziție de grup în Finlanda. Are lucrări în colecțiile muzeelor din: Slatina, Craiova, Sebeș, Alba Iulia, Deva. Lucrări în colecții particulare din străinătate: Finlanda, Ucraina, Germania, Grecia, Israel, Franța, SUA, Suedia, Elveția. Lucrează compoziții, peisaje, natură statică, de preferință flori.

Referințe:

- Barbosa, Octavian. *Dicționarul artiștilor români contemporani*. - București: Editura Meridiane, 1976, p.85.

BULZ, PERA

(1946) - *instrumentist de muzică populară*

Născut la 2 august 1946 în satul Basarabasa, comuna Vața de Jos, Județul Hunedoara. Absolvent al Școlii Tehnice de Maiștri (1950-1970). Maistru la Întreprinderea Minieră Barza; la Întreprinderea de calcită din Vața de Jos, din 1970 până în prezent.

Și-a început activitatea artistică, cu taragotul, în cadrul tarafului de suflători din Vața, condus de dascălul Aurel Colf. Sub bagheta lui, alături de ceilalți instrumentiști, i-a încântat pe ascultători cu „Ponoreanca din Căzânești”, „Urzicuța din Tătărești”, „Ardeleana din Birtin”. Din 1981, a devenit conducătorul tarafului din Vața de Jos. În repertoriul formației ponderea o dețin „țarinele”, „ardelenele” și doinele din zonă. A cules numeroase creații populare din Ținutul Pădurenilor, din zona Aradului și Munții Apuseni. Împreună cu Drăgan Muntean, a realizat caseta audio „De la Vața-n Pădureni” conținând melodii din Zarand și Poenița Voinii. A efectuat numeroase turnee în țară și străinătate: Zagreb (Croatia), Zăcopane (Polonia), Belgia, Franța, Ucraina, Danemarca, Vietnam ș.a.

Referințe:

- Constandin, Clemente. Bulz Pera . *Cu taragotul prin țară și lume*. - În: Cuvântul liber. - 24 aug. 2001, p. 5.

BURNAZ, SILVIA

(n.1952) - *doctor în biologie, cercetător științific III*

S-a născut la 30 iunie 1952, în Deva. Urmează cursurile Liceului „Decebal” din Deva. Absolventă a Facultății de Biologie a Universității Babeș-Bolyai din Cluj-Napoca (1976). Din 1976, lucrează în cadrul Muzeului Civilizației Dacice și Romane Deva, Secția Științele Naturii. În prezent, este șef de secție. Este membră a Societății Lepidopterologice Române din Cluj-Napoca (1990). În anul 2000 și-a susținut doctoratul cu teza: „Macrolepidoptere din Munții Șureanu”. Redactor la revista „Sargetia. Acta Musei Devensis; Series Scientia Naturae”. Are peste 30 de

lucrări științifice publicate în reviste de specialitate. A participat la simpozioane și sesiuni științifice în țară și județ.

Colaborări:

„Sargetia” (Series Scientia Naturae), „Revista Muzeelor”, „Buletinul de Informare a Societății Lepidopterologice Române Cluj-Napoca”, „Symposia Thracologica”, „Ocrotirea naturii și mediului înconjurător”, „Miorița”, „Muzeum Levelek” (Szolnok).

Lucrări publicate:

- *Specii de coleoptere cavernicole aflate în colecția entomologică a Muzeului Județean Deva*. - În: Sargetia, Series Scientia Naturae, vol.13, 1983, p. 149-156.
- *Contribuții la cunoașterea zonei carstice Ponorici - Cioclovina (Munții Șureanu)*. În: Sargetia, Seria Historiae. - Vol.20 (1986-1987), p. 501-506. (în colaborare cu Marin Băicoană).
- *Lépidoptères alpins-sousalpins et boréo-alpins du Parc National de Retezat dans la collection du Musée du département de Hunedoara - Deva*. - În: Recherches écologiques dans le Parc National Retezat. Editura Academiei Române, Filiala Cluj-Napoca, 1984, p. 231-238. - (în colaborare cu Frederic König).
- *Colecția de lepidoptere a Muzeului Județean Hunedoara-Deva*. - În: Revista Muzeelor, vol. 10, 1988, p. 59-60.
- *Ocrotirea naturii în județul Hunedoara*. În: Ocrotirea naturii și mediului înconjurător. București: Editura Academiei Române, vol. 32, 1988, p. 149-150.
- *Naturaliști de seamă ai Transilvaniei și contribuția lor la alcătuirea și dezvoltarea colecțiilor entomologice ale Muzeului Județean Hunedoara - Deva*. - În: Buletinul de Informare al Societății Lepidopterologice Române. - Cluj-Napoca, vol. 3, 1992, p. 33-36.
- *Jelentős fajok a Hunyad megyei Múzeum lepkegyűjteményében*. - Muzeum Levelek, Szolnok, nr. 69-70, p. 193-206.
- *Catalogul colecției de lepidoptere a Muzeului Județean Hunedoara-Deva*. - În: Sargetia, Series Scientia Naturae, vol.14-15, 1993, p. 157-302.
- *Bibliografia județului Hunedoara. Științele Naturii*. - În: Sargetia, Series Scientia Naturae, vol. 14-15, 1993, p. 355-383.

- *Specii de orthoptere în Colecția Muzeului Județean Deva*. - În: Buletinul de Informare al Societății Lepidopterologice Române. Cluj-Napoca, 1993, vol.4, p. 165-170.
- *Bibliografia revistei Sargetia*. Series Scientia Naturae. - Vol.1-17. - În: Sargetia, Seria Historiae. - Vol. 25, 1992-1994, p. 747-760. - (în colaborare cu Cristina Rasa).
- *Lepidoptere din Munții Ciucaș și Bucegi în colecția Muzeului din Deva (județul Hunedoara)*. - În: Comunicări și Referate, Muzeul Științelor Naturii. - Ploiești, 1995, p.195-198.
- *Des macrolépidoptères du Massif Șureanu (Le secteur de la Depression montagnaise Oașa et le Mont Șureanu)*. - În: Sargetia, Series Scientia Naturae. Vol.17, 1997, p. 129-144.
- *Macrolepidoptera species from Ponorici-Cioclovina Karstic Region (Șureanu Mountains, Romania)*. - În: Sargetia, Series Scientia Naturae, 1999, 18, p.171-194.
- *Insectele - credințe, legende, obiceiuri V*. În: Miorița - nr. 6-7, 1999-2001, p. 131-132.
- *Data concernig the butterflies (subord Rhopalocera, Ord. Lepidoptera) from the eastern and northeastern part of the Poiana Rusca Montaines. (Western Carpathians, Romania)* - În: Etimologica Romanica, Cluj-Napoca - 5, 2000, p. 51-68.
- *Contribuții la cunoașterea florei și faunei sectorului estic și nord-estic al Munților Poiana Ruscă*. - În: Corviniana, vol. 6, 2001, p. 340-346 (în colaborare)
- *Data concerning the Macrolepidoptera fauna (s. ord. Heterocera, s. ord. Rhopalocera) from the Sebeș Valley (Romania, Alba County)*. - În: Sargetia, Acta Musei Devensis, seria Scientia Naturae, 19, 2002, p. 177-219.
- *Date privind flora, vegetația și fauna de lepidoptere diurne din zona Valea Dobrii și Rezervația forestieră de la Bătrâna - Bunila*. - În: Buletin Inf. Soc. Lepid. Rom, Cluj-Napoca, 12, 2002, p. 87-119. (în colaborare)
- *Date privind flora, vegetația și fauna de macrolepidoptere din pădurile de foioase (quercete) - rezervații naturale ale județului Hunedoara*. - În: Sargetia, 30, 2002, p. 903-922. (în colaborare cu Marcela Balasz)

- *Fauna de lepidoptere diurne a județului Hunedoara. Considerații ecologice, biologice și zoogeografice*. - În: Buletinul Inf. Soc. Lepid. Rom, Cluj-Napoca, 13, 2003, p. 41-66

Referințe:

- *Bibliografia revistei Sargetia*. Series Scientia Naturae. - Vol. 1-17. - În: Sargetia, Seria Historiae. - Vol. 25, 1992-1994, p. 747-757.
- Lazăr, Ioachim. *Cronica activității științifice a Muzeului Civilizației Dacice și Romane Deva pe anii 1990-1992*. - În: Sargetia, vol.21-24, 1988-1991, p. 911-929.
- Lazăr, Ioachim. *Cronica activității științifice a Muzeului Civilizației Dacice și Romane Deva pe anii 1993-1994*. - În: Sargetia, vol.25, 1992-1994, p. 965-980.
- Lazăr, Ioachim. *Cronica activității științifice a Muzeului Civilizației Dacice și Romane Deva pe anii 1995-1996*. - În: Sargetia. - Vol.26, partea a II-a, 1995-1996, p. 775-792.
- Lazăr, Ioachim. *Cronica activității științifice a Muzeului Civilizației Dacice și Romane Deva pe anii 1997-1998*. - În: Sargetia. - Vol.27/2, 1997-1998, p. 719-742.
- Lazăr, Ioachim. *Cronica activității științifice a Muzeului Civilizației Dacice și Romane Deva pe anii 1999-2000*. - În: Sargetia. - Vol. 28-29/2, 1999-2000, p. 581-592.
- Lazăr, Ioachim. *Cronica activității științifice a Muzeului Civilizației Dacice și Romane Deva pe anii 2001-2002*. - În: Sargetia. - Vol. 30, 2001-2002, p. 933-945.

BURSAN, CONSTANTIN

(c. 1890-1962) - avocat, om politic

Născut în anul 1890, în județul Argeș. A urmat cursurile Liceului „Ion. C. Brătianu” din Pitești. Studii juridice și economice la București. După 1918, a practicat avocatura și s-a angajat în afaceri economico-financiare. Era proprietarul unei sonde de petrol pe Valea Prahovei, director și acționar la unele societăți comerciale de import-export. S-a înscris de tânăr în Partidul Național Liberal. A fost ales deputat liberal pentru județul Hunedoara, în două legislaturi, până în 1938. Așa se explică legăturile sale cu orașul Hunedoara și satele din fosta

„plasă” Hunedoara. A sprijinit material și a obținut o serie de subvenții pentru construirea clădirii Primăriei Hunedoara, inaugurată la 4 aprilie 1937. Tot în Hunedoara a contribuit la construcția unui cămin de ucenici, a subvenționat lucrările de îndiguire a râului Cerna pe raza orașului, a înzestrat spitalul orășenesc. A acordat ajutoare materiale substanțiale pentru repararea și construirea unei case parohiale în Zona Pădurenilor: Biserica din Zlaști, Casa Parohială din Nădăștia de Sus, Biserica și casa parohială din Lelese, bisericile din Hășdău, Dăbâca și Goleș. În alte părți ale județului Hunedoara, a ajutat bisericile din satul București, Protopopiatul Băița, biserica din Folt (Geoagiu), biserica nouă din Jieț, lângă Petroșani, parohia Ilia și din alte localități ale Transilvaniei. A contribuit la ctitorirea mai multor biserici hunedorene: Dăbâca, Cernișoara, Baia Craiului, Toplița, Cerbăl, Alun, Batiz, Strei, Buituri. Cea mai însemnată ctitorie a sa a fost biserica Hunedoara - centru cu hramul „Sfinții împărați Constantin și Elena și cuvioasa Paraschiva” (1943-1944) a cărei sfințire s-a făcut la 14 octombrie 1947, de către mitropolitul Nicolae Bălan. A fost ultima mare solemnitate la care a participat după care au urmat zile negre atât pentru el cât și pentru Biserica ortodoxă. La alegerile din 19 noiembrie 1946, în care a candidat la Hunedoara din partea P.N.L., n-a reușit să fie ales. În 1948, în urma naționalizării a pierdut întreaga avere. În 1950, a fost arestat și închis, ca fost deputat liberal și „exploatare al poporului”, termen frecvent pe atunci. După unele informații, ar fi murit în închisoarea de la Jilava în anul 1962.

Referințe:

- Păcuraru, Mircea - *Constantin Bursan ctitor de biserici hunedorene*. - În: „Corviniana”, 2002.

BUSUIOC, FLORIN

(n. 1962) – actor

Născut la 19 mai 1962, la Hunedoara. Urmează școala generală și liceul în orașul natal. În 1985, este admis la Institutul de Artă Teatrală și Cinematografică București, pe care l-a absolvit în 1989, ca șef de promoție. A jucat în filmul „Hanul dintre dealuri”. Este moderatorul emisiunii TIP TOP MINITOP (1993), și al emisiunii „Familia Ping Pong” (1994). Din 1996, este colaborator la PRO TV.

Referințe:

- *Municipiul Hunedoara*. Documentar. Hunedoara, 1998. - (Multigr).

BUTULESCU, ION L.

(n. 1940) - *lector universitar, matematician, epigramist*

Născut la 6 iulie 1940, în satul Preajba, județul Gorj. A urmat cursurile Liceului „Tudor Vladimirescu” din Tg. Jiu (1957-1962).

Absolvent al Facultății de Matematică și Fizică din Timișoara (1957-1961).

Profesor la Liceul din Petroșani (1962-1976), asistent, apoi lector al Catedrei de Matematică-Informatică a Institutului de Mine din Petroșani (1976-1992); din 1992, lector la Catedra de Mecanică Aplicată a Universității „Constantin Brâncuși”, din Târgu-Jiu. Profesor gradul I (1977).

În 1976, a susținut examenul pentru admitere la doctorat la Universitatea din Craiova, specialitatea Mecanică Rațională, însă din cauza schimbării unui referent, conducătorul științific a retras susținerea. În 1992, a schimbat conducătorul științific, trecând la Universitatea de Vest - Timișoara.

A publicat 10 lucrări și peste 30 de articole în periodice de specialitate, din domeniul matematicii, mineritului, exploatarea unor zăcăminte miniere.

Este și un talentat epigramist, având peste 300 de epigrame publicate în periodice.

A publicat la revistele: „Ager” și „Hohote” din Tg.-Jiu.

Colaborări:

„Gazeta matematică”, „Revista Minelor”, „Lucrările științifice ale I.M. Petroșani”, „Muncă și creație”, Analele Universității „Constantin Brâncuși”, „Matematica, Școala, Producția”, ș.a.

Lucrări publicate:

- *Îndrumător FORTRAN* - Institutul de Mine Petroșani, 1978.
- *Culegere de algoritmi și scheme logice* . - Petroșani: Institutul de Mine Petroșani, 1979.
- *Algebră pentru admitere*. - Petroșani: Institutul de mine Petroșani, 1983.
- *Ghid Culegere de algoritmi, Scheme logice și programe FORTRAN*. - Petroșani: Institutul de Mine Petroșani 1985.

- *Algebră liniară, geometrie analitică și ecuații diferențiale.* - Petroșani: Institutul de Mine Petroșani 1986.
- *412 întrebări din geometrie și trigonometrie pentru testul grilă la admiterea 1992.* - Petroșani, Institutul de Mine Petroșani, 1992.
- *Algebră liniară, geometrie analitică și diferențială și ecuații diferențiale.* - Tg.-Jiu, vol.1, 1993; vol. 2, 1995.
- *Metode geometrice în studiul sistemelor pe ecuații diferențiale.* - Timișoara: Editura Mirton, 1997. (colab.)
- *Culegere de probleme de algebră liniară, geometrie analitică și diferențială.* - Tg.-Jiu: Editura Scrisul Gorjean, 2002.

Referințe:

- Lect. Univ. Ion L. Butulescu. *Fișă biobibliografică.* - Petroșani, 2002
- *Epigramiști români contemporani. Mic dicționar analitic.* - Ploiești: Editura Premier, 2002, p. 46.
- *Scriitori gorjeni. File de dicționar.* - Tg. Jiu: Editura Ager, 1998, p. 166.
- Șerban, Al. Doru. *Istoricul epigramei gorjene.* - Tg. Jiu: Editura Scrisul Gorjean, 2002.

BUTULESCU, VALERIU

(n.1953) - scriitor, traducător, publicist

Născut la 9 februarie 1953, în satul Preajba, comuna Curtișoara, județul Gorj, fiul lui Luca Butulescu și al Anei, născută Năgăra - „simpli țărani cu nume de sfinți”. Din 1964, locuiește în Petroșani. Absolvent al Academiei de Mine și Metalurgie din Cracovia, Polonia (1979). Doctor în științe inginerești. După absolvirea studiilor, până în 1990, a lucrat la Întreprinderea de Utilaj Minier Petroșani. A făcut parte din primul Parlament al României postrevoluționare (1990 - 1992), ca deputat de Hunedoara - (vicepreședinte la Comisia de cultură, arte și mijloace de informare în masă, din Camera Deputaților), Consilier județean din 1996 (președinte la Comisia de cultură). În ianuarie 1990, a înființat săptămânalul „Semnal” - prima publicație particulară din Valea Jiului; a mai înființat publicația de umor politic „Papagalul” (1992) și revista tehnică „Buletin de Informare Tehnică” (1994). În prezent, este șeful

serviciului de consultanță managerială din Compania Națională a Huilei Petroșani. A debutat editorial în 1985, la Editura Litera, cu volumul de aforisme „Oaze de nisip”, reluat un an mai târziu de Editura Cartea Românească, tradus ulterior în 19 limbi. La Teatrul Dramatic „I.D. Sîrbu” din Petroșani i-au fost jucate în premieră absolută piesele: „Hoțul cinstit” (1993), „Logica rătăcirii” (1994) și „Pacea cu zmeii” (1999). La prima ediție a Festivalului de creație „I. D. Sîrbu” din Petroșani a primit „Premiul pentru libertatea spiritului creator” (1992).

I s-au mai decernat: Premiul pentru poezie” Lampa de aur” (1980), „Premiul de excelență” pentru activitate culturală (2000), diploma de „Ambasador cultural” (2001), Premiul „Omnia” (2001). Premiul „Bene Merenti” (2001)

Aforismele sale au fost traduse și publicate în limbile: engleză, franceză, germană, spaniolă, italiană, sârbă, albaneză, macedoneană, ucraineană, cehă, poloneză, slovacă, ebraică, suedeză, rusă, maghiară, olandeză, bulgară, japoneză.

Colaborări:

„România literară”, „Luceafărul”, „Flacăra”, „Săptămâna”, „Magazin”, „Urzica”, „Telegraful român”, „Ateneu”, „Cronica”, „Transilvania”, „Vatra”, „Tribuna”, „Steaua”, „Orizont”, „Ramuri”, S.L.A.S.T., „Matinal”, „Adevărul”, „Vremea”, „Totuși iubirea”, „Al cincilea anotimp”, „Semnal”, „Solstițiu”, „Steagul roșu”, „Curierul național”, „Gazeta Gorjului”, „Astra”, „Cuvântul liber”, „Hunedoreanul”, „Neuer Weg”, „Karpaten Rundschau”, „Új Élet”, „Szabad szó”, „A Hét”, „Banatske Noviny”, „Neuer Banater Zeitung”, „Kniezny Zivo”, „Nas Holos”, „Balgarski Pisatel”, „Flaka e vellazeremit”, „Rilindja”, „Fjala”, „Literatura svetova”, „Eulenspiegel”, „Kyrn Magazin”, „Artes Cultura”, „Language Bridge Quatterly”, „Roemenie Bulletin”, „Sydostran”, „Blekinge Lans Tidning”, „Odra”, „Tak i Nie”, „Trojkat”, „Slask”, „Trybuna robotnicza”, „Poezja”, „Pismo literacko-artystyczne”, „Okolice”, „Przekroj”, „Zycie literackie”, „Gazeta Wyborcza”, „Tygodnik Kulturalny”, „Rzeczpospolita” etc.

Călătorii de studii și documentare:

Australia, Africa de Sud, Argentina, Austria, Anglia, Belgia, Bulgaria, Brazilia, Canada, Cehia, Chile, China, Cipru, Columbia, Croația, Cuba, Danemarca, Dubai, Ecuador, Egipt, Elveția, Estonia, Franța, Finlanda, Germania, Grecia, Irlanda, India, Israel, Indonezia, Italia, Letonia, Liban, Lituania, Malaiezia, Maroc, Mexic, Norvegia, Olanda, Peru, Palestina, Polonia,

Portugalia, Rusia, S.U.A., Serbia, Siria, Singapore, Slovacia, Spania, Suedia, Thailanda, Tunisia, Turcia, Ucraina, Ungaria, Vatican, Venezuela, Vietnam.

Lucrări apărute:

- *Oaze de nisip*. - București: Editura Litera, 1985.
- *Oaze de nisip*. Presentare de Nelu Oancea În: *Debut 86*. Culegere de proză scurtă cu o postfață de Mircea Ciobanu. - București: Editura Cartea Românească, 1986, p.71 - 81.
- *Oaza prei rere*. - Traducere în albaneză de Baki Ymeri. Pristina: Rilindjia, Flaka, Fjala, - Jugoslavia, 1987.
- *Gedankensplitter*. - Traducere în germană de Gloria von Wroblewski. - Berlin: Eulenspiegel, 1988.
- *Oazi od pesok*. - Traducere în macedoneană de Lupco Silianovski. - Macedonia: Osten, 1988.
- *Pisecne oazy*. - Traducere în cehă de Jiri Nasinec. - Praga: Svetova literatura, 1989.
- *Sand Oasis*. - Traducere în engleza de Karon G. Campbell. - (Reeditare în 1991). - Garland, Texas, S.U.A.: Editura Language Bridge, 1989 - 78 p.
- *Oasis de sable*. - Traducere în franceză de Magdalena Soba și Jean-Claude Roliagno. - Bastia: Kyrn Magazin, ianuarie 1990.
- *Piaszczysta Oaza*. - Traducere de Eva A. Ziem. - Sand Oasis. - Garland, SUA: Editura LBQ (Ediție bilingvă), 1989. 38 p.
- *Stepa memoriei*. - Deva: Editura Călăuza, 1992. 184 p. (aforisme).
- *Creșterea neființei*. - Petroșani: Editura Fundației „I.D. Sîrbu”; „Lumina și cultură”, 1994 - 64 p. (poezie).
- *Veșnicie provizorie* - Petroșani: Editura Fundației „I. D. Sîrbu”, 1996. - 119 p. (teatru).
- *Homokvárak*. - Traducere în maghiară de Emil Gherasim. - Corvin Kiado, 1999 - 144. p.
- *Minnenas Stapp*. - Traducere în suedeză de Irina Schapira și Eva-Marie Sjobeck. - Olofstrom, Schapira International Teater och Book Forlag” 1999 - 156 p.
- *Gedankensplitter*. - Traducere în germană de Anton Herman. - Forster-Borries Verlag, 2000 - 80 p.
- *Plains of Memory*. - Traducere în ebraică de Mannor. - Tel Aviv: Editura Mannor, 2000 - 80 p.

- *Pisecne oazy*. - Traducere în cehă de Jiri Nasinec. - Praga: Editura Aurora, 2000, 104 p.
- *Dracula*. - Deva: Editura Polidava, 144 p. (teatru).
- *Oile Domnului*. - Deva: Editura Polidava, 120 p. (teatru).
- *Piasecn oasus*. - Traducere în bulgară, de Spasimir Domaradski. - Sofia: Editura Zvesdan - 116 p.
- *Oasis de arena*. - Traducere în spaniolă de Valeriu Butulescu. - Quito, Ecuador: Editura Casa de la Cultura Ecuatoriana „Benjamin Carrion”, 2000 - 56 p.
- *Piaskowe oazy*. - Traducere în polonă de Lucian Butulescu. - Cracovia: Editura Miniatura, 2001, 210 p.
- *Imensitatea punctului*. - Deva: Editura Polidava - 2002, 148 p. (aforisme).
- *Pisocne oazy*. - Traducere în slovacă de Gabriela Popa și Hildegard Buncakova. - Bratislava: Editura Dilema, 2002, 108 p.
- *Aforyzmy*. - Traducere în ucraineană de Stefan Tcaciuc. - Nas Golos, 2002, 92 p.
- *Oazi di sabbia*. - Traducere în italiană de Giocondina Toigo. - Ponte nelle Alpi: Editura DSZ, 2002 - 120 p.

Grupaje din aforismele lui Valeriu Butulescu au mai fost traduse în limba rusă (de Stanislav Karpionek), estonă (de Riina Jesmin), olandeză (de Jan Willem Bos) și sârbă (de S. Gvozdenovic).

Lucrări apărute în antologii:

- *Marea enciclopedie a aforismului*. - Wroclaw: Editura Croma, 1996 - 416 p.
- *Noi conducem lumea*. - Wroclaw: Editura Europa, 1996 - 136p.
- *Gândirea interzisă*. - Cracovia: Editura Miniatura, 1997 - 144 p.
- *Antologia aforismului mondial*. - Varșovia: Editura Antyk, 2 volume - 970 p.

Traduceri:

- *Lirica poloneză: selecție și traducere din limba polonă de Valeriu Butulescu; note biobibliografice de Lucian Butulescu, Petroșani: Editura Fundației „I. D. Sîrbu”, 1996, 84 p.*
- *Interioare. - poezie sud-americană, Petroșani: Editura Fundației Culturale „I.D. Sîrbu”, 1999 -64 p.*

Referințe:

- Alexandrescu, Horațiu. *Valeriu Butulescu: la Dallas, Paris și Petroșani*. - În: Zori noi, 16. nov., 1991.
- Alexandru, Ioan. *Un cunoscător subtil al graiului nostru*. - În: Imensitatea punctului, 2002, p. 136.
- Andraș, Mircea. *Ce multe se pot spune cu atât de puține cuvinte*. - În: Matinal nr. 3347, 2002.
- Barbu Mihai. *Valeriu Butulescu - o carte tipărită în Israel*. - În: Matinal, 7 aug. 2000.
- Barbu, Marian. *O piesă cu subtexte multiple*. - În: prefața volumului Oile Domnului. - Deva: Polidava 2001.
- Bălan, Ioan Dan. *Valeriu Butulescu - maestru al aforismului*. - În Relații nepotrivite, nr. 78, 5 apr. 2000.
- Bîrla, Georgeta. *Ambasador cultural*. - În: Cuvântul liber nr. 3092, 2002.
- Bogza, Geo. *Creșterea neființei*, coperta 2, 1994.
- Ciobanu, Radu. *Darul conciziei*. - În: prefața volumului Imensitatea punctului, 2002.
- Ciorobea, Petrișor. *Portret de scriitor - Valeriu Butulescu*. - În: Arhipelag nr. 3-4, 2001.
- Chirvasă, Gheorghe. *Valeriu Butulescu - Omul care a spart granițele U.E. prin forța spiritului său*. - În: Matinal nr. 3208, 2001.
- Corpade, Constanța. *Aforismele lui Valeriu Butulescu colindă lumea*. - În: Adevărul, 27 dec. 2000.
- Crăsnaru, Daniela. *Inteligența artistică remarcabilă*. - În: Imensitatea punctului, 2002, p. 135.
- Dubek Ioan. *„Pacea cu zmeii” de Valeriu Butulescu*. - În: Gazeta de Sud, feb. 1999.
- Dubek, Ioan. *Fărâme de eternitate*. - În: Hunedoreanul, 8. feb. 2001.
- Dubek, Ioan. *Prințul aforismelor*. - În: Hunedoreanul nr. 400, 2001.
- Elenkov, Konstantin. *Aproape de perfecțiune*. - În: prefața volumului Piascen Oazus, Bulgaria, 2001.
- Elenkov, Konstantin. *Nu ne-a mai rămas decât speranța*. - În: Balgarski pisatel nr.14, 2001. (Sofia, Bulgaria).
- Ericson-Tarnudd, Carole. *Hon sprinder tankar mellen Sverige och Rumanien*. - În: Sydostran, 22 oct. 1998. Olofstrom, (Suedia).
- Ericson-Tarnudd, Carole. *Oversatter underfundinga texter*. - În: Sydostran, 23 iun. 1999, (Olofstrom, Suedia).
- Estrella, Ulises. *Los aforismos de Valeriu Butulescu*. - În: Artes Cultura, 26 sept. 1999, Quito, Ecuador.
- Fagas, Mihaela. *Frânturi de gânduri*. - În: Cuvântul liber, 19 mai 2000.
- Fakesch, Johanna. *Ich langweile mich nie...* - În: Karpaten Rundschau, nr. 29, 1989.
- Fickel Holm. *Butulescu widerspiegeln in genialer Weise*. - În prefața volumului Gedankensplitter, 2000.
- Firoavanti, Giuseppina. *La speranza di un mondo migliore*. - În prefața volumului Oasi di sabbia, 2002, Italia.
- Firtulescu, Ileana. *Valeriu Butulescu tradus în spaniolă*. - În: Relații nepotrivite nr. 59, 1999.
- Gherasim, Emil. *Ajánlás*. - În: prefața volumului Homokvarak, 1999.
- Hihn, Monalise. *„Un miner al subconștientului uman.”* - În: Obiectiv, nr. 6, 2002.
- Holmesson, Mattias. *Rumansk visdom nu pa svenska*. - În: Blekinge Lans Tidning, nr. 167/1999. Karlskrona, Suedia.
- Hurubă, Dumitru. *Valeriu Butulescu: Oile Domnului*. - În: Cuvântul liber, nr. 3048, 2001.
- Ionescu - Quintus, Mircea. *Un tânăr hăruit și curajos*. - În: Stepa memoriei, 1992, coperta 2 (Discurs rostit în Parlamentul României).
- Jowialski, Jan. *Karpacki ksiaze aforizmow*. - În: Trojkat, nr. 4, 2002, Katowice, Polonia.
- Kawinski, Wojciech. *Valeriu Butulescu*. - În: Pismo literacko - artystyczne nr. 2, 1987, Cracovia, Polonia.
- Koziol, Urszula. *Testament*. - În: Odra nr.1, 1990, Wrocław, Polonia.
- Kozłowski, Mieczysław. *Klepsidra bez piasku*. - În: prefața volumului Piaskowe oazy, Polonia.
- Lascu, Ioan. *Veșnicie provizorie*. - În: Tineretul liber, 3 mai 1993.

- Lascu, Ioan; Velica, Ioan; Boboc, Marian. *Dicționarul scriitorilor din Vale*. Petroșani: Editura Matinal, 1999, p. 63 - 68.
 - Moraru, Cornel. *Oaze de nisip*. - În: S.L.A.S.T. nr. 45, 1989.
 - Moraru, Cornel. *Prospețime și rafinament*. - În: Steagul roșu, 18 iul. 1988.
 - Nasinec, Jiri. *Pisecne oazy*. - În: Svetova literatura, nr.1, 1990.
 - Nasinec, Jiri. *Smutny ironik Valeriu Butulescu*. - În: prefața volumului *Pisecne oazy*, 2000, Cehia.
 - Netz, Feliks. *Valeriu Butulescu*. - În: Tak i Nie, nr. 38, 1986, Katowice, Polonia.
 - Netz, Feliks. *Aforyzmy Butulescu*. - În: Slask, nr. 11 nov. 1996, Katowice Polonia.
 - Nowak, Tadeusz. *Aphorisms by Valeriu Butulescu*. - În: prefața volumului Sand Oasis, 1989, SUA.
 - Nyberg, Peter. *Rumansk forfattare oversatts till svenska*. - În: Blekinge Lans Tidning, nr. 244, 1998. Karlskrona, Suedia.
 - Oancea, Nelu. *Oaze de nisip*. - În prefața volumului Debut 86. - București, Cartea Românească, 1986.
 - Păunescu, Adrian. *Scânteile inteligenței*. - În: Imensitatea punctului, 2002, p. 133.
 - Roliagno, Jean - Claude. *L'aphorisme comme échappé libre*. - În: Kyrn Magazin, ian. 1990, Bastia, Franța.
 - Sjöbeck, Eva - Marie. *Butulescus visdomar*. - În: postfața volumului *Minnenas Stapp*, 1999, Suedia.
 - Sorescu, Constantin. *Un sceptic care pregetă să se mântuie*. - În: prefața volumului *Stepa memoriei*, 1992.
 - Sorescu, Marin. *„Spirit fin și gânditor profund.”* - În: postfața volumului *Veșnicie provizorie*, 1996.
 - Spătaru, Tiberiu. *Demitizarea basmului în plină tranziție*. - În: Matinal, 23. feb. 1999.
 - Ștefănescu, Alex. *Valeriu Butulescu sau propoziția de aur*. - În: Vatra nr. 9, 1989.
 - Ștefănescu, Alex. *Scânteii electrice*. - În: Flacăra, nr. 25, 1989.
 - Ștefănescu Alex. *Debut 86*. - În: România literară, nr.17, 1987.
 - Ștefănescu, Alex. *Valeriu Butulescu*. - În: S.L.A.S.T., 6 sept. 1986.
 - Tarbac, Ion; Șerban, Al. Doru; Elena, Ion; Căruntu, Constantin. *Scriitori gorjeni*. Editura Ager, 1998, p. 29-30.
 - Tcaciuc, Ștefan. *Un maestru neîntrecut al aforismului*. - În: Nas Holos, nr.3, 2001.
 - Țene, Florin. *Valeriu Butulescu „Dracula sau carnavalul durerii”*. - În: Curierul, nr. 339, 2001.
 - Ungureanu, Cornel. *Preaplin sufletesc, redus la esențe*. - În: postfața volumului *Homokvárak*, 1999.
 - Vera, Pedro Jorge. *Pensamientos filosoficos en forma de paradoja*. - În: prefața volumului *Oasis de Arena*, 2001, Ecuador.
 - Velea, Dumitru. *Întoarcerea mânușii pe dos*. - În: Rostirea Românească, nr. 1-2, 1997.
 - Velea, Dumitru. *Pe scurt*. - În: Solstițiu nr.1, 1990.
 - Velea, Dumitru. *Aforismul ca dramă „in nuce”*. - În: volumul *Du-te și fă la fel!* Petroșani, Editura Fundației I.D. Sîrbu, 2001, p. 58 - 74.
 - Velica, Ioan; Schreter, Carol. *Călătorie prin vârstele Văii Jiului*. - Deva: Editura Destin, 1993, p. 103.
 - Vulpe, Ioan. *Invitație la meditație*. - În: Steagul roșu, 18 aug. 1985.
 - Waksanski, Jerzy. *Polska w Rumunii*. - În: Trybuna Robotnicza, nr. 74, 1986, Katowice, Polonia.
 - Ymeri, Baki. *Aforisma*. - În: Osten, 1. oct, 1988, Pristina, Macedonia.
 - Zisu, Zaharia. *Paradoxul continuu*. În *Justițiarul*, nr.11, 1993.
 - Ziem A., Eva. *Aphoristic poetry*. - În: Sand Oasis, 1989, Garland, SUA..
 - Zmuda, Andrzej. *Valeriu Butulescu*. - În: Okolice, nr. 10, 1989, Varsovia, Polonia.
- „...Valeriu Butulescu este un mare scriitor. Faptul că se exprimă prin mici texte nu contrazice aceasta calitate. Aceste propoziții risipite de el prin periodice și broșuri sunt propoziții de aur. Mi-am îngăduit să alcătuiesc pentru revista „Vatra” o antologie, cu scopul de a demonstra că avem de-a face cu o operă. O operă complexă, scrisă într-un registru stilistic întins. Lirismul elevat, viziunea sumbră, de coșmar, analiza psihologică profundă, dostoevskiană, ironia caustică, fără replică, patriotismul declarat într-o manieră bărbătească, pamfletul scris cu vervă, da, cu vervă în numai câteva cuvinte, paradoxul revelator, filozofia de bună calitate, povestea unei vieți, un roman în zece cuvinte - iată numai o parte din fațetele acestei opere.” (Alex. Ștefănescu - „Valeriu Butulescu sau propoziția de aur”. - În: Vatra nr. 9, 1989).

C

CABA, EMIL

(1898-1961) - medic, doctor în medicină

Născut la 27 aprilie 1898, în comuna Curtea, județul Timiș, ca fiu al învățătorului Ioan I. Caba (1870-1942). A urmat liceul la Lugoj și Brașov. Studii universitare la Budapesta, Viena și Cluj, absolvind în anul 1924. Practică medicina la Clinica Infantilă, la Clinica de Boli Interne și la Sanatoriul pentru Tuberculoși din Cluj. A fost mobilizat în Primul Război Mondial, iar în 1918, s-a înrolat în Garda Națională Română. În 1931, a fost numit medic primar la Spitalul Județean din Deva; membru, apoi președinte al Despărțământului „Astra” - Deva (1934-1943). Ca sportiv, la Clubul Universitar Cluj, a participat la numeroase concursuri obținând peste 300 de premii; a fost campion național la săritura în lungime (1922). A scris studii pe teme medicale și sportive. A fost decorat cu distincții militare imperiale austro-ungare.

S-a stins din viață la 14 septembrie 1961, în Deva și înhumat la Săvârșin, județul Arad.

Referințe:

- Călugăreanu, D. *Anuarul Universității din Cluj pe anii 1921-1922*. - Cluj, 1923.
- Lechințan, Vasile. *Dr. Emil Caba. Fișă biobibliografică*. - Cluj-Napoca, 2000. (Multigr.)
- Clujeni ai Secolului XX. Dicționar esențial - Cluj-Napoca: Casa Cărții de Știință, 2000, p. 63.
- Șuiaga, Victor. *Albumul Despărțământului „Astra” din Deva. 1873 -1948*. Deva, 1980, p. 35. - (Multigr).

CĂRPINIȘAN, CORNEL I.

(1904-1970)- chirurg, profesor universitar doctor docent

Născut la 5 aprilie 1904, la Orăștie. A urmat cursurile Liceului „Aurel Vlaicu” din Orăștie, promoția 1922. Absolvent al Facultății de Medicină din Cluj. Doctor al Facultății de Medicină din Cluj cu teza „Criptorhidia” (1928). Medic primar chirurg (1935). Chirurg principal la Sanatoriul de Tuberculoză Moroieni (1938-1940), la serviciul de chirurgie pulmonară din spitalul Brașov (1941-1948). Conferențiar (1949-1955), profesor de chirurgie toracică la I.M.F. București (1955-1969). În 1957, este numit profesor la Catedra de Chirurgie toracică și director la Spitalul „Filaret”. Doctor docent în științe medicale (1962). Membru titular al Academiei de Științe Medicale (1969); Medic emerit (1964); Laureat al Premiului de Stat (1955). A pus bazele chirurgiei toracice clinice și experimentale din țara noastră. S-a preocupat de tratamentul operator al tuberculozei pulmonare. A fost primul doctor din țara noastră, și între puținii din lume, care a făcut operații reușite pe plămâni. A efectuat importante lucrări în domeniul chirurgiei pericordului. A propus noi tehnici operatorii și a adus numeroase perfecționări instrumentului și aparaturii din chirurgia toracică. A participat la numeroase congrese în țară și străinătate: Copenhaga, Praga, Leipzig, Moscova. A desfășurat o bogată activitate științifică, concretizată în peste 300 de lucrări, tratate, monografii, studii și articole.

S-a stins din viață la 5 martie 1970 și a fost înmormântat la Brașov.

Lucrări publicate:

- *Considerații asupra a două cazuri de canal arterial, persistent operate*. Societatea Științelor Medicale. - București, 1952.
- *Mulaj traheo-bronșic prin cheag hemopatic*. - În: Ftiziologia, - Vol. 13, nr. 2, 1964.
- *Dezvoltarea chirurgiei toracice în R.P.R.* În: Ftiziologia, - Vol. 13, nr. 4, 1964.

Lucrări în colaborare:

- *Pneumotoraxul extrapleural* - București, 1940.
- *Toracoplastia cu apicoliză extrafacială*. București, 1941.
- *Canal arterial persistent operat și vindecat*. - Brașov: Societatea Științelor Medicale, 1952.
- *Ftiziologie*. - București: E.S.P.L.Ș., 1952.
- *Probleme de chirurgie toracică*. - București: E.S.P.L.Ș., 1954.
- *Cancerul bronho-pulmonar*. - București: Editura Medicală, 1955.
- *Patologia chirurgicală a toracelui*, București: Editura Medicală, 1971.

Referințe:

- Baci, Petru. *Liceul „Aurel Vlaicu” Orăștie. Compendiu monografic, 1919-1994 - 75 de ani*. - Deva: C.C.D., 1994, p. 58.
- Iliescu, Ion; Istrate, Tiberiu. *Orăștie - 750 de ani*. - Deva, 1974, p. 333.
- *Orăștie: Enciclopedie* - Deva: Editura Corvin, 2001, p. 93, 94.
- *Personalități românești ale științelor naturii și tehnicii*. Dicționar. - București: Editura Științifică și Enciclopedică, 1982, p. 88.

CÂMPEAN, DAN ROMULUS

(n. 1961) - *publicist, ziarist, editor*

Născut la Deva, la 11 februarie 1961. Absolvent al Facultății de Ziaristică din București, promoția 1989. În 1990, înființează ziarul „Expres”, primul periodic particular din județul Hunedoara, al cărui redactor-șef a fost din februarie până în iulie 1990. În octombrie 1990, înființează la Deva Editura Destin, apoi ziarul „Națiunea Română” și revista „Curierul cultural”. Debutează editorial în 1992, cu lucrarea „Patrimoniul Constantin Noica”. Între 1992 și 1996, editează seria nouă a publicației săptămânale și apoi bisăptămânale „Destin Expres”, pe care o conduce ca director. În 1999, este redactor-șef al cotidianului „Oglinda zilei”. Din 1998, deține funcția de secretar general de redacție la revista „Arhipelag” din Deva pe care o preia, ca editor, din 2001. Director artistic la Teatrul de Estradă din Deva. În paralel cu activitatea literară, editorială și gazetărească, ca urmare a studiilor de artă plastică (este și un cunoscut artist plastic) participă la expoziții de grup și personale (1979, 1982, 1985). Are lucrări în colecții particulare

din S.U.A., Franța, Belgia, Marea Britanie, Austria, Italia, Australia.

Colaborări:

„Expres”, „Națiunea Română”, „Oglinda zilei”, „Arhipelag” și altele.

Lucrări publicate:

- *Patrimoniul Constantin Noica*. - Deva: Editura Destin, 1992. -111 p.
- *Patrimoniul Brâncuși*. - Deva: Editura Destin, 2001.

Referințe:

- *Dan Romulus Câmpean. Fișă biobibliografică*. - Deva, 2001.

CÂMPEAN, ROMULUS

(n. 1944) - *inginer*

Născut la 11 mai 1944, în municipiul Deva, județul Hunedoara. Absolvent al Liceului „Decebal” din Deva, promoția 1962. Studii universitare la Facultatea de Electroenergetică din Institutul Politehnic București, promoția 1967. Între anii 1970 și 1988, a urmat numeroase specializări în țară și străinătate, în domeniul electroenergeticii, la Siemens Karlsruhe (Germania), ZPA Trutnov (Cehoslovacia), Donbass - Ucraina, Institutul Politehnic București, devenind unul dintre cei mai valoroși specialiști pe plan național în: teste și probe de punere în funcțiune de stații electrice, transformatoare de înaltă putere, protecții diferențiale de bare. A condus lucrări de punere în funcțiune la marea majoritate a obiectivelor energetice naționale în perioada 1967-1990, ca cele de la Govora, Borzești, București Sud, Mintia, Rovinari și multe altele, sau a stațiilor electrice de transformare de la Iași, Brașov, Slatina, Isaccea, lista cuprinzând și alte obiective. În aceeași perioadă a participat sau a condus lucrări de probe și punere în funcțiune la obiective energetice construite în colaborare cu Iugoslavia, Bulgaria, Ucraina, Siria. Începând din anul 1990, colaborează cu firma germană de consultanță Fichtner Consulting Engineers, în calitate de conducător de proiect sau inginer consilier, la obiective din Bangladesh, Niger, Paraguay, Benin, Indonezia, Peru. Lucrări științifice publicate privitoare la protecțiile diferențiale de bare. Este membru al Societății Inginerilor Electro din România și membru al Societății Inginerilor din Peru.

Referințe:

- *Ing. Romulus Câmpean. Fișă biobibliografică.* - Cluj-Napoca. - 2000. Multigr.

CÂRJOI, ION

(n. 1940) - pictor

Născut la 28 martie 1940, în satul Tismana, comuna Devesel, județul Mehedinți. Absolvent al Facultății de Arte Plastice a Universității din Timișoara (1969). A avut ca profesori pe Hildegard Kremper-Facner (desen) și Adalbert Luca (pictură). După absolvirea facultății, se stabilește la Deva. Activează în cadrul Filialei U.A.P. Petroșani. Debutază în peisajul artei plastice românești, în anul 1970, cu lucrarea „Împărtășanie de frumos”, pictură în ulei, pe pânză, la Bienala de pictură și sculptură din Sala „Dalles” din București. Din acest an, este prezent la expoziții de grup, județene, interjudețene și centrale. Între 1970-1976, participă la Saloanele interjudețene, la Muzeul de Artă Craiova, Casele de Cultură Petroșani și Deva. În 1971, este autorizat de Patriarhia Română București, ca pictor și restaurator de biserici, după efectuarea stagiilor de șantier-frescă la Biserica Mănăstirii Comana și lucrările de restaurare la Biserica Icoanei, București, cu maestrul Ion Taflan. Debutază în presă, în anul 1973, cu articolul „Arta plastică și educația civică” la Petroșani. Este și un bun eseist. Publică frecvent în presă, în special în cea transilvăneană, cronici de artă, proză scurtă, eseuri, memorialistică. Participă, ca pictor, la Expoziția omagială „20 de ani de artă plastică în Valea Jiului” (1975), la Casa de Cultură Petroșani, Festivalul Concurs de Pictură, ediția I, 1976, Suceava. Din 1977, participă la Anualele de pictură, sculptură și grafică la Casa de Cultură Deva. Referent artistic la Centrul de Îndrumare și Valorificare al Creației Populare al Județului Hunedoara (1977-1999). În anul 2000, a fost aniversat la Deva, cu ocazia împlinirii vârstei de 60 de ani.

Expoziții personale:

Târgu-Jiu (1970); Craiova (1973); Deva (1973, 1978, 1981, 1983); București (Sala Eforie, 1985); Deva (2000).

Expoziții în străinătate:

Expoziție de grup la Hyvinkää - Finlanda (apr. -mai 1981); Franța.

Călătorii de studii în:

Polonia, Bulgaria, Cehoslovacia, U.R.S.S., Finlanda, Turcia.

Lucrări de artă aflate în colecții muzeale și particulare:

Franța, Italia, Germania, Finlanda, Suedia, S.U.A.

Colaborări:

„Ritmuri hunedorene”, „Opinii culturale”, „Arta”, „Gazeta Gorjului”, „Weekend Magazin”, „Ecol”, „Oglinda”, „Drumul socialismului”, „Independent”, „Scînteia tineretului”, „Cuvântul liber”, „Arhipelag” etc.

Referințe (cataloge de expoziții):

- *Expoziție de pictură - Ion Cârjoi:* Galeriile de Artă ale Fondului Plastic Deva, martie-aprilie, 1978, 6 p. (C.C.E.S.J. Hunedoara - U.A.P. din R.S.R. - Cenaclul Deva).
- *Expoziția prieteniei - Exhibition of Friendship.* Expoziție de pictură, grafică, sculptură a artiștilor plastici hunedoreni din România. - Finlanda: Hyvinkää, 1981, p. 14-15.
- *Expoziție de pictură - Ion Cârjoi.* Februarie 1985. Sala Eforie. - București: catalog. - 8 p. (U.A.P. din România).
- *Germisara: Prima ediție a Taberei de Pictură și Grafică, Geoagiu-Băi, august 1998 - Deva, octombrie 1998.* - Deva: Galeriile de Artă „Forma”, 1998, p.6-7.

Articole din periodice:

- Antim, Corneliu. *Aventura formei.* - În: Luceafărul, feb. 1985.
- Bușneag, Olga. *Expoziția interjudețeană de artă plastică Petroșani.* - În: Drumul socialismului, oct. 1974.
- *Ioan Cârjoi.* Biobibliografie. - Deva: Biblioteca Județeană „Ovid Densus-sianu” Deva, 2000.
- Ciobanu, Radu. *Viziune și stil.* - În: Drumul socialismului, nr. 8154, 29 ian. 1984.
- Costescu Eleonora. *Marginalii la expoziția taberelor de creație.* - În: Drumul socialismului, nr. 6628, 25 feb. 1979.
- *Expoziția filialei U.A.P. Petroșani.* - În: Drumul socialismului, nr. 8142, 15 ian. 1984.
- Grigorescu, Dan. (Ion Cârjoi). - În: România liberă, 25 oct. 1978.
- Ionescu, Adrian Silvan. *„Jurnalul Galeriilor”.* - În: Arta, nr. 3, 1984.
- Niță, Victor. *Spectacol continuu.* (Expoziția Ion Cârjoi la Galeriile Eforie București). - În: Flacăra. - 24, nr. 7, 15 feb. 1985.
-

- Preotu, Marina. *O artă cu puternice tradiții militante*. - În: Scânteia, 2 nov. 1978.
- Rădoi, T. *Un talent autentic*. Expoziție de pictură (Ion Cârjoi). - În: Gazeta Gorjului, iul. 1970.
- Șorban, Raoul. *Creații plastice sub semnul valorii, a legăturii cu realitățile patriei*. - În: Scânteia, 2 feb. 1984.
- Teo, V. *Revelația realității transfigurate*. În: Steagul roșu, 1972.
- Tulbure, Raluca. *Panoramic cultural*. - În: Săptămă, nr. 8, 22 feb. 1985.
- Vasiu, Natalia. *Culoare, linie, formă*. - În: Cuvântul liber, nr.288, 23 ian. 1991.

„Ion Cârjoi vine în pictura românească actuală cu un aer de vetustețe a rostirii artistice, sursa fiind o sensibilă, pasionată chiar, descifrare a universului de forme și culori a satului românesc. Pictorul deține armonia interioară și desăvârșirea formală a obiectelor ce populează acest mediu, fără să se rezume doar la o asimilare rece, exterioară acestei recuzite, ce o dizolvă în fluidul inefabil al tălmăcirii, într-o viziune personală și modern articulată, a spiritualității lumii ce o cercetează. Dincolo de aceste atribute ce-l definesc pe artist drept unul dintre cei mai rafinați exponenți ai realismului de atmosferă și extracție tradiționalistă, Ion Cârjoi abordează cu o remarcabilă rigoare a construcției, a desenului și a raporturilor cromatice, genurile și subiectele perene ale picturii - natura statică, compoziția alegorică, portretul. Pictura lui Ion Cârjoi este exemplară, în sensul în care ea reușește să insuflă sentimentul comuniunii depline, nevoia de armonie și puritate, crezul moral și estetic al unui timp și al unui spațiu pe care artistul tinde să-l reprezinte cu demnitate. (Corneliu Antim. - În: Luceafărul, feb., 1985).

CERGHEDAN, MIHAIL

(n. 1939) - profesor, arhivist

Născut la 15 martie 1939, în satul Coșlariu, județul Alba. Urmează școala primară la Coșlariu, Teiuș și Galda și Liceul la Alba Iulia. Absolvent al Facultății de Filologie-Istorie Cluj. După absolvirea facultății este profesor la Școala Generală din comuna Mihalț, Jud. Alba (1960-1964); din 1964, se stabilește la Deva. Arhivist la Arhivele Naționale Deva (1964-2001). A publicat numeroase studii și articole de istorie în reviste de specialitate. A participat cu comunicări la

simpozioane și sesiuni științifice în țară și județ. Contribuții importante în cercetarea istoriei și culturii hunedorene, privind Răscoala lui Horea, Revoluția de la 1848-1849 în comitatele Hunedoara și Zarand; acțiunile minerilor hunedoreni din a doua jumătate a secolului al XVIII-lea și din perioada crizei economice din 1929-1933; cercetări privind constituirea fondurilor arhivistice hunedorene.

Timp de 37 de ani, a studiat documente și sigilii vechi, care constituie o adevărată monografie a localităților hunedorene de la mijlocul secolului al XIX-lea, descoperind simbolurile de pe aceste inscripții românești, folosite în plină perioadă de stăpânire austro-ungară asupra Transilvaniei.

Colaborări:

„Revista arhivelor”, „Magazin istoric”, „Sargetia”, „Acta Musei Porolissensis” ș.a.

Lucrări publicate:

- *Îndrumător în arhivele statului județului Hunedoara*. - București 1972 (în colaborare).
- *Pentru libertate și unitate națională: Documente hunedorene 1848-1920*. - București, 1990 (în colaborare).
- *Izvoarele răscoalei lui Horea*. - București, Editura Academiei Române. Vol. 5 1990; Vol. 6, 1993 (în colaborare).

Articole din periodice:

- *Acțiuni ale maselor populare din jud. Hunedoara pentru un guvern democratic (documente)*; În: Revista Arhivelor. - 9, nr. 2, 1966.
- *Frământări sociale în jurul Devei sub influența răscoalei lui Tudor Vladimirescu*. - În: Sargetia, Vol. 6, 1969 (în colaborare cu Maria Andrițoiu).
- *Din acțiunile minerilor din zona Brad și Valea Jiului pentru ieșirea din criză (1929-1933)*. - În: Sargetia, Vol. 7, 1970 (în colaborare cu Maria Andrițoiu);
- *Școala de Minerit din Săcărâmb*. - În: Sargetia, Vol. 7, 1970.
- *Conscripția urbană din 1785 în Țara Hațegului*: - Sargetia, Vol. 8, 1971.
- *Primăria Petroșani (prezentare de fond)*. - În: Sargetia, Vol. 8, 1971.
- *Sigilii sătești în comitatele Hunedoara și Zarand*. - În: Revista Arhivelor. - 1, 1971 (în colaborare cu Maria Andrițoiu).
- *Frământări sociale în comitatul Hunedoara după Răscoala lui Horea (1785-1790)*. - În: Sargetia, vol. 9, 1972.

- *Frământări sociale în rândurile minerilor hunedoreni în a II-a jumătate a sec. al XVIII.* - În: Sargetia, Vol. 11-12, 1974-1975.
- *Contribuții privind desfășurarea revoluției de la 1848-1849 în comitatele Hunedoara și Zarand* - În: Sargetia, Vol. 14, 1979. (în colaborare cu Șt. Marinescu).
- *Ultimatumul lui Horea.* - În: Magazin istoric. - 16, nr. 9, 1982.
- *Eliberarea cu orice preț.* - În: Magazin istoric. - 18, nr. 9, 1984.
- *Câteva observații privind constituirea și delimitarea fondurilor arhivistice create de instituții ale administrației locale.* - În: Revista arhivelor. - 2, 1993.
- *Câteva date cu privire la conscripția militară din vara anului 1784 în comitatele Hunedoara și Zarand.* - În: Sargetia, Vol. 21-22, 1994.
- *Câteva considerații pe marginea unei liste de inprocesuați din vremea lui Horea* - În: Sargetia, Vol. 26/1, 1995-1996.
- *Câteva date cu privire la constituirea cu privire la S.A. Minele de cărbuni din Ardeal.* - În: Acta Musei Porolissensis, Vol. 20, 1996.

Referințe:

- Prof. Mihail, Cerghedean. Fișă biobibliografică. - Deva, 2001.
- Popa, Dan Horațiu. *Silograful*. În: Hunedoreanul, - nr. 295, 1 iun. 2001, p. 12.

CERNEA, GHEORGHE

(1898-1965) - învățător, culegător de folclor

Născut la 29 decembrie 1898, la București. A urmat școala primară la Paloș și Rupea, județul Brașov. Studii secundare la Școala Normală din Sibiu, (1922-1924). A urmat cursurile de vară pentru învățători de la Săliște și Deva. A funcționat ca învățător la Platonești (1919-1920) și Bârsău (1920-1921) din județul Hunedoara și la Paloș (1924-1925); (1926-1928). Din anul 1928, s-a dedicat cercetării folclorice; cutreieră toată Transilvania, culege folclor, conferențiază despre valoarea creației populare românești. Textele culese de el, publicate în volumul „Comori din Ardeal”, chiar dacă nu oferă o imagine globală a folclorului hunedorean, în întregul său, sunt importante pentru cunoașterea creației populare în unele localități din această zonă a țării.

Deosebit de valoroase sunt poeziile nuptiale și cele de ritual funebru. În anul 1929, a publicat o lucrare „Obiceiuri de nuntă din județul Hunedoara” (comunele Bârsău și Bălata) (care a cunoscut mai multe ediții), în care descrie principalele momente ale ceremonialului nunții țărănești, evenimentele din ziua cununiei, desfășurarea slujbei religioase, jocul tinerilor în fața bisericii și altele. Majoritatea cântecelor lirice (160) sunt culese de sora sa, Rozalia Cernea. A organizat expoziții etnografice la Sibiu, Făgăraș, Paloș. Deși a fost un simplu învățător, un amator al culegerii folclorice, a fost însă foarte serios și harnic, rămânând credincios creației populare până la sfârșitul vieții sale. A lăsat în manuscris câteva monografii ale unor comune de pe Târnave.

A murit la 29 martie 1965, la Paloș.

Lucrări publicate:

- *Floricelele în jurul Cohalmului. Poezii populare din Ardeal.* - București, 1929. 173 p.
- *Obiceiuri de nuntă din județul Hunedoara* (comunele Bârsău, Bălata). - București, 1929. - 31 p.
- *Cântece ardelenesti.* - Cluj: Tipografia Națională S.A., 1930. - 32 p.
- *Strigături și chiuituri de joc din comuna Paloș* (județul Târnava Mare). - Cluj: Tipografia Națională S.A, 1930. - 32 p.
- *Cântări de mort în regiunea Cohalmului - județului Târnava Mare.* - București: Tipografia Bucovina - E. Torouțiu, 1931. 32 p.
- *Cântări religioase din regiunea Cohalmului, - județul Târnava Mare.* - București: Tipografia Bucovina - E. Torouțiu, 1931. 32 p.
- *Colinde de Crăciun din regiunea Cohalmului - județul Târnava Mare.* București: Tipografia Bucovina-E. Torouțiu, 1931. -16 p.
- *Doine de dragoste din regiunea Cohalmului județul Târnava Mare.* București: Tipografia Bucovina - E. Torouțiu, 1931. 32 p.
- *Doine de război (1914-1919) din regiunea Cohalmului județul Târnava Mare.* București: Tipografia Bucovina - E. Torouțiu, 1931. - 32 p.
- *Cântece ostășești din regiunea Cohalmului - județul Târnava Mare.* București: Tipografia Bucovina - E. Torouțiu, 1931. 32 p.
- *Strigături de ospăț din comuna Paloș.* București: Tipografia Bucovina - E. Torouțiu, 1931. - 32 p.
- *Doine de jale din regiunea Cohalmului, județul Târnava Mare.* - București: Tipografia Bucovina - E. Torouțiu, 1931. 32 p.

- *Strigături de joc din județul Sibiu.* - Sibiu: Tipografia Săteanul, 1940. - 32 p.
- *Flori sibiene. Folclor.* - Sibiu: Tipografia Săteanul, 1941. - 88 p.
- *Patriotism ardelean. Poezii populare.* Sibiu: Tipografia Cartea Românească din Cluj, 1945. - 32 p.
- *Poezii populare din sudul Ardealului. Târnave. Cântecul Rozaliei Cernea. Nunta la Paloș.* - În: Folclor din Transilvania. București: Editura pentru Literatură, 1962. Vol.2, p. 5-96, 97-140, 141-196.
- *Comori din Ardeal.* - București: E.P.L., 1966. - Vol.4. - 531 p. - (Seria Folclor din Transilvania).

Referințe:

- Bîrlea, Ovidiu. *Gheorghe Cernea.* - În: Revista de Etnografie și Folclor, 10, nr. 4, 1965, p. 424.
- Constandin, Clemente. *Lada de zestre. Obiceiuri și tradiții din județul Hunedoara.* Deva: I.P.C.J.H.; Editura Destin, 1988, p. 133-139.
- Datcu, Iordan. *Dicționarul etnologilor români.* - București: Saeculum, 1998. Vol.1, p. 156-157.
- Datcu, Iordan; Stroescu, S.C. *Dicționarul folcloriștilor.* - București: Editura Științifică și Enciclopedică, 1979, p. 130, 131.
- Popa, Ioan. *Moștenirea lui Gheorghe Cernea.* - În: Gazeta de Transilvania. - 20, nr.1593, 21 mai 1995.
- Teodorescu, Doina; Gheorghe Cernea. *Căutătorul și păstrătorul comorilor spirituale din sudul Ardealului în perioada 1914-1965.* - În: Anuarul „Fundatia pentru istoria Prahovei”, vol. 7, 1995, p. 1966-1968.

CHINDLER, NICOLAE

(1920-1993) - *chimist, publicist*

Născut la 5 octombrie 1920, în orașul Hațeg, județul Hunedoara. Școala primară în orașul natal, studii liceale la Orăștie, studii universitare la Facultatea de Chimie din Cluj. După absolvirea studiilor universitare, lucrează la Combinatul Siderurgic Hunedoara, până în anul 1981, când se pensionează. S-a impus ca unul dintre cei mai preocupați cercetători privind istoria mineritului și metalurgiei fierului, din ținuturile Hunedoarei, publicând numeroase studii și articole în acest domeniu.

Încetează din viață în anul 1993, în municipiul Hunedoara.

Lucrări publicate:

- *Combinatul Siderurgic Hunedoara. Tradiție și progres în siderurgie. 1884-1974.* București, 1974. - 296 p.
- *Combinatul Siderurgic Hunedoara.* Al-bum, 1974. - 50 p.

Articole din periodice:

- *Contribuții la istoria metalurgiei feroase în împrejurimile Hunedoarei.* - În: Metalurgia. - 21, nr. 5, 1969, p. 313. - (în colaborare cu G. Popa).
- *Începuturile producției de fontă în împrejurimile Hunedoarei.* - În: Metalurgia. - 22, nr. 9, 1970, p. 593. - (în colaborare cu G. Popa).
- *Producția de fontă la Govășdia. (I).* - În: Metalurgia. - 23, nr.7, p. 458; nr. 24, 1971. (în colaborare cu G. Popa).
- *Uzinele de fier din Hunedoara în perioada 1920-1944.* - În: Metalurgia. - 27, nr.4, 1975, p. 206-214. - (în colaborare cu G. Popa).
- *Aspecte ale începuturilor metalurgiei moderne a fierului în Valea Cernei.* - În: Sargetia. - 13, 1977, p. 341-353. - (în colaborare cu Ioachim Lazăr).
- *Începuturile producției de fontă la Hunedoara.* - În: Metalurgia. - 25, nr.11, 1979, p. 728. - (în colaborare cu G. Popa).

Referințe:

- Lazăr Ioachim. *Nicolae Chindler. 1920-1993.* - Hunedoara, 2000. - (Multigr).

CHIRCEV-PÂRVA, ELENA

(n.1955) - *lector universitar, doctor în muzicologie*

S-a născut la 10 iunie 1955, în Deva, județul Hunedoara. Absolventă a Liceului de Muzică și Arte Plastice din Deva (1974). Urmează Conservatorul de Muzică „Gheorghe Dima” din Cluj-Napoca, Facultatea de Pedagogie, Compoziție Muzicală, Muzicologie, Secția de Pedagogie. Licențiată în 1978 cu teza: „Ritmul - element de bază al limbajului muzical”. A urmat cursuri de perfecționare; asistență la cursurile de muzicologie ale prof. univ. dr. Romeo Ghircoiașiu (1978-1979) și paleografie muzicală bizantină ale asist. univ. Gheorghe Petrescu (1977-1978). Profesor gr. I (1993). După terminarea studiilor universitare, este repartizată la Școala de Muzică și Arte Plastice din Cluj-Napoca (1978-1987; 1990-1993), ca profesoară de teorie, solfegiu și vioară. Cadru asociat la Conservatorul de Muzică „Gheorghe Dima”, din

Cluj la disciplinele: etnomu-zicologie (1985-1987), paleografie muzicală bizantină, folclor muzical (1990-1993), apoi detașată la Conservatorul „Gheorghe Dima” în funcția de lector suplinitor pentru specialitățile folclor, etnomuzicologie și paleografie muzicală bizantină (1987-1990). Lector universitar titular la Academia de Muzică „Gheorghe Dima” (1993). Doctor în muzicologie, specializarea stilistică muzicală cu teza: „Muzica românească de tradiție bizantină între neume și portativ” (conducător științific prof. univ. dr. Valentin Timaru). Membră a formației corale „Antifonia” (1974-1978; 1983-1988), cu care a susținut concerte, a participat la festivaluri muzicale. Înregistrări la radio în țară și străinătate (Belgia și Franța). Membră fondatoare a formației instrumentale „Viola” a Sindicatului Învățământului Cluj-Napoca (1978-1981), și a Centrului de Studii Bizantine din Iași. A realizat culegeri de folclor muzical, sub îndrumarea prof. univ. Traian Mârza și a asistentului univ. Gheorghe Petrescu, în zona Oaș (1977); Săliște, județul Hunedoara (1977; 1978); Ceișoara, județul Bihor (1987), Borza, județul Sălaj (1987) și altele. Organizează cursul „Prietenii muzicii” cu elevi de la o școală din Cluj-Napoca (1983-1985). În cadrul „Zilelor culturii clujene” (1988), organizează dezbateri cu tema: „Argumente etnomuzicologice ale ideii de unitate națională”. Participă la activități de perfecționare a cadrelor didactice din învățământul preuniversitar (disciplina folclor în perioada 1986-1989); examene de grad și îndrumare pentru lucrări metodice în sprijinul obținerii gradelor didactice și elaborarea lucrărilor de diplomă pentru studenți.

Redactor la postul de radio „Renașterea”, al Arhiepiscopiei Vadului Feleacului și Clujului (1999).

Articole apărute în periodice:

- *Conceptul arhitectonic și dramaturgia în „Miorița” de Paul Constantinescu.* - În: *Lucrări de muzicologie.* - Vol. 18. - Cluj-Napoca, 1985.
- *Un manuscris anonim de muzică bizantină din colecția Bibliotecii Conservatorului „Gheorghe Dima”.* - În: *Biblioteca și cercetarea.* - Vol.14, 1989.
- *Anton Pann - editor de muzică bizantină.* În: *Biblioteca și cercetarea.* - Vol.15, 1990.
- *Aspecte ale transcrierii muzicii psaltice în notație lineară.* - În: *Colocvii, Filarmonica Iași,* 1995.
- *Formule melodice în cântările bisericești ale lui Dimitrie Cunțanu.* - În: *Byzantion.* Vol.2, 1995.
- *Melodica Doxologiilor din Catavasierul tipărit la Buzău în 1856.* - În: *Byzantion romanicon.* - Vol.3, 1996.
- *Priceasna - în colecții de cântări bisericești din Transilvania și Banat.* - În: *Byzantion romanicon.* - Vol.4, 1997.
- *Cântările Sfintei Liturghii transcrise în notație lineară de Traian Vulpescu.* - În: *Acta musicae byzantinae.* - Iași. - Vol. 1, nr. 1, apr. 1999.
- *Muzica de strană bănățeană în viziunea preotului Terentius Bugariu.* - În: *Acta musicae byzantinae.* - Iași. - Vol. 2, 2000.
- *Irmoasele din colecția de cântări bisericești a lui D. Cunțanu și relația lor cu muzica psaltică.* - În: *Acta musicae byzantinae.* Iași. - Vol. 3, 2000.

Referințe:

- Lechințan, Vasile. *Lector univ. dr. Elena Chircev-Pârva.* Fișă biobiblio-grafică, 2000. (Multigr).

CHIRICA, NECULAI

(1920-1995) - scriitor, traducător

Născut la 6 decembrie 1920, în satul Hilița, comuna Costuleni, județul Iași. Urmează Liceul la Iași, apoi Facultatea de Drept din București (1947-1949). Ofițer activ de cavalerie, invalid de război (1941). Profesor de fizică-chimie și științe naturale în fostul raion Topoloveni, Argeș; avocat pledant la Topoloveni (1955-1960). În 1960, se stabilește la Hunedoara, unde a funcționat ca șef serviciu juridic la Consiliul Popular Municipal (1961-1980); avocat pledant la Judecătoria Hunedoara (1960). Debutează în literatură, în 1936, cu poemul „Ștefan către Bogdan”, în revista „Cuget Moldovenesc”, care apărea la Iași, poem republicat de Nicole Iorga, în revista „Neamul românesc către popor”, nr. 14-15, din iul. - aug. 1940. În perioada 1960-1985, este președintele Cenaclului „Flacăra” al scriitorilor din municipiul Hunedoara. Membru al Uniunii Scriitorilor din România - Asociația Scriitorilor din Brașov (din 1971). Debutează ca traducător, în 1974, cu „Sonete”, de William Shakespeare, prima traducere integrală în românește, apărută la Editura Minerva, în colecția „Biblioteca pentru toți”. În anul 1983, debutează cu volumul de sonete „Simfonie în albastru”, dovedind o desăvârșită tehnică a formelor fixe. În 1985 și 1993, i se acordă Premiul de poezie al Filialei Uniunii Scriitorilor din Brașov.

S-a stins din viață la Hunedoara, în anul 1995.

Colaborări:

„Astra”, „Neamul Românesc”, „Orizont”, „Ramuri”, „Ritmuri”, „Contemporanul”, „România literară”, „Flacăra”, „Secolul XX”, „Steaua”, „Viață Românească”, „Luceafărul”, „Transilvania”, „Tribuna”, „Ritmuri hunedorene”, „Constelația Dragonului”, „Scînteia”, „Drumul socialismului”, „Flacăra Hunedoarei”, „Cuvântul liber” etc.

Redactor la antologiile literare:

„Însemnări noi pe vatra veche”, „Pasărea de foc” (1976), „Panteonul nestinsei iubiri” (1976), „Prin vind prin flacăra” (1981).

Colaborator la antologiile:

„Încredere” (1964), „Luceferi de metal” (1966), „Dăruire” (1973), „La lumina zilei” (1979).

Lucrări publicate:

- *Lâna de aur*. - Deva: Comitetul de Cultură și Educație Socialistă al Județului Hunedoara, 1978. - 16 p.
- *Simfonia în albastru*. - București: Edi-tura Cartea Românească, 1984. - 64 p. (Volum distins cu Premiul Asociației Scriitorilor din Brașov, pe anul 1983).
- *Melancolie*. Sonete. - București: Editura Eminescu, 1990. - 84 p.

Lucrări în colaborare:

- *Sub cerul purpuriu al Hunedoarei. File din istoria de ieri și de azi a municipiului Hunedoara*. - Hunedoara, 1976. - 224 p. 60 f. ilustr. - (Viorel Răceanu).
- *Incursiuni în fantastica realitate. Nouă priveliști hunedorene*. - București: Editura Eminescu, 1982. - 300 p. - (Valeriu Bârgău; Tiberiu Dăioni).
- *Utopia profesorului Dunca*. - București: Editura Eminescu, 1983. - 287 p. - (Valeriu Bârgău).

Traduceri:

- *Din operele magistrului François Villon. Balade*. - În tălmăcirea lui Neculai Chirica. Prefață de Edgar Papu. - București: Editura Albatros, 1975. - 148 p. - (Cele mai frumoase poezii).
- Shakespeare, William. *Sonete și poeme*. Traducere de Neculai Chirica. București: Editura Minerva, 1974. -156 p. - (Biblioteca pentru toți; 800).
- Villon, Francois. *Poezii. Operele complete ale magistrului François Villon*. Tălmăcite, prezentate și adnotate de Neculai Chirica. București: Editura Minerva, 1983. - 238 p. (Biblioteca pentru toți).

Referințe:

- Balotă, Nicolae. *Din nou Villon*. - În: România literară, nr. 11, 11 mar. 1976.
- Bârgău, Valeriu. *Poet, traducător și animator*. - În: Contemporanul, nr. 8, 15 feb. 1985, p. 4.
- Bârgău, Valeriu. *Poet al Hunedoarei. (65 de ani de la nașterea poetului Neculai Chirica)*. În: Contemporanul. 3, 17 ian.1986, p.4.
- Bârgău, Valeriu. *In memoriam: Neculai Chirica*. Interviu cu scriitorul Neculai Chirică, realizat de Valeriu Bârgău. (Apărut postum). - În: Ardealul literar și artistic. 3, nr. 6, 1998, p.14.
- *Neculai Chirica: Biobibliografie*. - Deva: Biblioteca Județeană Hunedoara - Deva, 1985, 23 p. multigr.
- Cioculescu, Șerban. *François Villon în versiune integrală: I-II*. - În: România literară, 16, nr.17, 28 apr. 1983, p. 7.; 16, nr. 18, 5 mai 1983, p.7.
- Costinescu, Florin. *Vârstele oțelului și ale poeziei*. - În: Luceafărul, nr. 39, 25 sept. 1976, p. 1, 2.
- Covaci, Al. *Carte străină: din operele magistrului François Villon*. - În: Orizont. nr. 47, 21 nov. 1975.
- Guga, Silviu. *François Villon în traducerea lui Neculai Chirica*. - În: Drumul socialismului. - 35, apr. 1983, p. 3.
- Moș, Mircea. *Fișe pentru un posibil dicționar*. - În: Ritmuri hunedorene, iul. 1979, p. 5.
- Papu, Edgar. *Prefață*. - În: Din operele magistrului Francois Villon. Balade. București: Editura Albatros, 1975, p. 512.
- Pora, Mircea. „*Simfonia în albastru*” de Niculai Chirica. - În: Orizont. - 5 ian. 1985.
- *Poeți hunedoreni. Azi: Neculai Chirica*. - În: Renașterea Hunedorei, 1, nr.1, 17 feb. 1990, p.1.
- Stoie, Nicolae. *Mărturie pentru existența provinciei literare*. - În: Astra, nr. 6, iun 1973.
- Tomozei, Gheorghe. *Voci ale artei*. - În: Informația Bucureștiului. - 30 iul 1974.

„Sonetele volumului de debut al lui Neculai Chirica („Simfonie în albastru”, 1983) cunoscut ca un excelent traducător de poezie franceză veche, îl înfățișează pe autor drept un poet în adevăratul sens al cuvântului, cu un univers al temelor și al simbolurilor proprii, stăpân pe o desăvârșită tehnică a canonului prozodic, care-l înscrie în linia - îndeajuns de rară astăzi la noi - a scriitorilor cu cultul dificultăților rafinate ale formei fixe”. (Alexandru Condeescu. În: Luceafărul, 28 ian. 1984, p.6.)

„Mai înainte de-a traduce și-a așterne pe hârtie, Neculai Chirica a trăit fiecare cuvânt a lui Villon, i-a simțit toată vibrația, și a intuit toate implicările lui dimensiuni. L-a recreat, de aceea, pe marele poet francez într-o frumoasă, caldă și colorată limbă românească.” (Edgar Papu. *Prefață*. - În: Din operele magistrului François Villon. Balade. - București: Editura Albatros, 1975.)

CHIRILĂ, EUGEN I.

(1921-1991) - istoric, arheolog, numismat

Născut la 15 septembrie 1921, la Hațeg, județul Hunedoara. Urmează Liceul „Aurel Vlaicu” din Orăștie. Studii universitare la Cluj - Sibiu (1944). Cercetător științific principal la Institutul de Istorie și Arheologie Cluj. (1943-1983) Membru la American Numismatic Society (1970). A introdus în istoriografia noastră sistemul de publicare „monografică” al tezaurelor monetare. A abordat primul cercetarea sistematică a tezaurelor transilvane din sec. XVI-XVII, valorificând un imens material numismatic aflat în muzeele din Transilvania. Contribuții privind cercetarea vieții romane și problema continuității în Dacia, precum și aspecte de istorie economică și socială ale Transilvaniei în sec. XVI-XVII.

S-a stins din viață la 5 aprilie 1991, la Cluj - Napoca.

Lucrări publicate:

- *Tezaurul Feudal de la Gurba*, 1968 (în colab.).
- *Tezaurul monetar de la Căprioru*, Târgoviște, 1969 (în colab.), 44 p.
- *Ein dakischer Münzhort von Nordwestsiebenbürgen*. - Cluj, 1970, 16 p. + 4 pl.
- *Tezaure monetare din nordul Transilvaniei, sec. XVI-XVIII*. - Cluj, 1970. 112 p.+ 10 pl.
- *Tezaure și descoperiri monetare din colecția Muzeului județean Maramureș*. Baia Mare, 1971. - 76 p.+ 11 pl.
- *Der Münzhort von Șilindia*. - Oradea, 1972. 92 p. + 36 pl.
- *Das Römerlager von Buciumi*. - Cluj, 1972. 150 p. + 142 pl.
- *Münzen aus der Sammlung des Museums der Stadt Sighișoara*. Sibiu, 1972. - 87 p. + 18 pl.
- *Drei Münzhorte des 4. Jhs. aus dem Banat*. Timișoara, 1974. - 104 p. + 35 pl.
- *Der Münzhort von Mihai Viteazul*. - În: Anuarul Institutului de Istorie din Cluj. 18, 1975, p. 337-349.
- *Descoperiri monetare antice în Transilvania*. - În: Studii și Cercetări de Antropologie, nr.19, 1975, p. 45-51. - (Ion Stratan); În: Acta Musei Porolissensis. 2, 1978, p. 59-61.
- *Repertoriul arheologic al județului Cluj*, 1992 (în colab.).

Referințe:

- *Clujeni ai secolului 20. Dicționar esențial* - Cluj-Napoca: Casa Cărții de Știință, 2000, p. 71.
- *Enciclopedia istoriografiei românești* București: Editura Științifică și Enciclopedică, 1978, p. 95.

CIBIȘESCU, IULIA

(n.1966) - lector universitar, compozitoare, dirijoare

S-a născut la 2 mai 1966, în Deva. Urmează Liceul de Muzică din Cluj-Napoca (1972-1984). Studii universitare la Academia de Muzică Cluj-Napoca (1985-1990), studiul compoziției cu acad. prof. dr. Cornel Țăranu; studiul dirijatului de orchestră, cu prof univ. Emil Simon și prof. univ. Petre Sbârcea (1991-1996). Licențiată în compoziție și în dirijat orchestră. Profesor de armonie, contrapunct, teorie, istoria muzicii la Liceul de Muzică Cluj-Napoca (1990-1995); asistentă universitară (1995), lector universitar (1999), la Academia de Muzică Cluj-Napoca. În 1992, pune bazele primei formații de muzică contemporană „Art Contrast”. Membră a Uniunii Compozitorilor și Muzicologilor din România (1992). Doctorandă la disciplina „Stilistică muzicală”, conducător acad. prof. dr. Cornel Țăranu. Participă la „Festivalul internațional al tinerilor dirijori” - Bușteni, 1994; „Festivalul tinerilor dirijori” - Craiova, 1995 și 1996. Susține concerte la pupitrele filarmonicilor din Ploiești, Sibiu, Craiova, Brașov, Târgu-Mureș, Botoșani. Participări la ateliere de compoziție - Bușteni, 1992; cursul internațional de compoziție, 1993; cursul de compoziție - Bușteni, 1994, 1995, 1996, 1997; „Festivalul de tineret”, atelier de compoziție, Bayreuth (Germania), 1995, 1996; „Centre Acanthes”, cursuri de compoziție, Villeneuve les Avignon, Franța, 1996; „Internationaler Meisterkurs für Komposition” - Reinsberg (Germania) 1997.

Premii obținute:

Premiul Academiei de Muzică, Cluj-Napoca (1986); Premiul I la Concursul „Gheorghe Dima”, Cluj-Napoca (1988); Premiul I la „Festivalul artei și creației studențești”, Iași (1989); Premiul Uniunii Compozitorilor, la Concursul de Compoziție „Gheorghe Dima”, Cluj-Napoca (1990); Premiul Jean și Constantin Bobescu la „Festivalul tinerilor dirijori”, Craiova, 1995; Premiul „Lucian Blaga” la Concursul „Lucian Blaga”, Sebeș (1996); Premiul I la Concursul Național de Compoziție, Iași (1996); Premiul Televiziunii Române la Concursul Național de Compoziție, Iași (1996); alte premii și mențiuni.

Compoziții:

- Două lieduri pentru soprană și pian, 1986.
- Două Coruri mixte pe versuri populare, 1986.
- Sonata pentru pian, 1987.
- Passacaglia pentru pian, 1987.
- Trio pentru suflători de lemn, 1988.
- Poemul coral „Humanitas”, 1988.
- Concert pentru orchestră de coarde, 1988.
- Sonata pentru voce și contrabas, 1989.
- Cantata I - „Înălțarea” pentru mezzo-soprană, bariton și orchestră de cameră, 1989.
- Cantata a II-a pentru mezzosoprană și 5 instrumente, 1989.
- Simfonia I, 1990.
- Cvartet de coarde nr. 1, 1990.
- Sonata pentru flaut și pian, 1991.
- „Poèmes pathétiques” pentru cor mixt, 1991.
- „Evoluții” pentru orchestră, 1992.
- Poezii pentru cvartet de coarde, 1993.
- „Melancolia Egeei”, lieduri pentru soprană, mezzosoprană și pian, 1993.
- Sonata I pentru violă și pian, 1994.
- Cantata a III-a „I have a dream” pentru alto, mezzosoprană, soprană și 6 instrumente, 1995.
- Fantezia și tocatta pentru flaut solo, 1995.
- Patru numere din opera colectivă de cameră „Judische Glück”.
- Lieduri pentru soprană și orchestră de cameră, 1996.
- Sonata pentru clarinet solo, 1996.
- „Cântec și dans” pentru clarinet și 3 percuționiști, 1996.
- Suită pentru orchestră, 1997.
- Duo pentru violă și violoncel, 1997.
- Cantata a IV-a : „De Santa Maria” pentru mezzosoprană și 5 instrumente, 1997.
- „Memento” pentru 2 violonceli, 1997.
- Ciclul de lieduri „Sentimentul eonic” pentru soprană și violă, 1997.
- Trei lieduri pentru soprană și pian, 1997.
- Două miniaturi corale pe versuri proprii, 1997.
- Sonata a II-a pentru violă și pian, „Fantasia quasi una sonata”, 1998.
- Trei lieduri pentru tenor, violă și pian, 1998.
- Suită pentru vioară solo „Șapte versuri de Bacovia”, 1998.
- Patru piese pentru clarinet și vioară, 1998. Concert pentru violă și orchestră de coarde, 1998.
- Cvartet de coarde nr. 2, 1999.
- Cvartet cu clarinet, 1999.

Volume de poezii:

- Ascunzișuri de măști, 1995.
- Taina egipteană, 1997.

Referințe:

- Clujeni ai secolului 20. Dicționar esențial Cluj-Napoca: Casa Cărții de Știință, 2000, p. 72, 73.
- Lechințan, Vasile. *Lector univ. Iulia Cibîșescu*. Fișă biobibliografică. - Cluj-Napoca, 2000. - (Multigr).

CIMBRU, MIHAI

(n. 1925) - profesor, jurist, traducător.

Născut la 7 martie 1925, în comuna Cuciurul Mare, județul Cernăuți (Nordul Bucovinei), într-o familie de învățători (fiind cel mai mare din trei copii).

Urmează școala primară în comuna natală. În anul 1936, este admis prin concurs la Liceul Militar „Ștefan cel Mare” din Cernăuți, astăzi Colegiul Militar „Ștefan cel Mare” din Câmpulung Moldovenesc. A absolvit, cu rezultate foarte bune, în 1944, același liceu refugiat la Timișoara, ca urmare a ocupării Nordului Bucovinei de către Uniunea Sovietică. La liceu l-a avut profesor pe cunoscutul eminescolog Augustin Z. N. Pop. În vara lui 1944, și-a luat examenul de bacalaureat la același liceu, ca fruntaș al promției și în toamnă s-a înscris la Facultatea de Litere și Filosofie și la Facultatea de Drept a Universității din București pe care le-a urmat în același timp. La filosofie i-a avut ca profesori pe

Dimitrie Gusti, Tudor Vianu, Mihail Ralea, iar la drept pe Istrate Micescu, Vintilă Dongoroz, Mircea Manolescu. În 1948, a absolvit Facultatea de Litere și Filosofie și în 1950, a obținut licența în drept tot la Universitatea din București. La începutul activității, a fost profesor de limba română; ulterior a activat în domeniul economic, la Banca Națională și Banca de Investiții, ajungând șef de serviciu. Din 1962, a trecut în sectorul de poștă și telecomunicații, unde a ocupat funcția de șef serviciu și timp de douăzeci de ani, director adjunct pentru județul Hunedoara, de unde s-a pensionat în toamna anului 1989. Din 1951, locuiește în Deva. Pe plan profesional, a coordonat activitățile de poștă, difuzarea presei și filateliei, pentru care a inițiat și organizat numeroase expoziții județene și interjudețene. A fost aproape două decenii președintele Filialei Municipale Deva a Societății Române de Cruce Roșie contribuind la realizarea unor importante acțiuni umanitare pe plan local și național. Bun cunoscător al limbilor franceză și germană, a participat la conferințe și congrese interne și internaționale, fiind încadrat în delegații oficiale la Sofia, Belgrad, Budapesta, Köln (R.F.G.), Viena și în fosta Uniune Sovietică (Kiev, Leningrad, Riga, Moscova). A prezentat expuneri și conferințe pe teme profesionale și de cultură generală utilizând bogata sa bibliotecă personală. A tradus din limba franceză și publicat, volumul „Arta Iubirii”, opera poetului latin Publius Ovidius Naso, și recent a elaborat antologia de texte evocatoare închinată lui Ștefan cel Mare și Sfânt, cu prilejul împlinirii a cinci veacuri de la trecerea în eternitate a marelui voievod. Are în lucru mai multe proiecte printre care un studiu despre legenda lui Faust și spiritul faustic, precum și o culegere de gânduri pentru fiecare din zilele unui an.

Lucrări publicate:

- *Ovidius, Publius Naso. Arta iubirii.* Traducere din limba franceză de Mihai Cimbru. - Deva: Emia, 2002.
- *Ștefan cel Mare și Sfânt.* - Deva: Emia, 2004.

Referințe:

- *Mihai Cimbru. Fișă biobibliografică.* - Deva, 2004.

CIOBANU, LIZUCA

(n. 1965) - *traducătoare*

S-a născută la 15 noiembrie 1965, în Deva; fiica lui Radu Ciobanu, scriitor, și al Nicoletei Ciobanu, profesoară. A urmat liceul „Decebal” Deva, promoția 1984. Absolventă a Universității de Vest din Timișoara, Facultatea de Filologie, Secția franceză-română, promoția 1989. Preparatoare, apoi asistentă la Catedra de limbă franceză a Facultății de Filologie a Universității de Vest din Timișoara. Din 1992, stabilită în Germania, la Ludwigshafen am Rhein.

Traduceri în volum:

- *Napoleon Bonaparte. Manualul comandantului.* Maxime alese și prefațate de Jules Bertaut. Traducere și note de Lizuca Popescu Ciobanu. - Timișoara: Ed. Helicon, 1996. - 144 p.
- *Gusdorf, Georges. Mit și metafizică. Introducere în filozofie.* Traducere de Lizuca Popescu Ciobanu și Adina Tihu. Coordonator traducere: Maria Țenchea. - Timișoara: Editura Amarcord, 1996. - 259 p.
- *Nordon, Didier (sub direcția). Plictiseala - melancolie fecundă.* Traducere de Lizuca Ciobanu, Dana Gheorghiu. - Timișoara: Editura Amarcord, 2001. - 193 p.

Traduceri în reviste:

- *Ciobanu, Radu. Ein falsches Mythos - Dracula.* - În: „*Archenoah*”, München, nr. 1-2 (14-15), Jan. -Jun. 1998.
- *Allende, Isabel. Micul Heidelberg.* - În: „*Arhipelag*”, nr. 1-2, 2000.
- *Doderer, Heimito von. Între două vârste.* Fragment din romanul *Strudlhofstiege*. - În: „*Arhipelag*”, nr. 4, 2000.
- *Doderer, Heimito von. Pasajul Strudlhof.* Fragment din romanul *Strudlhofstiege*. - În: „*Orizont*”, nr. 10, octombrie, 2002.
- *Doderer, Heimito von. Sărutul din gând.* Fragment din romanul *Strudlhofstiege*. - În: „*Arhipelag*”, nr. 1-2, 2002.
- *Agacinski, Sylviane. Parfumul unei femei.* fragment din volumul *Le passeur de temps*. - În: „*Semne*”, nr. 2, 2004.

Referințe:

- *Călinescu, Alexandru. Din nou despre plictis.* - În: *Dilema* nr. 445, 7 sept., 2001.

CIOBANU, RADU

(n.1935) - scriitor, publicist

Născut la 8 martie 1935, în Timișoara. Fiul lui Silviu Ciobanu, avocat, și al Dorinei născută Demian. Absolvent al Liceului „C.D. Loga” din Timișoara (1953). Urmează patru ani, fără a termina studiile, Institutul Agronomic din Timișoara (1954-1958), apoi Facultatea de Filologie, Secția Limba și Literatura Română a Universității „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca (1959-1964). De la absolvirea facultății, stabilit la Deva. Profesor la Dobra, județul Hunedoara (1964-1965) și la Liceul nr. 2 din Hunedoara (1965-1972). Temporar (1967-1968), metodist pentru problemele de literatură la Casa Regională a Creației Populare din Deva. Debutază în revista „Scrisul bănățean”, în 1958, cu povestirea *Băiatu*. În 1970, debutează editorial la Editura Albatros, cu volumul de povestiri *După-amiaza bătrânului domn*. Membru al Uniunii Scriitorilor din România (1972). Din 1972, scriitor profesionist. În perioada 1977-1988 conduce revista vorbită, cu periodicitate lunară, „Amfiteatrul artelor”, la Casa de Cultură din Deva. Din 1994, membru în colegiul de redacție și editorialist al revistei de etnografie și folclor „Miorița”, Deva. Din 1998 până în 2003, director al revistei de cultură „Arhipelag” din Deva. Din 2004, redactor-șef al revistei de cultură „Semne”, Deva.

Premiul pentru proză al Uniunii Scriitorilor pentru romanul *Crepuscul*, 1972. Titlul de Cetățean de Onoare al Municipiului Deva pentru „activitatea scriitoricească și publicistică”, 1993. Premiul pentru critică acordat de revista „Semne” la Festivalul Internațional de Poezie, Deva, 2001. Premiul de Excelență al Filialei Timișoara a Uniunii Scriitorilor din România, 2002. Premiul Opera Omnia la a V-a ediție a Festivalului Internațional de Poezie Emia, 2004.

Colaborări:

„Scrisul bănățean”, „Orizont”, „România literară”, „Vatra”, „Tribuna”, „Steaua”, „Transilvania”, „Convorbiri literare”, „Contemporanul”, „Cronica”, „Tomis”, „Lucașfăruș”, „Arhipelag”, „Semne”, „Miorița”, „Reflex”, „Cafeneaua literară”, „A Treia Europă”, „Observator - München”, „Arhenoah” (München) etc.

Lucrări publicate:

- *După-amiaza bătrânului domn*: proză scurtă. - București: „Albatros”, 1970. - 143 p.

- *Crepuscul*: roman. - București: Editura Eminescu, 1971. - 296 p.
- *Zilele*: roman. - București: „Albatros”, 1972. - 264 p.
- *Treptele Diotimei*: roman. - București: Editura Eminescu, 1974. - 488 p.
- *Dreptul de a începe*: roman. - București: Editura Eminescu, 1974. - 196 p.
- *Povești penru trei seri*: - proză pentru copii. - Timișoara: „Facla”, 1975. - 34 p.
- *Nemuritorul albastru*: roman. - București: Editura Eminescu, 1976. - 380 p.
- *Ultima vacanță*: roman. - București: „Albatros”, 1977. - 160 p.
- *Vămile nopții*: roman. - București: „Albatros”, 1980. - 216 p.
- *Linia și sfera*: roman. - București, Editura Militară, 1982. - 224 p.
- *Heralzii*: roman. - București: „Albatros”, 1983. - 278 p.
- *Călărețul de fum*: roman. - București: Editura Militară, 1984. - 271 p.
- *Casa fericiților*: roman. - București: „Cartea Românească”, 1986. - 280 p.
- *Arhipelagul*: roman. - Timișoara: „Facla”, 1987. - 283.
- *Roata lumii*: roman. - București: Editura Militară, 1988. - 191 p.
- *Crepuscul*: ediția a doua. - Timișoara: „Helicon”, 1992. - 223 p.
- *Călărețul de fum*: ediția a doua. - București: Editura Eminescu, 1994. - 352 p.
- *Mic dicționar de cultură religioasă*: Timișoara: „Helicon”, 1994. - 287 p.
- *Dicționarul rostirilor biblice*: Timișoara: „Helicon”, 1996. - 251 p.
- *Jurnal 1980-1984*: Timișoara: „Amar-cord”, 1999. - 240 p.
- *Mic dicționar de cultură religioasă*: ediția a doua revăzută. - Deva: „Emia”, 2003.
- *Țărnuțelul târziu. Jurnal 1985-1990*: Deva: „Emia”, 2004.
- *Steaua fiecăruia*: Roman. - Timișoara: „Excelsior Art”, 2004.

Traduceri:

- *Osusestviaetsia mecita (Se înfăptuiește visul - selecțiuni din romanul Heralzii)*, Biblioteca Rumânia, București, nr. 12, 1978;
- *Sumerki (Crepuscul)*, Traducere de M. Landman și Svetlana Florințeva, Hudojestvennaia Literatura, Moskva, 1983;
- *Der Nachmittag des alten Herrn (După-amiaza bătrânului domn)*, În: vol. *Erkundungen II. 35 rumänische Erzähler*, traducere de Eva Behring. Verlag Volk und Welt, Berlin, 1985;
- *Ein falsches Mythos - Dracula (Un fals mit - Dracula)*, traducere de Lizuca Popescu-Cioban: În: „Archenoah”, Zeitschrift zur Förderung multikultureller Beziehungen, München, nr. 1-2, 1998.

Colaborări la volume colective:

- *Se naște o lume*. Culegere de proză românească antifascistă. Ediție îngrijită de Gheorghe Iacob și Cornel Popescu. București: „Albatros”, 1974;
- *Viitorul omenirii în conștiința contemporană*. Realizatorul ediției Victor Isac. București: Editura Politică, 1980;
- *Romanul românesc în interviuri*. O istorie autobiografică. Antologie, sinteze biografice și indice de Aurel Sasu și Mariana Vartic. Vol. I, partea a II-a. București: „Minerva”, 1985;
- Mikó Ervin, *Întâlnire cu anul 2000*, Cluj-Napoca: „Dacia”, 1989.
- *In memoriam Ovid Densusianu. 1873-1938*. Deva, 1994; Acta Musei Devensis.
- *Antologia copilăriei*. Antologie îngrijită de Paulina Popa și Maria Razba. - Deva: „Emia”, 1998.
- Hurubă, Dumitru, *De vorbă cu....* Timișoara: „Eubeea”, 1999.
- *Tratat despre melancolie*. O propunere de Violeta Dumbrăveanu. - Timișoara: „Eurostampa”, 2001.

Referințe:**În volume:**

- Birăescu, Aquilina; Zărie, Diana. *Scritori și lingviști timișoreni (1945-1999)*. Dicționar bibliografic. - Timișoara: Editura Marineasa, 2000.
- Braga, Mircea; *Când sensul acoperă semnul*. - București: Editura Eminescu, 1985.
- Cosma, Anton. *Romanul românesc și problematica omului contemporan*. - Cluj, „Dacia”, 1977.

- *Dicționar analitic de opere literare românești*. vol. IV, Q-Z. Coordonare și revizie științifică: Ion Pop. Cluj-Napoca: Casa Cărții de Știință, 2003.
- *Dicționar cronologic. Literatura română*. Coordonatori: I.C. Chițimia, Al. Dima. București: Editura Științifică și Enciclopedică, 1979.
- *Dicționarul cronologic al romanului românesc de la origini până în 1989*. - București: Editura Academiei, 2004.
- Luchescu, Gheorghe. *Din galeria personalităților timișene*. - Lugoj: Editura Dacia Europa Nova, 1996.
- Odangiu, Marian. *Romanul politic*. - Timișoara: „Facla”, 1984.
- Popa, Marian. *Dicționar de literatură română contemporană*. Ediția a doua revăzută și adăugită; București: Editura Albatros, 1977.
- Razba, Maria. *Personalități hunedorene (sec. XV-XX)*. Dicționar. - Deva: Biblioteca Județeană „Ovid Densusianu”, 2000.
- Ruja, Alexandru. *Parte din întreg*. - Timișoara: Editura de Vest, 1994.
- Ulici, Laurențiu. *Literatura română contemporană*. vol. I. *Promoția '70*. - București: Editura Eminescu, 1995.
- Ungureanu, Cornel. *Proză și reflexivitate*. - București: Editura Eminescu, 1977.
- *Who's who în România*. Ediție princeps 2002. - București: Pegasus Press, 2002.
- Zăciu, Mircea; Papahagi, Marian; Sasu, Aurel. *Dicționarul scriitorilor români, A-C*. - București: Editura Fundației Culturale Române, 1995.

În periodice (selectiv):

- *Alexiu, Lucian*. - În: Orizont, nr. 11, 1976; nr. 26, 1980.
- *Ardeleanu, Virgil*. - În: Steaua, nr. 22, 1972.
- *Balotă, Nicolae*. - În: România literară, nr. 25, 1971; nr. 36, 1971.
- *Borșoș, Mihai*. - În: Arhipelag, nr. 1-2, 2000.
- *Bota, Ionel*. - În: Echinoc, nr. 6-7, 1981.
- *Braga, Mircea*. - În: Tribuna, nr. 32, 1980; Transilvania, nr. 1, 1989.
- *Chifor, Vasile*. - În: Transilvania, nr. 6, 1979; nr. 2, 1978; nr. 12, 1982; nr. 2, 1983; nr. 1, 1988; Steaua, nr. 10, 1980; Tribuna, nr. 25, 1984; Viața Românească, nr. 7, 1984; Rostirea Românească, nr. 17, 1995.

- *Condurache, Val.* - În: Convorbiri literare, nr. 3, 1974; nr. 10, 1974; nr. 9, 1976.
 - *Cosma, Anton.* - În: Vatra, nr. 3, 1981; nr. 4, 1981; nr. 12, 1985; nr. 3, 1988.
 - *Covaci, Al.* - În: Convorbiri literare, nr. 10, 1971; Familia, nr. 2, 1973; Transilvania, nr. 11, 1974;
 - *Cubleșan, C.* - În: Tribuna, nr. 15, 1988.
 - *Dimitriu, Daniel.* - În: Convorbiri literare, nr. 1, 1982.
 - *Drumeș, Valeriu.* - În: Orizont, nr. 20, 1989.
 - *Dumitriu, Dana.* - În: Argeș, nr. 6, 1972.
 - *Filipescu, Alexandra.* - În: România literară, nr. 18, 1972.
 - *Holban, Ioan.* - În: Cronica, nr. 33, 1980; nr. 39, 1982; nr. 48, 1983; Convorbiri literare, nr. 11, 1984.
 - *Hurubă, Dumitru.* - În: Semne, nr. 1, 2000.
 - *Istrate, Ion.* - În: Steaua, nr. 5, 1976.
 - *Ivănescu, Mircea.* - În: Transilvania, nr. 10, 1985.
 - *Liu, Nicolae.* - În: România literară, nr. 35, 1984.
 - *Lungu, Ion.* - În: Steaua, nr. 10, 1983. nr. 4, 1984.
 - *Manu, Emil.* - În: România literară, nr. 9, 1985.
 - *Maxim, Ion.* - În: Orizont, nr. 8, 1974.
 - *Mihăescu, Valentin F.* - În: Luceafărul, nr. 23, 1976; nr. 45, 1977.
 - *Mihăieș, Mircea.* - În: Orizont, nr. 46, 1979.
 - *Moș, Mircea.* - În: Steaua, nr. 2, 1978.
 - *Neamțu, Carmen.* - În: Arca, nr. 4-5-6, 2000.
 - *Nistor, Corneliu.* - În: Orizont, nr. 35, 1987; nr. 3, 1995.
 - *Odangiu, Marian.* - În: Orizont, nr. 33, 1980; nr. 52, 1980; nr. 22, 1982; nr. 43, 1984; nr. 22, 1987.
 - *Petrișor, Marcel.* - În: România literară, nr. 45, 1983.
 - *Piru, Al.* - În: Luceafărul, nr. 12, 1978.
 - *Rachieru, Adrian Dinu.* - În: Luceafărul, nr. 2, 1984; Orizont, nr. 40, 1988; Meridianul Timișoara, nr. 5-6, 1993; Arhipelag, nr. 1-2, 2000; Rostirea Românească, nr. 7-8-9, 2000.
 - *Râpeanu, Valeriu.* - În: Luceafărul, nr. 52, 1973.
 - *Roznoveanu, Mirela.* - În: Viața Românească, nr. 5, 1976.
 - *Scorobete, Miron.* - În: Tribuna, nr. 18, 1995.
 - *Secheșan, Gh.* - În: Orizont, nr. 16, 1989.
 - *Stanca, Horia.* - În: Sargetia, nr. 27-29, 1984-1985.
 - *Ștefănescu, Alex.* - În: Luceafărul, nr. 12, 1971; nr. 39, 1971; Tomis, nr. 12, 1971; nr. 5, 1973.
 - *Tomuș, Mircea.* - În: Transilvania, nr. 3, 1984.
 - *Țarălungă, Ecaterina.* - În: Transilvania, nr. 9, 1987.
 - *Ulici, Laurențiu.* - În: România literară, nr. 26, 1987.
 - *Ungureanu, Cornel.* - În: Orizont, nr. 11, 1971; nr. 29, 1972; nr. 40, 1973; nr. 43, 1983; nr. 42, 1987.
 - *Uricariu, Doina.* - În: Transilvania, nr. 2, 1981.
 - *Vaida, Mircea.* - În: Luceafărul, nr. 2, 1973; Tribuna, nr. 11, 1976.
- „*Radu Ciobanu este, într-un moment când în literatura noastră contemporană nu lipsesc nici personalitățile pătrunse cu gravitate de propria importanță, nici spiritele extravertite, prea nerăbdătoare pentru a-și controla exploziile temperamentale, unul dintre scriitorii care-și desăvârșesc, cu o superbă și elegantă discreție, lucrarea, gândindu-și și trăindu-și arta cu acea seriozitate și marele calm sufletesc dintotdeauna, constituind marca artistului autentic.*” Mircea Ivănescu (Transilvania, nr. 10, 1985).
- „*După o trecere fugară prin proza scurtă [...] importantă ca exercițiu de stil, Radu Ciobanu s-a dedicat romanului, reușind să împace în condiții de profesionalism incontestabil, prolificitatea și echilibrul valoric; a scris deci mult și bine, într-o singură subspecie a romanului biografic, cu interes egal distribuit pentru anecdotică și reflecție, în sensul că evocarea unei întâmplări de însemnătate particulară devine mereu un pretext al meditației generalizante, iar aerul de document biografic al narațiunii se încarcă de o tensiune a semnificațiilor care tinde să facă dintr-o saga familială un discurs despre condiția umană.*” (Laurențiu Ulici, România literară, nr. 26, 1987).

CIOCAN, AVRAM

(1904-1986) - medic

Născut la 25 mai 1904, în comuna Blăjeni, județul Hunedoara. Urmează școala primară în satul natal și gimnaziul la Brad, promoția 1919. După absolvirea gimnaziului se înscrie la Liceul „Aurel Vlaicu” din Orăștie, după care se transferă la liceul din Târgu-Mureș. Absolvent al Facultății de Medicină din Cluj, unde se distinge ca un student eminent. După susținerea examenului external la Clinica de Ginecologie din Cluj, deși i se propune să devină asistent, cere să fie repartizat la o circumscripție unde era nevoie de medici. A funcționat ca medic la circumscripția sanitară Valea Lungă, iar din 1940, a fost numit medic-șef în orașul Blaj. În cabinetul său personal, a acordat consultații gratuite, până la înființarea spitalului TBC din Blaj, fiind supranumit medicul nevoiașilor. A înființat la Blaj organizația „Sanitarii pricepuți”, pe care a condus-o până în anul 1981. A publicat numeroase articole și studii de specialitate în revistele „Clujul medical” și „Științele medicale” din București. S-a stins din viață la 12 februarie 1986, la Blaj.

Referințe:

- Hinescu, Ana; Hinescu, Arcadie. *Oameni de ieri și de azi ai Blajului*. - Blaj, 1994, p. 51.

CIOFLICA, GRAȚIAN

(1927) - profesor universitar, doctor docent în geologie

Născut la 8 noiembrie 1927, în comuna Blăjeni județul Hunedoara. A urmat școala primară în comuna natală, Liceul „Avram Iancu” din Brad, promoția 1947. Absolvent al Universității din București, Facultatea de Geologie, diplomat în geologie (1951), doctor în geologie (1958), doctor docent (1968). A parcurs toate treptele didactice, de la preparator (1950) la profesor universitar la Catedra de Mineralogie a Facultății de Geologie-Geografie a Universității din București (1968). A predat cursurile de Zăcămintele, minereuri și prospecțiuni și Explorări geologice la Secția de Geologie a Facultății de Geologie-Geografie, până la pensionare, în anul 1994, și cursurile de Zăcămintele de elemente radioactive, metalogenia în conceptul tectonicii globale și sisteme hidrotermale.

A lucrat ca geolog la Intreprinderea de Prospecțiuni și Laboratoare București (1951-1958); șef de sector

la Institutul de Geologie - Geografie (1958-1970). Între 1969-1972 și 1976-1984, a deținut funcția de decan al Facultății de Geologie-Geografie București; șeful Catedrei de Mineralogie (1971-1973; 1985-1989). În anul 1968, a fost atestat conducător științific la doctorat, pentru specialitatea mineralogie, și din 1993, pentru metalogenie. Din 1994, a primit calitatea de profesor consultant. Este membru al unor societăți profesionale, naționale și internaționale: Societatea Română de Geologie, Societate de Mineralogie din România, președinte al Societății de Geologie Economică din România (1996-2000), președinte de onoare al Societății de Geologie Economică din România (din 2000), membru al Societății Internaționale de Geologie, al Asociației Internaționale privind Geneza Zăcămintelor de Minereuri, al Societății de Geologia Resurselor din Japonia. Activitate de cercetare științifică privind magmatitele alpine și minereurile asociate. A elaborat 105 lucrări științifice publicate în reviste din țară și străinătate, 70 de rapoarte de cercetare și unele expertize. A participat la simpozioane și congrese din țară și străinătate. A pregătit 15 doctori în geologie iar unii sunt în faza de doctoranzi.

Referințe:

- Prof. univ. dr. docent Grațian Cioflica - Fișă biobibliografică. - Deva, 2001.

CIONTEA, ANA

(n.1959) - actriță

Născută la 15 iulie 1959, în Hunedoara. Studii primare și liceale în orașul natal. A absolvit institutul IATC din București (1982). Debutază la Teatrul Giulești din București (astăzi Odeon). Are o susținută activitate cinematografică: „Întoarcerea din iad” (regizor N. Mărgineanu) - 1983; „Primăvara bobocilor” (regizor Mircea Moldovan) - 1985; „Sezonul pescărușilor” (regizor Oprițescu) 1985; „Luminile din larg” (regizor Stelian Stativă); „Umbrelele soarelui” (regizor M. Veroiu) - 1986; „Sanda” (regizori Cristiana Nicolae și Gh. Nicu) - 1990; „Această lehamite” (regizor M. Danieliuc) 1993.

Premii:

- UCIN, 1990, pentru filmul „Sezonul pescărușilor”.

Referințe:

- Corciovescu, Cristina; Rîpeanu, Bujor T. *1234 cinești români*. - București: Editura Științifică, 1996, p. 77.

CIOROBEA, PETRIȘOR

(n.1947) - profesor, scriitor, publicist

Născut la 28 august 1947, în comuna Vălișoara, județul Hunedoara. A urmat școala generală în comuna Dobra, apoi cursurile Liceului „Decebal” din Deva, promoția 1965. Absolvent al Facultății de Filologie a Universității „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca (1970). După terminarea studiilor, a fost, trei ani, profesor de limba și literatura română și franceză în satul Cărmăzănești, comuna Gurasada, județul Hunedoara. Metodist la Centrul de Îndrumare a Creației Populare a Județului Hunedoara. (1973-1978); instructor cu munca cultural-educativă la Casa Armatei Deva; inspector principal învățământ la Consiliul Popular al Județului Hunedoara; director la Centrul de Librării Deva (1987 - 1989). După decembrie 1989, a fost profesor suplinitor la Deva, instructor la Casa Corpului Didactic Deva, inspector de specialitate la Filiala de Cruce Roșie a Județului Hunedoara. În prezent este consilier la Direcția pentru Cultură, Culte și Patrimoniu Cultural Național - Hunedoara. Debutează publicistic, în anul 1969, în revista studențească „Echinox”, din Cluj-Napoca. Debut editorial, în 1980, cu o carte de spionaj: „Misiunea Foka”, scrisă în colaborare cu Augustin Guran, apărută la Editura Militară. Primele volume aparțin genului polițist: „Capcană pentru un spion” (1990), „Fotografii periculoase” (1991). Cu „Casarabassa” (1997), scriitorul depășește tot ce a scris până atunci. Este un roman realist-fantastic, cu o tentă politică, cu aluzii directe la o perioadă de tristă amintire „în care puterea era infinită” și orice era posibil. Desfășoară o susținută activitate publicistică. Este secretar general de redacție și redactor-șef la săptămânalul „Weekend Magazin” (1993-1994); redactor la ziarul „Expres” din Deva (1990-1991); din decembrie 1998, este redactor la revista „Arhipelag” din Deva. I s-a acordat „Diploma de excelență” în cultură (2002).

Colaborări:

„România literară”, „Transilvania”, „Ritmuri hunedorene”, „Orizont”, „Tribuna”, „Luceafărul”, „Vatra”, „Arhipelag”, „Ardealul literar și artistic”, „Cuvântul liber”, „Drumul socialismului”, ș.a.

Lucrări publicate:

- *Fotografii periculoase. Un caz de spionaj și contraspionaj*. - Târgu-Mureș: Casa de Editură „Mureș”, 1991. - 64 p.
- *Casarabassa*: roman. - Deva: Editura Corvin, 1997. - 242 p.

Traducător:

- Blaga, Lucian. Poeme - Poemas. - Deva: Destin, 2002.

Lucrări în colaborare:

- *Misiunea Foka*. - București: Editura Militară, 1980. - 126 p. - (Sfinx). (Augustin Guran)
- *Capcană pentru un spion*. - Deva: Editura „Mileniul III”, 1990. - 56 p. - (Amprenta). (W. Liwil).

Referințe:

- Bele, Mircea. *Ciorobea Petrișor și Guran Augustin. „Misiunea Foka”*. - În: Drumul socialismului. - 33, nr. 7198, 27 dec. 1980, p.3.
- *Petrișor Ciorobea la 50 de ani. Biobibliografie*. - Deva: Biblioteca Județeană „Ovid Densusianu” Deva, 1997.
- *Petrișor Ciorobea la 55 de ani. Biobibliografie*. - Deva: Biblioteca Județeană „Ovid Densusianu” Deva, 2002.
- *Drumul spre... „Casarabassa”*. - În: Cuvântul liber. - 9, nr. 1824, 14 feb 1997, p. 5.
- Hurubă, Dumitru. *Un realism amețitor de fantastic*. - În: Cuvântul liber. - 9, nr. 1819, 7 sept. 1997, p.5.
- Roman, Viorica. „*Capcană pentru un spion*” de Liwil W. și Ciorobea Petrișor. În: Cuvântul liber. - 2, nr. 241, 9 nov. 1990, p. 2.
- Roman, Viorica. *Un scriitor și cărțile sale*. În: Cuvântul liber. - 9, nr. 1928, 15 iul. 1997, p. 1.

CISMAȘ, CORNEL

(n. 1927) - profesor

Născut la 24 ianuarie 1927, în satul Gelmar, comuna Geoagiu, județul Hunedoara, din părinți țărani. Urmează Liceul „Aurel Vlaicu” din Orăștie, promoția 1946. Absolvent al Facultății de Filologie a Universității Babeș-Bolyai din Cluj, promoția 1958. Și-a început activitatea la școala generală din comuna Răcășdia, din județul Caraș-Severin. A funcționat apoi la Centrul Școlar Agricol Geoagiu

(1951-1955), ca profesor de limba și literatura română și director adjunct. În 1956, a fost șef de secție la învățământ, în cadrul Sfatului Popular al orașului Deva. Între 1956-1968, a lucrat în cadrul Sfatului Popular al regiunii Hunedoara, ca șef adjunct la secția învățământ (trei ani), și șef secție învățământ a regiunii Hunedoara - (nouă ani). Între 1968-1969, a lucrat la Institutul de Perfecționare a Cadrelor Didactice Cluj - Centrul Metodic Deva, lector șef de catedră. Între 1969-1971, a fost inspector general în Ministerul Învățământului București. Între 1971-1972, a fost director la Inspectoratul Școlar Județean - Casa Corpului Didactic Deva. Din 1972 până în 1988, profesor la Liceul „Decebal” Deva, iar între 1982-1987, director adjunct al Liceului. A publicat numeroase articole despre scriitorii noștri clasici și contemporani, recenzii și prezentări de cărți, studii și articole de analiză privind activitatea învățământului hunedorean.

Colaborări:

„Drumul socialismului”, „Cuvântul liber”, Revista „Mihai Eminescu” - Sidney (Australia), „Buletinul Societății de Științe Filologice” și altele.

Lucrări publicate:

- *Cu Gheorghe Eminescu*. - În: Profil eminescian. - Deva: Casa Corpului Didactic, 1973.
- *Cuvânt înainte*. - În: Tinerețe fără bătrânețe. Culegere de folclor hunedorean. Deva, 1961.
- *Lucian Blaga, 100 de ani de la naștere*. În: Revista „Mihai Eminescu”, nr. 20. Sidney-Australia.
- *Munca cu elevii în afara clasei*. - În: Buletinul Societății de Științe Filologice. București, 1974.

Referințe:

- Baci, Petru. *Liceul „Aurel Vlaicu” Orăștie. Compendiu monografic, 1919-1994. 75 de ani*. - Deva: Casa Corpului Didactic, 1994, p. 66.

CIUMAȘIU, SAMOILĂ

(1893-1963) - profesor

Născut în 1893, în comuna Beriu, județul Hunedoara, fiu de preot unit. A urmat Școala Reformată Maghiară în Orăștie, apoi Liceul și Seminarul teologic la Blaj. Absolvent de teologie la Lugoj. Licențiat al Universității din Cluj, specialitatea științele naturii și chimie. În 1919, este numit profesor de științele naturii la Liceul „Aurel Vlaicu” din Orăștie, unde a funcționat până în 1947, când s-a pensionat. A fost custode al Muzeului de Științele Naturii al liceului; a

condus Societatea de „Științe naturale” a elevilor, a organizat grădina botanică a liceului, precum și diferite excursii de specialitate. Bibliotecar al Casinei Române și casier al Despărțământului Astra din Orăștie, membru al Reuniunii Meseriașilor din Orăștie. În anul 1929, a fondat și organizat Cooperativa „Digitalis” din Orăștie, pe care a condus-o timp de 18 ani, ca președinte și șase ani ca director tehnic. Devenind celebră prin „Folium Digitalis”, Cooperativa din Orăștie va deveni o firmă de renume atât în țară cât și în străinătate. În timp, și-a mărit capacitatea, ajungând la 75 de asociați în anul 1949, producând 365 de droguri, 41 amestecuri sau specii pentru ceaiuri medicinale și patru preparate farmaceutice finite, între care și apreciatul produs contra malariei „Persicol”. Primar al orașului Orăștie, din noiembrie 1945, până în martie 1946. Sub regimul comunist, pentru convingerile sale politice, a fost arestat și închis la închisoarea Văcărești și apoi la Pitești (iul. 1947-apr. 1948).

A decedat în anul 1963.

Referințe:

- Baci, Petru. *Orăștia, de la târg, reședință de scaun și oraș, la municipiu*. - Deva, 1995, p. 119-120.
- *Orăștie. Enciclopedie*. - Deva: Editura Corvin, 2001, p. 102, 103.

CÎMPEAN, SIMION

(1886-1962) - avocat, publicist, prefect al județului Hunedoara

Născut în 11 octombrie 1886, în satul Rovina, județul Hunedoara, fiu de preot. A urmat gimnaziul la Brad, liceul la Alba Iulia, apoi Facultatea de Drept din Budapesta (1905-1909). Doctor în științe juridice (1910) Din 1913, este avocat la Brad. Mobilizat în primul război mondial, ajunge prizonier în Rusia, unde ia parte la înființarea și organizarea Corpului Voluntarilor Români, ca locotenent, apoi căpitan, cu unitățile militare care vin în România și luptă pentru unitatea națională. După unire este prim-pretor al plasei Deva (1919), subprefect și prefect al județului Hunedoara. După un timp, revine la avocatură, în Deva. Activează în domeniul cultural, publicistic și politic. Director al Despărțământului „Astra” din Deva (1922-1924); redactor la „Gazeta voluntarilor” din Deva (1928-1930). A publicat la Deva, în traducere din maghiară, „Codul Civil Austriac. Obligațiile” (1928). Membru în Adunarea Eparhială

Ortodoxă din Sibiu, în Congresul Național Bisericesc al Transilvaniei.

A decedat în anul 1962, fiind înmormântat în Cimitirul Ortodox din Deva.

Referințe:

- Șuiaga, Victor I. *Albumul „Astra” din Deva. 1873-1948.* - Deva, 1980, p. 26. (Multigr).
- Nițescu, Voicu. *20 de luni în Rusia și Siberia.* - Vol.1-3. - Brașov, 1925-1932.

CLITA, MIHAI

(1942-2001) - actor

Născut la 13 octombrie 1942, în Cernăuți. A absolvit IATC București, în 1965. După terminarea studiilor, este actor la Teatrul de Stat din Valea Jiului. De-a lungul a 35 de ani de activitate la această instituție, a dat viață la 96 de personaje din dramaturgia română și universală, în piesele: „Atrizii”, de V. Eftimiu, „Câinele grădinarului”, de Lope de Vega, „Andromaca”, de J. Racine, „Profesiunea doamnei Warren” de G. B. Shaw, „Dona Juana” de Radu Stanca, „Părinți teribili” de J. Cocteau, „Petru Rareș” de E. Lovinescu, „Pluta meduzei” de M. Sorescu, „Arca Bunei speranței” de I. D. Sîrbu, „O scrisoare pierdută” de I. L. Caragiale, „În căutarea sensului pierdut” de I. Băieșu. Pentru întreaga activitate, în anul 1999, i-a fost acordat premiul „I. D. Sîrbu”.

A lucrat cu mari regizori români: Zoe Anghel Stanca, Petre Sava Băleanu, Ion Olteanu, Marietta Sadova, Marcel Șoma, Constantin Dinischiotu, Letiția Popa, Constantin Codrescu, Ion Simionescu, Miahai Lungeanu, Florin Fătulescu ș.a. Ceea ce-i conferă singularitate actorului este „desfășurarea oricăror psihologii a personajelor sub privilegiul unei măsurii a conștiinței, relația cu rolul o stabilește printr-o pură independență”.

S-a stins din viață, prea de timpuriu, la 6 martie 2001.

Referințe:

- Calion, Ion „*Infigenia în Taurida*”. În: Vatra, nr. 5, p.14.
- Silvestru, Valentin „*În căutarea sensului pierdut*”. - În: România Literară, nr. 43, 23 oct. 1980, p. 16.
- Vasii, Traian „*În căutarea sensului pierdut*” În: Drumul Socialismului, nr. 7181, 7 dec. 1980.

- Velea, Dumitru. „*Du-te și fă la fel!*”. - Petroșani: Editura Fundației Culturale „I. D. Sîrbu”, 2001, p. 135-141.

COLDA, ANA

(1920-1972) - actriță

S-a născut la 23 mai 1920, în orașul Petrila, județul Hunedoara. Este fiica maestrului miner Ioan și a Victoriei Colda. Urmează cursurile Conservatorului Regal din București, Secțiunea Artă Dramatică (1943-1948). După absolvirea Conservatorului, este repartizată la Teatrul de Stat „Maria Filotti” din Brăila, unde și-a desfășurat activitatea până la 31 august 1952. Cariera artistică și-o începe la sfârșitul lunii mai 1945, în cinematografie, cu primul film sonor românesc „Visul unei nopți de iarnă” de Tudor Mușatescu, în regia lui Jean Georgescu. Debutează pe scenă, în stagiunea 1946-1947, la Teatrul Particular „Maria Filotti” din București, cu piesa „Melo” de Henry Bernstein, în regia artistică a lui Victor D. Bumbesti. Din 1946-1949, la această companie a jucat în șase piese, avându-i colegi de scenă pe Maria Filotti, G. Timică, Mișu Fotino, Jules Cazaban, Beate Fredanov, Nineta Gusti, Maria Wauvrina, Radu Beligan. La 1 septembrie 1952, s-a transferat la Teatrul de Stat „Valea Jiului”, unde debutează la 20 septembrie 1952, în rolul Grozdanca, din piesa lui Radu Boureanu „Lupii”, în regia lui Val Mugur. Aici, creează 57 de roluri impresionante ale dramaturgiei românești și universale: Nora lui Ibsen, Anca lui I. Luca Caragiale, Clytemnestra, lui Victor Eftimiu, Mona din „Steaua fără nume”, Diana lui Lope de Vega, Andromaca lui Racine, Visa din „Io, Mircea Voievod”, de Dan Tărchilă. A lucrat cu regizori importanți: Vlad Mugur, Sică Alexandrescu, Marcel Șoma, Sava Băleanu, Ion Petrovici. Pentru activitatea desfășurată, la 22 ianuarie 1964, i se acordă titlul de „Artistă Emerită”.

La 28 februarie 1968, se pensionează din cauză de boală, iar patru ani mai târziu, în 1972, la 27 octombrie, se stinge din viață. Este înmormântată în cimitirul din Lonea, cătunul Taia.

Referințe:

- Filotti, Maria. *Am ales teatrul.* - București: Editura EPL, 1961, p. 317-323; 376-377; 378.
- Velea, Dumitru: „*Du-te și fă la fel!*”. - Petroșani: Editura Fundației Culturale „Ion D. Sîrbu”, 2001, p. 122-134.
- Velica, Ioan. *Ana Colda.* - În: Solstițiu, nr.10, iul 1990.

- Velica, Ioan; Schreter, Carol. *Călătorie prin vârstele Văii Jiului*. - Deva: Editura Destin, 1993, p. 77.

COLOȘI, VASILE

(1779-1814) - *preot, filolog*

Născut în anul 1779, în Abrud, județul Alba. Studii teologice la Blaj. Preot, apoi protopop la Săcărâmb (1802-1814); inspector al școlilor populare din protopo-piatele Bobâlna, Bistra și Zarand (1812-1814). Pasionat cercetător, adună diplome, decrete, documente referitoare la trecutul bisericii a căror prezentare o face în protocoalele protopopești. După moartea lui Samuil Micu (1806), tipografia Universității din Budapesta îi încredințează continuarea „Lexiconului de la Buda” (care va apărea în 1825), având o contribuție de seamă la îmbogățirea și definitivarea acestuia. Avea pregătit pentru tipar un alt „Dicționar român-latin-maghiar-german”. În 1814, a tipărit la Buda „Catehismul cel mic storicesc” al lui Claude Fleury „pre limba românească prefăcut și după rânduiala Bisericii răsăritului întocmit”.

S-a stins din viață în anul 1814.

Referințe:

- Armeanca, E. *Vasile Coloși, colaborator la „Dicționarul de la Buda”*. - În: Societatea de Măine. - 9, nr. 1, 1932, p. 14.
- Balacciu, Jana; Chiriacescu, Rodica. *Dicționar de lingviști și filologi români*. București, 1978, p. 99-100.
- Galdi, L. Samuelis Klein, „*Dictionarium valachico latinum*”. - Budapesta, 1944, p. 257, 265.
- Naghiu, Iosif E. *Un preot filolog: V. Coloși*. - În: Hrisovul. - 9, 1945, p.161-163.
- Păcurariu, Mircea. *Dicționarul teologilor români*. - București: Editura Univers Enciclopedic, 1996, p. 106.

COMĂNECI, NADIA

(n.1961) - *gimnastă, campioană olimpică și mondială*

S-a născut la 12 noiembrie 1961, în orașul Onești, în familia mecanicului Gheorghe Comăneci. La numai 7 ani, a început cursurile la Școala de Gimnastică din Onești, condusă de soții Marta și Bela Karoly. Dovedind calități excepționale, în 1971, a câștigat la Sofia concursul dotat cu „Cupa Prietenia”, o adevărată rampă de lansare pentru tinerele gimnaste. În ziua când împlinea 11 ani, câștigă primul titlu de campioană absolută a României la gimnastică. La 22 august 1973, la o nouă ediție a „Cupei Speranțelor Olimpice” la Gera, în R.D.G., câștigă la individual compus probele pe aparate: la bârnă, sărituri și paralele. A fost prima gimnastă din lume care s-a încumentat să sară tsukahara, o săritură aparținând până atunci numai băieților. În 1975, este desemnată de Federația Română de Gimnastică să reprezinte România la „Turneul Campioanelor” de la Londra, cucerind trofeul pus în joc. La Skien, în Norvegia (3 mai 1975), devine campioană absolută a Europei, cucerind și alte patru medalii: trei de aur (paralele, bârnă și sărituri) și una de argint (la sol). La Jocurile Olimpice de la Montreal (1976) a cucerit cinci medalii: titlul de Campioană Olimpică absolută la individual compus; alte două medalii de aur (la bârnă și paralele), o medalie de argint (pe echipe) și una de bronz (la sol), apreciată ca cea mai mare sportivă a Jocurilor Olimpice Moderne de la întemeierea lor. Câștigătoarea titlului de campioană la Atena; se clasează pe primul loc la concursul dotat „Cupa Kunikhi” - la Nagoya; este desemnată cea mai bună sportivă a lumii pe anul 1976 (declarată de toate agențiile de presă internaționale: PAP, TASS, BTA, BBC, ISK, France Presse, Associated Press, UPI, pe baza anchetelor efectuate). A luat premiul AS (1977), pe care l-a mai primit doar Pele și Armstrong. În 1978, se transferă la Școala de Gimnastică de la Deva, condusă de soții Marta și Bela Karoly, un adevărat centru al gimnasticii românești și mondiale. Câștigă titlul mondial la campionatele mondiale de la Strasbourg, 1978; Cupa Mondială la Tokio; titlul de campioană a lumii la Fort Worth (1979) SUA. În anul 1980, la Jocurile Olimpice de la Moscova, câștigă două medalii de aur (la bârnă și sol) și două de argint; Campioană Mondială Universitară (1981 - București); Ordinul Olimpic (1984). Se stabilește în S.U.A. unde locuiește și în prezent. În 1994, revine în vizită în țară. Se logodește la Catedrala din Deva, apoi se căsătorește la București cu gimnastul american Bart Conner. I se acordă titlul de Cetățean de Onoare al municipiului Deva. La 19 noiembrie 1999, a fost desemnată de

către Comitetul Olimpic Internațional „Sportiva Secolului”, la categoria sporturi atletice.

Referințe:

- Alexandrescu, Horea. *Aur olimpic românesc*. - București: Editura Sport-Turism, 1980, p. 252, 272.
- Bănciulescu, Victor. *Eroii Olimpiadelor*. București: Editura Sport-Turism, 1980, p. 126-132.
- *Nadia Comăneci*. / Textul Ioan Chirilă. Fotografii Ioan Oprea; Dumitru F. Dumitru. București: Editura Sport-Turism, 1977. 138 p.: fot.
- *Dicționar enciclopedic. Vol. 1: A-C*. București: Editura Enciclopedică, 1993, p. 426.
- *Dicționar enciclopedic ilustrat*. - București: Editura Cartier, 1999, p. 1251.
- Karoly, Bela; Richardson, Nansy Ann. *Fără teamă. Putere, pasiune, politică în gimnastică*. - București: Editura Olimp, 1995, 272 p.

COMES, LIVIU

(n.1918) - *compozitor, profesor universitar, doctor în muzicologie*

Născut la 16 decembrie 1918, în satul Șerel, comuna Pui, județul Hunedoara. Urmează Conservatorul Municipal din Târgu-Mureș (1927-1937), cu Zeno Vancea (teorie-solfegii, armonie), Maximilian Costin (vioară), Olga Costin (pian); Conservatorul din Cluj (1946-1950), cu Sigismund Toduță (compoziție), Iuliu Mureșanu (orchestrație), Antonin Ciolan (dirijat), Ana Voileanu-Nicoară (pian). Își ia doctoratul la Facultatea de Muzică din Cluj. Activitate didactică: asistent (1950-1952), lector (1952-1962), conferențiar (1962-1967), profesor (din 1967), prorector (1963-1965), rector (1965-1970), la Conservatorul din Cluj; secretar al Filialei din Cluj a Uniunii Compozitorilor (1954-1964).

Distincții:

Ordinul Muncii clasa a III-a (1965); Ordinul Meritul Cultural clasa a III-a (1969).

Colaborări:

„Muzica”, „Contemporanul”, „Tribuna”, „Astra”, „Utunk”, „Scînteia”, „Făclia” etc.

Muzică vocal - simfonică:

- „Cu fruntea răzimată-n cer” (1965), 4 poeme pentru bariton și orchestră. Versuri de Mihai

Beniuc. - Cluj, 29 dec. 1968, Filarmonica Alexandru Șumski.

Muzică simfonică:

„Divertiment pentru orchestră de coarde” (1961); „Suită haiducească pentru orchestră” (1963). - Cluj, 20 aug. 1964; „Salbă”, 7 piese pentru orchestră (1969).

Muzică de cameră:

„Sonată pentru pian” (1951); „Cântece și jocuri” (1952); „10 piese pentru pian”, Cluj, Litogr. Conservatorul Gh. Dima, 1969; - În: Muzica, nr.3, 1955; - În: Repertoriul pianistic de Borza și Herțegh, vol. VII. - București: Editura Didactică, 1962; „Sonată pentru vioară și pian” (1954). - București: Editura Muzicală, 1959; - În: Mapa Concursului „G. Enescu”. București: Editura Muzicală, 1967; „Miniaturi” (1959), 2 caiete cu 43 de piese pentru pian. Cluj, Litogr. Conservatorul „Gh. Dima”, 1968. - În: 20 miniaturi pentru pian. București: Editura Muzicală, 1962; „Divertiment pentru cvintet de suflători” (1964); „4 Sonatine pentru copii” (1966). București: Editura Muzicală, 1969; „Sonată pentru clarinet și pian” (1967).

Muzică corală:

- „10 coruri bărbătești” (1953). Prelucrări de folclor. - București: Editura ESPLA, 1956.
- „Baladă pentru cor mixt” (1955). Versuri populare. - În: Lucrări corale polifonice. Muzica, Supl. nr. 1-2-3, 1956.
- „Coruri mixte la 3 și 4 voci”. Prelucrări de folclor. - În: Culegere de coruri. - Cluj: Sindicatul Regional, 1956.
- „Primăvara”, 30 de cântece pentru copii la unison și la două voci. - București: Editura Muzicală, 1965.
- „Trei Pasteluri (Madrigale) pentru cor de femei la trei voci”. Versuri de G. Lesnea. București: Editura Muzicală, 1968.
- „Lacul”. - În: Cântece și madrigale. Coruri pentru voci egale de compozitori români. București: Editura Muzicală, 1966.

Muzică vocală:

- „Anotimpuri”, 3 lieduri pentru mezosoprană și pian. Versuri de Magda Isanos (1968).

Muzicologie:

- „Contribuții la studiul procesului de creație în cântecul popular românesc”. În: Muzica, nr.2, 1962.

- *Conservatorul de muzică „Gh. Dima” Cluj. Lucrări de muzicologie. 1965 (redactor responsabil).*
- *„Asupra unor mijloace pentru introducerea copiilor în muzica vocală polifonică”. - În: Lucrări muzicologice. Cluj, nr. 1, 1965.*
- *„Metodă de inițiere a copiilor în polifonia la trei voci”. - În: Lucrări muzicologice, nr.4, 1968.*
- *„Lumea polifoniei”. - București: Editura Muzicală, 1984.*
- *„Tratat de contrapunct vocal și instrumental”. - București: Editura Muzicală, 1986. - (Doina Rotaru).*

Referințe:

- Clujeni ai secolului 20. *Dicționar esențial*: Cluj-Napoca: Casa Cărții de Știință, 2000, p. 80.
- Cosma, Viorel. *Muzicieni români. Lexicon*. București: Editura Muzicală, 1970, p.124-125.
- Cosma, Viorel. *Muzicieni români: Lexicon biobibliografic, vol. 2 (loc. E)* București: Editura Muzicală, 1995, p. 25-29.
- Dragea, Emil. *De vorbă cu compozitorul Liviu Comes*. - În: Făclia, 11 mar 1965.
- Dragea, Emil. *Divertiment pentru cvintet de suflători de Liviu Comes*. - În: Muzica, nr.9, 1965.
- Marcu, George. *Liviu Comes despre literatura corală nouă și contribuția ei la cultura muzicală a maselor*. - În: Tribuna, nr.2, 11 ian. 1958.
- Parocescu, Nicolae. *Cântece pentru copii de Liviu Comes*. - În: Muzica, nr.7, 1966.
- Sava, Iosif; Vartolomei, Luminița. *Mică enciclopedie muzicală*. - Craiova: Editura Aius, 1997, p. 81.
- Țăranu, Cornel. *Poemele lui Liviu Comes*. În: Tribuna. - nr. 3, 10 ian. 1969.

CONSTANDIN, CLEMENTE

(n. 1934) - profesor, folclorist

Născut la 6 aprilie 1934, în satul Straja, județul Alba. A absolvit Liceul de Băieți din Alba-Iulia (1953). A urmat cursurile Facultății de Filologie a Universității București (1953-1958). A avut ca profesori pe: Tudor Vianu, Iorgu Iordan, Al. Graur, Al. Rosetti, Zoe Dumitrescu-Buşulenga. Este angajat metodist principal la Casa de Creație a Regiunii Hunedoara (1958). Inspector cultural la Sfatul Popular al Regiunii Hunedoara (1962). Secretar (1967), apoi

președinte (1968-1971) al Comitetului Regional Hunedoara pentru Cultură și Artă. Director la Casa Județeană a Creației Hunedoara (1971-1974). Profesor la Liceul Real-Umanist Nr. 2 Deva (1974). Profesor (1975-1980); director (1980-1986); director adjunct la Liceul Industrial Nr. 3 Deva (1986-1989). Director la Grupul Școlar Industrial „Horea” Deva (1995-1996). S-a pensionat în 1996, dar a continuat să fie mereu prezent în viața culturală a județului. În 1999, la împlinirea vârstei de 65 de ani, este sărbătorit la Deva, pentru întreaga activitate.

Colaborări:

„Familia”, „Contemporanul”, „Iașul literar”, „Albina”, „Orizont”, „Sargetia”, „Opinii culturale”, „Arhipelag”, „Drumul socialismului”, „Cuvântul liber”, „Miorița”.

Lucrări publicate:

- *Tinerete fără bătrânețe*. Folclor din regiunea Hunedoara. Culegere întocmită și îngrijită de Constandin Clemente. - Sibiu, C.R.C.P., 1961. - 223 p.
- *Fluieraș mândru-nflorit*. Folclor din regiunea Hunedoara. Culegere întocmită și îngrijită de Constandin Clemente. - Deva, 1963. - 80 p.
- *Strigături din Hunedoara*. Culegere întocmită și îngrijită de Constandin Clemente și Aurelian Sârbu. - Deva, C.J.C.E.S. - Hunedoara, 1972. - 205 p.
- *Deva*. Mic îndreptar turistic realizat de Octavian Floca și Constandin Clemente. București: „Sport-Turism”, 1980. 79 p. + 17 f.pl.
- *Pe câmpul cu florile*. 60 de colinzi din Hunedoara. - Deva, 1981.
- *Grupul Școlar Industrial „Horea”*. Monografie. - Deva, 1997.
- *Lada de zestre*. Obiceiuri și tradiții din județul Hunedoara. - Deva, 1998. -190 p.
- *Cântă cucul pe fântână*. (Hoțomanii). Caiet metodologic întocmit de Constandin Clemente. - Deva: Biblioteca Județeană „Ovid Densusianu”, 1999. - 62 p.
- *Mic dicționar al folcloriștilor hunedoreni*. - Deva, 2002. - 120p.
- *Leagănul Dinaștilor români*. - Deva 2003.
- *Sântuhalm*. - Deva: Corvin, 2003. - 174 p.

Lucrări apărute în volum:

- *Câteva considerații pe marginea unei variante a „Mioriței” din Țara Hațegului.* În: Ovid Densusianu. Omul și opera. La împlinirea a 100 de ani de la naștere. Deva, 1973, p. 174-179

Lucrări apărute în culegeri:

- *Ceteră cu glas de foc:* Folclor poetic din regiunea Hunedoara. Culegere întocmită și îngrijită de prof. Petru Ardeu. - Deva, 1965. 136 p.
- *Poezii populare din regiunea Hunedoara.* În: Folclor poetic. vol. 1, 1967.
- *Cântecele noastre.* Folclor poetic hunedorean. Culegere întocmită de prof. Petru Ardeu. Cu un cuvânt înainte de conf.univ.Dumitru Pop. - Deva: Casa Creației Populare a Județului Hunedoara, 1969. - (Intreprinderea Poligrafică Cluj). 279 p. - (Casa Creației Populare a Județului Hunedoara).

Referințe:

- Adăscăliței, V. *Tinerete fără bătrânețe. Folclor din regiunea Hunedoara.* - În: Iașul literar. - 12, nr.10, oct. 1961, p. 90-92.
- Baciu, Petru. *„Lada de zestre”.* - În: Palia Expres. - 4, nr. 4, feb 1999, p. 3.
- Ciorobea, Petrișor. *Ethnos văzut cu sufletul și mintea.* - În: Constandin Clemente. Lada de zestre. Obiceiuri și tradiții din județul Hunedoara. - Deva: Inspectoratul pentru Cultură al Județului Hunedoara; Editura Destin, 1998, p.3. Câmpean, Dan. *Constandin Clemente '65.* - În: Arhipelag. 2, nr. 2-3-4, 1999, p. 49.
- Cismașu, Cornel. *Cuvânt înainte la „Tinerete fără bătrânețe”.* Folclor din regiunea Hunedoara. - Deva, 1961.
- *Constandin Clemente - 65 de ani.* Biobibliografie. - Deva: Biblioteca Județeană „Ovid Densusianu”, 1999.
- Datcu, Iordan; Stroescu, S.C. *Dicționarul folcloriștilor.* Folclorul literar românesc. București: Editura Științifică și Enciclopedică, 1979, p. 141.
- Hașa, Gligor. *„Lada de zestre” de Constandin Clemente.* - În: Arhipelag. Deva. - nr. 2, 1999.
- Hurubă, Dumitru. *Domnul profesor* (Constandin Clemente) - În: Cuvântul liber. 11, nr. 2327, 17 feb 1999, p.5.
- Ispas, Sabina; Truță, Doina. *Bibliografia volumelor folosite pentru alcătuirea Indexului motivic și tipologic al poeziei lirice orale românești de dragoste.* - În: Lirica de dragoste. - București:

Editura Academiei, 1985.

- Mărgineanu, Ion; Pop, Mioara. *Documentar. Biografia unor destine.* Folclor. Etnografie. Muzică. - Alba-Iulia: Vol. 2. - 49 p.
- Susan, Dumitru. *Vraja comorilor.* - În: Cuvântul liber. 11, nr. 2302, 8 ian. 1999, p.5.

„Domnul profesor Constandin Clemente este unul dintre oamenii pentru care blagiana zicere «veșnicia s-a născut la sat» are o semnificație clară și aparte. Pentru Domnia Sa, această veșnicie înseamnă folclor, înseamnă o perpetuă regăsire, întoarcere sau, și mai frumos spus, „eterna reîntoarcere spre noi înșine”, spre acel ceva care ne asigură existența și verticalitatea ca locuitori ai acestui colț de lume. De aceea, dar și din alte nu știu câte motive, când mă încunoștințează despre reușitele Domniei sale, mă inundă o bucurie sinceră, spontană și îmi spun, de fiecare dată, că el face parte dintre oamenii - unicat care, printr-o tenace și importantă zbatere, așează în lada de zestre a neamului românesc nestematele - produse ale muncii sale”. (Dumitru Hurubă. *Domnul profesor.* - În: Cuvântul liber 11, nr. 2327, 12 feb.1999, p.5.)

CONSTANTINESCU, DAN

(1921-1991) - scriitor, traducător

Născut la 6 februarie 1921, în Hunedoara. Licențiat în filosofie la Universitatea din Cluj. A făcut parte din Cercul Literar de la Sibiu. A fost membru al Cenaclului Literar „Flacăra” al Scriitorilor din Hunedoara (din 1955). Membru al Uniunii Scriitorilor din România. Pentru activitatea de traducător din literatura austriacă și germană, a fost invitat, în anul 1969, în Austria, cu bursă de studii. A debutat în anul 1965, în revista „Tribuna”. Primește Premiul Asociației Scriitorilor din Brașov, pentru volumul de poezii „Vatră” și traducerea la „Elegiile duineze” și „Sonetele către Orfeu” de Rainer Maria Rilke. A fost un excelent traducător din literatura germană și japoneză.

S-a stabilit în Germania, la Freiburg, unde a decedat la 13 martie, în anul 1991.

Colaborări:

„România literară”, „Secolul XX”, „Lucașfăruș”, „Viața românească”, „Neue Literatur”, „Steaua”, „Tribuna”, „Familia”, „Astra”, „Ritmuri hunedorene”, „Orizont”, „Ateneu”, „Drumul socialismului”, „Steagul roșu” și altele.

Lucrări publicate:

- *Unde: Versuri.* - București: Editura pentru Literatură, 1969.
- *Vatră: Versuri.* - București: Editura Eminescu, 1978. - 136 p.

Traduceri:

- *Antologia poeziei romantice germane.* București: Editura pentru Literatură Universală, 1960.
- *Haiku.* Lirică niponă. (Secolul XVI-XX). Vol. 1-5. - Cuvânt înainte, traducere și note de Dan Constantinescu. - București: Editura Albatros, 1974.
- *Poeți ai expresionismului.* Alegerea textelor, prefață și note de Petre Stoica. (Traduceri de H. Argintescu Amza, Dan Constantinescu, Petre Stoica). - București: Editura Albatros, 1971. 312 p. - (Cele mai frumoase poezii).
- *Poezia germană modernă.* - București: Editura pentru Literatură, 1967.
- *Proză austriacă modernă.* - Vol.1-2. Antologie, prefață și note de Diter Schlesak. (Traduceri de : Nicolae Balotă, I.Cassian - Mătășaru, Dan Constantinescu). - București: Editura pentru Literatură, 1968. - 2 vol. (Biblioteca pentru toți; 443-444). - Vol. I. Amurgul Imperiului. - 492 p. - Vol. 2. Imperiul demonilor. - 512 p.
- *Rilke, Rainer Maria. Elegiile duineze.* Sonetele către Orfeu. Prefață de Edgar Papu. Desene de Vasile Kazar. - București: Univers, 1978. - 221 p.
- *Rilke, Rainer Maria. Versuri.* - București: Editura pentru Literatură Universală, 1966.

Referințe:

- Balotă, Nicolae. *Arta Haiku-lui.* - În: România literară, nr. 37, 1974.
- *Dan Constantinescu.* - În: Pasărea de foc: Antologie literară a Cenaclului literar „Flacăra” din Hunedoara. - Deva, 1977, p. 50.
- Covaci, Al. *Dan Constantinescu în oglinda retrospectivei.* - În: Ritmuri hunedorene, aug. 1979, p.14.
- Evu, Eugen. *In memoriam: Dan Constantinescu.* - În: Constelația Dragonului. - 2, nr. 4, 1995, p.4.
- Grigorescu, Dan. *Haiku, lirică niponă.* În: Contemporanul, nr. 8, 1975.
- Martinovici, Iv - *Dan Constantinescu. In memoriam.* - În : Cuvântul liber. - 3, nr. 472, 11 oct. 1991, p. 3.

- Martinovici, Iv - *Dan Constantinescu - un an de la plecarea în veșnicie.* - În: Cuvântul. 4, nr. 571, 6 mart. 1992, p. 2.
- Martinovici, Iv - *Dan Constantinescu (6 feb. 1921 - Hunedoara - 13 martie 1991 - Freiburg - Germania).* - În: Arhipelag, nr.1, dec. 1998, p. 9-12.
- Papu, Edgar. *Perfecțiune dinainte atinsă.* În: Secolul 20, nr. 9, sept., 1960.
- *Pro Memoria Tenere (Dan Constantinescu).* / Dr. R.Walter, prof. dr. Paul Miron, Wolf von Aikchelburg, Elisabeth Axmann Mocanu. - În: Arhipelag, nr. 1, dec. 1998, p. 23-28.
- *Rainer Maria Rilke tradus de Dan Constantinescu.* - În: România literară. 12, nr. 28, 12 iul. 1979, p. 2.
- Zăciu, M.; Papahagi, Marian; Sasu, Aurel. *Dicționarul scriitorilor români.* Vol.1. (A-C). - București: Editura Fundației Culturale Române, 1995, p. 645-646.

COPILU-CHEATRĂ, VASILE

(1912-1997) - scriitor, publicist

Născut la 5 aprilie 1912, la Vulcan, județul Hunedoara. Urmează școala primară în comuna Iara, apoi Liceul „Ferdinand” din Turda, Școala Normală din Cluj. (1932) Absolvent al Facultății de Litere și Filosofie din Cluj și București, unde își ia licența. Debut literar, cu poezii în revista „Darul vremii” (1930). Debut editorial cu vol. de poezii „Cartea moșului”. Redactor la publicația „Tulnicul moșilor” editată de avocatul Amos Frâncu. A scris poezie cu puternice accente lirice inspirate din viața moșilor. A efectuat traduceri de limba maghiară; a înființat, în colaborare, revistele „Lanuri” (Mediaș, 1935), „Crai nou” (Cluj, 1936), „Symposion” (Cluj, 1938-1940), „Detunată” (1943-1948). Subinspector școlar la Cluj (1944-1948); deține funcții didactice și administrative la Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj (1948-1953). În anii 1950, a fost închis pe „motive politice”, judecat sumar și într-o primă instanță condamnat la moarte, pedeapsa fiindu-i comutată în muncă silnică la Canalul Dunăre-Marea Neagră. Deși eliberat, n-a mai publicat timp de 35 de ani, până în 1981, când i s-a îngăduit să tipărească antologia „Cântecul Moșilor”. S-a stabilit la Brașov, unde a desfășurat o bogată activitate culturală și artistică la filarmonica și teatrul muzical. Lucrează apoi în învățământ.

S-a stins din viață, la Brașov, în anul 1997.

Colaborări:

„Lanuri”, „Symposion”, „Crai nou”, „Societatea de mâine”, „Fruncea”, „Blajul”, „Gând românesc”, „Eu și Europa”, „Progres și cultură”, „Jar și slovă”, „Orizont”, „Tribuna”, „Familia”, „România literară”.

Lucrări publicate:

- *Cartea Moșului*: poeme. - Mediaș: Editura Lanuri, 1937.
- *Cântece cu călușul în gură*. Poeme. - Alba Iulia: Editura Detunata, 1942.
- *Viața lângă cer*. Nuvele. - Alba Iulia: Editura Detunata, 1943.
- *Voievod peste cuvinte*. Poeme. - Alba Iulia: Editura Detunata, 1943.
- *Neamul nevoii*: roman. - Cluj: Editura Anca, 1933.
- *Bună dimineața, Țară!* Poeme. - Cluj: Editura Omnia, 1945.
- *Cântecul Moșilor*. Versuri. Prefață de Ion Dodu Bălan. - București: Minerva, 1981. 303 p. + 1 f. portr.
- *Iara*: versuri. - Cluj-Napoca: Dacia, 1989, 72 p.
- *Psalmii Solomonarului de la Groapa Popii*. Poeme. - Brașov: Editura Symposion, 1995.
- *Craii Munților*. Roman. - Brașov: Editura „Dealul Melcilor”, 1998. - 304 p.
- *Ulița copilăriei*. Versuri. - Brașov: Editura Symposion, 1998. - 110 p.

Lucrări de folclor:

- *Cântece noi despre Avram Iancu*. Timișoara: Editura Universității, 1968.
- *Cântece pentru Avram Iancu*. - Arad: Editura Centrul de Creație, 1972.
- *Iancule, ce mându ești !* - Alba Iulia: Editura Centrul de Creație, 1972.

Lucrări în manuscris:

„Craii munților” - roman; „Aron Cotruș (în scrisori și documente)”; „Balada popândăului sau Lagărul morții de la Capul Midia”; „Oameni de lângă inimă” - portrete și amintiri; „Scrisori pe baricade”; „Noaptea Sfântului Bartolomeu” (roman); „Memorii cu și fără adresă” (cinci volume); „Avram Iancu” (poem neterminat).

Referințe:

- Bălan, Ion Dodu. *Prefață la „Cântecul Moșilor”*. - București: Editura Minerva, 1981.

- Rotaru, Ion. *O istorie a literaturii române*. Vol. 5. București: Editura Niculescu, 2001, p. 20, 21
- Lascu, Ioan; Velica, Ioan; Boboc, Marian. *Dicționarul scriitorilor din Vale*. - Petroșani: Matinal; Cameleonul, 1999, p.90, 91.

COROESCU, ȘTEFAN TIBERIU

(n.1948) - cercetător științific, doctor inginer

Născut la 27 iulie 1948, în satul Băiești, județul Hunedoara. Absolvent al Institutului de Mine Petroșani, Specialitatea Electromecanică Minieră (1971). Doctor inginer (1989) cu teza: „Conducerea instalațiilor de extracții miniere cu microprocesoare”. Activitate didactică universitară, în prezent fiind conferențiar, șef al Catedrei Automatică și Informatică Industrială din cadrul Universității Tehnice Petroșani.

Domenii de cercetare: automatizări digitale, conducere cu microprocesoare, robotică, utilizarea calculatoarelor personal-profesionale, modelarea și simularea în minerit. Autor de cursuri universitare, a numeroase articole în reviste de specialitate. Deține un brevet de invenție. Este membru al Asociației pentru Modelarea și Simularea Avansată, Franța - filiala România și al Societății Române de Automatică și Informatică Tehnică.

Referințe:

- *Dicționarul specialiștilor un Who's Who în știința și tehnica românească*. - Vol.1. București: Editura Tehnică, 1996, p. 94.

COSTEA, MARCEL OCTAV

(1957) - compozitor, dirijor, lector universitar

Născut la 25 Ianuarie 1957, în Hunedoara. Studii muzicale la Școala de Muzică din Hunedoara (1964-1972) și Liceul de Muzică din Deva (1972-1976). Absolvent al Conservatorului din București (1977-1982), având ca profesori pe Victor Giuleanu, Nicolae Coman, Alexandru Pașcanu, Dan Suci, Florin Georgescu, C. Romașcanu, Ion Băiașu ș.a. S-a perfecționat la Pontificio Istituto di Musica Sacra din Roma (1995), cu B. Baroffio și la Berlin (1994, 1996), cu prof Heinrich Rumphorst. Lector universitar la Conservatorul din București și dirijor organist la Catedrala „Sf. Iosif” din București. A efectuat turnee

artistice ca organist în Austria, Italia, Spania, Elveția, Germania iar ca dirijor de cor în Italia, Germania și Anglia.

Muzică de film:

- „*Rochie albă de dantelă*”, 1988.

Muzică instrumentală:

- „*Trei preludii pentru pian*”, opus 3, 1981.
- „*Triptic de orgă*”, opus 21, 1999.

Muzică corală:

- „*În vraja viselor*”, opus 1, pentru cor mixt. Versuri de Carmen Zamfirescu, 1979.
- „*Plumb*”, opus 2, pentru cor mixt. Versuri de George Bacovia, 1979.
- „*Slăvită patrie*”, opus 5. Versuri E. Gonciu, 1983.
- „*Peste vârful*”, opus 6, pentru cor mixt. Versuri de Mihai Eminescu, 1984.
- „*Știi tu, mândro*”, opus 7, prelucrare pentru cor mixt. Versuri populare, 1984.
- „*Ave Maria*”, opus 8, 1986.
- „*Trei miniaturi de texte religioase*”, opus 11, 1988.
- „*La steaua*”, opus 12, pentru cor mixt. Versuri de Mihai Eminescu, 1983.
- „*Tatăl Nostru*”, opus 16, pentru cor mixt, 1985
- „*Privește-mă, sunt ceata*”, opus 17, pentru cor mixt. Versuri Petre Ghelmez, 1995.
- „*Steaua somnului*”, opus 19, pentru cor mixt. Versuri Ion Vinea, 1999.
- „*Ave Maria*” opus 20, pentru cor mixt 1999.

Antologii:

- **Te Deum.** Colecție de cântări bisericești. - București: Editura Arhiepiscopiei Romano-Catolice, 1998.

Referințe:

- Cosma, Viorel. *Muzicieni din România.* Lexicon Biobibliografic, vol.2 (Coc-E). - București, Editura Muzicală, 1999, p. 91, 92.

COȘNEANU, CONSTANTIN

(n.1932) - *cercetător științific, doctor inginer*

Născut la 21 decembrie 1932, în comuna Băcia, județul Hunedoara. Absolvent al Institutului Politehnic București, Facultatea de Metalurgie, specialitatea Turnătorie (1956). Doctor inginer (1965), la Kiev, cu teza: „Tensiunea superficială a fontelor modificate”. Activitate în cercetare, din anul 1956 până în 1962, în cadrul Centrului de Cercetări Metalurgice al Academiei R.S.R.; șef Laborator cercetare (1965-1969) la ICEM; Șef Secție cercetare (1969-1988) la ICTM București; consilier CTE (1988-1991) la ICSITPSC, București; director, (1991-1994) la SIGMA SRL Turnătorie București; director tehnic, din 1993 până în prezent, ALFOR SRL Buzău. În paralel, a desfășurat o bogată activitate didactică universitară. Asistent la Institutul Politehnic București (1959-1962), apoi la Institutul Politehnic Kiev (1963-1964); lector asociat (1965-1984) - Institutul Politehnic București. A publicat peste 120 de articole în reviste de specialitate; a participat la peste 70 de congrese și conferințe naționale și internaționale; a tradus șase monografii din limba rusă și una din limba maghiară.

Lucrări publicate:

- *Amestecuri de formare fluide utilizate în turnătorie.* - București: Editura Tehnică, 1968.
- *Îndreptar de fonte și oțeluri.* - București: Editura Tehnică, 1969.
- *Elaborarea aliajelor de turnătorie în cuptoare electrice prin inducție.* - București, 1974.
- *Turnarea în forme ceramice.* - București, 1978. - (Tradusă în limba rusă, în anul 1980).
- *Materiale auxiliare utilizate în turnătorie.* București, 1980.
- *Sisteme de amestecuri de formare pentru turnători.* - București: Editura Tehnică, 1989.

Lucrări în colaborare:

- *Manualul inginerului metalurg.* - Vol.2. București: Editura Tehnică, 1982.
- *Îndrumătorul proiectantului de tehnologii din turnătorie.* - Vol. 1, 2. - București: Editura Tehnică, 1985.

Referințe:

- *Dicționarul specialiștilor un Who's Who în știința și tehnica românească.* - Vol.1. București: Editura Tehnică, 1996, p. 95.

CRĂINICEANU, CAROL

(n.1939) - profesor, antrenor, maestru al sportului

Născut la 1 februarie 1939, la Lupeni, județul Hunedoara. A activat ca jucător de fotbal la două echipe: „Minerul Lupeni” și „Steaua București” (1961-1971), perioada cea mai prodigioasă din cariera lui de jucător, în care sunt înscrise câștigarea de șase ori a Cupei României și a campionatului național, ediția 1967-1968. A îmbrăcat de 14 ori tricoul tricolor la echipa națională. Din 1971, a devenit antrenor. A lucrat în cadrul Clubului „Steaua”, cu echipa de juniori (1971-1972), cu formația de tineret-rezerve (1972-1975); secund la echipa de seniori (1975-1977), în această perioadă înscriindu-se realizarea „eventului”, campionat-cupă (1975-1976); antrenor la echipa de juniori (1977-1979), la „Metalul” București (1979-1980), „Mecanica Fină” București (1981-1982), ASA Mizil (1982-1983), „Steaua”, juniori (1983-1984) și „Jiul” Petroșani (1989-1990).

Referințe:

- Ionescu, Mihail; Tudora, Mircea. *Fotbal de la A la Z*. Vol.1. - București: Editura Sport-Turism, 1984, p. 286.
- Velica, Ioan; Schreter, Carol. *Călătorie prin vârstele Văii Jiului*. - Deva: Destin, 1993, p. 116.

CREPCIA, NICOLAE

(n.1952) - poet

Născut la 16 februarie 1952, în satul Brotuna, comuna Vața, județul Hunedoara. Absolvent al Liceului „Avram Iancu” din Brad și al unei școli tehnice. Debutază literar cu poezie, în anul 1974, în revista „Tribuna”. După o activitate publicistică de 15 ani, debutează editorial, în anul 1996, cu volumul de poezii „Pe umărul lui Rimbaud”, la Editura „Călăuza” din Deva. Membru al Cenaclului literar „George Coșbuc” din Brad. A publicat poezii în numeroase antologii literare.

Colaborări:

„Tribuna”, „Constelația Dragonului”, „Opinii culturale”, „Cuvântul liber” etc.

Lucrări publicate:

- *Pe umărul lui Rimbaud*. - Deva: Editura Călăuza, 1996. - 64 p. - (Lucian Blaga).
- *Între iarnă și somn*. - Deva: Editura Călăuza, 1998. - 80 p. - (Cărțile albe).

- *Îngenunchat în lacrimi* - Deva: Corvin, 2000.

Referințe:

- Dena, Stelian. „Pe umărul lui Rimbaud”. În: Constelația Dragonului. - 2, nr. 7, mai 1996, p.2.
- Hurubă, Dumitru. *Mesajul poeziei autentice*. - Opinii culturale. - 4, nr. 2, 1998, p. 4.

CRISTEA, MIRON

(1868-1939) - primul patriarh al Bisericii Ortodoxe Române, membru de onoare al Academiei Române, prim-ministru

Născut 18 iulie 1868, în Toplița, județul Harghita. Studii la Gimnaziul Săsesc din Bistrița (1879-1883), apoi la Liceul Grăniceresc din Năsăud (1883-1887), la Institutul Teologic-Pedagogic din Sibiu (1887-1890), la Facultatea de Litere și Filosofie a Universității din Budapesta (1891- 1895), unde obține doctoratul cu o teză despre „Viața și opera lui Eminescu” (tipărită în limba maghiară, 1895). Învățător-director la Școala Confesională Românească din Orăștie (1890-1891), secretar (1895-1902), apoi consilier asesor (1902-1909), la Arhiepiscopia Sibiului, hirotonit diacon necăsătorit (30 ian. 1900), arhidiacon (8 sept. 1901), călugărit la mănăstirea Hodoș Bodrog (1902), sub numele Miron, ieromonah (13 apr. 1903), protosinghel (1 iun. 1908). Redactor la „Telegraful Român” (1898-1900), președinte al Despărțământului Sibiu al Astei (1905), președinte al Reuniunii Române de Muzică din Sibiu și al altor instituții culturale românești; în calitate de consilier a adus o contribuție directă la ridicarea actualei catedrale mitropolitane și la înființarea Băncii culturale „Lumina” din Sibiu; încă din timpul studenției s-a numărat printre militanții de frunte pentru realizarea idealurilor de unitate națională ale poporului român. La 21 nov./3 dec. 1909, este ales episcop al Caransebeșului (însăunat 25 apr./8 mai 1910); în această calitate, a apărat școlile confesionale românești din Banat în fața încercărilor guvernului din Budapesta de a le desființa. Participant la Marea Adunare Națională de la Alba Iulia din 1 Decembrie 1918 și membru al delegației românilor transilvăneni care a prezentat actul Unirii la București. Membru de onoare al Academiei Române (1919). La 18 dec. 1919, a fost ales mitropolit primat al României întregite, iar în ziua următoare investit și însăunat. La 4 febr. 1925, devine primul patriarh al Bisericii Ortodoxe Române, fiind instalat în noua demnitate la 1 nov. 1925. În

această perioadă s-a făcut unificarea bisericească din noul stat român unitar, s-a organizat Biserica noastră ca Patriarhie, s-a votat Statutul de organizare și funcționare al Bisericii Ortodoxe Române, din 1925. În timpul păstoririi lui, a reapărut revista „Biserica Ortodoxă Română” (1921), a inițiat apariția revistei „Apostolul”, organ de publicitate al Arhiepiscopiei Bucureștilor (1924); s-a îngrijit de traducerea și tipărirea „Bibliei sinodale” din 1936 (în traducerea preoților profesori Gala Galaction, Vasile Radu și mitropolitul Nicodim), precum și a unor ediții din „Noul Testament”; a sprijinit tipărirea de cărți teologice la Editura Institutului Biblic și de Misiune a Bisericii Ortodoxe Române; a înființat Seminarul Teologic „Miron Patriarhul” din Câmpulung (1922), pentru orfanii de război și Academia de Muzică Religioasă din București (1927); a sprijinit o serie de tineri teologi la studii peste hotare; sub el s-a ridicat actualul palat patriarhal și a fost repictată catedrala patriarhală; a citorit schitul de lemn de la Toplița. A contribuit la întărirea legăturilor cu alte biserici creștine, prin vizitele sale la Locurile Sfinte (1927), Anglia (1936), Polonia (1938) sau prin delegațiile străine pe care le-a primit; a sprijinit participarea teologilor ortodocși români la congrese și întruniri ecumeniste peste hotare sau convocarea unor asemenea întruniri în țară (Conferința regională a Alianței mondiale pentru înfrățirea popoarelor prin Biserică, la București în 1933, fiind ales președinte de onoare); Conferința româno-anglicană de la București (din 1935). A publicat culegeri de folclor, o lucrare de iconografie, câteva volume de cuvântări. Pe plan politic, a făcut parte din Regență (20 iul. 1927-8 iun. 1930) și a fost prim-ministru (10 febr. 1938-6 mart. 1939).

A murit la 6 martie 1939, la Cannes-Franța și înmormântat în Catedrala Patriarhală din București.

Colaborări:

„Telegraful Român”, „Tribuna” (Sibiu), „Familia” (Oradea), „Gazeta Transilvania” (Brașov), „Libertatea” (Orăștie), „Drapelul” (Lugoj), „Țara Noastră” (Sibiu), „Românul” (Arad), „Foaia Diecezană” (Caransebeș), „Luceafărul” (Budapesta).

Lucrări publicate:

- *Alexandru Roman*. - Sibiu, 1897. - 31 p. *Arhiepiscopul și mitropolitul Miron Românul*. - Sibiu, 1898. - 66 p. - (Sub pseudonimul „Ilie Dinurseni”).
 - *Proverbe, maxime, asemănări și idiotisme, colectate din graiul românilor din Transilvania și Ungaria*. - Sibiu, 1901, XXIV + 279 p.
 - *Iconografia și întocmirile din internul bisericii răsăritene*. - Sibiu, 1905, XVIII + 300 p.
 - *Catedrala mitropolitană din Sibiu. Istoricul zidirii*. - Sibiu, 1908, p.45-195. (în colab.).
 - *Principii fundamentale pentru orga-nizarea unitară a Bisericii Ortodoxe Române*. București, 1920. - 44 p.
 - *Cuvântări și predici ale unui teolog, mai târziu cleric român în țară sub stăpânire străină*. - Vol. 1. - București, 1923, 383 + IV p.
 - *Pastorale și cuvântări ale unui episcop român în țară sub stăpânire străină*. Vol.2. - București, 1923. - 306 + II p.
 - *Trei ani de propovăduire. Pastorale și cuvântări*. - Vol. 3. - București, 1923. - 356 p.
 - *Pastorale, predici și cuvântări*. - Vol.4. București, 1938, 278 + III p.
 - *Pastorale, predici și cuvântări*. - Vol.5. București, 1938, III + 298 + III p.
 - *Pastorale, predici și cuvântări*. - Vol. 6. București, 1939. - 238 p.
- Referințe:**
- Abrudeanu Rusu, Ion. *Înalt Prea Sfinția Sa Patriarhul României Dr. Miron Cristea. Omul și faptele*. - Vol.1. - București, 1920. 480 p.
 - *După documente, acte și corespondențe rămase de la Elie Miron Cristea*. - Sibiu, 1986. - 546 p.
 - *Enciclopedia marilor personalități. Din istoria, știința și cultura românească de-a lungul timpului*. - București: Editura „Geneze”, 1999, vol. 1, p. 395-397.
 - Iorga, N. *Patriarhul Miron*. - În: Oameni cari au fost. - Vol. 4. - București, 1939, p. 301-302 și 305-306.
 - Netea, Vasile. *Înalt Prea Sfinția Sa Patriarhul Dr. Miron E. Cristea. La împlinirea vârstei de 70 de ani (1868-1938)*. - Târgu-Mureș, 1936. - 36 p.
 - Păcurariu, Mircea. *Dicționarul teologilor români*. - București: Editura Univers Enciclopedic, 1996, p. 133-134.
 - Păcurariu, Mircea. *Istoria Bisericii Ortodoxe Române*. - Vol. 3. - București, 1981, p. 412-414.
 - Plămădeală, Antonie. *Contribuții istorice privind perioada 1918-1939. Elie Miron Cristea - documente, însemnări și corespondențe*. - Sibiu, 1987. - 484 p.
 - Plămădeală, Antonie. *Pagini dintr-o arhivă inedită*. Documente literare. București, 1984, XLVII + 435 p.

CRÎȘAN, DORIN

(1938) - profesor

Născut în 1 ianuarie 1938, la Ocișoara, județul Alba, în familia preotului Dumitru Crișan și al Anei, născută Pascu, familii distinse în mișcarea de emancipare a românilor transilvăneni de la mijlocul secolului trecut. Studii gimnaziale și liceale la Aiud. Absolvent al Facultății de Istorie- Filosofie a Universității „Babeș-Bolyai” din Cluj (1959). Din 1963, funcționează ca profesor la Liceul Teoretic „Avram Iancu” din Brad. Profesor gr.I. pentru învățământul preuniversitar. În septembrie 1997, a ocupat, prin concurs, postul de inspector la Inspectoratul Școlar al Județului Hunedoara; consilier județean (1996). Activitate de cercetare didactico-pedagogică vizând aspecte formative ale învățământului, menite să potențializeze personalitatea elevilor, aplicarea reformei învățământului și realizarea unui sistem educațional adecvat societății economiei de piață. A elaborat studii pentru gradele didactice și cursuri de perfecționare desfășurate la universitățile din București, Cluj și Timișoara. A condus Societatea culturală a elevilor din Brad, revistele școlare „Tulnice din Zarand” și „Interferențe culturale”. A participat la simpozioane și sesiuni științifice, cu studii și comunicări. A elaborat peste 100 de articole și studii, cu privire la personalități politice, militare, ale unor oameni de cultură români, o culegere de texte pentru studiul istoriei României (1968) și Calendarul Aniversar (1918-1998). Face parte din Comitetul de inițiativă privind dezvoltarea relațiilor culturale dintre primele cinci licee din Transilvania, Blaj, Brașov, Beiuș, Năsăud, Brad.

Lucrări publicate:

- *Omagiul Liceului „Avram Iancu” din Brad*. Sibiu, 1969. - (în colaborare cu Romulus Neag și Georgina Roventă).

Studii elaborate:

- *Cartea veche românească - sinteza spirituală a unității de neam*. - Timișoara, 1972.
- *Valorile Renașterii în Transilvania*. - Cluj-Napoca, 1975.
- *Aspecte metodice ale integrării istoriei naționale în istoria universală*, 1976.
- *Legăturile permanente ale spațiului românesc cu Italia în Evul Mediu*. București, 1977.
- *Afirmarea istorică a Comitatului Zarand*. Timișoara, 1979.

Referințe:

- *Dorin Crișan*. Fișă biobibliografică. - Deva, 2000.

CRÎȘAN, GHEORGHE

(n. 1733-1785) - căpitan, conducător al răscoalei țăranilor din Transilvania din 1784-1785

S-a născut în anul 1733, în satul Vaca (azi Crișan), comuna Ribîța, județul Hunedoara. Fiul lui Petru Golda, a rămas orfan de tânăr, a fost crescut de bunicul său (Teodor Jurj) care l-a trimis la școală în Abrud. Îndeplinește serviciul militar în cadrul regimentului „Francisc Gyulai” unde disciplina militară l-a îndârjit și înăspit, pregătindu-l în acțiunile viitoare întreprinse în timpul răscoalei. Prin căsătorie s-a stabilit în satul Cărpiniș. Este cel de-al treilea căpitan al răscoalei țăranilor din Transilvania din 1784. În ziua de 28 oct. 1784, convoacă, la târgul săptămânal de la Brad, adunarea de la Mesteacăn, pentru ziua de 31 octombrie 1784. În cadrul adunării transmite poruncile lui Horia de a pleca la Alba-Iulia pentru a deveni grăniceri. Colindă satele Vaca, Valea Bradului, Zdrapți, Curechiu, îndemnând țărani la răscoală. Răscoala se întinde cu repeziciune, cuprinzând comitetele Zarand, Hunedoara, Alba, părțile Aradului și Clujului. Acționează în Zarand unde numește o serie de căpitani, printre care Gheorghe Marcu din Crișcior, Toma Bârna din Vaca și Ioan Faur din Tomnatic. Încheie Armistițiul de la Valea Bradului, prin intermediul dr. Ioan Molnar Piuariu, dizolvă tabăra răsculaților. Cetele conduse de el obțin una din cele mai importante victorii împotriva trupelor conduse de maiorul Stojanich. În urma înfrângerii de la Mihăileni, Horea ordonă dizolvarea taberei răsculaților la 14 decembrie 1784. Crișan rătăcește prin sate, dar este prins și arestat la 30 ianuarie 1785, la o lună după arestarea lui Horea și Cloșca și întemnițat la Alba-Iulia. În timpul interogatoriului, recunoaște participarea la răscoală și acuză nobilimea de povara obligațiilor impuse iobagilor. Supus torturilor, și-a pus capăt zilelor la 13 februarie 1785. Corpul său a fost tăiat în bucăți și pus pe roți la Abrud, Bucium, Brad și Mihăileni, iar capul în satul Cărpiniș. În 1979, pentru a-i cinsti memoria, a fost inaugurată Casa Memorială Crișan unde a fost amenajat un mic muzeu.

Referințe:

- Densușianu Nicolae. *Revoluțiunea lui Horia în Transilvania și Ungaria*. -București, 1884.

- Lupaș Ioan. *Răscoala țăranilor din Transilvania la 1784*. -Cluj, 1934.
- Prodan David. *Răscoala lui Horia*, vol. 1-2. - București 1979.

CRIȘAN, HOREA OVIDIU ALIN

(n.1960) - inginer, editor, caricaturist

Născut la 12 martie 1960, în Hunedoara. Absolvent al Facultății de Mecanică Timi-șoara, specialitatea Tehnologia Construc-țiilor de Mașini. Inginer tehnolog la Ter-mocentrala Mintia (1985-1990); inspector de specialitate la Agenția Națională pentru Privatizare - Filiala Deva (1990-1993); referent economic la Fondul Proprietății de Stat - Filiala Deva (1993-1994);

director general la S. C. Rețeaua Librărilor Bibliofor S.A. Deva (din 1994).

Activitate științifică:

Participă la sesiuni științifice; deține trei brevete de inovații.

Activitate culturală:

Din anul 1979, publică articole și caricaturi în periodice din țară și străinătate. Participă cu lucrări personale la expoziții în țară și străinătate (din 1979); fondator și redactor șef al revistei de satiră și umor „Râsu' Lumii” (1990-1997); și al revistei „Caricatura” (din 1999); fondator și director al Editurii „Bibliofor” - Deva (din 1995) și al Editurii „Crișan” (din 1998); fondator și conducător al Tipografiei „Bibliofor” - Deva (din 1999).

În anul 2001 și 2002, a reușit să organizeze la Deva, împreună cu Liviu Stănilă, cel mai mare Salon Internațional de Caricatură din România, la care au participat peste 500 de caricaturiști din 50 de țări, cu peste 1500 de lucrări.

Desene publicate în țară și străinătate:

Iugoslavia, Germania, Italia, Franța.

Expoziție personală:

Timișoara, 1984.

Expoziții colective:

În țară:

Vaslui, Suceava, Brăila, Costinești, Tg. Mureș, Timișoara, Focșani, Galați, București, Deva, Constanța, Bistrița.

În străinătate:

Belgia, Anglia, Brazilia, Bulgaria, Canada, Croația, Cuba, Cipru, Franța, Iran, Israel, Italia, Japonia, Macedonia, Cehoslovacia, Norvegia, Polonia, Scoția, Turcia, Rusia, Iugoslavia, Taiwan, Argentina, Austria, Spania, Germania.

Premii:

Premiul revistei: „Forum studentesc” Timișoara, 1980; Premiul Special Băilești, 1980; Premiul U.A.P. - Târgu-Mureș, 1980; Premiul revistei „Urzica” - Timișoara, 1981; Premiul Special - Ploiești, 1981, Premiul Special al Juriului - Timișoara, 1982; Premiul special - Costinești, 1982; Premiul I - Italia, Pescara, 1982; Premiul revistei „Protecția muncii” - București, 1982; Premiul I - Timișoara, 1983; Premiul I - Macea, 1983; Premiul I - Brăila, 1983; Premiul „Bufon” - Galați, 1983; Premiul revistei „Viața studentescă” - Costinești, 1984; Premiul U.A.P. - Brăila, 1984; Premiul al II-lea „San Andrea D'Argento” - Vercelli, Italia, 1984; Premiul revistei „Orientări” - Galați, 1984; Premiul I - Timișoara, 1985; Premiul „Lingotto D'Argento” - Ancona, Italia, 1985; Premiul II „Prix du Graphisme” - Anglet, Franța, 1985; Premiul special al juriului - Vercelli, Italia, 1986; Premiul III al revistei „Urzica” - București, 1987, Costinești, 1988; Premiul Special al Juriului - Bistrița, 1988; Premiul I și Medalia de aur - Vaslui, 1988; Premiul revistei „Flacăra” - Costinești, 1989; Premiul „Citation” - Tokio, Japonia, 1989; Premiul Special al Juriului - Huși, 1989; Mențiune de Onoare - Tokio, Japonia, 1990; Premiul „Button D'argent” - Sint - Truiden, Belgia, 1991; Premiul III - Taejon, Coreea, 1997; Premiul de Excelență - Galați, 1998; Premiul pentru Meritul Special de Creație - Okhotsk Japonia, 1998; Premiul „Citation” - Havana, Cuba, 1998; Premiul Special al Juriului - Saint-Just, Franța 1998; Premiul Caricaturii pe calculator - Vaslui, 1998; Premiul de Excelență - Haifa, Israel, 1998; Premiul de Importanță - Taipei, Taiwan, 1999; Premiul Straordinario - Tolentino, Italia, 1999; Premiul I - Ayr, Scoția, 1999; Mențiune de Onoare - Taejon, Coreea, 1999; Meritul Special de Creație - Okhotsk, Japonia, 1999; Premiul de Importanță - Taipei, Taiwan, 2000; Premiul V - Taejon, Coreea, 2000; Mențiune de Onoare - Rio Cuarto, Argentina, 2000; Premiul III - Buenos Aires, Argentina, 2001; Premiul V - Călărași, România, 2001; Premiul V - Taejon, Coreea, 2001; Premiul III - Tg. Jiu, România, 2001; Premiul de Excelență - Haifa, Israel, 2001; Mențiune de Onoare - China, 2002; Premiul II - Taejon, Korea, 2002; Premiul III - Cuneo, Italia, 2002; Premiul Special, Suceava, Eomânia, 2002.

Coautor de albume în:

România, Franța, Iugoslavia, Turcia, Belgia, Canada, Italia, Polonia, Japonia, Bulgaria, Norvegia, Croația, Coreea, Iran, Anglia, Cehoslovacia.

Caricaturi aflate în expoziții, muzee și colecții din țară și străinătate:

România, Bulgaria, Turcia, Iugoslavia, Italia, SUA.

Membru al Uniunii Artiștilor Plastici din România, din anul 2002.

Lucrări publicate:

- *Zâmbete indexate*. - Deva: Editura Destin, 1993.
- *Crocodili cu papion în excursie cu liftul* (schite și alte cele, zicem noi, umoristice). Deva: Editura „Râsu' lumii”, 1994. - 128 p. ilustr.
- *Colorăm și învățăm ceasul*. Deva - Editura Crișan, 1999, 24 p. (în colaborare cu Liviu Stănilă)
- *Colorăm și învățăm să numărăm*. Deva - Editura Crișan, 1999, 32 p. (în colaborare cu Liviu Stănilă)
- *Râsu' presei*. - Deva: Editura Bibliofor, 1998, p. 160.
- *Râsu' presei 2*. Ediția a II-a. - Deva: Editura Bibliofor, 2001, p. 256.

Lucrări apărute în antologie:

- *Umorul reformei, reforma umorului. 11 ani de răs. 1990-2001* - Antologie de proză umoristică. - Cluj-Napoca: Editura Hiperion, 2001, p.105-128.

Referințe:

- Horia Ovidiu Alin Crișan. Fișă biobibliografică. - Deva, 2000.
- Ebner, Nicolle. *Caricatura cu calcula-torul. Horia Crișan este artistul care a introdus, în premieră în România, caricatura pe calculator*. - Ebner Nicolle. - În: Hunedoreanul, nr. 412, 13 nov, 2001, p. 6-7.

CRIȘAN, IULIU

(1876-1946) - *compozitor, dirijor de cor*

Născut la 10 octombrie 1876, în comuna Lăpugiu Inferior, județul Hunedoara. Studii muzicale la Seminarul Andreian din Sibiu (1891-1894), cu Dimitrie Cunțan, Gh. Dima. Paralel, a urmat în Sibiu cursuri particulare de flaut, piculină, vioară și trompetă. Fondator și dirijor al Fanfarei Pompierilor Voluntari din Săliște (1892); Dirijor de cor și învățător la Școala primară din Săliște (1894-1914), Fondator și dirijor al Corului bărbătesc al

învățătorilor din zona Săliște (1896-1906); subrevizor și revizor școlar în Consiliul Dirigent, secția de învățământ din Sibiu și Cluj (1919-1923). A ținut conferințe, prelegeri, concerte-lecții; a cules, armonizat și publicat folclor din Transilvania. A întreprins turnee artistice cu formațiile din Săliște în Transilvania și Muntenia.

S-a stins din viață la 2 iulie 1946, la Cluj și a fost înmormântat la București.

Muzică de scenă:

- „*Scara mâței*”, operetă într-un act de Vasile Alecsandri, 1904.
- „*Gârlanii*”. Vodevil într-un act de Costache Negruzzi, 1905.
- „*Nașterea Domnului*”. Piesă în două acte și două tablouri cu cântece pentru copii. Textul Iuliu Crișan, 1905.
- „*Timpuri trăite*”. Piesă de teatru sătesc. Textul Iuliu Crișan, 1910.

Muzică corală:

- „*Latina Gintă*”, pentru cor de copii. Versuri de Vasile Alecsandri, 1905.
- „*Mars la Grivița*”, pentru cor de copii, 1905.
- „*Ura, măi române!*”, pentru cor de copii, 1905.
- „*Liturghia*”, pentru cor mixt, 1915.

Ediții critice:

- *Din repertoriul școalei din Săliște. Colecțiune de cântece în I, II, III voci, pentru folosul școalelor primare, medii și a liceelor inferioare*. - Cluj: Imprimeria Minerva, 1922.

Referințe:

- *Anuarul Școlii primare din Săliște pe anul 1904-1905*. - Sibiu, 1905.
- Cosma, Viorel. *Dicționar muzical Iuliu Crișan*. - În: Îndrumătorul cultural. - 29, nr. 12, 1976.
- Cosma, Viorel. *Muzicieni din România. Lexicon biobibliografic*, vol II (Coc. -E). - București: Editura Muzicală, 1999, p. 105, 106.
- Dunăreanu, Elena. Popa, Aurelia. *Cartea românească sibiană*. - În: Sibiu: Biblioteca Astra 1979.
- Mosora, Dumitru A. *Zile memorabile pentru Săliște și jur*. - Sibiu: Tipografia Arhidiecezeană, 1904.

CRIȘAN, MIRCEA

(n.1943) - *profesor universitar, doctor în fizică*

Născut la 13 noiembrie 1943, în comuna Ilia, județul Hunedoara. Absolvent al Universității „Babeș-Bolyai” Cluj-Napoca, Facultatea de Fizică, Secția Fizică Teoretică (1966). Doctor în fizică cu teza: „Interacțiuni magnetice în sisteme metalice”. Activitate de cercetare la Institutul de Fizică al Academiei (1966-1968). Din 1968, parcurge toate gradele didactice, până la cel de profesor în 1993, la Facultatea de Fizică din Cluj; asistent la Universitatea din Genova (1973-1974); Profesor invitat la Universitatea din Uppsalla (1990-1991). Activitate de cercetare în domeniile: teoria cuantică a sistemelor din mai multe particule, teoria supraconductibilității. Autor a patru cărți, din care una publicată în World Scientific (1989). A publicat 20 de articole în țară și 100 în străinătate. A participat la 12 congrese în: S.U.A., Anglia, Franța, Italia, Elveția, Germania, Austria, Olanda. Membru în Societatea Europeană de Fizică. Distins cu Premiul Academiei Române pentru fizică (1985).

Referințe:

- *Dicționarul specialiștilor un „Who's who” în știință și tehnica românească.* - Vol.2. Ediția I. - București: Editura Tehnică, 1998.

CUGEREAN, VIOREL

(1914-1996) - *general de brigadă (r.)*

Născut la 9 iulie 1914, în municipiul Orăștie, într-o familie de țărani. După terminarea școlii primare, în 1924, va urma cursurile Liceului „Aurel Vlaicu”, din Orăștie, pe care l-a absolvit în 1931, ca șef de promoție. Din iulie 1933, urmează cursurile Școlii de Ofițeri de Infanterie din Sibiu, fiind promovat sublocotenent în Regimentul 5 Vânători - Timișoara. Între 1935-1936, este ofițer-elev la Școala de Aplicație a Infanteriei, iar în 1938 este selecționat în rândul cadrelor Școlii de Ofițeri - Sibiu, instruire, în această calitate, două promoții de ofițeri. A urmat Școala Superioară de Război (1940-1942). După absolvire, este profesor stagiar, apoi profesor titular, la Cursul de Tehnică Generală și Servicii, până în anul 1947. În aceeași perioadă, din anul 1943, predă cursul de Istorie a Artei Militare, la Școala de Ofițeri de Aviație. La 22 iunie 1941, pleacă pe front ca locotenent, participând la luptele pentru eliberarea Basarabiei. Cade grav rănit, pierzându-și piciorul

drept, ce i-a fost amputat deasupra genunchiului. Pentru curajul și eroismul său este răsplătit cu Ordinul „Mihai Viteazul”, pe brevet punându-și semnătura regele Mihai și mareșalul Ion Antonescu. Devine Cavaler al Ordinului „Mihai Viteazul”, cea mai mare distincție din istoria Armatei Române. În anul 1947, este trecut în rezervă cu gradul de colonel. Se retrage pe meleagurile natale, devenind plugar și lucrând lotul său de cinci hectare, primit ca răsplată a eroismului său, pământ ce avea să-l piardă odată cu colectivizarea. În aceste condiții, între 1956-1962, urmează cursurile fără frecvență ale Facultății de Științe Juridice din Cluj, luându-și licența în Drept. A lucrat ca jurisconsult până în 1975, când se pensionează. A fost un pasionat cercetător în descifrarea unor evenimente istorice. A realizat un documentat studiu despre luptele purtate în anul 1479, pe Câmpul Pâinii, ce urma să fie publicat. A întâmpinat mari greutăți în accesul în unele biblioteci importante, trebuind să se mulțumească cu ce îi ofereau cărțile aflate la dispoziție. Cea mai mare parte a lucrărilor sale au rămas în manuscris. A desfășurat o bogată activitate culturală, în calitate de membru al Societății „Astra”, în perioada interbelică. După anul 1989, a fost principalul animator și organizator al acțiunilor desfășurate de Despărțământul Astra - Orăștie. A fost membru în Adunarea Eparhială a Episcopiei Aradului și în Adunarea Națională Bisericească de la București. Membru fondator al Asociației Naționale a Veteranilor de Război și președinte al filialei din Orăștie. Este avansat la gradul de general de brigadă în retragere. A scris și publicat numeroase articole de largă respirație în chestiunile contemporaneității, în care se ridică împotriva campaniei de contestare a drepturilor istorice ale poporului român. Pentru meritele sale de organizator social-cultural, puse în slujba orașului său natal, i-a fost acordat titlul de „Cetățean de Onoare al municipiului Orăștie” (1995) S-a stins din viață la 7 noiembrie 1996, la Orăștie.

Lucrări publicate:

- *Determinismul geografic în conducerea și purtarea războaielor.* - În: România militară. Revistă generală lunară, 1946.
- *Bătălia de la Mărăști, Mărășești și Oituz.* În: Drumul socialismului, din 2,5 și 10 aug. 1967.
- *Mănăstirea Prislop* - În: Mitologia Banatului - nr. 1-2, 1985.
- *Doctorul Ioan Mihu - evocare la 60 de ani de la naștere.* - În: Telegraful român. 1-15 iul. 1987.
- *Amintiri despre un proeminent savant - Gheorghe Brătianu.* - În: Confluente istoriografice române și europene. - Iași, 1988.

- *Gânduri despre Aurel Vlaicu.* - În: Telegraful Român. 1-15 sept. 1988.
- *Ignoranța profanatorilor.* - În: Palia, nr. 6, 1990.
- *Dascăli și preoți vrednici slujitori ai Astei în perioada interbelică.* - În: Foaia poporului, 1992.
- *Marea Unire și procesul optanților.* - În: Mitropolia Sibiului. Îndrumător bisericesc, 1992.
- *Orăștia sub ocrotirea Astei.* - În: Astra la Orăștie, 1 sept. 1993, nr. special.
- *Un mic oraș pe marele drum al unirii.* - În: Orăștie și Marea Unire. 1 Decembrie 1993, număr special.

Referințe:

- Adam, Nicolae. *In memoriam: Gen. de brigadă Viorel Cugorean.* - În: Revista Orăștiei. - 2, nr. 1, feb. 1997, p. 2-3.
- Baciu, Petru. *Liceul Aurel Vlaicu - Orăștie. Compendiu monografic, 1919-1994.* - Deva: Casa Corpului Didactic, 1994, p. 61, 62.
- *Orăștie: Enciclopedie.* - Deva, Editura Corvin, 2001, p. 123.

CUREA, LAURENȚIU

(1884-1964) - *preot ortodox*

Născut în 1884, în comuna Dol, județul Cluj. A urmat Liceul maghiar din Cluj, apoi Teologia Ortodoxă în Sibiu (1902-1905). Între 1908-1923, a fost preot la Deva. Desfășoară o bogată activitate culturală în cadrul societăților locale sau la conducerea corului bisericesc al Societății Meseriașilor din Deva. În timpul Primului Război Mondial (1915-1918) deservește, ca preot militar (căpitan), ostașii români din Praga, unde a înființat un cor și a organizat reprezentății cu aceștia. Participă la formarea unității „Corpul Horea - Legiunea Română din Praga” - 1918, care a dat ajutor cehilor în timpul revoluției, când s-a înființat Republica Cehoslovacia. Reîntors acasă, activează în Consiliul Național Român din Deva. În 1923, se mută la Cluj, ca secretar al Episcopiei Ortodoxe.

Decedat și înhumat la Cluj, în anul 1964.

Referințe:

- Șuiaga, V.I. Consiliul Național Român din Deva: 1918-1919. - Deva, 1994, p. 85, 86.

CURTEAN, IOAN DE HONDOL

(n. 1936) - *actor, om de afaceri, consul*

Născut la 2 noiembrie 1936, în localitatea Mifălău, jud. Covasna. Fiul lui Alexandru Curtean din Hondol, județul Hunedoara și a Iuliei Lușșă Roman, din jud. Alba. Familia sa descinde din Hondol, din neamul lui Ioan Pipoș, comite suprem al Zarandului. A copilărit la Șinca și Brașov. A absolvit Liceul la Brașov. Tot aici, a lucrat ca dispecer la METROM, apoi la Electroprecizia Săcele. A fost actor la Teatrul de Stat din Brașov. În 1947, tatăl său este arestat și condamnat la 7 ani de temniță, sub acuzația de colaborare cu partizanii din Munții Făgăraș, fapt care va avea repercusiuni asupra familiei sale. În 1966, după ce câștigă o excursie la Budapesta se hotărăște să emigreze în S.U.A. În 1967, s-a stabilit în S.U.A., la New York. A absolvit Academia de Arte Dramatice și Facultatea de Arhitectură din S.U.A., 1972. Din 1972, este membru al Partidului Republican din S.U.A. După absolvirea studiilor, lucrează ca regizor și producător la Studioul de Film Sosenko și la Teatrul Lamb. Ca actor, a jucat în filmul „Checkmate” („Șah-mat”), produs în 1974, de studiourile Warner Bros. Tot acum, a adăugat numelui său distincția „de Hondol”. Numele său apare în indexul cărții „Screen World” („Lumea ecranului”) în care sunt publicate, anual, titlurile producătorilor din cinematografia americană. În 1976, se mută la Las Vegas. În 1979, renunță la cariera artistică și se ocupă de afaceri. Înființează Compania „De Hondol” cu profil de construcții de obiective comerciale și rezidențiale. După 6 ani, devine asociatul și reprezentantul în Europa de Est, cu exclusivitate în România al Concernului Kaiser Engineers din S.U.A. În anii cât a stat în America, a călătorit în insulele Belize, unde a cunoscut numeroase oficialități, primind cetățenia din insule. Din 1993, este numit șeful Misiunii Consulare a Statului Belize în România. Din 6 ianuarie 1990, după 24 de ani petrecuți în S.U.A., s-a întors în România. În 1991, Compania De Hondol a fondat, împreună cu alți asociați, Compania Româno-Americană Transion Ltd, care a devenit acționarul majoritar al celei mai mari fabrici de industrializarea peștelui din România, cu sediul la Tulcea. Are trei cetățenii: română, americană și cea a statului Belize. Din anul 2000, a participat la Brad, la ultimile ediții ale „Zilelor scriitorilor zărândeni”. Este președintele filialei „Munților Apuseni”, cu sediul la București. Guvernator al Ordinului „Cavalerilor Bizantini”.

Referințe:

- Voinescu, Mona; Boldura, Andreea. *Ioan Curtean de Hondol* - În *Hunedoreanul* nr. 224, 19 feb. 2001, p. 6-7.

CUTEANU, EUGEN

(1900-1968) - profesor universitar, compozitor

Născut la 28 decembrie 1900, în Deva. Studii muzicale la Cluj, cu N. Ruzicska (1914-1918) și Ion Scărlăteanu (1918-1919). Absolvent al Conservatorului din Cluj (1919-1924), cu Romulus Cionca, Augustin Bena, Marțian Negrea, Liviu Tempea. Paralel, a urmat Facultatea de Medicină din Cluj (1919-1923). Profesor de muzică la Școala Normală de Fete și la Gimnaziul „Angheliescu” din Cluj (1924-1929), la Liceul Piaristilor din Timișoara (1929-1947), profesor de vioară la Conservatorul din Timișoara (1929-1947), la Conservatorul din Cluj-Timișoara (1940-1941), Institutul de Artă din Timișoara (1949-1950), Liceul de Muzică din Timișoara (1950-1968); secretar la Universitatea Compozitorilor - Filiala Timișoara (1950-1968)

A susținut numeroase concerte de muzică de cameră. A fondat și condus Cvartetul de coarde „Eugen Cuteanu” din Timișoara (1942-1950). A publicat articole de specialitate în revista „Muzica”. A fost distins cu „Ordinul Muncii” cl. a II-a (1957), Ordinul Steaua R.P.R., cl. a IV-a (1964).

S-a stins din viață la 18 martie 1968, la Timișoara.

Muzică vocal simfonică:

- *Zwei Brüder*, baladă pentru tenor și orchestră, versuri H. Heine, 1924.
- *Der Sänger* - baladă pentru tenor și orchestră, versuri J.W. Goethe -1926.
- *Carol al IX -lea*. Baladă pentru tenor, bariton, cor și orchestră. Versuri George Coșbuc 1939.

Muzică Simfonică:

- *Simfonia în do minor în stil classic*, 1927.
- *Final pentru simfonia a VIII-a „Neterminată” de Franz Schubert*, 1928.
- *Suita I „Româneasca”*, 1934.
- *Nota perpetua pentru vioară și orchestră*, 1936
- *Suita a II-a „Rustica”*, 1948.
- *Suita a III-a*, 1952.
- *Preludiu și fugă în stil classic* 1950.
- *Sarmisegetuza - poem simfonic* 1959.

- *Concert pentru violă și orchestră* 1964.

Muzică de cameră:

- *Sonată pentru pian în do minor*, 1925.
- *Sonată în sol minor în stil classic*, 1927.
- *Andante pentru vioară și pian*, 1928. - *Timișoara, Editura Morawetz*, 1929.
- *Dans diabolic pentru solo*, 1928.
- *Improvizație pentru vioară și pian*, 1930.
- *Variațiuni pentru vioară și pian*, 1931. *Orchestra* 1957. Timișoara: Litografia Pregler.
- *Cântece populare, pian solo*, 1934.
- *Moment rustic pentru vioară și pian*. - În: *Muzica* - nr. 9, 1955.
- *Suită pentru cvartet de coarde pe teme populare*, 1944.
- *Preludiu și fugă pentru 2 viori, violă și violoncel*, 1946.
- *Suită românească pentru pian*, 1949.
- *5 piese pentru tineret, pentru vioară și pian* - București: Editura Muzicală, 1960.

Muzică corală:

- *In memoriam patriei, recviem pentru cor mixt și orgă*, 1937.
- *Cântecul minerilor pentru cor mixt*.
- *Cântec de bucurie pentru cor mixt*.
- *Satul meu*, pentru cor mixt. Versurile C. Pavelescu.
- *Cântec pentru pace*, pentru cor mixt. Versuri C. Pavelescu.
- *Ogoare noi*, pentru cor mixt.
- *10 cântece pentru copii, coruri pentru voci egale*. Versuri Eugen Cuteanu. -În: *Printre flori*. - București, Editura Muzicală, 1956.
- *Satul intinerit*, pentru cor mixt. Versuri Gh. Pavelescu.
- *Cântec pentru patrie*, pentru cor mixt. Versuri populare
- *De când badea*, pentru cor mixt. Versuri C. Pavelescu.

Muzică vocală:

- *Zwei Brüder*, pentru voce medie și pian. Versuri de H. Heine, 1922.
- *De ce nu-mi vii?*, pentru voce și pian. Versuri M. Eminescu, 1922. - Cluj: Litografia Schildkraut, 1928.

- *Rugăciune*, pentru voce și pian Versuri M. Eminescu, (1922), Cluj: Litografia Schildkraut, 1928.
- *Mailed*, pentru voce medie și pian. Versuri de H. Heine, 1925.
- *Amor de iarnă*, pentru voce și pian. Versuri Cincinat Pavelescu 1926.
- *De când te-ai dus*, pentru voce și pian. Versuri Cincinat Pavelescu 1926.
- *Cântec de primăvară*, pentru voce și pian. Versuri Cincinat Pavelescu
- *Liebeschmerz*, pentru voce și pian.
- *Foaie îngustă*, pentru voce și pian. Versuri populare.
- *Bună dimineața, mamă*, pentru voce și pian. Versuri populare.
- *Încotro măi frățioare*, pentru voce și pian. Versuri populare.
- *Sânge de aur*, pentru voce și pian. Versuri de Ady Endre.

Lucrări didactice:

- Metodă de vioară. Studii pentru începători I. București: ESPLA, 1952.
- Metodă de vioară. - București: Editura Muzicală.

Referințe:

- Berger Wilhelm Georg. *Muzica simfonică românească*. - 1950-1970. vol 5. - București: Editura Muzicală, 1977.
- Contrea, Viorel. *Noua Liturghie în Sol Major al d-lui prof. Eugen Căteanu*. - În: Fruncea, Timișoara - 2, nr. 1, 1938.
- Cosma, Octavian Lazăr „Universul muzicii românești” - București: Editura Muzicală, 1995.
- Cosma, Viorel. *Muzicieni români*. Lexicon. - București; Editura Muzicală, 1970.
- Cosma, Viorel. *Muzicieni români*. Lexicon biobibliografic, vol. 2 (Coc-E). - București; Editura Muzicală, 1999, p. 133-134.
- Firca, Gh. *Eugen Căteanu*. - În: Muzica - 18, nr. 5, 1968.
- Murgu, Doru, *Seducția muzicii*. - Timișoara: Editura Mirton, 1997.
- Popescu. Mihai. *Repertoriul general al creației muzicale românești*, vol. 1. - București: Editura Muzicală, 1979.
- Predescu, Lucian. *Enciclopedia Cugetarea*. București, Editura Cugetarea, 1940.

- Vancea, Zeno, *Creația muzicală românească*, sec. XIX-XX. Vol. 2. - București: Editura Muzicală, 1978.

CZIBULA, I. ROBERT

(n.1941) - profesor universitar, doctor inginer

Născut în 13 septembrie 1941, în Livezeni, județul Hunedoara. Absolvent al Institutului de Mine Petroșani, specialitatea Electromecanică Minieră (1963). În 1975, și-a luat doctoratul cu teza: „Contribuții la studiul transformărilor energetice la mașinile pneumatice cu piston, din industria minieră”. Activitate didactică universitară în cadrul Universității Petroșani, obținând toate titlurile didactice, până la cel de profesor universitar, fiind titularul disciplinelor: „Termotehnică și mașini tehnice”, „Mașini și instalații termice”, „Termotehnică și procese de transfer termic”. Activitate de cercetare în domeniile: producerea, transportul și utilizarea energiei pneumatice; gazeificarea subterană a cărbunelui; energetica industrială; măsurarea parametrilor termo-fluidodinamici în instalațiile industriale. Este conducător de doctorate științifice, autor și coautor a numeroase cursuri universitare, articole și comunicări științifice; deține un brevet de invenție. Membru în Societatea Română a Termotehnicienilor, Asociația Generală a Frigotehniștilor, Societatea Română de Tribologie.

Referințe:

- *Dicționarul specialiștilor un „Who's Who” în știința și tehnica românească*. - Vol. 1. București: Editura Tehnică, 1996, p. 106.

d

DAIAN, PAUL

(n. 1954) - poet

Pseudonim: *Sergiu Filip*

Născut la 4 august 1954, în comuna Crișcior, județul Hunedoara. Fiul lui Vasile Filip și al Martei, născută Roman. Absolvent al Liceului „Dimitrie Cantemir” din București (1974). A practicat mai multe meserii, schimbând frecvent locurile de muncă. Aflat în conflict cu autoritățile (1977), este pedepsit cu închisoarea (1982), în urma unui protest la Uniunea Scriitorilor. A debutat cu versuri, în revista „Flacăra”, în 1972. Debut editorial, în „Caietul debutanților”, la Editura Albatros (1984). Poezia lui este un univers generic (revin „semne” precum lumina, steaua, animalul, insecta etc.), ce trădează o viziune cu puncte de plecare expresioniste. Precizia notației, adusă la limita dintre abstract și concret, conferă poemelor sale adesea un aer halucinant. Membru al Uniunii Scriitorilor din România (din 1990). A obținut Premiul Asociației Scriitorilor din București, pe anul 1999.

Colaborări:

„Amfiteatru”, „Lucefărul”, „România literară”, „Contemporanul”, „Flacăra”, „Viața Românească”, „Vatra”, „Caiete Critice”.

Lucrări publicate:

- *Poeme sororale*. Cuvânt înainte de Nicolae Manolescu. - București, 1987, - 51 p.
- *Johann*. - Editura Pontica, 1993.
- *Turma de porci*. - București: Editura Cartea Românească, 1995.
- *Trei poeme*. Editura Pontica, 1994.
- *Cerul și ochii lui oblici*. - Editura Pontica, 1996.
- *Stângăcia în salut a femeii*. - Pitești: Paralela 45, 1999.
- *Mingea de păr a vieții*. - poeme - București: Editura C. N. Coresi, 2000.
- *Saftwin*. - versuri - București: Editura Vinea, 2001 - 444 p.

Referințe:

- Constanța, Buzea. - În: Amfiteatru, nr. 3, 1988.
- Chioariu, D. - În: Transilvania, nr. 8, 1988.
- Cistelec, Al. - În: Vatra, nr. 5, 1988.
- Mincu, Mircea. - În: România literară, nr. 23, 1988.
- Lefter, Ioan Bogdan. *Scriitori români din anii '80-'90*. Dicționar biobibliografic. vol. 1 (A-F). - Editura Paralela 45, 2000, p. 192-194.
- Rogozanu, C. „*Stângăcia în salut a femeii*” de P. Daian - În: Observator Cultural, nr. 9, 25 apr. - 1 mai, 2000, p. 26.
- Zăciu, Mircea; Papahagi, Marian; Sasu, Aurel. *Dicționarul scriitorilor români*. București: Editura Fundației Culturale Române. - Vol. 2 (D-L), 1998, p. 3-4.

DAICOVICIU, CONSTANTIN I.

(1898-1973) - *academician, doctor docent profesor universitar, istoric, arheolog*

Născut la 1 martie 1898, în comuna Căvăran, (azi Constantin Daicoviciu), județul Caraș-Severin. Studii secundare la Lugoj și Caransebeș. Absolvent al Universității din Cluj, Secția Filologie Clasică (1918-1922). Specializare la Școala Română din Roma (1925-1927). Întreprinde călătorii de studii în Austria, Germania, Franța, Grecia și Ungaria (1929-1932). Doctor în istorie și arheologie (1928) docent (1932). Asistent de istorie antică (1928); conferențiar (1932-1938); profesor de arheologie și istorie (1938-1948); profesor de istorie a României (1949-1968); rector al Universității din Cluj (1957-1968). Președinte al Comisiei Monumentelor Istorice din București (1947-1948); director al Institutului de Studii Clasice și al Institutului de Istorie din Cluj (din 1949), director la Muzeul de Istorie al Transilvaniei (1945-1973). Membru corespondent al Institutului de Arheologie German din Berlin și al Societății de Studii Latine din Paris. Membru al Academiei Române (din 1955). A deținut importante funcții de

stat. Premiul Academiei Române (1952); Premiul de Stat (1950). Raportor la congrese și conferințe internaționale de specialitate. Premiul Herder (1968). A condus ani în șir cu autoritate și competență săpăturile din Cetățile Dacice din Munții Orăștiei. Ca urmare a acestor cercetări au fost scoase la iveală renumitele ruine de la Grădiștea Muncelului, Piatra Roșie, Blidaru și ale așezărilor de la Rudele, Fețele Albe etc. Între anii 1924-1936, a executat săpături de amploare la Sarmizegetusa Romană (Ulpia Traiana); săpături în castrele de la Micia și la Prolissum.

S-a stins din viață la 27 mai 1973, la Cluj.

Lucrări publicate:

- *Ceramică, arheologii și epigrafică a Transilvaniei* (1919-1929) - Cluj, 1930.
- *Micia I. Cercetări asupra Castrului* - Cluj, 1931.
- *30 de observații cu privire la noua etimologie a Sarmizegetuzei* - Cluj, 1939.
- *La Transylvanie dans l'antiquité*. București, 1945. - 269 p.
- *Cetatea dacică de la Piatra Roșie*. Monografie arheologică. - București, 1954. 167 p.
- *Dacica*. - Cluj, 1969. - 589 p.
- *La romani stazione della Dacia, Roma, Bucarest, 1972*.

În colaborare:

- *Așezările dacice din munții Orăștiei*. București, 1951. - 116 p.
- *Sarmizegetusa. Cetățile și așezările dacice din munții Orăștiei*. - București: Editura Meridiane, 1960. - 72 p.: il. - (Hadrian Daicoviciu).
- *Columna lui Traian*. - București: Editura Meridiane, 1966. - 110 p.: ilustr. - (Hadrian Daicoviciu).
- *La formation du peuple roumain et de sa langue*. - București, 1963. - 65 p.
- *Ulpia Traiana. (Sarmizegetusa Romană)*. București: Editura Meridiane, 1962. 112 p.: ilustr. + port. + 4 f. pl. - (Hadrian Daicoviciu); Ediția a 2-a, 1966. - 120 p.
- *Istoria României*. Compendiu. - București: Editura Didactică și Pedagogică, 1969. 728 p. il. + 16 f. h. + 8 f. pl. - (Miron Constantinescu, Hadrian Daicoviciu...)

Referințe:

- *Academicianul Constantin Daicoviciu*. - În: Omagiul lui Constantin Daicoviciu. București, 1960.

- *Academicianul Constantin Daicoviciu (1898-1973)*. - În: In Memoriam Constantin Daicoviciu. - Cluj, 1974, p. 5-8.
- *Dicționar enciclopedic*. - Vol. 2. București: Editura Enciclopedică, 1993, p.7.
- *Dicționar enciclopedic ilustrat*. 61.635 de articole; 23020 ilustrații. - București: Editura Cartier, 1999, p. 1272.
- *Enciclopedia istoriografiei românești*. București: Editura Științifică și Enciclopedică, 1978, p. 117,118.
- *Enciclopedia marilor personalități. Din istoria, știința și cultura românească de-a lungul timpului* - București, Editura Geneze, 1999, vol. 1 - p. 341-343.
- Rusu, N. Dorina. *Membrii Academiei Române. 1866-1999*. Dicționar. - București: Editura Academiei Române, 1999.
- Vesa, Vasile. *Constantin Daicoviciu și cercetarea istoriei contemporane*. - În: Studia historia - 43, nr. 1-2, 1998, p. 145-148.
- *Clujeni ai secolului 20. Dicționar esențial*. - Cluj-Napoca: Casa Cărții de Știință, 2000 p. 93.

DAICOVICIU, HADRIAN I.

(1932-1984) - profesor universitar, doctor în istorie

Născut la 11 octombrie 1932, la Cluj, fiul lui Constantin Daicoviciu. Studii secundare la Sibiu și Cluj. A urmat cursurile universitare la Facultatea de Istorie din Kazan (URSS), (1951-1953) și din Cluj (1953-1958). Doctor în istorie (1971). Asistent, lector și conferențiar la Facultatea de Istorie din Cluj. Director-adjunct și director (din 1973) al Muzeului de Istorie a Transilvaniei. Membru al Societății de Studii Clasice și al Uniunii Internaționale de Științe pre și proto istorice. În anul 1965, a primit premiul „Vasile Pârvan” al Academiei RSR. A participat cu comunicări științifice la congrese și conferințe internaționale de specialitate. A desfășurat o susținută muncă de cercetare privind istoria Daciei, dinainte și după cucerirea romană.

S-a stins din viață, în anul 1984, la Cluj.

Lucrări publicate:

- *Dacii*. - București: Editura Științifică, 1965. - 249 p.
- *Dacii*. - Ediția a 2-a. - București: Editura pentru Literatură, 1968. - 296 p. + 16 f. pl. h.

- *Dacii*. - Ediție revăzută și completată. - București: Editura Enciclopedică Română, 1972. 383 p. il. port. h. - (Enciclopedia de buzunar. Seria „Sinteze”).
- *Dacia de la Burebista la cucerirea romană*. - Cluj, 1972. - 385 p.
- *Portrete dacice*. - București: Editura Militară, 1984. - 184 p.; 8 f. pl. - (Domnitori și voievozi).

În colaborare:

- *Ulpia Traiana. (Sarmizegetusa Romană)*. București: Editura Meridiane, 1962. - 112 p.: ilustr. + port. + 4 f. pl. - (C. Daicoviciu); Ediția a 2-a, 1966. - 120 p.
- *Columna lui Traian*. - București, 1968. 36 p. - (C. Daicoviciu).
- *Cetăți și așezări dacice în sud-vestul Transilvaniei*. - București: Editura Științifică și Enciclopedică, 1989. - 291 p.: 16 f. pl., fig., h., plan. - (Ștefan Ferenczi, Ioan Glodariu).
- *Colonia Ulpia Traiana Augusta Dacica Sarmizegetusa*. - București: Editura Sport Turism, 1984. - 248 p.; 8 f. pl. (Monumente și muzee). - (Dorin Alicu).

Referințe:

- *Dicționar enciclopedic*. - Vol. 2. - București: Editura Enciclopedică, 1993, p.7.
- *Dicționar enciclopedic ilustrat*. 61635 de articole; 2320 ilustrații. - București: Editura Cartier, 1999, p. 1272.
- Dumitrașcu, Sever. *Hadrian Daicovici, Biobibliografie* - În: *Analele Universității din Oradea* - 4-5, 1994-1995, p. 17-24.
- *Enciclopedia istoriografiei românești*. București: Editura Științifică și Enciclopedică, 1978, p. 117,118.
- *Clujeni ai secolului 20. Dicționar esențial*. - Cluj-Napoca: Editura Casa Cărții de Știință, 2000, p. 93.

DAMIAN, VASILE

(1855-1919) - *protopop, profesor, deputat*

Născut la 6 martie 1855, în Zlatna, județul Alba, fiu de protopop ortodox, Gheorghe Damian, tribun în oastea lui Avram Iancu. Urmează școala primară în orașul natal, apoi Liceul Catolic din Alba-Iulia (1874). Studii superioare la Seminarul „Andreian” din Sibiu (1874-1877), Facultatea de Filosofie din Viena (1878-1881). La Viena, a luat parte la acțiunile Societății „România Jună”, al cărei președinte a fost. În 1881, a fost numit profesor, apoi director (1884-1891) la Gimnaziul din Brad. Apreciat de forurile bisericești superioare, în 1884, este ales preot și protopop al tractului Zarand - Brad, demnitate în care se va menține până în 1919. Președinte al Fondului școlar, președinte al Reuniunii Învățătorilor din districtul Zarand; membru în reprezentanța comunală, asesor consistorial. Pe plan cultural, de numele său se leagă reorganizarea Despărțământului Brad al „Astrei” și dezvoltarea Gimnaziului din Brad. În 1891, convoacă adunarea de constituire a Băncii „Crișana” din Brad, al cărui fondator și director a fost până în 1904. A fost președinte al Institutului de Credit „Grănițerul” din Dobra. A activat în cadrul Partidului Național Român, fiind adept al activismului. Între 1905-1918, a fost ales deputat în Parlamentul de la Budapesta, de către cercul electoral Baia de Criș; susține în Parlament învătământul în limba română, se ridică împotriva încercărilor de deznaționalizare și cere o repartitie justă a alocațiilor bugetare pentru școlile confesionale românești. La 8 noiembrie 1918, a fost ales președinte al Consiliului Național Român din Brad și delegat la Marea Adunare Națională de la Alba Iulia. A fost ales în Marele Sfat Național Român. Nicolae Iorga l-a numit „preot între preoți și luptător între luptători”.

A decedat la Brad, la 10 iunie 1919, unde este și înmormântat.

Referințe:

- *Alegerea protopopului Vasile Damian ca deputat dietal la Baia de Criș, în 26-27 ian. 1905*. - Orăștie: Tipografia Nouă, 1905.
- Greucianu, Eugen. *Contribuții cu privire la viața și activitatea protopopului Vasile Damian*. - În: *Mitropolia Banatului*. - 26, 1986, p. 23-36.
- Iorga, Nicolae. *Oameni cari au fost*. București: Editura pentru Literatură, 1967. Vol.2.
- Pascu, Ștefan. *Desăvârșirea unificării statului național român*. - București, 1968, p. 134-135.

- Roventă, Barbu. *Protopopul Vasile Damian. Scurte note*. - Brad, 2000. - 2 p. (Multigr.)
- Șuiaga, V.I. *Hunedoreni la Marea Unire. 1 Decembrie 1918*. - Deva, 1993, p. 38-39.

DAMȘA, IOAN

(1934-1999) - profesor, doctor în filologie

Născut la 29 octombrie 1934, în satul Băsești, județul Timiș. Studii primare și gimnaziale în comuna Făget (1942-1950). Urmează Liceul Teoretic „Coriolan Brediceanu” din Lugoj (1950-1954). Absolvent al Facultății de Limba și Literatură Română - Pedagogie, la Universitatea „C. I. Parhon” din București (1959), având profesori pe Tudor Vianu și George Călinescu. A obținut toate gradele didactice pentru învățământul preuniversitar: gradul definitiv (1963), gradul II (1970), gradul I (1975), iar în 1987, obține titlul științific de doctor al Universității din Timișoara, cu lucrarea: „Literatura română în manualele școlare interbelice”, condusă de profesor Eugen Todoran. După absolvirea facultății, a lucrat ca profesor de limba și literatura română la Școala Generală din comuna Roșcani, județului Hunedoara (1959-1961); profesor la liceul din comuna Ilia (1961-1965); inspector de specialitate la Secția de Învățământ și la Inspectoratul Școlar al Județului Hunedoara (1965-1972); inspector principal în Ministerul Educației și Învățământului (1972-1988); profesor la Școala Normală „Sabin Drăgoi” (1988-1999). Între 1990 și 1994, a îndeplinit și funcția de director adjunct al Școlii Normale „Sabin Drăgoi”. În 1997, a fost pensionat, dar a continuat să lucreze la Catedra de Practică Pedagogică, până în 1999. În cei 39 de ani, cât a slujit învățământul, s-a preocupat continuu de perfecționarea profesională, concretizată în elaborarea unor cursuri de reciclare la Universitatea din Timișoara și IPCD din București, în promovarea gradelor didactice și obținerea titlului științific de doctor. A participat cu comunicări la diferite simpozioane naționale și a publicat peste 50 de studii și articole în reviste de specialitate și volume. A editat un „Buletin de Informare”, pentru personalul didactic din școlile județului Hunedoara, precum și trei reviste ale Inspectoratului Școlar Județean Hunedoara și Casa Corpului Didactic: „Plaiuri hunedorene”, „Școala și viața”, „Învățământ practic - Învățământ modern” (1971-1972). Președinte al Filialei Societății de Științe Filologice din Județul Hunedoara (1965-1972). A contribuit la elaborarea unor studii, sinteze și informări

orientative în domeniul muncii de dirigenție, la elaborarea unor programe școlare la limba română, pedagogie și practică pedagogică. A fost distins cu titlul de „Profesor Evidențiat”.

S-a stins din viață la 20 iulie 1999, la Deva.

Colaborări:

„Revista de pedagogie”, „Învățământul liceal și tehnic profesional”, „Tribuna școlii”, „Plaiuri hunedorene”, „Apostolul”, „Școala Mehedințiului”, „Învățământul primar”, „Drumul socialismului”, „Cuvântul liber”, „Revista Mihai Eminescu” din Sydney.

Lucrări publicate:

- *Ovid Densusianu - istoric și critic literar*. În: Ovid Densusianu - omul și opera. Deva, 1973.
- *Eminescu în programele învățământului de cultură generală și liceal*. - În: Profil eminescian. - Deva, 1973.
- *Răscoala țăranilor din 1907 oglindită în literatură și artă*. - În: 1907. Antologie. București: Editura Didactică și Pedagogică, 1977.
- *Locul și rolul pedagogului școlar în munca educativă cu elevii din internat*. - În: Sprijinul activității pedagogului școlar. Caiet metodic. - București: Inspectoratul Școlar; Casa Corpului Didactic al Municipiului București. - 1979.
- *Norme de comportare în societate*. (Mini ghid). - În: Almanahul părinților, 1986.
- *Mesajul satiric al scriitorilor eminescieni în lumina lexicului utilizat*. - În: Predarea limbii și literaturii române. - Vol.8. București, 1991.
- *Literatura română în manualele școlare interbelice*. - Deva: Editura Emia, 1999 - 119 p.
- *Scrieri critice*. - Deva: Editura Emia, 1999.

În colaborare:

- *Dirigenția în sistemul muncii școlare*. București: Editura Didactică și Pedagogică, 1983.
- *Dezvoltarea vorbirii în grădinițele de copii și în clasele I și a II-a. Ghid metodic*. București: Editura Didactică și Pedagogică, 1996.
- *Activitatea educativă în învățământul preuniversitar*. - Deva: Editura Emia, 1999, 216 p. (color).

Referințe:

- Evu, Eugen. *Sentimentul de operă*. - În: Semne. - 1, nr. 3-4, nov. 1999, p.1.

- Evu, Eugen. *Sentimentul de operă. Prefață la „Literatura română în manualele școlare interbelice”*. - Deva: Editura Emia, 1999, p.6-7.
- Liciu, Lucia. *Ioan Damșa: dascălul doctor*. - În: Semne. - 1, nr. 3-4, nov. 1999, p.1.

DAN, IOAN

(n.1922) - scriitor

Născut la 29 iunie 1922, la Deva. Urmează Școala Normală la Sighet și Focșani (1934 - 1940). În 1968, își ia bacalaureatul la București. A fost muncitor la o carieră de nisip (1941-1943), la orezăria din Chirnoși (1945-1950), meseriaș într-o cooperativă (1954-1965), muncitor tipograf (1965-1969), tehnician la o cooperativă de artizanat. Debutează în revista „Luceafărul” (1960). Debut editorial cu volumul de povestiri „Locatarii din strada Fecioarei”. După doi ani petrecuți la München, în Germania, în 1986, se stabilește în SUA.

A colaborat la postul de Radio „Europa Liberă”.

Lucrări publicate:

- *Locatarii din strada Fecioarei*. Povestiri umoristice. - București: Editura Eminescu, 1970. - 135 p.
- *Curierul secret*. Roman. - București: Editura Eminescu, 1974.
- *Cavalerii*. Roman. - București: Editura Eminescu, 1975. - 400 p. - (Clepsidra).
- *Taina cavalerilor*. (Roman din vremea lui Mihai Viteazul). - București: Editura Eminescu, 1976. - 416 p. - (Clepsidra).
- *Cavalerii ordinului Basarab*. (Roman din vremea lui Mircea cel Bătrîn). - București: Editura Eminescu, 1977. - 448 p. (Clepsidra).
- *Stăpânii golfului*. (Roman al Bucureștiului). - București: Editura Eminescu, 1981. 360 p.
- *Cavalerii râsului*. Proză scurtă - München, 1987.
- *Jurnal de exil*. - București: Editura Publistar, 2000.
- *Milionarii*. Proză scurtă - București: Editura Publistar, 2000.

Referințe:

- Constantinescu, Mircea. „Stăpânii golfului”. - În România literară. - 151, nr.3, 14 ian. 1982, p.11.
- *Schemele imaginarii*. - În: Scânteia tineretului. - 33, nr. 8856, 11 nov.1979, p. 4.

- „Locatarii din strada Fecioarei” de Ioan Dan. - În: Convorbiri Literare, nr. 2 iun 1970, p. 89-90.
- Popa, Marian. *Dicționar de literatură română contemporană*. - Ediția a 2-a revizuită și adăugită. - București: Editura Albatros, 1977, p. 181, 182.
- Sasu, Aurel. *Dicționarul scriitorilor români din Statele Unite și Canada*. București: Editura Albatros, 2001, p. 107-109.
- „Un frumos roman comercial”. - În: Scânteia tineretului. - 32, nr. 8521, 14 oct. 1976, p. 4.
- „Taina cavalerilor” de Ioan Dan. - În: România literară. - 9, nr. 44, 28 oct. 1976, p. 9.

DANIELESCU, NICOLAE

(1848-1897) - inginer silvic

Născut la Fărcădinul de Sus, comuna Unirea, județul Hunedoara, în anul 1848. A studiat la Hațeg și Blaj. A absolvit Școala de Agricultură și Silvicultură din București și Școala Forestieră din Nancy (Franța), fiind sprijinit de Consistoriul Episcopiei Unite din Lugoj, pentru a-și continua studiile. După terminarea studiilor, s-a stabilit în România, unde a fost inspector șef al Serviciului Silvic al Armatei Române, profesor și director al Școlii Speciale de Silvicultură din Brănești, apoi director și profesor la Școala de Agricultură de la Herăstrău. Membru în comisia permanentă de pe lângă Ministerul Domeniilor și în mai multe societăți științifice. A publicat numeroase lucrări de silvicultură. Prin testament, a lăsat din averea sa Academiei Române din București, iar Consistoriului Greco-Catolic din Lugoj, de la care a primit stipendii pentru studii, a lăsat o sumă echivalentă cu suma care i-a fost acordată în timpul studiilor.

A încetat din viață la 17 octombrie 1897, la Hațeg, în vârstă de 49 de ani.

Distincții:

Cavaler al Ordinilor: „Steaua României”, „Coroana României” și posesor al Medaliei „Bene Merenti”.

Lucrări publicate:

- *Angajamentul pădurei. Morunghavul din județul Romanați, lucrat de N. R. Danielescu, membru în Comisia pentru Amenajarea Pădurilor Eforiei Spitalelor Civile*. - București, 1886. - 73 p. + 1 pl.

- *Deteriorarea rezervelor din pădurile de stejar. Istoric - cauze - remediu. Cum să se aplice crângul de rezerve în România. Studiu critic comparativ.* - București, 1893. 74 p.
- *Act de estimățiune al moșiei Ciulnița.* București, 1894. - 7 p. - (în colaborare).
- *Act de estimățiune al moșiei Comarnicu.* București, 1894. - 15 p.
- *Act de estimățiune al muntelui Clăbucetul Azugăi. Act de estimățiune a muntelui Clăbucetul Boiului.* - București, 1894. - 10 p.

Referințe:

- Diaconovici, C. *Enciclopedia română.* Vol.2. - Sibiu: Editura Krafft, 1900, p. 100.
- Grozav, Viorel. *N. Danelescu și Școala de Agricultură.* - În: Țara Hațegului '750 (1247-1997). - Hațeg, 1998, p. 117-121.
- *Revista Orăștiei.* - 3, nr. 42, 11-23 oct. 1897, p. 173; - 3, nr. 43, 18-30 oct. 1897, p. 177.

DARABONȚ, ALEXANDRU

(n.1933) - cercetător științific, doctor inginer

Născut la 5 ianuarie 1933, în orașul Lupeni, județul Hunedoara. Absolvent al Institutului de Mine Petroșani, Facultatea de Electromecanică Minieră (1959). Doctor inginer cu teza: „Mecanica sistemelor cu caracteristici discontiniu variabile”, la Institutul Politehnic București (1972). Activitate didactică universitară: preparator, asistent; lector la Catedrele de Mașini Miniere și Mecanica și Rezistența Materialelor din Institutul de Mine Petroșani (1959-1967); cadru didactic asociat la Catedra de Mecanică a I.P. București (1968-1988).

Activitate de cercetare:

Cercetător științific la Institutul de Cercetări Miniere din București (1968-1969); Șeful Laboratorului pentru Combaterea Zgomotului și Vibrațiilor în Industrie, din cadrul Institutului de Cercetări Științifice pentru Protecția Muncii din București (1969-1986). Din 1986, este directorul acestei instituții. A elaborat peste 50 de teme de cercetare științifică, prezentând peste 30 de comunicări în țară și străinătate; a publicat în reviste de specialitate peste 110 articole; autor și coautor a 20 de cărți de specialitate, dintre care una a fost tradusă în Franța. Este conducător de doctorate științifice în specialitatea Securitatea Muncii la Institutul de Mine Petroșani.

Specializări și documentări:

Franța, Germania, Italia, URSS, Ungaria, Polonia, Iugoslavia. A obținut o bursă de specializare AACTIM, în Franța (1974). Expert al Biroului Internațional al Muncii (BIT) din Geneva, în domeniul combaterii zgomotului și vibrațiilor din industrie; reprezentant al României în cadrul unui colectiv de experți, care, la solicitarea OMS, a redactat un manual privind „Combaterea zgomotului și vibrațiilor din industrie” (1986). A redactat capitolul „Zgomot și vibrații” din „Enciclopedia pentru protecția muncii”, editată de BIT, la Geneva, în 1986, în limbile engleză, franceză și rusă.

Lucrări publicate:

- *Ergonomie. Aplicații în domeniul militar.* București: Editura Militară, 1981. - 296 p. fig. tab.

Lucrări în colaborare:

- *Combaterea poluării sonore și a vibrațiilor.* - București: Editura Tehnică, 1975. 462 p. cu fig. - (D. Văiteanu) .
- *Mecanica mașinilor și a instalațiilor miniere și de preparare.* - Vol. 1. București: Editura Tehnică, 1977. - 394 p. cu fig. - (Ilie Constantinescu și Nicolae Meret).
- *Combaterea poluării sonore și a vibrațiilor în agricultură.* - București: Editura Ceres, 1978. - 96 p. fig. tab. - (D. Văiteanu și M. Costescu).
- *Poluarea sonoră și civilizația contemporană.* - București: Editura Tehnică, 1982. - 114 p. cu fig. tab. (Știința pentru toți; Seria „Tehnică”). (Adrian Costin).
- *Circulația și poluarea sonoră a mediului urban.* - București: Editura Tehnică, 1983. 248 p. - (Dan Văiteanu, Mircea Iana...)
- *Măsurarea zgomotului și vibrațiilor în tehnică.* - București: Editura Tehnică, 1983. - 348 p. - (Fizica modernă aplicată).
- *Mecanică tehnică. Culegere de probleme.* Craiova: Scrisul Românesc, 1983. - Vol.1: Statica și cinematica. - 531 p. fig. - (D. Văiteanu și M. Munteanu).
- *Șocuri și vibrații. Aplicații în tehnică.* București: Editura Tehnică, 1988. - 543 p. fig. - (Ionel Iorga, Dan Văiteanu, Horea Simaschevici).

Referințe:

- *Dicționarul specialiștilor un „Who's Who” în știința și tehnica românească.* Vol. 1. - București: Editura Tehnică, 1996. 484 p.

DARADICI, LADISLAU

(n.1957) - profesor, scriitor

Născut la 29 aprilie 1957, în Deva, județul Hunedoara. Absolvent al Facultății de Filologie a Universității de Vest din Timișoara, cu o lucrare de licență despre dramaturgia lui Marin Sorescu. În prezent lucrează la Deva, ca profesor de limba și literatura română. A început să scrie înainte de 1989, dar a debutat după 1990. Autor al proiectului Școlii „Andrei Mureșanu” Deva pentru *Programul „P&G 2000”*, pentru care i s-a acordat Diploma pentru cel mai bun proiect. Inițiator al Concursului național de legende „Sufletul Pământului Românesc în Legende” (anul școlar 2000-2001); a realizat baza de date a Școlii „Andrei Mureșanu”, pentru cei 25 de ani de existență; Anuarul Școlii Andrei Mureșanu Deva; revista „Speranțe”, redactare și realizare cu mijloace proprii; „Antologia absolvenților”, culegere de versuri ale absolvenților școlii; a inițiat și realizat publicația grupului de ziaristică a Școlii „Andrei Mureșanu” din Deva, „Politica elevilor” și pliantul „Eminescu 2000” pentru faza zonală a olimpiadei de limba română. Autor al unor articole de specialitate, a zeci de povestiri pentru copii, proză fantastică și poezie, în reviste de prestigiu din țară. Ciclurile sale de poeme au fost publicate parțial în revista timișoreană „Diana” („Cocostârcul Domnului”- „Ode și parabole animale”) și în „Luceafărul” („Elegii la Bergen-Belsen, Poeme de lagăr”). Activitatea sa critică, în calitate de redactor al revistei „Jurnalul SF,” s-a concretizat într-un ciclu de eseuri asupra promoției post-decembriste din spațiul imaginarului românesc. A publicat, în colaborare, o lucrare didactică „Zoo matematica” (1998), propunând o nouă abordare a matematicii, mai apropiată lumii copilăriei, care poate trezi „interesul elevului, făcând apel la imaginația și gândirea sa logică”. A obținut numeroase diplome și premii: „Diploma de merit” la Tabăra națională de ziaristică, la Iași (1989); „Diploma de onoare” a revistei timișorene „Diana”; premiul I la concursul de proză „Liviu Rebreanu” de la Aiud; la concursul național de proză scurtă „Marin Preda” ed. a VI-a; premiul revistei „Literatorul” pentru proză scurtă; premiul pentru cea mai bună nuvelă a festivalului „Sigma '96”, Piatra-Neamț, pentru nuvela „Iarna mântuirii noastre”; premiul „Ion Vinea” pentru povestire fantastică; marele premiu al Cenaclului „Henri Coandă”, Craiova, 1996.

Colaborări:

„Luceafărul”, „Astra”, „Art Panorama”, „Ficțiune”, „Anticipația”, „Alternativ SF”, „Jurnalul SF”, „Semne”, „Provincia Corvina”, „Curierul Național”, „Ardealul

Literar și Artistic”, „Lumi virtuale” (revistă pe internet) ș.a.

Lucrări publicate:

- Zoomatematica: 100 de probleme cu animale pentru clasele II-V. - București: Editura Niculescu, 1998. - 277 p. (în colaborare cu Mihaela Daradici)
- Întâlnire cu cei care am fost. - Satu Mare: Editura Omnibooks, 2000. - 128 p.
- Cocostârcii domnului (poezii). -Timișoara: Editura Signata, 2001.

Referințe:

- Daradici Ladislau B. *Întâlnire cu cei care am fost.* Satu Mare: Editura Omnibook 2000, p.123.
- Evu, Eugen. *Un scriitor deosebit admirabil: Ladislau Daradici.* - În: Cuvântul Liber. - 12, nr. 2885, 13 apr. 2001, p.3.

DĂNCILĂ, IOAN

(1889-1983) - preot militar, vicar, publicist

Născut la 2 (14) iunie 1889, în satul Mănerău, comuna Peștișu Mic, județul Hunedoara, în familie de preoți. A studiat la Liceul de Stat din Deva (1899-1907), la Institutul Teologic din Sibiu (1907-1910). Facultatea de Drept din Cluj (1911 -1916) A fost numit preot pentru parohia Râpa Râmețului (azi Valea Mănăstirii), județul Alba (1910-1915). În iunie 1915, a fost mobilizat ca preot militar în - gradul de căpitan - pentru soldații români care luptau în armata austro-ungară pe frontul italian, până la destrămarea imperiului austro-ungar. În aprilie 1919, a fost mobilizat ca preot militar, în armata română, însoțind trupele române în „Campania de la Tisa”, care a avut ca scop distrugerea bolșevismului maghiar a lui Bela Kun. A rămas apoi definitiv în cadrul armatei, ca preot militar, fiind avansat succesiv până la gradul de colonel în Garnizoana Sibiu și vicar al Episcopiei Armatei, cu sediul la Alba-Iulia (1937). În paralel, a fost profesor de Religie la Școala de Ofițeri de Infanterie din Sibiu. A publicat mai multe volume cu predici și meditații ținute în fața elevilor de la Școala de Ofițeri din Sibiu sau de alt gen. Pensionat în 1947, s-a retras în satul Geoagiu de Sus, județul Alba, unde a murit la 94 de ani, la 20 iunie 1983.

Colaborări:

„Telegraful Român”, „Lumina Satelor”, „Revista teologică” de la Sibiu, „Arma Cuvântului” - Alba-Iulia, „Biserica Basarabeană” - Bălți etc.

Lucrări publicate:

- *Om și caracter*. Schițe. - Sibiu, 1922. - 84 p.
- *Clipe mărețe. Discursuri*. - Sibiu, 1923. 88 p.
- *În slujba neamului prin Evanghelie. Îndrumări morale și naționale*. - Sibiu, 1925. - VIII + 201 p.
- *În luptă cu ispita. Îndrumări sufletești pentru ostașul român*. - Sibiu, 1929. -127 p.
- *Cruce și spadă. Îndrumări morale și naționale pentru ostașii români*. - Sibiu, 1930. - 160 p.
- *Dumnezeu, patrie și rege. Îndrumări morale și naționale pentru elevii școlilor militare*. - Sibiu, 1933. - 175 p.
- *Veghează ! Cuvinte creștinești către tineret*. - Sibiu, 1936. - 207 p.
- *Biserica strămoșească și marea noastră unire. Contribuția mitropolitului Nicolae la actul Unirii*. - În: Omagiu IPSS Dr. Nicolae Bălan la 20 de ani de arhipăstorire. Sibiu, 1940, p. 42-55.

Referințe:

- Păcurariu, Mircea. *Protopopul colonel Ioan Dăncilă*. - În: Revista de istorie militară. - nr, 5-6, 2000, p. 15-20.
- Silvășan, Liviu. *Necrolog*. - În: Îndrumătorul pastoral al Episcopiei de Alba Iulia. 7, 1984, p. 114-115.

DĂNEASĂ, I. IOAN

(n. 1946) - inginer silvic

S-a născut la 11 august 1946, în comuna Bătrâna, județul Hunedoara. Părinții Ioan și Elisabeta. A urmat școala primară la Grădiștea de Munte, Școala Generală din Dobra. Liceul „Traian Vuia” din Făget. Absolvent al Facultății de Silvicultură. Secția Exploatare, Transporturi și Construcții Forestiere din Brașov, promoția 1973. În 1979, a urmat cursurile postuniversitare ale Facultății de Silvicultură din Brașov. Până în anul 1973, a lucrat ca expeditor, sortator, maistru exploatare, tehnician la sectoarele de exploatare din județul Hunedoara și Timiș, unde tatăl său era șef de sector. În perioada 1973-1999, a lucrat la I.F.E.T. Caransebeș, ulterior S.C. Fagex S.A., ocupând funcții de la șef-sector, șef-serviciu, inginer-

șef, la director U.M.T.C.F. și I.F.E.T., perioadă în care s-au construit 84 de cabane de cărămidă cu nivel și mansardă, o fabrică de industrializare a lemnului în localitatea Bozovici, o secție de reparații curente dezvoltate la U.M.T.C.F. Caransebeș, autobaza Borlovenii Vechi și o stație de spălat-sortat și degresat piese din ansamblele auto. Din mai 1999 până în 2000, a lucrat la S.C. „Forest COM” S.R.L. În anul 2000, a ocupat funcția de inspector la I.S.P. Timiș, între 2001-2004, inspector-șef la I.T.R.S.C. Hunedoara, iar din 2004, director la Direcția Silvică Deva.

A publicat articole în reviste de specialitate. În Anul Internațional al Muntelui realizează o antologie de poezie și proză „Fascinația pădurii”, ce reunește pagini memorabile sub semnătura unor mari scriitori români despre pădure, despre osmoza om-pădure.

Referent al unor lucrări de specialitate, printre care „Ciupercile de la A la Z și 90 de rețete culinare cu ciuperci” scrisă de Gligor Hașa.

Lucrări publicate:

- *Fascinația pădurii. Antologie*. Selecție și prefață de Ion Crișan și Ioan Dăneasă. - Deva: Editura Emia, 2002. -304p.
- *Lumea animalelor. Basme, legende, povestiri, poezii, proverbe și ghicitori*. Antologie. - Deva: Editura Emia, 2004. (în colaborare)

Referințe:

- *Ioan I. Dăneasă. Fișă biobibliografică*. - Deva, 2003.
- *Hașa, Gligor. Poeții și prozatorii vor salva pădurea*. Recenzie la „Fascinația pădurii”. - În: Semne. - 4, nr. 4, 2002, p. 44, 45.

DĂNILĂ, GEORGE

(1844-1912) - avocat, primar al Hunedoarei

Născut în anul 1844, în orașul Hunedoara. Studii primare în orașul natal, la școala ce funcționa pe lângă Biserica „Sf. Nicolae”. Continuă studiile la Gimnaziul din Blaj, apoi la Facultatea de Drept din Budapesta. După terminarea studiilor universitare, efectuează practica pe lângă cunoscutul jurist român Teodor Pop din Baia de Criș. În 1870, se reîntoarce la Hunedoara, ocupând funcția de jude singular. Eșuând în încercarea de a-și susține cenzura de avocat la Târgu-Mureș, este obligat să-și îndrepte atenția spre alt domeniu de activitate, spre administrație. În anul

1872, este ales primar al orașului Hunedoara, implicându-se în toate problemele ce priveau viața urbei. În timpul Războiului de Independență (1877), sprijină comunitățile românești, din județul Hunedoara, în strângerea de bani și ajutoare materiale pentru armata română. A desfășurat o bogată activitate culturală în cadrul Despărțămintelor Deva și Hunedoara ale „Astrei”, a militat pentru înființarea de școli pentru adulți, a unei școli de agricultură și a unei grădini școlare de pomărit și legumi-cultură. În 1890, când „Astra” lansa inițiativa strănerii de fonduri pentru ridicarea unui monument al lui Mihai Eminescu, printre contribuabili se numără și soția sa, Elisabeta Dănilă. În 1897, la un sfert de veac de la alegerea sa ca primar al Hunedoarei, cetățenii, români și maghiari, îi oferă, în semn de înaltă prețuire, o frumoasă cupă lucrată în argint, cu o înălțime de 37,5 cm. Pe una din fețe are gravat blazonul Hunedoarei, corbul cu inelul în cioc, cu aripile ușor desfăcute, așezat pe o ramură. Deasupra scutului, încadrat în frunze de laur, tronează cele trei coroane regale. Cupa avea gravată data de 11 octombrie 1897 și are înscris în limba română și maghiară următorul text: „În semn de stimă și recunoștință de la cetățenii hunedoreni, vrednicului primar opidan, George Dănilă, cavalier al Ordinului Francisc Iosif I”. În colecția Muzeului din Deva se păstrează un tablou al său, lucrat de către pictorul Kőváry Endre, în anul 1905.

S-a stins din viață, în anul 1912 și a fost înmormântat în Cimitirul Ortodox din Hunedoara.

Referințe:

- Albu, Nicolae. *Istoria învățământului românesc din Transilvania între 1800-1967*. - Blaj, 1944, p. 132.
- Bozac, Ileana; Teodor, Pompiliu. *Învățământul din Transilvania în secolul al XVIII-lea și începutul secolului al XIX-lea*. - În: Din istoria pedagogiei românești. Vol.2. - București, 1966, p. 145.
- *Contribuții la istoria învățământului elementar românesc din județul Hunedoara (1780-1848)*. - În: Sargetia, vol. 21-24, 1988-1991.
- Lazăr, Ioachim. *Despărțământul Deva al „Astrei” și înființarea Reuniunii pentru Ajutorarea Meseriașilor*. - În: Sargetia, vol. 21-24, 1988-1991.
- Lazăr, Ioachim. *Un primar al Hune-doarei, avocatul George Dănilă (1844-1912)*. - În: Corviniana, vol. 1, nr. 1, 1995, p. 149-157: il.
- Reghiș, Doina. *Portrete - document aflate în colecția de artă a Muzeului Județean Hunedoara-Deva*. - În: Sargetia, vol. 21-24, 1988-1991.

DÂNȘOREAN, BUJOR IOAN

(n. 1939) - profesor universitar,
doctor în muzicologie

Născut la data de 14 ianuarie 1939, în satul Săulești, lângă Simeria, județul Hunedoara.

Studii primare la Săulești, gimnaziale la Simeria, medii la Școala Pedagogică Deva (1955). Urmează Conservatorul „Gheorghe Dima” din Cluj-Napoca (1958-1963). După terminarea studiilor a ocupat funcția de preparator, asistent și lector universitar la Facultatea de Muzică a Institutului Pedagogic de trei ani din Târgu-Mureș (1963-1979); profesor de vioară la Școala de Arte din Târgu-Mureș (1979-1989); între 1990-1992, conferențiar, iar din 1992, profesor universitar, la Academia de Muzică „Gheorghe Dima” din Cluj-Napoca, la disciplinele Istoria Muzicii Universale și Istoria Muzicii Românești. Doctor în muzicologie cu teza: „Critica muzicală românească în secolul al XIX-lea” (1982), la Conservatorul de Muzică „Gheorghe Dima” din Cluj-Napoca, îndrumător prof. univ. dr. Romeo Ghircioașiu. A redactat cursuri universitare și a elaborat aproximativ 500 de cronici muzicale, articole critice, interviuri, studii publicate în periodice de specialitate. Contribuții la volumul „University and Society, A History of Highes Education Cluj”, the 20th Century, (Cluj, 1999).

Colaborări:

„Muzica”, „Actualitatea muzicală”, „Lucrări de muzicologie”, „Tribuna”, „Pagini mureșene”, „Vörös Zászlo” (Târgu Mureș), „Transilvanian Review” (Cluj-Napoca).

Lucrări publicate:

- *Istoria muzicii universale*. (Romantismul), 1968.
- *Forme muzicale*, 1971.
- *Istoria muzicii românești*. - Vol.1, 1978.

Referințe:

- Cosma, Viorel. *Muzicieni din România*. Lexicon biobibliografic. Vol. 2 - București; Editura Muzicală, 1999, p. 153.
- *Prof. univ. dr. Bujor Ioan Dâșorean*. Fișă biobibliografică. - Cluj-Napoca, 2000.

DEGAN, AUGUSTIN(1850-1930) - *învățător*

Născut la 8 martie 1850, în satul Veștem, lângă Sibiu. Urmează școala în satul natal. Nu se cunoaște școala pe care a urmat-o pentru a deveni învățător; În anul 1874, era învățător la Veștem. La 26 noiembrie 1876, este numit învățător la Școala de Reuniune Grănicerească din Veștel. Stabilite în satul Veștel, atenția lui s-a îndreptat spre problemele practice, îndeosebi spre pomărit și stupărit. A organizat, pe lângă școala din Veștel, o grădină de pomi fructiferi și o stupină, alcătuită din cca. 100 familii de albine. Mulți dintre elevii lui au devenit apicultori cunoscuți. Ca rezultat al preocupărilor sale îi apare, în anul 1887, un „Curs de stupărit”. În 1890, participă la Expoziția de la Viena, unde primește „Diploma de recunoștință” și doi galbeni. Activitatea sa pedagogică s-a desfășurat în condițiile grele ale Dualismului austro-ungar. În 1910, la împlinirea a 60 de ani, se pensionează, dar pensionarea sa nu va însemna o retragere totală din sfera didacticii românești. Se va stabili în comuna Dobra, unde a îndeplinit și funcția de primar. După 1 decembrie 1918, a sprijinit, prin sfaturile sale, integrarea școlii în noul context al societății românești.

S-a stins din viață la 80 de ani, în 1930 și a fost înmormântat în cimitirul din Dobra.

Lucrări publicate:

- *Curs de stupărit*. - Sibiu, 1887. - 90 p.

Referințe:

- (Augustin Degan). - În: Tribuna. - 7, nr.193, 25 aug. -6 sep. 1990, p. 770.
- Lazăr, Ioachim; Opreșu, V.I.; *Augustin, Degan. (1850-1930) Un om de cultură și școala românească*. - În: Sargetia. Vol. 21-24, 1988-1991. p. 839-843: fot.

DEGAN, EMIL V.*învățător, culegător de folclor*

Născut în ultimele decenii ale secolului al XIX-lea. Realizează o veritabilă monografie a Zonei Pădurenilor (județul Hunedoara), exemplară prin bogăție și varietate: cântece lirice, colinde, descântece, balade, versuri pentru înmormântare. Preocupat de viața satului pădurenesc (Veștel, Bretelin, Șoimușul Mare, Runcul Mic, Muncelu Mare, Muncelu Mic), semnează și un tablou al obiceiurilor

prilejuite de principalele momente ale vieții: naștere, nuntă, înmormântare. Are de asemenea în vedere și aspecte ale culturii materiale populare (casa, portul). A murit în primele decenii ale secolului XX.

Colaborări:

„Căldarul poporului”, „Luceafărul”, „Poporul român” (Budapesta), „Revista Bistriței”, „Revista ilustrată” (Reteag-Șoimuș) și altele.

Lucrări publicate:

- *Datini și credințe populare românești din Comitatul Hunedoara*. - În: Folclor literar. 38, nr.32, 11-24 aug. 1902 p. 379; nr. 33, 18-31 aug.1902, p. 391; nr. 39, 29 sep. - 12 oct. 1902, p. 462-463.
- *Doine populare. Din Comitatul Hune-doarei*. - În: Folclorul literar. - 38, nr. 37, 15-28 sept. 1902, p. 439; nr. 40, 6-19 oct. 1902, p. 475; nr. 41, 13-26 oct. 1902, p. 448; nr. 42, 20 oct.-2 nov. 1902, p. 499; nr. 44, 3-16 nov. 1902, p. 523; nr. 45, 10-23 nov. 1902, p. 535.
- *Colindă*. - În: Folclor literar, nr. 49, 8-21 dec.1904, p.583.
- *De Crăciun. Obiceiuri populare românești din Comitatul Hunedoara*. - În: Folclor literar, nr. 50, 15-28 dec. 1902, p. 589-591; nr. 51-52, dec. 1902 - 4 ian. 1903, p. 604-605.
- *Colinda lui George tinerele*. - În: Folclor literar. - 39, nr. 1, 5-18 ian. 1903, p.7.
- *Descântece*. - În: Folclor literar. - 39, nr. 46, 30 nov - 13 dec. 1903, p. 548.
- *Ghicitori* (Comitatul Hunedoara). - În: Folclorul literar, nr. 5, 1-14 feb. 1904, p. 55; nr. 7, 15-28 feb. 1904, p. 79; nr. 9, 29 feb.-13 mart. 1904, p. 104; nr. 12, 21 mar.-3 apr. 1904, p. 139; nr.13.-28 mart. - 10 apr. 1904, p. 151.
- *Poezii populare. De la „Păduri”*. - În: Folclor literar. - 40, 1-14 aug. 1904, p. 367; nr. 4, 25 ian. - 7 feb. 1905, p. 43.

Referințe:

- Datcu, Iordan. *Dicționarul etnologilor români*. - Vol. 1. - București: Editura Saeculum, 1998, p. 217.

DEJICA, DORU

(n. 1939) - *profesor universitar, doctor în medicină*

Născut la 28 mai 1939, în comuna Gurasada, județul Hunedoara. Absolvent al Facultății de Medicină Generală din Cluj (1963). Doctor în medicină (1972), medic primar internist (1990). Profesor universitar, șeful Serviciului de Imunopatologie din cadrul IMF „Iuliu Hațieganu” din Cluj Napoca, șeful Serviciului de Endoscopie Intestinală de la Clinica Medicală 3 din Cluj. Bursier DAAO și Humboldt. Lucrări și studii științifice în țară și străinătate. Autor a trei brevete de invenții. Membru al Academiei de Științe din New-York (1977), în Comitetul de Experți al Uniunii Societăților Internaționale de Imunologie (1991) și al INTERLEC (1987). Contribuții importante în elaborarea unor produse medicamentoase specifice: Eprox, Amisal, (unele în premieră mondială).

Lucrări publicate:

- *Lecții de imunologie*, trei vol. 1-3, 1978.
- *Rectocolita hemoragică*, 1979.
- *Cancerul gastric*. Sub redacția lui I. Chiricuță, 1984.
- *Tratamentul bolilor cronice în medicina internă*, 1985.
- *Gastroenterologia preventivă*. Sub redacția lui D. Dumitrașcu, 1987.
- *Actualități în medicina internă*, 1993.
- *Actualități în imunologie clinică*, 1994.
- *Tratat de imunologie clinică*, 2 vol., 1998.
- *Stresul oxidativ*, 2000 (în colaborare).

Referințe:

- *Clujeni ai secolului XX. Dicționar esențial*. - Cluj - Napoca: Casa Cărții de Știință, 2000, p. 98.

DEMEA, CARMEN

(1959-1999) - *poetă*

S-a născut la 8 iulie 1959, în Hunedoara. A debutat la 14 ani, cu poezii în revista „Tribuna” din Cluj-Napoca. Ca elevă, a citit poezii la ședințele „Cenaclului de luni”, condus de prof. Nicolae Manolescu. A participat la emisiunile de radio și TVR despre poeta indiană Amita Bhose. A debutat editorial, în 1990, la München cu volumul de versuri „Roua din noi”, la Editura „Radu Bărbulescu”, carte lansată în capitala Bavariei, în cadrul cenaclului

„Apoziția”, condus de George Ciorănescu. Este menționată în mai multe publicații apărute la München. În 1999, i-a apărut la Editura Helicon din Timișoara, un volum de poezii, cu un titlu foarte sugestiv: „Verb și flacără”. Într-adevăr, poezia sa, ca și viața ei, a ars ca o flacără stinsă prea de timpuriu, la 12 iulie 1999, răpusă de o boală necruțătoare pe care a îndurat-o în tăcere cu mult stoicism.

Colaborări:

„Orizont”, „Transilvania”, „Arhipelag”, „Cariatide”, „Observator” și „Archenoah” din Germania.

Lucrări publicate:

- *Roua din noi*. - München: Editura „Radu Bărbulescu”, 1990.
- *Verb și flacără*. - Timișoara: Editura Helicon, 1999.
- *Arhivele iubirii*. - Deva: Editura Sigma Plus, 2001.

Referințe:

- Ciobanu, Radu. *Carmen Demea*. - În: Cuvântul liber. - 11, nr. 2446, 30 iul. 1999, p.5.
- Martinovici, Iv. *In memoriam Carmen Demea*. - În: Cuvântul liber. 11, nr. , 14 iul. 1999, p. 7, 11, nr. 2446, 30 iul, 1999, p. 5

DEMIAN, ARON

(1891-1970) - *profesor, inspector școlar*

Născut la 15 februarie 1891, în comuna Balșa, județul Hunedoara, din părinți țărani. Urmează școala primară în orașul Orăștie, promovând într-un singur an (1902-1903), cele patru clase primare. Continuă liceul la Blaj (1903-1911) unde își ia bacalaureatul, cu calificativul „foarte bine”. Din anul 1911, urmează cursurile universitare la Facultatea de Litere și Filosofie din Cluj pe care este nevoit să le întrerupă din cauza războiului. După război, termină studiile universitare, cu calificativul „eminent”. În decembrie 1918, intră în învățământ, ca profesor la Liceul „Andrei Șaguna” din Brașov. După înființarea Liceului „Aurel Vlaicu” din Orăștie, se întoarce pe locurile natale ca profesor (1918-1921), apoi director al Liceului „Aurel Vlaicu” din Orăștie (1921-1938). S-a preocupat ca liceul să intre în posesia clădirii actuale și odată localul asigurat, în 1928, a pornit o acțiune intensă de amenajare a clădirii. Și-a făcut titlu de glorie din activitatea de înființare, organizare și consolidare a liceului. A publicat anuarul Liceului „Aurel Vlaicu” din Orăștie pe anul 1921-1922. A fost președintele Despărțământului

„Astra” - Orăștie. Ca profesor de limba română, a pus bazele Societății de Lectură „Mihai Eminescu”. A fost apoi, inspector general, în Ministerul Învățământului (1938-1944); profesor la Școala Tehnică Medie Agricolă Orăștie (1949-1956) și, timp de zece ani, profesor la școlile generale din Folt și Orăștioara de Sus. Pentru rezultatele obținute, i s-a acordat titlul de „Profesor Emerit”. În 1991, i s-a acordat post-mortem, titlul de „Cetățean de onoare al municipiului Orăștie”.

A decedat în anul 1970.

Referințe:

- Baciu, Petru. *Liceul „Aurel Vlaicu” Orăștie (1919-1969)*. - Orăștie, 1969, p. 160-164.
- Baciu, Petru. *Orăștia de la târg, reședință de scaun și oraș la municipiu*. - Deva, 1995, p. 117-118.
- Iliescu, I.; Istrate, Tiberiu. *Orăștie 750*. Deva, 1974, p. 321- 322.
- Izrăilă, Vasile. *Profesorul Aron Demian, președinte al Despărțământului „Astra” Orăștie*. - În: *Astra la Orăștie*, 1993, p.6.
- *Orăștie. Enciclopedie* - Deva: Editura Corvin, 2001, p. 130-132.

DEMIAN, IOAN

(1878 - 1952) - *avocat, doctor în științe juridice*

Născut la 6 ianuarie 1878, în satul Hărțăgani, comuna Băița, județul Hune-doara.

Urmează cursurile Gimnaziului român din Brad și liceul la Brașov. Absolvent al Facultății de Drept, doctor în științe juridice (1906). Activează ca avocat în Sînnicolaul Mare, de la începutul veacului al XX-lea până în 1930. Participă la Marea Adunare Națională de la Alba Iulia ca delegat titular al Cercului Electoral Sînnicolaul Mare. Și-a adus contribuția la organizarea Gărzii Naționale Române și la instalarea administrației românești din oraș. Din 1930, se stabilește ca notar public în comuna Periam, județul Timiș. Membru al Societății române de cântări și muzică din Caransebeș. Și-a dedicat acești ani din viață rezolvării unor probleme social-economice și culturale. Participă la viața politică, fiind ales deputat în Parlamentul României, după Marea Unire de la 1918. Spre sfârșitul vieții, se stabilește în comuna natală, unde s-a stins din viață la 30 ianuarie 1952.

Referințe:

- Munteanu Ioan; Zaberca Vasile; Sârbu, Mariana - *„Banatul și Marea Unire 1918”*. - Timișoara: Editura Mitropoliei Banatului, 1992, p. 190.

DENSUȘIANU, ARON

(1837-1900) - *critic și istoric literar, folclorist, poet, membru corespondent al Academiei Române*

Pseudonim: Aron Pop; Radu Năsturel

Născut în comuna Densuș, județul Hunedoara, la 19 noiembrie 1837, în familia preotului Vizantie Pop. Numele Densușianu i-a fost dat de profesorii din Blaj, pentru a-l deosebi de multele nume „Pop”. Face parte din cunoscuta familie a Densușienilor, din Țara Hațegului, cărturari formați în tradiția luminilor „Școlii Ardelene”. În 1846, este înscris la Școala Normală din Hațeg, unde a rămas până în primăvara anului 1848, când, datorită evenimentelor pașoptiste, își întrerupe studiile, până în 1851, când urmează cursurile, Gimnaziul din Blaj (1852-1860), absolvit cu calificativul „valde bonum”. Studii universitare la Academia Juridică din Sibiu (1860-1864). A debutat ca poet, în anul 1860, în „Foaie pentru minte, inimă și literatură”, cu poezia „Răsunet”, semnată Arone P. Densușianu. După terminarea studiilor, se stabilește la Făgăraș (1864), mai întâi ca „conciplist advocațial”, apoi ca avocat cu „cancelarie proprie”. În 1875, s-a mutat la Brașov, unde în colaborare cu fratele său Nicolae, Teofil Frâncu și Ion Lapedatu editează ziarul „Orientul Latin” (1874-1875). Mentor al „Astrei”, din 1865, când ia parte la Adunarea Generală de la Abrud, unde este inițiatorul organizării unei manifestații de simpatie față de Avram Iancu. În cadrul „Astrei” a pregătit disertații pentru adunările generale și a condus, în câteva rânduri, ședințele Despărțământului Făgăraș. Debutează în critica literară, în anul 1866, cu o recenzie la antologia lui L. A. Staufe „Romanische Poeten”, apărută în revista „Familia”. Publică, sub pseudonimul Radu Năsturel, o suită de articole de critică literară, fiind, o bună bucată de vreme, criticul principal al revistei „Familia”. Pe plan politic, se numără printre frunzașii mișcării pasiviste, luând parte la conferința de la Alba-Iulia și cea de la Miercurea din 1869. În anul 1877, este ales membru corespondent al Academiei Române; în anul 1880, este profesor de Drept la Universitatea din București. Din 1881, se stabilește la Iași, ocupând Catedra de Limba și Literatura Latină a

Universității. Este vicepreședinte al secției din Iași, al Ligii Culturale. Ajutat de fratele său Nicolae și fiul său Ovid, înființează la Iași „Revista de critică literară” (1893-1897). A scris mai multe studii de folclor, în care se vede apartenența noastră la cultura lumii, dar și originalitatea poporului român. De un real interes este studiul său „Epopoea noastră păstorească” (1895), consacrată baladei „Miorița”. A tradus din literatura italiană, din G. Boccaccio, Dante, Torquato Tasso, Francesco Petrarca, Giacomo Leopardi și alții. De-a lungul anilor, a adunat sub un titlu comun, în volumul „Părerii și vederii”, cugetări și aforisme, lucrare interesantă pentru cunoașterea filosofiei sale de viață și a temperamentului său. În 1897, i se tipărește tragedia „Optum”, singura piesă publicată, iar în 1899 i se pune în scenă la o serbare a „Ligii Culturale”, tabloul istoric „Intrarea lui Mihai Viteazul în Alba-Iulia”. A rămas de la el și o epopee, „Negriada”, 2 vol., (1879-1884). Se stinge din viață la 2/15 septembrie 1900, la Iași, lăsând posterității, pe lângă o bogată operă, amintirea unei vocații didactice de invidiat și a unui caracter de o integritate morală exemplară.

Colaborări:

„Foaie pentru minte, inimă și literatură”, „Amicul școlii”, „Albina”, „Concordia”, „Columna lui Traian”, „Federațiunea”, „Transilvania”, „Familia”, „Orientul Latin” și „Revista critică literară”, „Telegraful român”, „Gura satului”.

Lucrări publicate:

- *De Poesia populară română*. - Sibiu, 1866.
- *Studie asupra poeziei populare române. Elementele mitologice*. - Sibiu, 1866.
- *Românii și maghiarii*. - Brașov: Tipografia lui Römer & Kamner, 1875. 167 p.
- *Negriada. Epopee națională*. (Partea a I-a cu șase cânturi). - București: Tipografia C. Göbl, 1879. - 216 p.; Partea a II-a, 1984. 243 p. + 1 f. erată.
- *Să ne cunoaștem*. (Răspuns domnului Barițiu). Edițiunea a 2-a. - Brașov, 1879, 20 p.
- *Aventuri literare*. - București, 1881. - 47 p.
- *Câteva observări la raportul domnului Nicolae Quintescu asupra Negriadei*. București, 1881. - 8 p.
- *Chestiuni de estetică și mitologie clasică*. (Ediția a 2-a a operei „Aventuri literare”). Iași, 1882.
- *Din vocalismul latin și român*. - Iași: Tipografia Buciumul Român, 1882. - 59 p.
- *Semo Sancus și Sâmbete*. Studiu de mitologie comparativă. - București: Tipografia Academiei Române, 1882. 14 p. - (Reproduceri din Columna lui Traian).
- *Istoria limbii și literaturii române*. Iași: Tipografia Națională, 1885. - 285 p.; Ediția a 2-a, 1894.
- *Principiile constituțiunii maghiare. De A. P. de Hațegu*. - Iași: Tipografia Națională, 1886. - 31 p.
- *Cercetări literare*. - Iași: Frații Șaraga, 1887. - 12 + 448 p.
- *Manual de geografie pentru trebuința școlilor primare*. - Ediția a 2-a. - Focșani, 1889. - (C. Manoiilescu; Gh. Pancu).
- *Hore oțelite. Poezii*. - București: Tipografia Carol Göbl, 1892. - 60 p.
- *Valea vieții. Poezii*. - Iași: Tipografia Națională, 1892. - 288 + XVI p.
- *Optum. Tragedie în cinci acte*. - Ediția a 2-a. Iași: Tipografia Națională, 1897. - 68 p.
- *Cercetări literare*. Ediție îngrijită, intro-ducere, note și glosar de Georgeta Antonescu. - Cluj-Napoca: Dacia, 1983. 308 p. - (Restituiri).

Referințe:

- Antonescu, Georgeta. *Aron Densușianu*. Cluj: Editura Dacia, 1974. - 276 p.
- Ardelean, Radu; Vesa, Pavel. *Legăturile lui Aron Densușianu cu Emilian Micu*. În: Sargetia. - Vol. 26. Partea a 2-a, 1995-1996. - Deva, 1997, p. 183-193. - (Acta Musei Devensis).
- *Bibliografia generală a etnografiei și folclorului românesc*. - Vol.1: (1800-1891). - București: Editura pentru Literatură, 1968, ref.: 42, 821, 822, 951, 952, 1543, 2118, 4872-4875, 5047.
- *Bibliografia relațiilor literaturii române cu literaturile străine în periodice (1919-1944)*. - București: Editura Saeculum, 1997, ref.: 5001, 5486, 6116, 6143.
- Blazian, H.; Isopescu, C. „*Lo scrittore romeno Aron Densușianu e l'Italia*”. - În: Adevărul literar și artistic. 25, nr. 808, 31 mai 1936, p.9.
- Bucur, Marin. *Istoriografia literară românească de la origini până la G. Călinescu*. - București: Editura Minerva, 1973, p. 80 - 84.
- Călinescu, George. *Istoria literaturii române de la origini până în prezent*. București: Editura Minerva, 1982.
- Ciobanu, Ștefan. *Istoria literaturii române vechi*. - București: Editura Eminescu, 1989, p. 8, 41, 255, 313, 325, 431, 444, 446.

- Datcu, Iordan. *Aron și Elena Densușianu într-un important document*. - În: Steaua, nr. 3, mart. 1994, p. 20.
- Datcu, Iordan. *Dicționarul etnologilor români*. - Vol.1. - București: Editura Saeculum, 1998, p. 226, 227.
- Datcu, Iordan; Stroescu, S.C. *Dicționarul folcloriștilor: folclorul literar românesc*. București: Editura Științifică și Enciclopedică, 1979, p.167-168.
- Diaconovici, C. *Enciclopedia română*. Vol.2. - Sibiu: Editura Krafft, 1900 p.130 .
- *Dicționar enciclopedic ilustrat. 61635 de articole; 2320 ilustrații*. - București: Editura Cartier, 1999, p.1282.
- Iorga, Nicolae. *Aron Densușianu*. - În: Noua revistă română. - Vol.2, 1900, p. 218-219.
- Iorga, Nicolae. *Istoria românilor din Ardeal și Ungaria*. - București: Editura Științifică și Enciclopedică, 1989, p. 74.
- Iorga, Nicolae. *Oameni cari au fost*. Vol.2. - București: Editura pentru Literatură, 1967, p. 343-345.
- Isopescu, Claudio. *Lo scrittore romeno Aron Densușianu e l'Italia*. - Napoli, 1936. 61 p.
- Lazăr, Ioachim. *Aron Densușianu promotor al luptei pentru unitate națională a poporului român*. - În: Sargetia. - Vol. 20, 1986-1987, p. 342-353.
- Lazăr, Ioachim. *Aron Densușianu și „Orientul latin” în Nouă Gazetă Transilvană*. - Brașov. - 2, nr.3, p.45, 48.
- *Doctor Vasile Lucaciu. Luptător activ pentru unirea românilor*. Texte alese. Cluj-Napoca: Editura Dacia, 1988, p.31, 149.
- Manolescu, Florin. *Poezia criticilor*. București: Editura Eminescu, 1971, p.20-23, 103-108.
- Manolescu, Nicolae. *Poetul și criticul Aron Densușianu - 160 de ani de la naștere*. - În: România literară. - 30, nr. 19-25, nov.1997, p.1.
- Marienescu, A. *Răspuns dl. Aron Densușianu la articolul „Aventuri literare”*. - În: Familia. - 17, 1881, p. 126, 131, 138, 143.
- *Mic dicționar enciclopedic*. - București: Editura Enciclopedică Română, 1972, p. 1194.
- Neamțu, Gelu. *Din colaborarea lui Aron Densușianu la „Orientul latin”*. (1874-1875). - În: Restituiri. - Vol. 4.: Densușienii. - nr. 4, 1996, p. 45-54. (Biblioteca Musei Devensis).
- Papadopol, Paul I. *Scriitori români în Italia*. - În: Universul - 54, nr.308, 8 nov. 1937, p.4.
- Neumann, Victor. *Tentația lui homo-europensis. Geneza spiritului modern în Europa Centrală și de Sud-Est*. București: Editura Științifică, 1991, p.80.
- Pârvan, Vasile. *Studii de istoria culturii antice*. - București: Editura Științifică, 1992, p. 223.
- Pop, Vasile Gr. *Conspect asupra literaturii române și literaturilor ei de la început și până astăzi în ordine cronologică*. - București: Editura Eminescu, 1982, p. 237-238.
- Rotaru, Ion. *Forme ale clasicismului în poezia românească până la Vasile Alecsandri*. - București: Minerva, 1979, p.231- 236.
- Rusu, Dorina N. *Membrii Academiei Române. 1866-1999*. Dicționar. - București: Editura Academiei Române, 1999, p. 162.
- Zăciu, Mircea; Papahagi, Marian; Sasu, Aurel. *Dicționarul scriitorilor români*. București: Editura Fundației Culturale Române. - Vol. 2. (D-L), 1998, p. 71-73.

DENSUȘIANU, BENIAMIN

(1829-1915) - preot, profesor de preparandie, vicar

Născut la 24 iulie (5 august) 1829, la Densuș. Urmează gimnaziul la Blaj (1839-1848). Aici îl surprind evenimentele din timpul revoluției pașoptiste. Face parte dintre cei care pregătesc Marea Adunare Națională de pe Câmpia Libertății de la Blaj, din 3/15 mai 1848. Se reîntoarce în satul natal și se înrolează în Legiunea Ulpii Traiana, condusă de prefectul Nicolae Solomon. Mai puțin se cunoaște faptul că Beniamin Densușianu a fost tribun în Revoluția de la 1848. Voind să ajungă în zona Munților Apuseni, pentru a se înrola în oastea lui Avram Iancu, este arestat și întemnițat la Hațeg. După eliberarea din închisoare, lucrează ca econom la curtea judeului din Densuș. În 1850, își reia studiile, intrând la Seminarul Teologic de la Blaj, unde se remarcă printre cei mai sârguincioși studenți. Este numit profesor la Institutul Preparandial din Hațeg (1854). În 1857, abandonează cariera didactică și se îndreaptă către cea ecleziastică. Primește parohia Lugoșului (1857); administrator parohial la biserica Lighet, în Banat (1859); protopop la Săcărâmb (districtul Bobâlna) (1860). În 1875, a fost ridicat la înalta funcție de vicar foraneu al Hațegului. În timpul său se aplică Statutele școlare diecezane din anul 1879, care cuprind o serie de măsuri pentru

dezvoltarea învățământului. A sprijinit ridicarea școlii patronată de Reuniunea Grănicerească din Hațeg. Este numit de Episcopia Lugojului în funcția de canonic prebendat (1884), canonic cancelar (1891), canonic custode (1900), canonic lector (1901). A fost director la Casa Centrală Diecesană (1899-1902); decan al bisericii catedrale; director al Școlii de Fete Greco-Catolice din Lugoj; asesor al Sfântului Scaun Episcopesc.

S-a stins din viață, la 28 aprilie 1915, fiind înmormântat în Cimitirul Greco-Catolic din Lugoj.

Referințe:

- Armeanca, Ernest. *Însemnările unui tribun din 1848-1849. Beniamin Popa Densușianu.* - În: A.I.I.N., 1931-1935, vol. 7, p. 15-552.
- *Bărbați ai datoriei. 1848-1849.* Mic dicționar. - București Editura Militară, 1984.
- Lazăr, Ioachim. *Beniamin Densușianu în revoluția română din Transilvania de la 1848-1849.* - În: Restituiri. - 1, 1993, p. 18-31.
- Lazăr, Ioachim. *Din activitatea desfășurată în Banat de către tribunul hațegan Beniamin Densușianu în primăvara anului 1849.* - În: Ziridava. - 18, 1993, p. 123-134.

DENSUȘIANU, BIZANȚIU (VIZANTIE)

(1798-1857) - preot, culegător de folclor

Născut la 28 iulie 1798, în Măceu, comuna Bretea Română, județul Hunedoara, tatăl lui Beniamin, Aron și Nicolae Densușianu. A studiat la Hațeg și Blaj. După terminarea studiilor s-a căsătorit, în anul 1827, cu Sofia Popovici (1809-1882), fiica preotului ortodox din satul Boș și a fost hirotonit preot pentru parohia Densuș. Din această căsătorie au rezultat șase copii: Beniamin (1829-1915), George (1833-1887), Aron (1837-1900), Elisabeta (1843-1860), Iulia (?-1894) și Nicolae (1846-1911). S-a remarcat prin preocupările sale culturale și culegerile de folclor. În Biblioteca Județeană din Drobeta Turnu-Severin, s-a descoperit un manuscris, (datat de Nicolae Densușianu), care este o colecție de poezii populare cu titlul: „Colecția de cântece a preabunului și neuitatului meu părinte Bizantiu Densușianu din Măceu, și scrisă încă de pe când se afla ca teolog la Blasiu” (1821). Prin această culegere, el se situează printre primii culegători de folclor de la noi. Culegerea are 96 de pagini și oglindește o tematică

variata ce cuprinde: cântece populare de dor și jale și înstrăinare. Își intitulează o parte din poeziile sale: „Verșul străinătății”, „Verșul românului”, „Verșul veseliei”, „Verșul lui Adam”, „Verșul de nuntă”, „Orație de Crăciun”. A fost un mare iubitor și păstrător al cărții vechi românești.

S-a stins din viață la 1 mai 1857, la Densuș.

Referințe:

- Basarab, Maria. *Vizantie Pop, deschizător de drum* - În: Columna, nr. 7, 1990.
- Boboșa, Dumitru. *Folclorul în preocupările familiei Densușianu.* - În: Ovid Densușianu. Omul și opera. - Deva, 1973, p. 161-163.
- Călin, Cornelia. *Contribuții la istoria folcloristicii românești. Un manuscris vechi aparținând lui Vizantiu P. Densușianu.* - În: Revista de etnografie și folclor, tom. 18, nr.5, 1973, p. 409-424.
- Datcu, Iordan. *Dicționarul etnologilor români.* - Vol.1. - București: Editura Saeculum, 1998, p.227.
- Datcu, Iordan. *Dicționarul folcloriștilor.* Vol.2. - București, 1983, p.72.
- Gaster, Moses. *Literatura populară română.* - București, 1983, p. 24-25, 275-282, 466, 471, 535-536.
- Lazăr, Ioachim. *Predecesorii - de la Ioan Pop de Hațeg la Vizantie Pop de Măceu, tatăl Densușienilor.* - În: Restituiri. - Vol. 4: Densușienii, nr. 4, 1996, p. 11-15.
- Pop, Gr. T. *Un Conachi „avant la lettre”?. Pe marginea unui manuscris necunoscut din Biblioteca de la Turnu Severin.* - În: Ramuri. - 2, nr. 6, ian. 1966, p. 8.
- Simonescu, Dan. *Un Conachi „avant la lettre” ? Un manuscris rar în biblioteca „Bibicescu” de la Turnu-Severin, culegere de poezii populare din 1821 a lui Vizantiu Densușianu.* - În: Ramuri. 3, nr.13, 15 dec. 1996, p. 9.

DENSUȘIANU, NICOLAE

(1846-1911) - istoric, folclorist, membru corespondent al Academiei

Născut la 18 aprilie 1846, în comuna Densuș, județul Hunedoara, în familia preotului Vizantiu Pop. Studii elementare la Hațeg, apoi Gimnaziul la Blaj, unde are ca profesori pe Timotei Cipariu și Ioan Micu Moldovan. Studii universitare de Drept la Sibiu (1865-1869). În această perioadă îl cunoaște pe

Mihai Eminescu. Debutază în literatură în anul 1866, în revista „Familia”, patronată de Iosif Vulcan, cu poeziile „Zîna mea” și „Melancolie”. Se angajează ca notar suprem la Făgăraș, unde fratele său Aron era avocat. Își susține examenul de stat în avocatură la Sibiu (1870), după care lucrează până în 1872, în biroul de avocatură al fratelui său. Își deschide un oficiu de avocatură la Brașov (1873), unde va locui până în aprilie 1877, când se mută la București (1877-1880). Între 1878-1879, din însărcinarea Academiei Române, a cercetat un număr de 16 arhive și 12 biblioteci din Ungaria și Transilvania, cu privire la istoria românilor din sec. XVII-XVIII, săvârșind o muncă al cărei rezultat este oglindit în „Cercetări istorice în arhivele și bibliotecile Ungariei și ale Transilvaniei” (București, 1880). Este ales membru corespondent al Academiei Române (15 aprilie 1880). Bibliotecar-arhivar la Academia Română, până în anul 1884, când prin înalt decret regal, va fi numit bibliotecar cu rang de șef de birou, rămânând în această funcție timp de 27 de ani, până în anul 1911. În 1884, este numit translator la Statul Major al Armatei. În același an, a redactat în formă definitivă monografia „Revoluțiunea lui Horea în Transilvania și Ungaria” (1784-1785), scrisă pe baza documentelor oficiale și alcătuită după cele mai riguroase metode științifice, premiată de Academia Română, în 1885. Începe elaborarea lucrării „Dacia preistorică”, operă grandioasă atât ca plan, cât și ca dimensiune, despre care Manole Neagoe, în prefața la ediția din 1986, spunea: „că trebuie privită ca o superbă mitologie, dar și ca un imens tezaur de informații”. În 1887, întreprinde o călătorie de studii în Italia. În 1884, Academia îi încredințează misiunea străngerii documentelor ce urmau să fie publicate în colecția privind relațiile Țărilor Române cu vecinii, colecție ce va purta numele lui Eudoxiu Hurmuzaki. Publică în această colecție, șase volume de documente de proveniență externă privitoare la istoria românilor, între anii 1199-1575, tipărită între 1887-1897. Între 1892-1895, alcătuește și răspândește „Chestionarul despre tradițiunile istorice și anticitățiile țărilor locuite de români”, publicată în două părți, partea I difuzată în 1893 (cuprinde întrebări referitoare la trecutul românesc până în anul 600), iar partea a II-a, de la anul 600 până în 1400, publicată la Iași, în 1895. Răspunsurile la Chestionar, au rămas mai mult de 8 decenii în mapele B.A.R. (în 17 vol. *in folio*), fiind consultate de folcloriști, filologi și istorici. Întregul material a fost folosit la alcătuirea lucrării „Dacia preistorică”. În 1902, este numit membru corespondent al Societății Geografice Române. Participă, în 1904, la serbările de la Putna, prilejuate de aniversarea a 400 de ani de

la moartea lui Ștefan cel Mare. Se stinge din viață la 3 aprilie 1911, la București.

Colaborări:

„Analele Academiei Române”, „Familia”, „Revista critică literară”, „România militară”, „Transilvania”, „Terra nouă”, „Orientul Latin” și altele.

Lucrări publicate:

- *Cercetări istorice în arhivele și bibliotecile Ungariei și ale Transilvaniei. Raportu înaintatu Academiei Române de Nicolae Densușianu.* - București: Tipografia Academiei Române, 1880. 224 p. - (Ediție separată publicată din Analele Academiei Române. Seria II, Tom. 2. secțiunea I, p. 102-223).
- *Rumänien von Nicolae Densușianu.* Berlin, 1881, p. 354-360. - (Historische Jahresberichte, 1881.) - (Extras).
- *Revoluțiunea lui Horea în Transilvania și Ungaria. 1784-1785, scrisă pe baza documentelor oficiale de Nicolae Densușianu.* - București: Tipografia „Românul”, Carol Göbl, 1884. - VI + 523 p.
- *Monumente pentru Istoria Țării Făgărașului. Culese și adnotate de Nicolae Densușianu.* - București: Tipografia Academiei Române, 1885; 27+154 p. - (Din Publicațiunile istorico-filologice ale Arhivelor Statului).
- *Note critice asupra scrierii D-lui A.D. Xenopol „Teoria lui Roesler”, de Nicolae Densușianu.* - București: Tipografia „Românul”, Carol Göbl, 1885. 27 + 600 p. (Această lucrare a fost publicată mai întâiu în Revista Științifică și Literară „Terra Nouă” nr. 2 și 3 din 1885).
- *Documente privitoare la Istoria Românilor publicate de Nicolae Densușianu.* - Vol I: 1199-1450. - vol 2: 1451-1575. - București, 1887-1897. (Hurmuzaki, E.).
- *Documente privitoare la Istoria Românilor de Eudoxiu Hurmuzaki.* Vol. 2. - Partea a 3-a. (1510-1530). Culese, adnotate și publicate de Nicolae Densușianu. Cu un apendice-documente slavone însoțite de traduceri latine. (1510-1527). - București, 1892. - 784 p.
- *Chestionariu despre tradițiunile istorice și anticitățiile țărilor locuite de români, de Nicolae Densușianu.* - Partea I, Epoca până la anul 600 d. Cristos. - București: LitoTipografia Carol Göbl, 1893. - 54 p.
- *Independența bisericească a Mitropoliei Române de Alba-Iulia. Conciliile provinciale din 1872 și 1882. Manifestarea de unire cu Biserica Romei din*

7 oct. 1698. *Textul original român și traducțiunea latină falsă. Istoricii români despre unirea bisericească cu Roma și foloasele unirii. Cercetarea istorică critică despre relațiunile Bisericii Române din Mitropolia Albei-Iuliei cu Biserica Romei.* Brașov: Editura Gazeta Transilvaniei, 1893. 17 + 45 p.

- *Chestionariu despre tradițiunile istorice și anticitățiile țărilor locuite de români de Nicolae Densușianu. Partea a II-a. Epoca până la anul 600 d. Cristos.* - Iași: Tipografia Națională, 1895, 40 p. - Ediție separată din „Revista Critică-Literară” a lui A. Densușianu.
- *Catalogul Bibliotecii Marelui Stat Major.* București: Institutul de Arte Grafice Carol Göbl, 1898. - XIII + 716 p. - (Ministerul de Război).
- *Originea și importanța istorică a cavaleriei române, Călărași și Roșiori.* București: Tipografia „Voința Națională”, 1901. - 44 p. cu il. - (Din publicațiunile „României Militare”).
- *Tabula Traiana și cele două sisteme ale drumului strategic roman din Clisura Dunării.* - București: Institutul de Arte Grafice „Carol Göbl”, 1903. - 11 p. cu ilustrații. - (Extras din „România Militară”, august 1903).
- *Aniversarea de patru secole de la moartea lui Ștefan cel Mare, Domnul Moldovei. (2 iulie 1504).* - București: Institutul de Arte Grafice „Carol Göbl”, 1904. - 23 p. cu ilustrații.
- *Sistema ortografică a limbei române de Nicolae Densușianu.* - București: Institutul de Arte Grafice „Carol Göbl”, 1904. - 73 p. (Extras din „România Militară”, sept. 1903-1904).
- *Revoluția lui Horea. După Nicolae Densușianu.* - București, 1901; - Ediția a 2-a 1906; Ediția a 3-a 1908.
- *Istoricii români: Culegere de texte de Nicolae Densușianu.* - București, 1909. (Scriitori Români; 16-17).
- *Domnii glorioși și căpitani celebri ai Țărilor Române. Breviar istoric pentru războaiele mari și învingerile strălucite ale oștilor române. I. Regatul României Țara Românească și Moldova. Scriere postumă publicată din însărcinarea „Asociațiunii pentru Literatura Română și Cultura Poporului Român”, de Alexandru Lapedatu.* - București: Institutul de Arte Grafice „Carol Göbl”, 1912. - LXII + 236 p.
- *Dacia preistorică.* Cu o prefață de Dr. C.I. Istrati. - București: Institutul de Arte Grafice „Carol Göbl”, 1913. - 17 + CXIX + 11 cu ilustr. + 27 f.
- *Vechi cântece și tradiții populare românești.* Texte poetice din răspunsurile la „Chestionariul istoric” (1893-1897). Text ales, stabilit, note, indici și studiu introductiv de I. Opreșan. - București: Editura Minerva, 1975. - LVI + 370 p.
- *Dacia preistorică.* Text stabilit de Victorela Neagoe. Studiu introductiv și note de Manole Neagoe. - București: Editura Meridiane, 1986. - 736 p.
- *Les Roumains du Sud Macédoine, Thessalie, Epire, Thracie, Albanie... Avec une carte ethnographique par Nicolae Densușianu & Frédéric Damé.* - Bucarest, 1877, 68 + 17 p. - (L'element latin en Orient). Studiu etnografic: teritoriu, număr, cultură, industrie casnică.

Referințe:

- Adamescu, Gheorghe. *Contribuții la bibliografia românească.* - Vol. 2. București, 1923, p. 189-191; - Vol. 3. 1928, p. 141.
- Barițiu, George. *Raport despre „Revoluția lui Horea” de N. Densușianu.* - În: Analele Academiei, seria a 2-a, tom.7, secțiunea I, 1884-1885, p. 172.
- *Bibliografia istorică a României.* București: Editura Academiei Române. - Vol. 2: secolul XIX, 1972, p. 11; Vol. 3: secolul XIX, 1974, p. 105; Vol. 5: 1974-1979, 1980, p. 324; Vol. 7: 1984-1989, 1990, p. 28.
- *Bibliografia românească modernă. (1831-1918) ; Vol. 2 (D-K).* Prefață de Gabriel Ștrempel. - București: Editura Științifică și Enciclopedică, 1986, p. 69, 70.
- Boboșa, Dumitru. *Folclorul în preocupările familiei Densușianu.* - În: Ovid Densușianu - Omul și opera. - Deva, 1973, p. 161.
- Burlacu, Ioana. *Nicolae Densușianu și colecția Hurmuzaki.* - În: Restituiri. - Vol.4: Densușienii, 1966, p. 61-66. - (Biblioteca Musei Devensis).
- Călinescu, George. *Istoria literaturii române de la origini până în prezent.* Ediția a 2-a revăzută și adăugită. Ediție și prefață de Al. Piru. - București: Editura Minerva, 1982, p. 444, 998.
- Chiuzbaian, Gabriel Iosif. *Un mare nedreptățit: Nicolae Densușianu.* - În: Noi Tracii. - 4, nr. 47, iulie 1978, p. 1-4.
- Constandin, Clemente. *Nicolae Densușianu.* - În: Miorița. - 3, nr.3, 1997, p.32.
- Datcu, Iordan. *Dicționarul etnologilor români.* - Vol.1. - București: Editura Saeculum, 1998, p. 227-229.

- Datcu, Iordan; Stroescu, S. C. *Dicțio-narul folcloriștilor: Folclorul românesc*. Cu o prefață de Ovidiu Bîrlea. - București: Editura Științifică și Enciclopedică, 1979, p. 170-171.
- Demșea, Dan. *Correspondența lui Nicolae Densușianu cu intelectualii bănățeni și crișeni*. (1882-1897). - În: Sargetia. Vol.26. Partea a II-a, 1995-1997, p. 182-192. - (Acta Musei Devensis).
- *Nicolae Densușianu*. Bibliografie. - În: Restituiri. - Vol.4.: Densusenii. - Deva, 1996.
- Diaconovici, C. *Enciclopedia română*. Sibiu, 1898, vol.2, p. 130.
- *Documente: Seria Hurmuzaki. Partea a 5-a. Dare de seamă*. - În: Revista critică literară, 1897, p. 132.
- Dragomir, Silviu N. *Enigme în jurul nostru*. - București: Editura Enmar, 1998, p. 62-63, 105-106, 109-111, 119, 153.
- *Enciclopedia istoriografiei românești*. București : Editura Științifică și Enciclopedică, 1978, p. 123.
- Faur, Viorel. *Din corespondența folclo-ristului bihorean Vasile Sala cu Nicolae Densușianu (1893-1896)*. - În: Biharea. 7-8, 1979-1980, p. 429-439.
- Fochi, A. *Datini și eresuri populare de la sfârșitul secolului al XIX-lea: Răspunsuri la chestionarele lui Nicolae Densușianu*. București: Editura Minerva, 1976. - LX + 392 p.
- Goțea, Dorin. *Nicolae Densușianu și Astra sibiană*. - În: Restituiri. - Vol.4: Densușienii, nr.4, 1996, p. 77-96.
- Iorga, Nicolae. *Istoria românilor din Ardeal și Ungaria*. - București: Editura Științifică și Enciclopedică, 1989, p. 40, 319, 325, 339, 342, 344.
- Iorga, Nicolae. *Oameni cari au fost*. Vol. 1. - București: M.O, Imprimeria Națională, 1934, p. 450-452. - (Fundatia pentru literatură și artă).
- Istrati, C.I. *Nicolae Densușianu: Viața și opera sa. Cu 3 stampe*. - București: Institutul de Arte Grafice Carol Göbl, 1912, 100 p.
- Lăcustă, Ioan. *Eroul lui Densușianu*. (Horea). - În: Magazin istoric. - 18, nr. 9, 1984, p. 15-16.
- Lazăr, Ioachim. *Din corespondența lui Nicolae Densușianu privind difuzarea Chestionarului istoric și strângerea datelor pentru „Dacia preistorică”*. - În: Sargetia. Vol.25. (1992-1994). - Deva, 1995, p. 201, 207. - (Acta Musei Devensis).
- Lazăr, Ioachim. *Nicolae Densușianu - un precursor al cercetării istoriei naționale*. În: Drumul socialismului. 38, nr. 8818, 23 nov. 1986, p. 3.
- Lapedatu, Alexandru. *Activitatea istorică a lui Nicolae Densușianu (1846-1911)*. București: Institutul de Arte Grafice Carol Göbl, 1912. - 63 p.
- Mîndrut, Stelian. *Contribuții epistolare la biografia operei istoricului Nicolae Densușianu (1879-1897)*. - În: Sargetia. 18-19, 1984-1985, p. 295-303.
- Moise, Ilie. *Ctitori ai Arhivei Naționale de Folclor: Nicolae Densușianu*. - În: Revista de Etnografie și Folclor, nr.3,4, 1997, tom. 42, p. 336, 340.
- Moise, Ilie. *Dimensiunea etnologică a operei lui Nicolae Densușianu*. - În: Restituiri. - Vol. 4. Densușienii. - Deva, 1996, p. 141-146; Miorița. - 3, nr.3, 1997, p. 33-34.
- *Necrolog despre Nicolae Densușianu*. - În: Luceafărul. - 10, 1911, p. 218; Junimea literară, Cernăuți, 1911, p. 170.
- Pantea, Eugen. *Neamul Densușienilor*. În: Viața creștinească. - 5, mart. 1994, p. 4.
- Pârvan, Vasile. *Getica*. O încercare de protoistorie a Daciei. - București: Editura Cultura Națională, 1925, p. 1-2.
- Pârvan, Vasile. *Getica*. Ediție îngrijită, note, comentarii și postfață de Radu Florescu. - București: Editura Meridiane, 1982.
- Petra-Petrescu, N. *Din junetea lui Eminescu*. - În: Familia, 1900, p. 6-7, 13-14. Autorul reproduce aproape integral scrisoarea lui N. Densușianu - datată „București 2 feb. 1892” în care aceasta relatează întâlnirea lui cu Eminescu la Sibiu, din 1866.
- Pop, Dumitru. *Contribuția „familiei” Densușienilor la cercetarea culturii noastre populare*. - În: Marisia, 1980. - 10, p. 599-609.
- Pop, Octavian. *Din istoria Făgărașului*. În: Blajul. - 2, nr. 1 1935, p. 45-51; nr. 3, p. 146-154; nr. 4, p. 201-212.
- Popescu, Mihai. *Doi ardeleni la Academia Română: Ion Bianu și Nicolae Densușianu*. - În: Academica. - 2, nr. 12, oct. 1992, p. 15.
- Prodan, David. *Răscoala lui Horea*. București: Editura Științifică și Enciclopedică, 1984; - Ediție nouă, revăzută. - Vol. 1-2.
- Rusu, Dorina N. *Membrii Academiei Române. 1866-1999*. Dicționar. - București: Editura Academiei Române, 1999, p. 162-163.
- Șerlaru, Gheorghe. *Nicolae Densușianu - o culme a istoriografiei românești*. - În: Bioenergoterapia în tradiția milenară a poporului român. - București: Editura Miracol, 1997, p. 189-204.

- Strempel, Gabriel. *Catalogul manuscriselor românești*. - B.A.R., 1601-3100. București: Editura Științifică și Enciclopedică, 1983. - Vol.2, p. 30.
- Tătar, Octavian. *Evoluția academică a lui Nicolae Densușianu. Rolul lui George Barițiu*. - În: Restituiri. - Vol. 4. Densușienii. - Deva, 1996, p. 67-76.
- Tătar, Octavian. *Nicolae Densușianu în slujba armatei române*. - În: Restituiri. Vol. 4. Densușienii. - Deva, 1996, p. 97-102.
- Teodorescu, Virgiliu; Teodorescu, Elisabeta. *Nicolae Densușianu, contemporanul nostru*. - În: Restituiri. Vol. 4. Densușienii. Deva, 1996, p. 103-114.
- *Un mare neîndreptățit: Nicolae Densușianu*. - În: Noi Tracii. - nr. 47, 1978, p. 11; nr. 49, 1978, p.1.
- Ursutiu, Liviu. *Istoria unei cărți „Revoluția lui Horea” (de N. Densușianu)*. - În: Sargetia. - 18-19, 1984-1985, p. 79-83.
- Zub, Al. *Istorie și istorici în România interbelică*. - Iași: Editura Junimea, 1989, p. 283.

DENSUȘIANU, OVID

(1873-1938) - profesor universitar, istoric, critic literar, lingvist, folclorist, membru al Academiei Române

Pseudonim: Ervin

Născut la 29 decembrie 1873, la Făgăraș, fiu al lui Aron Densușianu și al Elenei (născută Circa), de origine aromână. Pe linie paternă descinde din cunoscuta familie a Densușienilor, care își au obârșia în localitatea Densuș din Țara Hațegului. Urmează școala primară în Satul Lung, apoi la Făgăraș și Brașov. Studii secundare la Liceul Național și la „Institutele unite” din Iași (ultima clasă). Își ia bacalaureatul în 1890. Urmează Facultatea de Litere din Iași, având ca profesori, printre alții, pe Al. Philippide și Al. Xenopol. În anul 1892, își ia licența cu „Magna cum laude”. Împreună cu tatăl său Aron și unchiul său, Nicolae Densușianu, scoate „Revista critică literară” (1893-1897), de orientare antijunimistă. Este profesor de liceu la Botoșani și Focșani (1892-1893). Studii de specializare în Germania, la Berlin, cu A. Töbler (1893-1894) și la Paris (1894-1896), unde audiază cursurile lui G. Paris, A. Meillet și J. Brunot. Debutează editorial în 1895, cu „Aliterațiunea în limbile romanice”; „Rotacismul în dialectul istrian” (1897). În 1896, își ia diploma la „Ecole des Hautes Etudes” cu lucrarea

„La prise des Cordres et de Sébille”. Doctor în filologie la Paris cu teza „Der Roman de la Comtesse d’Anion” von Jean Maillart. Întors în țară, este profesor suplinitor la Catedra de Istorie a Limbii și Literaturii Române a Universității din București. Publică la Paris monumentală „Histoire de la langue roumaine”. Vol.1 (1901); Vol. 2 (1938). Profesor universitar și șeful catedrei de Filologie Romanică cu specială privire la limba română (1902-1938). Membru corespondent al Academiei Române (30 martie 1903). Membru în comitetul de redacție al revistei „Sămănătorul” (1903). Înființează împreună cu I.A. Candrea „Societatea Filologică Română” (1905-1907). Elaborează la Paris, revista „Romania”. Editează la București, „Anuarul Seminarului de Istorie a Limbei și Literaturii Române” și, mai târziu revista „Grai și suflet” (1923-1938). Conduce revista „Vieața Nouă”, (1905-1925), tribună a curentului simbolist și romantic, revistă polemică, de atitudine antisemănătoristă, antipoporanistă, ce reține atenția prin ideile sale programatice, prin articolele informate despre poezia modernă europeană și latino-americană. A propagat admirația pentru poezia franceză contemporană, al cărei exemplu îl propune și scriitorilor noștri. Între 1906 și 1908, publică în revista „Graiul nostru”, o colecție de texte din toate părțile locuite de români, în două volume, în colaborare cu I. A. Candrea și Th. D. Speranția, lucrare în care restrânge domeniul folclorului la producțiile spirituale, delimitându-l astfel de antropologie, etno-grafie și dialectologie, discipline în sferile cărora fusese până atunci înglobat. Propune o „emancipare” a folclorului prin orientarea culegerilor și a studiilor nu numai spre folclorul moștenit, tradițional, ci cu precădere spre folclorul contemporan. Împreună cu I.A. Candrea, redactează un „Dicționar etimologic al limbii române” (1907-1914), rămas neterminat. Sub pseudonimul „Ervin”, publică mai multe plachete de versuri, cărora li se adaugă câteva încercări dramatice în versuri: „Limanuri albe”, „Heroica”, „Sub stânca vremii”, „Salba clipelor”. Înființează la București, împreună cu I.A. Candrea, Institutul de Filologie și Folclor (1914). Rod al unei riguroase cercetări științifice, publică monografia „Graiul din Țara Hațegului” (1915), un adevărat program al școlii dialectologice românești, lucrare care evocă viața patriarhală, păstorească precum și rolul istoric ce l-a avut în păstrarea nealterată a ființei naționale a poporului nostru. Itinerariul și aria investigațiilor se întinde în localitățile: Silvaș, Totești, Clopotiva, Zeicani, Peșteana, Sălaș, Răchitova, Pui, Ohaba, Lunca Cernii, Petrila, Câmpu lui Neag - iar în vest, până la Bucova - la confluența cu zona Banatului. Portul

hațeganilor, care se bucură de o descriere luxuriantă, obiceiurile și credințele populare, oferă elemente edificatoare cu privire la ocupațiile vechi ale locuitorilor, la modul de viață, care și-a găsit reflectarea în aceste ritualuri. Monografia se încheie cu un elogiu adus literaturii populare din Țara Hațegului, lucrarea fiind un cald omagiu adus locurilor de baștină ale familiei sale. La 15 octombrie 1918, devine membru activ al Academiei Române, cu discursul de recepție despre „Barbu Ștefănescu Delavrancea”. În 1920, îi apare lucrarea „Flori alese din cântecele poporului”, care demonstrează erudiția lingvistică și punctul lui de vedere, asupra sincretismului folcloric, faptul că plăsmuirile populare pot avea înalte calități artistice, fără aportul realizatorilor. La Editura „Casa Școalelor” din București, publică lucrarea în trei volume, „Literatura română modernă” (1920-1923), apoi „Viața păstorească în poezia noastră populară” (1922-1923; două volume), un studiu despre oglindirea păstoritului în lirica populară și în balada „Miorița”. Miezul întregii demonstrații îl constituie teza originii păstorești a poeziei noastre populare. Chiar dacă unele concluzii sunt exagerate sau refuzate de adevărul istoric, ca aceea a exclusivității originii păstorești a poeziei noastre populare, argumentele sale îmbogățesc folcloristica românească cu o nouă poziție teoretică, deschizând astfel o perspectivă inedită cercetărilor ulterioare. În 1922, îi apare lucrarea în două volume „Sufletul latin și literatura nouă”, cuprinzând prelegeri asupra simbolismului francez, ținute la Universitatea din București. Este ales membru de onoare al „Societății de Etnografie”; director al revistei „Grai și suflet” (1923-1937); membru al Societății de Etnografie (1923); membru al Societății de Lingvistică din Paris (1924). Inițiază convocarea unui Congres al filologilor români (13-15 apr. 1925), unde prezintă comunicarea „Vorbirea populară din puncte nouă de vedere”.

S-a stins din viață la 8 iunie 1938, la București.

Colaborări:

„Sămănătorul”, „Viața Nouă”, „Bule-tinul Societății Filologice”, „Înălțarea”, „Grai și suflet”, „Farul”, „Noua revistă română”, „Revista celorlalți”, „Revista critică literară”, „Revista idealistă”, „Revista română, politică și literară”, „Roma”, „Romania” (Paris), „Revue critique”, „Les Annales des nationalités” ș.a.

Lucrări publicate:

- *Aymeri de Narbonne dans la Chanson du Pèlerinage de Charlemagne par Ovid Densusianu.* - Paris, Macon, Ptalat frères imprimeur, 1896. - 17 p. - (Extras).
- *La Prise de Cordres et de Seville. Chanson de geste du XII-a siècle publiée d'après le manuscrit unique de la Bibliothèque Nationale par Ovid Densusianu.* - Paris, 1896, Libr. de Firmin Didot et cil. - 3 f. + CL + 1 f. + 195 p. + 2 f. Catalog. - (Société des Anciens Textes Français).
- *Obiectul și metoda filologiei. Lecțiune inaugurală ținută la Facultatea de Litere din București la 29 oct. 1897.* - București: Editura Libr. Stork & Müller, 1897. - 24 p.
- *Istoria limbei române.* Curs. - București, 1897/1898. - 352 p. - (Facultatea de Litere din București). - Litografiat.
- *Istoria literaturii române.* - București, 1898. - 680 p.
- *Studii de filologie română.* - București: Institutul de Arte Grafice Carol Göbl, 1898. III + 112 p.
- *Urme vechi de limbă în toponimia românească.* - București: Institutul de Arte Grafice Carol Göbl, 1898. - 17 p.
- *Între două lumi. Dramă în trei acte în versuri.* - București: Editura Minerva, 1899. - 100 p.
- *Un essai de resurrection littéraire.* - Paris, 1899. - 31 p.
- *Pagini din cultura noastră universitară.* București: Institutul de Artă Grafică Carol Göbl, 1900. - 39 p.
- *Sur l'alitération du c latin devant e dans les langues romanes par Ovid Densusianu.* - Paris, Macon, Protat, Freres Impr., 1900. - 15 p.
- *Școala latinistă în limba și literatura română. Originea. Tendințe și influența ei de Ovid Densusianu. Lecțiune de deschidere ținută la Facultatea de Litere din București în ziua de 10 noiembrie 1899.* - București: Institutul de Arte Grafice Carol Göbl, 1900. - 24 p.
- *Istoria literaturii române contemporane.* Curs stenografiat. - București, 1900. - 481 p. *Histoire de la langue roumaine par Ovid Densusianu.* - Vol.1. - Tom.I. fasc.1-3. Les origines. - Paris, 1901. - XXXI + 510 p. Fasc III apărut 1902, vol. 2 în 1938.
- *Românii buni și Românii răi. Părerii imparțiale asupra activității patriotice a „Ligei Culturale”.* - București, 1902. - 79 p.
- *Gaston Paris.* - București: Atelierul Grafic „I. V. Sococ”, 1903. 28 p.

- *Aliterațiunea în limbile romanice.* - Iași: Tipografia Națională, 1895. - VII + 96 p.

- *Istoria limbei române începând cu secolul XVI.* - Vol. 2. Sintaxa. - București, 1903. 366 p.
- *Literatura română. 1830-1900.* Curs stenografiat. - București, 1903. - 621 p.
- *La nouvelle orthographe de l'Académie Roumaine.* - București, 1904. - 23 p.
- *Notes de lexicologie roumaine.* - Paris, 1904, p. 71-86.
- *Ein albanesisches Suffix im Ruma-nischen.* - Halle, 1905. - 8 p. (Extras).
- *Graiul nostru. Texte de I. Candrea, Ovid Densusianu și Th. Speranția.* Vol.1-2. București, 1906-1908. - Vol. 1. VIII+553 p. Vol.2. V+218 p.
- *Din istoria migrațiunilor păstorești la popoare romanice.* - București: Atelierul Socec. - 20 p. - (Extras).
- *Dicționarul etimologic al limbii române.* Fasc. I-IV. - București, 1907-1914. Ediția a 2-a, 1914. - (în colaborare cu I. A. Candrea).
- *Din popor. Cum grăiește și simte poporul român.* - București, 1908. - 197 p.
- *Pentru cultura artistică în școală.* București: Socec &Comp., 1908. - 13 p. (în colaborare cu I.A. Candrea).
- *Dicționar general al limbii române.* București, 1909.
- *Poezii populare din diferite regiuni locuite de români.* - București, 1909.
- *Povestiri din cronicari.* - București: Editura librăriei „Leon Alcalay”, 1909. VI p. + 201 p. - (Biblioteca pentru toți; 452-453).
- *Povești din diferite ținuturi locuite de români.* - București, 1909.
- *Folclorul. Cum trebuie înțeleș.* - București: Editura Librăriei „Leon Alcalay”. - 22 p.
- *Tradiții și legende populare.* - București: Editura Librăriei „Leon Alcalay”, 1910, 94 p. - (Biblioteca pentru toți; 600).
- *Istoria literară în învățământul universitar. Ce a fost și ar trebui să fie.* București: Editura Vieața Nouă, 1911, -23 p.
- *Limanuri albe.* - București: Editura Vieața Nouă, 1912. - 149 p.
- *Păstoritul la popoarele romanice. Însemnătatea lui lingvistică și etnografică.* București: Editura Vieața Nouă, 1913. - 34 p.
- *Ce nu se poate să învingă.* - București: Editura Vieața Nouă, 1914. - 23 p.
- *La vie pastorale chez les Roumains.* Paris, 1914.
- *Conferințele „Vieței Nouă”. Seria I. București, 1909.* - Paris, 1914. (Bibliothèque des Nationalités).
- *Antologia dialectală.* - București: Atelierele Grafice Socec & Comp., 1915. 132 p.
- *Curs de morfologie romanică, pe anul 1914-1915.* - București, 1915. - 478 p.
- *Curs de limba română. Bucăți de lectură și gramatică pentru clasa I secundară.* București, 1915. - 235 p. - (în colaborarea cu I.A. Candrea).
- *Graiul din Țara Hațegului.* - București: Atelierele Grafice Socec & Comp., 1915. 8 + 351 p.: pl. h.
- *Literatura nouă la popoarele romanice.* Curs. 1914-1915. - București, 1915. 422.
- *Originea păstorească a Cântării cântărilor.* - București: Editura Vieața Nouă, 1916. - 12 p.
- *Evoluția limbii române până în secolul XIII.* Curs. (Partea I.) - București, 1915-1916. - 239 p; Partea a II-a. Filologia romanică în universitatea noastră. - 25 p.
- *Heroica.* (Versuri). - București: Editura Vieața Nouă, 1918. - 109 p.
- *Pământul nostru.* - Iași: Editura Vieața Nouă, 1918. - 13 p.
- *Barbu, Delavrancea.* - București: Institutul de Arte Grafice Urbana, 1919. 21 p. (Academia Română. Discursuri de recepție; 45).
- *Din folclorul păstoresc.* Partea a II-a. Curs. București: f.e., 1920. - 141 p.
- *Flori alese din cântecele poporului.* București, 1920. - XVI + 204 p.
- *Literatura română modernă.* - Vol. 1.: Școala latinistă. Începuturile literaturii poetice. Cei din urmă cronicari. Îndrumări nouă în Muntenia și Moldova. - București: Editura Libr. Alcalay, 1920. 191 p.
- *Dante și latinitatea* (studiu). - București: 1921. - VIII+63 p.
- *Literatura română modernă.* - Vol.2. București, 1921.
- *Salba clipelor* (versuri). - București: Editura Vieața Nouă, 1921. - 70 p.
- *Sufletul latin și literatura nouă.* - București: Editura Casei Școalelor, 1922. Vol. 1. - 143 p.
- *Viața păstorească în poezia noastră populară.* - Vol.1-2. - București: Editura Casei Școalelor, 1922.

- *Orientări nouă în cercetările filologice.* (Extras din „Grai și suflet”). - București, 1923.
 - *Raze peste lespezi* (poezii). - Paris, 1924.
 - *În zorile vieții* (versuri). - București: Socec & Comp., 1925. - 44 p.
 - *Literatura română modernă.* - Ediția a 2-a. București: Editura Librăriei „Universală” Alcalay & Comp.; - Vol.2., 1929. - 223 p.; Vol.3., 1933. - 149 p.
 - *Ceață.* - București: Editura Cugetarea „Georgescu Delafras”, f. a. - 192 p.
 - *Viața păstorească în poezia noastră populară.* - București: Casa Școalelor, 1943. - 253 p. cu ilustr.
 - *Istoria limbii române.* - Vol.2. Secolul al XVI-lea. - București: Editura Științifică, 1961. - 456 p.
 - *Flori alese din cântecele poporului. Viața păstorească în poezia noastră populară. Folclorul, cum trebuie înțeles. Graiul din Țara Hațegului.* - Ediție îngrijită și prefață de Marin Bucur. București: Editura pentru Literatură, 1966. - 431 p.
 - *Opere.* Ediție îngrijită de B. Cazacu, V. Rusu și I. Șerb. Cu o prefață de B. Cazacu. București: EPL, 1968-1985. - 6 Vol. Vol.1. Lingvistică. Scrieri lingvistice. București, EPL, 1968. - XXII + 756 p.: portr. pl. facs; - Vol. 2. Histoire de la langue roumaine. Les origines. Le seizième siècle. București: Editura Minerva, 1975. XVIII+1046 p.; - Vol. 3. Limba română în secolul al XVIII-lea. Evoluția estetică a limbii române. București: Editura Minerva, 1977. - 755 p. - Vol. 4-6 : Teorie, estetică, istorie și critică literară. Publicistică. - București: Editura Minerva. Vol.4, 1981. - 659 p.; Vol.5, 1981. - 544 p.; - Vol. 6, 1985. - 698 p.
 - *Ovid Densusianu.* Corespondență. Ediție îngrijită de Liviu Onu, Maria Răfăială și Ileana Vârtosu. Prefață de Liviu Onu. București: Editura Minerva, 1979. XXXI + 384 p.
 - *Literatura română modernă.* - București: Editura Eminescu, 1985. - 436 p.
 - *Scrieri literare.* - București: Grai și suflet - Cultura Națională, 1998. - Vol.1. Teorie și estetică literară: pagini de jurnal, 1998. XL, 279 p.
- Referințe:**
- Adamescu, Gheorghe. *Contribuții la bibliografia românească. Fascicola a 2-a. Istoria literaturii române.* Texte și autori 1500-1921. - București: Tipografiile Române Unite, 1923, p. 306-307.
 - Bianu, Ion. *Despre activitatea lui Ovid Densusianu.* - În: *Analele Academiei.* Tom.25, 1902-1903, p.152, 202.
 - Bote, Lidia. *Simbolismul românesc.* București: Editura pentru Literatură, 1966, p. 91-95; 150-151.
 - Bucur, Marin. *Ovid Densusianu.* București: Editura Tineretului, 1967. 352 p. + facs. pl.; portr.
 - Bucur, Marin. *Istoriografia literară românească de la origini până la G. Călinescu.* - București: Editura Minerva, 1973, p. 164-176.
 - Buga, Marin. *Ovid Densusianu - folclorist. Rezumatul tezei de doctorat.* București: Universitatea din București. Facultatea de Limbă și Literatură Română, 1976. - 25 p.
 - Bugociu, Octavian. *Păstoria, problemă fundamentală a culturii românești. Ovid Densusianu. Simion Mehedinți.* - București: Editura Minerva, 1979, p. 185-211.
 - Candrea, I. A. *Amintiri din viața lui Ovid Densusianu.* - În: *Viața Românească.* 26, nr.12, dec. 1973, p. 97-84 p.
 - Cartoian, N. *Amintirea profesorilor: Ovid Densusianu...* - București: Imprimeria Statului, 1939, p. IX-XIII.
 - Cazacu, Boris. *Ovid Densusianu.* București: E.D.P., 1968. - 39 p. cu port.
 - Călinescu, George. *Istoria literaturii române de la origini până în prezent.* București: Fundația pentru Literatură și Artă, 1941, p. 605-606.
 - Călinescu, George. *Profesorii mei: Densusianu.* - În: *Contemporanul*, nr. 42, 16 oct. 1964, p. 1-3.
 - Cheie-Pantea, I. *Ovid Densusianu și poezia modernă.* - În: *Studii de literatură română comparată.* - Timișoara, 7, 1985, p. 41-50.
 - Chițimia, I.C. *Literatura română veche în interpretarea lui Ovid Densusianu.* - În: *Limbă și literatură.* - Vol.2, 1974, p. 268-276.
 - Cioculescu, Șerban. *Ovid Densusianu, teoretician și istoric literar.* - În: *România literară.* - 14, nr. 36, 3 sep. 1981, p. 7.
 - Ciopraga, Constantin. *Literatura română între 1900 și 1918.* - Iași: Junimea, 1970, p. 126-131.
 - Ciopraga, Constantin. *Mirajul poeziei: Ovid Densusianu. Fragmentarium.* - În: *Cronica*, 4, nr. 33, 16 aug.1969, p.8.
 - Cruceanu, Mihail. *Directorul de revistă.* În: *Viața românească.* - 26, nr.12, dec. 1973, p. 75-78.

- Cruceanu, Mihail. *În cercul lui Ovid Densusianu*. - În: De vorbă cu trecutul... București: Albatros, 1978, p. 33-41.
- *Ovid Densusianu - 100 de ani de la naștere*. - Timișoara, 1973, 17 p. (C.C.E.S. Timiș; Biblioteca Județeană Timișoara)
- *Ovid Densusianu. Omul și opera. La împlinirea a 100 de ani de la nașterea lui Ovid Densusianu*. - Deva: C.C.E.S. al Județului Hunedoara și C.C.D., 1973. - 248 p.
- *Ovid Densusianu: 1873-1938: Biobibliografie*. - București: Biblioteca Centrală Universitară, 1991. - LXXXII. - 310 p.
- *Ovid Densusianu (1873-1938). In memoriam*. Redactare științifică Gheorghe Firczak. - Deva, 1994. - 53 p.
- Dictionarul esențial al Scriitorilor români. Coordonatori: Mircea Zăciu, Marian Papahagi, Aurel Sasu - București: Albatros, 2000, p. 244-247.
- Dumitrescu-Buşulenga, Zoe; Sava, Iosif. *Ovid Densusianu și tradițiile dialogului artelor*. - În: Muzica și literatura. - Vol.2. București: Editura Cartea Românească, 1987.
- Grozav, Viorel. *Ovid Densusianu, profesor secundar*. - În: Restituiri. Vol.4: Densusienii. 150 de ani de la nașterea istoricului Nicolae Densusianu. nr. 4, 1996. p. 147-150. - (Biblioteca Musei Devensis).
- Haneș, Petru. *Ovid Densusianu la 21 de ani (1894)*. - În: Preocupări literare, 1940, 5, p. 349-357.
- Jordan, Iorgu. *Ovid Densusianu*. - În: Momente din istoria învățământului limbilor străine la Universitate, Facultatea de Limbi și Literaturi Străine, 1980, p. 19-23.
- Iorga, Nicolae. *Pretențiile literare ale domnului Ovid Densusianu*. (1905). - În: Iorga, Nicolae; O luptă literară. - Vol.2, 1916, p. 12.
- Iorga, Nicolae. *Oameni cari au fost*. Vol.4. - București: M. O. Imprimeria Națională, 1939, p. 254, 255.
- Iorga, Nicolae. *Oameni cari au fost*. Vol.2. - București: Editura pentru Literatură, 1967, p. 322.
- Lovinescu, Eugen. *Critice*. - Vol.1. București: Editura Minerva, 1982, p.319-322.
- Lovinescu, Eugen. *Istoria literaturii române contemporane*. - Vol.1. - București: Editura Minerva, 1973, p. 320-328; 556-560.
- Micu, Dumitru. *Poezia în „Vieța nouă”*. În: Limbă și literatură. - Vol. 14. - București, 1967, p. 67-95.
- Murărașu, D. *Istoricul literar*. - În: Viața Românească. - 26, nr. 12, dec. 1973, p. 63-68.
- Mușlea, Ion. *Elogiu folclorului românesc*. București: Editura pentru Literatură, 1969, p. 547-552.
- Niculescu, Alexandru. *Densusianu anilor din urmă*. - În: România literară. 10, nr. 31, 4 aug. 1977, p. 9.
- Niculescu, Radu. *Ovid Densusianu și actualitatea exegezei „Miorița”*. - În: Folclorul - sens - valoare. - București: Editura Minerva, 1991, p. 201-229.
- Niculescu, Al. *Ovid Densusianu, romanist*. În: Limbă și literatură. - Vol. 4., 1973, p. 713-721.
- Ornea, Z. *Poporanismul*. - București: Editura Minerva, 1972, p. 482-488.
- *100 de ani de la nașterea lui Ovid Densusianu*. - În: Analele Academiei Române, Seria a IV-a, vol. 23, 1973, p. 162-174.
- Papadima, Ovidiu. *Ovid Densusianu și tendințele de modernizare ale științei noastre literare*. - În: Revista de Istorie și Teorie Literară, tom. 23, nr. 1, 1974, p. 59-64.
- Papadima, Ovidiu. *Evocări*. - Iași: Editura Agora, 1997, p. 128-137.
- Pavelescu, Gheorghe. *Conceptul de folclor în viziunea lui Ovid Densusianu*. În: Restituiri. - Vol.4.: Densusienii. Deva, 1996, p. 151-156. - (Biblioteca Musei Devensis).
- Pârvan, Vasile. *Studii de istoria culturii antice*. - București: Editura Științifică, 1992, p. 166, 216, 223, 228, 237, 240.
- *Poezia simbolistică românească*. București: Editura Humanitas, 1996. - 336 p. (Tezaur. Texte. Comentarii. Sinteze).
- Pop, Augustin Z. N. *Ovid Densusianu*; Fișier. - Deva, 1943, 80 p. - fot. ilustr. (C.C.E.S. al Județului Hunedoara; C.C.D.)
- Pop, Dumitru. *Ovid Densusianu, folclorist*. - În: Limbă și literatură, 19, 1968, p. 147-163.
- Predescu, Lucian. *Enciclopedia Cugetarea*. - București: Editura Cugetarea, 1940, p. 264.
- Rosetti, Al. *Ovid Densusianu*. - București: M.O., Imprimeria Statului, 1939. - 11 p.
- Rusu, Dorina N. *Membrii Academiei Române. 1866-1999*. Dicționar. - București: Editura Academiei Române, 1999, p. 161-162.

- *Scrisori către Ovid Densusianu*. - București: Editura Minerva. - Vol.1. 1979. 184 p.; Vol.2. - 1981. - 301 p.; Vol. 3. 1984. 187 p.; - Vol. 4. - 1989. 296 p. (Documente literare).
- Simonescu, Dan. *Ovid Densusianu - preocupări de istorie literară*. - În: *Vieța Nouă*. - Anul 1, nr. 2, apr. 1992, p. 24-32.
- Stănescu, Gheorghe. *Ovid Densusianu - propagator al simbolismului francez prin revista „Viața Nouă”*. - În: *Analele Universității*. - București: Literatură Universală și Comparată, 20, nr. 2, 1971, p. 45-53.
- Stempel, Gabriel. *Catalogul manuscriselor românești. BAR 1601-3100*. - Vol.2. București: Editura Științifică și Enciclopedică, 1983, p. 313.
- Tomuș, Mircea. *Ovid Densusianu, critic literar*. - În: *Steaua*, 15, nr.1, 1964, p.79-87.
- *Un nou academician* (Ovid Densusianu). În: *Renașterea*, 4 nov., 1918.
- Vianu, Tudor. *Ovid Densusianu*. - În: *Jurnal*. - Ediția a 2-a. - București: Editura Eminescu, 1970, p. 9-13.
- Vianu, Tudor. *Ovid Densusianu*. - În: *Opere*. - Vol. 1. - București: Minerva, 1971, p. 218-222.
- Zăciu, Mircea; Papahagi, Marian; Sasu, Aurel. *Dicționarul scriitorilor români*. Vol. 2. - București: Editura Fundației Culturale, 1998.

DIMA, NICOLAE

(n.1939) - profesor universitar, doctor inginer

Născut la 2 februarie 1939. Absolvent al Institutului de Mine Petroșani, Facultatea de Mine, specializarea Exploatare Miniere. Doctor în științe tehnice, din anul 1971, specializare Topografie Minieră. Activitate de cercetare în domeniile: topografie minieră, organizarea și sistematizarea zonelor miniere, proiectarea și transpunerea în teren a obiectivelor de interes funcțional și de reconstrucție aferente perimetrelor miniere; realizarea bazelor geodezice pe suprafețe mici și mijlocii, utilizarea infor-mațiilor satelitate în rezolvarea problemelor de cadastru minier; protecția și stabilitatea suprafețelor. A parcurs toate gradele didactice universitare la Universitatea I. M. Petroșani: asistent (1961-1968); șef lucrări (1969-1971); conferențiar (1972-1980); profesor (din 1981). În prezent este prorector al Universității din Petroșani. A publicat 13 lucrări didactice, pe plan local și central, 85 de articole în periodice de specialitate. A prezentat 56 de

comunicări științifice la simpozioane și sesiuni științifice. Deține două invenții și are contractate 47 de lucrări științifice. Cursuri de specializare: Germania (1972, 1975).

Lucrări publicate:

- *Topografie minieră*. Îndrumător pentru proiect de an 1993 (în colaborare).
- *Topografie minieră*. 1996 (în colaborare).

Referințe:

- *Fișă biobibliografică: prof. univ. Nicolae Dima*. - Petroșani, 2000. - (Multigr).

DIMA, VALENTINA

(n. 1932) - prozatoare, publicistă

S-a născut la 28 august 1932, în comuna Geoagiu de Jos, județul Hunedoara, într-o familie de funcționari. Urmează cursurile liceelor din Sănnicolaul Mare (1943) și Timișoara (1951). Absolventă a Facultății de Filosofie a Universității București. A debutat cu volumul de reportaje „Anotimp de aur” (1972). Membră a Uniunii Scriitorilor. A tradus din literatura universală. Este autoarea unei piese de teatru pentru copii, „Tică și Mică în excursie”, prezentată pe scena Teatrului de Păpuși din Timișoara. A lucrat ca

redactor la Radio Timișoara (1955-1972) apoi la ziarul „Drapelul roșu” și la revista „Orizont”.

Colaborări:

„Orizont”, „Tribuna”, „Scrisul bănățean”, „Renașterea bănățeană”, „Familia”, „Transilvania”, „Cronica”, „Foaia noastră” (Ungaria), „Românul american”, „Neuer Weg”, „Szabad Szó”, „Neue Banater Zeitung” etc.

Lucrări publicate:

- *Anotimp de aur*. Reportaje. - Timișoara: Editura Facla, 1972.
- *Stânca tarpeiană*. Nuvele și povestiri. București: Editura Cartea Românească, 1975.
- *Casa florilor*. Versuri pentru copii. Timișoara: Editura Facla, 1975.
- *În căutarea Penelopei*. Proză scurtă. București: Editura Albatros, 1978.
- *Darul de nuntă*. Roman. - București: Editura Cartea Românească, 1986.
- *Crinul - cofetărie pentru doamne*. Timișoara: Editura Eubeea, 1997. (Antologie).

Referințe:

- Birăescu, Aquilina; Zărie, Diana. *Scriitori și lingviști timișoreni (1945-1999)*. Dicționar bibliografic. - Timișoara: Editura Marineasa, 1999, p. 70-71.
- Luchescu, Gheorghe. *Din galeria personalităților timișene*. - Lugoj: Editura „Dacia Europa Nova”, 1996, p. 98, 99.
- Popa, Marian. *Dicționar de literatură contemporană*. - București: Editura Albatros, 1977.
- Ruja, Alexandru. *Parte din întreg*. Timișoara: Editura de Vest, 1994.
- Titel, Sorin. *Pasiunea literaturii*. Timișoara: Editura Facla, 1976.

DIMITRIU, DANIEL

(n. 1945) - critic literar

Născut la 17 iulie 1945, în orașul Simeria. Fiul lui Cristea Dimitriu și al Mariei, născută Zaharuc. Licențiat al Facultății de Filologie, Secția Română-Franceză a Universității din Iași (1968). Redactor la revista „Convorbiri literare” din Iași. Debutează editorial în anul 1978, cu volumul „Ares și Eros”. A primit Premiul Uniunii Scriitorilor pentru debut în anul 1978, Premiul Comitetului Central al UTC (1981).

Colaborări:

„Convorbiri literare”, „România literară”, „Lucefărul”, „Cronica”, „Ateneu”, „Argeș”, „Familia”, „Tribuna” etc.

Lucrări publicate:

- *Ares și Eros*. (Portrete critice ale unor poeți contemporani). - Iași: Junimea, 1978, 216 p. (Sinteze critice).
- *Singurătatea lecturii* (studii). - București: Editura Cartea Românească, 1980. - 224 p. (Seria Critică).
- *Bacovia*. - Iași: Editura Junimea, 1981. - 224 p.
- *Introducere în opera lui Ion Minulescu*. București: Minerva, 1984. - 309 p. (Introducere în opera lui...)
- *Grădinile suspendate*: poezia lui Alexandru Macedonski. - Iași: Editura Junimea, 1988.
- *Nichita Stănescu. Geneza poemului*.

Referințe:

- Călinescu, Alexandru. - În: *Convorbiri literare*. - nr.10, 1984.
- Ciobanu, N. *Însemne ale modernității*. Vol.2, 1979.
- Dumitriu Dana. - În: *România literară*, nr.48, 1981.
- Gheorghiu, M. D. - În: *Viața Românească*. nr.1, 1982.
- Grigurgu, Gh. *Între critici*. - Cluj-Napoca: Editura Dacia, 1983.
- Holban, I. - În: *România literară*, nr. 5, 1985.
- Moraru, C. *Semnele realului*. - București, 1981.
- Piru, Alexandru. - În: *Flacăra*, nr.44, 1984.
- Zăciu, Mircea. *Dicționarul scriitorilor români*. - Vol.2. - București: Editura Fundației Culturale, 1998, p. 92, 93.

DINCĂ, MARIA

(n. 1926) - poetă, artist plastic

Pseudonime: *Petro Maria, Mircea Gorun, Bătrânul, Marin Dima, Ceca Plopeanu* etc.

S-a născut la 22 decembrie 1926, la Timișoara, cu numele de Maria Drăguț. Absolventă a unei școli profesionale; autodidact. Din anul 1953, locuiește în municipiul Petroșani. A debutat în literatură în revista „Bănățeană” din Timișoara (1938). Este autoare a patru volume de poezii. Ca artist plastic, a organizat 15 expoziții personale și a participat la 13 expoziții de grup. A obținut premii și diplome pentru diferite activități cultural-artistice și literare.

Expoziții personale:

- Petroșani - 1972, 1981, 1982, 1983, 1984, 1988, 1994.
- Alba - Iulia - 1980.
- Petrila - 1980.
- Târgu-Jiu - 1986

Expoziții de grup:

- Petroșani - 1976, 1979, 1987, 1988.
- Deva - 1979.
- Reșița - 1979.
- București - 1979.

Lucrări aflate în muzee din țară și străinătate:

Târgu-Jiu, Petroșani, Germania, Israel.

Premii obținute:

„Condeie în concurs” (Petroșani, 1967), „Cântecul adâncului” (Petroșani, 1973, 1974); „Incrustații de oțel” (Hunedoara, 1974), „Cântarea României” (1979).

Colaborări:

„Crainicul”, „Universul copiilor”, „Veselia”, „Papagalul”, „Lucașul”, „Tomis”, „Tribuna”, „Ramuri”, „Contemporanul”, „Cronica”, „Steaua”, „Coloana”, „Universul familiei”, „Datină”, „Femeia”, „Vatra”, „Ritmuri hunedorene”, „Ardealul literar și artistic”, „Poștașul”, „Eminescu”, „România Mare”, „Steagul roșu”, „Drumul socialismului”, „Jurnal de Valea Jiului”, „Matinal”, „Gazeta Gorjului”, „Unirea”, „Cronica sătmăreană” ș.a.

Colaborări la Radio și T.V. București și Timișoara.

Lucrări publicate:

- *Patetica. Reportaj în mineritul Văii Jiului.* Versuri. - Petroșani. 2000 - 98 p.; ediția a 2 a 2001.
- *Mici poeme - în ritmuri de haiku.* - Petroșani: Editura Focus, 2001 - 104 p. (în colab. cu Dan Apetrei)
- *Pragul din clepsidră* : Versuri - Petroșani: Editura Focus, 2001. - 101 p. (în colab. cu Dan Apetrei)
- *File de istorie.* - Petroșani: Editura Focus, 2002.
- *Păpușa de zdreanță*: - Petroșani: Editura Focus, 2002.
- *Pincoteca.* Versuri. - Petroșani: Editura Focus, 2002.
- *Poemele anotimpurilor; în ritmuri de haiku* - Petroșani: Editura Focus, 2002 - 108 p. (în colab. cu Dan Apetrei).
- *Cuvinte.* Versuri. - Petroșani: Editura Focus, 2003. (în colab. cu Dan Apetrei).
- *Patetica.* Versuri. Ediți a 3 a. - Petroșani: Editura Focus, 2003.

Culegeri la care a colaborat:

- *Inscripții.* - Deva, 1967
- *Muguri de piatră.* - Petroșani, 1968.
- *Calendarul Asociației Scriitorilor.* - Brașov, 1970.
- *Anotimp hunedorean.* - Deva, 1974
- *Cântecul adâncului.* - Deva, 1975
- *Gorjul literar.* - 1977
- *Arc peste timp.* - București, 1977
- *Atelier al cercurilor literare.* - Timișoara: Facla, 1977
- *Acorduri la vârstele țării.* - Deva, 1978

▪ *Incandescențe subterane.* - Petroșani, 1978

▪ *Versuri.* Antologie. - București: Cartea Românească, 1979

▪ *Brașovul literar* - artistic. - Brașov, 1981

Referințe:

- Andraș, Mircea. „Non-haik-uri”. - În: Matinal - nr. 639, 6 mart. 2003, p. 4.
- Bârgău, Valeriu. „Cărbune și lumină”. - Catalogul expoziției. Petroșani, 1987.
- Birău, Petrică. *Patetica*. - În: Cuvântul liber - nr. 2798, 9-10 dec.2000.
- Maria Dincă. *Fișă biobibliografică*. - Petroșani, 2002.
- Țene, Al. Florin. *Gânduri alese în „Pragul din Clepsidră”*. - În: Curierul Primăriei. Municipiul Cluj - Napoca, nr. 360, 11 feb. 2002.

DOBRE, IOAN

(1875-1928) - *protopop ortodox, doctor în teologie*

Născut în 1875, în Zărnești, județul Brașov, din părinți țărani. A urmat școala primară în comuna natală. Absolvent al Liceului Român din Brașov și al Institutului Teologic din Sibiu (1897), apoi al Facultății de Teologie din Cernăuți, unde obține și diploma de doctor. După terminarea studiilor, este profesor de religie la Sibiu, iar din anul 1908, a fost ales protopop în Deva (1909-1928) și numit profesor de religie la școlile secundare din oraș (1909-1920). Depune o intensă activitate culturală și națională, fiind ales director al Despărțământului „Astra” din Deva (1911-1922). Bucurându-se de încrederea întregii populații, a fost însărcinat să facă predarea orașului Deva armatei române care, la 15 august 1916, trecuse Carpații pentru dezrobirea Transilvaniei. Pentru meritele sale profesionale, a fost ales consilier al Arhiepiscopiei, deputat sinodal și consilier al județului Hunedoara. În 1918, este președinte al Consiliului Național Român și delegat la Marea Adunare Națională de la Alba-Iulia, unde votează Unirea cu România, prin reprezentantul său personal, preotul Dionisiu Bobei, din Petreni, deoarece fiind bolnav în acele zile, n-a putut călători. A inițiat apariția primului ziar românesc la Deva, „Curierul Hune-doarei”. În 1913, în calitate de director al Astrei, după moartea tragică a lui Aurel Vlaicu, a inițiat prima colecție publică din Deva pentru ridicarea unui monument în acest oraș. În 1922, a organizat sărbătorirea semicentenarului

morții lui Avram Iancu. Din încasările realizate cu acest prilej, a intenționat să ridice un bust a lui Avram Iancu la Deva, inițiativă care nu s-a materializat. S-a remarcat prin contribuția adusă la restaurarea bisericii ortodoxe din Deva, într-un frumos stil bizantino-românesc.

A decedat la 19 iunie 1928 și a fost înhumat la Deva, apoi mutat în cimitirul bisericii din orașul natal.

Referințe:

- Herban, Adela. *O personalitate marcantă a Astrei, protopopul tractului Deva, Ioan Dobre*. (1875-1928) - În: Corviniana. Vol. 2, 1995, p. 175-180.
- Șuiaga, Victor I. *Albumul „Astra” din Deva. 1873-1948*. - Deva, 1980, p. 24. (Multigr).
- Șuiaga, V.I. *Consiliul Național Român din Deva*. (1918-1919). - Deva, 1994, p. 83, 84.
- Șuiaga, V.I. *Hunedoreni la marea unire. 1 Decembrie 1918*. - Deva, 1993, p. 32.
- Șuiaga, V.I. *Istoria Bisericii Ortodoxe Române din Deva*, 1972. - mss.

DRAGOLEA, MIHAI

(n.1955) - *publicist, redactor de radio și TV*

Născut la 13 februarie 1955, în Petroșani, județul Hunedoara. A urmat școala generală și liceul în Petroșani. Absolvent al Facultății de Filologie a Universității „Babeș-Bolyai” din Cluj. După terminarea studiilor, timp de șapte ani, a fost profesor de limba și literatură română și engleză în mai multe zone ale țării. În 1987, a devenit referent literar pe lângă Inspectoratul de Cultură al Județului Cluj. A ocupat funcția de redactor al Studioului de Radio și Televiziune Cluj (1990-1994). A fost secretar general de redacție al Studioului de Televiziune din Cluj (1994-1997); redactor la aceeași instituție, la secția culturală, din 1997 până în prezent. A debutat în revista Liceului Teoretic din Petroșani, „Tinare condeie”, în 1972. Membru al grupării „Echinox”.

Premii:

Premiul Salonului de Carte, Cluj, 1992 pentru volumul „În exercițiul funcțiunii”; Premiul pentru debut al Asociației Scriitorilor, Cluj, 1992; Premiul pentru debut al Uniunii Scriitorilor din România, 1992.

Colaborări:

„Echinox” (redactor), „Tribuna”, „Steaua”, „Familia”, „Vatra”, „Contrapunct”, „Viața Românească” etc.

Lucrări publicate:

- *În exercițiul funcțiunii. Eseuri despre Școala de la Târgoviște*. - Cluj-Napoca: Editura Dacia, 1992.
- *Arhiva de goluri și plinuri*. - Literatura fragmentară. - Cluj-Napoca: Editura Dacia, 1998. - 168 p. - (Universitaria).

Referințe:

- Cistelean, Al. - În: Echinox, nr.1-2-3, 1994, p. 10.
- *Clujeni ai secolului 20. Dicționar esențial* - Cluj-Napoca. Casa Cărții de Știință, 2000, p. 104.
- Simuț, Ion. *Critica de tranziție*. - Cluj-Napoca: Editura Dacia, 1996, p. 195.
- Lascu, Ioan; Velica, Ioan; Boboc, Marian. *Dicționarul scriitorilor din Vale. (A-Z)*. - Petroșani: Editura Matinal; Cameleonul, 1999, p. 109, 112.

DRAGOMIR, SILVIU

(1888-1962) - *profesor universitar, doctor în istorie, ministru, membru al Academiei Române*

Născut la 13 martie 1888, în comuna Gurasada, județul Hunedoara. Urmează școala primară în satul natal, Liceul Românesc din Blaj, Liceul Sârbesc din Novi Sad (1899-1905). Își continuă studiile la Facultatea de Teologie din Cernăuți (1905-1909) și la Universitatea din Viena (1909-1910). Doctor în istorie la Universitatea din Cernăuți (1909). În anul 1910, face primele sale cercetări în arhivele din Viena și Karlovitz și pe baza materialului adunat începe să redacteze studiul: „Corespondența episcopului Gherasim Adamovici și mișcarea de emancipare a clerului și poporului românesc în 1791”. Întreprinde o călătorie și cercetări în arhivele din Moscova, unde culege un uriaș material privitor la relațiile românilor din Transilvania cu Rusia, în secolele al XVI-lea și al XVII-lea (1911). Profesor de istorie bisericească la Institutul Teologic Andreian din Sibiu (1911-1919). Membru corespondent al Academiei Române (1916). În 1918-1919, împreună cu colegii săi, Nicolae Bălan și Ioan Broșu au editat, la Sibiu „Gazeta poporului”, în care au apărut reportaje despre evenimentele din toamna anului 1918 și cele ce au urmat. Participă la Marea Adunarea Națională de la 1 Decembrie 1918 de la Alba-Iulia unde este ales secretar al Marelui Sfat Național Român. Membru corespondent al Secției de Istorie a „Astrei”. În anul 1919, este numit profesor de istorie a popoarelor sud-est europene, la Universitatea din Cluj. Distins de Academia Română, cu premiul

„Năsturel” (1922). Profesor titular de istoria sud-estului european, la Facultatea de Litere și Filosofie din Cluj, unde a funcționat până la pensionare (1923-1947). În 1924 publică monografia „Avram Iancu” reluată și îmbogățită (apărută în 1965, 1968, 1998), care rămâne în istoriografia națională drept contribuția sa fundamentală la revoluția din Transilvania de la 1848. Apare primul volum, dintr-o lucrare importantă, cu titlul semnificativ „Istoria dezrobirii religioase a românilor din Ardeal”(1920), întregit, peste un deceniu, cu al doilea volum (1930), carte a luptelor pentru păstrarea credinței strămoșești și apărarea ortodoxiei în Transilvania secolului al XVIII-lea. A publicat un studiu riguros documentat „despre minoritățile din Transilvania”, apărut în limba engleză. Este ales membru titular al Academiei Române, la 25 mai 1928, prilej cu care rostește discursul de recepție „Un precursor al unității naționale: profesorul transilvănean Constantin Romanul Vivu” (1929). Înființează, la Cluj, revista „Revue de Transylvanie”, dedicată demonstrării științifice a justeții cauzei românești, care va apărea la Cluj, până la Dictatul de la Viena din august 1940, când se mută la Sibiu (1940-1943). A fost ministru al minorităților (1938-1940), ministru-secretar de stat în guvernul Goga-Cuza (1937-1938). În 30 august 1940, în Consiliul de Coroană, se împotrivesc Dictatului de la Viena, îndemnând la rezistență. Înființează la Sibiu un „Centru de studii și cercetări”, care publică, în colecția „Bibliotheca Rerum Transilvaniae”, lucrări în limbile franceză, germană și engleză referitoare la problemele cele mai ardente din Transilvania. Îi apar la Sibiu primele două volume din „Studii și documente privitoare la revoluția românilor din anii 1848-1849”, cuprinzând documente culese din arhivele unor ministere din Viena sau aflate în arhivele Academiei Române, ale „Astrei” și ale Muzeului Ardelean (1944). Publică la Cluj volumul III din „Studii și documente privitoare la revoluția românilor din 1848-1849”. Este director al Seminarului de Studii S-E Europene și al revistei „Revue de Transylvanie” (1957-1962). A condus un colectiv de istorie modernă la Institutul de Istorie și Arheologie din Cluj. În viața bisericească, a fost membru în Adunarea Eparhială a Episcopiei Vadului, Feleacului și Clujului și în Congresul Național Bisericesc. În timpul regimului comunist, a suferit o detenție politică la Caransebeș și Sighet.

Se stinge din viață la 23 februarie 1962, la București și este înmormântat la Cluj.

Colaborări:

„Transilvania”, „Patria”, „Dacoromania”, „Adevărul”, „Țara noastră”, „Gazeta poporului”, „Telegraful

Român”, „Revista Teologică”, „Universul”, „Revue de Transylvanie”, „Anuarul Institutului de Istorie Națională Cluj”, „Balcania”, „Analele Academiei Române” etc.

Lucrări publicate:

- *Corespondența episcopului Gherasim Adamovici și mișcarea de emancipare a clerului și poporului românesc în anul 1791*. Retipărire din „Revista Teologică”. - Sibiu: Tiparul Tipografiei Arhidiecezane, 1911. - 26 p.
- *Contribuții privitoare la relațiile Bisericii românești cu Rusia în veacul al XVII*. București, 1912.
- *Dreptul românilor de pe pământul crăiesc*. Sibiu, 1913.
- *Relațiile bisericești ale românilor din Ardeal cu Rusia în veacul XVIII*. - Sibiu: Tipografia Arhidiecezană, 1914. 55 p.
- *Cele mai vechi știri cu privire la românii din eparhia Aradului*. - Sibiu, 1917.
- *Studii din istoria mai veche a românilor de pe teritoriul diecezei arădene*. - Sibiu: Tiparul Tipografiei Arhidiecezane, 1917. 24 p.
- *Istoria dezrobirii religioase a românilor din Ardeal în secolul XVII*. - Sibiu: Editura și tiparul Tipografiei Arhidiecezane, 1920-1930. 2 Vol. - Vol. 1. 1920, 260 p. + 224 doc. anexat; - Vol.2. 1930, 440 p. + 75 doc. anexate.
- *Vlahii din Serbia în secolele XII-XV*. - Cluj, 1922.
- *Fragmente din cronica sârbească a lui George Brancovici*. - București: Tipografia Cartea Românească, 1924. - 70 p.
- *Avram Iancu*. - București, 1924. - 135 p.
- *Originea coloniilor române din Istria*. București: Editura Cultura Națională, 1924. 20 p. - (Academia Română. Memoriile Secțiunii Istorice).
- *Vlahii și morlacii*. - Cluj, 1924. - 136 p.
- *Vechimea elementului românesc și colonizările străine în Banat*. - Cluj: Editura Ardealul, 1925. - 17 p.
- *Din corespondența dascălilor ardeleni în anul 1848*. - În: Omagiu lui Ion Vianu. București, 1927.
- *Documente nouă privitoare la relațiile Țării Românești cu Sibiul în secolul XV*. București: Editura Cartea Românească, 1927. - 79 p.
- *The etnical minorities in Transylvania, by...* - Geneva: Sonor Printing Co, 1927. 129 p. + 1 h.
- *Ioan Buteanu, prefectul Zarandului în anii 1848-1849*. - București, 1928, 158 p.

- *Nicolae Bălcescu în Ardeal*. - Cluj: Institutul de Arte Grafice Ardealul, 1928. 34 p.
 - *Un precursor al unității naționale: profesorul Ardelean Constantin Vivu*. Discurs de recepție la Academie. București, 1929. - 40 p.
 - *Vechile biserici din Zarand și ctitorii lor din secolul XIV-XV*. - Cluj, 1930. - 40 p. fig.
 - *Încă ceva despre scrisoarea apocrifă a lui Mihai Viteazul*. - În: Închinare lui Nicolae Iorga, cu prilejul vârstei de 60 de ani. Cluj: Editura Institutului de Istorie Universală, 1931, p. 143-152.
 - *La Transylvanie roumaine et ses minorités ethniques*. - București: M.O. Imp. Națională, 1934. - 281 p.
 - *Omagiu fraților Alexandru și Ioan I. Lapedatu la împlinirea vârstei de 60 de ani*. - București: M. O. Imp. Națională, 1936, p. 315-326.
 - *Les roumains de Transylvanie á la veille du mouvement de résurrection nationale*. București, 1938. - 44 p.
 - *Mormântul lui Mihai Viteazul și vechea catedrală de la Alba Iulia*. - București: M. O. Imp. Statului, 1939. 16 p. + 1 f. plan.
 - *Die siebenbürgische Frage*. - București, 1941.
 - *Transilvania înainte și după arbitrajul de la Viena*. - Sibiu: Tipografia „Cartea Românească din Cluj”, 1943. - 52 p. + 1 f.h. + 17 tab. - (Universitatea „Regele Ferdinand I din Cluj - Sibiu; Biblioteca „Viața și Cultura”. Seria „Problema Transilvaniei”. Fasc.1).
 - *Un sfert de veac de la Unirea Transilvaniei*. - Sibiu: Editura Astra, 1943. 30 p. - (Biblioteca Astra).
 - *Le Banat roumain*. - Sibiu: Editura Cartea Românească, 1944. - 42 p.
 - *Studii și documente privitoare la revoluția românilor din Transilvania în anii 1848-1849*. Documente din arhivele Ministerelor de război, justiție și interne din Viena. Sibiu, 1944. - 2 vol.
 - *Vingt-cinq ans après la réunion de la Transylvanie á la Roumanie*. - București, 1944.
 - *Studii și documente privitoare la revoluția românilor din Transilvania în anii 1848-1849*. Documente din arhivele statului. Budapesta, Arhiva Kossuth, 1848-1849, publicate de Silviu Dragomir. Cluj: Tipografia Cartea Românească, 1946. Vol.3. - 320 p.
 - *Studii și documente privitoare la revoluția românilor din Transilvania în anii 1848-1849. Istoria revoluției. Partea I. În ajunul revoluției*. *Primăvara libertății. Mișcarea politică la românii din Banat și Ungaria până în toamna anului 1848*. - Vol. 5. Cluj, 1946. - 409 p.
 - *Tratatulele româno-maghiare din vara anului 1849*. - Cluj, 1947, 13 p.
 - *Vlahii din nordul Peninsulei Balcanice în Evul Mediu*. - București: Editura Academiei, 1959. - 224 p.+2 f. h.
 - *Avram Iancu*. - Ediția a 2-a. - București: Editura Științifică, 1961.
 - *Românii din Transilvania și unirea cu biserica Romei*. Documente apocrife privitoare la începuturile unirii cu catolicismul roman (1697-1701). București: Editura Institutului Biblic și de Misiune Ortodoxă, 1963, 100 p. cu facs.
 - *Avram Iancu* (monografie). Prefață de Vasile Maciu. - București: Editura Științifică, 1965. - 304 p. + 10 f. il.; portr. (Colecția „Pagini din istoria patriei”); Ediția a 2-a, 1968. - 368 p. cu il.
 - *Avram Iancu*. Prefață și tabele de Fr. Păcurariu. - București: Minerva, 1988. XXXVII. + 378 p. - (Biblioteca pentru toți).
 - *Studii privind istoria revoluției române de la 1848*. Ediție, introducere, note, comentarii de Pompiliu Teodor. - Cluj-Napoca: Editura Dacia, 1989. - 219 p. - portr.
 - *Românii din Transilvania și unirea cu biserica Romei. Documente apocrife privitoare la începuturile unirii cu catolicismul roman (1697-1701)*. - Cluj: Editura Arhiepiscopiei Ortodoxe Române a Vadului, Feleacului și Clujului, 1990. - 100 p.
 - *Avram Iancu*. - Cluj-Napoca: Editura Dacia, 1998. - 208 p. -(Solpress).
 - *Studii de istorie medievală*. Ediție îngrijită, studiu introductiv și note de Sorin Șipoș. Cluj - Napoca: Centrul de Studii Transilvane, 1998. - 248 p. (Bibliotheca Rerum Transilvaniae).
 - *Valahii din nordul Peninsulei Balcanice în Evul Mediu* - Iași: Do Minor, 2001.
 - *Istoria dezrobirii religioase a românilor din Ardeal în secolul XVIII*. Ediție îngrijită, studiu introductiv și note de arhimandrit Emanuil Rus. - Cluj Napoca: Editura Dacia 2002, 580 + 400 p.
- Referințe:**
- Alexandru, Ioan. *Silviu Dragomir*. (20 de ani de la moarte). Jurnal de poet. - În: Luceafărul, 25, nr. 8, 20 feb. 1982, p. 1.

- Bocșan, Nicolae. *Silviu Dragomir, istoric al revoluției de la 1848*. - În: Tribuna, 33, nr. 36, 7 sep. 1989, p.3.
 - Bogdan, I. *Raport despre Silviu Dragomir*. În: Analele Academiei Române. Seria 2, Tom. 38, 1915-1916, p.196.
 - Clopoțel, Ioan. *Amintiri și portrete*. Timișoara, 1963, p. 193-203.
 - *Enciclopedia istoriografiei românești*. București: Editura Științifică și Enciclopedică, 1978, p. 129, 130.
 - Iliescu, Ion; Istrate Tiberiu. *Orăștie - 750 de ani*. - Deva: Casa Județeană a Corpului Didactic, 1974, p. 200, 201, 239.
 - Lupaș, Ioan. *Iubite coleg*. - În: Din istoria Transilvaniei. Ediție îngrijită, note și comentarii de Marina Vlasiu. Cuvânt înainte de Florin Constantiniu. - București: Editura Eminescu, 1988, p. 302-305.
 - Maior, Liviu. *Silviu Dragomir (1882-1962)*. - În: Tribuna, 12, nr. 40, 3 oct. 1968, p.6.
 - Mândruț, Stelian. *Câteva repere privind publicarea istorică interbelică a lui Silviu Dragomir*. - În: Vatra, 16, nr.12, 1986, p. 189 B.
 - Mândruț, Stelian. *Romulus Vuia către Silviu Dragomir*. - În: Acta Harghensis, nr. 5-7, 1987, p.409-415.
 - Memoria închisorii Sighet - București, Fundația Academică Civică, 1999, p. 184.
 - Pascu, Ștefan. *Profesorul Silviu Dragomir, profil spiritual*. - În: Tribuna, 32, nr. 22, 1988, p.2.
 - Păcurariu, Mircea. *Dicționarul teolo-gilor români*. - București: Editura Univers Enciclopedic, 1996, p. 150-152.
 - Păcurariu, Mircea. *100 de ani de la nașterea istoricului Silviu Dragomir*. - În: Mitropolia Ardealului. - 38, nr.2, 1988, p.109-122.
 - Popeangă, Vasile; Mureșeanu, Ion B. *Aradul cultural în lupta pentru înfăptuirea Marii Uniri (1908-1918)*. - Arad: Editura Episcopiei Ortodoxe Române a Aradului, 1991, p. 112, 211, 293.
 - Razba, Maria. *Silviu Dragomir*. Biobibliografie. - Deva: Biblioteca Județeană „Ovid Densusianu”, 1992.
 - *România 1918. Marea Unire*. - Cluj-Napoca: Editura Studia, 1998, p.8, 40, 45, 62, 68.
 - Roșca, Dumitru. *Închisoarea elitei românești*. - Baia Mare: Editura Gutinu SRL, 1998, p. 72, 73.
 - Rusu, Dorina N. *Membrii Academiei Române. 1866-1999*. Dicționar. - București: Editura Academiei Române, 1999, p. 174-175.
 - Speranția, Eugeniu. *Figuri universitare: Silviu Dragomir*. - În: Steaua. - 12, nr.11, nov. 1966, p.43-46.
 - Stoian, Nicolae. *Silviu Dragomir*. - În: Drumul socialismului. - 37, nr. 8545, 5 nov. 1985, p.3; nr. 8551, 12 mai 1985, p.3.
 - Stoicescu, Nicolae. *100 de ani de la nașterea istoricului Silviu Dragomir*. - În: Revista de Istorie, 41, nr. 3/1988, p. 525-534; Mitropolia Ardealului, 33, nr. 3, 1988, p. 98-105.
 - Sora, Gheorghe; Creț, Cristian. Teodor, Pompiliu. *Silviu Dragomir*. - În: Tribuna. 21, nr. 46, 17 nov. 1977, p. 8.
 - Teodor, Pompiliu. *Silviu Dragomir istoric al unității naționale*. - În: Tribuna. 27, nr. 47, 24 nov. 1983, p. 6; - 29, nr. 49, 1985, p. 2.
 - Teodor, Pompiliu. *Silviu Dragomir, personalitate a istoriografiei românești*. În: Tribuna. - 32, nr. 10, 10 mart. 1988, p.10.
 - Vlasiu, Maria. *Silviu Dragomir - credință în viitorul patriei române întregite*. - În: Revista Comisiei Naționale Române - UNESCO, 30, nr. 1, 1988, p. 66-68.
- „Invocat în ultimii ani ca istoric al revoluției de la 1848, ca autor inspirat al monografiei despre Avram Iancu, istoricul universității clujene a fost un cunoscut cercetător al sud-estului european, un medievist de prestigiu, un avizat scurtător al legăturilor românilor cu popoarele vecine. Opera lui încorporează însă și scrisul istoricului participant pe terenul Unirii din 1918, sau al istoriei interbelice, când s-a angajat cu totală dăruire în apărarea integrității teritoriale a statului român”. (Teodor Pompiliu. *Silviu Dragomir - personalitate a istoriografiei românești*. Tribuna, 32, nr. 10, 10 mart. 1988, p. 10.)

DRAȘOVEAN, FLORIN

(n.1955) - conferențiar universitar, doctor în istorie

Născut la 14 august 1955, în orașul Hunedoara. Studii primare, gimnaziale și liceale în orașul natal, obținând în 1974 diploma de bacalaureat. Între 1975-1980, a urmat cursurile Facultății de Istorie-Filosofie a Universității „Babeș-Bolyai” din Cluj. Este licențiat în istorie și filosofie cu specializarea în

arheologie preistorică, cu teza: „ Neoliticul în bazinul Mureșului mijlociu”, sub îndrumarea prof. Hadrian Daicoviciu. În 1982, beneficiază de un stagiu de pregătire la Universitatea din Cardiff și la Universitatea Newcastle (Marea Britanie). Cu acest prilej a participat la săpăturile arheologice de la Wooler (Northumberland). Între 1980-1984, a fost profesor de istorie la Școala Generală nr. 9 din Hunedoara. A făcut parte din colectivele de cercetare arheologică a siturilor preistorice de la Hunedoara - Dealul Sâmpetru și Parța (județul Timiș). Din 1984 până în iulie 1995, a activat ca muzeograf-arheolog, din 1994, ca cercetător principal II, iar din 1997, cercetător principal I în cadrul Secției de Istorie a Muzeului Banatului din Timișoara. Între 1992-1995, a susținut, în calitate de lector la Facultatea de Istorie a Universității de Vest din Timișoara, cursul și seminarul de „Preistorie generală”. Din 1999, susține în calitate de conferențiar cursurile și seminariile de „Preistorie generală” și „Introducere în arheologie” la Universitatea Banatul din Timișoara. Din 1997, este și decanul acestei facultăți. Activitatea sa științifică și muzeografică s-a materializat în peste 36 de studii de specialitate și patru monografii. A susținut peste 60 de comunicări științifice pe probleme de cercetare arheologică. A fost prezent cu conferințe științifice la Universitatea din Heidelberg, la Institutul German de Arheologie din Frankfurt (1992), la Universitatea din Novi Sad (1993), la Universitatea din Budapesta și Szeged (1994). În 1994, și-a susținut teza de doctorat: „Cultura Vinca, faza târzie din Banat. Relațiile cu vecinii”, la Institutul Român de Tracologie din București, obținând titlul de doctor în istorie. Lucrarea publicată, în 1996, a fost distinsă cu premiul „D. Xenopol” al Academiei Române. În 1996, este bursier al Fundației „Paul Getty”, având ca temă de cercetare „Arta și magia neagră în cultura Vinca”. Director al Muzeului „Banatul” din Timișoara până în 2001. În anul 2000, a participat la cursurile de la Summer Institute of World Art Studies de la Norwich (Anglia), care și-au propus să identifice noi căi de înțelegere a fenomenului artelor prin prisma altor discipline. A efectuat săpături arheologice sistematice în așezările neolitice de la Parța, Poeni, Hodoni, Satchinez, Sănandrei, Românești, Șipet (județul Timiș), Mintia (județul Hunedoara). A organizat simpozioane internaționale de arheologie preistorică pe problemele culturii Vinca, care au avut loc în anii 1991, 1995, 1997. Fondator, în 1996, al seriei de monografii a Muzeului Banatului, intitulată „Bibliotheca Historica et Archaeologica Banatica”, în cadrul căreia a coordonat până în prezent tipărirea a 26 de volume de arheologie și istorie. Este editor

coordonator al anuarului Muzeului Banatului, „Analele Banatului”, serie nouă. A participat la reorganizarea expozițiilor muzeului și a coordonat reconstituirea sanctuarului neolitic de la Parța.

Colaborări:

„Apulum”, „Banatica”, „Sargetia”, „Studii de istorie a Banatului”, „Analele Banatului”, „Banatica”.

Lucrări publicate:

- *Cultura Vinca. Faza târzie în Banat.* Timișoara, 1996 - p. 224.
- *Hodoni, locurile neolitice și necropola medievală timpurie. Caiete banatice.* Reșița, 1996. - (în colaborare cu D. Țeicu și M. Muntean).
- *Cultura Petrești în Banat.* - Timișoara: Editura Orizonturi Universitare, 1999.
- *Parța.* Monografie arheologică, BHAB XIII. - Timișoara, 2000. - (în colabo-rare cu Gheorghe Lazarovici și Zoia Maxim).

Articole din periodice:

- *Cercetări arheologice de suprafață în așezarea neolitică de la Turdaș (județul Hunedoara).* - În: Sargetia, vol. 16-17, 1982-1983, p. 89-94. - (în colaborare).
- *Cercetări de suprafață pe teritoriul așezării neolitice de la Chitid (județul Hunedoara).* - În: Sargetia, vol.18-19, 1984-1985, p. 85-89. - (în colaborare cu M. Rotea).
- *Complexul neolitic de la Parța.* - În: Banatica. - vol.8, 1985, p. 7-71. - (în colaborarea cu Gheorghe Lazarovici, Z. Kalmar, A. S. Luca).
- *Așezarea neolitică de la Șoimuș. Contribuții la problemele neoliticului din sud-vestul Transilvaniei.* - În: Apulum, vol.23, 1986, p. 9-24. - (în colaborare).
- *Așezarea neolitică de la Hunedoara - „Dealul Sâmpetru”.* - În: Sargetia, vol. 20, 1986-1987, p. 12-15.
- *Cultura Petrești în Banat.* - În: Studii de istorie a Banatului, vol.16, 1993.
- *Așezarea neolitică de la Satchinez.* - În: Analele Banatului. Arheologie. Istorie. - 2, nr.1993, p. 25-48.
- *Complexul neolitic de la Parța.* - În: Analele Banatului. Arheologie. Istorie. - 3, 1994, p. 106-135. - (în colaborare cu Gheorghe Lazarovici, Z. Kalmar).
- *Locurile neolitice de la Hodoni.* - În: Banatica. - 13, 1995, p. 53-138.

- *Some remarks on Turdaş and Tăuuaş cultural groups.* - În: Analele Banatului. Arheologie. Istorie. - 5,1997, p.7-10.
- *Așezarea neolitică târzie de la Zlaști (județul Hunedoara).* - În: Analele Banatului. Arheologie. Istorie. - 6, 1998, p. 93-119. - (în colaborare cu T. Mariș).
- *Foeni, comuna Foeni, județul Timiș.* - În: Cronică cercetărilor arheologice din România, campania 1999. - București, 2000, p. 37. - (în colaborare cu V. Cedică, D. Ceobotaru și F. Gogâltan).

Referințe:

- *Dr. conf. univ. Florin Drașovean.* Fișă biobibliografică. - Timișoara, 2000. (Multigr).

DRĂGAN, A. I.

(1923 - 2002) - profesor universitar, doctor în psihologie

Născut la 21 ianuarie 1923, în satul Bretea Mureșană, județul Hunedoara. Fiul lui Aurel și Ludovica Drăgan, țărani. Studii primare la Bretea Mureșeană (1930-1937). Studii la Școala Normală de Învățători (1937-1945), și Liceul Teoretic „Decebal” din Deva. Și-a luat diploma de învățător la Deva (1945) și diploma de bacalaureat la Sibiu (1946). Absolvent al Facultății de Pedagogie-Psihologie a Universității din Cluj (1947-1951). Urmează cursurile Facultății de Drept a Universității din Cluj (1946-1949), rămase neîncheiate. În 1973, își ia doctoratul în psihologie la Universitatea din Timișoara. După absolvirea facultății, este profesor de psihologie, pedagogie și logică la Liceul Pedagogic de Băieți din Arad (1951-1961); lector universitar de psihologie la Universitatea din Timișoara (1961-1975); conferențiar universitar la aceeași universitate (1975-1989). În 1975, este propus expert la UNESCO. Profesor universitar la Universitatea „Vasile Goldiș” din Arad (1991-1996), profesor universitar la Universitatea „Banatul” Timișoara (1994-1998). Din 1996, este membru corespondent al Academiei Româno-Americane. A publicat peste 380 de studii și articole, în reviste de specialitate și cultură. S-a dedicat în exclusivitate activității didactico-științifice, iar în ultimii ani se distinge prin contribuții, ca șef de școală (pedagogie-psihologie) la Arad și Timișoara. A sprijinit activitatea doctoranzilor și a avut în pregătire numeroase cadre didactice tinere, cărora le-a acordat consultații pedagogice.

S-a stins din viață la Timișoara, în anul 2002.

Colaborări:

„Revista de pedagogie”, „Revista de psihologie”, „Forum”, „Revista învățământului liceal și tehnic profesional”, „Analele Universității Timișoara, Științe Sociale”, „Révue de Pédagogie”, „Bulletin de Psychologie scolaire et d'orientation - Bruxelles”, „Revista educației fizice - Manheim” (Germania), „Timisensis”, „Studia Universitatis Vasile Goldiș”, „Contemporanul”, „Natura”, „Ateneu”, „Catedra”, „Ramuri”, „Familia”, „Flacăra Roșie” - Arad, „Miorița”, „Horia”, „Drumul socialismului”, „Călăuza” etc.

Lucrări publicate:

- *Psihologia copilului și psihologia pedagogică.* - Timișoara: Tipografia Universității, 1972.
- *Interesul cognitiv și orientarea profesională.* - București: Editura Didactică și Pedagogică, 1975.
- *Orientarea școlară și profesională.* Curs universitar. - Timișoara, 1975.
- *Psihologia școlară.* Curs. - Timișoara: Universitatea Timișoara, 1976.
- *Cercetarea psihopedagogică.* - Timișoara: Tipografia Universității, 1982.
- *Vocabular de orientare școlară și profesională.* - Timișoara: Tipografia Universității, 1986-1987.
- *Curiozitate și interes de cunoaștere.* București: Editura Științifică și Enciclopedică, 1987.
- *Cultură și educație. Aspecte psihopedagogice și metodice.* -Timișoara, 1983.
- *Psihologia pentru toți.* - București: Editura Științifică și Enciclopedică, 1991.
- *Reflecții.* - Arad: Editura Servo-Sat, 1996.
- *Drumul vieții și stațiile sale.* - Deva: Călăuza, 2000. - 82 p.

Lucrări în colaborare:

- *În ajutorul dirigintei din școala generală.* - Timișoara, 1965.
- *Educație și psihologie.* - București: ISP, 1976.
- *Dirigența în sistemul muncii școlare.* București: Editura Didactică și Pedagogică, 1983.
- *Curs de psihologie școlară.* - Timișoara: Tipografia Universității, 1983.
- *Educația noastră cea de toate zilele.* Timișoara: Editura Eurobit, 1992.
- *Cercetarea psihopedagogică.* - Târgu Mureș: Editura Tipomur, 1993.

- *Elemente de psihologie generală*. Timișoara: Editura Mirton, 1993.
- *Psihologie generală*. Compendiu. Timișoara: Editura Eurobit, 1995.
- *Psihologia învățării*. - Timișoara: Editura Excelsior, 1997.
- *Psihologia educațională*. - Timișoara: Editura Mirton, 1998.
- *Psihologia socială*. - Timișoara: Editura Presa Universitară Română, 1999.
- *Psihologia juridică*. - București: Editura Lumina Lex, 1999.
- *Activitatea educativă în învățământul preuniversitar*. - Deva: Editura Emia, 1999.
- *Psihologie educațională*, Editura a 2-a Timișoara; Mirton, 2001 (în colaborare cu Pavel Petromon).

Referințe:

- *Prof. dr. A.I. Drăgan*. Fișă biobibliografică. - Timișoara, 2000. - (Multigr).

DRĂGAN, IOAN

(n. 1954) - *doctor în istorie, arhivist*

Născut la 31 octombrie 1954, în satul Sărăcsău comuna Șibot, județul Alba. Urmează Liceul „Aurel Vlaicu” din Orăștie (1969-1973). Absolvent al Universității „Babeș Bolyai” din Cluj-Napoca, Facultatea de Istorie-Filozofie, Secția Istorie (1977). Între 1977-1989, este profesor de liceu în Cluj - Napoca. În 1988, își ia doctoratul în istorie la Institutul „Nicolae Iorga” din București, conducător științific, prof. dr. Șerban Papacostea. Cercetător științific la Institutul de Istorie din Cluj-Napoca (1988). Din 1989, până în prezent, este director al Direcției Județene Cluj a Arhivelor Naționale. În 1982, este cadru didactic asociat al Universității „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca - cursuri și seminarii de istorie a României - probleme fundamentale, istorie medie-curs special, arhivistică, științe auxiliare. Redactor șef al „Revistei de arhivistică” din Cluj-Napoca (din 1995); membru al colegiului de redacție al revistei „Medievalia Transilvanica” (din 1997); membru fondator al Asociației Arhiviștilor „David Prodan” din Cluj-Napoca (1995); membru fondator al Comitetului Director al Institutului Român de Genealogie și Heraldică „Sever Zotta” din Iași; membru al Societății „Arbeitskreis Für Siebenbürgische Landeskunde”, Gundelsheim-Heidelberg (Germania - secția România). A participat

la reuniuni arhivistice internaționale la: Lyon (1994), Dakar (1998), Budapesta (1999). Organizator al Seminarului Româno-American „Arhivele și bibliotecile documentare. Managementul de arhivă la începutul secolului XXI”, Cluj-Napoca, 1998.

Colaborări:

„Anuarul Institutului de Istorie și Arheologie” Cluj-Napoca, „Apullum”, „Revista de Istorie”, „Arhiva Genealogică”, „Medievalia Transilvanica”, „Transylvanian Review” și altele.

Lucrări publicate:

- Izvoare privind evul mediu românesc. - Țara Hațegului în secolul al XV-lea, 1402-1473 vol.1, - Cluj-Napoca, 1989 (în colaborare).
- *Urkunden - Regesten aus dem Archiv der Stadt Bistritz in Siebenbürgen III Band (1571-1585)*. - Köln, Weimar, Wien: Böhlau Verlag, 1995 (în colaborare)
- *Din istoria arhivelor ardelen. 75 de ani de la înființarea Arhivelor Statului Cluj*. - Cluj-Napoca, 1995 (coordonator)
- *Documente privind mișcarea de eliberare națională a românilor din Transilvania. vol.1, 1881-1891*. - București: Editura „Viitorul Românesc” 1996; vol. 2, 1892-1894. - București: Editura „Viitorul Românesc”, 1998 (în colaborare).
- *Nobilimea românească din Transilvania între anii 1440-1514*. - București: Editura Enciclopedică, 2000.

Studii în volume:

- *David Prodan și Arhivele Statului din Cluj*. - În: David Prodan. Puterea modelului. - Cluj-Napoca: Centrul de Studii Transilvane și Fundația Culturală Română, 1995, p.21-27.
- *Nobilimea românească din Transilvania - o problemă controversată în istoriografia română*. - În: Nobilimea românească din Transilvania. - Satu-Mare: Editura Muzeului Sătmărean, 1997, p. 5-33.
- *Cneji și nobili în vremea Corvineștilor*. - În: Nobilimea românească din Transilvania. - Satu-Mare: Editura Muzeului Sătmărean, 1997, p.110-128.
- *Nobili români în viața instituțională a Transilvaniei și Ungariei până la 1526*. - În: Studii istorice. Omagiu Profesorului Camil Mureșanu. - Cluj - Napoca 1998, p. 85-114.

- *Arhivele din România și bibliotecile documentare*. - În: Management pentru viitor- Biblioteci și arhive. - Cluj - Napoca: Presa Universitară Clujeană, 2000, p. 180-186.

Studii în periodice:

- *Originile individualității istorice a Țării Hațegului în evul mediu*. - În: Anuarul Institutului de Istorie și Arheologie Cluj Napoca. - 25, 1982, p. 24-38.
- *Diplomatul și umanistul de origine română Filip More din Ciula 1470-1526*. - În: Apulum. - 21, 1983, p. 183-190
- *Românii din Transilvania în lupta antiotomană din a doua jumătate a secolului XV*. - În: Anuarul Institutului de Istorie și Arheologie Cluj-Napoca. - 27, 1985-1986, p.67-77.
- *Nobilimea română din Transilvania. Incursiune istoriografică*. - În: Anuarul Institutului de Istorie și Arheologie Cluj Napoca. - 30, 1990-1991, p. 343-356.
- *Aspecte ale relațiilor dintre români și puterea centrală în timpul domniei lui Matia Corvinul (1458-1490)*. - În: Revista Istorică, serie nouă. - tom 3, 1992, p. 905-916.
- *Un model de ascensiune în Transilvania voievodală: Ciulanii*. - În: Arhiva Genealogică. - 1, nr. 1-2, 1994, p. 35-48.
- *Les Archives de l'Etat de Cluj (1920-1995). 75 années au service de la science historique*. - În: Transylvanian Review. - 4, nr. 3, 1995, p. 31-52.
- *„Aleșii” nobilimii române din perioada 1440-1514*. - În: Medievalia Transilvanica, tom. 1, nr. 1-2, 1997, p. 87-110.

Referințe:

- Dr. Ioan Drăgan. *Fișă biobibliografică*. - Cluj-Napoca, 2001.

DRĂGHICIU, VICTOR FLORIN

(n. 1957) - ofițer, publicist

Născut la 8 aprilie 1957, la Orăștie. Urmează studii militare la Liceul Militar „Dimitrie Cantemir” din Breaza, apoi la Academia de Aviație și Apărare Antiaeriană din Brașov, specialitatea radiolocație. Este ofițer la Ineu, județul Arad. În 1988, revine ca militar în Orăștie. Demisionează din armată în 1991. Desfășoară o bogată activitate publicistică: redactorșef adjunct la noua serie a „Revistei Orăștiei”; redactor la „Cronica Orăștiei” (1996); redactează

„Buletinul informativ” al Primăriei și Consiliului local al Orăștiei, până în anul 2000. Publică articole în revista „Palia-expris”.

Lucrări publicate:

- *Orăștie. Ghid turistic*, 1999.
- *A trăi la Orăștie. Ghid*, 2000.

Referințe:

- *Orăștie. Enciclopedie*. - Deva: Corvin, 2001, p.138.

DRĂGOI, SABIN V.

(1894 - 1968) - compozitor, folclorist, membru corespondent al Academiei Române

Născut la 6 iunie 1894, în comuna Seliște, județul Arad. Urmează Conservatorul din Iași (1918-1919), cu Alexandru Zirra (armonie); Conservatorul din Cluj (1919-1920) cu Augustin Bena (teorie-solfegii) și Hermann Klee (contrapunct); Conservatorul de Stat din Praga (1920-1922) cu Vitezslav Novák (compoziție-orchestrație), Otokar Ostrcil (dirijat), Vaclav Stephan și doctor Krupka (istoria muzicii). Profesor de vioară, cor și fanfară la Școala Normală de Învățători din Deva (1922-1924), profesor de Armonie, Contrapunct, Compoziție (1924-1942) și director (1925-1943) la Conservatorul Municipal din Timișoara, dirijor al corurilor bărbătești „Doina”, „Banatul” din Timișoara (1924-1932); dirijor al corului mixt „Crai Nou” din Timișoara (1936-1940); director al Operei Române din Cluj-Timișoara (1940-1944), director (1942-1944) și profesor de armonie, contrapunct și compoziție la Conservatorul din Cluj - Timișoara (1946-1949) și de compoziție (1949-1950), rector (1949-1950), la Conservatorul și Institutul de Artă din Timișoara. În 1950, se stabilește la București și ocupă funcția de director la Institutul de Folclor din București (1950-1964); profesor de folclor la Conservatorul din București (1950-1952). A fost vicepreședinte al Uniunii Compozitorilor (1940-1945), (1952-1956); membru corespondent al Academiei Române (1953-1968); membru în Consiliul Executiv (1961-1968) la The International Folk Music Council din Londra; membru în colegiul redacțional al „Revistei de folclor” (1965-1968). A susținut conferințe, concerte-lecții, prezentări, emisiuni radiofonice, comunicări științifice în țară și peste hotare (Ungaria, Cehoslovacia, India, Birmania, Ceylon, Iugoslavia, Italia, Argentina), A fost unul dintre promotorii Școlii Naționale de Muzică Contemporană, bazată pe folclorul autentic. Autor al

unor lucrări simfonice, vocal-simfonice, instrumentale, coruri; unul dintre pionierii culegerilor de folclor românesc. Cercetează muzica țărănească, arhaică (colinde, bocete, cântece de nuntă, ale cărei plăsmuiri „sunt rămășițe din culturi divine, obiceiuri antice”. Reușește să culeagă circa 2500 de melodii, număr care-l situează în rândul folcloriștilor cu activitate proeminentă. Lucrarea sa „303 colinde cu texte și melodii” (1931), prima lucrare românească fundamentală în domeniu, cuprinde colinde din județele: Arad, Hunedoara, Timiș și Alba. Studiul introductiv ia în dezbatere colindele, semnalând varietatea mistico-ritmică a acestora. Colindele i-au servit compozitorului și în operele „Năpasta”, „Horea” și în oratoriul „Constantin Brâncoveanu”. În memoria sa, Liceul Pedagogic din Deva îi poartă azi numele.

A murit la 31 decembrie 1968, la București.

Premii și distincții:

Premiul II (1922); Mențiunea I (1923); Premiul I de Compoziție „George Enescu” (1928); Premiul Academiei Române (1932); Marele Premiu „Năsturel” al Academiei Române (1933); Premiul Robert Cremer (1935); Artist Emerit (1951); Premiul de Stat clasa a II-a (1952); Maestru Emerit al Artei (1953); Premiul de Stat clasa I (1954); Ordinul Muncii clasa I (1954); Ordinul Meritul Cultural clasa a II-a (1966).

Medalia Comemorativă „Bela Bartók” din Budapesta, „Bene Merenti” al Academiei Naționale di Santo Cecilia din Roma (1967).

Colaborări:

„Muzica”, „Muzică și poezie”, „Izvo-rașul”, „Armonia” (Botoșani), „Curierul muzical”, „Revista corurilor și fanfarelor române din Banat” (Lugoj), „Contemporanul”, „Flacăra”, „Scânteia”, „Infor-mația Bucureștiului”, „Vestul” (Timi-șoara), „Sovetskaia Muzika (Moscova), „Steagul roșu” etc.

Muzică de teatru:

- *Năpasta* (1927-1958). Dramă muzicală populară în trei acte, după piesa lui I.L. Caragiale. - București: Editura Muzicală, 1961.
- *Constantin Brâncoveanu* (1929). După Acatistul Sf. Dimitrie cel Nou Basarabov, de Sandu Tudor.
- *Kir Ianulea* (1937). Operă comico-fantastică de Radu Urlățeanu, după I.L. Caragiale.
- *Horea* (1945), operă istorică în șapte tablouri. Libret de Sabin Drăgoi.
- *Păcală* (1956), operă comică pentru copii în opt tablouri, libretul de Sabin Drăgoi.

Muzică vocal-simfonică:

- *Slăvită lumină* (1927). Cantată pentru cor mixt și orchestră.
- *Povestea neamului* (1936), poem pentru cor mixt și orchestră.
- *Balada celor patru mineri* (1950), pentru soliști, cor mixt și orchestră; versuri de Dumitru Corbea.
- *Mai multă lumină* (1951), cantată pentru cor mixt și orchestră. Versuri de Atanasie Pascali.
- *Povestea bradului* (1952), oratoriu pentru soliști, cor mixt și orchestră, versuri de Nicolae Pascu.
- *Cununa* (1959), cantată pentru soliști, cor mixt și orchestră; versuri de C. Teodorescu.

Muzică simfonică:

- *Trei tablouri simfonice* (1922). *Divertisment rustic* (1928). - București, 1931.
- *Divertisment sacru* (1933), pentru orchestră de cameră.
- *Concert pentru pian și orchestră* (1941). București: ESPLA, 1956.
- *Rapsodia bănățeană* („Dorică”) (1942).
- *Două dansuri de pe Mureș* (1942). București: ESPLA, 1953.
- *Petrecere populară* (1950), suită pentru orchestră de cameră.
- *Concertino pentru taragot și orchestră* (1953).
- *Joc din Oaș* (1953).
- *Șapte dansuri populare* (1960), pentru orchestră mică.
- *Ciobăneasca, Purtata, Cârlițul și Roata femeii*, 1961.
- *Suită tătară* (1961), pentru orchestră mică.
- *Suită lipovană* (1962), pentru orchestră mică.

Muzică de film:

- „*Mitrea Cocor*” (1952);
- „*Ciocârlița*” (1954).

Muzică pentru orchestră populară:

Potpuriu moldovenesc (1951); *Pe picior* (1952); *Două dansuri din Bihor* (1952); *Suită de cântece curuțești* (1953); *Tăt Banatu-i fruncea* (1954), *Joc de doi*; *Suită făgărășeană* (1954).

Muzică de cameră:

- *Cvartet de coarde în re minor* (1952). *Suită de dansuri populare pentru pian* (1923). - București: Editura Societății Compozitorilor Români, 1931.
- *Dans românesc de concert pentru pian* (1923).

- *21 Cântece populare pentru pian* (1923). Timișoara: Editura Moravetz, 1924.
- *24 Cântece populare pentru pian* (1923). București: Editura Societății Compozitorilor Români, 1931.
- *25 Doine pentru pian* (1923). - București: Editura Societății Compozitorilor Români, 1931.
- *8 Miniaturi pentru pian* (1923). - Timișoara: Editura Moravetz, 1924; - București: Editura Muzicală, 1961; 1965.
- *Sonată pentru vioară și pian*, 1949. București: ESPLA, 1955.
- *Dixtuor pentru instrumente de suflat, coarde și pian* (1955).
- *Mică suită pentru pian. În amintirea lui Béla Bartók*. - În: Muzica, nr. 9, 1955.
- *50 Colinde pentru pian* (1957). București: Editura Muzicală, 1958.
- *Dixtuor cu pian* (1960).
- *10 Miniaturi pentru pian* (1960). București: Editura Muzicală, 1963.
- *12 Miniaturi pentru pian*. - București: Editura Muzicală, 1968.
- *Recviem românesc* (1943), pentru cor de copii, femei, bărbați și mixt.
- *12 Coruri mixte pe versuri populare* (1946). - Timișoara: Editura Moravetz, 1947.
- *10 Coruri pentru bărbați pe teme populare* (1946). - Timișoara: Editura Moravetz, 1947.
- *Două coruri mixte pe teme populare* (1949). București: Editura Muzicală, 1958.
- *Două cântece din Maramureș pentru cor bărbătesc*. - București: ESPLA, 1953.
- *Frumoasă e viața*, cor mixt, versuri de Maria Banuș. - București: ESPLA, 1953.
- *Coruri*. - București: ESPLA, 1955.
- *În zori* (1960), cor pentru trei voci egale, versuri de Ion Brad.
- *Laminoare* (1960), cor pentru trei voci egale, versuri de Ion Brad.
- *Zboară uliul* (1960), cor pentru trei voci egale, versuri de Dumitru Corbea.
- *Fată frumoasă* (1960), cor mixt cu solo de soprană, versuri de Dumitru Corbea.
- *Republică, lumină vie* (1962), cor mixt, versuri de Ștefan Tita.

Muzică corală:

- *Șase coruri bărbătești pe teme populare* (1926). - Timișoara: Editura Moravetz, 1927.
- *Patru coruri bărbătești* (1926), versuri de Emil Grădinaru. - Timișoara: Editura Moravetz, 1927.
- *Liturgia în mi minor pentru bărbați* (1926). - București: Editura Cartea Românească, 1926.
- *Bănățeana* (1929), versuri de Emil Grădinaru. - În: Două coruri bărbătești. București: Editura Societății Compozitorilor Români, 1931.
- *Trei coruri mixte pe teme populare* (1933). Timișoara: Editura Moravetz, 1937.
- *11 Coruri pentru copii pe teme populare*. Timișoara: Banatul Muzical, 1935.
- *30 Coruri din comuna Belinț* (1935), 15 mixte, 15 bărbătești, versuri populare. Timișoara: Editura Institutului Banat-Crișana, 1936.
- *Acatistul Maicii Domnului*, 1936. Cor de copii pentru opt voci.
- *Liturgia solemnă în fa major pentru cor mixt* (1937).
- *Cinci colinde pentru cor de femei* (1939).
- *Zece cântece patriotice pentru cor mixt* (1940).
- *Două coruri populare mixte* (1962), versuri populare.
- *Toată lumea-mi zice mie* (1963), cor mixt, versuri populare.
- *Trei coruri mixte pe versuri de Ion Meițoiu*, 1963.
- *Coruri*. - București: Editura Muzicală, 1967.

Muzică vocală (voce și pian):

- *Crizanteme* (1920), versuri de Victor Eftimiu. - București: Editura Jean Feder, 1921.
- *10 Cântece pe versuri de Heinrich Heine* (1920), traducere de Șt. O. Iosif.
- *Doine pentru voce și pian* (1925). Craiova: Editura Scrisul Românesc, 1926. Vol.1.
- *Alintare* (1933), versuri de Augusta Dragomir.
- *Doine pentru voce și pian* (1946). Timișoara: Editura Moravetz, 1947. - Vol.2.
- *Anii tineri* (1951), versuri de Dumitru Corbea. - În: Muzica, 1951.
- *Două cântece populare din Banat* (1953). București: ESPLA, 1954.
- *30 Cântece populare pentru voce și pian* (1961). - București: Editura Muzicală, 1961.

- *Cântece populare din Banat și Transilvania.* - București: Editura Muzicală, 1966.
- Muzicologie, folclor:**
- *Monografia muzicală a comunei Belinți. 90 de melodii cu texte culese, notate și explicate.* - Craiova: Scrisul Românesc, 1934. - 157 p.
 - *Contribuțiuni la cunoașterea și aprecierea adevărată a muzicii românești.* - În: Luceafărul, nr. 9-10, 1938.
 - *Noua creație populară.* - În: Muzica, nr. 2, 1951.
 - *Sarcinile Institutului de Folclor în dezvoltarea creației compozitorilor români.* - În: Contemporanul, nr. 23, 6 iun. 1952.
 - *Cum am învățat și folosit limba muzicală românească.* - În: Revista de folclor, nr. 3-4, 1959.
 - *Simetrie și asimetrie în cântecul popular românesc.* - În: Muzica, nr. 11, 12, 1960.
 - *Aspecte ale relației între caracterul universal și național în muzică. Un izvor nesecat de originalitate.* - În: Muzica, nr. 5, 1966.
 - *Despre unele ciudățenii în textele colindelor noastre.* - În: Tribuna, nr. 2, 11 ian. 1968.
 - *Armonizarea cântecului popular ro-mânesc.* - În: Muzica, nr. 7; nr. 10; nr. 11, 1969.
- Culegeri de folclor:**
- *303 Colinde cu texte și melodii, culese și notate de Sabin Drăgoi.* - Craiova: Scrisul Românesc, 1931. L + 265 p.
 - *122 Melodii populare din Valea Almajului.* București: Editura Cartea Românească, 1937.
 - *20 Colinde din comuna Zam - Hunedoara.* În: Revista de folclor, nr. 3, 1957.
- Lucrări didactice:**
- *Carte de cântece pentru clasa I secundară de băieți și fete.* Desene de Demian. Craiova: Editura Scrisul Românesc, 1931 (în colaborare cu George Breazul).
 - *Carte de cântece pentru clasa a II-a, a III-a, a IV-a secundară de băieți și fete.* Desene de Demian. - Craiova: Editura Scrisul Românesc, 1932 (în colaborare cu George Breazul).
 - *Carte de cântece pentru clasa a IV-a a liceelor industriale și comerciale.* Craiova: Editura Scrisul Românesc, 1938. - (în colaborare cu George Breazul).
- Referințe:**
- Albu, Corneliu. *Sabin Drăgoi despre el însuși.* - În: România literară, nr. 5, 30 ian. 1969.
 - Atanasiu, Eugen. *Un tezaur de neprețuite comori. De vorbă cu Maestrul Emerit al Artei, Sabin Drăgoi.* - În: România liberă, nr. 5327, 30 nov. 1961.
 - Breazul, George. „Năpasta” de Sabin Drăgoi. - În: Gândirea, nr.11, 1928.
 - Breazul, George. *Fruntașii muzicii românești. Sabin Drăgoi la împlinirea a 60 de ani.* - În: Muzica, nr. 10, 1954.
 - Buzoianu, Gheorghe. *Folclorul muzical reflectă întotdeauna actualitatea. De vorbă cu compozitorul Sabin Drăgoi.* - În: Magazin, nr. 436, 12 feb. 1966.
 - Cornea, Alma. *Muzica românească și însemnătatea domnului Sabin Drăgoi în evoluția ei.* - În: Banatul, nr.5; nr. 6-7, 1928.
 - Cosma, Octavian. *Însemnări despre dramaturgia operei „Năpasta” de Sabin Drăgoi.* - În: Muzica, nr.5, 1959.
 - Cosma, Octavian. *Opera românească. Vol.2.* - București: Editura Muzicală, 1962.
 - Cosma, Viorel. *Muzicieni români.* Lexicon. - București: Editura Muzicală, 1979, p. 173-176.
 - Datcu, Iordan. *Dicționarul etnologilor români.* - Vol.1. - București: Saeculum, 1998, p. 239-241.
 - *Dicționar enciclopedic.* - Vol.2 (D-G). București: Editura Enciclopedică, 1996, p. 142.
 - Drăgoi, Constantin. *Profil: Sabin V. Drăgoi.* - În: Muzica, nr.5, 1969.
 - Deriețeanu, George. *Însemnări asupra artei corale a lui Sabin V. Drăgoi.* - În: Muzica, nr. 9, 1960.
 - Elian, E. *Opera „Năpasta”, de Sabin Drăgoi.* - În: Muzica, nr.2, 1962.
 - *Enciclopedia della musica.* - Vol. 2. Milano: Editura G. Ricordi, 1964.
 - *Enciclopedia dello spettacolo.* - Vol. 4. Roma: Editura Casa Editrice Le Maschere, 1957.
 - *Encyclopédie de la musique.* - Vol.1. Paris: Editura Fasquelle, 1958.
 - *Enciclopedia marilor personalități din istoria, știința și cultura românească de-a lungul timpului.* - București; Editura Geneze, 1999, p. 389-392.
 - *Film - Lexicon degli autori e delle opere.* Roma, 1958-1959.
 - Firca, Gheorghe. *Momentul Drăgoi.* - În: Muzica. - 5, nr. 3, 1994, p. 71-86.
 - Firoiu, V. *A mai căzut o stea.* - În: Tribuna, nr. 2, 9 ian. 1969.

- Gatti, Guido M.; Basso, Alberto. *La Musica. Dizionario.* - Vol. 1. (A-K). Torino: Unione Tipografico - Editrice Torinese, 1968.
- Gheciu, Radu. *Un film consacrat folclorului românesc: „Ciocârlia”.* - În: Muzica, nr.4-5, 1956.
- Ghibu, Onisifor. *Colindele domnului Sabin Drăgoi.* - În: Mișcarea muzicală. București, nr. 1-2, 1937.
- Grădinariu, Emil. *Autorul „Năpastei” Sabin V. Drăgoi.* - În: Banatul, nr. 6-7, 1928.
- G. M. (Sbârcea G.). *Concert Sabin V. Drăgoi.* - În: Tribuna, nr. 4, 28 ian. 1960.
- Ivanov, G.M. *Sabin Drăgoi.* - În: Semenicul, Lugoj, nr. 5-6, 1930.
- Jompan, Dumitru - *Sabin Drăgoi* - perioada deveană (1923-1924) - activitatea folcloristică. În: Miorița - 1, nr. 2, 1994, p. 37-38.
- Luchescu, Gheorghe. *Din galeria personalităților timișene.* - Lugoj: Editura „Dacia Europa Nova”, 1996, p. 108, 109.
- Marian, Paul B. *Sabin Drăgoi.* - În: Mișcarea muzicală, nr. 4, 20 iun. 1931.
- Mercu, George. *Editarea unei opere valoroase (Năpasta).* - În: Tribuna, nr.10, 8 mart. 1962.
- Popescu, Ion. *Premiera operei „Păcală” de Sabin Drăgoi.* - În: Muzica, nr. 7, 1962.
- Rădulescu, Nicolae. *Profiluri de creatori: Sabin Drăgoi.* - În: Muzica, nr.3, 1964.
- Sava, Iosif. *Sabin Drăgoi.* - În: Scânteia tineretului, nr. 6031, 10 oct. 1968.
- Scaffer, Boguslav. *Leksykon Kompozi-torow XX wieku.* - Vol.1. Krakovia: Polski Wydawnictwo, 1963.
- Seeger, Horst. *Musik Lexikon.* - Vol.1. Leipzig, 1966.
- Surlașiu, Lucian. *Poemul neamului de Sabin V. Drăgoi. Analiză critică.* Timișoara: Editura Petru Petroviciu, 1936.
- Szabolcsi, Bence; Toth, Aladár. *Zenei Lexikon.* - Vol. 1. - Budapest, 1965.
- Thomson, Oscar. *The International Encyclopedia of Music and Musicians.* New York, Dodd, Mead Company, 1958.
- Vancea, Zeno. *Șase scene din viața țăranilor muncitori. Suită pentru orchestră de Sabin Drăgoi.* - În: Muzica, nr. 5, 1951.
- Vancea, Zeno. *Creația muzicală româ-nească. Sec. XIX-XX.* - Vol.1. București: Editura Muzicală, 1968.

- Vasile, Vasile. *Sabin Drăgoi și credința în forța culturii populare.* - În: Revista de Etnografie și Folclor, tom. 39, nr. 56, 1994, p. 449-454.

DUBLEȘIU, GHEORGHE

(1875-1938) - *avocat, senator*

Născut la 11 martie 1875, în comuna Romos, județul Hunedoara, într-o familie de țărani. A urmat gimnaziul la Orăștie și Sibiu, după care s-a înscris la Facultatea de Drept a Universităților din Cluj și Budapesta, obținând doctoratul în Drept. Din anul 1900, a fost avocat în Hunedoara. S-a implicat de tânăr în mișcarea național-politică a românilor transilvăneni, fiind un membru marcant al Partidului Național Român, adept al direcției activiste. În anul 1918, a fost delegat oficial din partea cercului Hunedoara la Marea Adunare Națională de la Alba-Iulia de la 1 decembrie 1918. După Unire, a fost primul prefect român al județului Ciuc (Miercurea Ciuc), apoi prefect de Hunedoara și senator de Hunedoara din partea Partidului Național Liberal. În 1935, s-a stabilit la Sibiu unde și-a deschis un birou de notar public. A deținut o serie de demnități onorifice: membru în Adunarea eparhială a arhiepiscopiei Sibiului și în Congresul național bisericesc, membru în asociația „Misionara” pentru intelectuali „Frăția ortodoxă română”, membru al „Astrei”. A fost decorat cu „Coroana României” în grad de comandor.

A murit la 28 decembrie 1938.

Referințe:

- Gheorghe Dubleșiu (Necrolog). - În: Curentul, nr. 5, ian. 1939; Telegraful Român, nr. 1, ian. 1939.
- Gheorghe Dubleșiu, *Fișă biobibliografică.* - Sibiu, 2001.

DUINEA, DAFINEL

(1921-1998) - *grafician*

Născut în anul 1921, în orașul Băilești, județul Dolj. Absolvent al Școlii Normale de Învățători din Craiova după care se stabilește în Valea Jiului. Urmează cursurile Școlii Populare de Artă din Petroșani, clasa de pictură condusă de pictorul prof. Victor Sylvester, după care se consacră numai sculpturii și graficii. Timp de doi ani frecventează cursurile Cercului de

Artă din Lupeni, sub îndrumarea graficianului Iosif Tellmann. A activat în cadrul Cenaclului Artiștilor Plastici amatori din Petroșani și ca instructor al Cercului de Artă din Vulcan. A executat numeroase gravuri „Ex libris” pentru diferiți solicitanți din țară și de peste hotare. A fost nu numai un creator de grafică „Ex libris”, ci și un pasionat colecționar. A întreținut corespondență de schimb cu peste 150 de colecționari și autori de „Ex libris” din toată lumea. Colecția sa numără peste 5000 de exemplare primite din numeroase țări din Europa, America și Asia, multe dintre lucrări purtând semnături prestigioase. A participat cu sculptură - grafică și „Ex libris” la **expoziții în țară**: Lupeni, Deva, Petroșani, Miercurea Ciuc, Sf. Gheorghe, Caracal, Brașov, Craiova, București și **expoziții în străinătate**: Dresda (1972, 1976), Freiburg (1973), Weimar (1973), Ovar - Portugalia (1975, 1976), Andenne - Belgia (1976), Lisabona (1976), Ungaria (1976).

Expoziții personale:

- Caracal (1975), grafică „Ex libris”,
- Craiova (1975-1976), grafică „Ex libris”,
- Vulcan (1976), sculptură și grafică.

În orașul Vulcan a realizat două sculpturi monumentale: „Elan” și „Familie”, ambele executate în ciment. A lucrat însă și sculptură de interior în marmură și lemn. În ce privește grafica, l-a pasionat și gravura pe linoleum și lemn, fără a neglija celelalte tehnici ale graficii.

S-a stins din viață în anul 1998.

Referințe:

- *Expoziție de grafică Ex libris*. Catalog. Iun.1977. - 20 p. - (Consiliul Ed. Pol. și Culturii Socialiste a orașului Vulcan).
- *Expoziție de grafică mică. „Ex libris”. Deva, mai 1980*. - București, iun. 1980.

DUMA, SIGISMUND

(n. 1946) - profesor universitar,
doctor în științe, geolog

Născut la 25 octombrie 1946, în comuna Silvașu de Jos, județul Hunedoara. Absolvent al Liceului din Hațeg. Studii universitare la Facultatea de Geologie-Geografie a Universității din București. În 1990, a fondat Universitatea Ecologică - Deva unde a îndeplinit funcția de decan. Doctor în științe la Universitatea din București - Filiala Deva. Lector universitar, conferențiar, în prezent profesor la

Universitatea Ecologică „Traian” - Deva și profesor invitat la Universitatea Paris Nord și Universitatea din Limoges.; cercetător la Institutul de Studii și Proiectări pentru Îmbunătățiri Funciare (1969-1973); cercetător la Centrala Minereurilor Deva (1973-1990). Din 1990, până în prezent este prorector la Universitatea Ecologică Deva.

Membru în C.P.U.N. al județului Hunedoara (1990); consilier al Prefecturii Județului Hunedoara (1991); consilier al municipiului Hunedoara; consilier județean Hunedoara (1990-2000). Președintele Fundației ECOMIN pentru valorificarea zonelor miniere declarate defavorizate.

Activitate științifică:

Autor a numeroase studii de specialitate, dintre care 28 publicate în reviste din țară și străinătate. A participat la conferințe, simpozioane și sesiuni de comunicări naționale: Arad (1991, 1992, 1994); Timișoara (1994, 1996); București, ASE (1994, 1996); Sibiu (1998, 1999) și internaționale: Viena (1991); Zwickau (1991), Nürnberg (1991), Zürich (1992), Paris (1995, 1996), Köln (1997), Luxemburg (1997).

Lucrări publicate:

- *Geoecologie. Calitatea și protecția mediului*: pentru uzul studenților. - Deva: Universitatea Ecologică Deva, 1996. - 438 p.
- *Studiul geoecologic al exploatărilor miniere din zona sudică a Munților Apuseni, Munții Poiana Ruscă și Munții Sebeșului*. - Cluj-Napoca: Editura Dacia, 1998.
- *Calitatea mediului și implicațiile sale în societate și economie*. - Cluj-Napoca: Editura Dacia, 1999.
- *Ecogeografie economică mondială*. - Deva: Editura Universității Ecologice, 1999.
- *Geoecologie. Tratat*: Cluj-Napoca: Dacia, 2000 - 520 p.

În colaborare:

- *Economia mondială*. - Cluj-Napoca: Editura Ardealul, 1991.
- *Geoecologie și management ecologic*. Universitatea Ecologică - Deva. 1991.
- *Management general*. - Deva: Universitatea Ecologică Deva, 1997.

Referințe:

- Bârlea, Georgeta. *Universitatea Ecologică Deva pășește mai departe cu dreptul*. - În: Cuvântul liber. - 8, nr. 1586, 5 mart. 1996, p. 1, 2.

- „Deocamdată, în afară de noi, în Deva nu figurează alte instituții universitare cu drept de funcționare”. *Interviu cu prof. univ. dr. Sigismund Duma, prorectorul Universității Ecologice Deva*, realizat de Antoanela Sârb. - În: *Oglinda*, nr. 441, 16 iul. 1999, p.5.
- *Conf. univ. dr. Sigismund Duma*. Fișă biobibliografică. - Deva, 2003.

DUMITRAȘCU, SEVER

(n.1937) - profesor universitar, doctor în istorie, arheolog

Născut la 6 iunie 1937, în comuna Rapoltu Mare, județul Hunedoara. Studii medii la Liceul „Decebal” din Deva. Absolvent al Facultății de Istorie-Filosofie, promoția 1954, a Universității din Cluj. Preparador la Institutul Pedagogic din Cluj (din 1962); preparador, asistent și lector la Facultatea de Istorie-Geografie a Institutului Pedagogic din Oradea (din 1964); director și muzeograf la Muzeul „Țării Crișurilor” din Oradea (1972-1990). A ocupat, prin concurs, postul de conferențiar și apoi, în anul 1994, postul de profesor la Universitatea din Oradea. Doctor în istorie cu teza: „Teritoriul dacilor liberi din vestul și nord-vestul României”, la Facultatea de Istorie-Filosofie a Universității din București (1978). Timp de patru decenii a efectuat cercetări pe 20 de șantiere arheologice dintre care: Boarta (județul Sibiu), Medieșul Aurit (județul Satu Mare), Clit (județul Arad), Marca (județul Sălaj), Biharea, Sânnicolaul Român, Șuncuiș (județul Bihor). Principalele teme de cercetare au fost: cetățile dacice din vestul și nord-vestul Apusenilor, săpăturile din cetățile dacice de la Clit (județul Arad), Săcălășăul Nou (județul Bihor), Marca (județul Sălaj); așezările dacilor liberi din epoca romană, pentru care s-au efectuat săpături arheologice la Moroda (județul Arad), Medieșul Aurit (județul Satu Mare), Tinca și Cociuba Mare (județul Bihor) și așezările rurale din vestul și nord-vestul Munților Apuseni în mileniul I e.n., efectuându-se săpături arheologice la Unimăt (județul Satu Mare), Biharea - 20 de campanii - și Sânnicolau Român (județul Bihor). La Muzeul Țării Crișurilor a inițiat și organizat evidența, conservarea și restaurarea patrimoniului real și virtual, prin organizarea tipodimensională a patrimoniului și pregătirea personalului de specialitate. Din anul 1990-1991, a editat „Analele Universității din Oradea”, seria Istorie-Arheologie, vol. I-X, revista studențească „Munții Apuseni”; „Crișana antiqua et

mediaevalia”, publicație tradusă în limbi de circulație internațională. A organizat două șantiere-școală pentru studenți și specialiștii care își pregătesc teze de doctorat. A publicat peste 300 de lucrări științifice. În prezent este profesor titular de istorie veche a României și arheologie și șeful Catedrei de Istorie la Universitatea din Oradea; profesor asociat la Universitatea „Lucian Blaga” Sibiu și profesor titular de Istorie Universală Veche la Universitatea „Banatul” din Timișoara.

Lucrări publicate:

- *Dacia Apuseană*. - Oradea, 1993.
- *Biharea. Monografie arheologică*. -Oradea, 1994.
- *Români de peste hotare*. - Oradea, 1994.
- *Arheologia română la început și sfârșit de mileniu*. Convorbiri cu 104 arheologi români - Oradea, 1995.
- *Herulii*. Monografie istorică și arheologică. Oradea, 2000.
- *Lesiana*. Monografie arheologică. Sub tipar.

Volume colective publicate:

- *Repertoriul monumentelor naturii, arheologice, istorice, etnografice, de arhitectură și artă din județul Bihor*. Oradea, 1974. - 399 p.
- *Nymphaea*. (Științele naturii) (I, 1973, 341 p.; II, 1974, 202 p.; III, 1975, 296 p.; IV, 1976, 304 p.; V, 1977, 539 p.; VI, 1978, 683 p.; VII, 1979, 509 p.; VIII-IX, 1980-1981, 599 p.; X, 1982, 301 p.).
- *Biharea*. (Etnografie și artă) (I, 1973, 265 p.; II, 1974, 328 p.; III, 1975, 184 p.; IV, 1976, 322 p.; V, 1977, 301 p.; VI, 1978, 343 p.; VII-VIII, 1980, 451 p.; 1981, 275 p.; X, 1982, 378 p.).
- *Crisia*. (Arheologie, istorie) (I, 1971, 66 p.; II, 1972, 199 p.; III, 1973, 325 p.; IV, 1974, 362 p.; V, 1975, 296 p.; VI, 1976, 311 p.; VII, 1977, 530 p.; VIII, 1978, 712 p.; IX, 1979, 871 p.; X, 1980, 793 p.; XI, 1981, 407 p.; XII, 1982, 508 p.; XIII, 1983, 651 p.; XIV, 1984, 650 p.; XV, 1985, 664 p.; XVI, 1986, 760 p.; XVII, 1987, 818 p.; XVIII, 1988, 950 p.; XIX, 1989, 981 p.; XX, 1990, 600 p.).

Referințe:

- *Enciclopedia istoriografiei românești*. București: Editura Științifică și Enciclopedică, 1978, p. 133.
- *Prof. univ. dr. Dumitrașcu Sever*. Fișă biobibliografică. 2000.

DUNCEA, CAIUS

(n. 1941) - profesor universitar, doctor în medicină, cardiolog

Născut la 22 iunie 1941, în Orăștie, județul Hunedoara. Studii medii la Liceul „Decebal” din Deva, șef de promoție (1957). Absolvent al Facultății de Medicină din Cluj (1965). Cadru didactic la Facultatea de Medicină și Farmacie Cluj-Napoca, din anul 1968, conferențiar universitar (din 1990); profesor universitar, (din anul 1991); șeful Clinicii Medicale V (medicină internă, cardiologie, hemodializă, geriatrie), din anul 1990; prodecan al Facultății de Medicină (1992-1996); membru al Consiliului Facultății și Senatului Universității de Medicină și Farmacie „Iuliu Hațieganu” Cluj-Napoca, din 1990. În 1976, a fondat, împreună cu prof. I. Zăgreanu, Clinica Medicală V, în noul Spital Clinic de Întreprinderi Cluj-Napoca; medic primar boli interne, medic primar cardiolog. Doctor în medicină, din 1975, cu teza: „Determinări vasculare viscerale în trombangita obliterantă”, coordonată de prof. dr. doc. Ștefan Hărăguș.

Domenii de cercetare:

Studiul epidemiologic al bolilor cardio-vasculare cu largă răspândire; cercetări asupra etiopatogenezei clinicii și tratamentului arteriopatiilor cronice periferice, hipertensiunii arteriale, cardiopatiei ischemice, hipertensiunilor pulmonare; studii asupra suferinței aparatului cardio-vascular la dializați și la vârstnici. Specializări în țară la Clinica de Cardiologie a Spitalului Clinic Fundeni (1987-1988) și în străinătate la Clinica de Cardiologie CHU Grenoble (1992); Clinica de Chirurgie Cardiacă Kreuzlingen, Elveția (1996).

Activitate științifică:

A elaborat peste 200 de lucrări științifice publicate. A participat cu lucrări la 22 de manifestări științifice internaționale. Membru al European Society of Cardiology; International Society of Cardiology; International College of Angiology (NY); Societatea Română de Cardiologie; membru în consiliul de redacție la revistele „Clujul Medical”, „Inima - The Heart” - Cluj.

Lucrări publicate:

- *Bolile aparatului respirator.* - Cluj-Napoca: Editura Medicală Universitară „Iuliu Hațieganu”, 1998. - 138 p.

Lucrări în colaborare:

- *Practica consultațiilor clinice de ambulatoriu.* Sub redacția lui Ștefan Hărăguș. - București: Editura Medicală, 1972. - 328 p.
- *Arteriopatiile cronice obliterante ale membrelor.* Sub redacția lui Ștefan Hărăguș. - Cluj-Napoca: Editura Dacia, 1973. - 344 p.
- *Actualități în medicina internă.* Sub redacția lui I. Zăgreanu. - Cluj-Napoca: Tipografia UMF. - Vol. 1, 1978-1979; Vol. 2, 1980; - Vol. 3, 1981; - Vol. 4, 1984; Vol. 5, 1986; - Vol. 6, 1988. - (în colaborare).
- *Angina pectorală.* Sub redacția lui I. Zăgreanu. - Cluj-Napoca: Editura Dacia, 1983. - 236 p. - (în colaborare cu I. Zăgreanu...).
- *Urgențe geriatrice.* Sub redacția Olimpiei Ghidrai. - Cluj-Napoca: Editura Casa Cărții de Știință, 1997.
- *Curs de electrocardiografie.* - Cluj-Napoca: Tipografia UMF, 1999. - (în colaborare cu Dan Rădulescu).

Referințe:

- Clujeni ai secolului 20. Dicționar esențial. Cluj-Napoca: Casa Cărții de Știință, 2000, p. 109.
- Lechințan, Vasile. *Prof. univ. dr. Caius Duncea.* Fișă biobibliografică. - Cluj-Napoca, 2000. (Manuscris).

e

EFREM

- ieromonah, cronicar la Mănăstirea Prislop, secolul al XVIII-lea

Probabil era originar din părțile Hațegului și Hunedoarei, călugărit în Mănăstirea Prislop. Arestat de autoritățile locale, a fost închis aproape un an la Sibiu, apoi a fost expulzat în Țara Românească. Acolo a scris, în 1763, probabil, la Căldărușani sau, mai degrabă la Râmnicu Vâlcea, o cronică în versuri intitulată: „Plângerea sfintei mănăstiri a Silvașului din eparhia Hațegului, din Prislop”. Are 711 versuri (într-o altă versiune mai apar 17 versuri). În prima parte este prezentată istoria mănăstirii (până la v. 124) cu date concrete privind zidirea și apoi refacerea ei de domnița Zamfira, iar în partea a doua, autorul prezintă fapte petrecute după dezbinarea bisericească a românilor ardeleni, din anii 1698-1701, cu un aspru rechizitoriu la adresa episcopului Petre Pavel Aron de la Blaj, cunoscut adversar al mănăstirii și al călugărilor ei. Cronica a circulat în manuscris (se cunosc șase copii). A fost editată pentru prima oară de Cezar Bolliac, în ziarul „Buciumul” din București (1863), apoi de Ghenadie Enăceanu în revista „Biserica Ortodoxă Română” din București (1878, p. 496-507); după versiunea lui s-a republicat în „Biserica și Școala” de la Arad (1878) și „Telegraful Român” de la Sibiu (1898). În secolul XX, a fost reeditată de Ioan Lupaș în volumul „Cronicari și istorici români din Transilvania”, (ediția a 2-a, 1941, p. 61-81), Dan Simonescu (în „Cronici și povestiri românești versificate. Secolele XVII-XVIII. Studiu și ediție critică, București, 1967, p. 74-90) și Mircea Păcurariu (în „Istoria mănăstirii Prislop”, Arad, 1986, p. 128-145). În 1756, ieromonahul Efrem, cu fratele său Mihail, au făcut, tot la Prislop, o copie după lucrarea filosofico-teologică a lui Dimitrie Cantemir, „Divanul sau gălceava înțeleptului cu lumea sau giudețul sufletului cu trupul” (tipărită la Iași în anul 1698).

Referințe:

- Burlec, Liviu. *Contribuții la studiul cronicii „Plângerea mănăstirii Silvașului”*. - În: Anuarul Institutului de Istorie și Arheologie „A. D. Xenopol” din Iași. - 25, 1978, p. 325-333.
- Păcurariu, Mircea. *Istoria mănăstirii Prislop*. - Arad, 1986, p. 7-9, 41, 74-81.

ELAS-TRIFAN, DOINA

(n.1928) - sculptor

S-a născut la 17 februarie 1928, în comuna Baia de Criș, județul Hunedoara. Absolventă a Institutului de Arte Plastice din Cluj (1956). Profesoară la Școala Populară de Artă din Cluj-Napoca, unde debutează în anul 1956. Participă la expoziții colective și locale, dintre care se remarcă Expoziția Tineretului de la București (1959). Lucrează busturi și compoziții (reliefuli), interpretând figuri contemporane sau istorice de factură realistă.

Lucrări de artă monumentală: „Mihai Eminescu” (Cluj), „George Coșbuc” (Gherla).

Expoziții personale la: Cluj, Dej, Tg. Jiu, Zalău.

Referințe:

- Barbosa, Octavian. *Dicționarul artiștilor români contemporani*. - București: Editura Meridiane, 1976, p. 170.
- Clujeni ai Secolului 20. *Dicționar Esențial* - Cluj-Napoca: Casa Cărții de Știință, 2000, p. 111,112.

ELI, PETRU ANDRONE

(n.1957) - profesor, instrumentist

Născut la 26 iunie 1957, în satul Orăștioara de Jos, județul Hunedoara. A urmat școala primară în satul natal, clasele gimnaziale și liceale la Liceul de artă din Deva, profilul muzică, specializându-se la clarinet. Absolvent al Conservatorului „Gheorghe Dima” din Cluj-Napoca, Facultatea de Muzicologie-Compoziție, secția Pedagogie (1980). În timpul studenției, a cântat în orchestrele ansamblurilor folclorice „Mărțișorul” condus de Dumitru Fărcaș și „Rapsodia someșană” sub conducerea lui Alexandru Tămaș; cu formația de jazz a Casei de cultură a studenților din Cluj-Napoca, a obținut de două ori locul I la Festivalul internațional de jazz de la Sibiu. Între 1980-1982, este profesor și director adjunct la școala generală din comuna Șinteu, județul Bihor, unde a organizat un ansamblu de balalaici cu care a participat la festivalul de la Detva, din Cehoslovacia în 1982. A obținut numeroase premii: „Vaporul de aur” la Mariapol (Ucraina) și în Franța, în 1987. A fost membru al corului Armonia; instrumentist în ansamblul folcloric „Doina Mureșului”, obținând cu acestea, două medalii de aur la Festivalul de la Larissa, Grecia (1985).

În 1984, obține gradul didactic I, iar în 1996 revine ca profesor la Liceul Teoretic „Aurel Vlaicu” din Orăștie.

Înființează, în 1996, pe lângă biserica ortodoxă „Adormirea Maicii Domnului”, corul de copii „Vlăstarele Orăștiei”.

Este membru al Organizației Internaționale de Folclor, afiliată la UNESCO (1997), membru în Asociația Națională Corală din România.

Referințe:

- *Orăștie. Enciclopedie.* - Deva: Editura Corvin, 2001, p.141-142.

ENGEL, IOSIF

(n. 1938) - pictor

Născut în 4 noiembrie 1938, în comuna Second, județul Satu Mare. Absolvent al Institutului de Arte Plastice „Ion Andreescu” din Cluj-Napoca. Profesor de Desen la Școala de Muzică și Arte Plastice din Hunedoara. Participă la expoziții de pictură la Hunedoara, Deva, Petroșani, București, Craiova

(1957-1968). Are multe expoziții personale în Hunedoara. În prezent trăiește în Germania.

Referințe:

- Barbosa, Octavian. *Dictionarul artiștilor români contemporani.* - București: Editura Meridiane, 1976, p. 172.

ERACLIDE-VREME, XENIA

(n.1930) - pictor

S-a născut la 4 septembrie 1930, în Timișoara. Tatăl, fost ofițer de cavalerie, s-a stabilit în 1940, cu familia, la Hunedoara. Studii secundare la Hunedoara, apoi Liceul „Regina Maria” din Deva. A lucrat la Combinatul Siderurgic Hunedoara, apoi la C.F. Uzinale și la Atelierul Decorativ al C.S.H. Absolventă a Institutului de Arte Plastice „Ion Andreescu” Cluj-Napoca, promoția 1957, clasa profesorului Andrassy Zoltan. Din 1957, expune la saloanele anuale din Timișoara, la expoziții colective și de grup din Timișoara, Arad, Constanța, Reșița, Târgu-Mureș, Cluj-Napoca, Turnu-Severin, Galați, Iași, Craiova. Participări la saloanele republicane: București (1958-1962; 1965-1970; 1972-1976; 1979-1983; 1985-1990), Cluj-Napoca (1977), Suceava (1977), Arad (1990, 1995).

Expoziții personale în țară și străinătate:

Galeria de Artă Timișoara (1967); „Vila Engiadina” Vulpera (1970-1972); Galeria „St. Louis” Morges (1971); „Kunst Keller” Kriens (1972); Galeria „Alfa” Arad (1972); Galeria „Helios” Timișoara (1972); Casa de Cultură Reșița (1973); „Kleine Galerie fur Kunst” Kassel (1973); „Euro Hotel Saulenhoffgalerie” Bad Pyrmont (1973); Les Diablerets (1974); Galeria „Alfa” Arad (1977); Galeria „Helios” Timișoara (1977); SPA Timișoara (1977); Muzeul de Artă Cluj-Napoca (1981); Galeria „Helios” Timișoara (1984); Biblioteca de Artă Timișoara (1985); Galeria „Cupola” Iași (1987); Casa Universitarilor Timișoara (1988); Spitalul Județean Timișoara (1992); Expoziția Retrospectivă Muzeul de Artă Timișoara (1995).

Participări la expoziții internaționale:

Tokyo, Kyoto, Nagoya, Nagasaki, Hiroshima (1967); „Aalto Center”- Luzern (1973); Bienala de grafică - Krakowia (1980-1986); Expoziția de miniatură Toronto (1989-1990); Trienala de miniatură Fredrikstad (1991); Trienala de stampe de mic format Chamaliere (1991-1993); Expoziția de gravură Maastricht (1993).

Participări la expoziții colective sau de grup în străinătate:

Berna (1970); Luzern (1973-1980-1986-1992-1995); Hofgeismar (1974-1977-1980-1981); Kuxhaven (1975-1977); Gluckstadt (1976); Gottingen (1974-1978); Northheim (1974-1978); Thalwil (1978); Sylt (1979); Wattenscheid (1980); Delmenhorst (1981); Gera (1982); Laax (1983); Kassel (1985); Almend (1986); Zurich (1990); Saabruken (1992); Rothaus Grebenstein (1992); Essen (1993); Luzern (1995); Echenbach Lu (1995).

Participări la expoziții de artă românească în străinătate:

Viena (1961); Moscova (1961); Novi Sad (1969); Belgrad (1970); Philadelphia (1973); Modena (1974); Dortmund (1977); Maroc, Tunis, Algeria, Egipt (1980); Jena (1982); Lymburg (1983); Gera (1984); Stuttgart (1985); Szeged (1990).

Lucrări în colecții oficiale și particulare în țară și străinătate:

Stampe în colecția Muzeului de Artă din București și alte muzee din țară, o lucrare în Centrul de Artă al Universității Wesleyan Middeltown Connecticut USA și în colecția Muzeului Tama-Art University din Tokyo, precum și în colecții particulare din: Germania, Elveția, Spania, Portugalia, Grecia, Italia, Canada, Franța, USA, Olanda, Belgia, România.

Referințe:

- Barbosa, Octavian. *Dicționarul artiștilor români contemporani*. - 1981.
- *Graficieni români contemporani*, 1984.
- Iovan, Iovan. *Sub zodia valorii*. - În: Orizont, 12, nr. 10, oct. 2000, p. 29.
- Leptoiu, Negoită. *Plasticieni timișoreni*, 1992.
- *Xenia Eraclide-Vreme*. Catalog. - Timișoara, 1996.

EVU, EUGEN

(n. 1944) - poet, publicist

Născut la 10 septembrie 1944, în Hunedoara. Studii liceale în orașul natal. Urmează Școala Profesională de Metalurgie și o școală tehnică la Hunedoara. Între 1962-1965, ocupă diferite meserii (oțelar, lăcătuș, termotehnician, pedagog, solist instrumentist și vocal). Debutează în revista „Familia”, în anul 1970, cu nouă poeme, apreciate elogios de Șt. Augustin Doinaș. Editorial, a debutat, prin concurs, în anul 1974, la Editura Facla din Timișoara, cu 21 de poezii,

în volumul „Toate iubirile”. A înființat cenaclul literar „Izvoare”, apoi „Lucian Blaga”, care ulterior și-a schimbat denumirea în „Dan Constantinescu”. Este membru al Uniunii Scriitorilor din România (1979). În 1981, primește premiul Televiziunii Române. A lucrat ca instructor metodist la Casa de Cultură Hunedoara, în specialitatea literatură, muzică, arte plastice, aducând orașului numeroase premii pentru teatru și teatru de copii. Este autor a două piese de teatru, premiate la nivel național, cu locul I, la Cluj și Arad. Desfășoară o bogată activitate publicistică. A înființat primul săptămânal al Hunedoarei, ziarul „Renașterea Hunedoarei”, care a apărut între 1990-1991. Fondator al publicațiilor literare: „Provincia - Vitraliu hunedorean”, care ulterior și-a schimbat denumirea în „Provincia Corvina”. „Kilometrul zero” - „Constelația Dragonului (în colaborare cu V. Bârgău), „Sider - Semnal”, „Provincia Corvina” (1997), și Semne” (1998), ulterior transferată Editurii Emia, „Semne” - serie nouă (1998). În 1997, este încadrat la „Siderurgica” S.A. Hunedoara, continuându-și activitatea literară și publicistică. Este membru în colegiile de redacție ale mai multor reviste și ziare. A publicat 26 de volume de poezie, eseu, jurnale, literatură pentru copii numeroase articole, studii, cronici literare și de artă, interviuri în reviste de cultură și de artă, în ziare locale și centrale.

Este nominalizat în Dicționarul „Who's Who” (2001).

Premii obținute:

Peste 30 de premii ale revistelor literare la festivalurile - concurs - concurs interjudețean pentru creație poetică (1974 - 1989). Laureat cu premiile I și II la poezie, teatru poetic, teatru scurt, teatru pentru copii (creație și regie) televiziune și radio, la București, Cluj-Napoca, Arad, Câmpina, Oradea, Reșița; Premiul tineretului pentru poezie și reportaj al TVR, 1986; Trofeul „Micului Cititor” (Deva, 1997); „Premiul Special”, la Salonul Internațional de Carte de la Oradea, pentru volumul „Grădinile semantice” (1999); Premiul Salonului și Târgului de carte, Deva (1998). Premiul „Novalis Kreis” - Literatur und Muzik, München, Germania, decernat de un juriu germano-român, președinte: Robert Stauffer, președintele Uniunii Scriitorilor Germani din Bavaria, pentru cartea „Grădinile semantice” (2000).

„Diploma de Onoare” a Universității din New-Mexico, decernată de International Association of Paradoxism. (2001)

„Premiul special al juriului pentru poezie”, la Festivalul Internațional de Poezie, Deva, 2001, - Premiul Societății Scriitorilor Francezi pentru autorii

din est. (Euro-Poesie) (2002); Premiul pentru poezie al Academiei de Știință, Literatură și Artă, Oradea (2002); Premiul Special al ASLA și Academiei Româno-Americane The 27th Annual ARA Congress (2002), Premiul Universității Oradea și U.S.R. pentru cartea „Tresărirea focului” (2002); Premiul „Le Printemps des poètes” (Paris, 2003); „Cătean de Onoare al Municipiului Hunedoara”.

Colaborări:

„România literară”, „Luceafărul”, „Astra”, „Vatra”, „Orizont”, „Flacăra”, „Pentru Patrie”, „Transilvania”, „Tribuna”, „Ardealul literar și artistic”, „Provincia Corvina”, „Gazeta literară”, „Familia”, „Cronica”, „Unu”, „Semne”, „Poesis”, „Orient Latin”, „Aurora”, „Opinii culturale”, „Renașterea Hunedoarei”, „Drumul socialismului”, „Cuvântul liber”; „Steaua”, „Arca”, „Poezia”, „Argeș”, „Convorbiri literare”, „Sinteze literare”, „Cetatea culturală” „Flacăra” (Ungaria), L’Agora, Rencontres Europeens (Franța), reviste din SUA, Canada, Australia, publicații diverse din țară și din Olanda, Italia, Ungaria, Germania, Serbia, Moldova, televiziune, radio, internet ș.a.

Lucrări publicate:

- *Toate iubirile*. Antologie. - Timișoara: Editura Facla, 1974.
- *Muntele mioritic*. Versuri. - Timișoara: Editura Facla, 1976 - 52 p.
- *Cu fața spre stea*. Versuri. - Timișoara: Editura Facla, 1978. - 55 p.
- *Dragă omule*. - Deva: C.C.E.S. al județului Hunedoara, 1978. - 16 p.
- *Soarele de andezit*. Versuri. - București: Editura Militară, 1981. - 63 p.
- *Incursiuni în fantastica realitate*. București: Editura Eminescu, 1982, p. 142-168.
- *La lumina mâinilor*. - Timișoara: Editura Facla, 1982. - 52 p.
- *Țara poemului meu*. Versuri. - București: Editura Cartea Românească, 1983. -100 p.
- *Aur heraldic*. Versuri. - București: Editura Cartea Românească, 1986. -112 p.
- *Ram cu oglinzi*. - Timișoara: Editura Facla, 1988. - 64 p.
- *Omul de zăpadă și omul de cărbune*. București: Editura Ion Creangă, 1988. -48 p.
- *Amarul mierii*. Versuri. - Deva: Editura Călăuza, 1994. - 64 p. - (Colecția „Lucian Blaga”).
- *Aventurile lui Miron Paparuda și alte povestiri*. - Deva, 1996. - 48 p.: il.
- *Mierea sălbatică*. (Versuri). - Timișoara: Editura Helicon, 1996. - 128 p.
- *Cartea de sub brad*. - Deva: Editura Emia, 1997. - 48 p.: il.
- *Elegiile corvine*: Evroze. - Deva: Editura Emia, 1998. - 70 p. - (Poesis).
- *Strugurii întunericului*. - Timișoara: Helicon, 1998. - 128 p.
- *Grădinile semantice*. - Deva: Editura Emia, 1999. - 188 p.: il. - (Sub vârstele poeziei).
- *Magnet - ferestre fulgerate*. Eseu. Poezii, interviuri. - Ediție româno-germană. Schlesok. - Hunedoara Editura Timux; München: Novalis-Kreis Literatur und Musik, 2000. (în colaborare cu Magdalena Constantinescu).
- *Plângea să nu se nască*. Versuri. Timișoara: Editura Signata; Helicon, 2000 - 128 p.
- *Luceafăr de lacrimă Timișoara*: Editura Signata, 2000 - 100 p.
- *Empatia divină* - Timișoara: Editura Signata; 2001 - 100 p. (în colaborare cu Magdalena Constantinescu).
- *Mic manual pentru copii talentați*. - Hunedoara: Timux, 2001.
- *Sărutul cu privirea*. - Timișoara: Editura Signata; 2001.
- *Tresărirea focului*. - Timișoara; Editura Signata, 2001 - 604 p.
- *Port rănile tale*. - Oradea: Cogito, 2003.
- *Rezerva de duioșie*. - Arad: Editura Viața arădeană, 2004.
- *Stăpânul focului*. - Biblioteca Provincia Corvină, 2004.

Ediții îngrijite:

- *Avram Iancu. Ghinda și sabia: jurnal de război cu unghurii*. - Ediție îngrijită de Eugen Evu. - Deva: Editura Călăuza, 1995.

Referințe:

- Alexandru, Horea. *Metaforă și simbol*. În: Luceafărul, 1987.
- Bârgău, Valeriu. *Încredere în metaforă*. În: Orizont, nr.15, 14 apr. 1989, p.6.
- Berca, Olimpia. *Dicționar al scriitorilor bănățeni (1940-1996)*. - Timișoara: Editura Amarcord, 1996, p. 60-61.
- Berca, Olimpia. *Eugen Evu*. - În: Orizont, nr. 36, 8 sept. 1989, p.5.

- Bodea, Minel. *O floare pentru poet (Eugen Evu la 50 de ani)*. - În: Cuvântul liber, 6, nr. 1215, 17-18 sept. 1994, p.3.
- Boros, Mihai. *Pasiunile discursului* - În: Arhipelag, nr. 1-2, 2001, p. 91, 92.
- Cistelecan, Al. *Un poet în derută: Eugen Evu*. - În: Luceafărul, nr. 7, 21 feb. 1996, p.15.
- Craia, Sultana. *Poezie și echilibru*. - În: Luceafărul. - 21, nr. 46, 18 nov. 1978, p. 2.
- *Evrozele poetului*. - În: Familia, nr. 6, iun.1999, p. 130, 131.
- *Eugen Evu la 50 de ani*. Biobibliografie. Deva: Biblioteca Județeană „Ovid Densusianu”, 1994. - 6 p.
- *Eugen Evu la 55 de ani*. Biobibliografie. Hunedoara: Biblioteca Municipală Hunedoara, 1999. - 8 p.
- *Eugen Evu - 55*. Interviu cu scriitorul Eugen Evu realizat de Paulina Popa. - În: Semne. - 1, nr.3-4, nov. 1999, p.18.
- *Eugen Evu la 60 de ani*. - Hunedoara 2004.
- Mircea, Ion. (*Eugen Evu*). - În: Transilvania, 1978.
- Moș, Mircea. *Fișe pentru un posibil dicționar*. - În: Ritmuri hunedorene, 1979, p.5.
- Mureșan, Miruna. (*Eugen Evu*). - În: Universul cărții. - nr. 10, 1999.
- Negoită, Irimie. *Poetul Eugen Evu - semicentener*. - În: Tribuna. - 7, nr. 4, 1995, p. 7.
- *Istorie ilustrată a literaturii române*. În: Luceafărul, nr. 26, 8 iul.1998, coperta a 2-a.
- Pândaru, Mariana. *Interviu cu poetul Eugen Evu*. - În: Ardealul literar și artistic. 2, nr. 1, 1997, p.9.
- Piru, Al. *Debuturi*. - București: Editura Cartea Românească, 1981, p. 154-155.
- Poantă, Petru. (*Eugen Evu*). - În: Steaua, nr.9, 1983.
- Prelipceanu, Nicolae. *Noi cărți de versuri*. În: România liberă. - 22, nr. 2134, 3 apr. 1997, p. 22.
- Sever, Avram. *Eugen, Evu: „La lumina mâinilor”*. - În: Luceafărul. - 25, nr. 22, 29 mai 1982, p.4.
- Ulici, Laurențiu. *Ardelenii. (IV) „Promoția 70” - Eugen Evu*. - În: România literară. - 19, nr. 28, 10 iul. 1986, p. 9.
- Ulici, Laurențiu. *Literatura română contemporană: promoția 70*. - București: Editura Eminescu, 1995, p. 267, 268.

- Zăciu, Mircea; Papahagi, Marian; Sasu, Aurel. *Dicționarul scriitorilor români*. București: Editura Fundației Culturale Române. - Vol. 2. (D-L), 1998, p. 242-243.

„Deși nu are obsesii tematice și se apropie cu egală dezinvoltură de orice motiv liric, există la Eugen Evu niște nuclee semantice care-l atrag într-o măsură mai mare: energetismul ardelenesc, îmblânzit de o undă elegiacă și patosul introspectiv țintind o identificare de sugestie mesianică; în ce privește evocarea matricei transilvănene, dicțiunea e calmă și gravă; în spațiul introspectiv tonul se schimbă, gravitatea ardelenescă e însoțită de o fină acoladă de umor muntenesc... Dar el apelează și la tehnica discursului ironic al promoției '80, atunci când tema poeziilor o cere, de pildă în cazul celor ce explorează introspectiv sub regimul legii morale și implicării existențiale...” (Laurențiu Ulici. *Literatura română contemporană*. - București: Editura Eminescu, 1995, p. 267).

EVU, IOAN

(n.1953) - poet, prozator, eseist, compozitor, solist de muzică folk

Născut la 19 februarie 1953, în comuna Peștișul Mic, județul Hunedoara. Este frate cu poetul Eugen Evu. A urmat școala generală în comuna Peștișu Mic; liceul în municipiul Hunedoara. A absolvit Școala de Perfecționare în Domeniul Utilajelor de Calcul București. Compozitor și solist vocal al grupului folk „Canon”. A debutat concomitent în poezie, în anul 1970, în „Preludiu”, supliment al ziarului Scânteia Tineretului și în revista „Familia”, la poșta redacției, sub girul lui Șt. Augustin Doinaș. Debutează editorial, la Editura „Facla” (1982), cu volumul de poezii „Fereastra de apă”, distins cu mențiune, la Concursul de Debut în Poezie al Editurii „Facla”, ediția 1980-1981. Este deținătorul a numeroase premii literare: Premiul I la Concursul Național de Creație Literară - Păușa, din 1973; premiul II la Concursul Național „Tinere condeie”; premiul revistei „Luceafărul”, la Concursul Național de Poezie „Nicolae Labiș” (1976); premiul revistei „Tribuna” la Concursul Național de Poezie „Nicolae Labiș” (1977); premiul revistei „Transilvania” la Concursul Național de Poezie „Lucian Blaga” (1981). În 1982, este distins cu marele Premiu la Festivalul de Poezie „Lucian Blaga” și Premiul revistei „Familia” la Festivalul „Marin Preda”, de la Alexandria. Redactor al revistei de cultură „Provincia Corvina” din Hunedoara. Din anul

1990, este membru al Uniunii Scriitorilor din România. A colaborat cu poezii în culegerile literare: „Coloane”, „Dăruire”, „Anotimp hunedorean”, „Pasărea de foc”, editate de Centrul Județean al Creației Populare Hunedoara și „Flori pentru mama” Editura „Emia”, 1997. A participat la emisiuni culturale ale posturilor de radio și TV naționale și locale. Este compozitor, chitarist, solist vocal și textier al grupului vocal „Canon” obținând numeroase premii: Premiul I la Festivalul Național de Folk, Calafat (1985); Premiul de Consacrare al Cenaclului Flacăra ș.a. În 1987, participă la realizarea LP-ului „Viața, iubirea mea dintâi” al lui Victor Socaciu (acompaniament și orchestrații); Discografie: LP-ul Canon-1992 la Casa de Discuri „Electrecord”; LP și albumul intitulat „Canon și Maria Gheorghiu” - CD, 1996.

Colaborări:

„România literară”, „Tribuna”, „Luceafărul”, „Viața Studențească”, „Transilvania”, „Flacăra”, „Orizont”, „Familia”, „Astra”, „Ritmuri hunedorene”, „Amfiteatru”, „Provincia Corvina”, „Cronica”, „Tomis”, „Cuvântul liber”, „Contemporanul”, „Opinii culturale”, „SLAST”, „Arca”, „Poesis”, „Foaia noastră” (Ungaria), „Observator”, „Archenoah” (Germania).

Lucrări publicate:

- *Prea iubire.* - Deva: C.C.E.S. al județului Hunedoara, 1978. - 16 p.
- *Fereastra de apă.* - Timișoara: Editura Facla, 1982. - 40 p.
- *Fără armură.* - București: Editura Albatros, 1984. - 52 p.
- *Somnul în munte.* - Timișoara: Editura Facla, 1986. - 56 p.
- *Poet de bunăvoie.* - București: Editura Eminescu, 1996. - 86 p.
- *Cetatea moartă.* - Timișoara: Editura Helicon, 1998. - 125 p.
- *Trei poeți din România - Drei Dichter aus Rumänien.* - München: Radu Bărbulescu Verlag, 1999, 44 p. - (În colaborare Gheorghe Mocuța; Sorin Roșca).

Referințe:

- Bârgău, Valeriu. *Câteva cuvinte despre poetul Ioan Evu.* - În: Drumul socialismului. 33, nr. 7269, 22 mart. 1981, p.3.
- Bârgău, Valeriu. *Un poet cu disponibilități reflexive.* - În: Contemporanul, nr. 33, 16 aug. 1985.

- Bodea, Minel. *„Originalitatea este măsura în care mă exprim pe mine însumi”.* Interviu cu scriitorul Ioan Evu. În: Drumul socialismului. - 37, nr. 8467, 2 feb. 1985, p.2.
- Ciobanu, Radu. *Vești din Candoria.* - În: Drumul socialismului. - 38, nr. 8924, 26 iul. 1986, p.2.
- *Noi vești din Candoria.* - În: Opinii culturale. - 3, nr. 1, 1997, p.4
- Condeescu, Alexandru. *„Fereastra de apă” de Ioan Evu.* - În: Luceafărul. - 25, nr. 31, 31 iul. 1982, p.2
- *Ioan Evu* (date biografice). - În: Pasărea de foc. Antologie literară. - Hunedoara: Cenaclul literar „Flacăra”, 1975, p. 93.
- Hurubă, Dumitru. *Poetul la braț cu Erata, Caliope, Politania...* În: Opinii culturale. - 4, nr. 3-4, 1998, p. 4
- Moț, Mircea. *„Fereastra de apă” de Ioan Evu.* - În: Drumul socialismului. - 24, nr. 7672, 10 iul. 1982, p.3.
- Roșioru, Ion. *„Poet de bunăvoie” de Ioan Evu.* - În: Tomis. - 3, nr.3, 1998, p.7.
- Stoian, Nicolae. *Vă propunem un nume: Ioan Evu.* - 26, nr. 49, 8 dec. 1977, p.15.
- *Trubadurii muzicii tinere. Ioan Evu.* - În: Almanahul Flacăra, 1982, p. 291-292.
- Vasile, Geo. *În contra secularizării misterului.* În: Luceafărul - nr. 34, 30 sept. 1998, p.16

f

FABIAN, GROZAVU ANA

(n. 1928) - conferențiar universitar, doctor în biologie

S-a născut la 11 ianuarie 1928, în Orăștie, județul Hunedoara. În același an se mută la Deva, unde urmează școala primară între 1935-1939, apoi cursurile Liceului „Regina Maria,” din Deva (1939-1944) și ale Liceului „Decebal” (1944-1947). Își continuă studiile la Facultatea de Științe, Secția Științe Naturale, din Cluj (1947-1948) Secția de Biologie, absolvită în 1951. Specializare la Universitatea „Purkinije” din Brno (Cehoslovacia, 1972).

Doctor în științe biologice la Universitatea din Cluj, cu teza „Implicația compușilor sulfhidrilici în mișcările plantelor, cu privire specială, la efectul acestor compuși asupra curenților protoplasmatici și la dinamica grupărilor SH de natură endogenă în geotropism”, specialitatea fiziologia plantelor, sub conducerea acad. prof. Emil Pop (1972)

Activitate universitară la Facultatea de Biologie a Universității „Babeș-Bolyai” din Cluj: preparator (1950-1951); asistent (1951-1952); șef lucrări (1962-1976); conferențiar universitar (1976-1988).

A elaborat 63 de lucrări de cercetare experimentală și 38 lucrări de istoria științelor, lucrări de sinteză sau de interpretare teoretică a științei. A participat la simpozioane și sesiuni în țară și străinătate, în Cehoslovacia la simpozionul internațional „Structure and function of primary root tissues” (1972).

A primit distincția de „Conferențiar Universitar Evidențiat al Universității din Cluj (1986).

Colaborări:

„Studia Universitatis „Babeș-Bolyai”, seria „Geologie-Geografie”, „Sargetia”, „Noesis”, „Tribuna”, „Revista Română de Științe Sociale”, „Contribuții botanice”, seria „Filosofie Logică”, „Forum”, „Cultura” ș.a.

Lucrări publicate:

Lucrări practice de fiziologie a plantelor. Caiet de referate cu studenții. - Cluj: Universitatea din Cluj, 1960, - 98 p. - multigrafat (în colaborare cu E. Cupcea, A. Fabian).

- *Probleme de cercetări interdisciplinare.* 1976 (în colaborare).
- *Orașul și ambianța umană.* 1978
- *Progrese în biologie.* Vol.3. - București, 1978 (sub redacția acad. E. Pora)
- *Protecția ecosistemelor.* 1978 (în colaborare).
- *Biologie generală.* - București: Editura Didactică și Pedagogică, 1983.
- *Botanica.* - București, 1985 (în colaborare I. Grințescu, V. Soran).
- *Ocotirea naturii.* - București 1988 (sub redacția prof. univ. B. Strugen).
- *Ecologie aplicată. Cine se teme de ecologie.* - Cluj-Napoca: Casa de Editură Sarmis, 1999 (în colaborare cu Rodica Onaca).

Lucrări apărute în volum:

- *Esquisse relevant certains fondements évolutionnistes dans l'enseignement universitaire biologique de Cluj (în opera acad. E. Pop).* - În: *Evolution and Adaptation*, col. 2. - Cluj 1985, p. 323-327.
- *Educating for a responsible environmental stewardship.* - În: *Possible solutions to environmental problems.* Universitatea Națunilor din Kona. Hawai (USA), 1992.
- *Redresarea ecologică a ambianței.* - În: *A 5-a Conferință Națională de Ecologie.* - Cluj-Napoca, 1992, p. 73-79.

Articole din periodice:

- *Semnificația estetică și ecologică a peisajului.* - În: *Sargetia*, 1975-1976, p. 67-73
- *Precursori ai învățământului universitar clujan de botanică (prof. I. Grințescu).*- În: *Contribuții Botanice.* - Cluj, 1987, p. 339-343 (V. Soran).

- Școala românească de palinologie (acad. Emil Pop). - În: Studia Universitatis „Babeș Bolyai”, seria Geologie-Geografie, vol. 34, Partea a 2-a, 1989, p. 2-8.
- Des processus quantiques impliqués dans la g n se et la fonctionnalit  des system s vivants. - În: Noesis, tom. 7, 1981, p. 147-153.
- Paralele spirituale transilvănene: Lucian Blaga  i Emil Pop - În: Cultura , Pitești, nr. 2, 1991.
- Education mutatis mutandis. - În: Tribuna, nr. 29, 1992, p.1

Referințe:

- Clujeni ai secolului XX. Dicționar esențial. - Cluj-Napoca; Casa Cărții de Știință, 200, p. 144.
- Enciclopedia Plant Physiology New Serie, vol. 11, 1985, p.248.
- Conf. univ. Ana Fabian Grozavu. Fișă biobibliografică. - Deva, 2001.

FACKELMANN AURELIA

(n. 1933) - *arhitect*

S-a născut la 3 aprilie 1933, la Petroșani. Absolventă a Institutului de Arhitectură „Ion Mincu” din București. Arhitectă de orientare funcționalistă.

Lucrări elaborate:

- Blocul de locuințe din Bulevardul Republicii 10, Timișoara (1961);
- Ansambluri rezidențiale în microraiioanele - Reșița (1963-1968);
- Liceul de Muzică „Ioan Vidu” Timișoara ( n colaborare) (1967-1969);
- Institutul Agronomic Timișoara (coautor) (1972-1975);
- Casa de Cultură Buziaș (coautor 1978).

Referințe:

- Constantin, Paul. *Dicționar universal al arhitecților*. - București: Editura Științifică  i Enciclopedică, 1986, p. 108.

FARAGO, ANDREI

(1886-1965) - *farmacist*

Născut la 23 octombrie 1886, în Caransebeș. Studii de Farmacie la Universitatea din Viena. Ofițer activ, pensionat cu grad de căpitan în armata austro-ungară. A fost un farmacist binecunoscut în țara noastră pentru tratarea ulcerului gastric. A trăit toată viața la Orăștie  i a adus orașului multe servicii. Din inițiativa sa a luat ființă, în anul 1929, prima „Cooperativă agricolă română pentru cultivarea plantelor medicinale și prepararea lor în droguri”, cunoscută sub numele de „Digitalis”, cu ajutorul căreia a tratat numeroase afecțiuni: A oferit cumpărătorilor interni  i externi: 365 droguri, 41 de amestecuri sau specii pentru ceaiuri medicinale și produse finite, printre care  i cunoscutul „Persicol” - un produs lichid preparat după o rețetă proprie. Cooperativa mai prepara sucuri, vinuri, uleiuri volatile. Produsele sale au obținut medalii de aur  i diplome de onoare la expozițiile din Viena, Leipzig, Milano. Din 1952, Cooperativa va funcționa cu numele de „Plafar”. A experimentat aceste culturi timp de 25 de ani, în mai multe locuri din județele: Brașov, Trei Scaune, Mureș, Târnava Mare şi la Orăștie. Comercializarea produselor „Digitalis” se făcea prin v nz ri directe sau la reprezentanțele din Cluj, Timișoara, București. Produsele erau solicitate  i de firme străine din: Ungaria, Austria, Cehoslovacia, Franța, Anglia, Germania, Danemarca, Italia, Belgia, Olanda, Elveția.

Pentru rezultatele obținute a fost premiat cu „Diploma de onoare”, Premiul I la Târgul de Mostre Internațional, grupa plantelor medicinale, de la Timișoara. A fost invitat la al IX-lea Congres Internațional de Istoria Medicinii, unde a expus principalele produse ale firmei „Digitalis”. Ca farmacist, trata bolnavii după rețete proprii, cu diferite alifii  i unguente. A continuat să fie autorizat în prelucrarea, comercializarea  i tratarea bolnavilor cu produse din plante medicinale și după închiderea farmaciei, până aproape de anul 1965. A urmărit cu minuțiozitate rezultatele tratamentelor sale, documentele p str ndu-se azi la filiala Arhivelor Statului Deva,  n Fondul documentar inedit „Andrei Farago”. A fost prim-curator al Bisericii romano-catolice din Orăștie; vicepreședinte al Partidului Maghiar. A scris articole de specialitate farmaceutică  i literară.

S-a stins din viață la 27 decembrie 1965.

Referințe:

- Baci, Petru. *Orăștia de la târg, reședință de scaun  i oraș la municipiu*. - Deva, 1995, p. 120-122.

- *Cartea Mureșului*. - București, 1986, p. 192.
- Herban, Adela; Balazs, Marcela. *Andrei Farago și Samoilă Ciumașiu, întemeietorii Cooperativei „Digitalis” din Orăștie*. - În: *Sargetia*. - Vol. 21-24, 1988-1991, p. 533-537.
- Iliescu, I.; Istrate, Tiberiu. *Orăștie. 750 de ani*. - Deva, 1974, p. 333.
- Lenchințan, Vasile. *Andrei Farago. Fișă bibliografică*. - Cluj-Napoca, 2000. (Multigr).

FAUR, ARON

(1910-1989) - profesor universitar, doctor în medicină

Născut la 16 septembrie 1910, în satul Vadul Dobrii, comuna Bunila, județul Hunedoara. A urmat școala primară în satul natal și comuna Ghelari (1920-1924), apoi Liceul „Decebal” din Deva (1925-1931). Absolvent al Facultății de Medicină din Cluj (1938), cu lucrarea: „Considerațiuni clinice asupra etmoiditelor purulente nepolipoase”. În 1938, a obținut titlul de doctor în medicină și farmacie. Medic specialist, boli interne (1940); medic primar în boli interne (1947). A parcurs toate treptele didactice universitare; preparator (1938), preparator bugetar (1938-1940). În 1940 a fost transferat de la Institutul de Patologie Generală și Experimentală la Clinica Medicală I din Cluj, la Sibiu, unde a activat în perioada refugiului (1940-1945), cât și după reîntoarcerea la Cluj, până în decembrie 1948; conferențiar la Clinica Medicală II din Cluj (1952-1964); profesor titular provizoriu (1965); profesor titular științific (1966). În 1966, a obținut titlul științific de doctor în medicină „prin echivalare”; iar în 1967, i s-a acordat gradul didactic superior de profesor în specialitatea medicină internă. Începând din 1943, a desfășurat o bogată activitate didactică. Între 1943-1948, a condus stagii de clinică cu studenții în cadrul Clinicii Medicale I din Cluj, sub conducerea prof. I. Hațieganu. Din 1943, a ținut și condus independent cursuri de semiologie și clinică medicală la Facultatea de Pediatrie și la Facultatea de Igienă (1948-1952), în cadrul Clinicii Medicale II, de sub conducerea prof. I. Goia; între 1952-1964, a ținut cursuri de clinică medicală la Facultatea de Pediatrie și Facultatea de Stomatologie din cadrul Clinicii Medicale I, de sub conducerea acad. I. Moga. Din 1964 până în 1989, a condus și ținut cursurile de clinică medicală cu studenții Facultății de Stomatologie, în calitate de profesor, șef de catedră al Clinicii Medicale IV. Activitatea sa științifică a fost axată pe două probleme mari: bolile

alergice, în care a elaborat 32 de lucrări publicate sau comunicate și oboseala și involuția (uzura) biologică precoce, în care a realizat 5 lucrări; în paralel, a elaborat 9 lucrări pe teme diferite. A publicat șase lucrări științifice, a elaborat 135 de studii, din care 120 publicate sau comunicate, 10 conferințe științifice, ținute în cadrul ședințelor filialelor și subfilialelor U.S.S.M din diferite centre medicale din țară. Într-o primă fază a activității sale științifice (1938-1947), cercetările au avut un caracter clinic, fiind axate pe observații clinice, terapeutice, complicații rare ale unor boli cum sunt: hemotoraxul de război, accidente renale după sulfamidoterapie, reumatismul enteric și altele, care aduc contribuții la cunoașterea unor tablouri clinice foarte rare sau necunoscute până atunci la noi, concretizate în studiile: „Hemotoraxul de război”, „Sprue european”, „Reumatismul articular enteric”, „Accidentele renale după sulfamidoterapie”, „Peritonită generalizată primitivă postscarlatinoasă”, elaborată împreună cu Aurel Nana, „Câteva cazuri de leucemii acute” (în colaborare cu prof. T. Vasiliu). În a doua perioadă (1947-1964), a elaborat, singur sau în colaborare, lucrări științifice, atât cu caracter clinic, aplicativ, cât și lucrări cu caracter de cercetare fundamentală, îndeosebi în domeniul patologiei digestive și al endocarditelor, folosind metode complexe de cercetare, elaborând lucrări legate de observații clinice cum ar fi: „Contribuțiuni la fiziopatologia duodenală” (în colaborare cu I. Ștefan), „Neuroza în medicina internă”, „Considerațiuni etiopatogenetice și terapeutice asupra meningitei limfocitare benigne ideopatrice”, „Tratamentul vitaminic-hormonal în intoxicația cu plumb” (în colaborare cu prof. I. Goia și alții). A elaborat zece studii în legătură cu boala ulceroasă: „Semiologia și diagnosticul precoce al bolii ulceroase”, „Cazuri clinice de boală ulceroasă”, „Corelațiile etiopatogenetice între boala ulceroasă și boala hipertonică „ și altele; studii privind profilaxia și tratamentul reumatismului, aterosclerozei, litiaza biliară, infarctul miocardic, endocardita bacteriană, bolile alergice, studiul anticorpilor. A participat cu studii și comunicări la congrese și conferințe interne și internaționale: Congresul Național de Medicină Internă de la București (1957; 1964); Congresul al IV-lea al O.S.J.D.-ului de la Berlin (1966); Al VII-lea Congres European de Alergologie de la Berlin (1968); Conferința Națională de Alergie din București (1970); Congresul European de Alergologie de la Marsilia (1971). A fost membru al Societății Internaționale de Medicină Internă; Vicepreședinte al Societății de Alergologie al RSR; membru în Comitetul Secției de Medicină Internă a USSM din RSR; membru în Comisia Sanitară

Superioară a Ministerului Transportului și Telecomunicațiilor din R.S.R.

Distincții și medalii obținute:

Evidențiat în munca medico-sanitară (1954; 1955); Ordinul Steaua Republicii Socialiste România (1972).

S-a stins din viață la 14 septembrie 1989.

Lucrări publicate:

- *Manual de medicină internă*. Sub redacția acad. N. Gh. Lupu. - București: Editura Didactică și Pedagogică, 1957.
- *Manual de medicină internă*. Sub redacția acad. I. Moga. - București: Editura Didactică și Pedagogică, 1963.
- *Manual de medicină internă*. Sub redacția acad. Brauner. - București: Editura Didactică și Pedagogică, 1965; 1966.
- *Endocarditele bacteriene*. - București: Editura Medicală, 1971. - 314 p.

Referințe:

- *Clujeni ai secolului XX. Dicționar esențial*. - Cluj-Napoca: Casa Cărții de Știință, 200, p. 115.
- *Prof. univ. dr. Aron Faur. Fișă biobibliografică*. - Cluj-Napoca, 1972.
- *Prof. univ. dr. Aron Faur*. - Cluj-Napoca, 2000. - (Multigr.).
- Marin, Faur. *Prof. dr. doc. Aron Faur* - În: Tribuna - nr. 43, 1994, p.8.

FAZAKAS, TIBERIU

(n. 1946) - grafician

Născut la 17 aprilie 1946, în Satul Nou, județul Brașov. Absolvent al Facultății de Arte Plastice din Cluj-Napoca (1968) și al Institutului de Arte Plastice „Nicolae Grigorescu” București (1982). Membru al Uniunii Artiștilor Plastici din România (din 1981). În 1968, s-a stabilit ca profesor de desen în Hunedoara. Din 1975, participă la expoziții județene, interjudețene și internaționale.

Expoziții interjudețene:

Craiova și Deva (1981, 1982); Arad (1987, 1991, 1993);

Expoziții republicane:

București (1977, 1978); Expoziția Filialei „Căminul Artei” București (1978, 1984); Salonul Național de Grafică, Sala Dalles, București (1978, 1979, 1980,

1985, 1988, 1989); Reșița (1997, 1998); Arras (Franța) (1994).

Expoziții personale:

Deva - Galeria Fondului Plastic; Hunedoara - Casa de Cultură; Cluj-Napoca - Sala Radio-Televiziunii (1976); Brașov - Sala Victoria; Sf. Gheorghe - Muzeul Județean; Tg. Secuiesc - Muzeul orășenesc (1977); Hunedoara - Casa de Cultură; București - Casa de cultură „Petöfi Sándor” (1978); Deva - Galeria Fondului Plastic; Cluj-Napoca - Redacția „Kórunk” (1980); Hunedoara - Casa de Cultură (1984); Deva - Galeria Fondului Plastic (1985); Orăștie - Muzeul orășenesc; Brașov - Redacția „Brassói Lapok”; Tg. Secuiesc - Clubul tineretului (1986); Hunedoara - Casa de Cultură; Târgu-Mureș - Redacția „Új Élet” (1987, 1988); Deva - Galeria de Artă Deva (1989); Ungaria - Celldomölk, Sárvár, Szombathely (1990); Ungaria - Pécs (1993); Finlanda - Expoziția de artă românească și internațională - Helsinki - Hyvinkää (1981); Debrecen (Ungaria) (1994); Hunedoara (1996).

Tabere de creație:

Deva (1981), Sarmizegetusa (1984); Hejce (Ungaria) (1992), Lăzarea (1993), Hortobágy; (Ungaria, 1993); Hejce; Tállyak, Encs (Ungaria, 1995); Cluj-Napoca; Târgu-Mureș (1998, 1998); Covasna (2000).

Lucrări aflate în colecții de artă de stat și particulare din țară și străinătate:

Ungaria, Germania, Franța, Italia, Finlanda, Japonia, Olanda, SUA, Anglia ș.a.

Referințe:

- Ciobanu, Radu. *Tiberiu Fazakas. Grafică*. În: Arhipelag, nr. 1- 2, 2001, p. 82-83.
- Expoziție Aniversară. *Tiberiu Fazakas la 55 de ani*. - În: Cuvântul liber.- 12, nr. 2882, 10 aprilie 2001, p.1.
- *Fazakas, Tibor. Hortobágyi Alkotótábor '94:* (Catalog), 1994.
- Pândaru, Mariana. *Tiberiu Fazakas la 50 de ani*. - În: Constelația Dragonului. - 2, nr. 7, mai 1996, p. 15.

FĂRCAȘU, FELICIAN

(1920-1977) - *solist de muzică populară*

Născut la 29 noiembrie, în 1920, la Sebeș, județul Alba. A urmat școala primară și gimnaziul din Sebeș, liceul la Orăștie, apoi Academia Teologică din Sibiu (1939-1943). Fiind înzestrat cu un talent muzical deosebit și cu o voce amplă de bas profund, după o scurtă carieră ca diacon, la Catedrala Ortodoxă din Deva, s-a dedicat activității culturale, mai ales ca interpret și culegător al cântecelor populare românești. Între 1948-1954, a fost fondator, apoi instructor și solist al formațiilor artistice de amatori, de la Clubul Sindicatelor din Deva. În această perioadă a fost remarcat de profesorul etnolog Hari Brauner și de compozitorul Laurențiu Profeta, care l-au recomandat Radiodifuziunii Române, unde a cântat și imprimat 30 de piese folclorice (1951). După 1952, în colaborare cu formații profesionale, alături de N. Stroe, Alexandru Grozuță, Rodica Bujor, Zizi Șerban și alții, apoi cu orchestrele filarmonicilor din Arad, Sibiu, Cluj, Brașov, Oradea, Bacău și ansamblurile din Deva, Baia Mare, Cluj, Arad, Timișoara, Caransebeș, a făcut numeroase turnee în țară și peste hotare: Polonia, Iugoslavia, U.R.S.S., Italia, figurând drept cap de afiș. A imprimat șapte discuri, cuprinzând doar o parte din cele 260 de piese din repertoriul său.

A murit în 1977, părăsind această lume ca un adevărat artist luptător, pe scenă, într-un concert la Curtea de Argeș, la doar 57 de ani. Este înmormântat la Deva.

Referințe:

- Ignat, Monica. *Felician Fărcașu - un mare cântăreț al Ardealului trecut pe nedrept în uitare*. - În: Monitorul de Alba. 2, nr. 282, 30 nov. 1999, p. 16.
- *Sebeș - 750 de ani de atestare documentară: (1245-1995). Omagiu orașului și oamenilor săi. Vârstele orașului*. Redactor coordonator: dr. Radu Cărpinișanu. - Sebeș: Consiliul Local Sebeș, Fundația „Lucian Blaga”, 1995, p.129-130.

FEIER, CECILIA GABRIELA

(n.1956) - *poetă, inginer*

S-a născut în 1956, în Petroșani. Absolventă a Institutului de Mine Petroșani, Facultatea de Mașini și Instalații Miniere (1981). A debutat în anul 1996, în ziarul „Matinal”, cu un acrostih dedicat maestrului Ludovic Bacs. Formația tehnică a poetei și-a pus amprenta în mod fericit asupra poeziilor sale, scurte și tăiate ca niște sentințe.

Colaborări:

„Provincia Corvina”, „Vrerea”, „Art panorama”, „Matinal”, „Curierul Văii Jiului”, „Jurnalul Văii Jiului”, „Poștașul” (Caracal), „Graiul Maramureșului” (Baia Mare), „Ortodoxia maramureșeană”, „Ardealul literar și artistic”, „Vatra”, „Curierul Primăriei Cluj-Napoca”, „Semne”, „Cronica”, „Cuget liber”.

Lucrări publicate:

- *Ecou de gând*. - București, 1997. (Editat de „Prietenii cărții”).
- *Universul meu*. - Blaj: Editura Eventus, 1997.
- *Ștanțele eului*. Versuri - Petroșani: Media Print, 2001 - 68 p.

Referințe:

- *Lasca, Ioan; Velica, Ioan; Boboc, Marian. Dicționarul scriitorilor din Vale. (A-Z)*. Petroșani: Editura Matinal, Cameleonul, 1999, p. 115-116.
- *Un ecou de ecou* - În: Ștanțele eului - Petroșani: Media Print, 200, p. 4-7.

FEKETE, IOSIF

(1903-1979) - *sculptor*

Pseudonim: Negrulea

Născut la 15 iulie 1903, în Hunedoara. Absolvent al Academiei de Arte Frumoase din București, (1927) ca elev al lui Dimitrie Paciurea. Debutează, în 1925, la Saloanele Oficiale de Artă. Participă la manifestări similare, la expoziția „Tinerimii artistice” (1934-1940), la anuale de stat, saloane de artă decorativă, Bienala de la Veneția (1956).

Călătorii de studii:

Iugoslavia (1942), Bulgaria și Spania (1943), R.D.G. (1962).

Expoziții personale în țară și străinătate:

București (1936-1937; 1946-1965), Budapesta (1942-1943). În 1937, realizează la Alba Iulia monumentul „Horia, Cloșca și Crișan”. Între 1928-1929, lucrează la Monumentul Aviatorilor din București, al cărui autor formal este Lidia Kotzebue. Ridică numeroase monumente: în memoria căpitanului Dumitru Hubert (1935), la cimitirul Belu, al scriitorului Alexandru Sahia, la Mănăstirea, din județul Ilfov, compoziția „Don Quijote” (1935), basorelieful „Oțelarii” (1960), „Ciucurencu” (1936), „Mark Twain” (1963); „Brâncuși” (1966), „Nicolae Bălcescu”, „George Enescu”, „Ady Endre”. Are lucrări în muzee și colecții din: București, Târgu Mureș, Oradea, Galați, Budapesta etc. A obținut numeroase

premierii la saloanele oficiale în anii 1920, 1931, 1932, 1935 și la Salonul de Arhitectură din anul 1932. A primit premiul de Stat, în 1952.

A decedat la 12 octombrie 1979, la Băile Felix, Oradea.

Referințe:

- Barbosa, Octavian. *Dicționarul artiștilor contemporani*. - București: Editura Meridiane, 1976, p. 180.
- Cebuc, A.; Florea, V; Lăptoiu, N. *Enciclopedia artiștilor români contemporani*. vol. 4 - București; Editura Arc 2000, 2001, p. 64.
- Prut, Constantin. *Dicționar de artă modernă*. - București: Editura Albatros, 1982, p. 146.
- Țoca, Mircea. *Iosif Fekete*. - București: Editura Meridiane, 1970.

FEKETE, ISTVAN DANIEL

(1907-1977) - *arhitect*

Născut la 3 august 1907, în Hunedoara. Studiază la Școala Superioară de Arhitectură din București, perfecționându-se în birourile lui D.G. Galin și A. Monda. Arhitect de orientare funcționalistă. Activitate în România, Ungaria și Belgia. Unul din marii specialiști europeni în construcții sanitare. Lucrează la București (1934-1940) și Budapesta (1940-1949).

Lucrări realizate:

Școala și internatul, pentru 150 de infirmieri, București; Spitalul TBC, Moroeni, județul Dâmbovița; spitalele din Dobrița, județul Gorj; Marila, județul Caraș - Severin; Turda județul Cluj; Vorniceni, județul Botoșani, Balcic, Bugaz. (în colaborare cu A. Viecești). Realizează la Budapesta (cu o echipă de colaboratori): Biserica din Balatonalmadi; Spitalul din Novi-Sad (Iugoslavia); pavilioanele Ungariei la Târgurile de Mostre din Budapesta (1941), Milano (1942-1943), Leipzig (1942), Bratislava (1942), Barcelona (1943), Plovdiv (1944), Izmir (1947);

Lucrări principale:

Spitalul din Cegléd; Spitalul din Salgotarján; Policlinica Circumscripției III - Budapesta; Sanatoriile: El Haseke și Deir Ez-Zor - Siria (1949-1965); Colaborator cu M.Hosdain la Charleroi - Belgia, realizând printre altele: spitalele din Tournoi, Marchienne-au-Pont și Gand (1965-1969). Realizează împreună cu N. Montois, spitalele din Liège, Gosselies și Schaerbeek - Bruxelles (1965-1975).

S-a stins din viață la 28 septembrie 1977, la Bruxelles.

Lucrări publicate:

- *Norme de proiectare pentru spitale și policlinici* (1958);
- *Spitalul* (1964);
- *Tratamente gradate* (1964);
- *Structura și dezvoltarea spitalicească în Ungaria* (1972).

Referințe:

- Constantin, Paul. *Dicționar universal al arhitecților*. - București: Editura Științifică și Enciclopedică, 1986, p. 108.

FELEA, ILARION

(1903-1961) - *profesor, doctor în teologie*

Născut la 21 martie 1903, în Valea Bradului, județul Hunedoara. Studii secundare la Liceul „Avram Iancu” din Brad (1914-1918) și Liceul „Moise Nicoară” din Arad (1918-1922). A absolvit Academia Teologică Andreiană din Sibiu (1922-1926), cu examen de licență (1932) și doctorat (1939), la Facultatea de Teologie din București. A urmat și Facultatea de Litere și Filosofie din Cluj, (promoția 1929). A fost preot în Valea Brad (1927-1930), în Arad-Șega (1930-1939), unde a ridicat o biserică parohială; apoi la catedrala din Arad (1939-1958). Profesor de dogmatică și apologetică la Academia Teologică din Cluj (1937-1938) și la cea din Arad (1938-1948), rector (1947-1948), iconom stavrofor (1947); Redactor al revistelor „Biserica și Școala” (1939-1945) și „Calea Mântuirii” (5 sept. 1943 - 3 iun. 1945; 1 ian. - 22 dec. 1946) din Arad.

În timpul regimului comunist, a fost arestat și deținut în perioadele 6 ian. 1949 - 5 ian. 1950, sept. 1958 - 18 sept. 1961, condamnat la 20 de ani de muncă silnică, sub pretextul de „uneltire contra ordinii sociale” și la 20 de ani temniță grea, pentru „activitate intensă contra clasei muncitoare și a mișcării revoluționare”. I-au rămas în manuscris șase volume de studii, articole și predici.

A murit la 18 septembrie 1961, la închisoarea de la Aiud.

Colaborări:

„Telegraful Român”, „Revista Teologică” (Sibiu), „Biserica și Școala”, „Calea Mântuirii”, „Duh și Adevăr” etc.

Lucrări publicate:

- *Convertirea creștină*. - Sibiu, 1935. -104 p.
- *Critica ereziei baptiste*. - Sibiu, 1937.-94 p.
- *Dumnezeu și sufletul în poezia română contemporană*. - Cluj, 1937. - 114 p.
- *Pocăința. Studiu de documentare teologică și psihologică*. - Sibiu, 1939. VIII + 443 p. (Teză de doctorat).
- *Teologie și preoție*. - Arad, 1939.
- *Paisie și paisianismul*. - Cluj, 1940. - 51 p.
- *Catehism creștin - ortodox*. - Arad, 1940. 111 p. - (Alte ediții în 1946, 1957, 1958).
- *Duhul adevărului*. Predici. - Arad. Ediția I, 1942; Ediția a 2-a, 1943. - 565 p. (Premiată de Academia Română).
- *Religia iubirii*. Predici apologetice. - Arad, 1946. - 568 p.
- *Sfintele Taine*. - Sibiu, 1947. - 189 p.
- *Mântuirea*. - Arad, 1947. - 61 p.
- *Religia culturii*. - Arad, 1994. - 367 p.

Referințe:

- Clujeni ai Secolului 20 . Dicționar esențial - Cluj-Napoca: Casa Cărții de Știință, 2000, p. 116.
- Păcurariu, Mircea. *Dicționarul teologilor români*. - București: Editura Uni-vers Enciclopedic, 1996, p. 167, 168.
- *Religia culturii*. - Arad, 1994, p. 355-362.

FERENCZI, ISTVÁN MIHÁLY

(1921-2000) - *istoric al antichității, arheolog, doctor în istorie*

Născut la 21 aprilie 1921, în municipiul Cluj. Studii secundare și universitare în orașul natal. Și-a luat doctoratul în istorie, în anul 1949. Asistent (din 1948), lector (din 1951) și conferențiar (din 1957) la Facultatea de Istorie a Universității din Cluj. Din 1963, este șef de secție la Muzeul de Istorie a Transilvaniei din Cluj. Este un cunoscut istoric al antichității. A publicat studii privind limesul dacic și prezența sciților în Transilvania, topografia arheologică din punct de vedere metodologic și aplicativ.

S-a stins din viață în iunie 2000, la Cluj-Napoca.

Lucrări publicate:

- Cetăți și așezări dacice în sud - vestul Transilvaniei - Cluj, 1969.

- Micia. Grupul de cuptoare romane pentru ars ceramică. - Deva, 1970. - 114 p. - (în colaborare).
- Observații cu privire la sistemul și caracterul așa-zisului „Limes Dacicus”. În: Acta Musei Napocensis. - 5, 1968, p. 75-98.
- Contribuții la problema limesului de vest al Daciei. - În: Acta Musei Napocensis. - 9, 1972, p. 387-412 ; 10, 1973, p. 545-568.
- Cercetări și rezumate noi pe limesul Daciei intracarpatică. - În: Apulum. - 11, 1973, p. 191-222.

Referințe:

- *Enciclopedia istoriografiei românești*. București: Editura Științifică și Enciclopedică, 1978, p. 142.

FERENCZI, SÁNDOR I.

(1894-1945) - *doctor în istorie, numismat, arheolog*

Născut la 1 octombrie 1894, la Zlatna. Studii secundare la Orăștie, (1912), universitare la Cluj (1920). Și-a luat doctoratul în istorie în anul 1937. Preparador și apoi asistent la Universitatea din Cluj. A efectuat cercetări în domeniul istoriei artelor și culturii, arheologie, numismatică, heraldică. Din 1924, a participat la săpăturile arheologice în regiunea complexului de cetăți dacice, din Munții Sebeșului, apoi, la cererea lui Vasile Pârvan, a efectuat recunoașteri în bazinul hidrografic al Pârâului Negru și în bazinul Ciucului.

S-a stins din viață în iunie 1945.

Lucrări publicate:

- *Cetăți antice în județul Ciuc*. - În: Anuarul Comisiunii Monumentelor Istorice, Secția pentru Transilvania, IV, 1932-1938, p. 235-352.
- *Die Bauperiode der Burgkirche der Brasovia - Burg auf der Zinne bei Kronstadt*. - În: Siebenbürgische Vierteljahresschrift. - 58, 1935, p. 75-99.
- *War Siebenbürgen in der Kunst ein ganz verschlossenes Land und konservativ bis aufs ausserste ? Das Altar des Bonnesdorfer Altares*. - În: Siebenbürgische Vierteljahresschrift. - 58, 1935, p.169-183.
- *Azenleni rovalifrasos felirat*, 1936
- *Sind die bessarabischen und moldavischen Trajanswalle bulgarisch Turkischen Ursprungs*. - În: Siebenbürgische Vierteljahresschrift. - 59, 1936, p. 257-276.
- *Relieful de la Grădiștea Muncelului păstrat în muzeul din Deva*. - În: Sargetia, I,1937, p. 111-152.

- *Der Firtoscher Fund byzantinischer Gold Tänzen.* - În: Siebenbürgische Vierteljahresschrift. - 62, 1939, p. 59-79.
- *Așezările dacice din munții Orăștiei, 1951* (în colab).

Referințe:

- *Clujeni ai secolului 20. Dicționar esențial* - Cluj-Napoca. Casa Cărții de Știință, 2000, p. 116.
- *Enciclopedia istoriografiei românești.* București: Editura Științifică și Enciclopedică, 1978, p. 142.

FILIMON, TRAIAN

(n.1933) - poet

Născut la 12 august 1933, în comuna Ceru-Băcăinți, județul Alba (pe atunci județul Hunedoara). Studii secundare (1941-1948). Debută la Deva, în ziarul „Drumul socialismului” (1953). Redactor al ziarului „Drumul socialismului” din Deva (1954-1955). Lucrează la Întreprinderea Cinematografică Deva (1957-1972). În anul 1972, s-a pensionat de boală. Debut editorial, cu volumul „Curcubeu în decembrie”, la Editura Militară, în anul 1978. A publicat poezii în numeroase culegeri și antologii literare. În anul 1992, înființează Editura „Eresmon” din Deva.

Colaborări:

„Luceafărul”, „România literară”, „Tribuna”, „Transilvania”, „Orizont”, „Vatra”, „Familia”, „Scânteia tineretului”, „Munca”, „Drumul socialismului”, „Unirea” (Alba Iulia), „Steagul roșu”, „Făclia”, „Cuvântul liber” etc.

Lucrări publicate:

- *Curcubeu în decembrie.* Versuri. Cuvânt înainte de Valeriu Râpeanu. - București: Editura Militară, 1978. - 71 p.
- *Erese.* - Deva: Editura Eresmon, 1992.-128 p.

Lucrări publicate în antologii:

„Flori de foc” (Deva, 1958); „Am crescut cu tine, Hunedoară” (Deva, 1960); „Tinerete fără bătrânețe” (Deva, 1961); „Încredere” (Deva, 1964); „100 de poeți” (București, 1967); „Inscripții” (Deva, 1967); „Pași prin vreme” (Deva, 1968); „Coloane” (Deva, 1970); „Dăruire” (Deva, 1973); „Anotimp hunedorean” (Deva, 1974); „Caiet de poezie 1973” (București, 1974); „Cântecul adâncului” (Deva, 1975); „Caietul debutanților 1975” (București, 1976); „Sub tâmpla stemei” (Deva, 1977); „Acorduri la vârstele țării” (Deva, 1978); „Ritmuri 25” (Deva,

1979); „Flori pentru mama” (Deva, 1997); „Antologia copilăriei” (Deva, 1998).

Referințe:

- Bodea, Minel. *Traian Filimon. „Erese”.* În: Cuvântul liber. - 4, nr.729, 16 oct.1992, p.2.
- *Traian Filimon la 60 de ani.* Biobibliografie. - Deva: Biblioteca Județeană Deva, 1993. - 17 p.
- Ionașcu, Dumitru Dem. *Medalion Traian Filimon.* - În: Ritmuri hunedorene. - nr.8, 1978.
- Pavel, Gheorghe. *Poetul nostru.* - În: Drumul socialismului, nr. 5624, 9 feb. 1973.
- Ponta, Lilia. *Traian Filimon, un poet prea puțin cunoscut.* - În: Unirea. - 5, nr. 780, 9 dec. 1992, p.5.
- Scorobete, Miron. *Traian Filimon. „Curcubeu în decembrie”.* - În: Tribuna. 34, 24 aug. 1978.
- *Strângeri de mână.* (Cenaclul „Ritmuri” Deva urează „La mulți ani !” poetului Traian Filimon la cei 20 de ani de activitate literară). - În: Drumul socialismului. - 25, nr. 5888, 15 dec. 1973, p.2.
- Ulici, Laurențiu. *„Curcubeu în decembrie” de Traian Filimon.* - În România literară, nr. 31, 3 aug. 1978.

FILIP, MORE DIN CIULA

(1470-1526) - cărturar umanist

Născut în jurul anului 1470, în satul Ciula, din Țara Hațegului, fiind al șaselea din cei opt copii ai nobilului român Vlad din Ciula. Familia Ciula, menționată documentar, pentru prima dată, în anul 1404, se număra printre puternicele familii cneziale românești, din această străveche formațiune politico-administrativă, Țara Hațegului. Acest nume - More - purtat de Filip și de frații săi, Gheorghe, Mihai, Ioan și în unele documente, de Ladislau, era destul de răspândit la sfârșitul secolului al XV-lea și începutul secolului al XVI-lea, și era purtat exclusiv de români, îndeosebi de cei angajați cu leafă, în oastea regelui Matei Corvin. Pentru etimologia cuvântului, încă incertă, ar putea fi luat în considerare, vechiul apelativ românesc „mare”, deformat într-un mediu lingvistic străin. Rămas orfan de tată în 1480, a fost crescut de frații săi, în principal de Ladislau, la acea dată, ban de Bosnia. În documente este amintit pentru prima dată în 24 februarie 1489, ca stăpân al moșiei Șirioara, din comitatul Dăbâca. Într-un alt act din 17 mai 1496, e menționat și ca stăpân al moșiilor Mărgăul Mare și Mărgăul Mic din comitatul Cluj. Studiază la Universitatea din Bologna unde dobândește o solidă

formație spirituală umanistă. A fost elev al lui Filip Beroaldus cel Bătrân (1453-1505), studiind cu asiduitate retorica, latina, operele lui Claudius și Plinius. A frecventat și alte centre universitare din Italia: Ferrara, Veneția și probabil Roma. A legat prietenii cu personalități distinse ale timpului, între care Aldus Manutius din Veneția, celebrul tipograf și editor venețian, Rafael Regius, profesor la Padova, care și-au exprimat prețuirea pentru înzestratul fiu al lui Vlad din Ciula, dedicându-i diferite ediții de autori clasici sau contemporani. Revine în Ungaria, în primăvara anului 1500, deținând diferite dregătorii: secretar regal, mareșal al curții, prepozit de Agria, apoi de Pécs (1520), iar patru ani mai târziu, este episcop, demnitate pe care o va păstra până la sfârșitul vieții, în anul 1526. Legăturile lui cu Transilvania natală s-au menținut, nu numai prin amintirea originii în distincția nobiliară de „Ciula”, ci și prin preocupările epigrafice sugerate de ruinele Ulpiei Traiana Sarmizegetusa, din vecinătatea localității natale și prin vizite directe, ca aceea din 1520, când a trecut prin Sibiu și Gilău. A întreținut relații strânse cu umaniști ardeleni, precum Ioan Mezerzius, Iacob Pise și Nicolaus Olahus. A fost și un distins diplomat, sol la Veneția, timp de peste două decenii (1505-1525), trimis în repetate rânduri pentru rezolvarea unor dispute în regiunea dalmată, remarcându-se prin deosebitele sale calități intelectuale și oratorice. A servit deseori cauza luptei antiotomane, ultima sa misiune diplomatică, întreprinsă în 1526, fiind destinată tot obținerii de ajutoare împotriva primejdiei otomane.

A căzut în lupta cu turcii de la Mohács, la 29 august 1526.

Referințe:

- Căndea, Virgil. *Rațiunea dominantă*. Cluj-Napoca, 1977.
- Drăgan, Ion. *Un cărturar umanist ignorat: Filip More din Ciula*. - În: Magazin Istoric.- 25, nr. 8, aug. 1991, p. 56-58.
- Jako, Sigismund. *Philobiblon transilvan*. București, 1977.

FIRCZAK, GHEORGHE

(n. 1955) - muzeograf, doctor în istoria culturii, deputat.

Născut la 10 iunie 1955, în orașul Lupeni, județul Hunedoara. A urmat cursurile Liceului Nr. 2 din Deva. Absolvent al Universității „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca, Facultatea de Istorie și Filosofie (1982). A funcționat ca pedagog la Liceul de Construcții Deva (1976-1979). După terminarea facultății, a fost profesor la Petrila (1983-1984), muzeograf la Muzeul de Arheologie Sarmizegetusa (1984-1989). Din 1989, este muzeograf, șeful Secției de Relații cu Publicul și Management Muzeal, la Muzeul Civilizației Dacice și Romane din Deva. A absolvit cursul de specializare postuniversitară (bazele muzeologiei) (1990). Doctor în istoria culturii la Universitatea „Babeș-Bolyai”, din Cluj-Napoca, coordonator prof. univ. Camil Mureșan, cu teza: „Interferențe, convergențe, divergențe culturale româno-maghiare în Epoca Luminilor” (1999).

Din anul 2000, este deputat în Parlamentul României. Vicepreședinte al „Asociației Luptătorilor din Decembrie '89” (1990); președinte al Uniunii culturale a rutenilor din România (2000). A participat cu comunicări la simpozioane științifice, sesiuni de comunicări la: Deva, Alba-Iulia, Hațeg, Timișoara, Târgoviște, Sibiu, Cluj-Napoca, Zalău, Baia Mare, Bacău, Gurasada, Hunedoara, Turnu Severin. A organizat singur și în colaborare zece expoziții privind rezultatele săpăturilor arheologice de la Ulpia Traiana Sarmizegetusa și expoziția „Presa hunedoreană aniversară”. Membru în colegiul de redacție al anuarului „Sargetia”; realizează în colaborare „Agenda culturală a Muzeului Județean Deva” (1996-1998). Președinte al Societății de Istorie și Retrologie Agrară, Filiala Hunedoara - Deva. Specializat în istoria culturii, a relațiilor culturale româno-maghiare în Epoca Luminilor, autor a numeroase studii și articole în periodice de specialitate. A coordonat editarea mai multor volume de istoria culturii, de istorie și retrologie agrară.

Colaborări:

„Expres”, „Călăuza”, „Națiunea română”, „Sargetia”, „Restituiri”, „Ziridava”, „Historia Magistra Vitae” etc.

Lucrări publicate și redactate:

- Al XII-lea Simpozion Național de Istorie și Retrologie Agrară a României - Deva, 1993. - Deva, 1993.
- Acta Musei Devensis. Historia Magistra Vitae. In memoriam George Barițiu: 1893-1993. - Deva, 1993.

- Acta Musei Devensis. Historia Magistra Vitae. In memoriam Ovid Densusianu: 1873-1938. - Deva, 1994. - 53 p.
- Acta Musei Devensis. Historia Magistra Vitae. Epoca luminilor. Cultură și civilizație românească. - Vol. 3, 1996. (în colaborare cu Maria Basarab).
- Caiet metodologic. Lucrările Colocviului Național de Pedologie Muzeală - Suceava, 1995. Coordonatori Doina Pungă, Adriana Rusu Pescaru, Gheorghe Firczak. - Deva, 1996.
- Epoca Luminilor. Cultură și civilizație română. - Deva; 1996 - 184 p. (în colaborare cu Maria Basarab).
- Hunedoara. O cronică a revoluției române din 1989. - Deva, 1999. - 58 p. - (în colaborare cu Mihai Rudeanu).
- Interferențe convergente și divergențe culturale româno-maghiare în Epoca Luminilor - Deva: Călăuza, 2000- 296 p.
- Rutenii / Rusinii, un popor pe nedrept uitat. Compendiu istorico-geografic. - Deva, 2002. - 34 p.

Articole din periodice:

- *Aspecte ale iluminismului maghiar din Transilvania.* - În: Sargetia, vol. 21-24, 1988-1991, p. 753-774.
- *Societatea de Istorie și Arheologie a Comitatului Hunedoara.* Primii ani de activitate. - În: Sargetia, vol. 21-24, 1988-1991, p. 823-837.
- *Constituirea fondului documentar și de bibliotecă al Societății de Istorie.* - În: Vechi tipărituri și manuscrise. Bibliofilia azi. Culegere de rezumate. - Brașov, 2-4 oct. 1992, p. 51-52.
- *Origini și obiective în concepția istorică a lui George Barițiu.* - În: Historia Magistra Vitae, nr. 1, 1993, p. 9-11.
- *Ovid Densusianu. Contribuții la istoria iluminismului.* - În: Historia Magistra Vitae, nr.2, 1994, p. 19-29.
- *Mișcarea memorandistă reflectată în coloanele ziarului „Huniad”.* - În: Ziridava, vol.18, 1993, p. 195-199. - (în colaborare cu Adela Herban).
- *Bibliografia Anuarului Societății de Istorie și Arheologie a Comitatului Hunedoara.* În: Sargetia. - vol.25, 1992-1994, p. 911-940. - (în colaborare cu Rodica Andruș).
- *Din activitatea Camerei Agricole a Județului Hunedoara.* - În: Al XIV-lea Simpozion Național de Istorie și Retrologie al României. - Bacău, 23-27 aug. 1994, p. 245-246.
- *Din viață și activitatea lui Gyarmathi Samuel, iluminist transilvănean.* - În: Sargetia. - Vol. 26, Partea I, 1995-1996, p. 593.
- *Societatea de Istorie și Arheologie a Comitatului Hunedoara.* Primii ani de activitate. (1880-1881). - În: Sargetia, vol. 26, nr. 2, 1995-1996, p. 115-182.
- *Considerații privind reflectarea obiectivelor revoluției de la 1848-1849 în satul transilvănean.* - În: Acta Musei Poralissensis, vol. 24, 1998, p. 57-60.

Referințe:

- Lazăr, Ioachim. *Cronica activității științifice a Muzeului Județean Hunedoara* - Deva pe anii 1990-1992. - În: Sargetia, vol. 21-24, 1988-1991, p. 911-929.
- Lazăr, Ioachim. *Cronica activității științifice a Muzeului Civilizației Dacice și Romane Deva pe anii 1993-1994.* - În: Sargetia. - Vol. 25, 1992-1994, p. 965-980. (Acta Musei Devensis).
- Lazăr, Ioachim. *Cronica activității științifice a Muzeului Civilizației Dacice și Romane Deva pe anii 1995-1996.* - În: Sargetia. - Vol. 26. Partea a 2-a. - Deva 1995-1996, p. 775-792.

FIREZA, GEORGE

(1887-1946) - vicar, doctor în filozofie și teologie

Născut la 18 noiembrie 1887, în Uricani, județul Hunedoara. Studii superioare la Colegiul Propaganda Fide din Roma, unde a obținut diploma de doctor în filozofie și teologie catolică. A fost preot militar în primul război mondial, pe frontul din Italia. Reîntors în țară, a activat în cadrul Episcopiei Greco-Catolice din Lugoj, ca secretar episcopal, consilier (canonic) și vicar general. La 29 septembrie 1931, a intrat în Noviciatul Iezuiților de limbă maghiară, în Satu Mare. În 1932, a fost trimis la casa iezuiților, pentru al doilea noviciat, în Austria. Din 1934-1935, s-a stabilit în comuna Totești, județul Hunedoara, ca paroh greco-catolic. Împreună cu Ștefan Schmidt, de la iezuiții din Satu Mare a înființat Mănăstirea Noviciat a Iezuiților Români. Aici a fost maestru de novici, apoi din 1936, a fost primul superior provincial al iezuiților din România, până în 1942. A publicat 23 de cărți și broșuri cu conținut religios (lucrări originale și traduceri din limbi străine, mai ales din italiană, latină, germană și maghiară). La mănăstirea din Totești, a inaugurat două pelerinaje anuale la care au luat parte episcopul greco-catolic din Lugoj și un mare număr de credincioși din Valea Hațegului și Valea Jiului.

A murit la Cluj, la 30 aprilie 1946, la 59 de ani. Este înmormântat la Uricani - Câmpul lui Neag.

Lucrări publicate:

- Apologetica religiunii creștine.
- Ora de adorație petrecută înaintea lui Isus din Sf. Eucharistie. - Lugoj, 1922.
- Biserica sobornicească. Ce mărturisește ea despre Papa ?
- Armele credinței. Manualul românului creștin în apărarea credinței sale strămoșești.
- Pâinea celor mici. Elemente de catehism și rugăciuni pentru copii. - Ediția a 2-a. Lugoj.
- Maria. Modelul fecioarelor creștine. Lugoj, 1928.
- Calea Crucii. Instrucții și meditații. Ediția a 2-a.
- Viața Preacuratei Fecioare Maria, prelucrată după mai mulți autori pentru folosul poporului român. - Lugoj, 1925.
- Viața Sfintei Varvara culeasă din mai multe izvoare. - Lugoj, 1928.
- Minunile lui Isus explicate în cuvântări de Dr. I. Schaffer. - Lugoj, 1929.
- Viața Sf. Nicolae. - Lugoj, 1931.
- Poarta cerului. Predici . Traducere din limba italiană. - Oradea, 1938.

Referințe:

- Puni, Emil. *Pr. George Fireza*. Fișă biobibliografică. - Deva, 2000.

FISCUȚI, ALEXANDRU

(?-1789) - vicar al Hațegului

Născut în comuna Fiscuț, județul Cluj. Studii teologice la Viena. După terminarea studiilor, a lucrat în Cancelaria Episcopală din Blaj, apoi a fost trimis la Sibiu „pentru studierea noului metod normal”. După absolvirea cursului, a fost numit „Magister Scholae Normalis” (1779). Este paroh al Reghinului și protopop la Bistrița (1780). Între 1784-1787, este rector al Seminarului din Blaj, iar în 1787, este numit vicar al Hațegului, dregătorie în care a activat un an.

S-a stins din viață în anul 1789.

Referințe:

- Comșa, Nicolae; Seiceanu, Teodor. *Dascălii Blajului (1754-1948)*. - București: Editura Demiurg, 1994, p. 34.
- Radu, Iacob. *Istoria vicariatului greco-catolic al Hațegului*. - Lugoj, 1913, p. 117.

FLOCA, OCTAVIAN I.

(1904-1983) - doctor docent în filosofie, istoric, arheolog, numismat

Născut la 23 martie 1904, în satul Zlagna, comuna Bârgăniș, județul Sibiu. Studii liceale la Dumbrăveni. Urmează Facultatea de Litere și Filosofie a Universității din Cluj, Secția de Filologie Clasică, având ca profesori pe D.M. Teodorescu, E. Panaitescu, I. Lupaș. După absolvirea facultății, în anul 1927, face parte din personalul științific al Institutului de Studii Clasice și al Muzeului Universității din Cluj. În anii 1930-1931, urmează o specializare la Roma, având colegi pe M. Berza, D.M. Pippidi, V. Vătășianu. Întors în țară, își continuă activitatea în cadrul Institutului de Studii Clasice din Cluj, după care se stabilește la Deva, ocupând, aproape trei decenii, funcția de director al Muzeului Județean (1934-1963). Prin cercetările arheologice întreprinse, singur sau în colaborare, cu Institutul de Studii Clasice din Cluj, la Zlatna-Corabia, Cașolț, Hobița, Micia, Ulpia Traiana Sarmizegetusa și cetățile dacice din Munții Orăștiei, a contribuit la îmbogățirea colecției arheologice a Muzeului din Deva. Descoperirile sale din cetatea dacică de la Bănița au adus date noi referitoare la sistemul de apărare al dacilor înainte de cuceririle romane. A avut contribuții însemnate în domeniul numismaticii dacice și a celei romane. În colaborare cu Victor Șuiaga, publică în anul 1936 „Ghidul județului Hunedoara”. În 1937, pune bazele revistei „Sargetia”, cu scopul de a valorifica rezultatele cercetărilor arheologice și a populariza valorosul patrimoniu hunedorean. În 1940, obține titlul de doctor în litere și filosofie, cu teza „Sisteme de înmormântare în Dacia Superioară Romană”. În 1961 obține titlul de doctor docent. Desfășoară o activitate științifică neobosită, materializată prin publicarea a numeroase studii privind perioada daco-romană: „Șantierul arheologic Grădiștea Muncelului”, „Statuile primitive antropomorfe de la Baia de Criș”, „Amfiteatrul militar de la Micia” ș.a. A fost membru al Consiliului Internațional al Muzeelor UNESCO, al Societății de Științe Istorice din România și al Societății Numismatice din România. Distins cu Premiul „Vasile Pârvan” al Academiei Române (1938), cu Premiul de Stat clasa a II-a (1951) și Ordinul Muncii clasa a III-a (1957).

S-a stins din viață la 3 august 1983, la Deva.

Colaborări:

„Apulum”, „Sargetia”, „Acta Musei Napocensis”, „Studii și cercetări de numismatică”, „Studii și cercetări de istorie veche”, „Dacia” etc.

Lucrări publicate:

- Județul Hunedoara, regiunea cu cele mai admirabile și variate aspecte. - Deva, 1940.
- Contribuții la cunoașterea tezaurilor de argint dacice. - București, 1956. - 36 p.
- Regiunea Hunedoara. Ghid turistic, 1957. 570 p. + il. ; 3 h.
- Hunedoara. Ghid turistic al regiunii. București, 1965.
- Hunedoara. Ghid al județului. - Deva, 1969.
- Muzeul Arheologic Samizegetusa. București: Meridiane, 1969. - 46 p. + 25 f., 54 il.

Lucrări în colaborare:

- Ghidul județului Hunedoara. - Deva, 1936. - (Șuiaga, Victor).
- Cetatea Devei. Călăuză istorică și turistică. Deva, 1941. - (Șuiaga, Victor).
- Cetatea Deva. - București: Editura Meridiane, 1965, 64 p. cu ilustr. - (Monumentele patriei noastre). - (Bassa, Beniamin).
- Cetăți dacice din sudul Transilvaniei. București: Editura Meridiane, 1966, p. 23-33.
- Micia. Grupul de cuptoare romane pentru ars ceramică. - Deva, 1970. - 112 p. cu ilustr. + 3 f. pl. - (Ferenczi, Șt.; Marghitan, Liviu).
- Deva. - București: Editura Sport-Turism, 1980. - 79 p. cu plan. + 17 f. pl.

Referințe:

- Andrișoiu, Ioan. *Doctor docent Octavian Floca*. - În: Sargetia. - Vol.14. 1979, p. 9-13.
- Drăgoiescu, Ion I. *Octavian Floca (1904-1983)*. Corespondență inedită. - În: Sargetia, vol. 26, Partea I, 1995-1996, p. 33-38.
- *Enciclopedia istoriografiei românești*. București: Editura Științifică și Enciclopedică, 1978, p. 143, 144.
- Lazăr, Ioachim. *Octavian Floca* (necrolog). - În: Sargetia. - Vol.16-17. Deva, 1984, p.741-742.
- Marghitan, L. *Octavian Floca*. - În: Studii și cercetări de istorie veche și arheologie. 35, nr. 1, 1984, p. 97-98.
- Palamariu, Olimpia. *Dr. Octavian Floca colecționar și pasionat cercetător numismat*. - În: Sargetia, vol.25, 1992-1994, p. 223-225.
- Szekely, Zoltan. *In Memoriam directorului doctor docent Octavian Floca*. - În: Sargetia. - Vol. 26. Partea I. - Deva, 1995-1996, p. 28-31.

FLOREA, C. ALEXANDRU

(n.1940) - *profesor universitar, doctor inginer*

Născut în 18 iulie 1940, la Petrila, județul Hunedoara. Absolvent al Institutului de Mine Petroșani, Facultatea de Electro-mecanică, Specialitatea Electromecanică Minieră (1963). Doctor inginer, în anul 1974, cu teza: „Contribuții privind studiul transferului de energie prin ciocănire, cu aplicații în industria minieră”. Activitate didactică universitară în cadrul Universității Tehnice Petroșani, parcurgând toate gradele didactice, până la cel de profesor universitar, în prezent fiind titularul Catedrelor Tehnologia Construcțiilor de Mașini-Mentenanță și Fiabilitate. A desfășurat o susținută activitate de cercetare în domeniile: tribologie, fabricarea utilajului minier, mentenanță și fiabilitate. Este conducător de doctorate științifice, în Specialitatea Mașini și Instalații Miniere. A publicat numeroase lucrări științifice și studii în reviste de specialitate din țară; a participat la simpozioane și congrese din țară și străinătate. Membru în Consiliul Științific al Asociației Române de Tribologie; președintele Centrului Teritorial de Tensiometrie.

Lucrări publicate:

- *Culegere de probleme de organe de mașini*. - Petroșani: Institutul de Mine Petroșani, 1972.
- *Îndrumar de proiectare organe de mașini*. 2 vol. - Petroșani: Institutul de Mine Petroșani, 1972.
- *Tehnologia fabricării utilajului minier*, 1976.
- *Fiabilitatea utilajului minier*, 1979.
- *Tehnologia întreținerii și reparării utilajului minier*, 1980.
- *Fiabilitatea și protecția muncii*. - Vol. 1. Fiabilitate, 1988.

Referințe:

- Dicționarul specialiștilor un „Who's Who” în știința și tehnica românească. - Vol.1. București: Editura Tehnică, 1996, p.140.

FLOREA, CARMEN

(n.1946) - *profesor universitar, doctor inginer*

S-a născut la Caracal, la 27 august 1946. Absolventă a Institutului de Mine Petroșani, Facultatea Electromecanică, specialitatea Electromecanică Minieră (1969). Și-a luat doctoratul în 1978, cu teza: „Studiul comportării cuțitelor combinelor de înaintări pentru condițiile din Valea Jiului”. Activitate

didactică universitară în cadrul Universității Tehnice Petroșani. În prezent, este profesor la Catedra de Mașini Miniere. Desfășoară activitate de cercetare în domeniile: problematica sculelor miniere, cuțite de combină și capete de sfredel pentru perforaj rotativ și percutant, brazarea pieselor metalice în instalații de curenți de frecvență medie. A publicat numeroase articole științifice în reviste de specialitate, a participat la conferințe și simpozioane științifice pe teme de specialitate. Este membră a Asociației Române de Tribologie.

Lucrări publicate:

- *Îndrumar de proiectare pentru organe de mașini.* - Petroșani: Institutul de Mine Petroșani, 1983.
- *Mecanisme și organe de mașini.* Petroșani: Institutul de Mine Petroșani, 1985.

Referințe:

- Dicționarul specialiștilor un „Who's Who” în știința și tehnica românească. - Vol. 1. București: Editura Tehnică, 1996, p.139.

FLOREA, CORNEL

(n. 1927) - arhitect

Născut în localitatea Fornădia, județul Hunedoara, la 11 mai 1927. Urmează Liceul Industrial din Reșița, promoția 1947. Absolvent al Institutului de Arhitectură „Ion Mincu” din București, în anul 1953. Repartizat ca arhitect proiectant la Direcția de Proiectări M.F.A. București.

În anul 1956, s-a stabilit la Deva, unde a fost angajat la Institutul de Proiectare Hunedoara - Deva.

Între anii 1958-1969, a deținut funcția de arhitect șef al orașului Deva.

Din 1969 a lucrat la Institutul de Proiectare Hunedoara - Deva, până în anul 1992.

Membru al Uniunii Arhitecților București, din anul 1953. Este autorul proiectelor pentru construcția Centrului orașului Deva, proiect premiat de Uniunea Arhitecților din România, în anul 1968; al Centrului Orașului Vulcan, premiat de C.P.C.P. București, 1970; Casa de Cultură din Deva, 1975; Detaliu de sistematizare a zonei centrale (faza a II-a) a orașului Deva. A mai proiectat ansamblul de locuințe la Deva; ansamblul de locuințe la Vulcan; proiectul „Hotel Deva”, 1985. A participat la schimburi de experiență cu arhitecți din Suedia și Uniunea Federației Ruse (1969). Este decorat cu „Ordinul Muncii” și medalia „Tudor Vladimirescu”.

Referințe:

- Arhitect Florea Cornel, *Fișă bibliografică*, Deva, 2001

FLOREAN, LIVIU

(n.1928) - pictor

Născut la 3 februarie 1928, în satul Săcărâmb, comuna Certej, județul Hunedoara. A urmat cursurile Liceului „Decebal” din Deva, promoția 1948. Absolvent al Institutului de Arte Plastice „Ion Andreescu” din Cluj (1954), cu profesorul A. Demian. S-a stabilit la Cluj, unde debutează în anul 1955. Membru al Uniunii Artiștilor Plastici din România. Expoziții personale la Cluj (1956), București (1963). Participă la expoziții colective anuale și de stat. Participă la sintezele anuale, regionale și județene (1955-1985), la expoziția clujenilor la București (1970); la manifestările cu caracter republican la București (1963, 1966, 1969, 1971, 1973, 1977), la nume-roase expoziții festive, comemorative, tematice, organizate la Muzeul Național de Artă din Cluj; la expoziții aniversare precum: „Academia '70”, Cluj-Napoca (1996); „Academia '75”, Cluj-Napoca (2001) ș.a. Publică ilustrații în revista „Tribuna” (1957-1965).

Profesor în învățământul mediu de specialitate până la pensionare (1988). În 1966, primește premiul III al Uniunii Artiștilor Plastici. Lucrează în artă monumentală (mozaic și fresce), evocând figuri eroice din istoria patriei (Horea, Cloșca și Crișan) sau momente caracteristice pentru viața contemporană.

Distins cu premiul III, pictură de către U.A.P. (1965) și „Meritul Cultural” (1968).

Expoziții de grup: București, Cluj-Napoca, Bistrița Năsăud, Zalău, Baia Mare ș.a.

Are **lucrări în colecții** din: România, Germania, Italia, Franța.

Lucrări de artă monumentală:

- Clubul muncitoresc - Cugir, pictură murală, 1959.
- Cantina Complexului Studentesc - Cluj, 1962, mozaic.
- Casa de Cultură - Bistrița, 1964, mozaic.
- Sala Sporturilor - Câmpia Turzii, 1963, panou decorativ mural.
- Casa de Cultură - Năsăud, 1972, mozaic.
- Palatul Administrativ - Bistrița, 1975, vitraliu.
- Casa Radio - Cluj, 1970, mozaic.
- RENEL - Cluj - sala festivă, 1955, mozaic.

Referințe:

- Barbosa, Octavian. *Dicționarul artiștilor plastici români contemporani*. - București: Editura Meridiane, 1976, p. 185-186.
- Cebuc, A.; Florea, V.; Lăptoiu, N. *Enciclopedia artiștilor români contemporani*. vol. 4. București, Editura Arc, 2000, 2001, p. 66.
- *127 artiști plastici clujeni* (catalog). - Cluj-Napoca, 1974
- Toca, Mircea. *Pictori clujeni*. București: 1977, p. 24-25.

FODOR, C. DUMITRU

(n. 1938) - profesor universitar, doctor inginer, cercetător științific

Născut în comuna Cordăreni, județul Botoșani, la 28 noiembrie 1938. Urmează cursurile Liceului „Moise Nicoară” din Arad. Absolvent al Institutului de Mine Petroșani, specialitatea Exploatare Miniere (1961). Și-a luat doctoratul în 1971, cu teza: „Studiul stabilității haldelor de steril din carierele de lignit în condițiile de zăcământ și roci din bazinul minier Rovinari”. Specializări: „Utilizarea izotopilor radioactivi în industrie”, la Universitatea din București și Institutul de Fizică Atomică (1962-1963); „Exploatare miniere subterane și la zi” (1968-1969), la Universitatea din Liège. Stagii de documentare în unități de învățământ, cercetare-proiectare și producție din țară și străinătate, fapt ce i-a permis să cunoască foarte bine în diferite etape, problemele mineritului din România și din alte țări. Parcurge toate gradele didactice în cadrul Institutului de Mine Petroșani până la cel de profesor universitar: prorector (1976-1978); rector (1978-1989); șef al Catedrei de Tehnică Minieră și Geologie (din 1989 până în prezent). Din 1980, este membru și apoi vicepreședinte al colegiului de redacție al „Revistei Minelor”. Din 1990, este conducător de doctorate în specializarea „Mine. Exploatare miniere, subterane și la zi”. Membru corespondent al Academiei de Științe Tehnice (1999) și membru titular al biroului Secției de Geonomie, Mine și Petrol din cadrul acestei instituții. A reprezentat România cu lucrări științifice, la Congresele Mondiale Miniere de la: Istanbul, New Delhi, Belgrad, Beijing, Madrid, Sofia, Acapulco. A desfășurat o bogată activitate de cercetare în domeniile: mecanica rocilor și pământurilor; exploatarea zăcămintelor de substanțe minerale utile în subteran și cariere, exploatarea și valorificarea completă a rocilor ca

materiale de construcții, mecanizarea proceselor de producție în industria minieră; stabilitatea taluzurilor de lucru definitive și de halde. A publicat 25 de tratate în domeniul mineritului, însumând mai mult de 7500 de pagini, peste 100 de articole științifice, singur și în colaborare, în reviste de specialitate, în țară și străinătate: Germania, Italia, Spania, Iugoslavia, Bulgaria, Grecia, Turcia, India, China, Mexic. Are peste 60 de comunicări la sesiuni științifice și congrese miniere interne și internaționale; peste 70 de contracte de cercetare științifică, rezolvate pentru unitățile productive din domeniul mineritului din România. A fost vicepreședinte al Comisiei Inginerilor și Tehnicienilor din județul Hunedoara (1971-1973); membru în Comisia Ministerului Minelor, Petrolului și Geologiei (1970-1992), calitate în care a expertizat singur sau în colectiv studiile întocmite pentru exploatarea zăcămintelor de banatite cuprifere de la Moldova Nouă, andezite cuprifere de la Roșia Poeni, șisturi bituminoase de la Anina, cărbune energetic din bazinele Rovinari, Jieț și Motru; minereuri de fier de la Palazu Mare, minereu de cupru de la Antamina (Peru). Este coautor la un brevet de invenții; președintele Comisiei de Materii Prime din cadrul Colegiului Consultativ pentru Cercetare Aplicativă și Dezvoltare; membru activ în Comitetul Minier Internațional; președintele Comitetului Minier Național Român (din 1998); membru fondator și președinte al Fundației Naționale pentru Reconstrucția și Dezvoltarea Zonelor Miniere; consilier în cadrul Regiei Autonome a Cuprului Deva; membru în consiliul de administrației al Regiei Autonome a Lignitului Tg. Jiu. A primit numeroase distincții: Ordinul Muncii clasa a III-a; Profesor Universitar Evidențiat; premiul M.E.I. pentru rezultate deosebite în activitatea de cercetare științifică, „Opera Omnia” (2001); Ordinul Național pentru Merit în grad de cavaler (2000); premiul Asociației Generale a Inginerilor din România (2001).

Lucrări publicate:

- *Stabilitatea taluzelor în cariere la halde și iazuri*. - București, 1973.
- *Mecanizarea în exploatarea miniere la zi*. București: Editura Tehnică, 1978.
- *Exploatare miniere la zi*. - București: Editura Didactică și Pedagogică, 1980. 614 p. cu fig. și tab.
- *Exploatare miniere la zi*. - București: Editura Tehnică, 1983. - 408 p. - (în colaborare).
- *Manualul inginerului de mine*. - București: Editura Tehnică. - Vol.1, 1984; vol.3, 1986. (în vol.1: Hidrogeologie minieră). - (în colaborare).

- *Tehnologii pentru valorificarea complexă a rocilor ornamentale.* - București: Editura Tehnică, 1986. - 327 p. - (în colaborare cu Robert Schweighoffer).
- *Explozivi minieri și tehnica folosirii lor în cariere.* - Petroșani: Tipografia Universității, 1992.
- *Exploatarea zăcămintelor de substanțe minerale și roci utile prin lucrări la zi.* București: Editura Tehnică. - 2 vol. Vol.1, 1995; Vol.2, 1996.
- *Folosirea explozivilor în industrie.* - Deva: Editura Infomin, 1998.
- *Explozivi industriali.* - Deva: Editura Infomin, 2000.
- *Tehnologii miniere* - Deva: Infomin, 2000. (în colaborare Aron Popa, Septimiu Câmpean)
- *Impactul industriei miniere asupra mediului* - Deva, Infomin, 2001. (în colaborare Boican Gavril).
- *Universitatea din Petroșani, Catedra de Tehnică Minieră și Geologie. 40 de ani de existență. Monografie.* - Deva: Infomin. - 176 p.

Referințe:

- *Dicționarul specialiștilor un „Who's Who” în știința și tehnica românească.* - Vol.1. București: Editura Tehnică, 1996, p.140.

FODOR, IMLING FRIEDA

(n.1928) - *decoratoare, artist plastic*

S-a născut la 10 aprilie 1928, în orașul Petrila, județul Hunedoara. Absolventă a Institutului de Arte Plastice „Ion Andreescu” din Cluj (1953), cu I. Bene, Maria Ciupe și Judith Szentimrey. Debutază în anul 1953, la Festivalul Mondial al Tineretului de la București. Participă la expoziții de artă decorativă în țară și străinătate: Varșovia, SUA, în numeroase orașe europene în cadrul expozițiilor itinerante de tapiserie românească. Lucrează broderie, lino-gravură și tapiserie în diferite tehnici, încercând să încorporeze elementele stilisticii populare unei viziuni moderne.

Referințe:

Barbosa, Octavian. *Dicționarul artiștilor români contemporani.* - București: Editura Meridiane, 1976, p. 188.

FODOR-NAGY, EVA

(n. 1928) - *pictor*

S-a născut la 2 februarie 1928, în municipiul Petroșani, județul Hunedoara. Absolventă a Institutului de Arte Plastice „Ion Andreescu” din Cluj, împreună cu Zoltan Kadar și Gavril Miklossy. Debutază în anul 1953 la Cluj, unde deschide, în 1965, prima expoziție personală. Expune în cadrul unor manifestări de grup, în diferite orașe și la unele anuale de stat. Lucrează pictură și grafică de șevalet. Este preocupată în special, de posibilitățile constructive ale culorii și desenului.

Referințe:

- Barbosa, Octavian. *Dicționarul artiștilor români contemporani.* - București: Editura Meridiane, 1976, p. 188.

FRANZENAU, JOSEF VON

(1802-1862) - *naturalist*

Născut la 4 martie 1802, în localitatea Săcărâmb, județul Hunedoara. Între 1818-1820, a urmat cursurile gimnaziului din Timișoara. Între 1825-1830, se stabilește la Sibiu unde se specializează în domeniul mineritului și silviculturii. Ca inginer practicant, a participat la măsurătorile pădurilor din împrejurimile minelor satului Săcărâmb. În anul 1839, devine inspector general al minelor din Săcărâmb, confirmat oficial în această funcție în 1844. Sub conducerea sa, activitatea minieră din Săcărâmb cunoaște o activitate înfloritoare, reflectată și în viața economico-socială a localității. A fost un pasionat și bun cunoscător al naturii. În primele decenii ale secolului trecut, a alcătuit cea mai mare colecție de fluturi din Transilvania, colecție care cuprindea multe specii interesante, corect preparate și etichetate, dar determinate după modestele posibilități ale acelor timpuri. Lista faunistică a speciilor colectate de el a fost publicată sub semnătura lui Carl Fuss, în 1850, în revista științifică a Societății Ardelene de Științe din Sibiu (*Verhandlungen und Mitteilungen des Siebenbürgischen vereins für Naturwissenschaften zu Hermannstadt*). Deși lucrarea conține multe greșeli de determinare, ea rămâne totuși importantă fiind considerată prima lucrare amplă asupra fluturilor din România. Până la 1852, a colectat cu ajutorul elevilor grupați în cercul numit „Lepidopterologicum consortium”, circa 12.000 exemplare. Ulterior a publicat în paginile aceleși reviste, în anii 1852-1856 și 1859, liste faunistice

asupra speciilor colectate la Săcărâmb precum și în alte localități din Transilvania. După moartea sa, la 14 februarie 1862, colecția de lepidoptere a intrat în patrimoniul Muzeului de Zoologie al universității din Cluj. Catalogul colecției a fost publicat în anii 1868-1871, de către Otto Hermann.

Lucrări publicate:

- *Lepidopterologische Mittheilung.* - În: Verhandlungen und Mittheilungen des Siebenbürgischen vereins für Naturwissenschaften zu Hermannstadt, 3, 1852, p. 181-186
- *Beitrag zur Lepidopterenfauna Siebenbürgens.* - În: Verhandlungen und Mittheilungen des Siebenbürgischen vereins für Naturwissenschaften zu Hermannstadt, 7, 1856, p. 20-21.
- *Lepidopterologische Beitrag.* - În: Verhandlungen und Mittheilungen des Siebenbürgischen vereins für Naturwissenschaften zu Hermannstadt, 10, 1859, p. 25-27.

Referințe:

- Burnaz, Silvia. *Un pasionat lepidopterolog hunedorean: Josef Franzenau.*- În: Bul. Inf. Soc. Lepid. Rom. Cluj - Napoca 3, 1992 p. 31-33.
- Hermann Otto Franzenau Jozsef Emleke. - În: Erdelyi Muzeum - Egylet Evkonyv 4, 1868, p.1-17.
- Popescu Gorj, A Retrospectivă privind cercetările asupra faunei de lepidoptere a județului Hunedoara: În: Sargetia, seria Scientia naturae, vol. 13, 1983, p.125-134.
- Rakosy, L. Istorical lepidopterologiei românești. - În: Bul. Inf. Soc. Lepid. Rom. Cluj, vol. 1 1982, p. 1-6.

prietenie statornică. Are diferite profesii: decorator la Centrul de Librării București (1989); redactor la revistele „Viața Românească”, „Contemporanul”, „Cuvântul” (din 1990); redactor șef și apoi director al Editurii „Alfa”, din cadrul Grupului de Edituri Particulare „Al”. Publică două volume de poezii: „Gramatica morții” și „El Roi”, bine primite de critica literară. Efectuează traduceri din germană, engleză, poloneză. Este membru fondator al English Speak Union, filiala București, în cadrul căreia a beneficiat în 1996, de un stagiul de pregătire la Cambridge pe tema: „Romantismul și poezii lacurilor”. Debutează literar în 1977, în revista „Luceafărul”. Publică sporadic, recitându-și poemele, ca trubadur, însoțit de nelipsita chitară, în cercurile literare bucureștene. Printre prietenii de suflet ai acestei perioade se numără: Aurel Covaci, Nichita Stănescu, Nicolae Breban, Traian Coșovei, Petru Romoșan, Florin Iaru, Stelian Tănase și alții. În 1981, îi apare la Casa de Discuri Electrecord, discul „O recitare” pe versurile lui Nichita Stănescu. În 1982, îl însoțește pe Nichita Stănescu la Struga, în Iugoslavia, unde își va câștiga noi prieteni. În anul 1996, a obținut Premiul Uniunii Scriitorilor pentru poezie.

Lucrări publicate:

- *Gramatica morții.* - București: Cartea Românească, 1996.
- *El Roi.* - București: Cartea Românească, 1997.

Referințe:

- Cristea, Radu Călin. *Postfață la volumul „Gramatica morții”.* - București: Editura Cartea Românească, 1996.
- Lascu, Ioan; Velica, Ioan; Boboc, M. *Dicționarul Scriitorilor din Vale (A-Z).* Petroșani: Editura Matinal; Cameleonul, 1999, p. 123-129.

FRĂȚILĂ, AUGUSTIN O.

(n.1953) - poet, editor, publicist

Născut la 25 noiembrie 1953, în orașul Aiud, județul Alba, în familia medicului Ovidiu A. Frățilă și a Margaretei Maria Frățilă. Primii patru ani i-a petrecut la Cluj, după care familia se mută în orașul Vulcan, județul Hunedoara. În 1963, se stabilește la Petroșani, unde termină și liceul (1972). Debutează în literatură în revista liceului „Tinere condeie” din Petroșani. Își continuă studiile la Școala de Arhitectură și Sistemizare București, apoi la Institutul Politehnic București. Ca student, cunoaște scriitori și artiști importanți ai momentului. În 1976 îl întâlnește pe Nichita Stănescu, de care-l va lega o

FRĂȚILĂ, IOAN

(1932-1996) - profesor, documentarist-arhivar

Născut la 1 august 1932, la Tiur, județul Alba. A urmat școala elementară în localitatea natală, apoi Liceul Pedagogic din Blaj. Își continuă studiile la Facultatea de Filologie a Universității din Cluj-Napoca. După terminarea studiilor, a funcționat ca profesor de limba și literatura română, apoi, ca director al Școlii Generale din Tiur (1959-1961). Din anul 1961, se angajează la Arhivele Statului din Deva, în calitate de șef al Filialei Arhivelor Statului Deva (1961-1964), al Serviciului Regional Hunedoara (1964-1969), al Filialei Arhivelor Statului Hunedoara (1969-1995). În toată această perioadă, a contribuit

la organizarea și dezvoltarea acestei instituții, la inventarierea și selecționarea unui mare număr de documente, care astăzi stau la dispoziția cercetătorilor. După 1970, a desfășurat o bogată activitate de valorificare a informațiilor înmagazinate în documente. Este autor și coautor al unor lucrări științifice. A publicat peste 30 de studii și articole, în reviste de specialitate și peste 150 de articole, în presa centrală și locală.

S-a stins din viață la 14 septembrie 1996, la Deva.

Lucrări publicate:

- Îndrumător în Arhivele Statului - județul Hunedoara. - Deva, 1972.
- Din istoria învățământului hunedorean. Deva, 1975. - (în colaborare).
- Filiala Arhivelor Statului. Județul Hunedoara: micromonografie. - Deva, 1983.
- Pentru libertate și unitate națională. Documente hunedorene - 1848-1920. București, 1990. - 440 p. - (în colaborare).

Referințe:

- Ionaș, Vasile. *Ioan Frățilă, 1932-1996*. (Necrolog). - În: Sargetia, vol. 26, Partea a 2-a, Deva, 1995-1996, p.797-798.

FRÂNCU, AMOS

(1829-1891)- *vicecomite al Zarandului*

Născut în anul 1829, în Benic, comitatul Alba Inferioară, în familia lui Ioan Frâncu, inspector domenian al Episcopiei Romano-Catolice. Studii la Alba-Iulia, apoi la Academia din Sibiu. Între 1848-1849, a fost tribun, luând parte activă la luptele românilor din timpul revoluției din Transilvania. În 1860, este notar public, protonotar (1861-1862) apoi vicecomite al Zarandului. A fost unul dintre inițiatorii Gimnaziului Român de la Brad. În 1869, când gimnaziul și-a început activitatea, reprezentanța i-a votat o frumoasă remunerație, pentru activitatea depusă, pe care el a dăruit-o gimnaziului. A contribuit la înființarea Spitalului din Baia de Criș (1872). După separarea puterii judecătorești de cea administrativă, a părăsit funcția de președinte al Scaunului Orfanal și de vicecomite, fiind numit jude regesc la Tribunalul Zarand, din Baia de Criș, până la desființarea acestuia în anul 1876. Problema sa principală a fost emanciparea culturală și în primul rând organizarea școlilor. Greutățile și piedicile au fost imense, dar el nu a renunțat până nu a constituit fondul construirii

Gimnaziului de la Brad. Incomod pentru autoritățile austro-ungare a fost transferat ca judecător la Tribunalul din Miskolc - Ungaria (1876). A fost decorat cu „Crucea de Aur” pentru merite și cu o decorație rusească.

S-a stins din viață la 27 aprilie 1891.

Referințe:

- Diaconovici, C. *Enciclopedia română*. Vol. 2. - Sibiu: Editura Krafft, 1900, p. 466, 467.
- Neag, Romulus. *Personalități brădene în lumina istoriei*. - Brad, 1995, p. 62-65.
- Suci Dumitru. *Antecedentele dualismului austro-ungar și mișcarea națională a românilor din Transilvania*. București, Editura Albatros, 2000, p. 167, 280, 304.

FRENȚIU, VALERIU TRAIAN

(1875-1952) - *episcop, mitropolit, doctor în teologie*

Născut la 25 aprilie 1875, la Reșița, județul Caraș-Severin, în familie de preoți. Studii la Gimnaziul din Blaj (1886-1894), la Facultatea de Teologie Catolică din Budapesta (1894-1898), apoi la Viena (1898-1902), unde și-a luat doctoratul (1902). Preot celibatar (1898), arhivar, bibliotecar și vicenotar consistorial la Episcopia din Lugoj (1902-1904), preot și protopop în Orăștie (1904-1912), preot și vicar foraneu în Hațeg (1912), episcop la Lugoj (1912), episcop la Oradea (1922-1948). A fost un timp „administrator apostolic” al Mitropoliei Blajului (1941-1946). Între 1946-1947, a fost locțiitor de mitropolit al Blajului. În perioada când a fost protopop al Orăștiei, încheie două contracte de lucrări pentru repararea caselor parohiale din Orăștie și începe demersurile pentru strângerea fondurilor necesare construirii noii biserici. Prin munca sa plină de zel, situația financiară a parohiei începe să se redreseze putând să treacă la realizarea proiectelor de construcție încredințate de Episcopia Lugoșului. Nu reușește să îndeplinească acest proiect, deoarece la 1 februarie 1912 este numit vicar foraneu al Hațegului. A desfășurat o susținută activitate publicitară și a luat parte la evenimentele de la Alba Iulia, fiind ales în Marele Sfat Național Român. A fost decorat de Papa Pius al XI-lea cu Paliul Arhiepiscopal, a primit titlul de Conte de Roma și asistent al Tronului pontifical. Guvernul României i-a acordat Ordinul „Coroana României”, în gradul de mare ofițer. Sub îndrumarea lui s-au construit 25 de biserici, o Școală de Băieți la Oradea și la Beiuș.

Arestat la 30 octombrie 1948, este închis în închisoarea de la Sighet, unde a decedat la 11 iunie 1952.

Referințe:

- *Biserica noastră și cultele minoritare. Marea discuție parlamentară în jurul Legii Cultelor.* București: Editura Albatros, 2000, p. 74-76, 445.
- Ciura, Alexandru. *Episcopul dr. Valeriu Traian Frențiu.* - În: Cosânzeana. - 3, nr. 1-2, 5 ian. 1913, p.67.
- *Valeriu Traian Frențiu.* - În: Contemporanul, nr.1-3, 1994, p. 1,15.
- Hinescu, Ana; Hinescu, Arcadie. *Oameni de ieri și de azi ai Blajului.* - Blaj, 1994, p. 75-76.
- Luchescu, Gheorghe. *Din galeria personalităților timișene.* - Lugoj: Editura Dacia Europa Nova, 1996, p. 122, 123.
- Lazăr, Ioachim. *Dr. Valeriu Traian Frențiu, paroh al Orăștiei și protopop al Cugirului (1904-1912).* - În: Corviniana. Vol. 4, nr. 4, 1998, p. 163-171.
- Lazăr, Ioachim, *dr. Valeriu, Traian Frențiu protopop greco-catolic al Orăștiei (1904-1912)* - În: Simpozionul istoric „Trei sute de ani de la Unirea Bisericii Românești din Transilvania cu Biserica Romei, Lugoj, 2001, p. 175-190.
- *Memoria închisorii Sighet.* București: Fundația Academică Civică, p. 122-214.
- Păcurariu, Mircea. *Dicționarul teologilor români.* - București: Editura Univers Enciclopedic, 1996, p. 174.
- Ploscaru, Ion. *Lanțuri și teroare.* Timișoara, 1993, p. 214-217.
- Potoran, Eugen. „*Bunul păstor*” I.P.S. Sa Dr. Valeriu Traian Frențiu. - Zalău, 1947. VI + 61 p.
- Prundus, Silvestru Augustin; Plăianu, Clemente. *Catolicism și ortodoxie românească. Scurt istoric al Bisericii Române Unite.* - Cluj-Napoca, 1994, p. 102-104.
- Roșca, Nuțu. *Închisoarea elitei românești.* Baia Mare: Editura Gutinu SRL, 1998, p. 75.

FURDUI, I. CORNEL

(n. 1948) - profesor universitar, doctor, inginer

Născut în satul Crișan, comuna Ribița, județul Hunedoara, la 1 august 1948. A urmat cursurile Liceului „Avram Iancu” din Brad. Absolvent al Institutului Politehnic Timișoara, Facultatea de Construcții, specialitatea Construcții Civile, Industriale și Agricole (1970). Doctor inginer cu teza: „Contribuții privind studiul betoanelor ușoare de rezistență și al comportării lor în structuri cu diafragme” (1983). Din anul 1970, desfășoară o activitate didactică universitară, în cadrul Facultății de Construcții Timișoara, parcurgând toate gradele didactice, până la cel de profesor universitar, în anul 1993. Din 1992, a deținut funcția de secretar științific, în cadrul Universității Timișoara. A publicat numeroase articole științifice, în reviste de specialitate din țară și străinătate. Este autor și coautor la două invenții.

Lucrări publicate:

- Construcții agricole, 1989.
- Curs general de construcții, 1993.

Referințe:

- Dicționarul specialiștilor un „Who's Who” în știința și tehnica românească. Vol.1. - București: Editura Tehnică, 1996, p.141.

g

**GABROVEANU, IONUȚ GEORGE
RĂZVAN**

(n. 1979) - *jurist, artist plastic*

Născut în 2 octombrie 1979 în municipiul Băilești, județul Dolj.

În 1989, se stabilește cu familia în Valea Jiului. Studii gimnaziale la Băilești și Petroșani (1990-1994). Urmează Liceul de Informatică Petroșani (1994-1998). Absolvent al Universității „Spiru Haret” București, Facultatea de drept (2002).

Pasiunea pentru pictură a început să fie cultivată în cadrul cercului de pictură „Arta” din Lupeni (1998). Membru al „Champion Club”, București (1996); al Fundației Naționale „Henri Coandă” pentru Sprijinirea Tinerilor Superdotați din România (1998). Din anul 2000, este admis ca operator în cadrul Departamentului Customer Service al firmei Mobifon S.A. București. Membru al Asociației Artiștilor Plastici - București. În domeniul artelor plastice, a creat peste 250 de lucrări. A participat la numeroase expoziții de pictură și goblen, personale și colective, în țară și străinătate. Este membru al Fundației Internaționale pentru Cultură, Știință și Morală Civică „Mihai Eminescu” din București. Pictura sa surprinde prin precizia liniei și prin coloritul viu, echilibrat, de factură clasică. Are preferință pentru natura statică, îndeosebi pentru flori.

A realizat și tehnoredactat copertile a cinci cărți.

Premii:

- „Elefantul de aur” - La Concursul Internațional de Pictură, organizat de Kindermuseum Wuppertal - Germania, 1991.
- „Elefantul de argint” - La Concursul Internațional de Pictură, Wuppertal - Germania, (1991, 1993, 1994)
- „Diplomă de Merit” din partea Primăriei Petroșani (1992-2000).

Expoziții personale:

- Teatrul dramatic „I. D. Sârbu” Petroșani - pictură (1997, 2000, 2002)
- Sala de festivități „Teodora Lucaciu” - Primăria Municipiului Petroșani - pictură (1998, 2000)
- Sala Dalles - București - goblen (2000)
- Casa de Cultură „Amza Pellea” - Băilești - goblen (2001, 2002),
- Teatrul Național de Operetă „Ion Dacian” - București (2002).

Expoziții colective:

- Expoziția Internațională de Pictură de la Kindermuseum Wuppertal - Germania, (1991, 1992, 1993, 1994)
- Sala de Festivități „Teodora Lucaciu” - Primăria Municipiului Petroșani - pictură (1998)
- Casa Americii Latine, București - pictură (1999)
- Muzeul de Istorie și Artă al municipiului București - Palatul Suțu - pictură (1999)
- Sala Dalles - București - pictură (2000)
- Teatrul dramatic „I. D. Sârbu” Petroșani - icoane (2001).
- Casa de Cultură „Amza Pellea” - Băilești - pictură ;
- Casa de Cultură a Studenților din Petroșani - icoane (2002).

Coperti de cărți:

- Năstase, Gabriel I. *Prea dulcile iluzii*. Poeme - București: Editura Rapana, 2000.
- Năstase, Gabriel I. *Fundătura*. Roman - București: Editura Rapana, 2001.
- *Soluția Sindicatelor „Meridian”* - București: Editura Rapana, 2001;
- *Strategii privind producția de apărare:* - București: Editura Militară, 2001.
- *Psihotronica* - o abordare științifică a fenomenelor paranormale. - București: Editura Rapana, 2001.

Referințe:

- *Albumul „Ionuț Gabroveanu”* - Petroșani: Editura Focus, 2002.
- Bora, Ileana. *Din nou laureat la Wuppertal* - În: Cuvântul libertății, Craiova, 1993.
- Gabroveanu, Gh. *Icoane din Valea Jiului* - În: Chemarea Crediței - 2002.
- Iordănescu, Mihai. *Tinere valori la Universitatea „Spiru Haret”* - studentul Ionuț Gabroveanu - În: Opinia Națională, nr. 243, 1999.
- Lorințiu, Cleopatra. *Aer de primăvară - Ionuț Gabroveanu* - În: „Encart nr. 23” al revistei „Economistul”, nr. 278, 1999.
- Păun, Raluca. *Gânduri colorate cu penelul* - În: Matinal - nr. 2872, 2000; Genius, nr. 5, 2000.
- Preda, Ion. *Painting exhibition at Dalles Hall* - În: Nine o'clock, nr. 2161, 2000.
- Velea, Dumitru. *Ionuț Gabroveanu sau lumea poate să fie un buchet de flori* - În: Velea, D. *Du-te și fă la fel*, vol. 2 - Petroșani: Editura Fundației „I.D. Sârbu”, 2002.

GAGEA, D. LUCIA

(n.1939) - *conferențiar universitar, doctor inginer*

S-a născut la 21 februarie 1939, la Peștiș, județul Hunedoara. Absolventă a Institutului Politehnic Timișoara, Facultatea de Chimie Industrială (1960). Doctor inginer, în 1981, cu teza: „Pigmenți zirconici și interacțiunea lor cu fondanți ceramici”. Activitate didactică universitară, în prezent fiind conferențiar la disciplina tehnologia ceramicii și refractarelor, la Facultatea de Chimie și Inginerie Chimică a Universității „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca. Domenii de cercetare: produse și tehnologii ceramice, în special în ceramica fină de construcții. Este membră a Societății Române de Ceramică. Are numeroase lucrări publicate în periodice de specialitate.

Referințe:

- *Dicționarul specialiștilor un „Who's Who” în știința și tehnica românească*. - Vol.1. București: Editura Tehnică, 1996, p. 142.

GAITA, DORU

(n.1946) - *doctor inginer, senator*

Născut la 5 august 1946, la Teliu, județul Brașov. A urmat cursurile Liceului „Traian Doda” din Caransebeș. Absolvent al Institutului Politehnic „Traian Vuia” Timișoara, Facultatea de Construcții Civile, Indus-triale și Agricole (1969). După absolvirea facultății, se stabilește la Hunedoara, la I.C.S.H., ca inginer stagiar. A ocupat diferite funcții: șef de lot, inginer șef, director tehnic, director general (1989-1996). Este doctor în științe tehnice. A participat, cu lucrări științifice, la numeroase sesiuni din țară și străinătate: Montreal, Ottawa, Atena, München. Are 22 de studii publicate în reviste din țară și străinătate; 6 brevete de inovator în domeniul siderurgiei (premieră mondială în domeniul vetrelor de furnal). I s-a acordat la München un atestat în proceduri de sudură S.L.V. Este membru al Consiliului Consultativ al SIDEROM București; membru al Societății Române de Metal București; membru al Asociației Profesionale CREMSID București. Între 1990 - 2000, a fost senator în Parlamentul României și membru al Comisiei Economice a Senatului României, președinte al Comisiei de Control Parlamentar al SIF Banat-Crișana.

Director general la „Siderurgica” Hunedoara.

Referințe:

- *Municipiul Hunedoara*. Documentar. Hunedoara, 1998.

GÂRBEA, ȘTEFAN

(1907-1992) - *profesor universitar, doctor docent, medic ORL*

Născut în anul 1907, într-o familie de țărani, în comuna Baru Mare, din județul Hunedoara. Urmează liceul din Petroșani, apoi Facultatea de Medicină din Cluj-Napoca (1927-1933). Susține teza de doctorat cu tema: „Focarul de infecție amigdalială”, îndreptându-se spre specialitatea ORL, pe care și-o însușește, o aprofundează și o dezvoltă. Este promovată în învățământul universitar medical, trecând prin toate treptele ierarhice: preparator, asistent, șef de lucrări la Facultatea de Medicină Cluj - Sibiu, pentru ca apoi să fie numit conferențiar (1950-1960) și profesor (1960-1964) la Clinica ORL a Institutului de Medicină din Timișoara, unde ocupă și postul de rector. Între 1964-1973, este profesor,

șef de catedră la Clinica ORL a Spitalului Colțea din București, după care este pensionat. În 1958, face o specializare la Paris, în chirurgia surdității, iar în anul 1969, la Los Angeles, se documentează și face cercetări în problema protezelor auditive. Activitatea didactică ocupă locul cel mai important în viața sa profesională. Pentru profesor, formarea studenților ca și perfecționarea medicilor, în respectul și dragostea pentru profesie, nu puteau fi despărțite de dragostea pentru omul bolnav, de omenia cea mai dezinteresată. A fost unul dintre puținii profesori universitari care și-a făcut colaboratori, la lucrările științifice de valoare, dintre medicii „neuniversitari” din provincie pe care i-a apreciat și stimulat în activitatea de asistență a bolnavului. A abordat, în egală măsură, toate sectoarele specialității otorinolaringologice. Activitatea științifică s-a îmbinat armonios cu cea didactică, manifestându-se printr-o publicistică foarte bogată. A publicat peste 500 de lucrări și comunicări în reviste medicale românești și străine (în special franceze), a redactat o serie de manuale, monografii și tratate de specialitate. A participat, cu numeroase și interesante lucrări clinice și de cercetare sau de tehnici operatorii, la diferite congrese mondiale (Paris, 1961; Tokio, 1965; Mexic, 1969; Miami, 1985). La Congresul Mondial de ORL de la Paris a prezentat lucrarea originală pe plan mondial: „O nouă tehnică a laringectomiei supraglotice”, iar la Congresul Mondial din Mexic a făcut cunoscută metoda personală de „abordare transpalatină în imperforația coanală”. A adus contribuții originale la diferite tehnici operatorii: „Laringectomie orizontală atipică”, la Congresul Mondial ORL de la Veneția (1978), „Descoperirea facialului în casa timpanului fără dislocarea oscioarelor”, Madrid (1972). A fost președinte al Societății Române de ORL (1959-1973); membru activ în diferite societăți medicale naționale și internaționale. Pentru activitatea sa științifică, a primit numeroase diplome, ordine și medalii în țară și străinătate. Deși pensionat, în 1973, a continuat să activeze la Clinica ORL Colțea, ca profesor consultant. Și-a petrecut cea mai mare parte din timp în spital, interesându-se atât de bolnavi, cât mai ales de redactarea unor lucrări științifice și de îndrumarea medicilor secundari și specialiști. Au rămas în manuscris volume ca: „Patologia fonației”, „Actualități în otologie. Amintiri” (1987-1992). A activat până în ultima clipă a vieții. S-a stins din viață în anul 1992. Ultima lui dorință a fost să-și doarmă somnul de veci în pământul părinților lui, la Bara Mare, unde este înmormântat.

Lucrări publicate (singur sau în colaborare):

- Oto-rino-laringologie. - 2 vol., 1964. Fonoaudiologie, 1967.
- Chirurgie ORL, 1974.
- Patologie ORL, 1974.
- Patologie locală, 1978.
- Rinologie, 1985.
- Otologie, 1987.

Referințe:

- Olariu, Blasius. *In Memoriam Ștefan Gârbea 1907-1992*. Necrolog. - București, 1992.

GELTCH, JOHAN FRIEDERICH

(1815-1851) - poet sas

Născut în 1815, la Sebeș, județul Alba. A fost rectorul Școlii Generale din Orăștie. Are meritul de a fi editat o culegere de poezii în dialect german - „Cartea de poezii a sașilor din Transilvania” (1847), ediția a 2-a (1851), care cuprinde transfigurări din perioada anilor 1830-1848. A scris și publicat numeroase poezii satirice la adresa politicianilor vremii. Este autorul unui prolog prezentat cu ocazia deschiderii Teatrului de Diletanți din Orăștie.

A decedat în 1851, la Romos.

Lucrări publicate:

- *Cartea de poezii a sașilor din Transilvania*. Culegere de poezii în dialect german, 1847; Ediția a 2-a, 1851.

Referințe:

- *Bibliografia unor destine. Istorie, literatură, știință, artă*. Documentar. Alba-Iulia: IPCJA, Biblioteca Județeană „Lucian Blaga”, 1993, p. 84.
- Iliescu, Ion; Istrate, Tiberiu. *Orăștie 750 de ani*. - Deva, Casa Corpului Didactic Deva, 1974, p. 191.
- Teusch, Fr. *Geschichte der Siebenbürger Sachsen für das sächsisch Volk*. I. Hermannstadt, 1925, vol. 3, p. 190.

GEORGESCU, MIRCEA

(n.1942) - *profesor universitar, doctor inginer*

Născut la 26 ianuarie 1942, la Bolgrad Basarabia, azi Ucraina. Absolvent al Facultății de Mine al Institutului din Petroșani, actualmente Universitatea din Petroșani, promoția, 1965. Specializări la Universitatea de Mine din Moscova și la Institutul de Mine din Leningrad. Doctor, inginer în domeniul Mine, Petrol și Gaze, din anul 1981. Carieră universitară parcurgând toate treptele didactice până la cel de profesor universitar; decanul Facultății de Mine de la Universitatea din Petroșani; conducător științific de doctorat în domeniul Mine, Petrol și Gaze. Este autor și coautor a peste 125 de lucrări științifice: manuale, tratate, culegeri de probleme și articole publicate în țară și străinătate. Se remarcă preocupările din domeniul protecției mediului, unde a publicat două manuale și 16 articole, în reviste din străinătate. A participat la expertizarea a peste 25 de proiecte elaborate de ICSITPML Craiova și CEPROMIN Deva (1990-1998), RAL Tg.-Jiu (1994-1995). Este expert evaluator al Ministerului Educației și Cercetării și al Ministerului Industriei și Comerțului pe probleme de minerit și mediu (peste 40 de lucrări evaluate); membru al unor organizații științifice internaționale: „Societatea Profesorilor Minerii” și neguvernamentale: Societatea Georesurse și Mediu, Fundația Ingineria și Medicina în Protecția Mediului. A participat la elaborarea unor proiecte internaționale de cercetare-dezvoltare și inovare (Tempus Jeep 11268-96, Environmental Training Project - ETP), cu parteneri din Anglia, Italia, Franța și SUA. Membru al mai multor comitete Internaționale de organizare a manifestărilor științifice.

Referințe:

- Prof. univ. dr. ing. Mircea Georgescu. Fișă biobibliografică, Deva, 2001

GEORGESCU, ȘTEFAN IOAN GORJAN

(1905-1985) - *inginer, profesor, editor*

Născut la 29 august / 11 septembrie 1905, la Craiova, ca fiu al inginerului Ioan Georgescu-Gorjan, bun prieten cu Constantin Brâncuși. A urmat cursul secundar la Liceul „Carol I” din Craiova (1916-1923) obținând premii de onoare și premii ale Asociației „Prietenii științei”. Încă din liceu, a aprofundat

temeinic limbile germană, engleză, italiană și spaniolă. Studii universitare la Școala Politehnică din București, Secția Electromecanică (1923-1928). În paralel, a audiat cursuri de italiană (cu Ramiro Ortiz), filosofie (C. Rădulescu Motru, Mircea Florian, Nae Ionescu), istorie (N. Iorga), literatură (M. Dragomirescu) istoria artei (prof. Al. Tzigara-Samurcaș). După terminarea studiilor este angajat la Societatea Petroșani (15 iul. 1928) și trimis pentru o practică de șase luni la Uzinele Siemens Schuckert din Viena. În 1929 se întoarce în Valea Jiului, unde efectuează un nou stagiu. Primește brevetul de șef de exploatare în specialitatea mecanică, acordat de către Direcția Generală a Minelor, a Ministerului Industriei și Comerțului (1933). Este inginer-șef, director adjunct la Atelierele Centrale, apoi profesor la Școala de Maiștri și Mecanici Petroșani. Atras de tehnica editării publicațiilor, începe activitatea editorială, în anul 1940. Este transferat la București, ca administrator al Tipografiei „Finanțe și Industrie” și director al revistei „Analele Minelor din România”, continuând să fie și salariat al Direcției Generale a Societății Petroșani, până în 1942. În anii 1934, 1936, 1937, efectuează călătoriile la Paris, unde îl vizitează pe Constantin Brâncuși și discută împreună asupra proiectelor privind partea tehnică a Coloanei Infinitului. Întors la Petroșani, alcătuiește proiectul acestei lucrări ale cărei segmente au fost turnate și finisate în „Atelierele Centrale”, azi UMIROM S.A. Petroșani. Recunoașterea contribuției sale la această realizare a fost internațională. În anul 1979, devine membru al Design History Society din Anglia. Și-a adus o contribuție însemnată la crearea Aeroclubului Petroșani, activitate pentru care primește Medalia „Virtutea Aeronautică”, clasa a III-a (1940). A sprijinit și inițiat „Școala de zbor fără motor” și Cercul de Aeromodeliști din Petroșani. Ca editor, a publicat și lucrări de aeronautică: „Manualul aeromodelistului” a lui Gh. Rado a prelucrat, din limba germană, lucrarea „Avionul. Introducere în arta zborului”. A fost membru fondator al Secției Turing Clubului din Valea Jiului (1939); a participat la marcarea traseului Petroșani - Coasta lui Rusu - Cabana Parâng - Vârful Mândra (1935). După efectuarea unei practici la Editura B.G. Teubner din Leipzig și consultarea cu Editura Hachmeister und Theil încheie cu acestea, în 1941, convenții de copyright pentru adaptarea unor cărți tehnice germane. La 29 martie 1941, înființează la Petroșani Editura „Gorjan”, care a funcționat până la naționalizare, în anul 1948. Între 1941-1948, publică la această editură, circa 170 de titluri de cărți, din care 23 în „Colecția Tehnică”, 36 în „Colecția Practică”, precum și numeroase lucrări de beletristică, albume de artă, cărți pentru copii. A semnat, ca autor și traducător, 37 de lucrări. A inaugurat colecția

„Biblioteca meseriașului”, seria „Noua tehnologie mecanică”, cu prelucrări în special după manuale străine. În perioada 1949-1953, va executa o condamnare de drept comun cu substrat politic. A lucrat o perioadă la Direcția Generală a Canalului Dunăre - Marea Neagră și la Trustul de Utilaj Greu de Construcții București. I se interzice publicarea și editarea unor lucrări, reușind să publice doar articole în periodice, în special pe teme dedicate lui Constantin Brâncuși.

Se stinge din viață, după o boală necruțătoare, la 5 martie 1985.

Lucrări publicate:

- *Principii de electrotehnică*. - Târgu Jiu: Tipografia „Nicu D. Miloșescu”, 1931.
- *Cartea minerului*. - Petroșani, 1940. - (în colaborare cu Augustin Buttu).
- *Minunata poveste a electronului*. București: Editura Cartea Românească, 1940.
- *Electricitatea în gospodăria noastră*. Petroșani, 1940. - (Colecția Cunoștințe folositoare).
- Am lucrat cu Brâncuși, 1988.

Referințe:

- Barbu, Mihai. Atelierele Centrale. Petroșani, locul istoric unde s-a turnat coloana lui Brâncuși. - În: *Matinal* - nr. 3105, 22 feb. 2001, p.1.
- Lascu, Ioan; Velica, Ioan; Boboc, Marian. *Dicționarul scriitorilor din Vale (A-Z)*. - Petroșani: Editura Matinal; Cameleonul, 1999, p. 133-140.
- Spătaru, Tiberiu. *Brâncuși și inginerul Ștefan Georgescu-Gorjan*. - În: *Matinal*, nr. 3106, 23 feb.2001, p. 3.

GHENESCU, MARIUS DAN

(1969) - pictor

Născut la 13 octombrie 1969, în Hunedoara. Absolvent al Academiei de Arte Vizuale „Ion Andreescu” Cluj - Napoca, Secția Pictură, promoția 1997.

Masterat la aceeași Academie (1999-2001). Între 1992-2001, participă la expoziții județene și de grup organizate la Galeriile filialei Cluj a UAP.

Expoziții personale:

Cluj-Napoca (1995 - Ciclul „Opus”; 1996 - Ciclul „Chipul”; 2000 - Ciclul „Paradis”; București (1998 - Ciclul „Urme, 1999 - Ciclul „Album de familie”).

Expoziții de grup:

- Centenar „Lucian Blaga” - Cluj-Napoca (1995)
- Academia '70 Cluj-Napoca, 1996.
- Gala Absolvenților - Institutul de Arhitectură București (1997).
- Târgul Internațional de Turism, (București 1998 - 1999)
- „Îngeri” - Muzeul Literaturii Române - București (1998)
- Expoziția de la Catedrala Sebeș - Alba (1999).
- „Interferențe” (1999-2000) - Galeria „Artelor” Cluj-Napoca.
- „Zilele Francofoniei” - Cluj-Napoca (2000).
- Tabăra „Laz - 2000” - Cluj-Napoca (2000).
- „Pictori Clujeni” - Iași (2000).
- Prezent la Tabăra Internațională de Pictură - Laz - Alba (1999 - 2000) și la Mănăstirea Nicula (2000).

Expoziții internaționale:

- Maastricht - Belgia (1995).
- Bienala de pictură - Skopje - Macedonia (1997).
- Pécs - Ungaria (2000).

Lucrări în colecții de stat și muzeale în România, și în colecții particulare din România, Franța, Olanda, Belgia, Arabia Saudită, Ungaria, Canada, SUA, Irlanda, Finlanda, Anglia ș.a.

Referințe:

- Cebuc, Alexandru; Floarea; Vasile, Lăptoiu, Negoită. *Enciclopedia artiștilor români contemporani* vol. 4 - București: Editura Arc 2000, 2001, p. 71.

GHIDALI, TIBERIU

(n.1940) - operator, regizor de film documentar

Născut în municipiul Brad, județul Hunedoara, la 25 februarie 1940. Fiul operatorului Emeric Ghidali. Absolvent al Institutului de Artă Teatrală și Cinematografică București (1967). A realizat peste 100 de filme utilitare și documentare, la studiourile „Animafilm” și „Alexandru Sahia” București. Specializat în filmări subacvatice.

Premii:

- ACIN, pe anul 1981 („Adevăratul spectacol”).

Filmografie, operator:

„Barajul Valea de Pești”, (regizor Mircea Veroiu; 1972); „Aproape totul despre grâu”, (regizor C. Vaeni, 1981); „Adevăratul spectacol”, (regizor Luiza Ciolac, 1981).

Operator și regizor:

„Hocus pocus” (1968); „Aruncarea greutății” (1979); „Drumul cel mai scurt” (1971); „Circ fără frontiere” (1977); „Merinosul de Palas” (1980); „Energii” (1980); „Vacanță la Durău” (1981); „Virtuți bucovinene” (1982); „Predeal, un basm în doi” (1983); „Planeta albastră” (1984); „Schif” (1985); „Covorul de frunze” (1987); „Desprinderea” (1988); „Alergiile” (1989).

Referințe:

- Corciovescu, C.; Râpeanu, Bujor T. *1234 cineaști*. - București: Editura Științifică, 1996, p. 150.

- *Rațiune și credință*. Studii. - București: Editura Științifică și Enciclopedică, 1988. 455 p. - (în colaborare cu Gheorghe Vlăduțescu).

Coordonator științific:

- *Cultura, creația, valoarea - motive dominante ale filosofiei românești*. București: Editura Eminescu, 1983. - 300 p.
- *Istoria filosofiei românești*. - Ediția a 2-a. București: Editura Academiei, 1985. - Vol.1. 832 p.
- *Lucian Blaga, cunoaștere și creație. Culegere de studii*. - București: Editura Cartea Românească, 1987. - 577 p.

Referințe:

- *Dicționar enciclopedic ilustrat: 61635 de articole, 2320 de ilustrații*. - București: Editura Cartier, 1999, p. 1358.

GHIȘE, DUMITRU

(1930-1991) - *filozof, eseist*

Născut în anul 1930, la Peștișu Mic, județul Hunedoara. A urmat Liceul „Aurel Vlaicu” din Orăștie. Profesor universitar la București. Studii de istoria filosofiei, etică și estetică („Existențialismul francez și problemele eticii”, „Contrapunct”). A realizat ediții critice ale operelor lui Gheorghe Șincai și Samuil Micu. A semnat numeroase introduceri, prefețe la: „Trilogia culturii” a lui Lucian Blaga, „Comunicare și valoare în presă”, „Școala Ardeleană”, „Scrieri filosofice” de Samuil Micu, „D. D. Roșca și filosofia românească”, „Teme hegeliene” etc.

A decedat în anul 1991.

Lucrări publicate:

- *Existențialismul francez și problemele eticii* (privire critică). - București: Editura Științifică, 1967. - 159 p. - (Mica bibliotecă etică).
- *Contrapunct* - 1972
- *Dimensiuni umane: eseuri*. - București: Editura Eminescu, 1979. - 376 p.
- *Fragmentarium iluminist*. - Cluj-Napoca: Dacia, 1972. - 247 p. - (în colaborare cu Pompiliu Teodor).
- *Filosofie și religie în evoluția culturii române moderne: Studii și antologie*. București: Editura Științifică și Enciclopedică, 1984. - 2 vol. (Filosofie românească). - (în colaborare cu S. Ghiță).

GIURGIUCA, EMIL

(1906-1992) - *poet, publicist*

Născut la 27 decembrie 1906, în comuna Diviciorii Mari, județul Cluj, în familia preotului Ioan Giurgiuca și al Pelaghiei, născută Băieșu. A urmat Liceul la Gherla (1918-1923). Licențiat în litere și filosofie al Universității din București (1925-1929). După terminarea facultății, a fost profesor de liceu la Aiud (1929-1931), Uioara (1931-1933), Brad (1933-1934), Cluj (1934-1936); (1939-1940), Sighișoara (1936-1939), București (1949-1965). Debutază cu versuri în „Universul literar”, în anul 1926. A condus împreună cu George Boldea, apoi cu Teodor Mureșanu, Pavel Dan, Mihai Beniuc, Grigore Popa, revista „Abecedar”, apărută la Brad (11 mai 1933 - 25 martie 1934), publicație a tinerei generații de poeți ardeleni. A fost consilier la Editura „Miron Neagu” din Sighișoara; redactor șef la revista „Colocvii” (1965-1970). A debutat editorial, cu volumul „Anotimpuri”, în anul 1938. Prin volumele de poezii „Anotimpuri”, „Dincolo de pădure”, „Poemele verii”, „Cântece de țară”, „Poezii”, „Semne pe scut”, poetul este un reprezentant distins al poeziei transilvane, continuând tematic unele preocupări ale lui Octavian Goga. Lirica sa, de o melodicitate uneori simbolistă, conține stilizări folclorice, în spiritul unui aparent modernism, specific perioadei interbelice. Este autorul a două antologii: „Poeți tineri ardeleni” (1940) și „Transilvania în poezia românească” (1943). A fost un bun traducător din literatura maghiară. În 1947, traduce o „Culegere din lirica maghiară”, apoi face

traduceri din Mórícz Zsigmond, Nagy István, Illés Béla, Méliusz József, Mikszáth Kálmán, Darvas József, Gárdonyi Géza, Bartalis J. În 1962 primește premiul Uniunii Scriitorilor, pentru traducerea volumului de poeme „Cât cuprind cu ochii” de Méliusz József.

A decedat la 3 martie 1992.

Colaborări:

„Darul vremii” (1930), „Arta” (1941), „Abecedar”, „Pagini literare”, „Universul literar”, „România literară” (Aiud), „Țara noastră”, „Gazeta literară”, „România literară” etc.

Lucrări publicate:

- *Anotimpuri*. - București, 1938.
- Poeți tineri ardeleni. Cu 18 măști de lut de I. Vlasiu. - București, 1940.
- *Dincolo de pădure*. - București, 1943.
- Transilvania în poezia românească. București, 1943.
- *Poemele verii*. - București, 1964.
- *Cântece de țară*. - București, 1967.
- *Semne pe scut*. - București, 1972.
- *Poeme*. Cuvânt înainte de Ion Dodu Bălan. București, 1989.

Referințe:

- Baconski, Leon. - În: Steaua, nr. 12, 1981.
- Bălan, Ion Dodu. *Repere critice*, 1988.
- Bârna, Vlaicu. - În: România literară, nr.51, 1986.
- Călinescu, George. *Istoria literaturii române de la origini până în prezent*. București: Editura Minerva, 1982, p. 942.
- Chinezu, I. *Pagini de critică*, 1969.
- Crohmălniceanu, Ovidiu S. - În: Gazeta literară, nr. 28, 1964.
- *Dicționar cronologic. Literatura română*. București: Editura Științifică și Enciclopedică, 1979, p. 254, 295, 345, 363, 393, 405, 412, 417, 523, 534, 539, 552, 589, 604, 622, 668.
- Felea, Victor. - În: Tribuna, nr.24, 1973.
- Goci, A. - În: România literară, nr. 3, 1973.
- Perpessicius. *Opere*. - vol. 10, 1979.
- Popa, Marian. *Dicționar de literatură română contemporană*. - Ediția a 2-a revăzută și adăugită. - București: Editura Albatros, 1977, p. 250.
- Tașcu, Valentin. - În: Transilvania, nr. 2, 1978.

GLODARIU, IOAN I.

(n.1940) - profesor universitar, arheolog, doctor în istorie

Născut la 1 februarie 1940, în municipiul Sibiu. Studii liceale în orașul natal. Absolvent al Facultății de Istorie a Universității „Babeș-Bolyai” din Cluj. Doctor în istorie 1973. Preparador la Catedra de Istorie a Facultății de Istorie; cercetător principal la Institutul de Istorie și Arheologie Cluj (1966), respectiv la Institutul de Istorie a Transilvaniei (1990); director al Institutului de Arheologie și Istorie a Artei Cluj-Napoca (1990-1991). Este membru al Societății de Studii Clasice și al Societății de Epigrafie Greacă și Latină. Profesor la Facultatea de Filozofie a universității clujene (1991). Cunoscut istoric al antichității, a publicat studii privind probleme de istorie economică, socială, militară și politică, atât din epoca Daciei preromane, cu deosebire epoca statului dac, cât și din epoca provinciei romane. Contribuții la cunoașterea relațiilor dintre poporul geto-dac și lumea greco-romană, a influențelor civilizației greco-romane asupra celei dacice și pentru continuitatea dacilor în Dacia Romană.

Lucrări publicate:

- *Sarmizegetusa dacică în timpul stăpânirii romane*. - În: Acta Musei Napocensis. vol.2, 1965, p. 119-133.
- Importuri romane în cetățile dacice din Munții Orăștiei. - În: Apulum. - Vol.7, 1968, p. 353-367.
- *L'habitat dace de Fețele Albe*. - În: Ier Congrès, International de Thracologie. „Contributions roumaines”. - Sofia, 1972, p. 77-121. - (în colaborare).
- Relațiile comerciale ale Daciei cu lumea elenistică și romană. - Cluj, 1974. -396 p.
- *Așezarea dacică de la Arpașu de Sus*. București: Editura Academiei RSR, 1976. 112 p. cu fig. - (în colaborare cu Macrea Mihai).
- *Civilizația fierului la daci* (sec. II î.e.n. - I e.n.). - Cluj-Napoca: Editura Dacia, 1979. 190 p. + 37 f. pl.
- Așezări dacice și daco-romane la Slimnic. Contribuții la continuitatea dacilor în Dacia Romană. - București: Editura Academiei RSR, 1981. - 194 p. fig.
- Arhitectura dacilor, civilă și militară, secolul II î.e.n. - I e.n. - Cluj-Napoca: Editura Dacia, 1983. - 196 p. : fig., h.

- Cetăți și așezări dacice în Munții Orăștiei. București: Editura Sport-Turism, 1988. 284 p. 16 f. pl. în parte color. - (Monumente și muzee). - (în colaborare cu Iarovslavski Eugen și Rusu Adriana).
- Cetatea Dacică de la Căpâlna. - București: Editura Științifică și Enciclopedică, 1989. 238 p.; 4 f. pl.; plan. - (în colaborare cu Moga Vasile).
- *Cetăți și așezări dacice în sud - vestul Transilvaniei*. - București: Editura Științifică și Enciclopedică, 1989. - 292 p.; 16 f.pl.; fig., h. plan. - (în colaborare cu Daicoviciu, Hadrian și Ferenczi, Ștefan).
- Sarmizegetusa Regia. Capitala Daciei preromane. - Deva: Acta Musei Devensis, 1996 (coautor).

Referințe:

- *Clujeni ai secolului 20. Dicționar esențial*. Cluj-Napoca. Casa Cărții de Știință 2000, p.133.
- *Enciclopedia istoriografiei românești*. București: Editura Științifică și Enciclopedică, 1978, p. 158.
- Studii de istorie antică. Omagiu prof. I. Glodariu. Coordonator Eugen Iaroslowski. - Deva, 2001.

GOGU, I. GRIGORE

(n.1952) - *profesor universitar, doctor inginer*

Născut la 30 ianuarie 1952, la Hațeg, județul Hunedoara. Absolvent al Universității din Brașov, Facultatea de Industrializarea Lemnului (1976) și al Academiei de Studii Economice București, Facultatea de Comerț, Secția Relații Economice Internaționale (1980). Doctor inginer, cu teza: „Studiul rigidității, flambajului și vibrațiilor discurilor circulare, în specialitatea „Mașini unelte pentru prelucrarea lemnului” (1983), iar în anul 1995, doctor în specialitatea roboți industriali, cu tema: „Optimizarea modelării cinematicii roboților industriali”. Activitate didactică universitară: din 1993, este profesor la Universitatea „Transilvania” din Brașov, Catedra Organe și Mașini, Mecanisme și Robotică. A publicat 3 cărți și peste 20 de articole în reviste științifice din străinătate și în buletinele unor reuniuni științifice internaționale, în Austria, Polonia, Germania, Spania, Cehoslovacia, Japonia, Grecia, Italia și 84 articole în reviste din țară și în buletinele unor reuniuni științifice naționale. Principalele domenii de cercetare: stabilitatea elastică și vibrațiile discurilor circulare; mecanisme și transmisii mecanice, roboți industriali. A contribuit la elaborarea unor metode pentru modelarea cinematicii roboților industriali, a unor pachete de

programe CAD, în domeniul mecanismelor și transmisiilor mecanice, elaborarea unui element finit, semianalitic, specializat pentru studiul stabilității elastice și vibrațiilor discurilor circulare. Deține 22 de brevete de invenții și 7 certificate de inovații. Este membru în Asociația de Robotică din România, în Societatea Inventatorilor din România și Asociația Română pentru Teoria Mecanismelor și Mașinilor.

Lucrări publicate:

- Mecanisme articulate. Inventica și cinematica. - București: Editura Tehnică, 1989.

Referințe:

- Dicționarul specialiștilor un „Who's Who” în știința și tehnica românească. - Vol. 1. București: Editura Tehnică, 1996, p.155, 156.

GOLCEA, I. NICOLAE

(1931-1998) - *doctor, inginer*

Născut la 5 decembrie 1931, în municipiul Brad, județul Hunedoara. A urmat cursurile Liceului „Decebal” din Deva, promoția 1950. Absolvent al Institutului de Mine București, specialitatea Exploatarea Zăcămintelor de Mineruri și Cărbuni (1955) și al Institutului Politehnic București, Facultatea Tehnico - Economică (1963). Doctor inginer, cu teza: „Cercetarea procesului de flotare a metalelor cimentate” (1966). A lucrat ca inginer în cadrul FORADEX SA București. Domenii de cercetare și interes: metale rare; metale nobile, metale neferoase și substanțe nemetalifere; prepararea substanțelor minerale utile; tehnologii specifice pentru valorificarea minereurilor sărace și foarte sărace și crearea unor capacități mari de producție; introducerea de noi tehnologii, a automatizării și a tehnicilor de vârf în fluxurile tehnologice de concentrare a substanțelor minerale utile; înnobilarea unor substanțe nemetalifere; valorificarea din minereurile auro-argentifere și din metale rare a elementelor însoțitoare și a sterilelor. Este autor și coautor a numeroase cărți și articole în reviste de specialitate: „Reactivi noi în flotație”, „Leșierea bacteriană a minereurilor”, „Wollastonitul și perspectivele utilizării lui în industrie”, „Prepararea metalelor rare”, „Gazeificarea subterană a cărbunelui”, „Tehnologii moderne de preparare a minereurilor de metale rare și radioactive”, „Instalații de preparare a substanțelor minerale utile”.

A murit în anul 1998.

Lucrări publicate:

- Cartea operatorului de la prepararea substanțelor minerale utile. - București: Editura Tehnică, 1980. - 468 p.
- Exploatarea, întreținerea și repararea utilajelor de preparare a substanțelor minerale utile. - București: Editura Tehnică, 1985. - 444 p.
- Mineralurgie. - București: Editura Tehnică, 1985. - 3 vol. - (în colaborare).
- Prepararea granulometrică a substanțelor minerale. București. Editura Tehnică, 1998, p. 319 (în colaborare I. Grăescu).

Referințe:

- Dicționarul specialiștilor un „Who's Who” în știința și tehnica românească. - Vol. 1. București: Editura Tehnică, 1996, p.157.

GONTEAN, N. ZOE

(n.1935) - *profesor universitar, doctor inginer*

S-a născut la Câmpulung-Muscel, în 8 octombrie 1935. Absolventă a Institutului de Mine din Petroșani, Facultatea de Mine, specialitatea Exploatarea Miniere; doctor inginer, cu teza: „Considerațiuni asupra unor probleme ale proiectării rețelelor de aeraj la minele din Valea Jiului” (1975). Activitate didactică universitară, parcurgând toate treptele didactice până la cel de profesor. Este prodecan al Facultății de Mine Petroșani (1981-1989). Conducător științific de doctorat în Securitatea Muncii, la Universitatea Tehnică Petroșani.

Domeniile de cercetare: aerajul minelor și securitatea minieră. Este membră a Biroului Internațional de Termofizică Minieră (din 1979); membră a consiliului profesoral la Facultatea de Mine și a Senatului Universității. A obținut Premiul II pentru activitate științifică în domeniul mine-petrol, acordat de Ministerul Învățământului (1965) și titlul de „Conferențiar Universitar Evidențiat” (1983).

Lucrări publicate:

- Aeraj și protecția muncii în mină, 1970.
- Aeraj minier, 1980.
- Documentar privind accidentele posibile în minieră și măsurile de prevenire, 1982.
- Manualul inginerului de mine. - Vol.5, 1989. - (în colaborare).

- Aplicații de calcul în proiectarea și realizarea aerajului minelor, 1995.

Referințe:

- Dicționarul specialiștilor un „Who's Who” în știința și tehnica românească. - Vol.1. București: Editura Tehnică, 1996, p.157.

GOSTAR, NICOLAE I.

(1922-1978) - *profesor universitar, doctor în istorie, arheolog*

Născut la 2 martie 1922, în municipiul Deva, județul Hunedoara. A urmat școala primară, apoi Liceul „Decebal” din Deva, promoția 1942. Studii superioare la Facultatea de Istorie din Cluj a Universității „Babeș-Bolyai”, cu licența „Magna cum laude”. Asistent la Facultatea de Istorie din Cluj (1948) la disciplina de istorie universală veche și apoi conferențiar la Facultatea de Istorie a Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași (septembrie 1957). A fost epigrafist, arheolog și un foarte bun cunoscător al textelor literare antice. A adus contribuții valoroase la istoria dacilor și la istoria romanilor în Dacia. Teza sa de doctorat: „Marele monument funerar roman de la Adamclisi”, (studiu epigrafic) a fost concepută ca o lucrare pregătitoare pentru o sinteză despre războaiele daco-romane. S-a ocupat de istoria Daciei, înainte și după cucerirea romană. Contribuții importante în legătură cu costobocii, vămile și cultele din Dacia Romană și cu probleme de geografie istorică. Studii de epigrafie greacă și romană, referitoare la istoria și teritoriul Daciei. A fost prezent pe marile șantiere din Munții Orăștiei, participând la dezvelirea cetăților dacice și a orașului roman, Ulpia Traiana Sarmizegetusa. A inițiat cercetări arheologice și în Moldova, la Piatra Neamț, pe înălțimea Bîtca Doamnei, cea mai puternică cetate dacică de la răsărit de Carpați. A reluat săpăturile făcute de Vasile Pârvan și de Gheorghe Ștefan la Barboși, aducând contribuții de o valoare unanim recunoscută cu privire la prezența romană în sudul Moldovei. Laureat al Premiului de Stat, 1954. A fost redactor al revistei „Arheologia Moldovei”. Lucrările sale sunt construite metodic, iar opiniile sale, se întemeiază pe argumente științifice, filtrate de-a lungul multor ani.

A murit la Iași, la 23 octombrie 1978.

Lucrări publicate:

- *Hăbășești*. Monografie arheologică. București: Editura Academiei R.P.R., 1954. 605 p. - (în colaborare).
- *Cetăți dacice din Moldova*. - București: Editura Meridiane, 1969. - 43 p.
- *Tabula Imperii Romani. Romula. Durostorum*. - București: Editura Academiei RSR, 1969. - 79 p. - (în colaborare).
- *Societatea geto-dacică de la Burebista la Decebal*. - Iași: Editura Junimea, 1984. 200 p. - (în colaborare cu Lica Vasile).
- *Arheologia Moldovei*. vol. 5 (în colaborare).

Articole din periodice:

- *Vămile Daciei*. - În: Studii și cercetări de istorie veche. - Vol.1, 1951, p. 165-181.
- *Inscripții și monumente din Germisara*. În: Contribuții la cunoașterea regiunii Hunedoara. - Deva, 1956, p. 57-99.
- *Șantierul arheologic Grădiștea Muncelului - Costești*. - În: Materiale și cercetări arheologice, nr.5, 1959, p. 379-401; nr.6, 1960, p. 331-358. - (în colaborare cu Constantin Daicoviciu și Hadrian Daicoviciu).
- *Inscripții de pe lucernele din Dacia Romană*. - În: Arheologie Moldovei, 1961, p. 149-209.
- Les inscriptions votives du monument triomphal d'Adamclissi. - În: Latomus. Bruxelles, 28, 1969, p. 120-125.

Referințe:

- *Clujeni ai secolului 20. Dicționar esențial*. Cluj-Napoca, Casa Cărții de Știință, p. 134, 135.
- *Enciclopedia istoriografiei românești*. București: Editura Științifică și Enciclopedică, 1978, p. 161.
- Ioniță, Ion. *Nicolae Gostar. Necrolog*. - În: Arheologia Moldovei. - Vol.9, 1980, p. 149-150: fot.

GOȚIU, REMUS MIHAI

(n. 1973) - scriitor, publicist

Născut la 6 decembrie 1973, în comuna Ilia, județul Hunedoara. Absolvent al Colegiului Național „Decebal” Deva, promoția 1992. Absolvent al Secției de Jurnalistică, Facultatea de Istorie și Filosofie, Universitatea „Babeș-Bolyai”, Cluj-Napoca (1995); Licențiat în drept al Universității „Babeș-Bolyai”, Cluj-Napoca (1998). A urmat cursurile Școlii Internaționale de Vară de Psihologie, Facultatea de Psihologie și Științele Educației, Cluj-Napoca (1997). Debutează în publicistică în mai 1993, în săptămânalul „Fotbal Plus”. Debut radiofonic la Radio Cluj (1994). Membru fondator al „Agenției Naționale de Monitorizare a Presei Academiei Cațavencu”, Brașov (1994), și al publicației „Transilvania Sport” (1996). Redactor la departamentele investigații și politic la „Transilvania Jurnal” (1998, 1999) și la „Ziarul de Cluj” (mai-sept. 1999). Redactor colaborator, din mai 1994, la Radio Cluj. Reporter special la „Pro Sport” (2001), Realizator de emisiuni culturale la Radio Cluj; colaborări pentru emisiunile culturale la Radio România 1, Radio România Cultural, Radio România Tineret. Prezent în Poesis, (Satu Mare) și Archeus (Baia Mare).

Debutează în literatură, cu poezie, în revista „Tribuna” din Cluj-Napoca (1999). Debut în volum cu „Povestea unui poem discursiv”, în decembrie 2000

Coautor al „Experimentului Alex” (alături de Gelu Vlașin - București, Cosmin Perța - Vișeu de Sus și Mircea Crișan - Baia Mare) la Festivalul Internațional de Poezie de la Sighetul Marmației (nov. 2000).

A obținut numeroase premii literare: Premiul Concursului Național de Literatură „Octavian Goga”, secțiune proză, Cluj-Napoca (1999); Premiul „Marian Papahagi” la Galele Literare Radio Cluj pentru debut în volum (Cluj, 2001); Premiul „Ion Iuga”, pentru debut în volum, la Colocviile „Ion Iuga”, Sighetul Marmației (feb. 2001); Nominalizat la Premiul pentru debut în volum, pentru anul 2000, de Asociația Scriitorilor din Cluj.

Colaborări:

„Tribuna”, „Mesagerul Transilvan”, Ziarul Financiar”, „Clujeanul”, „Ziarul de Cluj”, „Brașoveanul”, „Transilvania Jurnal”, „Fotbal Plus”, „Hunedoreanul”, „Arădeanul”.

Lucrări publicate:

- Povestea unui poem discursiv, Pitești: Paralela 45, 2000.

Referințe:

- Remus Mihai Goțiu. Fișă biobiblio-grafică. - Deva 2001

GRATOVSKY, STANISLAUS JOHANN

(1692-1772) - *farmacist, jude regesc*

Născut la Orăștie, în 1692. Este sas de origine polonă, după tată. A fost tâlmaci la curtea domnitorului cărturar Nicolae Mavrocordat. A publicat la Bratislava o suită de însemnări sub titlul „Campaniile turcilor împotriva imperialilor, în anii 1716-1718”. Între anii 1763-1765, a fost jude regesc al scaunului Orăștiei. S-a stins din viață în anul 1772.

Referințe:

- Iliescu, I.; Istrate, Tiberiu. *Orăștie - 750 de ani*. - Deva: Casa Corpului Didactic, 1974, p. 82.

GRIEB, ALFRED

(n.1931) - *pictor și grafician*

S-a născut la 5 martie 1931, la Vulcan, județul Hunedoara. Absolvent al Institutului de Arte Plastice „Ion Andreescu” din Cluj-Napoca (1953), cu Aurel Ciupe, Harșia Andrassy Zoltan, Erdős Tibor. Înclinație meditativă, în special în pictură (portrete și compoziții) și în ilustrațiile pentru poezia lui George Bacovia.

Expoziții personale:

Cluj-Napoca, Timișoara, Arad, Satu Mare, Petroșani, Bistrița etc.

Referințe:

- Barbosa, Octavian. *Dicționarul artiștilor contemporani*. - București: Editura Meridiane, 1976, p. 213.

GROZA, ADAM

(1859-1932) - *preot*

Născut în satul Totia, comuna Băcia, județul Hunedoara, la 24 decembrie 1859. Este tatăl omului politic Dr. Petru Groza.

Urmează cursurile școlii primare la Orăștie și cele liceale la Cluj. Absolvent al Academiei Teologice din Sibiu. Între 1885-1891, funcționează ca preot în

comuna Băcia, apoi este transferat la Coșteiul Mare, județul Timiș (1891-1928). A fost conducătorul delegației sătenilor din Coșteiul Mare la Marea Adunare Națională de la Alba-Iulia de la 1 decembrie 1918, unde s-a pronunțat pentru unirea necondiționată a Banatului și Transilvaniei cu România. A fost ales secretar al circumscripției electorale Lugoj, președinte al organizației județene Severin al Partidului Național Țărănesc; deputat sinodal; asesor consistorial al Eparhiei Ortodoxe Române a Ardealului. Membru activ al Partidului Național Român; a adus o contribuție importantă la organizarea acțiunilor de apărare a școlii și bisericii naționale, împotriva proiectelor de lege Apponyi. Desfășoară o activitate prodigioasă pentru afirmarea conștiinței naționale.

În 1928, se stabilește din nou la Băcia, unde s-a stins din viață la 10 aprilie 1932.

Referințe:

- Munteanu Ioan; Zaberca, Vasile Mircea; Sârbu Marian. „Banatul și Marea Unire, 1918” - Timișoara: Editura Mitropoliei Banatului, 1992, p. 214, 215

GROZA, MARIA

(1918-2003) - *conferențiar universitar, ministru*

S-a născut în municipiul Deva, Județul Hunedoara, la 1 octombrie 1918. Este fiica lui. Petru Groza. Urmează școala primară la Deva, liceul și Școala Superioară de Comerț la Deva și Sibiu. Absolventă a Academiei Comerciale din București. Conferențiar universitar la A.S.E. - București (1958-1987). A fost adjunct al ministrului afacerilor externe (1978-1987); vicepreședinte al Marii Adunări Naționale (1965-1970), președinte al Comisiei ONU pentru probleme culturale și umanitare (1964-1965); deputat de MAN pentru județul Hunedoara (1971-1975); vicepreședinta Consiliului Național al Femeilor (1958-1965). După 1990, s-a stabilit la Deva.

S-a stins din viață la Deva în martie 2003 și înmormântată la Băcia.

Referințe:

- Enache, Jaqueline, *Părinți, frați, copii, nepoți: Familia lui Petru Groza*. În: Dosarele istoriei. - nr. 2, 3 nov. 2000, p. 5.

GROZA, OCTAVIAN

(1923-2000) - *inginer, ministru diplomat*

Născut la 18 martie 1923 în orașul Deva,, fiind al patrulea copil al lui Petru Groza, descendent dintr-o familie care a jucat un rol important în istoria Ardealului. Urmează școala primară și liceul la Deva, absolvit în 1942. Între anii 1942-1946, a fost student la Facultatea de Matematică și de Construcții Timișoara, iar între anii 1946-1951, a continuat studiile universitare la Facultatea de Construcții Hidrotehnice din Moscova. Cariera profesională și-a început-o în 1952, pe șantierul hidrocentralei Bicz, participând ca șef de șantier la realizarea barajului de beton al acestei amenajări. Din 1956, este proiectant la ISPE București, în calitate de șef de proiect al amenajării Porților de Fier I; director la Institutul de Proiectări Energetice (1962-1963). Sub conducerea sa, au fost finalizate proiectele și documentele româno-iugoslave pentru Sistemul hidroenergetic și de navigație Porțile de Fier I pe Dunăre. Din 1966 a avut funcția de ministru adjunct al energiei electrice, iar din 1970, funcția de ministru al energiei. În aceste calități a contribuit la promovarea unor mari investiții energetice, precum cascada de hidrocentrale de pe râurile Bistrița și Siret, cascada hidrocentralelor de pe râul Olt, hidrocentrala Lotru, termocentralele Brăila, Luduș, Deva ș.a.

A avut o activitate remarcabilă în cadrul Consiliului Mondial al Energiei - CWE / CME. A participat la Congresul Consiliului Mondial al Energiei de la Melbourne (Australia) 1962, la Congresul Trienal a CME de la București (1971), Moscova (1968) și de la Detroit (SUA 1974). Între 1971-1974, a deținut funcția de președinte al WEC / CME, cea mai importantă organizație energetică internațională. A condus Congresul WEC / CME american de la Detroit, a cărui inaugurare a fost făcută de președintele SUA Gerald Ford. În urma Congresului de la Detroit a primit titlul de Președinte de onoare al WEC / Consiliul Mondial al Energiei, pe care l-a menținut până la stingerea sa din viață.

Între 1976-1978, a funcționat în conducerea Consiliului Național de Știință și Tehno-logie. A colaborat la numeroase reviste de specialitate susținând noul și inovația în domeniul tehnico-științific. A intrat apoi în diplomatie, fiind, între 1978-1985, ambasador al României în Austria. În această perioadă a deținut și funcția de decan al Corpului Diplomatic fiind cel mai vechi ambasador în funcție. Întors în țară, a fost pensionat și s-a retras la Deva, ocupându-se de problemele familiei până la sfârșitul vieții, la 3 noiembrie 2000.

Referințe:

- Enache, Jacqueline. *Părinți, frați copii nepoți, familia Petru Groza*. - În: Dosarele istoriei. - nr. 2, 3 nov. 2000, p. 5
- Scvorțov, Felix. *Octavian Groza (1923-2000)*. - În: Energetica, nr.1, 2001, p. 50.

GROZA, PETRU

(1884-1958) - *avocat, prim- ministru al României*

Născut la 7 decembrie 1884, în comuna Băcia, județul Hunedoara, ca fiu al preotului Adam Groza (1859-1932). Urmează școala la Băcia, la Coștei și Lugoj. Absolvent al Colegiului Kún din Orăștie (1903). A fost premiant al liceului și distins cu medalia de aur. Își continuă studiile universitare la Facultatea de Drept și Științe Economice din Budapesta, apoi la Universitățile din Berlin și Leipzig. În 1907, își ia doctoratul în drept cu „Magna cum laude”. Ulterior obține și diploma de doctor în științe economice și științe de stat. Practică avocatura pe lângă un maestru din Lugoj (1908-1909). Susține la Budapesta ultimul examen pentru diploma de avocat (1911). Se stabilește la Deva (1911), unde își deschide un birou de avocatură. În timpul Primului Război Mondial este mobilizat pe front. În toamna anului 1918, participă la acțiunile românilor, fiind ales membru în Consiliul Național Român din Deva și delegat la Marea Adunare Națională de la Alba-Iulia. După votarea Unirii, este unul dintre oratorii ce vorbește mulțimii adunată pe Câmpul lui Horea. După 1918, figurează printre componenții Marelui Sfat Național. A fost ales deputat de cinci ori în Parlamentul României și a ocupat de două ori funcția de ministru; în 1920, a fost ministru în guvernul Averescu și în 1926-1927, ministru al comunicațiilor și lucrărilor publice. În calitate de deputat, în circumscripția Băița, participă la lucrările Adunării Constituante a României, contribuind la înfăptuirea hotărârilor de unificare administrativă și legislativă. Între 1927-1932, se retrage din viața politică a țării. În 1933, reîntră în politică, ca președinte al Frontului Plugarilor (1933-1953), și ca unul din inițiatorii acordului de la Tebea (1935). Între 1944-1945, deține funcția de vicepreședinte în guvernele Sănătescu și Rădescu. A avut un rol important în instaurarea regimului comunist în România. În timpul guvernării sale, a fost executat mareșalul Ion Antonescu; s-a trecut la anihilarea partidelor politice și s-a impus Regelui Mihai să abdice. De-a lungul

anilor, a avut multe legături cu județul Hunedoara, îndeosebi cu comuna Băcia, cu orașele Orăștie și Deva. La înființarea Liceului „Aurel Vlaicu” din Orăștie, în 1919, donează școlii 1000 de coroane. Ca fost coleg de liceu cu Aurel Vlaicu, la Colegiul Kún, a contribuit la cinstirea memoriei sale, sprijinind constituirea Muzeului Memorial „Aurel Vlaicu” din Bințiși și a prefațat cartea inginerului C. Gheorghiu: „Aurel Vlaicu - un precursor al aviației românești”. În 1945, la terminarea Catedralei din Orăștie, a participat și a vorbit despre tradițiile istorice ale orașului; a fost de asemenea prezent la sfințirea bisericilor din Hunedoara - centru și Strei (1946). La 26 mai 1946 i-a fost conferit Ordinul „Serviciul Credincios”, în grad de colonel. Este președinte al prezidiului M.A.N. (1952-1958). La 6 martie 1945, ca prim-ministru, formează un guvern preponderent comunist; Președinte al MAN (1952-1958)

Încetează din viață la 7 ianuarie 1958, fiind înmormântat în mausoleul demnitarilor comuniști. După revoluția din 1989, a fost deshumat, rămășițele sale pământești au fost depuse în cavoul familiei din comuna Băcia.

Lucrări publicate:

- *În umbra celulei. Malmaison, 1943-1944.* București: Editura Cartea rusă, 1945. - 316 p.
- Discursuri politice, conferințe, interviuri 1944-1946. - București, 1946. - 391 p. + 1 f. pl.
- Reconstrucția României. Discursuri politice, conferințe și interviuri 1944-1949. București: Tipografia Viața literară, 1946.
- *Am văzut cu ochii țara păcii.* - Vol.1-2. București: Editura Cartea rusă, 1954-1956. 143 p. + 17 f. pl.
- Prin țara celor 600 de milioane. China de ieri și de azi. Note de drum. - București: ESPLA, 1956. - 342 p. + 24 f. pl.
- *Articole. Cuvântări. Interviuri. Texte alese.* Prefață de George Ivașcu. - București: Editura Politică, 1973. - 675 p. + 18 f. pl.

Referințe:

- Babici, Ion. *Solidaritatea militantă antifascistă. 1933-1939.* - București: Editura Politică, 1972, p. 71, 134, 156, 199, 251.
- Bițoleanu, Ion. *Din istoria României moderne.* - București: Editura Științifică și Enciclopedică, 1981, p. 33-41.
- Buzatu, Gheorghe. *România cu și fără Antonescu. Documente, studii, relatări și comentarii.* - Iași: Editura Moldova, 1991, p. 290, 292, 381, 385.

- *Cartea albă a Securității. 23 August 1944 - 30 august 1948.* Coordonator: Mihai Pelin. - București: Serviciul Român de Informații, 1997. - Vol. 1. 654 p.
- Ceachir, Nicolae. *Marile puteri și România. (1856-1947).* - București: Editura Albatros, 1996, p. 340-344.
- Cristoiu, Mircea. *Cine a fost Dr. Petru Groza?.* În: *Dosarele istoriei - 2*, nr. 2/1998, p. 3-4, 6-10.
- Cretzeanu, Alexandru. *Ocazia pierdută.* Iași: Institutul European, 1995, p. 35, 156, 168-169, 171-174.
- Giurescu, Constantin C.; Giurescu, Dinu C. *Scurtă istorie a românilor pentru tineret îndeosebi.* - București: Editura Științifică și Enciclopedică, 1977, p. 333-335, 337, 339, 341.
- Giurescu, Dinu C. *Guvernarea Nicolae Rădescu.* - București: Editura All, 1996.
- Ghibu, Onisifor. *Chemare la judecata istoriei. Apeluri la rațiune din anii 1946-1952.* - București: Editura Albatros, 1992, p.11-21, 28-39, 129-134, 179-182.
- *Dr. Petru Groza în istorie: Mărturii și documente /* Coordonator Ioachim Lazăr - Deva: Destin, 2002, 260 p fot.
- Iliescu, Ion; Istrate, Tiberiu. *Orăștie - 750 de ani.* - Deva, 1974, p. 330-333.
- Ionescu, Ghiță. *Comunismul în România.* București: Editura Litera, 1994, p.137-148, 392.
- *Istoria poporului român.* Sub redacția academicianului Andrei Oțetea. - București: Editura Științifică, 1972, p. 550, 610, 613, 625.
- *Istoria României între anii 1918-1944.* Culegere de documente. - București: Editura Didactică și Pedagogică, 1982, p. 308-310, 312-313.
- Lazăr, Ioachim. *Dr. Petru Groza și Marea Unire de la 1 Decembrie 1918.* - În: *Sargetia*, 18-19, 1984-1985, p. 315-321.
- Nedelcu, Florea. *De la Restaurație la Dictatura regală. Din viața politică a României. 1930-1938.* - Cluj-Napoca: Editura Dacia, 1981, p. 7,361-362.
- *1918. Unirea Transilvaniei cu România.* Ediția a 3-a revăzută și adăugită. București: Editura Politică, 1978, p. 511, 611, 622.
- *30 Decembrie '47. Premise și semnificații.* București, 1972. - 249 p.

- Preoteasa, Grigore. *Texte social-politice*. București: Editura Politică, 1974, p. 203-205, 209-211, 215, 226, 229, 253, 255.
- *România: 1918. Marea Unire*. - Cluj-Napoca: Editura Studia, 1998, p. 64.
- Scurtu, Ioan. *Istoria Partidului Național Țărănesc*. - Ediția a 2-a revăzută și adăugită. - București: Editura Enciclopedică, 1994.
- Șuiaga, Victor. *Hunedoreni la Marea Unire*. 1 Decembrie 1918. - Deva: 1993, p. 23.
- Tătărescu, Gheorghe. *Mărturii pentru istorie*. - București: Editura Enciclopedică, 1996, p. 337-338, 478, 497.
- *Teroarea. Documente ale procesului Iuliu Maniu, Ion Mihalache*. - București: Editura Vremea; Asociația Română a Creatorilor Culturali și Artiștilor, 1999.
- Valea, Mircea; Crețu, Maria. *Fragmente din corespondența doctorului Petru Groza (1933-1937)*. - În: *Sargetia*. Vol.10, 1973, p. 427-434.

GROZA, PETRU MIRCEA

(1921-1997) - profesor universitar, doctor docent în științe medicale

Născut în 7 februarie 1921, la Deva. A urmat cursurile Liceului „Decebal” din Deva, promoția 1940. Studii universitare la Facultatea de Medicină din Cluj, absolvită în 1946.

A început activitatea ca „assistant étranger” al profesorului Donzelot în Clinica de Cardiologie La Charité din Paris (1946-1948). După revenirea în țară, lucrează ca preparator în Clinica Medicală a Spitalului Colțea din București, condusă de prof. Bazil Teodorescu, apoi devine asistentul profesorului Danielopolu, la Clinica Medicală Filantropia (1949-1952). A predat cursul de Fiziopatologie la Institutul de Specializare și Perfecționare a Medicilor (1953). A ocupat funcția de conferențiar (1953-1956), apoi pe cea de profesor, devenind șeful Catedrei de Fiziologie și Discipline Fundamentale Funcționale a I.M.F. -București (1972-1990).

În 1952, obține la Moscova titlul de Candidat în Științe Medicale, în urma susținerii tezei „Secreția gastrică prin ulcer experimental”, iar în 1964, devine doctor docent.

Este autorul a peste 300 de lucrări științifice și a aproximativ 300 de comunicări care abordează domeniile: fiziologia tractului digestiv, funcția

miocardică, reacțiile vegetative nervoase și hormonale, problema adaptării și stresului, biomedicină aero-spațială, în care a adus importante contribuții personale.

În fiziologia tractului digestiv, a elucidat numeroase mecanisme ca: reacția glandelor salivare în stresul operator; rolul antrului piloric în secreția acidă a stomacului; dependența diferențierii celulare gastrice de sistemul nervos simpatic; intervenția gastrinei în secreția post-insulinică, reacția gastrosecretoare la diferiți hormoni; a realizat cea mai bună metodă biologică de dozare a gastrinei antrale.

În fiziologia cardiovasculară, a stabilit criterii de evaluare originale a funcționalității cardiace pe bază de EKG și a timpilor sistolici, a definit caracteristici funcționale raportate la profesiune și starea de antrenament fizic, sex, vârstă; a realizat experimental deconținerea cardiacă folosind hipokhinezia și dovedind efectele morfologice și modificări enzimatiche inedite. În domeniul biomedicinii aerospațiale a adus contribuții privind reactivitatea tractului digestiv după zborurile spațiale ale unor animale recuperate de șase biosateliți sovietici „Cosmos”; a cercetat reacțiile glicoproteice, enzimatiche și morfologice electromicroscopice, în funcție de durata expunerii. A efectuat studii concomitente pe pancreasul endocrin. A observat reacțiile cardiovasculare ale cosmonauților Dumitru Prunariu și Alexei Popov, după zborul comun de 7 zile, aducând contribuții prioritare în interpretarea acestora.

A scris 10 cursuri de fiziologie pentru studenți (1957-1990) și a reeditat de patru ori *Tratatul de „Fiziologie umană”* (1966-1990).

A fost redactor șef al „Revue Roumanie de Phisyologie” și președinte al Societății Române de Fiziologie (1972-1992); Președinte al Grupului de Biomedicină Cosmică al Comisiei de Cercetări Spațiale și al Grupului Român de Biologie și Medicină „Intercosmos”.

Membru al Academiei de Științe Medicale (1992). Membru al unor societăți internaționale; Societatea de Cardiologie din Paris; membru corespondent al Academiei Internaționale de Aeronautică - Secția de Biomedicină, Paris; membru Fondator al Societății Europene de Endocrinologie Experimentală; membru în Subcomisia Gravitațională a Uniunii Internaționale de Fiziologie.

A fost distins cu Premiul Academiei Române „Gh. Marinescu” (1964); Medalia de Aur a Academiei Cehoslovace (1988); Diplomă de recunoștință a aviației românești (1991); Diploma de onoare a Institutului de Medicină Sportivă (1992).

S-a stins din viață la 15 iunie 1997, la București și înmormântat la Băcia.

Lucrări publicate:

- Secreția gastrică în ulcerul experimental, 1955
- Secreția și motilitatea stomacului, 1962
- Fiziologia umană, 1966-1990
- Reglarea umorală a secreției gastrice, 1969
- Mediul natural ambiant și reactivitatea neurovegetativă, 1978
- Fiziologia tractului digestiv-elemente, probleme, contribuții, 1986

Referințe:

- Enciclopedia medicală românească. Secolul 20 - Sub redacția prof. dr. Nicolae Ursea. - București, 2001, p. 456-457.

GROZA, SIMEON

(?-1885) - *viceprefect al Zarandului, preot de Rovina*

Născut în satul Rovina, județul Hunedoara. A participat la revoluția pașoptistă din Transilvania. A fost numit viceprefect al Zarandului. S-a distins în luptele desfășurate în zona Zarandului și în perimetrul Munților Apuseni, în aprilie-mai 1849. Elogiindu-i calitățile de comandant și de conducător, Avram Iancu va consemna într-un raport întocmit după aceste lupte: „Între toți, s-a distins mai ales tribunul Andreica și preotul Groza”. La începutul lui iunie 1849, împreună cu lăncierii săi s-au înfruntat cu trupele conduse de locotenent-colonel Farkas Kemeny. Câteva sute de luptători au apărut cu bărbăție și eroism defileul de la Buceș, fiind apoi nevoiți să se retragă în fața unui adevărat puhoi de forțe ale adversarului care însumau peste 4000 de soldați și dispuneau de 19 tunuri. La 30 mai / 11 iunie 1849, lăncierii conduși de el au reușit să captureze mai multe care cu alimente, iar la 31 mai / 12 iunie 1849, un detașament din formațiunea sa s-a angajat în luptele grele cu dușmanul care pătrunsese în Abrud. Paroh la Rovina (1834-1885). Adnotările sale lăsate pe filele Triodului de la Blaj, tipărit în 1721, care a aparținut bisericii din Rovina (din 1995 aparține Muzeului din Deva), se referă la știri, legate de munca și roadele câmpului, de evenimentele culturale și istorice. Interesul său pentru culturalizarea nației sale s-a dovedit cu prilejul înființării Gimnaziului din Brad, unde, alături de Ioan Pipoș și Iosif Hodoș, a sprijinit ridicarea acestui lăcaș

de cultură.

A murit în 1885, și este înmormântat la Țebea.

Referințe:

- Basarab, Maria. *O carte veche românească cu însemnările lui Simeon Groza*. - În: Restituiri. - Vol. 5, Avram Iancu, 1824-1872. - Deva, 1997, p. 91-95.
- Dragomir, Silviu. *Avram Iancu*. București: Editura Științifică, 1965.
- Hodoș, Enea. Simion Balint. *Viața și luptele lui în Munții Apuseni ai Ardealului la 1848-1849*. - București, 1913.
- Raportul prefectului Avram Iancu. - Sibiu, 1884, p. 37.
- Totu, Maria; Florea, Petre; Abrudan, Paul. *Bărbați ai datoriei*. Mic dicționar. București: Editura Militară, 1984, p. 124.

GRUESC, SOLOMON IOAN

(n. 1930) - *conferențiar universitar, doctor în geografie, economist*

Născut la 15 noiembrie 1930, în Simeria Veche, județul Hunedoara. A urmat cursurile Liceului „Decebal” din Deva, promoția 1949. Absolvent al Universității din Sverdlovsk (azi Ecaterinburg), URSS, Facultatea de Geografie, specialitatea Geografie Economică (1954). Studii post-universitare pentru doctorat la Moscova (1961-1963); doctor în geografie cu teza: „Gruparea industrială, Hunedoara - Valea Jiului” (1969). Activitate didactică universitară în cadrul Academiei de Științe Politice București (1954-1957), a Institutului Central de Perfecționare a Personalului Didactic București (1971-1979) și a Facultății de Geografie a Universității București (din 1979), parcurgând toate gradele didactice, până la cel de conferențiar, obținut în 1991. Cercetător științific principal la Institutul de Geografie al Academiei Române (1957-1971). A desfășurat activitate științifică în domeniile: geografia industriei, agriculturii, căilor de comunicație și transporturilor; geografia turismului, a statelor lumii; geografia populației și a așezărilor urbane și rurale. Autor a 30 de cărți și a peste 90 de articole, în reviste de specialitate. A prezentat 35 de comunicări științifice; a participat la 27 de conferințe și 22 de simpozioane. Specializări: Cehoslovacia (1971), Polonia (1976).

Membru în Societatea de Științe Geografice din România (1957).

Lucrări publicate:

- *Harta economică a României*. - București: Editura Didactică și Pedagogică, 1962; 1975; 1987.
- Republica Populară Română. Noua geografie a patriei. - București: Editura Științifică, 1964.
- Harta economică a României. Scara 1:500.000. - București: Editura Academiei, 1970.
- *Județul Hunedoara*. - București: Editura Academiei, 1970.
- *Gruparea industrială Hunedoara - Valea Jiului*. Studiu economico-geografic. București: Editura Academiei, 1972.
- *Județul Brăila*. - București: Editura Academiei, 1973.
- *Bazele teoretice ale geografiei*. - București: Editura Universității, 1987.
- *Geografia economică mondială și a României*. - București: Editura Academiei „AISTEDA”, 1992.
- *Marketing în economia turismului*. București: Editura Universității, 1997.

Referințe:

- Dicționarul specialiștilor un „Who's who” în știința și tehnica românească. - Vol.2. București: Editura Tehnică, 1998, p. 133.

GRÜN, ECATERINA

(1945) - publicist

S-a născut la 4 decembrie 1945, la Sebiș, județul Arad. Căsătorită cu Gheorghe Francisc-Grün, director general al Camerei de Comerț și Industrie a Județului Hunedoara, actualmente pensionar. Absolventă a Facultății de Litere din Cluj, a Universității „Babeș-Bolyai”, Secția franceză-română, promoția 1968. Profesoară de limba franceză la Liceul Pedagogic din Deva (1968-2000); profesor gradul didactic I (din 1981). Paralel, lector asociat de limba franceză la Universitatea de Vest din Timișoara (Colegiul Pedagogic de Institutori din Deva, 1997-2000). În anul 2000, devine lector la Universitatea de Vest din Timișoara (Colegiul Pedagogic de Institutori Deva) și profesor asociat la Liceul Pedagogic Deva. Pregătește numeroși elevi pentru olimpiade și concursuri de admitere în facultăți. Este președinta fondatoare a Asociației de Schimburi Culturale cu Țările Francofone (FRADEV), (1992-1997). Inițiază o serie

de schimburi culturale cu țări francofone: tabere de limba franceză cu animatori francezi, cicluri de conferințe cu ocazia „Primăverii Francofoniei la Deva”, lansări de cărți, concursuri de civilizație franceză, parteneriatul pedagogic între Liceul Pedagogic și Colegiul Pedagogic de Institutori din Deva cu Institutul Universitar de Formare a Institutivilor din Arras, Franța. Face parte din colectivul de elaborare a LIROM, bibliografie electronică a scriitorilor români de expresie franceză, în colaborare cu Certel, Université d'Artois și Universitatea de Vest din Timișoara. A participat la Bienala limbii franceze (București, 1995), la numeroase simpozioane și colocvii consacrate literaturilor europene de la Université d'Artois și Sorbona, Paris 1995, și Universitatea din Sofia (2001) etc. Este membră a Societății de Studii „Benjamin Fondane” de la Paris; distinsă cu titlul de „Cavaler al Ordinului Laurilor Academici”, prin decret al Ministerului Educației Naționale din Franța (2001). Doctor în literatura comparată, sub conducerea prof. dr. Liviu Ciocârlie de la Universitatea de Vest Timișoara și prof. dr. Alain Vuillemin de la Université d'Artois, cu teza de doctorat pe tema „Orientări europene în opera a trei scriitori români de expresie franceză: Tristan Tzara, Benjamin Fundoianu și Ilarie Voronca” (2002). A publicat numeroase articole și studii de didactica predării limbii franceze și de literatură, în reviste de specialitate în țară și străinătate.

Colaborări:

- „Studii de limbi și literaturi moderne”,
- „Dialogues francophones”

Lucrări publicate:

- *Benjamin Fondane et la philosophie*. - Timișoara: Orizonturi Universitare, 2001
- „*Pour une exploitation didactique de la chanson*”. - În: „Studii de limbi și literaturi moderne”, Tipografia Universității de Vest, Timișoara, 1988-1989, p. 241-248;
- „*Poésie et invention verbale chez Jacques Brel et Georges Brassens*”. - În: „Studii de limbi și literaturi moder-ne”, Timișoara; Tipografia Universității de Vest, 1989-1990, p. 229-238;
- „*Michel Tournier et le mythe de l'arbre*.” - În: „*Etudes de linguistique et de littérature*”, Tipografia Universității de Vest, Timișoara, 1993, p. 179-200;
- „*Ilarie Voronca, L'Interview*”. - În: „Dialogues francophones” nr. 2, Universitatea de Vest, Timișoara, 1996, p. 17-24;

- „Le programme LIROM (*bibliographie des écrivains roumains d'expression française*). *Les précurseurs*. - În: „La place du français sur les autoroutes de l'information, La Roumanie et la francophonie, Actes de la XVI-ème Biennale de la langue française”, Paris, 1996, p. 497-508. (colaboratori: Țenchea Maria și Grün Ecaterina);
- „La littérature roumaine d'expression française: motifs, thèmes, spécificité”. - În: „L'Europe, littératures européennes, littérature comparée et nouvelles technologies”, textes réunis par Pierre Brunel et Alain Vuillemin, Hestia / Certel, Lettres et civilisations, Timișoara, 1998, p. 161-170;
- „Problèmes d'identité chez trois écrivains roumains d'expression française”. - În: „Dialogues francophones” nr. 3 Universitatea de Vest Timișoara, 1999;
- „Rădăcinile religioase ale culturii europene”. - În: Simpozionul „Cultură și Religie”, Deva, 1999

Referințe:

- Prof. Ecaterina Grün, Fișă biobibliografică, Deva, 2001.

GUDEA, NICOLAE I.

(n. 1941) - arheolog, numismat, cercetător în istorie

Născut la 17 octombrie 1941, în municipiul Deva, județul Hunedoara. Studii secundare la Zalău. Absolvent al Universității „Babeș-Bolyai”, Facultatea de Istorie Cluj-Napoca (1968). Doctor în istorie (1978). Din 1968, este cercetător principal la Institutul de Istorie și Arheologie din Cluj-Napoca. Secretar de redacție al revistei „Acta Musei, Porolissensis” (1977). Profesor la Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca. Membru al Societății de Studii Clasice. Prin lucrările sale, a adus contribuții importante privind castrele romane pe teritoriul Daciei.

Lucrări publicate:

- *Das Romerbayer von Bucium* - Cluj-Napoca, 1972. - 150 p. + 142 pl. - (în colaborare).
- *Münzen aus der Sammlung des Museums der Stadt Sighișoara*. - Sibiu, 1972. - 87 p. + 18 pl. - (în colaborare).
- *Drei Münzhorte des 4 Jhs. aus dem Banat*. Timișoara, 1974. - 104 p. + 35 pl. - (în colaborare).

- Inscricții și monumente din Muzeul de istorie și artă Zalău. - Cluj-Napoca, 1975. 52 p. + 4 pl.
- *Porolissum*. Ghid. - București: Editura Sport-Turism, 1986. - 212 p.: fig. și h.
- *Din istoria creștinismului la romani*. Mărturii arheologice, 1988 (coautor).
- *Castrul și așezarea romană de la Mehodici - Praetorum*, 1993 (coautor)
- *Porolissum un complex daco-roman la marginea de nord a Imperiului Roman*. Cluj-Napoca, 1996 - 449 p. (în colaborare).
- *Der Meses - Limes die vorgeschrobene Kleinfestungens auf dem westlichen Abschnit des Limes der Provinz Dacia Polorissensis*. - Zalău, s.n. 1997 -130 p.
- *Der Römergreuzkastell von Bologna - Resculum*. - Zalău. 1997-p.96.
- *Der Römergreuzkastell von Bucium*. - Zalău. 1997-166 p.

Referințe:

- *Enciclopedia istoriografiei românești*. București: Editura Științifică și Enciclopedică, 1978, p. 165.
- *Clujeni ai secolului 20 Dicționar esențial* - Cluj-Napoca: Casa Cărții de Știință, 2000, p. 138.

GURAN, I. MIRCEA

(n.1927) - cercetător științific, doctor, inginer

Născut în comuna Tetoiu, județul Vâlcea, la 30 septembrie 1927. Absolvent al Institutului de Mine din București, specialitatea Exploatare și Preparare Minereuri și Cărbuni (1953). Doctor inginer, la Institutul de Metale Neferoase din Moscova, cu teza: „Traductori pentru procesul flotației” (1960). A desfășurat o bogată activitate în calitate de cercetător științific principal gr. III și II și șef secție de cercetare. În paralel, a desfășurat activitate didactică universitară, ca lector, la Institutul de Mine Petroșani și conferențiar suplinitor la Institutul Politehnic București. A publicat numeroase cărți și peste 80 de articole în reviste de specialitate. Domenii de cercetare: prepararea minereurilor, automatizări în procesele de preparare. Este membru AGIR, deține un brevet de invenție. Distins cu ordinul „Meritul Științific”, clasa a III-a. În prezent pensionar.

Lucrări publicate:

- *Noutăți în pregătirea minereurilor de fier pentru furnal*. - București: Editura Tehnică, 1964. - 252 p. + fig. - (în colaborare cu Iosif Tripșa).
- *Automatizări în industria minieră*. București: Editura Tehnică, 1977. - 528 p.: fig. (în colaborare cu Andrei Dumitru și Georgescu Ion).
- *Fierul*. - București: Editura Tehnică, 1978. 244 p. + fig.
- *Calitatea produselor miniere*. - București: Editura Tehnică, 1982. - 387 p.
- *Mineralogie*. - București: Editura Tehnică, 1985. - Vol.1: 1985. - 485 p.; Vol. 2: 1988. 479 p. - (în colaborare cu Tocaci Lucia).

Referințe:

- Dicționarul specialiștilor un „Who's Who” în știința și tehnica românească. - Vol.1. București: Editura Tehnică, 1996, p.162.

GYARMATI, FRANCISC

(1894-1980) - *pictor*

Născut la 2 aprilie 1894, în Deva, județul Hunedoara. Absolvent al Școlii Superioare de Arte Frumoase din Baia Mare. În perioada anilor 1916-1923, lucrează ca redactor la ziarul local. După terminarea studiilor, are expoziții la Deva (1930), Cluj (1930), București (1934). Lucrează în ulei, pastel, linogravură. Este remarcat de presa de specialitate a vremii ca un artist plastic valoros. Dintre lucrările sale amintim: „Dealul cu Mureșul”, „Deva dimineața”, „Cetatea Devei”, „Drum cu dealuri albastre”, „Cosași pe deal”, „Adunarea fânului”, „Autoportret”, „Peisaj de vară” „Țărancă”, „Țiganul cugetător” etc.

S-a stins din viață în 1980.

Referințe:

- *Expoziție omagială. Plasticieni hunedoreni din perioada interbelică*. - Deva: Galeria de Artă ale Fondului Plastic Deva, decembrie 1981.

h

HAIDA, D. VIRGIL

(n. 1938) - profesor universitar, cercetător științific, doctor inginer

Născut la 13 noiembrie 1938, în comuna Gurasada, județul Hunedoara. Absolvent al Institutului Politehnic Timișoara, Facultatea de Construcții, specialitatea construcții și instalații hidrotehnice (1963). Doctor inginer, în anul 1979, cu teza: „Contribuții la studiul comportării pământurilor solicitate dinamic și folosirii tehnicii vibrării în geotehnică-vibroforaje”. Din anul 1963, desfășoară activitate didactică în cadrul Institutului Politehnic Timișoara, parcurgând toate gradele didactice, până la cel de profesor universitar (1992). În perioada 1965-1968, lucrează ca inginer proiectant în cadrul DSAPC Banat. Este membru în consiliul profesoral al Facultății de Construcții din 1970, membru în Senatul Universității Tehnice Timișoara, din anul 1990. Din 1994, este conducător de doctorate științifice. A publicat cărți și numeroase articole științifice în reviste de specialitate; este coautor la două invenții. Deținător al Premiului I pentru cercetare al Ministerului Învățământului (1969). Din 1992, este membru în biroul de conducere al Societății Naționale de Geotehnică și Fundații și expert tehnic în domeniul construcțiilor.

Lucrări publicate:

- *Geotehnică și fundații. Exemple de calcul.* București, 1970.
- *Fundații.* - București: Editura Tehnică, 1973.
- *Geologie. Geotehnică și fundații.* București, 1981, 1982, 1984.
- *Geotehnică și fundații.* - București, 1990.
- *Geotehnică,* 1994.

Referințe:

- *Dicționarul specialiștilor un „Who's Who” în știința și tehnica românească.* - Vol.1. București: Editura Tehnică, 1996, p.165-166.

HALGA, PETRU

(n. 1936) - profesor universitar, doctor în agronomie

Născut la 24 aprilie 1936, în comuna Certeju de Sus, județul Hunedoara. Absolvent al Institutului Agronomic „Nicolae Bălcescu” București, Facultatea de Agricultură și Zootehnie, specialitatea zootehnie (1961). Doctor în agronomie (1972) cu teza: „Cercetări privind îmbunătățirea valorii biologice a proteinelor din furajele folosite în hrana păsărilor”. Activitate didactică universitară, parcurgând toate gradele didactice, până la cel de profesor universitar, în cadrul Institutului Agronomic „Nicolae Bălcescu” București (1961-1963) și la Institutul Agronomic „Ion Ionescu de la Brad”, Iași, din 1963 până în prezent. Prodecan și decan al Facultății de Zootehnie și Medicină Veterinară, (1976-1980; 1984-1986), decan la Facultatea de Agronomie Iași (1986-1989). Din anul 1992, este conducător științific de doctorat. Activitate științifică în domeniile: studiul valorii biologice a proteinelor din furaje, nutriție și alimentație animală, studiul valorii nutritive a nutrețurilor, influența unor aditivi furajeri asupra valorii nutritive a hranei la animale. Autor și coautor a 14 manuale, tratate și cărți de specialitate, a peste 210 articole apărute în țară și străinătate. A participat la 32 de simpozioane științifice. Specializări în: Franța (1966-1995); R.F.G. (1974); R.D.G. (1977-1979); Germania (1992-1995). Membru fondator al Societății Române de Zootehnie (1990). Distins cu Ordinul „Meritul Științific” clasa a III-a 1985, și Premiul Academiei Române (1990).

Lucrări publicate:

- *Proteinele din furaje*. - București: Editura Ceres, 1972.
- *Alimentația animalelor domestice*. București: Editura Didactică și Pedagogică, 1980; Ediția a 2-a, 1984.
- *Alimentația animalelor domestice*. - Vol.1. Iași, 1988.
- *Tratat de creșterea bovinelor*. - București: Editura Ceres, 1990.

Referințe:

- *Dicționarul specialiștilor un „Who's Who” în știința și tehnica românească*. - Vol.2. București: Editura Tehnică, 1998, p.136.

HALICI, MIHAIL

(1643-1712) - *cărturar umanist, poet*

Născut în 19 octombrie 1643, în Caransebeș, fiu al cărturarului umanist Mihail Halici (1615-1671). Începe studiile în orașul natal, în anul 1651, apoi la Gimnaziul Reformat din Sibiu (1661-1664) și la Gimnaziul Academic Reformat din Aiud. Își continuă studiile la universitățile din Nürnberg, Basel și în Anglia. După terminarea studiilor, ținând seama de excepționala sa pregătire, a fost recomandat ca rector al Colegiului Reformat din Orăștie, funcție pe care o deține între anii 1667-1669. După un conflict cu autoritățile școlare din Aiud, pe motivul că era adept al lui Descartes, pleacă la Sibiu (1674). La 31 octombrie 1674, și-a redactat la Sibiu testamentul, după care a fost silit să părăsească Transilvania. Între 1679-1684, colindă Austria, Țările de Jos, Franța și Anglia (era la Londra în 1694). La acea dată el avea 50 de ani și se afla în capitala Angliei, unde era foarte bine văzut pentru cunoștințele sale de limbă a țărilor Europei răsăritene (română, germană, maghiară, alături de cele clasice, latina și greaca). Ultima știre rămasă despre el datează de la începutul secolului al XVIII-lea, când pe un manuscris miscelaneu cuprinzând diferite lucrări literare, aflat astăzi la British Museum, sub un text maghiar, tradus de el, se află semnătura sa autografă: „Scris la Londra, de mâna lui M. Halici, un transilvănean în anul 1712”. În același an i se deschide testamentul făcut în favoarea școlii din Orăștie, în care se spune: „Și-a lăsat o parte din avere, în primul rând preoților din Orăștie, și-n rândul al doilea cinstitului Sfat al Orăștiei, pentru care s-au adunat 1712 florini, 40 drahme și-n afară de acestea 17 mărci și 10 peseta

de argint.” Școlii din Orăștie i-a lăsat „întreaga bibliotecă cu cărțile sale de tot felul”. A fost denumit „poeta valahus”, cunoscut pentru „Odă în metru antic” (1674), închinată prietenului său Francisc Papai, poezie care a fost reprodusă în anul 1774 la Leipzig, în lucrarea „Succinta Medicorum Hungariae et Transylvaniae Biographia” cu o traducere alăturată în latinește. A scris și alte poezii care au fost dedicate unor nobili și demnitari ai Orăștiei. I se atribuie și un „Dictionarium valachico latinum”. Se stinge din viață în anul 1712.

Lucrări publicate:

- *Odă către Francisc Páris Pápai*. - În: Chrestomație română. Îngrijită de M. Gaster. - Leipzig: București, 1891.

Referințe:

- Baciu, Petru. *Liceul Aurel Vlaicu*. Orăștie, 1969, p. 36-38.
- Călinescu, George. *Istoria literaturii române de la origini până în prezent*. Ediție nouă, revăzută de autor. Text stabilit de Al. Piru. - Craiova: Editura Vlad & Company, 1993.
- Diaconovici, C. *Enciclopedia română*. Sibiu: Editura și tiparul W. Krafft, 1900. Vol.2, p.646.
- Diaconescu, Mihail. *Istorie și valori: studii, comunicări, eseuri, articole*. București: Editura Ministerului de Interne, 1994, p. 11.
- Drăgan, N. *Mihail Halici - contribuție la istoria culturală românească din secolul XVII*. - În: Dacoromania, 4, 1924, Partea I, p. 76-168.
- Dörner, Anton E. *Umanistul Mihail Halici*. - În: Steaua, nr. 4, apr. 1987, p.48.
- Iliescu, Ion; Istrate, Tiberiu. *Orăștie - 750 de ani*. - Deva, 1974, p. 82.
- Musnai, László; Dani, Janos; Engel, Károly. *Date noi privitoare la Mihail Halici*. - În: Studii de istorie literară și folclor. Academia Română, Filiala Cluj, 1964, p. 37-106.
- Suci, Ioan Dimitrie. *Literatura bănățeană de la început până la Unire: 1582-1918*. - Timișoara: Editura Regionalei Bănățene „Astra”, 1940.
- Tănase, Alexandru. *O istorie umanistă a culturii române. De la umanismul renescentist la iluminism*. - Iași: Editura Moldova, 1995, p. 243.
- Zăciu, Mircea; Papahagi, Marian; Sasu, Aurel. *Dicționarul scriitorilor români*. București: Editura Fundației Culturale Române, 1995. - Vol.2. 1998, p. 479.

HAȘA, GLIGOR

(n.1938) - scriitor, publicist

Născut la 2 ianuarie 1938, în satul Tău, comuna Roșia de Secaș, județul Alba. Urmează cursurile Liceului Pedagogic din Blaj (1952-1956). Debutează în literatură cu povestirile „Omagiu” și „Un cântec ostășesc”, în revista „Apărarea patriei” (1958). Între anii 1956-1961, este învățător în comunele Tău și Ghirbom. Lucrează pe linia îndrumării învățământului, la Sebeș, Deva și București (1962-1969). Absolvent al Facultății de Filologie a Universității din Timișoara. După absolvirea facultății, s-a stabilit la Deva (1968), unde în climatul efervescent din cenaclurile „Ritmuri”, „Sinteze” și „Amfiteatrul artelor” începe adevărata activitate publicistică și literară. Între 1968-1999, a fost profesor de limba română la Liceul „Traian” din Deva și președintele Cenaclului Literar „Sinteze”. Debutează editorial în literatură, în anul 1979, cu volumul „Legende strămoșești”. Este director fondator al periodicelor: „Actualitatea” și „La Noi”, apărute la Deva (1990-1992), redactor responsabil la revista „Arhipelag” (din 1999). Membru al Uniunii Scriitorilor din România. Din anul 1991, este președintele Filialei Județene Hunedoara a Uniunii „Vatra Românească” și vicepreședintele Uniunii Naționale, unul din inițiatorii manifestărilor de la Tebea. Vicepreședinte al Forumului Democrat Român. Consilier cu probleme de cultură, învățământ, sănătate la Consiliul Local Deva (1992-1997). Conduce revista vorbită „Amfiteatrul artelor”. „Redactor la revista „Semne” din Deva.

Premii obținute:

„Trofeul micului cititor” al Bibliotecii „Mihail Sadoveanu” din București, „Trofeul micului cititor” al Bibliotecii Județene „Ovid Densusianu” Hunedoara - Deva și Premiul Național pentru literatură pentru copii și tineret, 1987, Premiul Editurii Emia (2001).

Colaborări:

„Lucefărul”, „Tribuna”, „Vatra”, „Contemporanul”, „Ora”, „Transilvania”, „Orizont”, „Apărarea patriei”, „Magazin rutier”, „Ritmuri hunedorene”, „La noi”, „Tineret Magazin Traian”, „Ardealul literar și artistic”, „Constelația Dragonului”, „Drumul socialismului”, „Cuvântul liber”, „Columna”, „Semne”, „Actualitatea”, „Expres-Destin”, „România Mare”, „Călăuza”, „Arhipelag”.

Lucrări publicate:

- *Legende strămoșești*. - București: Editura Ion Creangă, 1979. - 88 p. - (Virtuți strămoșești).
- *Comoara lui Decebal*: roman. București: Editura Ion Creangă, 1981. - 192 p.
- *Stejarul corbului alb*. - Timișoara: Editura Facla, 1984. - 184 p.
- *Septembrie cu măști*. - București: Editura Eminescu, 1985. - 357 p. - (Clepsidra).
- *Sceptrul lui Decebal*. - București: Editura Ion Creangă, 1986. - 172 p. - (Virtuți strămoșești).
- *Răbdarea pietrelor* (roman). - Cluj-Napoca: Editura Dacia, 1987. - 331 p.
- *Amiaza unei iubiri*. - Cluj-Napoca: Editura Dacia, 1989. - 239 p.
- *A cuteza, cutezanță*. - Deva: Editura Destin, 1998. - (Mihai Eminescu).
- *Legende strămoșești*. - Ediția a 2-a. - Deva: Editura Destin, 1998. - 153 p. - (Virtuți strămoșești).
- *Muntele fără poteci*. Studii și eseuri. Deva: Editura Destin, 1999, 252 p. - (Mihai Eminescu).
- *Răzbunarea gemenilor*. - Deva: Editura Emia, 2000 - 296 p.
- *Roua de pe buze*. - Deva: Emia, 2002.
- *Ciuperci de la A la Z și 90 de rețete culinare cu ciuperci*. - Deva: Emia, 2003, 196 p. + 6pl.

Lucrări în colaborare:

- *Incursiuni în fantastica realitate*. București: Editura Eminescu, 1982, p. 271-296.
- *Planeta cărbunelui*. - București: Editura Eminescu, 1984, p.171 - 200.
- *Cartea Mureșului*. - București: Editura Eminescu, 1986, p.168-221.
- *Magistralele luminii*. - București: Editura Eminescu, 1988, p. 175 - 184.
- *Țara înainte de toate*. - București: Editura Țara Noastră, 1995.
- *Limba și literatura română pentru examenul de capacitate*. - Deva: Editura Călăuza, 2000. - (Petru Mihai).

Referințe:

- Bodea, Minel. *O lume căreia i-am rămas dator*. Interviu cu scriitorul Gligor Hașa. În: Drumul socialismului. - 36, nr. 8379, 20 oct. 1984, p. 3.

- Bodea, Minel. *Literatura - ample valențe educative*. Interviu cu scriitorul Gligor Hașa. - În: *Drumul socialismului*. 39, nr. 9281, 19 sept. 1987, p.2.
- Câmpean, Dan. *Acum aproape 25 de ani, un hunedorean a avut șansa unei întâlniri de „Gradul III”*. Interviu cu scriitorul Gligor Hașa. - În: *Expres*. - 2, nr.60, 20 dec. 1996, p.6.
- Ciobanu, Radu. *„Legende strămoșești”*. În: *Ritmuri hunedorene*, iul.1979, p.10.
- *Contribuția reportajului: „Cartea Mureșului ”*. - În: *România literară*. - 20, nr. 1, 1 ian. 1987, p.5.
- Cubleşan, Constantin. *„A cuteza, cutezanță”*. - În: *Steaua*. - 49, nr. 6, 1998, p. 6.
- Dobrescu, Al. *„Septembrie cu măști”*. - În: *Cronica*. - 21, nr. 22, 30 mai 1986, p.7.
- Hurubă, Dumitru. *„Legende strămoșești”*. - În: *Drumul socialismului*. 31, nr. 6670, 15 apr. 1979, p.3.
- Malița, Liviu. *„Răbdarea pietrelor”*. - În: *Drumul socialismului*. - 38, nr. 9050, 20 dec. 1986, p.2.
- Mateescu, Monica. *„Comoara lui Dece-bal”*. - În: *Ritmuri*. - nr. 3, 1982, p.11.
- Mihai, Valeriu. *„Legende strămoșești”*. În: *Tribuna*. - 23, nr. 22, 31 mai 1979, p. 2.
- Oprea, Denisa. *Un imaginar original* - În: *Semne*. - 4, nr. 1 2002, p. 46-47.
- Poantă, Petru. *Două romane istorice*. - În: *Steaua*. - 39, nr. 31, mai 1988, p. 35.
- Popa, Ion. *„Răbdarea pietrelor”* - o carte a istoriei și pătimirilor noastre. - În: *Unirea*. - 20, nr. 5093, 22 oct. 1987.
- Toma, Maria. *„Stejarul corbului alb”*. În: *Drumul socialismului*. - 36, nr. 8231, 28 apr. 1984, p. 2.

HAUER, ERIC

(n.1964) - profesor, publicist

Născut la 25 martie 1964, la Târgu-Mureș. Studii gimnaziale și liceale în Hunedoara. Absolvent al Facultății de Fizică a Universității „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca (1987). Profesor la Ghelari, apoi la Liceul „Traian” din Deva (1997). Este colaborator la revista de limbă maghiară „Új Szó” din Timișoara (1997), redactor la revista de rebus „Corvin Magazin” din Deva (din 1997); coordonator al

„Asociației de Astronomi Amatori” din Hunedoara (1999).

Lucrări publicate:

- *Eclipsa* (11 august 1999). - Deva: Editura Corvin, 1999. - 64 p.
- *Csillagok útján: Csillagászat alapfokon*. Szerkesztette Bálint Zsombor. - Deva: Editura Corvin Kiadó, 1999. - 208 p.
- *În căutarea stelelor: astronomie pentru toți*. (Traducere din limba maghiară). Redactor Bálint Zsombor. - Deva: Editura Corvin, 1999. - 208 p. il.

Referințe:

- *Salonul editurilor hunedorene*. Biblio-grafie. - Hunedoara: Biblioteca Municipală Hunedoara, 1999.

HĂRĂDĂU, DUMITRU

(n.1951) - tenisman, maestru emerit al sportului

Născut la 2 decembrie 1951, în Hunedoara. Urmează studii secundare la Hunedoara, apoi Institutul de Educație Fizică și Sport la București. Începe să practice tenisul la Clubul „Constructorul” din Hunedoara. Este campion național la individual și pe echipe (1973-1984). Face parte din echipa de Cupă „Davis” a României, care a ajuns în semifinală și de trei ori, s-a clasat în primele opt echipe din lume. Este campion balcanic, vicecampion european, vicecampion mondial universitar. Maestru Emerit al Sportului. S-a ocupat de antrenarea mai multor jucători tineri, cel mai bun jucător de tenis pe care l-a antrenat a ocupat locul 18 în lume. La categoria jucătorilor de tenis de peste 35 de ani, ocupă locul al II-lea în Europa și al III-lea în lume, în clasamentul Federației Internaționale de Tenis. Vicepreședinte al Federației Române de Tenis. Directorul Turneului de Tenis București - Open România (1996-1999).

Referințe:

- *Municipiul Hunedoara*. Documentar. Hunedoara: Biblioteca Municipală, 1998.

HĂRĂGUȘ, ȘTEFAN

(1911-1980) - *profesor universitar, doctor în medicină și chirurgie*

Născut la 2 aprilie 1911, în Brad, județul Hunedoara. Studii secundare la Liceul „Emanuil Gojdu” din Oradea (1921-1928). Studii universitare la Facultatea de Medicină din Alger, continuate la Montpellier, Franța, apoi la Bologna, Italia și ultimul an la Facultatea de Medicină din Cluj. Doctor în medicină și chirurgie cu teza: „Principii generale ale Röntgenterapiei funcționale” (1938); medic benevol (din 1938), apoi auxiliar, preparator (din 1940) la Clinica Medicală I din Cluj (sub conducerea profesorului Iuliu Hațieganu). Medic militar (1941), mobilizat pe frontul antisovietic între Nistru și Bug; asistent suplinitor (1943) la Clinica Medicală I, asistent provizoriu (1944), la Sibiu (unde instituția clujeană se refugiase); asistent definitiv (din 1949) la aceeași clinică (sub conducerea prof. Aurel Moga), eliminat, la scurt timp din clinică, pe motive politice. Medic specialist cardiolog la Policlinica orașului Cluj; șef de lucrări (din 1950), la Catedra de Anatomie (sub conducerea prof. I. G. Rusu), respectiv la Clinica Medicală I, din 1951. Din 1958, este cercetător la Filiala Cluj a Academiei R.P.R. Conferențiar la disciplina de policlinică medicală, odată cu înființarea acesteia, în 1962, apoi profesor titular provizoriu la aceeași disciplină, din 1966. Profesor delegat la Clinica Medicală I (1 septembrie 1966); doctor în științe medicale (1966); profesor șef de catedră la Clinica Medicală, din 1967 și colaborator științific extern al Filialei Cluj a Academiei Române. Membru titular al Academiei de Științe Medicale (1969). A publicat peste 220 de lucrări științifice.

S-a stins din viață la 6 decembrie 1980, la Cluj-Napoca.

Lucrări publicate:

- *Contribuții la studiul Sindromului cardio-pulmonar*, 1944.
- *Arterioscleroza*. - București, 1963. - (în colaborare cu Aurel Moga).
- *Cum tratăm arterioscleroza*. - București: Editura Medicală, 1968. - 208 p. cu fig. (în colaborare cu Roman Vlaicu).
- *Ausculția modernă a inimii*. - Cluj-Napoca: Editura Dacia, 1974. - 255 p. (în colaborare cu Ion Zăgoreanu).

Redactor de publicații:

- *Practica consultațiilor clinice de ambulatoriu*. Sub redacția lui Ștefan Hărăguș. - București: Editura Medicală, 1972.
- *Arteriopatiile cronice obliterante ale membrelor*. Sub redacția lui Ștefan Hărăguș. - Cluj-Napoca: Editura Dacia, 1973. - 344 p.

Referințe:

- Lechințan, Vasile. *Prof. univ. dr. Ștefan Hărăguș*. Fișă biobibliografică. - Cluj-Napoca, 2000. - (Multigr).

HENȚIU-HENȚIESCU, ADAM

(1856-1925) - *farmacist*

Născut la 1 august 1856, în satul Rișca, comuna Baia de Criș, județul Hunedoara, fiu al preotului Nicolae Hențiu. Primii ani de școală îi face la Țebea, gimnaziul la Brad și Beiuș, iar cursul superior la Sibiu. Obține diploma de asistent farmacist la farmacia lui Nicolae Vlad din Abrud. După acest stagiu se angajează ca farmacist în Hălmașiu. În Războiul de Independență (1877-1878), participă ca soldat, apoi ca farmacist sanitar, cu gradul de sublocotenent. Pentru actele sale de vitejie, a fost decorat cu ordine și medalii: „Steaua României” - în gradul de cavaler, „Coroana României” - în gradul de ofițer, „Trecerea Dunării”, „Apărătorul Independenței” și altele. Se înscrie la Universitatea din București, obținând în anul 1880 titlul de licențiat în farmacie. Se stabilește definitiv în România schimbându-și numele din Hențiu în Hențiescu, locuind un timp la Caracal, apoi la București. Împreună cu alți farmaciști, înființează în 1905 „Centrala farmaceutică”, pe care a condus-o timp de cinci ani. Deși în vârstă, participă la luptele din Primul Război Mondial, ca voluntar în Moldova. A activat în cadrul societăților: „Carpați”, „Transilvania”, „Cercul românilor de peste munți” (1880-1916). A sprijinit organizarea celui mai mare congres al românilor de peste hotare, la București (15 martie 1915), care a exprimat hotărârea lor de a înființa Unirea.

Se stinge din viață la 9 aprilie 1925.

Referințe:

- *Autobiografia lui Nicolae Hențiu (1842-1925)*. - Săliște: Tiparul Tipografiei Săteanul, f.a., p. 8-10.

- *Farmacisții noștri*. - București, 1906, p. 175-177.
- *Reporter de medici, farmaciști, veterinari* (personal sanitar) din ținuturile românești. Vol.1. - Brăila: Tipografia „Presa”, p. 200-201.
- Pop, Emil. *Un reprezentant de frunte al luptei pentru independența și libertatea națională a poporului român: Adam Hențiu-Hențescu*. - În: Sargetia. - Vol. 13, 1977, p. 601-604, fot.

HERBAN, ADELA MARIA

(n. 1955) - doctor în istorie, cercetător științific II

S-a născut la 16 ianuarie 1955, la Teliuc, județul Hunedoara. A urmat cursurile Liceului Teoretic nr.1 din Hunedoara. Absolventă a Universității „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca, Facultatea de Istorie - Filosofie (1979). A funcționat ca învățătoare la Teliucul Superior (1974). Din 1 septembrie 1979, este muzeograf la Muzeul Civilizației Dacice și Romane din Deva, Secția de Istorie. Doctor în istorie la Universitatea „Babeș-Bolyai”, cu teza: „Relațiile diplomatice dintre România și Vatican în perioada 1920-1940” (1999). Secretar de redacție la revista „Sargetia” (din 1988), iar din 1993, la publicația „Restituiri” a Muzeului Județean Deva. Contribuții științifice în domeniul istoriei politice și culturii hunedorene. A participat cu 115 studii și comunicări la sesiuni și simpozioane științifice la: Deva, Alba-Iulia, Timișoara, Târgoviște, Pitești, Arad, Sibiu, Aiud, Craiova, Bacău, Zalău, Brad, Orăștie etc. A publicat 45 de lucrări în reviste de specialitate. A organizat, singură și în colaborare, zece simpozioane științifice, dintre care: „Personalități orăștine în lumea științei” (Orăștie, 1966); „Contribuția lui Francis Hossu-Longin în activitatea de emancipare culturală și națională a românilor transilvăneni” (Deva, 1995); „Presa hunedoreană aniversară” (Deva, 1997) etc.

Expoziții temporare:

„Tipărituri și publicații interbelice hunedorene” (Deva, 1991); „Presa hunedoreană aniversară” (Deva, 1997); 110 ani de la înființarea Muzeului din Deva (colectiv, Deva, 1992).

Colaborări:

„Sargetia”, „Ziridava”, „Corviniana”, „Saeculum Traiani”, „Historia Magistra Vitae”, „Restituiri”, „Studia Universitatis Babeș-Bolyai” etc.

Lucrări publicate:

- *Gavril Todica, între știință, istorie și cultură. „Convorbiri științifice”*. Antologie de texte de istorie și cultură. - Deva, 1997. - (în colaborare cu Maria Basarab).
- *România - Vatican. Relații diplomatice (1920-1940)*. - Deva: Călăuza, 2002. - 369 p.

Articole din perioade:

- *Momente din trecutul județului Hunedoara în câteva lucrări din prima jumătate a secolului XX*. - În: Sargetia. Vol. 21-24. - Deva, 1988-1991, p. 539-555.
- *Generalul Berthelot, proprietar funciar în județul Hunedoara*. - În: Evoluții și perspective în agricultura românească. Culegere de rezumate. - Deva, 5-7 sept. 1991, p. 49-53.
- *Documente inedite privind activitatea farmacistului Andrei Farago din Orăștie, întemeietorul Cooperativei „Digitalis”*. În: Vechi tipărituri și manuscrise. Bibliografia „Azi”. - Brașov, 2-4 oct.1992, p. 58-59.
- *Agricultura în lucrări tipărite la Orăștie*. În: Al 12-lea Simpozion Național de Istorie și Retrologie Agrară a României. - Deva, 31 aug. - 4 sept. 1993, p. 188-190.
- *Nicolae Olahus în vâltoarea transformărilor religioase ale secolului al XVI-lea*. În: Vechi tipărituri și manuscrise. Timișoara, 2-4 sept. 1993.
- *Satul românesc în revistele interbelice hunedorene*. - În: Al XII-lea Simpozion Național de Istorie și Retrologie Agrară a României. - Deva, 31 aug. - 4 sept. 1993, p. 257-259.
- *Aspecte din activitatea Reuniunii Agricole și Industriale din Orăștie*. - În: Al 14-lea Simpozion Național de Istorie și Retrologie Agrară a României. Bacău, 23-27 aug.1994, p. 314-315.
- *Poziția doctorului Aurel Vlad - ministrul Cultelor și Artelor în problema ratificării Convenției Internaționale între statul român și Vatican (1929)*. - În: Restituiri. Vol.3. - Deva, 1995, p. 281-189.
- *Rolul Băncii Ardeleana și a filialelor sale pentru dezvoltarea agriculturii ardelene*. În: Al XVI-lea Simpozion Național de Istorie și Retrologie Agrară a României. Arad, 28 aug. - 1 sept. 1995, p. 448-449.
- *Considerații istoriografice asupra relațiilor diplomatice ale României cu Vatican (1920-1940)*. - În: Sargetia, 27/2, 1997-1998, p. 575-595.

- *Creștinism și anticreștinism în Europa interbelică*. - În: Sargetia, 28-29/2, 1999-2000, p. 501-509.
- *Un istoric în slujba diplomației profesionale: Zenovie Pâclișanu (1886-1957)*. - În: Sargetia, 30, 2001 - 2002, p. 609-613.
- *Valențe didactice în publicistica lui Gavril Todica (1877-1946)*. - În: Sargetia, 30, 2001-2002, p. 635-639.
- *Mihai Viteazul - un model al diplomației ecleziastice*. - În: Acta Musei Porolissensis, Zalău, 2002, p. 21-32.

Referințe:

- Lazăr, Ioachim. *Cronica activității științifice a Muzeului Județean Hunedoara - Deva pe anii 1990-1992*. - În: Sargetia.-vol.21-24, 1988-1991, p. 911-929.
- Lazăr, Ioachim. *Cronica activității științifice a Muzeului Civilizației Dacice și Romane Deva pe anii 1993-1994*. - În: Sargetia. - Vol.25, 1992-1994, p. 965-980. (Acta Musei Devensis).
- Lazăr, Ioachim. *Cronica activității științifice a Muzeului Civilizației Dacice și Romane Deva pe anii 1995-1996*. - În: Sargetia. - Vol.25. Partea a 2-a. - Deva 1995-1996, p. 775-792.

HERLEA, ALEXANDRU

(1907-?) - profesor, doctor în științe juridice și economice

Născut la 24 iunie 1907, în satul Vinerea - Orăștie, într-o familie cu vechi tradiții în viața culturală și religioasă a Transilvaniei. Urmează școala primară la Hațeg, studii secundare la Orăștie, la Colegiul Kún, până în 1918, apoi la Liceul „Aurel Vlaicu”. În 1925, se înscrie la Facultatea de Drept din Cluj, unde își ia doctoratul, în anul 1930, în științe economice, după ce în 1928 își luase licența în drept la Cernăuți. Doctor în științe juridice la Facultatea de Drept din Iași (1934). În 1929, se înscrie în baroul avocaților și profesază la Cluj, Orăștie, Deva și Brașov, pledând și la Curtea de Casație, până în 1949. Paralel, a desfășurat o bogată activitate publică și de jurnalist. Încă din studenție a fost președintele Asociației Studențești din Județul Hunedoara. A fost redactor șef al ziarului „Solia dreptății” (1932-1935); fondator și director al ziarului „Solia” (1935-1938) ambele apărute la Orăștie. Între 1932-1947, a fost membru în biroul central al Sindicatului Presei din Ardeal și

Banat. Idealul și pasiunea sa dominantă a fost învățământul. Între 1930-1932, a fost conferențiar suplitor la Catedra de Drept Agrar de la Academia de Înalte Studii Comerciale din Cluj și conferențiar definitiv, din anul 1938. Din 1940, este asistent la Catedra de Drept Civil, la Academia Comercială din Cluj-Brașov, conferențiar la Catedra de Istorie Economică (1942), titularul Catedrei de Drept Civil (1943-1948). A desfășurat o activitate științifică susținută, concretizată în colectarea a peste 40.000 de mențiuni pentru suplimentarea repertoriului la Codul civil și întocmirea de lucrări monografice. A participat în diferite comisii ministeriale pentru organizarea învățământului universitar (1941-1942), reprezentând România la Institutul de Drept Comparat și la Societatea de Legislație Comparată de la Paris. A întocmit cursul „Îndreptar de istorie economică” (1943) și „Dreptul Civil” (1940), lucrări care cuprind puncte de vedere personale, pledând pentru unificarea legislației într-o concepție universalistă. Subiectul mai multor lucrări de drept l-a format problema proprietății: „Cărțile de proprietate în Transilvania” (1943), „O falsă concepție asupra proprietății agrare medievale” (1944), „Publicitatea imobiliară reală” (1947), „Proprietatea agrară și dezvoltarea regimului juridic agrar” (1944), „Contribuții la istoria dreptului de proprietate în Transilvania” și altele, în care a elucidat problemele registrelor funciare transilvănene de-a lungul veacurilor stabilind succesiunea, numărul și tipul lor. Între 1966-1979, în cadrul Institutului de Istorie „Nicolae Iorga” București, ca cercetător științific, iar după pensionare, în cadrul Asociației de Istorie Comparativă a Dreptului și Instituțiilor pe care o fondează în 1976, fiind primul ei președinte, a elaborat numeroase studii prezentate într-o largă perspectivă istorică și umanistă. A tradus din latinește „Aprobatae Constitutiones” (1976), prima traducere în limba română, însoțită de o documentată introducere, a acestui însemnat document juridic care conține sinteza hotărârilor dietelor transilvane între anii 1540-1653, prezentând nedreptățile aduse populației românești ca și în Constituțiile Aprobate ale Transilvaniei și efectele lor socio-politice asupra populației române (1972). În „Dietele în Transilvania Autonomă” (1970) a analizat amănunțit instituția Dietei Transilvane și importanța ei pentru istoria dreptului, a subliniat asemănările și deosebirile existente în raport cu instituțiile similare din Europa Centrală, Moldova și Țara Românească, fiind unul dintre cele mai documentate studii ce există pe această temă.

Colaborări:

„Chemarea”, „Societatea de mâine”, „Patria”, „Țara de mâine”, „Libertatea”, „Gazeta Transilvaniei”, „Solia”, „Solia dreptății” etc.

Lucrări publicate:

- *Considerațiuni la Legea stabilizării*, 1929.
- *Aspecte din politica agrară*, 1929.
- *Studiul cooperăției*, 1929.
- *Organizarea finanțelor locale*, 1934.
- *În jurul reformei regimului minier*, 1934.
- *Consecințele reformei agrare*, 1937.
- *Drept agrar și paza bunurilor agricole*, 1937.
- *Dispozițiile penale în legislația agrară*, 1937.
- *Românizarea vieții economice din Ardeal*, 1938.
- *Paguba de câmp și dreptul agrar*, 1938.
- *Minele de aur din Munții Apuseni și drepturile statului asupra lor*, 1940.
- *Pădurile din Munții Apuseni în lumina legii de reformă agrară*, 1940.
- *Cărțile de proprietate în Transilvania*, 1943.
- *Proprietatea agrară și dezvoltarea regimului juridic agrar*, 1944.
- *Contribuția la istoria dreptului de proprietate din Transilvania*, 1944.
- *Politica culturii în constituțiile europene*, 1946.

Referințe:

- Dumitrescu, Traian; Mircea, Valeriu. *Monografiile și biografiile Corpului profesoral al Academiei de Înalte Studii Comerciale și Industrie Cluj-Brașov și al ISEP din Brașov, 1927/1929-1948 și 1948-1950*. - București. - Vol.3, uz intern, p. 193-197.

HIRGHIDUȘ, ION

(n.1956) - poet, eseist, critic literar, doctor în filosofie

Născut la 2 iulie 1956, în Zorlești, județul Gorj. Absolvent al Facultății de Filosofie din Cluj-Napoca (1986). Doctor în istoria filosofiei la Universitatea din Cluj-Napoca, cu teza: „Ontologia lui Constantin Noica”. În prezent este profesor în orașul Uricani, județul Hunedoara. A debutat în literatură în anul 1978, în revista „Gorjul literar”. Redactor-șef adjunct la revista „Echinox” (1982-1986). În anul 1983, a obținut Premiul pentru poezie „Tudor Arghezi”. Are în manuscris o carte de eseuri, două volume de

poezie, o lucrare despre „Fenomenologia individului” și o amplă cercetare: „Principiul toleranței universale”.

Colaborări:

„Echinox”, „Steaua”, „Tribuna”, „Transilvania”, „Columna”, „Viață studentescă”, „Amfiteatru”, „Apostrof”.

Lucrări publicate:

- *Prin inima sentimentului*. (Poeme). Târgu-Jiu: Biblioteca Județeană „Christian Tell”, Editura Fundației „Constantin Brâncuși”, 1997.

Referințe:

- Lascu, Ioan; Velica, Ioan; Boboc, M. *Dicționarul scriitorilor din Vale. (A-Z)*. Petroșani: Editura Matinal; Cameleonul, 1999, p. 143-149.
- Popescu, Titu. (Poetul Ion Hirghiduș). În: Revista de poezie „Argo”, nr. 17, 1998.

HIRIAN, CORNEL

(n.1932) - profesor universitar, doctor inginer

Născut în comuna Lunca, județul Cluj, la 23 mai 1932. Absolvent al Institutului de Mine Petroșani (1957). Doctor inginer cu teza: „Studiul presiunilor și dimensionarea susținerilor miniere verticale pentru condițiile Văii Jiului” (1974). Activitate didactică universitară, din anul 1958 până în prezent, parcurgând toate treptele didactice, de la șef de laborator la profesor, la Universitatea din Petroșani. Activitate științifică în domeniile: exploatarea miniere, susținerea lucrărilor miniere, mecanica rocilor. Este autor sau coautor la 11 cărți, manuale și tratate și la peste 40 de articole apărute în reviste de specialitate din țară și străinătate. A fost prezent cu peste 50 de comunicări la conferințe, congrese, simpozioane în țară și străinătate. Specializări în: Polonia (1962), Germania (1968), URSS (1971). Este membru în Comitetul Internațional de Mecanica Rocilor.

Lucrări publicate:

- *Mecanica rocilor*. - București: Editura Didactică și Pedagogică, 1981.
- *Manualul inginerului de mine*. - Vol. 2. București: Editura Tehnică, 1985. - (în colaborare).

Referințe:

- *Dicționarul specialiștilor un „Who's Who” în știința și tehnica românească*. - Vol. 2. București: Editura Tehnică, 1998, p.139.

HODOȘ ALEXANDRU I.

(1863-1928) - prozator, poet, publicist

Pseudonim: Gorun, Ion

Născut la 30 decembrie 1863, în comuna Roșia Montană, județul Alba. Fiul lui Iosif Hodoș și al Anei, fiica protopopului Simion Balint, colaborator apropiat al lui Avram Iancu. Frate cu Enea Hodoș și cu bibliograful Nerva Hodoș, nepot al lui Al. Papiu Ilarian. Căsătorit cu Constanța Hodoș. Copilăria și-a petrecut-o la Baia de Criș, unde tatăl său a fost vicecomite al Zarandului. Urmează liceul la Brașov și Sibiu. Își ia bacalaureatul în 1881, la București. Urmează doi ani cursurile Facultății de Medicină, apoi se retrage pentru a urma Facultatea de Litere, unde obține licența. În 1894, pleacă în România, unde câștigă un concurs de gazetărie, anunțat de revista „Viața”, redactată de Alexandru Vlahuță și Alecu Urechea, cu pseudonimul Ion Gorun, devenind secretar de redacție la această revistă. Publică versuri, povestiri și articole, dovedindu-se un redutabil polemist. Îl urmează pe Alexandru Vlahuță la revista „Sămănătorul”; face gazetărie la „Voința națională” și „Universul”, redactor la „Românul” din Arad; editează împreună cu Artur Stavri revista „Pagini literare” (1899-1900), cu George Coșbuc „Viața literară și artistică” (1906-1908), iar cu Constanța Hodoș, „Revista noastră” (1907). Înființează periodicele „Astra” (1915-1918), și „Războiul popoarelor” (1914-1916). Debută cu versuri, în „Convorbiri literare”, sub pseudonimul „Castor” (1889). Debut în ziaristică la ziarul „Poporul”; debut editorial cu volumul „Câteva versuri” (1901). Publică romane, schițe și povestiri idilice de factură sămănătoristă, axate pe fapte din viața cotidiană. Mai valoroasă este publicistica lui, domeniul în care se dovedește un temperament și o prezență dinamică. A tradus din Goethe, Strindberg, Dumas, Karl May, Kant. În 1926, primește Premiul Național pentru proză. Prin studiul de limbă literară „Știi românește?” (1911), se dovedește a fi un lingvist remarcabil, cu intuiții surprinzătoare în domeniile limbii și ale stilisticii.

S-a stins din viață la 30 martie 1928.

Colaborări:

„Flacăra”, „Zburătorul”, „Viață literară și artistică”, „Sămănătorul”, „Vatra”, „Fântâna Blanduziei”, „Românul”, „Poporul”, „Convorbiri literare”, „Astra”, „Revista noastră”, „Războiul popoarelor”, „Pagini literare”.

Lucrări publicate:

- *Câteva versuri*. - București, 1901.
- *Alb și negru*. - București, 1902; - Ediția a 2-a, 1909.
- *Robinson în Țara Românească. Povestiri din zilele noastre*. - București: Editura Minerva, 1904; - Ediția a 2-a, 1909.
- *Taina a șasea*. Schițe. - București, 1905.
- *Lume necăjită*. Povestiri. - București, 1911.
- *Știi românește? Câteva observări asupra limbii, cum se scrie în vremea de față*. București, 1911; - Ediția a 2-a, 1914.
- *Fata cea frumoasă*. - București, 1916.
- *Încoronarea primului rege al României întregite la Alba-Iulia și București*. București, 1922.
- *Obraze și măști. Satire sociale și literare*. București, 1922.
- *Nu te supăra. Schițe glumețe din viața bucureșteană înainte de război*, f.a.
- *Il principe azzuro*. Traducere din românește de C. Ruberti. - Milano, 1930.
- *Alexandru Vlahuță. Omul și opera. O repravire*. - București, f.a.
- *Scrieri alese*. - Ediție îngrijită de Lidia Munteanu și V. Netea. - București, 1983.

Referințe:

- *Calendarul „Amicul poporului” pe anul 1922*, p. 81-82.
- Călinescu, George. *Istoria literaturii române de la origini până în prezent*. Ediția a 2-a revăzută și adăugită. București: Editura Minerva, 1982, p. 592.
- Chendi, Ilarie. *Scrieri*. - Vol.2, 1989.
- Iorga, Nicolae. *Oameni care au fost*. Vol.2. - București: Editura pentru Literatură, 1967, p. 246-247.
- Iorga, Nicolae. *Istoria literaturii române contemporane*. - Vol.2. - București, 1934, p. 29.
- Zăciu, Mircea; Papahagi, Marian; Sasu, Aurel. *Dicționarul scriitorilor români*. București: Editura Fundației Culturale Române. - Vol.2. (D-L), 1998, p. 435-436.

HODOȘ, CONSTANȚA

(1860-1934) - scriitoare, publicistă

Pseudonim: *Th. Costan*

S-a născut la 12 octombrie 1860, în comuna Zimbru, județul Arad. Fiica lui Constantin Talos, învățător, notar și subprefect al Zarandului. Soția scriitorului Ion Gorun (Alexandru Hodoș). Copilăria și adolescența le petrece la Hălmașiu și Baia de Criș. Absolventă a Școlii Românești de Fete din Hălmașiu. Studii la un pension din Arad. După o căsnicie nereușită, se stabilește la București, unde se afirmă ca scriitoare. Se întâlnește cu prietenul ei din copilărie, Alexandru Hodoș, cu care se căsătorește în 1890. Împreună cu acesta publică la reviste săptămânătoriste și editează „Revista noastră” (15 mar. 1905-1916), cu o colaborare a unor prestigioase scriitoare ale timpului: Sofia Nădejde, Elena Văcărescu, Elena Farago, Maria Cunțan, Alice Călugăru, Otilia Ghibu etc. și doar ocazional cu unii scriitori. Debutază, în anul 1891, în revista „Familia”, sub pseudonimul Th. Costan. Debut editorial, cu același pseudonim în 1893, cu nuvela „Aur”. Urmează apoi alte volume de proză scurtă: „Spre fericire” (1897), „Frumos” (1905), „Departate de lume” (1909), „Aici, pe pământ” (1914) și altele. În 1908, publică romanul „Martirii”, apărut în trei ediții, inspirat din lupta zărăndenilor de la 1848, și drama „Aur” (1903) care au avut un mare succes în epocă. Piesa a fost reprezentată la Brad, în anul 1904, cu prilejul Adunării Generale a „Societății pentru Crearea Fondului de Teatru Român”. În activitatea sa literară a promovat majoritatea speciilor de proză: schița, povestirea, nuvela, romanul, a scris teatru, literatură pentru copii, o bogată publicistică. A fost membră în comitetul Societății Scriitorilor Români. A obținut Medalia „Bene Merenti” Clasa I (1910).

S-a stins din viață la 20 aprilie 1934, la București.

Colaborări:

„Adevărul literar și artistic”, „Dacia Traiană”, „Luceafărul”, „Lumea ilustrată”, „Minerva”, „Revista scriitoarei”, „Sămănătorul”, „Sibiul literar”, „Telegraful român”, „Transilvania”, „Viață”, „Universul”, „Viața literară” și altele.

Lucrări publicate:

- *Aur*. Nuvelă. - București; Sibiu, 1893.
- *Spre fericire*. - București, 1897. - 251 p.
- *Aur*. Dramă în patru acte. - București, 1903. 92 p.
- *Frumos*. - București: Editura Minerva, 1905. - 239 p.

- *Martirii*. Roman. - București: Editura Minerva, 1908. - 244 p. - (Ediția a 2-a, 1915; Ediția a 3-a, 1928).
- *Departate de lume*. Nuvele. - București: Editura Minerva, 1909. - 249 p. - (Ediția a 2-a, 1925).
- *Aici, pe pământ*. - București: Editura Minerva, 1914. - 239 p.
- *Teatru de copii*. - București: Depozit general la „Revista noastră”, 1914. - 47 p.
- *Mântuirea*. Dramă modernă într-un act. Sibiu, 1920.
- *Lilica iubește*. Povestiri. - Sibiu, 1921.
- *Rodica*. În vârtejul războiului. Povestire. București, 1921. - (Ediția a 2-a, 1926; Ediția a 3-a, 1932).
- *Judecătorul*. Dramă într-un act. Sibiu, 1922.
- *Teatru de copii*. - București, 1925.
- *Povestiri din viața copiilor*. - Sibiu, 1928.

Referințe:

- Adamescu, Gheorghe. *Contribuțiune la bibliografia românească*. - Vol.3, 1928.
- *Amicul poporului*, 1922, p. 92.
- Breazu, I. *Povestitori ardeleni și bănățeni până la Unire*. - București, 1937.
- Chendi, Ilarie. *Constanța Hodoș*. - În: *Viață literară și artistică*, nr.8, 1908.
- Ciopraga, C. *Literatura română între 1900 și 1918*. - Iași: Editura Junimea, 1970.
- Iorga, Nicolae. *O luptă literară*, 1914.
- Micu, Dumitru. *Început de secol*. București: Editura Eminescu, 1970.
- *Personalități feminine*, 1975.
- Modola, Doina. *Dramaturgia românească între 1900 - 1918*. - București, 1983.
- Zăciu, Mircea; Papahagi, Marian; Sasu, Aurel. *Dicționarul scriitorilor români*. București: Editura Fundației Culturale Române, 1995. - Vol.2. (D-L), 1998, p. 512-513.

HODOȘ, ENEA

(1858-1945) - *prozator, folclorist, istoric, membru corespondent al Academiei Române*

Născut la 31 decembrie 1858, în Roșia Abrudului, județul Alba. Fiul lui Iosif Hodoș și al Anei, născută Balint. Frate cu Ion Gorun și Nerva Hodoș. Studii primare și secundare la Roșia Montană, Baia de Criș și Brad (1873). Urmează Gimnaziul Superior la Brașov și Blaj (1877). Studii superioare la Facultatea de Medicină din Viena (1877-1880), pe care o abandonează în anul 1880, trecând la Facultatea de Litere și Filosofie, mai întâi la Budapesta, apoi la Viena, unde a și absolvit. Este membru al Societății Academice Studentești „România jună” din Viena (1877) și al Societății de Lectură „Petru Maior” din Budapesta. După terminarea studiilor, este profesor la Școala Civilă de Fete a „Astrei” din Sibiu și membru al grupării tribuniste (1886-1889). Profesor de limba română, limba maghiară și istorie la Institutul Pedagogic din Caransebeș. Pensionat, se pare forțat, în 1905, se stabilește la Sibiu (1906), ca redactor la „Telegraful Român”, unde va funcționa vreme de 40 de ani. Membru corespondent al Academiei Române (23 martie 1904). A debutat în revista manuscrisă „Filomela” din Blaj, în anul 1876. Debut în proză, cu nuvela „Ana”, apărut în „Aurora Română”, la Cernăuți (1882). Inițiază și conduce la Caransebeș colecția „Biblioteca noastră”, avându-l între colaboratori și pe George Coșbuc. Sub conducerea sa, între 1897 și 1902, în această colecție au apărut 46 de numere, cu 24 de titluri, în formatul cărții de buzunar. Tot aici, tipărește singura culegere de versuri eminesciene apărută în Transilvania înainte de Unire (1901). A desfășurat o susținută acțiune de culegere a folclorului, colecția sa numărând peste 2000 de texte folclorice. Lucrarea sa, „Poezii populare din Banat” (1892), în trei volume, cuprinde 600 de cântece culese din comunele bănățene, lucrarea rămânând până azi cea mai de seamă culegere de lirică bănățeană, „ca una ce întrunește deopotrivă valoarea estetică a materialului cu exigența științifică a alcătuitorului ei” (Ovidiu Bîrlea). A fost un bun traducător din opera lui Turgheniev, din care traduce după câteva versiuni germane. În 1911, este ales membru ordinar al Secției Literare a „Astrei”. În 1900, redactează la Caransebeș Calendarul „Bibliotecii Noastre”, în care publică articole din istoria Transilvaniei, printre care un document despre întâlnirea dintre Franz Josef și Avram Iancu.

S-a stins din viață la 25 iulie 1945, la Sibiu.

Colaborări:

„Aurora Română”, „Amicul familiei”, „Con-vorbiri literare”, „Familia”, „Foaia interesantă”, „Foaia diecesană” (Caransebeș), „Lucafărul”, „Tribuna”, „Telegraful român”, „Transilvania”, „Calendariu” (Arad), „Drapelul” (Lugoj) și altele.

Lucrări publicate:

- *Poezii populare din Banat*. - Caransebeș: Editor Enea Hodoș. - 3 Vol. - Vol.1, 1892. 4 f. + 230 p.; - Vol. 2. Balade. Sibiu, 1906. 153 p.; Vol. 3. Descânțece. - Sibiu, 1912. 73 p.
- *Manual de istoria literaturii române*. Caransebeș, 1893. - 264 p. - Ediția a 2-a. Arad, 1896; Ediția a 5-a. - Caransebeș, 1901.
- *Cântece cătănești*. - Caransebeș, 1894.
- *Schițe umoristice*. - Caransebeș: Editură proprie, 1897. - 128 p.
- *Cântece bănățene*. - Caransebeș: Editură proprie, 1898. - 127 p.
- *Convorbiri pedagogice alese și prelucrate de Enea Hodoș*. - Caransebeș: Editura „Bibliotecii Noastre”, 1898. - 72 p.
- *Manual de limba română. Gramatică și carte de citire pentru preparandii, școlile medii și civile*. - Caransebeș: Editură proprie, 1900. - 160 p.
- *Literatura populară aleasă din diferite colecțiuni de Enea Hodoș*. - Caransebeș: Editura „Bibliotecii Noastre”, 1901. - 64 p.
- *Elemente de istoria literaturii române*. Ediție nouă. - Sibiu, 1912. - 138 p.
- *Frumoasa din nor și alte povestiri*. Sibiu: Editură proprie, 1914; (1927).
- *Noțiuni de stilistică și poetică*. Carte de citire, 1914. - 272 p.
- *Simion Balint. Viața și luptele lui în Munții Apuseni ai Ardealului. La 1848 - 1849*. - București, 1913.
- *Frunzulițe de război*. Versuri din Ardeal și Bucovina. - Sibiu: Editura Asociațiunii, 1918. - 16 p.
- *Mic dicționar*. Cuprinde peste 15.000 neologisme, cuvinte străine, unele provincialisme, arhaisme... - Sibiu, 1929. *Scrisori*. - Sibiu, 1940.
- *viață de luptă, suferință și nădejde*. Sibiu, 1941.
- *Literatura zilei*. Articole și diverse. Sibiu, 1941.
- *Cercetări cu privire la trecutul școlilor confesionale ortodoxe române din Ardeal*. Sibiu, 1944.

- *Din corespondența lui Simeon Bărnuțiu și a contemporanilor săi.* - Sibiu, 1944.

Referințe:

- Bitte, Victoria I.; Chiș, Tiberiu; Sârbu, N. *Dicționarul scriitorilor din Caraș-Severin.* - Reșița: Editura Timpul, 1998, p. 119-120, 121.
- Breazu, I. *Povestitori ardeleni și bănățeni până la Unire.* - București, 1937.
- Bîrlea, Ovidiu. *Istoria folcloristicii românești.* - București: Editura Enciclopedică Română, 1974.
- Chendi, Ilarie. *Doi membri corespondenți ai Academiei: Enea Hodoș și Dimitrie Dan.* - În: *Sămănătorul.* - 3, nr.14, 1904, p. 217-219.
- Datcu, Iordan. *Dicționarul etnologilor.* Vol.1. - București: Editura Saeculum, 1998, p. 317, 318.
- Datcu, Iordan; Stroescu, C. *Dicționarul folcloriștilor: folclorul literar românesc.* București: Editura Științifică și Enciclopedică, 1979.
- *Dicționarul literaturii române de la origini până la 1900.* - București: Editura Academiei R.S.R., 1979.
- Florea, Virgiliu. *Folcloristul Enea Hodoș.* Teză de doctorat, 1974.
- Florea, Virgiliu. *Folcloristul Enea Hodoș: Cincizeci de ani de la moarte.* - Cluj-Napoca: Editura Transilvania Press, 1995, 236 p. il. fot. h.
- *Folcloristul Enea Hodoș și contemporanii săi.* - În: *Studia Universitatis Babeș-Bolyai. Series Philologia,* 1973, p. 61-73.
- Lupaș, I. *La înmormântarea academicianului Enea Hodoș.* - În: *Telegraful Român,* nr. 34-35, 23 aug. 1945, p.2.
- Păcurariu, Mircea. *Cărturari sibieni de altădată* - Cluj-Napoca, Editura Dacia, 2002, p. 260-264.
- Rusu, N. Dorina. *Membrii Academiei Române. 1866-1999.* Dicționar. - București: Editura Academiei Române, 1999, p. 246.
- Zăciu, Mircea; Papahagi, Marian; Sasu, Aurel. *Dicționarul scriitorilor români.* București: Editura Fundației Culturale Române, 1995. - Vol.2. (D-L), 1998, p. 513-514.

HODOȘ, IOSIF

(1829-1880) - vicecomite al Zarandului, doctor în drept, membru al Academiei Române

Născut la 28 octombrie 1829, la Bandul de Câmpie, comitatul Turda. Fiu al protopopului Vasile Hodoș și al Teodorei Tell. Studii la Târgu-Mureș, apoi la Blaj, unde îl are profesor pe Simion Bărnuțiu. În 1845, se înscrie la Liceul „Crăiesc” din Cluj. În timpul revoluției de la 1848, (la numai 19 ani), devine viceprefect, alături de Avram Iancu. După revoluție, se refugiază la București, apoi își continuă studiile la Universitatea din Viena, la Facultatea de Drept, primind o bursă de la Fundația „Simeon Romanțeanu”. Se înscrie apoi la Universitatea din Padova, unde în 1854 își susține dizertația de doctor în drept. După terminarea studiilor se întoarce în Ardeal, unde este ajutor de notar la Abrud. În anul 1860, obține examenul de avocat. În 1857, se căsătorește cu Ana Balint, fiica protopopului Simeon Balint, fost prefect în oastea lui Avram Iancu. În 1861, este numit vicecomite al Zarandului, cu reședința la Baia de Criș. Deputat în Dieta transilvană din Sibiu (1863). A fost în centrul vieții românești din comitat, la toate acțiunile naționale și culturale. S-a preocupat de organizarea tribunalului, și pentru menținerea acestuia, a sprijinit construirea și înființarea Spitalului din Baia de Criș, a căilor de comunicații, organizarea comerțului și buna funcționare a școlilor. În toată această perioadă el nu a încetat lupta politică în Parlamentul de la Budapesta, unde a reprezentat Baia de Criș. Este cunoscut discursul rostit în parlamentul ungar, la 23 februarie 1866, în apărarea autonomiei Transilvaniei, bazat pe o largă informare istorică și juridică. Conform aceluiași argumente, el cere și restituirea părților anexate de Ungaria, (Zarandul, Solnocul și Chioarul) care, în mod organic, au aparținut Ardealului. Lupta sa parlamentară continuă pentru definitivarea unui proiect din partea românilor pentru legea naționalităților din 1868, împotriva încorporării Ardealului la Ungaria. Se numără printre întemeietorii Partidului Național Român, fiind unul dintre cei mai înflăcărați „pasiviști”, din dorința de a nu face nici o concesie cauzei naționale. Activitatea sa parlamentară s-a întins pe o perioadă îndelungată, din 1861 până în 1875. Este unul din inițiatorii Astrei, care prin activitatea sa, a avut o însemnătate covârșitoare în emanciparea social-economică și spirituală a poporului român. În 11 februarie 1870, propune în Parlamentul de la Budapesta, votarea unei sume de 200 de florini, în scopul înființării Teatrului Național

Român, propunere combătută de deputații maghiari. Este unul din fondatorii Societății pentru Crearea Fondului de Teatru Român, primul ei președinte, ales la Adunarea din 4-5 oct. 1870 de la Deva. De numele său este legată crearea celui de-al 5-lea liceu românesc din Transilvania, Gimnaziul Ortodox din Brad. S-a afirmat în domeniul cultural, în calitate de conducător al revistei „Federațiunea” din Pesta. Alături de George Barițiu și Timotei Cipariu, se numără printre fondatorii celui mai înalt for științific de la București - Societatea Academică Română, (1866) devenită Academia Română, al cărei secretar a fost până la sfârșitul vieții. A tradus din limba latină „Istoria Imperiului Otoman” și „Descrierea Moldovei” ale lui Dimitrie Cantemir. A fost un erudit filolog și lingvist. Participă, pe lângă Timotei Cipariu, George Barițiu și G. Sion, la elaborarea „Dicționarului limbii române” (F-G) în trei volume, a lui A.T. Laurian și I. C. Massim. În 1876, Comitatul Zarand fiind desființat, se transferă la Sibiu, unde funcționează ca referent școlar în Senatul Școlar al Consistoriului Arhidiecezan. Se stinge din viață la 27 noiembrie 1880, la numai 51 de ani.

Colaborări:

„Gazeta Transilvaniei”, „Transilvania”, „Foaie pentru minte, inimă și literatură”, „Telegraful român”, „Revista Carpaților”.

Lucrări publicate:

- *România și constituțiunile Transilvaniei*. Pesta: Tipografia Harmion Sky, 1871. Lucrarea a apărut în „Federațiunea” apoi în volumul: „Răsunet din Munții Apuseni ai Transilvaniei”, semnată „Gemenul”. - (în „Revista Carpaților” a lui G. Sion, 1861).
- *Principiile dreptului natural și istoria dreptului roman*. - În: Foaie pentru minte, inimă și literatură.
- *Istoria anilor 1848-1849 de la 15 mai înainte*. - (Manuscris).
- *Răsunet în Munții Apuseni ai Transilvaniei*. - În: Foaia pentru minte, inimă și literatură, nr. 1-2, 11 ian. 1861.

Referințe:

- *Barițiu, George. Momente din viața dr. Iosif Hodoș*. - În: Observatorul. - 4, nr. 72, 1881, p. 290.
- *George Bariț și contemporanii săi*. București: Editura Minerva, 1981, p. 61-64.
- *Bibliografia relațiilor literaturii române cu literaturile străine în perioada (1919-1944)*. - București: Editura Saeculum, 1997.

- Breazu, I. *Iosif Hodoș*. - În: Transilvania. 72, nr. 8, 1941.
- Chiorean, Ioan. *Contribuția lui Iosif Hodoș la dezvoltarea învățământului românesc din Transilvania*. - În: Studii și cercetări de științe sociale. - București: Editura Academiei R.S.R., 1977, p. 79-94.
- Chiorean, Ioan. *Gândirea social politică a lui Iosif Hodoș. Rolul și locul său în mișcarea națională a românilor transilvăneni*. - În: Sub semnul lui Clio. Omagiu Acad. prof. Ștefan Pascu. - Cluj, 1974, p. 362.
- Chiorean, Ioan. *Geneza și sfârșitul Imperiului austro-ungar*. - Târgu-Mureș: Editura Mica Doris, 1995, p. 26, 29, 32-35, 37-38, 48, 77, 79.
- *Comitetul Comitatului Zarand, la pro-punerea lui Alexandru Șterca Șuluțiu, votează o scrisoare de mulțumire și încrederea față de activitatea parlamentară a deputaților Iosif Hodoș și Sigismund Borlea*. - În: Pentru libertate și unitate națională. Documente hunedorene (1848 - 1920). - București, 1989, p. 184, 185.
- Curticăpeanu, V. *Mișcarea culturală românească pentru Unirea din 1918*. București, 1968, p. 90-91.
- Diaconovici, C. *Enciclopedia română*. Sibiu: Editura W. Krafft. - Vol.2, 1900, p. 708-709.
- Dobre, Alexandru. *Idealul unității naționale în cultura română*. - București: Editura Minerva, 1988, p. 63, 80, 97,98, 114, 116, 118-119, 130-131, 135, 148, 157, 165, 179, 249, 254, 256-257, 260-264, 266-269, 284.
- Dudaș, Florian. *Zarandul. Chipuri și fapte din trecut*. - București: Editura Albatros, 1981, p. 134.
- Hodoș, Enea. *O viață de luptă, suferință și nădejde*. - Sibiu, 1940.
- Iorga, Nicolae. *Oameni care au fost*. Vol.2. - București: Editura pentru Literatură, 1967, p. 246-249.
- Morar, Marcel. *Din activitatea dr. Iosif Hodoș în perioada 1861-1880*. - În: Corviniana. - Vol.2. - 2, nr. 2, 1996, p. 157-170. - (Acta Musei Corviniensis).
- Neag, Romulus. *Personalități brădene în lumina istoriei*. - Brad, 1995, p. 51-62.
- Păcățian, T.V. *Cartea de aur sau luptele politico-naționale ale românilor de sub coroana ungară*. - Vol.2, 1904.
- Păcurariu, Mircea. *Cărturari sibieni de altădată*. Editura Dacia, 2002, Cluj-Napoca, p. 158 - 165.

- Rusu, N. Dorina. *Membrii Academiei Române. 1866-1999*. Dicționar. - București: Editura Academiei Române, 1999, p. 246.
- Vulcan, Iosif. *Iosif Hodoș*. - În: Familia. Pesta. - 2, nr.10, 5-17 apr. 1866.
- Suciu, Dumitru. *Antecedentele dualismului austro-ungar și Mișcarea Națională a românilor din Transilvania 1848-1867*. București: Editura Albatros, 2000.

„Cine a fost Iosif Hodoș, ne-o spune istoria neamului românesc, ne-o spune Academia Română, unde a muncit cu toată râvna, ne-o spune Asociațiunea, la a cărei fondare a avut partea sa, ne-o spune Parlamentul unde a apărat drepturile poporului român, ne-o spune tradiția țaranului de pe aceste locuri, pe care atât de mult le-a iubit”. (Vulcan, Iosif. *Cuvântare la Adunarea Generală a „Societății pentru Crearea Fondului de Teatru Român*. - Brad, 15-18 aug. 1904.)

HODOȘ, NERVA I.

(1869 - 1913) - bibliograf, publicist

Născut la 20 noiembrie 1869, în comuna Baia de Criș, județul Hunedoara. Fiul lui Iosif Hodoș și al Anei Balint. Este frate cu Alexandru Hodoș, cunoscut sub numele de Ion Gorun (1863-1928) și cu Enea Hodoș (1858-1945), scriitor și folclorist. A urmat Facultatea de Litere și Filosofie a Universității din București. La 1 aprilie 1891, a fost numit ajutor de bibliotecar la Biblioteca Academiei Române. Cei peste 20 de ani dăruți Academiei (1891-1913) i-a împărțit între „Bibliografia românească veche” și organizarea bibliotecii într-un spirit modern, una din ideile sale principale în calitate de șef serviciu al acestei instituții. În 1911, i se încredințează organizarea Bibliotecii Adunării Deputaților, alcătuind un plan general pentru înființarea unui serviciu al bibliotecii, pentru îmbogățirea, ordonarea și consultarea fondurilor. În 1906, înaintează un memoriu Ministerului Cultelor și Instrucțiunii Publice intitulat: „Biblioteci publice, libere. O propunere”, apărut în revista „Convorbiri literare”, nr. 10, 1906, ce cuprinde un proiect pentru crearea de biblioteci publice pe lângă școlile secundare din țară. A publicat, în colaborare cu Ion Bianu, opera monumentală: „Bibliografia românească veche”, excepțională realizare grafică a Editurii Socec, instrument bibliografic indispensabil pentru

cunoașterea culturii noastre naționale. Lucrarea a fost concepută în trei volume, cuprinzând perioada 1508-1830, însumând în totalitatea ei peste 1900 de pagini. Realizarea lucrării a presupus descrierea în amănunțime a cărților românești, slavonești, grecești sau în alte limbi, tipărite în țările românești, de români sau străini, precum și cele tipărite de români în străinătate. Între 1903-1904, scoate pe propria cheltuială „Revista bibliografică”, cea dintâi publicație de acest gen din România, din păcate, cu o scurtă apariție, șase numere, în 1903 și trei, în 1904. O altă lucrare, considerată una dintre cele mai bune ale genului, „Publicațiile periodice românești” (1820-1906) a fost realizată în colaborare cu Al. Sadi Ionescu (1913). Paralel cu activitatea de bibliotecar și bibliograf, a făcut critică literară și cronică dramatică, în revistele literare ale epocii. A fost un bun editor de texte, publicând împreună cu Ilarie Chendi, volumul de „Poezii postume” (1902) și „Literatura populară” (1902) ale lui Mihai Eminescu, apărute la Editura Minerva, sau „Molitvenicul diaconului Coresi” (1903). O muncă asiduă și de durată i-a răpit tipărirea celor trei volume din colecția „Hurmuzaki” (vol. 16-18; 1603-1851). În 1910, restituie limbii române, după transcrierea textului din chirilice, imprimat la Buda (1826), cartea lui Constantin Golescu: „Însemnări a călătoriei mele făcută în 1825-1826”, cu o amănunțită introducere și comentarii pe mai mult de 60 de pagini. A publicat lucrarea „Vitejiile lui Mihai Vodă”, tipărită în anul 1913, și monografia „Simion Balint” (Viața și luptele lui în Munții Apuseni, ai Ardealului, la 1848-1849), fără să menționeze numele autorului, care era Enea Hodoș, fratele său, care trăia în Transilvania stăpânirii habsburgice și care ar fi riscat sancțiuni grave, dacă i s-ar fi dezvăluit identitatea. Se stinge din viață, prea de timpuriu, la 14 noiembrie 1913, la numai 44 de ani.

Colaborări:

„Convorbiri literare”, „Noua revistă română”, „Revista noastră”, „Viitorul”, „Tribuna poporului”, „Revista biblio-grafică”, „L'Indépendance Roumaine”.

Lucrări publicate:

- *Bibliografia românească veche 1508-1830. Vol. I-III*. - București. - Vol. 1. (1508-1716), 1903, p. IX+571; - Vol. 2. (1716-1808), 1910, 571 p.; - Vol. 3. (1809-1817), 1912, 192 p. - (în colaborare cu Ioan Bianu).
- *Biblioteci publice libere. O propunere de Nerva Hodoș*. - București: Editura de Arte Grafice „Carol Göbl”, 1906. - 15 p. (Extras din „Convorbiri literare”. - 40, nr. 10, 1906).

- *Propunere asupra organizării biblio-tecilor școlilor secundare*. București, 1906. (Extras din „Convorbiri literare”; publicată și în: *Rapoarte asupra învățământului public*. - București, 1907).
- *Publicațiunile periodice românești*. (ziare, gazete, reviste). - București, 1913, XXV+812 p. - (în colaborare cu Al. Sadi Ionescu).
- *Catalog alfabetic: 1820-1906*.-București, 1913, XXIII + 812 p.
- *Începuturile tipografiei în Țara Românească*. - În: *Convorbiri literare*, 36, 1902. - p. 1051-1055.

Lucrări editate:

- *Documente privitoare la istoria românilor*. Seria Hurmuzachi. - Vol.16-18, 1603-1851.
- *Un fragment din „Molitvenicul diaconului Coresi”*. - București, 1903, XV + 28 p.
- *Simion, Balint. Viața și luptele lui în Munții Apuseni ai Ardealului la 1848-1849*. Manuscris de Enea Hodoș. București, 1913, 133 p.
- *Vitejiile lui Mihai Vodă apreciate în Apus (1505-1599)*. - București, 1913, VIII + 15 p.

Referințe:

- Băncilă, Ileana. *Nerva Hodoș*. - În: *Studii și cercetări de bibliologie*, nr. 1, 1964, p. 69-82.
- *Biblioteca Academiei Române: 1867-1967. Cartea centenarului*. - București: Editura Academiei, 1968, p. 110; 279-281.
- *Enciclopedia istoriografiei românești*. București: Editura Științifică și Enciclopedică, 1978, p. 171-172.
- Ionescu, Al. Sadi. *Nerva Hodoș*. (Bibliografie). - În: *Lui I. Bianu. Amintiri*, 1916, p. 269.
- Iorga, Nicolae. *Oameni care au fost*. Vol.1. - București: Editura pentru Literatură, 1967, p. 330.
- Kalustian, L. *Simple note*. - Vol. 2. București: Editura Eminescu, 1982, p. 266.
- *Moartea lui Nerva Hodoș*. - În: *Flacăra*, nr.9, 9 nov. 1913, p. 40.
- Neag, Romulus. *Personalități brădene în lumina istoriei*. - Brad, 1995, p. 85-87.
- Teodorescu, Barbu. *Nicolae Iorga. 1871-1940*. Biobibliografie. - București: Editura Științifică și Enciclopedică; Editura Militară, 1976, p. 9, 27, 35, 55, 61, 244.

- Tomescu, Mircea. *Istoria cărții românești de la începuturi până la 1918*. - București: Editura Științifică, 1968, p. 99-101, 102.
- Zub, Al. *Istorie și istorici în România interbelică*. - Iași: Junimea, 1989, p. 44, 48, 335.

„A venit la noi să învețe să muncească în marginile și pentru folosul culturii românești. A servit-o cu dezinteresare, cu o neglijare totală a intereselor lui, cu o superbă indiferență pentru tot ce se cheamă titlu și situație, care poate servi de exemplu luminos oricui”. (Iorga Nicolae. *Oameni care au fost*. Vol.1. București: EPL, 1967, p. 330).

HOMORODEAN, MIRCEA

(1927-1989) - profesor universitar, doctor în lingvistică

Născut la 12 februarie 1927, la Petroșani. Absolvent al Facultății de Litere din Cluj. Cercetător la Institutul de Lingvistică și cadrul didactic la Facultatea de Litere din Cluj. Doctor în lingvistică.

Între 1969-1972, este lector la Universitatea din Toulouse „Le Mirali”, și între 1978-1982, la „Universita degli Studi” din Milano. A publicat lucrări și studii de limbă, lexic și toponimie în periodice din țară și străinătate. În 1980, a primit premiul Academiei Române pentru lucrarea „Vechea vatră a Sarmisegetuzei în lumina toponimiei”. S-a stins din viață la 28 august 1989, la Cluj - Napoca.

Colaborări:

„Cercetări de lingvistică”, „Studii și cercetări lingvistice”, „Anuar de lingvistică și istorie literară”, „Fonetica și dialectologie”, „Sargetia”, „Via Domitru”, Toulouse, „Anali della Facolta di Lettere e Filosofia del Universita di Napoli” etc.

Lucrări publicate:

- *Vechea vatră a Sarmizegetuzei în lumina toponimiei*. - Cluj-Napoca: Editura Dacia, 1980.

Articole din periodice:

- *Toponimia comunei Râu de Mori (Țara Hațegului)*. - În: *Fonetica și Dialectologie*, vol. 5, 1963 (în colaborare);
- *Toponimia satelor Cinciș și Valea Ploștii (Jud. Hunedoara)*.- În: *Studii și materiale de onomastică*, Cluj, 1969.

- *Elemente de istorie a limbii și culturii poporului român reflectate în graiurile și toponimia jud. Hunedoara*. - În: Sargetia, vol. 13, 1977, P. 529-533.
- *Toponimele. Piuele*. - În: Sargetia, 1986-1987, vol. 20,
- *Toponimie hunedoreană. I-II*. - În: Sargetia, vol 21-24, 1988-1991; Sargetia, vol 25, 1992-1994 (în colaborare)

Referințe:

- *Clujeni ai secolului XX. Dicționar esențial*. - Cluj-Napoca: Casa Cărții de Știință, 2000, p. 145
- *Orăștie: Enciclopedie*. - Deva: Editura Corvin, 2001, p. 164, 165.

HOMPOT, ANA

(n. 1955) - poetă

Pseudonim: Ștefania Gorun

S-a născut la 17 februarie 1955, la Deva, județul Hunedoara. Urmează liceul la Cluj, apoi Facultatea de Filologie a universității clujene. Profesoară de limba română și franceză la Cluj-Napoca. A debutat editorial în anul 1982, la Editura „Eminescu”, cu volumul de poezie „Printre cuvinte”. A publicat poezie, proză și eseuri.

Colaborări:

„Tribuna”, „Steaua”, „Flacăra”, „Viața nouă”, „Litera noastră”, „Echinoc”, „Agora” etc.

Lucrări publicate:

- *Printre cuvinte*. - București: Editura M. Eminescu, 1982. - 64 p.
- *Sensul interzis*. - Cluj-Napoca: Editura Clusium, 1996.
- *Aripi împrumutate de la îngeri*. - Cluj-Napoca: Editura Clusium, 1998. - 54 p.

Referințe:

- Munteanu, George. *Printre cuvinte*. În: România literară. - 15, nr. 47, 18 nov. 1982, p.9.
- Poantă, Petru. *Dicționar de poeți. Clujul contemporan. Caietul cu poeți III*. - Cluj-Napoca: Fundația Culturală Forum, 1998, p. 63-64.

HORVÁTH, JOSZEF

(1905-2001) - fotograf

Născut la 19 martie 1905, la Ocna Mureș, în familia unui funcționar. Urmează școala primară și gimnaziul în orașul natal și după câteva clase de liceu făcute la Aiud, este nevoit să-și întrerupă studiile și să înceapă să-și câștige singur existența, rămânând orfan de tată. Lucrează o scurtă vreme la poștă, apoi la calea ferată din comunele Războieni și Apahida. La 18 ani, se angajează ucenic la „Salonul de Artă Fotografică” al unchiului său, Horváth Bálint. Între 1926-1929, este înrolat în armată, timp în care a lucrat ca fotograf în cadrul Comisiei Militare pentru delimitarea frontierei româno-poloneze, prilej de a realiza sute de imagini fotografice din Bucovina. În 1929, se stabilește la Hațeg unde își deschide un atelier de fotografie. A îndrăgît Hațegul, dar mai ales fascinantul munte ce domina întreaga depresiune. A fotografiat oamenii Țării Hațegului, orașul, bisericile, satele cu lacuri, văi, cascade, cabanele, drumeții, ciobanii, copiii. Fotografiile sale sunt o cronică în imagini, timp de peste 60, de ani a Țării Hațegului. Maestrul transforma în artă tot ce prindea în obiectivul aparatului de fotografiat. A ilustrat cele 5 ediții ale „Ghidului turistic al jud. Hunedoara”, prima ediție apărută în 1936, scrisă de Octavian Floca și Victor Șuiaga. A publicat sute de fotografii în reviste de specialitate, a ilustrat numeroase calendare, pliante, almanahuri, prospecte, ghiduri, apărute în țară și străinătate. Din 1936, a fost colaborator apropiat al istoricului Constantin Daicoviciu, ca fotograf al șantierelor arheologice de la Sarmisegetuza Ulpia Traiana și cetățile dacice din Munții Orăștiei. În 1962, s-a mutat la Cluj-Napoca unde a lucrat ca fotograf la Muzeul de Istorie al Transilvaniei, alături de Constantin Daicoviciu și Hadrian Daicoviciu, până în 1976, când se va pensiona. A continuat activitatea și după pensionare, realizând între 1985-1987, câteva sute de imagini; a ilustrat un Compendiu al lăcașelor de cult creștine din Transilvania, o lucrare de proporții, în 2 volume, tipărită la Budapesta.

A participat la peste 30 de expoziții de artă fotografică din Europa, America de Sud și SUA; a expus în 10 expoziții personale din țară și străinătate, în Ungaria, Austria și la peste 30 de expoziții de grup în țările din Europa, America de Sud și SUA. Între 1960-1980, a participat cu lucrări la toate saloanele internaționale de artă fotografică organizate de Asociația Artiștilor Fotografi din România, al cărui membru fondator a fost. A obținut numeroase premii la saloanele de artă fotografică din lume, la care a participat: Salonul de Artă

Fotografică Ariège - Franța (1965); Al IV-lea Salon Național de Artă Fotografică din Franța; Al VII-lea Salon de Artă Fotografică din Brazilia (1968) și.

A încetat din viață la Cluj-Napoca, în ziua de 26 aprilie 2001, și a fost înmormântat la Ocna Mureș, orașul în care s-a născut, în urmă cu aproape 96 de ani.

Lucrări publicate:

- *Țara Hațegului: Dimensiuni sentimentale* - Deva, 2001. - 104 p.

Referințe:

- Jianu, Nicolae. Horvath Jozsef - În: *Țara Hațegului. Dimensiuni sentimentale* - Deva, 2001, p. 3-4.

HOSSU, EUGEN

(1882-1965) - medic

Născut în anul 1882, la Deva, județul Hunedoara. Fiul avocatului dr. Alexandru Hossu (1856-1922). Urmează liceul la Deva și universitatea la Budapesta. Medic - locotenent în Primul Război Mondial. A contribuit la făurirea Marii Uniri de la Alba-Iulia. Medic șef al orașului Deva. Participă la înființarea „Asociației foștilor luptători în Gărzile Naționale Române din Ardeal” în 1918, ca președinte al secției Hunedoara. Medic al Liceului „Decebal” și al Asigurărilor Sociale din Deva.

S-a stins din viață în anul 1965, la Deva.

Referințe:

- Lechințan Vasile. - Eugen Hossu. Fișă biobibliografică. - Cluj-Napoca, 2000. (Multigr).

HOSSU-LONGIN, FRANCISC

(1847-1935) - avocat, memorialist

Născut la 2 octombrie 1847, în comuna Zam, județul Hunedoara. Fiul lui Mihai Lupu Hossu, funcționar, și al Luizei, născută Pandak. Urmează școala elementară la Deva, Orăștie și Beiuș, apoi liceul la Beiuș, Alba-Iulia, Cluj și Orăștie. Își continuă studiile la Facultatea de Drept a Universității din Pesta (1868-1872). În timpul studenției este membru al Societății „Petru Maior” din Budapesta. După terminarea facultății, se stabilește la Deva, unde își

deschide un birou de avocat. Între 1873-1875, a lucrat la Arad, ca practicant de avocat, apoi revine definitiv la Deva. Se căsătorește cu Elena, născută Pop, fiica renumitului om politic George Pop de Băsești. A activat pe tărâm politic, social-cultural și național, devenind una dintre personalitățile marcante din perioada 1880-1918, înființează la Deva un club electoral român și inițiază mari demonstrații de protest împotriva legilor de maghiarizare a învățământului, legi votate de Parlamentul de la Budapesta, între anii 1879-1883. Este unul din avocații apărării în procesul Memorandumului (1894), în procesul învățătorilor din Dobra, pentru folosirea tricolorului românesc și în procesul pentru „Cununa lui Avram Iancu” (1909), în care ia apărarea celor trei studenți de la Universitatea din Cluj care au depus o cunună pe mormântul lui Avram Iancu, la Țebea, cu inscripție națională. Membru în comitetul de conducere al Partidului Național Român (1881); director al Despărțământului Deva al „Astrei” (1895-1899). A desfășurat o vastă activitate în domeniul cultural și economic. Colaborator la numeroase ziare românești, înfruntă multe procese de presă cu amenzi și închisoare, dar nu-și pierde curajul. La 7 noiembrie 1918, a fost ales membru în Consiliul Național Român din Deva și delegat la Marea Adunarea Națională de la Alba - Iulia. Membru în Marele Sfat Național al Transilvaniei. A avut legături cu personalități marcante ale vieții culturale românești, printre care: George Barițiu, Nicolae Densușianu, Nicolae Iorga, Ioan Mișu, Aurel Vlad. A lăsat o vastă corespondență și documente care se află astăzi la Biblioteca Universitară din Cluj, din care o mică parte s-a publicat în volumul postum „Amintiri din viața mea” (1975). Lucrarea, scrisă între 1923-1932, cuprinde date biografice din anii copilăriei și adolescenței (1850-1872) și capitolul final din perioada de pribegie a anului 1916. După anul 1920, s-a mutat la ferma soției sale din Băsești, județul Sălaj, unde și-a trăit bătrânețea.

A murit și a fost înmormântat la Băsești, în 12 februarie 1935.

Colaborări:

„Gazeta ilustrată”, „Calicu”, „Gazeta Transilvaniei”, „Transilvania”, „Familia”, „Gura satului”, „Revista Orăștiei”.

Lucrări publicate:

- *Amintiri din viața mea*. Text stabilit, introducere și glosar de Georgeta Antonescu. - Cluj-Napoca: Editura Dacia, 1975. - 372 p. - (Restituiri).

Referințe:

- *George Bariț și contemporanii săi*. - Vol.7. Documente literare. - București: Editura Minerva, 1985, p. 307.
- Ciobanu, Radu. *Nume uitat*. - În: Cuvântul liber. - 4, nr. 591, 3 apr. 1992, p. 1, 2.
- Iliescu, Ion; Istrate, Tiberiu. *Orăștie - 750 de ani*. - Deva, 1974, p. 94, 125, 139, 144, 182, 202.
- Iorga, Nicolae. *Oameni cari au fost*. Vol.3, 1936.
- Iorga, Nicolae. *Scrisori către Catinca (1900-1939)*. - București: Editura Minerva, 1991, p. 72.
- Lazăr, Ioachim. *Francisc Hossu-Longin (1847-1935). Luptător pentru drepturile naționale ale românilor transilvăneni*. - În: Restituiri. - 3, nr. 3, Români. Sârbi. Slovaci. Congresul Naționalităților - 100 ani. Tratatul de la Trianon - 75 de ani. - Deva, 1995, p. 109-124.
- Opris, Ioan. *Corespondență parisiiană pentru Francisc Hossu-Longin, Ion Lapedatu*. - În: Corviniana. - Vol.2. - 2, nr.2, 1996, p. 215-228.
- *România 1918. Marea Unire*. - Cluj-Napoca: Editura Studia, 1998, p. 64.
- Sălceriu, Maria. *Figuri reprezentative ale culturii hunedorene la sfârșitul secolului al XIX-lea și începutul secolului al XX-lea*. - În: Sargetia. Vol.13, 1977, p. 594, 595.
- Suci, Dumitru. *Antecedentele dualismului austro-ungar și Mișcarea națională a românilor din Transilvania. (1848-1867)* - București: Albatros 2000, p. 280, 306.
- Șuiaga, Victor I. *Consiliul Național Român din Deva. 1918-1919*. - Deva, 1994, p. 103-104, 134-136, 138.
- Șuiaga, Victor. *Juriști hunedoreni precursori și luptători pentru libertatea și unirea Transilvaniei, 1848-1918*. Deva, 1976. - (Manuscris).
- Zăciu, Mircea; Papahagi, Marian; Sasu, Aurel. *Dicționarul scriitorilor români*. București: Editura Fundației Culturale Române, 1995. Vol.2 (D-L), 1998, p. 541, 542.

HOSSU-LONGIN, POMPEIU

(1897-?) - învățător, culegător de folclor

Născut la 1 august 1897, în comuna Cormeniș, județul Sălaj. Studii primare în comuna Săliște, (Sălaj). Studii gimnaziale la Cehul Silvaniei. Absolvent al Școlii Normale din Gherla. Studii pedagogice (2 semestre) la Budapesta (1917). După terminarea studiilor, este învățător la Tămășești, județul Maramureș (1916-1920) și în orașul Vulcan, județul Hunedoara. Din 1920, membru corespondent al Muzeului Limbii Române. Este premiat de Arhiva de Folclor în anul 1932. S-a preocupat de folclorul din zonele: Paroșeni - Hunedoara și Tămășești - Sălaj. Își notează constatările în răspunsurile la chestionarele Arhivei de Folclor din Cluj: „Calendarul Poporului”, „Obiceiuri de primăvară”, „Obiceiuri de vară”, „Animalele în credințele și literatura populară”, „Credințe și povestiri despre duhuri”, „Naștere, botez, copilărie”. La acestea se adaugă manuscrisul „Cercetări folclorice în Valea Jiului”, inventariat de Arhiva de Folclor. Trimite Muzeului Etnografic al Transilvaniei două caiete în care descrie unele obiceiuri și credințe de Crăciun din Tămășești - Sălaj, primul caiet cuprinde și 21 de colinde. Mai are în manuscris câteva lucrări: „Chiuțuri sau strigături”, două colecții de „Cântece populare” și una de povestiri. În 1927 publică la Editura Cartea Românească din București, în colecția „Cunoștințe folositoare”, lucrarea „Valea Jiului din Ardeal”, o adevărată monografie a acestor locuri, cuprinzând aproape toate aspectele legate de așezarea Văii Jiului, populație, viață social-culturală, religie, administrație, port, ocupații, bogății.

Colaborări:

„Gazeta Jiului”, „Izvorășul”, „Țara Fagilor”, „Comoara satelor”, „Tudor Pamfile”, „Vatra Școlară” și altele.

Lucrări publicate:

- *Valea Jiului din Ardeal*. - București: Editura Cartea Românească, 1927. (Cunoștințe folositoare. Seria „Din lumea largă”).
- *Importanța folclorului pentru educație*. București: Editura Noastră, 1938, 128 p.

Referințe:

- *Calendarul „Doina” pe anul 1930*, p. 39-41.
- *Calendarul „Izvorășul” pe anul 1932*, p. 91.
- Datcu, Iordan. *Dicționarul etnologilor români*. - Vol.1. - București: Editura Saeculum, 1998, p. 318, 319.

- *Dicționarul scriitorilor din Vale*. Petroșani: Editura Matinal; Cameleonul, 1999, p. 150-151.

HRISANIDE, ALEXANDRU

(n. 1936) - *compozitor*

Născut la 15 iunie 1936, la Petrila, județul Hunedoara. Absolvent al Conservatorului din București (1953-1964). Elev al lui Mihail Jora, Zeno Vancea, Alfred Mendelsohn, Emilia Comișel, Florica Musicescu, Paul Constantinescu. Specializare la Fontainebleau (Franța, 1965), cu Nadia Boulanger. A participat la Internationales Ferienkurse, Darmstadt (1966, 1967). Profesor la Liceul de Muzică din București (1959-1962), asistent la Conservatorul din București. A întreprins turnee artistice, ca pianist, în Franța (1965), Germania (1966, 1967, 1969), Olanda (1967), Iugoslavia (1967) etc. A scris studii și articole în revistele „Muzica” și „Contemporanul”. În 1965, a primit Premiul de compoziție „Lili Boulanger” - Boston.

Muzică de teatru:

- „*Acte pour un homme seul*” de Samuel Becket (1965), tape music.
- Muzică vocal-simfonică:
- „*C'était issue stellaire...*” (Apărută din stele...), cantată pentru cor bărbătesc, orgă, suflători și percuție, versuri de Stephane Mallarmé. - Paris: Editura Salabert, 1969, prima audiție; Zagreb, 1967: Orchestra RTV croate, I. Slatić, Bienala de muzică contemporană.

Muzică simfonică:

- *Poem pentru orchestră* (1959); *Passacaglia pentru orchestra mare* (1959); *Vers - Antiqua*. Omagiu lui Euripide (1960), prima audiție Hanovra 1966.
- *Ad perpetuam rei memoriam* (1967), trei piese pentru orchestră; Wiesbaden, Ed. Ahn-Simrock, 1968, prima audiție. - București, 22 decembrie 1967. Fil. Mircea Basarab; „RO” pentru orchestră mare (1968).

Muzică de film:

- *Măinile pictorilor* (1967), regia Nina Behar.

Muzică de cameră:

- *Suită clasică pentru pian* (1954 -1957); *Sonata nr. 1 pentru pian* (1955-1965). București: Editura Muzicală, 1966;

- *Piese pentru pian 1-13* (1955-1964). Köln: Editura Hans Gerig, 1968.
- *Sonata nr. 1 pentru flaut și pian* (1957);
- *Sonata nr. 3 pentru flaut și pian* (1957);
- *Sonată pentru vioară și pian* (1957).
- *Trio pentru vioară, violă și fagot* (1958) (Electrecord CS 022).
- *Cvartet de coarde* (1958).
- *Sonata nr. 2 pentru pian, Sonata „piccola”* (1959).
- *Sonată pentru clarinet și pian* (1960-1962). București: Editura Muzicală, 1964; 1969.
- *Sonata nr. 2 pentru pian și flaut* (1960-1962). - București: Editura Muzicală, 1969.
- *Invențiuni pentru violoncel și pian* (1963). - București: Editura Muzicală, 1967; Paris: Editura Salabert, 1969.
- *Sonata nr. 3 pentru pian, „Sonata Picasso”* (1956-1964).
- *Muzică pentru violă și pian (sonată)* (1965).
- *Undă pentru orgă* (1965). - Paris: Editura Salabert, 1969.
- *În căutarea verticalei* (1965), trei piese pentru oboi solo. - Köln: Editura Hans Gerig, 1969.
- (*Muzică pentru 5*), *cvintet pentru vioară, violă, violoncel, saxofon tenor (sau clarinet in B) și pian* (1966). Paris: Editura Salabert, 1969, prima audiție. - Köln: Westdeutscher Rundfunk
- „*Directions*” (1967-1969), *cvintet de suflători*. - Paris: Editura Salabert, 1969
- „*Mers-Tefs*” pentru *vioară solo* (1968).
- *Musique pour RA. Première musique pour RA* (1968-1969), experiment pentru pian și bandă de magnetofon, prima audiție. Sudwestfunk Baden-Baden, 13 mai 1969.
- *Seconde musique pour RA* (1969), experiment pentru pian și bandă de magnetofon, prima audiție. - Köln: Westdeutscher Rundfunk, 23 septembrie 1969.

Muzică corală:

- *Frunză palidă, frunză galbenă*. Cor pentru două voci egale, versuri de Tudor Arghezi. În: Cântece și madrigale. Ediție îngrijită de Petru Simionescu. - București: Editura Muzicală, 1966.

Muzică vocală:

- *Râul* (1959), voce și pian, versuri de Nicolae Coman.

- *Mirabile auditu* (1968), voce și pian, versuri de Nichita Stănescu.
- *Patru sen* (1969), pentru voce, oboi, clarinet și harpă, versuri de Radu Rupea.

Referințe:

- Bălan, George. *Alexandru Hrisanide*. - În: Contemporanul, nr. 4, 25 ianuarie 1963.
- Berger, W. G. *Ghid pentru muzica instrumentală de cameră*. - București: Editura Muzicală, 1965.
- Codreanu, Petre. *Alexandru Hrisanide - Ludovic Bacî*. - În: Informația Bucureștilui, nr. 4193, 3 februarie 1967.
- Cosma, Viorel. *Muzicieni români. Compozitori și muzicologi*. Lexicon. București: Editura Muzicală, 1970, p. 237-238.
- Dobre, M. *Compozitorii despre noile lor creații*. - În: Apărarea Patriei, nr. 142, 17 iunie 1960.
- Gatti, Guido M.; Basso, Alberto. *La Musica: Dizionario. Vol.1 (A-K)*. - Torino: Unione Tipografico; Editrice Torinese, 1968.
- *Interviu cu Al. Hrisanide despre muzică, poezie, logică*. - În: Ateneu. - nr. 9, septembrie, 1968.
- Mioreanu, Costin. *Alexandru Hrisanide: „Ad perpetuam rei memoriam”*. - În: Contemporanul, nr. 52, 29 decembrie 1967.
- Sava, Iosif; Vartolomei, Luminița. *Mică enciclopedie muzicală*. - Craiova: Aius, 1997, p. 157.

HUNYADI, MARIA

(n.1945) - *artist decorator*

S-a născut la 16 iulie 1945 în Lupeni, jud. Hunedoara. A urmat cursurile Liceului de Artă din Târgu-Mureș (1959-1964), Institutului de Arte Plastice „Nicolae Grigorescu” din București (1965-1967), Institutului de Arte Plastice „Ion Andreescu” din Cluj, Secția Textile (1967 - 1971). S-a stabilit la Târgu-Mureș (1971). Profesoară la Liceul de Artă din Târgu-Mureș, membră a filialei locale a UAP. Și-a însușit arta țesutului în maniera știută în secuime, Orientul Îndepărtat și Nordul Extrem. Tapiseriile sale au o voită expresie sculpturală. Dintre acestea: „Fondatorii”, „Cariatide”, „Meșterul Manole”, „Miracol”.

Expoziții personale: Miercurea-Ciuc (1996); Odorheul Secuiesc, Cristuru Secuiesc, Sovata (1997).

Expoziții colective și de grup:

- Târgu-Mureș (1972, 1973, 1976, 1978, 1980, 1986, 1988, 1990, 1993, 1996).
- Saloane de artă textilă București (1978, 1995, 1996-1999).

Expoziții peste hotare: Budapesta (1995), Kesztei „Dombovar” - Ungaria (1995), Zalaegerszeg

Lucrări aflate în colecții din: România, Ungaria, Austria, Germania.

Referințe:

- Cebuc, Alexandru; Florea, Vasile; Lăptoiu, Negoită. *Enciclopedia artiștilor români contemporani. Vol. 4*. - București: Editura Arc 2000, 2001, p. 187.

HURGOIU, VOICHIȚA STELUȚA

(n. 1936) - *profesor universitar, doctor în științe medicale*

S-a născut în 18 august 1936, la Brad, județul Hunedoara. Absolventă a Institutului de Medicină și Farmacie din Cluj-Napoca, Facultatea de Medicină, Secția Pediatrie (1960). Doctor în științe medicale la I.M.F. Cluj-Napoca cu teza: „Anemia prematurului. Faza precoce. Etiopatogenie.” (1972). A lucrat ca medic intern și extern la IMF Cluj-Napoca (1958-1961); medic de circumscripție, specialitatea pediatrie, la Zalău și Câmpia Turzii (1961-1966); medic primar, șef de secție din 1980, Secția Clinică de Prematuri, Leagănul pentru Copii - Cluj-Napoca. Din 1966, este cadru didactic universitar, parcurgând toate gradele didactice, până la cel de profesor, obținut în anul 1991, la Catedra de Puericultură a UMF - Cluj-Napoca: șef de catedră (1980-1996); medic șef la Secția de Clinică de Prematuri din Leagănul pentru copii Cluj-Napoca (1992-1996). A desfășurat activitate științifică în domeniile: nutriția și particularitățile metabolice ale prematurului, termoreglarea la prematur și dismaturi, somnul la prematuri. A descris în literatura de specialitate, pentru prima dată, primul caz de deleție a brațului scurt al unui cromozom din perechea a 19-a, publicat în „Annales de Génétique” (1984). A introdus, în premieră mondială, măsurarea temperaturii timpanului ca metodă de evaluare a temperaturii hipotalamusului la copil. A publicat 73 de lucrări în țară și 16 în străinătate. A participat cu comunicări la 12 congrese și simpozioane în țară și la 8 congrese în străinătate. A beneficiat de o bursă „Tempus” la Universitatea Rouen, Centre Hospitalier Universitaire „Charles Nicolle”, Franța, (1994). Este membră a numeroase societăți și asociații științifice: Asociația Medicală Română;

Societatea de Pediatrie (1960); L'Union Medicale Balkanique (1987); European Pediatric Sleep Club (1991); European Society for Study and Prevention of Infant Death (1994); The New York Academy of Sciences (1995); este menționată în International Directory of Distinguished Leadership. - Ediția a VI-a, American Biographical Institute; Who's Who in the World, ediția a 14-a; Marquis Who's Who.

Lucrări publicate:

- *Puericultura*. Curs. - Cluj-Napoca, IMF, 1980; 1985; 1993.
- *Prematurul*. - București: Editura Medicală, 1988.
- *Puericultura*. - București: Editura Medicală, 1991.
- *Dismaturul*. - București: Editura Medicală, 1995.
- *Alimentația copilului sănătos și bolnav*, 1999.

Referințe:

- *Clujeni ai secolului 20. Dicționar esențial*. - Cluj-Napoca: Casa Cărții de Știință, 2000, p.148.
- *Dicționarul specialiștilor un „Who's Who” în știința și tehnica românească*. - Vol. 2. București: Editura Tehnică, 1998, p.139-140.

HURUBĂ, DUMITRU

(n. 1944) – prozator, publicist

Născut la 26 octombrie 1944, în satul Călnaci, comuna Subcetate, județul Harghita. Urmează școala primară în comuna natală. A absolvit liceul la Toplița, județul Harghita (1963). Din 1976, s-a stabilit la Deva. Debutează cu poezie, în ziarul „Steaua Roșie” - Târgu-Mureș (1967). Debut în presa literară, în revista „Vatra” din Târgu Mureș, cu proză scurtă (1977). Primește Premiul I pe țară, la Festivalul Național „Cântarea României”, la secțiunea proză scurtă (1984). Premiul revistei „Ateneu” din Bacău, pentru proză, în cadrul Zilelor „Liviu Rebreanu”, de la Bistrița (președintele juriului: Mihai Sin). Debut editorial, în volumul „Debut '86”, apărut la Editura „Cartea Românească” din București (1986). Locul I la Concursul de creație literară satirico-umoristică „Mărul de aur” de la Bistrița, (președintele juriului: Valentin Silvestru) (1988). Fondator și redactor-șef al revistei „Opinii culturale” din Deva (din 1994). Premiul pentru cea mai bună carte de umor a anului, pentru volumul de proză scurtă satirico - umoristică „Rezervația de zăpăciți”, la Festivalul de umor „Ion Cănașoiu” de la Târgu Jiu, (președintele juriului: actorul Radu Beligan) (1995).

Membru al Asociației Scriitorilor din Timișoara (1999). A scris zeci de studii și articole, cronici literare și recenzii publicate în periodice din țară și județ.

Colaborări:

„România literară”, „Vatra”, „Al cincilea anotimp”, „Luceafărul”, „Orient latin” (Timișoara), „Transilvania”, „Ateneu” (Bacău), „Tribuna”, „Orizont”, „Moftul român”, „Urzica”, „Șopârla” (București), „Râsu' lumii” (Deva), „Ritmuri hunedorene”, „Opinii culturale”, „Provincia. Vitraliu hunedorean”, „Comerțul hunedorean”, „Drumul socialismului”, „Cuvântul liber”, „Oglinda”, „Mesagerul transilvan” (Cluj-Napoca), „Redeșteptarea” (Lugoj).

A participat la emisiunile de la Radio Cluj, TVR Cluj și Devasat.

Lucrări publicate:

- *Debut '86. Culegere de proză scurtă a tinerilor scriitori*. - București: Editura Cartea Românească, 1986, p.254 - 271.
- *Iubita mea, e ora indexării*. - Deva: Editura P.C. Graf, 1994. - 44 p. - (Romane pentru oameni săraci).
- *Rezervația de zăpăciți*. (Carte de colorat mintea). - Deva: Editura Corvin, 1995. 96 p: fot.
- *Bună seara, domnule Mann*. - Timișoara: Editura Eubeea, 1998. - 122 p. - (Tipografia Wold Press).
- *Cartea de colorat mintea*. - Deva: Editura Emia, 1998. - 64 p: fot. - (Colecția Scorpion).
- *De vorbă cu ...* Interviu. - Timișoara: Editura Eubeea, 1999.
- *Un scorpion pe contrasens*. Proză. - Deva: Editura Corvin, 1999.- 64 p.
- *Insomniile binefăcătoare*. Deva: Editura Corvin, 2001. - 96 p.
- *Scuzați că ne-am cunoscut...* Timișoara, Editura Signata 2001, 144 p.
- *Balamucul, dragoste mea*. - Deva: Călăuza, 2002. - 127 p.
- „Păcătoșenii”... lirice. - Deva: Corvin, - 2002.
- *Cronici TV din rezervația zăpăciților din tranziție*. - Deva: Călăuza, 2004.

Lucrări în antologie:

- *Umorele reformei, reforma umorului 11ani de răs 1990-2001. Antologie de proză umoristică* - Cluj-Napoca: Editura Hiperion, 2001, p. 60-80.

Referințe:

- Bârgău, Valeriu. *Un prozator*. - În: Drumul socialismului. - 33, nr. 7376, 26 iul. 1981. - p. 2.

- Ciobanu, Radu. *Blânde ironii* . - În: Tribuna. -7, nr. 48-49, 1-13 dec. 1995. - p. 4.
- Curta, Eugen. *Dumitru Hurubă și „Rezervația de zăpăciți”*. - În: Vatra, nr. 10, oct. 1996. - p. 95
- Dobrea, Doina. *Confesiunea ca modalitate artistică*. - În: Opinii culturale. 5, nr. 1, 1999. - p.19.
- Evu, Ioan. *„Carte de colorat mintea” românului, cea de pe urmă, de Dumitru Hurubă*. - În: Opinii culturale. - 4, nr. 2, 1998. - p.15.
- *Dumitru Hurubă*. - În: România literară. 12, nr. 21, 24 mai 1979, p. 12.
- *Dumitru Hurubă la 55 de ani*. Biobibliografie. - Deva: Biblioteca Județeană „Ovid Densusianu” Deva, 1999 - 14 p.
- *Dumitru Hurubă a obținut premiul al II-lea la Concursul de creație literară „Imn vârstelor de aur” de la Târgu Jiu*. - În: Ritmuri hunedorene. - nr. 2, 1982, p. 2.
- Lazăr, Rodica. *Privind în „Rezervația de zăpăciți”*. - În: Opinii culturale. - nr. 7, sept.1995.- p. 3.
- Muraru, Dorin. *Rezervația umorului*. În: Redeșteptarea, Lugoj. - 5, nr. 274, 22-28 aug. 1996. p.11.
- *4 debuturi*. - În: România literară. - 12, nr. 21, 24 mai 1979. - p.12.
- Țene, Al. Florin. *„Rezervația de zăpăciți” de Dumitru Hurubă*. - În: Curierul Primăriei Municipiului Cluj-Napoca. - 3, nr. 117, 19 mai 1997. - p. 7.

IACOB, MIHAI

(n.1933) - regizor, scenarist

Născut la 11 mai 1933, la Orăștie, județul Hunedoara. Studii la Liceul „Aurel Vlaicu” din Orăștie, iar după 1948, la Liceul „Decebal” din Deva, promoția 1951. Absolvent al I.A.T.C. (1955). Realizează prima ecranizare eminesciană din istoria cinematografului românesc, prin filmul „Blanca” și primul film biografic, „Darclée” (1960). Din anul 1971, trăiește în S.U.A.

Premii:

- Mamaia, 1964 - pentru filmul „Străinul”.

Filmografie:

Blanca. (în colaborare cu Constantin Neagu), 1955; *Dincolo de brazi*. (Regizor și scenarist, în colaborare cu Mircea Drăgan), 1957; *Darclée*, 1960; *Celebrul 702*. (Regizor și scenarist, în colaborare cu Alexandru Mirodan), 1961; *Străinul*, 1963; *Episodul „Întoarcerea” din „De trei ori București”*, 1967. *Aventurile lui Tom Sawyer*. (în colaborare cu Wolfgang Liebeneiner), 1968; *Moartea lui Joe Indianul*. (în colaborare cu Wolfgang Liebeneiner), 1968; *Castelul condamnaților*. (Regizor și scenarist, în colaborare cu Nicolae Țic și Mircea Drăgan), 1970; *Pentru că se iubesc*. (Regizor și scenarist, în colaborare cu Ion Omescu), 1971.

Referințe:

- Corciovescu, Cristina; Râpeanu, Bujor T. *1254 cinești români. Ghid biofilmografic*. - București: Editura Științifică, 1996, p. 169.

IACOB, TRAIAN

(n.1921) - inginer silvic, cercetător științific

Născut în orașul Cugir, la 21 februarie 1921. A absolvit școala generală din cătunul Măgureni, satul Sibişel, din zona Orăștie. Studii liceale la Orăștie și Timișoara, unde a absolvit Școala de Subingineri Silvici (1932-1942). În perioada 1942-1945, și-a făcut stagiul militar la școala de geniu din București, obținând gradul de sublocotenent. A luat parte la luptele împotriva trupelor

fasciste pe teritoriul Ungariei și Cehoslovaciei. Pentru faptele de vitejie din timpul războiului, a fost decorat cu „Steaua României” cl. V cu panglică de „Virtute militară”. Între 1951-1954, a urmat cursurile Facultății de Silvicultură, timp în care a lucrat și ca inspector silvic la Direcția Bunurilor Academiei Române din București, apoi șef de ocol silvic la Orăștie. Din 1951, a fost angajat ca șef al Serviciului Pază și Protecție a Pădurilor de la Direcția Silvică Deva, realizând numeroase acțiuni pentru protecția pădurilor. A publicat în reviste de specialitate numeroase studii și articole despre vegetația forestieră. Între 1961-1972, a fost cercetător științific al Academiei Române pentru Parcul Național Retezat. În această funcție, a contribuit la crearea condițiilor administrării acestor rezervații, prin construirea a 5 case, printre care și Casa - Laborator „Gemenele”; a realizat cercetări și studii originale, primele din țara noastră, privind biologia și ecologia zimbrului și a caprei negre. Timp de 30 de ani, 1951-1981, a îndeplinit și funcția onorifică de președinte al Consiliului Județean pentru Ocrotirea Naturii în Județul Hunedoara. În această calitate a participat la simpozioane și sesiuni științifice în țară și străinătate. A fost membru al Asociației Crescătorilor de Albine, (1965) și președinte al cercului „Apicol” Orăștie. La 80 de ani, își continuă încă activitatea de cercetare în acest domeniu.

Colaborări:

„Revista pădurilor”, „Ocrotirea naturii”, „Sargeția”, „Scientia Naturae” ș.a.

Lucrări publicate:

- „Ocrotirea naturii în Județul Hunedoara”, Comitetul Județean de Cultură și Artă. Consiliul de îndrumare pentru ocrotirea naturii Județul Hunedoara, 1968. - 70 p.

Referințe:

- Bodea, Minel. *Cercetătorul Traian Iacob - O viață în slujba ocrotirii naturii*. - În: Cuvântul Liber. - 12, nr. 2846, 17-18 feb. 2001, p. 4.

IANCU, AVRAM

(1824-1872) - *avocat, conducător al Revoluției de la 1848 din Transilvania*

Născut în anul 1824, în vremea cireșelor, în comuna Vidra de Sus, județul Alba, localitate care azi îi poartă numele. Fiul lui Alisandru și al Mariei Iancu. Urmează școala primară la Câmpeni și Abrud, apoi gimnaziul la Zlatna și Blaj (1837-1840). Își continuă studiile la Institutul Superior Regesc al romano-catolicilor din Transilvania (1841-1843), apoi la Facultatea de Drept din Cluj (1844-1847), devenind avocat. Contactul cu tinerii progresiști din capitala Ardealului, care inițiaseră Societatea de Lectură „Aurora” și foaia săptămânală „Diorile pentru minte și inimă” a lui Al. Papiu - Ilarian, precum și asiduitatea cu care studiază legislația din Transilvania, îl conduc la cunoașterea vieții iobagilor și a fărădelegilor săvârșite împotriva lor de ocârmuirea vremii. După terminarea studiilor și o scurtă perioadă de practicant la Administrația fiscală din Sibiu, se înscrie „cancelist” la Tabla Regească din Tg. Mureș (1846). Semnează împreună cu alți tineri români un memoriu prin care cereau egalitatea națiunilor din Transilvania și respectarea intereselor națiunii române, majoritară în Ardeal. Ca răspuns la hotărârea maghiarilor de unire a Transilvaniei la Ungaria, împreună cu alți intelectuali români, pregătesc acțiunea de la 30 aprilie 1848 din „Duminica Tomii”. A fost unul din inițiatorii și organizatorii Adunărilor de la Blaj. La Adunarea de pe Câmpia Libertății de la Blaj, din 3-15 mai 1848, în fruntea a 10.000 de moți, votează Programul de revendicări în care se stipulau: abolirea iobăgiei, reprezentanți în Dieta țării, libertatea cuvântului, înființarea de școli în limba română, unirea Transilvaniei cu România și altele. La refuzul Dietei de la Cluj (mai 1848) de a ține seama de dorințele românilor, votând unirea Transilvaniei la Ungaria, și în urma masacrului de la Mihalț, în condițiile în care forțele militare maghiare au pătruns în Transilvania, la 19 octombrie 1848, Avram Iancu ordonă mobilizarea generală în Munții Apuseni. A fost un bun conducător și strateg militar, creându-și propria legiune moțească „Auraria Gemina”. După pătrunderea armatelor maghiare comandate de Hatvany, alături de prefectii săi, Axente Sever, Ioan Buteanu, Simion Balint, Vasile Moldovan ș.a., în fruntea a 20.000 de ostași țărani, au înfrânt trupele maghiare și au ocupat Abrudul, Zlatna, Aiudul, Turda. În aprilie 1849, încep tratativele între conducătorii moților și trimisul lui Lajos Kossuth, Ioan Dragoș, în vederea concilierii forțelor revoluționare române și maghiare. Era însă prea târziu. În fața armatelor țariste, chemate de Împăratul de la Viena, trupele maghiare sunt nevoite să capituleze la Șiria, la 13 august 1849. Nici revoluția română nu a mai putut continua. În 1850, Avram Iancu se afla la Viena, împreună cu o delegație românească, pentru luarea în considerare a revendicărilor naționale ale românilor.

Este forțat de poliție să părăsească Viena și revine în Transilvania. La 20 decembrie 1850, la Câmpeni, îngrijorat de viitorul său și al celor pentru care luptase, își întocmește „Testamentul” în care spunea: „Unicul dor al vieții mele este să-mi văd națiunea mea fericită... Voiesc dară și hotărât dispun ca, după moartea mea, toată averea mea mișcătoare și nemișcătoare să treacă în folosul națiunii pentru ajutor la înființarea unei academii de drepturi, tare crezând că luptătorii cu arma legii vor putea scoate drepturile națiunii mele”. Refuză decorațiile trimise de împărat, declarând că: „n-are nevoie de jucării, că mai întâi trebuie decorată națiunea sa, cu îndeplinirea făgăduințelor”. După vizita împăratului în Munții Apuseni, este arestat, maltrat și închis câteva luni în închisoarea de la Alba-Iulia. Restul anilor, până în 1872, îi petrece străbătând Țara Moților „frânt de durere, ca un om care a suferit cele mai cumplite lovituri ale soartei” (George Barițiu). A fost nu numai un mare conducător și strateg militar dar și un foarte bun jurist, care s-a aflat în fruntea intelectualilor români care au luptat pentru cauza națională. A propus pentru tinerii români înființarea unei Academii de Drept la Sibiu. S-a afirmat încă din tinerețe pentru soluționarea problemei agrare și realizarea celui mai radical din punctele Programului din timpul revoluției, desființarea iobăgiei; a fost un apărător înfocat al drepturilor de proprietate asupra pădurilor. A înaintat împăratului de la Viena un Memoriu în chestiunea pădurilor, dar din păcate acesta nu a ținut seama de justetea cererilor sale. Alături de Ioan Pipoș, Iosif Hodoș, Amos Frâncu s-a aflat în fruntea intelectualilor români care au sprijinit înființarea unor școli românești în Zarand. A fost primul dintre intelectualii zărândeni care a lansat o listă de subscripții pentru adunarea de fonduri, pentru gimnaziul din Brad. Dar cel mai mare aport al său a fost cel moral, îndemnând oamenii să sprijine această inițiativă. La 21 mai 1870, a participat la inaugurarea festivă a Gimnaziului Român Greco-Ortodox din Brad, unde a rostit o înflăcărată cuvântare: „Astăzi fraților români a răsărit în mijlocul nostru, în falnicul Zarand, un soare nou, strălucitor. Razele lui vor străbate munții plini de metale nobile și vor cuprinde întreaga suflare românească, din nord, de la Tisa, până la Dunăre și Mare.” (Text comunicat de prof. Nestor Lupei). Astăzi liceul din Brad poartă cu mândrie numele celui care a fost unul din ctitorii lui, Avram Iancu.

Cel care a fost numit „Craiu Munților”, se stinge din viață la 10 septembrie 1872, la Baia de Criș, și este înmormântat la Țebea, lângă Gorunul lui Horea.

Lucrări publicate:

- *Trei raporturi de ale aceluia prefecti de legiuni romanesci, cari în anulu 1848/49 au susținutu luptele cu insurgenții unguri până la reintrarea trupelor imperiale în Transilvania...* - Sibiu: Editura Observatorului, 1848.-79 p.

- *Raportulu lui Avram Iancu, prefectu al unei legiuni romanesci. Despre faptele oastei populare, care a statu sub comanda lui pe timpul resboiului civil din Transilvania, în anii 1848/49.* - Sibiu: Editura Redacțiunei Observatorului, Tipografia lui W. Krafft, 1884. - 71 p.
 - *Ghinda și sabia: jurnal de război cu ungerii.* Ediție îngrijită de Eugen Evu. Deva: Editura Călăuza, 1995. - 111 p.
- Referințe:**
- Abrudan, Paul. *Pentru un monument lui Avram Iancu.* - Sibiu, 1972. - 183 p. + 10 f. facs, 11 f. il.
 - Avram, Constantin. *Măreția demnității* - Arad: Editura Gutenberg, 1999-223p.
 - Bălănescu, Gabriel. *Avram Iancu.* Cu o prefață de Liviu Rebreanu. Ediția a 3-a. București: Editura Cugetarea „Georgescu Delafras”, 1934. - 280 p.
 - Buta, Nicolae. *Avram Iancu și epoca sa.* Cluj, 1924. - 112 p.
 - *Bibliografia documentelor, studiilor, articolelor, creațiilor literare, informațiilor, relatărilor despre Avram Iancu și epoca sa* (din publicațiile apărute între 1848 și 1972 inclusiv). - În: Ranca Ion; Nițu Valeriu. *Avram Iancu. Documente și bibliografie.* - București: Editura Științifică, 1974, p. 245-350.
 - Ciura, Alexandru. *Povestirea pe scurt a vieții lui Avram Iancu.* - Cluj, 1922.-72 p.
 - Danciu Petniceanu, Nicolae. *La Țebea cerul este tricolor.* - Timișoara: Editura Eurobit, 1997. - 152 p.
 - *Din istoria Transilvaniei.* - Vol.2. -Ediția a 2-a. - București: Editura Academiei Române, 1963.
 - Dobrea, Liviu. *Craiuul Munților.* Timișoara: Editura Facla, 1980. - 160 p.
 - Dobrescu, Demetru I. *Comemorarea lui Avram Iancu.* - București: Tipografiile Române Unite, 1924. - 16 p.
 - Dragomir, Silviu. *Avram Iancu.* București, 1924. - 135 p.
 - Dragomir, Silviu. *Avram Iancu.* București: Editura Științifică, 1965.-304 p. + 10 f. il.; Ediția a 2-a, 1968. - 368 p.; Ediția a 3-a. - București: Editura Minerva, 1988. - XXXVII + 378 p. (Biblioteca pentru toți, 131).
 - Dragomir, Silviu. *Studii și documente privitoare la revoluția românilor din Transilvania în anii 1848-1849. Istoria revoluției.* - Partea I. - Cluj, 1946.
 - Dudaș, Florian. *Avram Iancu în tradiția poporului român.* - Timișoara: Editura Facla, 1989.
 - Dudaș, Florian. *Neamul lui Avram Iancu. Scurt excurs genealogic.* Oradea: Editura Lumina, 1994.- 32 p.; Ediția a 2-a.1998.- 48 p.
 - Dudaș, Florian. *Avram Iancu în tradiția românilor.* - Ediția a 2-a revăzută și adăugită. - Timișoara: Editura de Vest, 1998.
 - *Enciclopedia marilor personalități din istoria, știința și cultura românească de-a lungul timpului.* București: Editura Geneze, 1999, vol. 2, p. 125-128.
 - Georgescu, Ioan. *Avram Iancu. Crâmpete din viața și din vremea lui.* Sibiu: Editura Asociațiunii, 1922. - 96 p. il.
 - Georgescu, Ioan. *Avram Iancu. Crâmpete din viața și vremea lui. Cluj-Napoca, 2000 – 108*
 - Iancu, Victor. *Avram Iancu.* - Cluj-Napoca: Editura Clusium, 1995.
 - Iorga, Nicolae. *Privești din țară.* București: Editura pentru Turism, 1974, p. 187-189.
 - *In memoriam Avram Iancu. (1872-1972). Comunicări științifice despre Avram Iancu și epoca sa. Sesiune științifică. Tg. Mureș, 5 septembrie 1972.* - Tg. Mureș, 1972.109 p.
 - *Istoria României.* - Vol. 4. (1848-1878). București: Editura Academiei RPR, 1961.
 - Kovacs, Geza. *Avram Iancu a halado magyar történetirasban.* (Figura lui Avram Iancu în istoriografia progresistă maghiară). București: Editura Kriterion, 1972.
 - Lucaciu, Liviu. *Crucea Iancului. Omagiu și florilegiu. Cu ocazia comemorării a 125 de ani de la moartea lui Avram Iancu.* București: Biblioteca Centrală Pedagogică „I.C. Petrescu”, 1997. - 175 p.
 - Lupaș, Ioan. *Avram Iancu.* - Cluj, 1924.
 - Maior, Liviu. *Avram Iancu. Scrisori.* Cluj-Napoca: Editura Dacia, 1972. - 127 p. + 8 f.pl. - (Testimonia).
 - Mărgineanu, Ion. *Avram Iancu tulburător, navalnic nume.* - Alba-Iulia: Societatea Culturală „Lucian Blaga”, 1997. 269 p.
 - Mihalache, Marin. *Avram Iancu.* București: Editura Militară, 1968. - 144 p. cu il.
 - Mihalache, Marin. *Avram Iancu, erou al cauzei naționale.* - București: Editura Libra, 1992. - 176 p.
 - Pascu, Ștefan. *Avram Iancu. Viața și faptele unui erou și martir.* - București: Editura Meridiane, 1972. - 256 p. + 24 f. port. facs.
 - Pascu, Ștefan. *Muzeul memorial Avram Iancu.* - Cluj, 1958.
 - *Pentru libertate și unitate națională. Documente hunedorene 1848-1920.* București, 1990.
 - Ranca, Ioan. *Avram Iancu pe baricadele Apusenilor. Relatări contemporane ale unor apropiați și adversari.* - Târgu-Mureș: Editura Pax Historica, 1996. - 247 p.

- *Restituiri*. - Vol.2. - Deva, 1994. - 192 p. (Bibliotheca Musei Devensis). Volum închinat personalității lui Avram Iancu.
- Șteiu, Nicolae. *De sufletul Iancului*. București, 1992. - 138 p.
- Șterca-Șuluțiu, Iosif. *Biografia lui Avram Iancu*. - Sibiu: Tipografia Arhidiecezană, 1897. - 43 p. + port.
- Teodor, Pompiliu. *Avram Iancu în memorialistică*. - Cluj: Editura Dacia, 1972. - 296 p.
- Topliceanu, Iulian; Ucrain, Constantin. *Oastea lui Avram Iancu*. - Cluj-Napoca: Editura Dacia, 1989. - 224 p. + 12 f. pl.
- Ursu, Horia. *Avram Iancu*. - București: Editura Tineretului, 1966. - 256 p. + 9 f. port. și h.
- Vlad, Ioan. *Avram Iancu și brașovenii săi*. Brașov: Editura Concordia, 1999.
- Vlasiu, Lupaș. *Din corespondența lui Avram Iancu în anii 1848-1849*. București, 24 p. - (Academia RPR - Institutul de Istorie).

„Iancu, om născut pentru acțiune, venise tocmai la timp, tocmai în acei ani epocali, care ar fi trecut peste noi lăsând numai urme de simple adunări, de punctațiuni, deputațiuni, petițiuni și proteste, poate că națiunea română ar sta în aceste zile (la 1872) de încercare nouă încă și mai rău decât a stat până în anul 1848. Zică inamicii noștri orice vor vrea despre Avram Iancu, el a fost pentru noi unul din acei bărbați adevărați providențiali, ale căror merite pentru libertate nu vor fi în stare a le întuneca toți fanfaronii din lume” (George Barițiu).

IANCU DE HUNEDOARA

(1407-1456) - voievod al Transilvaniei, guvernator - regent al Ungariei

Originar dintr-o familie de cneji români. Fiul lui Voicu, oștean al regelui Sigismund de Luxemburg și al Elisabetei Mărginean. Tatăl său a fost înnobilit de regele Sigismund și răsplătit pentru meritele sale pe câmpul de luptă, cu domeniul Hunedoarei. Donația cuprindea cetatea și satele din apropiere, în primul rând cele din Valea Cernei, ținutul Pădurenilor și câteva sate din Valea Streiului, în total 35 de așezări. Voicu primește acum și blazonul familiei, având ca emblemă un corb cu aripile desfăcute, cu un inel în cioc. Nu se cunoaște precis nici anul, nici locul nașterii sale. Teleki József, în „A Hunyadiak kora Magyarországon”, susține că s-ar fi născut prin 1387, iar despre locul nașterii unii cred că ar fi Piatra Corbului, alții Cetatea Hunedoarei, alții Hațegul. Unele izvoare istorice arată originea sa românească din cnezimea hațegană, altele atestă originea familiei din

Țara Românească. A urmat cariera militară a tatălui său, mort în jurul anului 1419. În 1420, a luat parte la războiul din Boemia contra husiților. Pe la 1428 (1430), se căsătorește cu Elisabeta Szilágyi, provenind dintr-o familie de nobili din Comitatul Solnocului de Mijloc. Din această căsătorie s-au născut doi fii: Ladislau (1431) și Matei (1443). Intră apoi, în serviciul regelui Ungariei, Sigismund de Luxemburg, pe care îl însoțește, în 1431, în Italia. În 1438, este numit ban al Severinului, cu misiunea de a organiza apărarea graniței de sud a regatului ungar pe linia Dunării. La 7 martie 1441, a fost desemnat voievod al Transilvaniei, asociat cu Nicolae Ujlak, până în 1446. A deținut voievodatul, împreună cu funcțiile de comite al Timișoarei și de ban al Severinului. Ca voievod al Transilvaniei și apoi ca guvernator-regent al Ungariei (1446-1453), căpitan suprem al Ungariei și Transilvaniei (1453-1456), s-a preocupat de întărirea puterii politice și militare a Transilvaniei și Ungariei. A dus o politică de frânare a anarhiei feudale și de întărire a autorității centrale, s-a ocupat de organizarea apărării țării împotriva turcilor și de întărirea oștirii prin organizarea militară a micii nobilimi și a cnejilor din Hunedoara și Banat. A urmărit să creeze un sistem politic bazat pe strângerea legăturilor dintre cele trei țări române, în vederea luptei antiotomane. A luat măsuri cu caracter de administrare a veniturilor regale, în scopul întăririi unității militare. Pentru a rezista asediului unor armate numeroase, începe o nouă etapă de construcție a Castelului Hunedoarei, pe care îl transformă într-o impozantă reședință nobiliară ce poartă pecetea stilului gotic evoluat. Lucrările se încheie în anul 1452, dată confirmată și de inscripția din Sala Cavalerilor: „Această lucrare a făcut-o mărețul Iancu de Hunedoara, guvernatorul regatului Ungariei, în anul domnului 1452”. Victorios asupra turcilor la Ialomița (1442) și în timpul „campaniei celei lungi” (1443-1444), când a pătruns în sudul Dunării, până aproape de Zlatița, a fost înfrânt la Varna (1443) și Koszovopolje (1448), dar a obținut o strălucită victorie asupra sultanului Mahomed al II-lea, în bătălia de la Belgrad (21-22 iulie 1456).

Pe când Europa sărbătorea această victorie, la 11 august 1456, la Zemun, lângă Belgrad, s-a stins din viață, răpus de ciumă, acela care a fost numit „lumina lumii”. A fost înmormântat în Catedrala romano-catolică din Alba-Iulia.

Referințe:

- Bălan, Iosif. *Iancu de Hunyad*. Caransebeș, 1897.
- Bogdan, I. *Documente privitoare la relațiile Țării Românești cu Brașovul și cu Țara Ungurească în sec. XV-XVI*. București, 1905.
- Barițiu, George. *Ioan Corvin de Hunedoara. Originea, genealogia, faptele sale imortale*. - În: Transilvania, nr.5-24, 1873; 7, nr. 1, 1874.
- Dan, Mihail. *Un stegar al luptei antiotomane, Iancu de Hunedoara*. București: Editura Militară, 1974.- 196 p.

- Denize, Eugen. *Țările Române și Veneția. Relații politice. (1441-1541). De la Iancu de Hunedoara la Petru Rareș.* - București: Editura Albatros, 1996.-236 p.
- Diaconovici, C. *Enciclopedia română. Vol.2.* - Sibiu: Editura Krafft, 1900, p. 859, 860.
- *Din istoria Transilvaniei.* - Vol. 1. București: Editura Academiei RSR, 1960, p. 110-115.
- Elekes, Lajos. *Hunyadi.* - Budapesta, 1952.
- *Enciclopedia marilor personalități. Din istoria, știința și cultura românească de-a lungul timpului* - București: Edi-tura Geneze, 1999, vol. 2, p. 128-131.
- Fejér, Georgius. *Genus, incunabula et virtus Joannis Corvini de Hunyad, regni Hungariae gubernatoris.* - Buda, 1844.
- Hurmuzaki - Densusianu. *Documente privitoare la istoria românilor.* - Vol. 1-2. București, 1890.
- Hurmuzaki - Iorga. *Documente privitoare la istoria românilor.* - Vol. 15, 1. București, 1911.
- Iorga, Nicolae. *Istoria românilor.* - Vol. 4. București, 1937, p. 76.
- Iorga, Nicolae. *Scrieri istorice.* - Vol. 1. București: Editura Albatros, 1971, p. 165-174.
- Iorga, Nicolae. *Istoria românilor din Ardeal și Ungaria.* - București: Editura Științifică și Enciclopedică, 1989.
- *Istoria poporului român.* Sub redacția acad. Andrei Oțetea. - București: Editura Științifică, 1970, p. 205-207.
- *Istoria românilor.* - Vol. 2. De la mijlocul secolului al XIV-lea până la începutul secolului al XVII-lea. - București: Editura Științifică și Enciclopedică, 1976, p.123-131.
- *Istoria României.* Redactată de prof. univ. dr. Mihai Bărbulescu. - București: Editura Enciclopedică, 1998.
- *Istoria României în date.* - București: Editura Enciclopedică Română, 1972, p. 85, 89, 92-98.
- Lazăr, Ioachim; Bugnaru, Elena. *Castelul Corvineștilor - Hunedoara.* Deva, 1998. - 32 p.
- Lespezeanu, I., Marcu, L. *Ioan Corvin de Hunedoara.* - București, 1957. - 136 p.
- Mureșan, Camil. *Iancu de Hunedoara.* Ediția a 2-a revăzută și adăugită. București: Editura științifică, 1968 - 247 p. + 8 f. il.; - București: Editura Militară, 1976. 128 p.
- Nicolau, T. *Iancu Huniade Corvin.* București, 1925.
- Pascu, Ștefan. *Voievodatul Transilvaniei.* Vol. 1. - Cluj-Napoca: Editura Dacia, 1971.
- Pascu, Ștefan. *Rolul cnejilor din Transilvania în lupta antiotomană a lui Iancu de Hunedoara.* - În: Studii și cercetări de istorie. - Cluj. - 8, nr. 1-4, 1957.
- Popa, Teodor. *Iancu Corvin de Hunedoara.* - Hunedoara, 1928.
- Prodan, David. *Din istoria Transilvaniei. Studiu și evocări.* - București: Editura Enciclopedică, 1991, p. 272-280.
- Prodan, David. *Iobăgia în Transilvania în secolul al XVI-lea.* - Vol.1.- București, 1967.
- Șuluțiu-Șterca, Iosif. *O legendă care se stinge, sau genealogia completă a Huniadeșilor.* - În: Transilvania. - 32, nr. 2, mar. 1901, p. 45-55.
- Teleki, Jozsef. *A hunyadiak kora Magyarországon.* - Vol. I-II. - Pesta, 1852.

IGA, VIRGIL

(n.1938) - cercetător științific, doctor în economie, inginer

Născut la 1 august 1938, în municipiul Brad, județul Hunedoara. Absolvent al Institutului de Mine Petroșani, specialitatea Exploatarea Miniere (1969). Studii post universitare la Institutul Central de Pregătire a Cadrelor de Conducere din Economie și Administrația de Stat - Organizarea și Conducerea Activității din Industrie. Doctor în economie cu teza: „Eficiența economică a utilizării forței de muncă în industria minieră” (1984). Din 1970, desfășoară activitate de cercetare, producție și conducere, ca șef de mină la Muncel - Deva (1970-1975); Băișoara, județul Cluj (1977-1980); cercetător științific principal gr. II, la Institutul de Cercetări și Proiectări Miniere Cluj-Napoca (1980-1985); director la Exploatarea Minieră Suncuiș, județul Bihor (1985-1990); director general executiv al Federației Patronale Miniere din România (din 1992 - până în prezent). Activitate științifică în domeniile: modernizări de tehnologii utilizate în activitățile din subteran (metode de exploatare, săpare și susținere de lucrări miniere); dimensionarea rațională a personalului muncitor utilizat în industria minieră. A participat la simpozioane și conferințe științifice, a publicat numeroase articole în „Revista Minelor”, „Revista Economică”; a elaborat studii și documentații ce se regăsesc în activitatea productivă. Este membru în Biroul Comitetului Central al Asociației Producătorilor de Combustibili Solizi din Europa - CECSO, cu sediul la Bruxelles.

Referințe:

- *Dicționarul specialiștilor un „Who's Who” în știința și tehnica românească.* Vol.2. - București: Editura Tehnică, 1998, p. 143.

IGNA, NICOLAE

(1899- ?) - medic, folclorist

Născut la 25 noiembrie 1899, comuna Răchitova, județul Hunedoara. Școala primară și studiile secundare la Deva și Orăștie (cu bacalaureat, 1919). Studii universitare de medicină la Budapesta și București, unde își susține și doctoratul, cu profesorul doctor I. Cantacuzino. După terminarea studiilor, este medic secundar la Spitalul Militar din Alba-Iulia, oraș în care mai ocupă și alte funcții; medic al PTT, la Asigurările Sociale, la Liceul „Mihai Viteazul” și director al Dispensarului TBC; membru în Societatea pentru Studiul Tuberculozei (1935), Societatea pentru Istoria Medicinii și Folclorului (1940), Societatea de Medici Naturaliști din Iași (1945), Societatea Româno-Balneo-Climaterică (1946). Autor de studii de medicină, de istoria medicinei, de arheologie. La îndemnul lui Valeriu Bologna s-a ocupat și de etnoiatrie, studiile sale în acest domeniu fiind semnificative.

Colaborări:

„Acta Medica Romana”, „Alba-Iulia”, „Anuarul Institutului de Studii Clasice”, „Apulum”, „Ardealul medical”, „Buletinul medical terapeutic”, „Buletinul medico istoric” al Facultății de Medicină din Cluj, „Buletin de l'Academie de medicine de Roumanie” - Paris, „Clujul medical”, „Mișcarea medicală română”, „Detunata”, „Revista sanitară militară”, „Revista de fiziologie”, „Orvosok Lapja” - Budapesta).

Lucrări publicate:

- Cosma și Damian. *Doctor fără arginți*, (și date despre alte cinci perechi de sfinți medici anarghiri). - Sibiu: Editura H. Welther, 1945, 100 p. + il.
- *Contribuțiuni la medicina populară din județul Alba*. - În: Apulum. - 2, 1943-1945. Alba-Iulia, 1946, p. 406-407.
- *Floarea patimilor*. (Passiflora incarnata, caerulea, edulis etc). - În: Acta Medica Romana; - Craiova: Editura Scrisul Românesc. 20, nr. 5-7, mai - iul. 1947, p. 450-452.
- *Podbalul*. - În: Acta Medica Romana. Craiova: Editura Scrisul Românesc. - 20, nr. 11-12, nov. - dec. 1947, p. 762-765.

Referințe:

- Berciu, Ion I. *Doctor Nicolae Igna*. - În: Apulum. - Vol.6. Arheologie, Istorie, etnografie, 1967, p. 717, 722. - (Acta Musei Apulensis).
- Datcu, Iordan. *Dicționarul etnologilor*. Vol.2. - București: Editura Seaculum, 1998, p. 7.

IGNATON, ION

(1888-1973) - preot, profesor, dirijor, culegător de folclor

Născut la 1 septembrie 1888, în satul Ormindea, comuna Băița, județul Hunedoara. Studii primare și gimnaziale la Brad, promoția 1905. Urmează apoi cursurile Liceului „Andrei Șaguna” din Brașov, ca bursier al Fondului „Avram Iancu” al Astrei, unde are ca profesor pe celebrul Gheorghe Dima. Ca elev, a făcut parte din corul bisericii „Sf. Nicolae” din Cluj, precum și din corul „Reuniunii de muzică”, care a concertat la Ateneul Român din București (1906). În 1909, a înființat un cor bărbătesc, în satul natal Ormindea. Absolvent al Institutului Teologic din Sibiu (1912), având ca profesori de muzică pe D. Cunțan și Timotei Popovici. Între 1911 - 1913, a fost dirijorul corului mixt al Reuniunii Meseriașilor din Sibiu. După terminarea studiilor, a fost numit preot în satul Crăciunești, județul Hunedoara. La scurt timp după începerea Primului Război Mondial, a fost mobilizat ca preot militar, cu grad de căpitan, la Spitalul Militar din Bistrița, apoi a fost trimis pe front în Polonia, Rusia și Italia. După război, se întoarce la Crăciunești, unde este ales președinte al Consiliului Național Român, și desemnat să conducă delegația de săteni la Marea Adunare Națională de la Alba-Iulia. În 1919, organizează, în orașul Brad, un cor mixt cu care i-a întâmpinat pe regina Maria și regele Ferdinand, cu prilejul vizitei acestora în capitala Zarandului. Urmează cursurile Universității din Cluj pentru muzică, obținând la examenul terminal nota 10. Este numit profesor de muzică la Liceul „Decebal” din Deva. A luat parte la concursurile „Tinerimea Română” din București, cu corurile Liceului de Băieți și al Liceului de Fete al Școlii Normale din Deva (1921), cor care s-a situat printre cele mai bune formații participante. Împreună cu alți intelectuali din Deva, înființează în anul 1929 „Societatea de Cântări”, cu cor și orchestră, care susține o suită de concerte în diferite localități ale județului. Un mare succes l-a reprezentat spectacolul cu scena lirică „La șezătoare” de T. Brediceanu. În 1921, a înființat corul mixt al funcționarilor și meseriașilor din Deva, al cărui președinte a fost ales în anul 1924. S-a preocupat de culegerea și răspândirea cunoștințelor despre cântecul popular. Introduce în reper-toriu cântece pe care le-a cules și prelucrat singur („Doina lui Lucaciu”, „Prinse-i patru boi la car”, „Doina” - pe versurile lui M. Eminescu -, „Doru mândrii”). Între 1937-1941, a publicat cântece prelucrate de el în revista „Știu”, a elevilor de la Liceul „Decebal”. O bună parte din repertoriul solistului de muzică populară Alexandru Grozuță este alcătuit din cântece culese de el. Pentru activitatea desfășurată în domeniul muzicii, a fost răsplătit cu Medalia „Meritul Comercial și Industrial” cl. a II-a (1937) și Medalia „Centenarul regelui Carol I” (1940). A funcționat ca profesor la Liceul „Decebal”, până în 1953, apoi la Liceul Pedagogic, până în 1960.

S-a stins din viață în anul 1973, fiind înmormântat în cimitirul ortodox din Deva.

Lucrări publicate:

- *Colecție de cântece populare, culese, aranjate și armonizate pentru cor mixt. Cuvânt de inimă pentru profesorul și compozitorul român Ion Ignaton de Ștefan Vlădescu, președintele „Federației Naționale din Provincie”*. - Deva: Tipografia Românească, 1944.

Referințe:

- Constandin, Clemente. *Lada de zestre. Obiceiuri și tradiții din județul Hunedoara*. - Deva: Editura Destin, 1998, p. 97-102.
- Herban, Adela. *Momente din trecutul județului Hunedoara în câteva lucrări din prima jumătate a sec. al XX-lea*. - În: Sargetia, vol. 21-24, 1988-1991.
- Herban, Adela. *Un reprezentant de vean al artei muzicale: Ion Ignaton (1888-1973)* - În: Ardealul literar și artistic - 5, nr. 3-4, 2001, p. 24,25.
- Jacotă, V.; Susan, Dumitru; Ghișoiu, E. *Monografia Liceului Decebal*. - Deva, 1971.
- Lupu, Șt. *Un sfert de veac în slujba neamului românesc*. - Deva, 1943.
- Oprișu, Valeria. *Ion Ignaton, promotor al vieții muzicale hunedorene*. - În: Sargetia, vol. 26, partea a 2-a, 1995-1996, p. 475, 507.
- Vlad, Ovidiu; Țârlea, Nicolae. *Monografia Liceului Pedagogic*. - Deva, 1971.

ILCU, MARIETA

(n.1962) - atletă, antrenoare, maestră emerită a sportului

S-a născut la 16 octombrie 1962, în comuna Dărăbani, județul Botoșani. Studii secundare la Hunedoara, apoi urmează Liceul Sportiv din Deva. Este membră a Clubului Sportiv „Cetate” Deva. (1977-1981). Ca elevă, a fost selecționată la Secția de Atletism a Clubului Sportiv Școlar Hunedoara. Ca junioară, reușește să cucerească titlurile de campioană națională III, II, I, sub culorile Clubului Sportiv Școlar Hunedoara. După absolvirea studiilor este angajată la CSH. Cucerește medalii la Balcaniadă și la concursul „Prietenia”. Încheie perioada de juniorat cu 6,34 m., la săritura în lungime, cifră ce reprezintă norma la Maestră a Sportului. În 1984, a sărit 6,69 m.; campioană și recordmană la 100 m. (1988). Maestră Internațională a Sportului (1987). Participă la Jocurile Mondiale Universitare de la Kobe (1985); Zagreb (1987); Duisburg (1989); la Grand Prix este de patru ori finalistă ; Bruxelles (1987); Atena (1989); la Campionatele Europene în aer liber la Split (1990);

Campionatele Europene de Sală la Geneva (1992); Cupa Mondială, la Barcelona (1989); Campionatele Mondiale de Sală - la Budapesta (1989), la Sevilla (1991), la Toronto (1993), la care primește medalii de aur, argint și bronz. Pentru rezultatele deosebite, a fost distinsă cu titlul de Maestră Emerită a Sportului. Este antrenore a Clubului Sportiv Metalul Hunedoara; Cetățean de Onoare al municipiului Hunedoara.

Referințe:

- Cerbu, Sabin. *Cea mai valoroasă atletă hunedoreană, Marieta Ilcu, părăsește pista de concurs dar nu și atletismul*. În: Cuvântul liber. - 8, nr. 1600, 23-24 mai 1996, p. 1, 3.
- Cerbu, Sabin. *Impresionantă carte de vizită*. - În: Cuvântul liber. - 8, nr. 1600, 23-24 mai 1996, p.3.
- *Municipiul Hunedoara - documentar*. Hunedoara, 1998. (Multigraf).

ILIAȘ, NICOLAE

(n.1935) - profesor universitar, doctor inginer

Născut la 3 august 1935, în comuna Ohaba, județul Timiș. Absolvent al Universității din Petroșani, Facultatea de Mașini și Instalații Electromecanice (1958). Doctor inginer la Institutul de Mine din Leningrad (1964). Profesor universitar la Universitatea Petroșani (1973). Conducător științific de doctorat (din anul 1974). Funcții și experiență managerială: prodecan al Facultății de Mine (1965-1972); decan al Facultății de Mine (1967-1968); decan al Facultății de Electromecanică (1972-1980); șeful Catedrei de Mașini Miniere (1985-1990); rector al Universității din Petroșani, din 1990 până în prezent. Stagii de specializare în străinătate: Universitatea din Ostrava (Cehia), Academia de Mine din Freiberg (Germania), Școlile Superioare de Mine din Alès, Nancy și Paris (Franța), Universitatea „Pierre et Marie Curie” Paris, Universitatea „Sorbona” din Paris, Universitatea „Oxford” (Anglia), Universitatea din Torino (Italia). A făcut vizite oficiale în străinătate, în scopuri științifice, didactice, documentare, de afaceri în peste 30 țări: Germania, Rusia, Ucraina, Franța, Italia, Iran, Spania, Austria, Anglia, Egipt, Mexic, Coreea de Sud, China, Namibia, Africa de Sud, Slovenia, Ungaria, Slovacia, Bulgaria, SUA, Iugoslavia, Belgia, Cehia, Portugalia și altele. Participări la congrese și conferințe științifice internaționale: al V-lea Congres Mondial Minier (București, 1967); al XV-lea Congres Mondial Minier (Madrid, 1992), al II-lea Congres Mondial de Mecanizare și Automatizare în Minerit (Lulea - Suedia, 1993), Congresul Internațional de Teoria Mecanismelor și Mașinilor (Madrid, 1993); al XVI-lea Congres Mondial Minier (Sofia, 1994); Primul

Congres Regional APCOM (Ljubliana - Slovenia, 1994); al III-lea Congres Italo - Brazilian în Ingineria Minieră (Verona - Italia, 1994); al II-lea Congres Mondial de Mecanizare și Automatizare în Minerit (Colorado - SUA, 1995); al XVIII-lea Congres Mondial Minier (Acapulco - Mexic, 1997); Conferința Internațională de Ingineria Minelor, Petrolului și Metalurgiei (Cairo - Egipt, 1999); a X-a Conferință Americană de Jeturi de Apă (Huston - SUA, 1999).

Activitate științifică:

A elaborat peste 300 de lucrări publicate în țară și străinătate, 16 tratate și monografii, peste 25 de brevete de invenții, zeci de contracte de cercetare. Principalele coordonate ale activității de cercetare științifică: extragerea mecanizată a cărbunilor din România, elaborarea unor metodologii de proiectare, verificare și alegere a mașinilor miniere de abataj și a susținerilor mecanizate, dezvoltarea și experimentarea a noi echipamente pentru extragerea mecanizată a cărbunilor pe baza unor soluții originale, aplicarea tehnologiei de tăiere a rocilor și materialelor cu jeturi hidraulice de înaltă presiune și altele. Face parte din societăți științifice și academice, naționale și internaționale: Comitetul Internațional Minier pentru Organizarea Congreselor Mondiale; Societatea Internațională a Profesorilor Minieri, Consiliul Științific al Asociației Naționale a Managerilor și Evaluatorilor de Mediu, Comitetul Național Minier Român (vicepreședinte), Asociația Generală a Inginerilor din România, Fundația Inginerie și Medicină pentru Protecția Omului (președinte de onoare), Consiliul Național al Rectorilor (membru fondator), Academia de Științe Miniere a Federației Ruse (membru titular, 1998), Academia de Științe Tehnice din România (membru titular și membru al Biroului Secției Petrol, Mine și Geonomie), Academia de Științe pentru Utilaje de Ridicat și Transportat (membru titular, Ucraina, 1998), Academia Internațională a Școlilor Superioare (Ucraina, 2000), Asociația Internațională a Președinților de Universități.

Distincții și premii:

Premiul I la Salonul Național de Invenții Bacău, 1986; Medalia de Argint a Societății Mexicane de Mine și Metalurgie, 1993; Medalia de Aur a Universității din Miskolc, Ungaria, 1995; Premiul Național al Asociației Generale a Inginerilor din România, 1995; Doctor Honoris Causa al Universității din Miskolc - Ungaria, 1997; Doctor Honoris Causa al Universității din Harkov-Ucraina, 1997; Medalia de Aur a Universității din Belgrad, 1997; Diploma de Onoare a Școlii Superioare din Alès - Franța, 1998; Doctor Honoris Causa al Universității „St. Ivan Rilski” din Sofia - Bulgaria, 1999; Doctor „Honoris Causa” al Universității din Moscova (2000); The American Biographical Institute; Medalia de Aur a Universității din Cairo - Egipt, 1999; Ordinul Muncii clasa a III-a, Medalia Muncii. A obținut titlurile de „Personalitate Internațională a anului 1997-1998”, (diplomă și medalie) și „Om internațional al Mileniului”,

acordat de International Biographical Centre Cambridge - Anglia.

Lucrări publicate:

- Iliș, Nicolae; Grunetu, I.; Radu S. *Mașini miniere: ghid pentru proiecte de an.* - Petroșani, 1991 (în colaborare).
- Iliș, Nicolae; Solmo, Șt. *Despre conținutul pregătirii postuniversitare și specialitatea de mecanizare a lucrărilor miniere* - Petroșani, 1999 (în colaborare).
- Iliș, Nicolae. *Mașini miniere. Exemple de calcul* - București: Editura Tehnică, 1993 (în colaborare).
- Iliș Nicolae; Zamfir, Vasile; Andraș, Iosif. *Susțineri mecanice miniere*. București: Editura tehnică, 1993, 256p. (în colaborare).
- *Regimul de lucru al combinelor miniere* - Petroșani: Universitas, 2000 (în colab.).

Referințe:

- Georgescu, Mircea. *Cinstire Omului dar și instituției pe care o reprezintă*. În: Buletin Informativ al Universității Petroșani - nr. 6 iun. 2000, 4p.
- *The International „Who's Who” of Intellectuals.* - Cambridge - Anglia, 1998.
- *International Book of Honour.* (Sixth World Edition).

ILICA, CAROLINA

(n.1951) - poetă, publicistă, traducătoare

S-a născut la 19 martie 1951, în comuna Vîrfurile, județul Arad. Fiica lui Iacob Ilica și a Valeriei, născută Mager. Soția scriitorului Dumitru M. Ion. Absolventă a Liceului Pedagogic din Arad (1971), a Facultății de Filozofie - Universitatea din București (1975). Membră a cenaclului arădean „Lucian Blaga”. A debutat în anul 1966, în ziarul „Flacăra Roșie” din Arad. Laureată a Concursului de poezie „Nicolae Labiș” (1968). Debut editorial, cu „Neîmblânzită ca o stea lactee” (1974), volum de poezie premiat la concursul de debut al Editurii Eminescu. A mai publicat volumele de versuri „Dogoarea și flacăra” (1977), „Tirania visului” și „Ephemeris”. A realizat mai multe traduceri, în colaborare cu Dumitru M. Ion, în special din literatura iugoslavă modernă: din M. Matevski, I. Noneșvili, Stregovski, G. Todorovski, M. Andreevski, B. Pavlovski, T. Georgievskij, P. Boșkovski. A realizat antologii de poezie armeană (1989), macedoneană (1990), basarabeană (1993). Este inițiatoarea Festivalului Internațional „Noptile de poezie” de la Curtea de Argeș. A participat la „Zilele Scriitorilor Zărăndeni” de la Brad, fiind o adevărată mesageră a acestor locuri încărcate de istorie. A primit Premiul „Promovarea Culturii Române” la Festivalul Internațional de Poezie - Emia (Deva, 2001).

Lucrări publicate:

- *Neîmblânzită ca o stea lactee*. - București: Editura Eminescu, 1974.
- *Cu împrumut, mireasma tinereții. Gravuri de M. Chirnoagă*. - București, 1975.
- *Dogoarea și flacăra*. - București: Editura Eminescu, 1977.
- *Tirania visului: versuri*. - Vol.1-2. București: Editura Eminescu. Vol.1:1982. 187 p.; - Vol.2: 1988. - 118 p. (reed. 1994)
- *Ephemeris. Versuri*. - București: Editura Cartea Românească, 1987. - 64 p.
- *Scară la cer*. - București: Editura Orient - Occident, 1997.
- *Sonete imperfecte*. - București: Orient - Occident, 2000, 96 p.
- *Violet. Versuri*. Botoșani: Editura Axa, 2001.

Ediții îngrijite:

- *Poesys: Antologia Festivalului Internațional „Noaptea de poezie” de la Curtea de Argeș*, 2000, București: Orient-Occident, 2000-382 p.

Referințe:

- Atanasiu, V. (*Carolina Ilica*). - În: *Viața Românească*, 1977.
- Barbu, Eugen. *O istorie polemică și antologică a literaturii române de la origini până în prezent*. - București: Editura Eminescu, 1975.
- *Dicționar antologic de poeți și dramaturgi pentru gimnaziu, liceu, capacitate, bacalaureat, olimpiade și admitere în facultăți* - București: Editura Niculescu, 2001, p. 308 - 309.
- Iorgulescu, M. *Scriitori tineri contemporani*. - București: Editura Eminescu, 1978.
- Manolescu, N. (*Carolina Ilica*). - În: *România literară*, nr.11, 1983.
- Micu, Dumitru. *Literatura română în secolul al XX-lea*. - București: Editura Fundației Culturale Române, 2000, p. 171.
- Munteanu, Romul. *Între teluric și divin*. În: *Luceafărul*, nr. 14, 1998, p.10.
- Piru, Alexandru. *Poezia română contemporană: 1950-1975*. - București: Editura Eminescu. - Vol.2.
- Poantă, Petru. *Radiografii*. - Vol.1. Cluj-Napoca: Editura Dacia, 1978.
- Popa, Marian. *Dicționar de literatură română contemporană*. - Ediția a 2-a revăzută și adăugită. - București: Editura Albatros, 1977, p. 272.
- Regman, Cornel. *Colocvial*. - București: Editura Eminescu, 1976.

- Rotaru, Ion. *O istorie a literaturii române*, vol. 5.- București: Editura Niculescu 2001, p. 418-419.
- Tartler, Grete. *Melopoetica*. - București: Editura Eminescu, 1984.
- Topciu, Luan. *Feminitatea ca izvor al poeziei. Carolina Ilica în limba albaneză* - În: *Albanezul*, București, 8, nr. 5 mai 2000, p. 6 il
- Ulici, Laurențiu. *Prima verba* (1973-1974). - București: Editura Albatros, 1975.
- Ulici, Laurențiu. *Ardelenii. Promoția '70*. În: *România literară*. - 19, nr.45, 6 nov. 1986, p. 11.
- Zăciu, Mircea; Papahagi, Marian; Sasu, Aurel. *Dicționarul scriitorilor români*. București: Editura Fundației Culturale Române. - Vol.2: (D-L), 1998, p. 581 - 582.

ILIESCU, IOAN

(n.1929) - profesor universitar, doctor în estetică, bibliofil

Născut la 4 ianuarie 1929, în satul Horea, județul Neamț. Școala primară (1936-1940), studii secundare (1940-1948) în orașul Roman. Studii universitare la Facultatea de Filosofie din Iași, Cluj și București. Profesor în Orăștie (1952-1967), după care se transferă la Universitatea din Timișoara. În 1970, își ia doctoratul cu teza: „Începuturile gândirii estetice în cultura românească”. A parcurs toate gradele de la asistent la profesor universitar. A colaborat la volume omagiale, a îngrijit culegeri literare. A elaborat numeroase bibliografii ale unor personalități ale culturii naționale. Posedă o bibliotecă personală, organizată după toate cerințele și rigorile științifice moderne, multifuncțională, cu ediții de lux și ediții princeps, începând cu cele mai vechi cărți și colecții din întreaga presă literară, care nu are termen de comparație cu nici o bibliotecă personală din țară. Locuința sa este un adevărat muzeu de cultură și literatură, cu portrete, tablouri și vitralii literare. A organizat peste 100 de expoziții literare la Universitatea din Timișoara și în alte orașe din țară. Este membru fondator al unor societăți culturale din: Târgoviște, Timișoara, Deva, Curtea de Argeș, București, Oradea. De-a lungul anilor, a fost tot timpul legat de municipiul Orăștie, fiind printre primii care a valorificat tradițiile culturale ale acestui oraș, prin realizarea celor două volume despre Orăștie (*Corul de la Orăștie*, 1968; *Orăștie - 750 de ani*, 1974), alături de numeroasele articole despre cultura hunedoreană, lucrări ce sintetizează tot ce a avut Orăștia și județul mai important pe plan spiritual. Pentru tot ce a făcut pentru Orăștie, în anul 1999, i s-a acordat titlul de „Cetățean de Onoare”.

Colaborări:

„Tribuna”, „Orizont”, „Steaua”, „Limba română”, „Limbă și literatură”, „Analele Universității din Timișoara”, „Lucafărul”, „Orizont”, „Cercetări filosofice”, „Drapelul”, „Revista de filosofie”, „Drumul socialismului”, „Scrisul Bănățean”.

Lucrări publicate:

- *Eminescu în Banat*. - Timișoara, 1964.
- *Vasile Alecsandri, pagini bănățene*. Timișoara, 1965.
- *Corul de la Orăștie*. - Deva, 1968. - 208 p. (C.C.A. Hunedoara).
- *Începuturile gândirii estetice în cultura românească*. - București: Editura Didactică și Pedagogică, 1968.
- *Ce-am în inimă și-n gând. Folclor din Banat*. - Timișoara, 1968.- 656 p.
- *Cântece populare minerești*. - București: Editura pentru Literatură, 1969. - 232 p. (în colaborare cu Ana Șoit).
- *Orăștie - 750 de ani*. - Deva, 1974. - (în colaborare cu Tiberiu Istrate).
- *Cultura și cărturarii bănățeni în deceniile independenței*. - Timișoara, 1977.
- *Academia Română și Banatul*. - Timișoara, 1982.
- *Lucafărul*. Ediție bibliofilă. - Timișoara, 1984.
- *Album bibliofil*. - București, 1989.
- *M. Eminescu. Nestemate*. - Timișoara, 1995.
- *Probleme globale: creativitate*. - București: Editura Tehnică, 1996. (Semne). - 208 p. cu fig.
- *Aron Cotruș, publicist: eseu critic de bibliografie și istorie literară*. - Timișoara: Editura Mirton, 1998. - 192 p. cu ilustr.
- *Constantin, Dimitrescu-Iași, sociolog și istorie al filosofiei*. - Timișoara: Editura Mirton, 1998. - 156 p.: il.
- *Mihai Eminescu: bibliofilie*. - Timișoara: Editura Mirton, 1998. - 250 p. : ilustr.
- *Alexandru Epure: un profesor de elită din Roman. Omagiu unui elev*. - Timișoara: Editura Mirton, 1998. - 108: il.
- *Pagini din istoria esteticii românești*. Timișoara: Editura Mirton, 1998. - 148 p.
- *Istorie deschisă a presei române*. Timișoara: Editura Mirton, 1999.
- *Profil omagial prin dedicații* - Timișoara: Mirton, 1999.
- *Aron Cotruș: Observații critice asupra reeditării operei sale*. Timișoara: Mirton 2000.
- *Eminescu din inimile noastre* - Timișoara: Mirton, 2000, vol. 1 - 155p.
- *Eminescu la Viena* - Timișoara: Mirton, 2000.
- *Estetica presei scrise*. - Timișoara: Mirton, 2000.
- *Făt-Frumos al românilor la Viena*. - Timișoara: Mirton, 2000.
- *Bibliofilia: carte pentru iubirea cărților românești* - Timișoara: Mirton, 2001.
- *Colecționarea - o pasiune nobilă*. - Timișoara: Mirton, 2001.

Referințe:

- Adăscăliței, V. „Ce-am în inimă și-n gând”. - În: Iașul literar. - 19, nr.8, aug. 1968.
- Baci, Petru. *Orăștia de la târg, reședință de scaun și oraș la municipiu*. Deva, 1995, p. 130, 131.
- Datcu, Iordan. *Dicționarul etnologilor români*. - Vol.2. - București: Editura Saeculum, 1998, p. 7, 8.
- Luchescu, Gheorghe. *Din galeria personalitățile timișene*. - Lugoj: Editura Dacia Europa Nova, 1996, p. 145, 146.
- Orăștie: *Enciclopedie* - Deva: Editura Corvin, 2001, p. 167, 168.
- Ursu, N. *Folclorul literar din Banat*. - În: Orizont. - 19, nr.6, iun. 1968, p. 88-89.

ILIESCU, ION

(n.1940) - doctor în științe medicale, chirurg, senator

Născut la 10 august 1940, în comuna Albeni, județul Gorj. A urmat Liceul „Tudor Vladimirescu” din Târgu Jiu. Absolvent al Facultății de Medicină din Timișoara. După terminarea studiilor, este medic în comunele Lăpugiu, Ilia, județul Hunedoara, iar din 1976, la Spitalul Județean din Deva. A parcurs toate gradele profesionale până în 1980, când a obținut, prin concurs, titlul de medic primar. În 1996, își ia doctoratul în științe medicale, la UMF București. Director la Spitalul Județean Deva (1993-1996). Este medic primar chirurg, șef de secție. A participat la sesiuni și simpozioane științifice; autor al unor articole și studii de specialitate. A făcut parte din primul Parlament al României de după 1990, ca deputat de Hunedoara; consilier județean și președinte al Comisiei de Sănătate a Județului Hunedoara; președinte al Colegiului Județean al Medicilor până în anul 2000. A fost între primii membri fondatori ai filialei Județene Hunedoara a P.D.S.R. (1992). Este senator în Parlamentul României din partea P.S.D, Hunedoara și secretarul Comisiei pentru sănătate, ecologie, tineret și sport a Senatului României (din 2000). Vicepreședinte al organizației județene Hunedoara a P.S.D. și președintele organizației municipale Deva a P.S.D.

Referințe:

- *Ion Iliescu. Fișă biobibliografică*. - Deva, 2000. - (Multigr).

IOAN de la PRISLOP

(1540-1605) - *mitropolit al Transilvaniei*

Născut aproximativ prin 1540. Călugăr și apoi egumen la Mănăstirea Prislop. În 1585, este ales Mitropolit al Transilvaniei, (mitropolie cu sediul la Alba-Iulia), hirotonit la Târgoviște. A păstorit până la moarte. În 1597, Mihai Viteazul a ctitorit aici o nouă catedrală și o nouă reședință mitropolitană. Probabil mitropolitul Ioan a încoronat pe Mihai Viteazul ca domn al Transilvaniei, în 1599.

A murit în jurul anului 1605.

Referințe:

- Meteș, Ștefan. *Istoria Bisericii și a vieții religioase a românilor din Transilvania*. Vol.1. - Sibiu, 1935, p. 173-182.
- Păcurariu, Mircea. *Dicționarul teologilor români*. - București: Editura Univers Enciclopedic, 1996, p. 207.
- Păcurariu, Mircea. *Începuturile Mitropoliei Transilvaniei*. - București, 1980, p. 112; 117-120.
- Păcurariu, Mircea. *Istoria Bisericii Ortodoxe Române*. - Vol.1. - București, 1980, p. 479-481; Ediția a 2-a. - București, 1994, p. 502-504.

IOAN din BERIU

pictor de icoane și muralist din secolul al XVIII-lea

Originar din comuna Beriu, județul Hunedoara, localitate cunoscută în a doua jumătate a sec. al XVIII-lea prin activitatea multor pictori. Cea mai veche dintre lucrările sale datează din anul 1749 și aparține bisericii din Aiud, județul Alba. Pictura înfățișează pe Isus pe tron, iar pe margini au fost pictate portretele în bust ale apostolilor. În prezent icoana se află în colecția Episcopiei Ortodoxe Române din Alba-Iulia. O icoană datată din 1754, provenind din satul Mogoș, județul Alba se află în aceeași colecție. În colaborare cu pictorul Stan din Rășinari, pictează în biserica din lemn, din satul Curechiu, comuna București, județul Hunedoara.

Referințe:

- Pop, B. *Zugravul Ioan din Beriu, pictor de icoane*. - În: Arta, 11, 1973, p. 857-861.
- Cristache-Panait, I. *Rolul zugravilor de la sud de Carpați în dezvoltarea picturii românești din Transilvania*. - În: Studii și Cercetări de Istoria Artei, tom.31, 1984, p. 55.
- Porumb, Marius. *Dicționar de pictură veche românească din Transilvania. Sec. XIII-XVIII*. - București: Editura Academiei, 1998, p. 181-182.

IOAN din OCNELE MARI

pictor de icoane din secolul al XVIII-lea

Originar din Țara Românească, a venit în Transilvania, la Mănăstirea Prislop, județul Hunedoara. Exponent al artei post-brâncovenești a pictat iconostasul mănăstirii hunedorene, din care azi se mai păstrează doar o icoană a Mariei cu Pruncul. La Nicula, județul Cluj se afla, înainte de incendiul din 1973, o icoană a Sf. Nicolae provenită din tâmpla de la Prislop. Pe icoana din Mănăstirea Prislop este și o inscripție din care aflăm numele pictorului și al elevului său, ucenicul Mihail.

Referințe:

- Păcurariu, Mircea. *Istoria Mănăstirii Prislop*. - Arad, 1986, p. 96-97.
- Porumb, Marius. *Dicționar de pictură veche românească din Transilvania. Sec. XIII-XVIII*. - București: Editura Academiei, 1998, p. 183.
- Radu, I. *Istoria vicariatului greco-catolic al Hațegului*. - Lugoj, 1913, p. 383.

IOAN IERODIACONUL din DEVA

pictor muralist, din secolul al XVIII-lea

Pseudonim: *Ierodiaconul Ioan din Deva; Ioan din Deva; Ioan Zugravul; Ioan Maler; Ioan Maler din Deva*

A activat în a doua jumătate a secolului al XVIII-lea, pe Valea Mureșului și în părțile sudice ale Munților Apuseni. Cea mai veche atestare a sa este în anul 1765, la biserica din Gurasada, județul Hunedoara, unde alături de Nicolae din Pitești, semnează, împreună, pictură murală. Se presupune că pictorul este autorul principal al picturii pronaosului, unde inscripțiile cuprind multe ardelenisme. Prezența sa ca iconar este semnalată de existența unor icoane din ultimele decenii ale sec. al XVIII-lea, în comuna Geoagiu, iar două icoane din 1790, sunt semnate Popa Ioan Maler din Deva.

Referințe:

- Drăguț, Vasile. *Picturile bisericii din Gurasada*. - În: Buletinul monumentelor istorice, nr.2, 1972, p. 63-66.
- Porumb, Marius. *Dicționar de pictură veche românească din Transilvania, sec. XIII- XVIII*. - București: Editura Academiei, 1998, p. 187.

ION ROMÂNUL

- preot, copist din prima jumătate a sec. al XVII-lea

Originar din Sânpetru, județul Hunedoara. A rămas de la el cunoscutul manuscris românesc „Codex Neogoeanus” (Ms.3821, în Biblioteca Academiei Române cu 196 foi), copiat între 15 iun. 1619 și 15 feb. 1620, sub semnătura „Tânărul Popa Ion Valahul”, sau „Popa Ion din satul Sânpetru”. Cuprinde: „Alexandria”, „Albinușa sau floarea darurilor”, „Pravila sfinților părinți”, „Rojdanicul”, care sunt cele mai vechi texte românești din această lucrare.

Referințe:

- Cartoian, N. *Alexandria în literatura românească*. - București, 1910.
- Cartoian, N. *Noi contribuții. Studiu și text*. - București, 1922.
- Cartoian, N. *Fiore di virtu în literatura românească*, vol.1. - București, 1928, p. 206-207.-(Ed. 1974.- Vol.1, p. 173-274).
- Chițimia, Ioan C.; Simonescu, Dan. *Cărțile populare în literatura românească*. București: Editura Academiei, 1963.
- *Istoria literaturii române*. - Vol.1. București: Editura Academiei, 1964, p. 482-494.
- Păcurariu, Mircea. *Dicționarul teologilor români*. - București: Editura Univers Enciclopedic, 1996, p. 207.

IONAȘ, VASILE

(n.1946) - doctor în istorie, lector universitar, specialist în arhivistică

Născut la 17 august 1946, în comuna Păuca, județul Sibiu. Studii elementare și secundare la Liceul „Horea, Cloșca și Crișan” din Alba-Iulia (1953-1964). Între anii 1964-1969, a urmat cursurile Facultății de Istorie-Filosofie, Secția Istoria României, Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca. După terminarea facultății, lucrează ca muzeograf la Muzeul Orășenesc Sebeș, județul Alba, apoi la Muzeul Județean Deva (1969-1970). Între 1970-1995, este arhivist la Direcția Județeană Hunedoara a Arhivelor Naționale iar din 1995, director la Direcția Județeană Hunedoara a Arhivelor Naționale. Cursuri de specializare în limba și paleografia latină în țară și stagii de specializare în arhivistică (Franța, 1978) și paleografie (Italia, 1979, 1981). În aprilie 1999, și-a luat doctoratul în istorie cu teza: „Reformismul austriac și fiscalitatea din Transilvania în secolul al XVIII-lea”. Din 1993, este lector la Universitatea „1 Decembrie 1918” din Alba-Iulia, unde susține cursul de Istorie Medie a României și de Paleografie Latină. Autor al unor

lucrări și articole științifice publicate în reviste de specialitate, valorificând, în special documente din arhivele hunedorene. Preocupări pentru istoria Transilvaniei, cu privire specială asupra secolului al XVIII-lea. Contribuții la monografia unor localități hunedorene: Orăștie, Rapoltu Mare, Roșcani, Mihăești, Panc, Panc-Săliște. În cadrul colectivului care a editat izvoarele Răscoalei lui Horea a pregătit documentele din arhiva comitatului Hunedoara și cea a Tribunalului Minier Zlatna. A primit premiul de excelență al Asociației „Morală Creștină” pentru cartea „Roșcani, File de istorie”.

Lucrări publicate:

- *Pentru libertate și unitate națională. Documente hunedorene, 1848, 1920. Volum întocmit de Ion Frățilă, Vasile Ionaș, Dumitru Barna, Viorel Vânătoru*. București, 1990, 440 p. - (în colaborare).
- *Izvoarele răscoalei lui Horea. Seria A. Diplomataria*. - București: Editura Academiei Române. - Vol.5. Tribunalul minier. - 18 nov. 1773 - 3 oct. 1785; Comitatul Hunedoara unit cu Zarandul. 7 apr. 1782 - 15 dec. 1784. - București: Editura Academiei, 1990; Vol. 6. (I) Protocolul comitatului Hunedoara unit cu comitatul Zarand. 9 sept. 1784 - 23 dec. 1785; (II) Comitatul Hunedoara unit cu comitatul Zarand. 6 dec. 1784 - 29 dec. 1785. Sub redacția acad. prof. Ștefan Pascu. Cluj-Napoca: Institutul de Istorie, 1993, 630 p.
- *Orăștie - 775*. - Deva: Editura Omnia, 1999, 204 p. - (în colaborare).
- *Comuna Rapoltu Mare: schiță monografică*. - Deva, 2001 (în colaborare).
- *Roșcani: file de istorie*. - Deva: Emia, 2002, 172 p. - (civilizații)

Articole din periodice:

- *Preoți și protopopi hunedoreni din sec. XVII-XVIII*.- În: Sargetia - vol. 26, Partea 1, 1995-1996.
- *Direcția Județeană Hunedoara a Arhivelor Naționale*. - În: Arhiva Românească, 2, nr. 2, 1996, p. 129-131.
- *Fondul personal prof. Silviu Dragomir*. - În: Revista Arhivelor 52, nr. 2, 1997, p. 224-227.

Referințe:

- *Lector univ. dr. Vasile Ionaș*. Fișă biobibliografică. - Deva, 2000.
- Lazăr, Ioachim. *Pentru libertate și unitate națională. (recenzie)* - În: Sargetia. - Vol. 21-24, 1988-1991, p. 904-905.

IONAȘCU, DUMITRU DEM

(1932-2000) - scriitor

Născut la 9 februarie 1932, în comuna Cremenea-Timnea, județul Mehedinți. Studii la Institutul de Construcții și Ambarcațiuni Navale și Facultatea de Filologie. A debutat editorial, în anul 1964, cu volumul de nuvele „Flăcări nestinse în câmpie” apărut la Editura Tineretului din București. Se stabilește în Valea Jiului (1964). Din anul 1979 a publicat volume de reportaje și povestiri inspirate din viața minerilor, iar în periodice câteva piese de teatru: „O zi pentru podoabe” (Caietele de dramaturgie nr.2, 1979), „Lunga zi de după noapte” (Astra, nr.5, 1982), „Nouă piese de teatru” (Deva, 1984), „Dincolo de iubire” (Caietele de dramaturgie, nr.5, 1984), „Meșterul” (teatru, 1988) și „Locul de lângă inimă” (Ramuri, nr.3, 1989). De-a lungul anilor, unele din piesele de teatru i-au fost jucate la radio, TVR și la Teatrul de Stat din Valea Jiului - Petroșani. După 1990, s-a stabilit la Turnu-Severin. Publică la Editura Călăuza din Deva - două volume de interviuri: „Supraviețuitorii” și „Secunda zero - 2000”.

S-a stins din viață la 9 octombrie 2000, la Turnu - Severin.

Colaborări:

„Gazeta literară”, „Luceafărul”, „Tribuna”, „Astra”, „Orizont”, „România literară”, „Argeș”, „Familia”, „Transilvania”, „Contemporanul”, „Vatra”, „Brașovul literar și artistic”, „Unda de șoc”, „Ardealul literar și artistic”, „Ramuri”, „Nădejdea”, „Ritmuri hunedorene”, „Steagul roșu”, „Drumul socialismului”, „Scânteia tineretului” și altele.

Lucrări publicate:

- *Flăcări nestinse în câmpie*. - București: Editura tineretului, 1964.
- *singură noapte*. Nuvele. - București: Editura Eminescu, 1972. - 268 p.
- *La un pas de centrul pământului*. (Chipuri și suflete din Valea Jiului). - București: Editura Eminescu, 1975. - 136 p. - (în colaborare cu Cernet Laurențiu).
- *Bărbații*. Nuvele. - Timișoara: Editura Facla, 1977. - 184 p.
- *La lumina zilei*. Antologie și note de Dumitru Dem Ionașcu. Prefață de Radu Ciobanu. - Deva, 1979. - 204 p.
- *Reportaj din mină*. - București: Editura Eminescu, 1984.
- *Glasuri în câmpia tăcerii*. Nuvele. - Cluj-Napoca: Editura Dacia, 1985. - 195 p.
- *Ecoul*. - București: Editura Albatros, 1986. 140 p.
- *Condamnați fără lege*. Roman. - Deva: Editura Călăuza, 1994. - 144 p.

- *Madona de lut*. Poezii. - Turnu Severin: Editura Lumina, 1995.
- *Supraviețuitorii*. Cartea cu prieteni. Deva: Editura Călăuza. - Vol.1, 1998. 192 p.; Vol.2, 1999.
- *Târzie toamnă pentru dragoste*. - Deva: Editura Călăuza, 1999. - 168 p.
- „*Secunda zero - 2000*”. - Deva: Editura Călăuza, 2000.

Referințe:

- Bugariu, Voicu. *Reportaj de mină de Dumitru Dem Ionașcu*. - În: România literară. - 18, nr.11, 14 nov. 1985, p. 10.
- Chirica, Neculai. *Incandescențe subterane*. - Deva, 1978, p. 157-160.
- Dumitru, E.G. *Supraviețuitorii*. - În: Ardealul literar și artistic. - 3, nr.6, 1999, p. 13.
- Lungu, Ion. *Reportaj de mină*. - În: Tribuna, nr. 44, 1 nov. 1984, p.3.
- Mincu, Mihai. *O singură noapte*. - În: România literară, nr.50, 7 dec. 1972, p.11.
- Popescu, D.R. *Virgule*. - Cluj-Napoca: Editura Dacia, 1978, p. 187-188.
- Tașcu, Valentin. *Glasuri în câmpia tăcerii*. - În: Contemporanul, nr.44, 1 nov. 1985, p.5.
- Velea, Dumitru. *Antologia reportajului românesc*. - În: Transilvania, nr.29, 1879.
- Velea, Dumitru. *Ecoul*. - În: Contempo-ranul, nr.14, 3 apr. 1987, p.4.

IONESCU, ILEANA STANA

(n.1936) - actriță

S-a născut la 14 septembrie 1936, în Brad, județul Hunedoara. Prodigioasă activitate artistică de peste 45 de ani, la Teatrul Tineretului din Piatra-Neamț, Teatrul Național București, la Radio și Televiziune. Are peste 130 de roluri la teatrul Radio-fonic, peste 25 de filme de lung metraj. Din anul 2000, este deputat din partea minorității italiene, secretar al Comisiei pentru Cultură în Camera Deputaților. În prezent actriță la Teatrul Național „I. L. Caragiale” din București.

Filmografie:

„*Merii sălbatici*” (regizor Alecu Croitoru, 1964); „*Un film cu o față fermecătoare*” (regizor Lucian Bratu, 1966); „*Drum în penumbră*” (regizor Lucian Bratu, 1972); „*Păcală*” (regizor Geo Saizescu, 1974); „*Un august în flăcări*” (regizor Dan Pița, Alexandru Tatos, serial TV, 1974); „*Gloria nu cântă*” (regizor Alexandru Bocăneț, 1976); „*Serenadă pentru etajul XII*” (regizor Carol Corfanta, 1976); „*Tufă de Veneția*” (regizor Petre Bokor, 1976); „*Eu, tu și Ovidiu*” (regizor Geo Saizescu, 1977); „*Al*

patrulea stol" (regizor Timotei Ursu, 1978); „*Singur printre prieteni*" (regizor Cornel Todea, 1979); „*Șantaj*" (regizor Geo Saizescu, 1980); „*Dumbrava minunată*" (regizor Gheorghe Naghi, 1980); „*Alo, aterizează străbunica*" (regizor Nicolae Corjos, 1981); „*Grăbește-te încet*" (regizor Geo Saizescu, 1981); „*Secretul lui Bachus*" (regizor Geo Saizescu, 1983); „*Coana Chirița*" (regizor Mircea Drăgan, 1986); „*Cuibul de viespi*" (regizor Horia Popescu, 1986); „*Secretul lui Nemesis*" (regizor Geo Saizescu, 1986); „*Chirița în Iași*" (regizor Mircea Drăgan, 1987); „*Zâmbet de soare*" (regizor Elisabeta Bostan, 1987); „*Campioana*" (regizor Elisabeta Bostan, 1989); „*Lacrima cerului*" (regizor Adrian Istrătescu-Lener, 1989); „*Harababura*" (regizor Geo Saizescu, 1990); „*Aici nu mai locuiește nimeni*" (regizor Malvina Urșianu, 1995).

Referințe:

- Corciovescu, Cristina; Râpeanu, Bujor T. *1234 cineaști români*. Ghid biofilmografic. - București: Editura Științifică, 1996, p. 178.

IONESCU-REGHIȘ, DOINA LUCIA

(n.1951) - muzeograf, artist plastic

S-a născut la 9 septembrie 1951, la Ineu, județul Arad. Urmează cursurile Liceului de Arte Plastice Timișoara. Absolventă a Institutului de Arte Plastice „Nicolae Grigorescu” București, Secția Pictură Monu-mentală, clasa prof. Vasile Celmare (1976). Bursă de specializare (1977). După terminarea facultății, din 1979, este angajată la Muzeul Brukenthal din Sibiu, Secția de Artă, în funcția de muzeograf. Din 1980, lucrează la laboratorul zonal de restaurare, pictură de șevalet. Paralel, desfășoară și activitate de muzeograf la Secția de Artă Sibiu, ocupându-se de pictura românească și sculptura policromă (sec. V-VIII). Între anii 1984-1990 a lucrat în domeniul creației vestimentare participând la Concursul de Creație Națională, obținând mai multe premii. Cu un model premiat a participat la TIBCO București. Din septembrie 1990, lucrează la Muzeul Civilizației Dacice și Romane Deva, ulterior devenind șef al Secției de Artă a Muzeului. A participat cu comunicări la peste 60 de simpozioane și sesiuni științifice la: Deva, Hunedoara, Alba-Iulia, Brad, Orăștie, Constanța, Iași, București, Cluj-Napoca, Arad, Timișoara, Sibiu, Oradea etc; a organizat peste 50 de expoziții de artă plastică cu caracter temporar și itinerant în Deva, Brad, București. A organizat Colocviul de artă „Valori reprezentative ale artei europene”. Ca artist plastic, debutează în anul 1980 la Sibiu, participând până în 1984 la expozițiile organizate de Filiala UAP - Sibiu pe plan local și național. Este membră a Uniunii Artiștilor Plastici, Secția Pictură. Din anul 1984, participă la toate expozițiile organizate de filiala UAP - Deva pe plan local și internațional.

Între 1992-1994 este profesor la clasa de pictură a Școlii Populare de Artă Deva. A participat la expoziții județene, expoziții de grup, personale, naționale și internaționale. A realizat pliante și afișe, la expozițiile organizate de Secția de Artă a muzeului și cataloagele „Arta orientală”, „Eternul feminin”, „Lumină în sărbători” ș.a.

Expoziții de grup de pictură și grafică:

București, Cluj-Napoca, Sibiu, Arad, Baia Mare Reșița, Arras (Franța), Zalaegerszeg (Ungaria), Budapesta, Polonia.

Expoziții personale:

București (1998), Deva (1998), Oradea (1999), Arad (2001), Cluj-Napoca (2002), Brașov (2004).

Lucrări în colecții din țară și străinătate:

România, Franța, Germania, Italia, Ungaria, Canada.

Colaborări:

„Sargetia”, „Cultura națională”, „Studii și comunicări - Museum, (Arad)”, „Corvi-niana”, „Analele Banatului - Arta”, „Acta Musei Devensis”, „Arhipelag”, „Miorița”, „Cuvântul liber”, „Ardealul Literar și Artistic”, *Historia Magistra Vitae* etc.

Articole publicate:

- *Portrete - documente aflate în colecția de artă a muzeului devean.* - În: Sargetia, vol. 21-24, 1988-1991, pag. 817-120.
- *„Considerații privind colecția de icoane pe sticlă aflate la muzeul din Deva.* - În: Sargetia, vol. 25, 1992 - 1994, pag. 431-446
- *„Considerații privind icoanele pe lemn semnate de Stan Zugravul aflate în patrimoniul cultural hunedorean.* - Sargetia, vol. 26, partea I, 1995-1996, p. 581-586
- *Valori reprezentative ale Artei 1900 din colecția de artă decorativă a muzeului din Deva* partea I-a și a II-a - În: Studii și comunicări Museum Arad, 1996, p. 110-194; 1997, p. 65-73.
- *Arta 1900 în ilustrația publicațiilor hunedorene și nu numai.* - În: Studii și comunicări Museum Arad, p. 41-58.
- *Portrete - document aflate în Colecția de artă a muzeului devean.* - În: Analele Banatului, 1998, p. 273-282.
- *Potire aparținând manufacturii de faianță din Batiz.* - În: Arhipelag, nr. 1, 1999, p. 81-84.
- *Circulația icoanelor pe sticlă pe meleaguri hunedorene.* - În: Corvineana, 1999, p. 181-189
- *Interferențe iluministe în arta românească.* - În: Istoria Magistra Vitae 1999, p.133-141
- *Un valoros iconostas aflat la biserica monument istoric „Bunavestire” din Trestia, jud. Hunedoara.* - În: Sargetia, 28-29, 1999-2000, p. 447-452

- *Valoarea artistică a bisericii monument istoric „Sf. Nicolae” din Caraci, jud. Hunedoara.* - În: Sargetia, 30, 2001-2002, p. 673-682
- *Piese de artă decorativă păstrate în Castelul Corvineștilor.* - În: Corviniana, 7, p.203-213
- *Prezența icoanelor pe sticlă din Țara Bârsei în colecția Muzeului Civilizației Dacice și Romane Deva.* - În: Țara Bârsei, Brașov, 2003, p. 95-98
- *Potire realizate în cadrul manufacturii de faianță fină din Batiz.* - În: Antichități România, p. 30-35

Referințe:

- Bâtcă, Mircea *Cronica plastică.* - În: Cronica Arhipelag, nr. 1, 1999, p. 119.
- Bâtcă, Mircea; *Doina Ionescu - Reghiș* - În: Ardealul literar și artistic - 6, nr. 1, 2002, p. 29
- Chiriac, Aurel *Cronica plastică.* - În: Familia, p.121
- Ciobanu, Radu. *Catalog.* 1998
- Lazăr, Ioachim. *Cronica activității științifice a Muzeului Județean Hunedoara - Deva pe anii 1990-1992.* - În: Sargetia, vol.21-24, 1988-1991, p. 911-929.
- Lazăr, Ioachim. *Cronica activității științifice a Muzeului Civilizației Dacice și Romane Deva pe anii 1993-1994.* - În: Sargetia. - Vol.25, 19 92-1994, p. 965-980. (Acta Musei Devensis).
- Lazăr, Ioachim. *Cronica activității științifice a Muzeului Civilizației Dacice și Romane Deva pe anii 1995-1996.* - În: Sargetia, vol.26. - Partea a 2-a. - Deva 1995-1996, p. 775-792.
- Lazăr, Ioachim. *Cronica activității științifice a Muzeului Civilizației Dacice și Romane Deva pe anii 1997-2000,* Sargetia, vol 27, 2000.

IOVAN, TIBERIU

(n.1934) - scriitor, traducător, redactor

Născut la 3 aprilie 1934, în Petroșani, județul Hunedoara. A urmat școala generală și liceul la Petroșani. Absolvent al Facultății de Filozofie a Universității București (1952-1954).

Între 1954-1959, studiază limba și literatura bulgară la Facultatea de Filologie a Universității „Kliment Orhidtki” din Sofia. Între 1959-1990, lucrează în învățământul superior; în relații externe, consilier la Ambasada din Sofia; consilier al Ministrului Culturii și în sistemul editorial.

Asistent de slavistică la Facultatea de Limbi Străine, a Universității din București. Din 1990, redactor de lexicografie slavă la Editura Științifică din București. A

tradus peste 30 de lucrări din literatura beletristică bulgară, editată în principal de Editura Univers.

A elaborat 8 ghiduri de conversație și 12 dicționare româno-bulgare și bulgaro-române.

Este membru al Uniunii Scriitorilor din România, din anul 1980.

Din decembrie 2000, locuiește la Hondol, județul Hunedoara.

Colaborări:

„România Literară”, „Vatra”, „Luceafărul”, „Tânărul scriitor”, „Albina”, „Gazeta literară”, „Studii de lingvistică și folclor”, „Limba română”, „Glasul patriei”, „Steagul roșu” ș. a.

Lucrări editate:

- *Dicționar bulgar-român* - București. Editura Științifică; 1994 - 2; 20 p.

Traduceri:

- Stanev, E. *Într-o seară liniștită.* - EPL, 1966, (în colaborare cu N. Mărgineanu).
- Vasiliev, Orlin. *Haiducul.* - București. - Univers 1970, 480 p.
- Vejinov, Pavel. *Noaptea cu cai albi* București: - Univers 1979, 464 p.
- Vejinov, Pavel. *Bariera - Gușterul alb,* roman, București: - Univers 1981, 308p.
- Vejinov, Pavel. *Balanța;* roman, București: - Univers 1985.
- Dilov, Liuben. *Drumul lui Icar.* - București: - Albatros, 1983.
- Guleaski, Andrei. *Casă cu scară de mahon* - roman, Cluj-Napoca: - Dacia 1984.
- Nakovski, Atanas. *Lumea seara, lumea dimineața* București: - Universul 1984, 432p.
- Fucedjiev, Diko. *În depărtare înfrigurați; Râul;* romane, București: - Univers 1986.
- Rainov, Bogomil. *Nu mă face să râd, Domnul nimeni;* romane, București: - Univers, 1988.
- Jelev, Jeliu. *Fascismul.* București: - Editura Științifică, 1992, 348 p.
- Bobev, Peter. *Crocodilul sacru;* roman București: - Doris, 1994.
- Jelev, Jeliu. *Omul și ipostazele personalității.* 1995.

Referințe:

- Iovan Tiberiu. *Fișă biobibliografică.* - Deva, 2002.

IRIMIE, I. IOAN IULIAN

(n.1945) - *profesor universitar, doctor inginer*

Născut în Petroșani, județul Hunedoara, la 21 iunie 1945. Absolvent al Institutului de Mine din Petroșani, specialitatea electromecanică minieră (1968). Doctor inginer, în anul 1984, cu teza: „Studiu termodinamic și hidrodinamic al proceselor de curgere în rețelele miniere de aer comprimat”. Activitate didactică universitară, ca profesor la Universitatea Tehnică din Petroșani și titularul disciplinelor: mecanica fluidelor și mașini hidraulice, mașini și instalații hidropneumatice, hidraulică și gazodinamică. A publicat numeroase lucrări în domeniile: producerea, transportul și utilizarea energiei pneumatice, transport pneumatic și hidraulic, energetica industrială, măsurarea parametrilor termo-fluidodinamici în instalațiile industriale, instalații fluidice industriale și aspecte termofluidodinamice în poluarea apei și atmosferei, dinamica sistemelor ecologice. Este membru în comisii de doctorat la Universitatea din Petroșani; membru în Societatea Română a Termotehnicienilor; în Asociația Generală a Frigotehniștilor din România; deține două brevete de invenții.

Lucrări publicate:

- *Instalații de transport pneumatic utilizabile în industria minieră.* - Petroșani: I. M. Petroșani, 1998. - (Litografiat).
- *Termotehnica.* Culegere de probleme pentru concursuri profesionale. - 2 Vol. București: I.P.București. (Litografiat).
- *Mecanica fluidelor și mașini hidraulice.* Petroșani: Editura U.T. Petroșani, 1993.
- *Gazodinamica rețelelor pneumatice.* București: Editura Tehnică, 1994.
- *Aspecte termofluidodinamice în poluarea aerului și apei.* - Petroșani: Editura U.T.Petroșani, 1995.

Referințe:

- *Dicționarul specialiștilor un „Who's Who” în știința și tehnica românească.* - Vol.1. București: Editura Tehnică, 1996, p.186.

IRIMIE, NICOLAE

(1890-1971) - *pictor*

Născut la 10 decembrie 1890, în Deva. A urmat cursurile Școlii Superioare de Arte din Budapesta. A funcționat ca profesor de desen la Oradea și Deva. A lucrat pictură de șevalet și monumentală.

Lucrări:

„Liliac”, „Bujori”, „Flori de zăpadă”, „Căpița”, „Cad frunzele”, „Mureșul”, „Viorele”, „Iarna” etc.

Referințe:

- *Expoziție omagială. Plasticienii hunedoreni din perioada interbelică.* - Deva: Galeria de Artă ale Fondului Plastic Deva, decembrie 1981.

ISAC, NICOLAE M.

(1909-1988) - *poet popular, culegător de folclor*

Născut la 24 septembrie 1909, la Zlaști, lângă Hunedoara. Urmează școala primară în satul natal, apoi cursurile gimnaziale la Hunedoara. A fost funcționar la Combinatul Siderurgic Hunedoara. Îndrăgostit de folclor, culege, de timpuriu, creații artistice populare pe care le trimite unor periodice de profil. Debutează în anul 1928, în revista „Lumina satelor”, apărută la Sibiu. A fost prezent în coloanele multor publicații literare cu poezie, proză și lucrări dramatice. A înființat revista lunară de folclor și muzică populară, „Hunedoara noastră” (mai 1942-mai 1944). Cea mai bogată și interesantă rubrică a revistei este cea în care apar „doine, cântece, strigături”. Revista mai cuprinde bocete, credințe și descântece, vrăji și povești, multe în dialectul hunedorean. I-a rămas în manuscris o monografie a satului Zlaști, așezare de la poarta de intrare a Ținutului Pădurenilor. A scris și poezii originale, pe care ar fi dorit să le publice. A participat la festivaluri județene și interjudețene de folclor, unde a primit numeroase distincții. Membru fondator al Cenaclului „Miorița”, al poezilor populari din județul Hunedoara, al cărui președinte a fost.

S-a stins din viață în anul 1988.

Colaborări:

„Foaia interesantă”, „Gazeta Hunedoarei”, „Foaia noastră”, „Foaia poporului”, „Gazeta Transilvaniei”, „Gura satului”, „Horea”, „Hunedoreanul”, „Izvoarașul”, „Lancea”, „Luceafărul literar”, „Libertatea”, „Lumea și țara”, „Lumina satelor”, „Noutatea”, „Poporul român”, „Satul”, „Solia dreptății”, „Telegraful român”, „Tribuna pentru popor”, „Voința Banatului”, „Zorile Romaniților”.

Lucrări publicate:

- *Du-te soare la asfințit*. Folclor. - București: Editura Noastră, f.a. - 24 p.
- *Bădișor cu coasa lată*. Folclor. - București: Editura Noastră, f.a. - 21 p.
- *Hai mândruță-n Hunedoara*. - București: Editura Noastră, 1940.- 24 p.
- *La Dochia-n făgădău*. Cântece, doine și strigături. - București: Editura Noastră, f.a. 32 p.

Referințe:

- Constandin, Clemente. *Lada de zestre. Obiceiuri și tradiții din județul Hunedoara*. - Deva: Editura Destin, 1998, p. 121-126.
- Constandin, Clemente. *Preocupări folclorice hunedorene*. - În: Drumul socialismului, 6 iul. 1966.
- Datcu, Iordan. *Dicționarul etnologilor români*. - București: Editura Saeculum, 1998. - Vol.2, p. 19.

ISAC, VICTOR

(n.1917) - filosof, publicist

Născut la 29 decembrie 1917, la Zlaști, lângă Hunedoara. A urmat școala primară în satul natal, apoi cursurile Liceului Militar „Mihai Viteazul” din Târgu-Mureș. Își continuă studiile la Facultatea de Filosofie și Litere din București, pe care a absolvit-o cu diploma „Magna cum Laudae” (1938-1942). Debutază cu eseu „O plagă a intelectualismului: istoricismul”, în revista „Tineretea” (1939). Profesor la Liceul „Aurel Vlaicu” și Liceul „Profesorilor Asociați” din București (1939-1942). Colaborează la ziarul „Curentul”, al cărui director era Pamfil Șeicaru (1940). Președinte al Tineretului Universitar al Partidului Național Țărănesc (1940-1944). Pregătește lucrarea de doctorat „Cunoașterea inductivă”, la Catedra de Logică a Facultății de Filosofie din București (1942-1944), însă, datorită convingerilor politice, i s-a refuzat acordarea titlului de doctor. Consilier de presă al ministrului lucrărilor publice Virgil Solomon, (1944-1945). Președinte al Organizației Tineretului PNȚCD al Județului Hunedoara (1944-1945). Este titular la Catedra Institutului Militar Geografic și onorific, asistent la Catedra de Logică a prof. Mircea Florian. Debutază editorial cu lucrarea „Logica antinomiilor științifice” (1945). Pentru convingerile sale politice este arestat și închis, între anii 1945-1948, la Aiud. Între 1948-1949, este profesor la Școala Profesională și la Școala Medie Tehnică din Cugir. Se întoarce la Hunedoara, unde este contabil la Industria Locală, apoi tehnician la CSH, (1953-1958). Deținut politic în închisorile comuniste și condamnat la muncă silnică pe viață (1958). A fost eliberat în 1964. După

eliberare, lucrează la CSH, ca merceolog, apoi ca tehnician (1964-1970). Se pensionează în 1970. Membru al Comisiei de Studii Interdisciplinare, al cărei președinte a fost acad. prof. Ștefan Milcu (1972); membru al Asociației de Istorie Comparată a Instituțiilor și Drepturilor Omului, al Comisiei de Antropologie și Etnologie din Academia Română (din 1976). Din anul 1980, este membru al Asociației Oamenilor de Știință din România; membru fondator al Academiei de Cibernetică Generală „Ștefan Odobleja” (din 1982). Între 29 dec. 1989 - 31 ian. 1990, este președintele Organizației Județene Hunedoara a PNȚCD, iar din 1990, președinte de onoare. Director la Editura „Gândirea Românească”, patronată de PNȚCD și președintele Cenaclului literar „Gândirea Românească” (din 1990). Membru supleant al Comitetului de conducere al PNȚCD (1991-1997). În anul 1997, prin donația unor documente și publicații acordate Bibliotecii Municipale Hunedoara, s-a constituit fondul documentar „Victor Isac”. A obținut Premiul revistei „Semne” pentru eseu (2001).

Colaborări:

„Ardealul”, „Tineretea”, „Pământul românesc”, „Progresele științei”, „România literară”, „Tribuna”, „Semne”, „Orizont”, „Forum” - Argeș, „Curentul”, „Drumul socialismului”, „Constelația Dragonului”, „Ardealul literar și artistic”, „Vitrailu hunedorean”, „Cariatide”, „Sargetia”, „Dreptatea”, „Cuvântul liber”.

Lucrări publicate:

- *Logica antinomiilor științifice*. - București, 1945. - (Colecția „Caiete de filozofie”).
- *Realitate și cunoaștere în istorie*. București: Editura Politică, 1980. - 276 p. (în colaborare cu Al. Tănase).
- *Viitorul omenirii în conștiința contemporană*. - București: Editura Politică, 1980.
- *Nicolae Titulescu. Actualitatea sa politică*. București: Direcția de propagandă a PNȚD, 1991.
- *Dreptul istoric în pacea mondială. Cu o prezentare de Corneliu Coposu*. - București: Editura „Gândirea românească”, 1992. 84 p.
- *Lumină a viitorului: Considerații istorice actuale*. - Cluj: Editura „Traian Dorz”, 1992. - 48 p.
- *Abecedarul politic. Pentru judecată dreaptă și conduită demnă*. Prefață de Mircea Ciumara. - București: Editura Princeps, 1993. - 64 p.
- *Marius, o jertfă a conștiinței*. - București: Casa Editorială Cuget, Simțire și Credință, 1993. - 62 p + 2 f. pl. fot.

- *Viață de jertfă în lupta pentru democrație*. Cu o prefață de Victor Isac. București: Partidul Național Țărănesc Creștin Democrat. Cenaclul „Gândirea Românească”, 1993. - 68 p. - (în colaborare cu Velțeanu Cornel).
- *Napoleon și problemele istoriei*. București: Editura Romfel, 1994. - 160 p.
- *Problema muncitorească națională*. București, 1994. - (Colecția Cenaclului „Gândirea Românească”).
- *Evanghelie Nouă. Hristos a înviat sau Hristos a reînviat*. - Deva: Călăuza, 1997. 64 p. - (în colaborare cu Ungur Ingrid).
- *Istorie obiectivă a mișcării legionare: testament moral - politic*. - Deva: Editura Călăuza, 1998.
- *Anticritice*. - Timișoara: Editura de Vest, 2000.
- *Viața istorică a secolului XX: memorii, cugetări, miniesuri*. Ediție îngrijită de Mariana Pândaru - Deva: Călăuza, 2000 - 196 p.
- *Fundamentele valori - ipostaze ale spiritualității românești* - Iași: Cristal - Concept, 2001 (în colab. cu Traian D. Stănculescu)
- *Biblia, cuvântul lui Dumnezeu și cuvântul omului*. - Deva: Semne, 2002.-96 p.
- Coposu, Corneliu. (*Prezentare*). - În: Dreptul istoric și pacea mondială. București: Editura „Gândirea Românească”, 1992, coperta a 2-a.
- Dena, Stelian. *Victor Isac: „Napoleon și problemele istoriei”*. - În: Constelația Dragonului. - 2, nr. 2-3, 1995, p. 2.
- Evu, Eugen. „*Victor Isac” La 77 de ani*. În: Constelația Dragonului. - 2, nr. 2-3, 1995, p.3.
- Evu, Eugen. *Victor Isac și Ingrid Ungur. O întrebare tulburătoare: „Cine a fost Isus” ?* - În: Vitraliu hunedorean, nr. 2, 1997, p.14.
- Gârboveanu, Livia. *Victor Isac la 82 de ani*. - În: Cuvântul liber, 11, nr. 2563, 14 ian. 2000, p.5.
- Victor Isac - o viață, un destin... - În: Vitraliu hunedorean, nr. 1, 1997, p.16.
- Porțeanu, Alexandru. *Victor Isac. „Napoleon și problemele istoriei”*. - În: Napoleon și problemele istoriei. București: Editura Romfel, 1994, coperta a 2-a.
- Stancovici, Virgil. „Abecedarul politic”. În: Abecedarul politic pentru judecată dreaptă și conduită demnă. - București: Editura Princeps, 1993, coperta a 2-a.

Lucrări apărute în volum:

- *Principiul corelației în cercetarea interdisciplinară*. - În: Interdisciplinitatea în știința contemporană. - București: Editura Politică, 1980.
- *Contribuții interdisciplinare în gândirea lui Ștefan Odobleja*. - În: Actele Simpozionului Internațional Ștefan Odobleja. - Lugoj: Editura Legard, 1983.
- *De la more mathematice la more dialectice*. - În: Athanase Joja în cultura românească. - Cluj-Napoca: Editura Dacia, 1989.
- *Interculturalitatea - paradigmă a viitorului*. - În: Corviniana. - Vol. 1. Hunedoara. - 2, nr. 2, 1995, p. 237-246. (Acta Musei Corviniensis). - Consiliul Local Hunedoara. Muzeul Castelului Corvineștilor.
- *Universalitatea Corvineștilor*. - În: Corviniana. - Vol.2. - Hunedoara. - 2, nr. 2, 1996, p. 99-103. - (Acta Musei Corviniensis). Consiliul Local Hunedoara. Muzeul Castelului Corvineștilor.
- *Eminescu - filosof* - În: Semne - 2, nr. 4, 2000, p. 13-14.
- *Idealul meu: a promova caractere*. - În: Semne - 2, nr. 4, 2000, p. 28-32.

Referințe:

- Antohe, Ion. *Răstigniri în România după Ialta*. - București: Editura Albatros, 1995.
- Ciumara, Mircea. Prefață. - În: Abecedarul politic. Pentru judecată dreaptă și conduită demnă. - București: Editura Princeps, 1993, p.7-8.

„*Lucrarea „Dreptul istoric și pacea mondială” este în mod deosebit valoroasă prin actualitatea ei, dat fiind faptul că vine în sprijinul instituirii „Păcii Mondiale”, tocmai într-o perioadă dominată de crunte războaie ce se consideră ca juste în baza unor drepturi istorice. Lucrarea demonstrează viciile dreptului istoric tradițional, generate de diverse documente privind trecutul istoric, și propune în schimb un „Drept Istoric Umanist”, axat preponderent pe stările de fapt actuale și imperativele unanim recunoscute de viitor. Ideea de drept istoric, este transplantată din planul istoriografiei în cel al filosofiei istoriei. Astfel, autorul reușește să propună: o nouă orientare în gândire și un nou gen de atitudine în practică. În esență și în final, sunt concepute normative adecvate soluționării tuturor conflictelor și tensiunilor existente în lume, inclusiv a problemei dreptului istoric asupra Transilvaniei”.* (Coposu, Corneliu. (*Prezentare*). - În: Dreptul istoric și pacea mondială. București: Editura „Gândirea Românească”, 1992, coperta a 2-a.)

ISTRATE, TIBERIU

(n.1941) - ziarist

Născut la 22 noiembrie 1941, în orașul Năsăud, județul Bistrița-Năsăud. A urmat cursurile Liceului „George Coșbuc” din Năsăud (1959). Absolvent al Facultății de Filologie a Universității „Babeș-Bolyai”, Cluj-Napoca, cu lucrarea de licență: „Jacob Mureșanu - studiu monografic” (1964). După absolvirea facultății, lucrează la ziarul „Drumul socialismului” din Deva (1964), la Secția „Învățământ. Cultură”. Debutază în literatură, în anul 1962, în ziarul „Drumul socialismului” din Deva, cu cronici literare și recenzii. În anul 1966, apare sub conducerea sa suplimentul politico - social cultural „Ritmuri”, devenit mai târziu „Ritmuri hunedorene” care a ținut mulți ani locul unei reviste de cultură ce lipsea în județul Hunedoara. Debutază editorial, în anul 1982, cu volumul „Incursiuni în fantastica realitate”. La 22 decembrie 1989, împreună cu toți colegii de redacție, au fondat ziarul județean „Cuvântul liber” la care lucrează și în prezent. În cei peste 35 de ani de ziaristică a publicat numeroase articole despre activitatea social-culturală a județului Hunedoara.

Lucrări publicate:

- *Orăștie - 750 de ani*. - Deva, 1974. - (în colaborare cu Iliescu Ion).
- *Incursiuni în fantastica realitate. 9 priveliști hunedorene*. - București: Editura Eminescu, 1982 (în colaborare).

Referințe:

- Tiberiu Istrate. *Fișă biobibliografică*. - Deva, 2000.

IȘFĂNONI, RUSALIN

(n.1944) - muzeograf, doctor în etnografie

Născut la 23 martie 1944, în satul Dăbâca, comuna Toplița, județul Hunedoara. Urmează școala primară în satul natal, apoi liceul la Hunedoara. Absolvent al Facultății de Filologie Timișoara (1969) și al Facultății de Filosofie din Cluj-Napoca. După terminarea studiilor este director la școala generală din Hășdău, director al Căminului Cultural din Toplița; director al Centrului de Îndrumare al Creației Populare a Județului Hunedoara. În prezent este etnograf, la Muzeul Satului București. Director interimar la Muzeul Satului (2002). Și-a luat doctoratul cu teza: „Pădurenii Hunedoarei, o viziune etno-logică”. A desfășurat o bogată activitate culturală. A inițiat Ansamblul Folcloric „Pădureanca”; a pus pentru prima dată în scenă obiceiul „Nunta pădurească”. A obținut distincții la festivaluri naționale și internaționale („Toporul de argint”, la Zacopane -

Polonia). A realizat filme etnografice din ținutul pădurenilor: „La nord de Sarmizegetusa”, premiat cu premiul I la Festivalul Național de Folclor, Sibiu (1992); „Moșii ciubărari”, premiat cu Premiul II la Festivalul Internațional, Slătioara - Vâlcea; „Pădurenii și nedeile lor” (în colaborare cu TVR). A colaborat cu Drăgan Muntean în realizarea „Muzeului Pădurenilor” de la Poenița Voinii. Ca muzeograf, la Muzeul Satului din București, se ocupă de staulul poligonal de la Grădiștea de Munte, staulul Circular de la Șugag, județul Alba, o gospodărie de meșteri văzari din Țara Moșilor. A publicat numeroase studii și articole în reviste de specialitate. A participat cu comunicări la simpozioane și sesiuni științifice.

Articole din periodice:

- *Mori, pive și vâltori în Ținutul Pădurenilor*. - În: Miorița. - 1, nr.2, 1994, p. 29-30.
- *Morile de pe malul Cernei. Loc de întâlnire între pădurenii și hațegani*. - În: Simpozionul internațional „Satul european azi” București. Ediția a III-a 1994.
- *Povestea lui Ignat. Preludiu sărbătorilor de iarnă în Ținutul Pădurenilor*. - În: Miorița, nr. 1, 2, 1994, p. 80-81.
- *Chestionar cu privire la obiceiurile practicate la moartea omului*. - În: Miorița - nr. 6-7, 1999-2000, p. 117-118.
- *Jocuri de priveghi din satul Dăbâca - Ținutul Pădurenilor*. - În: Miorița - nr. 6-7, 1999-2000, p. 29-32.

Referințe:

- *Rusalin Isfănoni*. Fișă biobibliografică. București, 2000.

ITU, ION

(n. 1935) etnolog, critic literar, ziarist

Pseudonime: *Ion Hațeganu, Ion Popa, Ion Ghemainaru.*

Născut la 8 noiembrie 1935, în comuna Sălașul de Sus, jud. Hunedoara. Tatăl, Ion Itul, agricultor și agent sanitar, mama, Susana Itul, țărancă. A urmat școala primară în comuna Sălașul de Sus, gimnaziul în comuna Pui și Liceul Teoretic din Petroșani. Absolvent al Universității „Babeș-Bolyai” Cluj-Napoca, Facultatea de Filologie. A urmat o școală de specializare în jurnalistică. Între 1954-1955, lucrează ca normator la ICSH-Hunedoara, profesor de literatură română în comuna Lunca Cernii, județul Hunedoara (1955-1956): serviciul militar în detașamentele de muncă de la Jilava și Peștiș (Hunedoara, 1956-1958); profesor la Școala Generală din comuna Pui (1958-1960); Director la Căminul

Cultural din Rășinari, județul Sibiu (1960-1962); metodist la Casa de Cultură Sibiu (1960-1962); redactor responsabil la Centrul de Radioficare Sibiu (1964-1968); șef secție la Cultură și Artă la ziarul „Tribuna Sibiului” (1968-1973); șef rubrică literatură și artă la revista „Astra” din Brașov (1973-1989); șef comisie cultură, culte, mas-media la Consiliul Județean FSN Brașov (1989-1990); deputat de Brașov în Parlamentul României, secretarul comisiei de cultură din Camera Deputaților (1990-1992), director la Editura „Orientul Latin” din Brașov, din 1998, redactor șef la revista Asociațiunii Transilvănene „ASTRA”. A debutat în publicistică în 1952, în ziarul „Zori Noi” din Petroșani. Face parte din numeroase uniuni de creație. Este membru în Uniunea Ziariștilor din România, UAP, Uniunea Scriitorilor, Uniunea Oamenilor de Teatru și Muzică. Desfășoară o bogată activitate culturală. Este președinte de onoare al Societății de Științe Filologice, filiala Brașov, vicepreședinte al Despărțământului ASTRA, Filiala Brașov, președinte fondator al Ligii Culturale „Mihai Eminescu”, senator de onoare al Universității „Sextil Pușcariu”. Este membru în colegiile de redacție ale revistelor: „Astra”, „Transilvania”, „Brașovul Literar și Artistic”, „Tribuna Sibiului”. A obținut premiul Societății „Vatra Românească”, pe anul 1991 și premiul pentru critică literară al Uniunii Scriitorilor, Filiala Brașov, 2002.

Colaborări:

„Tribuna Sibiului”, „Astra”, „Transilvania”, „Tribuna”, „Steaua”, „România Literară”, „Luceafărul”, „Contemporanul”, „Revista de Filosofie”, „Roumanie”, „Radio TV”, etc.

Lucrări publicate:

- *Destinul unei artiste*. - București: Editura Uniunii Compozitorilor, 1976.
- *Pictori sibieni*. - București: „Meridiane”, 1972.
- *Critică și strategie*. - București, 1983.
- *Poemele sacre*, 1994.
- *Primii noștri poeți*, 1994.
- *Orfismul eminescian*, 1995.
- *Drumul Parnasului*, 1997.
- *Principii de estetică și filosofia culturii*, 2001.
- *Cronici de tranziție*, 2002.
- *Rădăcinile doctrinei literare în Ardeal* 2002.
- *Brâncuși - Sfântul de la Târgu Jiu*, 2003.

Colaborări în volume colective:

- *Omagiu 100* - Brâncuși; Târgu-Jiu, 1976.
- *Eminescu și Brașovul* (coordonator și autor), 1990.
- *Nicolae Titulescu (1941-1991)* - Semicentenarul morții, 1991.

- *Reîntregirea* (Basarabia, Bucovina și Insula Șerpilor în dezbaterile Parlamentului României). - Iasi: Editura Unirea, 1992.
- *Dicționar de proză românească*, 1993, 1997.
- *Dicționar de personaje literare*, 1989, 1992, 1996.
- *Dicționar de critică literară*, 1995.
- *Dicționar de poezie românească*, 1996.
- *Literatura română pentru clasa a XII-a*, 1996.
- *Eminescu. Mă topesc în flăcări - dialoguri cu eminescologii*, 1999.
- *Eminescu în actualitate*. - Cluj-Napoca: „Sedan”, 1999.
- *Brâncuși - artist filosof*. Târgu-Jiu: Editura Fundație „Constantin Brâncuși”.

Prefațator și postfațator:

- Ciurea, Ion. *Mă doare țara. Poezii*.
- Gramantopol, Mihai. *Civilizația elenistică*.
- Matei, Petru. *Artiști plastici brașoveni*.
- Punchiaru-Moșoiu, N.G. *Colinde din Țara Bârsei* 1998.

Referințe critice:

- *Cimpoi, Mihai, Eminescu. Mă topesc în flăcări. Dialoguri cu eminescologii*, 1999.
- *Cubleșan, Constantin „Orfismul eminescian” de Ion Itu*. - În *Tribuna* 1995.
- *Datcu, Iordan. Dicționarul etnologilor români volumul 3*. - București. Saeculum, 2002, p. 89-90.
- *Dicționarul personalităților publice*. - București 1992.
- *Panorama criticii literare românești. 1950-2000*. - Cluj-Napoca: Editura Casa Cărții de Știință, 2001, p. 3577-358.
- *Referatul de caracterizare pentru decernarea Premiului „Vatra Românească”, pe anul 1991*. - În: *Gazeta de Transilvania*, 25 dec. 1991.

ITUL, TIBERIU PAVEL

(1951) - conferențiar universitar doctor. inginer

Născut la 29 iulie 1951, comuna Sălașu de Sus, județul Hunedoara. A urmat școala primară și gimnaziul în comuna natală (1958-1966), apoi liceul de cultură generală din Hațeg (1966-1970). Absolvent al Institutului Politehnic din Cluj-Napoca, Facultatea de Construcții (1975). Doctor în mecanică cu teza: „Contribuții la studiul mișcării sistemelor de corpuri supuse la legături, cu aplicații în analiza și sinteza mecanismelor paralele cu ghidare în trei puncte de tip B” (1999). Din 1975, este numit în funcția de inginer la Trustul de Construcții Chimice, Cluj-Napoca, grupul de Șantiere Arad. În cadrul acestor instituții a rezolvat

unele probleme tehnice speciale. Din 1979, ocupă, prin concurs, postul de asistent în cadrul Catedrei de Construcții de Beton Armat a Facultății de Construcții din Universitatea Tehnică Cluj-Napoca. Asistent universitar la Catedra de Construcții Beton Armat (1979-1987) și la Catedra de Mecanică și Programare a Facultății de Construcții (1987-1990); șef lucrări (1990-2000); conferențiar universitar, din anul 2000.

Domenii de cercetare: mecanică aplicată; mecanica roboților paraleli; structuri din beton armat. Are cinci cărți publicate, 47 de studii științifice, din care la 12 este autor principal, publicate în reviste de specialitate în țară și străinătate. A participat cu comunicări la sesiuni științifice naționale și internaționale.

A realizat 25 de contracte de Cercetare, Proiectare și Expertizare (1979-1989); 9 contracte de Cercetare și Proiectare (1990-2000). Membru în Asociația Generală a Inginerilor din România, Asociația de Robotică din România, Asociația Română de Teoria Mecanismelor și a Mașinilor.

Lucrări publicate:

- *Construcții de beton armat. 1. Structuri liniare.* Atelierul de multiplicare al Institutului Politehnic din Cluj-Napoca, 1983.
- *Cinematoca roboților industriali.* Atelierul de multiplicare al Institutului Politehnic din Cluj-Napoca, 1995.
- *Mecanica.* - Cluj-Napoca: Editura Dacia, 1997.
- *Roboți paraleli de tip B. Geometrie și cinematică.* - Cluj-Napoca: Editura Todesco, 2000.
- *Mecanica. Statică.* - Cluj-Napoca: Editura Risoprint, 2000.

Referințe:

- Lechințan, Vasile. *Dr. ing. Tiberiu Pavel Itul.* Fișă biobibliografică. - Cluj-Napoca, 2000. (Multigr).

IUGA, ALEXANDRU

(n. 1942) - profesor universitar doctor inginer, fizician

Născut la 15 august 1942, în comuna Dobra, județul Hunedoara. Absolvent al Institutului de Mine din Petroșani, Facultatea de Electromecanică (1966) și Facultatea de Fizică a Universității „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca. Din 1967, este cadru didactic la Institutul Politehnic din Cluj-Napoca, parcurgând toate treptele carierei didactice până la cea de profesor universitar, în 1992. Își ia doctoratul în anul 1984. Autor al unor lucrări de specialitate apărute în volume și publicații periodice. A participat la numeroase congrese și conferințe științifice din țară și străinătate.

Lucrări publicate:

- *Scheme electrice: Principii de întocmire*, 1987.
- *Memorator de măsurări electrice*, vol. 1-2. - București, 1973; 1974.
- *Electrotehnologii*, 1999.

Referințe:

- *Clujeni ai secolului XX. Dicționar esențial.* - Cluj Napoca: Casa Cărții de Știință, 2000, p. 159.

IVAȘCU, IOAN

(n. 1890 - ?) - arhitect

Născut la 11 iulie 1890, la Orăștie. Studii tehnice și de arhitectură în Germania. Inginer în București (1913). În 1919, Consiliu Dirigent îl numește comisar guvernamental la Căile Ferate din Oradea. Din 1922, a fost șeful Diviziei Tehnico-Igienice a Inspectoratului Sanitar din Cluj.

S-a ocupat de proiectele de arhitectură și dezvoltare urbanistică a unor orașe din Transilvania. A contribuit la realizarea planurilor de construcție a Spitalului de Ortopedie, Muzeului Botanic, Institutului de Studii Plastice, Institutul de orbi și surdo-muți, a Planului Clinicilor Medicale din Cluj și a Sanatorului TBC din Aiud. Arhitect al Universității din Cluj (1934). A publicat studii și articole de specialitate în revista „Arhitectura”. Pentru merite deosebite în Războiul de Întregire a Neamului a primit Ordinul „Coroana României” cu spadă și panglică și Medalia „Virtutea Militară”. A fost distins cu Ordinul „Meritul Comercial și Industrial” și Crucea „Meritul Sanitar”.

Referințe:

- *Clujeni ai secolului 20: Dicționar esențial.* - Cluj-Napoca: Casa Cărții de Știință, 2000, p. 160.

IVAȘCU, STELIAN

(n. 1925) - medic chirurg

Născut la 30 aprilie 1925, la Sibiușelul Vechi, Orăștie. Școala primară în comuna Sântămăria-Orlea (1932-1936). Apoi urmează cursurile Liceului „Aurel Vlaicu” din Orăștie (1936-1944). După absolvirea liceului, se înscrie la Facultatea de Medicină din Cluj-Napoca. Din primii ani ai Facultății se dovedește a fi un student cu reale aptitudini pentru specialitatea chirurgie. Urmează un curs de specializare în chirurgie toracică, sub îndrumarea profesorului Cornel Cărpinișan, inițiatorul

acestei specialități în țara noastră (1954). La numai 28 de ani, conduce serviciul de chirurgie toracică la Sanatoriul din Brad, unde, pe lângă organizarea acestui serviciu, are meritul de a fi introdus, printre primii la noi, chirurgia pe torace deschis, o specialitate nouă și foarte temerară. În 1956, i se încredințează conducerea acestui sanatoriu. Între 1962-1964, este directorul celui mai mare sanatoriu de boli pulmonare din țară, Sanatoriul Republican Moroieni, iar din 1964, conduce Sanatoriul Balotești - București. La toate unitățile spitalicești la care a lucrat (Brad, Moroieni, Balotești, Spitalul „Sf. Ioan” București) a efectuat peste 26.000 de operații, dintre care 10.000 de rezecții pulmonare adresate preponderent tuberculozei și maladiilor canceroase de localizare bronhopulmonară, precum și malformațiilor congenitale toracice. Are merite deosebite în punerea la punct și introducerea de noi metode terapeutice în tratamentul chirurgical al tuberculozei pulmonare, al cancerului bronhopulmonar, al astmului bronșic. A elaborat peste 100 de lucrări științifice, comunicate sau publicate în revistele de specialitate din țară și străinătate. Este primul chirurg român care a abordat, cu succes, în clinica umană, chirurgia de transplant pe organ, gen de chirurgie care reprezintă medicina viitorului. A fost ales membru activ sau de onoare într-o serie de societăți științifice: „Fundatia Română de Chirurgie Toracică”, „Uniunea Medicală Balcanică”, Societatea Internațională de Chirurgie Toracică și Cardio-Vasculară”, „Societatea Inter-Astma”, Clubul Român UNESCO.

Referințe:

- Baciu, Petru. *Liceul „Aurel Vlaicu” Orăștie: 1919-1969*, p. 166-169.
- *Orăștie - Enciclopedie* - Deva: Corvin, 2001, p. 173.

IVĂȘCAN, ȘT. ȘTEFAN

(n.1927) - profesor universitar, doctor în științe tehnice, inginer chimist

Născut la 15 noiembrie 1927, în comuna Crișcior, județul Hunedoara. Urmează cursurile Liceului „Aurel Vlaicu” din Orăștie. Absolvent al Institutului Politehnic Iași, Facultatea de Chimie Industrială, Secția Tehnologia Substanțelor Anorganice (1951). Doctor în chimie 1962, cu teza: „Contribuții la cromarea electrolitică din soluțiile de policromați”. Activitate didactică universitară la Facultatea de Chimie Industrială din Iași, parcurgând toate treptele universitare, până la cel de profesor (1973). Predă disciplinele: Coroziune și protecție anticorrosivă, Electrochimie și tehnică galvanică. Activitate de cercetare în domeniile: corozivitatea metalelor în soluții de electroliți și neelectroliți, protecții anticorrosive prin acoperiri electrolitice cu metale. A publicat peste 100 de studii și

lucrări științifice în reviste de specialitate. Deține șapte brevete de invenții. Conducător de doctorat în domeniul corozivității și tehnologiilor electrochimice, din 1970. Specializare în Germania, la Universitatea Tehnică din Karlsruhe. Membru al Societății „Dechema” din Frankfurt am Main (1969-1979).

Lucrări publicate în colaborare:

- *Coroziunea și protecția metalelor*. București: Editura Tehnică, 1963.
- *Coroziunea și protecția anticorozivă*. București: Editura Tehnică, 1970.
- *Coroziunea metalelor*. - București, 1986.

Referințe:

- *Dicționarul specialiștilor un „Who's Who” în știința și tehnica românească*. - Vol.1. București: Editura Tehnică, 1996, p.189.

ÎMPĂRAT, LIVIU

(n. 1962) - ofițer de marină, poet

Născut la 28 noiembrie 1962 în Brad. Urmează școala generală la Brad, apoi Liceul Militar de Marină „Alexandru Ioan Cuza” din Constanța. Absolvent al Institutului de Marină „Mircea cel Bătrân” din Constanța. În prezent este ofițer de marină. Debutază editorial, cu volumul „Poezii ascunse”, apărut la Editura Cartea Românească, în anul 2001. Scrie o poezie directă și sentimentală care impresionează prin sinceritate. Poetul Mircea Micu scria, cu prilejul apariției volumului său de poezii, că „poezia sa este atât de puternică, încât rostită în liniștea neclintită a amurgului, poate trezi din somn, clopotele uitate în turlă bătrână, făcându-le să vibreze muzical”.

Lucrări publicate:

- „*Poezii ascunse*”. - Cartea Românească. 2001.

Referințe:

- Micu, Mircea (*Poetul Liviu Împărat*). - În *Poezii ascunse*. - București: Cartea Românească, 2001, coperta a doua.

J

JENEA, IOAN I.

(1879-1954) - învățător, protopop

Născut la 24 februarie 1879, în orașul Lugoj. Urmează școala primară și gimnaziul în orașul natal. La terminarea liceului, în anul 1900, promovează cu succes examenul de bacalaureat, susținut la Liceul „Ramontai” din Oradea. În toamna aceluiași an se înscrie la Seminarul Teologic din Blaj, unde frecventează în paralel și cursurile Școlii Normale. Își perfecționează cursurile pedagogice la Budapesta. După terminarea studiilor, se angajează ca învățător provizoriu și apoi definitiv, la Școala Greco-Catolică din Lugoj. A fost un bun cunoscător al limbilor germană și maghiară, la care se adaugă o bogată cultură muzicală și pedagogică. La 5 martie 1914, este numit preot în Orăștie și administrator protopopesc al Cugirului, iar din 22 mai 1919, este numit protopop. Vreme de peste 20 de ani, se va remarca printr-o prodigioasă activitate desfășurată la Orăștie, pe tărâm bisericesc, școlar și politic. În domeniul bisericesc, obține terenul pentru construirea noii biserici greco-catolice și adună însemnate fonduri pentru ridicarea ei. În domeniul didactic, predă religia și se ocupă de catehizarea elevilor de la Gimnaziul Kún, Școala Civilă de Fete și de la Liceul „Aurel Vlaicu” din Orăștie. În 1919, este numit profesor provizoriu de limba română la Gimnaziul Kún din Orăștie. Intră în conflict cu directorul gimnaziului care nu permitea să se treacă în certificatele elevilor obiectul „limba română”. Indignat de această atitudine, se adresează resortului Cultură din cadrul Consiliului Dirigent al Transilvaniei, obținând înscrierea limbii române în certificatele școlare ale elevilor. A luat parte ca delegat al Orăștiei, la Marea Adunare Națională de la Alba-Iulia din 1918, alături de Aurel Vlad, Constantin Baicu, Silviu Moldovan și Vasile Domșa. După Unire, se angajează în toate acțiunile politice organizate pentru consolidarea tânărului stat român. Participă la marile acțiuni antirevizioniste organizate în județul Hunedoara. De asemenea, a participat la acțiunile culturale organizate în cadrul Despărțământului Orăștie al Astrei, de către Casina Română, Reuniunea Meseriașilor etc. În 1933, este numit canonic la Lugoj, unde se stinge din viață, în anul 1954.

Referințe:

- Lazăr, Ioachim. *Din viața și activitatea protopopului greco-catolic al Orăștiei Ioan I. Jenea.* - (1914-1934) - În: Sargeția, 28-29, 199-2000, p. 323-345.
- Șuiaga, Victor I. *Hunedoreni la Marea Unire. 1 Decembrie 1918.* - Deva, 1993, p. 64.

JIANU, CORALIA-MARIA

(n. 1968)

S-a născut la 12 august 1968, în localitatea Vața de Jos, județul Hunedoara. A urmat școala primară și gimnazială în Deva, apoi Liceul „Decebal” din Deva. Absolventă a Universității din București, Facultatea de Geologie și Geografie, Specializarea Inginerie Geologică (1991). De la absolvirea facultății până în prezent, lucrează ca muzeograf la Secția de Științe ale Naturii a Muzeului Civilizației Dacice și Romane din Deva. Este membră a Societății Paleontologilor din România și a Society of Vertebrate Palaeontology din Statele Unite. Activitatea de cercetare este axată pe studiul faunei de dinozauri din Bazinul Hațegului (județul Hunedoara). Anual, a organizat șantiere paleontologice în Bazinul Hațegului și zona Sebeș (Alba) și a prezentat rezultatele cercetărilor în peste 20 de simpozioane naționale și internaționale din România, Ungaria, S.U.A., Franța, Olanda, Spania. Este redactor al revistei „Sargetia” Acta Musei Devensis, Series Scientia Naturae. În 1996, este consultant și participant la documentarul „Dwarf Dinos” Paleoworld III, difuzat de The Discovery Channel, realizând și alte programe TV de popularizare a dinozaurilor, difuzate pe canalele locale și naționale. Este coorganizator al expoziției internaționale itinerante „Dinozauri, Amoniți & Asteroizi - Viață și moarte în Maastrichtian”, realizat de Muzeul de Științe ale Naturii din Maastricht Olanda, împreună cu muzee din România, Polonia, Sultanatul Oman, Franța, SUA, etc. A participat la șantiere de săpături paleontologice în Italia, Croația, Olanda. A publicat 14 lucrări științifice în reviste de specialitate și are două cărți în pregătire (Transylvanian Dinosaurs and the Island of Contingency

și The Remarkable Life of Franz Baron Nopcsa: Dinosaurs, Albania, Evolution, and Continental Drift) aflate sub contract cu Harvard University Press, Cambridge, SUA, în colaborare cu prof. Dr. David B. Weishampel. A studiat colecții și arhive din Ungaria, Austria, Cehia, Franța, Italia, Olanda, Polonia, Rusia, Marea Britanie, SUA.

Colaborări:

„Sargetia” (Series Scientia Naturae) - Deva, N. Jb. Geol. Palaont – Stuttgart, „Natura Nascosta” - Monfalcone, „Geologie en Mijnbouw” - Maastricht, „Deinsea” - Rotterdam, „Rufor”

Lucrări și studii publicate; Articole din periodice:

- *Un fragment de dentar de hadrosaurian (Reptilia, Ornithischia) din Cretacicul superior din Bazinul Hațeg (Sânpetru, jud. Hunedoara).* - În: Sargetia 15, Deva, 1992 p. 385-396.
- *A right dentary Rhabdodon priscus Matheron, 1896 (Reptilia, Ornithischia) from the Maastrichtian of Hateg Basin (Romania).* - În: Sargetia 16, Deva, 1994, p. 29-35.
- *Note about Franz Baron Nopcsa's birthplace.* - În: Sargetia 16, Deva, 1994, p. 182.
- *A new theropod dinosaur material from the Hateg Basin (Late Cretaceous, Romania).* În: N.Jb. Geol. Palaont. Abh., 200, Stuttgart, 1996, p. 387-404;. (în colaborare cu D. B. Weishampel)
- *Franz Baron Nopcsa and the Transylvanian dinosaurs.* - În: Natura Nascosta no. 13, Monfalcone, 1996, p. 13-18.
- *The importance of phylogeny in paleobiogeographic analyses, with examples from North-American hadrosaurids and European titanosaurids.* - În: Sargetia 17, Deva, 1997, 261-278. (în colaborare cu D.B. Weishampel)
- *A new theropod dinosaur from the Hateg Basin, western Romania, in the collection of the Hungarian geological Survey.- collection.* - În: Sargetia 17, Deva 1997, p. 239-246. (în colaborare cu D. B. Weishampel).
- *Preliminary study about a new theropod dinosaur material from the Hateg Basin (western Romania).*- În: Sargetia 17, Deva 1997 p. 11-27. (în colaborare cu D. B. Weishampel)
- *New collection of Hateg and Râpa Roșie material in the Cluj University (Romania).* În: Sargetia 17, 219-238, Deva, 1997, p. 11-27 (în colaborare)
- *Familia Nopcsa și importanța sa istorică în Țara Hațegului.*- În: 750 Hațeg, 1998, p. 202-228. (în colaborare cu D. B. Weishampel)
- *The Hateg - island or outpost? .* - În: Deinsea 7, Eds: Jelle W.F. Reumer&John de Vos, Rotterdam, 1999 p. 195-199. (în colaborare cu G.J. Boekschoten)
- *The smallest of the largest: a new look at possible dwarfing in sauropod dinosaurs.-* În: Geologie en Mijnbouw 78, no. 3-4, Maastricht, 1999, p. 357-365.
- *Plant eaters and ghost lineages: Mesozoic herbivory revisited.* - În: Sues, H.-D. (ed.). *Evolution of Herbivory in Terrestrial Vertebrates.* Cambridge Univ. Press, New York, 2000, p. 123-143. (în colaborare cu D.B. Weishampel)
- *The Dinosaurs of Transylvania.* - In: *Volume of the II Jornadas Internacionales sobres Paleontologia de Dinosaurios y su entorno. Sales de los Infantes, Spain,* 2001, p. 31-46. (în colaborare cu D.B. Weishampel).
- *Paleoenvironmental Reconstruccion of Latest Cretaceous Dinosaur Bearing Formations of Romania. Preliminary Results.* - În: Sargetia, vol. 19, 2002, p. 33-59 (în colaborare)
- *Osteology and phylogeny of Zamolxes (n.g.) an unusual euronithopod dinosaur from the latest Cretaceous of Romania.* J. Syst. Paleont. - London, 2003, p. 65-123. (în colaborare)

JIANU, NICU

(n.1952) - publicist

Născut la 2 aprilie 1952, în municipiul Hunedoara, în familia tehnicianului minier Ioan Jianu. Absolvent al Liceului „Decebal” din Deva (1971). Licențiat în economie la Universitatea Timișoara (1975). Membru al Asociației Jurnaliștilor de Turism din România (1993). În 1998, a primit Premiul AJTR pentru serialul „Zidiri și vremuri”, publicat în revista „România pitorească”.

Colaborări:

„România pitorească”, „Lumina”, „Buletinul alpin”, „Erdélyi Gyopár” (Floarea de colț), „Holidays in Romania”, „Természetbarát Híradó” (Curierul Prietenii Naturii) - Budapesta etc.

Articole din periodice:

- *Megaliții din Retezat.* - În: România Pito-rească. - 24, nr.12, dec. 1995, p. 10-11.
- *Castelul Magna Curia.* - În: România Pitorească. - 25, nr. 291, 1996, p. 6.
- *Cetatea Colț.* - În: Lumina. - 1, nr. 5, 29 feb. 1996, p. 3.
- *Cetatea Deva.* - În: Lumina. - 1, nr. 3, 15 feb. 1995, p. 2; 22 feb. 1996.
- *De la Ohaba de Sub Piatră la Cârnic.* - În: Lumina. - 1, nr. 6, 7 mar. 1996, p. 2.

- *Enigmele Retezatului*. - În: Lumina. - 1, nr. 1, 1 feb. 1999, p. 3; - 1, nr. 2, 8 feb. 1996, p. 3; - 1, nr. 3, 15 feb. 1996, p. 3; -1, nr. 4, 22 feb. 1996, p. 3; - 1, nr. 5, 29 feb. 1996, p. 3.
- *Bulgariții și Claustrul Franciscan de la Deva*. - În: România Pitorească. - 26, nr. 3, mar. 1997, p. 13.
- *Cetatea de la Mălăiești*. - În: România Pitorească. - 26, nr. 5, mai 1997, p. 5.
- *Din Valea Râului Bărbat la Crucea Eroilor din Tulisa*. - În: România Pitorească. - 16, nr. 2, feb. 1997, p. 19.
- *Ziduri și vremuri: Ribița*. - În: România Pitorească. - 26, nr. 8, aug. 1997, p. 12.
- *Tăul din Brazi (Retezat)*. - În: România Pitorească. - 28, nr. 5, iun. 1999, p. 7.
- *Ziduri și vremuri: Crivadia*. - În: România Pitorească. - 28, nr. 6, iun. 1999, p. 13.

Referințe:

- *Nicu Jianu*. Fișă biobibliografică. - Deva, 2000. - (Multigr.).

JITEAN, SIMION

(n.1949) - conferențiar universitar, doctor inginer

Născut la 21 octombrie 1949, în Sebeș, județul Alba. Absolvent al Universității „Babeș-Bolyai” Cluj-Napoca, Facultatea de Chimie (1972). Din anul 1972, este asistent, șef de lucrări și conferențiar la Institutul de Subingineri Hunedoara, care ulterior a devenit Facultatea de Inginerie Hunedoara. Între 1992-1999, este decan al Facultății de Inginerie Hunedoara, iar din anul 2000, conferențiar universitar. Are publicate nume-roase lucrări, studii și articole în reviste de specialitate.

Lucrări publicate:

- *Fizica*. Fascicula I. Curs. - Hunedoara, 1976.
- *Fizică*. Curs. - Timișoara, 1982.
- *Chimie*. - Timișoara, 1987. - (în colaborare).
- *Fizică tehnică*. Curs. - Timișoara, 1988.
- *Chimie metalurgică*. - Timișoara, 1990.
- *Chimie fizică*. - Timișoara, 1995.- (în colaborare).

Referințe:

- *Anuarul Facultății de Inginerie Hunedoara. 1970-1995*. - Hunedoara, 1995, p. 17, 33, 59, 79, 85.

JIVAN, IOSIF

(1897-1978) - doctor în științe juridice, publicist, cercetător

Născut la 17 iulie 1897, în satul Seleuș, comitatul Torontal, azi ținând de Banatul Iugoslav, în familia tâmplarului Mihai Jivan. Rămas orfan, a crescut de mic cu multe greutăți. Urmează Școala Elementară Română și Liceul Maghiar la Timișoara, unde s-a stabilit familia și unde și-a luat examenul de maturitate, în iunie 1918. Ultimele trei clase de liceu, le-a făcut particular, deoarece intrase slujbaş la Primăria orașului Timișoara, pentru a suporta cheltuielile de școală. A studiat apoi la Facultatea de Drept a Universității din Cluj, luându-și doctoratul în Științe juridice și administrative, în anul 1925. După absolvirea facultății, a lucrat ca practicant la Tribunalul din Timișoara. Urmează un stagiul de avocat în același oraș, apoi pleacă pentru un scurt timp, la Miercurea-Ciuc. În 1926 intră în magistratură, fiind numit ajutor de judecător la Judecătoria Ocland, județul Odorhei; își dă examenul de magistrat la Cluj (1927), după care este definitivat ca judecător. Între 1929-1939, este șeful Judecătoriei Gherla, județul Someș, iar între anii 1939-1948, fiind avansat, a fost mutat la Tribunalul Județean Hunedoara, apoi numit șeful Judecătoriei Mixte din Deva, unde a funcționat până în anul 1948, când a fost pensionat cu gradul de consilier de Curte de Apel. După pensionare, a fost numit arhivist principal la Sfatul Popular Regional Hunedoara, unde a lucrat până în anul 1963. A decedat în Deva la 22 septembrie 1978, și a fost înmormântat în Cimitirul Ortodox.

A fost susținător al drepturilor românilor din Transilvania, un bun cercetător al istoriei. În toamna anului 1918, a luat parte activă la revoluția condusă de omul politic av. dr. Aurel Cosma, căpitan în rezervă. Ca student, a activat în cadrul Centrului Studențesc „Petru Maior” din Cluj; a lucrat în echipele Institutului Social al prof. Dimitrie Gusti din București. Pasionat de istorie și sociologie, s-a preocupat de aceste probleme și ca magistrat, cercetând, scriind și publicând lucrări și articole în ziare, reviste și broșuri. A rămas toată viața un colaborator și cercetător devotat al Arhivelor Statului și Muzeului Județean din Deva. A fost membru al Societății de Științe Istorice București, Filiala Deva. Cunoașterea limbilor latină, germană și maghiară l-a ajutat mult să cerceteze documente vechi, iar pasiunea lui pentru cercetare l-a făcut să consulte multe biblioteci, muzee și arhive din orașe transilvănene, să cunoască pe teren multe sate hunedorene și bănățene. Și-a păstrat cu fală, specificul și spiritualitatea bănățeană, care se puteau ușor remarca în graiul și temperamentul său. A iubit nespul de mult Banatul și a simțit o mare plăcere să-i cerceteze și să-i cunoască trecutul, dar și prezentul. S-a atașat puternic și de ținuturile hunedorene în care a trăit aproape 40 de ani,

știind că aici a fost leagănul zămislirii poporului român, făcând întotdeauna legătura între Banat și Ardeal.

Lucrări publicate:

- *Composesoratele de pădure în Transilvania și controlul statului* - Gherla, 1936.- 72 p.
- *Litigiul dintre satul grăniceresc Șanț și Fondul de Burse Năsăud, pentru muntele Stănișoara* - Dej, 1938.- 16 p.
- *Composesoratele de pădure, îndrumător* - Deva, 1940.- 32 p.
- *Eftimie Murgu, luptător al țărănimii bănățene pentru pământ*. Deva, 1948.

Articole din periodice:

- *Administrarea composesoratelor de pădure* - În: Patria, Cluj, 18 oct. 1932.
- *Stabilirea averilor românești în Composesoratele de pădure* - În: Telegraful Român, Sibiu, nr. 25-32, 1932.
- *Regimul proprietăților din Căianul Mic* - În: Sociologie Românească, București, nr. 9-10, 1937.
- *Situația din Clisura și Litigiul Româno-Iugoslav* - În: Sociologie Românească, București, nr. 7-8, 1937.
- *Dreptul de vot la Composesoratele de pădure* - În: Viața Forestieră, București, nr. 7-8, 1938.
- *Evoluția proprietăților în comuna Șanț* - În: Sociologie Românească, București, nr. 7-9, 1938.
- *Problema pădurilor composesorale din Transilvania - Banat* - În: Sociologie Românească, București, nr. 4 - 6, 1939.
- *Rectificarea drepturilor la Composesoratele de pădure din Ardeal* - În: Ardealul Juridic, Cluj, nr. 4, 1942.
- *Ostașii pușcași ai cetății Deva în sec. XVI-XVII* - În: Studii și articole de istorie București, 1967, p. 61-80.
- *Deva în preajma răscoalei de sub conducerea lui Horia, Cloșca și Crișan* (colaborare cu I. Frățilă) - În: Sargetia, Deva, 1969.
- *Mișcările țărănești în Domeniu Rîu de Mori (Țara Hațegului) în sec. XV-XVI* - În: Sargetia, 7, Deva, 1971, p. 77-87.
- *Considerații asupra cauzelor răzvrătirii țăranilor din Dobra Comitatul Hunedoara, la 1721* - În: Sargetia, 9, Deva 1972, p. 89-97.
- *Sigiliul orașului Deva la 1618* - În: Sargetia, 12, Deva 1974-1975, p. 411-413.

Lucrări în manuscris:

- *Pământul în satul Drăguș, Gherla, 1939*, lucrare monografică pentru Institutul Social București.
- *Dr. Silviu Moldovan (1862-1957) din Băița, viață și activitate*. Citită la sesiunea științifică din 22 sept. 1971

la Deva organizată de Consiliul de Cultură și Artă al Județului Hunedoara.

- *Așezare dacică în Țara Hațegului*, Deva, 1976, citită la sesiunea științifică și de comunicări din 16-17 oct. 1976, la Deva, organizată de Comitetul pentru Cultură și Educație Socialistă al Județului Hunedoara.
- *Unele date privitor la istoricul localității Ocna Sibiului*, Deva, 1974, p. 7.
- *Drumul roman în Țara Hațegului*, Deva, 1975.

JOSAN, IULIU

(1888-1975) - profesor, publicist

Născut în anul 1888, în satul Brâznic, comuna Ilia, județul Hunedoara. A urmat școala primară la Dobra, liceul la Deva, apoi Politehnica din Budapesta (un an). A trecut apoi, la Institutul Teologic din Sibiu (absolvit în 1912). Studii universitare de istorie și filosofie întrerupte din cauza primului război mondial. Este preot (1913-1919), președinte al Consiliului Național Român, în satul Brâznic. Participă la Marea Adunare Națională de la Alba Iulia. După Unire este profesor la Liceul „Decebal” din Deva (din 1920). Își continuă studiile universitare la Cluj luând absolutoriu în 1923, la română și istorie, și examenul de calificare la religie. Este secretar al Consiliului Județean Hunedoara, al Casinei Naționale din Deva, confesor al Regimentului de Grăniceri, președinte al Despărțământului „Astra” din Deva (1924-1928). În 1921, a înființat, împreună cu prof. E. Armeanca și P. Dobrotă, ziarul „Gazeta Hunedoarei”, a cărui redactor a fost până în 1928. În 1929, a fost ales protopop ortodox în Ilia, președinte al Despărțământului „Astra” Ilia, membru în Adunarea Arhiepiscopiei Ortodoxe a Sibiului. S-a pensionat în anul 1967, stabilindu-se la Deva.

S-a stins din viață în anul 1975, fiind înmormântat în Cimitirul Ortodox din Deva.

Referințe:

- *Anuarele Liceului „Decebal” Deva. 1919-1928.*
- Șuiaga, Victor. *Hunedoreni la Marea Unire. 1 Decembrie 1918.* - Deva, 1993.
- Șuiaga, Victor. *Albumul Astra din Deva, 1873-1948.* - Deva, 1980, p.28-29.

JULA, NICOLAE(n.1934) - *folclorist*

Născut la 10 octombrie 1934, în satul Vaidei, comuna Romos, județul Hunedoara. Studii secundare la Deva, Sibiu și București. Studii universitare la Facultatea de Filologie a Universității din București (1953-1958). Cercetător la Institutul de Etnografie și Folclor din București (1950-1963). Redactor (1959-1962) și secretar de redacție (1962-1963) la „Revista de Etnografie și Folclor”. Consilier la Ministerul Turismului. În seria „Folclor din Transilvania” (Vol.2, București, 1962) publică versuri populare din „Câmpul Pâinii”, culese în anii '50-'60 în satele hunedorene Vaidei și Pișchinți. Volumul cuprinde 196 de piese: cântece de înstrăinare, de cătănie, de noroc, de nuntă, de dragoste și strigături, remarcabile prin autenticitate. Câteva piese sunt înregistrate cu mijloace moderne. Lucrarea „Tradiții și obiceiuri românești de Anul Nou în Moldova și Bucovina”, 1968, ce beneficiază de un bogat material ilustrativ (106 fotografii color de V. Mănăstireanu și de transcrierea muzicală a suitei de jocuri (I. Herțea), prezintă repertoriul folcloric al sărbătorilor de iarnă din regiunile menționate, descriind obiceiurile, succesiunea lor și diferitele tipuri de travestiri și măști.

Colaborări:

„Luceafărul”, „Revista de Etnografie și Folclor”, „Revista de Folclor”.

Lucrări publicate:

- *Versuri populare din „Câmpul Pâinii” (Orăștie)*. - În: Folclor din Transilvania. Vol.2. - București: Editura pentru Literatură, 1962, p. 417, 478.
- *Tradiții și obiceiuri românești. Anul Nou în Moldova și Bucovina. Fotografii de V. Mănăstireanu*. - București: Editura pentru Literatură, 1968. - 224 p. - 106 fot. color.
- *Jocuri pentru copii. Culese și prelucrate din folclorul nostru*. - București: Editura Tineretului, 1961. - 60 p.
- *Cântecele Iancului. Antologie de folclor întocmită de Nicolae Julia*. - Deva: CCES al Județului Hunedoara, 1972. - 124 p.

Referințe:

- Adăscăliței, V. Julia și V. Mănăstireanu: „*Tradiții și obiceiuri populare românești*”. În: Iașul literar, 19, nr. 12, dec. 1968, p. 79.
- Comanici, Germina. *Nicolae Julia, V. Mănăstireanu: „Tradiții și obiceiuri românești de Anul Nou în Moldova și Bucovina*”. - În: Revista de etnografie și folclor, tom. 14, nr. 3, 1969, p. 245-246.
- Datcu, Iordan. *Dicționarul etnologilor*. Vol. 2. - București: Editura Saeculum, 1998, p. 29.

- Datcu, Iordan; Stroescu, S. C. *Dicționarul folcloriștilor*. - București: Editura Științifică și Enciclopedică, 1979, p. 251.
- Dobre, Al. *Tradiții și obiceiuri*. - În: Flacăra. 17, nr.700, 26 oct.1968, p. 38.
- Ursache, Petru. *Julia și V. Mănăstireanu. „Tradiții și obiceiuri românești”*. - În: Cronica. - 3, nr.34, 24 aug.1968, p. 4.

JULA, N. NICOLAE(n.1945) - *conferențiar universitar, doctor inginer*

Născut în satul Căinelu de Jos, comuna Șoimuș, județul Hunedoara, la 14 decembrie 1945. A urmat cursurile Liceului „Decebal” din Deva, promoția 1963. Absolvent al Institutului Politehnic București, Facultatea Electrotehnică, specialitatea Mașini și Aparate Electrice (1969). Și-a luat doctoratul în 1986, cu teza: „Contribuții la optimizarea sistemelor electroenergetice de la bordul avioanelor militare”. Activitate de cercetare științifică în cadrul Institutului de Mecanica Fluidelor și Construcții Aeronautice București (1969-1978). Activitate didactică universitară la Academia Tehnică Militară București, ca lector (1978-1990) și conferențiar (din 1990). Actualmente lucrează la Academia Tehnică Militară București.

Lucrări publicate:

- *Măsuri electrice*. - București, 1980.
- *Aplicații practice de bazele electrotehnicii*. - București, 1982.
- *Măsurarea mărimilor magnetice*. - București, 1988.

Referințe:

- *Dicționarul specialiștilor un „Who's Who” în știința și tehnica românească*. - Vol.1. București: Editura Tehnică, 1996, p.191, 192.

JURA, ERMIL(1921-2001) - *profesor universitar, doctor inginer agronom*

Născut la 6 august 1921, în satul Șibișel, județul Hunedoara, într-o familie de preot. A studiat la Liceul „Aurel Vlaicu” din Orăștie (1932-1940), continuând la Academia de Studii Agronomice din Cluj, pe când era refugiată la Timișoara (1940-1945); și-a luat doctoratul la Institutul de Studii Agronomice din București. A desfășurat o bogată activitate didactică, începând cu data

de 1 ianuarie 1946, când a fost numit asistent la Academia de Studii Agronomice din Cluj, continuând, din 1949, ca decan și conferențiar la Institutul de Medicină Veterinară și Zootehnie din Arad, apoi la Timișoara; conferențiar la Institutul Agronomic din Iași, mai târziu la cel din Cluj; conferențiar apoi profesor titular și șef al Catedrei de Economie Agrară la Facultatea de Științe Economice a Universității „Babeș-Bolyai”, de unde s-a pensionat în 1985. În cei patruzeci de ani de activitate în învățământul superior, a contribuit la formarea mai multor generații de ingineri agronomi și de economiști. A elaborat cinci cursuri universitare pentru studenți, din care două tipărite și trei dactilografiate; peste 40 de studii publicate în reviste de specialitate, comunicări la simpozioane, sesiuni științifice.

S-a stins din viață la Cluj-Napoca la 9 octombrie 2001, fiind înmormântat după dorința sa, în cimitirul satului natal, Șibișel.

Referințe:

- Păcurariu, Mircea. Ermil Jura. *Fișă biobibliografică*. Sibiu 2001.

JURCA, ROVINA ION

(n.1940) - scriitor, publicist

Născut la 1 octombrie 1940, în comuna București, județul Hunedoara. Absolvent al Facultății de Filologie a Universității din Timișoara. Redactor la „Drapelul Roșu” din Timișoara, apoi la Editura „Facla”, până în anul 1990. În prezent este redactor la ziarul „Renașterea bănățeană” din Timișoara. A debutat în anul 1966, cu versuri, în revista „Familia” din Oradea. Debut editorial, în anul 1976, cu romanul „Fericiți când renaștem”, apărut la Editura „Facla”, având ecouri din romanele lui Camil Petrescu și Anton Holban. În 1980, îi apare romanul „Noua promisiune” ce urmărește destinul și drama socială a unui grup de munteni porniți din Munții Apuseni și stabiliți în Câmpia Banatului. Urmează romanele, „Scoica de aur” (1984) și „Călătorie spre dragoste” (1988), care reflectă efortul autorului de a se apropia de proza modernă. Apariția volumului „Cine rămâne treaz” (1994) întregeste universul său românesc. În 1995 îi apare volumul de proză scurtă „Purgatoriu”, ce cuprinde piese mai vechi și mai noi, care evidențiază evoluția în timp a scriitorului. În 1996, publică un volum de versuri: „Tânguirea iconarilor”, apărut la Editura Helicon din Timișoara. A primit Premiul pentru Dramaturgie al Uniunii Scriitorilor, Filiala Timișoara (2000).

Colaborări:

„Orizont”, „Familia”, „Luceafărul”, „Orient latin”, „Renașterea bănățeană”, „Convorbiri literare”, „Rostirea românească” ș.a.

Lucrări publicate:

- *Fericiți când renaștem*. (roman). - Timișoara: Editura Facla, 1976.
- *Noua promisiune*. (roman).- Timișoara: Editura Facla, 1980.
- *Scoica de aur*. (roman).- Timișoara: Editura Facla, 1984.
- *Călătorie spre dragoste*. (roman). - Timișoara: Editura Facla, 1988.
- *Cine rămâne treaz*. (roman). - București: Editura Excelsior, 1994.
- *Purgatoriu*. Proză scurtă. - Timișoara: Editura Renașterea bănățeană, 1995.
- *Tânguirea iconarilor*. - Timișoara: Editura Helicon, 1996.- 120 p.
- *Ospățul solemn*. - Timișoara: Editura Eubeea, 1998.- 104 p.
- *Piscina*. Teatru. - Timișoara: Editura Eubeea, 2000 - 180 p.

Referințe:

- Arieșanu, Ion. - În: Orizont, nr.3, 1977.
- Berca, Olimpia. *Dicționar al scriitorilor bănățeni (1940-1996)*. - Timișoara: Editura Amarcord, 1996, p. 78-79.
- Călinescu, C. - În: Luceafărul. - 20, 1989.
- Dorcescu, Eugen. - În: Familia, nr. 2, 1977.
- Dorian, Silviu. - În: Convorbiri literare, nr.1, 1979.
- Odangiu, Marian. - În: Orizont, nr.48, 1980.
- Luchescu, Gheorghe. *Din galeria personalităților timișene*. - Lugoj: Editura Dacia Europa Nova, 1966, p. 155, 156.
- Ruja, Alexandru. *Parte din întreg*. Timișoara: Editura de Vest, 1994.
- Sasu, Aurel; Vartic, Mariana. *Romanul românesc în interviuri*. Vol.2.- București: Editura Minerva, 1986.
- Sfetcu, Mihaela. - În: „Paralela 45”, supliment al ziarului „Renașterea bănățeană”, 19 iun., 1995.
- Ulici, Laurențiu. *Prima verba*. - Vol.2. București: Editura Albatros, 1986.

K

KARDA, LADISLAU

(n.1924) - *regizor de film documentar*

Născut la 7 martie 1924, în orașul Vulcan, județul Hunedoara. Absolvent al Institutului Unional de Cinematografie din Moscova (1955). Specializat în filme științifice. Începând cu anul 1956, a realizat peste 100 de filme documentare de scurt metraj.

Premii obținute:

- Brno (1974), pentru „Funcțiile neutronului”; Santarem (1976) pentru „Conservarea apei”; Belgrad (1986) pentru „Lumina ochilor”.

Filme realizate:

„De ce visăm” (1960), „Atenție la tren!” (1961); „Trandafirul cu petale de aur” (1962); „Energia nucleară și medicina”, „Relația spațiu-viteză-accelerație” (1963); „Celule ameteite” (1964); „Fata de pe Someș”; „Și acum puțină gimnastică” (1965); „Apa în pericol”; „Ninge” (1966); „Ce profesie să alegi?” (1967); „Dați-mi un calmant”, „Mica panteră”, (1968); „Călătorie în corpul uman” (1970); „Alergia” (1971); „Secretul insulei cerebrale” (1972); „Hotarul dintre două lumi - pielea” (1973); „Aplicații ale radioizotopilor”, „Zgomotul și omul” (1974); „Conservarea apei”, „Fiziologia și igiena analizorului vizual” (1975); „Fiziologia rinichiului”, „Numai în pahar” (1976); „Nocivitatea tutunului” (1977); „Geneza unui medicament” (1978); „Prevenirea bolilor cardio-vasculare” (1979); „Ultrasunetul în corpul uman” (1982); „Lumina ochilor” (1984); „Medicii continuă să filmeze”, „Natura, o uriașă farmacie” (1985).

Referințe:

- Corciovescu, Cristina; Rîpeanu, Bujor T. 1234 cineaști români. - București: Editura Științifică, 1996, p. 189.

KAROLY, BELA

(n.1942) - *profesor, antrenor emerit*

Născut în anul 1942, în Cluj, în familia unui inginer de construcții civile. Bunicul său a fost învățător în orașul Vulcan, județul Hunedoara. După absolvirea liceului, urmează Facultatea de Educație Fizică și Sport a Universității „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca. A practicat mai multe discipline sportive: atletism, box, rugby, handbal, gimnastică. La 23 noiembrie 1963, se căsătorește cu Marta Eross, colega sa de facultate, care va deveni partenera sa de viață și carieră sportivă. După terminarea facultății, a fost repartizat ca profesor la Vulcan, județul Hunedoara. A obținut cu elevii rezultate excepționale, câștigând la gimnastică aproape toate competițiile școlare. În 1967, este chemat, împreună cu Marta Karoly să lucreze la prima Școală de Gimnastică Experimentală din România, de la Onești. Printre sportivele cu care a lucrat: Nadia Comăneci, Teodora Ungureanu, Georgeta Gabor, Luminița Milea. Antrenează și lansează pe Nadia Comăneci și celelalte gimnaste, în marile bătlui pentru campionatele naționale și internaționale. Numele său va fi întotdeauna legat de cel al Nadiei Comăneci. Sub conducerea sa și a Martei Karoly, echipa României a câștigat: Cupa Speranțelor Olimpice de la Gera (1973); Campionatele Europene din Norvegia (1975); medalia de argint la Jocurile Olimpice de la Montreal (1976), unde Nadia Comăneci a obținut cinci medalii olimpice. Pentru rezultatele obținute la această Olimpiadă a obținut Ordinul Muncii clasa I; Campionatele Europene de la Praga (1977); Campionatul Mondial de Gimnastică de la Strasbourg (1978) - medalia de argint; Campionatul Mondial de Gimnastică de la Forth Worth (1979), primul titlu mondial al unei echipe românești câștigat la un campionat mondial; Jocurile Olimpice de la Moscova (1980) unde gimnastele noastre au fost frustrate de punctaj, lucru ce-l determină să protesteze public, intrând în conflict cu guvernării și conducerea Federației de Gimnastică de atunci. După acest incident, soții Karoly se stabilesc în Statele Unite ale Americii, unde antrenează și conduc echipa de gimnastică a SUA cu care participă la: Campionatul Mondial de Gimnastică (1983); Olimpiada de la Los Angeles (1984); Jocurile

Olimpice de la Seul (1988); Campionatul Mondial de la Indianapolis (1991); Jocurile Olimpice de la Barcelona (1992). În aceste competiții a lansat alte stele ale gimnasticii mondiale: Mary Lou Retton, Kim Zmesnal. La 58 de ani, a pregătit 28 de sportivi participanți la Jocurile Olimpice, 9 campioni olimpici, 15 campioni mondiali și 12 medaliați ai campionatelor europene. În anul 1992, s-a retras din funcția de antrenor de elită al gimnasticii americane și s-a dedicat organizării de școli sportive pentru copii și de spectacole de gimnastică, în Huston, Texas. Numele său este legat de municipiul Deva, de înființarea și organizarea celei de-a doua Școli Experimentale de Gimnastică din țară, de talie internațională și de lansarea gimnastelor Nadia Comăneci, Teodora Ungureanu, Daniela Silivaș.

Referințe:

- Karoly, Bela; Richardson, Nancy Ann. *Fără teamă*. Prefață de Cristian Țopescu. București: Editura Olimp, 1995. - 340 p.
- *Bela Karoly în vizită la Deva*. - În: Hunedoreanul, nr. 1, 3 apr. 2000, p. 4-5.

KECS, A. WILHELM

(n.1930) - profesor universitar, doctor în științe matematice

Născut la 31 iulie 1930, în orașul Lupeni, județul Hunedoara. Absolvent al Universității București, Facultatea de Matematică (1954). Doctor în științe matematice cu teza: „Aplicații ale teoriei funcțiilor generalizate la rezolvarea unor probleme din teoria elasticității” (1964). Activitate didactică universitară la Facultatea de Matematică a Universității București și la Universitatea Tehnică Petroșani, parcurgând toate gradele didactice universitare. Din anul 1969, este profesor la disciplina „Analiza matematică și matematici speciale”. Din anul 1972, este conducător de doctorat în specialitatea Mecanică Teoretică, la Universitatea din Craiova, iar din 1990 la Universitatea din Petroșani. În prezent este șeful Catedrei de Matematică - Informatică a Universității Petroșani. A publicat peste 160 de lucrări în țară și străinătate, 8 monografii din care 3 în străinătate, Anglia, URSS, Olanda. Domeniile principale de cercetare: elasticitatea, vâscoelasticitatea, calculul variațional, teoria distribuțiilor. Este unul din primii matematicieni din România care s-a ocupat de aplicațiile teoriei distribuțiilor la rezolvarea unor probleme de mecanică. A determinat pentru prima dată pe plan mondial soluțiile fundamentale pentru sistemele de ecuații elastostatice, pentru semiplanul elastic și semiparțial elastic și a introdus noi concepte, ca de exemplu momente concentrate dirijate, momente de tip

dipol, momente raționale, produsul de convoluție parțial. În anul 1971, a primit premiul „Gh. Lazăr” al Academiei Române. Este membru al societăților: American Mathematical Society, (1993) și Society for Industrial and Applied Mathematics, (1993); doctor „Honoris Causa” al Universității din Petroșani (2000). A colaborat și a fost recenzent permanent al revistei: „Mathematical Reviews”.

Lucrări publicate:

- Applications of the theory of distributions in mechanics, 1974.
- Introducere în teoria distribuțiilor cu aplicații în tehnică. - București: Editura Tehnică, 1975.
- Produsul de convoluție și aplicații. București: Editura Academiei, 1978.
- Vvedenie v teoriju obobszenih funkcij s prilozhenijami v tehnike. - Moscova: Edi-tura Mir, 1978.
- The Convolution Product and Some Applications, 1982.
- Complemente de matematici cu aplicații în tehnică. - București: Editura Tehnică, 1981.
- Elasticitate și vâscoelasticitate. - București: Editura Tehnică, 1986.
- Teste. Algebră. - Petroșani, 1997 (în colaborare)
- Calcul diferențial.- Deva: Destin, 2000.
- Distribuții: Vâscoelasticitatea. Vibrații.- Petroșani, Universitatea Petroșani, 2000.

Referințe:

- Dicționarul specialiștilor un „Who's Who” în știința și tehnica românească. - Vol.1. București: Editura Tehnică, 1996, p.193.
- Istoria matematicilor aplicate din România - București, 1970, p. 459-463.
- Mitran, Ilie. Personalități ale științei și învățământului „Laudatio” - prof. univ. dr. W. Kecs. - În: Buletin Informativ a Universității Petroșani, nr. 7-8, iul. - aug. 2000, p. 5-7.

KELEMEN, MIHAELA LIGIA

(n.1968) - economist, doctor în management, poetă

S-a născut la 26 iunie 1968, în Petroșani, județul Hunedoara. Studii gimnaziale în orașul Corabia, județul Olt și Petroșani (1978-1982). Urmează liceul la Petroșani (1982-1986). Absolventă a Academiei de Studii Economice București, Facultatea Economia Industriei, Construcțiilor și Transporturilor (1990). În

anul 1990, efectuează un stagiul de documentare în Franța, după care este preparator universitar în managementul construcțiilor la ASE București. Din anul 1991, urmează un curs de specializare la Universitatea din Oxford din Anglia. Din septembrie 1992, a obținut o bursă de trei ani la Universitatea din Oxford, Colegiul Tempelton. În octombrie 1995, și-a luat doctoratul în management cu teza: „Rolul echipei de conducere în managementul calității totale: studiu socio-logic al sectorului de servicii al Marii Britanii”. În timpul studiilor în Anglia a participat la numeroase conferințe și colocvii de specialitate: „Management comparat” (Roma, 1995); „Cooperarea în domeniul public și privat” (Faro, 1995). În 1995, predă în calitate de lector cursul de „Comportament organizațional” la Școala de Business din Sheffkeld. A participat la conferința: „Noi perspective în teoria managementului” din Mexic (1995) și la Seminarul pe probleme ale competențelor managerilor est-europeni, de la Varșovia (1996). În decembrie 1996, și-a susținut teza de doctorat: „Fundamentarea econo-mică a deciziilor privind înlocuirea echipamentelor în funcție de fiabilitatea lor”, la ASE București. Pe lângă activitatea științifică, este atrasă spiritual spre poezie. În 1994, îi apare, la Societatea Culturală „Lumină și cultură”, din Petroșani, volumul de poeme intitulat „Casa fără uși”.

Referințe:

- Dicționarul scriitorilor din Vale. Petroșani: Editura Matinal, Cameleonul, 1999, p. 159-161.

KEMÉNY, JOZSEF I.

(n.1795-1855) - istoric, academician

Născut la 11 septembrie 1795, în satul Grind, comuna Lăpugiu, județul Hunedoara. Funcționar gubernial. Din 1835, face parte din opoziția liberală din Dieta Transilvaniei. Membru de onoare al Academiei Maghiare de Științe (1831) și membru titular al Academiei Imperiale de Științe din Viena. A publicat studii cu subiecte de istorie politică, socială, culturală, a dreptului feudal din Transilvania și Ungaria din secolele XV-XVII. A avut preocupări legate de mișcarea de reformă pe plan european. A adus contribuții însemnate la istoria românilor din Transilvania. S-a stins din viață la 12 septembrie 1855.

Lucrări publicate:

- Notitia Historico - Diplomatica Archivi et Liberalium Capituli Albensis Transsilvaniae. - Vol.1-2, Cibinii, 1836. - Vol.1: 375 p. - Vol.2: 375 p.

- *Erdélyország Történetei Tára* (Magazinul istoric al Țării Transilvaniei). - Vol.1-2, Cluj, 1837-1845. - (În colaborare).
- *Deutsche Fundgruben der Geschichte Siebenburgens.* - Vol.1-2, Cluj, 1839-1840. - Vol.1: 382 p. - Vol.2: 309 p.
- **Referințe:**
- *Enciclopedia istoriografiei românești.* București: Editura Științifică și Enciclo-pedică, 1978, p. 189, 190.
- Verss, Endre. Grof Kemény Jozsef (1795-1855), Cluj, 1935. - 118 p.

KLEIN, MICHAEL

(1959 - 1993) - fotbalist

Născut la 10 octombrie 1959, la Amnaș, județul Sibiu. Absolvent al Grupului Școlar Industrial Hunedoara. Junior crescut la Clubul „Corvinul” Hunedoara. A jucat fot-bal la F.C. „Corvinul” Hunedoara, Clubul „Dinamo” București, apoi la Bayer Urdingen (Germania). A fost un jucător de fotbal complet, care întruchipa tehnica cu o forță ieșită din comun, cu putere de luptă, apărând cu demnitate culorile clubului. A jucat 323 partide în campionatul de fotbal al României și 90 de jocuri în echipa națională a României. A murit în Germania în 1993. I s-a conferit titlul de „Cetățean de Onoare” post-mortem al municipiului Hunedoara (1993). În 1994, i-a fost ridicat un bust în fața Stadionului „Corvinul”, creație a sculptorului Nicolae Adam.

Referințe:

- *Municipiul Hunedoara.* Documentar. Hunedoara, 1998. (Multigr.).
- *Marinuț, Ciprian - Michael Klein, simbol al fotbalului hunedorean și românesc.* - În: Cuvântul liber. 11, nr. 2438, 20 iul. 1999, p. 3
- *Duca, Mihail Adrian. 50 de ani de sport hunedorean 1949-1999.* - Deva, 2000, p. 44.

KORONKA, G. FERENC

(n.1944) - profesor universitar, doctor în științe tehnice

Născut în comuna Avrămești, județul Harghita, la 2 octombrie 1944. Absolvent al Institutului de Mine din Petroșani, Facultatea de Electromecanică Minieră (1970). Doctor în științe tehnice cu teza: „Contribuții la mecanizarea minelor cu combine de abataj” (1983).

Activitate didactică universitară, parcurgând toate treptele didactice până la cea de profesor, la Universitatea Petroșani. Domenii de cercetare: mecanizarea minelor, întreținerea și repararea utilajului minier. Este autor a 10 invenții brevetate în țară și 2 invenții brevetate în străinătate (Belgia, Japonia).

Lucrări publicate:

- Exploatarea, întreținerea și repararea combinelor miniere de abataj. -București: Editura Tehnică, 1990.
- Mașini miniere. Exemple de calcul. București: Editura Tehnică, 1990.
- Recuperarea și refolosirea materialelor. - Petroșani: Universitas, 2000, 144 p.

Referințe:

- Dicționarul specialiștilor un „Who's Who” în știința și tehnica românească. - Vol.1. București: Editura Tehnică, 1996, p.194.

KOVÁCS, ERNEST

(n.1940) - *sculptor*

Născut la 15 martie 1940, în Târgu-Mureș. A urmat cursurile Liceului de Arte Plastice din Târgu-Mureș. Absolvent al Institutului de Arte Plastice „Nicolae Grigorescu” din București (1966). Profesor la Liceul de Arte Plastice din Deva. Călătorii de studii: Cehoslovacia, Ungaria. Din 1967, participă cu lucrări la expoziții colective și personale, în țară și străinătate. În afară de sculptură, mai lucrează și decorațiuni interioare în lemn și metal. Este autorul unui portret monumental „George Barițiu”, aflat la Școala Normală „Sabin Drăgoi” din Deva.

Referințe:

- Barbosa, Ovidiu. Dicționarul artiștilor români contemporani, p. 275.
- Ciobanu, Radu. Ernest Kovaci. Sculptură Mică, Expoziție - În: Arhipelag, nr. 1-2. 2001, p. 84
- Expoziția prietenia - Exhibition of Friendship. Expoziție de pictură, grafică, sculptură a artiștilor plastici hunedoreni din România. - Finlanda: Hyvinkää, 1981, p. 44-45.

KOVACS, G. IOSIF

(n. 1945) - *profesor universitar, doctor inginer*

Născut la 21 ianuarie 1945, în comuna Văcărești, județul Harghita. Absolvent al Institutului de Mine Petroșani, Facultatea Electromecanică Minieră (1968). În anul 1980 își ia doctoratul cu teza: „Studiul regimului de lucru al combinelor de abataj”. Activitate didactică universitară, par-curgând toate gradele didactice, în prezent fiind profesor la Universitatea Petroșani, Catedra de Mașini Miniere. Domenii de activitate: mașini și utilaje miniere, cerce-tare și proiectare. A colaborat și contribuit la tot ce s-a cercetat, proiectat și realizat în țară, în domeniul combinelor miniere de concepție românească. A publicat 51 de articole în reviste de specialitate din țară și străinătate. Este autor și coautor a șase cursuri și manuale universitare. A fost prezent cu comunicări la numeroase sesiuni științifice și simpozioane din țară și străinătate. Are opt invenții brevetate în țară, dintre care cinci sunt aplicate în producție.

Lucrări publicate :

- *Mașini miniere*. - Petroșani: Institutul de Mine 1987.
- *Mașini complexe miniere*. - 2 Vol. Petroșani: Institutul de Mine, 1988.
- *Manualul inginerului de mine*. - Vol.4-5 București: Editura Tehnică. - Vol.4: 1988; Vol.5: 1989. - (În colaborare).
- *Regimul de lucru al combinelor miniere* - Petroșani: Universitas, 2000 (în colaborare N. Iliș, M.S. Nan).

Referințe:

- Dicționarul specialiștilor un „Who's Who” în știința și tehnica românească. - Vol.1. București: Editura Tehnică, 1996, p.194.

KRAUSZ, A. SEPTIMIU

(n.1938) - *profesor universitar, doctor în filosofie*

Născut în 11 noiembrie 1938, în Baia Mare. Căsătorit cu Krausz Sanda Mihaela. Absolvent al Academiei de Științe Econo-mice București, specialitatea Economie Generală (1959). Doctor în filosofie cu teza: „Intellectualitatea tehnică” (1974). Activitate didactică universitară, în prezent fiind profesor universitar, șef de catedră la Universitatea din Petroșani. Conducător de doctorat în specialitatea sociologie. Domenii de cercetare: sociologia organizațională, sociologia muncii, sociologia științei. Este membru în grupul de lucru „Sociologia muncii” al Asociației Internaționale de Sociologie (în

diferite perioade). A fost membru în Comitetul Director al Asociației Române de Sociologie, prorector al Universității Petroșani, președinte al Comisiei de Învățământ Știință al Camerei Deputaților din primul Parlament al României, al perioadei post-decembriste. Este autor a peste 80 de studii și articole publicate în reviste de specialitate, a peste o sută de comunicări științifice prezentate în țară și străinătate, dintre care șapte la congrese mondiale de sociologie și minerit. A participat și condus la 125 de cercetări concrete pe teren.

Lucrări publicate:

- *Sociologie și minerit*, 1978 (Coordonator).
- *Sociologia tranziției*, 1995. (Coordonator).
- *Sociologia: întrebări test la disciplină*, pentru admiterea 1996. - Petroșani, 1996 (în colaborare)
- *Metodologia cercetării sociologice* - Petroșani: Universitas, 2001.
- *Sociologia generală*. - Petroșani: Universitas, 2001.

Referințe:

- *Dicționarul specialiștilor un „Who's Who” în știința și tehnica românească*. - Vol.1. București: Editura Tehnică, 1996, p.194-195.

KRAUSZ, G. SANDA MIHAELA

(n.1944) - profesor universitar, doctor inginer

S-a născut la 3 iulie 1944, în Corabia, județul Olt. Absolventă a Institutului de Mine Petroșani, specialitatea Prepararea Substanțelor Minerale Utile (1966). Și-a luat doctoratul în inginerie cu teza: „Cercetări privitoare la flotația cu aer degajat din turbureală” (1981). Activitate didactică universitară, parcurgând toate gradele didactice. În prezent profesor, conducător de doctorat în specialitatea Prepararea substanțelor minerale utile la Universitatea Petroșani. Domenii de cercetare: flotația substanțelor minerale utile, procedee speciale de concentrare; deține un brevet de invenție. Este autoarea a 75 de lucrări realizate pe bază de contract cu diferite unități din țară, a 80 de lucrări publicate în reviste de specialitate din țară și străinătate, a numeroase comunicări și referate prezentate la congrese și conferințe interne și internaționale.

Lucrări publicate:

- *Prepararea gravitațională, magnetică și electrică*. Curs universitar. - Petroșani: Institutul de Mine, 1970.

- *Flotație și procedee hidrometalurgice*. Curs. - Petroșani, 1978.
- *Prepararea substanțelor minerale utile*. București: Editura Didactică și Pedagogică, 1982.
- *Flotația substanțelor minerale utile*. Culegere de probleme, 1988.
- *Îndrumător de laborator*, 1992.
- *Teoria și tehnologia flotației*. - Bucu-rești; Matrix Rom., 2001. (în colaborare Ilie Paraschiv).
- *Tehnologii de preparare și extracție metalurgică a concentratelor*: îndrumător de lucrări practice și scheme tehnologice. - Petroșani: Universitatea Petroșani, 2001, 111p.
- *Tehnologii de valorificare a resurselor minerale*. - Petroșani: Universitatea din Petroșani, 2001, 111p.

Referințe:

- *Dicționarul specialiștilor un „Who's Who” în știința și tehnica românească*. - Vol.1. București: Editura Tehnică, 1996, p.194-195.

KUUN, KOCSARD

(1803-1895) - conte, comite suprem al Comitatului Hunedoara

Născut la 25 iunie 1803, la Geoagiu, județul Hunedoara. În 1848, după catastrofa de la Șiria, este arestat și închis în cetatea Comorn, sechestrându-i-se toate bunurile. După redobândirea averii, este deputat dietal (1866), comite suprem al Comitatului Hunedoara (1867), pentru un scurt timp. A fost președinte al Societății Culturale Ardelene „Emke”. A restaurat Gimnaziul Reformat din Orăștie pe cheltuiala sa, donând 120.000 florini pentru fundație, iar restul averii sale, a donat-o Societății Culturale Ardelene „Emke”.

S-a stins din viață la 11 ianuarie 1895, la Geoagiu.

Referințe:

- Diaconovici, C. *Enciclopedia română*. Vol.3. - Sibiu: Editura Krafft, 1904, p. 37.

LAC, MIRCEA

(n.1945) - *învățător, sculptor în lemn*

Născut la 19 iulie 1945, în comuna Almașu Mare, în județul Alba. Absolvent al Școlii Pedagogice Deva (1965). După terminarea studiilor, este învățător în comuna natală (1965-1968); în comuna Rășinari - Sibiu (1968-1975). Din 1970 până în 1975, este profesor la Școala Populară de Artă Sibiu - la clasa de sculptură în lemn. În 1975, s-a stabilit la Deva. Lucrează la Școala Populară de Artă Petroșani, la Secția Externă de Artă Populară Tradițională (amplasată în localul Liceului Pedagogic din Deva). Urmează cursurile speciale de pe lângă Universitatea din Iași, inițiate de Consiliul Culturii, cu profesorii din școlile populare de artă (1977-1980). Din 1982, datorită desființării clasei de artă populară tradițională de către factorii de decizie politico-culturali județeni, își desfășoară activitatea la Casa Județeană a Pionierilor (actualmente Palatul Copiilor), în cadrul căreia are posibilitatea să mențină Cercul de Artă Populară de la Liceul Pedagogic. Din anul 1982, este profesor gradul I. În februarie 1995, este primit în Academia Artelor Tradiționale. Anual, a participat la concursurile naționale, obținând cu elevii numeroase premii: Marele Premiu la Concursul Național „Icoana din sufletul copilului” ediția 1995; 12 premii speciale pentru tehnici de lucru; Premiul Special pentru Profesor Îndrumător; Marele Premiu la ediția jubiliară de la Palatul Parlamentului (1977); premii speciale pe tehnici de lucru; Premiul Special pentru păstrarea tradițiilor.

Expoziții și demonstrații:

„Cultură tradițională în spațiul românesc”. Expoziție și demonstrație la Palatul Parlamentului, 1995; „Instrucție, educație și cultură prin arta tradițională românească”, la Arad, Brașov, Cluj-Napoca (1993, 1994, 1995, 1996); „Generația de mâine” la Muzeul Satului București (1994-1999); „Tabere de creație” la Muzeul Satului București (1992-1997), Biblioteca Universitară Cluj-Napoca (1996-1998); Muzeul

Etnografic al Transilvaniei (1997-1998); „Europa, un patrimoniu comun” - București (1999); „Tabere de creație” cu diaspora română, în Bulgaria, Austria, Italia, Polonia, Moldova, Ucraina (1999).

Expoziții în străinătate:

Muzeul Duppel din Berlin (1985); Primăria din Oroux en Morvan, Franța (1993); Primăria din Arras (1994, 1996); Primăria din Strassbourg, cu genericul „Europa Centrală și Orientală”, sub auspiciile Consiliului Europei; Berna - Elveția (decembrie 1996); Lausanne - Elveția (1997); Compiegne - Franța (1997, 1998); Washington, în cadrul celei de a 33-a Ediții a Festivalului „Smithsonian” de Tradiții Populare (22 iun. - 6 iul. 1999); Muzeul din Virton - Belgia (1999). În anul 1997, a pus bazele Fundației Culturale „Obârșii” și inițiază programe de revigorare a meșteșugurilor în satul hunedorean, de relansare a artei populare autentice și de integrare a lor în sistemul valorilor europene.

Referințe:

- *Art et tradition populaire, salle de l'Harmonie: „La Transylvanie, de bois et de metal”*. - În: La voix du jeudi, 19 dec., 1996.
- Du 24 au 27 mars. L'art traditionnel roumain s'expose. - În: Compiegne, nr. 166, mar., 1998.
- Parker, Diana. *Mulțumiri adresate d-lui Mircea Lac pentru contribuția adusă la a 33-a ediție a Festivalului de Tradiții Populare din Washington D.C.* Centrul pentru Tradiții Populare al Institutului Smithson, 16 iul., 1999.
- Corciovescu, Cristina; Troussell, Daniel. *Exposition sur l'art traditionnel roumain: remarquable!* - În: Compiegne, septembrie, 1997.

LAZĂR, DORINA(n.1940) - *actriță*

S-a născut la 7 noiembrie 1940, la Hunedoara. A urmat liceul în orașul natal. Absolventă a Institutului de Artă Teatrală și Cinematografică București, clasa profesorului Ion Finteșteanu (1961). După terminarea facultății, este actriță la Teatrul „Barbu Șt. Delavrancea” București (1961 - 1969), iar din 1969 la Teatrul Giulești. În 1990, a înființat Compania Artistică București. Actualmente este director adjunct la Teatrul Odeon din București. Prestigioasă activitate teatrală. Joacă dramă, comedie, face filme, colaborează la radio și televiziune. În 1984, primește premiul pentru cea mai bună actriță de teatru, pentru rolul Maria, din piesa „Nu ne naștem toți cu aceeași vârstă” de Tudor Popescu, și Premiul ACIN, pentru cea mai bună actriță de film, în rolul din filmul „Angela merge mai departe” (1982).

Filmografie:

„Păcală” (regizor Geo Saizescu); „Mastodontul” (regizor Virgil Calotescu); „Ultima noapte a singurătății” (regizor Virgil Calotescu, 1976); „Drumuri în cumpănă” (regizor Virgil Calotescu, 1978); „Lumini și umbre” (regizori: Andrei Blaier, Mihai Constantinescu, Mircea Mureșan, 1979-1982) - serial TV; „Stop cadru la masă” (regizor Ada Pistiner); „Ana și hoțul” (regizor (regizor Virgil Calotescu, 1981); „Semnul șarpelui” (regizor Mircea Veroiu); „Angela merge mai departe” (regizor Lucian Bratu, 1981); „Năpasta” (regizor Alexa Visarion, 1982); „Dragostea și revoluția” (regizor Gh. Vitanidis, 1983); „O lebdă iarna” (regizor Mircea Mureșan, 1983); „Acordați circumstanțe atenuante ?” (regizor Lucian Bratu, 1984); „Liceenii” (regizor Nicolae Corjos, 1986); „Niște băieți grozavi” (regizor Cornel Diaconu); „Să-ți vorbesc despre mine” (regizor Mihai Constantinescu, 1987); „Un studio în căutarea unei vede-te” (regizor Nicolae Corjos); „Vacanța cea mare” (regizor Andrei Blaier, 1988); „Momentul adevărului” (regizor Andrei Blaier, 1989); „Balanța” (regizor Lucian Pintilie, 1991); „Divorț din dragoste” (regizor Andrei Blaier, 1991); „Crucea de piatră” (regizor Andrei Blaier); „Neînvinsă-i dragostea” (regizor Mihnea Columbeanu); „O vară de neuitat” (regizor Lucian Pintilie, 1993).

Referințe:

- Rîpeanu, Bujor T. *Dicționar de cinema*. - București: Editura Univers Enciclopedic, 1997, p. 252.

- Corciovescu, Cristina; Rîpeanu, Bujor T. *1234 cineaști români*. Ghid biofilmografic. București: Editura Științifică, 1996, p. 194, 195.

LAZĂR, IOACHIM(n.1942) - *cercetător științific II, doctor în istorie*

Născut la 15 mai 1942, în orașul Lupeni, județul Hunedoara. A urmat cursurile Liceului din Gurabarza. Absolvent al Universității Babeș-Bolyai din Cluj-Napoca, Facultatea de Istorie (1970).

A funcționat ca profesor la Școala Generală Baru Mare, județul Hunedoara (1967-1971). Director al Muzeului Castelul Corvineștilor Hunedoara (1971-1978); director al Muzeului Județean Hunedoara - Deva (1978-1987); muzeograf; șef al Secției de Istorie, la Muzeul Civilizației Dacice și Romane Deva (din 1987).

Și-a luat doctoratul cu teza: „Învățământul românesc din sud-vestul Transilvaniei între (1848-1883)”. În perioada cât a fost la conducerea Muzeului Județean Hunedoara, au fost inaugurate: Casa Memorială „Crișan” (1979), Muzeul Memorial „Aurel Vlaicu” (1982), Punctul Muzeistic Tebea (1984); a fost reorganizată expoziția de bază a Muzeului Județean Deva (1981) și a Muzeului de Arheologie Sarmizegetusa (1983). Contribuții importante în cercetarea și cunoașterea învățământului și culturii hunedorene, în dezvoltarea tehnicii mineritului și prelucrării metalelor în zona Hunedoarei și Țara Zarandului; rolul zărăndenilor în răscoala lui Horea, Cloșca și Crișan (1784); revoluția din 1848 din Transilvania; date și documente noi asupra familiei Densușienilor. A participat la peste 200 de simpozioane și sesiuni științifice: la Alba-Iulia, Sibiu, Craiova, Caransebeș, Brașov, Cluj-Napoca, Arad, Baia-Mare, Pitești, Timișoara, Lugoj, Bacău, Zalău, Bran, Târgu Mureș, Brăila etc. A publicat peste 100 de studii și articole în reviste de specialitate. A realizat 13 expoziții muzeale. În anul 2002, i s-a acordat Diploma de excelență în cultură.

Colaborări:

„Sargetia”, „Metalurgia”, „Studii și comunicări de istorie” (Sibiu), „Revista Muzeelor și Monumentelor”, „Anuarul Muzeului Tehnic Prof. D. Leonida” (București), „Vechi tipărituri și manuscrise. Bibliofilia azi” (Brașov), „Restituiri”, „Ziridava”, „Historia Magistra Vitae”, „Corviniana”, „Cultura creștină. Serie nouă” (Blaj), „Angustia” (Sf. Gheorghe), „Saeculum Traiani”, „Acta Musei Napocensis”, „Buletin informativ. Istoria

azi”, „Miorița”, „Cuvântul liber”, „Apulum”, „Acta Musei Porolissensis”, „Marisia”, Cumidava”.

Lucrări publicate:

- *Castelul Corvineștilor Hunedoara*. București, 1976, 56 p. + 57 planșe.
- *Castelul Corvineștilor Hunedoara*. Hunedoara, 1995, 40 p. + 25 planșe.
- *Castelul Corvineștilor Hunedoara*. Hunedoara, 1997, 40 p. + 25 planșe.
- *Hațeg, istorie, cultură și civilizație*.- Hațeg, 1997, 63 p. + 33 planșe.
- *Orăștie - 775*. - Deva: Editura Omnia; S.C. Grapho Tipex S.R.L., 1999. - (în colaborare).
- *Învățământul românesc din sud-vestul Transilvaniei (1848-1883)*.- Cluj-Napoca, Editura „Argonaut”, 2002.- 364 p.
- *Beniamin Densușianu (1829-1915)*. - Deva, Muzeul Civilizației Dacice și Romane Deva, 2002.- 264 p.
- *Monografia Comunei Baru Mare*. - Deva: Editura EMIA, 2003, 468 p. (în colab.)

Publicații redactate:

- *Sargetia*, vol. 14-30, 1978-2002. - (Redactor responsabil).
- *Restituiri*, vol. 1-5, 1993-1997. - (Redactor responsabil și inițiatorul revistei).
- *Din istoria metalurgiei hunedorene. 110 ani de la punerea în funcțiune a primului furnal de la Hunedoara. 1884-1994*. Hunedoara, 1994. (Redactor de volum).
- *Șuiaga, Victor I. Hunedoreni la Marea Unire. 1 Decembrie 1918*. - Deva, 1993. (Redactor de volum).
- *Șuiaga, Victor I. Consiliul Național Român din Deva*. - Deva, 1994. - (Redactor de volum).
- *Marghitan, Liviu. Spre zări transilvane*. Deva, 1993.- (Redactor de volum).
- *Corviniana - vol. 1-3*, Hunedoara. - 1995-1997.
- *Țara Hațegului. 750 de ani*. - Hațeg, 1998. (Redactor responsabil).

Pliante și diapozitive:

- *Castelul de la Hunedoara*. - Partea I-II, 1974; 1975. - (Diapozitiv).
- *Castelul de la Hunedoara*. - București, 1975. - (Pliant).
- *Castelul de la Hunedoara*. - Hunedoara, 1994. (Pliant).

- *Mănăstirea Crișan*. - Deva, 2000 pliant (în colab.)

Medalii comemorative:

2050 de ani de la constituirea statului dac centralizat (1980); 100 de ani de la înființarea Muzeului din Deva (1982); 100 de la nașterea aviatorului Aurel Vlaicu (1982); 200 de ani de la Răscoala lui Horea (1984); 50 de ani de la înființarea Parcului Național Retezat (1985); 150 de ani de la nașterea lui Nicolae Densușianu (1996).

Studii și articole:

- *Castelul și domeniul Hunedorei în prima jumătate a sec. al XVI-lea*. - În: *Sargetia*, vol. 11-12, 1975-1976, p. 357-361.
- *Contribuții hunedorene la dezvoltarea tehnicii mineritului și a prelucrării metalelor în secolul al XVIII-lea*. - În: *Studii și comunicări de istorie a civilizației populare din România 2*.- Sibiu, 1981, p. 67-72.
- *Centenarul Muzeului Județean Hunedoara - Deva*. - În: *Revista Muzeelor și Monumentelor*, nr. 8, 1982, p.13-18.
- *Zarandul. Principalul focar al răscoalei țăranilor români conduși de Horea, Cloșca și Crișan*. - În: *Sargetia*, vol. 18-19, 1984-1985, p. 7-16.
- *Contribuții la istoria învățământului elementar din județul Hunedoara (1780-1848)*. - În: *Sargetia*, vol. 21-24, 1988-1991, p. 207, 232.
- *Despărțământul Deva al Astrei și înființarea Reuniunii pentru Ajutorarea Meseriașilor*. - În: *Sargetia*, vol. 21-24, 1988-1991, p. 807-816.
- *Învățământul pedagogic hunedorean între anii 1849-1883*. - În: *Sargetia*, vol. 25, 1992-1994, p. 623-660.
- *Știri inedite despre familia Densușienilor*. În: *Historia Magistra Vitae*, nr.2, 1994, p.7-11.
- *Despărțămintele hunedorene ale Astrei și înființarea de biblioteci populare. (1873-1918)*. - În: *Corviniana*. - 3, nr. 3, 1997, p. 141-146.
- *Beniamin Densușianu (1829-1915) un vrednic și devotat slujitor al Bisericii Românești greco-catolice* - În: *Cultura Creștină* - nr. 1, 1995, p. 23-28; nr. 1, 1996, p. 96-101; nr. 1, 1997, p. 120-126.
- *Învățământul pedagogic, gimnazial și liceal din sud-vestul Transilvaniei în perioada 1843-1883*. - În: *Sargetia*, vol. 27, partea a II-a, 1997-1998, p. 37-104.
- *Țara Hațegului în izvoare cartografice, sec. XIV - XVIII* - În: *Cumidava*, vol. 22-24. - Brașov, 1998-2000, p. 267 - 268.

- *Din viața și activitatea protopopului greco-catolic al Orăștiei, Ioan I. Jenea (1914-1934).* - În: Sargetia, 28-29/2, 1999-2000, p. 323-345
- *Un exemplar inedit al Proclamației lui Simion Bărnuțiu din 24-25 martie 1848* - În: Marisia, vol. 26, 2000, p. 219-238.
- *Un document inedit: Testamentul lui Aron Budai din 1847* - În: Apulum, 36, nr. 2, 2000, p. 93-108.
- *Învățământul românesc în orașul Hațeg în perioada 1848-1918.* - În: Sargetia, 30, 2001-2002, p. 451-477.
- *Conferința privind rolul școlii românești susținută de Ioan Pop Reteganul la Ulpia Traiana (1880).* - În: Sargetia, 30, 2001-2002, p. 563-573
- *O dispută româno-maghiară din anul 1861, privind personalitatea și epoca lui Mihai Viteazul.* - În: Acta Musei Porolissensis, Zalău, 24, 2002, p. 119-128.

Referințe:

- Andruș, Rodica. *Din „Cartea de Aur”. La 115 ani de la înființarea Muzeului Județean.* - În: Sargetia, vol. 26, partea I, 1995-1996, p. 24.
- Apolzan, Lucia. *Drumuri, încercări, împliniri.* - București, 1998, p. 268.
- *Cronica activității științifice a Muzeului Județean Hunedoara - Deva pe anii 1990-1992.* - În: Sargetia, vol. 21-24, 1988-1991, p. 911-929.
- *Cronica activității științifice a Muzeului Civilizației Dacice și Romane Deva pe anii 1993-1994.* - În: Sargetia, vol. 25, 1992-1994, p. 965-980. - (Acta Musei Devensis).
- *Cronica activității științifice a Muzeului Civilizației Dacice și Romane Deva pe anii 1995-1996.* - În: Sargetia, vol. 26. Partea a 2-a. - Deva 1995-1996, p. 775-792.
- *Cronica activității științifice a Muzeului Civilizației Dacice și Romane Deva, pe anii 1997 - 1998* - În: Sargetia vol. 27. Partea a 2-a, Deva. 1997-1998, p.719-742
- *Dr. Ioachim Lazăr la 60 de ani.* Biobibliografie. - Deva, Biblioteca Județeană „Ovid Densusianu, 2002.
- *Cronica activității științifice a Muzeului Civilizației Dacice și Romane Deva, pe anii 1999-2000* - În: Sargetia vol 28-29/2, Deva. 2000, p.581-592
- *Cronica activității științifice a Muzeului Civilizației Dacice și Romane Deva, pe anii 2001-2002* - În: Sargetia vol 30, Deva. 2001-2002, p.933-945

- Morar Marcel, *Dr. Ioachim Lazăr la a 60 aniversare.* - În: Sargetia, 30, 2001-2002, Deva, p. 11-22

LAZĂR, LIVIU

(n.1958) - profesor, doctor în istorie

Născut la 23 noiembrie 1958, în comuna Vețel, județul Hunedoara. Urmează școala primară și gimnaziul în comuna natală, apoi Liceul Pedagogic Deva (1973-1978). Studii superioare la Facultatea de Istorie și Filosofie a Universității „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca (1979-1983). După terminarea facultății, a fost repartizat la Școala Generală Petrești, județul Alba (1983-1987). Între 1987-1988, este profesor la Călan, apoi la Hunedoara (1988), Vețel (1989-1990). Din august 1990, a ocupat, prin concurs, postul de profesor la Școala Normală „Sabin Drăgoi” Deva. În același an, a obținut, prin concurs, funcția de inspector de specialitate în cadrul Inspectoratului Județean Hunedoara. În 1991, a obținut o bursă de studii la Universitatea Pau (Franța). Profesor la clasele bilingve ale Liceului Teoretic „Traian” din Deva (1992). Face parte din Comisia Națională de Istorie, care acreditează noile programe pentru învățământul preuniversitar (din 1993) și din Grupul de Lucru pentru Elaborarea Programelor de Istorie pentru Învățământul Liceal. Doctor în istorie la Universitatea Babeș - Bolyai din Cluj-Napoca, cu teza: „Mișcarea antirevizionistă din Transilvania în perioada interbelică „ (1997). În 1998, a obținut gradul didactic I. Din același an, predă cursul de Istoria României și cursul opțional de Istoria Religiiilor la Colegiul de Institutori Deva, din cadrul Universității de Vest - Timișoara. A publicat studii și articole de istorie în reviste de specialitate. A participat la 19 simpozioane și sesiuni de comunicări științifice în țară, și la cinci simpozioane și conferințe internaționale: Simpozionul Internațional de la Varșovia - pe tema noilor programe anuale de istorie ale țărilor aflate în tranziție (1996); Seminarul privind predarea istoriei moderne și contemporane (Cluj-Napoca, 1996), unde a prezentat „Proiectul de programă pentru istoria modernă și contemporană universală pentru clasa a X-a”; Seminarul de la Arad (1996) - cu studiul: „Reliefarea elementelor caracteristice ale curriculumului de istorie pentru clasa a V-a. În cadrul schimbului școlar româno-francez (1997), a susținut comunicarea: „Histoire et culture française dans l’enseignement roumain”. Manualele

prezentate, împreună cu Liviu Burlec și Bogdan Teodorescu, la licitația organizată de Ministerul Educației Naționale, pentru clasele a IV-a și a V-a, au fost declarate câștigătoare. Din 1999, susține Seminarul de istorie din cadrul Academiei de Studii Economice București, - Filiala Deva.

Lucrări publicate:

- *Manual de istoria românilor pentru clasa a IV-a.* - București: Editura All Educațional, 1997 (în colaborare cu Liviu Burlec și Bogdan Teodorescu).
- *Manual de istorie pentru clasa a VI-a.* București: Editura All Educațional, 1998. (în colaborare cu Liviu Burlec și Bogdan Teodorescu).
- *Istoria românilor.* Manual pentru clasa a IV-a. Caietul elevului. - București: Editura All Educațional, 1998.
- *Istoria românilor.* Manual pentru clasa a IV-a. Ghidul învățătorului. - București: Editura All Educațional, 1998.
- *Istorie.* Clasa a VI-a. Caietul elevului. București: Editura All Educațional, 1998.
- *Istorie.* Clasa a VI-a. Ghidul profesorului. București: Editura All Educațional, 1998.
- *Teste pentru examenul de capacitate.*
- *Teste pentru examenul de capacitate.* București: Editura All Educațional, 1999.
- *Teste grilă de istorie pentru admiterea în învățământul superior.* - Deva: Editura Emia, 1999.
- *Revizionismul interbelic - definire, ideologie și forme de manifestare. Revizionismul maghiar și evoluția lui în perioada interbelică.* - În: *Istoria României. Transilvania.* - Vol.2 (1867-1947). - Cluj-Napoca: Editura „George Barițiu”, 1999, p. 1255-1363.
- *Mișcarea antirevizionistă din Transilvania interbelică.* - În: *Istoria României. Transilvania.* - Vol.2 (1867-1947). Cluj-Napoca: Editura „George Barițiu”, 1999, p. 1367-1395.
- *Istoria românilor: teste pentru examenul de capacitate* București: Teora, 2000 (în colab. cu Viorel Lupu).
- *Istorie: Teste pentru examenul de capacitate* București: All Educațional, 2002.

Lucrări apărute în perioadice:

- *Considerații istoriografice referitoare la problema antirevizionismului.* - În: *Sargetia*, vol. 16-17, 1982-1983, p. 507-513.

- *Acțiuni de masă antirevizioniste, anti-războinice în județul Hunedoara.* - În: *Sargetia*, vol. 18-19, 1985-1986, p. 343-350.
- *Rolul bisericii în susținerea mișcării antirevizioniste în Transilvania în perioada interbelică.* - În: *Sargetia*, vol. 25, 1992-1994, p. 824-829.

Referințe:

- *Dr. prof. Liviu Lazăr.* Fișă biobibliografică. - Deva, 2000.

LAZĂR, MIRCEA DAN

(n. 1944) - muzeograf

Născut la 2 februarie 1944, în comuna Doman, județul Caraș-Severin. Urmează școala generală la Zorlențul Mare și Simeria. Absolvent al Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, Facultatea de Istorie și Filosofie, specialitatea Istoria veche a României, promoția 1968. După terminarea studiilor a ocupat următoarele funcții: profesor la Ghelari, județul Hunedoara (1968-1971); muzeograf la Muzeul Județean Hunedoara - Deva (1971-1984); coordonator al Oficiului Județean pentru Patrimoniu Cultural Național (1978-1986); muzeograf la Muzeul Brukenthal Sibiu, din 1990. Din 1996, este doctorand cu tema: „Producția sticlei în sudul Transilvaniei în secolele XVII-XIX din perspectiva arheologiei industriale”, sub îndrumarea profesorului universitar Radu Florescu. În perioada 1972-1990, a participat la cursuri intensive de perfecționare pe linie de muzee, organizată de către C.C.E.S și Centrul de Perfecționare a Cadrelor București. Începând din anul 1973, a efectuat cercetări arheologice, în colaborare sau individual, în 31 de șantiere arheologice: Sarmizegetusa Ulpia Traiana (1973), în colectivul condus de Hadrian Daicoviciu; Almaș Săliște (1973); Deva - Dealul Paiului (1974); Strei-Sângeorgiu - Biserica monument istoric (1975), în colectivul condus de Radu Popa; Sălașu de Sus „Curtea Domnească” (1978); Mălăiești (1979); Ghelari - punctul Calea Lată, așezare feudală; Hațeg - Punctul Grădiște, 1986; Geoagiu Băi - Termele Romane (1987-1988); Câmpul lui Neag, Vatra satului și necropolă (1987); Cinciș - Cerna - așezare romană și necropolă, cu I. Andrițoiu și I. Lazăr (1989); Crișcior - Biserica feudală (1989), colectiv condus de A. Rusu; Crăguș - așezare romană; Coțofeni (1988); Turnul Spart, Sibiu (1990); Porumbacu de Sus (1991-1993); Cârțișoara (1998); Arpașu de Sus (1999). A publicat peste 30 de studii și articole. A

participat cu comunicări la 25 simpozioane și sesiuni științifice în: București, Sibiu, Alba-Iulia, Reșița, Baia Mare, Caransebeș, Miercurea Ciuc, Ploiești, Deva, Hunedoara, Brad, Petroșani; la sesiuni de prezentare a rezultatelor cercetărilor arheologice la Brașov, Vaslui, Ploiești, Târgoviște, Alba-Iulia, Sibiu și altele.

Articole publicate:

- *Un relief reprezentându-l pe Hercule descoperit la Sălașu de Sus.* - În: Sargetia. Vol.10, 1973, p. 409-413.
- *Plastica culturii Vinca - Turdaș, în colecțiile Muzeului Județean Hunedoara - Deva.* - În: Sargetia, Vol.11-12, 1974-1975, p. 11-18.
- *Tezaurul feudal (sec.XV-XVI) de la Ribița.* În: Sargetia, vol.12, 1977, p. 293-305.
- *Emblema Legiunii a XIII-a Gemina pe un fragment de umbo.* - În: Sargetia, vol.13, 1977, p. 267-276. - (în colaborare).
- *Din activitatea științifică a Societății de Istorie și Arheologie din Deva în anii 1880-1912.* - În: Sargetia, vol.16-17, 1982-1983, p. 45-54.
- *Aspecte ale exploatării fierului la Ghelari în a II jumătate a secolului al XVIII-lea și până la sfârșitul secolului al XIX-lea.* - În: Sargetia, vol.16-17, 1982-1983, p. 325-331.
- *Aspecte ale exploatării fierului la Ghelari în Evul Mediu în lumina cercetărilor arheologice.* - În: Sargetia, vol.18-19, 1984-1985, p. 195-202.
- *Biserica românească de la Crișcior.* - În: Sargetia, vol.21-24, 1988-1991, p. 121-130. (în colaborare).
- *Un cronicar și o cronică mai puțin cunoscute ale revoluției de la 1848-1849. Manuscrisul preotului Nistor Socaciu din Biscaria - Simeria.* - În: Restituiri. - 2, nr. 2, Deva, 1994, p. 47-50.
- *Aspecte ale prelucrării fierului la Ghelari în Evul Mediu în lumina cercetărilor arheologice.* - În: Din istoria metalurgiei hunedorene. 110 ani de la punerea în funcțiune a primului furnal de la Hunedoara. 1884-1994. - Hunedoara, 1994, p. 194-201.
- *Aspecte ale exploatării fierului la Ghelari în a doua jumătate a secolului al XVIII-lea, și până la sfârșitul secolului al XIX-lea.* - În: Din istoria metalurgiei hunedorene. 110 ani de la punerea în funcțiune a primului furnal de la Hunedoara. 1884-1994. Hunedoara, 1994, p. 107-114.
- *Considerații privind Evul Mediu Timpuriu pe teritoriul Țării Hațegului.* - În: Symposia Thracologica, Miercurea-Ciuc, 1987, p. 86-87.
- *Cronica evenimentelor politice și spirituale din Comitatul Hunedoara în ziarele editate de George Barițiu.* - În: In memoriam George Barițiu. 1893-1993. Deva, 1993, p. 49-52.
- *Porumbacu de Sus. Județul Sibiu. Raport de cercetare arheologică.* - În: A XVIII-a Sesiune Națională de Rapoarte Arheologice. - Satu-Mare, 1994, p. 51-52.
- *Din lucrările generale ale „Astrei” ținută la Hațeg din anul 1884.* - În: Corviniana. 1, nr.2, 1996, p. 171-179.

Referințe:

- *Lazăr Mircea Dan. Fișă biobiblio-grafică.* Sibiu, 2000. - (Multigr).

LĂPUȘCĂ, AUREL

(1929-1988) - doctor inginer, ministru

Născut la 2 septembrie 1929, în comuna Pecica, județul Arad. Studii primare și gimnaziale în comuna natală, apoi Liceul „Moise Nicoară” din Arad. Urmează cursurile Institutului de Mine din Brad și Institutul de Mine din București (absolvit în 1953). Își începe cariera de inginer minier la Întreprinderea Minieră Rușchița, din Banat, apoi la Întreprinderea Minieră Barza, județul Hunedoara, unde urcă toate treptele ierarhice, de la șef de sector la director de întreprindere (1956-1969). În 1969, este numit în funcția de director general al Centralei Minereurilor Deva, îndrumând activitatea minelor și uzinelor de preparare din șase județe ale țării. În 1971, susține la Institutul de Mine Petroșani teza de doctorat cu tema: „Stabilirea metodei de lucru pentru reducerea diluției și a pierderilor de substanțe utile la exploatarea zăcămintelor cu filoane subțiri și foarte subțiri de tip Barza”. Între 1978-1984, este ministru adjunct în Ministerul Minelor, coordonând activitatea unităților miniere din sectorul de minereuri metalifere, sare și substanțe nemetalifere, apoi revine la Centrala Minereurilor Deva, în funcția de director tehnic (1984); director general (1988). Sub conducerea sa s-au dezvoltat capacitățile de producție de la Valea Morii - Brad, Coranda - Certej; a început activitatea de valorificare a minereurilor cuprifere de la Moldova Nouă - Banat, și de la Roșia-Poeni, din Munții Apuseni. În activitatea de cercetare s-a preocupat de introducerea metodelor de exploatare, de mare productivitate specifice zăcămintelor filoniene, mecanizarea transporturilor la nivel de orizont, scurtarea termenelor de la

cunoaștere la cercetare, proiectare și darea în exploatare a zăcămintului de cupru de la Valea Morii și altele. A fost membru supleant al Comitetului P.C.R. Brad și membru în Comitetul P.C.R. Hunedoara, deputat în Marea Adunare Națională. Inginer cu o pregătire temeinică, de o mare valoare, conducător care și-a ajutat și sprijinit colaboratorii și subalternii, servind timp de 35 de ani mineritul românesc. A fost distins cu numeroase medalii și Ordinul Muncii clasa a III-a (1964).

S-a stins din viață la 16 aprilie 1988, la Deva.

Referințe:

- *Album*. Inginer, doctor Aurel Lăpușcă. Deva, 1988.
- *Dr. ing. Aurel Lăpușcă*. Necrolog. - În: Mine. Petrol. Gaze. - Vol. 39, nr.6, iun. 1988, p. 316.

LĂSCUȘ, VOICU

(n. 1937) - profesor universitar, doctor în pedagogie

Născut la 13 septembrie 1937, în comuna Brănișca, județul Hunedoara. Absolvent al Liceului „Coriolan Brediceanu” din Lugoj. Licențiat în pedagogie și literatură română la Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj (1962). Profesor la Facultatea de Psihologie și Științele Educației a Universității „Babeș-Bolyai” și la Facultatea de Pedagogie Socială, a Universității „Avram Iancu” din Cluj-Napoca. A înființat la Cluj-Napoca prima Facultate de Pedagogie Socială din România (1992), fiind și primul ei decan. A elaborat lucrări și studii în domeniul pedagogiei. Este membru al Institutului Internațional de Educație Specială și al Asociației Pedagogice din România, al Fundației Române pentru Copii, Comunitate și Familie.

Lucrări publicate:

- *Cercetări asupra opțiunii profesionale*, 1972.
- *Părinții și profesiunea copiilor*, 1981.
- *Elemente de psihopedagogie*, 1989.
- *Pedagogia ocrotirii*, 1994.
- *Deontologie pedagogică*, 1996.
- *Organizarea și conducerea Caselor de Copii*, 1996.
- *Natura Umană și condiția ei social-culturală - Dialoguri cu Nicolae Mărgineanu*, 1997.
- *Orientarea școlară și profesională*, vol. 1, 2000.

Referințe:

- *Clujeni ai secolului XX. Dicționar esențial*. - Cluj-Napoca: Casa Cărții de Știință, 2000, p.176

LĂZĂRESCU, LIVIU

(n.1934) - profesor universitar, pictor, grafician

Născut la 1 aprilie 1934, în comuna Mărtinești, județul Hunedoara. Școala primară la Sibiu și Simeria, apoi urmează Liceul „Decebal” din Deva. Lucrează ca tehnician la Combinatul Siderurgic Hunedoara. Între 1955-1956, a fost student la teologie, la Sibiu. Absolvent al Institutului de Arte Plastice „Nicolae Grigorescu” din București, clasa prof. Corneliu Baba (1956-1963). Profesor la o școală din București (1963); asistent, al prof. Corneliu Baba, până în 1976; lector (din 1977); conferențiar (1992); profesor universitar (1993) la Institutului de Arte Plastice „Nicolae Grigorescu” din București. Călătorii de studii în Bulgaria (1967), URSS (1969), Italia (1970), Germania (1973), Franța (1973-1974). Debutează în anul 1965, la Expoziția municipiului București. Lucrează pictură și grafică.

Expoziții republicane: 1966-1980; 1990.

Expoziții municipale de pictură: 1965, 1967, 1970, 1971, 1975, 1977-1979, 1981-1984, 1986-1988, 1991.

Expoziții de grup: Expoziția lucrărilor de diplomă (Sala „Dalles”, 1963); Expoziția tinerilor pictori (1967); Expoziția „Arta portretului” (Sala Apollo, 1972); Expoziție în comuna Săliște (1978); Bârlad (1986); Expoziția de la Căminul Artei București (1987); Câmpina, Ploiești (1988).

Lucrări aflate în colecții particulare din țară și străinătate:

Franța, Israel, Suedia, Galați, Brașov, Botoșani, Săliște. A participat la realizarea unui mozaic monumental pe fațada Casei de Cultură a Tineretului Târgoviște (1978). Colaborări cu Studioul „Alexandru Sahia” București la filmele documentare: „Misterul culorilor”, „Unelte ale cunoașterii”. A avut numeroase intervenții radiofonice la emisiuni dedicate artelor.

Lucrări publicate:

- *Pictura în ulei*. - Deva: Editura Sigma Plus, 1996. 414 p. + 30 pl. + desene.
- *Dicționarul de artă*. - București: Editura Meridiane, 1998. - 2 Vol.: Vol.1, 1996; Vol.2, 1998. - (Redactor).

Referințe:

- Baci, Petru. Delorenii. - București: Editura Compania, 2000, p. 145-148.

- Barbosa, Octavian. *Dicționarul artiștilor români contemporani*. - București: Editura Meridiane, 1976, p. 285.

LĂZĂRICIU, ION

(1841-1906) - profesor

Născut la 3 aprilie 1841, în părțile Făgărașului, în comuna Porumbacu de Sus, dintr-o familie de preoți. Urmează școala primară din Nucet. În 1851, își continuă studiile la Școala Normală Germană din Sibiu, apoi urmează trei clase la gimnaziul de stat. Din 1859, trece la Preparandia de Stat din Sibiu, pe care a absolvit-o în 1861, cu cel mai înalt calificativ. După terminarea studiilor, a funcționat ca învățător la școlile primare din Porumbacu de Sus (1861-1865), Ocna Sibiului (1865-1869), Ohaba - Făgăraș (1869-1872); apoi, timp de doi ani și jumătate a fost funcționar la Revizoratul Școlar din Brașov (1872-1873). Aici își dă în vara anului 1873 bacalaureatul, obținând calificativul „Rite Maturus”. În 1874, este numit profesor suplinitor de limba română, științele naturii și limba germană, la Preparandia din Deva. La Deva, cunoaște toate realizările profesionale, fiind legat de această instituție până la ieșirea la pensie, în iunie 1906. În 1875, este numit profesor adjunct, iar în 1877, profesor ordinar. În anul 1878, susține noi examene, ca cel de specialitate, pentru limba română și germană, fiind primul care a dat până atunci examene la limba română la Universitatea din Cluj. Numele său este legat de editarea unor manuale școlare, atât de necesare în acea perioadă a învățământului hunedorean. Elaborează două manuale, unul de „poetică” și altul de istoria literaturii române, precum și un „Dicționar român-maghiar”, primele două lucrări constituind puncte de referință în pedagogia românească.

S-a stins din viață la 1 septembrie 1906.

Colaborări:

- „Convorbiri pedagogice”, „Școala română”.

Lucrări publicate:

- *Elemente de poetică română*. - În: Usul tinereții gimnaziale și preparandiale. Sibiu: Editura Librăriei „W. Krafft”, 1882. 90 p.; Ediția a -2-a. - Deva, 1884.
- *Istoria literaturii române*. - În: Usul tinereții studioase. - Sibiu: Editura „W. Krafft”, 1884. - 176 p.; Ediția a 2-a, 1892.

- *Dicționar româno-maghiar pentru școală și casă*. - Sibiu: Editura „W. Krafft”, 1886. 154 p.

Referințe:

- Lazăr, Ioachim. *Învățământul pedagogic, gimnazial și liceal din S-V-ul Transilvaniei în perioada 1853-1883*. - În: Sargetia, vol. 27, partea a II-a, 1997-1998, p. 54-63.
- Ion Lăzăriciu. *Biografie*. - În: Convorbiri pedagogice. - 2, nr. 2, 1-13 feb. 1887, p. 30.
- Pavel, Eugen. *Contribuția lui Ion Lăzăriciu la dezvoltarea învățământului hunedorean*. - În: Sargetia, vol.13, 1977, p. 519-527: fot.
- Stoica, P. *Ion Lăzăriciu*. - În: Convorbiri pedagogice. - 2, nr. 2, 1 feb. 1887, p. 25.
- Vlad, Ovidiu; Țârlea, Nicolae. *Monografia Liceului Pedagogic Deva 1870-1970* - Deva, 1970, p. 30-31.

LEONHARD, DANIEL JOSEPH

(n.1786 -1853) - istoric și etnograf sas

Născut în anul 1786. A trăit în Orăștie între anii 1819-1853. Este primul cronicar sas al începuturilor orașului Orăștie. A publicat la Sibiu, un „Manual pentru răspândirea cunoștințelor despre Transilvania”. A lăsat un manuscris, cu 38 de desene colorate privitor la „Locuitorii Ardealului”, care se păstrează la Muzeul Brukenthal, din Sibiu, lucrare foarte valoroasă pentru cunoașterea etnografiei și a istoriei portului populației din Transilvania.

S-a stins din viață în anul 1853.

Referințe:

- Iliescu, I.; Istrate, Tiberiu. *Orăștie - 750 de ani*. - Deva, 1974, p. 82-83.

LEPȘI, IOSIF

- geograf, muzeograf, doctor în științe naturale

Doctor în științe naturale și geografice la Berlin și membru al mai multor societăți științifice naționale și internaționale. A funcționat o perioadă de timp ca profesor la Liceul „Aurel Vlaicu” din Orăștie. A organizat o expediție științifică în Egipt, Palestina, Siria etc. și a cercetat muzeele din Paris, Viena, Londra, Monaco. S-a preocupat de studiul infuzorilor, pe care-i studiază la Poiana Stampei, în Marea Neagră, în Palestina, în torenții de la Sinaia.

Rezultatele cercetărilor sale sunt publicate în „Anuarul Liceului din Orăștie”, la Editura Bermhler, din Berlin, în publicațiile Asociației Carpatice ale Naturaliștilor din Sibiu, în buletinele de specialitate ale Academiei. În Editura Academiei, publică tratatul despre protozoare, ca încununare a întregii sale activități. În perioada când a funcționat la Orăștie, a studiat apa Mureșului, în lucrarea „Mureșul, studiu hidrografic și hidrologic, monografia râului”, atât sub raport istoric cât și chiar folcloric și din punct de vedere biologic și economic. După plecarea de la Orăștie, a menținut legături permanente cu orașul în care a fost profesor, cu tipografiile și publicațiile de aici. A fost director al Muzeului din Cernăuți și apoi cercetător al Academiei Române.

Lucrări publicate:

- *Mureșul. Studiu hidrografic și hidrologic.* Orăștie, 1921.
- *Contribuțiuni la fauna infuzorilor moluștelor de turbă.* - În: Anuarul Liceului de Stat „Aurel Vlaicu”. - 3, 1922, p. 45.
- *Citologia și fiziologia unei forme găsite lângă Orăștie. Protozoare din Șoimășău.* - În: Publicațiile Muzeului Județean Hunedoara, nr.1,2, 1926, p.32-49.
- *Doi infuzori noi descoperiți la Orăștie.* - În: Publicațiile Muzeului Județean Hunedoara, nr.1, 2, 1926, p.49-54.
- *Dimitrie Cantemir ca geograf.* - În: Publicațiile Muzeului Județean Hunedoara, 1928.
- *Ghiața, suspensiunile și spuma Mureșului.* - În: Sargetia, 1937, p. 45-46.
- *Protozoologie.* - București: Editura Academiei R.S.R., 1965. - 1000 p. cu fig.; hartă + 8 f. pl.

Referințe:

- Iliescu, Ion; Istrate, Tiberiu. *Orăștie - 750.* - Deva: Casa Corpului Didactic, 1974.
- *Liceul „Aurel Vlaicu” Orăștie. 75 de ani.* Compendiu monografic. 1919-1994.- Deva: Casa Corpului Didactic Deva, 1994.

LEȚU, NICOLAE

(n.1926) - *profesor universitar, doctor inginer*

Născut la București, în 10 ianuarie 1926. Absolvent al Institutului de Mine Brad, Facultatea de Mine (1950). Doctor în științe tehnice, la Institutul de Mine din Leningrad, cu teza: „Căile de îmbunătățire a metodelor de exploatare pentru zăcămintele de minereuri din Bazinul Baia Mare” (1953). Activitate didactică, parcurgând toate gradele didactice, până la cel de profesor universitar (1970), în cadrul Universității Petroșani. Titularul cursului „Construcții miniere subterane”. Decan al Facultății de Mine din Petroșani (1956-1976). Șeful Catedrelor Mașini Miniere, Exploatare Miniere, Topografie Minieră și Construcții Subterane; președinte al Consiliului Profesorial al Facultății de Mine Petroșani (1956-1976); membru în Senatul Universității Petroșani (1956-1990); conducător științific de doctorat, din anul 1977. Activitate de cercetare științifică în domeniile: modernizarea și eficientizarea tehnologiilor de execuție a lucrărilor miniere subterane; creșterea efectului de derocare a rocilor cu ajutorul încărcăturilor explozive; consolidarea rocilor cu diferite tipuri de susțineri, ancorate în vederea asigurării stabilității și fiabilității lucrărilor subterane. Autor și coautor a 11 tratate și manuale universitare, a peste 40 de articole apărute în țară și străinătate. A participat la 44 de conferințe, congrese și simpozioane în țară și străinătate. A elaborat 49 de studii pe bază de contract. Specializări în: Cehoslovacia (1967), Anglia (1980). Distins cu titlul: Doctor „Honoris Causa”, Universitatea Petroșani; membru în Asociația Română de Tunele (1993); Membru de Onoare al Senatului Universității de Mine și Geologie din Sofia (1995).

Lucrări publicate:

- *Tratat de susțineri miniere.* - București: Editura Tehnică, 1973.
- *Manualul inginerului de mine.* - Vol.3. București: Editura Tehnică, 1986. - 928 p. (în colaborare).
- *Explozivi minieri.* - Petroșani, 1995.

Referințe:

- *Dicționarul specialiștilor, un „Who's who” în știința și tehnica românească.* Vol.2. - București: Editura Tehnică, 1998, p. 162.

LEU, MIHAI

(n.1969) - *pugilist*

Născut la 13 februarie 1969, în Hunedoara. Studii la Hunedoara. Component al lotului național de juniori; campion al României la box, între anii 1983-1987; campion mondial de juniori la Havana (1987).

În 1987, se stabilește în Germania unde este de două ori campion al Germaniei (1987, 1989). A susținut 200 de meciuri, câștigând 190, în cadrul campionatelor de amatori.

În 1994, trece la boxul profesionist și este campion internațional. Are 20 de întâlniri și tot atâtea victorii. Câștigă Campionatul Internațional de Box, în 1995, ocupând primele locuri în lume la box profesionist, la categoria semimijlocie (66, 67, 68 kg.).

Campion mondial la box profesionist (Hamburg, 22 februarie 1997). Din 1998, a devenit pilot la cursele de raliuri.

A fost distins cu titlul „Cetățean de Onoare” al municipiului Hunedoara.

Referințe:

- *Municipiul Hunedoara*. Documentar. Hunedoara, 1998, p.47. - (Multigraf.)

LICIU, ELENA LUCIA

(n.1930) - *ziaristă*

S-a născut la 26 noiembrie 1930, în Petroșani, în familia Vasile și Maria Liciu. A urmat școala primară la Aninoasa, apoi Gimnaziul Industrial de Fete Petroșani. Absolventă a Liceului „Decebal” din Deva. A urmat un curs de ziaristică de trei ani la București (1960-1963), Facultatea de Filosofie - Sociologie a Universității București (promoția 1973). În 1948, a fost angajată ca funcționară, apoi transferată ca referent la Sfatul Popular Aninoasa. Și-a început ucenicia în ziaristică, în anul 1953, ca redactor responsabil la Radiodifuziunea Română - Centrul de Radioficare Aninoasa, până în 1963. Din acest an, a fost angajată ca reporter special la cotidianul regional „Drumul socialismului” din Deva, la care a colaborat încă din 1953 și unde a lucrat până la pensionare (1988). În cei 40 de ani de muncă, a realizat zeci de mii de reportaje, articole și editoriale. Cea mai mare parte a activității ziaristice a consacrat-o vieții culturale și învățământului. După pensionare, continuă colaborarea cu ziarul „Cuvântul liber”. Ca gazetar, a fost răsplătită cu ordine și medalii:

„Radist de onoare”, „Medalia Muncii”, „Ordinul Muncii clasa a II-a”.

Colaborări:

„Îndrumătorul centrelor de radioficare”, „Cinema”, „Femeia”, „Gazeta literară”, „Luminița”, „Ritmuri hunedorene”, „Zori noi”, „Steagu Roșu”, „Cuvântul liber”, „Matinal” etc.

Lucrări publicate:

- *La lumina zilei. Antologie*. - Deva, 1979, p. 147-149.
- *Din istoria presei hunedorene*. - În: Drumul socialismului. - 33, nr. 7394, 16 aug. 1981, p.; nr. 7406, 30 aug. 1981, p. 3; nr. 7412, 6 sept. 1981, p. 3.; nr. 7418, 13 sept. 1981, p. 3; nr. 7424, 20 sept. 1981, p. 4; nr. 7430, 27 sept. 1981, p. 3; nr. 7436, 4 oct. 1981, p. 3; nr. 7442, 11 oct. 1981, p. 3; nr. 7472, 15 nov. 1989, p. 3; nr. 7478, 22 nov. 1981, p. 3; nr. 7484, 29 nov. 1981, p. 3; nr.7490, 6 dec. 1981, p. 3; nr. 7502, 20 dec. 1981, p. 3; nr. 7508, 27 dec. 1981, p. 3.
- *Aninoasa - 100 de ani de învățământ*. Microantologie omagială. - Petroșani: Editura „Zorii noi”, 1995, p.16.

Referințe:

- *Colecția „Drumul socialismului” 1953-1988*.
- *Colecția „Cuvântul liber” 1989-2002*.

LUCACIU, SIMION

(n.1928) - *pictor*

Născut la 5 aprilie 1928, în Govăjdia, județul Hunedoara. A urmat Institutul de Arte Plastice „Ion Andreescu” Cluj (1951-1952; 1954-1957), Academia de Artă „I. Repin” Leningrad (1952-1954). S-a stabilit la Timișoara în 1957, participând, anual, la expozițiile regionale, județene, omagiale sau festive ale Filialei UAP, precum și la expoziții organizate la: Deva, Hunedoara, Cluj, Arad, Reșița, Constanța, Tg. Mureș etc. A participat la expoziții cu caracter republican la București, și la manifestări internaționale: Novi Sad (1969,1988), Belgrad (1970), Modena (1974), Gera (1982), Szeged (1990). Profesor în învățământul secundar, până în 1978. A fost prezent în taberele internaționale de creație de la Straița - Bulgaria (1977), Ghiniaș - Iugoslavia (1985); tabăra particulară internațională „Elisabeta și Gh. David”, Sângeorgiu de Mureș (1992), Călușeri - Mureș (1993); Dinași - Timiș (1985). Deține lucrări

în colecții de stat, muzeale și particulare în: România, Germania, Austria, Franța, Iugoslavia, Canada.

Expoziții personale:

1962, 1965, 1967; 1970, 1972; 1974-1976, 1978, 1979, 1982, 1984, 1986, 1988-1992 - Timișoara, 1962 (Hunedoara), 1965 (Lugoj), 1976 (București), 1977 (Strajia -Bulgaria).

Referințe:

- Deac, Mircea. *Afirmări*. - Timișoara, 1976.
- Lăptoiu, Negoită. *Plasticieni timișoreni*. București, 1992.
- Cronici în presă și prefețe de catalog semnate de: Ion Arieșanu, Coriolan Babeți, Aurel Martin Bologa, Petre Dolângă, Ion Jurca Rovina, Radu Ionescu, Adriana Lucaciu, Iv Martinovici, Deliu Petroiu, Ileana Pintilie, Ciprian Radovan, Damian Ureche, Baltazar Weitzsc, Nicolae Stoia.

LUCACIU, TEODORA

(1926-1986) - *solistă de operă*

S-a născut la 17 noiembrie 1926, în orașul Vulcan, județul Hunedoara. Absolventă a liceului din Petroșani. După absolvirea liceului, a fost selecționată de către o comisie specială de depistare a talentelor și angajată prim-solistă în ansamblul M.A.I. București. Absolventă a Conservatorului „Ciprian Porumbescu” din București, la clasa de operă a maestrului de canto Constantin Stroescu, cu media 10 la toate disciplinele. Se perfecționează și face turnee în țară și străinătate. Prim-solistă - soprană la Opera Română din București. Numele ei se întâlnește tot mai des în presa de specialitate internațională. În 1976, a avut loc ultimul spectacol la București în rolul Margareta din opera „Faust” de Gounod. Din anul 1977, s-a stabilit în Ecuador, unde a fost invitată de Edgar Palacios, directorul Conservatorului Național „Bustamente Celli” din orașul Loja. După un an, s-a transferat în orașul Machalo unde a pus bazele Institutului de Muzică „W.A. Mozart”. A desfășurat o intensă activitate pedagogică, predând: canto, istoria muzicii, pian. Pentru activitatea sa desfășurată în Ecuador, Ministerul Culturii și Învățământului din această țară a dispus, drept omagiu „post mortem”, ca Institutul de Muzică „W. A. Mozart”, unde artista română și-a dăruit tot ce a avut mai bun, să poarte numele „Institutul de Muzică dr. A. Teodora Lucaciu”.

Premii:

Premiul I la Concursul Internațional de Canto din București (1954); Premiul la Concursul Internațional de Canto de la Geneva (1954); Premiul II la Concursul Internațional de la Toulouse (1957); Marele Premiu cu Medalia de Aur la Concursul Internațional de la Moscova; Marele Premiu cu Medalia de Aur la Concursul Internațional de la Sofia (1962).

A decedat la 9 noiembrie 1986, în Ecuador.

Referințe:

- Velea, Dumitru. *Teodora Lucaciu. „Ultima medalie de aur”. Interviu cu Vasile Lucaciu*. - În: Solștiu. - 1, nr.4, 16 mart. 1990, p.1-3.

LUNGU, ION

(n.1921) - *istoric literar, scriitor, publicist*

Născut la 18 iunie 1921, la Valea Mare, județul Arad. Urmează cursurile Liceului Ortodox Român „Avram Iancu” din Brad. În 1942, își ia bacalaureatul la Deva. Studii de Medicină și paralel de Filosofie la Cluj și Sibiu (1943-1946). Redactor la „România viitoare” (1944-1945). Redactor la ziarul „Tribuna nouă” și „Lupta Ardealului” (1945-1946). A studiat un an la Leningrad (azi Sankt Petersburg) (1946-1947); licențiat al Universității din Cluj (1948). Conferențiar universitar la Facultatea de Filosofie din Cluj (1949). Membru al Uniunii Scriitorilor (1949). A colaborat la „Almanahul literar” din Cluj, publicație culturală de limba română, semnând sub pseudonim (1949-1958). Bibliotecar - translator la B.C.U. Cluj (1950-1951). Asistent științific la Secția de Filosofie a Institutului de Istorie și Filosofie din Cluj (1951-1952). Obține, prin concurs, postul de cercetător principal la Institutul de Istorie al Academiei R.P.R. (1956-1958). Din 1957 până în 1990, a lucrat, cu unele întreruperi, (1958-1959), la revista „Tribuna” din Cluj. În 1959, este exclus din Uniunea Scriitorilor - ca urmare a unui articol critic la adresa romanului „Pe muche de cuțit” de Mihai Beniuc, în care este calomniat marele filosof Lucian Blaga. Din 1961, a devenit din nou membru al Uniunii Scriitorilor, până în 1963, mai întâi ca stagiar și după această dată, ca membru deplin. Debut editorial în 1965, la Editura pentru Literatură, cu volumul de articole și cronici literare „Itinerar critic”. Îi apare romanul parabolă „Regele pălăriilor” (1967), proză densă, cu accente satirice, pe tema vieții ca spectacol neînțeles, în desfășurarea căruia, factorul hazard joacă un rol

fundamental. Publică versuri în revista „Tribuna”, între acestea și poemul „Milenii în Apuseni” (1968). La Editura Cartea Românească, îi apare romanul rural „Recviem rustic” (1973). În colecția „Momente și sinteze” a Editurii „Minerva”, publică „Școala Ardeleană, mișcare ideologică națională iluministă”, prima mare sinteză în acest domeniu, în cultura românească (1978). În 1995, cartea este reeditată la Editura Viitorul Românesc cu titlul „Școala Ardeleană - mișcare culturală națională iluministă”. În anul 1995, îi apare lucrarea „Pe undele misterioase ale memoriei”, amintiri autobiografice și comentarii asupra perioadei istorice 1944-1945. A publicat în periodice sute de cronici, recenzii, eseuri, studii literare. A primit Premiul Asociației Scriitorilor din Cluj-Napoca și Premiul „Bogdan Petriceicu Hasdeu” al Academiei Române (1978). A participat la „Zilele Scriitorilor Zărăndeni” de la Brad. I s-a acordat titlul de „Cetățean de onoare” al municipiului Brad.

Colaborări:

„Tribuna”, „Steaua”, „Transilvania” „România literară”, „Viața Românească”, „Gazeta literară”, „Convorbiri literare”, „Orizont” „Luceafărul”, „Utunk”, „Făclia”, „Adevărul de Cluj”.

Lucrări publicate:

- *Itinerar critic*. (Articole și cronici literare, 1959-1963). - București: Editura pentru Literatură, 1965. - 360 p.
- *Regele pălăriilor*: roman. - București: Editura pentru Literatură, 1967. - 264 p.
- *Recviem rustic*: roman. - București: Editura Cartea Românească, 1973.- 216 p.
- *Școala Ardeleană, mișcare ideologică națională iluministă*. - București: Editura Minerva, 1978. - 508 p. - (Momente. Sinteze).
- *Pe undele misterioase ale memoriei: memorii, eboșe de roman, prezentări și comentarii despre aspecte ale perioadei istorice 1944-1965*, (1944-1945 - Sibiu; 1945-1946, 1947-1965 - Cluj; 1946-1947 la Sankt-Petersburg, pe atunci Leningrad - etc.).- București: Editura Viitorul Românesc, 1995. - 192 p.
- *Școala Ardeleană: mișcare culturală națională iluministă*. - București: Editura Viitorul Românesc, 1995. -463 p. (Rezumat în limba franceză).

Referințe:

- Angelescu, Gabriel. „Școala Ardeleană, mișcare ideologică națională iluministă”. În: Limba și literatura română. - 4, nr. 3, iul. sept. 1978, p. 54-55.

- Cesereanu, Domițian. *Exeget al Școlii Ardelene*. - În: Tribuna. - 25, nr.24, 11 iun. 1981, p.5.
- Cubleşan, Constantin. „*Regele pălăriilor*”. - În: Tribuna. - 11, nr.37, 14 sept. 1967.
- *Dicționar cronologic*. Literatura română. Coordonatori I.C. Ghițimăia, Al. Dima. București: Editura Științifică și Enciclopedică, 1979, p. 301, 502, 569, 594, 692.
- Marosi, Peter. *Lungu-i drumul Clujului*. (Ion Lungu la 60 de ani). - În: Tribuna.- 25, nr.24, 11 iun.1981, p.4.
- *Masă rotundă: Ion Lungu, „Școala Ardeleană”*. Participă: Ion Oarcăsu, N. Mărgineanu, I.I. Rusu, Adrian Marino, Mircea Popa, Iosif Pervain, Pompiliu Teodor, Mircea Vaida...- În: Tribuna. - 22, nr.13, 30 mar. 1978, p. 6-7.
- Oarcăsu, Ion. *Farmecul relatării directe*. În: Tribuna. - 8, nr.15, 11-17 apr. 1996, p.6.
- Popa, Marian. *Dicționar de literatură română contemporană*. - Ediția a 2-a revizuită și adăugită. - București: Editura Albatros, 1977, p. 324.
- Popa, Mircea. *O carte eșuată. Puncte de vedere*. - În: Tribuna. - 8, nr.15, 11-17 apr. 1996, p. 6,7.
- Rebreanu, Vasile. *Pasionat până la ardere*. (Ion Lungu). - În : Tribuna. 25, nr. 24, 11 iun. 1981, p.4.
- Scorobete, Miron. *O îmbrățișare*. - În: Tribuna. - 25, nr. 24, 11 iun. 1981, p. 5.
- Uricaru, Eugen. „*Recviem rustic*”. - În: Steaua. - 24, nr.19, 1-15 oct. 1973, p.32.
- Vaida, Mircea. *Longinus*. (Lui Ion Lungu la 60 de ani). - În: Tribuna. - 25, nr.24, 11 iun. 1981, p.5.
- Zăciu, Mircea, Papahagi, Marian, Sasu, Mircea. *Dicționarul scriitorilor români*. Vol.2. (D-L), 1998, p.789-790.

„Aș releva în primul rând valoarea științifică a monografiei „Școala Ardeleană”, larga documentare și bibliografia amplă (ce s-ar putea să nu fie, și poate nu este necesar să fie, absolut completă, exhaustivă), pe care se bazează, rezultate din experiența îndelungată a autorului în studiul literaturii, istoriografiei, filologiei și culturii române, cu deosebire acele din Transilvania și Banat; cartea este elaborată dintr-o largă viziune a fenomenului de cultură, a ideologiei perioadei luminilor, dar în același timp de migăloasă analiză penetrantă făcută de un intelectual exigent, dotat cu un stil remarcabil prin sobrietatea, limpezimea și eleganța înmănunchiate de-un eminent prozator și eseist”. (I. I. Rusu. În: Tribuna. - 22, nr. 13, 30 mar. 1978).

LUPEI, NESTOR

(1906-1993) - *profesor universitar, doctor în științe, geolog*

Născut la 19 septembrie 1906, în satul Pescari, pe Valea Crișului Alb, comuna Gurahonț, județul Arad. Urmează cursurile Liceului „Avram Iancu” din Brad (1920-1927). Absolvent al Facultății de Științele Naturii, a Universității „Babeș-Bolyai” din Cluj (1932). După terminarea facultății se stabilește la Brad, ca profesor de științele naturii. În 1935, devine profesor titular iar în 1938, profesor titular definitiv. A funcționat ca profesor la Școala Normală de Băieți din Sibiu (1940-1941), cu completare la Liceul „Gheorghe Lazăr”. În timpul războiului (1941-1942), a fost mobilizat pe front. În 1942, s-a întors la Liceul „Avram Iancu” din Brad, unde a funcționat până la desființare (1948). A fost profesor la școala din Baia de Criș, până în februarie 1949. Laboratorul pe care-l organizează, după propria concepție și cu propriile sale forțe, devine un mediu ideal de pregătire al elevilor. Profesor la Catedra de Geologie Generală și Geologie Stratigrafică a Institutului de Minereuri din Brad până în 1952, la desființare; Inspector șef la Inspectoratul Regional Geologic Minier din Brad (1952-1955). Intrând în conflict cu conducerea Combinatului Metalelor Neferoase Brad, pe care o acuză de jaful minelor și exploatare irațională, cu consecințe grave pentru activitatea ulterioară, este considerat „dușman al clasei muncitoare”, fiind suspectat și urmărit o lungă perioadă de timp. Continuă activitatea de cercetare, luându-și doctoratul la Universitatea din Cluj. Este numit conferențiar, apoi profesor universitar la Facultatea de Construcții „Traian Vuia”, Catedra de Geologie, a Universității din Timișoara, perioadă în care scrie și publică lucrările sale științifice. Activitate de cercetare științifică la Grupul Minier Stănița - Techereu, în cadrul Secției de Prospekțiuni a Combinatului Metalelor Neferoase Brad, unde a urmărit extinderea mineralelor aurifere și îndeosebi, cercetarea pentru minereuri neferoase cu conținut de cupru, la Căzănești și în zona Almășel, la Mina Deva, minereurile de plumb și zinc de la Rușchița, Băița, Crăciunești, Muncelu și Baia de Arieș. A colaborat cu Institutul de Cercetări Miniere și Institutul de Proiectare a Cărbunelui pentru minele din patruleterul aurifer și cărbune Țebea. A promovat exploatarea rațională a resurselor minerale din 18 raioane cuprinse în regiunea Hunedoara și în regiunile învecinate: Timiș, Arad, Bihor. A întocmit documentația tehnico-geologică pentru carierele: Leasa, Vârfuri, Minișul de Sus, Lieci, Lipova, Cerbica, Măgura, Brănișca, Herepeia, Deva și

alte. A elaborat studii asupra calcarelor de la Crăciunești, Banpotoc, din zona Hunedoarei și asupra mineralelor de la Stănița. Ca secretar al Despărțământului Astrei - filiala Brad, participă la activitatea cultural-artistică a orașului; membru al Asociației Corale din Brad; al Lectoratului Central București al SREC. Desfășoară o bogată activitate publicistică, în ziarul local „Zarandul”, unde, ani în șir, susține o rubrică de cultură în spirit luminist, pe teme de sănătate, agricultură, zootehnie. S-a pensionat la 65 de ani, la 1 octombrie 1971. După pensionare se reîntoarce la Brad, fiind preocupat de problemele de cultură. Din 1972, a activat în conducerea Cabinetului Inginerilor și Tehnicienilor și în cadrul Revistei vorbite Agora, din Brad. Realizează în 1969, împreună cu Romulus Neag o monografie a Liceului „Avram Iancu” din Brad. A fost prezent cu comunicări la sesiuni științifice în țară și străinătate. Membru în Comisia Geologică a României, în Societatea de Științe Geologice din România și în Societatea de Pedologie a RSR.

S-a stins din viață la 9 septembrie 1993.

Colaborări:

„Buletinul Grădinii Botanice din Cluj”, Revista științifică „V. Adamachi” din Iași, „Revista Minelor”.

Lucrări publicate:

- *Zoologie generală*. - Brad: Institutul de Minereuri, 1951.
- *Munții și mările din trecutul țării noastre*. București, 1957.
- *Geologie tehnică*. - Timișoara: Institutul Politehnic, 1967.
- *Geologie minieră*. - București: Editura Tehnică, 1968, 524 p. cu fig.+ h.
- *Ctitori ai gimnaziului românesc din Brad*. În: Omagiu Liceului „Avram Iancu”. Sibiu, 1969.
- *Pedologie generală și ameliorativă*. Partea I. - Timișoara: Institutul Politehnic, 1969; Partea a II-a. Timișoara, 1970.
- *Săcărâmbul în cadrul mineritului transilvan*. - Deva, 1972.
- *Geologia în prezent și în viitor*. - București: Editura Tehnică, 1975, 260 p. cu fig. + h.
- *Biosfera*. - București: Editura Albatros, 1977, 404 p. cu fig.+ h.
- *Dinamica terestră*. - București: Editura Albatros, 1979, 351 p. cu fig. + h. (Colecția Lyceum; Sinteze.)

- *Legendara Țară a Zarandului*. - În: 2000 de trepte în mineritul zărandean. - Deva, 1979, p.16-30.
- *Zestrea energetică a lumii*. - București: Editura Albatros, 1986. - 272 p. : tab. (Lyceum; Sinteze).

Lucrări în colaborare:

- *Îndrumător pentru lucrări de laborator*. Timișoara: Institutul Politehnic, 1967. (Pascu Elena).
- *Monografia Liceului „Avram Iancu” Brad*. - Sibiu, 1969. (Romulus Neag).
- *Lucrări de laborator la pedologia generală și ameliorativă*. - Timișoara: Institutul Politehnic, 1970. - (Gheorghe Rogobete).
- *Zestrea minerală a lumii*. - București: Editura Științifică, 1971. - (V.Brana).
- *Ameliorarea solurilor cu exces de umiditate*. - Timișoara: Editura Facla, 1973. - (C. V. Oprea și Opreșan N.).
- *Echilibre și dezechilibre în biosferă*. Timișoara: Editura Facla, 1975. - (C.V. Oprea).
- *Monografia Liceului „Avram Iancu” Brad, 1869-1994*. - Brad: Tipografia „Polidava” S.A. Deva, 1994. - 272 p. (Romulus Neag și S. Circo).

Referințe:

- Neag, Romulus. *Personalități brădene în lumina istoriei*. - Brad, 1995, p. 119-123.

LUPEI, N. VOICU

(n.1938) - profesor universitar cercetător științific, doctor în fizică

Născut în 20 decembrie 1938, în Brad, județul Hunedoara, fiul prof. universitar Nestor Lupei. Absolvent al Universității din Cluj, Facultatea de Fizică (1963). Doctor în fizică cu teza: „Rezonanța paramagnetică electronică a ionilor în cristale” (1968). Activitate de cercetare științifică ca fizician, la Universitatea din Cluj (1963-1969). În cadrul Institutului de Fizică Atomică București, a parcurs toate gradele, de la cercetător principal (1969) până la cel de cercetător principal gradul I (1990). Este șef de laborator, din anul 1972 până în prezent. Membru al Academiei de Științe din New York; membru al „The Institute of Electrical and Electronics Engineers”- USA și al Societății Europene de Fizică. Cercetător asociat la: University of California - Los Angeles, USA, 1971; Argonne National Lab. USA, 1971-1972; Universitatea Hamburg - Germania,

1993 și 1995; profesor asociat la Universitatea „Claude Bernard” - Lyon, Franța, 1992. Domenii de cercetare: fizica laserilor, fizica cristalelor, interacția radiației cu materia, fizică atomică. A publicat 200 articole în reviste și culegeri din străinătate și 50 de articole în reviste și culegeri din țară. A prezentat peste 130 de comunicări la congrese științifice internaționale. Deține 8 brevete de invenții.

Referințe:

- *Dicționarul specialiștilor un „Who's Who” în știința și tehnica românească*. - Vol.1. București: Editura Tehnică, 1996, p.202.

LUPU, NICOLAE

(1921 - 2001) - arheolog

Născut la 24 martie 1921, în satul Viștea de Sus, județul Brașov. A urmat școala primară în satul natal, apoi ciclul inferior la Liceul „Radu Negru” din Făgăraș, și ciclul superior la Liceul „Decebal” din Deva. Absolvent al Facultății de Filosofie și Litere a Universității „Regele Ferdinand I” din Cluj. Ca student a participat în cadrul colectivelor conduse de Constantin Daicoviciu la cercetările arheologice de la Costești, Lunca, Sarmizegetuza. După absolvirea facultății, a lucrat, o scurtă perioadă, ca profesor la liceul „Titu Maiorescu” din Aiud și „Gh. Lazăr” din Sibiu. În 1948, a fost numit director la Muzeul Brukenthal, unde s-a preocupat de restaurarea palatului care adăpostește muzeul, de reorganizare a colecțiilor și a spațiilor de depozitare. Prin insistente demersuri, a obținut noi spații pentru muzeu (Casa albastră), vechea primărie și terenuri pentru muzeul în aer liber, din Dumbrava Sibiului. Datorită eforturilor sale, în 1956, s-a înființat Institutul de Cercetări al Academiei Române de la Sibiu, pe care l-a condus vreme de 14 ani. A efectuat cercetări arheologice la Cetățile dacice de la Costești, Blidaru, Piatra Roșie, Tilișca, etc. A elaborat peste 150 de studii și articole publicate în reviste din țară și străinătate. A făcut parte din colectivul de redacție al revistelor „Materiale și cercetări arheologice”, „Buletinul de Informare Științifică, Istorie-Arheologie”, etc. În 1970, a fost ales membru al Academiei de Științe Sociale și Politice „Ștefan Gheorghiu” din București. Membru în „Societatea de Științe Istorice din România”, „Societatea de Studii Clasice din România”, „National Trust of History Preservation din SUA”. În 1969, cu sprijinul său și al academicienilor Constantin Daicoviciu și Ștefan Pascu s-a înființat Facultatea de Filologie - Limba și

Literatura Germană. În martie 2000, i s-a acordat titlul de Doctor „Honoris Causa” al Universității „Lucian Blaga” din Sibiu.

S-a stins din viață la 27 martie 2001, fiind înmormântat în cimitirul bisericii din satul natal.

Colaborări:

„Studii și comunicări” - Sibiu. „Apulum”, „Sargetia”, „Studii și cercetări științifice” - Cluj, „Forschungen zur Volksund Landeskunde”, „Jahrbuch für Numismatik und Geldgeschichte”.

Lucrări publicate:

- *Cetatea Sibiului*. - București 1996; 1969
- *Cetăți dacice din sudul Transilvaniei*. - București, 1966.
- *Tilșica. Așezările arheologice de la Cătănași*. - București, 1980.

Referințe:

- *Lupu Nicolae (1921 - 2001)*. - În: Coviniana. - 6, nr. 6, 2001, p. 370-372.

LUPULESCU, IOSIF

(1937) - scriitor

Născut la 24 iulie 1937, în comuna Bichigi, județul Timiș. Studii primare și secundare în comuna natală. Urmează o școală profesională (1952-1955) în municipiul Reșița. Muncitor la Hunedoara și Reșița (1955-1964), timp în care își face studiile liceale; învățător (1964-1965); inspector, din anul 1970, asistent de regie la Bufta, apoi director de producție la Studioul Cinematografic „Alexandru Sahia” din București. Publică schițe și romane bazate pe experiența sa de viață, consacrate îndeosebi existenței și dilemelor personale ale tinerilor.

Lucrări publicate:

- *Aș fi vrut să fie marți*. (Schițe, povestiri). București: Editura Eminescu, 1970. -172 p.
- *În umbra stăpânului*. Roman. - București: Editura Eminescu, 1971. - 184 p.
- *Pariu în alb*. (Povestire). - București: Editura Albatros, 1973. - 128 p.
- *Șansa*. Roman. - Timișoara: Editura Facla, 1974. - 255 p.
- *Echipa de filmare*. (Schițe). - Timișoara: Editura Facla, 1988. - 220 p.

- *Ora șase și pătratul*. (Povestiri pentru copii). - București: Editura Ion Creangă, 1989. - 72 p.

Volume colective:

- *Cântec pentru început*. (Volum antologic de versuri și proză). - Timișoara, 1966.
- *Timpul împlinirilor*. Volum antologic. Timișoara, 1966.
- *Magazin literar al Asociației Scriitorilor din Timișoara*. - Timișoara, 1982.

Referințe:

- Baltazar, A. - În: România literară, nr. 44, 1 noiembrie 1973.
- Bite, V.; Chiș, T.; Sîrbu, N. *Dicționarul scriitorilor din Caraș Severin*. - Reșița: Editura Timpul, 1998, p. 154-155.
- Bitte, V. - În: România literară, nr. 3, 17 ian. 1974.
- Cristea, Valeriu. - În: Orizont, nr. 49, 6 dec. 1973.
- Dumitriu, Dana. - În: Orizont, nr. 9, sept. 1970.
- Luchescu, Gheorghe. *Din galeria personalităților timișene*. - Lugoj: Editura Dacia Europa Nova, 1996, p. 176, 177.
- Popa, Marian. *Dicționar de literatură română contemporană*. - București: Editura Albatros, 1977.
- Titel, Sorin. - În: Scânteia Tineretului, 28 oct. 1971.
- Ungureanu, C. *Prozatori timișoreni*. - În: Orizont, nr. 9, sept. 1970.

LUPULESCU-LĂZĂRUȚ, MARIOARA

(n. 1930) - profesor, publicist

S-a născut la 16 mai 1930, în satul Chitid, comuna Boșorod, județul Hunedoara. Absolventă a școlii primare din satul natal, apoi a Gimnaziului Industrial de Fete și a Școlii Pedagogice din Deva, promoția 1956. Urmează Facultatea de Filologie din Timișoara, promoția 1965. Profesor gradul I, specialitatea limba română. Învățătoare în comunele Tomești, Rîșculița, iar din 1960 până în 1985, când se pensionează, profesoară la Școala Generală din Baia de Criș. Între 1970-1980, a fost director coordonator al școlii de 10 ani din Baia de Criș, calitate în care a amenajat cabinete și laboratoare, o bază sportivă, a sprijinit activitatea culturală din școală, a instruit formații artistice ale elevilor. A participat la concursuri și festivaluri cu elevii obținând locul I (1974) și mențiune pe țară la Râmnicu-

Vâlcea. A condus expediția din Munții Apuseni „Pe urmele lui Avram Iancu” (1972), pentru care a primit diploma de unitate fruntașă pe țară. A fost director al Căminului Cultural și bibliotecar la Biblioteca Comunală din Baia de Criș. A contribuit la organizarea Muzeului Etnografic de la Țebea (1970-1975); a participat cu comunicări la simpozioane și sesiuni științifice; a condus timp de 15 ani cercul literar al școlii din Baia de Criș și anual a editat revista acestuia, „Ecouri”. Pe linie de învățământ, a fost metodist obștesc în zona Bradului, efectuând inspecții curente și pentru examenul de definitivat. A debutat editorial, în 1994, cu volumul de eseuri „Ninge peste amintiri”. Pentru activitatea desfășurată a primit distincții și medalii: „Medalia Muncii” (1960), „Medalia a XX-a aniversare a eliberării patriei” (1964), „Medalia a XXV-a aniversare a Republicii” (1972) și distincția „Gradație de Merit” (1972).

Colaborări:

„Tribuna”, „Ardealul literar și artistic”, „Călăuza”, „Biruința”, „Tribuna școlii”, „Drumul Socialismului”, „Cuvântul Liber”.

Lucrări publicate:

- *Ninge peste amintiri* (eseu - evocări). - Deva: Editura Călăuza, 1999.
- *Mutre și cutre* - Deva: Călăuza, 2002- 112 p.

Lucrări manuscris:

- „*Monografia comunei Baia de Criș*”;
- „*Fiul neamului*” (*Avram Iancu*), 1972.
- „*Pătrar de veac aprins*”, 1974.
- „*Cânta la Stupca o vioară*”. Dramatizarea cărții lui Constantin Ghiban.

Referințe:

- Hașa Gligor „*Ninge peste amintiri*”. - În: Ardealul literar și artistic, nr. 2, 2000.
- Liciu, Lucia „*Gânduri în amurg*”. - În: Cuvântul Liber. - 10, 27 august 1998.
- Prof. *Marioara Lupulescu Lăzăruț*. Fișă biobibliografică. - Deva 2001.

m

MACICI, NICOLAE

(1886-1950) - *general de armată*

Născut la 7 noiembrie 1886, la Craiova, județul Dolj. A urmat Școala Militară de Ofițeri de Infanterie (1905-1907). La absolvire a fost avansat sublocotenent și repartizat la Regimentul 18 infanterie. A fost înaintat apoi la gradul de locotenent (1910). În Primul Război Mondial, participă la luptele de la Oituz, își pierde ochiul drept, fapt ce nu-l împiedică în desfășurarea carierei sale militare. A fost decorat cu „Ordinul Mihai Viteazul”. Între 1 octombrie 1913 și aprilie 1915, a urmat Școala Superioară de Război, obținând la absolvire gradul de căpitan (1915). A fost avansat maior (1917); locotenent colonel (1920); colonel (1927); general de brigadă (1935); general de divizie (1939) general de corp de armată (1942) și trecut în rezervă în 1954. De la 21 octombrie 1921, a îndeplinit funcția de șef de stat major în diviziile 2, 16 și 18 infanterie. La 1 iulie 1927, a trecut la comanda Centrului de Instrucție al Infanteriei a Corpului 1 teritorial (1 aprilie 1929); a fost comandantul Regimentului 92 Infanterie din Orăștie (1928); se căsătorește cu Ileana Dobo din Orăștie; Comandant al Școlii Militare de Ofițeri activi de infanterie de la Sibiu. De la 1 octombrie 1934, a comandat Brigada 17 infanterie; între 1937-1939, este comandant al Diviziei 9 infanterie; Comandant al Corpului 2 armată (1939-1941); Comandant al Armatei Române (1941-1945). A participat la operațiunile militare din august 1944, a ocupat cu marile unități de sub comanda sa, aliniamentul liniei de demarcație din Transilvania și al Frontierei de sud-vest, barând toate direcțiile posibile de pătrundere a trupelor dușmane spre interiorul țării, și a dispus forțele pe axele Târgu-Mureș - Sighișoara și Cluj - Alba-Iulia. A organizat apărarea zonelor industriale Arad-Timișoara și sudul Banatului. Până la 5 septembrie 1944, trupele de sub comanda sa au rezistat pe un aliniament de peste 900 km, de la Întorsura Buzăului până la Orșova, respingând toate atacurile dușmane, contribuind la deplasarea forțelor române spre frontal de la nord de munți. Au fost remarcabile intervențiile generalului pentru apărarea zonelor din centrul Transilvaniei, din Crișana și sudul Banatului, unde trupele fasciste au

fost oprite și apoi respinse spre frontieră. Pentru modul în care au acționat în această perioadă, trupele Armatei 1 Române au fost citate prin Ordinul Grupului de armate sovietice comandate de generalul Managarov. După 25 octombrie 1944, trupele de sub conducerea sa au continuat acțiunile militare pe teritoriul Ungariei și Cehoslovaciei, înscriind pagini de vitejie în luptele de pe Tisa, din zonele Szolnok și Mindszent, până la 12 februarie 1945, când a fost înlocuit de la comandă, într-un moment în care unitățile aflate în subordinea sa erau angajate în luptele cu trupele germane și ungare din Munții Javorina. Pentru meritele sale în serviciul armatei, a fost decorat cu numeroase ordine și medalii românești și străine. La 14 mai 1945, a fost ridicat de la comandamentul armatei sale, pentru a fi trimis în judecata Tribunalului Poporului, fiind considerat criminal de război. Este bănuit că ar fi organizat la Odesa executarea ordinului de represalii dat de mareșalul Ion Antonescu și acuzat de „acte de teroare, cruzime și suprimare asupra populației din teritoriile din Rusia în care s-a purtat războiul”. A fost condamnat la moarte, dar pedeapsa i-a fost comutată de Rege în închisoare pe viață, se pare la intervenția mareșalului sovietic Malinovski, comandantul Frontului 2 Ucrainian, al cărui colaborator a fost. Încă de la începutul anchetei, deși generalul s-a declarat nevinovat, a fost condamnat și închis la Jilava, până la 13 iunie 1945, apoi la Dumbrăveni, până în martie 1946 și la Aiud, în condiții de detenție forate grele, din cauza cărora a decedat aici la 15 iunie 1950.

Referințe:

- Dușu, Alexandru; Dobre Florica. *Drama generalilor români: 1944-1964*. București: Editura Enciclopedică, 1997, p. 166-172.
- Loghin, L; Lupășteanu, A; Ucrain, C. *Bărbai ai datoriei 23 August 1944 - 12 mai 1945*. - București: Editura Militară, 1985, p. 220-225.
- Vartie, Gheorghe. *Generalul Nicolae Macici, un viteaz*. - În: Memorialul durerii - nr. 1, 1995, p. 36-39.

MAGYARI, V. ANDREI

(n.1938) - profesor universitar, doctor inginer

Născut la 2 octombrie 1938, în orașul Gheorgheni. Absolvent al Institutului de Mine Petroșani, specialitatea Electromecanică Minieră (1961). Doctor inginer cu teza: „Contribuții la optimizarea agregatelor de măcinare a minereurilor” (1971). Activitate didactică universitară, în prezent fiind profesor la Universitatea Petroșani, ocupând funcția de șef al Catedrei de Mașini Miniere. Din 1990, este coordonator de doctorate științifice, în specialitatea Mașini și Instalații Miniere. Domenii de interes și activitate: utilaje de preparare, dislocarea rocilor prin metode neconvenționale, instalații tehnice miniere. Deține cinci brevete de invenții. Este bursier al Fundației „Alexander von Humboldt” din Germania (1973-1976 și 1991). Membru în mai multe comitete de organizare a conferințelor internaționale (Mine Mechanization and Automation; Hidromechanization; International Society of Water Jet Technology. Doctor Honoris causa al Universității din Miskolc (Ungaria 2000). Din 1996, este decan al Facultății de Mașini și Instalații Electromecanice a Universității din Petroșani. Ca autor unic și în colaborare, a publicat 16 lucrări, 141 de articole științifice, din care 37 în străinătate și 104 în țară. Este autor și coautor a 6 invenții, și participant la 52 de contracte de cercetare științifică. Pentru activitatea științifică, a fost distins cu: Medalia Jubiliară „75 de ani de Învățământ Superior Minier”; Medalia „Signum Aureum Universitas” a Universității din Miskolc (Ungaria); Medalia Jubiliară „40 de ani de la Înființarea Facultății de Electromecanică Minieră”.

Lucrări publicate:

- *Instalații electromecanice ale exploatărilor miniere la suprafață*. Vol. 1-2. București: Editura Didactică și Pedagogică, 1980.
- *Utilaje de preparare a substanțelor utile*. București: Editura Tehnică, 1983.
- *Manualul inginerului de mine*. - București: Editura Tehnică. - Vol. 3, 1986; vol. 4, 1988; vol.5, 1989. - (în colaborare).
- *Culegere de caracteristici tehnice pentru alegerea și proiectarea instalațiilor de extracție minieră*. - Petroșani, 1988 (în colaborare).
- *Instalații mecanice miniere*. - București: Editura Tehnică, 1990.
- *Construcția și calculul utilajelor de preparare* - Petroșani: Universitatea din Petroșani, 1997 (în colaborare).

Referințe:

- *Dicționarul specialiștilor un „Who's Who” în știința și tehnica românească*. - Vol.1. București: Editura Tehnică, 1996, p.205.
- *Kovacs, Iosif. Prof. univ dr. Magyari Andrei, dr. „Honoris Causa” al Universității din Miskolc*. - În: Buletinul Informativ al Universității Petroșani, nr. 6, 2000, p. 4-5.

MAILAND, OSZKÁR

(1858 - 1924) - folclorist

Născut la 30 iunie 1858, în comuna Geoagiu, județul Hunedoara. Urmează școala primară în localitatea natală și la Orăștie. Studii secundare la Alba Iulia, Deva și Sibiu. Studii universitare la Cluj. După terminarea facultății, este profesor în orașele Sf. Gheorghe și Orăștie; profesor la Liceul „Decebal” din Deva (1883-1923). A făcut parte din colectivul de conducere al Muzeului din Deva. Membru al Societății de Istorie și Arheologie din Deva. A fost printre primii folcloriști maghiari care au cules folclor românesc și au studiat cultura poporului român. A început activitatea de culegător de folclor, în jurul anului 1884 reușind să strângă, pe parcursul a patru decenii, mai multe sute de cântece lirice, majoritatea din localitățile hunedorene (Călan, Streisângeorgiu, Ulm, Poiana, Runcu Mare, Cerbăl, Târnava, Ponor, Dâlja, Toplița, Boholt, Măgura, Hărtăgani, Boș, Cerișor, Rapoltu Mare, Bobâlna, Geoagiu, Herepeia, Izvoarele, Godinești, Bătrâna, Vețel, Vălișoara, Dobra, Roșcani, Muncelu Mic, Cigmău, Bucium, Stănița, Petroșani, Ruși, Merișor, Sarmizegetusa, Subcetate, Deva) și câteva texte din județele Alba, Arad, Bistrița-Năsăud și Caraș-Severin. Peste 50 de cântece sunt localizate și numai câteva poartă numele informatorilor. În 1884, publică articolul „Poéta vadászat” (Vânătoare de poezi) (în Magyar polgár, Cluj, XVI, nr. 243-244), în care prezintă doi informatori din localitățile hunedorene, Grădiște și Herepeia, de la care a declarat că a notat sute de texte. Are o contribuție remarcabilă la notarea a patru balade, variante ale „Meșterului Manole”, din Sarmizegetusa, (un text) și Subcetate - (trei texte), dintre care două în limba maghiară, precum și a unui text al baladei „Kelemen Györ”, despre zidirea Cetății Deva. Într-un studiu despre legenda „Mănăstirii Argeșului” și o variantă a acesteia din județul Hunedoara, face o comparație între varianta românească cu cele secuiești și sârbești. A fost preocupat, de asemenea, de mitul Soarelui și al Lunii, de legendele cerului, de

superstiții, descânțece și ghicitori. Din păcate, o bună parte din culegerile sale au rămas în manuscris.

S-a stins din viață la 1 noiembrie 1924, la Deva.

Colaborări:

„A Dévai m. kir. állami főreáliskola értesítője” (Deva), „Antropologische Gesellschaft” (Viena), „Ausland” (München ethnographia) (Budapesta), „Hunyadmegye történelmi és régészeti társaság évkönyve” (Arad - Cluj, Budapesta), „Hunyad vegyestartalmu megyei hetiközlöny” (Deva), „Magyar polgár” (Cluj), „Összehasonlító irodalom - történelmi lapok”, „Zeitschrift für vergleichende Literatur”, „Journal de littérature comparée”, „Acta comparationis litterarum universarum”, „Philológiai Közlöny”, „Volkskunde” (Leipzig).

Lucrări publicate:

- *Az Argesi zárda mondája és annak egy hunyadmegyei variációja.* (Legenda Mănăstirii Argeșului și o variantă a acesteia în județul Hunedoara). - Deva: Tipografia Breier Adolf, 1885. - 9 p.
- *Poezii populare din Transilvania.* Prefață de Ion Iliescu. - București: Editura Minerva, 1981.
- *Poéta vadászat.* (Vânătoare de poezi). - În: *Magyer polgár.* - Cluj. - 16, nr. 243-244, 1884.

Referințe:

- Constandin, Clemente. *Lada de zestre. Obiceiuri și tradiții din județul Hunedoara.* - Deva: Destin, 1998, p.6.
- Datcu, Iordan. *Dicționarul etnologilor români, vol.2* - București: Editura Saeculum, 1998, p. 52.
- *Datcu, Iordan; Stroescu, S.C. Dicționarul folcloriștilor.* Cu o prefață de Ovidiu Bîrlea. - București: Editura Științifică și Enciclopedică, 1979, p. 460, 461.
- *Oszkár Mailand.* - În: *Folclor românesc.* Ediție îngrijită de Ana Șoit. Prefață de Ovidiu Bîrlea. - București: Editura Minerva, 1979.
- Mallász, Iosif. *Oszkár Mailand.* - În: *Publicațiile Muzeului județului Hunedoara.* 1, nr. 1-2, 1924, p. 5-11.
- Mărgineanu, Ion; Pop, Mioara. *Biografia unor destine. Folclor, etnografie, muzică.* - Alba-Iulia, 1997, p. 77.

MALLÁSZ, IOSIF

(1875-1933) - naturalist

Născut la 18 iulie în orașul Orăștie, județul Hunedoara. A urmat cursurile școlii primare din Orăștie și ale liceului din Deva. Între 1896-1897, a urmat cursurile Școlii de Contabilitate din Sibiu. În 1897, s-a înscris la Facultatea de Științe a Universității din Budapesta, dar din cauza greutăților financiare nu a mai putut continua studiile. A intrat în serviciul statului ocupând diferite funcții în domeniul financiar. În perioada 1898-1912, în paralel cu activitatea din domeniul finanțelor, a efectuat numeroase cercetări naturaliste, în special asupra entomofaunei județului Hunedoara, punând bazele unor colecții diverse (paleontologice, entomologice etc.). În 1913 i se încredințează funcția de director al Muzeului Societății de Istorie și Arheologie a Comitatului Hunedoara, devenit ulterior, Muzeul Județului Hunedoara. Statul român îl numește oficial în această funcție în anul 1921. Ca director al instituției muzeale devine, a depus o muncă uriașă în organizarea și dezvoltarea colecțiilor. Cu ajutorul materialului oferit de statul român s-a îngrijit de publicarea anuarului „Publicațiile Muzeului Județului Hunedoara”.

Deși autodidact, s-a remarcat în lumea științifică a vremii sale prin studii entomologice de excepție. Între anii 1921-1929, a explorat cu succes peșteri din Județele Hunedoara, Mehedinți și Gorj și a descoperit un valoros material entomologic (coleoptere cavernicole).

A descris singur sau în colaborare șase specii și subspecii de coleoptere cavernicole noi pentru știință. Două dintre aceste specii au fost descrise și publicate în colaborare cu Rene Jeannel, director adjunct al Institutului de Speologie din Cluj și colaborator apropiat al marelui naturalist Emil Racoviță („*Duvalius spiessi*” Jeannel et Mallász, 1929; „*Sophrachaeta oltenica*” Jeannel et Mallász, 1930). Renumiți entomologi ai vremii au dat speciilor noi numele naturalistului hunedorean: *Trechus mallaszi* Jeannel, 1929; *Sophrachaeta reitteri mallaszi*, Bokor, 1928.

A publicat 18 lucrări științifice în reviste de specialitate din țară și străinătate.

A fost membru activ al Societății Naturaliștilor din România, Societății Ardelene de Științe din Sibiu, Societății de Științe din Cluj, în cadrul cărora și-a adus o importantă contribuție la popularizarea patrimoniului științific hunedorean. S-a stins din viață în anul 1933.

Colaborări:

„A Hunyadmegyei Történelmi Társulat Évkönyve” („Anuarul Societății de Istorie și Arheologie a Comitatului Hunedoara”); „Rovartanyi lapok” (Budapesta); „Természettudományi Füzetek” (Budapesta); „Buletinul Societății de Științe din Cluj”.

Lucrări publicate:

- Deva bogárvilága (Fauna de coleoptere din împrejurimile Devei) - În: *Természettudományi Füzetek, Budapest, 1898, p. 1-26*
- Ein Verkannter Anophthalmus. - În: *Buletinul Societății de Științe, Cluj, 1923, 2(2), p. 13-16*
- Raport preliminar despre noile coleoptere troglodite din Județul Hunedoara. - În: *Publicațiile Muzeului Județului Hunedoara, 1928, 3-4 (XXV-XXVI), p. 124-136.*
- Über Procerus gigas (Despre Procerus gigas). - În: *Publicațiile Muzeului Județului Hunedoara, 1928, 3-4 (XXV-XXVI), p. 141-145.*
- Zur Frage der Entstehung der Siebenbürgischen Chrysocaraben. - În: *X Congres Internațional de Zoologie, 1929, Budapest, Imprimerie Stephaneum, 1929, p. 1011-1017.*
- Neue Hohlenkafer aus dem Komitate Hunedoara (Siebenburgen, Rumanien). - În: *Întâiul Congres al Naturaliștilor din România, 1930, Cluj, p. 305-326.*
- Jeannel, R.; J. Mallasz: - Un nouveau Duvalius de l'Oltenie. - În: *Buletinul Societății de Științe din Cluj, 1929, 4(2), p. 116-117.*
- Jeannel, R.; J. Mallasz: - Un nouveau Sophrochaeta de l'Oltenie. - În: *Buletinul Societății de Științe din Cluj, 1930, 5(2), p. 3-4.*

Referințe:

- *Burnaz, Silvia: Bibliografia Județului Hunedoara (Științele Naturii). - În: Sargetia, Acta Musei Devensis, Seria Scientia Naturae, Deva, vol. 14-15, 1992, p. 355-383.*
- *Burnaz, Silvia: Naturaliști de seamă ai Transilvaniei și contribuția lor la alcătuirea și dezvoltarea colecțiilor entomologice ale Muzeului județean Hunedoara - Deva. - În: Buletinul Societății Lepidopterologice Române, Cluj-Napoca, 1992, 3(4), p. 33-36.*
- *Ieniștea, M. Al.: Iosif Mallasz de Feketemező (1875-1933). - În: Buletinul Societății Naturaliștilor din România, București, 1933, 14-15.*
- *Paina, I.: Iosif Mallasz. - În: Sargetia, Acta Musei Devensis, Seria Scientia Naturae, Deva vol. 11-12, 1975-1976, p. 335.*

MANIU, DAVID

(1922-1994) - magistrat, eseist

Născut la 12 februarie 1922, în comuna Șugag, județul Alba. Urmează școala primară la Sebeș, apoi Liceul Militar „Carol” din Craiova (1941) și Școala de Ofițeri Activi de Infanterie (1941-1943). Absolvent al Facultății de Drept din Cluj (1948). Între 1949-1956, este concentrat la Unitățile Direcției Generale ale Serviciului Muncii, cu gradul de maior în construcții. A participat pe front (februarie 1945), în luptele de la Saint Mihai Nord Banska - Bistrica. A fost decorat cu Ordinul „Coroana României” clasa a V-a, cu spade și panglică și cu „Virtutea Militară cu frunze de stejar” (1945). Și-a început activitatea în magistratură în anul 1957, ca procuror la Procuratura Alba Iulia; procuror șef la Brad; procuror șef al municipiului Petroșani (1962-1977), când datorită neacceptării intervenției brutale a fostelor organe de partid, în viața sa personală, a fost silit să părăsească magistratura. Timp de trei ani lucrează ca psihosociolog principal, în cadrul Institutului de Cercetări și Proiectări Miniere Petroșani. Revine în magistratură în anul 1980, ca vicepreședinte al Judecătoriei Petroșani, funcție din care s-a pensionat în anul 1985. Paralel cu activitatea de magistrat, a fost lector la Universitatea Tehnică Petroșani și la cursurile postuniversitare de pregătire a magistraților, fiind recunoscut ca specialist în domeniul infracțiunilor și în protecția muncii. Din 1991, este vicepreședinte al Fundației Culturale „Ion D. Sîrbu”. A publicat numeroase eseuri de etică, filosofie a istoriei, cronici și comentarii despre artă, teatru, pictură, articole pe tema comportării civilizate și de specialitate juridică. A efectuat ample studii și cercetări în domeniul stabilirii cauzelor accidentelor de muncă din minierul Văii Jiului. Împreună cu un colectiv a participat la elaborarea lucrării „Contribuții la prevenirea cauzelor umane ale accidentelor de muncă în subteran”, care, din păcate, zace în manuscris în arhivele fostului Comitet de Stat pentru Protecția Muncii. În 1967, i se acordă certificatul de inventator, recunoscându-i-se calitatea de autor al invenției „Sistem informațional de optimizare a constatărilor tehnno-științifice și a expertizelor tehnice în vederea obiectivizării concluziilor și soluțiilor organelor de urmărire penală și justiție în procesul penal și civil”.

A decedat în urma unei boli necruțătoare, la 8 noiembrie 1994.

Colaborări:

„Revista română de drept”, „Steagul roșu”, „Valea Jiului”, „Expres” „Zori noi”, „Solstițiu”, „Justițiarul” și altele.

Lucrări publicate:

- *Cartea comerciantului*. - 2 Vol. 1991. (în colaborare cu Gheorghe Ana).
- *Judecata istoriei și judecățile omului* (publicistică). - Ediție îngrijită de Dorica Maniu. Postfață de Dumitru Velea. Petroșani: Editura Fundației Culturale „I. D. Sîrbu”, 1995, p. 120 p. fot.
- *Încotro omule ? Itinerar etic*. - Petroșani: Editura Fundației Culturale „I. D. Sîrbu”, 1995.

Referințe:

- Ciucian, Cornel. *Despre deontologia magistratului*. - În: Maniu David. *Încotro omule?* - Petroșani: Editura Fundației Culturale „I. D. Sîrbu”, 1995, p. 188-189.
- *Dicționarul scriitorilor din Vale*. Petroșani: Editura Matinal; Cameleonul, 1999, p. 176-177.
- Velea, Dumitru. *David Maniu sau recuperarea omului*. - În: Maniu David. *Încotro omule?* - Petroșani: Editura Fundației Culturale „I. D. Sîrbu”, 1995, p. 183-187.

MANOLESCU, VIOREL

(1944-1999) - profesor, publicist

Născut la 2 iulie 1944, în comuna Orăștioara, de Sus, județul Hunedoara. Urmează școala primară și gimnaziul în comuna natală (1950-1957). Absolvent al Liceului Pedagogic Deva (1963). Profesor de muzică și desen la Școala Generală Orăștioara de Sus (1963-1966). Urmează cursurile Facultății de Istorie-Filosofie, Secția Istorie, a Universității „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca (1966-1972). Profesor de istorie la Școala Generală din Orăștioara de Sus (1966-1975). Desfășoară o bogată activitate culturală: a pregătit spectacolele ștafetei „Căutătorii de comori” și formația de fluierași din satul Costești, cu care a participat la concursurile de la Novaci și Vaideni (1972); a instruit formația de călușari a școlii, prezentă la numeroase ediții ale Festivalului „Călușarul transilvănean”; a organizat Muzeul Etnografic și Istoric al comunei Orăștioara de Sus (1968). În calitate de director al Taberei de Pionieri și Școlari de la Costești, a participat la săpături arheologice, alături de conf.dr. Ioan Horațiu Crișan, conf. dr. Ștefan Ferenczi și prof. univ. Hadrian Daicovicu, dezvoltând interesul copiilor pentru istorie (1969-1975). A condus echipajul „Sargedava”, în concursul național al expedițiilor „Cutezătorii” obținând numeroase trofee naționale: „Busola de aur” (1971); „Premiul Centrocoopului” (1972); medalia de bronz și locul III (1973); „Columna în milenii” (1977); „Busola de argint” (1984). Director coordonator al Școlii Generale din Orăștioara de Sus (1971-1975);

director la Administrația Permanentă a Taberelor Școlare (1976-1978); profesor (1978-1982); director (1982-1991) la Casa Pionierilor și Șoimilor Patriei Deva, unde a condus Cercul de Arheologie, Arhivistică și Sigilografie; director la Palatul Copiilor Deva (1990-1998); profesor la Colegiul Național „Decebal” Deva (1999). Distins cu Medalia Muncii (1971); membru în Consiliul Județean al Organizației Pionierilor Hunedoara și în colegiul de redacție al revistei „Cutezătorii”.

S-a stins din viață la 28 decembrie 1999.

Lucrări publicate:

- *Enciclopedia practică a copiilor*. - Vol.3. Coord. Patița Silvestru. - București: Editura Ion Creangă, 1982. - 318 p. - (Cap. „Secretele arheologiei”, p. 111-133).

Referințe:

- Prof. Viorel Manolescu. 1944-1999. *Biobibliografie*. - Deva: Biblioteca Județeană Deva, 2000.

MANOVICIU, I. IONEL

(n.1929) - profesor universitar, doctor în chimie

Născut la 14 mai 1929, în Petroșani, județul Hunedoara. Urmează liceul din Petroșani Absolvent al Institutului Politehnic Timișoara, Facultatea de Chimie Industrială, specialitatea Tehnologia Compușilor Macromoleculari (1952). Doctor în chimie cu teza: „Sinteza și studiul unor poliesteri pe bază de dioclorură a acidului alilfosfonic” (1965). Activitate didactică universitară, în cadrul Institutului Politehnic Timișoara, parcurgând toate gradele didactice, până la cel de profesor universitar, obținut în 1972; prodecan al Facultății de Chimie Industrială (1966-1972); șeful Catedrei Tehnologii Organice (1992-1996). Domenii de cercetare: homo și copolimeri pentru pelicologene; poliesteri alifatici, aromatici și nesaturați; plastifianți pentru polimeri; corelația structură chimică - proprietăți de plastifiant; adezivi pentru polimeri. Autor a 6 lucrări și a peste 64 de studii științifice; a participat la 8 conferințe și la numeroase simpozioane și congrese internaționale. Specializări în: Italia (1961-1962), URSS (1963-1965).

Lucrări publicate:

- *Chimia compușilor macromoleculari*. Timișoara: Institutul Politehnic, 1978. - 2 Vol.

Referințe:

- *Dicționarul specialiștilor, un „Who’ Who” în știința și tehnica românească*. Vol. 2. București: Editura Tehnică, 1998, p. 170.

MANUGHEVICI, EMANOIL G.

(n. 1915) - *doctor inginer în agronomie*

Născut la 21 noiembrie 1915, în comuna Fărăoani, județul Bacău. A urmat Școala Inferioară de Horticultură Turda, promoția 1932, Școala de Horticultură gradul II, București, promoția 1936, și Școala Politehnică „Gheorghe Asachi”, din Cernăuți. Absolvent al Facultății de Agricultură, obținând diploma de inginer agronom, în anul 1941. A îndeplinit următoarele funcții: șef al Ocolului Agricol Ilia (1943-1946), șef al secției Orăștie (1946-1956), director al Direcției Agricole a regiunii Hunedoara (1956-1957), director al Stațiunii de Cercetare și Producție pentru Pomicultură Geoagiu (1958-1984). În domeniul cercetării a contribuit la stabilirea portaltoilor vegetali pentru măr, în condițiile pedoclimatice din S-V Transilvaniei; stabilirea tehnologiei de producere a puieților portaltoi vegetativi de corcoduș, măr, păr, cireș și prun; perfecționarea metodei intermediarului în cultura mărului pentru obținerea materialului săditor destinat livezilor intensive pe terenuri în pantă; precizarea intermediarilor adecvați și a modului de utilizare a lor la înmulțirea soiurilor de păr, lipsite de afinitate cu gutuiul; perfecționarea tehnologiilor de cultură a pomilor în funcție de specie, condiții ecologice și sisteme de cultură. În 1970, obține titlul științific de doctor în agronomie, cu teza: „Studiul portaltoilor vegetativi pentru cultura mărului în zona piemonturilor sud-vestice ale Transilvaniei”. În calitate de director al Stațiunii Pomicole Geoagiu a contribuit la orientarea cercetărilor pentru zonă, organizarea fermelor-pilot, formarea cadrelor de cercetare, valorificarea în producție a rezultatelor cercetării. A participat la întocmirea și avizarea unor proiecte de modernizare a plantațiilor pomicole din județele Hunedoara și Alba. A publicat 160 de lucrări, dintre care 97 ca prim autor, și 63 în colaborare. A fost coautor la volumele „Mărul”, vol. II și vol. III; „Părul și gutuiul”, vol. V; „Caisul și piersicul”, vol. VI; „Nucul”; a „Pomologiei Române” și a manualului de „Pomicultură” pentru liceele agricole.

Lucrări publicate:

- *Comportarea în pepinieră și livadă a soiurilor de măr de tip Spur - Starkrimson și Starkspur golden delicious.* (colectiv).
- *Comportarea în pepinieră a unor soiuri de măr altoit pe diferiți portaltoi vegetativi* (colectiv).
- *Influența distanțelor de plantare asupra producției de pomi altoiți la măr și prun.* (colectiv).
- *Tipuri valoroase de nuci în regiunea Hunedoara.*

Referințe:

- *Baciu, Petru. Dr. ing. Emanoil G. Manughevici.* - În: *Palia Expres* - nr. 133, 2002.

MARCU, VALERIU VASILE

(1940) - *doctor în științe medicale, medic orelist*

Născut la 25 februarie 1940, în Arad. A urmat liceul în Hunedoara (1958-1962). Absolvent al Facultății de Medicină din Timișoara, promoția 1962. După terminarea studiilor universitare, a efectuat stagiul în comuna Lunca Cernii, județul Hunedoara (1962-1966). În 1966, a fost transferat la Circumscripția Urbană Hunedoara. Din 1966, este medic ORL la Spitalul din Hunedoara. Între 1967-1970, a efectuat secundariatul la Spitalul „Colțea” București; ocupă, prin concurs, postul de medic specialist (1971-1983), șef de secție ORL (din 1984), la Spitalul Municipal Hunedoara. Din 1986, este șeful secției ORL la Spitalul Județean Deva. În 1990, este admis la doctorat, la Universitatea de Medicină și Farmacie „Iuliu Hațieganu” din Cluj-Napoca. Susține examenul de primariat, specialitatea ORL, la Cluj-Napoca (1991); doctor în științe medicale cu teza: „Cercetări în legătură cu adenopatiile cervicale maligne”, coordonator prof.dr. Ermil Tomescu (1998).

Activitate științifică: cercetări în chirurgia cervico-facială, abordând tumori din sfera ORL, în special chirurgia adenopatiilor latero cervicale fixate. În 1971, a efectuat primele intervenții în cancerul laringian, prima laringectomie din Spitalul Municipal Hunedoara. În 1987, a efectuat primele intervenții pe laringe la Deva. A colaborat, efectuând intervenții chirurgicale, cu prof. dr. N. Ghilezan de la Institutul Oncologic Cluj - Napoca (1978-1984) și cu prof. dr. Ermil Tomescu. A urmat două cursuri de perfecționare: „Chirurgia funcțională laringiană”, la Spitalul „Colțea” București (1975) și „Chirurgia laringiană”, la CMFACF - ORL București (1982); un stagiul de perfecționare la Institutul Bordet și Spitalul Saint Pierre din Bruxelles (1993), având ca temă de cercetare „Metastazele ganglionare în chirurgia funcțională a laringelui canceros”. Membru și secretar al USSM, la Spitalul Municipal Hunedoara. A participat cu comunicări la sesiuni și simpozioane științifice; la 8 congrese și conferințe naționale ORL, la București, Cluj-Napoca, Timișoara, Deva, Târgu-Mureș, Sovata, Mamaia, Lugoj, Piatra-Neamț.

Lucrări publicate:

- *Cercetări în legătură cu adenopatiile cervicale maligne.* Teză de doctorat. Cluj-Napoca, 1997. - 35 p.

Articole din periodice:

- *Adenopatii cervicale fixate*. - În: Sibiul medical. - 7, nr. 4, 1996. - (în colaborare cu Elena Teban, Antoaneta Mărcuș).
- *Mase cervicale tratate în secția ORL, Spitalul Județean Deva pe perioada 1989-1993*. - În: Timișoara medicală, nr. 1-2, vol. XLI, 1996.

Referințe:

- *Dr. Valeriu Vasile Marcu*. Fișă biobibliografică. - Deva, 2000. - (Multigr).

MĂRGHITAN, LIVIU

(n.1937) - arheolog, istoric

Născut la 20 decembrie 1937, la Arad. Studii primare și liceale în orașul natal. Absolvent al Facultății de Istorie și Filosofie a Universității din Cluj (1962), având profesori pe Constantin Daicoviciu, I. I. Russu, Șt. Pascu, M. Dan, Fr. Pall, Camil Mureșan. La absolvirea facultății, obține diploma în specialitatea arheologie. După o scurtă activitate didactică, își începe munca de cercetare la Muzeul Județean Deva, deținând funcția de muzeograf. A întreprins numeroase cercetări pe teren, atât de salvare (la Zlatna, Geoagiu, Peștișu Mic, Peșteana, Brănișca, Ilia, Leșnic), cât și cercetări sistematice, acoperind epoca neolitică, dacică și romană. În Mintia, a fost scoasă la lumină o așezare aparținând fazei de mijloc a culturii Vinca - Turdaș, necunoscută până atunci și a efectuat delimitarea unei așezări neolitice la Zlaști. A mai întreprins cercetări la: Câmpuri - Surduc și Cozia - Deva, iar pentru perioada romană a cercetat Villa Rustica de la Deva, Cazarma Gladiatorilor de la Sarmizegetusa, unde a descoperit un mozaic alb-negru din marmură. Cercetările efectuate la Vețel au scos la lumină termalele de pe malul stâng al Mureșului, amfiteatrul militar, cuptoare pentru ars ceramică și opt locuințe din așezarea civilă. A contribuit la îmbogățirea patrimoniului hunedorean cu statui, inscripții, monede. Pe lângă activitatea de arheolog, a fost preocupat și pasionat de viața și activitatea aviatorului Aurel Vlaicu. A publicat cărți, articole și studii; a fost prezent la numeroase simpozioane și sesiuni științifice. Este membru al Asociației Internaționale de Epigrafie Greacă și Latină. A lucrat la Editura Academiei Române, apoi la Ministerul Culturii. În prezent este pensionar, în orașul Arad.

Colaborări:

„Cercetări de istorie veche”, „Sargetia”, „Apulum”, „Ziridava”, „Studii și comunicări numismatice”, „Muzeul Național”, „Anuarul Muzeului Național”,

„Crisia”, „The Journal of Roman Studies” - Londra, „Hommages a Maarten J. Vermaseren”, „Memoriile Secției de Științe Istorice”, „Academica”, „Arhipelag”, „Curierul românesc”, „Etnos”, „Cariatide” (New York), „Fasti archaeologici” (Roma), „Magazin istoric”, „Revista de istorie”, „Thracodacica” etc.

Lucrări publicate:

- *Agricultura milenară a băștinașilor hunedoreni*. - În: Din trecutul de luptă al țărănimii hunedorene. - Deva, 1967, p. 5-80.
- *Moșteniri străvechi. Tradiții progresiste ale învățământului hunedorean*. - Deva, 1969, p. 7-66.
- *Cercetări arheologice pe vatra orașului Deva*. - Deva, 1971.
- *Monumente istorice din județul Hunedoara*. Pliant, p. 20.
- *Tezaure de argint dacice*. Catalog. București, 1977.
- *Fortificații dacice și romane pe cursul mijlociu și inferior al Mureșului*. București, 1978.
- *Inginerul aviator Aurel Vlaicu*. - București: Editura Științifică și Enciclopedică, 1980. 92 p. fig. (Știința pentru toți).
- *Civilizația geto-dacilor*. - București, 1981.
- *Decebal*. - București: Editura Militară, 1987, 171 p. - (Domnitori și voievozi; 30).
- *Zece tezaure carpatine*. - București: Editura Ion Creangă, 1988.
- *Ora de arheologie*. - București: Editura Didactică și Pedagogică RA, 1993.
- *Spre zări transilvane. Aurel Vlaicu (1882-1913)*. - Deva, 1993. - 141 p. + 2 pl. ilustr.
- *Comorile regelui Decebal*. - Timișoara: Editura de Vest, 1994.
- *100 de oameni celebri* - București, 1997, -206 p.
- *100 de monumente istorice* - București, 1998 - 228 p.
- *Moise Nicoară*. - Arad, 2001,-206 p.

Lucrări în colaborare:

- *Micia. Grupul de cuptoare romane*. - Deva, 1970. - (Octavian Floca și Șt. Ferenczi).
- *Muzeul Arheologic Deva*. - Cluj, 1971. (I. Andrițoiu).
- *Das Archeologische Museum aus Deva*. București, 1972. - (I. Andrițoiu).
- *Arta figurativă la geto-daci*. - București, 1996. - (Mioara Turcu).
- *Tichindeal - gură de aur*. - Arad: Viața Arădeană, 2000 (în. colab.)

Studii și articole:

- *Două noi reliefuri mithriace la Ulpia Traiana.* - În: Studii și cercetări de istorie veche. - Vol.18, 1967, p. 693-700.
- *Despre o veche descoperire arheologică în sudul județului Hunedoara.* - În: Sargetia, vol.5, 1968, p. 23-29.
- *Așezarea dacică de la Cozia.* - În: Sargetia, vol.6, 1969, p. 47-53. - (în colaborare cu Mircea Valea).
- *Două piese sculptate în bronz, recent descoperite la Deva și Geoagiu.* - În: Sargetia, vol. 8, 1971, p. 67-70.
- *Urme romane pe cuprinsul județului Hunedoara.* - În: Sargetia. - Vol. 11-12, 1974-1975, p. 37-42.
- *Tezaurul de monede imperiale de la Micia.* În: Studii și comunicări numismatice. Vol.8, 1984, p. 119-127.
- *Antropomorfism în arta Daciei pre-romane.* - În: Ziridava - 21, 1998, p. 15-42.
- *Les trésors d'objets d'argent en argent.* - Din istoria europeii romane - Oradea, 1995, p. 111-115.
- *Rolul economic al așezării romane Micia în cadrul provinciei Dacia.* - În: Sargetia, vol. 26, nr. 1, 1995-1996, p. 319-324.
- *Divinități adorate în Dacia preromană oglindite în interpretarea romană.* - În: Ziridava - 19-20, 1996, p. 67-73.

Referințe:

- Rusu-Pescaru, Adriana. *Liviu Mărghitan la a 60-a aniversare.* - În: Sargetia, vol. 26, partea I. - Deva, 1995 - 1996, p. 39-43.

MARIAN, ION

(1929 - 2000) - profesor universitar, doctor inginer

Născut la 26 octombrie 1929, în comuna Stoina, județul Gorj, într-o familie de învățători. Studii liceale la Craiova. Absolvent al Institutului de Mine București (1954). Doctor inginer, titlu obținut la Institutul de Mine din Leningrad, în anul 1958. Efectuează stagii de documentare și perfecționare în mai multe țări din Europa: Rusia, Polonia, Franța, Germania, Cehoslovacia, Austria, Ungaria. Parcurge toate treptele carierei universitare, la Institutul de Mine București (din 1954) și la Institutul de Mine din Petroșani (din 1959). Din 1968, este profesor universitar la Institutul de Mine Petroșani, iar din 1969, conducător de doctorat. Prodecan și decan al Facultății de Mașini și Instalații Electromecanice a Universității Petroșani (1980-1990). A desfășurat o

bogată activitate științifică, începând din anul 1954, orientată în special, în domeniul construcției utilajului minier și al mecanizării procesului tehnologic minier, în abataje și la săparea galeriilor. Activitate de cercetare științifică, în străinătate, la Academia de Mine din Cracovia, Institutul de Cercetări și Proiectări de Utilaj Minier din Gliwice (Polonia), Universitatea din Liège (Belgia) și Institutul de Cercetări Cipronikel din URSS. A participat la manifestări științifice în Franța, Germania, Cehoslovacia, Bulgaria, Ungaria. A elaborat numeroase lucrări și peste 200 studii și articole de specialitate, publicate în țară și 25 în străinătate. Este posesor a 27 certificate de inventator, 22 brevete de invenție, care se aplică în producție, majoritatea în domeniul utilajului minier și mecanizarea minelor. A coordonat peste 40 de doctoranzi, din care 25 au obținut titlul științific de doctor în științe tehnice.

S-a stins din viață la 17 ianuarie 2000, la Petroșani.

Lucrări publicate:

- *Transport minier.* - București: Editura Didactică și Pedagogică, 1965.
- *Mecanizarea în minieră.* - București: Editura Tehnică, 1969.
- *Mecanizarea transportului minier în subteran.* - București: Editura Tehnică, 1983.
- *Utilaj de încărcare și transport minier.* București: Editura Didactică și Pedagogică, 1984.
- *Manualul inginerului de mine.* - Vol.5. Secțiunea Transport Minier. - București: Editura Tehnică, 1989. - (în colaborare).

Referințe:

- *Buletin informativ al Universității din Petroșani,* nr. 1, 2000, p. 3-11.

MARTIN, PETRU

(1917-1983) - profesor universitar doctor în științe medicale

Născut la 26 sept 1917, în satul Căraci, comuna Baia de Criș, județul Hunedoara. Absolvent al Liceului „Avram Iancu” din Brad, apoi al Facultății de Medicină din Cluj (1945). Doctor în științe medicale. Medic primar la Clinica de Chirurgie din Cluj. A condus secția de chirurgie „Clujana”. Conferențiar universitar la Clinica de Chirurgie V din Cluj. Profesor (1979) la Clinica de Chirurgie din Cluj. Autor a peste 200 de lucrări științifice și studii, apărute în periodice din țară și străinătate. Contribuții importante în chirurgia pancreasului, hidatidozei pulmonare, geronto-

chirurgiei și urgențelor abdominale. A fost membru al unor societăți academice naționale și internaționale. S-a stins din viață în 1983, la Cluj-Napoca.

Lucrări publicate:

- Pancreatitele acute. *Cluj-Napoca: Dacia, vol. 1 - 1981; vol. 2 - 1982.*

Referințe:

- Clujeni ai secolului 20. Dicționar esențial. *Cluj-Napoca: Casa Cărții de Știință, 2000, p. 194*
- Enciclopedia medicală românească. Secolul XX. *București, 2001, p. 1067, 1068.*

MARTINOVICI, IV

(n.1924) - scriitor, traducător, publicist

Născut la 10 mai 1924, la Ploiești. Studii la Liceul „Sf. Petru și Pavel” din Ploiești și la Liceul „Andrei Șaguna” din Brașov. Licențiat al Facultății de Drept a Universității din București. Din 1942, se stabilește, cu familia, la Hunedoara. În 1948, este arestat politic. Este profesor de limba și literatura română și limba franceză la liceul din Hunedoara (1948 - 1955); consilier juridic la ICSH (1955) apoi la CSH (1955-1984). Este ales în Comitetul revoluționarilor și în CPUN (1989); secretar al Ligii luptătorilor din decembrie 1989, din municipiul Hunedoara. A debutat, în literatură, ca elev, în 1942, în „Gazeta Transilvaniei” (Brașov). Debut editorial în 1961, cu traducerea volumului de poeme de R. Tagore, „Grădinarul”. Din 1961, face parte din Uniunea Scriitorilor. Este redactor al revistei „Observator” din München (1990) director al revistei de cultură și artă „Cariatide”, apărută la Hunedoara (1990-1991). Din 1998, este redactor-responsabil la revista „Arhipelag”, editată de Inspectoratul pentru Cultură al Județului Hunedoara. A publicat poezii în Rusia, Iugoslavia, Cehoslovacia, Gruzia, Bulgaria, Germania. I-au apărut 11 volume de poezii, două dintre acestea fiind premiate de Uniunea Scriitorilor, trei cărți de proză și cinci cărți de traduceri din literatura universală (indiană, chineză, franceză). Are numeroase lucrări în antologii de proză și poezie.

Premii obținute:

Premiul Asociației Scriitorilor din Brașov, pentru volumele de poezii „Ochii și ploile” (1973) și „Euridice” (1976). Premiul revistei „Observator” din München, pentru întreaga creație literară (1996). Premiul revistei „Semne” pentru traduceri din lirica universală la Festivalul Internațional de Poezie ediția a II-a, Deva (2001). Premiul „Opera Omnia” al Uniunii Scriitorilor din Brașov (2001). Titlul de „Cetățean de Onoare” al municipiului Hunedoara

(2001). Membru al Clubului Internațional PEN (2002)

Colaborări:

„România literară”, „Steaua”, „Tribuna”, „Orizont”, „Oglinda”, „Astra”, „Ritmuri hunedorene”, „Cariatide”, „Arhipelag”, „Drumul socialismului”, „Observator” – München.

Lucrări publicate:

- *Cercul de aur.* Poezii. - București: Editura pentru Literatură, 1966. - 92 p. + 1 fot.
- *Ca să fii stea.* Poezii. - București: Editura pentru Literatură, 1969. - 107 p.
- *Ochii și ploile.* Poezii. - București: Editura Cartea Românească, 1972. - 148 p.
- *Pe sub arcada porții negre.* Proză. București: Editura Albatros, 1972. - 159 p.
- *Antologie de lirică românească modernă.* Iugoslavia, Split. Mogugnostic, 1973.
- *Euridice.* Poezii. - București: Editura Cartea Românească, 1976. - 67 p.
- *Am lăsat graurii să zboare.* Proză. București: Editura Militară, 1976. - 176 p. (Sfinx; 30).
- *Întoarcere la Nausica.* Poezii. - București: Editura Eminescu, 1979. - 115 p.
- *Albastrul Flamingo.* Proză. - București: Editura Militară, 1979. - 239 p.
- *Eterna auroră.* Poezii. - București: Editura Cartea Românească, 1981. - 64 p.
- *Spre Delfi.* Poezii. - București: Editura Cartea Românească, 1986. - 130 p.
- *Eupalinos.* Poezii. - München: Editura „Radu Bărbulescu”, 1996. - 78 p.; București: Editura Cartea Românească, 1998. - 56 p.
- *Avatar.* Poezii. - Timișoara: Editura Helicon, 1999.
- *Arhivele iubirii.* - Deva: Sigma Plus, 2001 (în colab. cu Carmen Demea)

Traduceri:

- Tagore, R. *Grădinarul.* Poezii. - București: Editura pentru Literatură Universală, 1961. 171 p.
- Aitmatov, C. *Primul învățător.* București: Editura pentru Literatură Universală, 1964.
- Motte Fouque, Fr. de la. - În: Undine. Nuvela romantică germană. - Vol.2. București: Editura Minerva, 1968. (Biblioteca pentru toți).
- Saint-Exupéry, Antoine de. *Scrisori către un ostatec.* Proză. - În: Argeș. nr. 9, 1968.
- *Pasărea fericirii.* Basme populare din China. - București: Editura Univers, 1974. (Ileana Hogeia Velișcu).

- Qu Yuan. *Poeme*. Traducere din limba chineză. - București: Editura Univers, 1974. - 94 p. - (Orfeu). - (Ileana Hoge Velîșcu).
- Reverdy, Pierre. *Pietre albe*. Poezii. București: Editura Univers, 1975.
- Cao Xue-Qin. *Visul din pavilionul roșu*. Vol.1-3. Roman. Traducere din limba chineză. - București: Editura Minerva, 1975. - 3 vol. - (Biblioteca pentru toți; 841; 842; 843). - (Ileana Hoge Velîșcu).

Referințe:

- Buzea, Constanța. *Iv Martinovici la 70 de ani*. - În: România literară, 1994.
- Chirica, Neculai. *Medalion sentimental* (Iv Martinovici). - În: Ritmuri hunedorene, 1978, p.8.
- Ciobanu Radu. *Iv Martinovici la 75 de ani*. - În: Semne - 1, nr. 2, iun. 1999, p. 2, Arhipelag, nr. 2-3-4, 1999, p. 45
- *Condiția scriitorului din provincie. Iv Martinovici - Hunedoara*. - În: Tribuna, 17, nr.4, 25 ian. 1973, p.11.
- Ciobanu, Radu. *Iv Martinovici*. - În: Tribuna, nr.25-28, 1994.
- *Elogiu poetului Iv Martinovici la 70 de ani*. Microbioblografie. - Deva, 1994. -4 p.
- *Elogiu scriitorului Iv Martinovici la 75 de ani*. - Hunedoara: Biblioteca Municipală Hunedoara, 1999. - 8 p.
- Evu, Eugen. *Elogiu eternei iubiri*. - În: Drumul socialismului. - 34, nr.7637, 30 mai 1982, p.3.
- Gavrilei, Marinela. „*Nu poți construi nimic peren, dacă nu te construiești pe tine însuși*”. Interviu cu Iv Martinovici. În: Oglinda. - 2, nr. 114, 5 apr. 1996, p. 3.
- Grigorescu, Dan. *Pierre Reverdy. Pietre albe*. - În: Contemporanul, 1975.
- Regman, Cornel. - În: Astra, nr.3, sept. 1977.
- Jurcone, Ina. *Iv Martinovici. Un om, un nume, o viață*. - În: Cuvântul liber - 12, nr. 3052, 7 dec. 2001, p.5.
- Piru, Alexandru. *Poezia românească contemporană 1950-1975*. - Vol.1: *Generația vârstnică*. - București: Editura Eminescu, 1975, p. 390, 391.
- Poiană, Petru. *Cântec de lebedă neagră*. - În: Provincia Corvina - nr. 111 dec. 1999, p. 15.
- Popa, Marian. *Dicționar de literatură română contemporană*. - București: Editura Albatros, 1977, p. 338.

- Zaciu, Mircea; Papahagi, M.; Sasu, Aurel. *Dicționarul scriitorilor români*. Vol. 3. M-Q. - București: Albatros, 2001, p. 118-120.

„...de când îl știm și, probabil, de când se știe, Iv Martinovici a fost un solitar. Fără sentimentul solidarității cu vreo grupare sau școală, fără a-și revendica apartenența la vreo generație literară arondată unui anumit deceniu, cum se obișnuiește de la o vreme la noi, departe chiar și fizic de orice confrerii, alianțe sau biserițe literare, marginalizat până în 1989, din motive politice, dar cu o acută conștiință a propriei valori, iritantă pentru mediocrități, el este un perpetuu singuratic care și-a construit universul poetic propriu, cu migală, în timp și cu puterile neajutate decât de harul ce i s-a hărăzit și de cultura de care s-a învrednicit...” (Radu Ciobanu. În: Tribuna, nr. 25-28, 1994).

MATASĂ, G. CLAUDIU

(n.1930) - chimist, cercetător științific,
doctor în inginerie

Născut la 1 aprilie 1930, la Petroșani, județul Hunedoara. A absolvit Institutul Politehnic București, Facultatea de Chimie Industrială, specialitatea Medicamente (1954). Doctor în inginerie în 1971, cu teza: „Separation of Nonelectrolytes by means of Aqueous Solution of Electrolytes”. Doctor în științe tehnice, la Viena, în 1972, cu teza: „Methanol Extraction from Polyvinyl-Acetate Alcoholysis Waste Solutions”. Din 1973, s-a stabilit în SUA. Activitate de cercetare în cadrul ICECHIM și Ministerul Chimiei (din 1954), apoi consultant al Oficiului de Metrologie și Invenții (1957-1970). Din 1970, a activat în străinătate la Chemical Construction Corporation, New York; Celanese Chemical Corporation Tehnical Center (1970-1973); Unitek Corporation (1973-1976); Consolidated Aluminium Corp, Science Center (1977-1979); Imperial Coatings Corporation, New Orleans (1979-1982). Din 1982, este președinte al Ortho-Cycle Company. În paralel, desfășoară activitate didactică universitară, ca lector de biomateriale la Universitatea of Illinois - Chicago (1995); profesor consultant la University of Innsbruck, Austria (din 1990), New York University, din 1991. Activitate editorială la „Phoenix Without Ashes”, din 1987 („The Orthodontic Materials Insider”, din 1995), consultant și referent la „American Journal of Orthodontic and Dentofacial Orthopedics”, autor a 3 cărți. A publicat peste 40 lucrări științifice, a susținut peste 28 comunicări la conferințe internaționale. Deține 32 brevete de

invenții. Membru al Academiei Româno-Americane (din 1976), membru de onoare al Academiei de Medicină din România, Doctor Honoris Causa al Universității Ecologice din București, membru al „The New York Academy of Sciences” și al Asociației Oamenilor de Știință din România.

Referințe:

- *Dicționarul specialiștilor un „Who's Who” în știința și tehnica românească.* - Vol.1. București: Editura Tehnică, 1996, p.219.

MATEI CORVIN

(1443-1490) - *rege al Ungariei*

Născut la 24 februarie 1443, la Cluj. Fiul lui Iancu de Hunedoara. A urmat linia politică a tatălui său, de înfrângere a tendințelor centrifuge ale marii nobilimi și de întărire a puterii regale. A urmărit creșterea autorității centrale, bazându-se pe nobilimea mică și mijlocie și pe orașe. La 24 ianuarie 1458, cu sprijinul nobilimii mici și mijlocii și al trupelor de mercenari conduse de Mihail Szilágyi, Matei Corvin este ales rege al Ungariei. A încurajat dezvoltarea meșteșugurilor, a comerțului și a orașelor, cărora le-a lărgit autonomia și le-a acordat mari privilegii. Politica sa internă a nemulțumit marea nobilime, mai ales pe cea din Transilvania, care a organizat o răscoală în 1467, urmărind scopuri separatiste. După înfrângerea acestei mișcări, a organizat o expediție în noiembrie-decembrie 1467, împotriva Moldovei, terminată cu înfrângerea sa de la Baia. În timpul domniei sale, Transilvania a avut de suferit invazia turcească din 13 octombrie 1479, când turcii au fost învinși la Câmpul Pâinii, lângă Orăștie, de oastea transilvăneană condusă de voievodul Ștefan Báthory și de Pavel Chinezul, comitele Timișoarei. În relațiile externe a dus o politică antiotomană și cu excepția expediției din 1467, de bună vecinătate cu Moldova și Țara Românească. Urmărind să devină rege al Boemiei, a intrat în conflict cu Cazimir al IV-lea, regele Poloniei, care a reușit să acapareze tronul Boemiei pentru fiul său Ladislav (1479). În timpul domniei sale, curtea sa devine un centru de cultură umanistă. A excelat în privința reformelor interne administrative și justițiare, a acordat protecție literaturii, artelor, științelor. A sprijinit dezvoltarea istoriografiei, susținând și promovând istorici, printre care János Thuroczy și umanistul Silvio Piccolomini, autori ai unor opere de valoare universală; a înființat Academia Corviniana și a realizat una dintre cele mai însemnate biblioteci din secolul al XV-lea, Bibliotheca Corvina, sprijinit de soția sa, principesa Beatrix de Aragon, care a avut mari merite în introdu-cerea Renașterii în Ungaria. A

continuat lucrările de extindere a Castelului de la Hunedoara, terminând galeria de balcoane, Sala Dietei și aripa nordică numită „Aripa Matei”, considerată de unii istorici, prima construcție clădită în spiritul Renașterii în Transilvania.

A murit la 6 aprilie 1490, la Viena.

Referințe:

- Aranyi Lajos. *Vajda-Hunyad vára 1452, 1681; 1866 szóban és képen.* (Cetatea Hunedoarei 1452; 1681; 1866 în cuvinte și imagini). - Pozsony, 1867.
- *Comandanți militari.* Dicționar. - București: Editura Științifică și Enciclopedică, 1983, p. 212-213.
- Diaconovici, C. *Enciclopedia română.* Vol.3. - Sibiu: Editura Krafft, 1904, p. 222, 223.
- *Din istoria Transilvaniei.* - Vol. 1. București: Editura Academiei RSR, 1960.
- Elekes Lajos. *Hunyadi.* - Budapesta, 1954.
- Elekes Lajos. *Mátyas és kora.* - Budapesta, 1954.
- Fraknoi, V. *Hunyadi Mátyás király, 1440-1490.* - Budapesta, 1890.
- Hurmuzaki - Densusianu. *Documente privitoare la istoria românilor.* - Vol. 1-2. București, 1890.
- Hurmuzaki - Iorga. *Documente privitoare la istoria românilor.* - Vol. 15. București, 1911.
- Iorga, Nicolae. *Istoria românilor.* - Vol. 4. București, 1937.
- Isac, Victor. *Universalitatea Corvineștilor.* - În: *Corviniana.* - Vol. 2, nr. 2, 1996, p. 99-104.
- *Istoria României.* - Vol.2. - București: Editura Academiei RPR, 1962.
- Lazăr, Ioachim; Bugnaru, Elena. *Castelul Corvineștilor - Hunedoara.* Deva, 1998. - 32 p.
- Pascu, Ștefan. *Voievodatul Transilvaniei.* Vol.1. - Cluj, 1972.
- Pataki, Ștefan. *Domeniul Hunedoarei la începutul secolului al XVI-lea.* - București, 1973.
- Popa, Teodor. *Castelul Corvineștilor sau Cetatea Hunedoarei.* - Hunedoara, 1941.
- Prodan, David. *Iobăgia în Transilvania în secolul al XVI-lea.* - Vol. I, II. - București, 1968.
- Sebestyen Gheorghe. *Arhitectura Renașterii în Transilvania.* - București, 1963.
- Șuluțiu-Șterca, Iosif. *O legendă care se stinge, sau genealogia completă a Huniadeșcilor.* - În: *Transilvania.* - 32, nr. 2, mar. 1901, p. 45-55.
- Velescu, Oliver. *Castelul de la Hunedoara.* - București, 1968.

MÁTYAS, IOSIF

(1930-2002)- pictor, grafician

Născut la 27 iunie 1930, în comuna Sânmartin, județul Harghita. Absolvent al Institutului de Arte Plastice „Ion Andreescu” din Cluj-Napoca (1956), având ca profesori pe Abódi Nagy Béla și Andrásy Zoltán. Membru al Uniunii Artiștilor Plastici din România (1956). Profesor la Liceul de Artă Deva. Președinte al Filialei UAP Petroșani, într-o perioadă de timp când aceasta s-a format și dezvoltat. Debută în 1957, la Salonul de grafică. Este prezent cu lucrările sale de pictură și grafică, la expoziții naționale și județene, din anul 1959. Numele său este legat de arta plastică hunedoreană, fiind considerat un reprezentant al expresionismului de factură lirică, unul dintre artiștii care caută și găsesc expresivitatea frumosului. Tendința sa către acest teritoriu al artei este marcată, pe lângă viziunea artistică, și de mijloacele cu care se exprimă. În 1999, i s-a acordat titlul de „Cetățean de onoare” al municipiului Deva. S-a stins din viață la Deva, 14 ianuarie 2002.

Expoziții personale:

Baia Mare (1958); București (1967); Miercurea-Ciuc (1967-1991); Deva (1973, 1979, 1982, 1987, 1995, 1998, 2000 - retrospectivă), Timișoara (1975), Brașov (1976), Sânmartin (1992), Debrecen (1993), Szolnok (1993), Törörszentmiklós - Ungaria (1994).

Participări la expoziții de artă internațională:

Moscova, Geneva, Viena, Helsinki, Hyvinkää - Finlanda, Belgrad, Atena, Budapesta, Torino, Milano, Ferrara, Bueno-Aires, Beijing, Schwetingen, Arass, Bienala de la Veneția (1960), Bienala de Gravură Bansk-Bystrica (1980).

Premii obținute:

Premiul I pentru grafică (1958). Premiul II al UAP pentru artă monumentală (1968); Premiul Bienalei Internaționale de Gravură de la Bansk-Bystrica (1980), Premiul UAP pentru grafică (1985).

Lucrări de artă monumentală:

- Petroșani (1968), Brad (1972), Hajduhadhaza (1994).
- **Călătorii de studiu:** Polonia, Rusia, Cehoslovacia, Ungaria, Bulgaria, Finlanda, Germania.

Lucrări publicate:

- *Iosif Mátyas*. - București: Editura Kriterion, 1984.

Referințe:

- Barbosa, Octavian. *Dicționarul artiștilor români contemporani*. - București: Editura Meridiane, 1976, p. 309.

- Bâtcă, Mircea. *Iosif Mátyas*. - În: Ardealul literar și artistic. - 3, nr. 6, 1998, p. 25.
- Bâtcă, Mircea. *Mátyas Iosif 27 iunie 1930 - 14 ianuarie 2002*. În: Cuvântul liber - 13, nr. 3075, 16 ian. 2002, p.7.
- Bodea, Minel. *Un mare artist a trecut în eternitate* - În: Cuvântul liber. - 13, nr. 3077, 18 ian. 2002, p. 3.
- Ciobanu, Radu. *Retrospectiva Mátyas*. În: Tribuna, nr. 32-34, 1995, p. 14.
- Cîrjoi, Ion. *Un succes al artei plastice hunedorene*. Expoziția Iosif Mátyas. - În: Drumul socialismului, 15 feb. 1979.
- Kovaci, Al. *Expoziția Mátyas Iosif*. - În: Drumul socialismului, 18 mar. 1973.
- *Expoziția de pictură și grafică Mátyas Iosif*. - În: Drumul socialismului, 25 feb. 1973.
- *Germisara, prima ediție a Taberei de Pictură și Grafică - Geoagiu Băi, august 1998; Deva, octombrie 1998*. - Deva: Galeria „Forma”, 1998, p. 8-9.
- *Radovan, Ciprian. Prelucrând cu patos datele realului*. Note pe marginile expoziției de pictură și grafică Iosif Mátyas. În: Drapelul Roșu, 16 feb. 1975.
- Rădulescu, Emil. *Întâlnire cu personalitatea unui artist*. - În: Drumul socialismului, 17 oct. 1976.

„Principalele sale motive sunt larg și prelung împletite cu o revărsare spontană, uneori multiplă de semne hieroglifice; lansează, extinde sau reverberează astfel undiri concentrice ale rezonanțelor de culoare - formă - conținut, intensificând sau temperând după plac dinamismul compozițional”. (Dan Grigorescu).

„Spații vizionare ca în vis îi boltesc figurile căci pictura și grafica pe care o cultivă e figurală la origine, dar tocmai antimononia dintre ireal și supradimensionarea fizică creionează bogăția suprafețelor rustice”. (Mezei Jozsef. - În: *Germisara, prima ediție a Taberei de Pictură și Grafică - Geoagiu Băi, august 1998; Deva, octombrie 1998*. Deva: Galeria „Forma”, 1998, p.9).

MĂNOIU, D. ION(1924-1997) - *inginer*

Născut la 27 ianuarie 1924, în Târgu-Jiu, județul Gorj. Urmează școala primară în 1931-1935 la Târgu-Jiu, apoi Liceul Teoretic „Tudor Vladimirescu” (1936-1943). În perioada 1943 -1945, este elev la Școala de Ofițeri Artilerie din Craiova. La 1 februarie 1945, a fost repartizat la Regimentul VI artilerie din Lugoj, a luat parte la luptele pe frontul din Apus, cu gradul de locotenent. Este veteran de război, decorat cu medalia „Crucea comemorativă al celui de-al doilea Război Mondial” (1945). În perioada 1946-1951, a lucrat ca agent de control din partea Ministerului de Finanțe, apoi tehnician principal constructor (1951-1956). A urmat cursurile Facultății de Construcții Civile, Industriale și Agricole din Timișoara (1956-1961), după care s-a stabilit în Deva. A lucrat ca inginer principal constructor pe diferite șantiere de construcții din țară. În anul 1980 s-a pensionat. Automobilul a fost pasiunea sa de-o viață. A publicat 3 lucrări și peste 280 de articole cu specific auto. A deținut certificate de inovator privind perfecționarea tehnică a pompelor antiacide cu piston pentru lichide; perfecționarea tehnică a aparatului melanjor lichide dulci; fundație de beton la mașina de extracție minereuri de la Mina Ghelari; modificare traseu de 5,3 km conductă de gaz metan pentru Uzina de Preparare Minereuri Teliuc. S-a stins din viață la Deva, în decembrie 1997.

Colaborări:

„Autoturism”, „Almanahul auto”, „Revista fenomenelor paranormale”, „Cuvântul liber”, „Unirea” etc.

Lucrări publicate:

- *Îndrumător pentru întreținerea și exploatarea instalațiilor de încălzire centrală cu apă caldă sau abur de joasă presiune.* - București: Editura pentru Transporturi și Telecomunicații, 1978.
- *Fișier auto-moto și de circulație rutieră.* București: Editura Tehnică, 1988.
- *1001 de teste de mecanică auto și circulația rutieră.* - Vol.1. - București: Editura Tehnică, 1996. - Volumul II al acestei lucrări a fost înaintat Editurii Tehnice în 1997.
- Se află în manuscris lucrarea „*Lexicon tehnic auto-moto și de circulație rutieră*”.

Referințe:

- Ing. Ion D. Mănoiu. Fișă biobibliografică. Deva, 1997. - (Multigr.)

MĂRGINEAN, NICOLAE(1905-1980) - *profesor universitar, doctor docent, psiholog*

Născut la 25 iunie 1905, la Obreja, județul Alba. Studii primare și gimnaziale la Obreja. Absolvent al Liceului „Aurel Vlaicu” din Orăștie, promoția 1924. Urmează cursurile Facultății de Litere și Filosofie din Cluj, unde își ia doctoratul cu „Magna cum Laude”. În 1933, obține o bursă a Fundației Rockefeller și studiază în SUA, timp de doi ani. Periodic, se documentează în Anglia și Franța. În 1948, condamnat pentru colaborare cu SUA și după un proces politic înscenat a executat ani grei de închisoare. Eliberat, lucrează la Biblioteca Filialei Academiei din Cluj, a Institutului de Studii Pedagogice. În ultimii ani, a predat la Universitățile din Köln, Bonn și New York. A publicat 17 lucrări și numeroase articole și studii de specialitate. Colaborator la diverse reviste din țară și străinătate.

S-a stins din viață la 13 iunie 1980. După moartea sa, prin grija fiicei sale Daniela Mărginean-Țăranu au mai fost publicate încă patru lucrări.

Lucrări publicate:

- *Psihologia configurației*, 1929. - (în colaborare). - 176 p.
- *Psihologia exercițiului*, 1929. - 158.p.
- *Psihotehnica în Germania*, 1929. - 88.p.
- *Psihologia învățării*, 1931. - 180 p.
- *Problema evoluției*, 1931.
- *Psihologia franceză contemporană*, 1932.
- *Elemente de psihometrie*, 1938. - 376 p.
- *Analiza factorilor psihici*, 1938. - 216 p.
- *Psihotehnica în marea industrie*, 1942.
- *Psihotehnica*, 1943. - 504 p.
- *Sub semnul omeniei*, 1969.
- *Natura științei*, 1970.
- *Psihologie și natură*, 1970.
- *Condiția umană*, 1973.
- *Psihologie logică și matematică*, 1973.
- *Amfiteatre și închisori, mărturii, memorii.* Cluj-Napoca: Editura Dacia, 1991. - 260 p.
- *Psihologia adâncurilor și înălțimilor.*
- Cluj-Napoca: Presa Universitară Clujană, 1999. - 215 p.
- *Psihologie și literatură.* Cluj - Napoca: Dacia, 2002.
- *Mărturii asupra unui veac zbuciumat.* - București: Editura Fundației Culturale Române, 2002.

Referințe:

- Baci, Petru. *Liceul „Aurel Vlaicu”, Orăștie. Compendiu monografic. 1919-1997. 75 de ani.* - Deva: Casa Corpului Didactic, 1994, p. 58.
- Drăgan, Ion. *O carte despre om și dimensiunile sale.* - În: Semne. - 2, nr. 2-3, 2000, p. 56.
- Hinescu, Ana; Hinescu, Arcadie. *Oameni de ieri și de azi ai Blajului.* - Blaj: Editura Eventus, 1994, p. 111, 112.
- Nicolae, Mărgineanu, (1905-1980) - În: România liberă - nr. 3833, 26 oct, 2002, p. II - III.

MEDEANU, C. TIBERIU CONSTANTIN

(n.1949) - doctor în drept, procuror criminalist, conferențiar universitar.

Născut la 7 ianuarie 1949, în Husasău de Tinca, județul Bihor. Absolvent al Liceului din Tinca (1967) și al Facultății de Drept a Universității „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca (1972). Doctor în drept din anul 1998. Specializări în țară și în străinătate: curs postuniversitar la Facultatea de Drept din Cluj (1985-1986); curs de prevenire a actelor de corupție „United Nations Anti-Corruption Project in Romania” (Cluj 1998); curs pentru protecția mediului: „First International Training Course on Environmental Protection and Law Enforcement” (Roma, 1997).

Funcții îndeplinite:

Procuror la Parchetul de pe lângă Judecătoria Deva (1972-1983); procuror criminalist la Parchetul de pe lângă Tribunalul Hunedoara (1984 - 2002). Din 2002, este prim-procuror la Parchetul de pe lângă Tribunalul Hunedoara. Asistent la Universitatea Ecologică Deva și la Universitatea AISTEDA Alba-Iulia (1993-1994); lector și conferențiar la Universitatea Ecologică Deva; secretar științific la Universitatea ecologică „Traian” din Deva. (din 1994 - 2000). În prezent este prodecan la Facultatea de Drept a Universității Ecologice Deva; secretar științific la Universitatea Ecologică „Traian” din Deva.

Activitate didactică universitară:

Participări la numeroase simpozioane și susținerea a peste 30 de comunicări științifice; întocmirea unor lucrări cu caracter didactic, pe teme juridice controversate, referitoare la: proprietatea publică, jocurile de întrajutorare, fraudele bancare, fals, delapidare, infracțiuni de corupție, accidente de muncă și societăți comerciale. Realizarea unor montaje video, cu caracter didactic, axate pe cercetarea unor genuri

de infracțiuni și combaterea unor fenomene antisociale, utilizate în majoritatea facultăților din țară, din care se remarcă: „Apariția elementelor de profesionalism în infracțiunile comise de tineri și minori”; „Reconstituirea”, „Cercetarea incendiilor”, „Identificarea victimelor în cazul accidentelor colective de muncă”, „Disponerea expertizelor în cazul infracțiunilor de omor”, „Ascultarea persoanelor care se autodenunță în legătură cu infracțiuni pe care nu le-au comis”, „Importanța obiectelor victimei pentru descoperirea autorilor infracțiunii”; executarea a cca. 2000 de diapozitive și fotografii pe tema prevenirii și cercetării unor genuri de infracțiuni din care unele au fost trimise la facultățile de drept ca material didactic sau prezentate la sesiuni științifice și la cursuri de perfecționare.

Activitatea științifică:

A întocmit lucrări axate pe studierea fenomenelor infracționale și a modalităților de combatere a acestora: „Sinuciderile survenite în zona municipiului Deva”, „Cauzele și condițiile care au generat și favorizat comiterea infracțiunilor contra vieții în anii 1990-1991, în județul Hunedoara”, „Dinamica infracțiunilor contra vieții în județul Hunedoara în perioada anilor 1996-2000”, „Sinuciderea în parametri actuali”, „Repere criminologice la sfârșit de mileniu”, „Infracționalitatea în viziune criminologico-filosofică”. A publicat opt cărți și peste 100 de articole în reviste de specialitate, cca. 20 de articole în presă, a prezentat peste 30 de comunicări la reuniuni științifice. A realizat filmele video: „Portret de criminal”, „Asasinul trandafirului galben”, „Enigma Emiliei”, „Femeia din canal”, „Killerul și fetița”, „Brelorul, cheile și criminalii”. Este membru în Asociația Națională de Criminologie din România și în colegiul de redacție al „Revistei de Criminologie, Criminalistică și Penologie”.

Colaborări la reviste științifice:

„Dreptul”, „Pro Lege”, „Revista juridică”, „Curentul juridic”, „Pro Iure”, „Buletin de criminologie și criminalistică”, „Revista de Drept Comercial”, „Revista de Drept Penal”, „Obiectiv”, „Probleme de criminalistică și criminologie”, „Revista Minelor”, „Revista de Criminologie Criminalistică și Penologie”, „Acta Universitatis Bogdan Vodă”.

Lucrări publicate:

- *Accidentele de muncă.* - București: Editura Lumina Lex, 1998. - Vol. 1. - 300 p.
- *Crima și criminalul.* - București: Editura Lumina Lex, 1999. - 327 p.
- *Drept comercial.* Curs. - Deva: Editura Universității Ecologice Deva, 1999. - 170 p.

- *Dreptul comerțului internațional*. - Deva: Editura Universității Ecologice Deva, 1999. 150 p.
- *Drept comercial și drept bancar*. - Deva: Editura Investigo, 2000. - 160 p.
- *Dreptul comerțului internațional*. - Deva: Editura Călăuza, 2000. - 215 p.
- *Crima și criminalul: geneza crimelor și descoperirea criminalului*. - București: Lumina Lex, 2000-328p
- *Dreptul afacerilor interne și internaționale*. - Editura Timisiensis, 2002 (în colab.).

Referințe:

- *Dr. Tiberiu Constantin Medeanu*. Fișă biobibliografică. - Deva, 2002.

MEDRUȚ, IOAN

(n. 1969) - sculptor

Născut la 30 septembrie 1969, în Deva, județul Hunedoara. Urmează școala primară, apoi Liceul de Artă din Deva și Liceul de Artă „Nicolae Tonitza” din București (1984-1988). Absolvent al Academiei de Artă din București, Secția Sculptură, clasa prof. Nicolai Păduraru (1990-1996). Membru al UAP din România.

Participări expoziționale:

Expoziția Academiei de Artă, Sala Dalles București (1992); Simpozion de Sculptură Piatra, Pucioasa (1993); Expoziția Studenților Academiei de Artă și expoziția „Dialogul Libertății”, - Galeria Galla București, (1994, 1995); Expoziția Academiei de Artă Galeria Teatrului Național București, (1996); Expoziția „Laborator artistic” Institutul Român pentru Cercetări Umanistice, Veneția, Italia (1996); Salonul Municipal de Artă, București, Galeria Teatrului Național București (1996); Galeria Galla, București (1998); Expoziția de sculptură mică, Galeria Orizont, București, 1996, 1997; Retrospectiva artei plastice hunedorene, UAP, - Hunedoara - 40 de ani de la înființare (1997); Simpozionul de Sculptura în piatră, Vața - Hunedoara 1997; Expoziția „Desene de sculptori”, Galeria „Siameza” (1997) Muzeul Literaturii Române (1999). Expoziția de sculptură mică „Dante în România”, - Galeria Apollo București, (1998). Salonul Municipal de Artă, la Galeria „Apollo” București (2000). Salonul de sculptură mică, Galeria „Orizont” București (2001). Semn de primăvară, Galeria „Forma” Deva (2001). Salonul Municipal de Artă, la Galeria „Dalles” București (2001). În anul 1999, a realizat statuia monumentală „Împăratul Traian” amplasată, în

1999, în centrul municipiului Deva și bustul lui Simion Groza în comuna Buceș (2001).

Referințe:

- Cebuc, Alexandru; Florea, Vasile; Lăptoiu, Negoită. *Enciclopedia artiștilor români contemporani. vol. 4*. București: Editura Arc 2000, 2001, p. 110.
- Ciobanu, Radu. *O împlinire artistică*. - În: Arhipelag nr. 2, 3, 4, 1999, p.13.
- Constantinescu, C.R. *Inscripție la o fotografie* - În: Contemporanul, 21 oct. 1983, p. 16.
- *Ioan Medruț*. Fișă biobibliografică 2000.

MEDVÉS, GH. ERVIN ROBERT

(n. 1948) - doctor inginer, cercetător științific

Născut la 6 septembrie 1948, la Aninoasa, județul Hunedoara. Absolvent al Institutului de Mine Petroșani, Facultatea Exploatați Miniere (1973). Studii postuniversitare la: Institutul Politehnic București (1985); Universitatea București, Facultatea de Matematică - Mecanică (1989). Doctor inginer cu teza: „Cercetări asupra regimului de presiune în abataje, în vederea alegerii și dimensionării susținerilor mecanizate din principalele bazine carbonifere ale Olteniei” (1993). Activitate de cercetare și proiectare la: ICEMIN București (1973-1975); ICPIA București (1975-1983); ICITPML Craiova (1983-1990); IPROMIN București (din 1990). În prezent, este cercetător științific principal gr. I, șef cercetare. Activitate științifică în domeniile: geomecanică; construcții subterane; sus-țineri miniere; analiza experimentală a stării și tensiunii din geomateriale; utilaje miniere. Autor al unor lucrări și a 18 articole științifice publicate în țară și străinătate. A participat cu 36 de comunicări la simpozioane și congrese naționale și internaționale. Specializare în probleme de geofizică minieră în Ungaria (1987). Membru în Societatea de Mecanica Rocilor din România (1991); Asociația Română de Geologie Inginerească (1994); Societatea de Inginerie Asistată de Calculator (1995); Societatea de Geologie și Geomecanică „Ștefan Ghika-Budești” (1994).

Lucrări publicate:

- *Lecture Notes in Earth Sciences*. - Berlin-Heidelberg - New York - London - Paris - Tokyo: Editura Verlag, 1988.

Referințe:

- *Dicționarul specialiștilor un „Who's Who” în știința și tehnica românească*. - Vol.2. București: Editura Tehnică, 1998, p.177.

MELEȘCANU, TEODOR

(n. 1941) - *doctor în științe politice și drept internațional, ministru, senator*

Născut la 10 martie 1941, în Brad, județul Hunedoara. Urmează Liceul „Moise Nicoară” din Arad (1955-1959); studii superioare la Facultatea de Drept din București (1959-1964); cursuri post-universitare de relații internaționale la Universitatea din București (1964-1966), Institutul Universitar de Înalte Studii Internaționale, Geneva (1967-1970); doctor în științe politice și drept internațional al Universității din Geneva (1973). A lucrat în Ministerul Afacerilor Externe, în cadrul Direcției Juridice și a Tratatelor (1966), Secretar de stat, ambasador (1992); ministru al Afacerilor Externe (nov. 1992-nov. 1996); cercetător principal I la Institutul Român de Studii Internaționale, membru în Consiliul Științific al Institutului; profesor, șeful Catedrei de Drept Internațional Public la Școala Națională de Înalte Studii Politice; profesor asociat la Facultatea de Drept a Universității din București; președinte al Fundației Europene „Titulescu”; președintele juriului pentru acordarea Premiului Internațional „Nicolae Titulescu”; membru al Asociației de Drept Internațional și Relații Internaționale (ADIRI), al Asociației de Drept Internațional (SUA); membru al delegațiilor României la Conferințele de examinare a modului de aplicare a tratatului cu privire la neproliferarea armelor nucleare (1970, 1975, 1980, 1985); membru al României la lucrările Comisiei Economice ONU pentru Europa; reprezentantul României în Comitetul ONU pentru spațiul extra-atmosferic, delegat în subcomitetul juridic al acestui comitet (1978-1985); supleant al șefului delegației României la Comisiile Conferinței pentru Dezarmare de la Geneva (1978-1985); adjunct al șefului delegației române la negocierile de la Viena privind forțele armate convenționale în Europa și la negocierile CSCE privind măsurile de întărire a încrederii în Europa (1990); șeful delegațiilor României la sesiunile Adunării Generale ONU (1992-1995), la reuniunile miniștrilor de externe din țările membre ale U.E. și asociate (1993-1995); la Consiliul ministerial al U.E.O. (1993-1995); Consiliul de Cooperare Nord-Atlantică (NACC, 1992-1995); copreședinte al Consiliului de asociere România - U.E. (1995); senator de Prahova (1996); președinte

al Partidului Alianța pentru România; prim-vicepreședinte al P.N.L. (2002). A publicat numeroase studii și articole, în țară și străinătate, autor al unor lucrări și manuale de drept internațional public și drept comunitar.

Lucrări publicate:

- *Dezarmare și dezangajare militară în Europa*. - București, 1973.
- *Dicționar diplomatic*. - București: Editura Politică, 1973, 1979 (coautor).
- *Organizația Internațională a Muncii (OISM)* - București: Editura Politică, 1974.
- *Agenda de probleme internaționale*. - București, 1975.
- *Răspunderea pentru daune nucleare*. Teză de doctorat - Geneva, 1973.
- *Concepte de securitate*. Raport ONU. - New York, 1986 (coautor).
- *Instituții Europene*. - 1993.
- *Drept internațional public*. Curs. - București, 1994.
- *Drept internațional european*. Curs. - București, 1995.
- *Pentru o altfel de politică*. Interviu, articole, intervenții parlamentare. București, 2000. - 344 p.
- *Renașterea diplomației* - Cluj-Napoca, Dacia, 2002.

Referințe:

- *Pentru o altfel de politică*. Interviu, articole, intervenții parlamentare. București, 2000, p. 331-332.

METEȘ, ȘTEFAN

(1886-1977) - *istoric, preot, membru corespondent al Academiei Române*

Născut la 27 decembrie 1886, în satul Geomal, comuna Stremț, județul Alba. Studii la gimnaziile din Aiud, Sibiu și Brașov, cu bacalaureatul la Blaj, la Institutele Teologice din Arad, Sibiu, Caransebeș (1909-1912); la Universitatea din București, Facultatea de Litere și Filosofie (1912-1914). Învățător la Geomal (1914-1916); învățător și preot paroh în Boholt, județul Hunedoara (1916-1922); director al Arhivelor Statului din Cluj (1922-1947), organizând această instituție. Deputat de Hunedoara în primul Parlament al României întregite; subsecretar de stat în Ministerul Instrucțiunii. Membru corespondent al Academiei Române (1919). În timpul regimului comunist, a fost deținut mai

mulți ani în închisoarea de la Sighet. Istoric de largă erudiție, a publicat lucrări de istoria Bisericii românești din Ardeal, studii de istorie socială și locală. În concepția sa despre istorie, acordă un loc important factorului popular în evoluția social economică și politică. A consacrat nume-roase pagini relațiilor dintre cele trei țări române, ideii de unitate care a animat pe români de-a lungul veacurilor. A colaborat la Enciclopedia „Minerva”. A fost distins cu premiile „Adamachi” (1919) și „Gheorghe Asachi” (1931) ale Academiei Române.

S-a stins din viață la 30 iunie 1977, la Cluj-Napoca.

Colaborări:

„Patria”, „Societatea de mâine”, „Revista Arhivelor”, „Analele Academiei Române”, „Biserica Ortodoxă Română”, „Mitropolia Ardealului” etc.

Lucrări publicate:

- *Bibliografia scrierilor lui Nicolae Iorga. Viața și activitatea lui.* - București, 1913. LXXVII + 155 p.
- *Cronica popii Vasilie din Scheiul Brașovului.* Cu note și lămuriri. - În: Drum drept. Vălenii de Munte. - 1, nr.3, 1913, p. 165-186.
- *Șerban Vodă Cantacuzino și Biserica românească din Ardeal.* - Vălenii de Munte, 1915, 45 p.
- *Istoria Bisericii și a vieții religioase a românilor din Ardeal și Ungaria.* - Vol.1. Până la 1700. - Arad, 1918. - XII + 411 p.
- *Activitatea istorică a lui Nicolae Iorga.* București, 1921. - XXXII + 416 p.
- *Viața agrară, economică a românilor din Ardeal și Ungaria. Documente contemporane.* - Vol. 1. (1508-1820). București, 1921. - XV + 303 p.
- *Moșiile domnilor și boierilor din Țările Române în Ardeal și Ungaria.* - Arad, 1925, 96 p.
- *Păstori ardeleni în Principatele Române.* Cluj, 1925. - 77 p.; Arad, 1925, 191 p.
- *Regele Ferdinand al României.* - Cluj, 1925. - VII + 279 p.
- *Relațiile mitropolitului Andrei Șaguna cu românii din Principatele Române.* - Arad, 1925. - 62 p.
- *Relațiile Bisericii Românești Ortodoxe din Ardeal cu Principatele Române în veacul al XVIII-lea.* - Sibiu, 1928. - 96 p.
- *Viața bisericească a românilor din Țara Oltului.* - Sibiu, 1930. - 144 p.
- *Bibliografia operelor lui Nicolae Iorga.* Cluj, 1931. - XXVIII + 52 p.
- *Lămuriri noi cu privire la revoluția lui Horea.* - Sibiu, 1933. - XII + 62 p.
- *Istoria Bisericii și a vieții religioase a românilor din Transilvania și Ungaria.* Vol.1. (până la 1698). - Ediția a 2-a revăzută și întregită. - Sibiu, 1935. XXXVI + 597 p. + 115 p.
- *Situația economică a românilor din Țara Făgărașului.* - Vol.1. - Cluj, 1935. - C XI + 488 p.
- *Mănăstirile românești din Transilvania și Ungaria.* - Sibiu, 1936. - CXXXVIII + 364 p.
- *Domni din Principatele Române pribegi în Transilvania în veacul XVII.* - Cluj, 1934, 43 p.
- *Domni și boieri din Țările române în orașul Cluj.* - Cluj, 1935. - XXXVII + 84 p.
- *Din corespondența poetului Gheorghe Sion.* - Cluj, 1940, 117 p.
- *Din scrierile lui Gheorghe Sion. Viața și activitatea sa.* - Cluj, 1941. LXXIV + 212 p.
- *Drăguș, un sat din Țara Oltului (Făgăraș).* - București, 1945, 223 p.
- *Emigrări românești din Transilvania în sec. XIII - XX.* - București, 1971. - 438 p; Ediția a 2-a. - București, 1977. - 528 p.

Referințe:

- *Enciclopedia istoriografiei românești.* București: Editura Științifică și Enciclopedică, 1978, p. 217-218.
- *Ștefan Meteș la 85 de ani.* București, 1977.
- *Ștefan Meteș la 85 de ani.* (Din publicațiile Arhivelor Statului). - Cluj - Napoca, 1977, p. 5-113.
- Păcurariu, Mircea. *Dicționarul teologiilor români.* - București: Univers Enciclopedic, 1996, p. 257-258, ed. a II-a, 2002.

MICLUȚIA, ROMUL S.

(1908-1990) - preot, folclorist

Născut la 28 februarie 1908, în satul Rișculița, din Țara Zarandului, descendent al unei vechi familii preotești. Urmează școala primară în satul natal, Liceul „Avram Iancu” din Brad, promoția 1926. În cadrul liceului, beneficiază de îndrumarea unor eminente profesori între care pe Virgil Perian, Romul Cioflica, Marcel Olinescu, Ștefan Feier, Cornel Safta ș.a. După absolvirea liceului, urmează Institutul Teologic din Sibiu, devenind preot în parohia din satul natal. A început activitatea de cercetare folclorică în anul 1956, când a cules peste 50 de variante mioritice din Zarand, publicate în monumentalul volum al lui Adrian Fochi „Miorița”, apărut în anul 1964. A cules și alte producții folclorice, cântece, strigături, povestiri, descântece, colinde - rămase în manuscris.

S-a stins din viață în mai 1990.

Referințe:

- *Constantin, Clemente. „Un folclorist din Zarand” - Romul S. Micluția. - În: Cuvântul liber. -10, 30-31 ian. 1999.*
- *Constantin, Clemente. „Miorița din Zarand”. - În: Cuvântul liber. 10, 26 feb. 1999.*
- *Constantin Clemente. „91 de ani de la nașterea lui Romul S. Micluția”. - În: Cuvântul liber. 10, 12 mar. 1999.*
- *Constantin, Clemente. „Pe munții cei mari” - În: Caiete folclorice hunedorene nr. 1 1999.*
- *Lazăr, Ioachim. „Micluția Romul S. 1908-1990”. Fișă biobibliografică. Deva, 2001.*

MICȘA, POMPEI

(1873-1936) - *jurist, doctor în drept*

Născut la 23 aprilie 1873, la Hațeg, județul Hunedoara, într-o familie de magistrați. Urmează cursurile Facultății de Drept din Cluj, absolvită în 1895. Magistrat stagiar și vicejudecător la Judecătoria de Ocol din Sighișoara. În 1899, își ia examenul de capacitate. Magistrat la Dej, apoi la Curtea de Apel din Cluj; judecător șef la Judecătoria de Ocol Săliște (1904), la Tribunalul din Sibiu; consilier la Curtea de Apel din Cluj (1915), fiind singurul român în acest for judecătoresc. În 1919, este numit prim-președinte al Curții de Apel din Cluj, funcție pe care o va deține până la moarte.

S-a stins din viață la Cluj, în 1936.

Referințe:

- *Lechințan, Vasile. Oficiali de stat români din Transilvania. Sec. XIV-1918. - Cluj-Napoca. - (Manuscris).*

MIERTOIU, MARIA

(1957) - *artist plastic*

S-a născut la 14 martie 1957, la Orăștie, jud. Hunedoara. Absolventă a Institutului de Arte Plastice „Ion Andreescu” din Cluj Napoca, Secția de Artă Decorativă (1981), clasa profesor Doina Cordovan Ciato. Activitate de creație în industria textilă, cercetare didactică și artistică la Liceul de Artă „Sigismund Toduță” din Deva; Creație decorativă, tehnică mixtă pe suporturi textile și hârtie, tușuri, culori acril și coloranți textili. Cercetare de

dimensiune spirituală cu limbaj de forme sferice, descriptive și imaginare. Membră a UAP - filiala Deva (1995). Profesor titular gr. II la Liceul de Artă din Deva.

Călătorii de studii și documentare:

Rusia (1994), Elveția (1994), Pireffeu du Var (1998), Strassbourg (2001).

Expoziții personale:

Deva (1985); Pierffeu du Var (1998); Tieux (Belgia - 1999); București (2000); Deva (1999, 2001).

Expoziții de grup și colective:

- Deva. (Expozițiile anuale - Casa de Cultură Deva, 1976-1986);
- Cluj-Napoca. Casa de Arte (1979-1980)
- București. Galeia „Foyerul Artelor”, (1984);
- Expoziția Internațională TIAV (2000); Salonul Național de Artă (2001).
- Timișoara. Expoziția Interjudețeană în sala „Bastion” (1985);
- Reșița. Salonul Internațional (1997).

Expoziții colective:

- Deva, (1986, 1987, 1994-2001)

Expoziții în străinătate:

- Arras. Franța (1994, 1998).

Lucrări aflate în colecții particulare:

- România, Belgia, Franța, Italia, SUA, Suedia.

Ilustrații de carte:

- *Proverbe = proverbs = proverbes. - Deva: Editura Emia 1999. - 104 p.*
- *Brădeanu, Traian. Restituirea vămii. 1980 - 1987. Vignetă de Maria Mierțoiu. - Deva: Călăuza, 1999. - 112 p.*

Referințe:

- *Ciobanu, Radu. Inovație și rigoare. Manuscris.*
- *Liciu, Lucia. Expoziție de pasteluri și artă decorativă: La Galeriile de artă „Forma” din Deva. - În: Cuvântul Liber. - 10, iul. 1999.*
- *Maria Mierțoiu. Artă decorativă și grafică. Galeriile de artă ale fondului plastic Deva, 7- 21 sept. 1985. - Deva, 1985.*
- *Mihalache, Marin. La Galeria „Forma” din Deva. Expune Maria Mierțoiu. - Deva, 1999*
- *Salonul de iarnă 97’. Galeriile de artă „Forma” - Deva, dec. 1997. - (Inspectoratul pentru Cultură a Jud. Hunedoara. - UAP - Filiala Deva).*

MIHAI, TRAIAN

(1880-1912) - poet, doctor în științe economice

Născut în 1880, în comuna Geoagiu, județul Hunedoara. Tatăl, pensionar militar, iar mama sa, originară din comuna Balșa, din familia Damian. Studii secundare la Liceul Săsesc din Sibiu; studii superioare la Paris și Strasbourg, de unde se întoarce cu titlul de doctor în științe economice. S-a stabilit la București, unde a lucrat la Banca Națională a României. Publică în anul 1906-1907, lucrarea în două volume: „Politica monetară a României”. Se numără între cei dintâi poeți care evocă chipul lui Eminescu printr-o poezie închinată marelui geniu al poezie românești. A publicat la Orăștie, la Tipografia Minerva, în anul 1897, una dintre cele mai elegante ediții de poezii, volumul „Adieri”, legându-și numele de Mihai Eminescu. Poezia sa este lirică prin excelență, cu accente de sinceră trăire a naturii sau cu o coloratură sceptică. A contribuit la prezentarea, în presa vremii, a unor scriitori din literatura universală cum ar fi Gerhard Hauptmann. Pe lângă notele romantice și accentele realiste, el a avut și o viziune modernă asupra literaturii. În 1903, în apărare, în „Lucașul”, un articol intitulat „Un curent neînțemeiat în literatura română”, în care propune o literatură nouă, corespunzătoare lumii noi. Reacționează împotriva semănătorismului, ca fiind „uni-lateral”, pentru că „prea se inspiră din viața satului și neglijează viața modernă, cu dramele și conflictele ei”, ceea ce îi aduce critici din partea unor istorici literari. A fost considerat cel dintâi literat modern legat, prin debut, de Orăștie. Stranie coincidență, asemenea lui Eminescu, moare de tânăr, în anul 1912, la Sibiu, la 32 de ani.

Colaborări:

„Familia”, „Revista Orăștiei”, „Lucașul”, „Activitatea” și altele.

Lucrări publicate:

- *Adieri. Poezii.* - Orăștie: Editura Minerva, 1897. - 96 p.
- *Politica monetară a României.* - 2 vol., 1906-1907.
- *Carte de citire și gramatică (latină) pentru clasa a IV-a gimnazială.* - Ediția I. - București, 1907. - (în colaborare).

Referințe:

- *Bibliografia românească modernă. 1831-1918.* - Vol. 3. (L-Q). - București: Editura Științifică și Enciclopedică, 1986, p. 328.
- Constandin, Clemente. *Mihai Eminescu la Alba Iulia și în tiparnițele Orăștiei.* - În: Sargetia. - Vol. 5, 1968, p. 505-508.
- „*Doină tristă*”. - În: Familia, 1899, p. 150.

- Iliescu, I.; Istrate, Tiberiu. *Orăștie - 750 de ani.* - Deva: Casa Corpului Didactic, 1974, p. 190, 191.
- *Orăștie. Enciclopedie.* - Deva: Corvin, 2001, p. 193, 194.
- Traian, Mihai. „*Adieri*”. - În: Revista Orăștiei, nr. 49, 1897, p. 201.

MIHAIL

- pictor muralist din secolul al XVII-lea

Autor al frescelor de la biserica din Cinciș-Cerna, comuna Teliucul Inferior, județul Hunedoara. Stil de factură renescentistă. Inscricția cu numele pictorului se află în naosul bisericii demolate din Cinciș-Cerna, având următorul cuprins: „Juvante et conservante de o Michail pictor din Huniadoara”. Potrivit unei inscripții din naosul bisericii, fresca este datată din 1645. În prezent o parte din frescele de la biserica Cinciș-Cerna, datorate pictorului, se păstrează la Muzeul Castelului Corvineștilor și la Muzeul Național de Artă a României.

Referințe:

- Drăguț, Vasile. *Dicționar enciclopedic de artă medievală românească.* - București, 1976, p. 94.
- Moraru, D. *Date istorice în legătură cu monumentul de la Cinciș.* - În: Sesiunea Științifică a Monumentelor Istorice. București, 1963, p. 98-100.
- Porumb, Marius. *Dicționar de pictură veche românească din Transilvania. Sec. XIII-XVIII.* - București: Editura Academiei, 1998, p. 240.
- Porumb, Marius. *Pictura românească din Transilvania.* - Vol.1. - Cluj-Napoca, 1981, p. 83.

MIHAIU, MARIAN

(n. 1958) - conferențiar universitar, doctor în medică veterinară

S-a născut la 13 ianuarie 1958, în satul Voia, comuna Balșa, județul Hunedoara. Urmează Școala elementară din Voia (1965-1969); Școala Generală Balșa (1969-1973); Liceul Pedagogic Deva (1973-1978); Facultatea de Medicină Veterinară din Cluj-Napoca (1981-1986). După terminarea studiilor, este medic veterinar la A.E.J. Râșcruci, jud. Cluj, asistent universitar la Universitatea din Cluj-Napoca (1990-1995); șef lucrări (1995-1998); În prezent, este conferențiar universitar în Departamentul de Igienă

Alimentară și Sănătate Publică al Facultății de Medicină Veterinară Cluj-Napoca.

Activitate științifică:

Și-a luat doctoratul în științe medicale, specializarea medicină veterinară cu teza „Cercetări privind unii indici de calitate ai laptelui obținut în unități de producție din Transilvania”.

A publicat singur, și în colaborare, lucrări de specialitate, peste 80 de articole științifice în reviste de specialitate și volume ale unor simpozioane naționale și internaționale.

Și-a adus contribuția la înființarea Colegiului Universitar de Tehnică Veterinară de la Geoagiu, județul Hunedoara.

Lucrări publicate:

- *Controlul sanitar veterinar al salubrității produselor de origine animală* - Cluj-Napoca, 1994 - 349 p.
- *Merceologia produselor de origine animală* – Cluj-Napoca, Editura Risoprint, 1997 - 163 p.
- *Introducere în controlul sanitar veterinar al igienei produselor de origine animală* - curs pentru studenți – Cluj-Napoca, Editura Genesis, 1997 - 502 p.
- *Laptele și controlul calității - monografie științifică* - Cluj-Napoca; Editura Risoprint, 1998 - 214p.
- *Controlul calității produselor de origine animală* - Cluj-Napoca; Editura Hipperion, 1999.
- *Igiena veterinară a produselor alimentare, vol. 1, Inspekția cărnurilor* - Cluj-Napoca; Editura Risoprint, 2001.

Referințe:

- Vapit Constantin - *În rândul personalităților hunedorene, conf. univ. dr. Mihaiu Marian.* - Cuvântul liber nr. 2934, 23 iunie 2001, p. 4.

MIHĂLȚIANU, I. NICOLAE

(1835-1881) - *protopop al Zarandului*

Născut în 1835, la Vingrad, județul Sibiu. Absolvent al Gimnaziului „Luteran” din Sibiu, apoi al Institutului Teologic din Karlowitz. Învățător la Rășinari, paroh în Brașov, profesor la Gimnaziul din Brașov. În 1871, Mitropolitul Andrei Șaguna îl numește protopop al Zarandului, preluând și funcția de director al Gimnaziului din Brad (1871-1881). Cu experiența sa, cunoscător al mai multor limbi, în primul rând a limbii latine, din dorința sprijinirii învățământului, scrie și publică „Gramatica limbei române”, manual pentru clasele III-IV normal. Din

1877, inaugurează la Gimnaziul din Brad, publicarea de anuare școlare, numite programe, care au apărut cu regularitate timp de 40 de ani. Publică, în prima programă a gimnaziului pentru anul școlar 1876-1877, studiul „Chestiunea ortografiei române”. Sistemul propus de el este unul mixt etimologico-fonetic, văzând în aceasta, modalitatea de menținere a unității scrierii române. Combate exagerările latiniste, dar nu împărtășește nici sistemul fonetic. Studiul va rămâne în istoria ortografiei românești ca o încercare interesantă și originală a autorului.

S-a stins din viață în anul 1881 și este înmormântat la Brad.

Lucrări publicate:

- *Chestiunea ortografiei române.* - În: Programa Gimnaziului din Brad pentru anul 1876-1877.

Referințe:

- Benea, Ion. *Nicolae I. Mihălțianu în istoria ortografiei românești.* - În: Omagiul Liceului „Avram Iancu” din Brad. - Sibiu, 1969.
- Neag, Romulus. *Personalități brădene în lumina istoriei.* - Brad, 1995, p. 92-96.

MIHU, IOAN

(1854-1927) - *avocat, doctor în drept*

Născut la 17 octombrie 1854, în satul Vinerea, județul Alba, aparținând în comitatul Hunedoara, dintr-o familie de țărani. Studii primare, secundare în satul natal și la Orăștie, după care a urmat liceul la Sibiu, unde își ia bacalaureatul în 1873. Studii Universitare de Drept la Graz (Austria) și Budapesta. În timpul studiilor universitare, își desăvârșește cultura personală, însușindu-și cu mare ușurință limbile germană, maghiară și franceză. În anul 1883 își ia doctoratul în drept. După un stagiul de adjuncț la Tribunalul din Deva, se stabilește la Orăștie, unde își deschide un birou de avocat. Sprijinit de românii din Orăștie și din împrejurimi, întemeiază Banca „Ardeleana” (1885). În apelul lansat pentru subscripția de acțiuni la noul institut bancar, se dovedește, pentru întâia dată, un făuritor de program economic în sens național. El constată, cu o clarviziune remarcabilă, „că până când națiunea noastră nu-și va naționaliza capitalul, industria și comerțul, nu poate fi vorba nici de o prosperitate sigură”. Timp de peste un sfert de veac, între 1885-1905, a condus Banca „Ardeleana” și a sprijinit multe acțiuni pe țărâm național. A fost președinte al Comitetului Parohial și al „Societății de lectură a inteligenței române din Orăștie și din jur”, director al Despărțământului Orăștie al Astei, membru al

Sinodului Arhiepiscopiei și al Congresului Național Bisericesc. A condus „Reuniunea economică” din Orăștie, înființată la 18 aprilie 1898, și „Reuniunea de înmormântare”. Președinte al clubului „Cercual” din Orăștie, al Partidului Național Român; membru al Congregației Județene, calitate în care a îndrumat viața politică a acestei circumscripții. În toate acțiunile, ideea solidarității naționale a constituit o predilecție a îndrumărilor sale. Ca politician a fost un moderat. După conferința Partidului Național Român din ianuarie 1892, se retrage din acțiunea memorandiștilor, apoi din conducerea Băncii „Ardeleana” (1911), și de la președinția Consiliului de Administrație (1905). Desfășoară o bogată activitate culturală fiind ales președinte al Societății pentru Fondul de Teatru Român. A publicat în ziarul „Libertatea” articole cu problematică socială, culturală și economică. În anul 1910, donează 25 de mii de coroane pentru înființarea „Fundațiunii pentru ajutorarea ziariștilor români din Ungaria”. A participat la Marea Adunare Națională de la Alba Iulia, din 1918. După Unire se retrage din viața politică, la conacul său de la Vinerea. Lasă prin testament o mare parte a averii sale Consistoriului Ortodox din Sibiu.

S-a stins din viață la 2 iulie 1927, în Orăștie și este înmormântat în cimitirul ortodox din comuna sa natală.

În 1999, a fost declarat „Cetățean de Onoare”, post-mortem al municipiului Orăștie.

Lucrări publicate:

- *O scurtă privire retrospectivă asupra trecutului meu scrisă de mine însumi.* Sibiu: Tiparul Tipografiei Arhiepiscopale, 1911. - 40 p.
- *Spicuri din gândurile mele politice, culturale și economice.* Cu un studiu introductiv de Silviu Dragomir. - Sibiu, 1938.

Referințe:

- Baciu, Petru. *Orăștia. De la târg, reședință de scaun și oraș la municipiu.* Compendiu monografic. - Deva, 1995, p. 112-113.
- Clopoșel, Ion. *Dr. Ioan Mihu.* - În: Societatea de Măine. - 4, 1927, p. 371.
- Dragomir, Silviu. *Corespondența fruntașului ardelean dr. Ioan Mihu cu Vasile Goldiș.* - În: Frații Alexandru și Ioan Lapedatu la împlinirea vârstei de 60 de ani. Volum omagial. - București, 1936, p. 315, 327.
- Dragomir, Silviu. *Studiu introductiv.* - În: Spicuri din gândurile mele politice, culturale și economice. - Sibiu, 1938, p. IV-XLVII.
- Gârbacea, I. *Dr. Ioan Mihu. 20 de ani de la moartea lui.* - În: Revista economică, XVIII, 1946, p. 194-196.

- Iliescu, I. și Istrate, Tiberiu. *Orăștie - 750 de ani.* - Deva: Casa Corpului Didactic Deva, 1979, p. 194.
- *Istorie financiar bancară.* Studii asupra băncilor românești din Transilvania (1867-1918). Coordonator Mihai D. Drecin. Cluj-Napoca: Editura Dacia, 1996, p. 15, 19, 171.
- *Necrolog Ioan Mihu.* - În: Universul, 10 iun. 1927.
- *Orăștie 775.* - Deva: Editura Omnia, 1999, p. 85, 87, 97, 109, 135 - 136, 142 - 143.
- Șuiaga, Victor I. *Hunedoreni la Marea Unire.* - Deva, 1993, p. 59, 60.

MIKLOS-TIMAR, MARGARETA

(n.1923) - sculptor

S-a născut la 9 martie 1923, la Livezeni, județul Hunedoara. Absolventă a Institutului de Arte Plastice „Ion Andreescu” din Cluj, unde studiază cu Kos Verto și I. Irimescu. După terminarea studiilor, este profesoară la Brașov. Debutază, în anul 1954, la Cluj. Din 1955, participă la Anuarile de Stat, expoziții colective și personale (din 1961). Lucrează portrete, în special de copii, precum și lucrări preponderent funcționale (fântâni în piatră).

Referințe:

- Barbosa, Octavian. *Dicționarul artiștilor români contemporani.* - București: Editura Meridiane, 1976, p. 327.

MIRIȚĂ, I. ION

(n.1942) - profesor universitar, doctor inginer

Născut la 3 august 1942, în comuna Dragomirești, județul Dâmbovița. Absolvent al Institutului de Mine Petroșani (1967) și al Facultății de Drept, Secția Juridică a Universității București (1977). Doctor inginer cu teza: „Modelarea proceselor” (1985). Activitate didactică universitară, din anul 1967, parcurgând toate gradele didactice până la cel de profesor universitar, la disciplinele: „Programarea calculatoarelor”, „Grafica asistată de calculator”, „Informatică tehnică”, „Birotică”, din cadrul Universității Petroșani, Catedra de Matematică, Informatică (1967-1996). Secretar științific la Facultatea de Mine (1992-1996). Activitate de cercetare în domeniile: informatică, sisteme expert, inteligența artificială, logică-matematică, cibernetică. Autor a 30 de cărți și 86 de studii științifice. A participat la numeroase simpozioane și conferințe naționale și internaționale.

A fost prezent cu lucrări la 12 congrese internaționale; nominalizat pentru „Gold Record of Achievement for 1996”, ABI; nominalizat pentru „Five Hundred Leaders of Influence, 1997” ABI; membru în: Sociedad Internacional de Gestion y Economia Fuzzy, Espana (1994); International Association for Cybernetics, Belgium (1995); Comitetul Științific „Pacific & Middle Este Centre for Research” Knowledge Transfer KT’97, University of London; CHAOS - Centre for Hyperincursion and Anticipation in Ordered Systems, University of Liège - Belgium.

Lucrări publicate:

- *Programarea și utilizarea calculatoarelor electronice în industria minieră.* - București: Editura Didactică și Pedagogică, 1983. - 227 p.
- *Programarea microcalculatoarelor MIC HC-85 și TIM-S.* (Extensii și restricții în raport cu limbajul BASIC utilizat la calculatoarele PDP). - Petroșani: Institutul de Mine, 1987.
- *Programarea microcalculatoarelor HC-85, TIM-S și Felix-PC (IMB-PC).* (Limbajul GW-BASIC. Sistem de operare în DOS. Partea I și a II-a. Petroșani: Institutul de Mine, 1990. - 2 vol. multigr. - 467 p.
- *Birotică.* - Petroșani; Focus, 2002 - 85 p. (în colab.)

Referințe:

- *Dicționarul specialiștilor un „Who's Who” în știința și tehnica românească.* - Vol.2. București: Editura Tehnică, 1998, p.184.

MÎRȘU, I. OVIDIU

(n.1928) - profesor universitar, doctor inginer

Născut în comuna Băița, județul Hunedoara, la 23 martie 1928. Urmează cursurile Liceului „Decebal” din Deva. Absolvent al Institutului Politehnic Timișoara, Facultatea de Construcții (1952). Doctor inginer cu teza: „Betoane ușoare, simple și armate” (1957). Activitate didactică universitară, începând din 1953, în cadrul Institutului Politehnic Timișoara, parcurgând toate treptele didactice, până la cel de profesor universitar (1969-1994). Din 1994, este profesor consultant. În paralel, a desfășurat activitate de cercetare științifică, fiind cercetător științific principal I, în cadrul INCERC, filiala Timișoara (1956-1959). A deținut funcțiile de: prodecan al Facultății de Construcții Timișoara (1959-1961), șef secție, Baza Academiei RSR (1968). Autor și coautor al unor publicații de specialitate și a numeroase articole apărute în reviste din țară și

străinătate. A fost distins cu Premiul „Traian Vuia” al Academiei Române (1976).

Lucrări publicate:

- *Betoane ușoare, simple și ornate.* Teză de doctorat, 1959.
- *Structuri de beton armat,* 1966.
- *Construcții industriale speciale de beton armat.* Curs. - București: Editura Didactică și Pedagogică, 1975. - 356 p. fig. - (în colaborare cu Richard Friedrich).
- *The monograph on Planning and Design of Tall Buildings.* - Vol. Construcții din beton armat, 1980.
- *Concrete Strength and Strains,* 1981.

Referințe:

- *Dicționarul specialiștilor un „Who's Who” în știința și tehnica românească.* - Vol. 1. Ediția 1. - București: Editura Tehnică, 1996, p. 231.

MLADIN, NICOLAE

(1914-1986) - profesor de teologie, Mitropolit al Ardealului

Născut la 18 decembrie 1914, în orașul Abrud, județul Alba. Studii la Liceul de Stat din Petroșani (1925-1932); la Academia Teologică din Oradea (un an), Facultățile de Teologie din Chișinău (un an) și București (doi ani). Licențiat în anul 1938. Și-a luat doctoratul la București, în 1946, cu teza: „Asceza și mistica paulină”. Studii de specializare la Facultățile de Teologie Protestantă și Catholică din Viena (1941-1943). Profesor suplinitor (1943), apoi titular definitiv (1947) la Catedra de Teologie Morală la Academia Teologică Andreiană, din 1948 Institutul Teologic Universitar, la care a activat până în 1967. Diacon necăsătorit (1939), tuns în monahism (1947), la Mănăstirea Sâmbăta de Sus, ieromonah (1949), protosinghel (1958), arhimandrit (1963). La 4 iunie 1967, este ales arhiepiscop al Sibiului și mitropolit al Ardealului, păstorind până în anul 1981, când s-a retras din scaun din cauză de boală, stabilindu-se la Sâmbăta de Sus. Membru din delegația Bisericii Ortodoxe Române la serbările mileniului vieții monastice de la Athos (1963), membru al delegației trimisă într-o misiune între credincioșii români din Statele Unite și Canada (1966); membru în delegația sinodală care a vizitat Egiptul, Ethiopia și India (1969); militant ecumenist de seamă; doctor „Honoris Causa” al Institutului Teologic Protestant din Cluj (1969). A desfășurat o bogată activitate pe tărâmul scrisului teologic, prin lucrări și studii de

morală, studii privind activitatea unor teologi români, volume de predici, articole de îndrumare a preoțimii, în revista „Telegraful Român” (1948-1967). Toate studiile de morală, publicate după anul 1949, au fost cuprinse în volumul „Studii de Teologie Morală” Sibiu, (1969). O parte din pastoralele și predicile publicate în revistele bisericești au fost strânse în volumul: „Iisus Hristos, viața noastră. Cuvântări, tâlcuiri și îndrumări” (Sibiu, 1973).

S-a stins din viață la 1 iunie 1986, la Mănăstirea Sâmbăta de Sus.

Colaborări:

„Revista Teologică”, „Anuarul Academiei Teologice Andreiane”, „Studii Teologice”, „Mitropolia Ardealului”, „Mitropolia Moldovei și Sucevei”, „Ortodoxia”, „Mitropolia Banatului”, „Telegraful Român” etc.

Lucrări publicate:

- *Mie a vieții este Hristos. Chemări către preoțime.* - Sibiu, 1941. - 42 p.
- *Doctrina despre viața prof. Nicolae Paulescu.* - În: Revista Teologică. - 32, nr.1-2, 1942, p. 56-85; nr.3-4, 1942, p. 176-205. - (Extras, Sibiu, 1942. - IV + 60 p.).
- *Biserica lui Dumnezeu în lumina Sf. Scripturi.* - Sibiu, 1942. - 106 p.
- *Bucură-te Mireasă, pururea Fecioară.* Sibiu, 1945. - 74 p.
- *Lumină din lumină.* - Sibiu, 1947. - 52 p.
- *Prin zbuciumul vremii.* - Predici. - Sibiu, 1947. - 146 p.
- *Când frații sunt împreună.* - Sibiu, 1956. XIV + 316 p. - (Revăzută și reeditată sub titlul: „Biserica Ortodoxă Română, una și aceeași în toate timpurile”. - Sibiu, 1957. 142 p.)
- *Samuil Micu Clain, teologul.* - Sibiu, 1957. - 142 p.
- *Studii de Teologie Morală.* - Sibiu, 1969. 408 p.
- *Iisus Hristos, viața noastră.* Cuvântări, tâlcuiri și îndrumări. - Sibiu, 1973. -491 p.
- *Teologia Morală Ortodoxă pentru Institutele teologice.* - 2 vol. - București, 1979. - Vol.1: 478 p.; - Vol.2: 335 p. - (în colaborare).

Referințe:

- *Alegerea, hirotonia și instalarea Înalt Prea Sfințitului dr. Nicolae Mladin ca arhiepiscop de Alba Iulia și Sibiu și Mitropolit al Ardealului.* - În: Biserica Ortodoxă Română. - LXXXV, nr.5-6, 1967, p. 529-561.
- *Înalt Prea Sfinția sa dr. Nicolae Mladin, arhiepiscop de Alba Iulia și Sibiu și Mitropolit al Ardealului, Crișanei și Maramureșului.* - În:

Mitropolia Ardealului. - 12, nr. 6-7, 1967, p. 403-479.

- *Necrolog.* - În: Mitropolia Ardealului. 31, nr. 3, 1986, p. 91-107.
- Păcurariu, Mircea. *Dicționarul teologilor români.* - București: Editura Univers Enciclopedic, 1996, p. 276, 277.
- Păcurariu, Mircea. *Două sute de ani de învățământ teologic la Sibiu. 1786-1986.*
- Sibiu, 1987, p. 342-344.

MOCIULSCHI, LEONARD

(1889-1979) - general-locotenent

Născut la 25 martie 1889, în comuna Simincea, Județul Suceava. Absolvent al Școlii Militare de Ofițeri activi de infanterie (1912). După terminarea studiilor a fost repartizat la Regimentul 29 Infanterie unde a comandat succesiv pluton, companie, batalion. A urmat o prestigioasă carieră militară de la gradul de sublocotenent (1912); locotenent (1915); căpitan (1917); maior (1920); colonel (1937); general (1944). La 1 noiembrie 1937 a preluat comanda Grupului 4 vânători de munte. La 6 august 1940 a fost numit comandant secund al Brigăzii 1 Mixte Munte. În fruntea acestei unități a participat la eliberarea părții de Nord a Bucovinei (1941); la luptele pentru forțarea Nistrului și străpungerea liniei fortificate „Stalin”, în zona Moghilev (1941). La 24 ianuarie 1942 a fost avansat la gradul de general de brigadă. Între 21 noiembrie 1941 și 4 iulie 1942, a participat cu unitatea sa la asediul Sevastopolului. În toamna anului 1942 i s-a încredințat comanda Diviziei 3 munte, care acționa în Caucaz. Din toamna anului 1942 și până la 23 august 1944, a desfășurat o intensă activitate la Brad, la Beiuș și în zona Crișanei. La Brad, a reușit să facă din Divizia 3 de munte, o unitate de elită, care s-a evidențiat în luptele de pe frontul de vest, creându-se despre el o adevărată legendă. În septembrie 1943, Divizia aflată sub comanda sa a respins contraloviturile trupelor dușmane din zona Oradea, după care a înaintat pe teritoriul Ungariei și a Cehoslovaciei. La începutul anului 1945, Divizia 3 de Munte, condusă de el, a înfipt tricolorul românesc pe cel mai înalt vârf al Javorinei, îndreptându-se spre Hron, pe care l-a forțat la 28 martie 1945. Pentru meritele sale a fost decoret cu ordine și medalii: Ordinele „Mihai Viteazul” clasa a III-a (1941); „23 August” clasa a III-a; „Apărarea Patriei” clasa a II-a; „Tudor Vladimirescu” clasa a III-a și „Steagul Roșu”, acordat de guvernul maghiar.

După terminarea războiului, a revenit în țară și a condus o scurtă perioadă de timp Corpul Vânătorilor de Munte. În 1946, a fost citat pentru a fi judecat de Tribunalul Poporului pentru crime de război. După multe cercetări a fost achitat „în unanimitate”, apoi eliberat. În același an (1946) a fost trecut în cadrul disponibil, iar la 1 septembrie 1947, în rezervă. Eliberarea s-a datorat faptului că I. Maniu și Regele Mihai au intervenit la Lucrețiu Pătrășcanu în favoarea sa. După trecerea în rezervă s-a stabilit la Codlea, ocupându-se de cultivarea celor 5 ha de pământ ce-i fuseseră atribuite la acordarea ordinului „Mihai Viteazul”. Nu s-a bucurat prea mult de libertate deoarece a fost din nou acuzat că, în perioada 1945-1946, „a lucrat împotriva regimului democratic atât în domeniul politic cât și în domeniul militar”. A fost închis la penitenciarul Jilava, apoi trimis, la 7 august 1951, la canalul Dunăre-Marea Neagră și în diferite colonii de muncă forțată (Onești, raionul Târgu-Ocna). Cercetările au continuat până în toamna anului 1955, când în urma Decretului 421, a fost eliberat (10 oct. 1955), după șapte ani și două luni de detenție. După ieșirea din închisoare s-a stabilit la Blaj. Din august 1960, a locuit în comuna Purcăreni, județul Brașov. Începând din 1 august 1957, i s-a acordat o pensie foarte mică, fiind nevoit să mai practice diferite munci sezoniere. În decembrie 1964, s-a stabilit la Brașov, unde a trăit până la sfârșitul vieții în 15 aprilie 1979.

Lucrări publicate:

- *Asaltul vânătorilor de munte*. - București; Editura Militară, 1967.

Referințe:

- *Armata română 1941-1945*. - București, Editura RAI, 1996.
- Duțu, Alexandru; Dobre, Florica - *Drama generalilor români (1944-1964)*. - București: Editura Enciclopedică, 1997, p. 191-199.
- Duțu, Alexandru; Dobre, Florica; Loghin, Leonida - *Armata română în al doilea război mondial (1941-1945)*. - București: Editura Enciclopedică, 1999.
- Loghin, Leonida; Aurel, Lupășteanu; Ucrain, Constantin - *Bărbai ai datoriei 23 August 1944 - 12 Mai 1945*. - București: Editura Militară, 1985.
- Scuman, Gheorghe; Pricop, Vasile - *Istoria vânătorilor de munte din armata română*. - București: Editura Militară, 1998.
- Rișcuță, Cristina - *Generalul Leonard Mociulschi (1889-1979) - personalitate de seamă a vieții românești - 2001, manuscris*.

MODĂLCĂ, EFTIMIE

(n.1936) - pictor

Născut la 20 august 1936, în satul Cerna, județul Hunedoara. Absolvent al Institutului de Arte Plastice „Nicolae Grigorescu” din București (1960). Debutază în anul 1961, cu o expoziție personală la Deva și Hunedoara. Alte expoziții personale: 1962 - Hunedoara; 1964, 1968, 1970 - Brașov; 1970 - București; 1972 - Deva. Participă la expoziții românești peste hotare: 1957 - Praga, 1969 - Laufen (Germania); 1969 - Londra. Începând cu o pictură peisagistă și portrete în care este evidentă grija pentru construcția vie și armonioasă a culorilor, pictorul trece printr-o fază abstractă, îndreptându-se spre arta optică și cinetică.

Referințe:

- Barbosa, Octavian. *Dicționarul artiștilor români contemporani*. - București: Editura Meridiane, 1976, p. 333.

MOGA, OLIVIA

(n. 1937) - artist plastic, tapisier

S-a născut la 22 mai 1937 în Turda, județul Cluj. Urmează Școala Primară și Liceul la Petroșani. Absolventă a Institutului „Nicolae Grigorescu” din București având ca profesori pe Piliuță, Abălașei, Elena Forțu, Dan Grigorescu ș.a. Primele lucrări le-a expus ca elevă la Casa Pionierilor din Petroșani, Institutul de Mine Petroșani și Teatrul de Stat Valea Jiului (1954-1956). Între 1975 - 1987, a fost directoare la Palatul Copiilor din Timișoara, concomitent conducând și cercul de arte textile, modelaj și sculptură în lemn al acestei instituții. În 1987, este destituită din funcția de director, din motive politice, activând pe cont propriu ca artist plastic, până la 16 dec. 1989, când a revenit la conducerea cercului de la Palatul Copiilor din Timișoara. Este membră a UAP din România.

Expoziții personale în țară:

Timișoara, 1975, 1977, 1979, 1982, 1985, 1990, 1995, 1998, 1999, 2001 în sălile Muzeului de Artă, Casa Ziariștilor, Muzeul Banatului, Galeria Dure, Sala Helios; Lugoj, 1985, Galeria Pro-Arte; Arad, 1986, Galeria de Artă; Tg. Mureș, 1991, Muzeul de Artă; Satul Mare, 1987, Galeria de Artă; Petroșani, 1997, Teatrul de Stat „I. -D. Sârbu”; Deva, 1997, Galeriile Sala „Forma”.

Din anul 1981, participă la toate saloanele anuale ale artiștilor plastici din Timișoara.

Expoziții personale în străinătate:

Hamburg, Germania 1988; Windsor, Canada, 1999.

Expoziții colective în țară:

Petroșani și Deva, 1975, 1990; București - Expoziția Națională - 1981, 1983, 1987; București - Expoziția „Miniaturi textile”, 1982; București Sala Dalles - Expoziția Filialei UAP Timișoara, 1985; București - Sala Dalles - Quadrienala de Artă decorativă, 1989; București Sala Palatului - Trienala de Artă Decorativă; Reșița - Expoziție Națională 1998.

Expoziții colective în străinătate:

Szeged, Ungaria, 1990; Hamburg, Bruckberg, - Germania, 1996, 1997, 1998; Viena - Austria, 1998; Windsor - Canada, 2001.

Lucrări aflate în muzee și colecții personale în țară și străinătate:

București, Viena, Budapesta, Hamburg, Szeged; San Francisco, Bruckberg, Toronto, Geneva ș.a.

Referințe:

- *Dicționarul Artiștilor Plastic al UAP.* -București,
- Donca, Ion. *Pictura copilăriei.* - În: Cutezătorii, 1960;
- Dumitrescu, Pompiliu. *Fire colorate, culturi expresive.* - În: Cutezătorii, 1960;
- Olivia Moga. *Tapiserie. Catalog.* / Referințe de Ciprian Radovan, Paul Petrescu, I. Iovan, Deliu Petriou - Timișoara: UAP din România, Filiala Timișoara, 1999, p. 4-8;
- Străuț, Irimie. *Din fire s-a născut frumusețea.* - În: Orizont, 1982;
- Străuț, Irimie. *O profesoară de excepție, cu elevi pe măsură.* - În: Luminița, 1967;

MOGA-MÂNZAT, RADU

(1906-1950) - profesor, sculptor

Născut la 8 octombrie 1906, în Sibiu, ca fiu al lui Ion Mânzat. A luat numele de Moga după tatăl vitreg, inspector la Căile Ferate din zona Zarandului. A absolvit cursurile de Arte Frumoase din București (1929). Profesor de desen la Arad, apoi la Liceul „Avram Iancu” din Brad. A creat, în special, în perioada anilor 1931-1935, realizând 24 de lucrări. Pe parcursul mai multor ani, i-au fost comandate mai multe lucrări de sculptură, care la timpul respectiv au fost amplasate în centrul unor orașe, ca monumente reprezentative. Pentru municipiul Lugoj, a realizat: bustul compozitorului Ion Vidu (1932, amplasat în centrul orașului, dezvelit la 24 iunie 1934, în prezența ministrului Constantin Angelescu);

Monumentul Unirii (dezvelit la 9 iunie 1935). Statuia și reliefulurile, inclusiv Lupoanca Capitolină, au fost turnate în bronz. Monumentul are înălțimea de 5 m., care prin amplasament a devenit simbol al localității; bustul cântărețului Traian Grozăvescu; bustul lui I.G. Duca (1936); bustul omului politic și avocatului Coriolan Brediceanu și busturile lui Ioan C. Brătianu și Alexandru Mocsonyi (1937). Pentru municipiul Arad: Busturile lui Gh. Popa de Teiuș, Mircea V. Stănescu, Ion Rusu Șirianu, care au fost dezvelite la 1 decembrie 1938, în prezența poetului Ion Minulescu, din partea Ministerului Cultelor și Artelor. În municipiul Timișoara, a realizat „Monumentul eroilor din Primul Război Mondial”, amplasat în Piața Republicii, dezvelit la 9 iunie 1935. Pentru județul Hunedoara: bustul lui Crișan (1935), în fața Liceului „Avram Iancu”; bustul monumental al lui „Avram Iancu” - o lucrare turnată în bronz cu înălțimea de 1 m, așezată în zona gării din Țebea; statuia lui Decebal (1936), amplasată la poalele Cetății Deva. Pentru Sibiu, a realizat un bust a lui Mihai Eminescu, dezvelit în octombrie 1938 și trei lucrări: „Idilă”, „Maimuța cu mâna” și „Nud” aflate la Muzeul Brukenthal. Pentru municipiul Sighișoara a modelat bustul lui Horea Teculescu; bustul „dr. Iosif Olariu” aflat în curtea Episcopiei Caransebeșului și a Seminarului Teologic Ortodox. A mai realizat statuia lui Octavian Goga de la Ciucea și „Troita Horenilor” de la Curechiu, în cadrul Școlii de Artă din Zlatna. În anul 1937, i se conferă „Meritul Cultural”, clasa a II-a. Din 10 noiembrie 1943, face parte din Corpul Artiștilor Plastici.

S-a stins din viață în anul 1950.

Referințe:

- Neag, Romulus. *Personalități brădene în lumina istoriei.* - Brad, 1995, p. 33.
- Scurtu, Ioan. *Alba Iulia 1918.* - București: Editura Sport-Turism, 1988, p. 169, 170.
- Netea, Vasile. *Munții Apuseni, muzeu istoric și panteon al poporului român.* - București: Editura Sport-Turism, 1977, p. 196-197.
- Teodorescu, Virgiliu. *Contribuții documentare referitoare la activitatea sculptorului Radu Moga.* - În: Corvineana. Vol.2., 1996, p. 281-287. - (Acta Musei Corvinensis).
- Tucă, Florian; Cociu, Mircea. *Monumente ale anilor de luptă și jertfă.* - București: Editura Militară, p. 69, 175, 251, 400.

MOLDOVAN, DIMITRIE

(1811-1887) - *jude suprem al Comitatului Hunedoara*

Născut la 16 octombrie 1811, în orașul Deva, într-o familie de comercianți și proprietari ai unei exploatare aurifere. A urmat Școala Normală la Zlatna, apoi Gimnaziul Superior German din Sibiu. A absolvit Politehnica din Viena și Academia Montanistică sau Minieră de la Schemnitz. Școlile absolvite i-au adus diploma de inginer în minerit și l-au ajutat să-și însușească limbile latină, germană și maghiară. Până în primăvara anului 1848, s-a ocupat cu administrarea minei de aur a tatălui său, de la Băița. După declanșarea revoluției, se va antrena în lupta de eliberare socială și națională. A participat la Marea Adunare Națională de la Blaj din 15-17 mai 1848. A făcut parte din delegația care a prezentat împăratului de la Viena, programul revoluționar în 16 puncte sub forma unei petiții. În 1848, a fost numit jude suprem al Comitatului Hunedoara. La 27 octombrie 1849, a fost numit administrator al Comitatului Zarand, încercând să satisfacă, măcar în parte, speranțele românilor, să promoveze mai mulți români în dregătoriile existente, la nivelul cercurilor și subcercurilor. A crezut că colaborarea cu autoritățile habsburgice putea aduce foloase poporului român, fapt ce l-a determinat să îndeplinească importante funcții în aparatul de stat din Transilvania. A contribuit la numirea unui număr însemnat de intelectuali români în funcții publice. Darea de seamă referitoare la modul cum a funcționat aparatul administrativ al Districtului Militar Alba Iulia, din septembrie 1849 până la sfârșitul anului 1852, pe care a înaintat-o Înalțului Guvernământ Cezaro-Crăiesc, Militar și Civil din Sibiu, la 6 mai 1853, a dovedit acest lucru. A colaborat cu autoritățile, nu în mod servil, ci pentru a aduce servicii poporului său. Întocmită sub forma unui raport, darea de seamă oglindește atașamentul său față de țărani, prin soluțiile propuse pentru reducerea multiplelor greutăți ce apăsau asupra lor. Materialul a fost publicat în anul 1872, în Revista de Arheologie, Istorie și Etnografie „Apulum” de la Alba Iulia, precedat de un studiu introductiv. A deținut funcția de secretar al Cancelariei Aulice Transilvănene (1861). Ca funcționar român, a participat la conferințele naționale din 1861, 1863, iar între 1863-1864, ca deputat, desemnat de români în Dieta de la Sibiu și în Parlamentul Central de la Viena. Funcția de consilier a reprezentat ultima treaptă pe care a urcat-o pe scara ierarhiei funcționărești a imperiului habsburgic. S-a preocupat cu consecvență de chestiuni privind: reprezentanțele naționale, consilierii școlari, mitropolia ortodoxă, înființarea judecătoriei apelative în „Sachseland”, tabla crăiască, magistratul

sau consiliul din Sebeș și altele. Pe primul plan, a rămas preocuparea pentru obținerea votului Dietei Transilvaniei, în vederea adoptării legii recunoașterii românilor ca națiune egal îndreptățită. În 1867, după ce încheie activitatea de consilier, se reîntoarce la Deva. Deși pensionar, a continuat să manifeste interes față de lupta de emancipare națională a românilor. În 1862, în calitate de înalt funcționar public, a întocmit un raport în care se pronunța pentru proiectul construirii căii ferate Oradea – Cluj - Brașov, aducând argumente de ordin social, politic și militar, menit să demonstreze necesitatea acestei linii ferate, atât pentru monarhie cât și pentru Transilvania. După intrarea în funcțiune a căii ferate dintre Oradea-Cluj, în septembrie 1870, a sprijinit inițiativa Comitatului Zarand de a construi drumul de fier de la Iosaș la Brad. În corespondența cu George Barițiu din 1878, îi propunea strângerea a 2000 de florini, în vederea trimerii la Expoziția Internațională de la Paris a trei-patru tineri români specializați în științele naturii, tehnicii, industriei și literaturii, cu scopul de a se informa asupra progresului culturii europene.

S-a stins din viață la Sibiu, la 10 iunie 1887.

Referințe:

- Botezan, Ioana. *Corespondența lui Alexandru Șterca Șuluțiu cu Dimitrie Moldovan între anii 1860-1866*. - În: Anuarul Institutului de Istorie și Arheologie. - Cluj-Napoca, 1985-1986, p.429-430.
- Botezan, Liviu. *Dimitrie Moldovan - fiu al Devei. Rolul lui în viața politică a Transilvaniei din perioada 1848-1867*. În: Sargetia. - Vol.25, 1992-1994, p. 567-621.
- Diaconovici, C. *Enciclopedia română*. Vol.3. - Sibiu: Editura Krafft, 1904, p. 314.
- George Barițiu și contemporanii săi. Vol.5. București: Editura Minerva, 1981, p. 123-124.
- Suciu, Dumitru. *Antecedentele dualismului austro-ungar și Mișcarea națională a românilor din Transilvania (1848-1867)*. - București: Albatros, 2000.
- Șterca-Șuluțiu, I. *Axente Sever: Dimitrie Moldovan*. - În: Tribuna literară. - 1, 1900, p. 19.

MOLDOVAN, SILVIU

(1862-1943) - *avocat, publicist, doctor în drept, ministru*

Născut la 17 septembrie 1862, în comuna Băița, județul Hunedoara. Fiu al preotului Gheorghe Moldovan și al Anastasiei Petco. A urmat școala primară în comuna natală, apoi liceul la Sibiu, terminând primul din promoția sa (1880). Și-a continuat studiile la Universitatea din Budapesta, unde și-a luat doctoratul în drept, la 1 septembrie 1884, cu teza „Statutul juridic al proprietăților funciare în Comitatele Zarand și Hunedoara, după revoluția de la 1848-1849”. După absolvirea studiilor universitare s-a stabilit la Arad, efectuând practica avocațească. La 2 ianuarie 1886, a fost admis în Baroul Arad, devenind în curând unul dintre cei mai cunoscuți avocați. A desfășurat o bogată activitate culturală. A fost redactor responsabil al „Revistei Orăștiei”; membru al „Societății de lectură” din Orăștie, al „Reuniunii Române de Economie”. Până la 1 decembrie 1918, a fost un membru marcant al conducerii Despărțământului Arad al Astei, de a căror probleme juridice s-a ocupat permanent. A fost membru al Partidului Național Român. A făcut parte din delegația care a dus Memorandumul la Viena, reprezentând, împreună cu Teodor Pop, alegătorii din Țara Zarandului. A fost unul din avocații apărării în procesul intentat memorandiștilor. La 1 Decembrie 1918, s-a aflat între delegații care au hotărât Unirea Transilvaniei cu România. Între 1919-1924, a fost prim-președinte la Tribunalul Arad, funcție pe care a deținut-o până s-a pensionat. După pensionare, s-a reîntors în barou, fiind ales decanul acestuia o lungă perioadă de timp, până la sfârșitul anului 1941. În același timp, a fost președinte al Camerei de Comerț și Industrie a Județului Arad, având o activitate laborioasă în rezolvarea tuturor litigiilor. Pe plan politic, a fost ales de două ori senator de Arad; membru în guvernul Averescu (1926-1927) din partea Partidului Poporului; președinte al Partidului Național Agrar din Arad (1934). În 1942, se retrage definitiv din viața publică, stabilindu-se în comuna natală Băița. Aici a fost sărbătorit la împlinirea vârstei de 80 de ani.

A încetat din viață în anul 1943.

Referințe:

- *Almanahul scriitorilor de la noi*. - Orăștie, 1912, p. 11.
- Cațavei, Victor. *Dr. Silviu Moldovan - apărător în procesul Memorandumului*. Schiță biografică. - În: Români, sârbi, slovaci. Congresul naționalităților. 100. Tratatul de la Trianon - 75 de ani. Restituiri. - 3, nr. 3. - Deva, 1995, p. 155-159.

- Eftimiu, Victor. *Evocări*. - București: Editura Cultura Națională, 1924, p. 11.
- Lazăr Ioachim. *Inculpați și apărători hunedoreni în procesul Memorandumului* - În *Ziridava XVIII*, 1993, p. 189-194.
- Pogana, Ion I. *Dr. Silviu Moldovan*. - În: *Timpul Transilvaniei*, nr. 100, mart. 1942.

MOLDOVAN, ȘTEFAN

(1813-1900) - *preot, istoric, vicar al Hațegului*

Născut la 6 august 1813, în comuna Țicudul de Câmpie (azi Valea Lungă), județul Alba. Studii gimnaziale la Cluj, apoi filosofia și teologia la Blaj. Între anii 1837-1838, este profesor la Blaj; preot în Ghiriș - azi Câmpia Turzii, județul Cluj și administrator protopopesc în comuna Boian, în județul Cluj (1838-1847); paroh și protopop în Mediaș (1847-1852); paroh și vicar în Hațeg (1852-1857); canonic al noii dieceze a Lugojului (din 1857), vicar general al diecezei Lugoj până la moarte (1860-1900). În perioada 1848-1849, s-a numărat printre fruntașii revoluției române din Transilvania, fiind numit „Comisar imperial de pacificare” în Cetatea de Baltă, împreună cu pastorul luteran Stephan Ludwig Roth. Ca vicar de Hațeg, a luptat pentru înființarea unei școli pedagogice în acest oraș (1854-1857). A avut și preocupări istorice, publicând o serie de documente privitoare la români, în „Gazeta Transilvaniei”, „Sionul Românesc”, „Transilvania”. S-a ocupat de inventarierea vechilor tipărituri românești din părțile Hațegului, întreținând, în acest scop o corespondență cu Timotei Cipariu. Dintre lucrările sale au rămas în manuscris, două volume cu însemnări istorice despre parohiile din Țara Hațegului, aflate azi la Arhiepiscopia Timișoarei. A decedat la 4 noiembrie 1900, la Lugoj.

Colaborări:

„Gazeta Transilvaniei”, „Foaie pentru minte, inimă și literatură”, „Transilvania”, „Sionul Românesc” (Viena).

Lucrări publicate:

- *Anotațiuni despre Tiera Hațegului*. - În: Foaie pentru minte, inimă și literatură, nr. 34, 26 aug. 1853, p. 253-254; nr. 35, 2 sept. 1853, p. 261-264; nr.36, 9 sept., 1853, p. 269-271; nr. 38, 23 sept. 1853, p. 281-284; nr. 39, 30 sept. 1853, p. 289-294; nr.40, 7 oct. 1853, p. 299-302; nr. 42, 14 oct. 1953, p. 307-310; nr. 42, 21 oct. 1853, p.315-317.
- *Sfânta Mănăstire Prislop*. - În: Foaie pentru minte, inimă și literatură, nr. 19, 13 mai 1853, p. 139-140; nr. 20, 20 mai 1853, p. 146-148.

- *Registre istorice din colecțiunea comitelui Iosif Kemeny.* - În: Transilvania, 1868, 1869, 1870.
- *Colecțiune de diplome din Diplomatarul comitelui Iosif Kemeny.* - În: Transilvania, 1871, 1872, 1873, 1874.
- *Extras din ziarul vieții mele de la 15 martie 1848 până la 18 ian. 1849.* - În: Transilvania, nr.7-15, 1875.
- *Documente istorice din 1848 și 1849.* În: Transilvania, nr. 16-20; 22-24, 1875; nr. 1-7; 9-20-22, 1876.

Referințe:

- *George Bariț și contemporanii săi.* Documente literare. - Vol. 6. - București, 1983, p. 256-359.
- Botezan, Ioana. *Documente privind istoria învățământului din Țara Hațegului între anii 1850-1860.* - În: Sargetia. - Vol. 8, 1971, p. 119-128.
- Giura, Lucian; Racovițan, Mihai. *Fruntașul revoluționar de la 1848 Ștefan Moldovan.* - În: Sargetia. - Vol.14, 1979, p. 409-419.
- Dudaș, Florian. *Cărți vechi românești din Țara Hațegului în lumina catalogului lui Ștefan Moldovan (1857).* - În: Banatica. Vol. 5, Reșița, 1979, p. 485-510.
- Dudaș, Florian; Crișan, Ștefan. *Contribuția clericului Ștefan Moldovan la bibliografia românească veche.* - În: Biserica Ortodoxă Română, nr. 3-4 1981, p. 420-444.
- Kroner, Michael. *Stephan Ludwig Roth und Ștefan Moldovan, ihr Wirken in der Revolution von 1848/49 im Kokelgebiet.* În: Zeitschrift für Siebenburgische Landeskunde, Heft 2, 1979, p. 195-211.
- Luchescu, Gheorghe. *Din galeria personalităților timișene.* - Lugoj: Editura Dacia Europa Nova, 1996, p. 194, 195.
- Nagy, Gheorghe. *Memoriile lui Ștefan Moldovan din 1852, 1854 cu privire la școlile românești din Hațeg.* - În: Sargetia. Vol. 14, 1979, p.421-430.
- Patachi, Liviu. *Ștefan Moldovan și Timotei Cipariu.* - În: Mitropolia Banatului. 7, nr. 1-3, 1957, p. 71-81.
- Patachi, Liviu. *Cărți religioase din Țara Hațegului pe o listă din 1857.* - În: Mitropolia Ardealului. - 4, nr. 7-8, 1959, p. 522-538.
- Păcurariu, Mircea. *Dicționarul teologilor români.* - București: Editura Univers Enciclopedic, 1996, p. 284.
- Radu, Iacob. *Istoria vicariatului greco-catolic al Hațegului.* Lugoj, 1913, p. 127-128.
- Rațiu, Ioan. *Dascălii noștri.* - Blaj, 1908, p. 88-90.
- Russu, I.I. *Aportul lui Ștefan Moldovan la epigrafiua Daciei.* - În: Studii și cercetări de istorie veche. - 14, nr. 2, 1963, p. 441-540.
- *Semantismul istoric al Diecezei Lugojului.* - Lugoj, 1903, p. 127-131. Suciuc, Coriolan. *Un erou din 1848 - Ștefan Moldovan din Mediaș.* - Blaj, 1933. - 52 p.
- Suciuc, Dumitru. *Antecedentele dualismului austro-ungar și Mișcarea națională a românilor din Transilvania (1848-1867).* - București: Albatros, 2000, p. 169, 311.

MOLODEȚ, VASILE

(1945 - 2003) - profesor, dirijor, folclorist

Născut la 24 iulie 1945, în comuna Cioara (azi Săliște), județul Alba. Absolvent al Facultății de Muzică Timișoara (1972) și al Conservatorului de Muzică „Gheorghe Dima” din Cluj (1979). Profesor la Catedra de Vioară a Școlii de Muzică Petroșani (1967-1969; 1972-1975); director la Casa de Cultură a Sindicatelor Petroșani (1972-1973); dirijor la Centrul de Îndrumare a Creației Populare și a Mișcării Artistice de Masă al Județului Hunedoara (1975-1982); director la Teatrul de Estradă Deva (1982-1986); șef al orchestrei profesioniste „Hațegana” din Hunedoara (1986-1987); metodist artistic la Consiliul Județean al Sindicatelor Hunedoara-Deva (1987-1989); director la Centrul Județean de Conservare și Valorificare a Tradiției și Creației Populare Hunedoara-Deva (din 1990). A dirijat orchestrele ansamblurilor: „Doina Mureșului”, din Orăștie, „Parângul” din Petroșani, „Silvana”, „Getusa” - Deva, „Doina Crișului” - Brad, „Hațegana” - Hunedoara, acompaniind soliști de prestigiu ai scenei românești: Felician Fărcașu, Maria Ciobanu, Achim Nica, Sofia Vicoveanca, Laura Lavric, Ion Cristoreanu, Fărămiță Lambru, Alexandru Grozuță, Lucreția Ciobanu, Ion Dolănescu, Ana Pacatiuș, Tiberiu Ceia, Maria Marcu, Dumitru Sopen, Ion Dolănescu, Drăgan Muntean, Mariana Anghel, Ioan Bocșa, Nicolae Furdui Iancu, Liviu Vasiliță și alții. A inițiat și organizat numeroase festivaluri și concursuri artistice: Festivalul coral „Craiu Munților”; Festivalul concurs pentru soliști de muzică ușoară „Stelele Cetății”; festivalurile concurs pentru soliști de muzică populară, „La izvor de cânt și dor” și „Felician Fărcașu”; Festivalul concurs pentru ansambluri folclorice „Flori alese de pe Jiu”; Concursul pentru tarafuri și grupuri instrumentale tradiționale de muzică populară „Comori folclorice” și Concursul de muzică corală sacră „Cu noi este

Dumnezeu". A fost directorul Festivalului Internațional de Folclor „Sarmizegetusa”, de la prima ediție (1992). A preluat festivalurile concurs pentru soliști de muzică populară „Voci tinere” - Costești și „Călușerul transilvănean”. Este vicepreședinte a Secției Naționale Deva - România al Organizației Internaționale de Folclor (IOV), afiliată la UNESCO, cu statut B. A efectuat turnee artistice, ca instrumentist și dirijor, în: Anglia, Austria, Belgia, Cehia, Croația, Danemarca, Elveția, Franța, Germania, Grecia, Italia, Iugoslavia, Olanda, Rusia, Slovacia, Spania, Suedia, Turcia, Ucraina, Ungaria. Cunoscut rebusist, cu peste 1000 de careuri publicate. A contribuit la editarea a cinci plachete rebusiste (două cu tematică sportivă) și asigură de 20 de ani rubrica săptămânală rebusistă la cotidianul „Cuvântul liber”. A fost distins cu Medalia „Meritul Cultural” clasa I (1979). S-a stins din viață la 8 martie 2003 la Deva și a fost înmormântat la Cioara, județul Alba.

Colaborări:

„Ritmuri hunedorene”, „Cuvântul liber”, „Miorița”, „Rebus”, „Weekend-magazin”, „Echinox”, „Unirea”, „Orizont”, „Steagul Roșu” (Petroșani) și altele.

Lucrări publicate:

- *La izvor de cânt și dor*. Culegere de folclor muzical. - Petroșani, 1973. - (în colaborare).
- *Hunedoara, mândră floare*. Folclor muzical pentru soliști vocali. - Deva, 1981. 128 p. - (CCS al județului Hunedoara).
- „Cânteculele irozilor” și „Cântecule de stea”. Deva, 2001-129 p., CJCVTCTP Hunedoara-Deva)

Referințe:

- Mărginean, Ion; Pop, Mioara. *Documentar*. Biografia unor destine. Folclor, etnografie, muzică. - Vol. 2 - Alba-Iulia: Biblioteca Județeană „Lucian Blaga”, 1997, p. 95.

MOȘIC, ILIE

(1911-1993) - profesor

Născut la 1 ianuarie 1911 în localitatea Lonea, jud. Hunedoara, în familia Dan Moșic și Maria, țărani. A urmat școala primară la Lonea și liceul în Petroșani. Absolvent al Facultății de Filozofie a Universității din București, promoția 1936. Între 1936-1938, a beneficiat de o bursă de studii în Italia. Profesor la Liceul de Băieți „Gh. Lazăr” din Sibiu (1937-1938); Liceul Teoretic „Șt. O. Iosif” din Odorhei (1938-1939); Liceul Decebal Deva (1939-1940); Liceul din Alba Iulia (1941); Liceul „Brătianu” - Hațeg (1941-1942); Școala Normală de Băieți din Chișinău (1942-

1944); Liceul „Tănase Dumitrescu” din Mizil (1944-1945). Între 1945-1973, a fost profesor la Petroșani, cu o întrerupere 1948-1953, la Școala Medie din Abrud. Între 1953-1956; 1959-1964, a fost destituit din învățământ pe motive politice. Între 1941-1942, a luat parte în calitate de sublocotenent la luptele din cel de-al doilea război mondial. Pentru faptele săvârșite în timpul războiului a fost distins cu Ordinul „Coroana României” cu spade, cl. a V-a, și panglică de Virtute Militară. S-a pensionat în anul 1973. A fost un om de o cultură enciclopedică, un adevărat spirit renașcentist, cu o bună memorie și o mare putere de sinteză. Preocupat de filosofia germană a tradus „Enigmele Universului” de E. Haeckel; a tradus în limba latină tragedia în versuri „Ovidius” a poetului Grigore Sălceanu (1974). Este autorul lucrării „Izvoare vechi” (grecești și latine), pentru studiul istoriei. Din păcate toate aceste lucrări au rămas un manuscris.

S-a stins din viață la 5 ianuarie 1993.

Referințe:

- Prof. Ilie Moșic. *Fișă biobibliografică*. Petroșani 2002.

MOȘNEANG, MARIA FELICIA

(n. 1943) - profesoară, scriitoare

Pseudonime: *Sânziana Batiște; Bianca Mireș*

S-a născut la 4 noiembrie 1943, la Brad. A urmat Școala elementară la Brad (1950-1954); Liceul Avram Iancu din Brad (1955-1961). Absolventă a Facultății de Filologie Secția Română-Spaniolă, Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca, promoția 1967. După terminarea studiilor, a funcționat ca profesoară în Someș Odorhei, Județul Sălaj, (1967-2000). În 1983, obține gradul I didactic cu lucrarea metodică-științifică, cu tema „Modelarea umană prin studiul literaturii în școală”, conducător științific prof. dr. Sergiu Pavel Dan. Din anul 2001, s-a pensionat și se stabilește din nou la Brad, continuând să scrie și să participe la viața culturală a municipiului. Debut literar în „România literară”, din 7 noiembrie 1968, cu poezia „Pentru când vii” semnată Bianca Mireș. Debut editorial, în anul 1999, la Editura Clusium, cu volumul de versuri „Zodia lupilor”. Membră a Uniunii Scriitorilor din România, din iunie 2000.

Colaborări:

„Steaua”, „Tribuna”, „Flacăra”, „Poesis”, „Transilvania”, „Luceafărul”, „Arhipelag”, „Școala noastră” și altele.

Lucrări publicate:

- *Zodia lupilor*. - Cluj-Napoca: Editura Clusium, 1999. - 80p.
- *Miei de lumină. Versuri*. - Cluj-Napoca: Editura Clusium, 80 p.
- *Doine și dore. Versuri*. - Cluj-Napoca : Editura Clusium, 2001 78 p.
- *Dulce Arizona*. - Deva: Călăuza, 2002. - 86 p.

Referințe:

- Arieșanu, Ion. - În: *Orizont* nr. 6 1999.
- Borșoș, Mihai. - În : *Arhipelag*, nr.1-2, 2000.
- Dan, Silviu. - În: *Art Panorama*, nr. 14, 1999.
- Lazăr, Florin. - În: *Steaua*, nr. 5-6, 1999.
- Mureșan, Viorel. - În: *Poesis*, nr. 10-11-12, 1994.
- Negreanu, Gabriela. - În: *Luceafărul*, nr. 19, 1989.
- Tăușan, Viorel. - În: *Limes*, 2000.

MOTRIUC, EUGEN CRISTIAN

(n.1949) - actor de teatru și cinema

Născut la 10 iulie 1949, în comuna Bulci, județul Arad. Școala primară și generală la Brad, Ilia, Deva, și Veșel, apoi Liceul Teoretic Gurabarza - Brad, județul Hunedoara (1963-1967). Absolvent al Academiei de Teatru și Film (IATC „I. L. Caragiale” București, 1977), cu rolul Hernandez din piesa „Pâine amară” de Claude Spaak, la clasa prof. Constantin Dinulescu. Actor de comedie, categoria I, cu diploma „Magna cum Laude”. Absolvent al cursurilor Centrului Special de Perfecționare București. După terminarea studiilor, este angajat la Teatrul Național București (1975-1976), Teatrul „Constantin Nottara” (1976-1977), Teatrul „Studio Casandra”; Teatrul „Tineretului” din Piatra Neamț (1977-1982), Teatrul Mic din București (1982-până în prezent). Debut în 1974, la Teatrul Național București, în piesa „Danton” de Camil Petrescu, în regia lui Horia Popescu.

Activitate în domeniul artistic:

Peste 100 de roluri în teatru; peste 30 de roluri în filme românești și coproducții; spectacole de varietăți în București, țară și străinătate. Prezentator al emisiunilor de tineret ale Televiziunii Române. Între 1977 -1982, joacă la Teatrul Tineretului din Piatra Neamț, în „Nevestele vesele din Windsor” de Shakespeare, „Îmblânzirea scorpiei” de Shakespeare, „Trei surori” de A.P. Cehov (regia E. Mandric), „Anotimpuri teatrale” de Eduard Covali, „Burghezul gentilom” (pus în scenă de Bogdan Ursulescu). În

1982, la Teatrul Mic, joacă în piesele: „Mârâiala” de Paul Cornel Chitic, „Mania posturilor” de V. Alecsandri, „Mitică Popescu” de Camil Petrescu (regia Cristian Hadjiculea), „Richard al III-lea” de Shakespeare (regia Silviu Purcărete) și „Doamna cu camelii” de Dumas - fiul (regia Cătălina Buzoianu). Din 1990, este membru UNITER. A participat la „Zilele scriitorilor zărândeni” (1988-2002).

Turnee în străinătate:

Bulgaria (1985), Franța (1990), Italia (1991), Rusia, Egipt.

Premii și diplome obținute:

Premiul Național de Teatru - locul I (1973-1974), acordat de revistele „Viață Studențească” și „Amfiteatru”; Locul I (1974-1975); Premiul de interpretare la Festivalul Tineretului de la Costinești; Diplomă de Onoare a Asociației de Luptă Împotriva Drogurilor (ARLID); Diplomă de Onoare de Excepție a Asociației Caricaturiştilor din România pentru merite artistice (Macea, județul Arad, septembrie 1997); Premiul Național - Ambasador al municipiului Tg. Mureș; Merite în Arta Teatrală (decembrie 1997); „Cetățean de Onoare” al municipiului Brad, titlu acordat în anul 2000.

Referințe:

- *Debut în poezie*. - În: Amfiteatru. - 7, nr.10, oct. 1972, p.1.
- *Eugen Cristian Motriuc - filmează la Hollywood*. - În: Național, nr. 149, 6-7 dec. 1997.
- *Eugen Cristian Motriuc strânge din dinți la 50 de ani*. - În: Ziua. - 6, nr. 1538, 10-11 iul. 1999, p.8.
- *Eugen Cristian Motriuc*. - În: Contra-punct. 4, nr. 5, 12-15 mar. 1993, p.11.
- *Eugen Cristian Motriuc*. Biobibliografie. - Deva: Biblioteca Județeană „Ovid Densusianu”, 2000 . - (Multigr).
- *Eugen Cristian Motriuc: Infidelitatea pentru bărbați e un fel de sport*. Interviu cu Actorul Eugen Cristian Motriuc (realizat) de Adriana Tâmpău. - În: Lumea femeilor, nr.1, 15 ian. -15 feb. 1999, p.9.

MOȚA, IOAN

(1868-1940) - *preot, ziarist, senator*

Născut la 15 decembrie 1868, în satul Nojag, județul Hunedoara, în familia preotului Ioan Moța. Este strănepotul lui Gheorghe Damian, tribun al lui Avram Iancu. Urmează gimnaziul la Deva (1880-1887); studii teologice la Sibiu (1887-1888; 1892-1894). A fost redactor la „Foaia poporului” din Sibiu (1893-1895), „Revista Orăștiei” (1895-1898), „Telegraful Român” (1898-1899), „Bunul econom” din Orăștie (1899-1901). Între 1899-1940, este preot - paroh în Orăștie; protopop al tractului din Orăștie (1932-1940); iconom stavrofor (1940). Din inițiativa și îndrumarea sa s-a ridicat biserica din centrul Orăștiei, un adevărat monument arhitectonic. A desfășurat o bogată activitate culturală în cadrul „Astrei” și a asociațiilor românești din Orăștie. Întemeietor, redactor și apoi director al gazetelor populare săptămânale din Orăștie: „Libertatea” (1 ian. 1902-1941), având ca supliment „Foaia interesantă” (1905-1916). Între 1915-1916, ambele foi au apărut la București, iar în anul 1917 (2 luni) au apărut la Cleveland (SUA). Din decembrie 1907-1914, apare suplimentul ziarului „Libertatea”, foaia economică „Tovărășia” (redactor Vasile Osvadă), iar din 1910-1914, suplimentul „Bobârnaci” (redactor Emil Borcea), suplimentul „Plugarul luminat” (redactor Sever Ordeanu) (1919). A mai redactat „Calendarul Național” (15 volume), care publică știri, informații și reportaje despre activitatea românilor din Ardeal, studii și documente istorice, cunoștințe științifice, folclor, etnografie. Sub conducerea sa, ziarul „Libertatea” abordează aspecte culturale, pune accent pe necesitatea „luminării” poporului prin cultură, atribuind presei rolul complementar al școlii, în condițiile vitrege de atunci, create de politica maghiară, pentru școlile românești. El pledează în paginile ziarelor sale pentru înființarea unei „bănci culturale”, insistând asupra valorii ei atât pentru bunăstarea economică cât și pentru înflorirea culturală. Susține dezvoltarea negoțului, industriei și meseriilor românești, deoarece consideră că românii erau în pericol să ajungă „sclavii capitalului străin”. În revistele redactate de el, a publicat mii de articole, schițe, versuri și traduceri din limbile maghiară și germană. Activitatea de ziarist îi aduce recunoașterea de aprig naționalist, multe bucurii dar și multe necazuri. A avut câteva procese de presă și e condamnat în trei rânduri pentru unele articole. Cel mai răsunător proces a fost cel din anul 1903, intentat pentru articolul „A murit Matya și cu el dreptatea”, prilejuit de dezvelirea la Cluj a statuii lui Matei Corvin. În cursul Primului Război Mondial a militat, prin ziarele sale, pentru intrarea României în război, alături de puterile Antantei și pentru unirea

Transilvaniei cu România. În 1917, face parte din delegația trimisă în SUA, alături de Vasile Lucaci și Vasile Stoica, spre a face cunoscute revendicările românești guvernului american. În 1918, a lucrat în redacția ziarului „Cuvânt moldovenesc” din Chișinău, militând pentru unirea Basarabiei cu România. În decembrie 1918, se reîntoarce la Orăștie și alături de Aurel Vlad și Gavril Todica transformă ziarul „Libertatea” în organ al PNR din Orăștie. După 1918, va fi o perioadă liderul PNR din Orăștie, calitate în care va fi ales deputat, în primul Parlament al României Mari, iar în timpul guvernării Iorga - Argetoianu, senator, funcție ce o deține și a treia oară, în anul 1937. După Unire, ziarul „Libertatea” va aluneca spre problemele politicianismului și naționalismului român, va fi părtaș la luptele politice, oglindindu-le fidel, devenind, din păcate, o armă în această confruntare surdă.

A murit la 20 noiembrie 1940, organizându-i-se funeralii naționale.

Lucrări publicate:

- *Baba iadului*. Poveste în versuri. - Sibiu, 1887. - 22 p.
- *Croitorul și cei trei feciori*. Poveste. (în versuri). După Ferdinand Schmith. - Sibiu, 1887. - 46 p. - (Biblioteca Poporală).
- *Doi copii*. Poveste. - Sibiu, 1887. - 46 p. (Biblioteca Poporală).
- *Zâna Mărgărelelor*. Poveste în versuri. După Ferdinand Schmith. - Sibiu, 1887. - 35 p. (Biblioteca Poporală).
- *Preotul Ioan Moța. 42 de ani de gazetărie. Contribuții la istoria gazetăriei populare din Ardeal și Banat*. - Orăștie, 1935. - 88 p.

Referințe:

- Baciu, Petru. *Orăștia. De la târg, reședință de scaun și oraș la municipiu*. Compendiu monografic. - Orăștie, 1995, p. 114-115.
- Bornemisa, Sebastian. *Almanahul scriitorilor de la noi*. - Orăștie, 1912, p. 199- 200.
- Chioreanu, Ioan. *Geneza și sfârșitul imperiului austro-ungar*. - Târgu-Mureș: Editura Mica Doris, 1995, p. 161.
- *Gazetele populare din Transilvania și Banat*. - În: Fraților Alexandru și Ioan I. Lapedatu la împlinirea vârstei de 60 de ani. București, 1936, p. 138-141.
- Halippa, Pan. *Preotul Ioan Moța*. - În: Viața Basarabiei. - 9, nr. 11-12, 1940, p. 822-824.
- Neamțu, Gelu. *În America pentru unirea Transilvaniei cu România*. - Cluj-Napoca: SC Dagerom IMPEX, 1997, p. 8, 61, 65, 112, 114, 116, 121, 176, 179, 225, 227.

- Orga, Valentin. *Moța. Pagini de viață, file de istorie*. - Cluj-Napoca: Editura Argonaut, 1999. - 232 p.
- Păcurariu Mircea. *Dicționarul teologilor români*. - București: Editura Univers Enciclopedic, 1996, p. 290.
- Popescu, Grigore N. *Preoțimea română și întregirea neamului*. - Vol.2. - București, 1940, p. 130-134.
- Sima, Horea. *Era libertății: statul național legionar. Pagini din istoria Gărzii de Fier*. Timișoara: Editura Gardian. - Vol.1, 1995, p. 210-214.
- Șerban, Ioan I.; Rotche, Horea. *Considerații privind rolul presei românești din Orăștie în lupta pentru eliberarea națională (1895-1918)*. - În: Apulum. - 22, 1985, p. 249-264.

MOȚIU, NICOLAE

(1865-1940) - medic chirurg

Născut în 1865, în Șintia, județul Arad, într-o familie de preoți. Absolvent al Liceului Maghiar din Arad, apoi al Facultății de Medicină a Universității din Budapesta, obținând note excepționale. Își face stagiul ca medic militar la Graz, în Austria. Este numit medic la Spitalul Miskolc - Ungaria. Din 1891, este chirurg la Spitalul din Deva, apoi director al acestei instituții. În 1918, a luat parte la acțiunile pentru libertate națională și unire cu România. A fost membru al Consiliului Național Român din Deva. După Unire, continuă să conducă Spitalul Județean până la pensionare, în anul 1935.

A murit în anul 1940, la Deva și înhumat la Cuvin, județul Arad.

Referințe:

- Șuiaga, Victor I. *Consiliul Național Român - 1918-1919*. - Deva, 1994, p. 107.

MUNTEAN, DRĂGAN

(1955 - 2002) - solist de muzică populară

Născut la 18 aprilie 1955, în satul Poenița Voinii, comuna Bunila, județul Hunedoara. Urmează cursurile Școlii de Muzică din Deva, Secția Clarinet, profesor Bobocescu Gheorghe (1966-1970); Școala Normală „Sabin Drăgoi” Deva (1970-1975). După absolvirea liceului, a fost învățător în satul Bretelin (Vețel), și la Deva; Director al Ansamblului „Ciocârliia” al Ministerului de Interne (1992-2002). De la 1 feb. 1992 până în 20 aprilie 2002, a fost ofițer în Ministerul de Interne, cu gradul de locotenent - colonel, în cadrul serviciului de Management și Resurse Umane din I.P.J. Hunedoara. Debut scenic la concursul „Dialog pe aceeași scenă” între comunele Bunila și Cerbăl. A participat la emisiuni și spectacole la Radio și Televiziune. Despre activitatea sa a fost realizat filmul „Drăgan Muntean și Ținutul Pădurenilor”, de Marioara Murărescu. A organizat Muzeul Pădurenilor din Poenița Voinii. În 1996 i se acordă titlul de Cetățean de Onoare al Municipiului Deva.

S-a stins din viață în mod tragic, la 20 aprilie 2002, la Târgu-Mureș.

Participări la festivaluri naționale:

„Doine și balade”- Slatina; „Călărași - pământ de aur” - Călărași; „Steaua Litoralului” - Constanța; „De dor și de omenie” - Zalău.

Participări la festivaluri internaționale:

Franța, Elveția, Belgia, Australia, Austria, Olanda, Italia, Turcia, Serbia, Polonia, SUA.

Colaborări cu ansambluri folclorice:

„Hațegana” - Hunedoara; „Cindrelul” - Sibiu; „Mărțișorul” - Cluj; „Doina Gorjului” - Tg. Jiu; „Maria Tănase” - Craiova și permanent, din 1992-1998, cu Ansamblul Național „Ciocârliia”.

Discuri și casete:

Două discuri colective și două L.P.: „Eu cânt pădurenilor”; „Sara bună, bade Ioane”. Patru casete - două Electrecord și două Vivo.

Lucrări publicate:

- *Cântecul doinit. Portul și jocul din Ținutul Pădurenilor*. - În: Miorița, nr. 2, 1994, p. 78-79.
- *Mesageri ai cântecului transilvănean în Australia*. - În: Miorița. - 1, nr. 2, 1999, p. 19-20.

Referințe:

- Bodea, Minel. *Interpretul de muzică populară Drăgan Muntean „Cetățean de Onoare al Municipiului Deva”*. - În: Cuvântul liber. - 8, nr. 1578, 22 feb. 1996, p. 1.

- Hurubă, Dumitru. *Drăgan* - În: Cuvântul liber - 13, nr. 3122, 22 mai, p. 5.
- *In memoriam: Drăgan Muntean* - În: Semne. - 4, nr. 1, 2002.
- Lapteș, Marcel. *Doinitorul plaiurilor hunedorene.* - În: Miorița, nr. 2, 1994, p. 79.
- Știrbu, Tudor. *Drăgan Muntean ne-a părăsit* - În: Hunedoreanul - nr. 517, 22 apr. 2002, p. 1,3.

MUNTEAN, EMIL

(n. 1933) - profesor universitar, doctor în informatică

Născut la 31 iulie 1933, în satul Măgura, comuna Mărtinești, jud. Hunedoara. Absolvent al Liceului Pedagogic din Deva, promoția 1952 și al Facultății de Matematică din Cluj (1957). Doctor în Informatică la Universitatea din Leningrad (1964). Specializări în Rusia și Franța. Expert tehnic în expoziții, târguri, tratative comerciale în Italia, China, Iran, Kuwait, Ungaria și Cuba. Profesor la Departamentul Informatică al Facultății de Matematică și Informatică din Cluj-Napoca, șef de catedră. A condus, ca director, Institutul de Tehnică de Calcul Cluj (1968 - 1990). A elaborat lucrări științifice și monografii în domeniul informaticii. A fost distins cu premiul „Gh. Lazăr” al Academiei Române (1965) și medalia „Meritul Științific” (1975).

Lucrări publicate:

- Utilizarea calculatoarelor în prelucrarea datelor, 1974-2 vol.
- Programarea în limbaje de asamblare ASS lis, 1976 (în colaborare)
- Inițiere în limbajul ADA, 1986 (în colaborare)

Referințe:

- *Clujeni ai secolului 20 - Dicționar.* Cluj-Napoca; Casa Cărții de Știință, 2000, p. 216

MUNTEAN, IOAN OVIDIU

(n. 1947) - doctor inginer, ministru

Născut la 20 mai 1947, în satul Roșcani, comuna Dobra, județul Hunedoara. A urmat cursurile Liceului „Decebal” din Deva, promoția 1965. Absolvent al Facultății de Electrotehnică, specialitatea Electromecanică, a Institutului Politehnic Cluj (1971). Specializări: la Facultatea de Electrotehnică și Telecomunicații din Timișoara, postuniversitar (1976); Școala Superioară de Telecomunicații

„L'Aquila” Italia (1995); Școala Superioară de Telecomunicații „Sophia Antipolis” Cannes, Franța (1998). Doctor în inginerie electrică la Universitatea Tehnică din Cluj-Napoca (1999); cadru universitar asociat la Facultatea de Electrotehnică din Cluj-Napoca. Funcții deținute: inginer șef DJPTc Hunedoara (1985); director DTc (Romtelecom) Hunedoara (1991); manager general Romtelecom, București (1995); Ministru Comunicațiilor (1996); director coordonator DTc Romtelecom Hunedoara (1996-2004). În perioada când a fost ministru al comunicațiilor, s-au elaborat: Legea comunicațiilor 74/1996, Legea Serviciilor Poștale 83/1996, Legea Serviciului de Telecomunicații Speciale 92/1996; s-a introdus telefonია mobilă, prin acordarea a două licențe de funcționare la Connex și Dialog; s-a elaborat strategia de dezvoltare a comunicațiilor în România și s-au pus bazele coexistenței telecomunicațiilor în Balcani. În județul Hunedoara s-a impulsionează dezvoltarea rețelei de telefonie fixă și a transmisiilor de date. Este membru al Societății de Electrostatică din România (1994) și IEEE din SUA (1998); președinte al Asociației „Morala creștină” Roșcani - Hunedoara (1998); Epitrop Parohia Ortodoxă Roșcani (1998); deputat al Protopopiatului Deva în Adunarea Eparhială și membru în Consiliul Eparhial al Episcopiei Aradului și Hunedorei (1998). A sprijinit apariția monografiei comunei Roșcani, (Editura Emia, 2000), una dintre cele mai bune lucrări în acest domeniu. Autor al unor cărți și studii științifice. Pentru lucrarea „Separarea minereurilor de fier în câmpul electric intens” i s-a acordat Premiul „Ethnos”, pe anul 2001, de către APLER.

Lucrări publicate:

- *Câmpul electric - intens - factor ecologic în metalurgia fierului.* - Deva: Editura Emia, 2000. - 250 p.
- *Separarea minereurilor de fier în câmpul electric intens.* - Deva: Emia, 2001 - 204 p.
- *Ecologie și protecția mediului.* - Deva: Emia; Cluj-Napoca: „Dacia”, 2004. - 500 p.
- *Tehnici de depoluare a mediului.* - Deva: Emia; Cluj-Napoca: „Dacia”, 2004. - 580p.

Referințe:

- *Ioan Ovidiu Muntean.* Fișă biobibliografică. - Deva, 2000. - (Multigr.).

MUNTEAN, LUCIA(n.1955) - *educatoare, scriitoare*

S-a născut la 25 iunie 1955, în comuna Supurul de Jos, județul Satu Mare. A absolvit Liceul Pedagogic din Deva (1976). Este educatoare în municipiul Petroșani. A debutat în anul 1965, la Petroșani, în culegerea de creații pentru copii - „Stihuri pe tăbliță”. A scris: poezie, proză și dramaturgie pentru copii, studii și articole de specialitate, articole social-culturale.

Premii:

„Tinare condeie” (Deva); „Testament literar”, „Pana Văcăreștilor” (Târgoviște); Premiul II la concursul „Mihai Eminescu” (1975).

Colaborări:

„Limbă și literatură”, „Astra”, „Vlăstarul” (Târgoviște), „Vocația zidirii”, „Realitatea și școala românească”, „Lumea copiilor”, „Licurici”, „Clopoțel”, „Steagul roșu”, „Zori noi”, „Matinal”, „Credința strămoșească”, „Cuvântul liber”.

Lucrări publicate:

- *Poezii - bijuterii pentru copii*. - Cluj-Napoca: Editura Daco-Press, 1996.
- *Anotimpuri, sărbători și copii ca niște flori*. - București: Editura Ion Creangă, 1998.
- *Serbările copilăriei*. - Petroșani: Genesis, 2000.
- *Cine sunt eu?*. - Petroșani: Genesis, 2000, 46p.
- *Coșuleț cu fapte bune: Cărticici de Paști pentru copii*. - Petroșani: Genesis, 2000
- *Poveștile copilăriei*. - Petroșani: Genesis, 2001, 100 p.
- *Ghici ghicitoarea mea*. - Petroșani: Genesis, 2001 (în colaborare cu Elena Cănjob).

Referințe:

- *Dicționarul scriitorilor din Vale*. Petroșani: Editura Matinal; Cameleonul, 1999, p. 180-184.
- Toma-Damșa, Maria. „Poezii, bijuterii pentru copii”. - În: Cuvântul liber, 18 iun. 1998.

MUNTEANU, FRANCISC(1924-1993) - *scriitor, regizor, scenarist*

Născut la 9 aprilie 1924, în comuna Vețel, județul Hunedoara. Urmează gimnaziul la Timișoara și Orșova. După terminarea studiilor, începe să-și câștige singur existența. Practică mai multe meserii: lăcătuș la Reșița, ucenic la un pictor de firme, marinar, muncitor țesător la o fabrică din Arad (1939-1945). Între anii 1946-1949, activează la ziarul „Patriotul” din Arad. Debutează în literatură, cu povestirea „Pompa” și în dramaturgie, cu piesa „Sabotaj”, jucată pe scena Teatrului Național din București (1950). În 1955, i se acordă Premiul de Stat pentru romanul „În orașul de pe Mureș”. Debutează în cinematografie cu scenariul pentru filmul „Valurile Dunării” (1959), în regia lui Liviu Ciulei, film distins cu Marele Premiu al Festivalului Internațional de la Karlovy Vary, 1961. Redactor la Studioul de Cinematografie București. Între 1968-1974, este vicepreședinte ACIN. Din 1958, transpune pe ecran propriile sale scenarii. A murit la 13 aprilie 1993, la București.

Premii obținute:

Mar del Plata, 1965 („La patru pași de infinit”) și Mamaia 1966 („Tunelul”).

Filmografie / scenarist:

„Mingea” (în colaborare cu Andrei Blaier, Sinișa Ivetici; 1958); „Valurile Dunării” (în colaborare cu Titus Popovici; regia Liviu Ciulei; 1959); „Furtuna” (în colaborare cu Titus Popovici; regia Sinisa Ivetici, Andrei Blaier; 1960); „Dragostea începe vineri” (regia Virgil Calotescu; 1973); „Evadarea” (Șt. Tr. Roman); „Insula comorilor” (regia Gilles Grasngier; Sergiu Nicolaescu); „Pirații din Pacific” (regia Gilles Grasngier; Sergiu Nicolaescu); „Zile fierbinți” (regia Sergiu Nicolaescu) - 1975; „Pruncul, petrolul și ardelenii” (regia Dan Pița; 1980); „Ana și hoțul” (regia Virgil Calotescu; 1981); „Buletin de București” (regia Virgil Calotescu; 1984); „Eroii n-au vârstă”; „Fata din strada florilor” (regia Mihai Constantinescu și Dan Mironescu; 1984) serial TV; „Căsătorie cu repetiție” (regia Virgil Calotescu; 1985); „Pădurea de fagi” (regie Cristina Nichituș; 1986); „Coroana de foc” (regia Sergiu Nicolaescu; 1990).

Regizor / scenarist:

„Soldați fără uniformă” (1960); „Drum nou”; „Lada cu zestre” (1961); „Cerule n-are gratii”; „Partea ta de vină” (în colaborare cu Petre Sălcudeanu) (1962); „La vârsta dragostei” (1963); „La patru pași de infinit” (1964); „Dincolo de barieră” (1965) ; „Tunelul” (în colaborare cu Gheorghe Vladimov; 1966); „Cerule începe la etajul III” (1967); „Cântecele mării” (în colaborare cu Boris Laskin; 1970); „Sfânta

Tereza și diavoli”; „Pistruiatul” - serial TV (1972); „Roșcovanul” (1976); „Melodii, melodii” (1978); „Un petec de cer” (1983); „Zbor periculos” (1984); „Vară sentimentală” (1985); „Duminică în familie” (1987).

Colaborări:

„România literară”, „Viața românească”, „Contemporanul”, „Flacăra”, „Tribuna”, „Steaua”, „Romanian Review”, „Cinema”, „Cutezătorii”, „Drumul socialismului” etc.

Lucrări publicate:

- *În orașul de pe Mureș*. Roman. - București: Editura Tineretului, 1954. - 411 p. - Ediția a 2-a. - București : Editura Tineretului, 1957. - 426 p. Ediția a 3-a revizuită. București: Editura Albatros, 1971, 327 p.
 - *Lența*. - București: Editura Tineretului, 1954. - 160 p.; Ediția a 2-a 1961, p. XIX + 316 p. - (Biblioteca pentru toți; 88).
 - *Scrisoarea*. (Nuvelă). - București: ESPLA, 1955. - 113 p. - (Lucaefărul).
 - *A venit un om*. - București: Editura Tineretului, 1956. - 272 p. cu ilustr.; Ediția a 2-a. - București: Editura Eminescu, 1972. 396 p.
 - *Ciocârlia*. Desene de I. Mitulică și N. Zamfir. - București: ESPLA, 1956. -143 p.
 - *Fericitul negustor*. Roman. - București: ESPLA, 1957. - 279 p.
 - *Cerul începe la etajul trei*. - București: Editura Tineretului, 1958. - 160 p.
 - *Nuvele*. - București: ESPLA, 1959. -448 p. (Biblioteca tânărului muncitor).
 - *Prietenul meu Adam*. Povestiri. București: Editura pentru Literatură, 1962. - 144 p.
 - *Terra di Siena*. - București: Editura Tineretului, 1962. - 152 p.
 - *Hotel Tristețe și alte povestiri*. București: Editura pentru Literatură, 1965. - 320 p.
 - *Reînțoarcerea*. - București: Editura Tineretului, 1967. - 200 p.
 - *Încotro?* (Roman). - București: Editura Eminescu, 1970. - 288 p.
 - *Statuile nu râd niciodată*. (Roman). - Ediția a 4 - a revăzută. - Cluj-Napoca: Editura Dacia, 1971. - 416 p.
 - *Strada Semaforului*. (Povestiri). - Cluj-Napoca: Editura Dacia, 1972. - 304 p.
 - *Testamentul și alte povestiri*. - București: Editura Cartea Românească 1972. - 176 p.
 - *Pistruiatul*. (Roman). - București: Editura „Ion Creangă”, 1976. - 298 p. (Biblioteca contemporană).
 - *Dacă toți copacii ar fi la fel*. - București: Editura Cartea Românească, 1977. - 143 p.
 - *Profesorul de muzică*. Nuvele. - București: Editura Eminescu, 1979. - 296 p.
 - *Roșcovanul*. - București: Editura „Ion Creangă”, 1979. - 216 p.
 - *Hoțul*. (Roman.) - București: Editura Cartea Românească, 1980. - 175 p.
 - *Povestiri din război*. - București: Editura Militară, 1980. - 184 p.
 - *Pistruiatul*. - București: Editura „Ion Creangă”, 1981. - 423 p.
 - *Egy szelet kenyér*. (Novellak). Valogatta es fordította Barabas Dezső. Az eredetivel egybevetté és az utozot irta Molnar Tibor. Bukarest: Editura Kriterion, 1982. 248 p. (O felie de pâine).
 - *Filiera Prahova*. Roman. - București: Editura Eminescu, 1982. - 256 p.
 - *Oameni, fapte, amintiri*. - București: Editura Cartea Românească, 1982. -320 p.; 2 Vol.; Vol.1, 1981; Vol.2, 1982.
 - *Dincolo de ziduri*. (Roman). - București: Editura Albatros, 1983. - 319 p. (Cutezătorii).
 - *Patru zile fierbinți*. (Roman.). - București: Editura Militară, 1983. - 112 p.
 - *Prințesa din Șega*. (Roman). - București: Editura „Ion Creangă”, 1985. - 280 p.
 - *Barajul*. (Roman). - București: Editura Albatros , 1986. - 216 p.
 - *Sonata în re major*: roman. - București: Editura Militară, 1987. - 207 p.
 - *Scrisori din Calea Lactee*. (Roman). București: Editura Albatros, 1989. -208 p.
- În colaborare:**
- *Mecanicul și alți oameni de azi*. Schițe. București: ESPLA, 1951. 72 p. - (Cartea poporului; 99-100) (Titus Popovici).
 - *Evadarea*. Film artistic. Scenariu, f.l., f.e., 1975. - 82 f. multigr. (Roman St. T.)
- Referințe:**
- Ardeleanu, Virgil. *Însemnări despre proză*. - București: Editura pentru Literatură, 1966, p.123 -134.
 - Ardeleanu, Virgil. *Opinii. Prozatori și critici*. - Cluj-Napoca: Editura Dacia, 1975, p. 42-46.
 - *Bibliografia literaturii române*. Sub redacția lui Tudor Vianu. - București: Editura Academiei Române, 1965, p. 682 - 688.

- Ciobanu, Nicolae. *Nuvela și povestirea contemporană: studiu critic*. - București: Editura pentru Literatură, 1967, p. 306 - 317.
- Corciovescu, Cristina; Râpeanu Bujor P. *1234 cinești români*. Ghid biofilmografic. București: Editura Științifică, 1996, p. 237, 238.
- Curticeanu, Doina; Pinteș, Emil; Daisa, Dora. *Bibliografia literaturii române 1961-1965*. Folclor. Literatură. Probleme generale. Presă. Ediții de texte vechi. Antologii. - Cluj-Napoca: Biblioteca Filialei Cluj-Napoca a Academiei Române, 1996, p. 194.
- Dicționar cronologic. *Literatura română*. Coordonator: I.C. Chițimia și Al. Dima. București: Editura Științifică și Enciclopedică, 1979, p. 311, 478, 479, 499, 507, 536, 674, 740.
- *Dicționar de literatură română. Scriitori. Reviste. Curente*. Coordonator Dim Păcurariu. - București: Editura Univers, 1979, p. 263.
- Gafița, Mihai și Bănuțescu, Tiberiu. *Scriitori români contemporani. Prozatori. Poeți. Dramaturgi*. - București: Comitetul de Stat pentru Cultură și Artă, 1964, p. 229-234.
- Georgescu, Paul. *O privire asupra prozei românești contemporane*. - În: Viața românească. - 17, nr. 8, aug. 1964, p.161-162.
- Georgescu, Paul. *Părerii literare*. București: Editura pentru Literatură, 1964, p. 277-284.
- Liciu, Lucia. „Un petec de cer” în *Retezat*. (Un nou film românesc realizat în județul Hunedoara). - În: Drumul socialismului. - 35, nr. 7956, 10 iun. 1983, p.3.
- *Literatura română*. Ghid bibliografic. Partea a 2-a. Scriitori. (M-Z). - București: Biblioteca Centrală Universitară București, 1983, p.70, 71.
- Lungu, Ion. *Itinerar critic*. - București: Editura pentru Literatură, 1965, p.268-275.
- Micu, Dumitru. *Romanul românesc contemporan. Realizări, experiențe, direcții de dezvoltare*. - București: ESPLA, 1959, p. 307 - 315.
- Micu, Dumitru. *Literatura română în secolul al XX-lea*. - București: Editura Fundației Culturale Române, 2000, p. 228, 248.
- *Francisc Munteanu scriitor și cineast*. Biobibliografie. - Deva: Biblioteca Județeană Hunedoara-Deva. 1984. - 9 p. (Multigr).
- Neagu, Fănuș. *Trece Pistruiatul, fluierând. A doua carte cu prieteni*. - În: Flacăra. - 32, nr.7, feb. 1983, p.8.
- Oprea, Alexandru. *Mișcarea prozei*. București: Editura pentru Literatură, 1967, p. 95 -100.
- Oprea, Alexandru. *Francisc Munteanu*. În: Luceafărul. - 7, nr. 23, 7 nov.1964, p.3.
- Popa, Marian. *Dicționar de literatură română contemporană*. - Ediția a 2-a revăzută și adăugită. - București: Editura Albatros, 1977, p. 363 - 364.
- Popovici, Titus. *A murit Franț*. - În: Literatorul. - 3, nr. 15-16, 1993, p. 10, il.
- Radu, Olimpia. *Pagini de critică*. - Cluj-Napoca: Editura Dacia, 1988, p. 70-72.
- *Romanul românesc în interviuri*. - Vol.2. Partea 1. - București: Editura Minerva, 1986, p. 541-544.
- Rotaru, Ion. *O istorie a literaturii române*. - Vol.3. 1944 -1984. - București: Editura Minerva, 1987, p. 589, 590, 591-592, 682.
- Sălcudeanu, Petre. *Francisc Munteanu 60*. - În: România literară 17, nr. 15, 12 apr. 1984, p.11.
- *Scriitorul, scenaristul și regizorul de film Francisc Munteanu s-a întâlnit cu publicul din Deva și Veșel*. În: Drumul socialismului. - 34, nr. 7533, 28 ian. 1982, p.3.
- Simut, Ion. *Francisc Munteanu*. - În: Steaua. - 34, nr. 1. ian.1983, p. 32.
- Vîtner, Ion. *Prozatori contemporani*. Vol. 1. - București: Editura pentru Literatură, 1961, p. 249 - 279.
- Zăciu, Mircea; Papahagi, M.; Sasu, Aurel. *Dicționarul scriitorilor români vol. 3 M-Q* - București: Albatros, 2001, p. 312-314.

MUNTEANU, ION

(1918-1993) - profesor, folclorist

Născut la 6 septembrie 1918, în localitatea Vadeni, Cetatea Albă, într-o familie de origine din Poiana Sibiului. În 1923, se stabilește cu părinții la Deva. Urmează cursurile Liceului „Decebal” din Deva, apoi Conservatorul de Muzică „Gheorghe Dima” din Cluj. În 1940, după cedarea Ardealului, se mută la București. Din 1946, este profesor de muzică la Liceul „George Barițiu” din Cluj. În 1948, se întoarce la Deva, ca profesor de muzică la Liceul Pedagogic, unde a activat până la pensionare, în anul 1978. A dirijat corul Liceului Pedagogic, formație vestită nu numai la Deva ci și în alte localități din județele vecine. Cartea de vizită a corului a fost „Imnul învățătorilor”, a cărui muzică a fost compusă de el pe versurile fostului elev, Ovidiu Sturza. Din repertoriul corului făceau parte creații ale lui Ion Vidu, Augustin Bena, Sabin Drăgoi, Nicolae Ursu. A compus cântece inspirate din tezaurul folcloric al județului Hunedoara: „Mureșana”, „Mărunțica de la Geoagiu”,

„Lelea de la Orăștie”. Între anii 1969-1970, elaborează lucrarea: „Rolul profesorului de muzică în valorificarea folclorului muzical local, pentru educarea estetică a elevilor”. Cântecul prelucrate de el cuprind melodii din Ținutul Pădurenilor, Țara Zarandului și Valea Mureșului. A desfășurat o activitate susținută în organizarea și pregătirea formațiilor corale ale Sindicatelor Poștei și Învățământului Deva. Pentru activitatea depusă, a fost decorat cu „Ordinul Cultural”, clasa a IV-a. A decedat la 15 aprilie 1993, fiind înmormântat în satul Bucerdeea, județul Alba.

Lucrări publicate:

- *Prelucrări corale*, 1973. (Colectiv).
- *Pe plaiuri hunedorene*. Cântecul populare prelucrate pentru cor. - Deva: Casa Regională a Creației Populare, 1969.
- *Io-s Mărie de la Vața*. Prelucrări pentru grupuri vocale de muzică populară.

Referințe:

- Achizei, Gh. A. *Anuarele Liceului Pedagogic Deva pe anii școlari 1934-1970*, p. 343, 371.
- Constandin, Clemente. *Lada de zestre. Obiceiuri și tradiții din județul Hunedoara*. - Deva: I.P.J.H.; Editura Destin, 1998, p. 111-119.

MUNTEANU, MIRCEA

(n.1941) - profesor, prozator, publicist

Născut la 7 octombrie 1941, în comuna Camna, județul Arad, în familia preotului Mircea și al Elenei Munteanu. Absolvent al Facultății de Filologie a Universității „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca (1965). În același an, își începe cariera de profesor de limba și literatura română, în Valea Jiului. Inspector școlar județean, membru în Comisia Națională a profesorilor de Limbă Română în două etape; director la Liceul Teoretic „Mihai Eminescu” Petroșani (1993-2003), încheindu-și cariera didactică la 31 august 2004. Debută în literatură, cu epigrame, în revista „Urzica”, în 1965. Debut editorial, în anul 1968, într-un volum colectiv - „Muguri de piatră”, editat de Cenaclul literar „Meșterul Manole” din Petroșani, cu proză scurtă. A colaborat cu epigrame, proză, cronici literare, dramatice, lucrări de folclor, articole cu tematică didactică în presa centrală și locală. Ca profesor de limba și literatura română a elaborat sinteze literare, lucrări metodice, a sprijinit elevii la editarea unor reviste școlare, în organizarea unor sesiuni de comunicări, lansări de carte și întâlniri cu oameni de artă și cultură. Lucrarea sa „Teatrul în Valea Jiului”

constituie o contribuție meritorie la cunoașterea vieții culturale, din această zonă a țării. A obținut Premiul I la faza republicană a Concursului de Creație Literară - publicistică pentru reportaj, în anul 1983. „Profesor evidențiat” (1981); Diplomă de Excelență din partea Primăriei Municipiului Petroșani.

Colaborări:

„Familia”, „Astra”, „Urzica”, „Argeș”, „Revista Muzeelor”, „Scânteia tineretului”, „Steagul roșu”, „Zori Noi”, „Drumul socialismului”, „Matinal”, „Gazeta Văii Jiului”.

Lucrări publicate:

- *Teatrul în Valea Jiului*. - Petroșani, 1968. (în colaborare cu C. Pascu).
- *Ghid pentru activitatea profesorului diriginte*. - Deva: Casa Corpului Didactic, 1992.
- *Laudă limbii române*. - Pitești: Editura Carminis, 1996.
- *Proza lui I. D. Sârbu între real și legendar*. În: Cu sufletul la creier. Petroșani: Fundația Culturală „I. D. Sîrbu”, 1996.
- *Teme și sinteze literare pentru liceu*. Pitești: Editura Carminis, 1998.
- *Actualitatea campusurilor școlare* - Pitești: Editura Carminis, 1999.
- *De la Faraoni și Haiku la scrisoarea de intenție: Ghid de cultură generală*. - Pitești: Editura Carminis, 2001.
- *Maniere, modă și... manele*. - Pitești: Editura Carminis, 2002.

Referințe:

- *Despre „Teatrul în Valea Jiului”*. - În: Contemporanul, 1968.
- *Dicționarul scriitorilor din Vale*. Petroșani: Editura Matinal; Cameleonul, 1999, p. 186-200.
- Leoneanu, Corneliu. „*Teatrul în Valea Jiului*”. - În: Argeș, 1968.
- *Mircea Muntean*. - În: Matinal, 1999.
- *Moldovan, Claudiu; Bran, Corneliu*. „De la faraoni și haiku la scrisoare de intenție”. - În: Matinal, 2001.

MUNTEANU, ROMUL(n.1926) - *critic și istoric literar*

Născut la 18 martie 1926, la Călanul Mic, județul Hunedoara. Urmează școala primară în comuna Batiz (1933-1938), Școala Normală la Deva (1938-1946). În 1946, susține examene de diferență și bacalaureatul la Liceul „Sf. Sava” din București. Studii universitare la Facultatea de Litere și Filosofie din Cluj (1946-1950). După terminarea facultății este asistent la Catedra de Literatură Română, condusă de D. Popovici (1950-1951); preparator, asistent, lector la Institutul Pedagogic din București (1953-1956). Inspector pentru sectorul filologic la Ministerul Învățământului (1954-1956). În 1956, este transferat ca lector, apoi conferențiar, la Catedra de Literatură Română, la Facultatea de Filologie București. Detașat ca lector de limba și literatura română la Institutul de Romanistică din Leipzig (1957-1961). Prodecan la Facultatea de Filologie București (1961-1966). În 1970, obține, prin concurs, titlul de profesor de literatură comparată. Director la Editura Univers (1971-1989). Primește Premiul Uniunii Scriitorilor pe anul 1971, pentru lucrarea „Cultura europeană în epoca luminilor”. Din 1973, este redactor, împreună cu Adrian Marino și Vasile Nicolescu, la revista „Cahiers roumains d'études littéraires”, scoasă de Editura Univers. I se acordă Premiul de eseuri, critică și istorie literară al Asociației Scriitorilor din București, pentru „Jurnal de cărți”, vol.2. (1979); i s-a decernat la Atena, Premiul „Menelaos Ludemis” (1980); Premiul pentru critică literară al revistei „Flacăra” (1987). În 1990, se retrage de la Editura Univers și revine ca profesor la catedră. În 1994 este pensionat. I se acordă statutul de profesor consultant pentru lucrările de doctorat. Premiul „Opera Omnia”, pentru întreaga activitate literară și editorială, la Salonul Târgului Național de Carte de la Turnu-Severin (1998) și la Festivalul Internațional de Poezie, Deva (2000). Premiul „Convorbiri literare” pentru eseu (2000). A fost animator la „Colocviile de critică” ale revistei „Transilvania”. Este președinte de onoare al Asociației Publicațiilor Literare și al Editurilor; Cetățean de Onoare al Municipiului Deva (2000). A publicat monografii, studii de sinteză și culegeri de eseuri despre producția literară universală și fenomenul literar românesc, în context internațional.

Colaborări:

„Luceafărul”, „România literară”, „Steaua”, „Secolul XX”, „Gazeta literară”, „Amfiteatru”, „Flacăra”, „Transilvania”, „Săptămâna”, „Tribuna”, „Forum”, „Argeș”, „Viața românească”, „Ramuri”, „Revista de istorie și teorie literară”, „Contemporanul”, „Cahiers roumains d'études littéraires”, „Romanian Review”,

„Azi”, „Literatorul”, „România liberă”, „Munca”, „Curierul românesc”, „Adevărul” ș.a.

Lucrări publicate:

- *Contribuția Școlii Ardelene la culturalizarea maselor.* - București: Editura de Stat Didactică și Pedagogică, 1962. - 228 p.
- *Bertolt Brecht.* - București: Editura pentru Literatură Universală, 1966. - 352 p.
- *Noul roman francez.* Cu o culegere de texte traduse de Michaela Tonitza. București: Editura pentru Literatură Universală, 1968. - 228 p. - (Criterion).
- *Farsa tragică.* - București: Editura Univers, 1970. - 304 p. - (Studii). Bibliogr. p. 297-303.
- *Literatura europeană în epoca luminilor. Iluminism, preromantism. Sturm und Drang, neoumanismul german.* București: Editura Enciclopedică Română, 1971. - 383 p.
- *Profiluri literare.* Ediție îngrijită de autor. București: Editura Univers, 1972. - 328 p.
- *Cartea românească pe meridianele globului.* - Sinaia 1973. -6 p. multigrafiate. / Universitatea din București. Cursurile de vară și colocviile științifice. - Sinaia 23 iulie -17 august 1973.
- *Jurnal de cărți.* - București: Editura Albatros, 1973. - Vol. 1. - 359 p.
- *Noul roman francez: Preludii la o poetică a antiromanului.* - București: Editura Univers, 1973. - 248 p. - (Studii).
- *Romanul unui mediu: „Groapa” de Eugen Barbu; „Îngerul a strigat” de Fănuș Neagu.* - Sinaia. 1973. - 16 p. multigr. / Universitatea din București. Cursurile de vară și colocviile științifice. - Sinaia, 23 iulie - 17 august 1973.
- *Cultura europeană în epoca luminilor.* Ediție integral revizuită și adăugită. București: Editura Univers, 1974. - 516 p. (Studii).
- *Metamorfozele criticii europene moderne.* București: Editura Univers, 1975. - 468 p. (Studii).
- *Lecturi și sisteme.* - București: Editura Eminescu, 1977. - 295 p.
- *Jurnal de cărți.* - București: Editura Eminescu, 1979. - Vol.2. - 375 p.
- *Clasicism și baroc în cultura europeană din secolul al XVII-lea.* Partea I. București: Editura Univers, 1981. - 455 p. (Studii).
- *Cultura europeană în epoca luminilor.* București: Editura Minerva, 1981. - 2 vol. (Biblioteca pentru toți. Cultura generală; 1076-1077). Vol. 1. - 320 p.; Vol.2. - 287 p.

- *Jurnal de cărți*. - București: Editura Eminescu, 1982. - Vol.3. - 420 p.
 - *Clasicism și baroc în cultura europeană din secolul al XVII-lea*. Partea a 2-a. Spectrul prozei. - București: Editura Univers, 1983. - 431 p.
 - *Die europaische Kultur im Zeitalter der Aufklärung*. - Cluj-Napoca: Editura Dacia, 1983. - 320 p. - (Cultura europeană în epoca luminilor).
 - *La civilisation des livres. Littérature roumaine, littérature européenne: Etudes*. Bucarest: Editura Univers, 1986.
 - *Jurnal de cărți*. - București: Editura Eminescu, 1988. - Vol.4. - 335 p.
 - *Metamorfozele criticii europene moderne*. București: Editura Univers, 1988. - 482 p. (Studii).
 - *Farsa tragică*. - București: Editura Univers, 1989. - 296 p.
 - *Jurnal de cărți*. - București: Editura Libra, 1994. - Vol. 5. - 342 p.; - Vol. 6. 1996. - 291 p.
 - *Viața trăită, o viață visată*. - București: Editura Globus, 1996.
 - *Permanențe ale poeziei românești*. București: Editura Odeon, 1996.
 - *Preludii la o poetică a antiromanului. Noul roman francez*. - Ediția a-2 a. București: Editura Eminescu, 1996.
 - *Clasicism și baroc în cultura europeană din secolul al XVII-lea*. - Ediția a 2-a. București: Editura Allfa, 1998. - 472 p. (Critică, teorie și istorie literară).
 - *Metamorfozele criticii europene moderne*. București: Pro Umanitate, 1998. - 338 p. (Semne '94).
 - *Literatura europeană modernă*. - eseuri. Timișoara: Amarcord, 2000. - 404p.
- Lucrări în colaborare:**
- *Istoria literaturii române*. (Epoca veche și Școala Ardeleană). *Munteanu Romul, Ion D. Lăudat*. - București: f.e., 1957. 37 p. + erată. - (Ministerul Învățământului și Culturii) (Litografiat).
 - *Estetica și eseistica românească în secolul al XX-lea: C. Noica, Emil Cioran, Paul Zărfopol, Munteanu Romul, Ion Rotaru. Comentarii literare*. - București: Casa de Editură și Presă „Viața Românească”, 1993. 266 p. - (Colecția pentru elevi).
- Interviuri:**
- *Creție și actualitate*. Interviu cu Romul Munteanu, critic și istoric literar (realizat) de Petru Sfetca. - În: Tribuna. - 11, nr.45, 9 nov. 1967, p.5.
 - *Literatura universală în liceu*. Interviu (realizat) de Ioan N. Chițu. - În: România literară. - 3, nr. 9, 28 feb. 1970, p. 29.
 - *Selectarea și receptarea valorilor culturii universale*. Convorbire cu prof.univ. Romul Munteanu, directorul Editurii Univers (realizat) de Dumitru Lazăr - Sărăianu. - În: Tribuna Școlii. - 3, nr. 85, 3 nov. 1973, p.16.
 - Hinoveanu, Ilarie. *Convorbiri cu...* Romul Munteanu. - Craiova: Scrisul Românesc, 1974, p. 55-62.
 - *Se poate vorbi despre o anumită criză a valorii de excepție în literatura europeană*. Interviu (realizat) de Otilia Nicolescu cu Romul Munteanu, directorul Editurii Univers. - În: Argeș. - 9, nr. 2, feb. 1974, p. 16.
 - *Editurile și cartea de teatru*. Anchetă realizată de Bogdan Ulmu. Răspunde Romul Munteanu, directorul Editurii Univers. - În: România literară. - 9 nr. 18, 29 apr. 1976, p. 19.
 - „După valorile succesive de înnoire a criticii, acum asistăm la o perioadă de acalmie”. Interviu (realizat) de Tania Radu. În: Flacăra. 31, nr. 31, 6 aug. 1982, p. 9, 14.
 - „Prin scrierile sale de vârf, literatura contemporană reprezintă o etapă de aur a culturii românești”. Interviu (realizat) de Boris Buzilă. - În: România liberă. - 40, nr. 11740, 29 iul. 1982, p.2.
 - „Nici civilizația nu mai este monopolul câtorva țări, nici creația de valori artistice”. Interviu cu Romul Munteanu (realizat) de Marcel Mihadaș. - În: România literară. - 16, nr. 6, 10 feb. 1983, p. 5-6.
 - *Cultura românească în lume - dimensiunile receptării*. Anchetă. Răspunde Romul Munteanu. Interviu (realizat) de Smaranda Cosmin. - În: Luceafărul. - 27, nr. 29, 21 iul. 1984; nr. 30, 28 iul. 1984, p. 8.
 - *Responsabilitate în cultură nu este numai frumoasă, ci și grea*. Interviu cu Romul Munteanu (realizat) de Victor Niță. - În: Flacăra. - 25, nr.14, 4 apr. 1986, p.9, 15.
 - *Literatura între șansă și risc*. Interviu cu scriitorul Romul Munteanu (realizat) de Lucian Chișu. - În: Literatorul. - 4, nr. 23-25, (1994), p.7, 11: 1 il.
 - *Noi românii suntem condamnați să ne iubim literatura*. Interviu cu Romul Munteanu (realizat) de Răzvan Vancu. - În: Caiete critice, nr.12, 1994.
 - *Cu Romul Munteanu în...biblioteca Babel. Atelier de scriitor*. Interviu cu Romul Munteanu (realizat) de Maria Cornelia Savu. - În: Curierul Național. 7, nr. 1488 (13 ian. 1996), p. 13: il.
 - *Am crezut în datoria mea de misionar în cultură*. Interviu cu Romul Munteanu (realizat) de Lucian Chișu. - În: Literatorul, nr.12-13, 22 martie - 5 aprilie, 1996.

- „*Uneori se compromitea prefațatorul dar trecea cartea ...*”. Interviu cu Romul Munteanu (realizat) de Viorica Rusu. - În : *Adevărul*, nr. 1813 (9-10 mar. 1996), p.3; *Adevărul literar și artistic* - 5, nr. 310, 17 mar. 1996, p.3.

Referințe:

- Anghel, Venera. *Premiul „Menelaos Ludemis”*. - În: *România literară*. - 13, nr. 31, 31 iul. 1980 p.15.
- Bărbulescu, Simion. *Un umanist modern*. În: *Luceafărul*, nr.44, 9 dec. 1998, p. 4.
- Constantinescu, I. *Marginalii 1a o prefață*. (Despre prefața cărții „Procesul” de Kafka scrisă de Romul Munteanu). - În: *Cronica*. -1, nr.8, 2 apr. 1966, p.8.
- *Dicționar cronologic. Literatura română*. Coord. I.C. Chițimia și Al. Dima. - București : Editura Științifică și Enciclopedică, 1979, p. 700.
- *Dicționar de literatură română. Scriitori, reviste, curente*. Coordonator Dim Păcurariu. - București: Editura Univers, 1979, p. 263 - 264.
- Dimisianu, G. *Valori actuale*. - București: Editura Eminescu, 1974, p. 152-156.
- Dohi, Marina. *Criticul literar Romul Munteanu împlinește 70 de ani*. - În: *Evenimentul zilei*. - 5, nr. 1134, 18 mar. 1996, p. 2.
- Felea, Victor. *Prezența criticii*. - București: Editura Cartea Românească, 1982, p. 67-74.
- Istrate, Ion. *Romanul „Obsedantului deceniu” (1945-1964): o radiografie alfabetică*. - Cluj-Napoca: Editura Diamandia, 1995, p.105, 129, 180, 216, 243.
- *Literatura română. Ghid bibliografic. Partea a 2-a. Scriitori. (M-Z)*. - București: Biblioteca Centrală Universitară București, 1983, p. 72. 73.
- Marino, Adrian. *Perspectivă culturală europene*. - În: *Tribuna*. - 30, nr. 13, 27 mart. 1986, p. 6.
- Mavrodin, Irina. *Portret la o aniversare*. În: *România literară*. - 19, nr. 12, 20 mar. 1986, p.8.
- *Mic dicționar enciclopedic*. - Ediția a 3-a, revăzută și adăugită. - București: Editura Științifică și Enciclopedică, 1986, p.1140.
- Micu, Mircea; Cucu, Ion. *O istorie a literaturii române contemporane în imagini*. - București: Inspectoratul pentru Cultură al Municipiului București: Editura „Marin Preda”, 1994. - Vol. I. 1994, p. 49, 59, 106, 153.
- Mihăieș, Mircea. *Mărturii ale unei conștiințe*. - În : *Orizont*. - 32, nr. 52, 31 dec. 1981, p. 2.
- *Romul Munteanu a citit pentru dumneavoastră*. Sumar comentat în limba engleză, franceză, germană, rusă. - În : *Manuscriptum*. - 9, nr. 3. iul. - sept. 1978, p. 189 -191.
- *Romul Munteanu la 70 de ani*. Biobibliografie. - Deva: Biblioteca Județeană Hunedoara - Deva, 1996.
- *Romul Munteanu la 75 de ani*. - În: *Semne* - 3, nr. 1-2, 2001, p. 3-4; *Luceafărul* - nr. 11, 21 martie 2001, p. 1.
- Neagu, Fănuș. *Cartea cu prieteni*. Romul Munteanu. - În: *Luceafărul*. 21, nr. 9, 4 mar. 1978, p. 1, 6.
- Neagu, Fănuș. *Primii 50 de ani*. (Romul Munteanu la 50 de ani). - În : *Săptămâna*, nr. 276, 19 mar. 1976, p.3.
- *Adevărată renaștere a spiritualității românești (1965-1980)*. Romul Munteanu. *Poaze, cărți, cititori*. - În: *Flacăra*. - 29, nr. 29, 17 iul.1980, p.16-18.
- *Istorie ilustrată a literaturii române văzută de Ion Cucu*. (Criticul și profesorul Romul Munteanu la 70 de ani). - În: *Luceafărul*, nr. 9, 6 mar. 1996, cop. II.
- Păcurariu, Francisc. *Romul Munteanu la cincizeci de ani*. - În: *Steaua*. - 27, nr. 3, mar. 1976, p. 18.
- Poantă, Petru. *O sinteză asupra iluminismului*. - În: *Steaua*, 30 sept. 1980, p. 17.
- Popa, Marian. *Dicționar de literatură română contemporană*. - Ediția a 2-a revizuită și adăugită. - București: Editura Albatros, 1977, p. 364, 365.
- Popa, Mircea. *Romul Munteanu și aspirația spre sinteză*. - În: *Steaua*. - 37, nr.3, mar.1986, p.10.
- Popescu, Titu. *Cărți cu ieșire la mare*. - Cluj-Napoca: Editura Dacia, 1980, p. 62-65. - (Lecturi și sisteme).
- Rachieru, Adrian Dinu. *Un lector insațiabil. Romul Munteanu - 70*. - În: *Luceafărul*, nr.11, 1996, p. 17.
- Rotaru, Ion. *O istorie a literaturii române*. Vol.3. 1944-1984. - București: Editura Minerva, 1987, p. 480, 481, 885.
- Ungureanu, Cornel. *Fericitul cărturar*. - În: *Orizont*. - 37, nr. 11, 14 mar. 1986, p.5.
- Voiculescu, Marin. *Eternitatea spiritului românesc*. - Iași: Editura Junimea, 1985, p. 86-100.
- Zăciu, Mircea; Papahagi, M.; Sasu, Aurel. *Dicționarul scriitorilor români vol. 3 M-Q* - București: Albatros, 2001, p. 310-319.
- Zărnescu, Narcis. *Metamorfozele și imperativele criticii*. (Creația critică a lui Romul Munteanu). - În: *Viața Românească*. 29, nr.11, nov. 1976, p.53-55.

„El este și va fi „modern”, promotor al unei gândiri critice, suplă, complexe, mereu înnoită și înnoitoare. Este „Profesor”, într-un mod incomparabil, numai al său, rămânând totuși un veșnic „student”. Nu-l pot vedea în postura de „Magister”, de „Patriarh” al literelor, dogmatizându-și propria gândire, operă. Structura sa nu i-ar îngădui închistarea, izolarea, monologul. El este un scriitor al deschiderii, al dialogului”. Irina Mavrodin. *Portret la o aniversare*. - În: *România literară*, 19, nr.12, 20 nov. 1986, p.8.

MURARIU, A. ADRIAN-MARIUS

(n.1934) - *inginer metalurg*

Născut la 15 august 1934, în Hunedoara. Absolvent al Facultății de Metalurgie, specialitatea Siderurgie București (1957). Activează în cadrul Combinatului Siderurgic Hunedoara ca inginer stagiar, șef de schimb, șef birou, șef serviciu (1957-1966). Este șef de laborator uzinal de cercetare la Întreprinderea Tehnometal București (1966-1971); șef serviciu; inginer principal în Ministerul Aprovizionării (1971-1989); șef serviciu la Ministerul Industriilor. Din 1994, este pensionar. Domenii de activitate: cercetare-proiectare în metalurgie, protecția mediului și protecția muncii în metalurgie, calibrarea cilindrilor laminoarelor, cercetarea operațională cu aplicații în metalurgie și în administrația de stat, utilizarea calculatoarelor electronice în industrie și în administrația de stat, calculatoare PC. Este autor și coautor a numeroase articole publicate în reviste de specialitate și a unor manuale pentru școli profesionale și licee de profil metalurgic. Specializări în tehnici de planificare și prognoză, CEPECA (1973), curs postuniversitar de specializare în domeniul conducerii industriei, la Institutul de Pregătire a Cadrelor de Conducere din Economie și Administrația de Stat (1974-1975).

Lucrări publicate:

- *Laminarea profilurilor și a tablelor*. București: Editura Didactică și Pedagogică, 1967.
- *Utilajul și tehnologia laminării profilelor și tablelor*, 1973.
- *Utilajul și tehnologia laminării*. București: Editura Didactică și Pedagogică, 1977, 1981.
- *Tehnologia laminării profilelor și tablelor*. București: Editura Didactică și Pedagogică, 1977.

Referințe:

- *Dicționarul specialiștilor un „Who's Who” în știința și tehnica românească*. - Vol.1. București: Editura tehnică, 1996, p. 240-241.

MUREȘANU, ILEANA CONSTANȚA

(1948) - *lector universitar, doctor în filologie*

S-a născut la 17 ianuarie 1948, în Abrud, județul Alba, din familia Lascu din Brad. Urmează școala generală și Liceul „Avram Iancu” din Brad, promoția 1965. Absolventă a Facultății de Filologie a Universității „Babeș Bolyai” din Cluj-Napoca, Secția Limba și Literatura Română (1965 - 1970) și Secția Limba și Literatura Franceză (1977). Carieră didactică și de

cercetare științifică: redactor (1970-1974), inspector (1974-1976), asistent (1976-1985), secretar șef (1985-1986), filolog la Centrul de Științe Sociale, Sector Folclor al Academiei Române (1986-1990), asistent la Facultatea de Litere din Cluj-Napoca, șef la Catedra de Limba Română, pentru studenții străini, actualmente Departamentul de Limbă, Cultură și Civilizație Românească (1990-1991). Din 1991, este lector la aceeași catedră, șef de departament (1996-2000). Specializări în „Teoria și practica presei” (Timișoara 1972), „Franceza de specialitate” (Cluj-Napoca, 1978), „Spiritualitatea orientală” la Centro Studi e Ricerche „Ezio Aletti”, Roma, 1993. Doctor în filologie din 1990, la Facultatea de Litere din Cluj, cu teza „Polisemia în limba română”. Activitate didactică și științifică în domeniile: Limba română ca limbă străină, Lexicologie, cultivarea limbii și stilistică, Tehnica muncii intelectuale, Semantică, Teoria traducerii, Folclor, Lingvistică Matematică. A participat la programe internaționale: Cursul de limba română la Universitatea Jagellona din Cracovia, Polonia (1999); cursuri de limba română la Universitatea „Carol” din Praga (2000); cursuri de limba română la Universitatea din Padova, Italia (2000). Între 1990-2000, a organizat cursurile de vară de predare a limbii române la Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca. A publicat numeroase lucrări și studii în periodice române și străine. A participat cu comunicări la simpozioane și sesiuni științifice în țară și străinătate. Este membră în Centro Superiore di Logica e Scienze Compare, Bologna (1972), Societatea Română de Lingvistică Romanică (1976); Societatea Română de Științe Filologice (1977); Grupul Român de Lingvistică Aplicată (1978); Asociația Internațională de Lingvistică Aplicată (1978); Muzeul Limbii Române și Centrul European Cluj - Napoca (1994).

Lucrări publicate:

- *Programa analitică de limba română pentru studenții străini din anul pregătitor*, Cluj-Napoca, 1979 - 59 p (în colaborare).
- *Curs intensiv de limba română*. - Cluj Napoca: 1979 (în colaborare) cartea A.
- *Curs intensiv de limba română*. - Cluj Napoca: 180(în colaborare) cartea B.
- *Manual de limba română pentru studenții străini, nivel 2, profil agronomic*. - Cluj Napoca 1980; 1981.
- *Culegere de texte. Glosar profil agronomic*. - Cluj-Napoca, 1980 (în colaborare).
- *Limba română. Profil agronomic, manual pentru studenții străini*. - București: Editura Didactică și Pedagogică, 1983 (în colaborare)
- *Româna în 15 lecții. Curs intensiv*. - Cluj Napoca 1985; 1989; 1991 (în colaborare).

- *Polisemia în limba română, conducător științific prof. dr. Romulus Todoran. Teză de doctorat.* - Cluj-Napoca, 1990.
- *Limba română, Dicționar de dificultăți morfo-semantică,* Cluj-Napoca, 1996.
- *Grammaire du roumain. Gramatica limbii române. Romanian grammar, coord. L. Pop, V. Moldovan,* Ed. Echinox, 1997 (în colaborare).

Articole din periodice:

- *Analiza semantică și traducerea poeziei.* - În: *Studii de stilistică, poetică, semiotică,* Cluj-Napoca, 1980, p. 294-300.
- *Limba română de specialitate în manualele pentru străini.* - În: *Studia Universitatis Babeș - Bolyai, Philologia,* -1, 1980, p. 75-78
- „Plumb” - un arhetip al poeziei bacoviene. - În: *Pro Didactica,* Cluj-Napoca, 1982, p. 22-25.
- *Organizări și procese în limbă: Polisemia și derivarea.* - În: *Cercetări de lingvistică.* - 29, nr. 1, 1984, p. 19-27.
- *Polisemia și creativitatea.* - În: *Cercetări lingvistice,* nr.2, 1987, p. 109-115
- *Lectura textului folcloric: legendă-abordare lingvistică.* - În: *Studia Universitatis Babeș-Bolyai, Philologia,* nr. 3-5, 1991, p. 73-79

Referințe:

- Lect. univ. Ileana Constanța Mureșanu, *Fișă biobibliografică.* - Cluj-Napoca, 2002.

n

NANA, AUREL

(1907-1989) - *profesor universitar, doctor docent în medicină*

Născut la 25 iulie 1907, la Petrila, județul Hunedoara. Studii liceale la Petroșani (bacalaureat 1925). Absolvent al Facultății de Medicină din Cluj (1931). Doctor în medicină cu teza: „Vicii de conformație obținute artificial” (1932), sub conducerea profesorului Victor Papilian, cu calificativul „Magna cum Laude”. Preparador la Institutul de Anatomie Descriptivă și Topografică (director Victor Papilian), asistent bugetar, până în 1933, asistent extrabugetar la Clinica Chirurgicală condusă de prof. Iacob Iacobovici; preparador extrabugetar la Clinica Medicală, sub conducerea prof. Iuliu Hațieganu (1932-1933); preparador la Clinica Chirurgicală, sub conducerea prof. Alexandru Pop (din 1934); asistent provizoriu (1936-1946); șef de lucrări (1946-1948). În 1942, este numit medic primar chirurg la Institutul pentru Studiul și Profilaxia Cancerului din Cluj, condus de prof. Alexandru Pop, (institut care funcționa atunci în refugiu la Sibiu), unde a activat până în anul 1948. Transferat la Timișoara, în 1948, pe motive politice. Revenit la Cluj, este numit profesor la Clinica de Chirurgie II (1948), apoi profesor și șef al Clinicii de Chirurgie I, funcție pe care o va deține până la pensionare, în anul 1973. Dintre realizările științifice obținute: introduce primul arteriografia în Clinica din Cluj. Reconsideră atitudinea terapeutică în toate domeniile mari ale chirurgiei, îmbunătățește statisticile operatorii, în ulcerul gastric și duodenal perforat, în boala litiatică, colecistitele acute perforate, hipertireoze, litiata coledociană și complicațiile ei. Majoritatea concluziilor au fost publicate. Activitate pe linie oncologică: tratamentul chirurgical al cancerului de sân, în cancerul colic, cancerul rectal etc., publicate în reviste din țară și străinătate. A efectuat îmbunătățiri la tehnica esofago-plastilor, cu intestin subțire. A abordat printre primii rezecția eso-gastrică în cancerul esofagian. Introduce chirurgia fiziologică în

care vagotomia a ocupat un loc de frunte, numărându-se printre membrii fondatori ai Societății de Chirurgie Internațională Digestivă. A publicat și redactat peste 800 de lucrări, studii și articole, comunicări științifice; a participat la 10 congrese internaționale, la Roma, Viena, Davos, Atena, Sofia, Istanbul, Budapesta, Moscova, San Remo. Doctor docent, membru al Academiei de Medicină din România, al Societății Internaționale de Chirurgie, al Societății Europene de Chirurgie Experimentală, al Asociației Chirurgilor Francezi, al Societății Internaționale de Chirurgie Cardiovasculară și al Uniunii Medicale Balcanice.

S-a stins din viață la 10 iunie 1989.

Lucrări publicate:

- *Manual unic de chirurgie*. Sub redacția lui I. Hortolomei. - București, 1955. (în colaborare).
- *Curs de chirurgie*. 3 vol. - (în colaborare).
- *Tratat de patologie chirurgicală*. Sub redacția prof. Th. Burghele.
- *Bolile chirurgicale ale splinei*, 1944. - (în colaborare).
- *Chirurgia secolului XX*, 1970. - (în colaborare).
- *Noutăți în chirurgie*. - (în colaborare).

Referințe:

- *Enciclopedia medicală românească. Secolul XX*. Sub redacția prof. Nicolae Urbea. București, 2001, p. 1056, 1957.
- *Istoria medicinei românești*. - București: Editura Medicală, 1972p. 392, 516
- Lechințan, Vasile. *Prof. univ. dr. Aurel Nana*. Fișă biobibliografică. - Cluj-Napoca, 2000. - (Multigr).

NEAG, ROMULUS

(n. 1935) - profesor, publicist

Născut la 2 august 1935, în satul Vulcan, comuna Blăjeni, județul Hunedoara. Absolvent al Facultății de Filologie, Secția Română-Istorie a Universității „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca. Din 1959, este profesor de limba și literatura română și director, timp de 16 ani, la Liceul „Avram Iancu” din Brad (1960-1970; 1974-1978). În prezent pensionar. Activitate didactico - pedagogică și științifică vizând următoarele domenii: organizarea, conducerea procesului de învățământ, a tehnologiei didactice; studierea istoriei municipiului Brad și a Țării Zarandului în contextul istoriei Transilvaniei; contribuția marilor personalități din Zarand în domeniul vieții social-politice și cultural-naționale; activitatea culturală și literară a brădenilor de-a lungul timpului, în cadrul unor societăți, asociații, reviste literare („Astra”, Societatea pentru Crearea Fondului de Teatru Român, Societatea Academică Social-Literară „România Jună” din Viena; Academia Română, revista literară „Abecedar”); istoria Liceului „Avram Iancu” din Brad; identitatea națională în folclorică. Din 1997, este colaborator permanent la revista „Gândirea”, seria nouă, cu studii de cultură națională: „Miorița - poem al devenirii noastre cosmice”, „Avram Iancu - pentru o dreaptă așezare în adevărul istoric”, „Eminescu - făclie nestinsă a spiritului românesc” etc. A participat la simpozioane, sesiuni de comunicări științifice locale, județene, naționale. Este autorul primei monografii a municipiului Brad (2002).

Colaborări:

„Revista de pedagogie”, „Tribuna învățământului”, „Învățământul liceal și tehnic profesional”, „Interferențe”, „Tulnice din Zarand”, „Gândirea”, „Zarandul”, „Limba și literatura română în liceu”.

Lucrări publicate:

- Monografia Liceului „Avram Iancu” din Brad. (1869-1969). - Sibiu, 1969. - (în colaborare cu Nestor Lupei).
- Monografia Liceului „Avram Iancu” din Brad. (1869-1994). - Ediție revăzută și completată. - Brad: S.C. Polidava”, 1994. 272 p. - (în colaborare cu Nestor Lupei și Stelian Circo).
- Omagiu Liceului „Avram Iancu” din Brad. - Sibiu, 1969. - (în colaborare cu Georgina Roventza și Dorin Crișan). Personalități brădene în lumina istoriei. Brad, 1995. - 148 p. + 5 f. il.
- *Monografia municipiului Brad*. Zarand, Deva: Editura Corvin, 2002. - 300 p + 18 p., foto alb-negru și color.

- Lucrări apărute în periodice și în volum:
- *Liviu Rebreanu*. - În: Limba și literatura română în liceu. - Brad, 1983.
- Bradul și Societatea pentru Crearea Fondului de Teatru Român. - În: Bradul de-a lungul istoriei, 1995.
- Bradul în istoria literaturii române din perioada interbelică. - În: Interferențe. Brad, 1996.
- Dr. Ioan Radu - personalitate proeminentă în istoria Transilvaniei. - În: Corviniana. Vol.2. - Deva, 1997.
- *Ion Rusu Abrudeanu în Agora*. - În: Țara Moșilor. - Cluj-Napoca: Editura Clusium, 1997.

Referințe:

- Fișă biobibliografică: Prof. Romulus Neag. Brad, 1999.

NEDEL, AUREL

(n.1930) - pictor

Născut la 19 ianuarie 1930, în satul Vaidei, județul Hunedoara. Studii la Liceul „Decebal” din Deva (1942-1950). Absolvent al Institutului de Arte Plastice „Nicolae Grigorescu” din București, clasa profesorului Alexandru Ciucurencu (1956). Din 1958, membru al Uniunii Artiștilor Plastici din România. Călătorii în străinătate: URSS (1958, 1961), Bulgaria (1963, 1974), Germania (1964), Polonia (1973), Franța (1973), Turcia (1976), Danemarca, Suedia (1978). Este premiat la Expoziția Tineretului - București, pentru lucrarea „Portret de muncitor” (1959). Asistent la Institutul Pedagogic București (1961-1962). Primește Ordinul „Meritul Cultural”, Clasa a IV-a (1968) și Premiul III la Festivalul Național „Cântarea României”, pentru mozaicul „Bucuria muncii în agricultură”, amplasat pe fațada Casei de Cultură, din comuna Malul cu Flori, județul Dâmbovița. Participă cu lucrări la toate marile expoziții colective organizate în țară și străinătate. Lucrările sale se regăsesc în patrimoniul muzeelor de artă, precum și în numeroase colecții particulare din țară și străinătate.

Expoziții personale și de grup (în țară):

București - Sala Kalinderu (1956); *București* - Sala Onești - expune 30 de uleiuri și 2 mozaicuri (1963); *București* - Sala Amfora (1968); *București* - Galeria Apollo - expoziție de grup împreună cu C. Piliuță, M. Bandac, C. Baciuc, C. Foamete (1970); *Deva* - Galeria de Artă - expoziție împreună cu sculptorul Nicolae Adam (1971); *București* - Galeria Apollo - 27 de uleiuri (1974); *Deva* - Galeria de Artă (1979);

București - Muzeul de Artă al RPR, expoziție retrospectivă (1980); *București* - Expoziția anuală a municipiului (1981); *Alba-Iulia* - Expoziție aniversară (1983); *Tulcea, Botoșani* - Salonul de Pictură și Sculptură (1987); *Deva, Focșani* - Expoziție de grup (1988); *Deva, București* - Expoziție de grup (1989); *București* - Sala Calderon - Expoziție personală (1992); *București* - Galeria Artelor, Cercul Militar (1993); *Alba-Iulia* - Expoziția „Nichita Stănescu” (1994); *București* - Expoziție personală - Galeria Artelor, Cercul Militar (1995); *București* - Expoziție de acuarelă Galeria Artelor, Cercul Militar (1996); *București* - Expoziție personală Galeria Artelor, Cercul Militar (1998, 1999); Expoziție personală - *Deva* - Galeria UAP (2000).

Expoziții personale și de grup (în străinătate):

Paris (1959, 1963); Viena (1959); Berlin (1960, 1975, 1977); Praga (1960, 1968, 1976, 1977); Bratislava (1960), Minsk (1960); Moscova (1961, 1974, 1975, 1977); Tel Aviv (1969), Helsinki (1969), Varșovia (1969), Rijeka (1969), Titograd (1969), Freiburg (1972), Bamberg (1972, 1974), Tunis (1974), Cairo (1974), Lisabona (1975, 1977, 1978), Ankara (1975), Sofia (1977), Plevna (1978), Teheran (1978), Philadelphia (1973), Ulan Bator (1973), Tinzin (1973), Phenian (1973), Pekin (1979), Szezecin (1973, 1979), Stockholm (1979), Lund (1979), Uppsala (1979), Oslo (1979), Dramen (1979), Notodden (1979), Copenhaga (1979), Aarhus (1979).

Lucrări publicate (Cataloage):

- *Expoziția Aurel Nedel. Pictură.* - București: Galeria de Artă, nov. - dec. 1963.
- *Expoziția Aurel Nedel. Pictură.* - București: Galeria de Artă, mai. - iun. 1968.
- *Expoziția Aurel Nedel. Pictură.* - București: Galeria Apollo, mai. - iun. 1974.
- *Aurel Nedel. Expoziție retrospectivă.* - București: Muzeul de Artă RSR, 1980. - 66 p.
- *Aurel Nedel. Expoziție de pictură și acuarelă.* - București: Editat de S.C. Daim P.H. SRL, 1992.

Referințe:

- Angelescu, Cristina Maria. *Ipostaze ale realului transfigurată.* Expoziția pictoriilor Aurel și Vladimir Nedel de la Sala Artelor a Cercului Militar Național din București. În: Arii culturale, 26 dec. 1998.
- Argintescu-Amza, N. *Expoziția celor cinci de la Apollo.* - În : România literară, 5 feb. 1970.
- Barbosa, Octavian. *Dicționarul artiștilor români contemporani.* - București: Editura Meridiane, 1976, p.351.

- Bălan, Ion Dodu. *Aurel Nedel.* - În: Popescu, Dan Cristian. Aurel Nedel. București: Editura Meridiane, 1986, p.13-14.
- Botez-Crainic, Adriana. *Aurel Nedel - omul și artistul.* - În: Drumul socialismului, 26 sept. 1971.
- Bușneag, Olga. *Profil: Aurel Nedel.* - În: Arta plastică, nr. 10, 1975.
- Cebuc, Alexandru; Florea, Vasile; Negoită, Lăptoiu. *Enciclopedia artiștilor români contemporani.* - București: Editura Arc 2000, 1996. Vol.1, p. 139.
- Comarnescu, Petru. *Expozițiile Aurel Nedel, Pavel Codiță, G. Ștefănescu.* - În: Informația Bucureștiului, 30 mai 1968.
- Costin, C. *Pictorul Aurel Nedel.* - În: Informația Harghitei, 3 oct. 1970.
- Frunzetti, Ioan. *Pictura contemporană românească.* - București: Editura Meridiane, 1974.
- *Germisara.* Prima ediție a Taberei de pictură și grafică Geoagiu-Băi, august 1998. Deva: Galeria de Artă „Forma”, 1998, p. 10-11.
- Ghișe, Dumitru. *Aurel Nedel.* - În: Popescu, Dan Cristian. Aurel Nedel. București: Editura Meridiane, 1986, p. 15.
- Grigorescu, Dan. *Aurel Nedel.* - În: Popescu, Dan Cristian. Aurel Nedel. București: Editura Meridiane, 1986, p. 13.
- Hagi, Grigore. *Aurel Nedel.* - În: Luceafărul, 22 iun. 1974.
- Horșia, Horia. *Profil - Aurel Nedel.* - În: Flacăra, 10 iul. 1974.
- Mitroi, Ștefan. *Aurel Nedel.* - În: Popescu Dan Cristian. Aurel Nedel. - București: Editura Meridiane, 1986, p. 17.
- Mocanu, Virgil. *Jurnalul Galeriei Apollo.* - În: România literară, 3 feb. 1974.
- *Aurel Nedel la 70 de ani.* Biobibliografie. Deva: Biblioteca Județeană „Ovid Densusianu” Deva, 2000. - 13 p. + 7 f. pl.
- *Pictura românească în imagini de Vasile Brăduț, Vasile Florea, Dan Grigorescu, Marin Mihalache.* - Ediția a 2-a revăzută. București: Editura Meridiane, 1976, p. 372.
- Popescu, Dan Cristian. *Aurel Nedel.* București: Editura Meridiane, 1986.
- Prut, Constantin. *Dicționar de artă modernă.* - București: Albatros, 1982, p. 321, 322.

- Romanescu, Paula. *Se anunță dinastii de artiști*. - În: Viața medicală, 8 ian. 1999.
- Strujan, Ioan N. La Galeria Artelor de la Cercul Militar Național. *Doi artiști plastici, tată și fiu în dialog*. - În: Național, ian. 1999.

„Aurel Nedel e unul dintre cei mai de seamă discipoli ai aceluia mare artist care a dat sensibilității picturale românești un accent atât de puternic: Ciucurencu. Pictorul își evocă maestrul cu adâncă pietate; nu numai în amintirile despre anii de formație dar și foarte semnificativ în pictura sa. El a deprins de la profesorul său această pasiune a neconținutei descoperiri a naturii. Și nu mă îndoiesc, ar putea să subscrie fără ezitare la cuvintele unui alt mare colorist din secolul nostru, francezul Nicolas de Stael: „Culorile pe care le desfășoară natura înaintea privirilor noastre sunt, categoric, inimitabile; când armoniile frunzișurilor toamna și strălucirea unei modeste corole sunt atât de desăvârșite, nu are nici un rost să încerc, cu penelul și cu tuburile mele de culori, să le imit. Le iau numai drept model și încerc eu însumi să-mi creez toamnele și corolele mele”. De aceea, la artiștii de factura lui Nedel nu se regăsește o copie a priveliștii de natură, ci o ipostază posibilă a ei, o natură în rânduirea căreia intervine, decisiv, sensibilitatea artistului însuși.” (Grigorescu, Dan. Aurel Nedel. București: Editura Meridiane, 1986, p.13).

NEDELCUȚ, NELIDA

(n.1960) - conferențiar universitar doctor în muzicologie

S-a născut la 14 decembrie 1960, în municipiul Hunedoara. A urmat școala generală și în paralel Școala de Muzică (1967-1971) în orașul natal; Liceul de Muzică Cluj, specialitatea Pian (1971-1979). Absolventă a Conservatorului de Muzică Cluj-Napoca, Secția Muzică Vocală și Instrumentală - pian (1983). După terminarea studiilor este profesoară de muzică la Școala Generală din comuna Mociu (1983-1985), județul Cluj. Între 1985-1990, coristă la Filarmonica de Stat Cluj; cadru didactic atașat la Conservatorul de Muzică din Cluj (1988-1990); asistent universitar (1990-1993); lector universitar (1993-1998); conferențiar universitar (din 1998). În anul 1997, și-a luat doctoratul în muzicologie la Academia de Muzică Cluj cu teza: „Notația pentru pian în creația românească a secolului XX”. În iunie 1992, urmează cursurile Institutului Z. Kodaly. În perioada funcționării în învățământul mediu, a

instruit un grup vocal folcloric al Liceului Economic Cluj, care a fost distins cu locul I, pe țară la Festivalul „Cântarea României” (1984-1985). A participat cu lucrări la sesiunile științifice ale Academiei de Muzică din Cluj, a elaborat culegeri și cursuri în scop didactic; a participat în comisii de admitere, grad, definitivat; a îndrumat lucrări de licență. A obținut un atestat de predare în „metoda Kodaly” (1992); a primit atestat de consilier editorial, pentru Editura Media Muzica, înființată de Academia de Muzică din Cluj (1997). În timpul liceului și ca studentă, a susținut recitaluri de muzică. A acompaniat corul „Cappella Transylvanica” în recitaluri susținute în țară și străinătate: Ungaria, Anglia, Austria. Împreună cu corul Filarmonicii de Stat din Cluj a realizat concerte în Italia (1985, 1986, 1990, 1992); Luxemburg (1992, 1995); Israel (1996); Franța (1992); Grecia (1997). A concertat în Austria (1994), Elveția (1995), Portugalia (1998) în corul „Antifonia”. A susținut studii și comunicări la conferințe și sesiuni științifice la Academia de Muzică din Cluj.

Colaborări:

„Studii de muzicologie”, „Steaua”, „Tribuna”, „Muzica”.

Lucrări publicate:

- *Dictee armonice și polifonice*. - Cluj-Napoca: Academia de Muzică, 1993. - (în colaborare cu prof. univ. dr. Constantin Rîpă).
- *Culegere de solfegii la două voci*. - vol. 1. Baroc-Clasicism. - Cluj-Napoca: Academia de Muzică, 1994.
- *Culegere de solfegii la două voci*. - Vol. 2. Romantism - sec. XX. - Cluj - Napoca: Academia de Muzică, 1995.
- *Curs de învățarea citirii muzicale*. Ministerul Educației Naționale pentru Învățământ Deschis la Distanță (OPID), 1997. - (În colaborare cu prof. univ. dr. Constantin Rîpă).
- *Solfegii pentru toți*. - Oradea: Editura Institutului Emanuel, 1998. - (În colaborare cu prof. univ. dr. Constantin Rîpă).

Studii de muzicologie:

- *Lirica eminesciană în creația corală a unor compozitori transilvani contemporani*. - În: Studii de muzicologie. - Vol.12. București, 1993.
- *Aspecte de notație modernă în creația pianistică a secolului XX*. - În: Muzica, nr.2, apr. - iun. 1996.
- *Probleme de semiografie în creația muzicală a sec.XX*. - În: Muzicologie, volum al Academiei de Muzică din Iași, 1998.

- *Vocalitatea, un parametru al muzicii pianistice contemporane.* - În: *Arta vocală în toate ipostazele.* - Cluj-Napoca: Editura Media Muzica, 1999.

Referințe:

- Lechințan, Vasile. Conf. univ. dr. Nelida Nedelcuț. Fișă biobibliografică. - Cluj-Napoca, 2000. - (Multigr).

NEGRARU, GEORGE

(n. 1935) - actor, regizor, dramaturg

Născut în comuna Sihlea, județul Vrancea, la 30 august 1935, ca fiu al lui Ion, medic veterinar și a aromâncei Tacui. Situația materială bună, considerați chiaburi, și condiția de intelectual a tatălui său, sunt elemente „grele” ale „originii sale sociale nesănătoase”. Încercând să piardă urma acestei „originii” se mută la fratele său la București, unde în 1953, a absolvit Liceul „Aurel Vlaicu”. În același an, cu o adeverință de „origine socială sănătoasă”, se înscrie și reușește la examenul de admitere la IATC „I. L. Caragiale” București, clasa Beate Fredonov; după 7 luni, în 1954, când s-au făcut verificări, descoperindu-se „falsul”, este exmatriculat. În 1955, este militar la Tâslau, iar în 1956, militar constructor în Valea Jiului. După efectuarea stagiului militar, rămâne la Petroșani, încă zece ani (1958-1969) să lucreze în subteran. Se dedică teatrului, scrie și pune în scenă programe de satiră și umor. În 1961, înființează prima trupă de estradă din Valea Jiului. Regizează și joacă în piesele: „Sosesc deseară” de T. Mușatescu, „Siciliana”, de Aurel Baranga „Curcubeul” de Viedo Zemidnoi, „Doctor în filozofie”, de Branislav Nușici, „În vizită” de M. Davidoglu, „Colecția” de V. Trifon; în spectacolele de estradă: „La braț cu cântecul și gluma”; „Cu un cântec, cu o glumă”. Între 1969-1985, este metodist și director la Casa de Cultură a Sindicatelor din Petroșani unde joacă și regizează piesele: „D’ale carnavalului” de I. L. Caragiale, „Take, Ianke și Cadâr”, de V.I. Popa, „Tunelul” de M. Davidoglu, „Frunze care ard” de I.D. Sârbu. Scrie piese inspirate din lumea minerilor, îndeosebi tragice: „Camera cu poze” (1979), „Surparea” (1981), „Prospectorii” (1982), „Marea întoarcere” (1986), „Piatra care arde”, pe care le și regizează. Împreună cu Gicu Popa și Geo Bucur realizează spectacolul folcloric de răsunet național „Nunta din Valea Jiului”. Între 1969-1985, obține 11 locuri I pe țară la teatru, teatru folcloric și satiră și umor. Scrie piese pentru cei mici: „Vespasian al II-lea”, „Aventurile celor trei iepurași”, „Onomastica lui

Pufuleț”, „Fotbal cu peripeții”, „Concertul din pădure”, „Păcălă și Mofturoasa”, „Prințesa Broască”, „Ionică cel viteaz”, „Hoții din Grădină”, unele din ele jucate la Casa de Cultură a Sindicatelor din Petroșani și la Clubul din Petrila, iar din anul 1991, la Teatrul Dramatic „I. D. Sârbu” Petroșani. Din 1996, este actor la Teatrul Dramatic I.D. Sârbu din Petroșani, fiind distribuit în aproape toate premierele și reluările teatrului: „Catrafusele” de I. D. Sârbu, „Căsătorie prin concurs” de Carlo Goldoni, „Frumoasa lumii” de Dumitru Velea, „O noapte furtunoasă” de I.L. Caragiale, „Take, Ianke și Cadâr” de V.I. Popa, „Pacea cu zmei” de Valeriu Butulescu, ș.a. Om de teatru este și un fin narator talentat. Are în manuscris un volum de schițe, „Figuri din piatră”, iar Editura Fundației Culturale „I. D. Sârbu” i-a publicat în anul 2001, romanul polițist „Acțiunea „Orizont 4”.

Lucrări publicate:

Acțiunea „Orizont 4” - Petroșani, Editura Fundației Culturale „I.D.Sârbu” 2001.

Referințe:

- Tion, Adrian, *Un teatru de imagini funcționale.* În: Tribuna, nr. 30-32, 1997.
- Velea, Dumitru: *Du-te și fă la fell,* Petroșani: Editura Fundației Culturale „I. D. Sârbu”, 2001, p. 106-112.

NEMEȘ, ANGELA

(1941) - solistă de operă

S-a născut la 10 noiembrie 1941, la Lupeni județul Hunedoara. Absolventă a Conservatorului „Gh. Dima” din Cluj, promoția 1965, clasa prof. Emilia Pop și Stela Simonetti. Din 1965, este solista Operei Române din Cluj. Cadru didactic al Academiei de muzică „Gh. Dima”, cu bogat repertoriu de operă și vocal simfonic. A efectuat turnee în : Italia, Bulgaria, URSS. Germania, Belgia. Concerte local simfonice cu toate filarmonicele din țară.

Referințe:

- *Clujeni ai secolului 20. Dicționar esențial.* Cluj-Napoca: Casa Cărții de Știință, 2000, p. 227.

NEMEȘ, EMIL

(1943-1997) - profesor, muzeograf

Născut la 26 septembrie 1943, în comuna Răchitova, județul Hunedoara. A urmat școala elementară, în comuna natală (1951-1955), Gimnaziul și Liceul la Hațeg. Absolvent al Universității Babeș-Bolyai din Cluj-Napoca, Facultatea de Istorie și Filosofie (1966). După absolvirea facultății, lucrează la Școala Generală din Păclișa (1967-1971). Din 1 octombrie 1971, se transferă la Muzeul Arheologic din Sarmizegetusa, unde a lucrat timp de 26 de ani, până în anul 1997. Paralel cu activitatea muzeală, și-a început activitatea de cercetare științifică. A fost inclus în colectivul de cercetare condus de Hadrian Daicovicu. Publică studii științifice în revista „Sargetia” și în alte periodice științifice din țară (1973-1997). În anul 1974, împreună cu arheologul clujean Dorin Alicu, publică în limba engleză „Opaițele romane de la Sarmizegetusa”. Participă la sesiunile anuale de rapoarte arheologice organizate în județ, precum și la sesiuni și simpozioane științifice organizate în țară și străinătate. Din 1982, s-a implicat în reorganizarea Muzeului de Arheologie din Sarmizegetusa, în actuala clădire; a pus bazele unei biblioteci care cuprinde un număr de volume necesar desfășurării unei activități de cercetare științifică; a contribuit la procurarea materialelor necesare și la punerea în valoare a monumentelor expuse.

S-a stins din viață prematur, la 54 de ani, la Hațeg, în 30 iulie 1997.

Lucrări publicate:

- *Roman lampes from Sarmizegetusa - Opaițele romane de la Sarmizegetusa*, 1974, 119 p. + LXV planșe. - (în colaborare cu Dorin Alicu).

Articole din periodice:

- *Bronzuri figurate romane în Muzeul de Arheologie Sarmizegetusa*. - În: Sargetia, vol.11-12, 1974-1975, p. 101-109.
- *Un relief cu muncile lui Hercule din Palatul Augustalilor*. - În: Sargetia, vol. 11-12, 1974-1975, p. 317-322. - (în colaborare cu Mihai Bărbulescu).
- *Principalele rezultate ale săpăturilor din 1973-1974 la Ulpia Traiana Sarmizegetusa și semnificația lor*. - În: Sargetia, vol.11-12, 1974-1975, p. 225-231. - (în colaborare).
- *Ornament de la un car roman descoperit la Ulpia Traiana Sarmizegetusa*. - În: Acta Musei Napocensis, vol.12, 1975, p. 179-182. - (în colaborare).

- *Obiecte de os descoperite la Ulpia Traiana Sarmizegetusa*. - În: Acta Musei Napocensis, vol.19, 1982, p. 345-365.
- *Locuitorii Țării Hațegului până la cucerirea romană*. - În: Sargetia, vol. 24, 1988-1991, p. 33-44.
- *Orientali la Ulpia Traiana*. - În: Sargetia, vol.25, 1992-1994, p. 161-169.
- *70 de ani de la înființarea Muzeului de Arheologie din Sarmizegetusa*. - În: Sargetia, vol. 25, 1992-1994, p. 219-222.
- *Ferme romane în județul Hunedoara*. - În: Al XII-lea Simpozion Național de Istorie și Retrologie Agrară din România - Deva, 1993, p. 109-110.

Referințe:

- *Cronica activității științifice a Muzeului Județean Hunedoara - Deva pe anii 1981-1983*. - În: Sargetia, vol.16-17, 1982-1983, p. 738.
- *Lazăr, Ioachim. Cronica activității științifice a Muzeului Județean Hunedoara - Deva pe anii 1990-1992*. - În: Sargetia, vol. 21-24, 1988-1991, p. 920, 925-926.
- *Lazăr, Ioachim. Cronica activității științifice a Muzeului Civilizației Dacice și Romane Deva pe anii 1993-1994*. - În: Sargetia, vol. 25, 1992-1994, p. 965-980.
- *Lazăr, Ioachim. Emil Nemeș (1943-1997). Necrolog*. - În: Sargetia, vol.26, Partea 1. Deva, 1995-1996, p. 677-679.

NICKEL, ANTON CIPRIAN

(1971 - 2001) - poet

Născut la 2 noiembrie 1971, în orașul Carei, județul Satu-Mare. Absolvent al Liceului de Matematică-Fizică „Decebal” din Deva promoția, 1990. Studii la Facultatea de ziaristică Timișoara (1991-1992). Debutează la Deva, cu poezii, în reviste școlare. Poet, autor de piese de teatru, articole, eseuri. Autor de probleme și studii de șah publicate în „Revista Română de șah”. Participă la tabere de creație literară: Excelsior '88 - Suceava; „Panait Istrati”, „Pârâul Rece” (1993). Debutează în volum, în anul 1994, cu „Crezul Magilor” la Editura Destin, din Deva. Debutul încununează o perioadă de câțiva ani de frământări creatoare, în care poetul și-a căutat o cale proprie de exprimare, volumul consacrand un autor cu personalitate proprie. „Crezul Magilor”, cu o prefață de Gh. Tomozei, care l-a și descoperit pe

poet, cuprinde versuri și trei piese de teatru care sunt un argument la apartenența sa la romantismul târziu al lui Radu Stanca. Al doilea volum, „Rugăciunea fluturelui” apărut la aceeași editură, cuprinde trei cicluri de poeme intitulate „Criticilor mei”, „Jurnalul unui fluture”, „Roman cavaleresc”, lucrare prin care autorul convinge, în primul rând, prin talent.

S-a stins din viață în mod tragic, mult prea timpuriu, la 17 septembrie 2001.

Colaborări:

„Tribuna”, „Litere”, „Orizont Latin”, „Orizont cultural”, „Micromagazin” (New York); „Lumea Noastră”, „Orizont”, „Weekend”, „Cuvântul liber” ș.a.

Lucrări publicate:

- *Crezul Magilor*. - Deva: Destin, 1994.
- *Rugăciunea fluturelui*. - Deva: Destin, 1996.

Referințe:

- Câmpean, Dan. „Cuvântul editorului”. - În: Cuvântul Liber. - nr. 1133, 26 mai 1994, p. 2.
- Ciobanu, Radu. „Crezul Magilor”. - În: Context, Timișoara. - nr. 1, ian. 1995, p. 4, 11.
- Ciobanu, Radu. „Adolescentul miop”. - În: Cuvântul Liber. - 6, nr. 140, 4-5 iun. 1994, p. 3.
- Dumitru Hurubă. „Scăpat de încorsetarea versificării”. - În: Orizont latin. - nr. 11, mar. 1997, p. 20.
- Istrate, Tiberiu. „Eveniment literar”. - În: Cuvântul Liber. - 6, nr. 1133, 26 mai. 1994, p. 2.
- Lazăr, Rodica. „Rugăciune fluturelui”. - În: Cuvântul Liber. - 8, nr. 1661, 26 iun. 1996, p. 5.
- „Ciprian Nickel”. - În: Almanah 1995; Miorița noastră, New York. - nr. 89, 90, 91, 1994.
- Tomozei, Gheorghe. „Partidul Poeziei”. - În: Ora, 30 mai 1994, p. 2.
- Tomozei, Gheorghe. „Glasul suporterului”. - În: Cuvântul Liber. - 6, nr. 1133, 26 mai, 1994, p. 2.

NICOARĂ, AUGUSTIN

(1858-1924) - *avocat, economist*

Născut în Deva, în anul 1858, fiu al preotului ortodox George Nicoară și al Mariei, născută Munteanu. Urmează școala primară la Deva, apoi Liceul la Sibiu. Își continuă studiile la Facultatea de Drept din Budapesta. Face practica de avocat la Deva, dar n-a profesat această meserie, dedicându-se activităților

economice, sociale și culturale. Este unul din fondatorii corului bisericesc al meseriașilor din Deva (1893). În 1909, înființează revista umoristică „Cucu” din Deva; întemeiază „Societatea de Înarmorantare a Românilor, din Deva” (1886); înființează Banca „Industria”. A participat la Marea Adunare Națională de la Alba-Iulia din 1 Decembrie 1918, ca deputat de drept, delegat al societăților financiare. După Unire, activează ca asesor la Sedria Orfanală Județeană.

A decedat în anul 1924, la Deva.

Referințe:

- Șuiaga, Victor. *Consiliul Național Român din Deva. 1918-1919*. - Deva, 1994, p. 105, 106.

NICOLA, IOAN R.

(1913-1981) - *conferențiar universitar, folclorist*

Născut la 6 februarie 1913, în comuna Gârbova, județul Sibiu. Urmează școala primară în comuna natală, apoi Liceul „Aurel Vlaicu” din Orăștie, absolvindu-l cu rezultate deosebite, în anul 1930. Între 1930-1936, studiază la Conservatorul din București, având profesori pe: Faust Nicolescu, M. Jora, D. Cuclin, C. Brăiloiu, G. Breazu, Șt. Popescu. După absolvirea Conservatorului, devine șeful muzicii militare (1936-1949), profesor de fanfară (1943-1946) la Sibiu. În perioada 1944-1945, este dirijor la teatrele muzicale din Iași și Sibiu. Cercetător științific principal la Institutul de Folclor din Cluj (1949-1960). Între 1949-1979, lector și apoi conferențiar la Catedra de Folclor a Conservatorului din Cluj. Contribuții de seamă la culegerea folclorului transilvănean. A efectuat cercetări asupra folclorului sașilor, turcilor și rutenilor. În studiul „Balada Miorița în secuime”, examinează particularitățile variantelor baladei în limbile română și maghiară.

S-a stins din viață la 29 aprilie 1981, la Cluj-Napoca.

Colaborări:

- Anuarul Muzeul Etnografic al Transilvaniei; Lucrări de muzicologie.

Lucrări publicate:

- „Trei melodii pentru canto și pian”, București 1937.
- „Șapte cântece populare românești”. - Abrud: Tipografia Montana 1940.
- „Curs de folclor muzical” partea I. - București Editura Didactică și Pedagogică, 1963. - 432 p (în colaborare cu Ileana Szenic, Tr. Mârza).

- *Folclor muzical din Țara Moșilor*. - Alba Iulia, 1973. - 208 p.

Articole din periodice:

- *Folcloristica muzicală în RPR după 1944*. - În: Anuarul Muzeului Etnografic al Transilvaniei, 1958, p. 235-248.
- *Constructorii amatori de instrumente muzicale din Transilvania*. - În: Anuarul Muzeului Etnografic al Transilvaniei, 1958, p. 349-396.
- *Colinda vânătorilor metamorfozați în cerbi*. - În: *Lucrări de Muzicologie*, vol.4, 1968, p. 58 - 86.
- *Folclorul muzical al rutenilor din Maramureș* - *Lucrări de Muzicologie*, vol.8-9, 1979, p. 303 - 319.

Referințe:

- Baci, Petru *Liceul „Aurel Vlaicu” Orăștie*. Compendiu monografic, 1919-1994, p. 60-61.
- *Curs de folclor muzical*. - În: *Revista de Etnografie și Folclor*. - 11, nr. , 1966, pag. 403-408.
- Datcu, Iordan *Dicționarul folcloriștilor*, vol. 2, București, 1983, p. 159 - 161.
- Lazăr, Ioachim *Ioan R. Nicola (1913 - 1981)*. Fișă biobibliografică. Deva 2001.

NICOLAE din PITEȘTI

- pictor muralist și iconist din secolul al XVIII-lea

Pseudonime: *Nicolae Zugrav din Pitești, Nicolaus pictor de Transalpina, Nicolae Zugravu de Țara Românească.*

Pictor originar din Pitești, cu bogată activitate în Țara Hațegului și pe Valea Mureșului, în a doua jumătate a secolului al XVIII-lea. A venit în Transilvania împreună cu Ion Zugravul din Pitești, cu care a pictat mănăstirea din Prislop. A pictat pereții naosului din biserica din Gurasada. Desenul e realizat cu vervă, iar cromatica dispune de o gamă destul de bogată. În 1770, împreună cu Ion Zugravu din Pitești, pictează interiorul Bisericii Sfinții Arhangheli din Ghelari și singur icoanele împărătești ale acestui lăcaș de cult. Semnează icoanele de la Ghelari cu atributul originii sale, ca un titlu de noblețe: „Nicolaus pictor de Transalpina” sau „Nicolae Zugrav de Țara Românească”. În jurul anului 1772, pictează la biserica din satul Leșnic, comuna Vețel, județul Hunedoara, absida altarului, frescă atribuită pictorului pe baza unor argumente stilistice și de compoziție și a unor asemănări evidente cu alte lucrări semnate de el.

Referințe:

- Drăguț, Vasile. *Biserica din Leșnic*. - În: *Studii și cercetări de istoria artei*. - 10, nr. 2, 1963, p. 432-433.
- Drăguț, Vasile. *Picturile bisericii din Gurasada*. - În: *Buletinul monumentelor istorice*, nr. 2, 1972, p. 63-65.
- Iorga, Nicolae. *Scrisori și inscripții ardeleni și maramureșene*. - Vol.2. București, 1906, p. 109.
- Porumb, Marius. *Dicționar de pictură veche românească din Transilvania. Secolele XIII-XVIII*. - București: Editura Academiei Române, 1998, p. 261, 262.
- Radu, Iacob. *Istoria vicariatului greco-catolic al Hațegului*. - Lugoj, 1913, p. 96.

NICOLAU, RADU TEODOR

(1925-2000) - doctor în științe medicale, medic dermatolog.

Născut la București, la 22 septembrie 1925, în familia General Nicolae Teodor Nicolau. Studii, la Liceul „Sf. Sava” și Facultatea de Medicină, din București, absolvită în 1950. După terminarea studiilor universitare este repartizat ca medic specialist dermatolog la Spitalul din Lupeni - Valea Jiului. În 1953, se mută la Deva, la Secția Dermato-Venerice unde devine medic primar, apoi șeful Secției Spitalului Dermato-Venerice din Deva. În 1958, este primul medic din județ care devine doctor în medicină, cu o lucrare de doctorat, susținută la Facultatea de Medicină din București, cu tema: „Boli profesionale ale pielii la Combinatul Siderurgic Hunedoara”, cu care ocazie descrie pentru prima dată în dermatologia românească o boală de piele care va intra în manualele de specialitate. A participat cu lucrări la numeroase congrese de specialitate, în țară și străinătate la München, Berlin, în Polonia, Iugoslavia, Cehoslovacia, Turcia . L-au preocupat mult bolile profesionale, a vindecat mii de suferinzi de boli dermato-venerice, a fost un medic aproape „perfect” cum îi plăcea să se caracterizeze. Între 1978-1982, a lucrat ca medic dermatolog în Libia (Africa), unde a fost apreciat și a cinstit cum se cuvine medicina românească. După pensionare a lucrat ca medic dermatolog, până în ultima zi a vieții la 8 decembrie 2000.

Referințe:

- Doctor Radu, Teodor Nicolau. *Fișă biobibliografică.*

NICULESCU-VARONE, G. T.(1884 - ?) - *folclorist*

Născut la 15 decembrie 1884, la București. Urmează școala primară apoi, continuă studiile la Liceul „Matei Basarab” și „Enăchiță Văcărescu” din București. Absolvent al Facultății de Literatură și Drept din București, promoția 1908. În perioada 1905-1930, lucrează ca bibliotecar la Institutul Geologic din București. Între 1927-1928, audiază cursurile de vară de romanistică, istoria artei și folclor la Collège de France. Debutază în anul 1910 cu lucrarea „Singur”. Începând cu anul 1910, publică o serie de studii și articole privind poezia populară și folclorul românesc, culege atât cântece populare propriu-zise, cât și cântece de joc. În 1930, publică volumul „Jocuri românești necunoscute”, distins în anul 1931, cu premiul „Năsturel”, de către Academia Română. Coregrafia populară va rămâne o preocupare constantă a sa, care la vârsta de 47 de ani va publica o lucrare, sumă a cercetărilor sale în acest domeniu, un instrument de lucru unic în literatura de specialitate, „Dicționarul jocurilor populare românești”. În aprilie 1944, în urma bombardamentelor asupra capitalei, se stabilește în satul Săulești, din jud. Hunedoara. Aici publică „Monografia satului Săulești”, lucrare distinsă cu premiul „Stolojan” de către Academia Română, în anul 1946.

Colaborări:

„Hunedoara noastră”, „Izvorașul”, „Informația Harghitei”, „Universul”, „Graiul românesc”, „Revista istorică”, „Curentul”, „Viața Basarabiei”, „Epoca”, „Țara noastră”, „Revista critică”, „Tinerimea română”, „Nădejdea”, „Steaua Roșie”, „Vatra”, „Limbă și literatură”.

Lucrări publicate:

- *Singur*. - București: Biblioteca Minerva 1910. - 79 p.
- *Elogiul frumuseții*. București, Biblioteca Minerva, 1912. 119 p.
- *Note despre artă*. București 1916. - 144 p.
- *Jocuri românești necunoscute*. - București, 1930. - 156 p.
- *Dicționarul jocurilor românești*. - București, 1931. - 186 p.
- *Folclor românesc din Ardeal*. - București, 1935. - 72 p.
- *Folclor versificat din Moldova*. - București, 1936. - 47 p.

- *Bibliografia poeziei noastre populare. 1830-1945*. - București, 1936, Ediția a II-a, 88 p.
- *Costumele naționale din România întregită*, vol. I, București, 1937. - 260 p.; vol. II, București, 1940. - 68 p.
- *Monografiile orașelor, comunelor și mănăstirilor din România întregită*, București, 1939. - 58 p.
- *Castelul Brâncoveanu de la Sâmbăta de Sus, județul Făgăraș, cămin de odihnă pentru scriitori, ziaristi și artiști români*. - București, 1941. - 63 p.
- *Strigături alese de la horă*. - Editura Universul: București, 1943. - 72 p.
- *Monografia satului Săulești*. - București, 1945. - 136 p.
- *Dicționarul jocurilor populare românești*. - București, 1980. - 208 p. (colaborare cu Elena Costache Găinariu-Varone).

Referințe:

- Cartoian, Nicolae, G.T. *Niculescu Varone „Dicționarul jocurilor românești. Coregrafie populară”*. - În: RIR, vol. I, fasc. 3, 1931, p. 331.
- Chițimia, C. *preocupările pentru folclor ale lui G. T. Niculescu-Varone*. - În: *Limbă și literatură*, București, 1983, I, p. 74-76.
- Iorga, Nicolae *Cronică*. - În: *Revista istorică, Vălenii de Munte*, an. 16, nr. 10-12, oct. dec. 1930, p. 250.
- Lazăr, Ioachim *Niculescu-Varone, G.T. Fișă biobibliografică*, Deva, 2001 (multigrafiat).
- Nitu, Valeriu - *Un veteran al cercetărilor folclorice: G. T. Niculescu-Varone*. - În: *Steaua roșie*, Tg. Mureș, nr. 171, 20 iul. 1969, p. 3.

NISTORESCU, CORNEL(n.1948) - *ziarist*

Născut la 15 decembrie 1948, în satul Turmaș, comuna Mărtinești, județul Hunedoara. Urmează Liceul Teoretic „Aurel Vlaicu” din Orăștie, promoția 1966. Absolvent al Facultății de Filologie a Universității „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca (1974). Redactor la revista „Viața studentescă” (1974-1980); la „Scînteia tineretului” (1980-1983); la revista „Flacăra” (din 1983). Debutază editorial, cu un volum de reportaje „Întâmplări în liniștea unei fotografii”, apărut la Editura „Junimea” din Iași (1978). Director la săptămânalul „Expres”, în paginile căruia publică articole sub genericul

„Reportaj de buzunar” și „Epistole politice” (1990-1995). Redactor-șef la postul de televiziune „7 ABC” (1995). Fondator și acționar la „Expres”, „Radio Total”, „Hager România”, „Alfa Cont”. Director la ziarul „Evenimentul zilei”, unde publică editorialul „Comentariul zilei” (1998). Din 1998, Trustul de presă „Expres”, care editează „Evenimentul zilei”, s-a asociat cu grupul editorial german Gruner-Jahr.

Colaborări:

„Viața studentescă”, „Amfiteatru”, „Flacăra”, „Scânteia tineretului”, „Expres”, „Evenimentul zilei”, „Luceafărul”, „Tribuna”, „Tribuna României”, „Transilvania”, „Orizont”, „Contrapunct”, la Radio și Televiziune; Colaborări la publicații din Belgia, Olanda, Franța și SUA.

Lucrări publicate:

- *Întâmplări în liniștea unei fotografii*. Iași: Junimea, 1978. - 212 p.
- *Paradisul provizoriu*. Povestiri. - București: Editura Albatros, 1982. - 208 p.
- *Proprietarul de iluzii*. - București: Cartea Românească, 1988. - 281 p.
- *Dialog cu Cornel Nistorescu*. Cecilia Caragea. - Cluj-Napoca: Dacia, 2000. 112 p.

Interviuri:

- *„Reportajul trebuie să facă pagina de ziar să tremure”*. Interviu cu Cornel Nistorescu, redactor șef adjunct la revistele „Viața studentescă” și „Amfiteatru” (realizat) de Victor Atanasiu. - În: Scânteia tineretului. 36, nr. 9635, 17 mai 1980, p. 4.
- *„Generație și creație”*. Interviu cu scriitorul Cornel Nistorescu (realizat de Valeriu Bârgău). - În: Tribuna. - 31, nr. 33, 13 aug. 1987, p. 6.
- *„Totdeauna am suferit când se întâmpla ceva și nu eram acolo”*. Interviu cu Cornel Nistorescu (realizat) de Adriana Bittel. - În: România literară. - 23, nr. 23, 7 iun. 1990, p. 14.
- *„Diriguitor de opinie nu vreau să fiu”*. Interviu cu Cornel Nistorescu (realizat de Iosif Costinaș). - În: Orizont, nr.17, 1 sept. 1992, p. 3.
- *„Viața nu vine la noi cu reportofonul și cu autobuzul”*. Interviu cu Cornel Nistorescu (realizat) de Magdalena Boiangiu. - În : Dilema. - 1, nr. 34, 1993, p. 8.
- *„Presa românească și-a pierdut aproape în întregime independența”*. Interviu cu Cornel Nistorescu (realizat) de Ioan Vieru. În: Contrapunct. - 7, nr.9, 1996, p. 3-4.

- *„M-ar preocupa cultura prin care România supraviețuiește în timp”*. Interviu cu Cornel Nistorescu (realizat) de Rhea Cristina . - În: Contrapunct. - 7, nr.42, 1997, p. 1,10-11.

Referințe:

- Ciobanu, Nicolae. *Ipostaze ale reportajului*. - În: Luceafărul. - 21, nr.48, 2 dec. 1978, p. 8.
- Ciobanu, Radu. *Un prozator*. - În: Drumul socialismului. - 34, nr. 7625, 16 mai, 1982, p. 2.
- Condurache, Val. (*Cornel Nistorescu*). În: Convorbiri literare. - 88, 7 iul. 1982, p.4.
- Crăciun, Gh.; Marineasa, V. *Generația '80 în proza scurtă*. - vol. 1 - Pitești: Paralela 45, 1998, p. 345-356.
- Cristoiu, Ion. *Un prozator printre reporterii*. - În: Contrapunct. -7, nr. 9, 1996, p. 4.
- *Expres 200*. - În: Expres. - 4, nr. 49, 7 - 13 dec. 1993, p. 3.
- Draia, Susana. *Senzaționalul cotidian*. În: Luceafărul. - 24, nr. 26, 27 iul. 1981, p. 4.
- Kundrun, Bernd. *„Evenimentul zilei” a ajuns pe Wall Street*. - În: Evenimentul zilei, nr. 1902, 26-27 sept. 1998. - p.12.
- Mielcescu, Doru. *Cuvinte pentru început*. În: Scânteia tineretului. - 34, nr.9206, 28 dec. 1978, p. 2.
- Popescu, Adrian. *Resurecția reportajului liric*. - În: Tribuna. - 33, nr. 3, 19 ian. 1989, p. 4.
- Simion, Eugen. *Ficțiunea reportajului*. În: România literară. - 31, nr. 35, 23 aug. 1988, p. 10.
- Vasilescu, Mircea. *Un fel de reportaj*. În: Tribuna. - 33, nr. 3, 19 ian. 1989, p.6.
- Mihăieș, Mircea. *Aventură în neliniștea biografică*. - În: Cuvântul - 7, nr. 1, ian. 2001, p. 6.
- Petrișor, Dorin. *Cornel Nistorescu, jurnalistul nostru nostalgic*. - În Transilvania Jurnal - nr. 894, 16 ian. 2001, p. 16.
- Vasiu, Ioan. *Orăștienii știu să-și aprecieze valorile spirituale (Cornel Nistorescu)*. - În Cuvântul liber - 12, nr. 2835, 2 feb 2001, p.5.
- Zăciu, Mircea; Papahagi. M; Sasu, Aurel. *Dicționarul scriitorilor români*. Vol. 2. M-Q - București: Albatros, 2001, p. 475-477.

NIȚESCU, N. NICOLAE

(n.1948) - conferențiar universitar, doctor inginer

Născut la 8 octombrie 1948, în comuna Cărpiniș, județul Gorj. Absolvent al Institutului de Mine Petroșani, Facultatea Electromecanică Minieră (1971). Doctor inginer cu teza: „Contribuții privind posibilitatea folosirii transportoarelor vibrante pentru transportul rocilor”(1988). Activitate didactică universitară. În prezent, este conferențiar la Universitatea Tehnică Petroșani, Catedra Mașini Miniere. A publicat lucrări, articole și studii în reviste de specialitate, în domeniile: mecanizarea perforării găurilor de mină; transportul materialelor prin tehnica vibrațiilor; analiza și sinteza mecanismelor; organe de mașini; roboți industriali. Deține un brevet de invenție. Este membru în Comisia Teritorială de Tensometrie; Asociația Română de Tribologie; Asociația Română de Teoria Mecanismelor și a Mașinilor.

Lucrări publicate:

- *Mecanisme și organe de mașini. Lucrări de laborator.* - Petroșani, 1984.
- *Organe de mașini.* Îndrumar de proiectare. Două părți, 1989; Partea a III-a, 1992.
- *Toleranțe și control dimensional.* Curs. Petroșani, 1993.
- *Transportoare vibrante.* - București: Editura Tehnică, 1995.

Referințe:

- *Dicționarul specialiștilor un „Who's Who” în știința și tehnica românească.* Vol.1. - București: Editura Tehnică, 1996, p. 257.

NOPCSA, FRANZ (FRANCISC)

(1877-1933) - paleontolog

Născut la 3 mai 1877, în Deva. Fiul baronului Elek Nopcsa. Originea familiei sale este strâns legată de familia nobiliară Szilvásy și se urmărește până în secolul XIV, când Ivan de Zilvas a primit de la Miklós, voievodul Ardealului, noi domenii, pe lângă cele avute în împrejurimile Hațegului, în Silvașul de Jos, de Mijloc și de Sus. Familia Nopcsa a fost înrudită, pe linie maternă, cu familia Corvineștilor, dovadă fiind blazonul în care apare corbul cu inelul în cioc. În 1855, primul membru al familiei, Elek Nopcsa a primit titlul de baron, în 1856, primește titlul fratele său, László, iar în 1874 toată familia. Franz Nopcsa

și-a petrecut copilăria și adolescența în Țara Hațegului, la reședința familiei sale de la Fărcădinul de Sus (astăzi Unirea) și la Săcel. Absolvent al Liceului „Theresianum” din Viena. Rupând tradiția familiei, refuză să urmeze dreptul, științele economice sau agronomia și alege științele naturii, specialitatea paleontologie. La 22 de ani, în primul an de studenție, prezintă în fața Academiei de Științe din Viena, prima sa lucrare științifică, în care descrie un nou gen de specie de dinozaur ierbivor, numit de el „Limnosaurus Transsylvanicus”, al cărui craniu a fost descoperit pe dealurile din apropierea castelului de la Săcel. Aceasta este prima sa lucrare, din cele peste 150 de articole și cărți științifice, pe care le-a scris, multe dintre ele despre dinozaurii din Transilvania și din alte părți ale lumii. A fost directorul Institutului Geologic din Budapesta (1925-1928), pionier al cercetărilor de paleobiologie din Europa. A corelat studiile de paleobiologie asupra dinozaurilor cu cercetări de geologie, stratigrafie și evoluție, pentru a delimita contextul paleobiogeografic insular al faunei din Transilvania și al altor faune din Europa. A identificat fenomenul de nanism prezent la dinozaurii care trăiau la Hațeg, cât și tendința acestora de a păstra caracterele primitive, în timpul evoluției. În 1903, și-a terminat teza de doctorat, sub îndrumarea profesorului E. Suess, o lucrare în care descrie geologia regiunii Devei și a zonei din jurul Hațegului. A făcut dese călătorii în Munții Albaniei de Nord, care au reprezentat baza pentru studiile și cercetările de geologie și geografie ale regiunii. Tot din această zonă, a colectat informații despre istoria, limba, dialectele și practicile religioase ale triburilor albaneze, astfel încât cea mai importantă lucrare a sa, de aproape 1000 de pagini, reprezintă cea mai semnificativă lucrare despre Albania.

S-a stins din viață în mod tragic, prin sinucidere, la Viena, la 25 aprilie 1933.

Lucrări publicate:

- *Dinosaurierreste aus Siebenbürgen I. Schadel von Limnosaurus transsylvanicus.* - Viena, 1899.
- *Über des Vorkommen des Dinosauren bei Szentpeterfalva.* - În: Zeitschrift. Geol. Gesel. - Berlin, - Vol. 54, 1902, p. 34-39.
- *Zur Geologie der Gegend zwischen Gyulafehérvár, Deva, Ruskabánya und des rumanischen Landesgrenze.* - În: Jahresbeicht der königlichen ungarischen geologischen. - Budapesta. Vol.14, 1905, p. 91-279.

- *Die Dinosaurier der Siebenbürgischen Landsteile Ungarns.* - În: Jahresbeicht der königlichen ungarischen geologischen. - Budapesta. - Vol.23, 1915.
- *Dinosaurierreste aus Siebenbürgen IV. Die Wirbelsäule von Rhabdodon und Orthomerus.* - În: Paleontologica Hungarica. - Budapesta, vol.1, 1921-1923, p. 273-304.
- *On the geological importance of the primitive Reptilian fauna in the Uppermost Cretaceous of Hungary with a description of a new tortoise.* - În: Quaterly Journal. - London, vol. 79, 1923.
- *Dinosaurierreste aus Siebenbürgen.* - În: Geologica Hungarica. Seria Paleontologica. - Budapesta, 1929, p. 1-76.

Referințe:

- Burnaz, Silvia. *Bibliografia județului Hunedoara. Științele naturii.* - În: Sargetia. Series Scientia Naturae, vol. 14-15, 1993, p. 363.
- Hála, J. *Franz Baron Nopcsa.* - Wien: Geologische Bundesanstalt, 1993, p. 1-79.
- Kordos, L. *Ferenc Nopcsa (1877-1933).* În: Annals of the History of Hungarian Geology, 1987, p. 97-99.
- Kubacska, T. *Franz Baron Nopcsa.* Budapesta, 1945.
- Lambrecht, K. *Az ősvilágiélet. Báró Nopcsa Ferenc* - Franklin Társulat. Budapesta, 1936, p. 192-206.
- Mészáros, N. *The life and career of Franz Baron Nopcsa.* - În: Sargetia, vol. 17. Seria Scientia Naturae. - Deva, 1996, p. 257-260.
- Jianu, Coralia Maria; Weishampel, David B. *Familia Nopcsa și importanța sa istorică în Țara Hațegului.* - În: Hațeg, 750. - Hațeg, 1998, p. 202-227.
- Mészáros, N. *Báró Nopcsa Ferenc Albánia kutatója*-Romániai Magyar Szó. Budapesta, 1966.

NUSSBAUM, ERICH

(n.1934) - regizor de film documentar

Născut în Baia de Criș, la 18 aprilie 1934. Absolvent al Institutului de Artă Teatrală și Cinematografică București (1956). Din anul 1959, lucrează la Studioul „Alexandru Sahia”. A realizat peste 70 de filme documentare și utilitare. S-a specializat în filmele despre artă. În anul 1965, a obținut Premiul de la Veneția, pentru filmul „Ciucurencu”.

Filme realizate:

„Album de artă populară”, „Cartea” (1959); „Joc la Flămânzi” (1960); „Ritm și construcție” (1962); „Autorii zâmbetului” (1963); „Construim” (1965); „Brâncuși la Tg-Jiu” (1967); „Scoarțe populare” (1967); „Casa lui Călinescu” (1968); „Inundațiile” (1970); „Cetatea Neamțului” (1971); „Mănăstirile din Nordul Moldovei” (1972); „Tezaur în frescă” (1973); „Muzeu și atelier” (1974); „Grigorescu” (1975); „Dobrogea în arta plastică” (1976); „Nici pâine fără muncă” (1977); „Foto Topârceanu”; „Luchian” (1978); „Prezențe artistice în cetate” (1979); „Satul milionarilor” (1980); „Continuare la un film” (1981); „Culori în Bărăgan” (1982); „Portretul unui actor - Toma Caragiu” (1984); „Piatra de Viștea” (1986); „Titu Maiorescu” (1990); „Destine paralele”; „Victor Brauner în România” (1992); „Evl Mediu la Sibiu” (1993); „Brăila - 625 de ani - video”; „Să nu ne răzbumați” - în colaborare cu Mihai Constantinescu (1994).

Referințe:

- Corciovescu, Cristina; Râpeanu, Bujor T. *1234 cineaști români.* Ghid. - București: Editura Științifică, 1996, p. 255.

NUȚU, AGNIȘA

(1929 - 2003) - profesor, muzeograf

S-a născut la 27 februarie 1929, în satul Almașul Mic, comuna Peștișu Mic, județul Hunedoara. Studii primare la Școala de Aplicație de pe lângă Școala Normală Deva. Absolventă a Liceului de Fete „Regina Maria” Deva (1949). Urmează cursurile Facultății de Științele Naturale a Universității „Victor Babeș” Cluj (1951-1955). Între 1949-1951, a fost profesor suplinitor în comuna Săcărâmb. După terminarea studiilor universitare, a lucrat ca instructor regional la Societatea pentru Răspândirea Cunoștințelor Științifice, Filiala Deva (1955-1956); îndrumător cultural (1956-1957); inspector metodist cu probleme de învățământ pentru școlile elementare și liceale (1957-1961); inspector metodist cu problemele de învățământ pentru profesorii de geografie și științele naturii din Deva (1961); profesor de biologie la Liceul „Decebal” Deva (1961-1966). Din 1 octombrie 1966 până în 1984, când s-a pensionat, a fost șef la Secția Științele Naturii, a Muzeului Județean Deva. În cei 18 ani de activitate muzeală, s-a preocupat de amenajarea spațiului ce adăpostește patrimoniul muzeal, sporirea patrimoniului și diversificarea colecțiilor,

organizarea de expoziții de bază, temporare și itinerante, în principalele localități din județ; organizarea de sesiuni științifice în colaborare cu Subcomisia Monumentelor Naturii a Academiei RSR - Filiala Cluj, inițierea unor acțiuni menite să pună în valoare și să protejeze rezervațiile naturale și monumentele naturii din județul Hunedoara (exemplu: pliantul și expoziția „Rezervații naturale din județul Hunedoara”). A publicat studii și articole în reviste științifice, ziare locale și centrale. A editat revista „Sargetia” - Seria „Scientia Naturae”. Împreună cu prof. Gheorghică Cornelia, Ciuntu Maria (Câdea) și Ioan Groza, a inițiat săpăturile și cercetările paleontologice din satul Sâmpetru - Hațeg. Membră a unor comisii și consilii de specialitate (Comisia Județeană pentru Protecția Mediului și Combaterea Poluării). În această calitate, a propus și a obținut extinderea suprafeței Parcului Național Retezat de la 13 mii de hectare la 20 mii hectare și înființarea unui consiliu științific al Parcului Național Retezat.

S-a stins din viață la Deva, în anul 2003.

Colaborări:

- „Sargetia”, „Natura”, seria Biologie, „Ocrotirea naturii și mediului înconjurător”.

Lucrări publicate:

- *Puncte turistice și de interes naturalistic în regiunea Hunedoara.* - În: Natura, Seria Biologie, nr. 5, 1955.
- *Angiospermele dicotiledonate din flora dealurilor Devei.* - În: Sargetia, Series Scientia Naturae, vol. 6, 1969, p. 231-258.
- *Asupra unui lemn de Alnoxydon în colecția Muzeului din Deva.* - În: Sargetia, Series Scientia Naturae, vol. 6, 1969, p. 223-229.
- *Moluște tortoniene de la Buituri în colecția Muzeului Județean Deva.* - În: Sargetia, vol. 7, 1970, p. 275-280.
- *Aspecte de vegetație de pe Dealul Cetății Deva.* - În: Sargetia, Series Scientia Naturae, vol. 10, 1974, p. 197-208. - (în colaborare).
- *Situația rezervațiilor și monumentelor naturii în județul Hunedoara.* - În: Sargetia, Series Scientia Naturae, vol. 10, 1974, p. 31-39. - (în colaborare).
- *Aspecte ale impactului om-natură, în județul Hunedoara.* - În: Sargetia, Series Scientia Naturae, vol.10, 1974, p. 251-256.
- *Rarități ornitofaunistice pe apele Mureșului. Somateria.* - În: Sargetia, Series Scientia Naturae, vol. 11-12, 1975-1976.

- *Secția de Științele Naturii la Centenar.* În: Sargetia. Series Scientia Naturae, vol. 13, 1983, p. 175-182.
- *Prezența unui juvenil de Stercorarius în Parcul Național Retezat.* - În: Ocrotirea naturii și mediului înconjurător, tom. 30, nr. 1, 1986, p. 50. - (în colaborare).

Referințe:

- Burnaz, Silvia. *Bibliografia județului Hunedoara.* (Științele naturii). - În: Sargetia, Series Scientia Naturae, vol. 14-15, (1988-1992), Deva, 1993, p. 335-383.
- Burnaz, Silvia; Rasa, Cristina. *Bibliografia revistei „Sargetia”.* (Series Scientia Naturae), vol. 1-17. - În: Sargetia, vol. 26, partea a II-a, 1995-1996, p. 747-760.

OLAHUS, NICOLAUS

(1493-1568) - *umanist român*

Născut la 10 ianuarie 1493, la Sibiu, originar dintr-o veche familie voievodală din Țara Românească, ai cărei urmași s-au refugiat în Transilvania. Urmează cursurile elementare în orașul natal și la Orăștie. Este înscris apoi la Școala Capitulară din Oradea (1505-1512). Studiază teologia, literatura și limbile clasice. Recunoscându-i-se deosebită pregătire culturală, este chemat ca paj la curtea regelui Vladislav. În 1516, părăsește curtea polonă, la moartea regelui Vladislav, și ocupă funcția de secretar al episcopului din Pecs, apoi canonic la Pecs (1518) și canonic-lector de Esztergom (1522). După moartea mitropolitului Szatmári, protectorul său, deține funcția de secretar consilier la curtea regelui Ludovic al II-lea și a reginei Maria (1522-1526). În urma bătăliei de la Mohács (1526) și a morții regelui Ludovic al II-lea, o însoțește pe regina Maria în călătoriile sale prin Boemia, Moravia, Austria și Germania, până în anul 1531, când împăratul Carol Quintul o numește regentă a Țărilor de Jos. Din 1530, este secretar și consilier al reginei la Bruxelles. Cu prilejul călătoriei, își creează relații cu personalități de seamă ale culturii renascentiste din lumea apuseană, ducând o vastă corespondență cu umaniști olandezi, germani, spanioli, danezi, italieni. Din această perioadă, începe o largă corespondență cu umaniștii vremii, în special cu Erasmus de Rotterdam, de care-l leagă o frumoasă prietenie care va dura până la moartea marelui învățat olandez, în anul 1536. Pentru cinstirea lui Erasmus, scrie numeroase epitafuri în limbile latină și greacă. În 1536, se află la Bruxelles, unde scrie lucrarea istorică: „Hungaria sive de originibus gentis, regionis, situ, divisionis habitum atque opportunitatibus”, în care dezvoltă ideile sale despre originea romană a poporului român și prezintă interesante știri istorice, etnografice și geografice despre Țara Românească, Moldova, Transilvania și Banat. Datorită acestor idei, este considerat primul român care a demonstrat

originea latină și comunitatea de neam a românilor din cele trei provincii românești. Tot acum scrie și lucrarea istorică „Attila” (1536) și „Chronicon” (1563), în care sunt înmănușate evenimentele din timpul regelui Matei Corvin. Sub influența poetului latin Ovidiu, scrie câteva versuri ocazionale, pe care le consideră el însuși drept simple improvizatii. În anul 1538, se întoarce în patrie pentru scurt timp, ocupând diferite demnități. Interesat de îmbunătățirea condițiilor grele de viață a iobagilor, cere modificarea codului legislativ „Tripartitum” al lui Verböczy, intrat în vigoare în scurt timp de la răscoala lui Gheorghe Doja. În 1540, se întoarce în Belgia, la Bruxelles, și reintră în serviciul reginei Maria. La insistențele regelui Ferdinand, vine la curtea acestuia în calitate de secretar și consilier. Este numit episcop de Zagreb (1548). În anul 1553, devine arhiepiscop - primat de Esztergom, urcând astfel treptele ierarhice ale Bisericii catolice. Animat de înalte idei umaniste, organizează școala din Tyrnavia (Slovacia) (1554), instituind și o bursă pentru elevii eminenti. În anul 1558, la Viena îi apare lucrarea religioasă „Breviarul”. În același an, împăratul Ferdinand îl ridică la rangul de baron al imperiului. Este numit regent al Ungariei, locțiitor al împăratului Ferdinand I (1562). Înființează primul seminar preoțesc în Tyrnavia, preocupându-se în mod deosebit de o instruire specială a cursanților (1566).

Moare la 17 ianuarie 1568, în Bratislava, și este înmormântat la biserica „Sf. Nicolae”, din Tyrnavia.

Lucrări publicate:

- *Atila, sive de rebus bello paceque as suo gestis.* - Bruxelles, 1536. A fost tipărită prima dată de Sambucus în 1568 și retipărită de Adamus Franciscus Collorius la Passonii (Bratislava) în 1763.
- *Breviarum secundum usum Almae et Metropolitanae ecclesiae Strigoniensis.* Viena, 1558.
- *Carmina.* Poeziile lui Nicolaus Olahus. Adunate și tipărite de Stephanus Hegedus sub titlul *Carmina Nicolai Olahi.* Budapesta, 1906.

- *Catholicae ac Christianae religionis praecipuna quardam capita...* - Viena, 1560.
 - *Ephemerides, quas Nicolaus Olahus in Ephemeridibus Astronomicis Petri Pitati Veronensis, anno 1552 impresus suament manu adnotavi (1552-1559).* (A fost publicată de Martinus Georgius Kovechich).
 - *Genesis filiorum serenissimi Regis Ferdinandi Roman. Hungariae et Bohemiae et Domini mei, clementissimi ex serenissima Dona regina notorum.* Budapeste, 1798, vol. 1, cap. 9, p. 41.
 - *Compendiarum suae aetatis. Chronicon.* În: *Adparatus ad Historiam Hungariae*, 1735, p.38-41.
 - *Hungaria sive de originibus gentis, regionis, situ, divisionis habitu atque opportunitatibus.* (Terminată în 1536 la Bruxelles a circulat numai în manuscrise multiple). Tipărirea ei s-a făcut de Běl Mathias în *Adparatus ad Historiam Hungariae*, Possonii, 1735.
 - *Metropolitae Strigoniensis Hungaria et Atila sive. De originibus gentis, regni Hungariae situ, habitu, opportunitatibus et rebus bello paceque, ab Atila gestis. Libro duc munciprimum e codice Caesareo Olahi, manu emendato coniunctim editi.* - Viena (Vindobanae), Typ.Ioannis Thomae Trattner, 1763. - 12 + 258 p.
 - *(Fragmente) din Hungaria, scriitori către arhidiaconul Emeric. Către Pavel Gereb, către Erasmus din Rotterdam.* - În: *Antologia gândirii românești.* - Vol.1. București, Editura Politică, 1967, p. 19-23.
 - *Hungaria.* Cap.14. - În: *Texte alese.* București, Editura Științifică, 1968, p. 121.
 - *Texte alese.* (Textes choisis). Studiu introductiv și note de I.S. Piru și Corneliu Albu. - București, Editura Științifică, 1968. 279 p. + pl. facs.
 - *Poezia creștină românească.* - Ediție îngrijită de Magda Ursache și Petru Ursache. - Iași, Institutul European, 1996, p. 325.
 - *Elegia la mormântul lui Erasmus din Rotterdam. La moartea fratelui meu Matei. Către secolul de acum.* - În: *Poezia românească de la începuturi până la 1830.* Antologie, glosar și bibliografie de Gabriela Gabor. Prefață de D. H. Mazilu. București, Editura Fundației Culturale Române, 1996, p. 14-191.
- Referințe:**
- Albu, Corneliu. *Filipica rostită în Dieta de la Luxemburg.* - În: *Manuscriptum*, 1975, p. 154-159.
 - Albu, Corneliu. *Inorogul de pe blazonul lui Nicolaus Olahus.* - În: *Magazin istoric.* 2, nr.1, ian. 1968, p. 11-13.
 - Albu, Corneliu. *Nicolaus Olahus protector al umaniștilor europeni.* - În: *Magazin istoric.* - 16, nr. 6, iun. 1982, p. 29-32.
 - Albu, Corneliu. *Olahus și Erasmus. O neobișnuită prietenie epistolară.* - În: *Magazin istoric.* - 1, nr. 4, iul. 1967, p. 28-31.
 - Bezdechi, Ștefan. *Nicolaus Olahus. Primul umanist de origine română.* Cuvânt înainte de I. Lupaș. - Aninoasa (Gorj), Editura R.A.M., 1939, p 126.
 - Bezdechi, Ștefan. *Familia lui Nicolaus Olahus.* - În: *Anuarul Institutului de Istorie Națională.* - Vol. 5. - Cluj, 1930, p. 63-65.
 - Bezdechi, Ștefan. *Încercări poetice ale lui Nicolaus Olahus.* - În: *Transilvania*, mar. 1928.
 - Brădățeanu, Virgil. *Titani ai Renașterii.* Iași: Editura Junimea, 1985, p. 198-204.
 - Brezeanu, Andrei. *Translații.* - Cluj-Napoca: Editura Dacia, 1982, p. 20-68.
 - *Călători străini despre țările române.* București: Editura Științifică, 1968, p. 484-500.
 - Crăciun, Ioachim. *Repertoriul de manuale inedite și de cronici interne. Nicolaus Olahus, Hungaria, 1479-1536.* București, Editura Academiei Române, 1963.
 - Cristache, Gheorghe. *Un sigiliu necunoscut aparținând probabil umanistului Nicolaus Olahus sau unui descendent al acestuia.* - În: *Studii și comunicări.* Muzeul Câmpulung-Muscel. - 4, 1987, p. 37-40.
 - Cristea, Maia. *Un document semnat de Nicolaus Olahus.* - În: *Glasul Bisericii.* 40, nr. 1-2, 1981, p. 151-155.
 - Datcu, Iordan; Stroescu, S. C. *Dicționarul folcloriștilor.* - București: Editura Științifică și Enciclopedică, 1979, p. 84.
 - *Enciclopedia istoriografiei românești.* București: Editura Științifică și Enciclopedică, 1978, p. 243 - 244.
 - Firu, I.S. ; Albu, Corneliu. *Umanistul Nicolaus Olahus. (Nicolae Românul).* Texte alese. - București, 1968.
 - *Enciclopedia marilor personalități. Din istoria, știința și cultura românească de-a lungul timpului.* - București: Editura Geneze, 1999, vol. 2, p. 484 - 486.
 - Godorogea, Ștefan. *Nicolaus Olahus.* În: „Academica”. - 4, nr. 4, feb. 1994, p. 9, 12.

- Hegeduş, Stephanus. *Carmina. Nicolai Olahi.* (Poeziile lui Nicolaus Olahus). Budapesta, 1906.
- Iorga, Nicolae. *Istoria românilor din Ardeal și Ungaria.* - Bucureşti: Editura Științifică și Enciclopedică, 1989, p. 17, 18, 88, 116, 125.
- *Istoria filosofiei românești.* - Bucureşti: Editura Didactică și Pedagogică, 1984, p. 40-42.
- Kovacs, Andrei. *Diplomele de înnobilitare și iconografia lui Nicolaus Olahus.* - În: „Revista Muzeelor” nr. 2, 1969.
- Luca, D. *Influența istoricilor antici și renaștiști asupra operei umanistului Nicolaus Olahus.* - În: Studii și comunicări. Vrancea. - 2, 1972, p. 227-233.
- Lupaş, Ioan. *Doi umaniști români în secolul al XVI-lea.* - Bucureşti: Cultura Națională, 1928. - 28 p. - (Academia Română).
- Maftעי, Ionel. *N. Olahus - 50 de ani de la naștere.* - În: „Neamul Românesc”. Serie Nouă. - nr. 1, mar. 1993, p. 5.
- Mihăilă, G. *Nicolaus Olahus. Poet și prozator.* - În: „Academica”. - 4, nr. 5, mar. 1994, p. 10, 94.
- Moisuc, Elena. *O scrisoare autografă a lui Nicolaus Olahus.* - În: „Revista arhivelor”. 49, nr. 4, 1972, p. 691-693.
- *Nicolae Olahus. Corespondență cu umaniștii batavi și flamanzi.* (Purtată între anii 1530-1538). - București, Editura Minerva, 1974. - 351 p.
- Plămădeală, Antonie. *Un român în Europa secolului al XVI-lea.* - În: „Academica”. - 3, nr. 12, oct. 1993, p. 4, 5; 4, nr. 1, nov. 1993, p.4; nr.2, dec. 1993, p. 30; - 4, nr. 4, feb. 1994, p. 9.
- Popa, Mircea. *Nicolae Olahus - 500.* - În: „Tribuna”. - 5, nr. 2, 14-20 ian. 1995, p.1,2.
- Teodor, Pompiliu. *Nicolaus Olahus.* - În: Prodan David. *Puterea modelului -Cluj - Napoca, 1995, p. 58-63.*
- Tonk, Al. *Diplome de înnobilitare ale lui Nicolaus Olahus (1548;1558). Unele probleme privind genealogia familiei Olahus.* - În: „Revista arhivelor”. - 12, nr.1, 1969, p. 13-31.
- Verdeş, Ion. *Reprezentanți de seamă ai organizării și dezvoltării învățământului umanist.* - În: *Istoria învățământului în România.* - Vol. 1. București: Editura Didactică și Pedagogică, 1983, p. 126-131.

OLARIU, OCTAVIAN

(n.1931) - sculptor

Născut la 8 aprilie 1931, la Bretea Mureșană, județul Hunedoara. A absolvit Institutul „Ion Andreescu” din Cluj-Napoca, cu Romulus Ladea (1963). Debutază la București, în sculptură în lemn cu tematică folclorică (1960). Profesor în învățământul mediu la București. Călătorii de studii: RDG, Iugoslavia. Participă la saloanele de pictură și sculptură ale orașului București. Expoziții personale cu sculptură în lemn, vădind atât tematica folclorică cât și robustețea construcției plastice ale lucrărilor, o asimilare a maestrului său. Membru permanent la bienala de la Veneția.

Referințe:

- Barbosa, Octavian. *Dicționarul artiștilor români contemporani.* - București: Editura Meridiane, 1976, p. 366.

OLARIU, SEBASTIAN

(1858-1948) - preot, protopop

Născut la 10 august 1858, în satul Tătărești, comuna Burjuc, județul Hunedoara. Urmează școala primară și liceul la Orăștie. Absolvent al Institutului Teologic din Sibiu (1879-1882) și al Facultății de Filosofie a Universității din Budapesta. În 1888, este ales preot la Făget, județul Timiș, apoi protopop, în 1898. Desfășoară o bogată activitate politică și culturală. Pune bazele Băncii românești din Făget (1891); întemeiază un Institut de credit. Participă, ca delegat al Protopopiatului ortodox Făget la Marea Adunare Națională de la Alba Iulia. S-a aflat în fruntea luptei românilor pentru libertate și unitate națională. A fost protopop de Făget, și senator până în anul 1939. În 1936, a obținut distincția de iconom stavrofor. S-a stins din viață la 13 septembrie 1948, la Făget.

Referințe:

- Munteanu Ioan; Zaberca, Vasile Mircea; Sârbu Mariana. *Banatul și Marea Unire 1918.* - Timișoara: Editura Mitropoliei Banatului 1992, p. 242, 243

OLARIU, VIRGIL

(1879-1948) - *avocat*

Născut în Deva, la 29 noiembrie 1879. A urmat cursurile Liceului Maghiar din orașul natal, apoi Facultatea de Drept din Budapesta. Doctor în științe juridice (1903). Din 1905, practică avocatura în Deva. Activează pe tărâm cultural în societățile locale, fiind ales director al Despărțământului „Astra” din Deva, în anii 1901-1911. În Primul Război Mondial, a fost mobilizat în armata austro-ungară, ajungând la gradul de locotenent. A făcut parte din Consiliul Național Român din Deva. În anul 1918, este un aprig susținător al unirii cu România. După Unire a fost numit cel dintâi primar al orașului Deva, apoi președinte al Tribunalului Județean Hunedoara, post deținut până la pensionare, în 1938, fiind apreciat ca un magistrat de elită și de o cinste ireproșabilă.

A decedat la Deva, în 1948 și înhumat în cimitirul ortodox.

Referințe:

- Șuiaga, V.I. Consiliul Național Român din Deva. 1918-1919. - Deva, 1994, p. 88, 89.

OLINESCU, MARCEL

(1896-1992) - *profesor, grafician, gravor*

Născut la 17 septembrie 1896, la Dorohoi, județul Botoșani. Studii gimnaziale la Dorohoi, Pomârla, județul Botoșani (1907-1911); Liceul la Botoșani (1911-1915). A urmat cursurile Academiei de Arte Frumoase din Iași (1919-1921) și București (1921-1923), având ca profesor pe Dimitrie Paciurea. Profesor de desen și caligrafie la Liceul „Avram Iancu” din Brad (1923-1926), la Liceul „August Treboniu Laurian” din Botoșani (1926), la Școala Comercială de Băieți Arad (1927-1937) și la București (1937-1958). A făcut parte din „Grupul Grafic” (1938-1946). Debutează împreună cu pictorul Dumitru Ghiață, în anul 1925, la București, în Sala Ateneului Român, cu o expoziție personală „Din Țara Moșilor”. Înființează, la Arad, Societatea „Ateneul Popular” (1932) și revista „Hotarul” (1933), împreună cu Tiberiu Maier Borneas. Editează ziarul arădean „Duh”, împreună cu Al. Constantinescu și cu Tiberiu Maier Borneas (1934). Participă la saloanele oficiale de alb-negru (1928-1940). În anii 1940, 1943, 1946, participă la expoziția „Grupul grafic”, al cărui membru fondator a fost (din 1939), alături de Gh. Ceglocoff, Tania Ballayre, Vasile Dobrian, Aurel

Mărculescu, Alexandru Bassarab, Dumitru Dicolaide, și la saloanele de desen și gravură. În 1935-1936, lucrează în echipele de cercetări sociologice, conduse de prof. Dimitrie Gusti, în satele Sîmbăteni, Șiria și Cuvejdia. Întemeiază gruparea artistică „Pro Arte”, la editura cu același nume din Arad, unde își publică volumul de versuri „Eu”. Este prezent la expoziții de artă organizate în țară și străinătate. În 1962, donează o colecție de 180 de gravuri Secției de Stampe a Academiei Române. În 1980, prezintă la Brad, în cadrul „Serilor Librăriei”, două din mapele sale de gravură: „Suita aurului” și „La Sanatoriul din Brad”. Lucrează pictură, grafică și în special gravură, în care s-a remarcat printr-o vastă activitate. A ilustrat numeroase cărți și albume: „Din Țara Moșilor” (1925), „Botoșanii care se duc” (1927), „Vin țiganii” (1934), „Adevăr și dreptate” de Hristo Botev (1936), „Miorița” (1940), „Mitologia românească” (1944), „Noi vrem pământ” de George Coșbuc (1957); „Vara în capitală” de Ion Minulescu (1958), „Album” versuri de G. Topârceanu (1962), „Mărul de lângă drum” de Mihai Beniuc (1967) și „Târgoviște, de ieri și de azi” (1976). A manifestat un interes deosebit pentru folclor și cu precădere pentru credințe, superstiții și mituri, câteva din articolele și studiile sale îmbogățind bibliografia folcloristicii românești. Dintre acestea merită a fi reținut în primul rând: studiul despre „O variantă a baladei Meșterul Manole”, ce pune în circulație o versiune inedită a mitului despre jertfa zidirii, în care legendarul Negru Vodă este înlocuit cu o bătrână, sfetnică a Meșterului cel Mare (numele Manole nu apare în această variantă). O contribuție a sa este volumul „Mitologie românească” (1944), conținând o sistematizare a miturilor: Facerea lumii, Crearea omului, Viața omului, Timpul, Duhurile nevăzute etc. În aceeași tematică se înscrie și studiul „Cutremurele în mitologia românească”, în care relevă miturile și legendele create de fantezia populară, impresionată de seisme.

S-a stins din viață în 1992.

Expoziții personale:

București (1925, 1940, 1941, 1942, 1945, 1957, 1959, 1962, 1967, 1972, 1977, 1981); Botoșani (1927, 1973, 1975, 1982) (retrospectivă); Arad (1928, 1931, 1933, 1935, 1977); Deva (1971); Cîmpulung Muscel (1974).

Expoziții colective și de grup:

București (1928, 1931, 1932, 1938, 1940, 1943, 1945, 1948, 1961, 1961-1981 - la Saloanele Anuale de Grafică și la toate Expozițiile Municipale de Desen și Gravură); Cluj-Napoca (1929); Arad (1937); Botoșani (1973).

Expoziții în străinătate:

Buenos Aires (1957); Moscova, Riga, Stockholm (1959); Helsinki, Atena, Praga, Veneția (1960); Damasc, Geneva, Moscova, Viena, Sofia, Cairo (1961); Havana, Leipzig (1962); Berlin (Expoziția Internațională a Cărții), Leipzig (1964); Sofia (1966); Israel (1969); Cuba (1973); Filipine (1975); Budapesta, Sofia, Plovdiv (1976); Coreea (1979).

Premii:

Premii ale Saloanelor oficiale din București (1928, 1931, 1933, 1938). Premiul „Le Comte de Nouy” (al Academiei Române în 1921). Laureat al Festivalului „Voronețiana” pentru întreaga activitate de grafician (1977). Premiul I la Festivalul Național „Cântarea României” (1979); Meritul Cultural clasa a IV-a.

Colaborări:

„Fruncea”, „Hyperion”, „Decalogul”, „Datina”, „Hotarul”, „Înnoirea”, „Plastica”, „Pământul”, „Societatea de mâine”, „Sociologie românească”, „Știrea”, „Viața literară”, „Tinerimea română”, „Zarand”.

Cataloage:

- *Expo. 24-12 iulie 1972.* - București: Galeriile „Siameza”, 1972. - 8 p.: il.
- Expoziție retrospectivă Marcel Olinescu. Ianuarie - februarie 1977. - București, 1977. - 32 p.: il.
- Expoziție de portrete, măști. Marcel Olinescu. Iunie - Iulie 1981. - București: UAP din RSR, 1981. - 12 p.
- *Retrospectiva Marcel Olinescu.* - Botoșani: C.C.E.S., 1982. - 38 p.: il.
- *Peisaje.* Studiu introductiv și tabel cronologic de Simona Vărzaru. - București: Editura Sport-Turism, 1983, 24 p.+42 foi pl.

Lucrări publicate:

- Din Țara Moșilor. Album, 1925.
- *15 gravuri în lemn.* - Arad: Tiparul Lavrov, 1929.
- *Părerii de rău.* Versuri. - Arad: Editura Duh, 1934.
- *Eu.* Versuri. - Arad: Editura Duh, 1935.
- *Nimfă și sclavă.* Versuri și gravuri. Ilustrații imprimate manual, 1938.
- *Miorița.* Text și ilustrații gravate în lemn de Marcel Olinescu. - București. 1940.
- *Mitologia românească.* Culegeri populare românești. - București: Casa Școalelor, 1944.
- *Suita aurului.* Imprimat manual, 1959.
- *Târgoviște, ieri și azi.* - București: Editura Sport - Turism, 1976.

Articole din periodice:

- *Variantă a baladei „Meșterul Manole”.* În: Societatea de Mâine. - 16, nr.2, apr. mai 1939, p. 68-72.
- *Cutremurele în mitologia românească.* În: Tinerimea română. - 19, nr. 5-8, ian. - apr. 1941, p. 104-121.
- *Câteva scrisori* (către scriitorul George Togan) *de la Marcel Olinescu* (care a împodobit cartea „Ne cheamă Ardealul” cu 60 de gravuri). - În: Tribuna, nr.8, 24 feb. 2 mar. 1994, p. 8-11.

Referințe:

- *Atelier - Marcel Olinescu.* Interviu (realizat) de Ion Predoșanu. - În: Flacăra, nr. 1334, ian. 1981.
- Barbosa, Octavian. *Dicționarul artiștilor români contemporani.* București, 1976.
- Borneas, Tiberiu. *Gravura lui Marcel Olinescu.* - În: Viața literară, nr. 13, 1937.
- Bucătaru, Maria. *Marcel Olinescu.* Cuvânt înainte la Retrospectiva Marcel Olinescu. - Botoșani, 1982, p. 3-5.
- *Cu pictorul și poetul Marcel Olinescu.* Interviu (realizat) de Nae Antonescu. - În: Orizont, nr. 20, 15 mai 1980.
- Datcu, Iordan. *Dicționarul etnologilor români.* - Vol.2. - București: Editura Saeculum, 1998, p. 126.
- Datcu, Iordan; Stroescu, S.C. *Dicționarul folcloriștilor.* - București: Editura Științifică și Enciclopedică, 1979, p. 354-357.
- Dumitrașcu, Sever. *O carte care a intrat în istoria culturală a României.* (Volumul „Ne cheamă Ardealul” de George Togan. Cu 60 de gravuri executate de gravorul, pictor Marcel Olinescu). - În: Tribuna, nr.8, 24 feb. -2 mar. 1994, p. 11.
- Frunzetti, Ion. *Marcel Olinescu.* - În: Universul literar, 1940.
- Grigorescu, Dan. *Un artist al sufletului românesc: Marcel Olinescu.* - În: Viața nouă. Serie nouă. - 1, nr.1, mar. 1992, p. 58-62.
- Medeleanu, Horea. *Expoziție omagială Marcel Olinescu, 1977.* - În: Flacăra roșie. Arad, 1977.
- Netea, Vasile. *Munții Apuseni, muzeu istoric și pantheon al poporului român.* București: Sport-Turism, 1977, p. 103.
- Oprescu, George. *Arta plastică în România după 23 aug. 1944.* - București: Editura Academiei Române, 1959, p. 141.
- Rău, Aurel. *Un om de legendă.* - În: Steaua. - 42, nr. 5-6-7, 1991, p. 92.

- Vărzaru, Simona. Studiu introductiv și tabel cronologic la volumul „Peisaje”. București: Editura Sport - Turism, 1983, p. 7-23.
- Zăciu, Mircea; Papahagi, M.; Sasu, Aurel. Dicționarul scriitorilor români: vol. 3 (M-Q). - București: Albatros, 2001, p. 521-522.

ONCU, NICOLAE

(1848-1914) - *doctor în drept, publicist*

Născut în anul 1848, în satul Rișca, comuna Baia de Criș, județul Hunedoara. Urmează Școala primară din Tebea; studii secundare la Beiuș, Lugoj, Oradea, Gimnaziul Greco-Ortodox din Brad. Își continuă studiile la Academia de Drept din Oradea. Cu ajutorul dr. Iosif Hodoș, vicecomite al Zarandului, viitorul său socru, obține o bursă din partea Academiei Române și a Fundațiunii „Transilvania” din București, pentru Universitatea din Viena. A fost președintele Societății „România” din Viena. La 9 decembrie 1869, prezintă un raport în care propune unificarea societății „România” cu „Societatea Liberă și Științifică”. Membru în comisia pentru completarea statutelor și regulamentelor interne a celor două societăți din care mai făceau parte Aurel Mureșanu, V. Burlă și Mihai Eminescu, care vor hotărî unirea societăților cu titlul de „România Jună”, pe baza unui statut care se va elabora ulterior. Alături de alți câțiva studenți aflați la Viena, a făcut parte din intimitii lui Mihai Eminescu, dovadă - un fapt mărunț în aparență, dar cu implicații în istoria literaturii române: difuzarea celebrului portret cu plete, din tinerețe, al poetului, pe care îl oferă cumnatului său, Enea Hodoș, pentru a ilustra manualul său de istorie literară. Conduce prima ședință a societății „România Jună” din 25 martie 1871, în care se aprobă statutele noii societăți și se alege comitetul de conducere: Ion Slavici (președinte); Ioniță Bumbac (secretar general); D. Popovici Barcianu (secretar de ședință); Sterie N. Ciurcu (casier); Mihai Eminescu (bibliotecar). Își continuă studiile la Universitatea din Bruxelles, unde își ia doctoratul în drept. Poposește un timp la Paris și Londra. Deși Titu Maiorescu îl invită să ocupe catedra de Drept la Universitatea din București, credincios obligațiilor avute față de Fundația „Transilvania”, rămâne în Ardeal stabilindu-se la Arad, unde deschide un birou avocațial. În 1877, înființează la Arad, împreună cu Roman Ciorogariu și Raicu, Banca „Victoria”, unde ocupă funcția de director. A fost unul dintre întemeietorii săptămânalului „Tribuna Poporului”, condusă de Ion Rusu Șirianu, care în 1906, se transformă în cotidianul „Tribuna”, ce va avea un rol important în

lupta pentru apărarea drepturilor naționale ale românilor. Între 1906-1910, este deputat ale Partidului Național în cercul Iosășel, calitate în care denunță în Parlamentul de la Budapesta caracterul reacționar al legii Appónyi care prevedea introducerea limbii maghiare în școli și desființarea școlilor românești. Membru în Sinodul Eparhial al Senatului Episcopiei și sfetnic politic al episcopilor din Arad.

S-a stins din viață în anul 1914 și este înmormântat în cimitirul bisericii din satul natal.

Referințe:

- Grămadă, I. *Societatea Academică Social-Literară „România Jună” din Viena (1871-1911). Monografie istorică.* - Arad, 1912.
- Moga, Traian. *Ținutul Hălmașului.* - Arad, 1938, p. 182-183.
- Neag, Romulus. *Dr. Nicolae Oncu - un mare român uitat.* - În: Zarandul. - 6, nr. 40, 1996, p. 4; nr. 41, 1996, p. 3.
-

ONISIE, ȘTEFAN

(1925-1984) - *antrenor, maestru al sportului*

Născut la 23 noiembrie 1925, în orașul Vulcan, județul Hunedoara. A început să joace fotbal la Clubul „Minerul” Lupeni, în anul 1937. În 1945, pleacă la Arad, la AMEFA, de unde se transferă la CCA, echipă în cadrul căreia cunoaște satisfacția unor mari succese: câștigarea campionatului, în edițiile 1951-1956 și a Cupei României, în edițiile 1948-1949, 1950-1951. Jucător de mare travaliu fizic, de șase ori internațional A, cu o bună tehnică individuală, a reprezentat tipul mijlocașului ideal în sistemul WM. La CCA, a activat în perioada 1948-1959, cu o întrerupere de aproape doi ani, timp în care a jucat la Casa Armatei Cîmpulung Moldovenesc. După anul 1959, când a abandonat activitatea competițională, devenind antrenor, a rămas în continuare la CCA (Steaua), ca secund al antrenorului Gheorghe Popescu, în ediția de campionat 1959-1960, câștigată de CCA; antrenor principal (1960-1961), când și-a înscris în palmares un nou titlu republican; din nou, ca secund (1962-1964), câștigând Cupa României, în ediția 1961-1962. Din vara lui 1964 și până în ianuarie 1966, antrenează Clubul „Minerul” Baia Mare. Revine la Steaua, funcționând ca secund al antrenorilor I. Savu (1966-1967) și Ștefan Kovaci (1967-1971), calitate în care și-a adus un real aport la o serie de mari succese ale echipei militare: câștigarea campionatului (1967-1968) și a Cupei României (1966-1967; 1968-1969;

1969-1970; 1970-1971). Între 1971-1973, este la conducerea tehnică a Universității Cluj-Napoca, după care antrenează pe rând, Olimpia Satu-Mare, în finalul ediției 1973-1974, când această formație a promovat în Divizia A; F.C. Brăila (1974-1975); F.C. Giurgiu (1975-1977); C.F.R. Cluj-Napoca (1977-1979); „Metalurgistul” Cugir (1979-1981); „Strungul” Arad (1981-1984).

S-a stins din viață la 7 iulie 1984.

Referințe:

- Ionescu, Mihai; Tudoran, Mircea. *Fotbalul de la A la Z. Fotbalul mondial de-a lungul anilor*. - București: Editura Sport-Turism, 1984, p. 364-365.

OPREAN, AUREL

(n.1925) - profesor universitar, doctor inginer

Născut la 4 august 1925, în comuna Brănișca, județul Hunedoara. Absolvent al Institutului Politehnic din Leningrad, specialitatea Mașini Unelte (1954). Doctor inginer, cu teza: „Contribuții la studiul pompelor și motoarelor hidraulice cu angrenaj”, la Institutul Politehnic București. Activitate de cercetare științifică și didactică universitară din 1954, parcurgând toate gradele didactice până la cel de profesor în 1971, în cadrul Institutul Politehnic București. Șeful Catedrei Mașini-Unelte și Scule. A deținut funcțiile de: director al Editurii Tehnice (1959-1968), decan al Facultății T.C.M. (1968-1976). Este autor și coautor a peste 200 de lucrări științifice, manuale, monografii, tratate, comunicări științifice, contracte de cercetare. Domenii de cercetare: acționări și automatizări hidraulice în construcția de mașini-unelte; teoria așchierii și generării suprafețelor de mașini-unelte, fiabilitatea acestora; mașini-unelte de mecanică fină și roboți industriali. Este conducător de doctorate științifice.

Referințe:

- *Dicționarul specialiștilor un „Who's Who” în știința și tehnica românească*. Vol.1. - București: Editura Tehnică, 1996, p. 260.

OPREAN, SABIN

(1888-1978) - profesor, doctor în geografie

Născut la 2 martie 1888, în satul Rovina, comuna București, județul Hunedoara. A urmat școala primară în satul natal, apoi gimnaziul la Brad. Absolvent al Universității din Budapesta, Facultatea de Științe (1907-1912). Între 1912-1926, a funcționat ca profesor la Cluj și Arad. Din anul 1920, a fost profesor la Școala Normală de Învățători din Cluj, apoi detașat ca asistent, la Catedra de Geografie a Universității Clujene. Își ia doctoratul cu teza: „Contribuții la toponimia ținutului secuilor” (1920). Profesor la Academia Comercială din Cluj (1927-1939), la Universitatea din Cluj; director al Institutului de Geografie din Cluj, apoi la Sibiu și Timișoara (în perioada Dictatului de la Viena). A activat în cadrul „Astrei”, ținând numeroase conferințe pe teme din cele mai diverse ale geografiei. S-a specializat în geografia economică, având preocupări începând de la geografia urbană („Problema orașelor ardelene”, Cluj, 1924), continuând cu geografia agriculturii și geografia rurală („Contribuții la transhumanța din Carpații Orientali”, 1926-1929) și geografia economică propriu zisă („Probleme de geografie în Munții Apuseni”, 1932) și altele. A scris și câteva impresii de călătorie din Palestina și Egipt (1935), Grecia (1936), Turcia (1937), Constantinopol (1939), publicate în Revista „Extensiunea Academica”. Ca profesor, la Academia Comercială din Cluj, a elaborat „Cursul de geografie umană” și „Cursul de geografie economică”, pentru studenții anilor I și II (1927-1928).

S-a stins din viață la 25 noiembrie 1978.

Colaborări:

„Societatea de mâine”, „Transilvania”, „Grai românesc”, „Observatorul economic”, „Revista Extensiunea Academica” ș.a.

Lucrări publicate:

- *Educația caracterului*. - Sibiu, 1914.
- *Terra seculorum*. - Cluj, 1924.
- *Geografia României*. - Cluj, 1924. - (în colaborare).
- *Geografia urbană*. - 1924
- *Contribuții la geografia umană și etnografie*. - Cluj, 1927.
- *Secuizarea secuilor prin religie*. - Cluj, 1927.
- *Ținutul săcuilor*. - Cluj, 1928.
- *Regimul de colonizare în România*, 1931.
- *Stațiunile de pe litoralul dobrogean*, 1931. (în limba germană).
- *Transhumanța în Carpații Orientali*, 1931
- *Geografia economică din Munții Apuseni*, 1933.

- *Toponomie. Grecia*, 1937.
- *Toponomie. Turcia*, 1938.
- *Valea Mureșului - axă etnică a Transilvaniei*, 1941.
- *Așezări românești din Țara Crișurilor și Banat*, 1945.

Referințe:

- Dumitrescu, Traian; Mircea, Valeriu. *Monografiile și biografiile corpului profesoral al Academiei de Înalte Studii Comerciale și Industrie Cluj-Brașov și al ISEP din Brașov, 1927/1929-1948 și 1948-1950*. - București. - Vol.3, p. 133-134. (Uz intern).

OPRIȘ, CORNEL TIBERIU

(n. 1908) - profesor universitar doctor docent în chirurgie

S-a născut la 24 octombrie 1908 în Baru Mare, județul Hunedoara. A urmat liceul la Petroșani, Orăștie și Lugoj. Și-a luat bacalaureatul la Alba-Iulia (1926). Absolvent al Facultății de Medicină din Cluj (1932). A fost șef de lucrări la Catedra de Fiziologie a Facultății de Medicină din Cluj. În această calitate, a realizat „Tehnică capului izolat” sub îndrumarea prof. acad. Grigore Benetato și demonstrații la Congresul Internațional de Fiziologie la Bruxelles. A trecut apoi la Clinica de Chirurgie din Cluj, unde a obținut titlul de specialist în chirurgie generală. Între timp a făcut specializarea în stomatologie, igienă și igienă școlară. A studiat problema cariei dentare, fiind primul cercetător din țară care a urmărit corelația dintre conținutul apei potabile în formarea și frecvența cariei dentare. În 1940, în timpul refugiului Facultății de medicină la Sibiu, a făcut șase luni de perfecționare în chirurgia maxilo-facială în Viena, cu prof. Pichler și șase luni cu o bursă Humboldt la Berlin cu prof. Wassmund. Întors din Germania, a fost trimis pe front în calitate de chirurg. Revenit de pe front, a lucrat la Spitalul Z.I. Zaza din București, ca șef secție de chirurgie maxilo-facială. După revenirea Facultății la Cluj, a fost numit conferențiar, apoi profesor la Catedra de Chirurgie maxilo-facială nou creată. Aici, a creat o școală de chirurgie maxilo-facială orientată în special la tratamentul anomaliilor congenitale ale feței, traumatologia și tumorile acestei regiuni. În calitate de profesor, șef de catedră, a condus doctoranzi, a publicat numeroase lucrări de specialitate, în reviste românești și străine. În anul 1959, a obținut titlul de doctor docent. A participat la congrese naționale și internaționale: Bruxelles (1956), Zürich (1938), Istanbul, Paris, Lyon, Lisabona, Varșovia. Membru al Academiei de Medicină.

A fost decorat cu ordine și medalii:

- „Ordinul Meritul Științific” (1969).
- „Medalia Crucea Comemorativă a celui de-al Doilea Război Mondial” (1945).
- „Medalia 30 de ani de la Eliberarea României” (1974).
- La 8 Decembrie 1994, a fost declarat Cetățean de Onoare al Municipiului Cluj-Napoca.

Referințe:

- Prof. univ. dr. doc. Cornel Tiberiu Opriș - Fișă biobibliografică, Cluj Napoca 2001

OPRIȘA, PAVEL

(?-1937) – profesor doctor în filosofie

Născut în satul Țebea, comuna Baia de Criș, județul Hunedoara. Urmează Școala primară în satul natal, apoi Gimnaziul din Brad, absolvit în 1877, după care se înscrie la cursul superior la Beiuș și la Liceul Piarist din Timișoara. Urmează 2 ani la Sibiu la Institutul Teologic-Pedagogic (1884-1886), apoi Facultatea de Litere și Filozofie a Universității din Budapesta. În 1892, își ia doctoratul în filozofie cu o teză despre Miron Costin, în limba maghiară, tradusă și publicată fragmentar într-un anuar al liceului. Din 1890, după ce și-a trecut examenul de capacitate, a funcționat ca profesor la Gimnaziul din Brad până la pensionare în 1927, predând româna, istoria și latina. Între 1904-1908, a fost și director al Liceului „Avram Iancu” din Brad, perioadă în care are loc reorganizarea gimnaziului de la patru la opt clase, construirea noului local, afirmarea unui distins corp profesoral. A fost director al Despărțământului Brad al „Astrei”, unul din organizatorii Adunării Generale a Societății pentru Crearea Fondului de Teatru Român, desfășurată în 15/28 și 16/29 aug. 1904, la Brad. Din inițiativa sa, în 1904, conferința profesorală aprobă crearea „Fondului dr. Iosif Hodoș”, destinat premierii profesorilor, autori de lucrări științifice, manuale școlare, conferințe, iar în 1906 a „Fondului prof. dr. Pavel Oprișa și soția Eugenia” pentru premiera elevilor.

S-a stins din viață în anul 1937.

Lucrări publicate:

Anuarul V al Societății pentru Fond de Teatru Român. - Brașov: 1901-1902.

Gimnaziul din Brad și Teatrul Național. - Brașov, 1905.

Referințe:

- Neag, Romulus. *Personalități brădene în lumina istoriei*. - Brad, 1995, p. 104-109.
- Plămădeală, Antonie. *Pagini dintr-o arhivă inedită*. - București: Minerva 1984, p.172.

OPRIȘIU, VICTOR IOAN

(1911 - 2002) - profesor, preot, culegător de folclor

Născut la 14 iunie 1911, în comuna Baru, județul Hunedoara, în familia învățătorului Ioan Oprișiu și al Corneliiei, născută Gotheas. A urmat Școala primară în comuna natală, apoi Liceul la Orăștie (1920), Petroșani și Lugoj (1921). Își susține bacalaureatul la Turnu Severin (1928). După terminarea liceului, se decide pentru cariera ecleziastică și studiază la Academia Teologică din Blaj (1929-1933). În 1937, se stabilește la Deva. Este hirotonit preot pentru parohia Ploscabaia, de lângă orașul Hunedoara. Până la hirotonire, a funcționat ca impiegat fiscal la Giulvăz (Timiș) și Pui, județul Hunedoara, apoi pedagog la Liceul din Petroșani (1935-1936); profesor la Satu-Mare (1937) și Deva, carieră didactică pe care o va îndrăgi toată viața; preot numit la parohia Ploscabaia (1937). De la 1 ianuarie 1938, când a fost recunoscut de Ministerul Cultelor, a fost angajat al acestei parohii, până la 31 august 1943, când este numit profesor titular, îmbrățișând cariera didactică. În 1948, după suprimarea Bisericii greco-catolice, este nevoit să se reprofileze profesional. Urmează cursurile Universității din Cluj, secția F.F. luându-și examenele de stat în specialitatea Matematică (1954). Funcționează ca profesor de Matematică în cadrul Liceului „Decebal” din Deva, până la 9 septembrie 1961, când demisionează din învățământ. Se angajează ca planificator principal la Întreprinderea de Industrie Locală din Deva, de unde se pensionează la 31 iulie 1972, ca economist principal. Activitatea sa publicistică începe în anul 1932 și durează până în 1992. Multe din articolele sale le semnează cu pseudonime Bar, Ion, Deceneu, Daianatu, Ion C. Gotea, Vog, Ion Albină, Gotheas, Lizica, Iuliana. Unele din studii și articole sunt de investigare istorică: „Din cronica mănăstirii devene”, „Din revoluția lui Horea”, „Un zugrav argeșean din veacul al XVIII-lea în ținutul hunedorean”. Din anul 1932, colaborează cu culegeri de folclor la „Gazeta Hunedoarei”. Pasiunea pentru folclor datează din 1926, când, la îndemnul profesorului său, de la liceul din Lugoj, Aurel E. Peteanu, va deveni activ colaborator al Arhivei de folclor din Cluj. Publică primele sale cercetări sub titlul „Folclor cules din Petros și Bărișor”, în „Gazeta

Hunedoarei” (1932). Între anii 1935-1937, poartă o bogată corespondență cu directorul Arhivei de Folclor din Cluj, Ioan Mușlea. Din 1935, începe cercetarea pentru întocmirea răspunsurilor la Chestionarele trimise de Arhivă pentru satele Baru Mic, Baru Mare și Petros. Chestionarele se refereau la „Calendarul poporului pentru lunile ianuarie-februarie”, „Credințe și povestiri despre duhuri”, „Ființe fantastice și vrăjitoare”, „Pământul, apa, cerul și fenomenele astronomice, după credințele și povestirile poporului”, „Obiceiuri de primăvară”, „Obiceiuri de vară”, „Nunta - obiceiuri și credințe” ș.a. Pentru seriozitatea muncii sale, întreprinse în cele trei sate ale Țării Hațegului, a fost răsplătit cu Premiul al III-lea al Arhivei de Folclor, în valoare de 1000 lei. În calitate de stipendiat al Arhivei de Folclor realizează o cercetare monografică a Gorjului de Nord, din însărcinarea Arhivei de Folclor a Academiei Române. În 1970, publică „Cărticica de versuri a lui Ioan Bota din Petros”. El va reveni mereu la cercetarea folclorică: „Icoanele pe sticlă”, „Sfinții plugari”, „Miorița”, „Crăciunul”, „Legenda Meșterului Manole”, „Doina” etc. teme pe care le-a cercetat cu plăcere și pasiune. O mare parte din lucrările sale se află în manuscris: „Glosar dialectal din comuna Baru”, „Tradiții istorice din Baru”, „Cercetări asupra limbii vorbite de țigani din Bărișor”, care, dacă ar fi publicate, ar îmbogăți literatura folclorică din județul Hunedoara. În iunie 2001, la împlinirea vârstei de 90 de ani i s-a acordat la Deva „Diploma de excelență în Cultură”, i s-a conferit titlul de canonic unic și medalia comemorativă „300 de ani de la unirea Bisericii din Ardeal cu Biserica Romei”.

S-a stins din viață la 24 martie 2002, la Deva.

Colaborări:

„Gazeta Hunedoarei”, „Lanuri”, „Plaiuri hunedorene”, „Foaia noastră”, „Eu și Europa”, „Sionul românesc”, „Viața”, „Unirea”, „Știu”, „Curierul”, „Avântul”, „Tribuna”, „Calendarul Zarandului”, „Foaia poporului”, „Voința Transilvaniei”, „Cheia Paradisului”, „Viața creștină”, „Noi Tracii”, „Contemporanul”, „Foaia noastră” (Gyula), „Libertatea” (New York), „Horea”, „Magazin istoric”, „Argeș”, „Acta Musei Devensis”, „Sargetia” etc.

Lucrări publicate:

- *Comoară a neamului - copiii*. - Deva: Credință și avânt, 1939. - 24 p.
- *Viață de luptă și mucenicie a episcopului român unit Ioan Inochentie Micu (1730-1751)*. - Deva: Credință și avânt, 1940. 51 p.
- *Însemnări din viața mea*. Lucrare - manuscris.

Articole din periodice:

- *Despre bibliotecile din Deva.* - În: *Vremea*, 22 mar. 1942, p. 2.
- *Cetatea Devei.* - În: *Dacia* (Timișoara). 6, nr. 169, 2 aug. 1942.
- *Aniversarea a 60 de ani a publicistului hunedorean dr. N. Brânzeu.* - În: *Astra hunedoreană.* - 4, nr. 32, 13 aug. 1943, p. 3.
- *Spicuri din cronica mănăstirii din Deva.* În: *Voința Transilvaniei.* - 2, nr. 26, 9 apr. 1945, p. 2.
- *variantă mai puțin cunoscută a „Mioriței”.* - În: *Drumul socialismului.* 22, nr. 4830, 18 iul. 1970, p. 2.
- *Legenda Meșterului Manole în județul Hunedoara.* - În: *Drumul socialismului.* 25, nr. 5673, 21 iul. 1973, p. 3.
- *„Doina”.* - În: *Miorița noastră, New York,* nr. 19, 1 sep. 1989, p. 14, 15; nr.20, oct.1989, p. 11, 12.
- *Un act de bunăvoință al domnitorului C. Brâncoveanu față de bulgari, subliniată în mod deosebit într-o carte latinească.* - În: *Sargetia*, 21-24, 1988-1991, p. 728-731.
- *Augustin, Degan (1850-1930) un om de cultură și școală românească.* - În: *Sargetia*, 21-24, 1988-1998, p. 839-843. - (în colaborare cu Lazăr Ioachim).
- *Cărticica de versuri a lui Ioan Boța din Petros (județul Hunedoara).* - În: *Sargetia*, 7, 1970, p. 229-230.
- *Un sprijinitor din Fiume al Astrei.* - În: *Sargetia*, 20, 1986-1987, p. 491-492.

Referințe:

- *Anuarul Muzeului Etnografic al Transilvaniei pe anii 1965-1967.* - Cluj, 1969, p.36.
- *Anuarul Arhivei de Folclor.* - Vol.3-4. Cluj-Napoca, 1983, p. 247, 254-255.
- Constandin, Clemente. *Lada de zestre. Obiceiuri și tradiții din județul Hunedoara.* - Deva: Editura Destin, 1998, p. 107-110.
- Datcu, Iordan; Stoenescu, S. C. *Dicționarul folcloriștilor.* - București: Editura Științifică și Enciclopedică, 1979, p. 169-170.
- Datcu, Iordan. *Dicționarul etnologilor români.* - Vol.2. - București: Editura Saeculum, 1998, p. 131, 132.
- Jacotă, Victor; Susan, Dumitru; Ghișoiu, Eugen. *Monografia Liceului „Decebal” Deva: 1870-1970.* p. 30-127.

OPROIU, TIBERIU

(1939) - *doctor în matematică, astronom*

Născut la 12 septembrie 1939, în comuna Pui, județul Hunedoara. A absolvit Liceul din Petroșani (1958), apoi Facultatea de Matematică Mecanică, Secția Mașini de Calcul a Universității „Babeș - Bolyai”, promoția 1964. Și-a luat doctoratul în matematică, specialitatea Astronomie la Universitatea din Cluj. A funcționat ca cercetător științific principal la Observatorul Astronomic din Cluj. Este membru al Comitetului Național Român de Astronomie, al Uniunii Astronomice Internaționale, membru fondator al Societății Europene de Astronomie (1990) și membru fondator al Societății Române de Gravitatie și Relativitate Generală.

Lucrări publicate:

- *Rachete spațiale*, 1978 (în colaborare)

Referințe:

- *Clujeni ai secolului 20. Dicționar esențial.* Cluj-Napoca: Casa Cărții de Știință, 2000, p. 236.

OPRUȘAN, IOAN

(1836-1906) - *pictor*

Născut în anul 1836, la Orăștie, fiul pictorului Ioan Oprușan. A urmat Școala la Orăștie. În 1876, este amintit ca pictor în satul Căstău, județul Hunedoara. Către sfârșitul sec. XIX-lea se stabilește în comuna Dobrița, județul Gorj, unde pune bazele unui centru de pictură bisericească. Împreună cu fratele său Vasile și fiul său Isidor, ia parte la pictarea a numeroase biserici din județele Gorj și Vâlcea, în localitățile Colțești, Bucești, Leurda, Godinești, Runcu, Arsuri, Călnic, Peștișani, Balăcești, Arcani, Frâncești, Dobrița și Bălteni. Datorită dificultăților la care este supus de către serviciile vamale maghiare din Transilvania, se decide să ceară cetățenia

română, stabilindu-se în România. Până la sfârșitul vieții, a muncit în condiții nu dintre cele mai bune, însă cu deosebită râvnă pentru decorarea a numeroase biserici din județele Gorj și Vâlcea. A încetat din viață în anul 1906, fiind înmormântat lângă altarul bisericii din Dobrița, Gorj. În biserică se păstrează un portret al său, pictat de Dumitru Angelescu.

Referințe:

- Lazăr, Ioachim. *Ioan Oprușan (1836-1906)*- Fișă biobibliografică, Deva, 2002.

OPRUȘAN, ISIDOR

(1862-1935) - *pictor, fotograf*

Născut la 14 mai 1862, în Orăștie. Este fiul pictorului Ioan Oprușan, de la care învață meseriile de fotograf și pictor. La Orăștie, deține un atelier fotografic și execută un mare număr de fotografii considerate autentice documente istorice. După mutarea tatălui său la Dobrița, Gorj, s-a stabilit aici, participând alături de părintele său la pictarea numeroaselor biserici. După 1895, revine la Orăștie unde execută fotografii în atelierul său și se ocupă de pictarea unor biserici din județul Hunedoara. Pentru serviciile aduse bisericii, în anul 1929 este decorat cu medalia „Răsplata muncii pentru biserică”, clasa a II-a. Încetează din viață în anul 1935, fiind înmormântat la Orăștie.

Referințe:

- Lazăr Ioachim. *Isidor Oprușan (1862-1935)*. - Fișă biobibliografică Deva, 2002.

OPRUȘAN, VASILE

(1839-1910) - *pictor*

Născut la Orăștie, în anul 1839, fiul pictorului Ioan Oprușan. A urmat Școala confesională Ortodoxă din Orăștie, având ca învățător pe Gheorghe Popovici și Nicolae Bârsan. Învață pictura, împreună cu fratele său Ioan de la tatăl său. În anul 1892, este pictor la Orăștie după care se stabilește în județul Gorj. La parte alături de fratele său la pictarea mai multor biserici din acest județ, între care cele de la Bulcești, Arsuri și Bălăcești. A mai pictat și în județul Mehedinți.

Încetează din viață în anul 1910, la vârsta de 71 ani.

Referințe:

- Lazăr, Ioachim. *Vasile Oprușan (1839-1910)* - Fișă biobibliografică, Deva, 2002.

ORDEAN, GRAȚIAN

(n. 1955) - *învățător, publicist*

Pseudonim: *Ion Grat O'dean*

Născut la 26 octombrie 1955, în Lupeni, județul Hunedoara. Urmează cursurile Liceului Pedagogic din Deva. Absolvent al Facultății de Drept din București. Este institutor în municipiul Hunedoara. Inițiază colecția „Primele mele lecturi”, repovestiri ale capodoperelor literaturii universale pentru copii, nr.1-21 (1999). Redactor-șef al revistei „Magister” a învățătorilor din județul Hunedoara. Coordonează antologia metodică „Vademecum”, din care a apărut, în 1999, primul volum, la Editura Sigma Plus din Deva, și revista școlară „Unsprezece” (nr. 1-7, 1998).

Lucrări apărute:

- *Două versuri la-ndemână pentru ora de română*. - Vol.2. - Deva: Sigma Plus, 1995. - (în colaborare cu Ioana Greavu).
- *Abecedarul de lângă ghiozdan*. - Ediția I. Deva: Editura Destin, 1995; - Ediția a 2-a. Deva: Editura Sigma Plus, 1996. - (în colaborare cu Ioana Greavu).
- *Poezii cu probleme*. - Deva: Editura Sigma Plus, 1996.
- *Între logică și joc - gramatică*. - Deva: Sigma Plus, 1996. - (în colaborare cu Ioana Greavu).
- *Probleme de aritmetică*. - Vol.1. - Deva: Sigma Plus, 1996. - Vol.2. 1997.
- *Țara lui Papură Vodă*. - Deva: Sigma Plus, 1997.
- *Semne într-u formă*. - Deva: Sigma Plus, 1997.
- *Semne într-u vorbă*. - Deva: Sigma Plus, 1997.
- *Mic dicționar al literaturii pentru copii*. Deva: Sigma Plus, 1998.
- *Abece-n dar*. - Deva: Sigma Plus, 1999.
- *Primele mele lecturi* (sub pseudonimul Ion Grat O'dean). - Vol. 1-2. - Deva: Sigma Plus, 1999; - Vol. 3. - Deva: Editura Sigma Plus, 2000. - 400 p.
- *Abecedarul Pitic*. - Deva: Editura Sigma Plus, 2000.
- *Calculatorul - ceva simplu pentru copii*. Anul I de studiu. - Deva: Editura Sigma Plus, 2000. - 56 p. - (în colaborare).

- *Primii pași în lumea calculatoarelor: suport de curs pentru opțional Calculatoare: Ciclul gimnazial.* - Deva: Sigma Plus, 2001 (în colab. cu Ordean Maria Rodica).
- *Două versuri la-ndemână pentru ora de română: pentru ciclul primar.* - Deva: Sigma Plus, 2002.
- *Excel... ent: suport de curs pentru opționalul „Calculatoare” ciclul primar.* - Deva: Polidava, 2002.
- *Între logică și joc: gramatica pentru ciclul primar.* - Deva: Sigma Plus, 2002.

Referințe:

- Ordean Grațian. *Fișă biobibliografică.* Deva, 1999.

ORDEAN, IOAN SEVER

(1864-1936) - agronom, publicist

Născut la 20 august 1864, în comuna Romos, județul Hunedoara, fiu al preotului Ioan Ordean. A urmat primele șapte clase la Liceul din Blaj. Din cauza persecuțiilor maghiare, a terminat clasa a VIII-a cu bacalaureat, la Craiova. A urmat cursurile Școlii Superioare de Agricultură - Herăstrău, București, pe care le-a încheiat în anul 1889. Absolvent eminent, a fost trimis în Ungaria, la practică, pe moșia unui arhiduce. Întors în țară, în anul 1906, a fost numit șeful Pepinierei statului de la Drăgășani. În 1919, a fost însărcinat cu organizarea învățământului agricol din Ardeal, îndatorire de care s-a achitat cu succes. A lucrat timp de 10 ani împreună cu ilustrul ministru al școlilor Spiru Haret, contribuind la ridicarea țărănimii din sărăcia în care zăcea. După unirea de la 1 Decembrie 1918, a ocupat un loc bine definit în societatea românească. Marele său merit a fost acela că s-a dedicat cu trup și suflet cauzei țărănești și a avertizat, din timp, Ministerul Agriculturii de situația grea a țărănimii. Activitatea sa editorială poate fi împărțită, cronologic, în două etape: până la Marea Unire de la 1918; începând cu anul 1887, a colaborat la revista „Filomela” a studenților de la Școala de Agricultură Herăstrău (1888), la „Economia Națională”, a lui P.S. Aurelian (1882-1889) și la „Câmpul” (1906-1915), revista Societății Agronomilor, a cărui redactor a fost, la „Jurnalul Societății Generale Agricole”. A publicat, în această perioadă, o serie de broșuri cu tematică agricolă. După 1919, începe cea de-a doua etapă, în activitatea sa practică și teoretică. A funcționat câțiva ani la Școala de Agricultură de la Geoagiu de Jos, unde a colaborat cu Gavril Todica. Editează revista „Plugarul luminat” (1919-1936), cu apariție bilunară, la Tipografia „Libertatea” din Orăștie, redactată de el

aproape în întregime, cu mari eforturi materiale, timp de mai mulți ani. În paginile sale a publicat articole cu subiecte de larg interes: mecanizarea agriculturii, albinărit, zootehnie, viticultură.

S-a stins din viață la Romos, în vârstă de 72 de ani, în anul 1936.

Colaborări:

„Filomela”, „Câmpul”, „Epoca”, „Jurnalul Societății Generale Agricole”, „Curentul”, „Voința națională”, „Națiunea”, „Plugarul luminat”, „Universul”, „Economia națională”, etc.

Lucrări publicate:

- *Cultura cu aburi*, 1892.
- *Industria berei, hameiului. Vițele americane*, 1897.
- *Criza agricolă financiară. Remediul*, 1897.
- *Cultura sfeclei. Industria zahărului*, 1897.
- *Societățile agricole și cauzele mizeriilor agriculturii noastre*, 1897.
- *Eminescu pesimist, profet și economist*, 1899.
- *Muncitorii agricoli*, 1907.
- *Răscoalele țărănești și Ministerul Agriculturii*, 1907.

Referințe:

- Herban, Adela. *Din preocupările agronomului hunedorean Ioan Sever Ordeanu (1864-1936), pentru înnoirea teoriei și practicii agriculturii românești.* În: Sargetia. Vol. 21-24, 1988-1991, p. 845-850.
- Iliescu, I.; Istrate, T. *Orăștie - 750.* Deva: Casa Corpului Didactic, 1979, p. 196.

ORDEANU, AUREL RADU

(n. 1929) - doctor în științe medicale, radiolog

Născut la 8 sept. 1929, în Caransebeș, jud. Severin, în familia căpitanului Aurel Ordeanu, din comuna Romos, județul Hunedoara. Între 1948-1954, urmează Facultatea de Medicină Generală, Institutul Medico-Farmaceutic, din Cluj. După terminarea studiilor universitare, între 1954-1959, medic de circumscripție rurală, în comuna Balșa, județul Hunedoara; între 1959-1960, urmează un Curs de Radiologie, la I.M.F. Cluj-Napoca; medic secundar și medic specialist radiologie la Spitalul Hunedoara (1960-1966). Cercetător științific și medic primar radiologie la Institutul Oncologic Cluj-Napoca (1966-1994). În 1971, își ia doctoratul în Științe Medicale, specialitatea radiologie. Între oct. 1978-dec. 1978, este bursier la Institutul Național al Sănătății și

Cercetării Medicale (INSERM) Paris, Franța; între 1971-1994, șeful Unității Nucleare Radiodiagnostic, Institutul Oncologic Cluj-Napoca; șeful Unității de Ecografie I.C.C. Cluj-Napoca (1986-1994); șeful Unității Nucleare, Computer Tomografie, I.C.C. Cluj-Napoca (1992-1994). Din 1992, este membru de onoare al Corpului Profesorial al Universității de Farmacie și Medicină Cluj-Napoca. Din 1994, până în prezent, este medic primar radiologie și ecografie la Policlinica Interservisan, Cluj-Napoca. A elaborat 292 de lucrări, studii și articole în domeniul radiodiagnosticului, ecografiei și computer tomografie, a realizat 6 filme de radio-cinematografie de scurt metraj.

Lucrări publicate:

- *Radiologia duodenului în procesele patologice de vecinătate*. Cluj-Napoca: Editura Dacia, 1974
- *Radiologia stomacului tumoral*. Cluj Napoca: Editura Dacia, 1977
- *Cancerul - radiodiagnostic oncologic*. Poligrafia Deva - Hunedoara, vol. 9, 1982.
- *Tratat de radiologia tubului digestiv, vol. 1*. Cluj-Napoca: Editura Dacia, 1982.
- *Tratat de radiologia tubului digestiv, vol. 2*. Cluj-Napoca: Editura Dacia, 1985.
- *Cancerul - radiodiagnostic, Tehnica radiodiagnosticului*. Cluj-Napoca: Între-prinderea Poligrafică 1987.

Referințe:

- Dr. Aurel Radu Ordeanu - *Fișă biobibliografică*, Cluj-Napoca; 2001.

ORGA, VALENTIN-GABRIEL

(n.1965) - cercetător științific, bibliotecar referent

Născut la 12 octombrie 1965, în Hunedoara. A urmat cursurile Liceului Industrial „Metalurgic” Hunedoara, promoția 1984. Absolvent al Facultății de Istorie și Filosofie, Secția Istorie, cu dublă specializare în Etnologie și al Facultății de Litere a Universității „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca, 1994, cu lucrarea de licență „Ioan Moța, destinul unui naționalist”. Din 1996, este doctorand al Universității „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca, sub coordonarea profesorului universitar dr. Nicolae Bocșan, cu tema „Locul și rolul grupului neoactivist de la Orăștie în mișcarea națională”. În anii studenției, a fost reprezentant al studenților în Senatul Universitar (1992-1994), președinte al Societății Studențești „Petru Maior” (1992-1993). După terminarea studiilor universitare, a lucrat la Muzeul Județean din Zalău

(1994-1996), apoi la redacția bisăptămânalului „Transilvania Sport”, unde a fost și secretar de redacție. Din 1997, este bibliotecar-referent la BCU „Lucian Blaga” Cluj-Napoca, în cadrul serviciului de Completare a Colecțiilor; din 1998, asistent-cercetător la Institutul de Istorie Orală din Cadrul Universității „Babeș-Bolyai”. În activitatea de cercetare științifică, se preocupă de istoria Transilvaniei, în special privind lupta națională a românilor, satul românesc transilvănean în perioada liberalismului; mișcarea studențească din anii 1922-1923, Societatea Academică „Petru Maior” de la Budapesta; mișcarea de dreapta în România în perioada interbelică; fenomenul rezistenței armate anticomuniste în Transilvania. Rezultatele cercetărilor sale au fost prezentate în sesiuni științifice naționale și internaționale: Congresul Internațional ISHA (International Students of History Association) - Tour (Franța), 1993; Ședința Comitetului Coordonator ISHA - Louvain (Belgia), august 1993; Congresul Internațional ISHA - Utrecht (Olanda), 1994. A participat cu comunicări la sesiuni științifice la Cluj-Napoca, Zalău, Deva, Orăștie, Alba-Iulia, Hunedoara, Bistrița, Arad etc. Membru în colegiul de redacție al Anuarului Institutului de Istorie Orală din Cluj-Napoca. Este unul dintre organizatorii sesiunilor științifice, edițiile 1992, 1993 și al Simpozionului „Sărbătoare și sărbătoresc în satul transilvănean”, Zalău, 1996. A participat la campaniile de cercetare etnografică organizate de Facultatea de Litere a Universității clujene, la Râșca (1992-1993), Dobrogea (1990), Basarabia (1991), la campaniile de cercetare organizate de Institutul de Istorie Orală al Universității Clujene în Munții Rodnei (1997), Munții Banatului (1998), Munții Zarandului (1998), Munții Făgărașului (1999), Bucovina (1999) și Zona Huedinului (1997-1999).

Colaborări:

„Anuarul Institutului de Istorie Orală”, „Studia Universitatis Babeș-Bolyai”, „Sargetia”, „Corviniana”, „Acta Musei Porolisensis”, „Restituiri” etc.

Lucrări publicate:

- *Moța - file de viață. Pagini de istorie*. Cluj-Napoca: Editura Argonaut, 1999. 230 p.
- Aurel Vlad. *Monografie*. - Deva: Editura Călăuza; Cluj-Napoca: Editura Presa Universitară, 2000. - 250 p.
- *Mișcarea națională din Transilvania: grupajul neoactivist de la Orăștie*. - Cluj Napoca: Argonaut, 2001.
- Aurel Vlad. *Istorie și destin*. - Cluj Napoca: Argonaut, 2001.

Lucrări în colaborare:

- *Comuna Veșel: Studiu monografic complex.* - Cluj-Napoca: Eurodidact, 2002.

Coordonator:

- *Familie și societate. Studii de istorie a Transilvaniei.* - Vol.3. - Cluj-Napoca: Editura Clusium, 1999. - 233 p.
- *Studii de istoria Transilvaniei.* - Vol. 4. Cluj-Napoca: Editura Presa Universitară, 2000. - 350 p.

Studii din periodice:

- *Sfârșit de veac la Orăștie - frânturi din cronica luptei naționale.* - În: Restituiri. Vol. 3. Români, sârbi, slovaci - Congresul Naționalităților - 100 de ani. - Deva, 1995, p. 161-179.
- *Ioan Moța - tabloul interzis al unui destin de naționalist (I-II).* - În: Sargetia, vol.25, 1992-1994, p. 669-691; vol.27, Partea a 2-a, 1997.
- *Câteva aspecte ale colaborării dintre Ioan Moța și Vasile C. Osvadă.* - În: Corviniana. 1, 1995, p. 209-219.
- *Aurel Vlad - student la Budapesta.* - În: Sargetia, vol.27, Partea a 2-a, 1997.
- *Începuturile grupului neoactivist de la Orăștie.* - În: Studia Universitatis „Babeș-Bolyai”, nr. 1-2, 1999.

Referințe:

- *Valentin-Gabriel, Orga. Fișă biobibliografică.* - Cluj-Napoca, 2000.(Multigr.).

OROS, LIVIU

(1931-1986) - *arhitect, actor de comedie*

Născut la 26 martie 1931, în satul Tâmpa, comuna Băcia, județul Hunedoara. Studii la Liceul „Decebal” din Deva, promoția 1950. Absolvent al Institutului de Arhitectură „Ion Mincu” București (1956). Încă din timpul studenției, este membru al Ansamblului Artistic al Sfatului Popular al Capitalei („Perinița”), precum și în Ansamblul Artistic al CC al UTC București („Cununa Carpaților”). A fost îndrumat și pregătit profesional de o serie de maeștri ai scenei și artei coregrafice românești: Tita Sever, Nicolae Sever, Aurelia Săuțeanu, Gheorghe Baci, Gelu Matei, Vladimir Bodea, Marin Constantin, Sandu Feier, Nicolae Frunzeti și alții. A participat la trei Festivaluri Mondiale ale Tineretului și Studenților, București (1953), Varșovia (1955), Moscova (1957), unde a obținut alături de colegii de ansamblu Locul I și titlul de Laureat. În 1958, revine la Deva, unde

lucrează la Institutul de Proiectări Hunedoara. A înființat mai multe echipe de dansuri populare la întreprinderi și instituții, a activat ca interpret timp de 15 ani la Ansamblul Artistic Orășenesc al Clubului Sindicatelor. În 1958, a participat la înființarea Teatrului de Stat de Estradă din Deva, unde a devenit primul coregraf al acestuia. S-a pregătit permanent în domeniul artei actoricești, interpretând zeci de cuplete, monologuri sau scenete cu caracter satiric și comic. A creat trei personaje celebre: „Văsălie”, „Vărul Sînedru” și „Șofronica”, nelipsite din snoavele sau povestirile presărate cu umorul popular ardelenesc, cunoscute și îndrăgite în toată țara. Este atestat ca artist liber profesionist în specialitatea actor, prezentator, gr. I. Începând din anul 1959, a participat, individual, sau împreună cu elevii săi, la toate concursurile artistice cu caracter național, obținând locuri fruntașe sau titlul de laureat. A obținut trei titluri de laureat, ca instructor și interpret de proză sau dansator și locul II cu Teatrul de Estradă Deva, unde a semnat coregrafia; șapte titluri de laureat la Festivalul Național „Cântarea României” (două la dansuri tematice, două ca interpret individual, unul la dansuri populare și două cu formația de estradă). A colaborat la Radio și TVR timp de 23 de ani. A fost prezent la spectacolele TVR de mare anvergură: „Dialog la distanță”, „Drum de glorie”, „Antena vă aparține”, „La Hanul Ancuței”, „Cu mască și fără mască”, „Cel mai bun continuă”, „De la A la infinit”, spectacole de varietăți și altele. A jucat în filme TV pentru tineret: „Stejarul din Borzești”, „Dan Căpitan de Plai”, și în filmele de lung metraj: „Burebista” și „Un petic de cer”. A colaborat cu ansambluri artistice profesioniste și de amatori: „Ciocârlia”, „Rapsodia română”, „Cununa Carpaților”, „Doina Timișului”, „Ansamblul Maramureșului”, „Ansamblul Cindrelul” (Sibiu), „Țarina” (Alba-Iulia). A întreprins numeroase turnee artistice peste hotare: Franța, Anglia, Italia, Olanda, Elveția, Austria, Iugoslavia, Polonia, URSS. A fost distins cu numeroase diplome de onoare și decorat de două ori cu „Ordinul Cultural”.

S-a stins din viață, în mod tragic, la 3 februarie 1986. În memoria lui, din anul 1992, se organizează anual la Deva, Festivalul de Umor „Liviu Oros”.

Referințe:

- *Liviu Oros. Fișă biobibliografică.* - Deva, 1984.

OROVEAN, ILEANA

(n.1925) - scenograf

S-a născut la 7 iulie 1925, în Deva, județul Hunedoara. Urmează cursurile Institutului de Arte Plastice „Nicolae Grigorescu” București (1953). Participă la expoziții de scenografie și artă decorativă la București, Moscova, Budapesta. Lucrează artă decorativă și scenografie de film. Scenograf la Studioul Cinematografic București.

Premii: ACIN (1974) („Ilustre cu flori de câmp”), ACIN (1979) („Vlad Țepeș”).

Filmografie:

„Alarmă-n munți” (1955), „Citadela sfărâmată”, „Două lozuri”(1957), „Avalanșa”, „D-ale carnavalului” (1958), „Bădăranii”, „Soldați fără uniformă”(1960), „Anotimpuri”, „Codin”(1963), „Pădurea spânzuraților” (în colaborare cu Ovidiu Bubulac) (1964), „Golgota”, „Vremea zăpezilor” (1966), „Columna” (1968), „Baladă pentru Măriuca” (1969), „B.D. la munte și la mare”, „Brigada Diverse în alertă” (1971), „Săgeata căpitanului Ion” (1972), „Ilustre cu flori de câmp”, „Păcală” (1974), „Patima”, „Singularitatea florilor”, „Tată de duminică” (1975), „Buzduganul cu trei peceți”, „Soldații victoriei” (1977), „Vlad Țepeș” (1978), „Drumul oaselor”, „La răscrucea marilor furtuni” (în colaborare cu Cristina Păunescu), „Munți și flăcări” (în colaborare cu Cristina Păunescu) (1980), „O lume fără cer” (în colaborare cu Maria Bortnovschi), „Wilhelm Cuceritorul” (în colaborare cu Gabriela Nicolaescu, seria TV) (1981), „Întunericul alb”, „Emisia continuă”, „Ziua Z” (1982), „Cucoana Chirița”, „Trenul de aur” (în colaborare cu Alicja Sokolowska, Ana Szezek) (1986), „Chirița în Iași” (1987), „Momentul adevărului” (1989), „Crucea de piatră” (1993), „Aici nu locuiește nimeni” (1995).

Referințe:

- Barbosa, Octavian. *Dicționarul artiștilor români contemporani*. - București: Editura Meridiane, 1976, p. 366.
- Corciovescu, Cristina; Rîpeanu, Bujor T. *1234 cineaști români*. Ghid. - București: Editura Științifică, 1996, p. 263.

OSVADĂ, C. VASILE

(1875-1931) - economist, publicist

Născut la 9 septembrie 1875, în comuna Măhaciu (azi Măhăceni), județul Alba. A urmat studiile gimnaziale la Blaj și Brașov. Absolvent al Facultății de Economie din Viena. După terminarea facultății a fost director la Banca „Agricola” din Hunedoara, și director al „Reuniunii Proprietarilor de Vite” din Orăștie. A înființat suplimentul economic „Tovărășia” (1906), de pe lângă ziarul „Libertatea”, din Orăștie, la care a fost editor și redactor. În această acțiune a fost sprijinit de Ștefan Erdelyi, Ioan Moța, Gavril Todica ș.a., publicația reușind să reunească noile orientări social-economice ale timpului și să completeze eforturile publicisticii românești de specialitate. Membru al secției economice al „Astrei” și unul din fondatorii Cooperației de Credit, concepută sub controlul acestei instituții. În 1919, a fost numit secretar al Resortului Agriculturii în Consiliul Dirigent. În Primul Război Mondial, este înrolat, trimis pe front și luat prizonier în Rusia. Adept al cooperatismului, a publicat o serie de lucrări privind cooperarea de credit, contribuind efectiv la întemeierea cooperativelor de credit din satele Transilvaniei. Sprijinit de un grup de simpatizanți, convinși de valoarea principiilor cooperăției, inițiază întemeierea unei centrale cooperatiste la Orăștie.

S-a stins din viață în anul 1931.

Colaborări:

„Tribuna”, „Libertatea”, „Tovărășia”, „Foaia de Duminică”, „Revista economică”, „Lupta” (Budapesta).

Lucrări publicate:

- *Legea tovărășilor*. - Orăștie, 1907.
- *Băncile populare din România*. - Sibiu, 1907.

Referințe:

- Bornemisa, Sebastian. *Almanahul scriitorilor de la noi*. - Orăștie: Editura Librăriei Naționale, 1912, p. 57-59.
- Dobrescu, V.; Kovasc, I. *Presa românească despre cooperarea din Transilvania la începutul secolului al XX-lea*. - În: Anuarul Institutului de Istorie. Cluj-Napoca. - 17, 1974, p.305-316.
- Iliescu, Ion; Istrate, Tiberiu. *Orăștie - 750 de ani*. - Deva: Casa Corpului Didactic Deva, 1979, p. 196.
- *Orăștie. Enciclopedie* - Deva: Editura Corvin, 2001, p. 217.

OTLACAN, P. ROMULUS PETRU

(n.1931) - *profesor universitar, doctor, inginer*

Născut în 8 iulie 1931, în Deva, județul Hunedoara. Absolvent al Academiei Tehnice Militare, specialitatea Instalații Electrice și Aparate de Bord (1954) și al Universității București, Facultatea de Matematică, specialitatea Mașini de Calcul, Informatică (1965). Doctor inginer cu teza: „Asupra analizei și sintezei unui sistem informațional” (1982). Activitate didactică universitară, parcurgând toate gradele didactice până la cel de profesor. Deține funcția de șef de catedră; activează în cadrul Ministerului Apărării Naționale. Domeniu de activitate: teoria sistemelor. A publicat 15 lucrări și peste 20 de articole științifice în reviste din țară și străinătate. A fost prezent cu comunicări științifice la diferite manifestări de specialitate din țară și străinătate. Este membru al Asociației Știință și Responsabilitate.

Lucrări publicate:

- *Teoria generală a sistemelor*. București: Editura Academiei Militare, 1984.

Referințe:

- *Dicționarul specialiștilor un „Who's Who” în știința și tehnica românească*. Vol. 1. - București: Editura Tehnică, 1996, p. 264.

p

PAPFALVI, CONSTANTIN

(1804-1892) - vicar al Hațegului

Născut la 20 mai 1804, în satul Popfalău, județul Cluj. Urmează studiile elementare și liceale la Cluj, iar cele teologice la Blaj. Între anii 1825-1829, a funcționat ca profesor la Gimnaziul din Blaj, după care trece ca director la Școala Normală de Băieți din Blaj, unde a funcționat patru ani. În 1829, este numit director al Școlii Normale din Episcopia Greco-Catolică a Blajului. În anul 1833, este numit prin decretul aulic, din 27 martie, director plin al școlilor „de normă” din Transilvania, funcție pe care o refuză. Cere numirea sa într-o parohie, primind-o pe cea vacantă a Hunedoarei. Paralel, administrează și vicariatul foraneu al Hațegului. Cei 18 ani petrecuți în zona Hunedoarei (1833-1851), vor fi ani de efort și zădărnici pentru ridicarea spirituală a enoriașilor săi. Revoluția de la 1848, a însemnat pentru el o grea piatră de încercare. Participă la Marea Adunare Națională de la Blaj, din 3-15 mai 1848, unde este primit ca adept al episcopului Lemeny. Ca deputat al Hațegului, participă la Dieta Transilvaniei din mai - iunie 1848, care votează unirea Transilvaniei cu Ungaria. În discuțiile preliminare deputații maghiari au acuzat pe români că ar fi arborat la Blaj steaguri rusești. Acestor acuzații el le răspunde că „au fost arborate doar steagurile românești și împărătești”. Participă la Dieta de la Budapesta, în 1848, unde printr-o cuvântare argumentată atrage atenția asupra cererilor românilor din Transilvania. În timpul Dietei de la Debrețin, propune trimiterea a doi deputați români în Munții Apuseni, cu plenipotența din partea guvernului ungar care să-i împace pe revoluționarii români cu cei maghiari. Propunerea este înaintată lui Kossuth, care o primește cu entuziasm, dar după ce intră în relații separate cu Ioan Dragoș îl ține pe deputatul Hunedoarei la o politicoasă distanță. Revine în Transilvania, fără a mai aștepta hotărârea Dietei de la Debrețin, din 14 aprilie 1849, prin care era detronată dinastia Habsburg. În luna iunie 1849,

intervine pe lângă generalul Bem, pentru eliberarea tinerilor Beniamin Densusianu și Ioan Cetățeanu, alias Popescu, condamnați la moarte de tribunalul din Hațeg. Cu toate acuzațiile de a-l considera drept „trădător de națiune”, el rămâne necompromis încât nici anchetele întreprinse după revoluție nu i-au putut găsi vreo vină dându-i-se certificat de „purificare”, în noiembrie 1849. Revine în funcția de paroh și vicar al Hațegului, unde acționează pentru armonia confesională, în spiritul adunării de la Blaj. Începând din 1 noiembrie 1851, se întoarce la Blaj, fiind ales membru în Capitlul Bobian, funcție în care a activat până la moartea sa.

Se stinge din viață la 20 decembrie 1892.

Lucrări publicate:

- *Un răspuns dat baronului Nicolae Josica.* În: Foaie pentru minte, inimă și literatură, nr. 32, 1848, p. 249-251.
- *Secretariatul tesauriale Arone de Budai.* În: Foaie pentru minte, inimă și literatură, nr. 19, 1863, p. 138-139.
- *Starea fondului pentru deficienți, preoți, văduve și orfani în 1866.* - În: Foaie administrativă arhidiececană. - 1, nr. 127, 1867, p. 547.
- *Alte momente din viața lui Aron Budai.* În: Observatoriul. - 1, nr. 92, 1879, p. 367-368.
- *Schițe ethnografice și topografice din Comitatul Hunedoarei.* - În: Observatoriul. 3, 1880, nr. 1, p.1; nr. 2, p. 5; nr. 3, p. 9; nr. 4, p. 13-14; nr. 5, p. 17-18; nr. 6, p. 21-22; nr. 7, p. 25-26; nr. 8, p. 29-30.
- *Schiță biografică a episcopului Ioan P. Lemeny, episcopul Făgărașului.* - În: Foaie bisericească și școlară. - 4, 1890, nr. 1, p. 1-5; nr. 2, p. 17-20; nr. 3, p. 33-35.

Referințe:

- Bunea, Augustin. *Discursuri.* - Blaj, 1903, p. 109-140.
- George Bariț și contemporanii săi. - Vol. 4. București, 1978, p. 1-8.

- Comșa, Nicolae; Seiceanu, Teodor. *Dascălii Blajului*. - București: Editura Demiurg, 1994, p. 67, 68.
- Hinescu, Ana; Hinescu, Arcadie. *Oameni de ieri și de azi ai Blajului*, 1994, p. 141.
- Lazăr, Ioachim. *Constantin Papfalvi*. Fișă biobibliografică. - Deva, 2000. - (Multigr).

PAPIU, IOAN

(1833-1907) - *protopop ortodox*

Născut în anul 1833, la Sâniacob, județul Alba. A urmat gimnaziul la Târgu-Mureș și Blaj. Absolvent al Institutului de Teologie din Sibiu (1858). În 1859, a fost numit protopop la Deva, unde a funcționat 32 de ani, până în 1891, când este numit protopop al Sibiului, activând și aici până în anul 1907. A fost ales membru în toate Sinoadele și Congresele naționale bisericești ale Mitropoliei Ortodoxe a Ardealului. A contribuit la construirea Bisericii Catedrale din Deva (1861-1873). A desfășurat o bogată activitate culturală, fiind unul din întemeietorii Societății de Lectură Română din Deva (1868), al Societății pentru Fond de Teatru Român din Transilvania (1870), al Reuniunii Învățătorilor Români din Cercul Deva (1878); directorul Despărțământului Deva al Astei (1873-1876; 1880-1890). A făcut parte mulți ani din Comitetul Central al Astei de la Sibiu. Prin strădania și preocuparea sa, a avut loc, la Deva adunarea generală a Astei din august 1874.

S-a stins din viață în anul 1907.

Referințe:

- Anuarul Societății pentru Fond de Teatru Român în Transilvania. - Vol.1. Brașov, 1901.
- Hodoș, Enea. *Cercetări, probleme școlare, confesionale*. - Sibiu, 1944.
- Șuiaga, Victor. *Albumul Despărțământului Astra din Deva (1873-1948)*. Deva, 1980, p. 10, 11. - (mss.; fot.).
- Șuiaga, Victor. *Istoria Bisericii Ortodoxe din Deva*. - Deva, 1972. - (mss).

PAPP, IOAN

(1878-1959) - *avocat*

Născut în orașul Beiuș, în anul 1878, ca fiu al avocatului Paul Papp. Urmează Școala Primară și Liceul în orașul natal. Absolvent al Facultății de Drept din Cluj. După terminarea studiilor universitare, s-a înscris în baroul de avocați, practicând avocatura la Hațeg, Orăștie și Deva. În anul 1904, și-a deschis biroul avocațial în orașul Brad, unde a rămas până în anul 1919, când a fost cooptat consilier în cadrul Curții de Apel Cluj. În perioada cât a funcționat la Brad, a îndeplinit și funcția de jurist consult al Gimnaziului din Brad. Calitățile sale profesionale l-au promovat în funcția de președinte al curții de Apel din Cluj, apoi de consilier la Curtea de Casație și Justiție din București și ales membru în Consiliul Superior al Magistraturii. Se reîntoarce la Cluj, iar după Dictatul de la Viena (1940), activează în cadrul Curții de Apel ce se refugiase la Sibiu. La 11 martie 1944, cu prilejul comemorării a 25 de ani de la instaurarea administrației românești în Ardeal, în calitate sa de președinte al Curții de Apel Sibiu, rostește o înflăcărată cuvântare în ședința adunării generale solemne organizată la Sibiu. Ca jurist, și-a adus o contribuție de seamă la încadrarea magistraților și a funcționarilor expulzați din Ardealul de nord. În urma intervențiilor sale, sau înființat tribunalele din Abrud, Hațeg și Brad. A desfășurat o vastă activitate publicistică. După o activitate de peste patru decenii s-a pensionat în anul 1947, retrăgându-se la Beiuș. A încetat din viață în anul 1959, în orașul său natal.

Lucrări publicate:

- Proceduri de moștenire în Ardeal. - Cluj 1921.
- Legea cambială, 1922.
- Legea cecului, 1923.
- Dreptul de autor, 1923.
- Norme de drept imobiliar, 1923.
- Cartea funciară, vol. I, 1923 (în colaborare cu Paul Balașiu).
- Procesul Memorandumului din anul 1894 al românilor din Transilvania. București, 1932.
- Instaurarea justiției românești în Ardeal. - Sibiu, 1945.

Referințe:

- Buta, Vasile. *Dr. Ioan Papp, jurist consult și sprijinitor al gimnaziului din Brad*. - În: Pagini omagiale. Liceul „Avram Iancu” Brad, 1994 p. 20 - 21.

- Lazăr Ioachim. *Dr. Ioan Papp (1878-1959). Fișă biobibliografică*, Deva 2001.

PARA, IOAN

(1744-1809) - *vicar episcopal*

Născut în anul 1744, în comuna Silvașu de Sus, județul Hunedoara. A început studiile inferioare la Blaj și le-a continuat la Tyrnavia, apoi la Seminarul „Sf. Barbara” din Viena, ca bursier al episcopului Grigore Maior. După terminarea studiilor, se întoarce în țară, ca profesor la Blaj în anul școlar 1775-1776, este numit „capelan castrens” al regimentului II românesc de graniță. În anul 1783, este protopop al Năsăudului și vicar al Rodnei, iar în 1807, vicar al Făgărașului, funcție din care a fost ales în 1807, între cei dintâi membri ai Capitlului Bobian. A luptat foarte mult contra nedreptăților ce se făceau grănicerilor români, din partea autorităților militare austriece.

S-a stins din viață în anul 1809.

Referințe:

- Comșa, Nicolae. *Dascălii Blajului*. - Blaj, 1940, p. 29.
- Diaconovici, C. *Enciclopedia română*. Vol. 3. - Sibiu: Editura W. Krafft, 1904, p. 524.

PARASCHIVA, TUDOR

(1919-1967) - *fotbalist, antrenor, maestru al sportului*

Născut la 27 decembrie 1919, la București. A început să joace fotbal la vârsta de 14 ani, în echipa „Renașterea”. În perioada 1934-1939, activează în formația „Militari”, participantă în campionatul Capitalei. În 1939, se transferă la „Unirea Tricolor”, iar în 1946, la „Jiul” Petroșani. Fotbalist dotat cu o uimitoare energie și o excelentă tehnică de joc, a evoluat de șase ori în echipa națională, a participat la Jocurile Olimpice de la Helsinki (1952), prilej cu care, în semn de prețuire, organizatorii au emis un timbru poștal comemorativ cu chipul său. În pragul abandonării activității, a trecut de la echipa „Jiul” la „Minerul” Lupeni. Ca antrenor, între anii 1959-1962, s-a aflat la conducerea tehnică a echipei „Vulcan”, iar între 1962-1967 la „Pandurii” Târgu-Jiu.

S-a stins din viață în mai 1967, la 48 de ani.

Referințe:

- Ionescu, Mihai; Tudoran, Mircea. *Fotbal de la A la Z*. - București: Editura Sport-Turism, 1984, p. 368.
- Velica, Ioan; Schreter, Carol. *Călătorie prin vârstele Văii Jiului*. - Deva: Editura Destin, 1993, p. 126.

PASC, ILISIE

(n. 1932) – *doctor inginer în horticultură*

Născut la 1 februarie 1932, în satul Văleni, comuna Geoagiu, județul Hunedoara. A urmat cursurile Școlii Tehnice Horticole Geoagiu, pe care le-a absolvit în 1951. Absolvent al Facultății de Horticultură din București, promoția 1956. Cercetător la Stațiunea Pomicolă Geoagiu, încă de la înființarea acesteia. A parcurs toate treptele în cercetare până la cea de cercetător principal gradul I. Doctor în horticultură (1966). A organizat Laboratorul de Agrochimie la Stațiunea Geoagiu; director al Stațiunii Geoagiu (1984-1989). Contribuții originale privind: fertilizarea plantelor, eficacitatea formelor și dozelor de îngrășăminte în livezile tinere și pe rod, eficacitatea îngrășămintelor verzi și a celor foliare, modificările produse de îngrășăminte în frunze și fructe; contribuții la fundamentarea științifică a folosirii îngrășămintelor în livezi. A elaborat metoda de stabilire a felurilor și dozelor de îngrășăminte pe baza sortării agrochimice și a diagnozei foliare. Este autor a unor soiuri de nuc, omologate de stațiune, contribuind la stabilirea compoziției lor chimice. Rezultatele cercetărilor sale au fost concretizate în elaborarea a 55 de lucrări științifice, referate și comunicări, prezentate în sesiuni științifice, publicate în „Analele Institutului din Pitești”, în lucrări de îndrumare tehnică, reviste de specialitate, broșuri, manuale, tratate.

Lucrări publicate:

- Fertilizarea rațională a livezilor.
- Ghid pentru alcătuirea planurilor de fertilizare.
- Influența îngrășămintelor organice minerale asupra creșterii și dezvoltării pomilor tineri din măr și prun în condițiile bazinului Geoagiu din regiunea Hunedoara (colectiv).
- Influența îngrășămintelor la cartoful cultivat în monocultură și în rotație de trei ani pe un sol aluvial, din Lunca Mureșului.
- Noi tipuri valoroase de nuci identificați în regiunea Hunedoara.

- Tabele și monograme agrochimice - București: Ceres, 1982.
- Tipuri valoroase de nuci din regiunea Hunedoara.

Referințe:

- *Baciu, P. Dr. ing. Ilie Pasc.* - În: *Palia Expres* - 7, nr. 132, 14-20 feb. 2002.

PASCU, MIRCEA MIHAIU

(n. 1934) - *profesor, antrenor*

Născut la 6 noiembrie 1934, la Petroșani. Urmează școala primară și liceul în municipiul Petroșani. Absolvent al Institutului de Educația Fizică și Sport București (1964). Antrenor categoria I. Profesor de educație fizică, specializarea tenis-fotbal. A practicat mai multe discipline sportive: tenis, fotbal, baschet, tenis de masă, volei, rugby, ski și patinaj. A fost legitimat ca sportiv la cluburile: „Jiul Petroșani”, „Știința CFR Petroșani”, „Constructorul Hunedoara”, „Liceul Teoretic Petroșani”. A fost antrenor de tenis la: „Constructorul Hunedoara” (1962 - 1966), „Jiul Petroșani” (1968-1979). Profesor de educație fizică la Școala Tehnică Sanitară Petroșani (1963-1965); Școala Elementară Lonea - Iscroni (1966-1968); conducător al cluburilor sportive Jiul Petroșani (1968-1979); Corvinul Hunedoara (1979-1982); Rapid București (1992-1995); Politehnica Timișoara (1996-1997); vicepreședinte al Federației Române de Fotbal (1983-1989) și președinte (1990). Președinte al Ligii Sportului Sindical Muncitoresc (1990-1992); membru FIFA (1990-2004); advizer pentru probleme speciale ale fotbalului mondial; din 1984, până în prezent este membru UEFA; membru în Comisia de Organizare a Competițiilor Intercluburi (1984-1992); în comisia Fair-play (1992-1998); i s-a acordat titlul de veteran UEFA, pe viață, în 1996. Membru între anii 1983-1990, în conducerea Comitetului Balcanic, iar între 1984-1986, a fost președintele acestui organism. Între 1983-1990, a obținut rezultate remarcabile cu echipele naționale și de club: locul VII la turneul final al Campionatului European din Franța (1984); locul XII la Campionatul European din Italia (1990) A câștigat Cupa Campionilor Europeni la fotbal (Steaua, 1986); Supercupa Europei (Steaua 1987); finala Cupei Intercontinentale (Steaua - River Plata, 1986). A supervizat din partea FRF echipele U. Craiova (1983); Dinamo București (1985); Steaua București (1988, 1989). Ca președinte de Club, a obținut în domeniul fotbalului: câștigarea Cupei României cu Jiul Petroșani (1974), finala în Cupa

României, cu Jiul Petroșani (1972); participare în Cupa Cupelor Europene cu Jiul Petroșani (1974); participare în Cupa UEFA cu Corvinul Hunedoara (1982); în Cupa UEFA cu Rapid București, (1994); câștigarea turneului de la Medan - Indonesia, cu Rapid București (1993); antrenor de tenis a lui Ilie Năstase, când câștigă turneul la Slăncev Briag - Bulgaria, în proba de simplu și dublu împreună cu Dumitru Hărădău; câștigarea mai multor titluri de campion cu Dumitrescu Corlin și Florin Manoa. A colaborat cu mari sportivi ai României și ai lumii printre care: Ilie Năstase, I. Țiriac, Horațiu Nicolau, Gh. Hagi, Florea Dumitrache, Titus Ozon, Mircea Lucescu, Michael Klein, Tudor Paraschiva. A fost observator oficial al unor jocuri în competițiile europene, unde a cunoscut și colaborat cu mari jucători și antrenori: Pelle, Di Stefano, Beckenbauer, Bobby Charlton, M. Platini, sau antrenorii Bearzot, Derval, Șt. Covaci ș.a.

Referințe:

- *Fotbalul de la A la Z* - București: Sport turism, 1984, p.369.
- Prof. Mircea Mihaiu Pascu . Fișă biobibliografică. - Petroșani 2001.

PAȘCA, ȘTEFAN

(1901-1957) - *profesor universitar, doctor în lingvistică, membru corespondent al Academiei Române*

Născut la 20 martie 1901, în comuna Crișcior, județul Hunedoara. Studii elementare și secundare la Crișcior și Brad. Și-a luat bacalaureatul la Liceul „Aurel Vlaicu” din Orăștie. A funcționat ca învățător la Blaj, Brașov și Orăștie. Absolvent al Facultății de Litere și Filosofie din Cluj (1925), având profesori pe Sextil Pușcariu, Th. Capidan, N. Drăganu, G. Giuglea. În anul 1927, obține titlul de doctor în lingvistică. Este bursier al Școlii Române din Roma, specializându-se în onomastică. Întors în țară, ocupă postul de asistent și docent (1932), conferențiar de dialectologie (1939), profesor de limba și literatura română veche (1941), profesor de limba română (1946), șeful Catedrei de Limbă română a Facultății de Filologie și Istorie a Universității din Cluj; rector al Universității din Cluj (1943-1946). Director adjunct al Institutului de Lingvistică al Academiei Române (1955); redactor responsabil al revistei „Cercetări de lingvistică” (1957). Activitate științifică în cadrul Școlii Lingvistice din Cluj. Face parte dintre principalii colaboratori care au elaborat cele două

mari lucrări inițiate în cadrul Muzeului Limbii Române : „Dicționarul Limbii Române” (conducător de colectiv, 1946-1952) și „Atlasul Lingvistic Român”, partea a II-a. Pentru această lucrare a întreprins o anchetă dialectală la istororomâni (1936). Conduce lucrările de adunare a materialului în vederea elaborării unui „Onomasticon românesc” și pregătește „Dicționarul graiurilor românești”. Participă la elaborarea unor monografii ale graiurilor din Valea Jiului și Valea Sebeșului. Are o contribuție fundamentală asupra numelor proprii românești prin lucrarea: „Nume de persoane și nume de animale din Țara Oltului” (1936), premiată de Academia Română, cu Premiul „Ion Heliade Rădulescu”. Ca filolog, este preocupat de studierea textelor vechi („O tipăritură munteană necunoscută din secolul al XVII-lea: cel mai vechi ceaslov românesc, studiu, istoric literar și de limbă”, 1939) și în special, de începutul scrisului la români. Este membru corespondent al Academiei Române, din 2 iulie 1955.

A murit la 6 noiembrie 1957, la Cluj.

Colaborări:

„Dacoromania”, „Limba română”, „Cercetări de lingvistică”, „Analele Academiei” ș. a.

Lucrări publicate:

- *Glosar dialectic*. - București, Cultura matinală. 1928.
- *Terminologia calului* (părțile corpului). În: Dacoromania, Cluj, 1927-1928.
- *Din argoul românesc*. - În: Dacoromania. - 7, 1931-1933.
- *Sufixe care indică apartenența locală. Nume de familie, compuse din Țara Oltului*. - În: Dacoromania, 1931-1933.
- *Supranume colective intercomunale*. - În: Dacoromania, 1934-1935.
- *Nume de persoane și nume de animale din Țara Oltului*. - București, 1936.
- *Nume istororomâne*. - În: Dacoromania, 1936-1938.
- *Contribuții toponimice*. - În: Dacoromania. - 11, Cluj, 1945.

Referințe:

- Baci, Petru. *Liceul „Aurel Vlaicu”. Compendiu monografic, 1919-1994*. Deva: Casa Corpului Didactic, 1994, p. 56, 57.
- Balacciu, Jana; Chiriacescu, Rodica. *Dicționar de lingviști și filologi români*. București: Editura Albatros, 1978, p. 197-199.

- *Dicționar enciclopedic ilustrat. 61635 de articole. 2320 ilustrații*. - București: Editura Cartier, 1999, p. 1591.
- Macrea, D. Ștefan Pașca. - În: Studii și cercetări lingvistice. - 8, nr.4, 1957.
- Rusu, N. Dorina. *Membrii Academiei Române. 1866-1999*. Dicționar. București: Editura Academiei Române, 1999, p. 397.
- Stan, I. Ștefan Pașca. - În: Cercetări de lingvistică. - nr. 2, 1957.

PAUL, EUGEN

(n.1936) - sculptor

Născut la 29 august 1936, în Deva, județul Hunedoara. A urmat cursurile Liceului „Decebal”. Absolvent al Institutului de Arte Plastice „Ion Andreescu” Cluj-Napoca, promoția 1967; diplomat în cultură, clasa prof. Arthur Vetro, promoția 1967. Specializare la Academia de Arte din Perugia, Italia (1965). Membru al UAP din România (1980) și al Asociației Internaționale a Artiștilor Plastici, 1994. Începând cu anul 1967, expune la expozițiile județene ale filialei Cluj a UAP. Președinte al filialei al UAP Cluj (1990-1994). Din anul 1969, a fost prezent la sintezele expoziționale organizate în plan republican, la Sala Dalles din București sau în expozițiile de grup organizate la Cluj-Napoca, Arad, Timișoara, București, Covasna și altele. A efectuat călătorii de studii și documentare în Austria, Italia, Finlanda, Germania, Polonia, Ungaria. Activitate managerială în industria ușoară pentru articole de decorațiuni interioare (1967-1990).

Expoziții personale:

Galeria mică a Fondului Plastic Cluj-Napoca (1987); Galeria „Galateea” București (1988).

Expoziții județene:

Cluj-Napoca: 1967-1969; 1974, 1977; 1979 - 2001.

Expoziții naționale:

București 1969, 1971, 1975, 1976, 1977-1978, 1979-1981, 1983-2000; Arad 1988, 1989, 1996, 2000.

Expoziții de artă românească peste hotare:

Breda - Olanda (1986, 1987); München, Reutte, Tirol - Austria (1987); Denekamp - Olanda (1988); Kufsteiner - Austria (1990); Chișinău (1992, 1993).

Expoziții internaționale:

Antwerpen - Belgia „Pod între Est și Vest” (1987); Oudenbosch - Olanda „Arta în Estul Europei” (1988); Coesfeld - Germania „Arta în Estul Europei” (1989); Rijnsburg - Olanda „Winter Salon” (1989, 1990); Bergen - Olanda (1990); Ankara „Bienala Internațională EUR-Asia (1992); Budapesta „A 3-a Bienală de Desene ale Sculptorilor” (1994); Cluj-Napoca „A 2-a Bienală de Grafică Mică (1999); Pisa, Italia „Expoziția Internațională de Pictură și Grafică Mică” (2000); Cluj-Napoca „Salonul Internațional Mail - Art - Ochiul” (2000).

Expoziții de grup în țară și străinătate:

Cluj-Napoca, „Expo Test” Design (1975); „Salonul de vară Covasna” (1978, 1971, 1981); Iași - Timișoara, „Particularități ale plasticii românești contemporane” (1979); Breda, Olanda, „Arta Europeană” (1986); Reutte, Austria, Desen (1987); Danekamp „Arta contemporană românească (1988); București, „Expoziția Filialei UAP Cluj la Sala Dalles” (1989); Chișinău, „Grafică clujeană” (1993); Chișinău, „Patru artiști clujeni” (1993); Cluj-Napoca, „Expoziția absolvenților Institutului de Arte” (retrospectivă, 1996); Chișinău, Bacău, București, „Saloanele Moldovei” (1998); Innsbruck, Tirol, Austria, „Grafică contemporană din Transilvania” (1998); București „Dialog cu și fără noimă” (2000); Alba-Iulia „Sculptură clujeană” (2000).

Tabere de creație:

Măgura-Buzăului, județul Buzău, ediția 1980, Sculptură monumentală „Piatră pentru Manole”.

Artă monumentală:

- Monumente pentru public: „Mișcarea Memorandistă”, Cluj-Napoca, Centrul Istoric - Piața Unirii (andezit bronz, 1993-1994).
- Monumente pentru incinte: Bustul compozitorului Sabin Drăgoi, Liceul Pedagogic Deva (1969).
- Monumente funerare: Monumentul funerar al familiei actorului Dorel Vișan, Cimitirul Central Cluj-Napoca (monobloc andezit, bronz).

Realizări în domeniul interdisciplinar:

- Design - corpuri de iluminat casnic, ceramică-poterie, podoabe, obiecte decorative din lemn (1967-1989);
- Participări la târguri naționale și internaționale de bunuri de larg consum TIB-EREN (1969-1977).

Lucrări în colecții de stat, muzeale și particulare:

România, Germania, Olanda, Belgia, Franța, Suedia, Ungaria, Elveția, Grecia, Austria, SUA, Finlanda și altele.

Remarcabil modelator, cu o reală capacitate de spiritualizare a lutului, conferă formelor dinamism și vibrație, alternând cu zone mai calme, lucrările sale aducând un moment de liniște și odihnă.

Premii și distincții obținute:

Premiul juriului la Salonul Expo - Test, Cluj-Napoca, corp iluminat reflector (1975); premiul II la Concursul pentru Monumentul Memorial „Eroii Revoluției din 1989”, Cimitirul Central Cluj-Napoca (1990); premiul I și II la Concursul Național pentru monumentul „Mișcarea memorandistă” - Centrul istoric Cluj-Napoca (1993); premiul I, la cea de a III-a Bienală de Desene ale Sculptorilor - Budapesta, Ungaria (1994); premiul I și III La Concursul Național pentru Monumentul Memorial „1848”, Cluj-Napoca (1997). În anul 1997, i s-a acordat titlul de „Cetățean de Onoare” al municipiului Cluj-Napoca.

Referințe:

- Cebuc, Alexandru; Florea, Vasile; Lăptoiu, Negoită. *Enciclopedia artiștilor români contemporani*. - București: Editura Arc 2000, 1996, vol. 1, p. 156.
- *Dicționarul personalităților hunedorene Oameni de cultură, știință, tehnică, sport* (sec. XV - XX). - Deva Biblioteca Județeană, Deva - Hunedoara. 2000 p. 367-368.
- *Dicționar esențial „Clujeni ai secolului XX”*. - Cluj-Napoca: Editura „Casa Cărții de Știință” 2000.
- *Lexiconul artiștilor români contemporani* UAP Cluj-Napoca: Editura Genesis Tipo, 1998, p. 129.
- Eugen Paul. *Sculptură*. Catalog. Expoziție personală 1987-1988. Texte de Mircea Țoca, Mircea Vaida-Voevod, Kos Andraș. Cluj-Napoca 1988.
- Drăgoi, Livia. *Paul Eugen Serialism - gest activ*. Text prezentat la A III-a Bienală de Desene ale Sculptorilor, Budapesta, 1994.

„Opera lui Paul Eugen se vrea a fi o fărâmă de existență, care implică inseparabil proiectul (desenul), treptele lui de dezvoltare (o serie de acte creative) și părți ale operei asamblate ca un întreg coerent, cu o valoare de comunicare globală pentru opțiunile general umane, totodată și ca mijloace de încorporare a spațiului ca partener activ în dialogul necesar cu spectatorul. Opera sa accentuează în mod deschis că el

înțelege experimentul ca un act artistic în sine care poate fi reluat și amplificat mereu și mereu în concordanță cu mijloacele tehnice (modele-peniță), materiale (bronz sau tuș), tradițiile orale și noile tehnologii în tratarea materialului (corodare cu acid etc.). El rămâne atașat domeniului figurativ centrat pe figura umană, dar structurile sale antropomorfe rearanjate și reinterpretează reprezintă un atac puternic împotriva figurativului tradițional (în cadrul structurii mitice înăscute) cât și formal (spărgând arhitectura, întrerupând ritmul prin intervale neașteptate)". (Drăgoi Livia)

PAVEL, DORA

(n. 1946) - scriitoare, redactor

S-a născut la 29 iunie 1946, în satul Sântandrei - Simeria, județul Hunedoara, în familia Eugen și Viorica Voicu, învățători. Studii gimnaziale la Deva (1953-1960), continuate la Liceul „Decebal” (1960-1964). Absolventă a Facultății de Filologie din Cluj-Napoca, promoția 1969. După terminarea studiilor universitare, este profesoară la Alba-Iulia și Deva, apoi cercetător la Institutul de Lingvistică și Istorie Literară din Cluj-Napoca. Din 1990, este redactor la Studioul Radio Cluj, realizatoare de emisiuni literare. Din 1999, redactor al revistei „Apostrof” din Cluj-Napoca. Membră a Uniunii Scriitorilor din România și a Uniunii Ziaristilor Profesioniști din România. A debutat în literatură cu poezie, în revista „Steaua”, nr. 23, decembrie 1972. Debut editorial, în anul 1984, cu placheta de versuri „Ante scriptum”, în volumul colectiv „Alpha’84”. Publică poezie, proză, interviuri cu personalități de seamă ale scrisului românesc: Mircea Zăciu, Ion Vartic, Nicolae Breban și alții. Poezia sa conferă „o aparență de apocalipsă, la nivelul imaginarului, iar la cel al expresiei propriu zise, impresia unui formidabil efort de-a scrie profund și esențial”. (Petru Poantă. *Dicționar de poeți*, 1998).

Colaborări:

„România literară”, „Unu”, „Vatra”, „Poesis”, „Familia”, „Steaua”, „Viața Românească”, „Observator cultural”, „Contrapunct”, „Lucașul”, „Tribuna”, „Contemporanul”, „Apostrof” etc.

Lucrări publicate:

- *Narațiuni întâmplătoare*. Versuri. - Cluj-Napoca: Editura Dacia, 1989. - 60 p.
- *Poemul deshumat*. Versuri - Cluj-Napoca: Editura Dacia, 1994.

- *Creier intermediar*. - Oradea: Editura Cogito, 1997.
- *Întoarce-te, Esthera*. Povestiri. - Cluj-Napoca: Editura Biblioteca Apostrof, 1999, 96 p.
- *Muncile lui Don Quijote*. Versuri. - Pitești: Paralela 45, 106 p. (Colecția 80, seria Antologie).

Lucrări apărute în antologii:

- *Young Poets of a New Romania*. - London & Boston, Forest Books, 1991.
- *Transylvanian Voices. An Anthology of Contemporary Poets of Cluj-Napoca*. Iași: The Center for Romanian Studies, 1997.
- *Vid Tystnadens Bord*. - Stockholm: Editura Symposion, 1998.

Referințe:

- Coșovei, Traian. *Tentativă de transfer afectiv*. - În: *Contemporanul*, nr. 45, 8 nov. 1991, p.3.
- Felea, Victor. - În: *Tribuna*, nr. 9, 1 mar. 1990.
- Poantă, Petru. *Dicționar de poeți. Clujul contemporan*. - Cluj-Napoca: Fundația Culturală „Forum”, 1998, p. 148-150.
- Popa, Mircea. *Avaturile lucidității*. - În: *Apostrof*. - 5, nr. 10-11-12, 1994, p. 8.
- Soviany, Octavian. *Viață „sub sticlă”*. - În: *Contemporanul*, nr. 1-2, 1995, p. 5.
- Tașcu, Valentin. - În: *Steaua*, nr. 11-12, 1989.
- Ulici, Laurențiu. - În: *România literară*, nr.7, 1985.
- Vasile Geo. *Acatist în contra literaturii leneșe*. - În: *Lucașul* - nr. 8, 1998, p.16.

PAVEL, LAURA

(n. 1968) - lector universitar, critic literar, traducător

S-a născut la 19 octombrie 1968, în municipiul Deva, județul Hunedoara. Fiica lui Eugen Pavel, lingvist, cercetător științific, și a Dorei Pavel (născută Voicu), scriitor, redactor. Clasele primare și primele clase gimnaziale le urmează la Liceul Pedagogic din Deva. Studii liceale umaniste la Cluj (1983-1987). Licențiată a Facultății de Litere, a Universității „Babeș-Bolyai” din Cluj, secția Română-Engleză (șefă de promoție, 1992). După terminarea studiilor, este preparator, asistent universitar, iar din 1998, lector la Departamentul de Teatru al aceleiași Facultăți, în specialitatea Teatologie și Estetică Teatrală. Debut în poezie, în revista „Tribuna” (1984). Debut în cronică literară, a revistei „Echinox” (1988). Debut editorial,

la Editura Didactică și Pedagogică, cu volumul „Antimemoriile lui Grobei”. Eseu monografic despre opera lui Nicolae Breban (1997). Formația sa este legată de activitatea în cadrul Cercului de critică, poetică și teorie literară, de la Facultatea de Litere din Cluj, coordonat de Ioana Em. Petrescu. Face parte din gruparea echinoxistă, fiind, din 1989, redactor și apoi secretar general de redacție al revistei „Echinox”, unde a susținut și cronică literară. În 1993, are o bursă Tempus, la Universitatea Liberă din Bruxelles. Este prezentă la reuniunile internaționale cu tema, „Corps et culture dans le contexte européen” (1994), organizate anual de către L'Office Franco-Allemand pour la Jeunesse. Beneficiază, de o bursă de creație din partea Fundației Soros (1995). Este bursieră, la Indiana University, Bloomington, USA (1997) și la Universitatea din Amsterdam, Olanda (1999-2000). A tradus din limba engleză volumele: „Iubire, vinovăție, reparație” de Melanie Klein (Cluj, 1994), „Mistica”, de Evelyn Underhill (Cluj, 1995), având în curs de publicare traducerea, în colaborare, a lucrării lui Mac Linscott Ricketts, Mircea Eliade. „Rădăcinile românești, 1907-1945”. Colaborează la „Dicționarul analitic de opere” vol. I, București, Editura Didactică și Pedagogică, 1998; vol. II, 1999 și „Lexiconul teatrului românesc”. Pregătește o teză de doctorat intitulată „Eugene Ionesco sau experiența nesupunerii”. A fost distinsă cu premiul I pe țară la olimpiadele de limba și literatura română, edițiile 1984-1987; premiată la Colocviile Naționale Studențești „Mihai Eminescu” (Iași, 1988-1990) și la concursurile profesional științifice studențești (1988-1989). I s-a acordat Premiul pentru debut editorial, la Salonul Național de Carte (Cluj-Napoca, 1997).

Colaborări:

„Echinox”, „Tribuna”, „Apostrof”, „România literară”, „Semnal teatral”, „Viața românească”, „Contemporanul”, „Contra-punct”, „Transylvanian Review” etc.

Lucrări publicate:

- *Antimemoriile lui Grobei. Eseu monografic despre opera lui Nicolae Breban.* - București: Editura Didactică și Pedagogică, 1997. - 167 p.

Referințe:

- Boerescu, Dan Silviu. - În: *Curentul.* - 2, nr.28, 5 feb., 1998, p. 19.
- Dimisianu, Gabriel. - În: *România literară.* 30, nr. 47, 26 nov. - 2 dec. 1997, p. 4.
- Poenar, Horia. - În: *Steaua*, nr. 4-5, apr.-mai 1998, p. 38.

- Pop-Ursa, Mihaela. - În: *Apostrof.* - 9, nr.11, 1998, p.7.
- Popa, Mircea. - În: *Adevărul de Cluj.* - 10, nr. 2169, 8 ian. 1998, p.5.
- Rațiu, Iuliu. - În: *Echinox.* - 29, nr. 7-8-9, 1997, p. 8-9.

PĂCURARIU, MIRCEA

(n.1932) - profesor universitar, istoric, doctor în teologie, membru corespondent al Academiei Române

Născut la 30 iulie 1932, în satul Ruși, comuna Bretea Română, județul Hunedoara, într-o familie de preoți. Studii primare la Orăștie și Deva (1939-1943), apoi Liceul Teoretic „Decebal” din Deva (1943-1951). Urmează, timp de un an, Facultatea de Istorie a Universității din Cluj (1951-1952), pe care este nevoit să o întrerupă, ca urmare a unei exmatriculări dictată de „rațiuni politice”. Licențiat al Institutului Teologic Universitar din Sibiu (1952-1956). Cursuri de doctorat, specialitatea Istoria Bisericii Române, la Institutul Teologic din București (1956-1959). Doctor în teologie din anul 1968, cu teza: „Legăturile Bisericii Ortodoxe Române din Transilvania cu Țara Românească și Moldova în secolele XV-XVII”. Profesor la Seminarul Teologic din Mănăstirea Neamț (1959-1961). Urmează o strălucită carieră universitară, parcurgând toate gradele didactice: asistent pentru limbile latină și greacă (1961-1970), conferențiar (1970), profesor titular (din 1971), la Catedra de Istoria Bisericii Române, la Institutul Teologic Universitar Sibiu. Din anul 1970, devine conducător de doctorat, fiind reatestat în această calitate în anul 1992. Între 1977-1978, suplinește Catedra de Patrologie, iar apoi, între anii 1981-1989 și 1992-1993, cea de Bizantinologie la Facultatea sibiană. Între 1992-2000, a fost decanul Facultății de Teologie „Andrei Șaguna” din Sibiu. Între 1990 - 1992, profesor de Istoria Bisericii Române, la Facultatea de Teologie a Universității din Iași (1990-1991). A fost hirotonit diacon (1970), preot (1971), iconom stavrofor (1976). Din anul 1979, este membru al Comisiei de Istorie Ecleziastică Comparată din România, cu sediul la București. A întreprins călătorii de studii și documentare la Muntele Athos, în Israel, Germania, Italia, Franța, SUA, Canada, precum și în unele țări din Europa răsăriteană. A participat la zeci de simpozioane și conferințe pe plan intern și internațional. Este coordonatorul a trei volume apărute la Sibiu:

„Episcopia Aradului. Istorie, viață culturală, monumente de artă” (1989), „Omagiu pr. prof. acad. Dumitru Stăniloae” (1993) și „Omagiu Mitropolitului Antonie Plămădeală” (1996). A publicat 20 de cărți, peste 100 de studii și peste 300 de articole, apărute în periodice bisericești sau „laice”, din țară și de peste hotare; un număr de 15 studii, au fost publicate și în limbi de circulație internațională: germană, engleză, franceză, unde abordează teme variate, circumscrise Istoriei Bisericii și culturii românești; zeci de expuneri și interviuri la radio și televiziune. Bibliografia activității sale științifice însumează peste 700 de titluri cu peste 12.000 pagini tipărite. Eminent istoric al bisericii românești; studii despre legăturile Bisericii Ortodoxe din Transilvania cu Țara Românească și Moldova, precum și cele privind învățământul superior ecleziastic din Transilvania, activitatea unor personalități culturale din trecutul Țărilor Române și istoria învățământului superior din Transilvania; contribuții privind istoria istoriografiei și unele probleme interesând metodologia unor asemenea cercetări. Autor a „Dicționarului teologilor români” (1996) - pentru care a primit Premiul Fundației Culturale „Magazin Istoric” (1997). Este distins cu ordinul „Steaua României”, în grad de ofițer, „Crucea patriarhală” și mai multe medalii comemorative și aniversare. Din 24 octombrie 1997, este membru corespondent al Academiei Române.

Colaborări:

„Biserica Ortodoxă Română”, „Studii Teologice”, „Mitropolia Ardealului”, „Mitropolia Banatului”, „Mitropolia Olteniei”, „Mitropolia Moldovei și Sucevei”, „Teologie și viață”, „Academica”, „Nuovi studii storici” (Roma) etc.

Lucrări publicate:

- *Legăturile Bisericii Ortodoxe Române din Transilvania cu Țara Românească și Moldova, secolele XVI-XVIII.* Teză de doctorat. - Sibiu, 1968, XII + 204 p.
- *Istoria Bisericii Ortodoxe Române. Manual pentru Seminariile teologice.* Ediția 1. - Sibiu, 1972. - 388 p. + 16 p.; Ediția a 2-a. - Sibiu, 1978. - 476 p. + 16 p. + 7 h. + 213 il.; Ediția a 3-a. București, 1987. - 492 p. + 188 il. + 8 h.; Ediția a 4-a. - Galați, 1996. - 528 p. + il. + 8 h; ed. a 5-a, București, 2000.
- *Istoria Bisericii Ortodoxe Române.* București: 1980-1981. - 3 Vol.: Vol.1. 644 p. + 4 h. + 105 il.; Vol. 2. - 707 p. + 3 h. + 114 il.; Vol. 3. - 591 p. + 1 h. + 108 il.
- *Istoria Bisericii Ortodoxe Române.* Ediția a 2-a. - București: Editura Institutului Biblic și de Misiunea Bisericii Ortodoxe Române, 1991. - 3 Vol.: Vol. 1. 1991. 680 p.; Vol. 2, 1994. - 680 p.; Vol. 3, 1994. 606 p. + 10 h.
- *Începuturile Mitropoliei Transilvaniei.* București, 1980. - 152 p.
- *Istoria Mănăstirii Prislop.* - Arad, 1986. 190 p.
- *Politica Statului ungar față de Biserica Românească din Transilvania în perioada dualismului, 1867-1918.* - Sibiu, 1986. - 303 p. - (Cu versiuni în limbile engleză, franceză și maghiară).
- *Două sute de ani de învățământ teologic la Sibiu. 1786-1986.* - Sibiu, 1987. - 420 p.
- *Istoria Bisericii românești din Transilvania, Banat, Crișana și Maramureș până în 1918.* - Cluj-Napoca, 1992. - 394 p.
- *Basarabia. Aspecte din istoria Bisericii și a neamului românesc.* - Iași: Editura Mitropoliei Moldovei și Bucovinei, 1993. 152 p. + h. (Biserică și societate, 1).
- *Istoria Bisericii Ortodoxe Române.* Compendiu. - Chișinău, 1993. - 496 p.
- *Geschichte der Rumanischen Orthodoxen Kirche.* - Erlangen, 1994. 622 p. + 6 h.
- *Sfinți daco-romani și români.* - Iași: Editura Mitropoliei Moldovei și Bucovinei, 1994. -200 p. - (Teologie și Spiritualitate; 3); ediția a 2-a, 2000. - 348 p.
- *Revoluția românească din Transilvania și Banat din 1848-1849. Contribuția Bisericii.* - Sibiu, 1995. - 236 p.
- *Dicționarul teologilor români.* - București: Univers Enciclopedic, 1996. - 504 p.; ediția a 2-a, București, 2002. - 550 p.
- *Predici la duminici și sărbători împărătești și ale maicii Domnului ale sfinților și la sfinții români.* - București: Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, 2000. - 632 p.
- *Monasteries of Romania.* - București: Media Print, 2001. - 80 p. (în colab.)
- *Cărturari sibieni de altădată.* Cluj-Napoca: Dacia, 2002. - 736 p.
- *Scurtă istorie a Bisericii Ortodoxe Române.* Cluj-Napoca: Dacia, 2002-376 p.

Studii principale:

- *Încercări de propagandă romano-catolică în Țara Românească și Moldova în secolul al XIX-lea.* - În: Studii Teologice. - 10, nr. 7-8, 1958, p. 424-439.

- *Traduceri românești din literatura teologică rusă până la sfârșitul secolului al XIX-lea.* - În: Studii Teologice. - 11, nr. 3-4, 1959, p. 182-212.
- *Dicasteria și consistoriul Mitropoliei Ungrovlahiei.* - În: Biserica Ortodoxă Română. - 87, nr. 7-10, 1959, p. 961-979.
- *Istoria Institutului Teologic din Sibiu. (1921-1961).* - În: Mitropolia Ardealului. 6, nr. 11- 12, 1961, p. 745-767.
- *Legăturile Țărilor Române cu Patriarhia Antiohiei.* - În: Studii Teologice. - 16, nr. 9-10, 1964, p. 593-621.
- *100 de ani de la reînființarea Mitropoliei Ardealului.* - În: Mitropolia Ardealului. 9, nr.11-12, 1964, p. 814-840.
- *Episcopul Climent al Rîmnicului. (1735-1748).* - În: Mitropolia Olteniei. - 17, nr. 1-2, 1965, p. 22-49.
- *Nicolae Iorga. 25 de ani de la moarte.* În: Mitropolia Ardealului. - 10, nr. 11-12, 1965, p. 864-896.
- *Atitudinea slujitorilor Bisericii Ortodoxe Române față de actul Unirii Principatelor.* În: Biserica Ortodoxă Română. - 85, nr. 1-2, 1967, p. 73-94.
- *Atitudinea slujitorilor Bisericii Ortodoxe Române față de Războiul de Independență.* - În: Biserica Ortodoxă Română. 85, nr. 5-6, 1967, p. 602-617.
- *Ecolul Războiului de Independență în „Telegraful Român” din Sibiu.* - În: Mitropolia Ardealului. - 12, nr. 8-9, 1967, p. 315-344.
- *Profesori transilvăneni la școlile teologice din Țara Românească și Moldova în secolul al XIX-lea.* - În: Mitropolia Moldovei și Sucevei. - 44, nr.1-2, 1968, p. 29-49.
- *Istoriografia Bisericii Române și problemele ei actuale.* - În: Biserica Ortodoxă Română. - 89, nr.3-4, 1971, p. 355-368.
- *Contribuții la istoria Mitropoliei Moldovei în secolul al XVI-lea.* - În: Mitropolia Moldovei și Sucevei. - 51, nr. 3-4, 1975, p. 221-257.
- *Monografiile parohiale. Scurte îndrumări pentru preoți.* - În: Mitropolia Ardealului. 20, nr. 6-8, 1975, p. 416-438.
- *Cultura teologică românească între anii 1925-1975.* - În: Studii Teologice. - 27, nr.9-10, 1975, p. 653-686.
- *Câteva considerații cu privire la proclamarea autocefaliei și la înființarea Patriarhiei Bisericii Ortodoxe Române.* În: Mitropolia Banatului. - 25, nr. 10-12, 1975, p. 502-507.
- *Contribuții la istoria Episcopilor Romanului și Rădăuților în secolul al XVI-lea.* - În: Mitropolia Moldovei și Sucevei. - 52, nr. 5-6, 1976, p. 322-337.
- *Viața bisericească în Dobrogea și în părțile Dunării de Jos în sec. XV-XIX.* În: De la Dunăre la Mare. Mărturii istorice și monumente de artă creștină. Galați, 1977,1979, p. 170-183.
- *Mitropolitul Ilie Iorest al Transilvaniei. La 300 de ani de la moartea sa.* - În: Biserica Ortodoxă Română. - 96, nr. 9-10, 1978, p. 1149-1163.
- *Contribuția Bisericii la realizarea actului Unirii de la 1 Decembrie 1918.* - În: Biserica Ortodoxă Române. - 96, nr. 11-12, 1978, p. 1250-1263.
- *Contribuții la istoria Episcopilor Romanului, Rădăuților și Hușilor în secolul al XVII-lea și începutul secolului al XVIII-lea.* - În: Mitropolia Moldovei și Sucevei. - 60, nr. 1-2, 1979, p. 49-68.
- *Legăturile bisericești ale Țărilor Române cu insula Cipru.* - În: Mitropolia Olteniei. 31, nr.11-12, 1979, p. 685-694.
- *Unitate și continuitate în istoria poporului Român.* - În: Glasul Bisericii. 38, nr.11-12, 1979, p. 1175-1187.
- *Istoria învățământului teologic în Biserica Ortodoxă Română.* - În: Biserica Ortodoxă Română. - 99, nr. 9-10, 1981, p. 979-1017.
- *Mitropolitul Nicolae Bălan al Ardealului. La 100 de ani de la naștere.* - În: Biserica Ortodoxă Română. - 100, nr. 5-6, 1982, p. 494-517.
- *Mitropolitul Sava Brancovici al Transilvaniei. La 300 de ani de la moartea sa.* În: Biserica Ortodoxă Română. -101, nr.3-4, 1983, p. 225-247.
- *Mitropolitul Simion Ștefan, slujitor al Bisericii și al poporului român.* - În: Noul Testament de la Alba Iulia „1648”. - Alba Iulia, 1988, p. 57-67.
- *Istoriografia Bisericii românești din Transilvania.* - În: Contribuții transilvănene la teologia ortodoxă. - Sibiu, 1988, p. 68-100.
- *Istoria vieții bisericești a românilor hunedoreni.* - În: Episcopia Aradului. Istorie. Viață culturală. Monumente de artă. Arad: Editura Episcopia Ortodoxă Română a Aradului, 1989, p. 81-107.
- *Vasile Mangra, istoric și militant pentru drepturile românilor transilvăneni.* - În: Mitropolia Ardealului. - 33, nr. 2, 1990, p. 15-32.
- *Aspecte din istoria vieții bisericești a românilor din Statele Unite și Canada.* În: Autocefalie, Patriarhie, Slujire Sfântă. București, 1995, p. 301-331.

- *Cultura în timpul lui Constantin Brâncoveanu*. - În: Biserica Ortodoxă Română. - 114, nr.7-12, 1996, p. 306-360.
- *Episcopia Hușilor. Scurt istoric*. - În: Cronica Episcopiei Hușilor. - Vol.4, 1998, p. 15-70.
- *Biserica Românească și revoluția din 1848-1849 în Transilvania și Banat*. - În: Revista Teologică. - 8, 1998, p. 44-80.
- *Cultura bisericească în Oltenia în trecut și astăzi*. - În: Mitropolia Olteniei. - 50, nr.1-6/1998, p. 68-94; nr. 1-3, 1999, p. 23-41.

Referințe:

- *Dicționarul teologilor români*. - București: Editura Univers Enciclopedic, 1996, p. 325-327.
- *Enciclopedia istoriografiei românești*. București: Editura Științifică și Enciclopedică, 1978, p. 256.
- *Enciclopedia Who's Who în România*. București, 2002, p. 495.
- *Pr. Prof. Mircea Păcurariu*. Biobibliografie. - Sibiu, Universitatea „Lucian Blaga”, Sibiu, 1997. - 41 p.
- Rusu, N. Dorina. *Membrii Academiei Române.1866-1999*. Dicționar. - București: Editura Academiei Române, 1999, p. 400.
- *Slujitor al bisericii și al neamului. Părintele Prof. Univ. Dr. Mircea Păcurariu, membru corespondent al Academiei Române, la împlinirea vârstei de 70 de ani*. - Cluj-Napoca, 2002. - 758 p. + il.

„Istoric reprezentativ, profesor de vocație, spirit colocvial în raporturile cu interlocutorii, intelectual rasat cu contribuții fundamentale, toate aceste caracteristici îndrituiesc aserțiunea potrivit căreia profesorul Mircea Păcurariu constituie o personalitate distinctă în peisajul istoriografic sibian și, deopotrivă, în cercurile științifice din țară. (Dr. Lucian Giura. *Pr. prof. univ. dr. Mircea Păcurariu la 65 de ani*. Biobibliografie - Sibiu, 1997, 41 p; Universitatea „Lucian Blaga”).

PĂDUREANU, ION BUJOR

(n. 1934) - scriitor

Născut la 10 decembrie 1934, la Tâmpa, comuna Băcia, județul Hunedoara, într-o familie de țărani. Absolvent al Școlii Normale din Deva (1952). Învățător în satul Ruda - Ghelari (1952-1953); în comuna Toplița (1953-1954). Urmează cursurile Facultății de Filologie a Universității din București

(1954-1959). Licențiat în filologie și istorie (1959). După terminarea facultății, este profesor și director la școala din comuna Toplița, județul Hunedoara (1959-1962). Profesor de limba română și istorie în București (1962-1964). Debutează în literatură, în anul 1967, cu povestirea „Cetatea”, în revista „Luceafărul”. Debut editorial, la Editura pentru Literatură, cu volumul de povestiri „Frumoasa cocoșată” (1968). Membru al Uniunii Scriitorilor din România (1975). Este prezent cu poezii în numeroase antologii literare.

Colaborări:

„Luceafărul”, „Tribuna”, „Steaua”, „Vatra”, „România literară”, „Gazeta literară”, „Convorbiri literare”, „Familia”, „Viața românească”, „Amfiteatru”, „Scânteia tineretului”, „Scânteia” și altele.

Lucrări publicate:

- *Frumoasa cocoșată*. - București: Editura pentru Literatură, 1968. -159 p.
- *Discuții din priviri*. - București: Editura Eminescu, 1971. - 207 p.
- *Interogatoriu la iubire*. - București: Editura Albatros, 1972. - 215 p.
- *Poemele pădurii*. - București: Editura Eminescu, 1973.
- *Chemări din adâncuri*. - București: Editura Cartea Românească, 1974. - 72 p.
- *Frunzele pământului*. - București: Editura Albatros, 1974. - 114 p.
- *Umbra zimbrului*. - București: Editura Cartea Românească, 1977. - 159 p.
- *Constelația ziditorului*. - București: Editura Cartea Românească, 1979. - 144 p.
- *Imperiul iubirii*. - București: Editura Eminescu, 1980.
- *Încolțirea cuvintelor*. - București: Editura Cartea Românească, 1981. - 156 p.
- *Poeme mirate*. - București: Editura Cartea Românească, 1986. - 104 p.
- *Criza sentimentelor*. - București: Editura AMP, 1990.
- *Poezii*. - București: Editura Magister, 1994. 124 p.

Referințe:

- Adam, Ioan. „*Sub imperiul iubirii*”. - În: Scânteia tineretului, 16 oct. 1980.
- Dimitriu, Daniel. *Naturisti, caligrafi și alții*. - În: Convorbiri literare, nr. 6, iun. 1974, p.5.

- *Literatura română contemporană*. Vol.1. Poezia. Coordonator Marin Bucur. București: Editura Academiei Române, 1980, p. 536.
- Lungu, Alexandru. *Caligrafii și construcții diverse*. - În: *Viața Românească*. - 26, nr. 6, iun. 1973, p. 175.
- Manu, Emil. *Literatura română contemporană*. - Vol.1. Poezia. București: Editura Academiei Române, 1980, p. 536.
- Ion Bujor Pădureanu la 60 de ani. Biobibliografie. - Deva: Biblioteca Județeană „Ovid Densusianu”, 1994. - 6 p. xerox.
- Popa, Marian. *Dicționar de literatură română contemporană*. Ediția a 2-a. București: Editura Albatros, 1977, p. 4, 5.
- *Titel, Sorin*. - În: *România literară*, 18 nov. 1971.
- Vaida, Mircea. *Casa de pe Strei*. - În: *Tribuna*. - 25, nr. 51, 17 dec. 1981, p.3.
- Zaci, Mircea; Papahagi, M; Sasu Aurel. - *Dicționarul Scriitorilor români*. vol. 3. M-Q - București: Albatros, 2001, p. 652 - 653.

PĂSCULESCU, GHEORGHE MIHAI FLORIN

(n. 1942) - profesor universitar, doctor inginer

Născut la 31 iulie 1942, la Blaj, județul Alba. Absolvent al Institutului de Mine Petroșani, specialitatea Electromecanică Minieră (1965). Doctor inginer cu teza: „Contribuții la extinderea introducerii electrice în exploatarea miniere grizutoase” (1976). Activitate didactică universitară, parcurgând toate gradele didactice, până la cel de profesor universitar, la Universitatea din Petroșani, Facultatea de Mașini și Instalații Electromecanice, Catedra de Electrotehnică. A elaborat 148 de lucrări și studii științifice, din care 62 articole sunt publicate în reviste de specialitate. Secretar științific al consiliului profesoral al facultății; membru al Biroului Executiv al Senatului Universității Petroșani; conducător de doctorate, în specialitatea Electroenergetică. Deține patru brevete de invenții, în domeniile telecomenzilor miniere și a sistemelor cibernetice de structurare a proceselor de învățământ.

Lucrări publicate:

- *Electrificarea minelor. Lucrări de laborator*. - Petroșani: IM Petroșani, 1976. (Litogr).

- *Electrificarea minelor*. Curs litografiat. Petroșani: IM Petroșani, 1981.
- *Instalații electrice miniere*. - București: Editura Didactică și Pedagogică, 1983.
- *Electrificarea exploatarea miniere*. București: Editura Tehnică, 1988.

Referințe:

- *Dicționarul specialiștilor un „Who’s who” în știința și tehnica românească*. Vol.1. București: Editura Tehnică, 1996, p. 273, 274.

PÂNDARU, MARIANA

(n. 1952) - poetă, publicistă

S-a născut la 20 august 1952, în comuna Pleșoi, județul Dolj. Urmează școala primară în Steierdorf (o așezare aparținătoare orașului Anina) și liceul la Anina. Este absolventă a unei școli postliceale de informatică din Sibiu. Ulterior, se stabilește la Deva. A lucrat ca operator la Centrul de Calcul al CSH. A făcut parte din Cenaclul „Flacăra” al scriitorilor din Hunedoara, apoi din Cenaclul „Ritmuri” din Deva. A debutat în anul 1974, în revista „Tribuna”. După 1990, este redactor la Editura și ziarul „Călăuza”, redactor șef la revista „Constelația Dragonului”, și „Ardealul literar și artistic”. În prezent este redactor la Editura și ziarul „Călăuza”. Din 1999, conduce Cenaclul literar „Ardealul” din Deva. Membră a Uniunii Ziariștilor Profesioniști din România (1996) și a Societății Culturale „Ginta latină” (1997). A absolvit Cursul Internațional de Jurnalism de la Salzburg, în cadrul Academiei de Jurnalism din Austria (1999). Președinta Ligii pentru Prietenia Româno-Sârbă, filiala Deva (2002);

Premii literare:

Premiul „Dacia 2050” - Costești, 1978; Premiul revistei „România literară”, la concursul de poezie - Costești, 1981; Premiul revistei „Familia”, 1985; Marele Premiu „Mihai Eminescu” (Botoșani, 1985). Premiul „Mihai Eminescu”, pentru poezie - Suceava, 1997; Premiul „Novalis” (München, 2001), Trofeul Micului Cititor al Bibliotecii Județene Deva; Premiul pentru poezie la Festivalul Internațional Emia, Deva (2001); Premiul Asociației Scriitorilor din Ploiești (pentru cartea „Parisul din inima mea”) (2002); Premiul pentru poezie la Festivalul „Eminescu”, Turnu-Severin (2002).

Colaborări:

„Amfiteatru”, „Ardealul literar și artistic”, „Astra”, „Călăuza”, „Contrapunct”, „Convorbiri literare”, „Contemporanul”, „Familia”, „Flacăra”, „Ginta latină”,

„Luceafărul”, „Orient latin”, „Orizont”, „Renașterea bănățeană”, „România literară”, „Semenicul”, „SLAST”, „Tribuna”, „Vatra”, „Viața studențească”, „Mihai Eminescu” (Australia), „Lumina” (Iugoslavia), „Plai românesc” (Ucraina) etc.

A fost prezentă în emisiunile TVR, Radio București, Cluj-Napoca, Timișoara.

Lucrări publicate:

- *Dincolo de râu, câmpia*. - Timișoara: Editura Facla, 1988. - 80 p. cu il.
- *Salt mortal*. - Deva: Editura Călăuza, 1992. 62 p. - (Lucian Blaga).
- *Daruri - jucării*. - Deva: Editura Călăuza, 1994. - 16 p.
- *Ferigi înzăpezite*. - Timișoara: Editura Helicon, 1996. - 128 p.
- *Noaptea sărbătorilor*. - Deva: Editura Călăuza, 1997. - 16 p.
- *Lacrima de ambră*. - Deva: Editura Călăuza, 1998. - 96 p. - (Cărțile albe).
- *Parisul din inima mea*. - Deva: Călăuza, 2001.
- *Fulgere pe mare*. - Deva: Editura Călăuza, 2002.

Volume colective:

- *Pasărea de foc*. (Antologie literară a cenaclului „Flacăra” din Hunedoara). Hunedoara, 1975.
- *Panteonul nestinsei iubiri*. - Deva, 1978.
- *Versuri*. - București: Editura Albatros, 1979.
- *Antologie de poezie pentru copii*. (Editată de Revista învățământului preșcolar). București, 1995.
- *Flori pentru mama*. - Deva: Editura Emia, 1997.
- *Antologia copilăriei*. - Deva: Editura Emia, 1998.

Referințe:

- Atanasiu, Victor. *Câtă sinceritate atâta poezie*. - În: SLAST, 2 iun. 1985.
- Barbu, Vasile. *Continut cu dragoste*. Drobeta Turnu-Severin: Editura Lumina, 1997, p. 50-52.
- Bitte, V.; Chiș, T.; Sârbu, N. *Dicționarul scriitorilor din Caraș Severin*. - Reșița: Editura Timpuri, 1998, p. 207, 208.
- Bodea, Minel. „*Salt mortal*”. - În: Cuvântul liber. - 6, nr. 1036, 8-9 ian. 1994, p. 3.
- Cubleșan, Constantin. „*Lacrima de ambră*”. În: Steaua. - 49, nr. 9, 1998, p. 44.
- Evu, Ioan. *Poezia în tranziție*. - În: Cuvântul liber, 24 mai, 1996.

- Hârlav, C. „*Panteonul nestinsei iubiri*”. În: Tribuna, 17 aug. 1978.
- Hurubă, Dumitru. „*Parisul din inima mea*”. - În: Cuvântul liber - 12, nr. 3003, 28 septembrie 2001, p.5.
- Ionașcu, Dumitru Dem. *Supraviețuitorii*. Deva: Editura Călăuza, 1998.
- Ionașcu, Dumitru Dem. *Secunda zero*. Deva: Editura Călăuza, 2000.
- Isac, Victor. „*Salt mortal*”. - În: Constelația Dragonului, nr.1, 1995.
- Ivănescu, Cezar. *Cenaclul „Numele poetului”*. - În: Luceafărul, 31 mar. 1984.
- Martinovici, Iv. *Mariana Pândaru*. - În: Ritmuri hunedorene, mai 1979, p.9.
- *Mariana Pândaru la 50 de ani*. Biobibliografie, - Deva, 2002-32 p.
- Rusu, David. *Interioarele armoniei*. - În: Orizont, 24 feb. 1989.

PÂRVA, IOAN

(n. 1938) - scriitor, publicist

Născut la 29 aprilie 1938, în Brad, județul Hunedoara. A urmat școala elementară și Școala Tehnică Minieră (1952-1955) la Brad, Liceul Seral-Gurabarza (promoția 1958), precum și un curs de specializare în transporturi auto la grupul Școlar Voiniceni-București (1964). A lucrat ca muncitor, funcționar, apoi ca redactor-șef la Centrul de Radioficare Brad, unde își face ucenicia în ziaristică. A avut o colaborare permanentă la ziarul județean „Drumul Socialismului” (1953-1978), publicând numeroase articole, știri, reportaje. O perioadă de timp a îndeplinit și funcția de șef al subredacției ziarului județean pentru zona Brad (până în 1958). A fost membru al Cenaclului literar „George Coșbuc”, de pe lângă Casa de Cultură Brad. Timp de 12 ani, și-a desfășurat activitatea în orașul Hațeg, ca șef al Autobazei I.M.T.F. În această perioadă a început o asiduă muncă de documentare asupra Țării Hațegului, cu intenția de a-i închina o carte. În 1974, se transferă la U.J.C.C. Deva, unde lucrează în domeniul economic și comercial. Se apropie mai mult de locurile natale în 1982, venind prin transfer la Întreprinderea Minieră Barza-Brad, de unde se și pensionează, în 1998. De-a lungul anilor a colaborat la numeroase publicații, ziare și reviste. Din 1995, este colaborator permanent al revistei de turism

„România Pitorească”, în care a publicat pagini întregi, numeroase seriale și reportaje, în special despre oameni și locuri din Transilvania și din Munții Apuseni. Ca scriitor, a debutat în volumul colectiv „Pământ străbun” (1981), publicat de Centrul Județean de Îndrumare a Creației Populare Deva, cu evocarea „Toamnă la poalele Găinii”, în fascicula „Crez”. În sertarele scriitorului, se află numeroase manuscrise: „Drumuri prin Țara Hațegului” (o adevărată enciclopedie privind acest mirific tărâm), „Comoara din apele Sargeției” (povestiri și legende hunedorene), „Popas la vatra nestinsei iubiri” (reportaje despre oameni și locuri din Apuseni și din țară). „Lespezi din Muntele de Aur” (legende din Apuseni) precum și volumul de versuri „Pelerini la Kaaba”. A participat la concursuri organizate de către Uniunea Scriitorilor din România, obținând premiul III (1984) și premiul I (1986), pentru reportaj literar.

Colaborări:

„Drumul Socialismului”, „Ritmuri hunedorene”, „Carnetul Agitatorului”, „Tribuna Radio-București”, Almanahul Turistic”, „România Pitorească”.

Lucrări publicate:

- *Drumuri în Țara Zarandului* - București: 1983, Editura Sport - Turism, 205 p. + iconografie.
- *1784, în locuri și monumente* - București: Editura Sport - Turism, 1984, 236 p. + iconografie.

Articole din periodice:

- *Printre olarii din Obârșă* - În: România Pitorească, nr. 3, 1975, p. 17.
- *Din Valea Crișului Alb în valea Ampoiului* - În: România Pitorească, nr. 2, 1981, p. 22.
- *Vulcanul - monument al naturii* - În: România Pitorească, nr. 1, 1985, p. 22.
- *În pădurea Scorușetului* - În: România Pitorească, nr. 12, 1984, p. 10.
- *La Gura Cheii* - În: România Pitorească, nr. 6, 1996, p. 8.
- *Cheile Crăciuneștilor (serial)* - În: România Pitorească, nr. 11-12, 1984, și 1-2-3, 1997.
- *torță de lumină: Liceul din Brad (serial)* - În: România Pitorească, nr. 9-10-11, 1996.
- *Tribunul Simion Groza din Rovina* - În: România Pitorească, nr. 4, 1997, p. 6.
- *Ioan Buteanu* - În: România Pitorească, nr. 6, 1997, p. 12.
- *Gorunul lui Horea* - În: România Pitorească, nr. 8, 1997, p. 12.

- *Avram Iancu la Țebea* - În: România Pitorească, nr. 9, 1997, p. 5.
- *Biserița din Albac* - În: România Pitorească, nr. 12, 1997, p. 12.
- *Șiria și Slavici (serial)* - În: România Pitorească, nr. 1-2-3, 1998.
- *Ultimul pietrar* - În: România Pitorească, nr. 10, 2000, p. 12.
- *Țebea - să nu o uitați niciodată!* - În: România Pitorească, nr. 11, 2000, p. 4.
- *Pe valea Plaiului spre vârful Păltinei (serial)* - În: România Pitorească, nr. 1-2-3, 2001.
- *În Țara Zarandului, România e lăsată să moară!* - În: Călăuza, nr. 494-495-496, 1999.
- *Mai avem nevoie de simbolurile devenirii noastre?* - În: România Liberă, 28 aug. 1999.

Referințe:

- Ciobanu, Radu - *Zarandul* - În: Drumul Socialismului, nr. 8089, 13 nov. 1983.
- Ciobanu, Radu - *Fiecare nouă carte e un fel de debut* - În: Drumul Socialismului, nr. 8497, 9 mar. 1985.
- Ciobanu, Radu - *La a doua carte* - În: Drumul Socialismului, nr. 8510, 24 mar. 1985.

PERJU, DELIA-MARIA

(n.1940) - profesor universitar, doctor în chimie

S-a născut la 9 septembrie 1940, în Hunedoara. Absolventă a Institutului Politehnic Timișoara, Facultatea de Chimie Industrială, specialitatea Materiale de Construcții (1962). Doctor inginer cu teza: „Analiza automată continuă a amestecurilor de gaze, bazată pe deosebirea componentelor în privința căldurii molare și vâscozității dinamice” (1977). Activitate didactică universitară din anul 1962, în cadrul Institutului Politehnic Timișoara, Facultatea de Chimie Industrială și Ingineria Mediului, parcurgând toate gradele didactice, până la cel de profesor. Activitate de cercetare în domeniile: modelarea matematică și simularea proceselor chimice; elaborarea, proiectarea și realizarea unor modele de referință pentru traductoare de debit, concentrație, temperatură; utilizarea calculatoarelor la conducerea optimală a instalațiilor de laborator, pilot și mic tonaj. Este autoare sau coautoare a 15 cărți și a numeroase studii și articole publicate în reviste de specialitate. Deținătoarea titlului „Șef de lucrări evidențiat” (1980); membră în Societatea

Română de Automatică și Informatică (1992); Societatea Română de Inginerie Chimică (1996); menționată „The World of Learning” (1995).

Lucrări publicate:

- *Automatizarea utilajului tehnologic în industria chimică.* - Timișoara: Institutul Politehnic Timișoara, 1986.
- *Optimizări în industria chimică.* - Timișoara: Editura Mirton, 1993.
- *Automatizarea proceselor chimice.* Timișoara: Editura Universității Politehnica Timișoara, 1995.

Referințe:

- *Dicționarul specialiștilor un „Who's who”. în știința și tehnica românească.* Vol. 2. - București: Editura Tehnică, 1998, p. 223.

PESCARU, EUGEN

(n. 1951) - muzeograf, artist plastic

Născut la 27 februarie 1951, în comuna Hărău, județul Hunedoara. În perioada 1966-1970, urmează cursurile Liceului „Decebal” (astăzi Colegiul Național „Decebal,.) Deva. Între anii 1970-1974, continuă studiile la Institutul de Arte Plastice „N. Grigorescu” (astăzi Academia de Arte Frumoase) București, Facultatea de Arte Decorative, specialitatea ceramică-sticlă-metal. Încă din timpul liceului participă la expoziții județene și naționale de artă plastică. În 1967, deschide la Deva, prima expoziție personală de pictură și grafică. Participă la expozițiile de grup organizate de cercul de arte plastice și Cenaclul „Ecouri”. La „Expoziția Națională de arte plastice a elevilor din licee, școli profesionale și școli de specializare postliceală” organizată de Ministerul Învățământului în colaborare cu Uniunea Artiștilor Plastici, obține, în anul 1968, mențiune pentru ilustrația la romanul „Pădurea spânzuraților” (L. Rebreanu), iar la ediția următoare, 1969, premiul I pentru lucrarea de sculptură „Mihai Viteazul”. În timpul studenției participă la expoziții de grup și saloane naționale. Realizează grafica (ilustrația și coperta) la peste 35 de volume de literatură și cărți de specialitate. După terminarea studiilor universitare este repartizat, pentru o perioadă de stagiu de 3 ani, la Întreprinderea „Metaloglobus” București, secția creație-proiectare. După efectuarea acestui stagiu se transferă la Institutul de Proiectare-Cercetare Utilaj Petrolier București, în funcția de grafician (1977-1985). În perioada 1985-1989, este angajat al Institutului de Geologie și Geofizică

București în subordinea căruia se înființa actualul Muzeu al Geologiei. A participat la realizarea acestui obiectiv până în primăvara anului 1989, când revine în Deva, la Muzeul Județean, devenit ulterior Muzeul Civilizației Dacice și Romane, în calitate de muzeograf, șef secție restaurare-conservare. În anul 2001, vernisează expoziția de fotografie color, intitulată „Timpuri și anotimpuri”, la Galeriile de Artă „Forma” din Deva, urmată în anul 2002, de expoziția „Poezia munților”, la Costești. Are lucrări în colecții particulare din Elveția, Germania, Franța, Italia și Canada. Ca muzeograf, a participat la peste 15 campanii arheologice în siturile Crișcior, Germisara (complexul termal și castru), Deva (Magna Curia - curtea castelului), Grădiștea Muncelului (Sarmizegetusa Regia), Ulpia Traiana Sarmizegetusa, Călan (Aqua), Costești, Blidaru (Piatra lui Solomon și la Vămi) etc. Rezultatele acestor cercetări au fost publicate (în calitate de autor sau în colaborare) în reviste de specialitate din țară și străinătate. Prin comunicările prezentate cu ocazia manifestărilor științifice (colocvii, simpozioane) de la Arad, Piatra-Neamț, Constanța, Satu-Mare, Brăila, Hunedoara, Cluj-Napoca, Alba-Iulia, Suceava, Chișinău (Republica Moldova) și Berna (Elveția) a contribuit la completarea cunoștințelor deținute despre trecerea timpului și a oamenilor peste meleagurile județului Hunedoara.

Studii și articole:

- Germisara Daco-Romane. - În: *Politique edilitaire dans les provinces de l'empire romain II-ème - IV-ème siècles après I.C.*, Cluj-Napoca, 1993, p.201-214 (colab.).
- *Des Orientaux dans le pagus romain de Miccia.* - În: *Sargetia*, 25, 1992-1994, 171-181 (colab.).
- *Faze și etape de amenajare ale Complexului termal Germisara (Geoagiu-Băi), județul Hunedoara.* - În: *Sargetia*, 26/1, 1995-1996, p. 325-340 (colab.).
- *Cahle descoperite la Germisara (Geoagiu Băi).* - În: *Sargetia*, 26/1, 1995-1996, p. 391-417 (colab.).
- *Rezultatele cercetărilor arheologice de la Germisara (Geoagiu-Băi).* - În: *Revista minelor*, nr. 7, 1996, p. 37-39 (colab.).
- *Decebalus la Germisara.* - În: *Cultura Națională*, nr. 8, 1996, p.11 (colab.).
- *Mărturii arheologice din zona Hunedoarei.* - În: *Corviniana*, I, 1995, p. 11-16 (colab.).
- *Complexul Termal Roman Germisara. Faze și etape de amenajare.* - În: *Studii de Istorie Antică, Omagiu profesorului Ioan Glodariu*, Deva, 2001, p. 434-452 (colab.).

- *Complexul termal roman Germisara*. - În: Miorița, nr.8-9, 2002, p.7-11 (colab.).

Colaborări:

„Ecouri Școlare” (revista liceului „Decebal” Deva), „Ritmuri Hunedorene” (supliment de cultură a ziarului județean), „Miorița” (revistă de etnografie și folclor), „Semne” (editura Emia), „Cultură și Turism” (revistă editată de Ministerul Culturii și Cultelor) „Sargetia”, „Revista muzeelor”, „Magazin Istoric”, „Revista Minelor”, „Cultura Națională”, „Corviniana”, „Miorița”, „Cronica Cercetărilor Arheologice din România”, „La politique edilitaire dans les provinces de l' Empire romain II-ème - IV-ème siècles après J.C”.

Referințe:

- *Catalogul expoziției naționale de artă plastică a elevilor din licee, școli profesionale și tehnice*. - București, Sala Dalles, 8-23 iunie 1968.
- *Catalogul expoziției naționale de artă plastică a elevilor din licee, școli profesionale și tehnice*. - București. Ateneul român, iunie 1969.
- Lazăr, Ioachim. *Cronica activității științifice a muzeului Județean Hunedoara - Deva pe anii 1990-1992*. - În: Sargetia; vol. 21-24, Deva, 1988-1991.
- Lazăr, Ioachim. *Cronica activității științifice a muzeului Civilizației Dacice și Romane Deva pe anii 1993-1994*. - În: Sargetia, vol. 25, Deva, 1992-1994.
- Lazăr, Ioachim. *Cronica activității științifice a muzeului Civilizației Dacice și Romane Deva pe anii 1995-1996*. - În: Sargetia, vol 26, partea a II-a, Deva, 1995-1996.
- Lazăr, Ioachim. *Cronica activității științifice a muzeului Civilizației Dacice și Romane Deva pe anii 1997-1998*. - În: Sargetia, 27/2, 1997-1998, p.719-742.
- Lazăr, Ioachim. *Cronica activității științifice a muzeului Civilizației Dacice și Romane Deva pe anii 1999-2000*. - În: Sargetia, 28-29/2, 1999-2000, p. 581- 592.
- Lazăr, Ioachim. *Cronica activității științifice a muzeului Civilizației Dacice și Romane Deva pe anii 2001-2002*. - În: Sargetia 30, 2001-2002, p. 933-945.
- *Revista „Ecouri școlare”* nr.1 și 2 (1969-1970).
- *Revista „Semne”,* 3, nr.1-2 (9-10) - Deva, 2001, p.48.
- *Revista „Semne”,* 4 (16) - Deva, 2002, p. 3 și 65.

PETCA, OVIDIU

(n. 1958) - *artist plastic*

Născut la Deva, județul Hunedoara în 25 martie 1958. Urmează Liceul de Artă din Deva (1973-1977); absolvent al Institutului de Arte Plastice „Ion Andreescu” din Cluj-Napoca (1983 - 1988). Membru al UAP din România, Filiala Cluj, din 1991. Vice președinte al Asociației Române pentru Ex Libris. Președintele Fundației Culturale „Bienala Internațională de Grafică Cluj”. Din 1987, participă regulat la expoziții naționale și internaționale de artă plastică. Membru în juriu internațional la Concursul Internațional de Afiș „Artiștii pentru o Europă a Regiunilor” de la Brussels, Antwerpen, Belgia, 1995; prima Bienală Internațională de Grafică Mică, Cluj 1997; A II-a Bienală Internațională de Grafică Mică, Cluj, 1999; secretarul juriului de selecție la a X-a Bienală Internațională de Gravură, Varna, Bulgaria, 1999. A participat la tabere de creație și simpozioane: „De la Eminovici la Eminescu” - Oradea, 1996; „Litografie”, Work-shop - Chișinău, 1998; „Comunicare cooperare și integrare europeană”, „Educația adulților, o provocare pentru mileniul III” - Cluj-Napoca, 1999. A publicat în periodice peste 70 de articole de critică de artă și interviuri.

Expoziții personale:

Expoziție de serigrafie. Galeria „Arta” - Bacău, 1989; expoziție de desen. Galeria „Arta” - Bacău, 1990; „Stop Cadru! Ideea”, Galeria „Arta” - Cluj-Napoca, Galeria „Arta” - București, 1992; expoziție de Ex Libris - Varșovia, 1996, Gliwice, Polonia, 1997; „Nume” expoziție de grafică - Cluj-Napoca, 1998; expoziție de Ex Libris - Cluj-Napoca, 1998; expoziție de Ex Libris - Cracovia, Polonia, 2000.

Expoziții naționale:

Aninoasa, 1989; Arad, 1995-1997; Bacău, 1982; 1988-1996; Botoșani, 1991; Brăila, 1991, 1993, 1995; București, 1988; Cluj-Napoca, 1995; Deva, 1986-1988; Florești Gorj, 1989; Ghimeș - Palanca, 1994, 1995; Huși, 1989; Oradea, 1988-1990, 1992; Piatra Neamț, 1997; Pitești, 1992; Ploiești, 1997; Satu Mare, 1992, 1993, 1997; Sebeș, 1995; Târgu-Mureș, 1987-1989; Timișoara, 1991; Vulcan, 1993, 1994.

Expoziții zonale:

Bacău, 1993-1995, 1997, 1998, 2000; Chișinău (R. Moldova), 1993-1995, 1997, 1998, 2000; Covasna, 1993-1998, 2000; Galați, 1991; Kaposvár, 1997; Oradea, 1991.

Expoziții internaționale:

Argentina, Belgia, Brazilia, Bulgaria, Canada, Cehia, China, Croația, Danemarca, Elveția, Estonia, Finlanda, Franța, Germania, Iran, Italia, Japonia, Iugoslavia, Kazastan, Coreea, Lituania, Luxemburg, Macedonia, Marea Britanie, Malaysia, Moldova, Norvegia, Olanda, Polonia, România, Rusia, Slovacia, Spania, SUA, Suedia, Ucraina, Ungaria, Uruguay.

Expoziții ale colecționarilor:

„Ex Libris utilitar”. Trienala de Gravură Mică, Camalieres (Franța), 2000.

Proiecte, organizări, expoziții:

Prima Bienală Internațională de Grafică Mică, Cluj-Napoca, 1997; Expoziția Internațională de mail-art: „Imaginea României în lume”, Cluj-Napoca, 1998, Bacău, 1999; Expoziție Internațională Mail-Art, Cluj-Napoca, 1999; Festivalul Internațional al Artelor Grafice, Cluj-Napoca, 1999; Expoziție de gravură: Toshio Yoshizumi, Kohsei, (Japonia) 1999; A II-a Bienală Internațională de Grafică Mică Cluj-Napoca, 1999; Expoziția Internațională de Mail-Art: „Cartea”; Expoziție de Ex Libris japonez; „Omagiul poetului”. Concurs internațional de Ex Libris, Cluj-Napoca, 2000; „Artiști din America Latină”, Cluj-Napoca, 2000; „Ochiul”. Expoziția Internațională de Mail-Art, Cluj-Napoca, 2000; Expoziție de gravură: Toshio Yoshizumi și Kohsei, (Japonia) Timișoara, 2001; Arad 2001.

Ilustrație de carte:

- Ionescu Eugen. „Eu”. - Cluj-Napoca: Echinoc, 1990 (copertă);
- Soljenițin, A. „O zi din viața lui Ivan Denisovici”. - București: Editura Quintus, 1991 (copertă);
- Denfert, Amelie „Pantera din Montparnasse”. - Cluj-Napoca: Editura Tribuna, 1991 (coperta);
- „Furtună deasupra Ardealului”. - Cluj-Napoca: Editura Tribuna, 1991 (coperta);
- Burroughs, Edgar. „Tarzan”. - Cluj-Napoca: Editura Interferențe, 1991 (coperta);
- Daneo, Kitty. „Legenda lacului Zamar”. - Cluj-Napoca: Editura Interferențe, 1991 (coperta, 5 ilustrații);
- Maior, Liviu. „Memorandul” - Cluj-Napoca: Editura Fundației Culturale Române, 1992 (coperta);
- Prodan, David. „Transylvania and again Transylvania” - Cluj-Napoca: Editura Fundației Culturale Române, 1992 (coperta);
- Sabin, M. „Studies on the Historical Demography of Romania”. - Cluj-Napoca: Editura Fundației Culturale Române, 1992 (coperta);

- Suci, Dumitru. „From the Union of Principalities to the Creation of Greater Romania, 1859-1918” - Editura Fundației Culturale Române, 1993 (coperta);
- Scarlat Angela. „Dincolo de negativ”. - Bacău: Editura Plumb, 1995 (coperta, 5 ilustrații);
- Cristofor, Ion. „Scriitori belgieni”. - Cluj-Napoca: Editura Napoca Star, 2000 (coperta);
- Cristofor, Ion. „Senffe - sau vocația dialogului”. - Cluj-Napoca: Editura Napoca Star, 2000 (coperta);
- Cristofor, Ion. „Scriitori din Țara Sfântă”. - Cluj-Napoca: Editura Napoca Star, 2000 (coperta);
- Pleșu, Andrei. *Robinson etikája*. - Cluj-Napoca, 2000 (coperta);
- Ferenczy György. *Golgota Transilvaniei*. - Cluj-Napoca: Editura Sedan, 2001 (coperta).

Premii naționale:

Premiul I la Salonul Studentesc de Arte Plastice, Tg. Mureș (1987); Marele premiu „Veronica Micle”, Oradea; Premiul I și Premiul al II-lea „Bienala Mobex”, Tg. Mureș; Premiul al II-lea și Premiul Fabricii Letea „Centenarul Ion Creangă”, Bacău (1989); Premiul al II-lea „Centenar Vasile Alecsandri”, Bacău (1990); Premiul al II-lea „Eminescu”, Botoșani (1991); Premiul Juriului „Perpessicius”, Brăila; Premiul al III-lea Bienala de Ex Libris, Oradea; Premiul I „Bacovia 110”, Bacău (1991); Premiul I „Centenarul Bibliotecii Județene, Bacău (1993); Premiul I „Rebreanu 50”, Palanca; Premiul I „Borzești 500”, Onești (1994); Premiul I „Centenar Lucian Blaga”, Sebeș și Bacău (1995); Premiul I „Liviu Rebreanu”, Palanca (1995); Premiul I „Panait Istrati”, Brăila (1995); Diploma de Onoare „Tristan Tzara”, Bacău (1996); Premiul I „Nicu Enea”, Bacău (1997); Premiul al III-lea, „Bacău 590”, Bacău (1998); Premiul I „Centenar George Călinescu”, Bacău (1999); Premiul al III-lea „Eminescu 150”, Bacău (2000).

Premii internaționale:

Premiul Juriului - Concurs de Ex Libris „Baron Taylor”, Paris - Franța, 1989; Premiul al II-lea - Concurs de Ex Libris „Pușkiniana”, Chișinău - Moldova, 1990; Premiul I. Concurs de Ex Libris „Un an de independență în Estonia”, Tartu - Estonia, 1990; Premiul Fundației „Eötvös”, Gyula, - Ungaria 1993; Premiul de vânzare - A III-a Expoziție Anuală de Grafică Mică, Napa Art Center - SUA, 1993; Premiul I Concurs de Ex Libris, Varșovia - Polonia, 1994; Premiul I Concursul de Ex Libris „Rabelais”, Meudon - Franța 1994; Premiul „Knygynas Minskas”

- Concurs de Ex Libris „Cântec, muzică, dans”, Vilnius- Lituania, 1994; Premiul I, - Concurs de Ex Libris „Ion Creangă”, Chișinău - Moldova 1994; Diplomă de Onoare - Primul Concurs Internațional de Ex Libris, Gliwice - Polonia, 1995; Premiul al II-lea - Concurs de Ex Libris „Varșoviana”, - Polonia, 1996; Marele Premiu al Ministerului Culturii din Republica Moldova - „Saloanele Moldovei”, Chișinău - Moldova, 1997; Premiul „Lietuvos Gelezinkeliu” - Expoziția de Grafică Mică „Protecția mediului și căile ferate, Vilnius - Lituania, 1998; Premiul I - Concursul de Ex Libris „Daukšos Postilei - 400” Vilnius - Lituania, 1999; Diplomă de Semifinalist - A II-a Expoziție de Grafică Mică și Pictură „Pisa 2000”, Pisa - Italia, 2000; Premiul Fundației „Ioan Slavici” - A II-a Trienală Internațională de Ex Libris „Ioan Slavici”, Arad - România, 2001; Premiul Juriului Concursul Internațional de Ex Libris, Saint -Niklaas - Belgia, 2001.

Referințe:

- *Artiști plastici clujeni contemporani.* - Cluj-Napoca: Editura Sedan, 1999.
- Călin, Constantin. Premiu. - În: *Deșteptarea*, Bacău, 15 mar. 1990.
- Crisofor, Ion. *Interviu cu Ovidiu Petca.* - În: *Știrea*, Cluj-Napoca, 30 iul. 1998.
- Czosnyka, J. T. *Ex Libris Ovidiu Petca - Rumunia.* - În: *Catalogul expoziției personale.* - Varșovia, 1996.
- *Encyclopedia Biobibliographical of the art of the contemporary Ex Libris vol. 21.* - Portugalia, 1997, p. 133-146.
- Gábor, Déneș. *Ovidiu Petca Grafikai.* - În: *Művelődés.* - Cluj nr. 11, 1994; *Kisgrafika*, Budapesta, nr. 1, 1995.
- Gebczyk, W. *Ovidiu Petca* - *Catalogul Expoziții personale.* - Gliwice, 1997.
- Gebczyk, W. *Ovidiu Petca* - *Catalogul Expoziții personale.* - Cracovia, Polonia, 2000.
- Irimie, Negoită. *Linii pentru un profil.* - În: *Tribuna*, nr. 24, 1990.
- Ortyl, Tadeusz. *Ekslibrisy Ovidiu Petca* *Catalog aniversar.* - Sanok, Polonia 2001.
- *Apreciere internațională a lucrărilor graficianului Ovidiu Petca.* - În: *Curierul Primăriei Cluj-Napoca.* - 5, nr. 229, 2 aug. 1999, p. 2.
- Ovidiu, Petca. Fișă biobibliografică - Deva, 2001.
- Serghie, Dorin. *Mască și semn.* - În: *Adevărul de Cluj*, 11 mar. 1992; *Luceafărul*, nr. 32, 1992.

PETCO, ANA

(1844-1916) - *reprezentantă a mișcării feministe hunedorene*

S-a născut în anul 1844, în orașul Arad. Fiica medicului și profesorului de la Institutul pedagogic din Arad, Anastasie Șandor. A fost căsătorită cu Lazăr Petco, fruntaș naționalist din Deva, oraș unde a locuit timp de 20 de ani, până în 1877, când s-au mutat în Arad. Casa familiei Petco din Deva a fost adeseori locul întâlnirilor fruntașilor politici români hunedoreni în epocă. După moartea soțului (1895), se reîntoarce la Deva, unde va locui până la sfârșitul vieții. A fost membră fondatoare a „Reuniunii Femeilor Române din Comitatul Hunedoara”, iar din 1886, președinta Comitetului Provizoriu. În anul 1877, inițiază o colectă de bani pentru ajutorarea ostașilor români răniți în Războiul de Independență.

S-a stins din viață în anul 1916, la Deva.

Referințe:

- Lechințan, Vasile. *Oficiali de stat români din Transilvania. Sec. XIV-1918.* - Cluj-Napoca. - (Manuscris).

PETCO, LAZĂR

(1835-1895) - *avocat*

Născut în anul 1835, în comuna Băița, județul Hunedoara, într-o veche familie de mineri. A urmat Liceul Latin, apoi Academia de Drept din Sibiu. După terminarea studiilor, a fost protonotar al Comitatului Zarand, la Baia de Criș. Se stabilește la Deva, în jurul anului 1880. Începe cariera de avocat, activând pe tărâm politic, economic și cultural. Deputat în Dieta de la Cluj (1865), în Dieta de la Pesta (1865-1868); director al Despărțământului „Astra” din Deva (1876-1880); jurist al „Societății de Istorie și Arheologie”, a Comitatului Hunedoara. În 1880, este semnatarul unui memoriu prin care se revendica înființarea unei secții române la Liceul real din Deva. Organizează, împreună cu Ioan Papiu și Alexiu Olariu, Conferința românilor din Deva, din 1883, pentru a protesta împotriva legii referitoare la introducerea limbii maghiare în școlile românești. În 1881, ține un discurs în fața arhiducelui austriac Rudolf, susținând că românii sunt majoritari și cei mai vechi locuitori ai acestui comitat. În anul 1887, se stabilește la Arad, unde a și decedat în anul 1895.

Referințe:

- Firczak, Gheorghe. *Societatea de Istorie și Arheologie a Comitatului Hunedoara. Primii ani de activitate (1880-1881)*. - În: Sargetia, vol. 26, partea a 2-a. - Deva, 1995-1996, p. 158.
- Hossu-Longin, Francisc. *Amintiri din viața mea*. - Cluj-Napoca, 1977, p. 211.
- Șuiaga, Victor. *Albumul „Astra” din Deva. 1873-1948*. - Deva, 1980.

PÉTERFI, MARTIN

(1875-1922) - botanist, biolog

Născut în 1875, în comuna Boroșineu, județul Arad. Tatăl său, Francisc Pinterak, era de origine polonă. Prin mutarea părinților la Deva, urmează aici Școala Normală de Stat. La absolvirea școlii, avea deja reputație de biolog. A fost învățător la Deva, conservator la Institutul Botanic din Cluj, botanist la Muzeul Botanic din Cluj. A efectuat cercetări biologice de mare profunzime și competență, pe un vast teritoriu al țării. A elaborat studii asupra biologiei florilor. Este primul colaborator al publicației „Flora Romaniae Exsiccata”. A scos în evidență multe specii de sphagnum, necunoscute pe teritoriul Transilvaniei. Publică 50 de lucrări științifice de importanță fundamentală și trei lucrări etnografice. Deși elaborate, au rămas până astăzi nepublicate, șapte lucrări cu privire la flora briofitelor.

A decedat în anul 1922.

Lucrări publicate:

- *Deva lombos mohai*. - În: Erdelyi Muzeum. Cluj, vol.18, 1896, p. 128-144.
- *Néhány adat hazánk lombosmohflo-rájához*. - În: Természetrázi Füzetek. Budapesta. Tom. LII, 1899, p. 198-200.
- *Hunyadmegye lombos mohái*. - În: Hunyadmegyei Történelmi és Régészeti Társulat Evkönyve. - Deva, vol. 14, 1904.
- *Devá florája*. - În: Hunyadmegyei Történelmi és Régészeti Társulat Evkönyve. - Deva, vol. 16, 1906, p. 88-104.
- *Adatok Déva florájában*. - În: Publicațiile Muzeului Județului Hunedoara. - Deva, 1926, p. 27.

Referințe:

- Burnaz, Silvia. *Bibliografia județului Hunedoara. Științele Naturii*. - În: Sargetia. Series Scientia Naturae, vol.14-15. Deva, 1988-1992, p. 375.
- *Istoria biologiei în date*. - București: Editura All, 1996, p. 746.

PÉTERFI, ȘT. I.

(1906-1978) - profesor universitar, doctor în științe, biolog, botanist, membru al Academiei Române

Născut la 8 martie 1906, în Deva, județul Hunedoara. A urmat studiile liceale și universitare la Cluj-Napoca, absolvind, în 1933, Secția de Științe Naturale a Facultății de Științe a Universității din Cluj. Preparador (1929-1935), asistent (1936-1941), la Catedra de Anatomia și Fiziologia Plantelor, a Universității din Cluj. Doctor în științe (1937). Din 1941, ocupă postul de șef de lucrări, iar din 1943, pe cel de profesor. Membru corespondent (1955); membru titular al Academiei Române (23 martie 1963); vicepreședinte al Academiei (1974-1978); președinte al Subcomisiei Monumentelor Naturii din Cluj-Napoca (1971-1978); membru în Consiliile Naționale pentru UNESCO; membru al Societății Internaționale de Fiziologie și al Societății Scandinave de Fiziologia Plantelor. A descoperit specii și genuri noi, a cercetat influența sărurilor minerale, a PH-lui și a diferitelor substanțe asupra creșterii și dezvoltării unor specii și alge; a încercat să fundamenteze fiziologic și biochimic diferența dintre creștere și dezvoltare la plantele cu flori. În colaborare, mai ales cu E. Brugovitzky, s-a ocupat de fiziologia plantelor superioare, cercetând dinamica zaharurilor și a altor substanțe în cursul autogeniei. („Cercetări morfologice și biochimice la planta *Physalis alkekengi*” 1955; „Omagiu lui Traian Săvulescu”, 1959). Ocazional, s-a ocupat și de probleme de istoria științei, publicând biografii ale unor savanți. („Activitatea algologică a lui Emanoil C. Teodorescu”, 1962; „Ion Grințescu”, 1963; „Emil Pop”, 1967).

S-a stins din viață la 6 mai 1978, la Mexico City. Este înhumat în țară.

Colaborări:

„Revista română de biologie” (Seria Botanică), „Studii și cercetări științifice”, „Buletinul Grădinii Botanice Cluj”, „Studii și cercetări de biologie”, „Cercetări de fizică”, „Studia Universitatis Babeș-

Bolyai”, „Cercetări de fizică”, „Contribuții botanice”, „Sargetia”.

Lucrări publicate:

- *Elemente de fiziologie vegetală*, 1937. - (în colaborare cu E. Reimesch).
- *Flora algologică a unor locuri din Câmpia Transilvaniei*, 1960.
- *Despre flora și vegetația algologică a Munților Retezat*, 1963.
- *Alge din bazinul superior al râului Sebeș*, 1963.
- *Contribuții la cunoașterea algoflorei Parcului Național Retezat*, 1971.
- *Fiziologia plantelor*, 1972. - (în colaborare cu N. Sălageanu).
- *Az algók biológiaja és gyarkorlati jelentesege*, 1977.
- *Tratat de algologie*. - 3 vol. , 1976-1978. (în colaborare cu Al. Ionescu).

Articole din periodice:

- *Beitrage zur Kenntnis der Algen Transsylvanien*. - În: Buletinul Grădinii Botanice Cluj, 1939.
- *Euglena Sphagnicola nov sp. din secția Amastigate*. - În: Studii și Cercetări Biologice, Cluj, 1957.
- *Alge tuficole din Munții Căliman*. - În: Contribuții botanice, Cluj, 1962. - (în colaborare cu S. Peterfi).
- *Dinamica hidraților de carbon în cursul creșterii frunzelor viței de vie și variația hidraților de carbon în cursul unei zile în frunzele viței de vie*. - În: Studia Universitatis „Babeș-Bolyai”, Seria Biologie, nr.1, 1962.
- *Noi contribuții la cunoașterea algelor din Munții Retezatului*. - În: Studii și cercetări de biologie. Seria Botanică. - București, tom. 18, nr.2, 1966.
- *Date noi asupra florei algologice a Parcului Național Retezat*. - În: Contribuții botanice. - Cluj, 1967, p. 287-295.
- *Flora algală din Complexul mlăștinos Valea Judele - Zănoaga. Parcul Național Retezat*. - În: Sargetia. Seria Scientia Naturae. - Deva, vol.10, 1974, p. 85-89.

Referințe:

- Nagy-Toth, Fr.; Borná, A. *Academician Ștefan Péterfi*. - În: Studia Biologia. 24, fasc. 2, 1979.
- Nagy-Toth, Fr. ; Peterfi, L. *Ștefan Péterfi member of the Academy, 1906-1978*. - În: Revista Română de Biologie Vegetală. - 23, nr. 2, 1978; Studii și Cercetări de Biologie, Biologie Vegetală. 30, nr. 2, 1978.

- *Personalități românești ale științelor naturii și tehnicii*. Dicționar. - București: Editura Științifică și Enciclopedică, 1982, p.304-305.
- Rusu, N. Dorina. *Membrii Academiei Române. 1866-1999*. Dicționar. București: Editura Academiei Române, 1999, p. 405-406.
- *Who's Who in Science in Europa*. - Vol. 2, 1972.

PETRE, MIHAI

(n. 1949) - profesor, dr. în filologie

Născut la 19 iulie 1949, în comuna Sutești, județul Vâlcea. Urmează Liceul Teoretic din Drăgășani. Absolvent al Facultății de Filologie, din Cluj-Napoca, Secția Română - Franceză, ca șef de promoție (1972). Doctor în filologie cu teza: „Toponimie urbană românească” (1983). Între anii 1972-1974, este profesor la Școala Generală Nr.3, în municipiul Hunedoara și la Liceul Sanitar Hunedoara (1974-1991); Liceul „Iancu de Hunedoara” (din 1991). Din 1998, este profesor de limba română și metodică la Colegiul de Instructori Deva, de pe lângă Universitatea de Vest - Timișoara. Director al Departamentului Perfecționare, din cadrul Centrului „Eudoxiu Hurmuzaki”, pentru românii de pretutindeni, de pe lângă Ministerul Educației Naționale; inspector la Inspectoratul Județean de Învățământ Hunedoara (2001). „Profesor Evidențiat”, în 1989. Redactor șef la revista „Semne” din Deva (2001).

Lucrări publicate:

- *Limba română prin teste grilă pentru admiterea în învățământul superior*. Deva: Editura Călăuza, 1999. - 224 p.
- *Limba și literatura română pentru examene de capacitate*. - Deva: Editura Călăuza, 2000. - (în colaborare cu Gligor Hașa).
- *Introducere în toponomia urbană românească*. - Deva, Călăuza, 2001.

Referințe:

- *Mihai Petre. Fișă biobibliografică*. Hunedoara, 2000.

PETRI, VASILE

(1833-1905) - profesor, publicist

Născut la 2 februarie 1833, în satul Mocod, județul Bistrița-Năsăud, în familia unui grănicer. A urmat cursurile primare la Zagra, apoi, cursurile preparandiale în Năsăud. Absolvent al Institutului Pedagogic din Praga, unde a urmat și cursuri pedagogice de pregătire a profesorilor pentru școli reale inferioare, specialitatea Lingvistică-Istorie. După perioada Praga, ajunge învățător la Sângeorz și la Școala Primară Superioară din Năsăud, apoi profesor suplinitor în aceeași localitate. Numit profesor titular provizoriu, devine, în cele din urmă, profesor definitiv și director al Școlii Preparandiale din Năsăud. În 1870-1871, profesor la Școala Preparandială de Stat din Deva, predând disciplinele pedagogice pentru „preparanzii” români. În timpul cât a fost profesor la Deva, s-a bucurat de o apreciere și stimă deosebită. În această perioadă, îi apare lucrarea „Scriptologia sau modul de a învăța cititul scriind”, o reușită metodică de a preda abecedarul care se adresa în primul rând învățătorilor. În 1871, este numit director și inspector al școlilor românești din ținutul de graniță al Orlatului (Sibiu). În 1879, revine la Năsăud, unde va rămâne până la trecerea în eternitate. În activitatea didactică și publicistică, a introdus tot ce era mai nou și mai valoros în pedagogia mondială, fapt ce se simte și în periodicele scoase de el la Năsăud și Sibiu: „Magazin pedagogic”, „Foaie pedagogică și didactică”, sau în cărțile, manualele și îndreptările pentru învățători.

S-a stins din viață la Năsăud, la 1 februarie 1905.

Colaborări:

„Magazin pedagogic”, „Foaie pedagogică și didactică pentru interesele institutelor de cultură și ale organelor acestora”, „Școala română”, „Școala practică”.

Lucrări publicate:

- *Elementariu sau abecedariu pentru școlile românești*, 1864.
- *Scriptologia sau modul de a învăța cetitul scriind*. Îndreptar pentru învățători la tratarea abecedarului. - Sibiu, 1871.
- *Instrucțiune pentru învățătorii de la Școlile Centrale ale Reuniunii Grănițarești din fostul regiment 1 Orlat*.
- *Sistemul metric. Manual pentru învățători și toți bărbaii de școală*.
- *Legendar sau carte de cetire pentru școlile populare. Pentru al III-lea și al IV-lea an de școală*.

Referințe:

- Bărsănescu, Ștefan. *Istoria filosofiei moderne*. - Vol. 2. - București, 1938.
- Burlacu, Emil. *Vasile Petri - contribuția sa la propășirea școlii românești*. - În: Corviniana. - 2, nr. 2, 1996, p. 229-232.
- Costescu, G.N. *Moartea lui Vasile Petri*. În: Școala Română, nr.8, 15 feb. 1905.
- Diaconovici, C. *Enciclopedia română*. Tomul.3. - Sibiu:Editura Krafft,1904, p. 576.
- *Din istoria pedagogiei românești*. - Vol.3. București, 1967; - Vol. 4. București, 1969.
- Ghibu, Onisifor. *Din istoria literaturii didactice românești*. - Vol. 2. - București, 1916.
- Moisil, Iuliu. *Pedagogul Vasile Petri*. Bistrița, 1937.
- Vlad, O; Țârlea, Nicolae. *Monografia Liceului Pedagogic Deva (1870-1970)*. - Deva, 1971, p. 26-28.

PETRIC, GABRIEL

(n.1956) - profesor, publicist

Născut la 15 octombrie 1956, la Deva. Urmează Liceul „Aurel Vlaicu” din Orăștie, promoția 1975. Absolvent al Facultății de Filologie din Cluj-Napoca, Secția Română-Franceză, promoția 1979. Profesor de limba și literatura română la Colegiul Național „Aurel Vlaicu” din Orăștie. Debut în revista „Echinox” (1978), cu eseu „Revelație și ironie la Hermann Hesse și Elias Canetti”; redactor al revistei „Echinox” (1978 - 1979); membru al colegiului de redacție (1979-1982). Debut editorial, cu volumul „Manual de chitară”, apărut la Editura Teora, în 1993. Participă la Congresul Internațional de Muzicologie IASPM din Berlin (1991). Redactor șef la „Revista Orăștiei” pe care a fondat-o în decembrie 1989. Colaborator la Cenaclul „Agora” și Cercul de Filosofie „Kairos” din Sighișoara. Redactor al revistei „Semne” din Deva. A primit premiul revistei „Semne”, Deva (2000).

Colaborări:

„Echinox”, „Napoca universitară”, „Vatra”, „Steaua”, „Arhipelag”, „Familia”, „Discobolul”, „Altarul Banatului”, „Examene”, „Poesis”, „Euphorion”, „Paralela 45”, „Actualitatea muzicală”, „Pop, Rock & Show”, „Prin Rock”, „Tomis”, „Semne”, „Guitar International” (Anglia), „American Lutherie” (SUA), „Musikblatt” (Germania), „Das Instrumentenbau

Zeitschrift" (Germania), „Galpin Society Journal” (Anglia).

Lucrări publicate:

- *Manual de chitară*. - București: Editura Teora, 1993.
- *Tragicul și concepția creștină. Pe firul cugetării critice și teologice românești*. - Pitești: Editura Paralela 45, 2000.

Articole din periodice:

- *Enciclopedia*. - În: Echinoc, nr.10-11, 1978.
- *Ars combinatoria*. - În: Echinoc, nr.1-2, 1979.
- *Cele două lumi. Dialog despre tragic și absurd*. - În: Echinoc, nr. 5, 1979. - (în colaborare).
- *Actualitatea tragicului*. - În: Steaua, nr. 1, 1982.
- *Realitatea închipuirii*. - În: Vatra, nr. 4, 1984.
- *Lucian Blaga. Existență tragică, existență creatoare*. - În: Discobolul, nr. 4, 5, 1990.
- *Chitara electronică. Origini și metamorfoze*. - În: Almanahul Știință și Tehnică, 1990.
- *Textul „subversiv”*. - În: Revista Orăștiei, nr.2, 1990.
- *Paradigma tragică și creștinismul*. - În: Altarul Banatului, nr. 10-12, 1992.
- *André Pieyre de Mandiargues și Léonor Fini*. - În: Semne. - 2, nr. 2-3, 2000, p. 29-30.
- *Tinerețea poeziei*. - În: Semne - 3, nr. 4, 2001, p. 34.

PETRILEAN, I. IOAN

(n.1933) - profesor universitar, doctor inginer

Născut la 19 iulie 1933, în orașul Vulcan, județul Hunedoara. Absolvent al Institutului de Mine Petroșani, Facultatea Electro-mecanică Minieră (1959). Doctor inginer cu teza: „Studiul potențialelor termodinamice ale atmosferei de mină și al aplicabilității lor în calculul aerajului”. Activitate didactică universitară, parcurgând toate treptele didactice. În prezent, este profesor la Universitatea Petroșani, titularul disciplinei Termotehnică și Mașini Termice. Autor al unor lucrări de specialitate și a numeroase articole publicate în reviste de specialitate și în volume de lucrări ale unor simpozioane științifice. Este membru în Societatea Română a Termotehnicienilor și Asociația Generală a Frigotehnicienilor din România.

Lucrări publicate:

- *Termotehnică și mașini termice*. Curs. Petroșani, 1977.
- *Motoare termice și acționări hidro-pneumatice*. Curs. - Petroșani, 1975.
- *Probleme de hidraulică aplicată*. Petroșani, 1975.

Referințe:

- *Dicționarul specialiștilor un „Who's Who” în știința și tehnica românească*. - Vol.1. București: Editura Tehnică, 1996, p. 280.

PETRIȘOR, MARCEL

(n. 1930) - scriitor

Născut la 13 aprilie 1930, în satul Ocișor, comuna Vața de Jos, județul Hunedoara, din părinți învățători. Urmează cursurile Liceului „Avram Iancu” din Brad. Studii Universitare la Facultatea de Filosofie din Cluj-Napoca (1948-1952), la Facultatea de Limbi Romane, Secția Franceză din București (1965-1970). Între 1952-1956, 1956-1964, este închis pentru „uneltire împotriva securității statului”, deținut politic în penitenciarele Jilava, Dej, Gherla și Aiud, unde este supus izolării și terorii. A activat ca profesor la Liceul „Iulia Hașdeu” din București. A debutat editorial, în anul 1971, la Editura Albatros, cu volumul de povestiri „Serile-n sat la Ocișor”. În 1985, a primit Premiul Asociației Scriitorilor pentru romanul „Temeri” A tradus din Al. Dumas, Jean-Paul Sartre, René Berger, Baudelaire, Robert Gaillard, J. Baltrusaitis. A colaborat la „Scriitori francezi. Mic dicționar” (1978). S-a preocupat de artele vizuale, prezentând opera lui Grünwald. Publică, în 1991 și 1994, două volume de „Memorii”, în care evocă perioada petrecută în închisorile comuniste. A participat, la Brad, la toate edițiile „Zilelor Scriitorilor Zarandeni”. I s-a acordat titlul de „Cetățean de Onoare” al municipiului Brad (2000).

Colaborări:

„Steaua”, „România literară”, „Familia”, „Luceafărul”, „Tribuna”, „Secolul XX”, „Universul cărții”, „Vatra”, „Gazeta literară”, „Revista de filosofie”, „Transilvania”, „Contemporanul”.

Lucrări publicate:

- *Serile-n sat la Ocișor*. Povestiri. - București: Editura Albatros, 1971. -148 p.
- *Curențe estetice contemporane*. - București: Editura Univers, 1972. - 119 p.

- *La Rochefoucauld - aventura orgoliului*. București: Editura Albatros, 1973.
 - *Măreasa*. (Roman din vremea lui Horea, Cloșca și Crișan). - București: Editura Albatros, 1975. - 219 p.
 - *Călătorie spre Soare-Răsare*. - București: Editura Cartea Românească, 1976. - 195 p.
 - *Crișan*. - București: Editura Albatros, 1977. - 247 p. - (Cutezătorii).
 - *Vitralii*. - București: Editura Eminescu, 1978. - 224 p.
 - *Grünwald*. (Album). Text de Marcel Petrișor. - București: Editura Meridiane, 1985. - 28 p. + 52 f. il. - (Clasicii picturii universale).
 - *Temeri*. - București: Editura Eminescu, 1985. - 340 p.
 - *Căruța cu scânduri*. - București: Editura Eminescu, 1990. - 159 p.
 - *Memorii*. - București: Editura Meridiane, 1991. - 2 volume.
 - Vol.1.: *Fortul 13. Convorbiri din detenție*, 1991. - 320 p.; - Vol.2.: *Secretul Fortului 13*, 1994. - 223 p. - (Document).
 - *Drumuri întortocheate. Jurnal de călătorie în Asia, Europa și America de Nord*. - Iași: Junimea, 2001.
- Referințe:**
- Condurache, Val. *Marcel Petrișor. „Căruța cu scânduri”*. - În: România literară. - 24, nr. 1, 3 ian. 1991, p.11.
 - Constantinescu, Claudiu. *Marcel Petrișor. „Căruța cu scânduri”*. - În: România literară. - 24, nr. 9, 28 feb. 1991, p.10.
 - Cristea, Valeriu. *„Interpretarea istoriei”*. (Romanul „Crișan” de Marcel Petrișor). În: România literară. - 11, nr. 1, 5 ian. 1978, p.10.
 - Cristea, Valeriu. *„Un roman istoric”*. („Măreasa” de Marcel Petrișor). - În: România literară. - 8, nr.5 1, 18 dec. 1975, p. 10.
 - Dumitriu, Dana. *„Curențe estetice contemporane”*. - În: România literară. 5, nr. 37, 7 sept. 1972, p. 10.
 - Evu, Eugen. *„Secretul Fortului 13” de Marcel Petrișor*. - În: Ardealul literar și artistic. - Anul 2, nr.1, 1997, p.2.
 - Fumurescu, Livia. *„Fortul 13” de Marcel Petrișor*. - În: Cuvântul liber. - 4, nr. 541, 24 ian. 1992, p. 20.
 - Jela, Doina. *Această dragoste care ne leagă. Reconstituirea unui asasinat*. București: Editura Humanitas, 1998, p. 86.
 - Munteanu, Cornel. *Marcel Petrișor: „Temeri”*. - În: Tribuna. - 29, nr. 25, 20 iun. 1985, p. 8.
 - Neagu, Fănuș. *A doua carte cu prieteni*, 1985.
 - *Scriitorul Marcel Petrișor. Biobibliografie*. - Deva, 2000.
 - Popa, Marian. *Dicționar de literatură română contemporană*. - Ediția a 2-a revăzută și adăugită. - București: Editura Albatros, 1977, p. 431, 432.
 - Popa, Mircea. *Marcel Petrișor: „Temeri”*. În: Steaua. - 37, nr. 2 feb. 1985, p. 56.
 - Titel, Sorin. *„Note de călătorie”*. („Călătorie spre Soare-Răsare” de Marcel Petrișor). - În: România literară. - 10, nr.9, 3 mar. 1977, p.10.
 - Todericiu, Al. D. *„Înapoia voastră e prăpastia. Vorbește dacă nu vrei să cazi în ea”*. - În: 22. - 1, nr. 43, 9 nov. 1990, p.15.
 - Țuțea, Petre. *Petre Țuțea despre Emil Cioran*. (Convorbiri). - În: Secolul 20, nov. 328-329, 330, ian. 1991, p. 132-136, 1 il.
 - Ulici, Laurențiu. *„Serile-n sat la Ocișor” de Marcel Petrișor*. - În: Contemporanul, nr. 34, 20 aug. 1971, p.3.
 - Uricariu, Doina. *„Vitralii” de Marcel Petrișor*. - În: Luceafărul. - 12, nr.9, 24 feb. 1979, p.2.
 - Zăciu, Mircea; Papahagi, M.; Sasu, Aurel: *Dicționarul scriitorilor români*. vol. 3, M-Q - București: Albatros, 2001, p. 728-730.

PETRIȘOR TEODOR

(1845-1878) - profesor, preot

Născut în anul 1845, în Șardul Unguresc, județul Cluj. Urmează școala primară în satul natal, apoi gimnaziul și liceul la Cluj. Absolvent al Facultății de Teologie din Blaj. A funcționat ca învățător la școlile de reuniune grănicerească din Voila (1868-1869). În anul 1872, a fost numit profesor la Preparandia din Deva, unde a funcționat până în vara anului 1875. În urma unui concurs, devine profesor de limba română și istorie la Liceul „Sfântul Vasile cel Mare” din Blaj, unde a predat până la moartea sa survenită prea devreme, în anul 1878, la numai 33 de ani.

Lucrări publicate:

- *Începutul și istoria românilor, elemente din Constituțiunea patriei - Cunoașterea drepturilor și obligațiunilor cetățenești*, Blaj 1877.

Referințe:

- Hinescu Ana, Hinescu Arcadie. *Oameni de ieri și de azi ai Blajului*. - Blaj, 1994, p. 147.

PETRU, IOAN DORIN

(n.1960) - medic, doctor în științe medicale

Născut la 5 ianuarie 1960, în municipiul Brad, județul Hunedoara. A urmat cursurile Liceului de Matematică - Fizică „Decebal” din Deva (1979). Absolvent al Facultății de Medicină Generală a U.M.F. „Iuliu Hațieganu” din Cluj-Napoca (1986). După terminarea studiilor, a lucrat la Spitalul Județean Deva (1986-1989), Dispensarul Medical Comunal Burjuc, județul Hunedoara (1989-1990). În 1990, devine medic secundar în specialitatea pneumologie. În perioada 1991-1994, a urmat cursul de specializare și stagiul practic în cadrul Institutului Național de Pneumoftiziologie, cu prof. dr. Marius Nasta din București, unde a susținut examenul de medic specialist în pneumologie. Din 1994, este medic specialist în pneumologie, în cadrul Secției de Boli Pulmonare a Spitalului Județean Deva. În 1998, obține, prin concurs, titlul de medic primar. Din 1995, a lucrat ca medic metodolog pneumologie, în cadrul Direcției Sanitare a Județului Hunedoara, iar din 1998, a fost numit medic inspector la Direcția Sanitară a Județului Hunedoara. Director general adjunct medical al Casei de Asigurări de Sănătate a Județului Hunedoara. Și-a luat doctoratul cu teza: „Aspecte medico-sociale și tehnico-organizatorice ale morbidității prin astm bronșic în județul Hunedoara”, la U.M.F. Timișoara, cu profesor dr. Ancușa Mircea. În urma cursurilor teoretice și stagiilor practice efectuate, a obținut competențe profesionale în endoscopie traheo-bronșică, explorări funcționale respiratorii. A urmat 12 cursuri de perfecționare postuniversitare, dintre care nouă în specialitatea pneumologie și trei în sănătate publică și management sanitar. A elaborat 25 de lucrări științifice, susținute în cadrul unor conferințe și reuniuni medicale în țară și străinătate: Viena, Salonic, Barcelona, Madrid. Are 18 lucrări științifice de specialitate publicate. Este președintele Societății Române de Pneumologie - Filiala Județului Hunedoara; membru în Asociația Română pentru

Dezvoltarea Asistenței Medicale Particulare; secretar științific al revistei „Medicina în evoluție”.

Colaborări:

„Medicina”, „Medicina în evoluție”, „Pneumoftiziologia” etc.

Lucrări publicate:

- *Ghidul medical al orașului Hunedoara*. - Deva: Sigma Plus, 2001.

Articole din periodice:

- *Manifestări respiratorii în cazul facomatozelor*. - În: Pneumoftiziologia, vol. 91, nr.1, 1992, p.49-55. - (în colaborare cu I.P. Stoicescu).
- *Perspective terapeutice ale bolnavilor depistați cu cancer bronhopulmonar*. - În: Pneumoftiziologia, vol. 91, nr. 2-3, 1992, p. 79-82. - (în colaborare).
- *Considerații asupra incidenței bolilor cronice, respiratorii în județul Hunedoara și a afecțiunilor internate în secția de pneumoftiziologie a Spitalului Deva*. - În: Pneumoftiziologia, vol. 91, nr. 2-3, 1992, p. 89-92. - (în colaborare).
- *Corticoterapia inhalatorie în astmul bronșic*. - În: Medicina, vol.1, nr.5, 1992.
- *Smoking frequency in Romanian Schoolchildren*. - În: Economic Issues of Smoking and Smoking Cessation. - Italia, 1992. - (în colaborare).
- *Etiopatogenia astmului bronșic*. - În: Pneumoftiziologia, vol. 94, nr. 1-2, 1995, p. 53-61.
- *Ancheta epidemiologică privind prevalența simptomelor respiratorii sugestive de astm bronșic, a astmului bronșic și a bronșitei cronice pe un eșantion reprezentativ - locuitori ai municipiului Deva în vârstă de 18 ani și peste*. - În: Pneumoftiziologia, vol. 95, nr. 2, 1996, p. 29. - (în colaborare).
- *Aspecte epidemiologice ale fumatului la clasa a VIII-a, a X-a, și a XII-a din municipiul Deva*. - În: Pneumoftiziologia, vol. 95, nr. 2, 1996, p. 34.
- *Ancheta de estimare a prevalenței fumatului în rândul elevilor de clasele a VIII-a, a X-a, și a XII-a (1995)*. - În: Pneumoftiziologia, vol. 95, nr. 2, 1996, p. 35.
- *Prevalența astmului bronșic și a bronșitei cronice (simple și obstructive) la populația adultă din județul Hunedoara. Implicații medico-sociale și tehnico-organizatorice*. În: Pneumoftiziologia, vol. 98, nr.3, 1999, p. 228.
- *Schimbarea în sănătate prin calitate și colaborare*. - În: Medicina în evoluție, nr.1, 1999, p. 105-107.

- *Nevoia de manageri în sănătate*. - În: *Medicina în evoluție*, nr. 1, 2000, p. 94-95. (în colaborare).
- *Problematika privatizării în domeniul sanitar*. - În: *Medicina în evoluție*, nr.1, 2000, p. 96-97.

Referințe:

- *Dr. Petru Ioan Florin. Fișă biobibliografică*. - Deva, 2000.

PIPOȘ, IOAN

(1822-1888) - *jurist, comite suprem al Zarandului*

Născut la 7 ianuarie 1822, în satul Hondol, comuna Certej, județul Hunedoara, fiul protopopului Petru Pipos. Absolvent al Facultății de Drept din Cluj și al Facultății de Inginerie Minieră de la Shemnitz. După terminarea studiilor universitare, face o călătorie de studii în Austria, Salzburg, Tirol și Italia. Practicant la Tribunalul Montan din Zlatna (1847), apoi la Tezaurariatul Ardealului din Sibiu (1848). La 26 de ani, la Adunarea Națională de pe Câmpia Libertății de la Blaj, din 3-15 mai 1848, este ales membru în Comitetul Permanent și semnează, alături de alți revoluționari, moțiunea prin care se cerea desființarea iobăgiei și înființarea de școli în limba română. După 1848, a lucrat în administrație și justiție, la Deva (comisar adjunct al districtului militar), Făgăraș, Sf. Gheorghe, Miercurea Ciuc. În anul 1861 este numit comite suprem al Zarandului, luând hotărâri importante în favoarea românilor. Declară limba română ca limbă oficială a comitatului, cu respectarea și a limbii maghiare. Cea mai importantă înfăptuire a sa, împreună cu I. Hodoș și Amos Frâncu, este Gimnaziul Românesc de la Brad, o realizare excepțională în contextul epocii. Alături de ceilalți fruntași zărăndeni, face demersuri pentru cumpărarea localului, constituirea fondului gimnazial, alcătuirea și aprobarea statutelor școlii, discursuri în forurile politice, intervenții personale la Budapesta. În 1867, după instaurarea dualismului austro-ungar și desființarea comitatului este pus în disponibilitate. Între 1869-1875, practică avocatura la Deva, apoi se mută la Alba Iulia.

S-a stins din viață la 10 octombrie 1888, în Alba Iulia. A fost înmormântat la Hondol.

Referințe:

- Abrudean, Paul. *Bărbați ai datoriei (1848-1849)*. Mic dicționar. - București: Editura Militară, 1984, p. 204-205.

- Barițiu, George. *Părți alese din istoria Transilvaniei*. - Vol.3, p. 107.
- Diaconovici, C. *Enciclopedia română*. Vol.3. - Sibiu: Editura W. Krafft, 1904, p. 605.
- Dragomir, Silviu. *Avram Iancu*. - București: Editura Științifică, 1965, p.48, 74.
- Neag, Romulus. *Personalități brădene în lumina istoriei*. - Brad, 1995, p. 48-51.
- *Pagină luminoasă din istoria Zarandului. Viața și faptele lui I. Pipos*. Orăștie: Tipografia Nouă, f.a.

PIPOȘ, PETRU

(1829-?) - *jurist*

Născut la 16 mai 1829, în satul Hondol, comuna Certej, județul Hunedoara. S-a distins în cunoașterea legilor și diplomației. Funcționar (1858), apoi vicecancelar (1863) la Agenția Consulară Austriacă din București. Președinte al Tribunalului din Făgăraș, din 1864; prim secretar de consiliu și secretar prezidial al Tribunalului Suprem al Transilvaniei, din Viena, din 1865; jude la Tabla Regească, din Târgu Mureș, din 1867, până în 1891, când este pensionat. Căsătorit din 1867, cu Elisa Circa (născută în 1844, în Săcele, județul Brașov), cunoscută violonistă. Din 1894, a locuit la Sibiu.

Referințe:

- Diaconovici, C. *Enciclopedia română*. Vol.3. - Sibiu:Editura W.Krafft,1904,p. 605.
- Lechințan, Vasile. *Oficiali de stat români din Transilvania. Sec. XIV-1918*. Cluj - Napoca. - (Manuscris).

PIPOȘ, POMPILIU

(1857-1893) - *publicist*

Născut în anul 1857, în satul Hondol, comuna Certej, județul Hunedoara. Studii juridice la Universitatea din Cluj, unde a fost și președintele Societății Academice „Iulia”, a studenților români. Redactor al ziarului „Tribuna” din Sibiu (1884-1890). Paralel, cu această activitate a fost ales deputat în Sinoadele și Congresele Bisericii Ortodoxe din Sibiu. În anul 1891, este invitat de Societatea „Concordia” din Cernăuți să conducă ziarul „Gazeta Bucovinei”. A contribuit mult la consolidarea Partidului Național Român din Bucovina.

S-a stins din viață la 6 februarie 1893, la Cernăuți.

Referințe:

- Diaconovici, C. *Enciclopedia română*. Vol. 3. - Sibiu: Editura W. Krafft, 1904, p. 606.
- Lenchințan, Vasile. *Oficiali de stat români din Transilvania Sec. XIV-1918*. Cluj-Napoca. - (Manuscris).

PIRINGER, OTTO

(1874-1950) - poet și prozator sas

Născut la Orăștie, în anul 1874. Reprezentant de seamă al literaturii culte dialectale pentru sașii din Transilvania. A realizat o selecție a unor poezii și povestiri din viața populară a sașilor transilvăneni cu titlul „Coșul cu povești”, lucrare, cu caracter popular și etnografic. A scris și lirică cultă. A redactat mai multe decenii periodicul „Noul calendar popular”, apărut la Sibiu, în care a publicat foiletoane, articole de educație populară, versuri, zicători etc.

S-a stins din viață în anul 1950.

Referințe:

- Iliescu, I.; Istrate, Tiberiu. *Orăștia - 750*. Deva: Casa Corpului Didactic Deva, 1974, p. 192.

PISO, IOAN

(1944) - profesor universitar, doctor în istorie, arheolog

Născut la 24 august 1944, la Petroșani, Județul Hunedoara. Studii secundare la Petroșani (1962) și universitare la Cluj (1967). Doctor în istorie (1983). Bursier „Herder” la Universitatea din Viena. Între 1990-1991, profesor la Universitatea din Viena, pentru istorie romană și epigrafie latină. Cadru didactic la Facultatea de Istorie-Filozofie a Universității „Babeș-Bolyai”, din Cluj (din 1967), referent al Catedrei de Istorie Veche și Arheologie (1990); prof. univ. (din 1994). Director general al Muzeului Național de Istorie a Transilvaniei din 1997; Președinte al Comisiei Zonale a Monumentelor și Siturilor Istorice (1999); Responsabil al șantierului arheologic Ulpia Traiana Sarmizegetusa (1990). Proiecte de colaborare științifică cu Universitățile din Viena, Köln, Bordeaux. A publicat numeroase lucrări, articole și studii în reviste de specialitate din țară și străinătate.

Lucrări publicate:

- *Fasti provinciae Daciae. Die senatorischen Amstraeger*. -1993.
- *Ulpia Traiana Sarmizegetusa. Amfiteatrul I*. - 1997 (coordonator).
- *Quatre monuments épigraphiques d'Apulum découverts dans le lit de Mureș* - În: Acta Musei Napocensis, 1998, 35, nr. 1, p. 109-118, (colab.).
- *Die Legio XV Apollinaris in den marko-mannischen Riegen*, - În: Acta Musei Napocensis, 1998, 35, nr. 1, p. 97 - 104 (colaborare).
- *Un bureau du publicum portorium illyrici á Apulum*. În: Acta Musei Napocensis, 1998, 35, nr. 1, p. 105 - 108 (colaborare).
- *Descoperire senzațională. Despre Sarmizegetusa romană*. - În: DFM, 1994-1995, nr. 1-2, p. 113-115.
- *Un archelaus á Apulum*, - În: Apulum, 1998, 35, p. 147-150 (colaborare).

Referințe:

- *Clujeni ai secolului 20. Dicționar esențial* - Cluj-Napoca: Casa Cărții de Știință, 2000, p. 252.

PITULESCU, ION

(n. 1942) - general(r), doctor în drept, lector universitar, consilier ministerial

Născut la 6 aprilie 1942, în Drobeta Turnu Severin, județul Mehedinți. Urmează Liceul „Ștefan Plavăț” din Orșova (1956-1960). Absolvent al Facultății de Drept din București (1962-1967); Diploma de licență, 1968, specialitatea Drept. Între 1975-1976, urmează un curs post-universitar, specialitatea Drept Penal, la Universitatea „Babeș Bolyai” din Cluj-Napoca. Își ia doctoratul în drept în anul 1995. După terminarea studiilor a îndeplinit următoarele funcții: între 1960-1962, este contabil principal la Sucursala Raională CEC Orșova; ofițer de cercetare penală, Miliția Județului Hunedoara (1966-1983); ofițer specialist, șef serviciu; director adjunct; director; adjunct al șefului IGP, Inspectoratul General al Poliției - Direcția Judiciară (1983-1993); subsecretar de stat și șef al IGP (1993-1996); consilier al ministrului de interne (1996-1998). Din 1999, până în prezent, este lector universitar la Universitatea Ecologică - Filiala Deva. Membru al PUR, filiala Deva. A efectuat numeroase investigații științifice prin culegerea, prelucrarea și analiza a numeroase cazuri din practica judiciară și cercetări criminologice cu

privire la cazurile care determină sau favorizează comportamentul deviant, elaborând lucrări care au fost trimise cu propuneri, inclusiv legislative, Parlamentului și Guvernului României, precum și unor ministere. Dintre acestea: Studiu privind delincvența juvenilă în perioada 1980-1990 (1991); Evoluția infracțiunilor îndreptate împotriva vieții, integrității și sănătății persoanei proprietății publice și private, (1991); Studiu privind evoluția infracțiunilor de viol (1991); Proiectul Programului național de prevenire și combatere a infracțiunilor în rândul minorilor (1992). În colaborare cu un colectiv de specialiști a elaborat Proiectul Legii poliției și a susținut personal în cele două camere ale Parlamentului acest act normativ, care a devenit Legea nr. 26/1994, act normativ ce a pus bazele poliției române moderne. În perioada 1984-1998, a efectuat individual sau în colectiv mai multe studii privind starea infracțională, delincvența juvenilă, evoluția infracțiunilor comise prin violență, urmărirea și identificarea unor categorii de persoane și cadavre, crima organizată, concluziile fiind expuse cu ocazia unor convocări, reciclări și simpozioane, sau publicate în periodice. A participat la elaborarea principalelor ordine și instrucțiuni ale Ministerului de Interne și Inspectoratului General al Poliției, care au pus bazele activității poliției moderne de astăzi. În perioada 1990-1997, a participat la adunările generale Interpol, la simpozioane și schimburi de experiență cu alte poliții naționale la: New York, Madrid, Paris, Londra, Montevideo, Wiesbaden, Ankara, Beijing, Moskova, Budapesta, Beograd, Sofia, Tokyo, Istanbul, Otawa.

Ca lector universitar la Universitatea Ecologică din Deva, susține cursuri și seminarii la disciplinele „Răspunderea juridică în societățile comerciale” și „Ecologia delincvenței juvenile”.

Colaborări:

„Poliția Judiciară”, „Buletinul Judiciar”, „Curierul Poliției” ș.a.

Lucrări publicate:

- *Forțele de poliție și prevenirea criminalității*. - București: Editura Romfel, 1995 (în colaborare Flore Gheorghie, Stanca Justin, Stan Ion Niță).
- *Șase zile care au zguduit România*. - București: Editura S.C. Luceafărul, 1995 (în colaborare).
- *Al III-lea Război Mondial. Crima Organizată*. - București: Editura Național 1997.
- *Dicționar de termeni juridici uzuali*. - București, Editura Național: 1997 (în colaborare Pavel Abraham, Emil Deșidan, Ion Ranete).
- *Dicționar explicativ și practic de drept penal și procesual penal*. - București: Editura Național, 1997 (în colaborare Pavel Abraham, Emil Deșidan, Ion Ranete).
- *Anul nou se naște în sânge - pledoarie pentru istorie*. - București: Editura Universal Pan, 1998 (în colaborare Ion Constantin, Vasile Lăpăduș, Vladimir Alexandrescu).
- *Criminalitatea juvenilă*. - București: Editura Național, 2000. - 286 p.
- *Răspunderea juridică în societățile comerciale*. Manualul Universitar, 2000;
- *Tratat de criminologie*, 2001.

Referințe:

- General Ion. I. Pitulescu. *Fișă biobibliografică*. - Deva, 2001.

PÎRVAN, IOAN

(n. 1931) - pictor, grafician

Născut la 1 decembrie 1931, în comuna Romos, județul Hunedoara. A urmat Școala normală din Deva. Absolvent al Institutului de Arte Plastice „Ion Andreescu” din Cluj (1957). Călătorii de studii URSS (1960). Debutază în anul 1957, la Deva. Participă la expoziții colective și în grup la Deva, Craiova, București. În afară de pictură mai lucrează grafică de carte, afiș și artă decorativă.

Referințe:

- Barbosa, Octavian. *Dicționarul artiștilor români contemporani*. - București: Editura Meridiane, 1976, p. 394.

POANTĂ, P. ARON

(n. 1950) - conferențiar universitar, doctor inginer

Născut în 8 iulie 1950, în satul Cerișor, comuna Lelese, județul Hunedoara. Absolvent al Institutului de Mine Petroșani, Facultatea Electromecanică Minieră, specialitatea Automatizări, 1974. Doctor inginer cu teza: „Contribuții privind conducerea procesului de aeraj” (1990). Activitate didactică universitară, în prezent fiind conferențiar la Universitatea din Petroșani, Catedra Automatică și Informatică Industrială. Este autor al unor lucrări și articole de specialitate publicate în reviste științifice.

Este prezent la simpozioane științifice din țară și străinătate. Deține două brevete de invenții privind sisteme de control automat (hard și soft). În anul 1989, a primit Premiul I la Concursul de Creație Timișoara.

Lucrări publicate:

- *Electronică industrială*. Îndrumător de laborator. - Petroșani, 1982.
- *Automatizări industriale*. Îndrumător de laborator. - Petroșani, 1984.
- *Dispozitive și circuite electronice*. Curs. București: Editura Didactică și Pedagogică, 1994.
- *Circuite și echipamente electronice în industria minieră*, 1995.
- *Dispozitive și circuite electronice. Partea 1 și a 2-a*. - Petroșani, 1997.

Referințe:

- *Dicționarul specialiștilor un „Who' who” în știință și tehnică românească*. - Vol. 1. București: Editura Tehnică, 1996, p. 281.

POANTĂ, PETRU

(n. 1947) - critic literar

Născut la 7 aprilie 1947, în satul Cerișor, comuna Lelese, județul Hunedoara. A urmat cursurile Liceului din Hunedoara. Studii universitare la Facultatea de Filologie din Cluj-Napoca (1965-1970). S-a format în climatul revistei „Echinox”, printre liderii căreia s-a numărat și al cărei redactor a fost. Debutază în revista „Tribuna” (1966), cu traduceri din poezia lui Trave. Din anul 1970, redactor la revista „Steaua”, unde publică articole, eseuri, cronici literare. A debutat editorial în anul 1973, la Editura „Dacia”, din Cluj-Napoca, cu volumul „Modalități lirice contemporane”, în care propune o clasificare caracterologică și psihologică a poeziei române. În 1978, publică lucrarea „Radiografii”, (volumul 1, 1979; volumul 2, 1983), o selecție de foiletoane critice despre cărțile de poezie contemporană. Premiul Asociației Scriitorilor din Cluj, pe 1973 și 1978. Între 1991-1997 și din anul 2000 este consilier șef al Inspectoratului pentru Cultură al Județului Cluj. A elaborat două lucrări de referință pentru literatura română contemporană: „Cercul literar de la Sibiu” (1997) și „Dicționar de poeți. Clujul contemporan” (1998).

Colaborări:

„Steaua”, „Echinox”, „Lucefărul”, „Tribuna”, „Familia”, „Apostrof”, „Contra-punct”, „Convorbiri literare”, „Orizont” etc.

Lucrări publicate:

- *Modalități lirice contemporane*. - Cluj-Napoca: Editura Dacia, 1973. - 287 p.
- *Poezia lui George Coșbuc*, Cluj-Napoca, 1976.
- *Radiografii*. - Vol. 1. - Cluj-Napoca: Editura Dacia, 1978. - 319 p.; Vol. 2, 1983. 188 p.
- *George Coșbuc: poetul*. - București: Demiurg, 1994. - 159 p. - (Accente).
- *Scriitori contemporani: radiografii*. București: Editura Didactică și Pedagogică, 1994. - 160 p. - (Akademos).
- *Cercul literar de la Sibiu*. Introducere în fenomenul original. - Cluj-Napoca: Editura Clusium, 1997. - 160 p.
- *Dicționar de poeți. Clujul contemporan. Caietul cu poeți*. - Cluj-Napoca: Fundația Culturală Forum, 1998.

Referințe:

- Adamec, Diana. „Radiografii”. - În: Tribuna, nr. 20, 1995, p. 4.
- Bârgău, Valeriu. *Scriitorii tineri și cărțile lor: Petru Poantă*. - În: Scânteia tineretului. 7, nr. 5, 31 ian. 1987, p. 5.
- Cristea, Enache Daniel. „Cercul literar de la Sibiu”. - În: Ardealul literar și artistic. 8, nr. 482, 24 aug. 1999, p. 5.
- Cubleşan, Constantin. *Scriitori contemporani*. - În: Tribuna, nr. 20, 1995, p. 4.
- Curticăpeanu, Doina. *Paladinii (aurei europene)*. - În: Familia. - 34, nr. 7-8, 1998, p. 14-16.
- *Dicționar analitic de opere literare românești*. - București: Editura Didactică și Pedagogică, 1998.
- *Literatura română. Dicționar cronologic*. București: Editura Științifică și Enciclopedică, 1979, p. 772.
- Popa, Marian. *Dicționar de literatură română contemporană*. - Ediția a 2-a revizuită și adăugită. - București: Editura Albatros, 1977, p. 437, 438.
- Savu, Tudor Dumitru. *Petru Poantă cu coroană (la 50 de ani)*. - În: Steaua, nr. 4-5-6, apr. - mai-iun. 1997, p. 47.
- Tomuş, Mircea. *Mișcarea literară*, 1981.

- Ulici, Laurențiu. *Literatura română contemporană. Promoția 70.* - București: Editura Eminescu, 1995, p. 514-516, 517.
- Zăciu, Mircea; Papahagi, M; Sasu, Aurel. *Dicționarul scriitorilor români. vol. 3, M-Q* - București: Albatros, 2001, p. 772-773.

POGAN, GHEORGHE

(n. 1948) - pictor

Născut în anul 1948, în satul Brâznic, comuna Ilia, județul Hunedoara. Absolvent al Institutului de Arte Plastice „Ion Andreescu” din Cluj-Napoca (1972). Laureat al Festivalului „Primăvara studențească” și al Festivalului Național al Studenților din București (1971). Din acest an, participă la expoziții republicane, județene, de grup și personale ale Filialei U.A.P. Deva - Petroșani.

Expoziție personală în străinătate:

- Lohia (Finlanda, 1978).

Expoziție de grup:

- Hyvinkää (Finlanda, 1981).

Deține lucrări în colecții particulare din țară și străinătate.

Referințe:

- *Expoziția prieteniei - Exhibition of Friendship.* - Hyvinkää - Finlanda 1981, p. 16-17.

POGATSCHNIGG, VON GUIDO

(1867-1937) - compozitor, dirijor

Născut la 19 iulie 1867, la Orăștie, județul Hunedoara. Urmează școala în orașul natal. A studiat la Academia de Muzică din Budapesta, cu prof. Johannes Koessler, Julius Erkel, Franz K. Szabo și Josef Harach. A urmat un curs, unde s-a specializat în coralul gregorian, la Școala de Muzică Bisericească din Regensburg (Germania) (1900). După terminarea studiilor a fost capelmaistru la domul din Catedrala Arhiepiscopală din Kalocsa, apoi director general al muzicii, la Catedrala din Erlau; director la Școala de Muzică din Timișoara (1908). A compus sute de lucrări pentru cor, orchestră, pian și alte instrumente și formații. A fost dirijorul de onoare la coralele: „Fabriker Musik und Gesangverein”,

„Societatea Filarmonică Timișoara”, „Magyar Dalárda”, „Gloria” și „Asociația Corurilor Maghiare din România”. A publicat numeroase articole în reviste de muzică, a făcut parte din diferite jurii internaționale. La 26 mai 1934, a avut loc la Teatrul din Timișoara aniversarea a 70 de ani de la nașterea sa, la care au participat peste 500 de cântăreți.

A decedat în anul 1937.

Referințe:

- Luchescu, Gheorghe - *Din galeria personalităților timișene* - Timișoara; Editura „Dacia Europa Nova”, 1996, p. 222-223.

POGEA, GHEORGHE

(n. 1955) - inginer

Născut la 21 decembrie 1955, în comuna Peștiș, județul Hunedoara. Absolvent al Facultății de Metalurgie București (1981). Între 1981-1997, este inginer la Combinatul Siderurgic Hunedoara, iar între 1997-2001, manager general al Combinatului. Doctorand la Universitatea Politehnică București, Facultatea Știința și Ingineria Materialelor Metalurgice. Deține numeroase certificate de inventator și inovator. A pregătit studii și proiecte aplicative la Oțelăria Electrică 1 și 2 a CSH. Este membru al Organizației Patronale „Hefaistos”, al Fundației Metalurgice Române, al UNIROM SIDER și al Societății Române de Metalurgie și vicepreședinte la ROMPROFILE. Din 2001, este manager general la MARMOSIM Simeria.

Referințe:

- *Municipiul Hunedoara.* Documentar. Hunedoara, 1998. - (Multigraf.).

POP, ANDREI LIVIU

(1816-1868) - profesor, canonic, traducător

Născut în anul 1816, în Bareiu. A făcut studiile liceale la călugării franciscani din Szek, în Cluj (la Piarști), iar teologia la Blaj. Între 1842-1847, a fost profesor de retorică la Gimnaziul din Blaj, iar în anul 1847-1848, profesor de fizică. În timpul revoluției de la 1848, a trecut dincolo de Carpați, de unde revenind, a funcționat câțiva ani, ca profesor la Șimleul Silvaniei și la Sibiu. Între 1855-1857, paroh la Săcărâmb și administrator protopopesc al Bobârnei.

În anul 1857, a fost ales membru în Capitlul din Lugoj, demnitate în care a primit titlul de prelat papal.

A decedat în anul 1868.

Lucrări publicate:

- *Einleitung zur Erkennung der romanischen Sprache.* - Teschen, 1852.
- *Catechism pentru tinerimea română greco-catolică.* - Lugoj, 1866.
- *Cornelius Nepos. De viris illustribus.* Tradus și explicat în limba română. Lugoj, 1863.
- *M.T. Cicerone: De senectute.* Traducere. (Despre bătrânețe). - Lugoj, 1897.

Referințe:

- Comșa, Nicolae; Seiceanu, Teodor. *Dascălii Blajului (1754-1948).* - București: Editura Demiurg, 1994, p. 80.
- Hinescu, Ana; Hinescu, Arcadie. *Oameni de ieri și de azi ai Blajului,* 1994, p. 147.

POP, GAVRIL

(1818-1883) - profesor, vicar al Hațegului, membru corespondent al Academiei Române

Născut în anul 1818, în comuna Sălicea, județul Turda. Studii gimnaziale la Piarști, în Cluj, apoi teologia la Blaj. În anul 1843, a fost numit profesor la gimnaziu, funcție în care a rămas până în anul 1854, când este paroh în Ploscobaia, lângă Hunedoara. După un an, a fost numit viceprotopop al Becleanului. Între 1857-1862, vicar al Hațegului, îngrijindu-se în mod deosebit de școlile populare. În 1862, a fost ales canonic prelat al Capitlului din Lugoj. Membru corespondent al Academiei Române (1871). Multe lucrări de istorie elaborate de el au rămas în manuscris și se află în Biblioteca Diecesană din Lugoj.

S-a stins din viață la 9 mai 1883, în Lugoj.

Colaborări:

„Organul luminării”, „Sionul românesc”, „Foaie pentru minte, inimă și literatură”.

Lucrări publicate:

- *Istoria scurtă a românilor de la Olm, povățuitorul ungarilor încoace din un fragment al părintelui Clain.* - Sibiu, 1848.

- *Istoria Transilvaniei din cele mai îndepărtate vremuri până la 1571.* - În: Programa gimnaziului din anul 1852-1853.
- *Istoria Daciei Antice.* - Cluj, 1855.
- *Istoria Ardealului în anul 1848-1849 și drepturile istorice ale românilor,* 1862.
- *Geografia Banatului.* - Lugoj, 1864.

Referințe:

- Comșa, Nicolae; Seiceanu, Teodor. *Dascălii Blajului (1754-1948).* - București: Editura Demiurg, 1994, p. 82.
- Păcuraru, Mircea. *Dicționarul teologilor români.* - București: Editura Univers Enciclopedic, 1996, p. 339.
- Rusu, N. Dorina. *Membrii Academiei Române. 1866 - 1999.* Dicționar. București: Editura Academiei Române, 1999, p. 419-420.

POP, IUSTIN

(1875-1943) - avocat, doctor în drept

Născut în anul 1875, în satul Petridul de Jos, comitatul Turda. A urmat gimnaziul, apoi Facultatea de Drept la Cluj. În 1902, se stabilește ca avocat la Deva. S-a remarcat ca un distins jurist, cu o activitate politică națională în Congregația Comitatului Hunedoara, și o bogată activitate culturală în cadrul societăților de cultură locale. În anul 1902, a făcut parte dintre fondatorii ziarului „Libertatea” din Orăștie. În 1918 activează ca luptător fruntaș pentru Unire. Membru în Consiliul Național Român din Deva. A fost delegat la Marea Adunare Națională de la Alba Iulia și ales membru în Marele Sfat Național al Transilvaniei. După Unire, a fost chemat să ocupe funcția de profesor de drept penal la Universitatea din Cluj și Procuror General la Înalta Curte de Casație din București, dar a refuzat, continuând să practice avocatura la Deva. A fost ales cel dintâi decan al Baroului Avocaților din Județul Hunedoara, senator și consilier județean, de mai multe ori.

A decedat la Deva, în anul 1943.

Referințe:

- Șuiaga, V.I. *Consiliul Național Român din Deva. 1918-1919.* - Deva, 1994, p. 99.

POP, OLIVER

(n.1920) - profesor universitar, doctor în medicină

Născut la 29 iulie 1920, în municipiul Deva, județul Hunedoara. Absolvent al Universității din Cluj, Facultatea de Medicină Cluj-Sibiu (1944). Studii post universitare la Facultatea de Medicină București (1956). Doctor în medicină cu teza: „Transfuzia cu sânge conservat în anemii” (1944). Activitate în clinică, la Spitalul „Victor Babeș” din Timișoara (1946-1949). Activitate didactică universitară în cadrul Institutului de Medicină Timișoara, Clinica de Boli Infecțioase (1950-1957), disciplina Epidemiologie. Din 1957, a parcurs toate gradele didactice, până la cel de profesor, obținut în 1970. Din anul 1990, profesor consultant. Activitate științifică în domeniile: clinica și epidemiologia bolilor infecțioase, neuroinfecții, hepatite virale, epidemiologia bolilor neinfecțioase. Autor a unor lucrări și a 225 de articole publicate în reviste de specialitate, dintre care patru în străinătate. A participat la 75 de conferințe, congrese și simpozioane, din care 8 în străinătate. Distins cu „Coroana României”, clasa a V-a, cu panglică de virtute militară (1945); „Meritul științific”, clasa a III-a (1973); membru în Societatea de Epidemiologie (1993).

Referințe:

- *Dicționarul specialiștilor un „Who’ who” în știință și tehnică românească.* - Vol.2. București: Editura Tehnică, 1998, p. 231.

POP, PETRU

(1821-1910) - profesor, vicar de Hațeg

Născut în anul 1821, în comuna Sânpetru de Câmpie, județul Cluj. Studiile secundare la Cluj și studii superioare la Seminarul Teologic din Blaj. În anul 1850, a fost numit profesor de limba greacă și istorie la Gimnaziul din Blaj. În anul 1852, a fost numit director, până în 1854, când s-a hirotonit ca paroh în Feneș, lângă Zlatna, de unde, în 1857 se mută în parohia Săcărâmb, fiind totodată și protopop al tractului Bobâlna. Din anul 1859, a fost secretar episcopesc în Lugoj și profesor de limba română. În 1862, a fost numit vicar la Hațeg, funcție pe care o deține până în 1875. În acest an, a creat o fundație de 1000 de florini, pentru sprijinirea școlilor și elevilor nevoiași. Ajunge prepozit și vicar general episcopesc la Lugoj, iar Roma îi acordă distincția de prelat papal. S-a stins din viață în anul 1910.

Referințe:

- Comșa, Nicolae. *Dascălii Blajului*. Blaj, 1940, p. 85.
- Diaconovici, C. *Enciclopedia română*. Vol.3. - Sibiu: Editura W. Krafft, 1904, p. 641.

POP, SOFIA

(1809-1882) - preoteasă

S-a născut în anul 1808, în satul Boș, de lângă Hunedoara, fiind fiica preotului ortodox Popovici. Primele noțiuni școlare le primește în casa părintească, apoi frecventează școala ortodoxă din Hunedoara, înființată în anul 1725. La vârsta de 19 ani, în 1828, se căsătorește cu tânărul preot Vizantie Pop, stabilindu-se la Densuș, unde își întemeiază o puternică familie prin cei 6 copii: Beniamin, George, Aron, Iulia, Elisabeta și Nicolae Densușianu, încercând să asigure copiilor săi o educație deosebită. În timpul revoluției din 1848, familia sa trece printr-o situație dificilă, Vizantie fiind arestat și schingiuit iar fiul mai mare, Beniamin arestat și condamnat la moarte. În noiembrie 1873, Sofia publică în ziarul „Federațiunea” un vehement protest împotriva autorităților maghiare care arestaseră și condamnaseră pe fiul său, Aron Densușianu la închisoare. În protestul său, Sofia făcea o întregă genealogie a martirajului familiei sale. Protestul său a avut un imens ecou în rândul opiniei publice românești. Tineri români din Viena, Budapesta, Graz, Năsăud și Arad trimit telegrame de azeziune la acțiunea lui Aron Densușianu, care acționase pentru drepturile politice ale națiunii române. Până la sfârșitul vieții sale, în 1882, Sofia și-a încurajat și susținut moral fiii în acțiunile desfășurate pentru emanciparea culturală, politică și națională a românilor din Transilvania.

Colaborări:

„Federațiunea”, „Albina” și „Gazeta Transilvaniei”.

Referințe:

- Ioachim Lazăr, *Sofia, mama Densușienilor*, În: Cuvântul Liber, 11 august 1995;
- Ioachim Lazăr, *Sofia, mama Densușienilor (1809 - 1882)*, În: Restituiri IV, Deva, 1996, p. 17-22.

„Astăzi mă încunoștințai că fiul meu Aron Densușianu, avocat în Făgărașiu e încarcerat în Târgul Mureșului de stăpânii patrioți maghiari pentru c-ar fi apărut dreptatea și sacrele interese ale națiunii noastre.

Răposatul meu soț Bizantiu, paroh în Densușiu, fu la anul 1848, despoiat de toată averea, legat de loitrele carului și astfel transportat pentru a fi împușcat de patrioții maghiari, însă providența divină și dreptele lui fapte l-au eliberat din mâinile sceleratiilor.

Primogenitul meu fiu Benjamin Densusianu, actualmente protopop în Săcărâmb, la anul 1848, împins de ascuțișul baionetelor patrioților maghiari și transportat în opidul Hațeg, unde i se preparase furcile ungurești, după ce i se constatară umanele-i fapte, pronia divină îl eliberă asemenea.

Al doilea fiu al meu, George Densusianu, paroh în Densușiu și asesor consistorial, la 1848, acuzat de un ministru ca agitator prin presă, documentându-și dreptele sale aserțiuni întru interesele poporului și bisericii, fu asemenea eliberat.

Al treilea fiu al meu, Aron Densusianu, avocat în Făgărașiu, astăzi de către patriotismul maghiar, încarcerat la Târgul Mureșului, suferă pentru că a luptat în interesul dreptății și al națiunii.

Eu doar apelez la națiune, nu pentru a-l elibera, ci pentru a-l imita, căci sunt convinsă că și acest fiu al meu, după dreptele lui fapte, dacă de tribunale și patriotismul maghiar nu va fi eliberat, va fi eliberat de acel tribunal sfânt, unde se vor încorona meritele fiilor acelei națiuni care a luptat pentru dreptate și libertate.

Mai am încă al patrulea fiu, Nicolae Densusianu, avocat în Brașov, și dacă providența peste mine până în adânci bătrânețe atâtea tentațiuni a adus, rog pe părintele ceresc și pentru el, ca să nu pregete cu orișice preț a suferi pentru națiune, de l-aș vedea asemenea tratat, apoi să mor”.

Sofia, mama Densusienilor.

Albina, 8, 1873, nr. 84, 1/13 noiembrie, p.2.

POP, VLADIMIR

(n. 1922) - scriitor

Pseudonime: G. Mărcanu, Vladimir Pop-Mărcanu

Născut la 8 august 1922, în comuna Popești, județul Bihor. Copilăria și-a petrecut-o în comuna Marca, județul Sălaj, localitate de care și-a legat și numele de scriitor. Părinții, Dumitru și Floarea, țărani. Urmează școala primară în comuna Marca. Absolvent al unei școlii cu profil agricol (1936-1940); între anii 1940-1944, s-a calificat în profesia de comerciant. A absolvit Liceul „Decebal” din Deva (1957). A urmat

cursurile Universității din București, Facultatea de Limbă și Literatură Română (1959-1965). A lucrat în sfera activității comerciale, în calitate de conducător al unor întreprinderi de profil, timp de un deceniu (1948-1959). Din 1959 până în 1965, a îndeplinit funcția de director și director adjunct la Teatrul dramatic „Valea Jiului” din Petroșani; profesor la Petroșani și Deva. În anul 1965, a fost transferat la Deva pe postul de director la Centrul de Librării, întreprindere specializată în comercializarea cărții, pe care a condus-o până în anul 1987. În calitatea de director, a promovat literatura valoroasă, prin organizarea de lansări de carte, întâlniri cu scriitorii, aniversări literare, dar mai ales prin dimensionarea tirajelor, fiind „capabil, nu o dată, să confere prin tiraje de risc drept de viață editorială celor mai îndrăznețe inițiative”.

Membru al Uniunii Scriitorilor din România, din anul 1994. A debutat editorial în anul 1981, la Editura „Facla” din Timișoara, cu volumul „O poveste cu primăvara”. Este autor a 25 de cărți din care 11 volume de versuri, inspirate în principal de frumusețile lumii vegetale, cu predilecție din lumea florilor, câmpului, a pădurii și codrului românesc. A scris și numeroase volume de poezii inspirate din basmele lui Ion Creangă, Petre Ispirescu, H. C. Andersen, Frații Grimm ș.a, publicate la Editura „Bibliofor” din Deva.

Distincții obținute:

„Trofeul Micului Cititor” acordat de Biblioteca Județeană - Deva, pentru volumul „O poveste cu primăvara” (1982) și pentru volumul de poezii „Castelul de Smarald” (1997). Cetățean de Onoare al comunei Marca, județul Sălaj pentru aportul adus la îmbogățirea literaturii pentru copii. Este prezent în ediția princeps a Enciclopediei Who’s who în România, 2001; Diploma de excelență în cultură (2002).

Colaborări:

„Orizont”, „Graiul Sălajului”, „Revista învățământului preșcolar”, „Drumul socialismului”, „Cuvântul liber”.

Lucrări publicate:

- *Poveste cu primăvara*. Volum ilustrat de Nicolae Sârbu. - Timișoara: Editura Facla, 1981. - 30 p. cu il.
- *Livada*. - Timișoara: Editura Facla, 1986. 44 p.
- *Cântecul biruinței*. - București: Editura „Ion Creangă”, 1988.
- *Miresmele câmpului*. - Sibiu: Editura Transpres, 1993.

- *Un surâs din țara copilăriei*. Ilustrații de Paulina Popa. - Deva: Editura Concordia, 1995.
- *Vacanța la bunici*. - Deva: Editura Bibliofor, 1995. - 16 p. + il. - (în colaborare cu Dan I. Cârjoi).
- *Castelul de smarald*. - Deva: Editura Bibliofor, 1996. - 32 p. + il. - (în sprijinul programei școlare clasele I-IV).
- *Moș Crăciun*. Ilustrații Liviu Stănilă. Deva: Editura Bibliofor, 1996. - 16 p. + il.
- *Punguța cu doi bani*, după Ion Creangă. Deva: Editura Bibliofor, 1996. - 17 p.; 1998, 16 p. + il.
- *Scufița Roșie*, după frații Grimm. Deva: Editura Bibliofor, 1996. - 16 p. + il.; 1998, 16 p. + il.
- *Albă ca Zăpada*. Ilustrații Liviu Stănilă. Deva: Editura Bibliofor, 1997. - 16 p. + il.; 1998. - 16 p. + il.
- *Alfabetul să-l învețe toate mințile istețe*. Deva: Editura Bibliofor, 1997.
- *Capra cu trei iezi*, după Ion Creangă. Deva: Editura Bibliofor, 1997. - 16 p. + il.
- *Ursul păcălit de vulpe*, după Ion Creangă. Deva: Editura Bibliofor, 1997. - 16 p. + il.
- *Vine iepurașul*. - Deva: Editura Bibliofor, 1997. - 16 p. + il.; 1998. - 16 p. + il.
- *Degețica*, după Hans Christian Andersen. Deva: Editura Bibliofor Plus, 1998. - 16 p. + il. - (Poveștile bunicii).
- *Fetița cu chibriturile*, după Hans Christian Andersen. - Deva: Editura Bibliofor Plus, 1998. - 20 p. + il. (Poveștile bunicii).
- *Motanul încălțat*, după Petre Ispirescu. Deva: Editura Bibliofor, 1998. - 16 p. + il.; 1999. - 20 p. (Poveștile bunicii).
- *Cenușăreasa*. Versuri. - Deva: Editura Bibliofor Plus, 1999. - 20 p.
- *Dănilă Prepeleac*. Versuri. - Deva: Editura Bibliofor Plus, 1999. - 16 p.
- *Rățușca cea urâtă*. Versuri. - Deva: Editura Bibliofor, 1999. - 16 p.
- *Prâslea cel voinic și merele de aur*. - Deva: Editura Bibliofor, 2000.
- *Cei trei purceluși*. Versuri. - Deva: Editura Bibliofor, 2000.
- *Croitorașul cel viteaz*, după Frații Grimm. Deva: Editura Bibliofor, 2000.
- *Grădina*. Versuri. - Deva: Editura Bibliofor, 2000.

Colaborări în antologii:

- *Antologia de poezii pentru copii*. București: Revista Învățământului Preșcolar, 1995.
- *Flori pentru mama*. - Deva: Editura Emia, 1997.
- *Antologia copilăriei*. - Deva: Editura Emia, 1998.
- *Recitări pentru copii mici... și bunici*. Antologie de versuri pentru preșcolari. București: Editura Ametist'92, 1998, p. 9,11, 30, 71.

Referințe:

- Bodea Minel. *O splendidă carte pentru copii*. - În: Cuvântul liber, nr. 1781, 6 dec. 1996, p. 5
- Ciobanu, Radu. „Livada”. - În: Drumul socialismului, 13 dec. 1986, p.2;
- Ciobanu, Radu. „O vocație” 11 mar. 1989. - În: Drumul Socialismului, nr. 9739, p.2
- Ciobanu, Radu. „Un ciclu încheiat” (*Miresmele câmpului*). - În: Cuvântul liber, nr. 976, 9-10 oct. 1993, p.3.
- Gafița, Viniciu. „Castelul de smarald”. - În: Castelul de smarald. - Deva: Editura Bibliofor, 1996, cop. a 4-a.
- Hașa, Gligor „Cântecul biruinței”. - În: Arhipelag, nr.3, 2000, p.89.
- Nichita I. - „Miresmele câmpului”. - În: Graiul Sălajului, 10 dec. 1993, p.1
- Odangiu, C. - În: Orizont, 29 mai 1987.
- *Vladimir Pop Mărcanu la 80 de ani*. Biobibliografie. Deva, 2002, 14 p.
- Sântimbreanu, Mircea. „Castelul de smarald”. - În: Castelul de smarald. - Deva: Editura Bibliofor, 1996, cop. a 4-a.
- *Titlul de „Cetățean de Onoare” pentru Vladimir Pop Mărcanu*. - În: Semne. - 2, nr.4, 2000, p. 60.

„Trimițând frecvent la basme celebre, familiare copiilor, versurile vehiculează un vocabular bogat, într-o frumoasă limbă literară, sunt generoase în metafore, stimulează imaginația și sentimentul naturii rămânând totuși accesibile, cu o desăvârșită fluență și un discret umor, amintind pe alocuri sonorități topârceniene” (Radu Ciobanu)

„Poezia lui Vladimir Pop Mărcanu e o oază de răcoare și confort într-un secol abrutizat de știință, electronică și robotică”. (Gligor Hașa)

„Vladimir Pop Mărcanu este unul dintre cei mai activi și îndrăgiți scriitori pentru copii din România, atât cu lucrări personale de o excelentă valoare, cât și în diverse apariții colective.” (Mircea Sântimbreanu)

- Dunăreanu, Elena. *Personalități feminine*. - Sibiu: Biblioteca „Astra”, 1975, p. 5. (Iconografică).
- Gheorghiu, L. *Elena Pop Hossu-Longin (1862-1940)*. - În: Transilvania. Buletin de Tehnica Culturii. - 71, nr. 5-7, sept.-dec. 1940, p. 164.

POP HOSSU-LONGIN, ELENA

(1862-1940) - publicistă, președintă a „Reuniunii femeilor române hunedorene”

S-a născut la 26 noiembrie 1862, în comuna Băsești, județul Maramureș. Este fiica lui George Pop de Băsești, memorandist, președintele Marii Adunări Naționale de la Alba Iulia, de la 1 Decembrie 1918. În 1882, se căsătorește cu avocatul Francisc Hossu-Longin, din părțile hunedorene, participant activ la luptele de afirmare națională a românilor din Transilvania. Între 1882-1918, locuiește la Deva, iar între 1919-1940, la Băsești. A desfășurat o amplă activitate politică și social culturală, în interesul marilor idealuri ale poporului român. A fost timp de un sfert de veac (1895-1919) președinta „Reuniunii femeilor române hunedorene”, contribuind la dezvoltarea industriei casnice românești și ajutorarea fetelor și văduvelor române sărace. Sub coordonarea acestei asociații, se pune în funcțiune la Orăștie un atelier de cusături, unde se pregăteau costume populare, covoare și alte creații populare. A sprijinit realizarea atelierului de la Orăștie, care a devenit o adevărată școală de etnografie românească. A contribuit la înființarea „Uniunii femeilor române din Ardeal” (1913), cu sediul la Brașov, la organizarea jubileului de 75 de ani al „Reuniunii femeilor române din Brașov” (1925), la înființarea „Asociației Româncelor” din Satu-Mare (1926), și a „Reuniunii femeilor creștine” din Cluj. A publicat în presa vremii numeroase studii și articole, în toate provinciile românești, care vor fi republicate, sub îngrijirea sa, într-un volum de „Amintiri” (1932).

S-a stins din viață, în anul 1940, la Băsești.

Lucrări publicate:

- *Amintiri. 1880-1930*. - Cluj, 1932.

Referințe:

- Achim, Valeriu. *Elena Pop Hossu-Longin, reprezentantă de frunte a feminismului românesc din județul Hunedoara*. - În: Sargetia. - Vol. 13, 1977, p. 421-431.
- Bilțin, Pamfil. *Elena Pop Hossu-Longin și cultura populară*. - În: Anuarul Muzeului Etnografic al Transilvaniei, 1998, p. 539-553.

POP-RETEGANUL, ION

(1853-1905) - folclorist

Născut la 10 iulie 1853, în comuna Reteag, județul Cluj. Urmează școala primară în satul natal. Studii secundare la Gimnaziul „Grăniceresc” din Năsăud (din 1864). Studii „preparandiale” la Gherla și Deva (1870-1873), cu examen de „calificațiune” (1873). Timp de 20 de ani, exercită o spinoasă și fecundă dascălie în toate cele patru colțuri ale Transilvaniei și Banatului: Orlat (Sibiu, 1873), Vâlcelele Rele (Hunedoara, 1875), Baru Mare (Hunedoara, 1876-1878), Lisa (Brașov, 1878-1879), la Sarmizegetusa (1880), la Bucium - Șasa în Munții Apuseni (1881-1884), la Sâncel (Alba, 1884-1887), la Rodna Veche (Bistrița-Năsăud, 1886-1892), la Bouțaru Superior, în dieceza Lugojului, pe atunci în județul Hunedoara (1889-1891). Este al doilea secretar al Astrei, de la Sibiu (1894-1895), redactor la revistele „Deșteptarea” și „Revista ilustrată”, (1899-1900). În 1878, trimite lui Iosif Vulcan pentru revista „Șezătoarea” (la Budapesta), prima sa poveste versificată, „Fata mulțămitoare” și din anul 1882, primele sale „Doine și hore din popor”. Publică primul său volum de poezie populară „Trandafiri și vioarele”, în anul 1884 (Gherla), în colecția „Cărțile săteanului român”. Între anii 1886-1905, a îndeplinit funcția de redactor la revistele: „Cărțile săteanului român”, Blaj 1886; „Convorbiri pedagogice”, „Satul nou”, „Panciova” (1886-1887), „Revista ilustrată”, Reteag, Șoimuș (1898-1899); „Gazeta de duminică”, Șimleul Silvaniei (1904-1905). Între anii 1891-1900, a publicat numeroase culegeri de folclor în versuri: „Starostele sau datini de la nunțile românilor ardeleni” Gherla (1891); „Bocete, adică cântări de moarte” - Gherla (1897); „Opșaguri cât cioplite cât pilită și la lume împărțite” - Gherla (1897); „Românul în sat și la oaste” (1899); „Pintea Viteazul” (1899); „Poezii populare”, „Cântece bătrânești” - Sibiu (1900). Proiectează apariția unei reviste de folclor - „Săteanul” (1894). Seria basmelor sale continuă, în 1895, cu „Povești din popor” - 20 la număr, editate și premiate de Astra. Între anii 1898-1899, apare la Gherla, la Editura „A. Todoran” și la Sibiu, două volume de „Nuvele și Schițe” dintre care o parte vor

fi republicate, în anul 1901, sub titlul „Novele”, în colecția „Biblioteca pentru toți”. În colecția „Biblioteca Poporală a Astei” de la Sibiu, numărul 1 și 2, apare cea mai însemnată parte din scrierile sale intitulate „Povestiri din viața țăranilor români”, iar în 1903 culegerea de povești și snoave „De la Moară”, tipărite la Budapesta, în colecția „Biblioteca Poporului Român”. Învățător tenace, în crezul generației lui de a ridica țăranimea transilvăneană la altă stare, potrivită cu originea ei romană și cu calitățile cu care s-a dovedit înzestrat, el a cules folclor, direct sau prin intermediari, învățători sau țărani știutori de carte, îndeosebi în partea de nord a Transilvaniei, cu o extraordinară hărnicie „care l-a impus urmașilor drept cel mai mare folclorist al Ardealului” (I. Mușlea). S-a identificat cu oamenii și locurile în care a trăit, astfel despre Țara Hațegului, unde a funcționat ca dascăl în mai multe sate, ne-a lăsat o minunată descriere și prețioase însemnări și povestiri în volumul intitulat „Din Țara Hațegului”, apărută postum în 1930. Prima povestire intitulată „Îndărătnicii” se deschide cu un adevărat elogiu adus acestui ținut.

Se stinge din viață în comuna Reteag, la 3 aprilie 1905, la numai 52 de ani.

Colaborări:

„Amicul familiei”, „Biblioteca familiei”, „Cărțile săteanului român”, „Contemporanul”, „Convorbiri pedagogice”, „Familia”, „Fântâna Blanduziei”, „Foaia ilustrată”, „Gazeta poporului”, „Gutinel”, „Lumina”, „Gazeta Transilvaniei”, „Observatorul”, „Opinca”, „Foaia poporului”, „Casa rurală”, „Revista politică”, „România liberă”, „Telegraful român”, „Timișana”, „Noua bibliotecă română”, „Șezătoarea”, „Voința” și altele.

Lucrări publicate:

- *Trandafiri și viorele. Poezii populare.* Gherla, 1884. - Ediția a 2-a, 1891; Ediția a 3-a, 1899; - Ediția a 4-1, 1921.
- *Inimioara adeca floarea poeziei naționale din cei mai buni scriitori români.* - Sibiu: W. Krafft, 1885. - 188 p.
- *Stan Bolovan . Poveste.* - Brașov: Librăria „N.I. Ciurcu”, 1886. - 8 p.
- *Țigani. Schiță istorică lucrată pentru petrecere după mai mulți autori.* - Blaj, 1886. - 96 p.
- *Isteață și pace.* - Brașov: Editura Librăriei „N.I. Ciurcu”, 1887. - 8 p. (Biblioteca copiilor, 10).
- *Norocul și Mintea.* - Brașov: Editura Librăriei „N.I. Ciurcu”, 1887. - 8 p. (Biblioteca Copiilor; 19).
- *Povești ardelenesti.* Cinci părți. - Brașov, 1888. - Ediția a 2-a, 1913.
- *Curs practicu despre cultivarea pomiloru și a fragariloru lucratu după a lui Paulu Gonczy pentru investitori și privați.* Arad: Imprimeria Tipografiei Diecezane, 1889. X + 128 p. cu il.
- *Buchetul.* Culegere de cântece. - Gherla, 1890; Gherla: Proprietatea, editura și tiparul Tipografia „Aurora Andrei Todoran”, 1894. 127 p.
- *Starostele sau datini de la nunțile românilor ardeleni.* - Gherla, 1891. Ediția a 2-a, 1896; Ediția a 3-a, 1900; Ediția a 4-a, 1911.
- *Carte de cetire pentru anii din urmă ai școalelor populare, școalele de repetițiune, cursurile de adulți și pentru poporul nostru.* - Brașov: Editura Librăriei N.I. Ciurcu, 1892. - VIII + 358 p. + 1 f. (Cartea poporului).
- *Leonat cel tânăr.* - Gherla: Proprietatea, Editura și tiparul Tipografia „Aurora Andrei Todoran”, 1893. - 34 p.; 1901. 32 p.; 1904. - 32 p.; 1915. - 32 p.
- *Povești din popor.* Premiate și publicate de ASTRA. - Sibiu: Tiparul Tipografiei Arhidiecezane, 1895. - 4 f. + 216 p. (Asociațiunea Transilvană).
- *Prietenul Săteanului Român. Sfaturi în forma de dialog pentru elevi și adulți compusă de Ion Pop Reteganul cu un adaos de poezii alese.* - Gherla: Proprietatea, editura și tiparul Tipografia „Aurora Andrei Todoran”, 1895. - 208 p.; 1913. - 96 p.
- *Bocete adecă cântări la morți.* - Gherla: Proprietatea, Editura și tiparul Tipografia „Aurora Andrei Todoran”, 1897. - 191 p.
- *Opșaguri cât cioplite cât pilitte și la lume împărțite.* - Gherla: Proprietatea, Editura și tiparul Tipografia „Aurora Andrei Todoran”, 1897. - 183 p.; Gherla, 1902.
- *Cazania țiganilor.* - Brașov, 1898.
- *Novele și schițe.* - Vol.1. ; Broșura 1. Gherla: Proprietatea, Editura și tiparul Tipografia „Aurora Andrei Todoran”, 1898. 48 p.; Broșura 2. - Sibiu, 1899, p. 49-136.
- *Pintea Viteazul.* Tradițiuni, legende și schițe istorice. - Brașov, 1898. - 96 p.
- *Lui Titu Maiorescu.* Omagiu. - București, 1900.
- *Novele și schițe.* Broșura 2. - Sibiu, 1900.
- *Pilde și sfaturi pentru popor.* - Gherla: Proprietatea, Editura și tiparul Tipografia „Aurora Andrei Todoran”, 1900. - 160 p.

- *Poezii populare. Cântece bătrânești.* Sibiu: Tipografia „Societatea pe acțiuni”, 1900. 41 p.; Ediția a 2-a. Sibiu, 1905. - 40 p.; Ediția a 3-a 1914. - 40 p.
 - *Povestiri din viața țăranilor români.* Sibiu: Editura „Asociațiunii”, 1900. - 63 p.; 20 f. (ASTRA, Biblioteca Poporală, nr.1). Cartea II. - Sibiu, 1901. - 64 p. Cartea I. Sibiu, 1911. 63 p. - Cartea II. Sibiu, 1913.
 - *Novele.* - București: Depozit la Librăria „Leon Alcalay”, Institutul de Arte Grafice „Carol Göbl”, 1901. - 16 p.; 1910. - 92 p.
 - *Zidirea lumii Adam și Eva. Originea Sfintei Cruci și cele 12 Vineri.* - Gherla: Proprietatea, Editura și tiparul Tipografia „Aurora Andrei Todoran”, 1901. - 31 p.; 1902-1906. - 31 p.; 1906. -31 p.; 1909. 31 p.
 - *Pomicultura sau cultura arborilor roditori.* Șimleul Silvaniei: Editura Institutului Tipografic „Victoria”, 1904. - 172 p.
 - *Povești alese.* - Șimleul Silvaniei: Editura Institutului Tipografic „Victoria”, 1905. IV + 63 p. - (Biblioteca „Victoriei; 1).
 - *Povestiri.* Cu o prefață de Octavian Goga. Sibiu: Tiparul Tipografiei Arhidieceșane, 1908. - 167 p. - (Biblioteca Poporală a „Asociațiunii”; 28).
 - *Novele.* - București: Editura Librăriei „Leon Alcalay”, 1910. - 92 p. - (Biblioteca pentru toți).
 - *Povestiri din viața țăranilor.* Cartea I. Sibiu: Editura „Asociațiunii”, 1911. - 63 p.; Cartea II, 1913. - 62 p.; - Ediția 1914. -47 p.
 - *Din Țara Hațegului. Povestiri.* - Sibiu: Editura Asociațiunii „Astra”, 1930. - 65 p. (Biblioteca Poporală a „Asociațiunii”).
 - *Copiii ursuțului și alte povestiri.* Cu un cuvânt înainte de Horia Petra-Petrescu. Sibiu: Biblioteca Poporală a „Asociațiunii”, 1931.
 - *Odinioară și acum, amintiri din copilărie.* Cu o prefață de Horia Petra-Petrescu. Sibiu: Biblioteca Poporală a „Asociațiunii”, 1931.
 - *Snoave.* - Cluj, 1934.
 - *Munții, animale și pământ.* - Sibiu: Editura Asociațiunii „Astra”, 1935. - 48 p.
 - *Povești ardelenesti.* - Sibiu: Biblioteca Poporală a „Asociațiunii”, 1940; - București: Editura Ion Creangă, 1981; - București: Editura Minerva, 1986. - 670 p.; - Cluj-Napoca: Editura Dacia, 1999.
 - *Legende, povestiri și obiceiuri românești.* București: Editura Casei Școalelor, 1940; București: Fundația Culturală, 1943. (Cartea satului); București: ESPLA, 1957.
 - *Crâncu, vânătorul codrului.* - București: Editura Tineretului, 1963; - București: Editura Ion Creangă, 1971.
 - *Amintirile unui școlar de altă dată.* București: Editura Tineretului, 1969.
 - *Crăiasa zânelor. Povești ardelenesti.* București: Editura Minerva, 1970.
 - *De n-ar fi poveștile.* Ediție îngrijită de Nicolae Nistor și Ion Drăgoiescu. Prefață și Glosar de Vasile Rusu. - Sibiu, 1971.
 - *Povești populare.* Tabel cronologic și glosar de Doina David. - Timișoara: Facla, 1989. - 440 p.
 - *Pipăruș Pătru și Florea-nfloritu.* București: RAI, 1996. - 63 p. - (Povești, legende, povestiri).
- Referințe:**
- Agârbiceanu, Ion. *Cu prilejul unui studiu asupra lui Ion Pop Reteganul.* Prefață la Ion Pop Reteganul. Viața și activitatea sa de Ion Apostol Popescu. - București: Editura Didactică și Pedagogică, 1965.
 - Bârlea, Ovidiu. *Istoria folcloristicii românești.* - București: Editura Enciclopedică Română, 1974.
 - *Bibliografia Generală a Etnografiei și Folclorului Românesc.* - Vol.1, 1800-1891. - București: Editura pentru Literatură, 1968.
 - Bogdan, Teodor A. *Ion Pop Reteganul. 1853-1905.* - În: Foaia școlastică. - 7, 1905, p. 113-116.
 - Breazu, Ion. *Ion Pop Reteganu.* - În: Povestitori ardeleni și bănațeni până la Unire. - Cluj, 1937, p. 193-194.
 - Breazu, Ion. *Ion Pop Reteganul. Centenarul nașterii.* - În: Steaua. - 4, nr.6, 1953, p. 110-117; - În: Studii de literatură română și comparată. - Vol. 1. Cluj, 1970, p. 525-537.
 - Cardaș, Gheorghe. *Poezii și prozatorii Ardealului până la Unire (1800-1918).* Antologie și studiu. - București, 1936, p. 306-319.
 - Datcu, Iordan; Stroescu, S.C. *Dicționarul folcloriștilor. Folclor literar românesc.* București: Editura Științifică și Enciclopedică, 1979, p. 354-356, 357.
 - Datcu, Iordan. *Dicționarul etnologilor români.* - Vol. 2. - București: Editura Saeculum, 1998.
 - Dumitrașcu, Pompiliu. *Observații asupra limbii lui Ion Pop Reteganul.* - În: Limba română. - Vol. 3. - Sibiu, 1904, p. 641.
 - Diaconovici, C. *Enciclopedia română.* Vol.3. - Sibiu: Editura Krafft, 1904, p. 641.

- Froicu, Petru; Dimitriu, Eugen. *Corespondența folcloristului Ion Pop Reteganul cu Simion Florea Marian*. - În: *Limbă și literatură*. - 1, 1986, p. 64-68.
- Goga, Octavian. *Ion Pop Reteganul. Prefață la „Povestiri din viața țăranilor români”*. - Sibiu, 1908.
- Goțea, Anca. *Din corespondența folcloristului Ion Pop Reteganul cu Astra*. - În: *Studii și comunicări de etnologie*. Tom.10. Serie nouă. București: Editura Academiei, 1996.
- Hașdeu, Bogdan Petriceicu. *Despre colecția de poezii populare a lui Ion Pop Reteganul*. - În: *Analele Academiei Române*. - București, Seria II, 1890-1891, p. 88-89.
- Iorga, Nicolae. *Oameni cari au fost*. Vol. 1. - București: Editura pentru Literatură, 1967, p. 88-91.
- Lovinescu, Eugen. *Istoria literaturii române contemporane*. - Vol. 4. București, 1918, p. 192-194.
- Mușlea, Ion. *Ion Pop Reteganul - folclorist*. - În: *Studii și cercetări științifice*. Seria III. Tom. 6, nr.3-4, 1955.
- Netea, Vasile. *Ion Pop Retegan*. Biobibliografie. - București: Editura Cartea Românească, 1941. - 31 p.
- Oarcășu, Ion. *La deschiderea Casei Muzeu Ion Pop Reteganul*. - În: *Steaua*. 6, nr. 6, 1955, p. 124.
- Păiuș, Liviu. *Activitatea lui Ion Pop Reteganul la Rodna*. - În: *Revista de etnografie și folclor*. - 40, nr. 5-6, 1995, p. 575-588.
- Petrescu-Petra, Horia. *Ion Pop Reteganul*. - În: *Transilvania*, 1934, p. 382-385.
- Popa, Mircea. *Contribuții noi la biografia lui Ion Pop Reteganul*. - În: *Folclor literar*. Timișoara, 1968. - Vol.2. p. 469-479.
- Popescu, Ion Apostol. *Ion Pop Reteganul. Viața și activitatea*. Monografie. Cu o prefață de Ion Agârbiceanu. - București: Editura Didactică și Pedagogică, 1965. 245 p. - (Teză de doctorat)
- Raliade, Rodica. *Considerații asupra unor texte inedite din colecția manuscrisă a lui Ion Pop Reteganul aflate în fondurile Academiei Române*. - În: *Revista de etnografie și folclor*. Tom. 41. nr. 1-2, 1996, p. 81-88.
- Stanca, Sebastian. *Din viața dascălului Ion Pop Retegan*. - Cluj, 1938.
- Tudoran, C.I. *Sărbătoare la Reteag*. - În: *Someșul*, nr. 205, 1960.

- Vulcan, Iosif. *Culegerile populare ale domnului Ion Pop Retegan*. - În: *Familia*, 1890, p. 385.
- Zăciu, Mircea; Papahagi, Marian; Sasu, Aurel. *Dicționarul scriitorilor români*. vol. 3. M-Q. - București; Albatros, 2001, p. 796-798.

POPA, ARON

(n.1917) - profesor universitar, doctor docent în științe, inginer

Născut la 26 octombrie 1917, la Ghelari, județul Hunedoara. Absolvent al Facultății de Mine și Metalurgie a Școlii Politehnice din București (1942). Doctor în științe tehnice (1963), cu teza: „Considerațiuni cu privire la raționalizarea economică a exploatării zăcămintelor aurifere cu aur liber din Grupul Minelor Barza - Brad” (1963). Doctor docent al Universității București (1974). A început activitatea de inginer în anul 1942, la Exploatarea carboniferă Petrila. A funcționat în sectorul minier, 22 de ani, în unități operative (exploatări, explorări și proiectare) și centrale (direcții generale, minister), îndeplinind diferite funcții de execuție și îndrumare, în cadrul exploatărilor cât și activități în aparatul central. În perioada 1942-1950, a lucrat ca inginer stagiar la Exploatarea Petrila, inginer șef la Exploatarea Roșia Montană, șef de exploatare la Exploatarea Minieră Cavnic, șeful Inspectoratului Minier Baia Mare. A urmărit în mod special metodele de exploatare aplicabile condițiilor de zăcământ de la Roșia Montană și Bazinul Baia Mare. În perioada 1950-1955, a fost consilier tehnic pentru problemele miniere la Ministerul Metalurgiei și Industriei Chimice; director al Întreprinderii de Explorări IEC din cadrul Ministerului Metalurgiei și Industriei Chimice; director general adjunct al Întreprinderii „Sovrom-cuarțit”; director tehnic al Institutului de Proiectări Miniere IPROMIN. În această perioadă, s-a ocupat de îndrumarea lucrărilor miniere și de foraj, în cercetarea zăcămintelor de substanțe minerale utile, în special a zăcămintelor de bauxită, fier și metale rare; lărgirea bazei de materii prime minerale pentru zăcămintele feroase și neferoase; descoperirea zăcămintelor de uraniu din Bihor și Banat. În perioada 1955-1963, este numit director tehnic al Oficiului Tehnic din M.A.I.; director al Oficiului Metale Rare; director general al Direcției Generale Miniere din M.A.I.; director al Direcției Metale Rare și Departamentul Minelor Neferoase; director general adjunct la Direcția Generală de Minereuri din

Ministerul Minelor și Energiei Electrice; consilier la Ministerul Minelor și Energiei Electrice, pentru probleme speciale. În această perioadă, s-a ocupat, în mod deosebit, de mărirea rezervelor auro-argentifere.

Activitate didactică:

A activat în învățământul tehnic și superior timp de 25 de ani, din care peste 20 de ani neîntreruși în învățământul superior. Profesor și director adjunct la Școala de Subingineri Minieri și Chimico-Metalurgică din Baia Mare; profesor la Școala Medie Tehnică din Baia Mare (1946-1950); lector la Institutul de Mine București și lector la Institutul de Mine Petroșani (1952-1958); conferențiar la Institutul Politehnic București și la Institutul de Mine Petroșani; rector la Institutul de Mine Petroșani (1958-1971); profesor titular (din 1968 - până în prezent).

Activitate științifică:

A elaborat proiecte, studii, cercetări legate de diferite probleme din industria extractivă minieră, lucrări, manuale, cursuri și articole din periodice de specialitate, lucrări în care se analizează condițiile de extindere a exploatării la zi a zăcămintului de fier, posibilitățile de punere în exploatare a unor perimetre miniere abandonate și a unor amplasamente noi de transport și preparare; valorificarea minereurilor sărace; perfecționarea tehnică a tehnologiei preparării minereurilor auro-argentifere. A participat cu studii și comunicări la conferințe și congrese naționale și internaționale: Congresul Internațional pentru Exploatarea Rocilor și Mineralelor Litoide, Torino (1974), Congresul Internațional Minier de la Istanbul; Sesiunea Științifică de la Freiberg.

Colaborări:

„Revista Minelor”, „Mine, petrol, gaze”, „Rationalising der Progektierung in Bergbau”, „Noue Bersbautechnik”, „Lucrările științifice ale I.M.P.” etc.

Lucrări publicate:

- *Îndrumări în practica geologică*. - Vol.3. București: Editura Tehnică, 1957.
- *Exploatarea miniere*. Manual pentru școlile tehnice. - București: Editura de Stat Didactică și Pedagogică, 1961.
- *Forajul cu sondeze*. Nivel superior. București: Editura de Stat Didactică și Pedagogică, 1962. - 400 p.
- *Tehnica exploatării și explorării zăcămintelor*. Manual pentru școlile tehnice de geologie. - București: Editura de Stat Didactică și Pedagogică, 1963. 396 p. - (în colaborare).

- *Exploatarea miniere*. Manual pentru școlile tehnice de maiștri. - București: Editura Didactică și Pedagogică, 1964.
- *Îndreptarul maistrului minier*. - București: Editura Tehnică, 1967. -750 p.
- *Exploatarea miniere*. - București: Editura Didactică și Pedagogică, 1968. - 460 p.
- *Manualul minerului*. - București: Editura Didactică și Pedagogică, 1970. - 341 p. 2 Vol.
- *Exploatarea miniere*. Manual pentru licee industriale anii II-III și școlile de maiștri. București: Editura Didactică și Pedagogică, 1971. - 446 p.
- *Exploatarea miniere*. Manual pentru licee industriale anii IV-V și școlile de maiștri. București: Editura Didactică și Pedagogică, 1971. - 226 p.
- *Dicționar poliglot pentru mine și petrol*. București: Editura Tehnică, 1974. - 756 p. (în colaborare; coordonator).
- *Plumbul și zincul*. - București: Editura Tehnică, 1975. - 330 p. - (în colaborare).
- *Manualul inginerului de mine*. București: Editura Tehnică, 1984-1989. - Vol. 1-5. (în colaborare, coordonator).
- *Exploatarea miniere*. - București, E.D.P., 1993, 621 p. (în colaborare)
- *Tehnologii miniere*. - Deva: Infomin, 2000 (în colab. cu Dumitru Fodor, Septimiu Câmpean)
- *Mineritul aurifer din Munții Apuseni*. - Deva: Infomin, 2000.

Referințe:

- *Fișă biobibliografică. Profesor universitar doctor Aron Popa*. - Petroșani, 1999. (Multigraf).

POPA, AUREL

(1917-1981) - compozitor

Născut la 26 mai 1917, la Petroșani, județul Hunedoara. Absolvent al Conservatorului „Astra” din Brașov (1932-1937), alături de nume ca: Paul Richter, Constantin Bobescu, Mihail Jora, Ion Dumitrașcu, Zeno Vancea, Alfred Mendelsohn și alții. Dirijor de cor și orchestră, de muzică ușoară, în București (1946-1948). Șeful serviciului de creație al Consiliului de Stat pentru Cultură și Artă (1951-1953). Dirijor la Filarmonica Oradea (1915-1956).

Profesor la Liceul Militar din București (1956-1967) și redactor-șef (din 1967) la Editura Muzicală din București. A scris studii, articole, recenzii în revistele „Muzica”, „Banatul”, „Faclia” etc.

S-a stins din viață în 1981.

Muzică vocal simfonică:

- *Poem liric pentru bariton și orchestră* (1957), versuri de G. Topârceanu. București: Editura Militară, 1967. (Versiune cu fanfară).

Muzică simfonică:

Simfonia I „Dramatică” (1954). Oradea, 1955; *Patru miniaturi pentru orchestră*. (1957); *Concert pentru trompetă și orchestră* (1958); *Două jocuri din Hunedoara* (1964); *Concertino pentru orchestră* (1966).

Muzică de cameră:

- *Cântec și joc* (1950), pentru trompetă, cor și pian. - București: ESPLA, 1955;
- *Cvintet pentru instrumente de suflat din alamă* (1952). - București: Editura Militară, 1956;
- *Două piese pentru corn și pian* (1961). București: Editura Muzicală, 1962;
- *Două piese pentru clarinet și pian* (1962). București: Editura Muzicală (1963); *Toccata pentru două trompete* (1963);
- *Temă cu variațiuni în stil popular* (1967);
- *Cinci piese mici pentru trompetă și pian* (1968).

Muzică pentru fanfară:

- *Joc dobrogean*. - București: Editura Militară, 1959;
- *Polobocul* (1956). București: Editura Militară, 1959;
- *Brâul* (1956). - București: Editura Militară, 1959; *Sărita* (1956);
- *Suită pe teme populare românești* (1963). - București: Editura Militară, 1966;
- *Suită patriotică* (1968) (Premiul Uniunii Compozitorilor);
- *Țiitura* (1969);
- *Ceasul* (1969).

Muzică corală:

- *Mândră sărbătoare* (1951), cor mixt. Versuri de Tudor Freamăt. - În: *Cultura populară*. - București, 1952;
- *Cânt de pionieri răsună*, 1952; *Să fii floare între flori*, cor mixt cu solo soprană, versuri de Ion Socol;

- *Slavă ție patrie iubită*, cor mixt și pian, versuri de Traian Iancu. București: Editura Muzicală, 1962;
- *Lecții de... vacanță* (1963), cor pentru voci egale, versuri de Felicia Donceanu. - București: Editura Muzicală, 1963;
- *Cimpoiășu fermecat* (1963), cor pentru voci egale. Versuri de Felicia Donceanu. - București: Editura Muzicală, 1963.

Lucrări didactice:

- *Contribuții la metodologia instrumentelor de suflat*. - București: Editura Muzicală, 1964;
- *De la muzica de jazz la muzica simfonică*. Vol.1. București: Editura Muzicală, 1965; Vol.2. 1966; Vol.3. 1967.

Orchestrații:

- Enescu, George. *Cantabile și presto*.
- Enescu, George. *Impromptu concertant*.
- Golestan, Stan. *Pastorala Bărăganului*.
- Debussy, Claude. *Preludiu nr.4*.
- Dumitrescu, Ion. *Simfonieta* (pentru fanfară).
- Schubert, Fr. *Albina*.

Referințe:

- Berger, W.C. *Ghid pentru muzica instrumentală de cameră*. - București: Editura Muzicală, 1965.
- Cosma, Viorel. *Muzicieni români*. București: Editura Muzicală, 1970, p. 358, 359.
- Popovici, Doru. *Aurel Popa. De la muzica de jazz la muzica simfonică*. - În: *Tribuna*, nr.40, 7 oct. 1965.
- Popovici, Doru. *Diptic editorial*. - În: *Tribuna*, nr.11, 16 mar. 1967.
- Popovici, Doru. *Muzica corală românească*. - București: Editura Muzicală, 1967.
- Sava, Iosif; Rusu, Petru. *Istoria muzicii universale în date*. - București: Editura Muzicală, 1983, p. 354.

POPA, GICU

(1926 - 1981) - profesor, folclorist, dirijor

S-a născut la 17 mai 1926, în comuna Văleni, județul Muscel, azi jud. Dâmbovița. Între anii 1943-1947, urmează cursurile Seminarului Teologic „Nifon Mitropolitul” din București. După doi ani, este învățător și director la Lunca Cernii de Sus, județul Hunedoara (1949-1950), la Densuș (1951-1953), la Petrila - Lonea (1953-1954). Școala din Petrila

transformându-se în liceu, a cerut desărcinarea sa din funcția de director, urmând să predea istoria, constituția și muzica. Profesor suplinitor de muzică (1954-1957); până în 1958, director adjunct, iar din 1958 până în 1963, este profesor de muzică la clasele V-XI. Paralel cu activitatea didactică, începând de la 1 oct. 1960, urmează la fără frecvență cursurile de 3 ani ale Conservatorului „Ciprian Porumbescu” din București, Facultatea de Compoziție-Dirijat, luându-și examenul de stat, în anul 1964. Director la Clubul Sindicatelor din Lonea (1963-1964); profesor de muzică la Petrila - Lonea (1964-1965). Din 1965 până în 1981, este director la Școala Populară de Artă din Petroșani, unde înființează mai multe secții: canto, vioară, pian, acordeon și instrumente de suflat. Ca dascăl, s-a integrat în acțiunile de alfabetizare în comunele Lunca Cernii, Densuș și în Valea Jiului; s-a implicat în repararea școlilor din aceste localități. În Lunca Cernii înființează un cămin cultural, o formație corală, una de teatru, prezentând spectacole pentru țărani. Înființează Corul Minerilor Lonea (1953) pe care îl conduce până în 1969, prezentând sute de spectacole, fiind cotelat ca unul dintre cele mai bune coruri din țară. A imprimat de nenumărate ori spectacole la TVR și la Radio. Înființează la Clubul din Lonea o formație de 32 de fluierași, singura din țară; un ansamblu folcloric de peste 80 de persoane, o formație de muzică ușoară, o orchestră de muzică populară și soliști, orchestră de muzicuțe, o echipă de teatru, cu care obține la concursuri și festivaluri numeroase premii. Sprijină și instruieste formațiile artistice de la căminele culturale din Cimpa, Jieț, Bănița, Câmpu lui Neag, formații care au ajuns în fazele finale ale festivalurilor naționale. A instruit și dirijat Corul Mixt și Corul de Femei al Cadrelor Didactice din Petroșani; a înființat Ansamblul folcloric al Studenților al Institutului de Mine Petroșani, cu care a obținut la trei ediții consecutive -1972, 1974 și 1976- titlul de laureat pe țară la Festivalul de Artă al Studenților din România. A instruit orchestra de muzică populară a municipiului Petroșani. S-a preocupat de culegerea și prelucrarea folclorului, realizând câteva cicluri de culegeri, păstrate fragmentar de către unii elevi ai săi. Culegerea folclorului muzical cu întreaga sa bază etnografică, va culmina în spectacolul „Nunta din Valea Jiului”. S-a stins din viață la 4 iulie 1981.

Lucrări publicate:

- *Fereastră spre frumos*. - Petroșani; Editura Fundației Culturale „I.D. Sîrbu”, 2000.

Referințe:

- *Întâlnire amicală*. - În: Steagul Roșu - 9 iulie 1958.
- Teodorescu, Viorel *Farmecul autenticității*. - În: Steagul roșu - nr. 6110, 19 iunie 1969.
- Velea, Dumitru „*Du-te și fă la fel*”. - Eseuri Provinciale, Petroșani: Editura Fundației Culturale „Ion D. Sîrbu”, 2001, p.154 - 167.

POPA, IOAN

(n. 1926) - profesor, dirijor

Născut la Orăștie, în anul 1926, într-o familie cu vechi tradiții muzicale. Absolvent al Liceului „Aurel Vlaicu” din Orăștie, promoția 1946. A urmat Conservatorul de Muzică „Gheorghe Dima” din Cluj. A funcționat ca profesor de muzică în Orăștie, Cugir, Institutul Pedagogic din Cluj. Dirijor al Corului Casei de Cultură din Orăștie, laureat a mai multor concursuri și festivaluri. A condus partea muzicală a operetelor „Crai Nou” și „Ana Lugojana”, puse în scenă la Orăștie. Dirijor al corului Bisericii Ortodoxe, Parohia II, cu care a prezentat concerte și colinde și în cadrul Festivalului de Muzică Sacră de la Orăștie. A obținut în fiecare etapă premii și medalii. Din 1999, i s-a acordat titlul de „Cetățean de Onoare” al municipiului Orăștie.

Lucrări elaborate:

- *Imnul Municipiului Orăștie* (versuri Valeriu Bora).
- *Cântec lui Aurel Vlaicu* (versuri Valeriu Bora).
- *Școlarii* (versuri Valeriu Bora).
- *Visarea noastră* (versuri Banu Rădulescu).
- *Chimiștii Orăștiei* (versuri Cornelia Secărea).
- *Cântecul I.M.O.* (versuri Cornelia Secărea).
- *Burebista* (versuri Ioan Popa Stăniliești).
- *Decebal* (versuri Ioan Popa Stăniliești).
- *Jandarmii României* (versuri Ioan Vasii).
- *Cântecul vânătorilor* (versuri Ioan Vasii).

Lucrări de muzică sacră:

„Tatăl nostru”, „Triptic Pascal”, „Hristos a înviat”.

Armonizări și prelucrări de muzică sacră:

„Priceasna Slăbănogului”, „Dragostea”, „Din mormântu-ntunecat”, „O, măicuță sfântă”, „Spre Emaus”, „Stăpână primește”, „Ridicat-am ochii mei spre cer”, „Nădejdea mea”, „Troparul botezului”.

Colinde și cântece de stea, Colind de Bobotează, Colind de Florii, Triptic de Crăciun și o colecție de 60 de colinde și cântece de stea.

Referințe:

- *Orăștie: Enciclopedie.* - Deva: Editura Corvin, 2001, p.227.

POPA, IOAN

(n.1938) - *profesor universitar, doctor în medicină*

Născut la 17 noiembrie 1938, în satul Buituri, azi înglobat în municipiul Hunedoara. Absolvent al Facultății de Medicină Generală, Secția Pediatrie, a Universității de Medicină și Farmacie Timișoara. A parcurs toate gradele în specialitate: medic specialist pediatru (1970), medic primar gradul III (1981), medic primar în cardiologie (1996), medic primar în genetică medicală și patologie genetică (1997), medic primar în diabet, boli de nutriție și metabolism (1999). Doctor în medicină cu teza: „Obezitatea la copii - studiu clinic, biologic, histochemic și ultrastructural” (1979). Din 1971, parcurge toate gradele didactice, de la asistent universitar, până la profesor universitar (1996). Domenii de cercetare: cercetări asupra țesutului adipos la copilul obez și malnutrit, (ce constituie o premieră absolută la noi în țară și originală pe plan mondial); screeningul în mucoviscidoză; aspecte imunologice în diabetul zaharat; cardiopatii congenitale complexe și cardiomiopatii; studiul receptorilor adipocitari pentru estrogeni și androgeni la copilul obez; studii de structură genetică la bolnavii cu mucoviscidoză, singurele de acest gen din țară, realizate în colaborare, începând cu anul 1990, cu Royal Manchester Children’s Hospital - Genetic Unit, din Anglia. A obținut rezultate deosebite privind studiile imunologice în diabetul zaharat la copii, realizate în colectivul condus de profesor doctor Louis Țurcanu și apoi de prof.dr. Eugen Alexandru (1974); A publicat monografia „Mucoviscidoza la copii” - prima carte de acest gen din țară, primul studiu pilot pentru depistarea neonatală a mucoviscidozei cu un text propriu, Mucotest, verificat în Laboratorul de Genetică din Institutul „Victor Babeș” București, inițiat în 1980. A înființat, organizat și coordonat Centrul de Mucoviscidoză din Timișoara, primul și încă singurul din țară (1986) și Asociația Română de Mucoviscidoză (1990). A obținut certificatul de inovator pentru un aparat și metodă de realizare a testului sudorii (1986). A participat la cursuri și schimburi de experiență în țară și străinătate: Cursul Internațional de Cardiologie Pediatrică (Cambridge - 1985); Schimbul de experiență pe probleme de

mucoviscidoză și boli metabolice - Edmonton și Toronto (Canada, 1988); Schimbul de experiență la Royal Manchester Children’s Hospital pe probleme de boli genetice(1992); Cursul de Gastroenterologie și Nutriție organizat de Societatea Austriacă de Pediatrie, la Mondsee (1994). A participat la numeroase conferințe și congrese internaționale: Brno (1982), Praga (1985), Neubrandenburg (1989), Washington (1990), Copenhaga (1991, 1995), Dublin (1992), Madrid (1993), Paris (1994), Barcelona (1996), Ierusalim (1996), Davos (1997), Belgrad (1997), Berlin (1998), Veneția (1998), Haga (1999), Stockholm (2000).

Titluri și distincții obținute:

Membru al Societății de Pediatrie (1963); membru titular al Uniunii Balcanice (1987); membru fondator și președinte al Asociației Române de Mucoviscidoză; membru al Academiei Oamenilor de Știință din România (1989); conducător de doctorate în specialitatea pediatrie (1992); membru fondator și în perioada 1994-1998, vicepreședinte al Societății Române de Genetică Medicală; membru al Asociației Europene pentru Studiul Obezității, membru în Consiliul de Conducere al Organizației Naționale Române pentru Ocrotirea Copiilor și Adolescenților Diabetici, expert OMS la „Joint WHO/ICF(M)A Meeting on The Implementation of CF Services in Developing Countries, Manama, Bahrain; membru în Comitetul Științific al Societății Române de Gastrologie Enterologie Pediatrică (1996); membru fondator al Societății Europene pentru Fibroză Chistică; membru al Societății de Genetică Umană (1997); nominalizat de International Biographical Centre Cambridge (1997; 1998; 1999) - International Man of the Year for 1996/1997; 1997/1998; 1999/2000; The Director General’s Honours List; membru activ al New - York Academy of Sciences (1998); International Man of the Millenium; International order of merit; Adviser to the Director General; The IBC Millenium Time Capsule Commission; Nominalizat de American Biographical Institute: Universal Award of Accomplishment; 2000 Millenium Medal of Honor, 1000 World Leaders of Influence; Abi Gold Record of Achievement for 1999 (1999); Nominalizat de Interna-tional Biographical Centre Cambridge ca Deputy Director General of the IBC; nominalizat de London Diplomatic Academy Ltd. ca membru a „Diplomatic Council” (2000). Are peste 400 de lucrări , communicate la congrese naționale, conferințe și congrese internaționale; peste 300 de lucrări publicate (120 ca prim autor, din care 141 publicate în țară și 14 în străinătate). Activitate de cercetare științifică contractuală cu Academia de Științe

Medicale, Consiliul Național de Finanțare a Învățământului Superior și Consiliul Național al Cercetării Științifice din Învățământul Superior (U.M.F. Timișoara).

Colaborări:

„Timișoara Medicală”, „Revista Română de Pediatrie”, „Buletinul ARM” (redactor șef) etc.

Lucrări publicate:

- *Mucoviscidoza la copii*. - București: Editura Medicală, 1976. - (în colaborare).
- *Actualități în pediatrie*. - Vol. 1. Timișoara: Editura I.P.B., 1983.
- *Probleme actuale de pediatrie*. Vol. 2. - Timișoara: Editura de Vest, 1992.
- *Probleme actuale de pediatrie*. Vol.3 . - Tulcea: Editura Inedit, 1994.
- *Probleme actuale de pediatrie*. Vol. 4. - București: Editura Viața Medicală Românească, 1996.
- *Probleme actuale de pediatrie*. Vol. 5. - Timișoara: Editura Helicon, 1999. (în colaborare).
- *Pediatrie*. Curs. - Vol. 1-2. - Timișoara, 1978. - (Sub redacția lui Alexandru E.).
- *Pediatrie*. Curs. - Vol. 1, 1984. - (Sub redacția lui T. Budiu).
- *Pediatrie*. Curs. - Vol. 1, 1985. - (Sub redacția lui L. Țurcanu).
- *Pediatrie*. Note de curs pentru studenții stomatologi. - Timișoara; Editura Mirton, 1998. - (în colaborare).
- *Curs de pediatrie în 4 volume pentru studenții și rezidenții în medicină*. - (Sub redacția lui I. Popa). Vol.1. 1993; Vol.2.1995; Vol. 3,4, 1996.
- *Actualități în medicina internă*. Timișoara: Editura Helicon, 1993. - (în colaborare).
- *Cardiologie pediatrică*. - Timișoara: Editura Helicon, 1994. - (în colaborare).
- *Actualități la copii și adolescenți*. Timișoara: Editura de Vest, 1996. - (în colaborare).
- *Ecografie pediatrică*. - Timișoara: Editura Mirton, 1996.
- *Pediatrie practică de urgență*. Timișoara: Editura Mirton, 1996. - (în colaborare).
- *Agenda copilului diabetic*. - Timișoara: Editura Mirton, 1997. - (în colaborare).
- *Pediatrie*. - Timișoara: Editura Mirton, 1997. - (în colaborare).
- *Diabetul zaharat. Insulina dependent al copilului și adolescentului - 400 de întrebări, 400 de răspunsuri*. - Timișoara: Editura Mirton, 1998. - (în colaborare).
- *Fibroza chistică*. (Mucoviscidoza). București: Editura Viața Medicală Românească, 1998. - (în colaborare).
- *Ghidul bolilor populaționale de nutriție și metabolism la copil și adolescent*, 1998.
- *Țesutul adipos alb la copilul normal și cu malnutriție*. - Timișoara: Editura Mirton, 1999. - (în colaborare).
- *Diabetul zaharat al copilului*. Timișoara: Editura de Vest, 1999. - (în colaborare).
- *Bazele morfopatologice ale inimii în practica medico-chirurgicală*. - București: Editura Al Medica, 1999.
- *Medicina de familie*. - Vol. 2. - București: Editura Universitas, 2000. - (în colaborare).

Referințe:

- *Dictionary of International Biography*. Twenty fifth edition. International Biographical Centre Cambridge, 1997, p. 317.
- *International „Who's Who of Intellectuals”*. Twelfth edition. International Biographical Centre Cambridge, 1997, p. 355.
- *Prof. Dr. Ioan Popa*. Fișă biobibliografică. Timișoara, 2000. - (Multigrafiat).

POPA, NICOLAE

(n.1961) - profesor universitar, doctor în geografie

Născut în anul 1961. Licențiat al Facultății de Geologie - Geografie a Universității din București, unde și-a luat doctoratul, în geografie. Cadru didactic al Universității de Vest din Timișoara, Departamentul de Geografie, în cadrul colectivului de geografie umană și regională. Este membru activ în rețeaua internațională de promovare a modulului european: „Europa Centrală și ideea europeană: istorie, cultură, perspective de viitor”. Autor al unor lucrări de geografie economică și regională, a numeroase articole privind viața social-economică și organizarea spațiului românesc, publicate în țară și străinătate: Franța, Iugoslavia, Marea Britanie, cultivând preocupări și în domeniile geografiei sociale, culturale și politice, dar și din sfera geografiei rurale și a geografiei economice. În 1999, publică la Editura „Brumar” din Timișoara lucrarea: „Țara Hațegului.

Potențialul de dezvoltare al așezărilor omenești”, un studiu făcut cu rigoare științifică, o sinteză a cunoștințelor de geografie umană acumulate până acum în legătură cu această regiune, oferind un instrument de lucru foarte util celor interesați de problematica antropogeografică a Țării Hațegului, cu prioritate a lumii rurale.

Colaborări:

„Analele Universității Oradea. Seria Geografie”, „Analele Universității de Vest Timișoara”, „L’Espace géographique” (Paris), „Geographica Timisiensis” etc.

Lucrări publicate:

- *Standardul de viață*. - În: Geografia continentelor. Asia. Caracterizare geografică generală. - Timișoara, 1996.
- *Țara Hațegului. Potențialul de dezvoltare al așezărilor omenești. Studiu de geografie rurală*. - Timișoara: Editura Brumar, 1999. 456 p.
- *Tipuri și așezări în Țara Hațegului*. - Timișoara: Editura Brumar, 2000, 264 p.

Articole din periodice:

- *Transformări în funcționalitatea sistemului de așezări rurale din Depresiunea Hațegului, după 1989*. - În: Analele Universității din Oradea. Seria Geografie, tom. 4, 1994.
- *Les liaisons transcarpatiques et l’organisations de l’espace en Roumaine*. - În: L’Espace géographique, nr. 4, 1994.
- *Homogénéité et hétérogénéité religieuse en Roumanie*. - În: Geographica. Timișoara, vol.3, 1994.
- *Religions et structures territoriales en Roumaine*. - În: Analele Universității de Vest din Timișoara. Seria Geografie. - vol. 5, 1995.

Referințe:

- Humeau, Jean-Baptiste. *Postfață la „Țara Hațegului”. Potențialul de dezvoltare al așezărilor omenești. Studiu de geografie rurală*. - Timișoara: Editura Brumar, 1999, p. 433-435.
- Velcea, Ion. - *Prefață la „Țara Hațegu-lui”. Potențialul de dezvoltare al așezărilor omenești. Studiu de geografie rurală*. Timișoara: Editura Brumar, 1999, p. 7-9.

POPA, PAULINA

(n.1953) - *poetă, editor*

S-a născut în satul Vălani (Ciunțești), județul Arad, la 29 august 1953, fiica lui Alexandru și Maria Bercea. A urmat școala primară în satul natal, gimnaziul în comuna Ciunțești, apoi Școala Normală „Nicolae Bolcaș” din Beiuș. Debutează în literatură în anul 1970, concomitent, în revista „Crișana” cu poemul „Jocul desenului meu” și în revista „Zbor Alb” a Școlii Normale din Beiuș. După 1990, se stabilește în municipiul Deva, unde funcționează ca educatoare până în 1993. A înființat Editura Emia (1997), Librăria Emia (2003), revistele „Vocația zidirii”, (Revista învățământului preșcolar din județul Hunedoara) și „Semne” - Emia, din Deva, pe care le conduce. Debutează editorial cu volumul „Rugă Mântuitorului” (1991), apărut la Editura Călăuza din Deva. Din 1992, a îngrijit singură sau în colaborare 12 antologii literare. Membră a Academiei de Știință, Literatură și Arte - Oradea (ASLA). Este nominalizată în a VI-a ediție a Dicționarului „International Who’s Who of Professional and Business Women”. Membră al Professional Women Advisory Board al Institutului American de Biografii, 1999. Membră a Uniunii Scriitorilor din România - 2000. Este inițiatoarea Festivalului Internațional de Poezie - Deva, edițiile 2000-2004.

Premii obținute:

Trofeul micului cititor al Bibliotecii Județene „Ovid Densusianu” Deva, pentru „*Cartea cu iepurași*”, Editura Ion Creangă, 1993; Premiul Editurii Helicon pentru poezie, Timișoara, 1997; Premiul Fundației „Scara Paradisului” pentru poezie religioasă, 1998, 1999; Premiul pentru poezie la Salonul Internațional de Carte de la Oradea, pentru volumul „Ghilotina sinelui” (2000); Premiul Uniunii Scriitorilor din România - Filiala Arad, pentru volumul „Rochia nesupunerii” (2002). Premiul pentru Poezie la Festivalul „Sensul Iubirii” (2004).

Colaborări:

„Luceafărul”, „Aurora”, „Nădejdea”, „Orient latin”, „Rostirea Românească”, „Lumea copiilor”, „Opinii culturale”, „Provincia”, „Constelația Dragonului”, „Cele trei Crișuri”, „Semne”, „Târgoviștea”, „Vitralliu hunedorean”, „Buna Vestire”, „Ardealul literar și artistic”, „Mihai Eminescu” (Sidney), „Europoesie” (Franța) și altele.

Lucrări publicate: (poezii)

- *Cu mâinile în flăcări*. - Deva: Editura Călăuza, 1991. - 64 p.

- *Nunta cuvintelor.* - Timișoara: Editura Helicon, 1995. - 126 p.
- *Aură amară.* - Timișoara: Editura Helicon, 1996.
- *Cuvinte sărutate de îngeri.* - Deva: Editura Emia, 1997. - 59 p.
- *Căderea, zbor amețitor - La chute vol enivrant.* - Timișoara: Editura Helicon, 1997. - 128 p.
- *Candoarea agresivă.* - Timișoara: Editura Helicon, 1998.
- *Între tăcere și tăcere.* - Timișoara: Editura Helicon, 1998. - 106 p.
- *Ghilotina sinelui.* Prefață de Romulus Munteanu. - București: Editura I. Vineanu, 2000. - 300 p. - (Generația '80).
- *Rochia de carne.* - Deva: Emia, 2001.
- *Rochia nesupunerii.* - Deva: Emia, 2001. - 208 p.
- *Bărbații secolului.* Versuri. - București: Cartea Românească, 2002.
- *Să înșeli moartea cu vorbe de dragoste.* Versuri - Botoșani: Axa, 2003.
- *Die Maenner des Jahrhunderts,* Editura EMIA, Colecția Poesis, 2003.
- *Bărbații secolului / Men of the Century,* Editura EMIA, Colecția Poesis, 2003.
- *Scrisori către Onia Snaider scrise de Paulina Popa.* Versuri - Deva: Emia, 2003.
- *În gerul politic.* Versuri - Deva: Emia, 2004
- *Nepământeantul.* 50 de poeme. Botoșani: Axa, 2004.

Cărți pentru copii:

- *Rugă Mântuitorului.* - Deva: Editura Călușuza, 1990. - 32 p.
- *Cartea cu iepurași.* - București: Editura Ion Creangă, 1993.
- *Aventurile lui Prinț.* - Deva: Editura Concordia, 1994. - 16 p.
- *Cartea îngerașilor.* - Hunedoara: Editura Trimph, 1994. - 16 p.
- *Un dar pentru mama.* - București: Editura Ametist, 1994.
- *Fructe și flori.* - Deva: Corvin, 1995. - 16 p.
- *Lângă tine, Doamne.* - Beiuș: Editura Buna Vestire, 1995. - 24 p.
- *Vară veselă.* - Deva: Editura Concordia, 1995. - 16 p.
- *Zile de sărbătoare.* - Timișoara: Editura Helicon, 1995.
- *Micul matematician.* - Deva. - 3 volume; Vol.1: Deva: Editura Corvin, 1996. - 16 p.; Vol. 2: Deva: Editura Emia, 1997. - 16 p.; Vol. 3: Deva: Editura Emia, 1998. - 16 p.
- *Cântecul anotimpurilor.* - Deva: Editura Emia, 1998.
- *Maria la bunici - Mary at her Grandparents.* - Deva: Editura Emia, 1999.
- *Pădurea Cosânzenei - The Fairy's Forest* (traducerea Zoia Onița). - Deva: Emia, 2001.
- A mai publicat peste 20 de cărți pentru copii.

Antologii:

- *Antologie de texte literar-artistice. Lumea copiilor.* - București: Institutul de Știință al Educației, 1992.
- *Antologie de jocuri. Lumea copiilor.* București: Institutul de Știință al Educației, 1993.
- *Antologia iubirii. Mama.* - Timișoara: Helicon, 1996.
- *Antologie. Programe pentru serbări. Lumea copiilor.* - București: Editată de revista „Învățământul preșcolar”, 1996.
- *Flori pentru mama.* - Deva: Editura Emia, 1997.
- *44 pentru mama.* - Timișoara: Editura Helicon, 1998.
- *Antologia copilăriei.* - Deva: Editura Emia, 1998.
- *Recitări pentru copiii mici și pentru bunici.* - București: Editura Ametist, 1998.
- *Antologia literaturii pentru copii.* Deva: Editura Emia, 1999.
- *Versuri cu mult soare.* - București: Editura Ametist, 1999.
- *Vise într-o liniște sumeriană.* Cartea Festivalului Internațional de Poezie. - Vol.2. Oradea, 1999, p. 239.

Referințe:

- Bărbulescu, Simion. *Semnificațiile estetice ale unui debut într-o prestigioasă colecție.* - În: Opinia. - 7, nr. 1708, 16-17 mar. 1996.
- Bodea, Minel. „Cu mâinile în flăcări”. În: Cuvântul liber, 27 nov. 1992.
- Ciobanu, Radu. *Iubirea ca stare de bunăvoință.* - În: Convorbiri literare. - 30, nr. 3, mart. 1996, p. 9.
- Ciobanu, Radu. *La ceasul îngândurării.* În: Luceafărul. - 2, 20 ian. 1999, p. 4.

- Ciobanu, Radu. „*Labirintul sinelui*”. - În: *Semne* - 2, nr. 2-3, 2000, p. 43-45.
- Cismaș, Cornel. *Consemnări*. - În: *Cuvântul liber*. - 5, nr. 1016, 12 dec. 1993.
- Cubleșan, Constantin. „*Antologia copilăriei*”. - În: *Curierul*. - 4, nr. 184, 14 sept. 1998, p.6.
- Cubleșan, Constantin. *Vitrina cu cărți: „Cuvinte sărutate de îngeri”*. - În: *Curierul*. - 3, nr. 110, 31 mart. 1997, p.7.
- Evu, Eugen. „*Cu mâinile în flăcări*”. - În: *Hunedoara exclusiv*. - 2, nr. 61, mai 1994.
- Evu, Eugen. *Poezia unei preotese*. - În: *Luceafărul*, nr. 32, 1997, p. 10.
- Filimon, Mariana. *Crinii vorbitori*. - În: *Contrapunct*. - 9, nr. 6-7, iun. 1998.
- *International Who's who of Professional and Business Women*. Sixth edition. The American Biographical Institute, 1999, p. 220.
- Ionașcu, Dumitru Dem. *Poetul, enigma și aflarea eroticului*. - În: *Constelația Dragonului*. - 2, nr. 5, 1995, p.2.
- Isac, Victor. *Valabilitatea creației poetice*. În: *Cuvântul liber*. - 4, nr. 775, 29 dec. 1992.
- Lazăr, Florian. „*Cu mâinile în flăcări*”. În: *Aripi siderale*. - Oradea. 1, nr. 2, mai-iun. 1994.
- Moldovan, Ioan. „*Cuvinte sărutate de îngeri*”. - În: *Familia*, nr. 11, nov. 1997.
- Munteanu, Romul. *Poezia ca rugăciune*. În: *Luceafărul*, nr. 11, 24 mar. 1999, p. 15.
- Munteanu, Romul. *Mister și poezie*. - În: *Luceafărul* - nr. 24, 21 iun. 2000, p.11
- Noveanu, Cristina. „*Cu mâinile în flăcări*”. - În: *Târgoviștea*. - 6, nr. 1, 1995.
- *Istorie ilustrată a literaturii române*. În: *Luceafărul*, nr. 29, 29 iul. 1998, cop. a II-a.: fot.
- Rachieru, Adrian Dinu. *Între două hotare*. - În: *Opinia*. - 7, nr. 1754, 11-12 mai 1996, p.1.
- Rusu, Dorel Octavian. *O carte pentru copiii noștri: „Lângă tine, Doamne”*. - În: *Buna Vestire*. - 3, nr. 10-11, oct.-nov. 1995, p. 16.
- Toma-Damșa, Maria. „*La nunta cuvintelor*”. - În: *Legământul cu literatura*. Deva: Editura Emia, 2000.
- Vulturescu, George. „*Cuvinte sărutate de îngeri*”. - În: *Poesis*, nr. 3-4, mart. -apr. 1997, p. 3.

POPA, RADU

(1933-1993) - doctor în istorie, arheolog

Născut la 23 iulie 1933, în municipiul Cluj. Studii universitare Facultatea de Istorie (1951-1956) și Facultatea de Drept (1957-1962) a Universității București. Între anii 1956-1963, lucrează la Muzeul de Artă al României, după care trece la Institutul de Arheologie din București. S-a format la școala marilor săi profesori, Ioan Nestor și Mihai Berza, de la care a deprins spiritul cercetării obiective lipsite de prejudecăți și complexe naționaliste. În 1968, își susține teza de doctorat cu tema: „Țara Maramureșului în veacul al XIV”, lucrare tipărită în anul 1970. Se consacră epocii de formare a statelor medievale românești (secolul X-XIV), cu precădere în regiunile Maramureș și Hațeg, studii întemeiate pe săpături arheologice și izvoare scrise. Contribuții în legătură cu arta și cultura feudală românească și bizantină din zona Dunării de Jos. În studierea istoriei hunedorene, a întreprins ani la rând cercetări arheologice în cele mai renumite monumente românești. Săpăturile realizate la Strei, Râu Bărbat, Streisângiorgiu, Ulpia Traiana Sarmizegetusa, Gurasada etc. au contribuit la îmbogățirea colecțiilor Muzeului Județean Hunedoara - Deva. De o atenție specială s-au bucurat cetățile dacice Piatra Roșie, Bănița și capitala Daciei Romane - Ulpia Traiana. Dar cercetările arheologice și de arhitectură, cu rezultatele cele mai spectaculoase din județul Hunedoara sunt cele de la biserica Streisângeorgiu. Pe al doilea strat de tencuială din interiorul bisericii s-a descoperit o pisanie pictată în anul 1313-1314, în care este pomenit cneazul Bălea, alături de preotul Nanes și zugravul Teofil. O încununare a cercetărilor sale din această zonă este realizarea monografiei intitulată sugestiv „La începuturile evului mediu românesc. Țara Hațegului” (1988), una dintre cele mai valoroase monografii istorico-arheologice, rezultat a unui proces îndelungat de cercetare despre Țara Hațegului. Pentru a scoate în evidență structurile societății medievale hațegane la începuturile ei, a propus folosirea unei metode deosebite, metoda regresivă, care aduce în prim-plan cercetarea arheologică, mai ales că unele afirmații importante din documentele de bază nu puteau fi controlate. Metoda regresivă va fi verificată de cercetarea arheologică de la Streisângeorgiu, biserica fiind considerată printre cele mai vechi din Țara Hațegului. La șantierele arheologice unde a lucrat a format o adevărată școală de viitori specialiști în istoria României.

A decedat în 12 februarie 1993, în București.

Colaborări:

„Dacia”, „Sargetia”, „Revue Romaine de l’Histoire de l’Art”, „Buletinul monumentelor istorice”, „Revista monumentelor istorice”.

Lucrări publicate:

- *Mogoșoaia. Palatul și muzeul de artă brâncovenesc.* - București, 1962. - 45 p. Ediția a 2-a, 1963.
- *Cetatea Neamțului.* - București, 1963. -62 p. Ediția a 2-a, 1968.
- *Șantierul arheologic Cuhea. Un centru voievodal din veacul al XIV-lea.* - Baia Mare, 1966. - 58 p.
- *Cnezatul Marei.* - Baia Mare, 1969. - 79 p.
- *Țara Maramureșului în veacul al XIV-lea.* București, 1970. - 305 p.
- *Die Bürgen der „Terra Hațeg”.* - În: Editura Dacia. - XVI, 1972, p. 243-269.
- *La începuturile evului mediu românesc. Țara Hațegului.* - București, 1988.
- *Țara Maramureșului în veacul al XIV-lea.* Prefață Mihai Berza. Ediție îngrijită de Adrian Ioniță. - București: Editura Enciclopedică, 1997 - 280 p.

Lucrări din periodice:

- *Cetățile dacice din Țara Hațegului.* - În: Buletinul Monumentelor Istorice, nr. 3, 1972, p. 55-56.
- *Les recherches archéologiques dans le problème de la formation des états médiévaux roumains.* - În: *Revue Romaine de l’Histoire de l’Art.* - 12, nr. 1, 1973, p. 41-59.
- *Structures socio-politiques roumaines dans le sud de la Transylvanie aux commencements du Moyen Âge.* - În: *Revue Romaine de l’Histoire de l’Art.* XIV, nr. 2, 1975, p. 291-314.
- *Observații privind zidurile cu mortar din cetățile dacice hunedorene.* - În: *Sargetia.* Vol. 13, 1977, p. 282.
- *Mărturii de istorie românească în secolele XI-XIV în sudul Transilvaniei.* - În: *Revista monumentelor istorice, seria M.I.A.* 47, nr. 1, 1978, p. 9-32.

Referințe:

- Alexandrescu, Petre. *Radu Popa.* - În: *Dacia* - 37, 1993, p. 11-14
- *Enciclopedia istoriografiei românești.* București: Editura Științifică și Enciclopedică, 1978, p. 267.
- Lazăr, Ioachim. *Radu Popa.* (1933-1993). În: *Sargetia.* - Vol. 21 - 24. - Deva, 1988-1991, p. 937-939: port. - (Acta Musei Devensis).

- Teodor, Dan. *Radu Popa.* - În: *Arheologia Moldovei.* - 17, 1994, p. 357-358.

POPA, ROMUL

(1882-1940) - profesor, culegător de folclor

Născut în anul 1882, în comuna Lăpușnic, județul Hunedoara. Studii liceale la Brad și Năsăud. Studii teologice la Arad (1903-1906). A urmat cursurile pentru pregătirea profesorilor de muzică la Cluj, în anul 1919. A fost paroh la Berliște, județul Caraș Severin, Uzdin (Banatul Iugoslav), și la Pricaz, județul Hunedoara. Profesor de muzică la Petroșani, Brad, Sighișoara și Gheorghieni. A fost unul dintre primii culegători de folclor muzical din Banat. A lăsat în manuscris două caiete de „Cântece populare” (1909-1910); (1910-1911), ambele însumând 99 de melodii cu text, provenind din localitățile Berliște (53 de melodii), Maidan, Iam, Rusova Nouă, Roșcani, Oravița, Valea Mare și altele. Cântecele, majoritatea cu tematică erotică, provin de la 14 informatori țărani (56), iar restul de la informatori intelectuali. Colecția „este o veritabilă antologie a cântecului popular bănățean de la începutul secolului XX, iar autorul acestei colecții, un adevărat pionier al folcloristicii bănățene” (Rodica Giurgiu).

A murit în anul 1940.

Colaborări:

„Armonie”, „Izvorașul”.

Referințe:

- Datcu, Iordan. *Dicționarul etnologilor români.* - Vol.2. - București: Editura Saeculum, 1998, p. 166.
- Giurgiu, Rodica. *Cântece populare adunate de Romul Popa. (1909-1911). O culegere inedită de folclor muzical bănățean.* - În: *Studii muzicale.* - Vol.16. București: Editura Muzicală, 1981, p. 397-432.

POPA, TEODOR

(1883-1964) - profesor

Născut la 2 noiembrie 1883, în comuna Mărgău, județul Cluj. Absolvent al Liceului din Năsăud (1914). În perioada 1915-1918, a fost învățător în comunele Sănicoara și Ungurești. A absolvit Facultatea de Litere a Universității din Cluj (1922). După absolvirea facultății, a fost numit profesor, apoi director al

Gimnaziului Mixt din Hunedoara, transformat în Gimnaziul de Băieți. După desființarea gimnaziului, în 1941, s-a transferat ca profesor la Liceul „Victor Babeș” din Timișoara, unde a funcționat până în anul 1962, când s-a pensionat. În municipiul Hunedoara, a desfășurat o bogată activitate culturală și pedagogică. A tipărit pentru prima dată în limba română lucrările „Iancu Corvin de Hunedoara” (1928), „Castelul Corvineștilor sau Cetatea Hunedoarei” (1941).

S-a stins din viață în anul 1964.

Lucrări publicate:

- *Iancu Corvin de Hunedoara*, 1928.
- *Castelul Corvineștilor sau Cetatea Hunedoarei*, 1941.

Referințe:

- *Municipiul Hunedoara*. Documentar. Hunedoara, 1998, p. 49. (Multigr.).

POPESCU, IONEL

(n.1955) - *preot, publicist*

Născut la 27 iulie 1955, în satul Hobîța, comuna Sarmizegetusa, județul Hunedoara. Părinții Ionel și Teresia, agricultori. Studii primare în satul natal, studii generale la Sarmizegetusa, studii liceale la Seminarul Teologic Caransebeș. Absolvent al Institutului Teologic Universitar Sibiu. A studiat la Facultatea Teologică Protestantă din Erlangen și cea din Nürnberg. A participat la seminarii teologice în Franța și Germania. Profesor gradul I, cu lucrarea „Contribuția teologilor caransebeșeni la dezvoltarea studiilor biblice românești” (1997). Consilier cultural la Episcopia Caransebeșului. Din anul 1995, director la Seminarul Teologic din Caransebeș. Azi preot în Timișoara. Doctorand al Universității „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca. A redactat almanahul „Calendarul Românului”.

Colaborări:

„Romanian Orthodox Church” (București), „Altarul Banatului”, „Învierea”, „Renașterea bănățeană”, „Timpul”, „Foaia Diecezană” etc.

Lucrări publicate în colaborare:

- *Creatori și creații muzicale. Cântece și coruri religioase pentru copii și tineret*. Reșița: Banatica, 1997. - 147 p.

- *Școala Teologică din Caransebeș de-a lungul vremii*. - Reșița. - Caransebeș: Banatica, 1998. - 32 p.

Referințe:

- Bitte, V. I.; Chiș, T. ; Sârbu, N. *Dicționarul scriitorilor din Caraș-Severin*. Reșița: Editura Timpul, 1998, p. 219.

POPOROGU, ION

(1928-1983) - *profesor, muzeograf*

Născut la 13 ianuarie 1928, în comuna Slăvești, județul Teleorman, într-o familie de țărani. Absolvent al Facultății de Istorie din București (1957). După absolvirea facultății, este profesor la Școala Generală din Teleajen (1957-1959); apoi ghid la Muzeul Doftana. În 1959, se stabilește în municipiul Petroșani, unde este profesor la liceul din localitate, până în anul 1963. A fost director la „Muzeul Mineritului” din Petroșani (1963); președinte al Comitetului de Cultură al Municipiului Petroșani; primul președinte al Secției Numismatice Petroșani, secție înființată în 1970. Din 1977, a fost lector universitar la Institutul de Mine Petroșani. A publicat lucrări, numeroase studii și articole despre istoricul Văii Jiului și de numismatică. Pentru activitatea desfășurată a fost răsplătit cu ordine și medalii.

A încetat din viață la 24 noiembrie 1983.

Colaborări:

„Sargetia”, „Steagul Roșu”.

Lucrări publicate:

- *Cărbune și istorie în Valea Jiului*. Petroșani, 1968. - (în colaborare cu Clement Negruț și Pavel Munteanu).
- *Valea Jiului. File de istorie*. - Petroșani: Muzeul Mineritului, 1968. - (în colaborare cu Ion Lungu, Vasile Radu, Mircea Valea).
- *Descoperiri monetare antice în Valea Jiului*. - Petroșani: Muzeul Mineritului, 1972. - (în colaborare cu Gheorghe Lazin și Clement Negruț).

Referințe:

- Andruș, Rodica. *Ion Poporogu (1928-1983)*. - În: Sargetia, vol. 16-17. - Deva 1982-1983, p. 743-744.
- *Dicționarul scriitorilor din Vale*. Petroșani: Editura Matinal; Cameleonul, 1999, p. 207-208.

POPOVICI GEORGE(1882-1979) - *preot*

Născut la 10 octombrie 1882, în Nădăștia de Sus, județul Hunedoara, ca fiu al preotului George și Maria. Urmează școala primară în satul natal, apoi Liceul din Orăștie. Absolvent al Institutului Teologic Andrean din Sibiu (1904). După uzanța vremii, a fost numit mai întâi învățător la Petrila, în Valea Jiului, iar din 1905-1910, a funcționat ca preot în satul Ocoliușul Mare. Din 1910 până în 1948, a fost paroh la Sântandrei și Sântuhalm. În lunga sa viață a sprijinit activitatea culturală și națională. În domeniul bisericesc se remarcă prin construcția unei biserici de zid în 1916, la Sântuhalm, dar mai ales a celei din Sântandrei construită între 1923-1925, mare și impunătoare, sfințită în 1928. A luptat pentru idealul național al românilor, făcând parte din delegația Consiliului Național Român din Deva la Marea Adunare Națională de la Alba Iulia, din 1 decembrie 1918. A sprijinit și susținut înființarea școlii primare din Sântandrei și a unei băi comunale. A înființat și condus timp de 40 de ani corul bisericii și al comunei din Sântandrei, cu care a participat la diferite manifestări culturale, o formație de teatru și una de dansuri populare, cu care a obținut rezultate meritorii până la nivel național.

A decedat la 6 august 1979, la Sântandrei.

Referințe:

- Preot Popovici George. *Fișă bibliografică*, Deva 2002.
- Șuiaga, Victor I. *Consiliul Național din Deva*, 1918-1919. Deva 1994, p. 110.

POPOVICI, IOAN(?-1805) - *protopop*

A fost preot și protopop de Hondol, județul Hunedoara. A funcționat ca vicar episcopesc și președinte al Consistoriului Eparhial din Sibiu, după moartea episcopului Gedeon Nichitici (1788), până la întregirea scaunului episcopal (1789). În acest an, a publicat la Sibiu lucrarea „Preoția”, o traducere în românește din limba slavonă de Radu Duma, dascălul și cântărețul bisericii Brașovului, după cartea lui Calinic, patriarhul Constantinopolului. După moartea episcopului Gherasim Adamovici, a funcționat ca vicar, până la moartea sa, în 1805.

Lucrări publicate:

- *Preoția*, Sibiu 1789.

Referințe:

- Diaconovici, C. *Enciclopedia română*. Vol. 3. - Sibiu: Editura W. Krafft, 1904, p. 645.

POPOVICI, IOAN(1861-1919) - *profesor, publicist, protopop ortodox de Geoagiu*

Născut la 20 decembrie 1861, (1 ian.1862), în comuna Boșorod, județul Hunedoara, într-o familie de preoți. Urmează școala primară în comuna natală, și la Hațeg (1870-1872). În 1872, este mutat la Școala Maghiară din Orăștie, unde urmează și cursurile gimnaziale. Absolvent al Liceului Românesc din Brașov (1882). Urmează la Sibiu, cursurile Institutului-Teologic (1882-1885). După absolvirea institutului, funcționează ca învățător la Școala Confesională din Sebeș județul Alba (1885-1886). Din 1886, a fost învățător la Săliște, apoi la Școala de Fete a Reuniunii Femeilor Române din Sibiu, unde a ocupat și funcția de director (1888-1891). În 1891, a absolvit la Budapesta, examenul de calificare pentru școlile civile, ceea ce i-a permis ca de la 1 septembrie 1891, să funcționeze ca profesor ordinar - provizoriu la Școala Asociațiunii, apoi învățător definitiv, până în anul 1901. Din cauza sănătății precare, la sfârșitul anului școlar 1900-1901, se retrage de la catedră și este numit preot în satul Gelmar, apoi promovat ca protopop al Geoagiului. A publicat numeroase lucrări, manuale școlare; a colaborat la „Enciclopedia Română” a lui C. Diaconovici. Publică în „Telegraful Român” de la Sibiu „Povestea lui Petru”, (1885) reprodusă apoi în broșurile „Bibliotecii Poporale” din Bucovina, studii pedagogice, dări de seamă etc. În 1894, îi apare broșura „Cunoscințe din Constituția patriei”. În 1899, tipărește „Istoria universală” și „Geografia pentru școlile civile de fete”, traduse după A. Marki.

A decedat la 25 septembrie (9 octombrie) 1919.

Colaborări:

- „*Amicul poporului*”, „*Telegraful român*”.
- **Lucrări publicate:**
- *Poziția istoriei în planul de învățământ și metodele ei*. - Sibiu, 1892.
- *Elemente de Constituția patriei*. - Sibiu, 1894.

- *Geografia pentru școlile civile. Istoria universală.* - Sibiu, 1899.
- *Geografia pentru școlile civile și superioare de fete.* - Sibiu, 1899.
- *Carte de cetire și gramatica maghiară pentru școlile populare cu limba de predare română.*

Referințe:

- Bițu, Voichița. *Ioan Popovici. Note biografice.* - În: Corviniana. - Vol. 2. nr. 2, 1996, p. 211-213.
- *Calendarul „Amicul poporului”.* - Sibiu, 1920, p. 97-98.
- *Monografia Institutului de Credit și de Economii „Ardeleana”, 1885-1910.* Sibiu, 1912, p. 146-150.

POPOVICI, IULIANA

(1940) - *doctor în biologie, cercetător științific*

S-a născut la 19 iulie 1940, în Brad, județul Hunedoara. Absolventă a Facultății de Științe Naturale-Geografie a Universității „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca (1963). Doctor în biologie (1976). Cercetător principal la Institutul de Cercetări Biologice din Cluj - Napoca (din 1963). Membră a Societății Europene de Nematologie (1990), a Societății de Științe Biologice din România, membră în consiliul Științific al Parcului Național Retezat.

Referințe:

- *Clujeni ai secolului 20. Dicționar esențial* - Cluj-Napoca: Casa Cărții de Știință, 2000, p. 264.

POPOVICI, R. NICOLAE-CRĂCIUN

(n.1938) - *profesor universitar, doctor inginer*

Născut în 4 decembrie 1938, la Orăștie, județul Hunedoara. Absolvent al Institutului Politehnic Iași, Facultatea de Hidrotehnică, specialitatea Hidrotehnică Agricolă (1964). Doctor inginer cu teza: „Cercetări asupra lucrărilor antierozionale din zona Sturza - Vrancea” (1980). Activitate didactică universitară din anul 1964, în cadrul Institutului Politehnic Iași, Facultatea de Hidrotehnică: șef de laborator (1964-1965), preparator (1965-1972), șef de lucrări (1972-1990), conferențiar (1990-1991) și profesor, din anul 1991 până în prezent.

Domenii de cercetare:

Comportarea sub aspect constructiv și funcțional al lucrărilor complexe antierozionale și a celor de gospodărire a apelor și pentru protecția amenajărilor teritoriale; colmatarea lacurilor de acumulare; stabilizarea versanților alunecători; noi tipuri de lucrări hidrotehnice pentru corectarea torenților. Este conducător de doctorate științifice, în specialitatea „Îmbunătățiri funciare”. Autor a două manuale universitare în domeniul combaterii eroziunii solului și a regularizării cursurilor de apă și a unei monografii. A publicat 67 de articole științifice. Este deținător a patru brevete de invenții.

Referințe:

- *Dicționarul specialiștilor. „Who's who” în știința și tehnica românească.* - Vol.1. București: Editura Tehnică, 1996, p. 292.

POPOVICI-HAȚEG, VALERIU

(1868-1929) - *geolog, doctor în științe naturale*

Născut la 11 noiembrie 1868, la Hațeg. Licențiat și doctor în științele naturale la Universitatea din Paris. Director al Laboratorului de Geologie din Ministerul Agriculturii și Domeniilor București (1898), subdirector la Institutul Geologic al României. A realizat prima hartă geologică de detaliu a României. Are lucrări de geologie și paleontologie asupra Carpaților. S-a stins din viață în anul 1929.

Lucrări publicate:

- *Les couches nummulitiques d'Albești* (Roumanie). - În: Bulletin de la Société Géologique de France. 3-e série, t. 24, 1896, p. 247-249.
- *Sur l'âge des conglomérats de Bucegi* (Roumanie). - În: Bulletin de la Société Géologique de France, 3-e série, t. 25, 1897, p. 669-675.
- *Sur l'âge des conglomérats de Bucegi* (Roumanie). - În: Bulletin de la Société Géologique de France. - 3-e série, t. 25, 1898, p. 669-675.
- *Nouvelles observations sur le Jurassique supérieur de Rucăr* (Roumanie). - În: Bulletin de la Société Géologique de France. - 3-e série, t. 26, 1898, p. 122-124.
- *Contributions à l'étude du coétacé des environs de Rucăr et de Poda Dîmbovitzei* (Roumanie). - În: Bulletin de la Société Géologique de France. - 3-e série, t. 26, 1898, p. 125-128.

- *Etude géologique des environs de Câmpulung et de Sinaia* (Roumanie). These présenté a la Faculté des Science de Paris pour obtemir le grande de docteur és sciences, Souteme le 30 juin 1898, Paris, 1898, 3 f. + 220 p. + 1 h.
- *Necesitatea creării unei instituțiuni geologice în România*. Raport înaintat d-lui ministru al Agriculturii, Industriei, Comerțului și Domeniilor. - București, 1902, p. 5.
- *Memoriu prezentat Onor. Minister al Cultelor și al Instrucțiunii de ... pentru a fi numit la catedra vacantă de Geologie de la Facultatea de Științe din București*. București, 1910. - 27 p.

Referințe:

- *Diaconovici, C. Enciclopedia română*. Vol.3. - Sibiu: Editura W. Krafft, 1904, p. 645.
- *Dicționar enciclopedic ilustrat*. - București: Editura Cartier, 1999, p. 1616.
- *Bibliografia românească modernă. 1831-1918*. - Vol. 3. - București: Editura Științifică și Enciclopedică, 1989, p. 1024-1025.

POPOVICIU, AUREL EUGEN

(1926-2001) – profesor universitar, doctor în medicină veterinară

Născut în 5 februarie 1926, în comuna Romos, județul Hunedoara. Urmează școala primară în comuna natală (1933-1937); Liceul „Aurel Vlaicu” din Orăștie (1937-1945). Absolvent al Facultății de Medicină Veterinară din București (1945-1950). După absolvirea studiilor universitare este asistent la Facultatea de Medicină Veterinară din București (1950-1951); șef de lucrări la Facultatea de Medicină Veterinară din Arad (1951-1957); șef de lucrări, conferențiar universitar (1971-1991); profesor universitar (1991-1993); profesor universitar consultant la Facultatea de Medicină Veterinară București, din 1993. Din 1974-1975, a fost profesor universitar la Facultatea de Medicină Veterinară Lubumbashi din Zair. Doctor în medicină cu teza „Cercetări privind utilizarea profilactică a antibioticelor românești”, sub conducerea științifică a acad. prof. dr. docent Ilie Popovici (1969).

Activitate de cercetare în domeniile conexe patologiei infecțioase epidemiologie, legislație și jurisprudență veterinară. A rezolvat practic probleme în imuno-profilaxie, diagnostic și combatere a unor boli infecțioase dominante la

vremea respectivă. A avut rezultate semnificative în experimentarea clinică a majorității produselor antiinfecțioase, la solicitarea ministerelor chimiei și agriculturii, rezultatele au stat la baza omologării și introducerii lor în practică, la îmbunătățirea metodelor de diagnostic în diferite boli infecțioase; a identificat și descris unele boli nou apărute pe teritoriul țării noastre (poliartrita streptococică a mieilor), pleuropneumonia infecțioasă a porcului, boala Glasser Bradsoțului, pseudopesta atipică, perfecționarea metodelor de intervenții curativo-profilactice. A realizat produse biologice și metodologii de diagnostic unanim recunoscute în holera aviară (vaccin antiholeric titular), în pneumopatiile enzotice ale vițelilor (auto vaccin titular), la pleuropneumoniile infecțioase a porcului (vaccin brevetat OSIM), elaborarea vaccinului din tulpini atenuate de *Listeria Monocytogenes* - contra listeriozei ovine. A fost membru în Consiliul Zooveterinar Superior, în Comisia Sanitară Veterinară din Ministerul Agriculturii, în Comisia Medicamentului de Uz Veterinar și Comisia de Omologare a Produselor Biologice de Uz Veterinar; a făcut parte din Consiliul Științific al Institutului de Cercetări Veterinare și Biopreparare Pasteur. A fost membru corespondent al Academiei de Științe Agricole și Silvicultură și al Asociației Medicilor Veterinari din România, membru al Societății de Patologie Comparată USMM. A publicat numeroase cărți și peste 130 de articole și studii în reviste de specialitate din țară și străinătate. Activitatea sa a fost apreciată prin acordarea „Gradației de merit” și în 1981, prin decernarea „Premiului Academiei Române”, pentru tratatul „Imunologia animală”.

S-a stins din viață la 28 mai 2001, la București.

Lucrări publicate:

- *Bolile infecțioase ale animalelor domestice*. - București: Editura Didactică și Pedagogică, 1966.
- *Îndrumător pentru diagnosticul și combaterea bolilor infecțioase la animale*. - București: Editura Agrosilvică, 1969.
- *Îndreptar pentru laboratorul din dispensarul veterinar*. - București: Ceres, 1971.
- *Bolile oilor*. - București: Ceres, 1971.
- *Dermatologie veterinară*. - București: Ceres, 1978.
- *Imunologie animală*. - București: Ceres, 1980.
- *Bolile infecțioase ale animalelor*. - București: Editura Didactică și Pedagogică, 1981.
- *Bolile rumegătoarelor supuse îngrășării în sistem intensiv*. - București: Ceres, 1983.
- *Îndreptar veterinar*. - București: Ceres, 1987.

Referințe:

- Vapit, Constantin. *Un eminent profesor universitar hunedorean: Aurel Eugen Popoviciu*. - În: Cuvântul liber. - 12, nr. 3028, 3 nov. 2001, p. 8.

PRECUP, IOANA

(n.1938) - *poetă populară*

S-a născut la 18 octombrie 1938, în comuna Leșu, județul Bistrița-Năsăud, într-o familie iubitoare de folclor. Debutază literar în anul 1981, într-un volum de antologie care cuprinde 10 poeți populari ai cenaclului „Miorița” din Deva. A colaborat la numeroase ziare și reviste din Cluj, Arad, Timișoara, Oradea, Deva, Bistrița Năsăud. A scris și teatru: „Ursitoarele”, „Mireasa lui Savin”, „Săpătorul de fântâni”, „Noaptea de Sânziene”, „Copil de suflet”, „Muma soarelui și muma ploii” etc., piese jucate pe scene ale diferitelor cămine culturale și premiate la concursurile de teatru popular. A locuit în județul Hunedoara timp de 30 de ani; Membră a Cenaclului județean al poezilor populari „Miorița”, și a Cenaclului „Flacăra” din municipiul Hunedoara. În ultimii ani, s-a stabilit la Oradea unde s-a dedicat picturii, realizând peste de 250 de tablouri.

Lucrări publicate:

- *Balade și cântece*. - București: Editura Litera, 1984.
- *Din cei codri de argint*. - București: Editura Litera, 1986.
- *Scrisoare pentru alt tărâm*. - Deva: Editura Călăuza, 1998. - 107 p. + 10 fotogr.

Referințe:

- *Aprecieri critice*. Lucian Emandi, Eugen Evu, Miron Blaga, Vasile V. Filip, Stelian Dena, Mariana Pândaru. - În: Precup Ioana. *Scrisoare pentru alt tărâm*. - Deva: Editura Călăuza, 1998, p. 103-105.
- Streianu, G. „*Din cei codrii de argint*”. În: *Drumul socialismului*. - 38, nr. 8930, 2 aug. 1986, p. 2.

PRICĂ, DUMITRU

(1920-1996) - *doctor inginer în horticultură*

Născut în anul 1920, în comuna Tilișca, județul Sibiu. Urmează școala primară în comuna natală, apoi cursurile Școlii Inferioare de Agricultură la Cupcui, Basarabia (1933-1938). Între 1938-1943, urmează cursurile Școlii Medii de Horticultură de la Băneasa. Efectuează stagiul militar ca elev la Școala de Ofițeri Rezervă. În luptele din al Doilea Război Mondial a participat ca sublocotenent, pe frontul din Apus, până în Ungaria unde este rănit, fiind invalid aproape un an. În 1944, a fost decorat cu „Coroana României” clasa a V-a, cu spade și panglică de „Virtute Militară”, în grad de cavaler. Între 1945-1949, urmează cursurile Facultății de Agronomie din Timișoara. În 1949, a fost condamnat politic pentru un an, și închis la Penitenciarul din Timișoara. În 1950, a fost numit profesor de specialitate la Școala Medie Tehnică de Horticultură Geoagiu. Din 1953, a fost numit director al Stațiunii de Cercetare și Producție Pomicolă Geoagiu, funcționând în paralel, profesor și cercetător la Laboratorul de Agrotehnică. Din 1958, cercetător la Laboratorul de Agrotehnică și la Școala Medie de Horticultură Geoagiu. A publicat lucrări și studii cu caracter științific și de popularizare, cu profil de horticultură. A obținut diploma de doctor în horticultură și certificatul de inventator pentru „Procedeele de preparare a unor concentrate emulsionabile conținând metaxiamino 5 - triazine”.

S-a stins din viață în anul 1996.

Referințe:

- *Baciu, Petru. Dr. ing. Dumitru Prică (1920-1996)*. - În: *Palia Expres* - 7, nr. 132, 15-20 feb. 2002.

PRODAN, DAVID

(1902-1992) - *profesor universitar, doctor în istorie, membru al Academiei Române*

Născut la 19 martie 1902, în satul Cioara (azi comuna Sălișteea), județul Alba. A urmat Liceul „Aurel Vlaicu” la Orăștie, apoi Facultatea de Istorie a Universității din Cluj (1921-1924), făcând parte din generația studioșilor români formați la Universitatea Clujană, după Unirea de la 1918. Debutază în anul 1933, în revista „Gând românesc”, cu considerații despre arhivele Transilvaniei. În anul 1938, își susține teza de doctorat cu tema „Răscoala lui Horea în comitatele Cluj și Turda”, în fața unei comisii din care făceau parte Nicolae Drăgan, Ioan Lupaș, C.

Marinescu, Silviu Dragomir, D.M. Teodorescu. Între 1924-1938, este arhivar la Arhivele Statului (1938), bibliotecar principal (1938-1941), bibliotecar-șef (1941-1948) la Biblioteca Centrală Universitară Cluj. Profesor la Facultatea de Istorie și Geografie din Cluj (1948-1962); șef de lucrări la Institutul de Istorie Națională Cluj-Sibiu (1943-1948); șef de secție la Institutul de Istorie și Arheologie (1948-1972). Membru corespondent (din 1948) și titular (din 1955) al Academiei Române. Istoric al evului mediu, specialist de prestigiu internațional. A efectuat în istoriografia românească cercetări fundamentale dedicate structurii sociale a Transilvaniei medievale. În anul 1947, elaborează studiul de istorie socială „Toplița la 1785”, iar în anul următor publică încă două cărți valoroase: „Iobăgia pe domeniul Băii de Arieș la 1770” și „Supplex Libellus Valachorum”, lucrare consacrată actului reprezentativ al mișcării de emancipare națională de la sfârșitul secolului al XVIII-lea. A integrat „Supplexul” în mișcarea de idei europeană, mai cu seamă în a Europei Centrale, urmărind geneza actului în funcție de structurile locale. Prin „Supplex” a înscris o temeinică cercetare asupra națiunii, urmărindu-i procesul de constituire în trecutul medieval, stabilind disocierea între conceptele de națiune medievală și modernă. Anul 1979, marchează apariția monumentalei sale lucrări „Răscoala lui Horea”. Ideea unei istorii a răscoalei lui Horea era înscrisă în demersurile istoricului, cu 40 de ani mai înainte, în cercetarea care l-a condus la teza de doctorat. Lucrarea este indiscutabil, o contribuție de prestigiu național și internațional istoria răscoalei fiind reprezentativă și datorită metodei practicate, înscriindu-se în spațiul inovației istorice contemporane, alături de alte contribuții europene la istoria țărănimii în secolul al XVIII-lea. Pentru a fi cât mai veridic - sublinia autorul - „am recurs la un procedeu aparte. Am lăsat actorii, evenimentele, răscoala însăși să se nareze, să se mărturisească singură, în credințele ei, în textele, în limbajul ei. Abundă astfel în expunere textul documentelor, în spiritul lui, în ductul lui, în expresiile, în cuvintele lui, doar ușor adaptat la expunerea proprie”. A fost legat prin opera sa și de istoria melegurilor hunedorene și de locuitorii săi, cărora le închină studiile: „Producția fierului în domeniul Hunedoarei în secolul al XVII-lea” și „Urbariul domeniului Deveii la 1673”. Istoricul a cinstit bicentenarul răscoalei lui Horea printr-o nouă ediție a cărții „Răscoala lui Horea”. În anul 1989, publică lucrarea „Problema iobăgiei în Transilvania” (1700-1848), cu intenția de-a cuprinde într-un ansamblu coerent și cât mai documentat șerbia la începutul secolului al XVI-lea, până la desființarea ei, în 1848. Prin opera lui, a fost un creator de

problematică istorică, cu influență în orientarea istoriografiei contemporane. A fost colaborator și membru în comitetul de redacție la „Istoria României”, vol. 3, (București, 1964). Deși avea o vârstă înaintată, a avut energia de a lucra fără întrerupere, până în ultimele clipe ale vieții. Munca de cercetare a fost rațiunea existenței sale, a unuia dintre cei mai străluciți profesori ai învățământului nostru superior.

S-a stins din viață la 11 iunie 1992. Din 1994, este trecut pe tabla de onoare a Liceului „Aurel Vlaicu” din Orăștie.

Colaborări:

„Anuarul Institutului de Istorie și Arheologie” (din Cluj), „Studii și Materiale de Istorie Medie”, „Südost-Forschungen”, „Studii”, „Sargetia”, „Revista de Istorie” etc.

Lucrări publicate:

- *Răscoala lui Horea în comitatele Cluj și Turda.* - Cluj, 1938. - 203 p.
- *Teoria imigrației românilor din Principatele Române în Transilvania în veacul al XVIII-lea.* - Sibiu, 1944. - 172 p.
- *Iobăgia în domeniul Băii de Arieș la 1770.* Cluj, 1948. - 159 p.
- *Supplex Libellus Valachorum.* - Cluj, 1948. - 301 p. ; București: Editura Științifică, 1967. - 536 p. + 18 f. pl.; București: Editura Științifică și Enciclopedică, 1984. - 519 p.; - București: Editura Enciclopedică, 1998. - 624 p.
- *Iobăgia în Transilvania în secolul al XVI-lea.* - București, 1967-1968. - 3 vol. Vol. 1. 595 p.; - Vol. 2. - 862 p.; - Vol. 3. 135 p.
- *Urbariile Țării Făgărașului.* - Vol. 1. 1601-1650. - București, 1970. - 968 p.
- *Iobăgia în Transilvania în secolul al XVII-lea.* - București: Editura Științifică și Enciclopedică. - 2 Vol. Vol. 1., 1986. 583 p.; - Vol. 2, 1987. - 528 p.
- *Răscoala lui Horea.* - Vol.1-2. - București: Editura Științifică și Enciclopedică, 1979. Vol. 1. - 603 p. + 1 f. port.; - Vol. 2. - 767 p. + 1 f. h.
- *Răscoala lui Horea.* Ediție nouă revizuită. Vol. 1-2. - București: Editura Științifică și Enciclopedică, 1984.
- *Din istoria Transilvaniei. Studii și evocări.* București: Editura Enciclopedică, 1991. 360 p.
- *Transilvania și iar Transilvania: considerații istorice.* - București: Editura Enciclopedică, 1992. - 199 p.

- *Memorii*. Text îngrijit și adnotat, cu o postfață de Aurel Răduțiu. - București: Editura Enciclopedică, 1993. - 240 p.
- *Transylvania and again Transylvania. A historical expose*. - Cluj: Centrul de Studii Transilvane, 1996, 237p.
- *Supplex Libellus Valachorum. Din istoria formării națiunii române*. - București: Editura Enciclopedică, 1998 - 624 p.

Articole din periodice:

- *Date asupra mineritului Transilvaniei în preajma anului revoluționar 1848*. - În: Studii. - Vol. 3, nr.3, 1950, p. 65-80.
- *Producția fierului în domeniul Hunedoara în secolul XVII-lea*. - În: Anuarul Institutului de Istorie și Arheologie Cluj. Vol. 1-2, 1958-1959, p. 29-124. ; Republicată în volumul „Din istoria Transilvaniei”. București, 1991, p. 159-225.
- *Desființarea șerbiei în Transilvania*. - În: Studii și Materiale de Istorie Medie. - Vol. 7, 1974, p. 9-68.
- *Urbaniul domeniului Deveii la 1673*. - În: Sargetia, vol. 15, 1981, p. 125-152.

Referințe:

- *Academicianul David Prodan la vârsta de 75 de ani*. Studiu introductiv de Teodor Pompiliu. Bibliografia operei de Nicolae Edroiu, Iolanda Karoly, Maria Tecușan. Cluj-Napoca, 1977.
- *Academicianul David Prodan la 80 de ani*. În: Tribuna. - 26, nr. 10, 11 mart. 1982.
- *David Prodan. Puterea modelului / Coordonatori: N. Bocșan, N. Endroiu, Liviu Maior, Aurel Răduțiu, Pompiliu Teodor*. - Cluj - Napoca: Centrul de Studii Transilvane, Fundația Culturală Română, 1995. - 295 p.
- Constantiniu, Fl. *Istoria ca viață: opera științifică a Acad. David Prodan*. - În: Revista de istorie. - 2, tom. 35, feb. 1982, p. 279.
- *Enciclopedia istoriografiei românești*. București: Editura Științifică și Enciclopedică, 1978. - p. 275.
- Lazăr, Ioachim. *David Prodan (1902-1992)*. Necrolog. - În: Sargetia, vol. 21-24. Deva, 1991. - p. 931-935.
- Răduțiu, A. *David Prodan, istoric național*. - În: Anuarul Institutului de Istorie și Arheologie Cluj. - Vol.21, 1992- p. 15.
- Rusu, N. Dorina. *Membrii Academiei Române. 1866 - 1999*. Dicționar. București: Editura Academiei Române, 1999. - p. 435-436.

- Stoicescu, Nicolae. *Academicianul David Prodan și problema continuității românilor*. - În: Revista de Istorie, 1982, nr. 2. - p. 283-289.
- Teodor, Pompiliu. *Istoricul David Prodan*. - În: Stat, societate, națiune. Cluj-Napoca, 1982. - p. 2.

PRODAN, IOAN EMIL

(1860-?) - profesor

Născut la Alba-Iulia în anul 1860. Studii primare și secundare la Alba-Iulia, apoi la Brașov. Studii teologice la Sibiu (1878-1881). După terminarea studiilor, a fost învățător la Orăștie, Hondol și Săliște, iar între 1887-1892, profesor provizoriu de gimnastică la Gimnaziul Ortodox din Brașov. În anul 1888, obține la Budapesta titlul superior pentru această catedră. Între 1892 - 1893 - 1900, este profesor de gimnastică la Preparandia și Liceul din Blaj. Demisionând, se stabilește la Sibiu și lucrează la redacția revistei „Tribuna”, apoi este preot ortodox la Șpălnaca și funcționar la Societatea Comercială Hangya din Aiud.

Lucrări publicate:

- *Manual de gimnastică pentru școlile populare*. - (Cursul I), 1890.

Referințe:

- Comșa, Nicolae; Seiceanu, Teodor. *Dascălii Blajului*. - București: Editura Demiurg, 1994, p. 123.

PROINOV, FRANCISC

(1926-1995) - chirurg, doctor în medicină

Născut la 4 octombrie 1926, în municipiul Hunedoara. Urmează școala primară la Hunedoara, apoi Liceul „Decebal” din Deva (1946). Absolvent al Facultății de Medicină din Cluj (1952). A fost extern bugetar la Catedra de Anatomie Patologică a Institutului de Medicină și Farmacie din Cluj, preparator bugetar și asistent (1949-1950); asistent la Institutul de Medicină Legală Cluj. În 1954, s-a transferat la București ca cercetător principal, la Institutul de Terapeutică al Academiei Române, în colectivul de chirurgie generală condus de acad. prof. dr. Nicolae Hortolomei, la Spitalul Colțea. A făcut parte din colectivul de medici care au pus bazele chirurgiei cardiace la noi în țară. În 1958, asistent la

Catedra de Chirurgie Generală a Facultății de Perfecționare și Specializare a Medicilor și Farmaciștilor la Spitalul Colțea, apoi la Fundeni. Din 1959, s-a ocupat direct de punerea în funcțiune a Secției de Chirurgie a Spitalului Fundeni, unde a funcționat ca director timp de 17 ani (1960-1977). Doctor în medicină cu lucrarea „Autogrefarea miocardului cu pericard” (1972). În 1973, șef de lucrări la Clinica de Chirurgie Generală, apoi la Clinica de Chirurgie Cardiovasculară a Spitalului Fundeni; directorul Direcției Sanitare a municipiului București (1975-1978); directorul Spitalului Clinic Fundeni (1990-1994), În 1994, s-a pensionat. Membru al Uniunii Societăților de Științe Medicale din România (1972), membru al Societății Internaționale de Chirurgie Cardiovasculară (1976). A publicat peste 250 de lucrări științifice.

S-a stins din viață în anul 1995, la București.

Lucrări publicate:

- *Circulația extracorporală în chirurgia inimii deschise.* - București: Editura Medicală. - (Coautor).
- *Sistemul aortic - patologie și tratament.* București: Editura Medicală, 1982. - 2 vol.

Referințe:

- *Municipiul Hunedoara.* Documentar. Hunedoara, 1998, p. 50. (Multigr.).

PROINOV, ION

(n.1929) - profesor universitar, doctor în chimie

Născut în Hunedoara, la 6 septembrie 1929. frate cu dr. Francisc Proinov. Urmează școala primară la Hunedoara, apoi Liceul „Decebal” la Deva, promoția 1949. Absolvent al Facultății de Chimie, Secția Analize și Cercetare-Chimie Organică (1953). După absolvirea facultății, a fost repartizat în învățământul superior, parcurgând întreaga ierarhie universitară: preparator, șef-laborator, asistent, șef de lucrări, conferențiar, iar din 1990, profesor la Universitatea de Medicină și Farmacie Cluj-Napoca, Catedra de Biochimie Medicală. De la 1 octombrie 1994, este șef de catedră la Universitatea Oradea. Între anii 1982 - 1990, a fost șef la disciplina Biochimie Medicală, UMF Cluj-Napoca. Membru în Uniunea Societăților de Științe Medicale, Secția Biochimie și Biologie Celulară. Doctor în chimie organică, din 1966. Din 1960, este președinte al Secției de Baschet din cadrul Clubului Sportiv „Universitatea” Cluj-Napoca. Activitatea științifică s-a materializat într-un număr

de 52 lucrări științifice, publicate în rezumat în reviste de specialitate din țară și din străinătate, în volumele unor manifestări științifice, precum și peste 90 lucrări comunicate la sesiuni științifice, simpozioane, conferințe.

Referințe:

- *Municipiul Hunedoara.* Documentar. Hunedoara, 1998, p. 50. (Multigr.).

PUNI, EMIL

(n.1916) - vicar general de Lugoj

Născut la 23 august 1916, în satul Hergheia, comuna Ceuaș, județul Mureș. Crescut în satul Bârdești, comuna Sântana, județul Mureș, unde a urmat primele clase primare. A urmat Liceul „Papiu Laurian” din Târgu-Mureș (1927-1934), Academia Teologică din Blaj (1935-1936). A intrat în ordinul călugărilor iezuiți (Societatea lui Isus) la 26 septembrie 1936, în comuna Totești, județul Hunedoara, fiind membru al acestui ordin călugăresc. Studii în Olanda (1938-1946). Licență în filosofie și teologie. Hirotonosit preot la 28 martie 1943, în Olanda (Maastricht). Studii ascetice în Belgia și Italia (Roma), (1946-1947). Profesor de religie în București, la Liceul „Sf. Sava” (1947-1950), funcționar la Deva și Hunedoara. Deținut politic la Canal Dunăre - Marea Neagră, din 25 iunie 1951-17 februarie 1955. După eliberare, a lucrat ca portar, cernător de făină, muncitor topograf, funcționar și telefonist la Stația de salvare Deva, de unde în 1 octombrie 1971, a fost pensionat de boală. În această perioadă, a fost tot timpul supravegheat și interogată de securitate. După 1989, funcționează ca paroh greco-catolic al Deveii și din 5 iulie 1990, vicar general al Episcopiei Greco-Catolice Lugoj. În 1990, a publicat lucrarea „Bobocul”. A elaborat și publicat numeroase articole cu conținut religios. A susținut conferințe, exerciții spirituale pentru studenți și preoți.

Colaborări:

„Verbum” (București), „Cultura creștină” (Blaj), „Viața creștină” (Cluj).

Lucrări publicate:

- *Bobocul.* - Roma, 1990. - 109 p.

Referințe:

- *Vicar Emil Puni.* Fișă biobibliografică. Deva, 2000. - (Multigr.).

PUȘCARIU, IOAN

(1824-1911) - *jude regesc, deputat, membru al Academiei Române*

Născut în Sohodolul Branului, județul Brașov, la 10 octombrie 1824. Studii gimnaziale la Brașov și Sibiu. Cursuri teologice la Sibiu (1844-1845); studii filosofice și fizice la Cluj (1846-1848); studii juridice la Academia din Sibiu (1846-1848). A luat parte la Adunarea Națională de la Blaj din 3-15 mai 1848, a fost ales membru în Comitetul Național, însărcinat cu prima tipărire a protocolului național. Tribun în Prefectura Brașovului; asesor al Oficiului Districtual Făgăraș (1849), iar în 1850, comisar cezaro-regesc cercual. În anul 1851, este adjunct la Judecătoria din Deva, iar în 1861, jude cercual în comuna Pui. Între 1852-1854, conduce Tribunalul Cercual din Țara Hațegului. În 1861, este promovată funcționar la Cancelaria Aulică, administrator al comitatului Cetatea de Baltă (1862). În 1865, a fost numit căpitan suprem al Districtului Făgăraș, consilier de secțiune, în Ministerul Cultelor și jude la Curia Regală din Budapesta (1867), de unde în 1890, s-a retras la pensie. În decursul celor 41 de ani în serviciul public a avut o activitate remarcabilă. A participat ca deputat în Dieta din Sibiu și la Senatul Imperial din Viena (1863-1869), la Dieta din Cluj (1865), și la Dieta de Încoronare de la Budapesta (1867). A luat parte la Conferința de la Miercurea (1869), pledând pentru activism, așa cum va face și în scrierea sa, „Causa română”, apoi în revistele „Telegraful Român” și „Viitorul”. A fost printre primii care au militat pentru înființarea „Astrei”, iar statutele ei s-au votat după proiectele întocmite de el. În domeniul literaturii, a fost adeptul introducerii ortografiei române oficiale cu litere latine. Încă din studenție, colaborează la Gramatica și Lexiconul latino-român, a lui N. Bălășescu și publică câteva poezii. A contribuit la înființarea unor școli naționale și a apărut interesele țăranilor români. Academia Română l-a ales în anul 1877, membru de onoare, iar în anul 1900, membru titular. La recepția de investire, a rostit o disertație despre „Ugrinus” și despre „Ioan de Circa”, episcop al Marmației. A fost membru de onoare al Ateneului Român, membru ordinar al Secțiunii Istorice a Astrei. În domeniul bisericesc, a conlucrat în Congresul Național Bisericesc, din 1868, la organizarea Bisericii naționale ortodoxe. A fost consilier în Ministerul Cultelor, membru în Sinodul Arhidieceșan din Sibiu. Ca membru în reprezentanța Fundației „Gojdu” și în comitetul ei executiv, timp de 32 de ani, s-a preocupat continuu de sporirea averii acestei fundații. Spre sfârșitul vieții s-a reîntors la moșia sa din Bran unde a

pus bazele și a condus Institutul de Credit și Economii „Parsimonia”.

S-a stins din viață în 24 decembrie 1911.

Lucrări publicate:

- *Causa română*, 1872.
- *Comentariu la patenta urbarială*. Vol.1, 2. - Sibiu, 1854.
- *Causa română*. - Sibiu, 1878.
- *Considerațiuni asupra timpului și spațiului*. - Sibiu, 1878.
- *Die Romänische Amtssprache si Romänische Terminologie*, 1883.
- *Date istorice despre familiile nobile române*. - Vol.1, 1892. - 184 p. - Vol. 2, 1895. - 416 p.
- *Comentariul la Statutul Organic*, 1899.
- *Fragmente istorice despre „Boierii” din Țara Făgărașului dimpreună cu documente istorice*. - 4 vol. - Sibiu, 1904, 1907.
- *Notițe despre întâmplările contemporane*. Sibiu, 1913. - 221 p.

Referințe:

- *Aurora Română*. Foaie beletristică. - 1, nr. 4, 15/27 aug. 1863, p. 37-38.
- Bodea, Cornelia. *1848 la români, o istorie în date și mărturii*. - București. Vol. 1, 1982.
- Diaconovici, C. *Enciclopedia română*. Vol.3. - Sibiu: Editura Krafft, 1904, p. 698.
- Rusu, N. Dorina. *Membrii Academiei Române. 1866-1999*. Dicționar. București: Editura Academiei Române, 1999, p. 438.

r

RABOCA, NICOLAE

(1936) - profesor universitar, doctor în geografie

Născut la 12 martie 1936 în satul Vălișoara, comuna Balșa, județul Hunedoara. A urmat Școala Medie Tehnică din Orăștie, promoția 1954. Absolvent al Facultății de Științe Naturale din Cluj, promoția 1962. Doctor în Geografie (1980). Din 1962, carieră didactică, la Facultatea de Geografie, Catedra de Geografie Umană și Regională, de la Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca. O prestigioasă activitate științifică. A publicat numeroase lucrări, studii, articole în reviste de specialitate, manuale și îndrumătoare universitare.

Lucrări publicate:

- Geografia solurilor. Îndrumător de lucrări practice. - Cluj-Napoca, 1978.
- Elemente de geografia populației, 1983.
- Probleme de geografie aplicată, 1986 (în colaborare).
- Geografia populației și așezărilor umane. - 1989 (în colaborare).
- Geografie economică și Turism. - 1992 (în colaborare).
- Agricultura mondială. Aspecte geografice. 1994.
- Podișul Secașelor. 1994.
- Energetica Mondială. 1995.
- Municipiul Turda. Studii de geografie aplicată. 1996.
- Europa. Resurse metalifere, 1997.
- Geografie economică generală, 1997.

Referințe:

- *Clujeni ai secolului 20. Dicționar esențial.* Cluj-Napoca: Casa Cărții de Știință, 2000, p. 273

RADOVICI, OCTAVIAN MIRCEA

(n.1929) - profesor universitar, doctor în chimie

Născut la 30 mai 1929, în municipiul Brad, județul Hunedoara. Absolvent al Universității București, Facultatea de Chimie, specialitatea Chimie-Fizică (1952). Doctor în chimie cu teza: „Studii privind comportarea electrochimică la coroziune a oțelurilor inoxidabile” (1970). Activitate de cercetare din anul 1952, în cadrul Institutului de Cercetări Petroliere București (1952-1958) și Centrului de Chimie-Fizică al Academiei Române (1958-1970), unde a deținut funcțiile de șef de secție și director științific adjunct. Activitate didactică universitară, în cadrul Universității București (1970-1977) și Institutului Politehnic București, în prezent fiind profesor, șeful Catedrei de Chimie Generală. Activitate științifică în domeniile: electrochimie (procese electrolice, electrocataliză); electrochimie aplicată; coroziune și protecție anticorrosivă; știința materialelor inginerești; ingineria mediului ambient-ecologie. A publicat lucrări științifice și peste 160 de articole; a participat la 30 de congrese și simpozioane în țară și străinătate. Specializare postdoctorală la Universitatea Cambridge (1962-1963). Președinte al Comisiei de Coroziune a Academiei Române, membru în Consiliul Internațional al Congreselor Internaționale de Coroziune (1990), menționat în „Who’s who for Education”; distins cu Premiul „Gheorghe Spacu” al Academiei Române (1967) și Medalia „Meritul Științific” (1967).

Lucrări publicate:

- *Protecția contra coroziunii.* - București: Editura Tehnică, 1963.
- *Introducere în chimia fizică.* - Vol. 4. Electrochimia. - București: Editura Academiei, 1986.
- *Chimie pentru ingineri.* - București: Editura Institutului Politehnic București, 1989.

Referințe:

- Dicționarul specialiștilor un „Who's who” în știința și tehnica românească. - Vol. 2. București: Editura Tehnică, 1998, p. 244.

RADU, IACOB

(1868 - 1932) - vicar al Hațegului, doctor în teologie, membru corespondent al Academiei Române

Născut în 2 ianuarie 1868, în comuna Rădești, județul Alba. Studii secundare la Blaj. A urmat Teologia și Filosofia la Roma, unde și-a luat doctoratul în științe teologice și filosofice, în anul 1894. După terminarea studiilor, a fost numit paroh în Sărmaș (1894-1898), profesor de Religie la Seminarul Teologic din Blaj, la Preparandia și Școala Superioară de Fete. După un an de profesorat, se stabilește în vechiul regat, ca paroh în București, unde rămâne doi ani. În 1899, se reîntoarce în Ardeal, la Lugoj, unde până în anul 1902, îndeplinește funcțiile de arhivar, bibliotecar, vicanotar, consistorial și catehet la școala industrială. Între 1902-1912, a fost vicar foraneu al Hațegului, apoi membru în Capitlul din Lugoj, apoi al celui din Oradea-Mare, până la moarte. A fost ales membru corespondent al Academiei Române. Preocupările sale de cercetător și istoric literar l-au așezat în rândul celor mai de seamă cărturari ardeleni.

S-a stins din viață la 8 iunie, la Oradea 1932.

Lucrări publicate:

- Istoria Vicariatului greco-catolic al Hațegului. - Lugoj, 1913. - 455 p.
- Biserica Sfintei Uniri din Tâmpăhaza - Ulfalău. - Oradea Mare, 1912.
- Catalogul manuscriselor din Biblioteca diecezană greco-catolică din Oradea. - În: Analele Academiei Române. s.a. III t.1, m.6, 1925.
- Doi luceferi rătăcitori. Gheorghe Șincai și Samuil Micu Clain. - București, 1924.
- Samuil Vulcan. (1806-1839). - Oradea, 1925.
- Episcopul Vasile Erdélyi (1843-1862). Oradea, 1928. - 56 p.
- Foști elevi români uniți ai școalelor din Roma. - Beiuș, 1929. - 29 p.
- Istoria Diecezei greco-catolice din Oradea. Oradea, 1930. - 241 p. + 16 p.

Referințe:

- Comșa, Nicolae; Seiceanu, Teodor. *Dascălii Blajului. 1754-1948.* - București: Editura Demiurg, 1994, p. 128.
- Păcurariu, Mircea. *Dicționarul teologilor români.* - București: Univers Enciclopedic, 1996, p. 374.

RADU, IOAN

(1773-1819) - vicar al Hațegului

Născut în anul 1773, în comuna Erneul Mare, județul Mureș. Studii secundare la Târgu-Mureș, apoi teologia la Blaj (1799). În anul 1800, este numit de „Studiorum Prefectus”, în Seminarul Clericilor, și profesor de logică la liceu. După ce a fost hirotonit în anul 1801, este paroh la Târgu-Mureș și administrator al Tractului Mureș. După 8 ani, este paroh la Reghin și administrator al Tractului Gurghiului, iar din 1812, până la moarte, ocupă postul de vicar al Hațegului.

Referințe:

- Comșa, Nicolae; Seiceanu, Teodor. *Dascălii Blajului. 1754-1948.* - București: Editura Demiurg, 1994, p. 48.

RADU, IOAN

(1866-1936) - profesor, doctor în științe matematice

Născut în anul 1866, în satul Hărțăgani, comuna Băița, județul Hunedoara. Rămas orfan de tată la 12 ani, este crescut de bunicul său, Anghel Radu, fost lăncier în oastea lui Avram Iancu. Urmează gimnaziul la Brad promoția 1883. Pentru rezultate deosebite la învățătură, i s-a acordat o bursă din partea Astei, pentru a urma liceul la Blaj. Pentru aceleași merite deosebite, obține o bursă din partea Fundației „Gojdu”, pentru a frecventa cursurile Facultății de Matematică și Fizică a Universității din Cluj, unde mai târziu, va deveni doctor în științe matematice, primul român cu doctoratul la Universitatea Maghiară din Cluj. După terminarea studiilor, în anul 1892, este profesor, apoi timp de 13 ani (1920-1932), director al Gimnaziului din Brad, deși i se oferă Catedra de Fizică la Universitatea din Cluj. Prin căsătoria sa cu Iolanda Robotin, din satul Poiana (Orăștie) își întemeiază o gospodărie model, iar casa lui devine locul de întâlnire al elitei intelectuale brădene. În cei 42 de ani de profesorat, se afirmă ca

un pedagog talentat și înzestrat cu metode moderne de predare. În perioada în care a fost director, Liceul „Avram Iancu” din Brad cunoaște cele mai mari împliniri: inaugurarea noului local și completarea gimnaziului de la 4 la 8 clase, susținerea primului examen de bacalaureat, înființarea internatului, construirea și dotarea sălii de gimnastică, electrificarea clădirii liceului, dezvoltarea laboratoarelor și cabinetelor de specialitate. Cu prilejul jubileului de 50 de ani de la înființarea liceului, scrie și publică monografia Liceului „Avram Iancu”. Participă activ la viața social-politică și culturală a Zarandului și a întregii Transilvanii. Este ales delegat din partea Zarandului, la Marea Adunare Națională de la Alba-Iulia, de la 1 Decembrie 1918. A fost președinte al Despărțământului Brad al Astei, și membru în Consiliul Științific al acesteia. A colaborat la cele mai importante reviste și ziare din Transilvania; a publicat lucrări de matematică și fizică; a făcut parte din cei 172 de autori ai „Enciclopediei române”, a lui C. Diaconovici, editată de „Astra”.

A decedat în anul 1936, la Brad, unde este și înmormântat.

Lucrări publicate:

- *Căldura radiantă*. Teză de doctorat.
- *Punctele însemnate ale triunghiului sferic*. (Lucrare premiată în anul 1891) de Senatul Universitar Cluj.
- *Frângerii comune*. Curs elementar de aritmetică.
- *Geometrie - noțiuni fundamentale. Funcții trigonometrice*.
- *Lectura științifică la noi*.
- *Monografia gimnaziului român din Brad scrisă din incidentul jubileului de 50 de ani al gimnaziului...* - Orăștie, 1919. -160 p.

Referințe:

- Neag, Romulus. Personalități brădene în lumina istoriei. - Brad, 1995, p. 110-114.
- Palamariu, Olimpia. Contribuția pro-fesorului Ioan Radu la răspândirea cunoștințelor științifice în lumea satului. În: Sargetia, vol. 26, partea a II-a, 1995-1996. - Deva, 1997, p. 437-441.
- Popa, Emil. Dr. Ioan Radu - primul director al liceului din Brad. - În: Omagiu Liceului „Avram Iancu” din Brad. - Sibiu, 1969.
- Șuiaga, V.I. Hunedoreni la Marea Unire. 1 Decembrie 1918. - Deva, 1993, p. 40-41.

RADU, STELIAN

(n.1928) - *doctor inginer în silvicultură*

Născut la 15 octombrie 1928, în comuna Fântânele, județul Prahova. Absolvent al Academiei Silvo-Tehnice din Leningrad, Facultatea de Silvicultură (1954), doctor în silvicultură cu teza: „Studiul silvicultural al pinului strob” (1973). Activitate de cercetare în cadrul stațiunii ICAS Simeria, parcurgând toate treptele științifice, până la cercetător științific principal, gr. I (1996). A fost șef de stațiune la Simeria (1955-1962); șef laborator „Cultura speciilor repede crescătoare” (1963-1973); șef laborator pepiniere-împăduriri (1974-1977); secretar științific (1974); șef de laborator și de stațiune, Simeria (din 1990). Domeniul de activitate: studiul pădurilor naturale, managementul ariilor naturale protejate. A publicat 17 cărți - monografii, 82 de studii și articole științifice, din care 15 în străinătate. A fost prezent cu comunicări la congrese și simpozioane în țară și străinătate. Este autor a 26 de articole de popularizarea științei. Specializare FAO, în Franța, Italia (1965); membru în Societatea „Progresul Silvic” (1990); International OAK Society Illinois (SUA, 1992); Asociația Inginerilor din România (1996). Distins cu Ordinul „Meritul Științific”, clasa a III-a (1973).

Lucrări publicate:

- *Arboretumul Simeria*. - București: Editura Agrosilvică, 1964.
- Cercetări privind culturile de plopi și salcie din zona dig-mal. - București: Editura CDTF, 1968.
- *Cultura și valorificare pinului strob*. București: Editura Ceres, 1974.
- *Compoziții, scheme și tehnologii de împăduriri*, 1977.
- *Tehnica culturilor silvice - împăduriri*. București: Editura Ceres, 1978.
- *Tehnologii cadru pentru lucrările de împăduriri și reîmpăduriri*. - București: Editura Tehnica Agricolă, 1981.
- *Plantații de arbori și arbuști în orașe și sate*. - București: Editura Ceres, 1984. Tehnologii de împădurire corelate cu regenerările naturale. - București: Editura Tehnica Agricolă, 1991.
- *Pepiniere - Metode și procedee pentru cultura în pepinieră a principalelor specii forestiere și ornamentale*. - Editura ICAS, 1994.

- L'Arboretum di Simeria în România. - În: Natura Alpina, 41, 1995
- *Pădurile virgine din România*. Traducere din limba franceză. Lucrare editată de ASBL. Foret Wollonn; 2001. (în colab.)
- *Pădurile virgine din România: sanctuare ale naturii și comori ale biodiversității*. - București: Model M, 2002 - 24 p.

Referințe:

- *Catalogul experților din România*. - București: Societatea Academică din România, 1997, p.41
- *Dicționarul specialiștilor un „Who's who” în știința și tehnica românească*. - Vol. 2. București: Editura Tehnică, 1998, p. 245.

RADULIAN, LUCIAN

(n. 1924) - actor

Născut 28 martie 1924, la Corabia, în județul Olt. Este fiul unui cizmar. A avut 6 frați și surori. Primii cinci ani de școală i-a absolvit în orașul natal. În 1945, s-a stabilit la Deva. Din 1956, a fost timp de 38 ani, actor la Teatrul de Estradă din Deva. A jucat alături de Grigore Vasiliu Birlic, Maria Tănase, Ioana Radu, Stela Popescu, Alexandru Arșinel. De patru ori a jucat în travesti, iar în „Adam și Eva la Revistă” a interpretat 19 roluri, în timpul aceleași reprezentații. Debut, la „Revista-i a noastră”, pe un libret de Mihai Maximilian (1956). Numele său și-a găsit un binemeritat loc în paginile intitulate „Vedete ale revistei românești”, program tipărit, al Festivalului de revistă din România (1997).

Referințe:

- Lucian, Radulian. *Fișă biobibliografică* - Deva, 2001.

RĂȚIU, MIRON

(n. 1929) - dirijor

Născut în 8 iulie 1929, în comuna Dobra, județul Hunedoara, într-o familie de țărani cu har muzical. Urmează școala primară în comuna natală (1940-1948), apoi Liceul „Aurel Vlaicu” din Orăștie. Ultimul an (1948-1949) îl urmează la Liceul „Decebal” din Deva. Se înscrie apoi la Conservatorul „Gheorghe Dima” din Cluj-Napoca, Facultatea de Pedagogie și Dirijat Coral. În 1957, este dirijorul Filarmonicii din

Oradea, fiind remarcat încă de studenție de maestrul Antonin Ciolan, Sigismund Toduță și Tudor Jarda. În 1969, urmează cursurile de perfecționare în arta dirijatului, la Praga, unde îl cunoaște pe marele dirijor român Sergiu Celibidache. Timp de 40 de ani, și-a diversificat activitatea, conducând spre performanță coruri de amatori, cum a fost în anii '70, „Ilaria”. A predat vioara la Liceul de Muzică din Oradea, întemeind o clasă cu acest profil. Ca dirijor, la Oradea, a organizat o orchestră statornică și un ansamblu simfonic. A dirijat în țară și străinătate, în Franța, Italia, Germania, Polonia, Cehoslovacia și Ungaria, remarcându-se ca un virtuos al artei dirijorale simfonice, prin promovarea muzicii simfonice românești și universale din toate timpurile, repertoriul său fiind vast și exigent. S-a remarcat prin inspirata alegere a colaboratorilor (soliști instrumentiști), între ei numărându-se celebrități și tineri debutanți, al căror talent s-a impus pe firmamentul artei solistice instrumentale românești și străine. În anul 1999, la 12 octombrie, la Teatrul din Oradea a dirijat ultimul concert de adio, retrăgându-se din activitate.

Referințe:

- Baci, Petru. Despre Miron Rățiu - dirijorul Filarmonicii Oradea. Patru decenii de activitate. - În: *Palia Expres*. - 3, nr. 20, oct. 1999, p.2.
- Caietul Program - Miron Rățiu, al Concertului Aniversar la 40 de ani de activitate artistică de Teatrul de Stat Oradea, 12 octombrie 1998.
- Ciorobea, Petrișor. Eternul muzicii - Miron Rățiu. - În: *Arhipelag*, nr.1, 1998, p. 87-88.

RĂDULESCU, CORNELIU

(n.1937) - scriitor

Născut la 25 octombrie 1937, în satul Coșuleni, județul Botoșani. A absolvit Liceul din Alba-Iulia (1954). Licențiat în Filologie, Secția de Slavistică a Universității „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca (1959). Profesor în comuna Orăștioara și orașul Lupeni (din 1959). În anul 1957, publică în revista „Tribuna” o recenzie a romanului „Boierul” de Romulus Cioflec. Debutează în literatură, în anul 1958, cu nuvela „Treieris”, apărută în revista „Tribuna”. Debut editorial, în anul 1972, cu volumul de proză scurtă „Vara”, apărut la Editura „Dacia” din Cluj-Napoca. Este membru al Uniunii Scriitorilor din România. În anul 1988, primește un premiu republican pentru volumul „Povestiri pe o temă dată sau Pseudo-etico-panorama”. I s-a acordat titlul de „Cetățean de

Onoare" al orașului Lupeni. A publicat proză, poezie, critică și istorie literară, articole pe teme culturale, în periodice literare și volume colective județene.

Colaborări:

„Steaua”, „Tribuna”, „România literară”, „Convorbiri literare”, „Vatra”, „Orizont”, „Transilvania”, „Lucefăru”, „Ritmuri hunedorene”, „Literatorul”, „Bucovina literară”, „Orient latin”, „Rostirea Românească”, „Opinii culturale”, „Cariatide”, „Arhipelag”, „Observator” (München), „Steagul Roșu”, „Drumul socialismului”, „Cuvântul liber”, „Matinal”, „Abataj” ș.a.

Lucrări publicate:

- *Vara*. - Cluj-Napoca: Editura Dacia, 1972. 178 p.
- *Prin defileu*. Roman. - București: Editura Eminescu, 1975. - 193 p.
- *Zidul în care s-a tras cu pușca*. - București: Editura Eminescu, 1979. - 235 p.
- *Uitarea și neuitarea inocenților*. București: Editura Eminescu, 1984. - 392 p.
- *Povestiri pe o temă dată sau Pseudo-etico-panorama*. Proză scurtă. - București: Editura Eminescu, 1987. - 240 p.
- *Ta-Ram-Ta-Ta sau 5 băieți și dulcea libertate*. - Cluj-Napoca: Casa Cărții de Știință, 2000.
- *Jocuri cu umbre*. Roman. - Petroșani: Matinal, 2000.

Lucrări apărute în volume:

- *Mugur de piatră*. (Versuri și proză). Din creațiile membrilor cenaclului literar „Meșterul Manole” Petroșani, 1968, p. 80-88.
- *Incandescențe subterane*. - Petroșani, 1978, p. 105-115.
- *La lumina zilei*. Antologie și note de Dumitru Dem Ionașcu. Prefață de Radu Ciobanu. - Deva, 1979, p. 167-171.
- *Coloane*. Poezie. Proză. Culegere întocmită de Gheorghe Armășescu și Aurelian Sârbu. Deva: Casa Creației Populare a Județului Hunedoara, 1979, p. 138-147.
- *Incursiuni în fantastica realitate. Nouă priveliști hunedorene*. - București: Editura Eminescu, 1982, p. 192-240.

Referințe:

- Alexandrescu, Corneliu. Corneliu Rădulescu. „Povestiri pe o temă dată sau pseudo-etico-panorama”. - În: Steagul roșu. - 43, nr. 10752, 11 apr. 1987, p.3.

- Bodea, Minel. Revelația cunoașterii omului. De vorbă cu scriitorul Corneliu Rădulescu. - În: Drumul socialismului. 36, nr. 8397, 10 nov. 1984, p. 3.
- Braga, Mircea. Când sensul acoperă semnul. - București: Editura Eminescu, 1985, p. 178-182.
- Ciobanu, Radu. Corneliu Rădulescu. „Uitarea și neuitarea inocenților”. - În: Transilvania, 13, nr.4, apr. 1984, p. 43-44.
- Ciobanu, Radu. Un moralist. - În: Drumul socialismului. - 39, nr. 9156, 25 apr. 1987, p. 2.
- Ciobanu, Radu. - *Un tiptic epic*. - În: Semne - 2, nr. 4, 2000, p. 26-27.
- *Condiția scriitorului din provincie: Corneliu Rădulescu*. - Lupeni. - În: Tribuna. - 17, nr. 18, 22 feb. 1973, p. 8.
- Cubleşan, Constantin. „Prin Defileu”. În: Tribuna, nr. 41, 9 oct. 1978.
- *Dicționarul scriitorilor din Vale*. Petroșani: Editura Matinal; Cameleonul, 1999, p. 211-218.
- Hurubă, Dumitru. *Jocul cu umbre*. - În: Cuvântul liber - 12, nr. 2943, 6 iul. 2001, p. 5.
- Moț, Mircea. *Fișe pentru un posibil dicționar*. - În: Ritmuri hunedorene, aug. 1979, p.11.
- Petrescu, Liviu. „Vara”. - În: România literară. - nr. 22, 25 mai 1972.
- Popa, Marian. *Dicționar de literatură română contemporană*. Ediția a 2-a revizuită și adăugită. - București: Albatros, 1977, p. 469.
- Popa, Mircea. *Valențe ale prozei scurte*. În: Transilvania. - 23, nr. 44, 1 nov., 1979, p. 2.
- Popa, Mircea. „Zidul în care s-a tras cu pușca”. - În: Tribuna, nr. 44, 1 nov. 1979.
- Corneliu Rădulescu. *Biobibliografie elaborată de Maria Razba*. - Deva: Biblioteca Județeană Hunedoara - Deva, 1987. - 8 p. xerox. - (Fii ai plaiurilor hunedorene).
- Suci, Gheorghe. „Povestiri pe o temă dată sau Pseudo-etico-panorama”. - În: Tribuna, nr. 43, 27 oct. 1988.
- *Un premiu pentru creație literară*. În: Drumul socialismului. - 40, nr. 9411, 20 feb. 1988, p. 2.; România literară. - 21, nr. 7, 1 feb. 1988, p. 2.

RĂDUȚIU, AUREL I.

(n.1934) - istoric, cercetător științific

Născut la 21 iulie 1934, în Deva, județul Hunedoara. Studii secundare la Deva. Licențiat al Universității „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca, Facultatea de Istorie (1960). Profesor secundar (1960-1962), cercetător (1962-1969) și cercetător științific principal (din 1969) la Institutul de Istorie și Arheologie din Cluj-Napoca, secretar de redacție al „Anuarului” Institutului (1976-1990), director al Institutului de Istorie din Cluj (1990-1995). A investigat istoriografia socială românească de la începuturile ei până spre sfârșitul epocii romantice, în special cu privire la Transilvania, evidențiind cercetarea originii proprietății asupra pământului și evoluția raportului de proprietate. Legat de aceste aspecte fundamentale, a urmărit renta feudală, structura socială, mișcările sociale. A între-prins ample cercetări privitoare la perioada „Supplexului”, relevând amploarea mișcării în mediul orășenesc. A elaborat studii despre Ioan Cavaler de Pușcariu și George Bogdan-Duică. Specialist în terminologia țărănească din Transilvania.

Lucrări publicate:

- *Ideea de unitate politică la români*. București: Editura Științifică, 1968. - 120 p. (în colaborare cu Pompiliu Teodor).
- *Incursiuni în istoriografia vieții sociale*. Cluj-Napoca: Editura Dacia, 1983. -204 p.
- *Supplex Libellus Valachorum în variantele românești de la Șchei*. - Cluj-Napoca: Editura Dacia, 1975. - 130 p. (în colaborare cu Ladislau Gyémánt).
- *Repertoriul actelor oficiale privind Transilvania tipărite în limba română. 1701-1847*. - București: Editura Științifică și Enciclopedică, 1984. - 352 p. - (în colaborare cu Ladislau Gyémánt).
- *Repertoriul izvoarelor statistice privind Transilvania. 1690-1847*. - București: Editura Univers Enciclopedic, 1995. CIX + 820 p. - (în colaborare cu Ladislau Gyémánt).

Ediții îngrijite:

- Moga, Ion. *Scieri istorice*. - Cluj, 1973. 357 p.
- *Stat, societate, națiune*. - Cluj-Napoca: Editura Dacia, 1982. - 420 p. - (în colaborare cu Nicolae Edroiu și Pompiliu Teodor).
- Prodan, David. *Memorii*. - București: Editura Enciclopedică, 1993. - 240 p.

Articole din periodice:

- *Nona în Transilvania până la 1437*. - În: Anuarul Institutului de Istorie Cluj. - 8, 1965, p. 321-328.
- *Despre ierdaș în estimarea sesiei iobăgești*. În: Anuarul Institutului de Istorie Cluj. 14, 1972, p. 283-290.
- *Proiectul lui Gheorghe Bogdan-Duică din 1895 pentru o istorie politică a românilor ardeleni*. - În: Revista de Istorie. - 27, nr.2, 1974, p. 213-227.
- *Din Istoria Institutului de Istorie din Cluj. Anul 1948*. În: Anuarul Institutului de Istorie Cluj-Napoca, vol. 34, 1995, p.63-67.
- *Institutul de Istorie din Cluj-Napoca la Jubileul de 75 de ani*. - În: Anuarul Institutului de Istorie Cluj-Napoca, vol. 34, 1995, p. 11-13, Steaua - 4, nr. 1, 1995, p. 17-19.
- *Despre numele „Drakula”*. - În: Anuarul Institutului de Istorie, Cluj-Napoca - 35, 1996, p. 25-37.
- *Domeniul Cetății Deva*. - În: Studii Istorice. Omagiu profesorului Camil Mureșanu. - Cluj-Napoca, 1998, p. 62-84.

Referințe:

- *Enciclopedia istoriografiei românești*. București: Editura Științifică și Enciclopedică, 1978, p. 280.
- *Clujeni ai secolului 20. Dicționar esențial*. - Cluj-Napoca: Casa Cărții de știință, 2000, p. 278.

REMETE, I. IOSIF

(n. 1924) - inginer miner

Născut la 30 mai 1924, în Petroșani, județul Hunedoara. Absolvent al Institutului de Mine Petroșani, Facultatea de Exploatare și Preparare a Cărbunilor. A activat timp de 35 de ani în domeniul securității miniere, în minele grizutoase de cărbuni din Valea Jiului, ca șef al Stației de Salvare Minieră Petroșani, șef al Inspectoratului de Control Minier Valea Jiului, inginer șef securitate minieră în cadrul Combinatului Minier Valea Jiului - Petroșani. A desfășurat o bogată activitate de cercetare în domeniile: combaterea și lichidarea focurilor și incendiilor subterane; organizarea, dotarea și intervenția formațiilor de salvare minieră; experimentarea măsurătorilor seismice în subteran. A elaborat lucrări, numeroase studii și articole științifice publicate în reviste de specialitate. A participat cu comunicări la simpozioane și sesiuni științifice. În prezent este pensionar.

Lucrări publicate:

- *Focuri și incendii în industria minieră.* București: Editura Tehnică, 1966. - (în colaborare cu Raul Băltărețu și Valeriu Iușan).
- *Salvarea în minerit.* - București: Editura Tehnică, 1967. - 224 p.
- *Antene pentru radio-amatori.* - București: Editura Tehnică, 1979. - 2 vol. - Vol.1: 184 p. Vol.2: 220 p.
- *Antene de unde scurte pentru radio-amatori.* - București: Editura Tehnică, 1994.

Referințe:

- Dicționarul specialiștilor un „Who's who” în știința și tehnica românească. - Vol. 1. București: Editura Tehnică, 1996, p. 305-306.

REMMELE, FRANCISC

(n.1931) - scriitor de limbă germană, ziarist

Născut la 5 septembrie 1931, în comuna Periam, județul Timiș. A absolvit Institutul de Jurnalistică din Aachen. Din 1960, s-a stabilit la Hunedoara, ca profesor de limba germană. Din 1965, este ziarist, șeful subredacției Hunedoara, la cotidianul de limba germană „Neuer Weg”, devenit după 1990 „Deutsche Zeitung”. Între 1950-1960, profesor la Timișoara (1950-1951), Bucova (1951-1952), Orăștie (1952-1960). Între 1960-1965, este directorul Școlii Generale cu limba de predare germană din Hunedoara. A efectuat cercetări timp de peste două decenii, în domeniul „Tsiganologiei” și a susținut conferințe internaționale pe această temă la: Romano-Centro (Viena), Biblioteca Națională (Viena), Universitatea Innsbruck, Centrul Romano (Oberwart), Fundația Ebert (Berlin), Universitatea Viena, Institutul Bucovinei (Augsburg), Seminarul Internațional (Sibiu). În anul 2000, a primit la Budapesta „Diploma de onoare a Societății Internaționale pentru cercetarea valorilor culturale ale Romilor”.

Colaborări:

„Neuer Weg”, „Deutsche Zeitung”, „Volk und Kultur”, „Karpatenrundschau” (Brașov), „Lacio Drom” - Roma.

Lucrări publicate: (în limba germană)

- *Peste șapte mări.* - București: Editura Albatros, 1978.
- *Între valuri și vânt.* - Timișoara: Editura Facla, 1982.

- *Caravane pe Șoseaua Morții.* - București: Editura Albatros, 1982.
- *Piratul negru.* - Cluj-Napoca: Editura Dacia, 1984.
- *Stele, soare, nisip.* - Cluj-Napoca: Editura Dacia, 1987.
- *Sub semnul șarpelui.* - București: Editura Albatros, 1989.
- *Safari.* - Cluj-Napoca: Editura Dacia, 1989.
- *Romii din România.* - Viena: Editura Picus, 1993.

Lucrări în colaborare:

- Dramatism, eroism, solidaritate, optimism. - București: Editura Politică, 1971.
- Viitor făgăduit. - București: Editura Kriterion, 1974.
- Cercetări de etnografie și geografie. București: Editura Academiei Române. Vol.35, 1992. - (în limba germană).

Referințe:

- Anuarul pentru literatura germană. - 1996. Leipzig, 2000
- Lexiconul de literatură germană. - Berlin; New York: Editura Walter de Gruyter, 1988.
- Municipiul Hunedoara. Documentar. Hunedoara, 1998. (Multigr.)

RETEZAN, I. ADRIAN

(n.1944) - profesor universitar, doctor inginer

Născut la 11 iulie 1944, în Deva, județul Hunedoara. Absolvent al Institutului Politehnic „Traian Vuia” din Timișoara, Facultatea de Construcții, specialitatea Alimentații cu Apă și Canalizări (1972). Doctor inginer cu teza: „Contribuții la calculul proceselor hidrodinamice ale tratării apei cu ozon” (1987). Activitate în proiectare în cadrul IPROTIM (1972-1976). Activitate didactică universitară din anul 1976, parcurgând toate gradele didactice până la cel de profesor universitar, în anul 1994, în cadrul Institutului Politehnic „Traian Vuia” Timișoara. A publicat lucrări de specialitate și numeroase articole științifice. A organizat patru simpozioane naționale de „Instalații pentru construcții și confort ambiental” și „Schimbătoare de căldură cu plăci”. Este coautor a cinci invenții. Vicepreședinte al Asociației Inginerilor Instalatori din România (1992). Președinte al AIIR, filiala Timișoara. Membru în Consiliul de Administrație al Regiei Autonome Apă și Canal „AQUATIM”, Timișoara.

A obținut premiile I și III, la Concursul de creativitate tehnico-științifică Timișoara, 1988 și 1989.

Lucrări publicate:

- Hidraulica teoretică și aplicată, 1983.
- Alimentări cu apă și canalizări, 1984.
- Hidraulica construcțiilor și instalațiilor hidro-edilitare. Timișoara: Editura Facla, 1989. - (în colaborare).
- Instalații sanitare și de gaze, 1990.
- Instalații pentru construcții și confortul ambiental, 1992, 1993, 1994, 1995.

Referințe:

- Dicționarul specialiștilor „Who's who” în știința și tehnica românească. - Vol.1. București: Editura Tehnică, 1996,p. 306-307.

RIPOȘAN, GH. IULIAN

(n.1948) - *profesor universitar, doctor inginer*

Născut în 17 februarie 1948, în satul Petreni, comuna Băcia, județul Hunedoara. Absolvent al Institutului Politehnic București, Facultatea de Metalurgie, specialitatea Turnarea Fontei, Oțelului și Aliajelor Neferoase (1970). Doctor inginer cu teza: „Contribuții la studiul fontelor cu grafit vermicular” (1978). Activitate didactică universitară în cadrul Institutului Politehnic București, din anul 1970 până în prezent, parcurgând toate gradele didactice, de la asistent la profesor universitar. Între 1978-1994, a fost membru în senat și în consiliul profesoral al Facultății de Știința și Ingineria Materialelor; Șef Catedră Turnarea Metalelor și Materialelor Compozite (1992-1995). Este autor a 10 lucrări de specialitate și a peste 100 de articole științifice și studii, în reviste din țară și 45, în reviste din străinătate. A participat cu comunicări științifice la 10 Congrese Anuale Mondiale de Turnătorie și la 4 Congrese Mondiale de Fonte. A obținut 33 brevete de invenții. Deține Premiul „Aurel Vlaicu” al Academiei Române; Premiul I CSNT; „Diploma de Onoare a I.P. București”, pentru activitate în domeniul invențiilor; bursier Fulbright la University of Alabama - Tuscalosa, SUA.

Lucrări publicate:

- *Tehnologia elaborării și turnării fontei pentru subingineri.* - București: Editura Didactică și Pedagogică, 1981. - 324 p.
- *Fonta cu grafit vermicular.* - București: Editura Tehnică, 1984. - 335 p. - (în colaborare).
- *Turnarea fontei.* - București: Editura Didactică și Pedagogică, 1985. - 420 p.
- *Fonte albe rezistente la uzare.* - București: Editura Tehnică, 1987.
- *Fonta bainitică.* - București: Editura tehnică, 1989. - 324 p. - (în colaborare).

Referințe:

- Dicționarul specialiștilor un „Who's who” în știința și tehnica românească. - Vol. 1. București: Editura Tehnică, 1996, p. 307.

RITIȘAN, PAVEL

(n.1940) - *alpinist, maestru al sportului*

Născut la 17 august 1940, la Bunești - Gherla, județul Cluj. Urmează școala generală la Gherla, apoi, școala profesională, în cadrul Grupului Școlar Metalurgic Hunedoara (1955-1958) și liceul seral. Este angajat la CSH. Ca elev, a participat la concursuri școlare de ski și alpinism. Din 1958, este membru activ al Secției de Alpinism la Clubul „Metalul” Hunedoara. În perioada 1959-1986, a participat la toate campionatele naționale și internaționale de alpinism. În 1960 și 1968, este campion național. A făcut parte din echipa de alpiniști de la Balcaniada din 1964. În 1968, este campion balcanic. Maestru al Sportului. Din 1968 până la 1983, se ocupă și de monitorizarea școlilor naționale de alpinism. Participă la o expediție în Munții Caucaz, pe vârful Elbrus și Schelda, parcurgând cel mai dificil traseu din acești munți (1974); la o expediție de 30 de zile în Pamir, ajungând la 5.600 m altitudine (1977). Între anii 1965-1967, a parcurs Carpații Meridionali, pe traseul de creastă: Munții Cernei, Retezat, Parâng, Lotru, Făgăraș, Piatra Craiului, Bucegi. Între 1970-1986, este membru în biroul Federației Române de Alpinism. În 1985, a luat parte, împreună cu hunedoreanul I. Mărcuș, la prima expediție română în Himalaya, care a durat trei luni și s-a escaladat vârful Gurjahimal de 7.193 m. (expediția a fost finanțată de CSH). În 1988, face parte din expediția româno-italiană care și-a propus să escaladeze vârful Broad Peak din Himalaya, de 8.047 m, ajungând până

la altitudinea de 6.800 m. A escaladat în premieră peste 50 de trasee alpine.

Referințe:

- *Municipiul Hunedoara*. Documentar. Hunedoara, 1998, p. 51. - (Multigr.)

RODEANU, IOACHIM

(1898-1966) - profesor

Născut la 15 februarie 1898, în satul Răhău, județul Alba. Studii liceale la Sibiu. Studii universitare la Cluj (1919-1922). În 1923, își ia examenul de capacitate, având ca materii principale geografia și istoria. Încă din timpul facultății, prof. G. Vâlsan îl numește preparator (1920) apoi asistent (1921). După câțiva ani, din inițiativă proprie, trece în învățământul mediu, funcționând ca profesor la Liceul „George Barițiu” din Cluj-Napoca și apoi la Liceul „Aurel Vlaicu” din Orăștie, unde a lucrat până la pensionare cu o scurtă întrerupere, între 1939-1940, când a fost detașat la Liceul de Aplicație al Școlii Normale Superioare de pe lângă Universitatea din Cluj, Ca profesor, demonstrează valoroase calități pedagogice, educând 36 de generații de elevi. Activitatea sa științifică s-a concretizat în studii de geomorfologie, între care, „Observări morfologice la zona de contact a bazinelor Oltului și Mureșului în regiunea Sibiului” (1926), lucrare distinsă cu premiul „Emmanoil de Martonne”, de către Universitatea din Cluj. Deși în vârstă, în anii 1956-1958, a participat la lucrările de pregătire a volumului „Monografia geografică a R.P.R.”, studiind relieful celor două Târnave. Preocupat de diferite probleme pedagogice, a efectuat studii și în acest domeniu, dintre care menționăm, ca interesantă, lucrarea „Anchete școlare printre elevii de liceu”.

S-a stins din viață în august 1966.

Colaborări:

- „Cosânzeana”,
- „Astra”,
- „Revista generală a învățământului”,
- „Studii și cercetări de geologie-geografie”,
- „Buletinul Societății de Geografie” etc.

Lucrări publicate:

- Observări morfologice la zona de contact a bazinelor Oltului și Mureșului în regiunea Sibiului. - În: *Lucrările Institutului de Geografie Cluj*, vol. 2, 1926.

- Contactul morfologic al bazinului Someșului în Podișul Transilvaniei. - În: *Buletinul Societății de Geografie*, LIX. București, 1941.

- Problema Defileului Săcădatelor. - În: *Studii și Cercetări de Geologie-Geografie*. 8, nr. 3-4, 1957.

Referințe:

- *Prof. Ioachim Rodeanu (1898 - 1966). Necrolog*. - În: *Natura*. Seria geografie-geologie, nr.1, 1967, p. 86.

- *Orăștie: Enciclopedie*. - Deva : Editura Corvin, 2001, p. 246, 247.

ROMANU, GEORGE

(1824-1872) - jurist

Născut în anul 1824, în satul Bârghiș, din comitatul Alba Superioară. Era fiul vice-protopopului Iacob Romanu. Încă din copilărie, a fost educat în spiritul luptei pentru libertate și emancipare națională. Studiază științele juridice și filozofia la Cluj și Sibiu. În timpul revoluției de la 1848, a îndeplinit funcția de viceprefect în oastea prefectului Eliseu Armatu. În noiembrie 1848, însoțit de Eliseu Armatu, a acționat împotriva Odorheiului Secuiesc, luptând până în martie 1849, pentru pacificarea secuimii. Faima ce și-a câștigat-o, i-a determinat pe conducătorii secuilor să pună un premiu de 2000 florini pentru capul său. După încetarea revoluției, moralul său este zdruncinat după sosirea sa acasă, unde constată distrugerea manuscriselor sale juridice și filosofice de către insurgenții unguri. Își reia activitatea în magistratură, ocupând prin concurs postul de secretar la „Landstabil” din Sibiu, apoi adjunct la tribunalul din Alba Iulia și Orăștie. În anul 1861, candidează în alegerile din comitatele Târnava și Alba de Jos și este ales ca viceprefect. La intrarea în funcție i se cere să depună jurământul în limba maghiară, dar refuză, invocând prevederile patentei imperiale din 1860. În perioada cât a activat la Orăștie argumentează juridic, revendicările orăștienilor adresate împăratului prin memoriul din 30 octombrie 1861. În anul 1862, este numit consilier la Curtea de Apel din Târgu-Mureș. Cere să depună jurământul în limba română, dar abia după înaintarea unui memoriu către împărat, obține acest drept, în anul 1866. În anul 1863, a fost ales deputat al Dietei din Sibiu și participă la lucrările Dietei din Cluj (1865). Autoritățile maghiare hotărăsc pensionarea sa la vârsta de numai 42 de ani. Adevărata cauză a pensionării sale a fost lupta pentru drepturile naționale ale românilor. La 16

aprilie 1866 înaintează un documentat memoriu către „Înaltul prezidiu al Curții legale”, în care demască abuzurile președintelui Curții de Apel din Târgu-Mureș, Carol Apor, și politica de maghiarizare practică de autorități. Instaurarea dualismului în 1867 și intensificarea asupririi naționale a românilor, a dus la respingerea memoriului său. La 5 dec. 1867, Carol Apor îl somează să depună toate actele și documentele avute în posesie. La 14 iulie 1872, încetează din viață, la vârsta de numai 48 de ani.

Colaborări:

Gazeta Transilvaniei, Concordia, Foaie pentru minte inimă și literatură ș. a.

Lucrări publicate:

- *Cuvânt de bună venire a Junimei române către preasfinția sa episcopul Andrei Șaguna.* - Sibiu, 1950.
- *Memoriu către Cancelaria Regală Transilvanică.* - Orăștie 1861.
- *Lupul își schimbă părul, dar năravul ba.* - În: *Gazeta Transilvaniei*, nr. 3, 15 iul. 1861.

Referințe:

- Dragomir, Silviu. Studii privind istoria revoluției române de la 1848. - Cluj-Napoca, 1889, p. 206.
- Lazăr, Ioachim. *George Romanu (1824-1872).* - Deva 2001, multigrafat.
- Lazăr, Liviu. Aspecte din lupta pentru impunerea limbii române în justiție, oglindite în documentele unui magistrat român din Transilvania. - *Sargetia*, vol. 26, part. II-a, 1995-1996, p. 81-86.

ROMOȘAN, PETRU

(n.1957) - scriitor

Născut la 30 martie 1957, în comuna Orăștioara de Sus, județul Hunedoara. Urmează școala elementară în satul natal, apoi Liceul de Filologie din Cluj-Napoca. Debutează la 1 iunie 1972, în revista „Tribuna” din Cluj-Napoca. În 1976, i se acordă premiul pentru poezie al revistei „Tribuna”. Debut editorial, în anul 1977, cu volumul de poezii „Ochii lui Homer” pentru care a primit Premiul pentru debut, la Editura Dacia. După 1983, se stabilește în Franța, unde se ocupă cu comerțul de artă, în special pictură, tablouri. În prezent este director al Editurii „Compania” din București.

Colaborări:

„Steaua”, „Tribuna”, „Lucafărul”, „Napoca Universitară”, „Viața Românească”, „România literară” etc.

Lucrări publicate:

- *Ochii lui Homer.* Versuri. - Cluj-Napoca: Editura Dacia, 1977. - 64 p.
- *Comedia literaturii.* - București: Editura Albatros, 1980. - 84 p. il.
- *Rosa Canina.* - București: Editura Cartea Românească, 1983. - 63 p.

Lucrări apărute în antologii:

- *O mie și una de poezii românești.* Antologie, prefață și bibliografie de Laurențiu Ulici. - Vol.10. - București: Editura Du Style, 1997, p. 79-81.

Lucrări îngrijite și redactate:

- *Cele mai frumoase 100 de poezii ale limbii române alese de Petru Romoșan.* - București: Editura Compania, 2001 - 192 p.

Referințe:

- Baci, Petru. *Un poet din Valea Grădiștei în exil.* - În: *Revista Orăștiei. Serie nouă.* 1, nr. 2-3, mar.-apr. 1990, p. 1, 10.
- Cărtărescu, Mircea. *Postmodernismul românesc.* - București: Editura Humanitas, 1999, p. 156, 178, 370, 380.
- Chioavu, Dumitru; Văcărescu, Ioan Radu. *Antologia poeziei românești de la origini până azi.* vol. 2 - Pitești: Editura Paralela '45, 1998, p. 513-516.
- *Dicționar analitic de opere literare românești.* A-D. - București: Editura Didactică și Pedagogică, 1998, p. 213-214.
- Evu, Eugen. „*Rosa Canina*”. - În: *Drumul socialismului.* - 35, nr. 8125, 25 dec. 1983, p. 2.
- Felea, Victor. *Aspecte ale poeziei de azi.* Vol. 2. - Cluj-Napoca: Dacia, 1980, p. 263-265.
- Felea, Victor. *Aspecte ale poeziei de azi.* Vol.3. - Cluj-Napoca: Dacia, 1984, p. 143-146.
- Lefter, Ion Bogdan. *Petru Romoșan, ieri și azi.* - În: *Viața Românească.* - 78, nr. 7, iul. 1983, p. 87-89.
- Manolescu, Nicolae. „*Comedia literaturii*”. - În: *România literară.* - 13, nr. 25, 19 iun. 1980, p. 17.
- Mincu, Marin. *Poezia română actuală. De la Adela Greceanu la Leonid Dimov* (o antologie comentată). - Vol. 2. Constanța: Editura Pontica, 1998, p. 285-291.

- Poantă, Petru. *Radiografii, 1.* - Cluj-Napoca: Editura Dacia, 1978, p. 312-313.
- Rotaru, Ion. *O istorie a literaturii române. vol. 5.* București: Editura Niculescu, 2001, p. 488.
- Șindrileanu, Florin. *Antologia poeziei românești culte. De la Dosoftei până în 1993.* - București: Editura Teora, 1998.

ROȘIAN, RADU

(n. 1958) - artist plastic

Născut la 24 noiembrie 1958, în municipiul Hunedoara. Absolvent al Liceului de Arte Plastice din Deva, promoția 1977.

A obținut numeroase premii: Premiul I, la toate edițiile „Cântarea României” (faza municipală și județeană) secțiunea „Caricatură și Gazeta de Perete” - 1979, 1980, 1981, 1983, 1984, 1985, 1986; Premiul I, pentru grafică și ilustrație al Fundației Iancu de Hunedoara - 1998; Diplome de onoare - Consiliul Culturii Alba Iulia, edițiile 1998, 1999, 2000, 2001, 2002, 2003; Marele Premiu pentru Caricatură, la Festivalul Național de Umor „Liviu Oros” - 1999; „Trofeul micului cititor”, trofeu național pentru cea mai bună ilustrație de carte pentru copii, ediția XX-2001; „Diploma de excelență”, pentru ilustrație de carte acordată de Editura Emia - 2004.

Expoziții de grup și personale:

- *Expozițiile Taberei de Creație a Cenaclului de Artă Plastică*, Hunedoara, edițiile 1997, 1998, 1999, 2000, 2001, 2002, 2003, 2004.
- *Salonul Național de Pictură, „1 Decembrie”*, Alba Iulia, edițiile 1998, 1999, 2000, 2001, 2002, 2003.
- *Salonul de Iarnă al U.A.P. Deva*, Galeria Forma, edițiile 1998, 1999, 2000, 2001, 2002, 2003.
- Expoziția „Conexiuni” - Muzeul Banatului, Timișoara, ediția 2000.
- *Salonul de toamnă*, Galeria de Artă Hunedoara, edițiile 2000, 2001, 2002, 2003.
- *Expoziția „Meleaguri hunedorene”*, Castelul Corvineștilor Hunedoara, octombrie-decembrie 2000.
- *Salonul „Art Grup”*, ediția I, Galeria de Artă Hunedoara.
- *Expoziție personală*, Galeria de Artă Hunedoara, septembrie 2003.
- *Salonul Internațional de Caricatură Deva*, octombrie 2003.

- Expoziție personală - Pictura, grafica, ilustrație de carte „Poliedru”, Galeria de Artă Hunedoara, august 2004.

Lucrări în colecțiile particulare din țară și străinătate:

- *Colaborări* la revista „Provincia Corvina” și „Semne”, (prima serie), grafica și macheta;
- Lucrări de grafică tipărite în reviste de cultură din țară și străinătate,

Ilustrație de carte:

- „Abecedar”.
- Badic, Melania Daniela „Cântarea Cântărilor - o lectură hermeneutică a unui poem revelat”.
- Butnaru, Leo „Ceasornicul din măr”; „Ghicitori”.
- „Cântarea Cântărilor”.
- Constantinescu, Radu „Legumele”.
- Creangă, Ion: „Povești”.
- „Cunoașterea mediului”.
- Eminescu, Mihai „Făt-Frumos din lacrimă”.
- Evu, Eugen „Elegiile Corvine”, „Grădinile Semantice”, „Port rănilor tale”, „Rezerva de duioșie, „Stăpânul focului”.
- Evu, Eugen ; Schlesak, Magdalena C. „Magnet” - ediție bilingvă, „Empatia divină” - ediție bilingvă româno - germană.
- Filimon, Mariana „Seri la broscotecă”.
- Gagea, Mihaela „Grădina din cuvinte”; „Scara cerului”.
- Grimm, frații „Albă ca zăpada”.
- Ilie, Florean „Vorba aia băi to'arăși”.
- „Legende, Povestiri, Poezii eroice”.
- Nedelcea, Tudor „Vlad Țepeș - Dracula”.
- Perrault, Charles „Povești”.
- Popa, Paulina „Maria la bunici”.
- Vantulescu, Elena; Florea, Diana „Caietul cu Îngerăși”.
- „Voievozi, Principi și Regi ai României” - mapa cu 16 portrete.

Coperti de carte:

- Afilon, Mihai Victor „Serpul soarelui”.
- Birta, Viorica „Urletul liniștii”.
- Coșbuc, George „Poezii”.
- Evu, Eugen „Tresărirea focului”.
- „Matematica pentru cei mici”.

- Muican, Gabriela „Viața începe în fiecare zi de luni”.
- Niculescu, Gheorghe „Inspirații expirate”
- Ofileanu, Liviu „Algele minții”.
- Olteanu, Nicoleta „Înfloririle nopții”.
- Pleșa, Dan „Poeme”.
- Serban, Ildiko „Potcovarul de ploii”.
- Urdă, Ioan „Referiri”- portret autor.
- Vlah, Petra „Ochi de năvod”.

Referințe:

„Oricât și în oricare mod (oglindire) mi se arată poliedria (forme și cromaticii) la Radu Roșian, revelația artei sale ne umple de uimire parcă întâia văzutului, și paradoxal, se reabsoarbe în enigma ontologică.

Radu Roșian este strigătul echilibrului în permanenta efortare de a transcede realul. Interiorul are perspective cumpănite cu exteriorul, ceea ce vede în interior (infinitul mic), se reflectă și în exterior. El este excentric și ezoteric, și vizionar și complice luminii, deoarece lumina este cea care vede, și noi spunem ce văd ochii. Adică privirile văd, așa cum cugetul ne străbate, iar creierul doar operează cu enigma lui.

Poliedrul este magic. Multiplul stilistic al lui Radu Roșian, abordările lui de la rafinament la jocul capricios, intuitiv, al desenului, îmi sugerează palpitul și corola de pulsații ale unui ceasornic viu, stelar.

Îl admir, îl primesc prin suflet și știu că este ceea ce va fi mereu, un creativ prin revelație”. (Eugen Evu)

„Prolificitatea și talentul incontestabil al celui care semnează Radu Roșian, cunoscut și apreciat la nivel național și cu atât mai mult îndrăgit de noi, cei care îi suntem alături, sunt o garanție pentru valoarea tuturor lucrărilor sale.

Radu ne surprinde acum cu o expoziție de, îmi asum riscul să spun, grafo-pictura, în care dinamismul compozițiilor pe de o parte și cromatica, sugerează stări de o profundă și elevată trăire spirituală. Am certitudinea ca artistul ne va surprinde în repetate rânduri în viitor, conștient că talentul și seriozitatea strădaniilor sale creatoare îi permit cele mai diverse forme de abordare a creației plastice”. (Dan Vifor Pichiu)

ROȘU, EMIL - HONORIU

(1912-1997) - profesor universitar, doctor inginer în agronomie

Născut la 4 aprilie 1912 în comuna Geoagiu, județul Hunedoara. Este frate cu Silviu Roșu. A studiat la Liceul „Aurel Vlaicu” din Orăștie, promoția de bacalaureat, 1928. Absolvent al Facultății de Științe Naturale și Agronomie. S-a dedicat învățământului și cercetării științifice în zootehnie, a abordat domeniul alimentației animalelor domestice, a contribuit la organizarea și dezvoltarea învățământului agronomic din centrele universitare Timișoara, Arad, București și Iași. A condus numeroase teme de cercetare științifică în domenii ca: utilizarea antibioticelor ca biostimulatori în hrana animalelor, studiul valorilor nutritive ale diferitelor furaje cultivate în Moldova, organizarea bazei furajere. Rezultatele acestora au fost concretizate în 74 de lucrări științifice, publicate ca prim autor. A redactat singur sau în colaborare monografii și cursuri universitare; profesor la Facultatea de Agronomie din Timișoara, și la Facultatea de Zootehnie din Arad; profesor și rector între 1952-1954, la Institutul Agronomic din București; rector al Institutului Agronomic „Ion Ionescu de la Brad” (1956-1961), cercetător științific la Filiala Iași a Academiei Române, Secția Agricolă (1963-1967). A fost considerat unul din creatorii școlii moderne de nutriție animală din România, fondatorul Facultății de Zootehnie din Iași. A îndrumat 33 de doctoranzi, din care 22 au obținut titlul științific. A susținut conferințe științifice la Berlin, Moscova, Milano.

A decedat la 6 ianuarie 1997 la Iași, fiind înmormântat la Cimitirul Eternitatea.

Referințe:

- Baciu, Petru. În spiritualitatea românească tânărul oraș Geoagiu își valorifică oamenii de seamă. - În : Palia Expres. - 7, nr. 127, 17 ian. 2002.

ROȘU, SILVIU

(n.1908-1971) - profesor universitar, doctor în medicină

Născut în la 30 octombrie 1908, în comuna Geoagiu, județul Hunedoara. A urmat cursurile Liceului „Aurel Vlaicu” din Orăștie. Absolvent al Facultății de Medicină din Cluj, promoția 1935. Încă din ultimul an de medicină, este încadrat preparator la Clinica de Psihiatrie din Cluj. Doctor în psihiatrie cu teza „Psihozele reactive”. Din 1936, carieră didactică universitară, asistent (1949), conferențiar universitar (1960-1962) la Institutul de Medicină Timișoara. În 1964, devine profesor, șef de catedră psihiatrie la Institutul de Medicină din Cluj. Între 1966-1968, a fost directorul Spitalului nr. 2 din Cluj, iar din 1968, decan al Facultății de Medicină din Cluj, membru al Uniunii Medicale. A participat la manifestări internaționale de psihiatrie la Berlin, Dresda, Madrid, Stockholm. A publicat peste 100 de lucrări și studii științifice în țară și străinătate; a elaborat 2 ediții a cursului de psihiatrie pentru studenții Facultății de Medicină din Cluj.

Lucrări publicate:

- Curs de psihiatrie, Cluj, 1951.

Referințe:

- *Clujeni ai secolului 20: Dicționar esențial*. - Cluj-Napoca: Casa Cărții de Știință, 2000, p.281.
- *Orăștie. Enciclopedie*. - Deva: Editura Corvin, 2001, p. 281.

ROTUNJANU, ILIE

(n. 1943) - profesor universitar, doctor inginer

Născut la 20 iulie 1943 la Dobrosloveni, județul Olt. Absolvent al Facultății de Mine, Institutul de Mine Petroșani, promoția 1966. Prin repartitie guvernamentală a fost încadrat ca preparator la Institutul de Mine, actualmente, Universitatea din Petroșani. A parcurs toate treptele universitare, până la cea de profesor universitar (1990). Doctor inginer cu teza „Considerații privind posibilitatea extinderii exploatării la zi a zăcămintelor de lignit în zonele colinare din Oltenia”, (1980), lucrare deosebit de importantă pentru extinderea exploatărilor miniere la zi, în condițiile unor zăcăminte cu condiții mai puțin favorabile de exploatare. Concluziile tezei au fost însușite în activitatea de proiectare a exploatărilor miniere la zi, pentru stabilirea limitelor

de exploatare și delimitare a perimetrelor miniere. Decan al Facultății de Mine (1984-1990). A publicat 10 cărți și manuale didactice, în domeniul Exploatărilor Miniere, Geotehnicii și Hidrogeologiei Miniere. Este autor și coautor a peste 100 lucrări științifice publicate sau susținute la diferite simpozioane interne și internaționale; a participat la rezolvarea a peste 90 lucrări științifice contractate, din care 30 în calitate de responsabil de temă și a 18 expertize tehnice. Activitatea științifică abordează următoarele domenii: tehnologii de exploatare la zi și subteran pentru zăcămintele de cărbuni, minereu și roci utile, proiectarea elementelor geometrice ale carierelor, stabilitatea taluzurilor și versanților din exploatări la zi, a haldelor de steril și iazurilor de decantare, tehnologii de asecare a formațiunilor acvifere, probleme de eficiență economică ale exploatărilor la zi, proiectarea elementelor geometrice ale unor metode de exploatare pentru zăcămintele de minereuri, impactul industriei miniere asupra mediului înconjurător, protejarea seismică a diferitelor obiective față de lucrările de împușcare din cariere și altele. A coordonat peste 60 teme de cercetare științifică și peste 200 proiecte de diplomă; coordonator de doctorat în domeniul „Mine, Petrol și Gaze”. Este expert evaluator în cadrul Ministerului Educației și Cercetării, Ministerului Industriei și Resurselor și în cadrul programului RELANSIN - Universitatea Politehnică București. A participat la expertizarea unor lucrări și proiecte tehnice elaborate de Institutele de Cercetări și Proiectări Miniere de la Craiova, Petroșani și Deva. A efectuat mai multe specializări și documentări în străinătate, în Germania, Franța, Italia.

Lucrări publicate:

- *Exploatări miniere* - București: Editura Didacticii și Pedagogicii, 1993. - 621p. (în colaborare cu Aron Popa și Victor Arad).
- *Îndrumător pentru întocmirea proiectului de diplomă* - Exploatări miniere zi - Petroșani, 1995. (în colaborare cu Dumitru Fodor).

Referințe:

- Prof. univ. dr. ing. Ilie Rotunjanu - Deva 2001, Fișă bibliografică.

ROVENȚA, GEORGINA IRINA

(1918 - 1991) - profesoară

S-a născut la 7 martie 1918, în municipiul Brad, județul Hunedoara. Fiică de preot ortodox și de învățătoare, nepoata ilustrului luptător pentru drepturile românilor transilvăneni, protopopul Zarandului, Vasile Damian. Urmează cursurile Liceului „Regina Maria” din Cluj. Studii la Universitatea „Regele Ferdinand I”, la Facultatea de Filosofie și Litere din Cluj, specialitatea Limba și Literatura Română și Franceză, pe care a absolvit-o cu „Magna cum Laude”. A avut ca decan al Facultății pe profesorul Al. Procopovici, iar ca rector al universității pe Florian Ștefănescu Goangă. În timpul studiilor universitare, a frecventat timp de doi ani Conservatorul din Cluj, Secția Pian. Și-a desăvârșit studiile la Seminarul Pedagogic din București, dobândind calitatea de profesor. În anul 1946, susține examenul de capacitate pentru limbile română și franceză, obținând locul I pe țară. Din 1942-1946, profesoară de limbile română și franceză la Colegiul Reformat „Bethlen” din Aiud. Remarcându-se ca o studentă de excepție a universității clujene, a fost propusă în 1940, de Sextil Pușcariu, pentru o bursă la Școala Română de la Roma, dar a preferat să se întoarcă în orașul natal. Din 1946 până în 1977, a funcționat ca profesoară la Liceul „Avram Iancu” din Brad, cu scurte intermitențe, la școlile din Baia de Criș și Gurabarza. În cei 35 de ani în care a funcționat la Liceul „Avram Iancu” din Brad, s-a format ca o personalitate distinctă în contextul social - cultural al orașului. Profesoară de limba și literatura română a știut să sensibilizeze sufletele a zeci de generații de elevi. A desfășurat o bogată activitate culturală, a dirijat corul mixt al bisericii ortodoxe din Brad, timp de aproape 20 de ani. Apariția postumă a lucrării „Itinerar spiritual”, îngrijită de avocatul Barbu Roventța, constituie o datorie de suflet și un act de cultură. Volumul se constituie ca un instructiv itinerar spiritual, de la studii științifice, evocări ale unor mari personalități din cultura și literatura română, amintiri și impresii despre scriitori din călătoriile la casele memoriale și locuri istorice, până la alocuțiuni omagiale și corespondența cu figuri reprezentative ale scrisului românesc, toate scoțând la iveală imaginea pedagogului de vocație, care rămâne peste timp „o lumină în nobila carieră didactică”.

S-a stins din viață la 28 iulie 1991, la Brad.

Lucrări publicate:

- *Itinerar spiritual*. Ediție îngrijită de Barbu Roventța. - Deva: Editura Călăuza, 1996. - 222 p.

Referințe:

- Neag, Romulus. Personalități brădene în lumina istoriei. - Brad, 1995, p. 126-128.
- Roventța, Barbu. Prof. Georgina Irina Roventța. Fișă biobibliografică. - Brad, 2000.

RUDEANU, ANTON

(n.1914) - protopop

Născut la 8 martie 1914, la Cinciș, comuna Teliuc, județul Hunedoara. Urmează școala în satul natal și în municipiul Hunedoara. Absolvent al Școlii Superioare de Comerț din Hațeg (1930). Este angajat la Uzinele de Fier Hunedoara și la Mina Teliuc. A urmat Școala de Ofițeri din Ploiești, apoi, Academia Teologică „Andreiană” din Sibiu (1939-1943). A fost hirotonit preot pentru parohia Cinciș. Între 1943-1974, a administrat parohia Cinciș, cu filialele Cerna, Lingina (Izvoarele), Hăjdău, Dăbâca, Goleș. Din anul 1960, este preot paroh la biserica ortodoxă „Sf. Nicolae” din Hunedoara. A luptat pentru construirea bisericii ortodoxe în noul sat creat, după strămutarea de către puterea de atunci, a satelor Cinciș, Cerna, Moara Ungurului. În 17 ianuarie 1966, pune piatra fundamentală la noua biserică, conducând lucrările de construcție până la zidărie. A contribuit la decuparea frescelor din vechea biserică din Cinciș, monument istoric de la 1448. A fost un bun colaborator al Academiei Române, Filiala Cluj, în domeniul artei populare, colaborând cu prof. Nicolae Dunăre în studierea ținutului Văii Cernei. Pentru activitatea depusă, a primit distincția de iconom stavrofor.

Cetățean de onoare al Municipiului Hunedoara (2003).

Cetățean de onoare al județului Hunedoara (2004), cu prilejul împlinirii vârstei de 90 de ani.

Referințe:

- Municipiul Hunedoara. Documentar. Hunedoara, 1998.

RUDEANU, IOAN OCTAVIAN

(n.1948) - preot, doctor în teologie, lector univ.

Născut la 3 octombrie 1948, în satul Cinciș, comuna Teliuc, județul Hunedoara, fiul lui Anton Rudeanu - preot și Marioara Rudea-nu, născută Ciucianu, din Rășinari. A urmat școala primară în satul natal, apoi Liceul Teoretic din Hunedoara. Absolvent al Institutului Teologic cu grad universitar, din Sibiu. În 1971, a obținut titlul de licențiat în teologie cu lucrarea: „Istoria parohiei ortodoxe Cinciș”. Între 1971-1982, a desfășurat diferite activități la CSH, concomitent fiind arhivar la biserica „Sf. Nicolae” din Hunedoara, unde a inventariat și clasat documente care acum se află în Arhivele din Alba Iulia și Deva. A fost hirotonit ca preot pentru parohia Toplița, județul Hunedoara (1982-1985). Între anii 1985-1988, a urmat cursurile de doctorat în cadrul Academiei Teologice Reformate din Budapesta și Debrecen. În 16 decembrie 1987, a susținut în cadrul Academiei Teologice Reformate din Debrecen examenul „Micul Doctorat”, la care a prezentat lucrarea: „Religiozitatea cosmică a baladei Miorița”. În 22 iunie 1988, a obținut titlul de doctor în teologie, cu teza: „Supraviețuirea motivelor mitologice în cultura popoarelor creștine din Transilvania”, cu calificativul „Magna cum Laude”, conducător de doctorat acad. dr. László Makkai. Din anul 1988, până în 1993, a fost lector la Universitatea „Eötvös Loránd” din Budapesta, unde a susținut cursuri de Istorie a Bisericii Ortodoxe Române, Istoria Bisericii Universale și de Istoria Religiiilor. În cadrul catedrei din Budapesta a împlinit munca de lector cu cea de cercetător, împreună cu doctor Miskolcy Andrei, conducătorul catedrei, punând bazele unei noi serii editoriale: „Encyclopedia Transylvanica” și „Europa Annales”, în care a publicat numeroase studii. Între 1989-1990, a reușit să publice primele manuale de Religie pentru școlile românești din Ungaria, de la prăbușirea Imperiului Austro-Ungar. A publicat împreună cu Andrei Miskolcy „Biserica și revoluția - Sinodul Ortodox românesc de la Chișineu-Criș, 1849”, lucrare apărută la Budapesta, în 1981. A făcut demersurile necesare pentru editarea lucrărilor: „Istoria parohiei Cinciș” și „Elemente mitologice în cultura popoarelor creștine din Transilvania”. A participat la simpozioane și sesiuni științifice în România, Ungaria, Germania, la manifestările cele mai importante care au avut loc în cadrul Bisericii reformate: „Congresul Bisericii Reformate” (Debrecen, 1986); Conferința Europeană pentru Pace (Budapesta, 1987); Congresul Mondial al Bibliotecarilor (Budapesta, 1989); „Zilele Hiroșima la

Budapesta” (1990); Congresul Mondial al Reformaților (Debrecen, 1991). Din 1993 și până în prezent, este preot paroh la biserica „Sf. Nicolae” din Hunedoara, consultant în cadrul Universității „Eötvös Loránd” din Budapesta. Din anul 1996, este lector la Facultatea de Teologie Ortodoxă a Universității „Aurel Vlaicu” din Arad. Protopop iconom starvfor, Arad (2001). Din 2001, este director la Direcția Județeană Hunedoara pentru Cultură, Culte și Patrimoniu Cultural Național. Membru al unor organizații științifice; membru I.O.V. (Organizația Internațională de Folclor), al Fundației Culturale „Împăratul Traian” - Hunedoara; membru în colectivele de redacție al unor reviste științifice și literare „Elte Bik” (1997), „Ardealul literar și artistic” (2001), „Foaia Românească” (Ungaria).

Distincții obținute:

Distincția de a purta „brâul roșu” din partea P.S. Episcop dr. Timotei Seviciu și „Crucea Patriarhală” din partea Preafericitului Părinte Teoctist (1996). „Medalia Comemorativă” (1991), din partea autorităților statului maghiar, medalia „Retragerea trupelor sovietice”, și „Medalia Jubiliară” - acordată cu prilejul semnării Tratatului româno-maghiar; Cavaler al Ordinului Bizantin; Diploma de Onoare a Academiei de Artă și Istorie - Sao Paulo (Brazilia), 2002; Cetățean de Onoare al comunei Densus (2003).

Colaborări:

„Foaia Noastră” (Ungaria), „Calendarul nostru” (organ al comunităților românilor din Ungaria), „Noi românii” (Ungaria), „Cuvântul românesc”, „Oastea Domnului”, „Vestitorul ortodoxiei românești”, „Românul liber” (Paris), „Iisus Biruitorul”, „Biserica și școala”, „Călăuza”, „Constelația Dragonului”, „Miorița”, „Cuvântul liber”, „Semne”.

Lucrări publicate:

- Biserica și revoluția. Encyclopedia Transylvanica, 1981,1992, p. 1 - 182. -(în colaborare).
- *Istorieare biblice*. (Vechiul Testament). Gyula: Kmer Nyomda Durer Uzeme, 1989, 1981, p. 1-48.
- *Istorieare biblice*. (Noul Testament). Gyula: Kmer Nyomda Durer Uzeme, 1990.
- *Drama istorică a Bizanțului* - Arad: Editura Universitatea „Aurel Vlaicu”, 2001.
- Istorie și civilizație bizantină. - Arad, 2002.
- Un sat medieval din epoca Corvineștilor: Cinciș. - Deva, 2002. - 200 p.
- Istorie și spiritualitate în Bizanțul timpuriu. - Deva: Călăuza, 2002.

- *Cruciadele*. - Deva: Editura Călăuza, 2003.
- *Istorie și spiritualitate în Bizanțul mijlociu și târziu*. - Deva: Călăuza, 2003.
- *Supraviețuirea elementelor mitologice în cultura popoarelor creștine din Transilvania*. Deva: Destin, 2003.

Articole din periodice:

Elie Miron Cristea, cercetător al operei lui Eminescu.
- În: Foaia Noastră. - 39, nr. 34, 25 aug. 1989.

- *Religiozitatea cosmică a baladei populare „Miorița”*. - În: Izvorul. Revistă de etnografie și folclor U.D.R. din Ungaria. Gyula, 1989.
- *Emil Cioran și lacrimile credinței*. - În: Vestitorul ortodoxiei românești. - 4, nr. 80-81, 30 aug. 1992.
- *Cui aparțin românii din Ungaria*. - În: Românul liber, nr. 4, 5, 6, 1994.
- *O cuvioasă comemorare prof. dr. Liviu Stan* - În: Revista Oastea Domnului - 21, nr. 7, 1994.
- *Vetre ale ortodoxiei din Hunedoara*. - În: Biserica și școala, nr.6, 1994.
- *Vatră a ortodoxiei românești - Biserica „Sf. Nicolae” din Hunedoara*. - În: Corviniana. - 1, nr. 1, 1995, p. 120-132.
- *Pesimismul iremediabil a lui Emil Cioran*. - În: Constelația Dragonului. - 2, nr. 6, 1996.
- *Parohia Ortodoxă din Cinciș și legăturile ei cu Corvineștii* - În: Corviniana, nr. 2, 1996.
- *Un bănățean Protosinghel la Budapesta - Ghenadie G. Bogoeviciu* - În: Analele Banatului, 1998.
- *Aspecte istorico-bisericești și culturale a românilor ortodocși din Ungaria (până la 1920)* - În: Corviniana, nr. 5, 2000.
- *Cinciș, vatră de credință ortodoxă. Parohia din Cinciș* - În: Revista de Teologie ortodoxă - 5, nr. 2-4, 2001, p. 91-100.
- *Figuri de seamă din rândul protopopilor hunedoreni*. - În: Corviniana. - 6, nr. 6, 2001, p.246-262.
- *De la colindă la lumina lină. Despre poezia religioasă a lui Eminescu*. - În: Semne - 3, nr. 3, 2001, p. 29 - 37.
- *Pictura murală de la bisericile din Strei și Sântămăria Orlea*. - În: Ardealul literar și artistic - 5, nr. 2, 2001.
- *A patra cruciadă și cucerirea Constantinopolului*. - În Teologia. - Arad, 7, nr. 3-4, 2003.

Referințe:

- *Preot dr. Rudeanu Ioan Octavian*. Fișă biobibliografică. - Hunedoara, 2001. - 13 p.

RUDEANU, MIHAIL NICOLAE

(n. 1945) – *doctor în medicină veterinară, subprefect, președinte al Consiliului Județean Hunedoara*

Născut la 4 decembrie 1945, în Cinciș - Cerna, județul Hunedoara. Urmează școala Generală și Liceul la Hunedoara. Absolvent al Facultății de Medicină Veterinară Iași (1970). Doctor în Medicină veterinară. După terminarea studiilor universitare, a lucrat ca medic veterinar în cadrul Direcției Agricole a Județului Hunedoara (1970-1982); inspector de specialitate în produse agroalimentare și servicii, în cadrul Inspectoratului Județean Hunedoara pentru Calitatea Produselor și Serviciilor (1982-1990); inspector șef la Oficiul Județean pentru Calitatea Produselor și Serviciilor (1990-1992); director la Oficiul Județean pentru Protecția Consumatorilor Hunedoara (1992-1995); subprefect la Prefectura Județului Hunedoara (1995-1996); director al Oficiului pentru Protecția Consumatorilor Hunedoara (1997-2000); președinte al Consiliului Județean Hunedoara (2000-2004). A urmat cursuri de perfecționare profesională privind conducerea fermelor zootehnice (CEPECA, București, 1973); privind tehnologiile moderne de creștere a animalelor în fermă (1975); de diagnostic rapid în bronhopneumonii la bovine (1981); curs de marketing-management (1991); curs de expert în domeniul managementului calității (1992); curs de expert în domeniul de evaluare a societăților comerciale (1993). A elaborat studii și publicații profesionale, un Manual de Asigurare a Calității, a Inspecției Județene Hunedoara, pentru certificarea produselor, serviciilor, sistemelor de calitate și a personalului (1991); documentații tehnice și control la Siderurgica Hunedoara (coautor 1992); procedura pentru evaluarea capabilității prestărilor de servicii privind realizarea și repararea produselor de mase plastice (1993); sistemul național de certificare a calității (1990); tratamentul cu antibiotice asupra creșterii procentului de fecunditate la bovine și dozarea hormonilor; probleme economice în ferma de taurine, ș.a. A participat cu comunicări la numeroase simpozioane și consfătuiri la Mangalia, Iași, Focșani, Deva, Caracal, Brad, Țebea, Geoagiu-Băi și la Simpozionul Internațional de la Lingbao - China (1999). Colaborator la comunicările științifice ale Institutului de Medicamente din București, secția de

Medicamente de uz Veterinar (1970-1983), pentru care i s-a acordat Diploma de Merit. În perioada 1995-1999, a ținut cu un program bilunar, conferințe de presă pe teme sociale, economice și politice. Este membru al Institutului de Producție și Control al Medicamentelor București (1974), membru de onoare al Institutului de Cercetări Chimice și Farmaceutice București (1984), membru de onoare al Sidermet Călan (1996), membru de onoare al Muzeului Banatului (1998), membru de onoare al Comisiei pentru Apărarea Drepturilor Omului „ECOFORUM” România - Cluj (1998).

Distincții obținute:

Diploma de Merit din partea Institutului de Medicamente București (1978); Diploma de Onoare a Universității Tehnice Petroșani (1996), Medalia Comemorativă semnificând retragerea trupelor sovietice din Ungaria, acordată de președintele Ungariei (Debrecen 1991), Medalia conferită la cea de II-a Conferință Mondială a Reformaților Maghiari (Debrecen 1991); Crucea Patriarhală pentru Mireni (1996), Medalia emisă în urma semnării tratatului româno-ungar (Timișoara 1996), Medalii comemorative a Revoluției Române din 1989, decernate în perioada 1991-1999. Desfășoară o bogată activitate politică și obștească. Este membru fondator al PDSR, organizația Județului Hunedoara; președinte al PSD Hunedoara, din 1994 până în 2004; președinte al Filialei Hunedoara a Asociației de Luptă împotriva Drogurilor; președinte al Asociației Române de Prietenie cu R.P. Chineză, Filiala Hunedoara, președinte al Forumului L.G. Internațional pentru Apărarea Drepturilor Omului - Filiala Hunedoara, vicepreședinte al Filialei Hunedoara a Forumului Democrat Român; vicepreședinte al Fundației „Dr. Petru Groza”.

Colaborări:

„Cuvântul Liber”, „Oglinda”, „Lumina”, „Călăuza”, „Expres”, „Matinal de Valea Jiului”, „Calitate-Fiabilitate-Metrologie”, „Foaia noastră” (Ungaria), „Calendarul nostru”, „Semne”.

Lucrări publicate:

- *Hunedoara, o cronică a revoluției române din 1989* - Deva, 1998 - 58 p (în colaborare cu Gheorghe Firczak).
- *Toponomie hunedoreană. De la daci la romani.* - Deva: Călăuza, 2002. 320 p + 217 pl. (în colab. cu Mircea Valea, Anghel Nistor).

Articole din periodice (pe teme social-culturale):

- Ion Antonescu și partidele politice - În: Expres, nr. 11, 1990.
- Considerații privind comunitatea ortodoxă din Ungaria - În: Foaia noastră, Ungaria, nr. 26, mai 1990.
- Ordinea valorilor bisericești din cadrul Vicariatului nostru - În: Foaia noastră, Ungaria, nr. 40, oct. 1990.
- A fost legală detronarea lui Cuza? - În: Călăuza, nr. 52, 1991.
- Cui aparțin românii din Ungaria - În: Calendarul Nostru, (Gyula), 1991.
- Mănăstirea Prislop va avea o replică în Parcul Lumii din Beijing - În: Oglinda, 5 feb. 1999.
- Mișcările sociale din Valea Jiului - În: Cuvântul Liber, ian. 1999.
- Pericolul dezmembrării României - În: Cuvântul Liber, nr. 86, 1999.

Articole din periodice

(pe teme tehnice și profesionale):

- Fiabilitatea factorului uman în procesul de asigurare a calității - În: Calitate, Fiabilitate, Metrologie, nr. 2-3, 1990.
- Responsabilitatea conducerii privind politica calității - În: Calitate, Fiabilitate, Metrologie, nr. 6-7, 1991.
- Politica în domeniul calității, revine conducerii întreprinderii - În: Cuvântul Liber, nr. 703, sept. 1992.

Referințe:

- Dr. Mihail Nicolae Rudeanu. Fișă biobibliografică, Deva, 2001.

RUS, DUMITRU

(n. 1965) - profesor, publicist

Născut la 14 martie 1965, în comuna Ileanda, județul Sălaj. Urmează cursurile Școlii Generale și ale Liceului Industrial Târgu-Lăpuș, județul Maramureș. Absolvent al Facultății de Geografie a Universității „Alexandru Ioan Cuza” Iași, promoția, 1988. Profesor la Liceul de Industrie Ușoară din Hunedoara (1988-1992); apoi inspector școlar de specialitate (geografie) la Inspectoratul Județean Hunedoara. Din 1999, este președintele Societății de Geografie - Filiala Județului Hunedoara. Din 1998, profesor de

geografie la Liceul Pedagogic „Sabin Drăgoi” din Deva. Este coordonator al revistei de geografie „Geis”, editată de Societatea de Geografie Hunedoara, în colaborare cu Casa Corpului Didactic Deva.

Colaborări:

„Atlas Supermagazin”, „Geis”, „Terra Magazin” etc.

Lucrări publicate:

- Geografia teritoriilor dintre Prut și Nistru locuite de români. - Deva: C.C.D., 1993. 88 p.
- Teritorii locuite de români în afara granițelor țării. - Deva: Editura Sigma Plus, 1997. - 252 p.
- Județul Hunedoara. Ghid turistic.. - Deva: Editura Sigma Plus, 1998. - 172 p. + 17 h.
- Țara Lăpușului. - Deva: Editura Corvin, 2000.
- Locuri și legende geografice românești. - Deva: Emia, 2001, 176 p. - (Geographica).
- Deva, Orașul de la poalele Cetății. - Deva: Sigma Plus, 2002, -116 p.

Referințe:

- Prof. Dumitru Rus. Fișă biobibliografică. Deva, 2000.

RUS, IOAN

(n. 1952) - *economist, vicepreședinte al Consiliului Județean Hunedoara*

Născut în 6 aprilie 1952, în satul Grosuri, comuna Blăjeni, județul Hunedoara.

Absolvent al Liceului „Avram Iancu” din Brad, promoția 1971. A urmat Facultatea de Științe Economice și Științe Administrative Sibiu, a Universității „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca (1971-1975). După terminarea studiilor a lucrat la Inspectoratul Consiliului Județean Hunedoara (1975-1978); economist la I.P.I.C.F. Deva (1978-1980); șef birou desfacere la I.P.L. Deva (1980-1983); șef birou desfacere la I.P.I.C.F. Deva (1983-1990); director adjunct comercial la SC „Carmetaplast” Deva (1990-1994); manager la aceeași societate (1994-2000); vicepreședinte al Consiliului Județean Hunedoara (2000-2004). În prezent, este director la Agenția Teritorială 5 Vest al Direcției Naționale de Reglementare în Domeniul Serviciilor Comunale. În activitatea de administrație, a reușit să aducă în județul Hunedoara Programul ISPA, pentru municipiul Deva și Hunedoara, privind îmbunătățirea sistemului de alimentare cu apă și canalizare, programul SAMTID, privind alimentarea cu

apă a localităților Hațeg, Călan, Simeria, Orăștie, Geoagiu și Brad și două Programe PHARE, privind reabilitarea Castelului Magna Curia din Deva și a modernizării drumului de acces în Stațiunea Straja (Lupeni). Este Cetățean de Onoare a județului Hunedoara (2003) și a mai multor comune din județul Hunedoara.

Referințe:

- Mărgineanu, Ion. *Oameni din Munții Apuseni. Dicționar fără sfârșit.* - Alba-Iulia: „Altip”, 2003, p. 332.
- Ioan, Rus. *Fișă biobibliografică.* - Deva, 2004.

RUSAN, SEBASTIAN

(1884-1956) - Mitropolit al Moldovei și Sucevei

Născut la 22 septembrie 1884, în Secășel, județul Alba. Urmează liceul la Blaj (1896-1904), Sibiu (1904-1907), Institutul Teologic la Hunedoara (1912-1929). Preot în Crăciunești și Vulcan, județul Hunedoara. Preot militar în primul război mondial, administrator protopopesc în Hațeg (1929-1931); preot-paroh în Ocna Sibiului (1931-1933); preot-paroh și administrator protopopesc în Odorhei (1933-1940), preot în Viștea de Jos - Făgăraș (1940-1945); preot-paroh și protopop în Satu Mare (1945-1946). A sprijinit construirea de biserici noi la Crăciunești și Odorhei, a condus societăți culturale. Rămas văduv, la 1 noiembrie 1946, Sf. Sinod l-a încredințat cu conducerea provizorie a Episcopiei Maramureșului. La 21 noiembrie 1947, a fost ales episcop al Maramureșului (hirotonit la 30 noiembrie, instalat la Sighet la 28 decembrie 1947). În septembrie 1948, a fost numit titular al noii Arhiepiscopii a „Sucevei și Maramureșului”, cu reședința la Suceava. La 26 februarie 1950, este ales arhiepiscop al Iașilor și mitropolit al Moldovei și Sucevei, unde a păstorit până la moarte. Cuvântările și o parte din predicile sale au fost cuprinse în volumul „Osteneli chiriarhale” (1954). A fost delegat la Sf. Sinod la consfătuiri interortodoxe și congrese în străinătate.

S-a stins din viață la 15 septembrie 1956, la Iași.

Lucrări publicate:

- *Osteneli chiriarhale.* - Piatra Neamț, 1954. 465 p.

Referințe:

- Moisescu, Gheorghe I. *Alegerea P.C. Protopop Sebastian Rusan în scaunul de episcop al Maramureșului*. - În: Biserica Ortodoxă Română. - LXV, 1947, nr. 10-12, p. 371, 387; LXVIII, 1950, nr. 3-6, p. 186-213.
- *Necrolog*. - În: Biserica Ortodoxă Română, nr. 10-11, 1956, p. 871-892.
- Păcurariu, Mircea. *Dicționarul teologilor români*. - București: Editura Univers Enciclopedic, 1996, p. 388-389.
- Radu, Simion. *Mitropolitul Sebastian Rusan*. - În: Telegraful român. 134, nr. 35-36, 1986, p. 2.

RUSU, ADRIAN ANDREI

(n. 1951) - doctor în istorie, cercetător științific

Născut la Mediaș, în 8 noiembrie 1951. Școala primară și liceul - urmate la Mediaș. Absolvent al Facultății de Istorie a Universității „Babeș-Bolyai” Cluj-Napoca, promoția 1974. Bibliotecar, medievist și arheolog medievist la Biblioteca Centrală Universitară (actualmente „Lucian Blaga”) Cluj-Napoca, (1975-1988). Doctor în istoria medie a României, cu o teză legată de fortificațiile medievale timpurii din Transilvania, susținută în anul 1987, conducător științific acad. Șt. Pascu. În anul 1988, în urma unui concurs, este încadrat ca istoric la Institutul de Istorie și Arheologie Cluj-Napoca, al Academiei Române. În 1990, este încadrat la Institutul de Arheologie și Istoria Artei din Cluj. Actualmente cercetător științific principal I, la același Institut. Specializare: istorie medieval târzie și premodernă (în acord cu cronologia Europei), arheologie de monumente istorice. Cadru didactic universitar asociat la Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca; cursuri de Istoria Bizanțului, la Facultatea de Teologie Ortodoxă, (1990-1994), de istorie generală între 1976-1989; cursuri speciale „Istoria culturii materiale și arheologie medievală”, „Istoria fortificațiilor medievale”, la Cluj-Napoca, și istorie medievală generală, la Universitatea „1 Decembrie” Alba Iulia, (1992-1993); Membru al Comisiei Naționale a Monumentelor Istorice (din 1998), al Comisiei Naționale de Arheologie (1993; 1998-2000), președinte al Asociației Arheologilor Medieviști din România (din 1998), membru al Institutului de Heraldică și Genealogie „Sever Zotta” din Iași. membru al Comitetului Permanent al Asociației Internaționale „Castrum Bene” (cercetarea cetăților din Europa central-estică) (1992), membru

al Comitetului Român ICOMOS (1999). Cercetările din Hațeg au fost începute din anul 1975, sub îndrumarea lui Radu Popa. Din 1977, timp de 15 ani, aceste cercetări au fost legate de zona Hațegului (Sălașu de Sus, Mălăiești, Subcetate, Răchitova, Negoiu-Lunca Cernii de Jos, Baru, Vad, Nalați, Galați), după care s-au mai produs reveniri notabile la Ostrov și Densuș. Redactor fondator al revistelor „Ephemeris Napocensis”, „Arheologia Medievală”, „Maedievalia Transilvanica”. Activitate arheologică: 54 de campanii arheologice realizate la peste 30 de obiective diferite (cetăți, castele, biserici, mănăstiri, construcții urbane). A publicat peste 10 volume și peste 90 de articole, studii și materiale științifice, articole, note și recenzii în periodice.

Colaborări:

„Anuarul Institutului de Istorie și Arheologie din Cluj”, „Ephemeris Napocensis”, „Arta”, „Castrum”, „Ars Transilvanica”, „Arheologia Medievală”, „Sargeția”, „Materiale de Cercetări Arheologice”, „Mitropolia Banatului”, „Studia Universitatis Babeș-Bolyai”, „Revista de istorie”, „Revista monumentelor istorice”, „Maedievalia Transilvanica”.

Lucrări publicate:

- *Izvoare privind evul mediu românesc. Țara Hațegului în secolul al XV-lea*. Vol. I (1402-1473). Cluj - Napoca. Editura Dacia: 1989 - 327 p. (coautor).
- *Bibliografia fortificațiilor medievale și premoderne din Transilvania și Banat* - Reșița: Editura Banatica, 1996 - 160 p.
- *Ctitori și biserici din Țara Hațegului până la 1700* - Satu-Mare: Editura Muzeului Sătmărean, 1996 - 402 p.
- *Gotic și Renașterea la Vințu de Jos - Gotik und Renaissance im Unter - Winz* - Cluj Napoca: Satu-Mare, 1998 - 142 p.
- *Cetăți medievale din Județul Arad*. - Arad: Editura Muzeului, 1999 - 127 p. + XVI. (în colaborare).
- *Ioan de Hunedoara și Români din vremea lui*. Cluj - Napoca: PUC, 1999-367 p.

Articole din periodice și volume:

- Reprezentări de pluguri pe fresca monumentului medieval de la Streisîngiorgiu (jud. Hunedoara): În: Revista de istorie, 29, nr. 7, 1976, p. 1059-1065.
- „Cavalerii traci” descoperiți la Sălașu de Sus, județul Hunedoara. - În: SCIVA, 29, nr. 4, 1978, p. 573-578. (în colab. cu V. Eskenasy).

- Cercetări arheologice de la cetatea cnezială de la Mălăiești, județul Hunedoara. Cîteva rezultate și perspective ale campaniei din 1978. - În: Sargeția, 14, 1979, p. 667-674 (în colab. cu V. Eskenasy).
- *Cercetări arheologice la cetatea de la Mălăiești (jud. Hunedoara)*. - În: Mat. Cercet. Arheol., 14, 1980, p. 530-536. (în colab. cu V. Eskenasy).
- Cahlele cu cavaler în turnir din cetatea cnezială de la Mălăiești (jud. Hunedoara). În: Sargeția, 15, 1981, p. 111-117. (în colab. cu V. Eskenasy).
- *Castelani din comitatul Hunedoara în secolul al XV-lea*. - În: Studia Univesitatis Babeș-Bolyai. Historia, 26, fasc. 1, 1981, p. 12-25.
- Documente inedite privitoare la comitatul Hunedoara în secolul al XV-lea. - În: Sargeția 15, 1981, p. 87-101.
- *Cetatea Mălăiești și cnezatul Sălașului (sec. XIV-XVII)*. - În: Anuar. Inst. Arheol. Cluj-Napoca, 25, 1982, p. 53-92. (în colab. cu V. Eskenasy).
- Preoți români ortodocși din districtul Hațegului în secolul al XV-lea. - În: Mitropolia Banatului, 32, nr. 10-12, 1982, p. 644-653.
- Cetatea Hațegului. Monografie istorică și arheologică. - În: Sargeția, 16-17, 1982-1983, p. 333-359.
- Cnezi români din Transilvania în epoca lui Iancu de Hunedoara - Cîndeștii din Rîu de Mori. - În: Revista de Istorie, 37, nr. 6, 1984, p. 556-568.
- Familia nobiliară Arca din Țara Hațegului (sfîrșitul sec. XV - începutul sec. XVI). - În: Acta Musei Napocensis, 21, 1984, p. 212-225. (în colab. cu I.A. Pop).
- Dovezi pentru continuitatea adunărilor românești din Țara Hațegului după mijlocul secolului al XV-lea. - În: Sargeția, 18-19, 1984-1985, p. 169-180.
- *Aspecte din istoria protopopiatului Hațeg la sfîrșitul secolului XVII*. - În: Mitropolia Banatului, 25, nr. 3-4, 1985, p. 225-229 (sub pseudonimul Andrei Medieșanu).
- *Biserici medievale românești de odinioară din Țara Hațegului*. - În: Mitropolia Banatului, 25, nr. 7-8, 1985, p. 496-501 (sub pseudonimul Andrei Medieșanu).
- Datarea ferecăturii evangheliarului lui Lațcu Cînde de la Mănăstirea Neamț. - În: Anuar. Inst. Ist. Arheol. „A. D. Xenopol”, 22/2, 1985, p. 743-746.
- Impactul personalității în societatea românească a Hațegului din secolul al XV-lea: Iancu de Hunedoara. - În: Acta Musei Napocensis, 22-23, 1985-1986, p. 251-259.
- *Mănăstirea Cerna*. - În: Mitropolia Banatu-lui, 26, nr. 4, 1986, p. 34-44.
- O restituire: tabloul votiv al Mănăstirii Prislop. - În: Mitropolia Banatului, 26, nr. 6, 1986, p. 42-50.
- *Ctitoria Sărăcineștilor din Sălașu de Sus (jud. Hunedoara)*. - În: Anuarul Institutului de Istorie și Arheologie Cluj-Napoca, 28, 1987-1988, p. 157-176 (în colab. cu M. Porumb și M. Sabău-Tătar).
- Mănăstirea Prislopului și Mitropolia Ardealului (sfîrșitul sec. al XVI-lea - începutul sec. al. XVIIIlea). - În: Îndrumător bisericesc, misionar și patriotic. Alba - Iulia, 12, 1988, p. 36-40.
- Tezaurul de frescă medievală românească de la Răchitova. - În: Arta, 35, nr. 7, 1988, p. 27.
- *Viața religioasă a Hațegului în secolele XV-XVI*. - În Mitropolia Banatului, 37, nr. 5, 1988, p. 36-42.
- Biserica medievală românească de sub cetatea Colți. Observații privind funcția și evoluția monumentului. - În: Revista Muzeelor și Monumentelor Istorice și de Artă, 20, nr. 2, 1989, p. 22-29.
- Biserica Pîrveștilor din comuna Baru (jud. Hunedoara). - În: Mitropolia Banatului, 39, nr. 2, 1989, p. 35-41.
- *Biserica românească de la Ribîța (jud. Hunedoara)*. - În: Revista Monumentelor Istorice, LX, nr. 1, 1990, p. 3-9.
- Bisericile românești din districtul Hațeg pînă la 1700. - În: Ars Transilvanica, I, 1991, p. 129-142.
- Un manuscris a lui Ștefan Moldovan privitor la Țara Hațegului la mijlocul secolului al XIX (II). - În: Sargeția, 21-24, 1988-1991, p. 253-282.
- *Mănăstirea Vaca*. - În Ars Transilvanica., II, 1992, p. 145-168. (în colab. cu I. Lazăr și G. Petrov).
- *Mănăstirea franciscană din Hațeg*. - În Ars Transilvanica, III, 1993, p. 137-144.
- Un proces de moștenire din anul 1429, pentru stăpîniri la Grădiște (Sarmizegetusa) și implicațiile lui în Hunedoara și Zarand. - În: Ziridava, 18, 1993, p. 91-99.
- Trei biserici de lemn de la Vad (jud. Hunedoara). - În: Ars Transilvanica, 4, 1994, p. 145-155.
- *Pons Augusti nel Medioevo*. - În: Omaggio a Dinu Adameșteanu. - Cluj - Napoca, Clusium, 1996, p. 104-105.

- Nobilimea românească și biserica în secolul al XV-lea (exemplul hațegan). - În: Nobilimea românească din Transilvania. Satu-Mare, Editura Muzeului Sătmărean, 1997, p. 131-151.
- *Începuturile familiei Hunedoreștilor*. - În: Mediaevalia Transilvanica, 2, nr.2, 1998, p. 211-238

Referințe:

- Dr. Adrian Andrei Rusu - Deva, 2001

RUSU, DUMITRU

(n.1915) - profesor, doctor docent în economie

Născut la 25 martie 1915, în comuna Bulzeștii de Sus, județul Hunedoara. Absolvent al Academiei de Înalte Studii Comerciale și Industriale din Cluj. Activitate didactică universitară parcurgând toate gradele didactice până la cel de profesor universitar. Director al Institutului de Științe Economice și Planificare din Iași, prodecan, apoi decan, al Facultății de Industrie Ușoară a Institutului Politehnic Iași; prorector al Institutului Politehnic „Gheorghe Asachi” din Iași; prorector al Universității „Alexandru Ioan Cuza” Iași. A desfășurat o bogată activitate științifică. A elaborat și publicat peste 20 de cursuri universitare și manuale, cinci monografii în legătură cu instituțiile de învățământ superior, peste 130 de studii și articole în reviste de specialitate și peste 60 de studii și articole în alte periodice.

Lucrări publicate:

- Contabilitatea în programul de studii la universitățile din străinătate. - Brașov, 1948.
- Evidența contabilă și analiza activității economice a întreprinderilor industriale. București: Editura Didactică și Pedagogică, 1967. - (în colaborare).
- *Bazele contabilității*. - Ediția a 2-a revăzută și completată. - București: Editura Didactică și Pedagogică, 1980. - 380 p.
- *Contabilitatea unităților industriale*. București: Editura Didactică și Pedagogică, 1983. - 351 p.
- *Fra Luca di Borgo și doctrinele contabilității în cultura economică românească*. Sub redacția prof. univ. dr. D. Rusu. - Iași: Editura Junimea, 1991. - 376 p.

Referințe:

- Dumitrescu, Traian; Mircea, Valeriu. Monografiile și biografiile corpului profesoral al Academiei de

Înalte Studii Comerciale și Industriale din Cluj-Brașov și al I.S.E.P.-ului Brașov 1927/1929-1948/1948-1950. - București, p. 290.

RUSU, GHEORGHE

(n.1917) - doctor în teologie și filosofie, preot, profesor, publicist

Născut la 17 mai 1917, în Vulcan, județul Hunedoara. Studii primare și gimnaziale la Vulcan. Absolvent al Liceului „Vasile cel Mare” din Blaj. Studii universitare la Roma. Doctor în teologie (Sacre Theologie Doctor, 1943) la „Propaganda Fide din Roma”; doctor în filosofie în 1949 la „Angelicum” din Roma. Între 1949-1950, a fost redactor la „Radio Vatican” pentru România; capelan pentru comunitatea românească din Buenos Aires (1950-1954); pastor la Catedrala Catolică „Sf. Maria” din McKeesport (SUA, 1954-1981); pastor la Catedrala Catolică Română Unită „Sf. Ioan” din Detroit (SUA, 1981-1987). Ca profesor universitar, a predat la Buenos Aires (1950-1954) cursurile de Filosofia critică, Sociologia, Cosmologia, Metafizica și Psihologia. La Seminarul Bizantin de Rit Catolic a predat: Testamentul, Psalmii și Limba Ebraică (1955-1965). La Canevin Catholic High School SUA predă limba italiană, spaniolă și greacă (1971-1974). A făcut parte din colegiul de redacție al Buletinului Bisericii Române Unite „Curierul Creștin” (Buenos Aires) și a fost editorul revistei „Unirea” (SUA).

Colaborări:

„Unirea” (S.U.A.), „Curierul creștin” (Buenos Aires), „Unirea” (Blaj), „Românul liber” (Londra).

Lucrări publicate:

- De Munere Sacramenti Paenitentiae in aedificando Corpore Christi Mistico, ad mentem Sf. Tomae, Roma, 1944.
- Il Personalismo Energico di C. Rădulescu-Motru, Roma, 1946. - (Teză de doctorat).
- *Cosmologia*, Buenos Aires, 1953.
- *Psychologia inferior*, Buenos Aires, 1953.
- De divisione Actus et Potentiae, Buenos Aires, 1953.
- Curierul creștin - Magazin Catolic, Buenos Aires, 1951-1954.
- *Metapsihica Critica*, Buenos Aires, 1954.
- *Sacred Scripture*, Pittsburg, 1958.

- The Roumanian Catholic Church of Bizantine Rite, Pittsburg, 1974.

Referințe:

- Hinescu, Ana; Hinescu, Arcadie. *Oameni de ieri și de azi ai Blajului*. - Blaj: Editura Eventus, 1994, p. 171-172.

RUSU, MIHAI CORNEL

(n. 1941) - profesor universitar, doctor în agronomie

Născut la 21 iunie 1941, în Geoagiu, județul Hunedoara fiul preotului Iosif și al Anei Rusu. A urmat Liceul „Aurel Vlaicu”, promoția 1959. Absolvent al Institutului de Agronomie din Cluj, promoția 1964. Doctor în agronomie (1970). Între 1965-1970, a fost cercetător științific la SCA Livada; șef oficiu pentru studii pedologice și agrochimice la Satu-Mare (1972-1973) și la Alba-Iulia (1973-1990). Din 1990 este șef de lucrări, conferențiar, apoi profesor universitar, titularul catedrei de Agrochimie din Universitatea de Științe Agricole și Medicină Veterinară din Cluj-Napoca. Din 1992, secretar științific al Consiliului Facultății de Agricultură, iar din anul 2000, prorector al Universității de Științe Agricole și Medicină Veterinară din Cluj-Napoca. Specializări și documentări în țară și străinătate în domeniile: agrochimie și pedologie, în Franța (1993), la Universitatea Tehnică din Lisabona (2001); și la Universitatea Hohenheim (2001). A colaborat la programe și teme de cercetare cu Facultatea de Agricultură Drenten (Olanda), Universitatea Vancouver (Canada), Serviciul de Pedologie și Agrochimie din Leuven (Belgia). Este autorul mai multor lucrări științifice publicate: cărți, tratate, monografii, manuale, coautor la „Compendiu de Agrochimie”, tipărit în 1994. Are două brevete de invenții. A participat la sesiuni științifice anuale și ale secțiilor de cercetare ale ICCPT Fundulea, la conferințe organizate la București, Satu Mare, Alba - Iulia, Maramureș, Hunedoara, Sibiu, la al XI-lea Congres Mondial al Îngrășămintelor, la Gent (Belgia).

A organizat trei laboratoare de agrochimie și pedologie a unei Case de vegetație la SCS Livada, OSPA Satu-Mare și Alba-Iulia. A format colective de specialiști în domeniul de cercetare al științei solului și agrochimiei. Este membru al mai multor societăți științifice, în Consiliul Național al Societății Române de Știința Solului, Societatea Națională de Protecția Plantelor, Filiala pentru Transilvania, membru asociat al Academiei de Științe Agricole și Silvice.

Lucrări publicate:

- Fertilitatea și fertilizarea solurilor. Compendiu de agrochimie. - 1994 (în colab.)
- Agrochimia, 1997. (în colab.)

Referințe:

- Baciu, Petru. *Prof. univ. dr. ing. Mihai Rusu* - În: Pălia Expres - nr. 130, 7 feb. 2002, p.2
- *Clujeni ai secolului XX. Dicționar esențial*. - Cluj-Napoca: Casa Cărții de Știință, 2000, p. 284.

RUSU, OCTAVIAN

(1856-?) - avocat, doctor în drept

Născut la 27 iulie 1856, în satul Săcărâmb, comuna Certeju de Sus, județul Hunedoara. Studii liceale la Sibiu. Absolvent al Facultății de Drept la Universitățile din Graz și Pesta. Doctor în Drept. După obținerea diplomei de avocat, la 1 martie 1886, este numit avocat și jurist consult al Băncii „Albina” din Sibiu. S-a remarcat printr-o neobosită activitate pe tărâmul luptei naționale, îndurând ani de închisoare alături de Ioan Rațiu, Ioan Preda, Zaharia Boiu și Amos Frâncu. Membru al Organizației Sibiu al Partidului Național Român. După Unirea de la 1 Decembrie 1918, este numit prim-președinte al Contenciosului Administrativ pentru Ardeal, Banat și părțile Ungurene (1919), funcție ce o va deține până în 1921, când acest contencios a fost încorporat la Secția a III-a a Înaltei Curți de Casație și Justiție din București. Este ales în primul parlament al României întregite, ca senator, reprezentând circumscripția Rășinari. După Unire, a fost unul din fondatorii „Băncii Centrale pentru Industrie și Comerț” și a „Întreprinderilor Forestiere Române”, în a căror conducere a activat mai mulți ani. În calitate de vice-președinte al Astei din noiembrie 1922, a acționat cu un deosebit simț practic pentru propășirea culturală a poporului român.

Referințe:

- Calendarul „Amicul poporului”. - Sibiu, 1924, p. 105-106.

RUSU-CRĂCIUN, CORNEL TIBERIU

(1896-?) - culegător de folclor

Născut la 25 decembrie 1896 în satul Vaca (azi Crișan), comuna Ribița, județul Hunedoara, fiind al patrulea fiu din cei 10 copii ai preotului Ioan Rus și al Sofiei. Școala primară o urmează în satul natal, avându-l ca învățător pe Ioan Bârna. După absolvirea școlii primare, se înscrie la Gimnaziul din Brad pe care-l absolvă în 1912, avându-i ca profesori pe Pavel Oprișa, Ioan Radu, Vasile Boneu. După terminarea gimnaziului, urmează liceul din Brașov. Încă din această perioadă, s-a preocupat de culegerea folclorului din satele zărândene, fiind cunoscut ca un pasionat culegător al creației populare.

Lucrări publicate:

- 164 de strigături din ținutul Zarandului Brașov, 1915.
- 164 de strigături și uituri din Zarand . - Brașov, ediția a II-a, 1921. - 44 p.
- La Alba Iulia. În amintirea a 10 ani de la Unire . - Cluj, 1929. - 44 p

Referințe:

- Lazăr Ioachim. Cornel Tiberiu Rusu-Crăciun. Fișă biobibliografică. - Deva, 2001 (multigrafiat).

RUSU-PESCARU, ADRIANA

(n.1949) - arheolog, doctor în istorie

S-a născut la 14 noiembrie 1949, în Orăștie, județul Hunedoara. Căsătorită cu Eugen Pescaru. Urmează Liceul „Aurel Vlaicu” din Orăștie, promoția 1967. Absolventă a Universității „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca, Facultatea de Istorie - Filosofie, Secția Istorie (1972). Doctor în istorie cu teza: „Templul în Dacia preromană și romană” (1999). A lucrat ca muzeograf la Muzeul „Țării Oașului”, la Negrești-Oaș, județul Satu-Mare (1972). Din decembrie 1972 până în februarie 1987, muzeograf la Muzeul „Civilizației Dacice și Romane” Deva, Secția Arheologie. Din februarie 1987, este director al muzeului. Activitate de cercetare științifică pentru perioada dacică și romană în Dacia. A întreprins cercetări în mai multe puncte de interes arheologic. A făcut parte din colectivul care a lucrat la Tapae, Grădiștea Muncelului, Ulpia Traiana Sarmizegetusa. Rezultate remarcabile a obținut în săpăturile de la Necropole - Brad și în cele de la Germisara (Geoagiu), unde a scos

la lumină opt plăcuțe votive de aur, în afara celorlalte piese descoperite până atunci. A lucrat pe șantiere arheologice în Anglia și Elveția. În perioada de când este director al Muzeului, s-a inaugurat Secția de Artă (1987) Muzeul de Istorie și Etnografie din Brad (1987); din 1994, titulatura Muzeului Județean s-a schimbat, devenind Muzeul „Civilizației Dacice și Romane”, care dovedește importanța sa națională. Este membră în colegiu de redacție al revistei „Sargetia”, din 1974-1985, (de la Vol.11-19), din 1986 până în prezent, este redactor responsabil. Din 1993, este redactor responsabil la revista „Restituiri”. A susținut 132 de comunicări la simpozioane și sesiuni științifice în țară și străinătate: București, Hunedoara, Sarmizegetusa, Costești, Deva, Brad, Orăștie, Caransebeș, Cluj-Napoca, Brașov, Vaslui, Ploiești, Alba-Iulia, Reșița, Târgoviște, Timișoara, Pitești, Sibiu, Arad, Piatra-Neamț, Constanța, Oradea, Satu-Mare, Turnu-Severin, Brăila, iar în străinătate la Chișinău și Milano. A realizat opt expoziții de bază, 30 expoziții temporare din care trei în Italia și a participat la 34 de șantiere arheologice în țară și străinătate. A participat la 66 de campanii de cercetare arheologice. Membră a Institutului de Preistorie și Protoistorie al Universității „Babeș-Bolyai”, din 1995; membră a Comisiei Naționale de Arheologie de pe lângă Ministerul Culturii și Cultelor și a Comisiei Zonale a Monumentelor Istorice. Din anul 2003, este membră a Comitetului Româno-Spaniol al Oamenilor de Știință. În anul 2003, i s-a acordat din partea Ministerului Culturii și Cultelor Premiul „Constantin și Hadrian Daicoviciu”, pentru cercetările de la Germisara în calitate de responsabil științific al șantierului. Nominalizată de către Institutul Biografic American să facă parte din lucrarea cu titlul „Femeia anului 2004”. I s-a acordat Ordinul „Meritul Cultural” în grad de cavaler - categoria „Patrimoniul Cultural Național” de către Președinția României, la propunerea Ministerului Culturii și Cultelor (2004).

Colaborări:

„Sargetia”, „Acta Musei Napocensis”, „Muzeul Național”, „Materiale și cercetări arheologice” (Oradea), „Acta Musei Porolissensis”, „Revista Muzeelor și Monumentelor”, „Revista monumentelor istorice”, „Apulum”, „Revista Minelor”, „Cultura Națională”, „Corviniana”, „Miorița” ș.a.

Lucrări publicate:

- *Cercetările dacice din Munții Orăștiei* (ghid turistic). - Deva, 1980. - 16 p.

- *Cetăți și așezări dacice în Munții Orăștiei*. București: Editura Sport-Turism, 1988. 282 p. - (în colaborare).
 - *Sarmizegetusa Regia - capitala Daciei preromane*. - Deva, 1996. - (în colaborare).
 - *Cetățile dacice din Munții Orăștiei*. Pliant, 1994. - (în colaborare).
 - *Ulpia Traiana Sarmizegetusa*. Pliant, 1994. (în colaborare).
 - *Cetățile dacice din Munții Orăștiei*. Pliant, 1999. - (în colaborare cu E. Pescaru).
 - *Ulpia Traiana Sarmizegetusa*. Pliant, 1999. - (în colaborare cu E. Pescaru).
 - *Templele romane din Dacia I*. - Cluj-Napoca, 2000 (în colaborare)
 - *Valori ale patrimoniului hunedorean*. Album, Deva, 2000 (în colaborare)
 - *Istorie veche universală*. - Sibiu, 2002 (în colaborare)
 - *Transilvania, Siebenbrungen, Transilvania*. Ghid turistic, Oradea, 2002 (în colaborare)
 - *Muzeologie generală*. - Sibiu, 2003 (în colaborare)
- Articole din periodice:**
- Principalele rezultate ale săpăturilor din 1973-1974 la Ulpia Traiana Sarmizegetusa și semnificația lor. - În: Sargetia. Vol. 11-12, 1974-1975, p. 225-231. - (în colaborare).
 - Vestigii dacice și romane în zona Hunedoarei. - În: Sargetia. - Vol. 11-12, 1974-1975, p. 351-352.
 - Un relief din Sarmizegetusa cu reprezentarea lui Silvanus și o nouă Silvanae. - În: Acta Musei Napocensis. 14, 1977, p. 155-158. - (în colaborare cu I. Piso).
 - Bronzuri figurate romane în Muzeul Județean din Deva. - În: Sargetia. - 14, 1979, p. 173-184.
 - Săpăturile de la Ulpia Traiana Sarmizegetusa. - În: Materiale și cercetări arheologice. - Tulcea, 1980, p. 27-282. - (în colaborare).
 - Cercetări arheologice la Sarmizegetusa Regia. - În: Materiale și cercetări arheologice. - București, 1983, p. 232-234. (în colaborare).
 - Fibule romane în colecția Muzeului Județean Deva (I). - În: Sargetia. Vol. 18-19, 1984-1985, p. 131-139. - (în colaborare cu S. Cociș).
 - Fibule romane în colecția Muzeului Județean Deva (II). - În: Sargetia. Vol. 20, 1986-1987, p. 139-1479. - (în colaborare cu S. Cociș).
 - Expoziția „Civilizația traco-geto-dacică, Simbioza daco-romană și procesul formării poporului român. Noi descoperiri arheologice din centrul și sud-estul României”. - În: Revista Muzeelor și Monumentelor. - 7, 1986, p. 16-19.
 - *Cercetări arheologice la Geoagiu - Băi*. În: Symposia tracologica. - 7, 1989, p. 384-385.
 - *Mărturii arheologice din zona Hunedoarei*. - În: Corviniana - vol. 1, 1995, p. 11-15 (în colab. cu Eugen Pescaru)
 - *Faze și etape de amenajare ale Complexului termal Germisara (Geoagiu-Băi, județul Hunedoara)*. - În: Sargetia. Vol. 26/1, 1995-1996, p. 325-340. - (în colaborare cu E. Pescaru).
 - *Pro memoria. (Muzeul devean)*. - În: Sargetia vol. 26, nr.1, 1995-1996, p. 11-16.
 - *Rezultatele cercetărilor arheologice de la Germisara (Geoagiu-Băi)*. - În: Revista Minelor, nr.7, 1996, p. 37-39. - (în colaborare cu E. Pescaru).
 - *Germisara e le sue placchette votive*. - În: Traiano ai confini dell'Imperio. - Milano, 1998, p. 137. - (Catalog expoziție Ancona Italia).
 - *Complexul Termal Germisara, (județul Hunedoara)*. - În: Cronica Cercetărilor Arheologice. - Vaslui, 1999, p. 43-46.
- Referințe:**
- Andruș, Rodica. *Cartea de aur. La 115 ani de la înființarea muzeului devean*. În: Sargetia. - Vol. 26, Partea I. - Deva, 1995-1996, p. 25.
 - *Cronica activității științifice a secției de istorie a Muzeului Județean Hunedoara - Deva pe anii 1979-1980*. - În: Sargetia. Vol. 15. - Deva, 1981.
 - *Cronica activității științifice a Muzeului Județean Hunedoara - Deva pe anii 1981-1983*. - În: Sargetia. - Vol. 16-17. Deva, 1982-1983, p. 733-739.
 - Lazăr, Ioachim. *Cronica activității științifice a Muzeului Județean Hunedoara - Deva pe anii 1990-1992*. - În: Sargetia. Vol. 21-24. Deva, 1988-1991, p. 911-929.
 - Lazăr, Ioachim. *Cronica activității științifice a Muzeului „Civilizației Dacice și Romane” Deva pe anii 1993-1994*. - În: Sargetia. - Vol. 25. Deva, 1992-1994, p.965- 980.
 - Lazăr, Ioachim. *Cronica activității științifice a Muzeului „Civilizației Dacice și Romane” Deva pe anii 1995-1996*. În: Sargetia. - Vol. 26. Partea a 2-a. - Deva, 1995-1996, p.775-792.

- Lazăr, Ioachim. Cronica activității științifice a Muzeului „Civilizației Dacice și Romane” Deva pe anii 1997-1998. În: *Sargetia*, 27/2, 1997-1998, Deva, p. 719-742.
- Lazăr, Ioachim. Cronica activității științifice a Muzeului „Civilizației Dacice și Romane” Deva pe anii 1999-2000. În: *Sargetia*, 28-29/2, 2000, Deva, p. 581-592.
- Lazăr, Ioachim. Cronica activității științifice a Muzeului „Civilizației Dacice și Romane” Deva pe anii 2001-2002. În: *Sargetia*, 30, 2002, Deva, p. 933-945.

RUSSU, ION I.

(1911-1984) - *profesor universitar, istoric, doctor în litere*

Născut la 4 decembrie 1911, în satul Săliște, comuna Ciurila, județul Cluj. Studii secundare la Turda, universitare (1928-1932) la Cluj. Doctor în litere (1942). Între 1933-1936, specializare la Școala Română din Roma. Profesor secundar. Profesor universitar la Facultatea de Istorie a Universității din Cluj. Șef de sector (din 1960) și de secție (1967) la Institutul de Istorie și Arheologie Cluj. Membru corespondent al Academiei de Științe Sociale și Politice, din 1970. A participat la congrese și conferințe internaționale de specialitate. Activitate în cunoașterea vechilor limbi vorbite de daci, traci și illyri, domeniu în care a dat studii remarcabile. A scos în evidență rolul pe care l-au avut aceste limbi în cadrul Imperiului Roman și în procesul de romanizare a părții de Sud-Est a Europei. De o valoare aparte, se dovedesc studiile despre elementul autohton traco-dacic în limba română și importanța acestuia pentru demonstrarea continuității poporului român. O parte a cercetărilor sale se referă la cultura spirituală a geto-dacilor. Contribuții importante a adus în epigrafie. Multe din aceste documente epigrafice stau la baza unor lucrări valoroase, unde tratează o seamă de probleme privind stăpânirea romană în Dacia.

A decedat în anul 1984.

Colaborări:

„Acta Musei Napocensis”, „Dacia”, „Banatica”, „Anuarul Institutului de Studii Clasice”, „Studii și cercetări de istorie veche” etc.

Lucrări publicate:

- *Limba traco-dacilor*. - București, 1959. 160 p. - Ediția a 2-a, 1967. - 259 p.
- *Illyri - istoria, limba și onomastica - romanizarea*. - București, 1969. - 260 p.
- *Elemente autohtone în limba română*. București, 1970. - 260 p.
- *Dacia și Pannonia Inferior în lumina Diplomei Militare din anul 123*. - București, 1973. - 123 p.
- *Inscripțiile Daciei Romane*. - Vol. 1. București, 1975. - 285 p.
- *Inscripțiile antice din Dacia și Scythia Minor*. - București: Editura Academiei RSR, 1975. - 3 Vol.
- *Românii și secuii*. - București: Editura Științifică, 1990. - 296 p.
- *Obârșia tragică a românilor și a albanezilor. Clasificări comparative, istorice și etnologice*. - Cluj-Napoca: Editura Dacia, 1995. - 212 p.

Articole din periodice:

- *Sarmizegetusa, capitala daco-geților*. - În: *Revista Istorico-Română*, nr. 14, 1944, p. 376-400.
- *Daco-geții în Dacia romană*. - În: *Contribuții la cunoașterea regiunii Hunedoara* - 1956, p. 39-56.
- *Comorile regelui Decebal*. - În: *Sargetia*, vol. 4, 1966, p. 97-108.
- *Inscripții romane în județul Hunedoara*. În: *Sargetia*, nr. 5, 1968, p. 87-107.

Referințe:

- *Enciclopedia istoriografiei românești*. București: Editura Științifică și Enciclopedică, 1978, p. 287.

S

SAIMAC, ANTON

(1933-1998) - profesor universitar, doctor inginer

Născut la 20 octombrie 1933, în comuna Bălănești, județul Olt. După terminarea studiilor, desfășoară o bogată activitate didactică, parcurgând toate treptele didactice, de la asistent la profesor universitar. În 1959, este cadru didactic la Institutul de Mine Petroșani. În 1967, își ia doctoratul în specialitatea Tehnologia Materialelor. Din 1970, lucrează la Catedra de Electrotehnică a Facultății de Inginerie Hunedoara; prorector (1970-1982); decan al Institutului de Subingineri și șef al Catedrei Discipline Fundamentale și Tehnologice (1983-1989); decan (1990-1992); secretar științific (1992-1998). Din 1990, îndrumător științific pentru doctorat la Tehnologia Materialelor.

S-a stins din viață la 1 decembrie 1998.

Lucrări publicate:

- *Măsurări electrice*. Culegere de probleme. Petroșani, 1967. Multigr.
- *Electrotehnică. Măsurări electrice și electronice industriale*. - Petroșani, 1971.
- *Electrotehnică*. Curs. - Vol. 1-2. Hunedoara, 1979.
- *Utilizarea energiei în metalurgie*. București: Editura Didactică și Pedagogică, 1980.
- *Electrotehnică*. Curs. - Timișoara, 1985.
- *Circuite electrice pentru uzul studenților*. Curs. - Timișoara: Universitatea Tehnică Timișoara, 1993. - 2 vol. multigr. Partea I. - 129 p.; Partea a II-a. - p. 130-306.
- *Electrotehnică și mașini electrice*. Curs pentru uzul studenților. - Hunedoara: Universitatea Politehnică Timișoara, 1997. 2 vol. multigraf.

Lucrări în colaborare:

- *Automatizări în metalurgie*. - București: Editura Didactică și Pedagogică, 1978. (Nicolae Rusu, Iosif Popa și E. Andreescu).

- *Utilizarea energiei electrice în metalurgie*. Manual pentru subingineri. București: Editura Didactică și Pedagogică, 1980. - 352 p. (Emil Roșu, Carol Gostian).
- *Electrotehnică industrială*. - București: Editura Didactică și Pedagogică, 1981. (Emil Creangă și Emilian Banu).
- *Utilizarea energiei electrice în metalurgie*. Proiect de an pentru uzul studenților. Timișoara: Institutul Politehnic Traian Vuia, 1989. - 100 p. multigr. (Iosif Popa).
- *Măsurări electrice*. Curs. - Timișoara, 1995.

Referințe:

- Anuarul Facultății de Inginerie Hunedoara. 1970-1995. - Hunedoara, 1995.

SAMOILESCU, SILVIU VIOREL

(n.1934) - doctor inginer

Născut la 20 decembrie 1934, în Hunedoara. Absolvent al Facultății de Metalurgie (1959). După terminarea studiilor, este inginer la CSH, ocupând diferite funcții: șef serviciu, șef birou, director, director general (1990 - 1996). Între 1980-1985, este detașat la Combinatul Siderurgic Galați. Studii de specializare la Azovostali Jdanov (URSS) (1967) și la Firma Schloemann din Germania (1969). În 1979 își ia doctoratul la Institutul Politehnic București. Este președintele Asociației Producătorilor de Oțel din România (UNIROMSIDER). A publicat lucrări și numeroase articole în reviste de specialitate. Are brevete de invenții și inovații.

Lucrări publicate:

- *Utilajul și tehnologia laminării*.
- *Calibrarea cilindrilor de laminare*. București: Editura Tehnică, 1987. -365 p. (în colaborare cu Eugen Cazimirovici).

Referințe:

- *Municipiul Hunedoara*. Documentar. Hunedoara, 1998.

SAMSON, ADRIAN

(n.1955) - pictor

Născut la 12 august 1955, în Deva, județul Hunedoara. Absolvent al Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, Secția Desen (1978). Membru al UAP, Secția Pictură (1990). Participă la toate expozițiile organizate de Filiala UAP Deva - Petroșani, din anul 1978 până în prezent.

Călătorii de documentare:

Kiev (Ukraina); Moscova, Petersburg (Rusia), 1984; Köln, Düsseldorf, Wuppertal (Germania), 1998; Paris (Franța), 1998.

Expoziții naționale:

Bienalele de pictură - sculptură, 1980, 1982, 1984, 1986, 1988. Expoziția națională de desen-gravură. Sala Dalles, București (1982).

Expoziții personale:

Galeria „Cronica” Iași (1978); Galeria Fondului Plastic Deva (1980, 1982); Galeria de „Artă” Bacău (1984); Galeria de Artă „Forma” Deva (1988); Galeria „Eforie” București (1989). Galeria de Artă „Forma” Deva (2000).

Alte manifestări:

Festivalul Concurs „Voronețiana” - Suceava, 1980; Tabăra de Creație - Anina (Caraș-Severin, 1984); Tabăra de Creație „Lăzarea” Harghita, 1987; Bienala Tineretului - Baia Mare; Galați (1988); Salonul Bial de Desen - Arad, 1988; Tabăra de Creație - Măgura, Bacău (1988); Expoziția „Omăgiu agricultorilor” Bacău; Onești; Botoșani (1989). Tabăra de Creație Lugoj; Timișoara (1989); Salonul Național de Artă - Reșița (1997); Expoziția Internațională de Artă - Reșița (1998); Tabăra de Creație „Germisara” - Geoagiu-Băi (1998); Expoziția internațională de artă - Reșița (1998; 1999).

Expoziții în străinătate:

Ometta - Finlanda (1981); Hyvinkää - Finlanda (1981); Bruxelles - Institutul Superior pentru Studiarea Limbajului Plastic (1990); Bruxelles - Centrul Cultural al Comunității Franceze (1990); Ambasada României - Paris (1990); Grenoble (1990); Arras (1994, 1998).

Lucrări aflate în colecții particulare și de stat, în țară și străinătate:

Deva, Bacău, Grenoble, Olanda, Belgia, Germania, Austria, Anglia, Italia, Danemarca, Suedia, Franța.

Referințe:

- Ispir, M. *Prima expoziție personală: Adrian Samson*. - În: Arta, nr. 10, 1989.
- *Germisara. Prima ediție a taberei de pictură și grafică - Geoagiu-Băi*, aug. 1998. - Deva, 1998, p. 16-17.
- Samson Adrian. *Pictura obiect*. Deva: Galeria „Forma” septembrie - octombrie 2000. Deva, 2000 - 17 p.
- Vida Gheorghe. *Ciclurile „Rădăcini”, „Relicve marine”, „Minerale”*. În : Arta nr. 5, 1988.

SAVU, MOISE

(1863-1935) - judecător

Născut în 1863, la Șelimbăr, județul Sibiu. A urmat Liceul maghiar din Sibiu, apoi cursurile Facultății de Drept din Cluj. După terminarea studiilor, a fost numit judecător la Hațeg, apoi la Tribunalul din Deva. În timpul evenimentelor din 1918, s-a pus în slujba idealului de libertate și unire. După 1918, a fost numit cel dintâi președinte al Tribunalului din Deva, având cinstea să facă preluarea justiției în județul Hunedoara. A fost membru în Consiliul Național Român din Deva, președinte la Comitetul Agrar pentru Ardeal și Banat din Cluj.

A decedat în anul 1935, la Deva și este înhumat în cimitirul ortodox.

Referințe:

- Șuiaga, V.I. *Consiliul Național Român din Deva. 1918-1919*. - Deva, 1994, p. 96.

SÂNTIMBREANU, MIRCEA

(1926-1999) - scriitor, editor

Născut la 7 ianuarie 1926, în comuna Băița, județul Hunedoara. Urmează cursurile Liceului Ortodox - Român „Avram Iancu”, din Brad, școală de puternică tradiție națională, (promoția 1943). Absolvent al Facultății de Științe Juridice (1947) și al Facultății de Filosofie (1951) din București. Asistent universitar la Catedra de Drept Penal a Universității București

(1948-1951). A funcționat ca profesor de istorie la diverse școli din București. Contactul cu elevii a fost șansa care l-a apropiat de literatura pentru copii. Debut editorial, cu volumul de proză „Cu și fără ghiozdan”, la Editura Tineretului (1956). A lucrat la Consiliul Național al Pionierilor (1966). Director la Editura „Albatros” până în 22 decembrie 1984 când, printr-un abuz, a fost îndepărtat de la conducerea editurii, deși era unul dintre cei mai apreciați editori de carte din țară (1969-1970; 1973-1984). Director al Centrului Național al Cinematografiei (1970-1972); director în Consiliul Culturii pe probleme de edituri (1972-1974). Este pensionat de la Editura „Albatros” (1984). După 1990, participă la organizarea unor saloane de carte de nivel național. A fost președinte de onoare al Târgului de Carte „Gaudeamus”. Membru în conducerea Uniunii Scriitorilor din România. A mai scris teatru de păpuși, scenarii și scenete radiofonice, a tradus din limba italiană, cinejurnale etc. În 1996, la împlinirea vârstei de 70 de ani, este aniversat la Brad, în cadrul „Zilelor scriitorilor zărăndeni” și i se acordă titlul de „Cetățean de Onoare al Municipiului Brad”. Cu acest prilej, are loc prima ediție a concursului de creație literară „Mircea Sântimbreanu” - proză scurtă, ajuns în anul 2002, la cea de-a IV-a ediție. S-a dedicat în exclusivitate literaturii pentru copii, folosind umorul nativ în scopuri educative. A decedat în 18 august 1999, ultima sa dorință fiind aceea de a se întoarce în pământul drag al Zarandului, în municipiul Brad, unde a fost înmormântat.

Premii acordate:

Premiul Uniunii Scriitorilor pentru volumul „Recreația mare” (1973); Premiul Uniunii Scriitorilor pentru volumul de proză „Mama mamuților mahmuri” (1983); Premiul Național de Umor „George Ranetti” al Asociației Umoriștilor din România, pentru întreaga activitate (1997).

Colaborări:

„România literară”, „Luceafărul”, „Con-vorbiri literare”, „Gazeta literară” „Contemporanul”, „Arici Pogonici”, „Săptămâna”, „Steaua”, „Tribuna”, „Urzica”, „Luminița”, „Rostirea Românească”, „Cutezătorii”, „Pentru Patrie”, „Limbă și literatură”, „Universul cărții”, „Ritmuri hunedorene”, „Flacăra”. A fost prezent în emisiunile de Radio și Televiziune.

Lucrări publicate:

- *Cu și fără ghiozdan*. Ilustrații de Ion Drugă. - București: Editura Tineretului, 1956. - 166 p. cu il.
- *Sub lupă*. - București: Editura Tineretului, 1957. - 123 p. cu il.
- *Micii noștri prieteni*. Ilustrații de Ilie Costescu. - București, 1958. - 31 p.
- *Băiețelul de hârtie*. - București: Editura Tineretului, 1959. - 32 p.
- *Băiețelul de hârtie*. (Povestiri). - București: Editura Tineretului, 1963. - 32 p.
- *La telefon... telefonul*. - București: Editura Tineretului, 1961. - 80 p.
- *32 de premii*. Copertă și ilustrații de Cik Damadian. - București: Editura Tineretului, 1962. - 168 p. cu ilustr.
- *Extemporale și alte lucrări scrise*. București: Editura Tineretului, 1963. - 119 p.
- *Lângă groapa cu furnici*. (Povestiri). București: Editura Tineretului, 1964. - 32 p.
- *Eu eram zâna*. (Istorie pentru copii). București: Editura Tineretului, 1965. - 68 p.
- *Recreația mare*. - București: Editura Tineretului, 1965. - 20 f.pl. cu il.; Ediția a 2-a. - București: Editura Ion Creangă, 1973. - 368 p.; Ediția a 3-a. - București: Editura Ion Creangă, 1978. - 368 p.; Ediția a 4-a. - București: Editura Ion Creangă, 1987. - 264 p.
- *Caramele de piper*. (Povestiri). București: Editura Tineretului, 1966. - 104 p.
- *Elefanți cu rochițe*. (Povestiri). București: Editura Tineretului, 1966. - 56 p.
- *Să stăm de vorbă fără catalog*. (Convorbiri și cărți poștale). - București: Editura Politică, 1967. - 216 p. cu ilustr. - Ediția a 2-a revăzută și completată, 1971. - 271 p. cu ilustr.; - Ediția a 3-a, 1981. - 239 p.
- *Beszélgessünk osztálykönyv nélkül*. (Beszélgetések és levelező lapok). (Iurie Darie rajzaival). - Bukarest: Politikai könyvkiadó, 1967. - 239 p. cu ilustr. (Să stăm de vorbă fără catalog).
- *Schițe vesele*. - București: Editura Tineretului, 1969. - 152 p.
- *Melcul mincinos*. (Povestiri). - București: Editura Ion Creangă, 1972. - 112 p.
- *Aducătorului mulțumiri*. - București: Editura Ion Creangă, 1975. - 86 p.
- *Viitorule, când te-ai născut?* - București: Editura Albatros, 1982. - 160 p. (Colocviile adolescenței).
- *Mama mamuților mahmuri*. (Proză). București: Editura Ion Creangă, 1983. 168 p.
- *Un Guliver în Țara Chiticilor*: (Schițe umoristice). - București: Editura Albatros, 1983. - 208 p. cu ilustr.
- *Recreația mare*. - București: Editura Ion Creangă, 1996. - 158 p. - (Cărțile copilăriei).

- *N-ați văzut un mânz maro ? Povești pentru absolvirea celor șapte ani de-acasă.* București: Editura Coresi, 1999. 160 p. :il.
- *Carnete de editor.* Interviu. Addenda. - Ediție îngrijită de Sanda Sântimbreanu, Ioan Nicolae Anghel. - Timișoara: Amarcord, 2000. - 248 p.

Interviuri:

- „*Dacă nu dezvăluim mentalitatea unui copil, el nu devine erou literar*”. - În: Gazeta literară. - 12, nr. 4, 21 ian. 1965, p. 6-7.
- *Geniul fiecăruia dintre noi este demnitatea.* Interviu cu scriitorul Mircea Sântimbreanu, directorul Editura Albatros (realizat) de Valeriu Bârgău - În: Ritmuri hunedorene, mai 1978, p. 13.
- „*În preajma copiilor am trăit ca profesor, ca părinte, ca scriitor*”. Interviu cu Mircea Sântimbreanu (realizat) de Mircea Vaida. - În: Tribuna. - 23, nr. 24, 14 iun. 1979, p.7.
- *Important este că există porți, că ele sunt mai numeroase ca oricând...* Convorbire cu Mircea Sântimbreanu, directorul Editurii Albatros (realizat) de Al. Raicu. În: Luceafărul. - 22, nr. 5, 3 feb. 1979, p.3.
- „*La fiecare două zile o carte nouă*”. Interviu cu Mircea Sântimbreanu, directorul Editurii Albatros. - În: Luceafărul. - 23, nr.1, 5 ian. 1980, p. 6.
- *Literatura pentru copii o problemă majoră.* Interviu cu scriitorul Mircea Sântimbreanu, directorul Editurii Albatros (realizat) de Tia Șerbănescu. - În: România liberă. - 39, nr. 11555, 23 dec. 1981, p. 2.
- „*Curajul editorului este o simplă obligație de serviciu*”. - În: Arion George. Interviuri. Vol.2. - București: Editura Albatros, 1982, p. 249-256.
- *Ce carte v-a marcat adolescența ? (Anchetă).* - În: Scânteia Tineretului. (Supliment). - 5, nr. 30, 28 iul. 1985, p.9.
- „*Cu și fără ghiozdan, la catedra republicană care este literatura pentru copii.* Interviu (realizat) de Constantin Vișan. - În: Familia. - 21, nr.4, apr. 1985, p.6.
- *Interviu cu Mircea Sântimbreanu realizat de Gabriel Stănescu.* - În: Limba și literatura română. - 14, nr.1, ian. -mar. 1985, p. 43-46.
- *O politică editorială deschisă creativității și responsabilității.* Interviu (realizat) de Tia Șerbănescu. - În: România liberă. 43, nr.12607, 16 mai 1985, p. 2.
- *Acasă la Mircea Sântimbreanu.* Interviu cu scriitorul Mircea Sântimbreanu (realizat) de Marian Gheorghe. - În: Universul cărții. 5, nr. 1, ian. 1995, p. 15, 16.
- „*Nu ader și nu subscriu la producția de răspăr...*”. Interviu cu Mircea Sântimbreanu (realizat) de Titus Crișciu. În: Revista noastră. Biblioteca Județeană „Paul Iorgovici” Reșița. - 4, dec. 1995, p. 16.
- „*Profesiunea de a face bine, fără discernământ, este la fel de nocivă ca și plăcerea de a face rău*”. Interviu cu Mircea Sântimbreanu (realizat) de Gheorghe Marian. - În: Universul cărții. 5, nr. 1, 1995, p.15-16.
- „*Am ajutat schilozi să câștige campionate, dar n-am schilodit campioni*”. Interviu cu Mircea Sântimbreanu. - În: Adevărul, nr.1819, 16-17 mar. 1996, p.3.
- „*Cu aerul lui de călugăr, Mihai Dulea făcea să cânte sârma ghimpată și să plângă ferăstrăul circular...*”. Interviu cu scriitorul Mircea Sântimbreanu (realizat) C. Stănescu. - În: Adevărul literar și artistic. 5, nr. 311, 24 martie 1996, p.1,3.
- *Târgul „Gaudeamus”, o baie de carte sănătoasă.* Interviu cu Mircea Sântimbreanu (realizat) de Diana Popescu. În:Adevărul, nr. 2341, 29-30 nov. 1997, p. 3.

Referințe:

- Băieșu, Radu. *A mai plecat un scriitor.* În: Literatorul. - 9, nr. 334. 2-9 sept. 1999, p.6.
- Căndroveanu, Hristu. *Literatura română pentru copii.* - București: Editura Albatros, 1988, p. 190-193.
- Curticeanu, Doina; Pinteș, Emil; Daisa, Dora. *Bibliografia literaturii române, 1961-1965.* - Cluj-Napoca: Biblioteca filialei Cluj-Napoca a Academiei Române, 1996, p.172, 184.
- Ciobanu, Radu. *Un best-seller. „Carnete de editor”.* - În: Semne - 31, nr. 1-2, 2001, p. 17-18.
- Cuțitaru, Virgil. *Cărțile lui Mircea Sântimbreanu.* - În: Convorbiri literare. nr.2, feb. 1981, p.15.
- Gafița, Viniciu. *Bibliografie de literatură română pentru copii.* - București: Editura Ion Creangă, 1978, p. 235.
- Hașa, Gligor. *In memoriam: Mircea Sântimbreanu.* - În: Arhipelag. - 2, nr. 2-3-4, 1999, p.57.
- Kerim, Silvia. *Mircea Sântimbreanu. In memoriam.* - În: România literară - 32, nr. 35, 1-7 sept 1999, p.2.

- *Literatura română*. Ghid bibliografic. Partea a 2-a: Scriitori (M-Z). - București: Biblioteca Centrală Universitară. București, 1983, p. 257, 258.
- *Marile cărți pentru cei mici. Mircea Sântimbreanu: La cumpăna maturității*. În: Contemporanul, nr. 22, 31 mai 1985, p. 8-9.
- *Mic dicționar enciclopedic*. - Ediția a 3-a revăzută și adăugită. - București: Editura Științifică și Enciclopedică, 1986, p. 1620.
- Micu, Dumitru. *Scurtă istorie a literaturii române*. - București: Editura Iriana, 1996. Vol.3, p. 296.
- Micu, Mircea; Cucu, Ion. *O istorie a literaturii române contemporane în imagini*. / Fotografii realizate de Ion Cucu; text de Mircea Micu. - București: Inspectoratul pentru Cultură al Municipiului București; Editura Marin Preda, 1994. Vol. 1. 1994, p. 81.
- Mincu, Marin. „*Carnețele*” editorului *Mircea Sântimbreanu*. - În: Luceafărul - nr. 5, 7 feb. 2001, p.10.
- Mitrică, Diana. *Scriitorul Mircea Sântimbreanu ne anunță că UNICEF a preluat crucea pe Golgota tranziției*. - În: Tineretul liber. - 7, nr. 321, 10 apr. 1995, p.3.
- *Scrisoare inedită a lui Mircea Sântimbreanu*. - În: Călăuza. - 10, nr.493, 2-8 sept. 1999, p.1,2.
- Olteanu, Lucia. *Mircea Sântimbreanu*. (Scriitori pentru copii). - În: Luceafărul. 3, nr.8,1960, p.11.
- Popa, Marian. *Dicționar de literatură română contemporană*. - Ediția a 2-a revizuită și adăugită. - București: Editura Albatros, 1977, p. 509, 510.
- Popescu, Florentin. *O istorie anecdotică a literaturii române*. - București: Editura Saeculum; Editura Vestala, 1995, p. 298.
- *Mircea Sântimbreanu*. Biobibliografie realizată Maria Razba. Deva: Biblioteca Județeană „Ovid Densusianu” Deva, 1996. - 23 p.
- *Mircea Sântimbreanu a plecat pentru totdeauna în „Recreația mare”*. - În: Adevărul, nr.2864, 21-22 august 1999, p.3.
- Vaida, Mircea. *Reîntoarceri cu valori etice*. - În: Tribuna. - 23, nr.24, 14 iun. 1979, p.7.
- *Un autor pentru cei mici ? Prietenii mei scriitorii*. - În: Albina. - 81, nr.9, sep. 1978, p.7.

„*Mircea Sântimbreanu are dexteritatea de a sonda sufletul copilului din interior, mod de a rămâne un perpetuu copil mare în aproape întreaga lui creație, creație în care se vrea un emul al lui Caragiale, cel din schițele educative, ca „dl. Goe”, „Vizita” ș.a. Ba,*

oarecum în răspăr cu nenea Iancu, el, nu numai că arde vitriolant decepțiunile educaționale condamnabile și scandaloase, dar se pricepe să rămână în același timp și prietenul, fratele mai mare, sfetnicul „loazelor” de școlari pe care îi sfichiue”. (Hristu Cândroveanu. *Literatura română pentru copii*. București: Editura Albatros, 1988, p. 191.)

SÂRBU AURELIAN

(1946) - profesor, poet, folclorist

Născut în comuna Vața de Jos, jud. Hunedoara, la 10 noiembrie 1946. Absolvent al Facultății de Filologie a Universității din Timișoara, având ca profesori pe Eugen Todoran și Gh. I. Tohăneanu. După absolvirea facultății, a lucrat la Casa Creației Populare a județului Hunedoara (1969-1972), la Comitetul Pentru Cultură și Artă, apoi la unități de învățământ din Deva, în prezent este profesor, grad I, la Liceul Pedagogic „Sabin Drăgoi”. A publicat trei plachete de versuri. Are preocupări de cercetare a folclorului încă din facultate, afirmate și prin lucrarea de licență „Obiceiul de nuntă din Banat”. În 1972, împreună cu Constantin Clemente îngrijește volumul „Strigături din Hunedoara”, o culegere cuprinzând peste 700 de texte, dintre care 49 de strigături din satele Godinești (comuna Zam), Mărtinești și Prăvăleni (comuna Vața de Jos). În 1975, a publicat 20 de colinde hunedorene, în Analele Universității din Timișoara, secțiunea „Folclor”, cu o prezentare elogioasă a profesorului Eugen Todoran.

Redactor al revistei „Semne” din Deva, din 2003.

Lucrări publicate:

- *Strigături din Hunedoara*, Deva, 1972
- *Scandând poetul*, 1982
- *Abisalia*, 1993
- *Rotundele singurătății*. - Deva: Emia, 2004

Referințe:

- Constantin, Clemente. *Aurelian Sârbu - poet și folclorist*. - În: Cuvântul Liber 12, nr. 3038, 16 nov. 2001, p.5.

SÂRBU, CORNELIU

(1913-1979) - *profesor universitar, doctor în teologie*

Născut la 27 august 1913, în Apoldu de Sus, județul Sibiu. Urmează cursurile Liceului „Aurel Vlaicu” din Orăștie (1924-1932), apoi Facultatea de Teologie din Cernăuți (1932-1936), la care obține doctoratul (1940). După terminarea facultății, a fost profesor suplinitor de religie la Liceul de Băieți din Petroșani (1936-1940); profesor suplinitor la Academia Teologică „Andreiană” din Sibiu (1940-1942); conferențiar suplinitor la Îndrumări Misionare și Sectologie (1943); definitivat în 1945; profesor titular la Catedra de „Teologia Fundamentală și Istoria Religiiilor” din 1952, până la pensionare în 1977. Preot la biserica „Trei Stejari” din Sibiu (1941-1948), redactor al ziarului „Telegraful Român” (1945-1948), iconom stavrofor (1958).

Se stinge din viață la 26 mai 1979, la Sibiu.

Colaborări:

„Revista Teologică”, „Mitropolia Olteniei”, „Mitropolia Banatului”, „Mitropolia Ardealului”, „Ortodoxia”, „Telegraful Român” și altele.

Lucrări publicate:

- *Credința și însemnătatea ei morală la Fericitul Augustin.* - În: Revista Teologică. 31, nr. 1-2, 1941, p. 37-51. (Extras. - Sibiu, 1941, 17 p).
- *Natura și valoarea timpului.* - Sibiu, 1943. 106 p.
- *Misionarismul laic în lupta antisectară.* Sibiu, 1944. - 126 p.
- *Cunoașterea sectelor.* - În: Revista Teologică. - 36, nr. 11-12, 1946, p. 459-481.
- *Baptismul. Istoria, situația actuală și prezentarea mișcării.* - În: Anuarul Academiei Teologice „Andreiene” pe anul 1947-1948, p. 31-77. - (Extras. - Sibiu, 1948. - 50 p.)
- *Spiritul misionar al Vaticanului și concepția papistă despre unirea Bisericilor.* - În: Ortodoxia. - 3, nr. 4, 1951, p. 539-585.
- *Unitatea ortodoxă. Cadrul teoretic doctrinar al problemei.* - În: Ortodoxia. 10, nr. 4, 1958, p. 539-555.
- *Poziții principale ale Ortodoxiei față de celelalte religii.* - În: Ortodoxia. - 21, nr. 4, 1969, p. 507-523.
- *Biserica și contemporaneitatea.* - În: Ortodoxia. - 27, nr. 4, 1975. - p. 695-716.

Referințe:

- *Necrolog.* - În: Mitropolia Ardealului. - 24, nr.7-9, 1977, p. 756-758.

- Păcurariu, Mircea. *Dicționarul teologilor români.* - București: Univers Enciclopedic, 1996, p. 394-395.
- Păcurariu, Mircea. *Două sute de ani teologic la Sibiu. (1786-1886).* - Sibiu, 1987, p. 336-338.

SÂRBU, ROMULUS IOSIF

(n. 1946) - *profesor universitar, doctor inginer*

Născut la 20 iunie 1946, în Petroșani, județul Hunedoara. Absolvent al Institutului de Mine Petroșani, specialitatea Prepararea Substanțelor Minerale Utile (1975). Doctor inginer cu teza: „Intensificarea proceselor de epurare și de secare a apelor reziduale de la preparațiile de cărbuni din Valea Jiului” (1985). Activitate didactică universitară, parcurgând toate treptele didactice până la gradul de profesor universitar. Domenii de cercetare: prepararea gravitațională, magnetică și electrică, clasarea hidraulică a minereurilor și a cărbunilor, epurarea apelor reziduale provenite din preparații. A publicat lucrări și numeroase articole în reviste de specialitate. Deține patru brevete de invenție și două certificate de inovator.

Lucrări publicate:

- *Prepararea substanțelor minerale utile.* București: Editura Didactică și Pedagogică, 1982.

Referințe:

- *Dicționarul specialiștilor un „Who's who” în știința și tehnica românească.* - Vol.1. București: Editura Tehnică, 1996, p. 321.

SCHLETT, ZENO

(n.1938) - *profesor universitar, doctor în fizică*

Născut la 29 ianuarie 1938, în comuna Criscior, județul Hunedoara. Urmează școala primară în Gura Barza, apoi Școala Medie Tehnică de Energie Electrică - Timișoara (1950-1955). Absolvent al Facultății de Electrotehnică Timișoara (1960) și al Facultății de Matematică-Mecanică, Secția Fizică din București (1968). Doctor în fizică (1972). Carieră universitară: asistent la facultatea de fizică a Universității din Timișoara (1962 - 1967), șef lucrări (1967-1979), conferențiar (1979-1990), prof. universitar, din 1990. Domenii de activitate: electrotehnică, fizica plamei, energie solară, recuperarea materialelor din deșeuri minerale și industriale, creșterea cristalelor. Are publicate 6 cărți și 62 lucrări și articole științifice în țară și străinătate; 37 de brevete de invenții, 10 cursuri universitare și de

laborator. În 1987, a primit Premiul Academiei Române „Dragomir Hurmuzescu”.

Referințe:

- Prof. univ. dr. Zeno Schlett. - Biobibliografie. - Timișoara, 2002

SCHÖN, ILIE

(n. 1922) - *grafician*

Născut la 15 februarie 1922, în orașul Lupeni, județul Hunedoara. Absolvent al Institutului de Arte Plastice „Nicolae Grigorescu” din București (1953). Elev al lui A. Ciucurencu, I. Molnar și I. Cova. Debutază în anul 1953, la Anuala de Stat. Participă la saloanele de desen, gravură, grafică militanță și publicitară. A participat la saloane și expoziții organizate la Pekin, Kiev, Havana, Toronto și în 1955, la Expoziția Festivalului Mondial al Tineretului de la Varșovia. A lucrat și ilustrație de carte, timbre, pictură de șevalet.

Referințe:

- Barbosa, Octavian. *Dicționarul artiștilor români contemporani*. - București: Editura Meridiane, p. 430-431.

SCHULERI, ERWIN WILHELM

(n.1933) - *doctor în științe medicale*

Născut la 4 februarie 1933, în municipiul Deva, județul Hunedoara. Urmează Școala Elementară de Limbă Germană din Deva (1940-1944); Liceul „Decebal” din Deva (1944-1952). În 1945, tatăl său Wilhelm Schuleri, decedează într-un lagăr de muncă forțată în URSS, unde fuseseră deportați cetățeni de naționalitate germană din România. Între 1952-1958, urmează Institutul Medico-Farmaceutic din Cluj, Secția Pediatrie, obținând diploma de medic. După terminarea studiilor este medic pediatru de circumscripție rurală la dispensarul comunei Băița, județul Hunedoara (1958-1962). Între 1962-1963, este medic pediatru la Deva, după care, pe baza unui examen la specialitatea de anatomie patologică, este numit medic secundar anatomo-patolog la Spitalul Unificat Deva, până în martie 1967. În noiembrie 1966, susține examenul pentru titlul de medic specialist, anatomo-patolog în București, după care în 1967 a fost numit medic șef la acest serviciu, la Spitalul Unificat Deva, calitate în care a lucrat până la plecarea din România (august 1979). Între 1968-

1973, este student la fără frecvență al Facultății de Filozofie a Universității „Babeș Bolyai” din Cluj, luându-și examenul în 1974, cu lucrarea „Dialectica gândiri clinice”, sub coordonarea prof. univ. Călina Mare. La 4 august 1979, pleacă definitiv în Germania. Între 1979-1981, este medic secundar la Institutului de Patologie al Spitalului Orășenesc din Pforzheim în landul Baden - Württemberg. În februarie 1981 susține un examen pentru titlul de „Facharzt für Pathologie” (medic specialist) la Heidelberg. A fost numit „Oberarzt” (medic primar) și a lucrat în această calitate la Pforzheim, până la 30 iunie 1983. Între 1983-1987, este medic primar la Institutul de Patologie a Spitalului „Leopoldina” din Schweinfurt aparținând de Universitatea Würzburg (landul Bavaria); medic șef la Institutul de Patologie din Schweinfurt (1987 - 1998). S-a pensionat la 1 martie 1998, dar și-a prelungit contractul de muncă până la 31 dec. 1998. În această perioadă a susținut nenumărate cursuri cu studenții de la medicină, cursuri cu medicii șefi ale diferitelor secții din spitale. A participat la numeroase congrese și simpozioane în Germania și străinătate. A elaborat și publicat 26 de articole științifice medicale care au apărut în România, Franța și Germania. Din 1982, este membru al Societății Naturaliștilor și Medicilor Germani (Gesellschaft Deutscher Naturforscher und Ärzte). În aprilie 1998, a fost primit ca membru activ al Academiei de Științe din New York. În anul 2000 a fost menționat în volumul „Who’s Who in the World”.

Colaborări:

„Otorinolaringologia”, „Obstretica și ginecologia”, „Fiziologia”, „Revista Medico-chirurgicală”, „Morfologia normală și patologică”, „Medicina internă”, „Viața medicală”, „Pediatria”, „Dermatovenerologia”, „Archives des Maladies Professionnelles de Médecine du Travail et de Sécurité Sociale” (Paris); „Archives d’Anatomie Pathologique” (Paris).

Lucrări publicate:

- *Boala Lyell cu sfârșit letal*. - În: Dermatovenerologia, nr. 2, mar. -apr. 1969. (în colaborare cu N. Nicolau, Gherghina Lungu.)
- *Date preliminare în cercetarea experimentală a morfofologiei siderozei pulmonare*. - În: Morfologia normală și patologică. - 14, nr. 2, 1969, (în colaborare cu A. Albu, Maria Diaconescu.)
- *Un caz de boală Letterer siwe*. - În: Morfologia normală și patologică. - 14, nr. 4, 1969. (în colaborare cu H. Magheru, Ana Znorowsky.)

- *Un caz de malformații multiple și malpoziții viscerale abdominale.* - În: *Pediatria.* - 18, nr. 2, mart.-apr. 1969.
 - *Un caz de neuroblastom congenital.* . - În: *Morfologia normală și patologică.* - 14, nr. 2, mart.-apr. 1969.
 - *Analiza raportului diagnostic clinic-anatomo-patologic într-un serviciu de profectură.* . - În: *Morfologia normală și patologică.* - 15, nr. 3, 1970.
 - *Melanoză precanceroasă Dubreuilh.* . - În: *Dermato-Venerologia.* - nr. 2, mar. -apr. 1970.
 - *Sideroza pulmonară experimentală. Nota II. Aspectele morfopatologice, generale în sideroza pulmonară experimentală.* . - În: *Morfologia normală și patologică.* - 16, nr. 3, mar. -apr. 1971.
 - *Un caz de leucémie aigue granulo-cytaire, chez un nourrisson, probablement congénitale et produite par l'exposition répétée de la mère aux rayons x pendant la grossesse.* - În: *Arch. Anat. Path.* - Paris. - 19, nr. 1, 1971. p. 25-29.
 - *Contribution à l'étude de la ventilation externe et de la mécanique pulmonaire dans la sidérose professionnelle.* - În: *Archives des Maladies Professionnelles de Médecine du Travail et de Sécurité Sociale.* Paris, vol. 33, nr. 1-2, 1972, p. 51-58.
 - *Contribuții la studiul difuziunii CO prin membrana alveocapilară la bolnavii cu sideroză pulmonară profesională.* - În: *Ftiziologia.* - 21, nr. 3, 1972. (în colaborare cu A. Albu)
 - *Contribuții la studiul mecanicii ventilatorii în sideroza pulmonară profesională.* - În: *Revista Medico-Chirurgicală.* - nr. 3, 1972. (în colaborare cu A. Albu)
 - *Histiocitoza x (Formă de trecere între Lefferer Siwe și Hand Schüler - Cristian).* - În: *Morfologia normală și patologică.* - 17, nr. 2, 1972.
 - *Tromboză de carotidă primitivă.* - În: *Viața Medicală.* - 19, nr. 3, 1972.
 - *Tuberculoza ganglionară retroperitoneală pseudotumorală.* - În: *Ftiziologia.* - 21 nr. 1, ian. - feb., 1972. (în colaborare cu N. Weber și A. Albu).
 - *Un caz de carcinom traheial primitiv.* - În: *Otorinolaringologia.* - 17 nr. 4, 1972.
 - *Considerații asupra unui caz de miocardită interstițială „eozinofilică” probabil alergică (la penicilină) pe fond de mixedem și soldată cu moarte subită.* - În: *Medicina Internă.* - 25 nr. 8, aug., 1973. (în colaborare cu V. Cira).
 - *Etude morphopathologique de la sidérose pulmonaire expérimentale.* - În: *Archives d'Anatomie Pathologique.* - 21 nr. 2, 1973, p. 131-158. (în colaborare cu A. Albu).
 - *Necroză hemoragică bilaterală de suprarenale, survenită în cadrul unui sindrom fibrinolitice după avort.* - În: *Obstetrică și ginecologia.* - 21 nr. 2, mar. -apr., 1973. (în colaborare cu D. Proraicu, V. Fumurescu, Fl. Roșu).
 - *Quelques aspects de la diffusion alvéolo - capillaire dans la sidérose pulmonaire professionnelle.* - În: *Archives des Maladies Professionnelles de Médecine du Travail et de Sécurité Sociale.* - Paris, Tom 34, nr. 6, 1973, p. 345-349. (în colaborare cu A. Albu).
 - *Divertikeltumore der weiblichen Harnröhre.* - În: *Actuelle Urologie.* - 26 ian. -nov., 1995. (în colaborare).
- Referințe:**
- Doctor Erwin Wilhelm Schuleri. Fișă biobibliografică. - Deva, 2001.
 - „Who's Who in the World”, 2000. - Millenium Edition, 2000, p. 1917.

SCHUSTER, FRIEDRICH WILHELM

(1824-1914) - profesor, preot, folclorist sas

Născut la 29 ianuarie 1824, la Sebeș, județul Alba. Studii secundare la Sibiu (1838) și la Sighișoara (până în 1843). A urmat cursurile Facultăților de Filologie și Teologie din Berlin (din 1844). Între 1847-1869, este profesor la Sebeș, iar între 1869-1895, preot la Orăștie. A fost un pionier în studierea științifică a cântecelor populare create de sașii din Transilvania. A redactat un studiu valoros „Cântecul popular românesc” (1862), iar în 1884, drama istorică „Alboin și Sosismund”. Colaborează la: „Archiv des Véreins fur Siebenbürgische Landoskunde” (Sibiu) și „Programul „Muhlbach” (Sibiu).

A murit la 4 februarie 1914, la Sibiu.

Lucrări publicate:

- *Cântecul popular românesc*, 1862.
- *Poezii*, 1884.

Referințe:

- Iliescu, I.; Istrate, Tiberiu. *Orăștie - 750 de ani.* - Deva, 1974, p. 192.

- Mărgineanu, Ion; Pop, Mioara. *Bibliografia unor destine*. Folclor. Etnografie. Muzică. Documentar. - Vol. 2. Alba-Iulia, 1997, p. 124.

SCOROBETE, ION

(n. 1947) - scriitor, jurist

Pseudonim: *Romulus Mitu-Meria*

Născut la 26 mai 1947, în satul Meria, comuna Lunca Cernii, județul Hunedoara. Absolvent al Facultății de Drept a Universității din București (1981-1986). În prezent este directorul Direcției Drept-Ordine, al Primăriei din Timișoara. Debutează în literatură, cu un grupaj de versuri, în revista „Orizont” (1973). Debut editorial în antologia „Atelier literar”, Timișoara, Editura „Facla” (1978). În anul 1993, îi apare la Editura „Hestia” volumul „Geometria zăpezii”. Poezia sa este a unui romantic temperat înscriindu-se în generația poezilor plasați între anii 1970-1990. Textele cărților următoare evoluează spre „o viziune mai dură, mai zbuciumată, mai tensionată” (Alexandru Ruja, 1995). Este membru al Uniunii Scriitorilor.

Colaborări:

„Orizont”, „Luceafărul”, „Tribuna”, „Orient latin”, „Anotimpuri literare”, „Dacia literară”, „Opinii culturale” etc.

Lucrări publicate:

- *Geometria zăpezii*. - Timișoara: Editura Hestia, 1993. - 56 p.
- *Baricada cu îngeri. Versuri*. - Timișoara: Editura Hestia, 1994.
- *Dragoste și alte păsări de pradă. Versuri*. Timișoara: Editura Hestia, 1996. - 61 p.
- *Ziua tip vagon*. - Timișoara: Editura Eubeea, 1996.
- *Geometria snega*. - Bania Luca: Editura Petar Kocici, 1998.
- *Cavalerul după - amiezii: roman*. Timișoara: Editura Hestia, 1999.
- *Rugă însângerată*. - Timișoara: Editura Hestia, 1999.
- *Noaptea orgoliilor: roman*. - Timișoara: Editura Hestia, 1999.

Lucrări în antologii:

- *Atelier literar*. - Timișoara: Editura Facla, 1978.
- *Casa faunului. 40 de poeți contemporani, transpuși în engleză, franceză și germană*. Antologie

alcătuită de Alexiu Lucian. Timișoara: Editura Hestia, 1996.

Referințe:

- *Avram, Simona*. - În: *Orient latin*, nr. 4, 1994.
- Berca, Olimpia. *Dicționar al scriitorilor bănățeni*. - Timișoara: Editura Amarcord, 1996.
- Birăescu, Aqulina; Zărie, Diana. *Scriitori și lingviști timișoreni. 1945-1999. Dicționar bibliografic*. - Timișoara: Editura Marineasa, 2000, p. 199.
- Ciobanu, Radu. - În: *Tribuna*, nr. 4, 1994; nr. 2, 1995.
- Dan, Vasile. - În: *Arca*, nr. 4, 1995.
- Luchescu, Gheorghe. *Din galeria personalităților timișene*. - Lugoj: Editura Dacia Europa Nova, 1996, p. 255.
- Moraru, Alexandru. - În: *Anotimpuri literare*, nr.6, 1994.
- Nițu, Maria. *Viața ca o pasăre de pradă*. În: *Orient latin*, nr.10, iun. 1996, p.19.
- Opreanu, Rodica. *Capcanele limbajului*. În: *Orient latin*, nr.12, iul. 1997, p. 15.
- Ruja, Alexandru. - În: *Paralela 45. Supliment al ziarului „Renașterea bănățeană”, 18 mar. 1995.*
- Șerban, Robert. *Cartea poetului*. - În: *Orizont* 71, nr. 31, 1996, p. 14
- Ungureanu, Cornel. - În: *Orizont*, nr.10, 1994; nr.1, 1995.

SCOROBETE, MIRON

(n.1933) - scriitor

Născut la 1 mai 1933, în comuna Răchitova, județul Hunedoara, într-o familie de țărani. Urmează școala primară în satul Poeni, apoi liceul la Petroșani, Călan și Deva. Absolvent al Facultății de Filologie, a Universității din Cluj-Napoca. Debutează în literatură în anul 1954, în revista „Steaua”. Debut editorial, în 1962, cu placheta de versuri „Manuscris”, în colecția „Luceafărul”, la Editura pentru Literatură, cu o prefață de Nina Cassian. Publică apoi volumul „Fântâni” (1966), care accentuează tonul de confesiune și conținutul intim. La Editura Tineretului îi apar volumele: „Drumul Gomorei”, „Comoara din Peștera Scheletelor”, proză de inspirație folclorică sau livrească, iar la Editura pentru Literatură îi apare volumul „Ultima vânătoare de toamnă” (1969), în care predomină lirica erotică și peisajul. În anul

1971, la Editura „Albatros”, scoate volumul „Femeia venită de sus”, ce reunește povestiri științifico-fantastice, iar în colecția „Fantastic Club”, volumul „Crâncena luptă dintre Ate și Abile”, culegere de povestiri științifico-fantastice, scrise cu mare vervă și umor. Împreună cu scriitorul Vasile Rebreanu publică la Editura „Facla” din Timișoara două volume de interviuri „Cu microfonul dincoace și dincolo de Styx” (1979; 1981). La Editura „Dacia” din Cluj-Napoca, îi apare, în 1984, romanul de aventuri pentru copii „Marile vacanțe” și în 1987, volumul „Scrisori din Isihia”. A lucrat ca redactor la revista „Tribuna” (1957-1969), la Editura Tineretului și la Studioul Radio - Cluj (1970). A fost tradus în limbile: franceză, engleză, germană, rusă, maghiară, sârbocroată. După 1989, redactor șef la revista „Renașterea” din Cluj Napoca. Din 1998, conduce împreună cu Dan Brudașcu revista „Cetatea literară” A scris dramaturgie jucată sau interpretată la radio. Este membru al Uniunii Scriitorilor din România.

Colaborări:

„Tribuna”, „Steaua”, „Luceafărul”, „Flacăra”, „România literară”, „Urzica”, „Utunk”, „Viața Românească”, „Contemporanul”.

Lucrări publicate:

- *Manuscris*. Poezii. Cuvânt înainte de Nina Cassian. - București: Editura pentru Literatură, 1962. - 84 p.
- *Fântâni*. - București: Editura Tineretului, 1966. - 72 p.
- *Drumul Gomorei*. Legende. - București: Editura Tineretului, 1967. - 120 p.
- *Comoara din Peștera Scheletelor*. București: Editura Tineretului, 1969. Vol.1. - 64 p.; Vol. 2. - 63 p.
- *Ultima vânătoare de toamnă*. - București: Editura pentru Literatură, 1969. - 80 p.
- *Femeia venită de sus*. - București: Editura Albatros, 1971. - 160 p. - (Științifico-Fantastică).
- *Meduza*. Roman. - Cluj-Napoca: Editura Dacia, 1976. - 240 p. - (Scorpionul).
- *Crâncena luptă din Ate și Abile*. București: Editura Albatros, 1977. - 208 p. (Fantastic Club).
- *Povești din curtea mea*. - Timișoara: Editura Facla, 1980. - 60 p. cu il.
- *Trofeul*. Povestiri. - Cluj-Napoca: Editura Dacia, 1980. - 216 p.
- *Sus, în satul de argint*. Poezii pentru copii. București: Editura Ion Creangă, 1981. -40 p. cu il.
- *Marile vacanțe*. Roman. - Cluj-Napoca: Editura Dacia, 1984. - 200 p. cu fig.
- *Imperiul unei singurătăți*. Versuri. București: Editura Cartea Românească, 1985. - 112 p.
- *Scrisori din Isihia*. (Versuri). - Cluj-Napoca: Editura Dacia, 1987. - 112 p.
- *Cu microfonul dincoace și dincolo de Styx*. - Cluj-Napoca: Editura Dacia. - 2 Vol. Vol. 1, 1979. - 351 p.; Vol.2, 1981. 368 p. (în colaborare cu Vasile Rebreanu).
- *Valahia în cartea Genezei*. - Cluj, 1996. (Sub pseudonimul S. Coriyl).

Referințe:

- Curticeanu, Doina; Pinteș, Emil; Daisa, Dora. *Bibliografia literaturii române. 1961-1965*. - Cluj-Napoca: Biblioteca Filialei Cluj-Napoca a Academiei Române, 1996, p. 173-178.
- Felea, Victor. *Dialoguri despre poezie*. București: Editura pentru Literatură, 1965, p.267-269.
- Grăsoiu, Liviu. *Înobilarea singurătății*. În: Luceafărul. - 31, nr. 15, 9 apr. 1988, p. 2.
- *Literatura română contemporană*. - Vol.1: Poezia. Coordonator Marin Bucur. București: Editura Academiei Române, 1980, p. 126-127.
- Manolescu, Nicolae. „*Imperiul unei singurătăți*”. - În: România literară. - 18, nr. 46, 14 nov. 1985, p. 9.
- Oarcăsu, Ion. *Prezențe poetice*. - București: Editura pentru Literatură, 1968, p. 166-173.
- Oarcăsu, Ion. „*Ultima vânătoare de toamnă*”. - În: Tribuna. - 13, nr. 50, 11 dec. 1969, p.3.
- Oarcăsu, Ion. *Miron Scorobete - 50*. - În: Steaua. - 34, nr.8, aug. 1983, p. 29.
- Piru, Alexandru. *Poezia românească contemporană. 1950-1975*. - Vol.2. Generația mijlocie. Generația tânără. București: Editura Eminescu, 1975, p. 171.
- Poantă, Petru. *Dicționar de poeți. Clujul contemporan*. - Cluj-Napoca: Fundația Culturală „Forum”, 1998, p.186-188.
- Poantă, Petru. *Radiografii*. - Vol.1. Cluj-Napoca: Editura Dacia, 1978, p. 63-65; - Vol.2, 1983, p. 156-158.
- Rebreanu, Vasile. „*Sus în satul de argint*”. - În: Contemporanul. - 37, 11 sept. 1981, p. 10.
- Stoian, Nicolae. *Gravitatea zâmbetului mucalit*. - În: Luceafărul. - 30, nr. 15, 11 apr. 1987, p. 6.
- Tașcu, Valentin. *Poezia poeziei de azi*. Iași: Editura Junimea, 1985, p. 213.

- Tașcu, Valentin. „Comoara din peștera scheletelor”. - În: Tribuna. - 13, nr. 28, 10 iul. 1969, p.3.
- Vaida, Mircea. „Cu microfonul dincoace și dincolo de Styx”. - În: Tribuna. - 25, nr. 49, 3 dec. 1981, p. 2.

SEBEȘAN, VOICU

(n.1937) - conferențiar universitar, doctor în medicină

Născut la 3 septembrie 1937, în orașul Abrud, județul Alba. Absolvent al Liceului „Decebal” din Deva, șef de promoție (1954). A urmat cursurile Facultății de Stomatologie a Institutului Medico Farmaceutic din Cluj-Napoca, pe care a absolvit-o ca șef de promoție (1960). După terminarea studiilor, a fost încadrat stomatolog la Sânnicolaul Mare, județul Timiș (1960-1964). Între 1964-1966, a urmat rezidențiatul în stomatologie generală. Din 1966, a ocupat următoarele funcții: medic stomatolog la Deva; șef al Serviciului de Stomatologie la Spitalul Deva (1972); medic șef al Policlinicii Județene de Stomatologie Deva (din 1973). În 1977, a reușit la concursul de medic primar stomatolog. Din 1972, medic coordonator al rețelei stomatologice a județului Hunedoara. Membru în Comisia de Stomatologie a Ministerului Sănătății (din 1978). În prezent, îndeplinește funcția de inspector de sănătate al județului Hunedoara - Deva. Doctor în științe medicale cu teza: „Acțiunea factorilor iatrogeni de microiritație directă asupra parodontiului marginal” (1982). Din 1995, este cadru didactic asociat la Facultatea de Medicină „Victor Papilian” din Sibiu, iar din 1997, conferențiar universitar titular și șeful Clinicii de Protetică Dentară. În anul 1999, a susținut concursul pentru postul de profesor universitar. Din 1997, este cadru didactic asociat la Universitatea „Vasile Goldiș” din Arad, Facultatea de Stomatologie; în prezent fiind șeful Clinicii de Odontologie și Parodontologie și șeful Catedrei de Stomatologie. Între 1990-1996, a predat cursuri pentru echivalarea tehnicienilor dentari la Școala Sanitară Postliceală Hunedoara. Din 1971, conduce și îndrumă stagiul practic al medicilor stomatologi stagiași și rezidenți. A elaborat 122 de studii științifice de specialitate, prezentate la congrese și sesiuni științifice, din care 33 au fost publicate în reviste de specialitate. A elaborat, susținut și publicat șapte procedee originale dintre care menționăm: „Procedeu de amprentare în realizarea corpului de puncte” (1977); „Șablonul maxilar de ocluzie cu casetă frontală în determinarea

relației centrice la edentatul total” (1981); „Procedeu utilizat în tehnica reparațiilor protezelor mobile” (1983); „Procedeu de realizare a morfologiei funcționale a machetei” (1987). A elaborat lucrări științifice și cinci cursuri universitare. A pus la dispoziția practicienilor 10 metode originale, considerate inovații în specialitate. A fost președintele Filialei Județene Hunedoara al Asociației Medicale Române (1990-1998); membru în Consiliul de conducere al Asociației Medicale din România; vicepreședinte UNAS, Filiala județului Hunedoara; membru în societăți naționale: AMR, UNAS, AMSPPR, în patru societăți internaționale: Asociația Stomatologică Internațională (din 1979); Uniunea Medicală Balcanică (1980); Academia Europeană de Implantologie (1993); Asociația Odontostomatologică Româno-Franceză (1996). Membru al Asociației Oamenilor de Știință din România.

Colaborări:

„Dentomedica” (Sibiu), „Medicina în evoluție” (Timișoara), „Medicina stomatologică” (Arad), „Sibiul medical” etc.

Lucrări publicate:

- *Sindromul paradontal de neadaptare la acțiunea factorilor iatrogeni.* - Sibiu, 1996.
- *Metode și tehnici în practica stomatologică.* - Sibiu, 1999.
- *Bazele succesului în endodonție.* - Arad, 2000.

Referințe:

- *Dicționarul specialiștilor un „Who's Who” în știința și tehnica românească.* - Vol. 1. București, 1996, p. 323.

SECUA, SEPTIMIU SEVER

(1869-1912) - preot, publicist, istoric, traducător

Născut la 19 noiembrie 1869, în comuna Baia de Criș, județul Hunedoara. Studii gimnaziale la Arad, Sibiu și Blaj (absolvit 1887). Urmează cursurile Institutului Teologic din Arad (1887-1888; 1901-1903) și ale Facultății de Litere și Filosofie a Universității din București (licențiat în 1895). După terminarea studiilor, este numit ajutor de bibliotecar la Academia Română (1895-1898), funcționar la Arhivele Statului București (1898-1900). Profesor la Școala de Fete a Episcopiei Aradului (1901-1902), referent școlar la Episcopia Aradului (1902-1904), profesor de limba română la Institutul Teologic -

Pedagogic Arad, Secția Pedagogică (1904-1908), diacon și secretar al Consistoriului din Oradea (1908) și preot în Odvoș - Arad (1909-1912). A publicat studii de istorie, articole, schițe literare, versuri, traduceri din scriitorii, Petöfi Sándor, Björnson și Chateaubriand.

S-a stins din viață la 25 martie 1912, la Sibiu.

Colaborări:

„Convorbiri literare”, „Corespondența română”, „Tribuna poporului”, „Biserica și școala”, „Familia”, „Foaia literară”, „Lucașfăruș”.

Lucrări publicate:

- *Românii în revoluția lui Gheorghe Doja*. Iași, 1897. - 33 p. (Teză de licență).
- *Țara de Sus și Țara de Jos*. - În: *Principatele Române. Studiu de geografie istorică*. - Ediția a 2-a. - București, 1898. - 16 p.
- *Un memoriu al lui Moise Nicoară*. Monografie istorică. - Arad, 1904. - 24 p. (Extras din „Biserica și școala”).
- *Biserica din Leheceni. Cărpinet*. Schiță istorică. - Arad, 1904. - 16 p.
- *Realități și visări*. Novelete și schițe. Orăștie, 1897. - 77 p.
- *Povestiri și schițe*. - Arad, 1903.

Referințe:

- Botiș, Teodor. *Istoria Școlii Normale (Preparandiei) și a Institutului Teologic Ortodox Român din Arad*. - Arad, 1922, p. 410-411.
- *Dicționarul literaturii române de la origini până la 1900*. - București, 1979, p. 777-778.
- Păcurariu, Mircea. *Dicționarul teologilor români*. - București: Univers Enciclopedic, 1996, p. 400.
- Sadi-Ionescu, Al. *Tovarăși de muncă dispăruți*. - În: *Lui Ion Bianu amintire*. București, 1916, p. 273-277.

SELEJAN, RADU

(1935-2000) - scriitor

Născut la 5 noiembrie 1935, în Brad, județul Hunedoara. Urmează cursurile unei Școli Tehnice Miniere (1953). Absolvent al Institutului de Mine Petroșani (1961). Ca inginer minier, a lucrat la exploatarea miniere Săcărâmb (1953-1956; 1961-1964), Rușchița, Voislova, Leșu Ursului. Redactor de ziar la Petroșani, apoi la ziarul „Cuvântul nou” din Sf.

Gheorghe (1968-1970). A debutat în literatură, în anul 1958, în revista „Tribuna” din Cluj. Destinul literar i l-a croit efectiv criticul literar Vladimir Streinu care, în revista „Lucașfăruș”, în anul 1967, i-a remarcat versurile. Debut editorial în anul 1968, la Editura Tineretului, cu volumul „Corturile neliniștei”, bine primit de critică. În același an, își începe activitatea ca ziarist. Paralel cu activitatea publicistică, scrie și publică poezii și proză în diferite reviste literare din țară. Unele lucrări i-au fost traduse și în străinătate. De asemenea, după unele din poeziile sale au fost scrise cantate și lieduri. Majoritatea lucrărilor sale oferă o imagine a Zarandului, în care există „un dialog între istorie și geografie, între om și peisaj, între trecut și viitor”. Din anul 1978, a locuit la Sibiu, ziarul „Tribuna” oferindu-i cu generozitate spațiul. A colaborat cu poezii și proză în antologii literare. În ultimii ani a fost foarte prolific. În afară de activitatea publicistică, scoate cinci volume, tipărite la Sibiu, în condiții grafice de excepție. Legat de locurile unde s-a născut, revine adesea la Brad, la „Zilele scriitorilor Zărândeni”.

S-a stins din viață la Sibiu, în 7 iunie 2000, la 65 de ani.

I s-a acordat titlul de „Cetățean de Onoare” post-mortem al municipiului Brad (2000).

Colaborări:

„Tribuna”, „Flacăra”, „România literară”, „Contemporanul”, „Lucașfăruș”, „Transilvania”, „Arhipelag”, „Steaua”, „Vatra”, „Gazeta literară”, „Familia”, „Cronica”, „Rostirea Românească”, „România liberă”, „Steagul Roșu”.

Lucrări publicate:

- *Corturile neliniștei*. - București: Editura Tineretului, 1968. - 143 p.
- *Cântece și descântece de piatră*. - București: Cartea Românească, 1972. 143 p.
- *Transparența subpământului*. - București: Editura Albatros, 1972.
- *Târziul clipei*. - București: Editura Eminescu, 1973.
- *Țara curcubeului de piatră*. (Reportaje din Țara Hațegului). - București: Editura Eminescu, 1973. - 131 p.
- *Eliberarea lui Bularda*. Povestiri. București: Editura Cartea Românească, 1974. - 236 p.
- *Cercul adevărului*. - București: Editura Eminescu, 1975. - 280 p.
- *Patimile rădăcinilor*. - București: Cartea Românească, 1976. - 256 p.

- *Aurul lui Bruda. Țara Moșilor - trecut și prezent.* - București: Editura Albatros, 1978. - 199 p.
- *Cetății subpământene.* - București: Editura Albatros, 1979.
- *Barieră pentru cocori.* Roman. București: Editura Eminescu, 1981. - 332 p.
- *Avesalon cel Bătrân.* Roman. - Iași: Editura Junimea, 1983. - 164 p.
- *Gânduri pentru lauda pământului.* Reportaje. - București: Editura Eminescu, 1983. - 296 p. - (Destine comune).
- *Roata fără sfârșit.* Roman document. (Despre răscoala lui Horea, Cloșca și Crișan). - București: Editura Albatros, 1984. - 232 p. - (Cutezători).
- *Taina munților de aur.* - Sibiu: Editura „Transpres”, 1992.
- *Două piese de teatru: Ana lui Manole. Ulise a rămas la Troia.* - Sibiu: Editura Tribuna, 1995. - 104 p.
- *Fără puncte cardinale.* Poezii. - Sibiu: Editura Tribuna, 1995. - 112 p.
- *Lupta cu îngerul.* Poeme. - Sibiu: Editura Bucura, 1997.
- *Nanu.* Roman. - Sibiu: Editura Thausib, 1998. - 254 p.
- Paraschivescu, Miron Radu. *Prefață tardivă la volumul „Cântece și descântece de piatră”.* - București: Cartea Românească, 1972, p. 63-65.
- Popa, Marian. *Dicționar de literatură română contemporană.* - Ediția a 2-a revăzută și adăugită. - București: Editura Albatros, 1977, p. 502.
- Posada, Mihai. „*Lupta cu îngerul*”. - În: Poesis. - 9, nr.5-6, 1998, p. 10.
- Selejan, Ana. *Retorica vulnerabilității: o monografie a poeziei lui Radu Selejan.* - București: Cartea Românească, 2001. -164 p.
- *Radu Selejan - 60.* Fișă biobibliografică. În: Tribuna, nr. 1544, 23 nov. 1995, p.4.
- *Radu Selejan.* Biobibliografie. - Deva: Biblioteca Județeană „Ovid Densusianu”, 2000.
- Streinu, Vladimir. *Pagini de critică literară.* - Vol.4. - București: Editura Minerva, 1976, p. 90-91.
- Todosin, Mioara. „*Lupta cu îngerul*”; „*Nanu*”. - În: Arhipelag. - 2, nr. 2-3-4, 1999, p.101-103.
- Ulici, Laurențiu. *Literatura română contemporană: Promoția '70.* - București: Editura Eminescu, 1995, p. 308-309.
- VasIU, Ioan. „*Cetății subpământene*”. - În: Drumul socialismului. - 32, nr. 6965, 29 mai 1980, p. 3.

Scenariu de film:

- *Barieră pentru cocori.*

Referințe:

- Alexiu, Lucian. „*Țara curcubeului de piatră*”. - În: Orizont, nr. 52, 27 dec. 1974.
- Chifor, Vasile. „*Barieră pentru cocori*”. În: România literară. - 14, nr.35, 27 aug. 1981, p.9.
- Doinaș, Ștefan Augustin. *Poezie și modă poetică.* - București: Editura Eminescu, 1972, p. 192.
- Dorcescu, Eugen. „*Eliberarea lui Bularda*”. - În: Orizont, nr.8, 21 feb. 1975.
- Hurubă, Dumitru. „*Ulise, îngerul și Ana*”. - În: Cuvântul liber. - 10, nr. 2146, 29 mai 1998, p.5.
- *Literatura română contemporană.* Poezia. București: Editura Academiei RSR, 1980, p. 538.
- Manu, Emil. „*Țara curcubeului de piatră*”. - În: România pitorească, nr.9, 1974.
- Moraru, Cornel. „*Cercul adevărului*”. În: Flacăra, nr. 42, 21 oct. 1976.
- Oarcăsu, Ioan. „*Corturile neliniștei*”. În: Tribuna. - 12, nr. 51, 19 dec. 1968.

„*Poezia lui Radu Selejan este a transparențelor subpământene, a mișcărilor abia perceptibile, dar hotărâtoare, a continuității și durabilității în veac a stirpei noastre. Cu statornicia omului de piatră din basmele noastre, poetul scrutează viitorul în maniera sa originală, cu seriozitatea răspunderilor, fără jubilație găunoasă: Un om citește în stele...*” (*Literatura română contemporană. Poezia.* - București: Editura Academiei RSR, 1980, p. 538).

SERAFINCEANU, AURELIAN

(n.1954) - doctor inginer, prefect al județului Hunedoara

Născut la 30 august 1954, în Petroșani, județul Hunedoara. Urmează Liceul Teoretic Petroșani (1969-1973). Absolvent al Universității Petroșani (1974-1979). Pregătire de doctorat în specialitatea Mașini și Instalații Miniere, la Universitatea Petroșani (1996-1999); colaborare cu Universitatea din Nancy pe tematica de doctorat; deplasări în Franța și Germania pentru documentare și activități tehnice (1992-1993); colaborări și realizarea unei

societăți româno-germane pe acțiuni (1994-1997); colaborare cu Banca Mondială și cu misiunea Băncii Mondiale la București pentru programe sociale și de dezvoltare a infrastructurii în județul Hunedoara (2000). A absolvit 2 cursuri postuniversitare. Doctor inginer (2000). După terminarea studiilor lucrează ca inginer stagiar la E.M. Livezeni (1979-1980); inginer șef - Secție-Mecanic Șef la UPSRUEEM S.A. Petroșani (1980-1992). Cadrul didactic asociat (asistent) la Universitatea Tehnică Petroșani (1984-1982); Membru al Consiliului de Administrație al R.A.H. România, Director la Regia Autonomă a Huilei din România; Membru al Consiliului de Administrație al Universității din Petroșani (martie 1993-1994); Șef Departament, Relații Interne-Internaționale, la Confederația Sindicatelor din România; Cadru didactic asociat al Universității din Petroșani și doctorand în științe la Catedra de Mașini Miniere. (1994-1999); Vicepreședinte al Confederației Sindicatelor Miniere din România (1995-1996); Președinte al S.C. GEROM Internațional S.A., societate mixtă româno-germană (1997-2001); Membru al Senatului Universității Petroșani (din 1999); Consilier județean și președinte al Comisiei Econo-mice al Consiliului Județean Hunedoara (iunie 2000 - feb. 2001); președinte al Consorțiului Industrial româno-german, GEROM (2000 - 2001); Prefect al județului Hunedoara (din 2001). I s-a acordat titlul de „Cetățean de Onoare” al Județului Hunedoara (2002).

Între 1978-2000, a realizat 27 de lucrări științifice, diverse invenții și inovații. Este inițiatorul realizării unei copii a „Coloanei Infinitului” a lui Constantin Brâncuși la UNIROM Petroșani, hotărâre luată la Adunarea Generală a Acționarilor de la Consorțiul GEROM INVEST - Petroșani (2000).

Premii internaționale:

„Medalia de argint” la Salonul Mondial de Inventică, Geneva, 2000; „Medalia de bronz” la Simpozionul de Invenții Genius, 2000 - Budapesta.

Lucrări publicate:

- *Crearea de întreprinderi noi în zonele miniere.* - Petroșani: Universitas, 2001.
- *Managementul strategic al întreprinderilor mici și mijlocii.* - Petroșani: Focus, 2002 (în colaborare).

Referințe:

- Dr. ing. Aurelian Serafinceanu. *Fișă biobibliografică.* - Deva 2001.

SERES-STURM, LUDOVIC

(n.1931) - profesor universitar, doctor în medicină

Născut la 21 august 1931, în Brad, județul Hunedoara. Absolvent al Universității de Medicină și Farmacie Târgu - Mureș, Facultatea de Medicină (1956). Specializări: ortopedie, traumatologie, UMF Târgu-Mureș. Doctor în medicină cu teza: „Cercetări experimentale cu privire la structura, funcțiile și regenerarea ficatului în hipoxie” (1967). Membru al Academiei de Științe Medicale, din 1996. Activitate ca medic consultant ftziocirurg la Sanatoriul TBC Brad (1956-1958); medic principal și medic primar la Clinica de Ortopedie Tg. Mureș (din 1958). Activitate didactică universitară în cadrul Universității de Medicină și Farmacie Târgu-Mureș, parcurgând toate gradele universitare, până la cel de profesor, obținut în 1989; șeful Catedrei de Anatomie și Embriologie (1989). În paralel, din 1990, profesor și șeful Catedrei de Anatomie la Facultatea de Medicină din Sibiu; prorector al UMF Târgu - Mureș, din anul 1995. A desfășurat o bogată activitate științifică în domeniile: anatomie clinică; morfologie experimentală; regenerarea hepatică; biologie osteoarticulară; ortopedie reconstructivă; artoplastii. Autor sau coautor a 25 de monografii, manuale și cursuri universitare. A publicat peste 160 de lucrări în țară și străinătate; a susținut comunicări la 33 de congrese internaționale și la 110 conferințe naționale. A fost distins cu Premiul „Gh. Marinescu” al Academiei Române (1974); membru în Societatea Anatomicștilor din România (primvicepreședinte, membru fondator) și în numeroase societăți internaționale de specialitate, printre care: Societatea Europeană și Societatea Nord Americană de Anatomie Clinică (1992).

Lucrări publicate:

- *Regenerarea ficatului.* - București: Editura Academiei, 1969.
- *Neuroanatomie.* - București: Editura Didactică, 1993-1995.

Referințe:

- *Dicționarul specialiștilor: un „Who's Who” în știința și tehnica românească.* Vol.2. - București: Editura Tehnică, 1998, p. 263.

SEVICIU, CAIUS SORIN

(n.1943) - medic primar, doctor în medicină

Născut la 10 mai 1943, în Lugoj. A urmat școala elementară și liceul în orașul natal (1956-1960). Absolvent al Institutului Medico-Farmaceutic Timișoara (1966). După terminarea studiilor, este medic secundar la Clinica Dermato-Venerologică Timișoara (1972-1975); medic specialist dermato-venerolog la Spitalul din Orăștie (1975-1978). Din 1978 până în prezent, este medic venerolog și șef secție dermato-venerologie la Spitalul Județean Deva. Între 1991-1997, a fost medic inspector al Direcției Sanitare a Județului Hunedoara; Director al Spitalului Județean Deva (1997-1998). În prezent este șef al Corpului de Control și președintele Casei de Asigurări de Sănătate a Județului Hunedoara. Din 1979, este doctor în științe medicale, titlu obținut la Institutul de Medicină Timișoara, sub conducerea prof.dr. M. Anghelescu. Autor a 18 studii și lucrări științifice, publicate în reviste din țară și străinătate. A participat cu 33 de lucrări științifice la congrese naționale, și mondiale la: Belgrad, Atena, Helsinki și altele. Activitate de cercetare științifică în studiul afecțiunii cutanate, care sunt consecința unor tulburări metabolice endogene sau a unor suferințe viscerale; contribuții la elucidarea etiopatogenezei acestei afecțiuni, studiul vitiligoului, ca cea mai pregnantă afecțiune discromică, care a deschis perspectiva înțelegerii unui întreg capitol de afecțiuni dermatologice necunoscute; cercetări privind insuficiența venoasă cronică. Este membru al Uniunii Medicale Balcanice (1977), al Societății Române de Dermatologie, din anul 1972.

Studii publicate în reviste de specialitate:

- *Infecția micotică pe teren post-trombotic. Tratatamentul cu metronidazol al Trichomoniaziei, sursă de dificultăți în diagnosticul sifilisului.*
- *Stadiul evolutiv al epiteliomului penian corelat cu metoda terapeutică.*
- *Karatom malign.*
- *Epidermoliza buloasă albo-papuloidă.*
- *Homosexualitatea, factor de recrudescență a luesului florid.*
- *Poikilodermia atrofică vasculară, la un bolnav suferind de leucemie cronică mieloidă.*
- *Keratoza pilară roșie atrofiantă a feței.*
- *Forma frustă a maladiei Recklinghausen.*
- *Vascularita alergică la doi sugari.*

Referințe:

- *Caius Sorin Sevicu.* Fișă biobibliografică. Deva, 2000. - (Multigr).

SIBII, DOREL

(n.1943) - scriitor

Născut la 12 decembrie 1943, în Petroșani, județul Hunedoara. Absolvent al Facultății de Educație Fizică din Timișoara (1964). După terminarea studiilor, lucrează la Școala Ajutătoare din Arad. După 1989, este redactor la „Arga” Arad. Debutează în anul 1974, cu versuri în ziarul „Flacăra Roșie” din Arad. Debut editorial, cu proză, în volumul colectiv „Atelier al cercurilor literare”, la Editura „Facla” din Timișoara (1978). Publică apoi, versuri în volumul colectiv „Ofranda vocalei” (1979). În 1980, i se acordă Premiul Național de Dramaturgie - Secția Păpuși. Scrie literatură pentru copii. Este autorul unor volume de povestiri „Cum am găsit-o pe Ileana Cosânzeana” (1979), „Prin Țara lui Abecedar” (1982), precum și piese de teatru incluse în repertoriul teatrelor de marionete din Craiova și Arad: „Lăudărosul” (1981), „Prietenii lui Moș Martin” (1982), „Zâna Alună cea Bună” (1983) și altele. Autorul știe să se apropie de sufletul copiilor, chiar titlul volumului „Poveste din poveste” (1985), creează iluzia participării directe a cititorului la producerea textului, astfel că lectura devine ea însăși „un fel de joc ce permite treceri de la realitate la ficțiune și invers” (Laurențiu Ulici. Prima verba. Vol.3, 1991). Volumul „Fotografiile mai vechi” (1985), ni-l prezintă în postura de prozator ce amintește de scriitorii tradiționali ardeleni, cum ar fi Ion Agârbiceanu. Cele 11 piese ale volumului focalizează satul românesc de pe Valea Mureșului. În anul 1994, îi apare în colecția revistei „Arca” volumul de poeme „Garda de corp pentru fluturi”, lucrare premiată de Uniunea Scriitorilor - Filiala Arad. În 1995, i se acordă Premiul de Dramaturgie „Camil Petrescu” - Secția de Teatru pentru Copii.

Lucrări publicate:

- *Cum am găsit-o pe Ileana Cosânzeana.* Timișoara: Editura Facla, 1979.
- *Prin Țara lui Abecedar.* - Timișoara: Editura Facla, 1982.
- *Însemne de rouă.* - București: Editura Eminescu, 1982.
- *Fotografiile mai vechi.* - București: Editura Eminescu, 1985.

- *Poveste din poveste.* - Timișoara: Editura Facla, 1985.
- *Garda de corp pentru fluturi.* - Arad: Colecția revistei „Arca”, 1994.
- *Răstigniți pe umbre.* - Arad: Editura Arca, 1996.
- *Vine melcul pe cărare cu viteza cea mai mare.* - Arad: Viața arădeană, 2000.

Referințe:

- Arieșanu, Ion. - În: *Orizont*, nr.13, 1986.
- Berca, Olimpia. *Dicționar al scriitorilor bănățeni (1940-1996).* - Timișoara: Editura Amarcord, 1996, p. 142.
- Cistelecan, Al. - În: *Luceafărul.* - 30, 1994.
- Gheorghiuță, Viorel. - În: *Luceafărul*, nr. 10, 1987.
- Horj, Viorel. - În: *Familia*, nr.4, 1983.
- Mihăiești, Mircea. - În: *Orizont*, nr. 30, 1982.
- Mocuța, George. - În: *Luceafărul*, nr. 27, 1987.
- *Odangiu, Carmen.* - În: *Orizont*, nr. 30, 1987.
- Țion, Al. - În: *Astra*, nr. 7, 1982.
- Ulici, Laurențiu. *Prima verba.* - Vol. 3. Timișoara, 1991.

SICOE, IOAN

(n. 1951) - profesor, etnograf

Născut la 2 septembrie 1951, în satul Valea Verde, comuna Sohodol, județul Alba. Urmează școala primară în satul natal (1958-1962), școala generală în satul Luminești, comuna Sohodol (1962-1966), liceul în orașul Cîmpeni, județul Alba (1966-1970). Absolvent al Facultății de Istorie a Universității Babeș-Bolyai (1970-1974). După terminarea studiilor este profesor la Școala generală Luminești (1974-1979); la Școala generală Bucium, jud. Alba (1979); muzeograf la Muzeul județean Hunedoara - Deva (1979-1982). Din 1982 - 1989, este instructor la Comitetul de Cultură al Județului Hunedoara; consilier șef al Inspectoratului pentru Cultură al Județului Hunedoara (1990-2001); consilier la Direcția de Cultură, Culte și Patrimoniu Cultural Național al județului Hunedoara (din 2001).

În această calitate a sprijinit organizarea a numeroase festivaluri și concursuri artistice: Festivalul „Călușerul Transilvănean”, „Felician Fărcașu”, „Târgul meșterilor populari”. Este inițiatorul Festivalului Internațional de Folclor „Sarmizegetusa” (prima ediție 1992), ajuns în

prezent la a VI-a ediție. Este unul din inițiatorii manifestărilor naționale anuale de la Țebea. Președinte al Societății „Avram Iancu”) - filiala județului Hunedoara; Membru al „Astrei” - filiala Deva. Din 1992, este președinte al Secției Naționale Deva-România, a Organizației Internaționale de Folclor (IOV), afiliată la UNESCO, cu statutul B, calitate în care a fost prezent la consfătuiri, sesiuni științifice și festivaluri naționale și internaționale în : Austria, Franța, Jugoslavia, Olanda, Germania, China. Contribuții la cercetarea și cunoașterea învățământului și culturii hunedorene, la istoria locală privind rolul zărăndenilor în răscoala lui Horea, Cloșca și Crișan, Revoluția de la 1848, din Transilvania sub conducerea lui Avram Iancu, preocupări în domeniul etnografiei și folclorului hunedorean. A participat cu comunicări la sesiuni științifice la Deva, Orăștie, Hunedoara, Brad, Densuș, Crișan, Țebea, Alba Iulia, Brașov, Zalău, Carei, Timișoara, București, Cluj-Napoca, Câmpeni, Abrud. Membru fondator al revistei „Arhipelag” din Deva.

Colaborări:

„Miorița”, „Arhipelag”, „Cuvântul liber”, *Revista I.O.V. - Viena.*

Lucrări publicate:

- *Panorama etnofolclorică - județul Hunedoara - Deva*, 2000.

Referințe:

- Prof. Ioan Sicoe, *Fișă biobibliografică* - Deva, 2001.

SIMEDREA, IOAN

(1946) - conferențiar universitar, doctor în medicină

Născut în anul 1946, la Țebea, comuna Baia de Criș, județul Hunedoara. Absolvent al Liceului „Avram Iancu” din Brad, promoția 1964. Studii universitare la Facultatea de Medicină, Secția de Pediatrie, din Timișoara (1972). După absolvirea facultății, efectuează un stagiu la un dispensar medical rural; medic secundar în pediatrie la Clinica Pediatrie I Timișoara (1975). Ocupă prin concurs, postul de asistent universitar la Clinica Peditate I Timișoara (1980), șef de lucrări (1991), conferențiar (1998). Medic primar, pediatru și gastroenterolog. Doctor în medicină (1995). A publicat și comunicat peste 200 de lucrări la conferințe și congrese de medicină în țară și străinătate, în reviste românești și străine. Este autor și coautor a 6 monografii. A efectuat schimburi de experiență în centre medicale de

referință din Austria, Olanda și SUA. Membru al unor societăți științifice medicale: Societatea Română de Pediatrie, Societatea Română de Gastroenterologie și Hepatologie Pediatrică, Societatea Română de Gastroenterologie și Endoscopie Digestivă, Societatea Română de Genetică Medicală, Societatea Română de Imunologie.

Lucrări publicate:

- *Actualități în pediatrie*, 1983.
- *Boli digestive la copil*, 1988.
- *Dialog despre sănătatea femeii și a copilului*, 1990.
- *Ghid de antibioterapie în practica pediatrică*, 1994.
- *Aspecte imunopatologice în diareele cronice la copil*, 1999.
- *Reanimarea în pediatrie*, 2000.

Referințe:

- *Enciclopedia medicală românească. Secolul XX*. - Sub redacția prof. Nicolae Ursea. - București: 2001, p. 1252.

SIMEON din PITEȘTI

(1730-1797) - pictor muralist

Pseudonim: *Popa Simeon Zugravu din Pitești; Popa Simeon Zugravul*

Născut în 1730, la Pitești. Este fiul protopopului Simeon din Pitești, după cum mărturisește într-o însemnare autografă din 29 iulie 1797, pe una din cărțile aflate în proprietatea sa. S-a format și instruit în unul din centrele artistice ale Țării Românești, se pare că la Râmnic. În jurul anului 1765, se stabilește în comuna Silvașu de Sus, județul Hunedoara, fiind apoi paroh al satului. „Șematismul” de Lugoj, din anul 1903, îl menționează ca participant la Sinodul de la Blaj, din august 1782. Exponent al unui stil de factură postbrâncovenească, cu compoziții simplificate, având o puternică personalitate. Are o bogată activitate în Țara Hațegului și ținuturile hunedorene, realizând un număr important de ansambluri murale, icoane și iconostase. A realizat împreună, cu ucenicul său Nicolae, cel care va fi cunoscut sub numele de V. Nicolae din Pitești, fresca ce decorează biserica Mănăstirii din Prislop. Tot împreună, realizează fresca Bisericii „Sf. Arhangheli” din Ghelari (1770). Pictorul are temeinice cunoștințe tehnice privind pictura murală, lucrările sale conservându-se în bune condițiuni până azi. În 1776, la Cinciș Cerna, la biserica monument istoric, demolată în 1954, au

existat mai multe straturi de pictură murală aparținând secolului al XVIII-lea cu numele: „Smeritul Popa Simeon Zugrav”. Frescele extrase se găsesc azi unele la „Castelul Corvineștilor”, câteva la Muzeul Național de Artă din București, și la Biserica „Sfânta Treime” din Hațeg, ori pe ușile împărătești, cu semnătura - Popa Simeon Zugrav. În 1779, în satul Nucșoara, comuna Silvașu de Sus, Biserica „Înălțarea Domnului”, monument istoric din secolul XIV, are pe un iconostas, pictat în 1779, numele „Popa Simeon”. În jurul aceluiași an, a pictat și interiorul bisericii. A mai pictat icoane pe lemn la Mănăstirea Prislop (1780), a decorat cu pictură murală Biserica Ortodoxă de la Subcetate (1783), Biserica de la Baru Mic (1785), o parte din tâmpla Bisericii din Densuș (1789).

A murit în anul 1797, la Silvașu de Sus, județul Hunedoara.

Referințe:

- Drăguț, Vasile. *Dicționar enciclopedic de artă medievală românească*. - București, 1976, p. 276.
- Drăguț, Vasile. *Vechi monumente hunedorene*. - București, 1968, p. 20-23.
- Iorga, Nicolae. *Scrisori și inscripții ardelene și maramureșene*. - Vol. 2. București, 1906, p. 84-110.
- Medeleanu, Horea. *Valori de artă veche românească*. - Arad: Editura Episcopiei, 1986, p. 50-52.
- Păcurariu, Mircea. *Istoria Mănăstirii Prislop*. - Arad, 1986, p. 68-86.
- Porumb, Marius. *Dicționar de pictură veche românească din Transilvania. Sec. XIII-XVIII*. - București: Editura Academiei, 1998, p. 373-376.
- Porumb, Marius. *Zugravi și centre românești de pictură din Transilvania secolului al XVIII-lea*. - În: Anuarul Institutului de Istorie a Artei Cluj. - 19, 1976, p. 121.
- Radu, Iacob. *Istoria Vicariatului greco-catolic al Hațegului*. - Lugoj, 1913, p. 56.

SIMIONESCU, ALEXANDRU

(1924 - 1994) - doctor în științe medicale, ortoped

Născut la 1 septembrie 1924, la Turnu-Severin. A urmat cursurile Facultății de Medicină din Sibiu, apoi din Cluj. În 1955, se stabilește la Hunedoara, ca medic specialist ortoped - traumatolog, și apoi medic primar (1959), la secția de Chirurgie. Obține titlul de „Doctor în științe medicale”, în anul 1972. În 1966, a efectuat prima intervenție chirurgicală din țară pentru deformarea coloanei vertebrale (scolioză), prin corectarea chirurgicală și fixarea cu tijă metalică a coloanei, cu procedeul Harrington (având avizul autorului acestei intervenții). În cei peste 40 de ani de activitate continuă la Spitalul din Hunedoara, a efectuat peste 5.000 de intervenții chirurgicale, a publicat peste 200 de lucrări științifice, în țară și străinătate. A fost membru în conducerea pe țară a Societății Naționale de Ortopedie.

S-a stins din viață la 29 septembrie 1994. I s-a acordat titlul de „Cetățean de Onoare” post-mortem al municipiului Hunedoara.

Referințe:

- *Municipiul Hunedoara*. Documentar. Hunedoara, 1998, p. 52. - (Multigrafat).

SIMIONESCU, AURELIAN

(n.1936) - profesor universitar, doctor inginer

Născut la 1 octombrie 1936, în satul Glodeni, județul Gorj. Absolvent al Universității Petroșani, Facultatea de Mine, specialitatea Exploatarea Miniere (1960). Doctor inginer cu teza: „Intensitatea coborârii în adâncime la exploatarea pachetelor de strate din Valea Jiului” (1970). Activitate didactică universitară la Universitatea Tehnică Petroșani, parcurgând toate gradele didactice, până la cel de profesor universitar. Domenii de interes științific: ingineria proceselor de producție miniere, management, managementul producției și sistem informatic; evaluarea proprietăților miniere și studii de fezabilitate. Autor al unor lucrări științifice și a peste 150 de articole publicate în reviste din țară și străinătate. Deține un brevet de invenție. Este președinte al Asociației pentru Reconstrucția și Dezvoltarea Industriei Miniere din România. Face parte din: „Honoray fellow University of Minnesota”, SUA (1970). Formator și expert în domeniul evaluării proprietăților și activelor în studii de fezabilitate.

Lucrări publicate:

- *Optimizarea proceselor de preparare a substanțelor minerale utile*. - București: Editura Tehnică, 1979.
- *Organizarea și conducerea activității miniere*. - București: Editura Tehnică, 1985.

Referințe:

- *Dicționarul specialiștilor un „Who's Who” în știința și tehnica românească*. - Vol.1. București: Editura Tehnică, 1996, p. 328.

SIMOI, CORNEL

(n. 1922) - profesor universitar, doctor în fizică

Născut în anul 1922 în satul Căstău, într-o familie de țărani. Absolvent al Liceului „Aurel Vlaicu” din Orăștie, promoția 1941.

A urmat Facultatea de Științe din Cluj. A funcționat un an (1947-1948) ca profesor de fizică la Liceul „Aurel Vlaicu” din Orăștie. Asistent, la Facultatea de Matematică din Cluj, apoi la Institutul Politehnic din Timișoara, Facultatea de Mecanică, unde a predat fizica. A parcurs toate treptele carierei universitare până la gradul de profesor universitar doctor.

A desfășurat o bogată activitate de cercetare, realizând numeroase lucrări și studii științifice. A participat cu comunicări la numeroase sesiuni științifice.

Lucrări publicate:

- *Cibernetica naturală*. - București: Editura Litera, 1978.
- *Logica decizională*. - București: Editura Litera, 1978.
- *Sociomatica*. - București: Editura Litera, 1978.
- *Logica emoțională*. - Timișoara: Solness, 2002, - 209 p.

Articole din periodice:

- *Asupra stresului fizic al câtorva mărimi termodinamice*. - În: Studii și cercetări științifice, 1. nr. 1-4, 1953.
- *Presiunea termică periferică a corpurilor solide și lichide*. - În: Studii și cercetări științifice, 1956.
- *Despre unda de transport, oscilatorul mobil și corpusculul rotitor mobil*. - În: Studii și cercetări științifice tehnice, tom. 10, nr.1-2, 1958.
- *Electronul ca foton rotitor*. - În: Studii și cercetări științifice chimice. - tom 5, nr. 1-2, 1958.

- *Acomodarea termică superficială la gazele poliatomiche.* - În: Studii și cercetări științifice. - tom 4, nr. 1-2, 1959.

Referințe:

- Baci, Petru. „*Liceul Aurel Vlaicu Orăștie*”. Compendiu monografic. 1919-1994. - Deva: Casa Corpului Didactic, 1994, p. 64.
- *Orăștie: Enciclopedie.* - Deva: Editura Corvin, 2001, p. 262, 263.

SIMONETTI, STELLA

(1913-1974) - *soprană, cântăreață de operă și profesor de canto*

Născut la Cârnești, județul Hunedoara la 28 decembrie 1913. Absolventă a Conservatorului din Cluj, clasa prof. Ioan Crișan și Gheorghe Ciolac. Între 1937-1940 și 1944-1967, a fost solistă a Operei Române din Cluj. Profesoară de canto la Conservatorul „Gheorghe Dima” din Cluj (1965-1974). A debutat, în anul 1937, în rolul Lola din opera „Cavaleria Rusticana”. În repertoriul său s-au înscris rolurile: Hanna din „Văduva veselă”, Desdemona din „Othello”, Leonora din „Trubadurul”, Tatiana din „Evgheni Oneghin”, Violeta din „Traviata”.

S-a stins din viață la 16 aprilie 1974, la Cluj.

Referințe:

- *Clujeni ai secolului 20. Dicționar esențial.* Cluj - Napoca: Casa Cărții de Știință, 2000, p.295.
- Sava, Iosif. Vartolomei Luminița. *Mică enciclopedie muzicală.* - Craiova: Editura Aius, 1997, p. 284.

SINGER, ROBERT

(1940-2004) - *profesor*

Născut la 11 mai 1940, în Timișoara. Absolvent al Universității Timișoara, Facultatea de Matematică-Fizică, promoția 1960. După terminarea studiilor universitare, este director adjunct la Liceul Industrial de Construcții Deva (1968-1973); director al Liceului Industrial nr. 4 Deva (1973-1990), transformat din 1990, în Liceul Teoretic „Traian”, al cărui director a fost până în 2002. Profesor gradul I în învățământul preuniversitar. În domeniul învățământului, a promovat și desfășurat o

conducere managerială liberală, contribuind pe toată perioada directoratului la situarea liceului pe primele locuri în topul liceelor cu rezultate foarte bune. În calitate de profesor - metodist a condus numeroase activități de perfecționare a profesorilor de matematică. Este artizan al proiectării și construirii bazei didactico-materiale a Liceului Industrial de Construcții Deva, precum și al înființării Liceului Teoretic „Traian” din Deva și al modernizării bazei sale didactico-materiale. A proiectat și construit o seamă de mijloace didactice în domeniul matematicii. A scris și publicat studii și culegeri de probleme de matematică. A activat în cadrul unor asociații profesionale și culturale, contribuind activ la viața social-culturală a municipiului Deva. S-a stins din viață în 2004.

Lucrări publicate:

- *Teste pentru pregătirea examenului de admitere în liceu și a concursurilor școlare.* - Deva: Editura Sigma, 1992.

Referințe:

- Robert, Singer. *Fișă biobibliografică.* Deva, 2000. - (Text multigr).

SIRCA, LIVIU

(1899-1968) - *profesor*

Născut la 19 noiembrie 1899, la Pârnești, județul Arad. A terminat școala primară la Făget. Apoi a urmat cursurile Școlii Normale din Arad, unde a dat diferență pentru absolvirea liceului. Absolvent al Facultății de Litere și Filosofie din Cluj, cu calificativul „Magna cum Laude”. Din anul 1927, profesor de filosofie și limba română, la Liceul „Decebal” din Deva, iar din 1938 până în 1952, a deținut funcția de director al liceului. A fost un profesor eminent, apreciat atât de colegi cât și de elevii pe care i-a instruit. S-a preocupat de cercetarea teoretică și practică a unor probleme din domeniul specialității sale. A publicat, în Anuarele Liceului „Decebal” și în revista „Știu”, studii și articole de filosofie și pedagogie. A înființat în liceu un laborator de psihologie și împreună cu alți colegi de specialitate a elaborat studii și a efectuat experiențe ale căror rezultate le-a comunicat în consiliile profesionale, a propus măsuri de îmbunătățire a procesului de învățământ.

S-a stins din viață la 30 iunie 1968.

Referințe:

- Jacotă, Victor; Susan, Dumitru; Ghișoiu, Eugen. *Monografia Liceului „Decebal” din Deva. 1871-1971.* - Deva, 1971, p. 29, 30.

SÎRBU, ION D.

(1919-1989) - scriitor

Născut la 28 iunie 1919, în orașul Petrila, județul Hunedoara, fiu al minerului Ion Sîrbu și al Ecaterinei, născută Glaser. Urmează școala primară la Petrila și liceul la Petroșani. Absolvent al Facultății de Litere și Filosofie din Cluj, refugiat la Sibiu (1940-1945). A avut ca profesori pe: L. Blaga, D.D. Roșca, Liviu Rusu și Onisifor Ghibu. Debută în publicistică, cu articolul „De ce?”, în ziarul „Țara” din Sibiu (1940). Debut literar cu nuvela „Duminică”, în revista „Curțile dorului”, condusă de Lucian Blaga. Debută în estetică, în revista „Preocupări universitare” din București, cu studiul „Despre o dialectică a lucidității” (1943). În perioada studenției, participă activ la viața Cercului Literar de la Sibiu, alături de alte viitoare mari personalități ale literaturii române: Șt. Augustin Doinaș, I. Negoitescu, Radu Stanca, Eta Boeriu, Nicolae Balotă, Cornel Regman, Eugen Todoran, Ovidiu Cotruș etc. Susține examenul de licență cu teza: „De la arhipelagurile lui C. G. Jung la categoriile abisale ale lui L. Blaga” (1945). Ocupă, prin concurs, postul de asistent la Catedra de Estetică și Critică Literară a Facultății de Litere și Filosofie din Cluj. Își dă doctoratul cu teza: „Funcția epistemologică a metaforei” (1947). Este conferențiar de istoria literaturii dramatice, la Conservatorul de Artă Dramatică din Cluj (1947); conferențiar de istoria artelor la Institutul „Ion Andreescu” din Cluj (1948-1950). După instaurarea regimului comunist, este înlăturat din învățământul superior. Este învățător la Baia de Arieș (1950); profesor de liceu la Cluj (1951-1955); secretar de redacție al revistei „Teatru” (din 1955). Debută editorial în anul 1956, cu volumul de proză „Concert”, la Editura Tineretului. Apare în revista „Film” primul său scenariu „Bivolițele”, distins cu Premiul Cinematografiei (1957). În același an, este arestat, sub pretextul „omisiune de denunț” și condamnat la un an închisoare, apoi pedeapsa este comutată la opt ani, pe motivul că a activat împotriva partidului comunist. Este eliberat în anul 1963. Între 1963-1964, este vagonetar la Mina Petrila și șef de producție la Teatrul din Petroșani. În 1964, se stabilește la Craiova, cu domiciliul supravegheat, până în anul 1989. Este secretar literar la Teatrul

Național din Craiova. În 1968, publică piesa „La o piatră de hotar”, distinsă cu Premiul „V. Alecsandri”, care a intrat în repertoriul multor teatre, printre care Teatrul Național din Craiova și Teatrul din Brașov. Debută în dramaturgie, pe scena Teatrului Tineretului din Piatra-Neamț, cu dramă filosofică „Arca bunei speranțe” (1970), preluată ulterior de teatrele din Craiova, Oradea, București, Timișoara, Lodz (Polonia), Pardubice (Cehoslovacia). Piesa a fost tradusă în limbile germană, franceză, maghiară, cehă, polonă și spaniolă. În 1973, are loc la București, pe scena Teatrului Național „I.L. Caragiale”, premiera comediei „A doua față a medaliei” sau „Jerseul albastru”, reluată apoi de teatrele din Craiova, Timișoara, Galați, Botoșani, și Sibiu (secția germană), precum și de mai multe cluburi muncitorești. Teatru TVR îi montează scenariul „Întoarcerea fiului risipitor”. În 1974, îi apare în volum, la Praga, sub titlul „Arca dobre nadejde”, piesa „Arca bunei speranțe”, tradusă în limba cehă de Karel Patha. Are loc premiera absolută a piesei „Iarna lupului cenușiu”, la Teatrul Național din Timișoara (1979). Piesa „Rapsodie transilvană”, publicată de Institutul de Cercetări Etnologice și Dialectologice din București, este montată de Teatrul de Stat „Valea Jiului”. Teatrul de Păpuși din Craiova pune în scenă poemul dramatic „Legenda naiului”. În 1982, la Teatrul de Stat „Valea Jiului” din Petroșani, are loc premiera piesei „Arca bunei speranțe”. În 1983, la Editura „Cartea Românească”, îi apare volumul „Șoarecele și alte povestiri”, iar în 1988, „Dansul ursului - roman pentru copii și bunici”. Între 1981-1985, scrie romanul „Adio Europa!” apărut postum, în anul 1992, la Editura „Cartea Românească”. În anii 1991 și 1993, îi apare la Editura „Scrisul Românesc” din Craiova, „Jurnalul unui jurnalist fără jurnal”, în două volume. Opera postumă apare grație devotamentului soției scriitorului, doamna Elisabeta Sîrbu: „Traversarea cortinei” (1994), „Lupul și catedrala” (1995), „Scrisori către bunul Dumnezeu” (1996) precum și alte șapte volume la Editura Fundației Culturale „I. D. Sîrbu”, cuprinzând publicistica, sub îngrijirea lui Dumitru Velea.

Se stinge din viață la 17 septembrie 1989, la Craiova. În anul 1991, în memoria sa, Teatrul din Petroșani primește numele de „I. D. Sîrbu”. La 15 februarie 1996, i s-a acordat titlul de „Cetățean de Onoare”, post mortem al orașului Petrila.

Premii obținute:

Premiul Uniunii Scriitorilor pentru lucrările „Arca bunei speranțe” (1982), „Șoarecele B” (1983); Premiul Academiei Române pentru „Arca bunei speranțe” (1983); Premiul Asociației Scriitorilor din Craiova pentru volumul de teatru „Bietii comediantii”

(1985); Premiul revistei „Ramuri” pentru întreaga creație (1988) și post-mortem: Premiul pentru „Destine literare excepționale ale culturii românești”, acordat de Uniunea Scriitorilor, pe anul 1993 ; Premiul pentru întreaga operă, acordat de Editura „Scrisul Românesc” din Craiova (1997).

Colaborări:

„Luceafărul”, „Revista cercului literar”, „Națiunea Română” (Sibiu), „Patria”, „Universul literar”, „Tânărul scriitor”, „Flacăra”, „Teatrul”, „România literară”, „Contemporanul”, „Familia”, „Iașul literar”, „Scrisul bănățean”, „Film”, „Steaua”, „Adevărul literar și artistic”, „Ramuri”.

Lucrări publicate:

- *Concert*. Coperta de C. Piliuță. - București: Editura Tineretului, 1956, 96 p.
- *Frunze care ard*. (Izvoarele Jiului nostru). Dramă în cinci tablouri. București, 1971. 85 f. dactilogr.
- *Simion cel drept*. Dramă în trei acte. București, 1971. - 81 p.
- *Sâmbăta amăgirilor*. Piesă în trei acte. București, 1972, 84 p. multigr.
- *De ce plânge mama*. Romanță cu copii și părinți. - Craiova: Scrisul Românesc, 1973. 191 p.
- *Povestiri petrolene*. - Iași: Editura Junimea, 1973. - 240 p.
- *Catrafusele*. Comedie muzicală în două părți. - București, 1974.
- *Teatru*. - Craiova: Scrisul Românesc, 1976. 291 p.
- *Hațeg '77*. (Rapsodie transilvană). Piesă într-un act. - București, 1977. - 96 p. (Colecția Teatru).
- *La o piatră de hotar*. Piesă într-un act. - București: Editura Eminescu, 1978. - 32 p.
- *Arca bunei speranțe*. - București: Editura Eminescu, 1982. - 595 p. - (Colecția Teatru comentat).
- *Șoarecele B și alte povestiri*. - București: Cartea Românească, 1983. - 416 p.
- *Bieții comedianți*. - Craiova: Scrisul Românesc, 1985. - 304 p. : port.
- *Dansul ursului. Roman pentru copii și bunici*. - București: Cartea Românească, 1988. - 284 p.
- *Jurnalul unui jurnalist fără jurnal*. Craiova: Scrisul Românesc. - 2 vol.: Vol. 1, 1991. - 272 p.; Vol. 2, 1993.; Ediția a II-a, 1996. - 2 vol.; Vol. 1. - 224 p.; Vol. 2. - 352 p.
- *Adio, Europa!* Roman. - București: Cartea Românească, 1992. - 2 vol.
- *Atlet al mizeriei*. În loc de autobiografie. Ediție a publicisticii. Îngrijită și cu postfață de Dumitru Velea. - Petroșani: Editura Fundației Culturale „I. D. Sîrbu”, 1994. 176 p.
- *Obligația morală. Din confesiunile unui dramaturg*. Ediție a publicisticii. (Volumul II). Îngrijită și cu postfață de Dumitru Velea. - Petroșani: Editura „Fundației Culturale I. D. Sîrbu”, 1994. - 144 p.
- *Traversarea cortinei: corespondența lui I. D. Sîrbu cu Ion Negoițescu, Virgil Nemoianu, Mariana Șora*. - Timișoara: Editura de Vest, 1994. - 543 p.
- *Lupul și catedrala*. - București: Editura Casa Școalelor, 1995.
- *„Cu sufletul la creier”. Gary în dialog cu Teatrul Minerilor și cu Dumitru Velea*. Caiet de critică și istorie literară „I. D. Sîrbu”. Selecție și ediție îngrijită de Mihaela Leonescu. - Petroșani: Editura Fundației Culturale „I. D. Sîrbu”, 1996. 104 p. cu il. și facs.
- *Între Scylla și Carybda*. - Petroșani: Editura Fundației Culturale „I. D. Sîrbu”, 1996.
- *Printr-un tunel*. Corespondență (I.D. Sîrbu cu Horea Stanca). - Ediție îngrijită și postfațată de Dumitru Velea. - Petroșani: Editura Fundației Culturale „I.D. Sîrbu”, 1997.
- *Iarna bolnavă de cancer*. - București: Editura Curtea Veche, 1998. - 150 p.
- *Scrisori către bunul Dumnezeu*. - Cluj-Napoca: Apostrof, 1998. - 240 p.
- *Răs - cu plânsul nostru valah*. - Petroșani: Editura Fundației Culturale „I. D. Sîrbu”, 1999. - 124 p.
- *Ce mai faci, Gary?* 12 scrisori exemplare. - Petroșani: Genesis, 2002.
- *Tratat de reinologie*, vol. 2 literatură caricatură de sertar. - Petroșani: Genesis, 2002 - 151 p.

Referințe:

- Balotă, Nicolae. *I. D. Sîrbu printre cerchiști*. - În: Familia, nr.6, iun. 1999, p. 53-55.
- Bănuș, Max. *Cei care m-au ucis*. București: Editura Tinerama, 1991, p. 153-155.
- Barbu, Mihai. *Dicționarul personajelor petrolene din opera lui I. D. Sîrbu* - Petroșani; Genesis, 2002.
- Bodea, Minel. *Râsu ca formă de luciditate*. - În: Cuvântul liber, 11, 24-25 iul. 1999, p.9.
- Brădățeanu, Virgil. *Istoria literaturii dramatice românești și a artei spectacolului*. - București: Editura Didactică și Pedagogică, 1982, p. 243-246.

- Chifor, Vasile. *Cercul literar de la Sibiu*. În: Tribuna. - 9, nr. 17, 24-30 apr. 1997, p.6.
 - Cornișteanu, Mircea. *I. D. Sîrbu la 60 de ani*. - În: România literară, nr. 26, iun. 1979.
 - Cubleşan, Constantin. *I. D. Sîrbu. Un destin deturnat*. - În: Adevărul literar și artistic. - 2, nr.86, 29 sept. 1991, p.3.
 - *Dicționar analitic de opere literare românești (A-D)*. - București: Editura Didactică și Pedagogică, 1998, p. 19-21, 95.
 - *Dicționarul esențial al scriitorilor români*. Coordonatori: M. Zăciu, Marian Papahagi, Aurel Sasu. - București: Albatros, 2000, p. 744-750.
 - *Dicționarul scriitorilor din Vale*. Petroșani: Editura Matinal; Cameleonul, 1999, p. 221-245.
 - Enescu, Radu. „*Vremea disprețului*”. În: Familia, nr. 11, 1991, p. 4-5.
 - Gheț, Monica. *Între nostalgia mitului și angoasă. Teatrul lui I. D. Sîrbu*. - În: Tribuna. - 8, nr. 19, 9-15 mai 1996, p. 6.
 - Ghițulescu, Mircea. *O panoramă a literaturii dramatice române contemporane. 1944-1984*. - Cluj-Napoca: Editura Dacia, 1984, p. 79-82.
 - Lascu, Ioan. *Un aisberg deasupra mării: eseul despre opera postumă a lui I. D. Sîrbu*. Craiova: Editura Ramuri, 1999.
 - *Literatura memorialistică: Radu Petrescu, I. D. Sîrbu, Nicolae Steinhardt*. București: Editura Humanitas, 1996, p. 61-114.
 - Micu, Dumitru. *Scurtă istorie a literaturii române*. - București: Editura Iriana, 1996. Vol.3. - p. 328-332.
 - Mureșan, Ion. *Biografia de sertar sau Gary și Bunul Dumnezeu*. - În: Tribuna. 8, nr. 19, 1996, p.11.
 - Negoșescu, Ion. *Scriitori contemporani*. Cluj-Napoca: Editura Dacia, 1994, p. 386-394.
 - Nicolescu, Jelia. *I. D. Sîrbu despre sine și lume*. - Craiova: Scrisul românesc, 1999.
 - Oprea, Nicolae. *I.D. Sîrbu și timpul romanului*. - Pitești: Paralela 45, 2000, 172 p.
 - Poantă, Petru. *Cercul literar de la Sibiu. Introducere în fenomenul original*. - Cluj-Napoca: Editura Clusium, 1997.
 - Popa, Marian. *Dicționar de literatură română contemporană*. - Ediția a 2-a revăzută și adăugită. - București: Albatros, 1977, p. 510-511.
 - Prodan, David. *Memorii*. - București: Editura Enciclopedică, 1993, p. 101-102.
 - Regman, Cornel. „*Dinspre Cercul Literar spre Optzeciști*”. - București: Cartea Românească, 1997, p. 45-51.
 - *I. D. Sîrbu: 1919-1989*. Biobibliografie elaborată de Maria Razba. Deva: Biblioteca Județeană Deva, 1991. 28 p. multigr.
 - *I. D. Sîrbu*. - În: Caiete critice, nr. 10, 11, 12, 1995. - 244 p.
 - *I. D. Sîrbu epistolier*. - În: România literară, nr. 42, 2-8 nov. 1994, p. 9.
 - *I. D. Sîrbu între A. Marino și Gh. Grigurcu*. În: Adevărul literar și artistic. 8, nr. 484, 7 sept. 1999, p. 2.
 - Sorohan, Elvira. *Proza scurtă a lui I. D. Sîrbu*. - În: Jurnal literar. - 8, nr. 35-42, oct. 1997, p. 4, 15; - 8, nr. 43-48, nov. 1997, p. 4.
 - Sorescu, Sorina. *Jurnalul fără jurnal. Jocurile semnăturii*. - Craiova: Aius, 1999.
 - Sorohan, Elvira. *I. D. Sîrbu sau suferința spiritului captiv*. - Iași: Junimea, 1999
 - Velea, Dumitru. *Cu legea morală în sine și cerul axiologiei deasupra*. - În: Familia, nr. 6, iul. 1999, p. 68-80.
- „*I. D. Sîrbu constituie neîndoielnic, o revelație a perioadei de după 1989. Doar tolerat până atunci, ținut într-o carantină politică, ce l-a împiedicat a se exprima pe deplin și a-și publica cele mai de seamă scrieri, acesta ne impresionează, azi, prin fuziunea actualității cu semnificația, a mărturiei cu substanța... Scufundat în document precum un scafandru în adâncurile luxuriante ale mării, el revine la suprafață cu probele unei existențe bivalente. O existență antiutopică în măsura în care desfide criminala utopie comunistă, și utopică, în măsura în care ține ea însăși de perspectivele și expresiile încărcate de miraj ale literaturii. E o mixtură a deconstrucției și a construcției*”. (Gheorghe Grigurcu. În: România literară, nr. 12, 1996.)

SOLOMON, NICOLAE

(1820-1875) - *prefect al Legiunii Române Ulpia Traiana*

Născut în comuna Șpring, Comitatul Alba Inferioară în anul 1820, dintr-o familie de iobagi. Studii la Alba-Iulia, Sibiu și Blaj. După o scurtă ședere la Brașov, unde a lucrat ca farmacist, a trecut în Țara Românească, la București, specializându-se în continuare în acest domeniu. În timpul revoluției de la 1848, a revenit în Transilvania. A fost numit prefect al Legiunii a V-a Ulpia Traiana Hațeg, care cuprindea aproape întreg Comitatul Hunedoara, de la Hațeg până la Zam, Scaunul Orăștiei, și părți din Comitatul Alba de Jos. Ca prefect, s-a preocupat de toate aspectele economico-sociale, politice și militare din prefectura sa. După revoluție, ocupă mai multe funcții administrative, printre care aceea de funcționar la cadastru. După restaurarea dualismului austro-ungar, se retrage la București unde a lucrat la Farmacia Spitalului Brâncovenesc. În 1869, a participat la crearea Partidului Național Român.

Moare la 29 aprilie 1875, fiind înmormântat la cimitirul Bellu, din București.

Referințe:

- Diaconovici, C. *Enciclopedia română*. Vol. 3. - Sibiu: Editura Krafft, 1904, p. 985, 986.

SORA, NOAC MOISE

(1806-1862) - *preot, poet, traducător*

Născut la 1 august 1806, în orașul Hațeg, județul Hunedoara. Este fiul preotului Matei Soranul. Studii la Hațeg, gimnaziul la Blaj și Alba Iulia. Urmează Filosofia și Dreptul la Cluj, Teologia la Oradea. Din 1831, este preot în parohiile: Aușeu, Oradea, Fiziș (județul Bihor), Bicău și Homorodul de Mijloc, Satu-Mare, Ardușat și Bozânta Mare (de lângă Baia-Mare). A publicat lucrări teologice, poezii originale, traduceri din Vergiliu (*Bucolice, Georgica, Eneida*) și Ovidiu (Tristele). Cele mai multe din traducerile sale au rămas în manuscris.

S-a stins din viață la 13 decembrie 1862, în Bozânta Mare, județul Maramureș.

Colaborări:

„Foaie pentru minte, inimă și literatură”, „Gazeta Transilvaniei” și altele.

Lucrări publicate:

- *Trezire muzelor romane*. - Oradea, 1883.

Referințe:

- Bițu, Voichița. *Moise Sora Noacul*. - În: Hațeg - 750 (1247-1997). - Hațeg, 1998, p. 141-148.
- Diaconovici, C. *Enciclopedia română*. Vol. 3. - Sibiu, 1904, p. 989.
- *Dicționarul literaturii române de la origini până la 1900*. - București, 1979, p. 800.
- Faur, Viorel. *Moisa Sora Noac. Un cărturar transilvănean mai puțin cunoscut*. - În: Crisia. - Oradea. - 3, 1973, p. 235-241.
- Lascu, Nicolae. *Clasicii antici în România*. - Cluj, 1974, p. 456-457.
- Laslo, N. *Traduceri românești din Vergiliu*. - În: Anuarul Institutului de Studii Clasice. - Vol.1, 1928-1932. Vol.2, 1933-1935.
- Păcurariu, Mircea. *Dicționarul teologilor români*. - București: Univers Enciclopedic, 1996, p. 408.
- Potoran, Eugeniu. *Poezii Bihorului*. Oradea, 1934, p.9-12.
- Pumnul, Aron. *Moise Soranul Noacul, poet român în dieceza Oradiei Mari*. - În: Lecturariu Românesc. - 5, nr. 2. - Viena, 1865, p. 37-39.
- Radoslav, D. *Cărturarul sătmărean Moise Sora Noac și revoluția din 1848*. - În: Anuarul Institutului de Istorie Cluj. - 21, 1978, p. 101-106.
- Vartolomei, Vasile. *Mărturii culturale bihorene*. - Cluj, 1944, p. 102-104.

SPOREA, CONSTANTIN

(1875-1954) - *profesor*

Născut la 1 august 1875, în Vama Buzăului, județul Brașov. A urmat Liceul „Andrei Șaguna” din Brașov. Studii universitare la Facultățile de Litere din București, Berlin și Cluj. Cursuri de perfecționare la Jena, obținând specialitatea în limba română, germană și pedagogie. După terminarea studiilor universitare, a fost numit profesor de limba germană și latină la Seminarul Pedagogic din Iași (1904-1919), profesor și director al Școlii Normale din Deva, între anii 1919-1938. Între 1920-1925, a fost directorul cursurilor de vară cu învățătorii din Ardeal, ținute la Școala Normală din Deva, la care a participat și scriitorul Mihail Sadoveanu. A publicat conferințe și studii de popularizarea științei, lucrări de metodică și scurte piese de teatru pentru formațiunile teatrale sătești („Isprăvile lui

Vânturescu”, „Ziua Unirii”, „Vine Crăciunul”) și altele. În perioada în care a condus Școala Normală din Deva, datorită atât orientării sale pedagogice, cât și a legăturilor strânse pe care le-a avut cu eminentul pedagog Vladimir Ghidionescu, a imprimat în școală linia pedagogiei experimentale, progresistă pentru acea perioadă. A fost președinte al Despărțământului Deva al Astei (1919-1932), unde s-a remarcat printr-o bună activitate culturală la sate și orașe, cât și prin organizarea manifestărilor culturale cu ocazia tinerii adunării generale „Astra”, la Deva (1932).

S-a stins din viață la 8 februarie 1954, la Sibiu.

Lucrări publicate:

- *Didactica învățământului secundar asupra metodicii limbii germane*. - Iași, 1909. 71 p.
- *Organizația școlilor secundare din Prusia*. Iași, 1916. - 79 p.
- *Geografia României și a continentelor*.
- *Geografia județului Hunedoara*, 1921. -(în colaborare cu Victor Solomon).
- *Anuarul Școlii Normale de Băieți, din Deva, pe anul școlar 1921-1922*.

Referințe:

- Vlad, Ovidiu; Țârlea, Nicolae. *Mono-grafia Liceului Pedagogic Deva, 1870-1970*. - Deva, 1970, p. 77-78.

STAN, LIVIU

(1910-1973) - profesor universitar, doctor în teologie, canonist

Născut la 11 iulie 1910, în Socet, comuna Cerbăl, județul Hunedoara, dintr-o familie de preoți. Studii liceale în Deva și Lugoj (1921-1928), Facultatea de Teologie din Cernăuți (1928-1932). Studii la Facultatea de Drept din Cernăuți (1930-1932, neterminat). Și-a luat licența în 1932 și doctoratul în teologie, în 1936. Studii de specializare, pentru dreptul Bisericesc, la Facultatea de Teologie și Drept a Universității din Atena (1932-1934), la Facultățile de Drept, Litere și Teologie Ortodoxă ale Universității din Varșovia (1934-1935), la Facultatea de Drept Canonic a Universității Gregorienne din Roma (1935-1936), la Facultățile de Filosofie și Drept ale Universității din München (1936-1937). După terminarea studiilor, este profesor la Catedra de Drept Bisericesc, la Academia Teologică „Andreiană”, din Sibiu (1937-1948), transferat la Institutul Teologic Universitar din București (1948)

la catedra de Drept Canonic și Administrație Bisericească, unde a funcționat până la pensionare, la 1 august 1972. Preot din 1937; membru în Adunarea Eparhială a Arhiepiscopiei Sibiului; consilier în Ministerul Cultelor; protopop, iconom stavrofor (1950); „Doctor Honoris Causa” al Facultății de Teologie din Tesalonic (1968). Delegat al Bisericii Ortodoxe Române la mai multe întruniri teologice, între care la: prima Conferință Panortodoxă de la Rhodos (1961), a IV-a Conferință Panortodoxă de la Chambesy - Elveția (1968), a IV-a Adunare Generală a Consiliului Ecumenic al Bisericilor de la Uppsala - Suedia (1968). Conferențiar la diferite facultăți de teologie din Grecia și Germania. A fost unul dintre cei mai mari canoniști ai Bisericii Ortodoxe în general, cu o pregătire deosebită, cunoscător a mai multor limbi moderne. A lăsat o operă teologică și canonică impresionantă, ca volum și calitate, în care tratează probleme de o mare diversitate: rolul mirenilor în Biserică, autocefalia și autonomia bisericească, raporturile Bisericii cu statul, diaspora ortodoxă, problema unui viitor sinod panortodox, canonizarea sfinților. A publicat numeroase lucrări și zeci de studii în periodice bisericești, din țară și străinătate.

S-a stins din viață la 1 aprilie 1973, la București.

Colaborări:

„Ortodoxia”, „Mitropolia Olteniei”, „Biserica Ortodoxă Română”, „Mitropolia Moldovei și Sucevei”, „Revista Teologică”, „Telegraful Român” precum și în reviste teologice de peste hotare: „Jurnal Moskovskoi Patriarhii” (Moscova), „Theologia” (Atena), „Grigorios Palamas” (Tesalonic), „Ecclisiastikos Faros” (Alexandria), „Kyrios” (Berlin), în publicațiile „Councils and the Ecumenical Movement” și „Konzile und die ökumenische Bewegung” (Geneva).

Lucrări publicate:

- *Mirenii în Biserică. Studiu canonic-istoric*. - Sibiu, 1939. - XII + 816 p.
- *Novelă necunoscută a împăratului bizantin Andronic II Paleologul cel Bătrân*. Text, traducere și comentariu. - În: Anuarul XV al Academiei „Andreiane”. Sibiu, 1939, p. 170-216. - (Extras 50 p.).
- *Înalt Prea Sfințitul Mitropolit Nicolae al Ardealului și principiul autonomiei bisericești*. - Sibiu, 1940. - 47 p.
- *Rasă și religie*. - Sibiu, 1942. - IV + 125 p.
- *Ontologia juris*. - În: Anuarul XIX (I) al Academiei Teologice „Andreiane”. - Sibiu, 1943, p. p. 407-611. - (Extras 203 p.).
- *Dreptul în gândirea românească*. - Brașov, 1943. - 48 p.

- *Sfinții români*. - Sibiu, 1945. - 79 p.

Articole din periodice:

- *Statutul Bisericii Ortodoxe Române*. - În: Studii Teologice. - 1, nr. 7-8, 1949, p. 638-661.
- *Adevărul asupra unirii religioase de la 1700*. - În: Ortodoxia. 1, nr. 4, 1949, p. 47-103. - (Semnat cu numele Leon Pădureanu).
- *Relațiile dintre Stat și Biserică*. Studiu istorico-juridic. - În: Ortodoxia. - 4, nr. 3-4, 1952, p. 535, 461.
- *Legislația bisericească și valoarea ei canonică*. - În: Mitropolia Olteniei. - 6, nr. 11-12, 1954, p. 589-617.
- *Instituțiile de asistență socială în Biserica veche*. - În: Ortodoxia. - 9, nr. 1, 1957, p. 94-118; nr. 2, p. 258-279.
- *Ortodoxia și diaspora. Situația actuală și poziția canonică a diasporei ortodoxe*. - În: Ortodoxia. - 15, nr. 1, 1963, p. 3-38.
- *Căsătoriile mixte și ultimile măsuri luate de Vatican în privința lor*. - În: Studii Teologice. - 20, nr.7-8, 1968, p.487-497.
- *Canonizarea sfinților după învățătura și după rânduielele Ortodoxiei*. - În: Mitropolia Olteniei. - 20, nr. 5-6, 1968, p. 360-368.
- *Contribuții și poziții ale teologilor români în problemele de Drept bisericesc*. - În: Studii Teologice. - 33, nr. 3-4, 1971, p. 149-173.

Referințe:

- Stan, Liviu. *Necrolog*. - În: Biserica Ortodoxă Română, nr. 3-5, 1973, p. 478-489.
- Păcurariu, Mircea. *Dicționarul teologilor români*. - București: Univers Enciclopedic, 1996, p. 412-413.

STANCA, AVRAM

(1834-1916) - preot

Născut în anul 1834, în Pianul de Sus, județul Alba. A făcut studiile teologice la Sibiu, după care a fost hirotonit preot pentru noua parohie din Petroșani. A fost căsătorit cu Ioana Chirca (1856-1944), președinta Reuniunii Femeilor Române Ortodoxe din Petroșani. A fost un neobosit luptător pentru drepturile românilor din Transilvania, unul dintre întemeietorii învățământului în limba română din Valea Jiului. Este ctitor al Bisericii cu hramul „Sf. Nicolae” din Petroșani. În anul 1877, reușește să pună temelie primei școli confesionale în Petroșani, care a funcționat până în anul 1884, când s-a putut închiria o casă țărănească, în care s-a deschis cea

dintâi școală românească din Petroșani, având ca învățător provizoriu pe Dionisie Ungur. A fost un bun cunoscător al limbilor latină și germană. Culege și prelucrează folclor, între care o variantă locală a Vicleimului. După intrarea armatei române în Transilvania, în 1916, s-a pus în slujba ei, oferind o serie de informații și pomenind pe regele României la slujbele religioase. Arestat de jandarmii unguri (august 1916) a fost silit să facă 40 de km. pe jos, pierzându-și vederea. Ajuns la Sebeș, a stat în casa fiului său, Sebastian Stanca, pe atunci deportat la Ruszt.

S-a stins din viață la 24 decembrie 1916.

Referințe:

- *Contribuția preoșimii române din Ardeal la războiul pentru întregirea neamului*. Cluj, 1925, p. 123-124.
- *Stanca, Sebastian. Monografia istorico-geografică a localității Petroșani din Valea Jiului*. - Petroșani: Editura Fundației Culturale „I. D. Sîrbu”, 1996, p. 67, 87.
- Velica, I; Șhreter, Carol. *Călătorie prin vârstele Văii Jiului. Istoria în date a Văii Jiului*. - Deva: Editura Destin, 1993, p. 56, 57.

STANCA, CONSTANTIN

(1889-1969) - doctor docent în științe medicale

Născut la 16 septembrie 1889, în Petroșani, județul Hunedoara. Fiul preotului Avram Stanca și al Ioanei, născută Chirca. Școala primară și gimnaziul la Petroșani (1909). Urmează Facultatea de Medicină din Cluj. Doctor în medicină, la Cluj (1914). Încă din studenție, devine intern la Clinica Ginecologică-Obstetricală, unde este preparator, apoi asistent până în anul 1920. Între 1914-1920, profesor la Școala de Moașe din Cluj. Mobilizat în armata austro-ungară în 1917, în orașul Uzice (Serbia), organizează o Secție Ginecologică-Obstetrică și Chirurgie, în Spitalul Județean, unde activează până în octombrie 1918. Urmează un stagiu de perfecționare la Clinica de Obstetrică și Ginecologie Wertheim (Viena), Clinica de Chirurgie Prof. Eisenberg (Viena). Medic primar (1920-1940), la Spitalul de Femei Cluj, șef al Serviciului de Ginecologie și Obstetrică. Obține titlul de doctor docent în obstetrică și ginecologie (1924), la Facultatea de Medicină din București, titlul obținut pentru prima dată în țară. Devine conferențiar definitiv de ginecologie și obstetrică la Facultatea de Medicină din Cluj (1938), ținând cursuri la Cluj și la

Sibiu (1940-1944). Este președintele Asociației Moașelor și Agenților Sanitari (1926), director al Institutului pentru Studiu și Profilaxia Cancerului, Cluj (1929), redactor al revistei „Cancerul”. Între 1921-1940, face călătorii de studii în diferite centre medicale europene, în special legate de problemele cancerului: Paris, Milano, Viena. Publică lucrări în reviste medicale din țară și străinătate. Este „Membru Onorar”, „Membru Corespondent” și „Membru Titular” al Societății Franceze de Ginecologie (Paris, 1931); membru corespondent al Asociației Argentinienne contra Cancerului, Buenos-Aires (1938). După război, în 1948, Ministerul Sănătății îl transferă la Spitalul Colțea București. Redactor la Revistele „Sănătatea” și „Obstetrică și Ginecologie”; consilier medical în ginecologie și obstetrică la Spitalul „Elias” din București, medic șef la Maternitatea din Spitalul Brâncovenesc (1957). Este numit conducător și îndrumător al serviciului de Ginecologie și Obstetrică din București (1958). La 1 decembrie 1957, este pensionat, dar își continuă activitatea. Este desemnat de Ministerul Învățământului și Culturii, prin Comisia Superioară de Diplome, „Doctor în Științe Medicale” (1960), medic șef de secție, cercetător științific în Maternitatea „Filantropia” (1958); profesor suplinitor la Catedra de Ginecologie și Obstetrică „Filantropia” (1962); „Profesor Consultant la Spitalul Elias”; „Profesor Emerit”, membru corespondent al Academiei de Științe Medicale din România (1937-1948). În domeniul social, organizează împreună cu doctor Dominic Stanca, „Spitalul de Femei din Cluj” (1919); Institutul pentru Studiul și Profilaxia Cancerului (1929); Spitalul „Ilie Pintilie”. A elaborat peste 160 de lucrări cu caracter original, publicate atât în țară cât și în străinătate: Cluj, Cernăuți, Miercurea-Ciuc, Craiova, București, Klausenburg (Austria), Viena, Budapesta, Leipzig, Berlin, Bari (Italia), Buenos-Aires (Argentina).

Ordine și medalii obținute:

Ordinul „Crucea Roșie”, clasa a II-a, primită în Imperiul Austro-Ungar (1915); „Coroana României”, cu grad de Ofițer (1922); „Coroana României”, cu grad de Cavaler (1922); Crucea „Meritul Sanitar” (1926); „Coroana României”, cu grad de Comandor (1929); Crucea „Meritul Sanitar” clasa I (1933); Ordinul „Ferdinand I”, cu spadă și panglică (1941); Ordinul „Crucea Regina Maria”, clasa a II-a (1942); „Ordinul Muncii” clasa a II-a; clasa a III-a.

S-a stins din viață la 30 mai 1969, la București.

Lucrări publicate:

- *Linii fundamentale de semiologie și propedeutică ginecologică - obstetricală*, 1924.

- *Lucrări în domeniul ginecologiei și obstetricii*, 1931.
- *Îngerul de pe cupolă: memorii*. - Petroșani: Editura Fundației „I. D. Sîrbu”, 1998. - 288 p.

Referințe:

- Velea, Dumitru. *Postfață. Constantin Stanca: „Dute și fă la fel !”*. - În: Stanca Constantin. *Îngerul de pe cupolă. Memorii*. Petroșani: Editura Fundației „I. D. Sîrbu”, 1998, p. 280-286.
- *Clujeni ai secolului 20. Dicționar esențial*. - Cluj - Napoca: Casa Cărții de Știință, 2000, p. 299.

STANCA, DOMINIC

(1892-1979) - doctor în medicină, scriitor

Născut în 4 octombrie 1892, în Petroșani, județul Hunedoara. Fiul preotului Avram Stanca și al Ioanei născută Chirca, denumită de Nicolae Iorga „doamna Văii Jiului”, decorată cu „Meritul Cultural”. Studii primare și secundare la Petroșani, studii superioare la Facultatea de Medicină din Cluj (1910-1915). După obținerea doctoratului (1916), lucrează ca medic militar la Spitalul Garnizoanei II Viena, de unde este trimis pe frontul de vest, în Volhinia. În iunie 1916, este avansat la gradul de locotenent, lucrând la Spitalul Militar din Budapesta. Este transferat ca medic șef, la Regimentul III Husari, pe frontul din Bucovina, unde contribuie la combaterea tifosului exantematic. În februarie 1918, pleacă cu regimentul pe frontul italian, la Piave-Montello, luând parte la ofensiva din 15-16 iunie 1918. După dezmembrarea frontului italian, se întâlnește la Cluj cu Amos Frâncu, primind îndrumări pentru pregătirea Marii Uniri de la 1918. Revine la Petroșani, unde este membru activ în Comitetul Sfatului Muncitoresc din Petroșani și Staful Național al Poporului Român din Valea Jiului. La 1 Decembrie 1918, este delegat oficial din partea Reuniunii Femeilor Greco-Ortodoxe din Petroșani, pentru Marea Adunare Națională de la Alba - Iulia. Între 1920-1940, publică numeroase articole de specialitate în reviste medicale românești și străine. Ca medic cercetător, și-a revendicat dreptul de-a se ști că a utilizat mucegaiul în medicină, înaintea lui Alexander Fleming (1881-1955), descoperitorul penicilinei. În anul 1940, după Dictatul de la Viena, organizează Spitalul de Stat din Orăștie, iar în 1943, un spital pentru Crucea Roșie, la Suceava. Înzestrat cu predispoziții literare, publică lucrări și articole în revistele literare transilvănene ale timpului. În ultimii ani de viață acordă interviuri, consemnate de

C. Dumitrescu, Horea Stanca, C. Mustăță, depășind din amintirile unui destin românesc cu adevărat exemplar.

Se stinge din viață la 1 aprilie 1979.

Colaborări:

„Revista de balneologie și climatologie”, „Zentralblatt für Dermatologie” (Viena), „Magyar nögyógyaszat” (Budapesta), (reviste medicale); „Societatea de mâine”, „Transilvania”, „Cosânzeana”, „Utunk”, „Foaia noastră” (reviste literare) etc.

Lucrări publicate:

- *Prostituția și bolile venerice*, 1922
- *Contribuții la istoricul sifilisului în Ardeal*, 1925.
- *Campania antisifilitică în orașul Cluj între anii 1921-1924*. - Cluj, 1934.
- *Între două fronturi*. Memorial de război, 1935.

Referințe:

- Peligrad, Dumitru; Budac, Emilian. *Cronică de familie. Stăncestii*. - În: Sebastian Stanca. Monografia istorico-geografică a localității Petroșani. - Petroșani: Editura Fundației „I. D. Sîrbu”, 1996, p. 91-92.
- Șuiaga, Victor. *Hunedoreni la Marea Unire. 1 Decembrie 1918*. - Deva, 1993, p. 56: fot.
- Velica, Ioan; Șreter, C. *Călătorie prin vârstele Văii Jiului*. - Deva: Destin, 1993, p. 51.

STANCA, D. DOMINIC

(1926-1976) - poet, prozator, dramaturg, actor

Născut la 31 ianuarie 1926, la Cluj. Este fiul doctorului Dominic Stanca și al Corneliei, născută Vlad. Urmează clasele primare (1932-1936), apoi cursurile Școlii Normale de Învățători din Cluj. În 1936, tatăl său trimite editurii ziarului „Patria” un caiet cu compozițiile sale, poezii, caricaturi și desene, intitulat „Ziua bună se cunoaște de dimineață”, foarte bine primit de critică. Între 1936-1940, urmează primele clase la Seminarul Pedagogic al Universității din Cluj. Continuă ultimele clase la Liceul „Aurel Vlaicu” din Orăștie (1940-1944), unde familia sa se refugiase, după Dictatul de la Viena. Din 1941, datează parodia, în șase tablouri, „Suferințele tânărului Faust”, scrisă la Orăștie. Impresionat de realitățile războiului scrie ciclul de poeme „Ceruri arse” (1942-1945). Debut literar cu poezia „Crengi” în revista „Fundațiilor Regale” (1944). La insistențele familiei, se înscrie la Facultatea de Medicină a

Universității „Regele Ferdinand I” Cluj (Sibiu) la care renunță însă curând. Între 1944-1946, se atașează grupării „Cercului literar” de la Sibiu. Se înscrie la Facultatea de Drept a Universității din Cluj (1944). Din anul 1945, începe să scrie ciclul „Nunțile de la Romos”, care vor fi incluse în volumul „Strada care urcă la cer” (1977). Între 1946-1949, urmează cursurile Academiei de Muzică și Artă Dramatică din Cluj, specialitatea Dramă-Comedie. După terminarea facultății, este angajat la Teatrul Național din Cluj (1948-1952), unde joacă alături de mari actori ca: Marietta Sadova, Ion Tălvan, Dorina Ghibu. Primul său rol ca actor este în piesa „Frederich Chopin” a lui Ștefan Horea, după care urmează alte roluri în piese de Mihai Davidoglu, I. L. Caragiale, Maxim Gorki etc. Între 1952-1953, evoluează ca actor la Teatrul din Reșița. Revine la Cluj în 1953, la Teatrul Național, unde rămâne până în 1954, când Marietta Sadova îl aduce, prin transfer, la Teatrul „Constantin Nottara” din București. În același an, se căsătorește cu Sorana-Iosefina-Caterina Plăcinteanu (în teatru Sorana Coroamă), inginer chimist și regizor de teatru. Debutează editorial cu volumul „Roata cu șapte spițe”, la ESPLA (1957). Între 1960-1961, este actor la Teatrul din Giulești, apoi la Teatrul „Ion Vasilescu” (1961-1971). În 1971, se pensionează medical. În 1963, are loc debutul său în dramaturgie, cu comedia în trei acte „Meci la Chintăoani”, jucată la Teatrul Giulești, piesa a obținut Premiul II la Festivalul Bial de Teatru „I.L. Caragiale”. În 1968, îi apare la Editura pentru Literatură volumul „Pentru un hoț de împărat”, care cuprinde ciclurile: „Mortul săracilor”, „Roata cu șapte spițe” și „Tulnicile Iancului”. În urma călătoriei în R.D.G., la Weimar (1969), scrie romanul „Walderoda” (burg imaginar dublu al Orăștiei transilvănene). La Editura „Ion Creangă” îi apare volumul pentru copii „Gri-ru-gri” (1970), cuprinzând un poem baladesc. Este debutul său editorial în poezie. La 31 ianuarie 1972, colegii de teatru îl sărbătoresc, la aniversarea a 46 de ani, prezentând un „Recital Dominic”. În același an, îi apare volumul „Itinerar dacic”, apoi în 1976, volumul „O sălbatică floare”. Postum, îi apar volumele: „Strada care urcă la cer” (1977), „Timp scufundat” (1981), „Un ceas de hârtie” (1983).

Se stinge din viață la 26 iulie 1976.

Lucrări publicate:

- *Roata cu șapte spițe*. Povestiri. București: ESPLA, 1957. - 87 p. - (Colecția Albina).
- *Hurmuzul jupânesei*: Pseudo-cronici moldovenești. - București: Editura Tineretului, 1968. - 205 p.

- *Pentru un hoț de împărat*. Proză. București: Editura pentru Literatură, 1968. 168 p.
- *Gri-ru-gri*. - București: Editura Ion Creangă, 1970.
- *Itinerar dacic*. Versuri. - Cluj-Napoca: Dacia, 1972. - 52 p.
- *sălbatică floare*. - București: Editura Eminescu, 1976. - 128 p. cu port.
- *Strada care urcă la cer*. - București: Editura Eminescu, 1977.
- *Timp scufundat*. - București: Editura Eminescu, 1981.
- *Un ceas de hârtie*. Poeme. Jurnal. Fragmente. - Ediție îngrijită de Sorana Coroamă-Stanca și Doina Uricariu. București: Editura Eminescu, 1984. - 684 p. (Colecția „Poeți români contemporani”).
- *Timp scufundat*. - București: Universalia: Du Style, 1999. - 560 p - (colecția Opera Omnia:1)
- *Un ceas de hârtie. Versuri*. - București: Du Style, 1999. - 672p - (colecția Opera Omnia: 2)

Referințe:

- Ciobanu, Radu. *Cronica lui Dominic*. - În: Drumul socialismului, nr. 7347, 21 iun. 1981.
- Doinaș, Augustin Ștefan. *Prezentul - câmp heraldic al trecutului*. - În: România literară, nr. 31, 29 iul. 1976, p. 8.
- Negoiteșcu, I. *Scriitori contemporani*. Cluj-Napoca: Editura Dacia, 1994, p. 405-406, 407.
- Râpeanu, Valeriu. „Roata cu șapte spițe”. În: Gazeta literară. - 4, nr. 23, 6 iun. 1957.
- Regman, Cornel. *Scriind despre Dominic*. În: Arhipelag. - 2, nr. 2,3,4, 1999, p. 29-30.
- Simion, Eugen. *Doi poeți: Teohar Mihadaș, Dominic Stanca*. - În: Luceafărul, 19 nov. 1977, p. 2.
- Uricariu, Doina. *Utopia lui Dominic Stanca*. - În: România literară. - 14, nr. 45, 5 nov. 1981, p. 8.
- Vartic, Ion. *Dominic Stanca. „Lumea din oglindă”*. - În: Manuscriptum. - 12, 1981, p. 96-97.
- Vartic, Ion. *Dominic Stanca. „Universul baladesc”*. - În: Steaua. - 32, nr. 1, feb. 1981, p. 38.
- Vartic, Ion. *Introducere în opera lui Dominic Stanca*. Prefață la volumul „Timp scufundat”. - București: Editura Eminescu, 1981.

STANCA, HORIA

(n.1909) - *doctor în drept, publicist*

Pseudonim: *Dan Vulcan*

Născut la 26 septembrie 1909, în orașul Vulcan, județul Hunedoara. Fiul lui Sebastian Stanca și frate cu scriitorul Radu Stanca. Și-a luat doctoratul în drept în anul 1935. A început activitatea jurnalistică în 1930 la Cluj, la revista „Națiunea”, continuând apoi ca redactor la „Națiunea Română” și „Tribuna” (1935-1940). Cronicar literar la revista „Symposion”. Refugiat, după 1940, la București a lucrat la ziarul „Ardealul” și la „Sfarmă Piatră”. Ca ofițer de rezervă, a făcut campania din Odesa și Crimeea (1941-1942). Între 1952-1954, este deținut politic la Jilava și Canal, condamnat la 3 ani muncă silnică pentru „crime contra păcii”. Între 1972-1975, redactor la revista „Secolul 20”. Sub pseudonimul Dan Vulcan, publică la Editura Tineretului monografiile „Giuseppe Verdi” (1959) și „Ciprian Porumbescu” (1975). În 1994, omagiind frumoasa vârstă de 85 de ani, i se publică, cu ajutorul Fundației Soroș, volumul de memorialistică „Așa a fost să fie”.

Colaborări:

„Transilvania”, „Viața Românească”, „Steaua”, „Tribuna”, „Ramuri”, „Secolul 20”, „Jurnalul literar”, „Revista de filosofie”.

Lucrări publicate:

- *Giuseppe Verdi*. - București: Editura Tineretului, 1959.
- *Ciprian Porumbescu*. - Cluj-Napoca: Editura Dacia, 1975.
- *Fragmentarium clujean*. - Cluj-Napoca: Editura Dacia, 1987.
- *Așa a fost să fie*. (Autobiografie). - Cluj-Napoca: Editura Dacia, 1994. - 307 p. (Colecția „Remember”).
- *Printr-un tunel*. Corespondență I. D. Sîrbu - Horia Stanca. - Ediție îngrijită și postfață de Dumitru Velea. - Petroșani: Editura Fundației Culturale „I. D. Sîrbu”, 1997. 167 p.

Referințe:

- Peligrad, Dumitru; Budac, Emilian. *Cronică de familie. Stăncestii*. - În: Sebastian Stanca. Monografia istorio-geografică a localității Petroșani. Petroșani: Editura Fundației „I. D. Sîrbu”, 1996, p.93-94.
- Sîrbu, I. D. *Ciprian Porumbescu*. - În: Ramuri, nr. 3, 1983.

- Varfalvi-Berinde, Carmen. *Repere pentru un spațiu armonic*. - În: Apostrof. 6, nr. 3-4, 1995, p. 9.

STANCA, SEBASTIAN

(1878-1947) - *preot, istoric, scriitor, publicist, doctor în filosofie*

Născut la 17 octombrie 1878, la Petroșani județul Hunedoara. Fiul preotului Avram Stanca (1843-1916). Studii secundare la Gimnaziul German din Sebeș - Alba (1890-1893), la Deva și la Liceul „Andrei Șaguna” din Brașov (1893-1898). Studii superioare la Seminarul Andreian - Sibiu (1898-1901) și la Facultatea de Litere și Filosofie din Budapesta (1901-1905), unde își ia doctoratul cu o lucrare despre Timotei Cipariu (1910). Debutază în literatură în anul 1901, ca student la Budapesta. La 3 octombrie 1901, împreună cu studentul Dionisie Stoica, pune bazele gazetei „Poporul Român”, care va apare la Budapesta până în aprilie 1911, când se mută la Arad. Scopul gazetei era „să apere interesele poporului român fără frică”. În perioada studiilor universitare, face parte din pleiada celor 12 studenți, întemeietori ai revistei „Luceafărul” din Budapesta. A fost președintele Societății Literare „Petru Maior” din Budapesta (1901-1902). Ca redactor și redactor șef al gazetei „Poporul Român” (1901-1906 și 1907), scrie articole politice, înfruntă cenzura, se expune la procese. După 1907, revine în Transilvania, ca preot paroh la Vulcan (1907-1911), apoi din 1911, la Sebeș - Alba. Deportat de autoritățile maghiare la Șoproon, în Ungaria vestică (august 1916-februarie 1917). Ca luptător pentru drepturile românilor, a salutat Unirea de la 1 Decembrie 1918. În anul 1922, se stabilește la Cluj, având funcția de consilier eparhial în cadrul Episcopiei Vadului, Feleacului și Clujului. Din 1922, este consilier la secția bisericească, deținând această funcție până în 1940. A organizat la Centrul Eparhial un „Muzeu de Antichități Religioase”, cu majoritatea pieselor și obiectelor donate de el însuși. A redactat foaia eparhială „Renașterea” (din 1923). Până în anul 1940, a elaborat și publicat câteva studii istorice, elogios apreciate în epocă de I. Lupaș, Al. Lapedatu, V. Netea și alții. A participat la activitățile „Astreii” cu numeroase comunicări, bazate pe documente istorice. Între manuscrisele sale, care n-au putut să vadă lumina tiparului în timpul vieții, se află și „Monografia istorico-geografică a Văii Jiului”, (premiată de Academia Română, 1934), pe care, ziarul „Steagul Roșu” din Petroșani, a publicat-o în

câteva numere din 1971, 1972. Monografia a fost reeditată integral de Editura Fundației Culturale „I.D. Sârbu” din Petroșani, în anul 1996, sub îngrijirea scriitorului Dumitru Velea. A publicat o serie de lucrări de istorie bisericească locală, nuvele, schițe, amintiri, prelucrări, librete de operă, teatru, feerii. A tradus din Schiller, Brehm, Goethe, Heine, Uhland. A fost decorat cu „Coroana României”, „Răsplata Muncii” etc.

Se stinge din viață la Sibiu, la 9 noiembrie 1947.

Colaborări:

„Telegraful Român”, „Luceafărul”, „Re-nașterea”, „Glasul Ardealului”, „Transilvania”, „Națiunea”, „Familia română”, „Revista Teologică”, „Libertatea” (Orăștie), „Tribuna”, „Cosânzeana”, „Țara noastră”, „Anuarul Institutului de Istorie Națională” (Cluj), „Poporul Român” etc.

Lucrări teologice și istorice:

- *Cipariu Timotheus*. - (Teză de doctorat). Petroșani, 1910. - 74 p.
- *Pocăiții. Studiu pentru combaterea sectei pocăiților*. - Sibiu, 1913. - 272 p.
- *Gh. Dima*. - Cluj, 1922.
- *Contribuția preoțimii române din Ardeal la războiul pentru întregirea neamului*. (1916-1919). - Cluj, 1925. - 179 p.
- *Preoțimea și politica*, Cluj, 1926.
- *Carmen Saeculare. Preoțimea română din Ardeal în slujba idealului național*. - Cluj, 1927. - 20 p.
- *Biserica ortodoxă din Sebeș*. - Cluj, 1928. 35 p.
- *Episcopia Ortodoxă Română a Vadului, Feleacului și Clujului. 1919-1929*. - Cluj, 1930. - 165 p.
- *Pâinea vieții. Carte de rugăciuni pentru toți creștinii*. - Cluj, 1931. - 232 p.
- *Gheorghe Lazăr în Sibiu*. 1934.
- *Mănăstirea de la Râpa Râmețului*. - Cluj, 1936.
- *Viața și activitatea Episcopului Vasile Moga. 1774-1845*. - Cluj, 1939. - 125 p.
- *Monografia istorico-geografică a localității Petroșeni*. - Petroșani: Editura Fundației Culturale „I.D. Sârbu”, 1996. 100 p.

Lucrări literare:

- *Pribeții*. Comedie din viața meseriașilor, în două acte. Localizare după I. Nestroy. Sibiu, 1910. - 4 f. + 46 p.
- *Bucătăreasa*. Comedie într-un act. Brașov, 1911. - 22 p.

- *Lazăr diacul. O întâmplare adevărată.* București, 1923. - 40 p.
- *Fiul cantonierului și alte povești.* București, 1925. - 24 p.
- *Greva și alte povestiri.* - Arad, 1926. - 64 p.
- *Sergentul: episod din luptele de lângă Jiu și Pasul Surduc la începutul lui septembrie 1916.* Dramă într-un act. Arad: Editura „Joseph Heyderich”, 1926. - 46 p.
- *Lege nouă.* Comedie într-un act. - Sibiu, 1933. - 52 p.
- *Apis și Este.* Traducere după Bruno Brehm. București, 1942. - 489 p.

Referințe:

- Bândeian, Ioan. *Preot stavr. dr. Sebastian Stanca. (1878-1947). Contribuția la cunoașterea istoriei Bisericii transilvane și la reînființarea Episcopiei Vadului, Feleacului și Clujului.* - În: Mitropolia Ardealului. 31, nr. 4, 1986, p. 59-68.
- Bunea, Ion. *Prof. stavrofor Dr. Sebastian Stanca.* - În: Îndrumătorul Bisericesc de la Cluj, 1978, p. 261-264.
- Feier, Nicolae. *Viața și activitatea protopopului Dr. Sebastian Stanca.* Teză de licență. - Sibiu, 1981. - 83 p.
- Lupaș, I. *Cuvânt funebru.* (Sebastian Stanca). - În: Telegraful Român, nr.39-40, 23 nov. 1947, p. 2-3.
- Neaga, Nicolae. *Profesor Sebastian Stanca.* - În: Îndrumătorul pastoral de la Alba Iulia, pe anul 1980, p. 212-213.
- Păcurariu, Mircea. *Dicționarul teologilor români.* - București: Univers Enciclopedic, 1996, p. 414-415.
- Pascu, Constantin. *Un cărturar originar din Petroșani între ctitorii revistei „Luceafărul”: Sebastian Stanca.* - În: Sargetia. - Vol. 16-17, 1982-1983, p. 650-664.
- Peligrad, Dumitru; Budac, Emilian. *Cronică de familie: Stăncestii.* - În: Sebastian Stanca. Monografia istorico-monografică a localității Petroșani. Petroșani: Editura Fundației „I. D. Sîrbu”, 1996, p. 87-91.
- Velica, Ioan; Șrether, Carol. *Călătorie prin vârstele Văii Jiului.* - Deva: Destin, 1993, p. 44-45.

STANCIU, CAROL

(1937) - profesor universitar, doctor în științe medicale.

Născut la 17 mai 1937, în Hunedoara. Absolvent al Facultății de Medicină din Iași, promoția 1963. Doctor în științe medicale (1974). Profesor și decan la Facultatea de Medicină din Iași. Stagii de endoscopie digestivă în Anglia la Gastro Intestinal Unit, Hull Royal, Infirmary (1971-1973). Modernizează laboratorul Clinicii de Endoscopie din Iași. Preocupări în domeniul monometriei esofagiene, fiziopatologiei refluxului gastro-esofagian, prin aplicarea PH-metriei în regiunea distală a esofagului. În colaborare cu doi specialiști din Anglia descrie o metodă proprie de dilatare a stenozelor esofagiene benigne. Autorul principal sau colaborator a 16 cărți, a 160 de articole de specialitate în reviste din țară și străinătate. A participat activ la numeroase congrese de specialitate. Președinte al Societății Române de Endoscopie Digestivă. Membru al Comitetului de Etică al Organizației Medicale de Gastro-enterologie.

Referințe:

Enciclopedia medicală românească. Secolul XX. Sub redacția prof. Nicolae Ursea. - București, 2001, p. 680.

STĂNCIOIU, NICOLAE

(1939-1995) - profesor universitar, doctor în medicină

Născut la 12 octombrie 1939, în comuna Romos, județul Hunedoara. Urmează școala elementară în satul natal (1946-1953), apoi cursurile Liceului „Aurel Vlaicu” din Orăștie. În anii de liceu, a participat la finalele pe țară ale olimpiadelor de matematică și fizică, fiind premiat în fiecare an (1954-1957). A terminat liceul cu medii maxime și cu „Diploma de Merit”, iar bacalaureatul cu „Diploma de Onoare”. Absolvent al Facultății de Medicină din Cluj-Napoca. În toți cei șase ani de facultate obține note care, prin media lor, îl situează, la absolvire, pe locul I pe țară, ca șef de promoție, dar nu primește nici măcar un semestru bursa republicană (1958-1963). În timpul studiilor, îi are ca îndrumători pe dr. Aurel Moga și Ștefan Hărăguș și pe conferențiarul și profesorul Roman N. Vlaicu. Ca student, a desfășurat o activitate de cercetare în cercul de fiziologie, având ca lucrare de diplomă „Oboseala în munca

industrială”, premiată la Sesiunea pe Țară a Cercurilor Științifice Studențești (1960). Este intern clinic prin concurs (primul clasat) (1964-1966). În urma unui concurs de admitere, este doctorand cu frecvență (conducător științific acad. A. Moga), la Clinica de Cardiologie ASCAR București (1 sept. 1966 -1 sept.1969). Participă la activitatea practică din clinică, sub îndrumarea unor mari medici ai ASCAR-ului în principalele sectoare de activitate ca: E. Viciu, L. Kleinerman, R. Enescu, M. Ilescu, Petronela Vintilă, C. Drăghici ș.a. Din 1968, parcurge toate gradele didactice ale catedrei universitare: asistent stagiar (1968-1970); asistent universitar titular (1970-1975); șef de lucrări (1975-1981), la Catedra Clinică de Învățământ Post-universitar de Cardiologie, singura din țară și din 1976, la Spitalul Clinic Fundeni, obținând funcțiile pe linie de asistență de specialitate: medic specialist (primul clasat pe țară, media 20), medic primar gr. III și medic primar gr. II. În 1969, obține titlul de doctor în medicină, specialitatea Cardiologie, cu teza: „Contribuții la diagnosticul și tratamentul arteriopatiilor obliterante ale extremităților”. Ca medic cardiolog, a făcut parte din echipa de consult a Spitalului Elias și a participat la consultări de specialitate în Turcia, Congo, Italia, Franța, Belgia, trimis de Ministerul Sănătății. Specializare ca bursier OMS la Londra, la National Heart Institute și London School of Hygiene (1 sept. 1971 - 25 mar. 1972). Revine la Cluj-Napoca (1981-1995). Este conferențiar universitar, titularul disciplinei de Cardiologie de la INIF Cluj-Napoca și medic șef al Clinicii de Cardiologie, profesor universitar prin concurs. Din 1990, este conducător științific de doctorat în specialitatea Cardiologie. Între 1991-1994, este șef de catedră la Universitatea de Medicină și Farmacie Cluj-Napoca. Director al „Institutului Inimii” Cluj-Napoca (1992-1995). Codirector al Programului de Reducere a Mortalității prin Boli Cardiovasculare din România, în parteneriat cu Providence Heart Institute, Columbia, SUA, finanțat de Agenția pentru Dezvoltare Internațională a Guvernului SUA (USAUD) (1992-1995). Este autor sau coautor a 163 de lucrări publicate în periodice, din care 52 în limbi de circulație internațională (engleză, franceză, germană). A întreținut tot timpul vieții legături cu locurile natale, în special cu Romosul și Orăștia. A organizat în satul natal, Asociația Culturală „Fii satului” și a sprijinit ridicarea obeliscului în amintirea eroilor din comuna Romos.

Activitatea de cercetare științifică:

A întreprins cercetări în etiopatogenia, diagnosticul și tratamentul arteriopatiilor cronice obliterante a

extremităților, arterosclerozei, insuficienței cardiace. A participat ca invitat oficial, sau având intervenții, la 26 de manifestări științifice, în străinătate, între care la toate cele trei congrese ale Societății Europene de Cardiologie, din ultimii 6 ani. A efectuat cercetări de epidemiologie, cardiologie preventivă și etiopatogeneza a cardiopatiilor cronice majore. A făcut parte din comitetul de organizare a unor congrese și simpozioane naționale, inclusiv cu participare internațională. Autor a șapte lucrări monografice, a 163 de studii și lucrări publicate în periodice și 270 de comunicări, la aproape toate manifestările științifice de cardiologie din țară. Organizator, în calitate de director al Clinicii de Cardiologie din Cluj și al „Institutului Inimii”, a 3 simpozioane: „Progrese în cardiologie” (1984, 1988, 1992), al 3-lea, ca simpozion internațional în limba engleză, și Simpozionul internațional „In memoriam Aurel Moga” (noiembrie 1993), acțiuni cu o largă participare națională și internațională.

Activitate didactică și instructiv-educativă:

Cursuri de specializare și perfecționare acoperind aproape toată cardiologia-clinică, la Clinica de Cardiologie ASCAR și apoi la Spitalul Clinic Fundeni din București, precum și în alte localități: Constanța, Brașov, Petroșani, Miercurea-Ciuc, Deva, Sibiu, Hunedoara, Baia-Mare, Galați, Bistrița, Satu-Mare, Turda, Dej, Alba-Iulia, Zalău ș.a. cu demonstrații practice (1975-1995). Cursuri de specializare anuale în cardiologie (1981). Cursuri de perfecționare (între 6-10 cursuri pe an). Cursuri și stagii de specializare în Clinica de Cardiologie Cluj-Napoca, unde au obținut specializarea 88 de medici români și patru străini. Cursuri de perfecționare absolvite de 352 medici, interniști, cardiologi, pediatri și intensivști.

Activitatea de asistență medicală:

A participat direct la investigarea prin cateterism cardiac și angiocardiografie a peste 2.000 de bolnavi cardiaci, la peste 1.000 de cardiostimulări artificiale tempo-rare și aproape 1.000 de cardiostimulări permanente. A organizat și coordonat asistența cardiacă de urgență prespitalicească împreună cu Stația de Salvare Cluj-Napoca, la Clinica de Cardiologie, intrând în funcțiune prima Unitate Coronariană Mobilă (UCM) din România. Laboratoarele de investigații neinvazive (radiologie, EKG, angiografie nucleară, chocardiografie, testări de efort) și cel de anatomie patologică au fost organizate, dotate și funcționează la nivelul cerințelor unui institut republican. Sub conducerea sa, serviciul de Urgență Cardiacă Medicală și Chirurgicală de la Institutul Inimii a fost dotat cu posibilități de legături permanente radiotelefonice cu toate salvările, cu toate clinicile medicale care

primesc urgențe cardiace, cu sistem de electrocardiografie transtelefonică. A participat direct la organizarea secțiilor de cardiologie de la Brașov, Miercurea-Ciuc, Sibiu, Petroșani, Deva. A efectuat conversii electrice, cardiostimulări temporare la spitalele județene Alba, Sibiu, Deva, Bistrița, Satu-Mare, aplicate cu succes, în cazuri de urgențe cardiace majore.

Societăți și comitete științifice la care a activat:

Comitetul Societății Române de Cardio-logie; Comitetul de Redacție al Revistei Române de Cardiologie; Federația Internațională a Societăților de Cardiologie (IFSC); Consiliul de Epidemiologie și Prevenire a Bolilor Cardiovasculare (CEPBC); Societatea Europeană de Cardiologie (SEC); Asociația Internațională de Cardiologie de Limbă Franceză; Grupul de Lucru (Working Group) pentru Epidemiologie și Prevenire (SEC); Grupul de lucru privind Pacingul Cardiac (SEC); FELLOW al Societății Europene de Cardiologie (SEC); Academia de Medicină din New York.

După o grea suferință, a murit prematur, la numai 56 de ani, fiind înmormântat la Romos (1995).

Lucrări publicate:

- *Trombangeita obliterantă*. - București: Editura Medicală, 1974. - 212 p.
- *Actualități în diagnosticul și tratamentul bolilor de inimă* / Sub redacția lui V. Cunescu, D. Drăghici. - București: Editura Medicală, 1976. Cap. IV. Tratatul hiperlipoproteinemiei / N. Stăncioiu, M.I. Scorobohaci, D. Drăghici.
- *Îndreptar de diagnostic și tratamente în bolile cardiovasculare*. - București: Editura Medicală, 1976. - (Ministerul Sănătății. Comisia de specialiști). Materialele metodologice au fost redactate de Comisia de specialiști a Ministerului Sănătății, la care N. Stăncioiu a participat permanent în calitate de secretar al acestei comisii.
- *Cardiopatii cronice majore. Factori de risc*. - București: Editura Academiei, 1974. Lucrare premiată cu Premiul „Victor Babeș” al Academiei în anul 1976.
- Moga, Aurel. *Opere alese*. - București: Editura Academiei Române, 1986. - Vol.1. - 288 p. (N. Stăncioiu face parte din colectivul de redactare a acestui volum și este autorul unor capitole și lucrări cuprinse în volum).
- *Îndreptar de diagnostic și tratament al bolilor cardiovasculare* / Sub redacția C. Carp. - București: Editura Medicală, 1989. - 456 p.
- *Tratat de medicină internă. Bolile cardiovasculare*. / Sub redacția lui Radu Păun. Partea a IV-a : Coordonator Leonida Gherasim. - București: Editura Medicală, 1994. - p. 41-110.

Referințe:

- Baci, Petru. *Liceul „Aurel Vlaicu” Orăștie*. Compendiu monografic: 1919-1994. 75 de ani. - Deva: Casa Corpului Didactic Deva, 1994, p. 68.
- Baci, Petru. *Orăștia. De la târg, reședință de scaun și oraș, la municipiu*. Compendiu monografic. - Orăștie: Consiliul Local al Municipiului Orăștie, 1995, p. 131-134.
- Bălan, Ion Dodu. *Nasc și la Romos oameni*. (Dr. N. Stăncioiu). - În: Cuvântul liber. - 7, nr. 1317, 11-12 feb. 1995. - p.l.
- Ozun, Radu. *In memoriam: Nicolae Stăncioiu*. - În: Curierul Național. - 6, nr. 1177, 21 ian. 1995. - p.4. *Prof. dr. Nicolae Stăncioiu* - În: Viața medicală. - nr. 2, 27 mai 1994. - p. 6.
- *Prof. dr. Nicolae Stăncioiu*. Biobibliografie. - Deva: Biblioteca Județeană „Ovid Densusianu”, 1999.
- Vasii, Ion. *In memoriam prof. univ. dr. Nicolae Stăncioiu*. - În: Cuvântul liber - 12, nr. 2833, 31 ian. 2001, p. 6.

STĂNCIOLESCU, TRAIAN DINOREL

(n.1951) - profesor universitar, doctor în filosofie

Născut la 1 noiembrie 1951, în comuna Potlogi, județul Dâmbovița. A terminat Liceul „C. D. Loga” din Timișoara, ca șef de promoție (1970). Absolvent al Institutului de Arhitectură „Ion Mincu” București (studii de scurtă durată, 1973) și al Facultății de Istorie și Filosofie a Universității „Alexandru Ioan Cuza” Iași (șef de promoție, 1981), cu lucrarea de licență „Satul românesc, realitate și devenire”. În 1995, obține titlul de doctor în filosofie cu teza: „Semiotica miturilor cosmogonice”. După terminarea studiilor, între 1973-1977, ocupă prin concurs postul de arhitect-conducător la Institutul de Proiectări Arad; profesor de științe socio-umane la Hunedoara (1981-1985) și la Deva (1986-1990). În 1990, ocupă, prin concurs, postul de lector la Catedra de Logică și Semiologie, din cadrul Facultății de Filosofie a Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, devenind titular al disciplinelor: semiotica și aplicații ale metodei semiotice, logica filosofică, filosofia creației, metafilosofie, hermeneutica formelor simbolice. Cercetător asociat la Institutul Național de Inventică din Iași (1992); conferențiar în cadrul

Catedrei de Logică și Semiologie a Universității „Alexandru Ioan Cuza” Iași (1996); profesor metodic (1997); profesor titular (1999); profesor asociat la Institutul de Științe Europene „Ștefan Lupășcu” Iași (1999); profesor asociat la Facultatea de Bioinginerie Medicală din cadrul Universității de Medicină „Gr. T. Popa” Iași; profesor titular al disciplinelor: psihologia cogniției și a comportamentului uman; introducere în știința comunicării; sociologia comunicării de masă; socioterapie. Din 1992, colaborator la Institutul Național de Inventică, participând la realizarea a opt contracte de cercetare pe profil interdisciplinar, vizând modelarea bazelor biofizice ale gândirii creative, stimularea creativității tehnico-științifice, aplicarea metodelor euristice în procesul didactic și altele. În 1992, urmează un stagiu de cercetare la Universitatea de Științe Economice și Politice din Atena. Susține o serie de prelegeri universitare în cadrul cursului „Semiotica limbajelor simbolice”, la Colegiul Invizibil și Facultatea de Filosofie și Sociologie din Chișinău (1998); participă ca profesor invitat la lucrările Școlii de Vară, „Creativitatea ca mod de viață”, organizate la Hârjauca, Republica Moldova.

Funcții și afiliere instituționale:

Membru fondator al Academiei de Cibernetică Generalizată „Ștefan Odobleja”, cu sediul în Lugano, Elveția (1982); membru al Asociației Oamenilor de Știință din România (1983); președinte al Cenaclului „Flacăra” al scriitorilor din Hunedoara (1985-1990); președinte al Societății Cultural-Științifice și de Presă „Timpul”, cu sediul în Deva și, în această calitate, președinte al primului post de televiziune din Deva; director al Editurii „Timpuri”, cu sediul în Deva (1990); director executiv și consilier editorial al Editurii „Performantica”, din cadrul Institutului Național de Inventică Iași (1995); vicepreședinte al Asociației Naționale de Terapii Complementare din România, coordonator al rețelei naționale de cercetare științifică în acest domeniu; membru fondator al Fundației Academice „Ștefan Lupășcu”, din Iași (1997); secretar științific al Institutului Național de Inventică; reprezentant al Universității „Al. I. Cuza” Iași în Comisia teritorială, pentru Studii Interdisciplinare „Moldova I” (1998); membru al Asociației Internaționale pentru Studii Semiotice (1999). Din 1983, până în prezent, în calitate de membru al Asociației Oamenilor de Știință din România a participat la peste 130 de manifestări științifice, congrese, simpozioane, sesiuni de comunicări, conferințe etc. organizate de Academia Română și alte instituții științifice la București, Cluj, Iași, Timișoara și la

o serie de manifestări internaționale organizate în Germania, Grecia, Ungaria, Republica Moldova.

Premii și distincții obținute:

Premiul I și II la Sesiunea Națională a Cercurilor Științifice Studentești de la Sibiu, cu o lucrare de sociologie rurală („Arhitectura satului românesc, tradiție și modernitate”) și o lucrare de filosofie a culturii (Dialectica tradiție-inovație în creația umană: un model axiologic) (1981); Premiul „Ernest Stere” (prima ediție), pentru întreaga activitate de cercetare științifică, realizată ca student al Facultății de Filosofie Iași (1981); Medalia Specială a Centrului de Cercetări pentru Problemele Tineretului, București, obținută pentru activitatea de cercetare în domeniul educației școlare (1984); Premiul I pe țară, în cadrul Festivalului Național „Cântarea României”, la secțiunea „Eseuri” (1987); Diploma de merit clasa I și Medalia de aur „Henri Coandă” (1996), pentru cercetare științifică; Premiul Academiei Române pentru lucrarea „Miturile creației - lecturi semiotice” (1997), Diploma și medalia Facultății de Medicină „Gr. T. Popa” pentru activitatea didactico-științifică desfășurată în cadrul Facultății de Bioinginerie Medicală.

Colaborări:

„Revista de Filosofie”, „Revue Romaines des Sciences Sociales”, „Analele Universității „Alexandru Ioan Cuza” Iași, „Revista de Pedagogie”, „Revista de inventică”, „Arhitectura”, „Cronica”, „Vatra”, „Acta Neurologica Moldavica”, „Viitorul social”, „Tribuna”, „Orizont”, „Contemporanul”, „Biblos”, „Tomis”, „Forum”, „România literară” și altele.

Lucrări publicate:

- *O cale a rațiunii către Dumnezeu?* - Deva: Editura Timpuri, 1990. - 72 p.
- *Viața înaintea vieții ?* - Deva: Editura Timpuri; București: Editura Intercontempres, 1991. - 128 p.
- *Logică și educație: Orizonturi metodo-logice ale educării și stimulării creativității.* - Iași: Editura Junimea, 1994. 244 p. - (în colaborare).
- *Miturile creației - lecturi semiotice.* - Iași: Editura Performantica, 1995. - 234 p.
- *Performantica - interferențe, sinergii, confluente.* - Iași: Editura Performantica, 1996. - 272 p. - (în colaborare).
- *Tratat de creatologie.* (Coordonator). Iași: Editura Performantica, 1998. - 526 p.
- *Introducere în filosofia creației umane.* Iași: Editura Junimea, 1999. - 244 p.

- *Fundamentele valorii*. - Iași: Editura Moldova, 1999. - 238 p.; Iași: Cristal - Concept, 2001 - (în colab. cu Victor Isac).
- *Metamorfozele luminii*. vol. 1 *Biofotonica, știință a complexității*. - Iași: Editura Performantica, 1999. - 336 p. - (în colaborare cu D. M. Manu).
- *Metamorfozele luminii*. - Vol.2. Intro-ducere în teoria „laserilor biologici”. Iași: Editura Performantica, 2000. -340 p. (în colaborare cu D.M. Manu).

Studii apărute în volume:

- *Creația științifică, între logic și istoric*. În: Cunoaștere, eficiență, acțiune. București: Editura Politică, 1987.
- *Dinamica actului creator*. - În: Coordonate ale gândirii filosofice și social-politice românești contemporane. - Iași: Editura Junimea, 1989.
- *Perspective semiologiques sur la g n se du langage*. - În: Limbaje și comunicare (vol. I). - Iași: Editura Institutului European, 1994.
- *Despre geneza numelor divine*. - În: *Semiologia culturii*. - Bacău: Editura Universității Bacău, 1996.
- *Geneza proceselor neuropsihice din perspectiva teoriei „laserilor biologici”*. În: Petre Br nzei: in memoriam. - Iași: Editura Psihomnia, 1996. - ( n colaborare D.M. Manu).
- *Triada semiotică în perspectiva analizei lingvistice*. - în: Limbaje și comunicare (vol. II). - Iași: Editura Institutului European, 1997.
- *Despre semnele minciunii*. Studiu introductiv. - în: Barnes J.A. Sociologia minciunii. - Iași: Institutul European, 1998, p. 5-91.
- *Despre semnele trădării*. Studiu introductiv. - în: Casamayor. Arta de a trăda. - Iași: Institutul European, 1999, p. 5-37.
- Studii publicate în volume colective (Manifestări științifice):
- *Elaborarea unui model optim de dezvoltare social-economică a județului Iași*. - Iași, 1981.
- *Sesiunea anuală a Institutului de Subingineri Hunedoara*. - Hunedoara, 1982; 1983.
- *Simpozionul metodologia cercetării științifice*. - Deva, 1985.
- *Volumul Centrului de cercetări pentru problemele tineretului*. - Timișoara, 1988.
- *Volumul Filialei Cluj-Napoca a Academiei Române*, 1988; 1989. *Lucrările Conferinței Internaționale de Inventică, Iași*, 1993; 1994; 1995; 1996. ( n colaborare).
- *Lucrările Simpozionului Național „PSI '94” București*, 1994. - ( n colaborare).
- *A XIII-a Sesiune Științifică Anuală a Societății Naționale de Biologie Celulară*. Craiova, 1995. - ( n colaborare).
- *Conferința Internațională de Terapii Complementare, Arad*. - Arad, 1996; 1997; 1998.
- *European Magnetic Sensors and Actuators Conference*. - Iași, 1996. - ( n colaborare).
- *Simpozionul „Migrația semnelor de cultură populară în România”*. Mangalia, 1996; 1997; 1998.
- *Conferința Națională de Biofizică*. - Cluj-Napoca, 1997. - ( n colaborare).
- Studii apărute  n publicații din str inătate:
- *Postulate consonantiste  n creația umană*.  n: Omagiu lui Ștefan Odobleja. Milano: Editura Nagard, 1982.
- *A semiological model of the creativity stimulation*. -  n: Symposium, Budapest, 1996.
- *The Light of the Word. (Ontogenetical Hypostasis of the Religious Metaphor)*.  n: Laud, Duisburg - Germania, 1997.
- *Metamorphoses of the word (a semiotic approach to the nature-culture complex)*.  n: Sign Processes in Complex systems. Dresden, 1999.
- *Sign of Light: a transversal view of knowledge complexity*. -  n: Sign Processes in Complex systems. - Dresden, 1999.
- *Les signes de la lumiere: hypothèse sur l'unit  historique de la connaissance*. -  n: Semiotica, Journal of the International Association for Semiotic Studies, Mouton de Gruyter. - Berlin, New York, nr. 1/2, 2000.
- Contracte științifice coordonate sau elaborate în cadrul Institutului Național de Inventică Iași:
- *Premise metodologice ale stimulării creativității și rolul acestora în optimizarea procesului de  nvățăm nt*. (Beneficiar: Ministerul Educației și  nvățăm ntului), 1993-1994.
- *Fundamente biofizice și psihologice ale gândirii creative*. (Beneficiar: Ministerul Cercetării și Tehnologiei), 1995.
- *Fundamentele limbajului creativ*. (Beneficiar: Ministerul Cercetării și Tehnologiei), 1996.

- *Efectele formei geometrice asupra structurilor vii și neviei.* (Beneficiar: Centrul de Cercetări pentru Tehnologii Ecologice București), 1996-1997.
- *Efectele câmpurilor electromagnetice asupra structurilor biologice.* (Beneficiar: Centrul de Cercetări pentru Tehnologii Ecologice București), 1996-1997.
- *Dezvoltarea complexă a satului românesc ca efect al cercetării științifice inter-disciplinare.* (Beneficiar: ICPE Iași, Comisia Teritorială Interdisciplinară pentru Cercetare-Dezvoltare, Moldova I), 1998.
- *Factori determinanți ai performanței umane: strategii de control, optimizare, stimulare.* (Beneficiar: Ministerul Cercetării și Tehnologiei), 1998.
- *Proceduri (bio)tehnologice de stimulare biopsihologică a performanței inovativ-creative.* (Beneficiar Agenția Națională pentru Cercetare și Tehnologie), 1999-2000.

Referințe:

- *Prof. univ. dr. Traian Dinorel Stănculescu.* Fișă biobibliografică. - Iași, 2000. - (Multigr).

STĂNCULEA, IOAN

(n.1925) - *economist, profesor*

Născut la 21 martie 1925, în Nădăștia de Sus, județul Hunedoara. Studii primare și gimnaziale în satul natal. Urmează cursurile Liceului „Decebal” din Deva, studii comerciale la Hațeg. Absolvent al Academiei de Studii Economice din București. A funcționat ca economist și apoi profesor de specialitate la Liceul Agricol Blaj. În prezent este cadru didactic universitar la Colegiul de Management în Comerț, Contabilitate și Turism Blaj, pe lângă Universitatea „Spiru Haret”.

Lucrări publicate:

- *Bazele contabilității.* Curs universitar.
- *Organizarea, planificarea și evidența economică în întreprinderile agricole.* (în colaborare).
- *Controlul și analiza activității economice a unităților agricole.* - (În colaborare).
- *Organizarea, planificarea și conducerea unităților agricole.* - (în colaborare).
- *Buna cuviință, legea comportării decente.* (în colaborare).

Referințe:

- Hinescu, Ana; Hinescu, Arcadie. *Oameni de ieri și de azi ai Blajului.* - Blaj: Editura Eventus, 1994, p. 179.

STĂNILĂ, LIVIU

(n. 1962) - *caricaturist, ilustrator de carte*

Născut la 3 februarie 1962 în Deva, județul Hunedoara. Absolvent al Liceului „Decebal” din Deva. Debut în caricatură în revista „Urzica”, în anul 1984. Redactor șef al Editurii Bibliofor - Deva din 1997; a ilustrat peste 40 de cărți, la Editurile „Bibliofor” și „Corvin” din Deva; a realizat 6 cărți poștale umoristice. Redactor-șef al editurii „Biblio 4 You” - Deva (2003-2004). Din 1984, a participat cu caricaturi la concursuri interne și internaționale din: România, Australia, Belgia, Brazilia, Bulgaria, Canada, Croația, Cuba, Anglia, Franța, Germania, Olanda, Iran, Israel, Italia, Japonia, Coreea, Polonia, Portugalia, Rusia, Spania, Taiwan, Turcia, Iugoslavia.

Premii obținute la concursuri de caricaturi:

- Premiul Special Tokio (1990).
- Premiul Special - Seul, Korea (1992).
- Premiul al II-lea, Secția Caricatură. Macea (1997).
- Premiul al III-lea, Secția Portret. Macea (1997).
- Premiul Special la Concursul „Constantin Tănase” - Vaslui (1998).
- Premiul Special al Juriului. Bistrița (1998).
- Premiul al V-lea . Korea (1998).
- Premiul de Caricatură. Taiwan (1999).
- Premiul de Umor. Taiwan (2000).
- Premiul Special. Kragujevac - Iugoslavia (2001).
- Premiul al III-lea. Târgu Jiu (2001).
- Premiul Publicului Knokke - Belgia (2002).
- Mențiune. Suceava (2002).
- Premiul învingătorului. Taiwan (2003).

Lucrări publicate:

- *Ghici ce colorăm?.* - Deva. Bibliofor, 1997.
- *Ghici ce colorăm în grădină?.* - Deva. Bibliofor, 1997.
- *Colorăm și învățăm ceasul.* - Deva. Bibliofor Internațional - Editura Crișan 1999. (în colaborare cu Horia Crișan).

- *Colorăm și învățăm să numărăm.* - Deva. Bibliofor Internațional - Editura Crișan, 1999. (în colaborare cu Horia Crișan)

Ilustrator de carte:

- Pop-Mărcașu, Vladimir. *Moș Crăciun.* Deva: Editura Bibliofor, 1996. - 16 p. + il.
- Pop-Mărcașu, Vladimir. *Punguța cu doi bani*, după Ion Creangă. - Deva: Editura Bibliofor, 1996. - 17 p.; 1998, 16 p.+ il.
- Pop-Mărcașu, Vladimir. *Scufița Roșie*, după frații Grimm. Deva: Editura Bibliofor, 1996. - 16 p. + il.; 1998. 16 p. + il.
- Pop-Mărcașu, Vladimir. *Albă ca Zăpada.* - Deva: Editura Bibliofor, 1997. 16 p.+ il.; 1998. - 16 p. + il.
- Pop-Mărcașu, Vladimir. *Alfabetul să-l învețe toate mințile istețe.* - Deva: Editura Bibliofor, 1997.
- Pop-Mărcașu, Vladimir. *Capra cu trei iezi*, după Ion Creangă. - Deva: Editura Bibliofor, 1997. - 16 p. + il.
- Pop-Mărcașu, Vladimir. *Ursul păcălit de vulpe*, după Ion Creangă. - Deva: Editura Bibliofor, 1997. - 16 p. + il.
- Pop-Mărcașu, Vladimir. *Vine iepurașul.* - Deva: Editura Bibliofor, 1997. - 16 p. + il.; 1998. - 16 p. + il.
- Pop-Mărcașu, Vladimir. *Degetica*, după Hans Christian Andersen. - Deva: Editura Bibliofor Plus, 1998. - 16 p. + il. - (Poveștile bunicii).
- Pop-Mărcașu, Vladimir. *Fetița cu chibriturile*, după Hans Christian Andersen. - Deva: Editura Bibliofor Plus, 1998. - 20 p. + il. (Poveștile bunicii).
- Bacs, Mariana Ema. *Căluțul de lemn.* Editura Bibliofor, 1999. - 16 p.
- Pop-Mărcașu, Vladimir. *Motanul încălțat*, după Petre Ispirescu. Deva: Editura Bibliofor, 1998. - 16 p. + il.; 1999. - 20 p. (Poveștile bunicii).
- Pop-Mărcașu, Vladimir. *Cenușăreasa.* Versuri. - Deva: Editura Bibliofor Plus, 1999. - 20 p.
- Pop-Mărcașu, Vladimir. *Dănilă Prepeleac.* Versuri. - Deva: Editura Bibliofor Plus, 1999. - 16 p.
- Pop-Mărcașu, Vladimir. *Rătușca cea urâtă.* Versuri. - Deva: Editura Bibliofor, 1999. - 16 p.
- Pop-Mărcașu, Vladimir. *Prâslea cel voinic și merele de aur.* - Deva: Editura Bibliofor, 2000.
- Pop-Mărcașu, Vladimir. *Cei trei purceluși.* Versuri. - Deva: Editura Bibliofor, 2000.
- Pop-Mărcașu, Vladimir. *Croitorașul cel viteaz*, după Frații Grimm. - Deva: Editura Bibliofor, 2000.
- Pop-Mărcașu, Vladimir. *Grădina.* Versuri. - Deva: Editura Bibliofor, 2000.

În calitate de caricaturist a participat la expoziții colective și de grup:

- *În țară:* Vaslui, Suceava, Brăila, Costinești, Tg. Mureș, Timișoara, Focșani, Galați, București, Deva, Constanța, Bistrița.
- *În străinătate:* Australia, Belgia, Anglia, Franța, Brazilia, Bulgaria, Canada, Croația, Cuba, Franța, Iran, Israel, Italia, Japonia, Polonia, Turcia, Rusia, Iugoslavia, Olanda, Taiwan, Spania, Germania, Korea, Portu-galia.

Referințe:

- Liviu, Stănilă. *Fișă biobibliografică.* - Deva, 2002.

STEPĂNESCU, I. GHEORGHE

(1940 - 2001) - profesor universitar, doctor inginer

Născut la 7 ianuarie 1940, la Teregova, județul Caraș - Severin. Absolvent al Institutului de Mine Petroșani, Facultatea Electromecanică Minieră (1963). Doctor inginer cu teza: „Contribuții la optimizarea sistemelor electroenergetice miniere” (1978). Activitate didactică universitară parcurgând toate treptele ierarhiei didactice. În prezent este profesor la Universitatea Petroșani. Domenii de cercetare: proiectarea, construcția și exploatarea instalațiilor electrice miniere; optimizarea configurației schemelor de alimentare a energiei electrice în mine și cariere; optimizarea consumurilor de energie electrică în industria minieră. Din 1992, este conducător de doctorate științifice în specialitatea Electromecanică Minieră. Autor a numeroase lucrări și articole publicate în reviste de specialitate. A murit la 30 mai 2001, la Petroșani.

Lucrări publicate:

- *Electrificarea minelor*, 1972.
- *Instalații electrice miniere.* - București: Editura Didactică și Pedagogică, 1983.
- *Date tehnice-economice pentru proiectarea instalațiilor de electrificare a minelor și carierelor*, 1989.
- *Instalații electrice miniere*, 1990.

Referințe:

- *Dicționarul specialiștilor un „Who's who” în știința și tehnica românească.* - Vol. 1. București:Editura Tehnică,1996, p. 333-334.

STÎNGĂ, VASILE

(n.1957) - handbalist, Maestru Emerit al Sportului

Născut la 21 ianuarie 1957, în Hunedoara. Absolvent al Institutului de Educație Fizică București. A fost jucător de handbal la „Metalul” Hunedoara, apoi la echipa „Steaua” București. Excelent jucător al „Stelei” și al echipei naționale. Profesor de educație fizică, ofițer. Este considerat șeful promoției sale, reușind de mai multe ori să devină golgheter al campionatului național, iar la Campionatul lumii din R.F.G. (1982), a cucerit titlul de golgheter absolut. Inter stânga de mare eficiență, a polarizat atenția întregii echipe dar și pe aceea a adversarului. Are în palmares: două titluri mondiale universitare, două medalii olimpice de bronz, un loc I la Super Cupa Campionilor Mondiali și Olimpici (1983) și un loc I la Cupa Campionilor Europeni. A fost considerat cel mai bun jucător de handbal din lume; selecționat în echipa lumii (1985). A jucat în străinătate în Spania. În prezent, director la Bingo Europa.

Referințe:

- Naum, Hristache. *Handbal de la A la Z.* București: Editura Sport-Turism, 1986, p. 157, 158, 206.

STOICA, ION

(1861-1921) - constructor de aeromodele, pictor, fotograf

Născut în 1861 în satul Ormindea, comuna Băița, județul Hunedoara. Absolvent al Gimnaziului din Brad (1878). După terminarea claselor gimnaziale, a intrat ucenic într-un atelier fotografic la Sibiu. Călătorește apoi prin România, Austro-Ungaria și Germania, timp de câțiva ani, câștigându-și existența din pictură. A realizat în creion negru patru tablouri: Iosif Basa, Ioan Pipoș, dr. Iosif Hodoș, Amos Frâncu, deosebit de reușite. A pictat fresca bisericii din Ormindea. După multe studii și cercetări, în 1884, a realizat modelul unui aparat de zbor ce imita forma și zborul păsărilor. În urma unor noi cercetări, în anul 1901, construiește modelul unui nou aparat de zbor, care printr-un resort ce pune în mișcare cele

două elice, dispuse una în fața iar cealaltă în spatele aparatului, a zburat efectiv în fața sătenilor din Ormindea. Aparatul a fost expus la „Astra” Sibiu, apoi la Viena. A fost și un vestit fotograf, astrolog și muzician.

S-a stins din viață la Ormindea, în anul 1921.

Referințe:

- Bălan, Ștefan; Mihăilescu, Nicolae Șt. *Istoria științei și tehnicii în România. Date cronologice.* - București: Editura Academiei RSR, 1985, p. 196.

STOICA, C. ION

(1903-1983) - profesor

Născut în satul Pupezeni, comuna Bălăsești, județul Tutova, (Vaslui) la 5 iunie 1903. A urmat școala primară în satul natal. Absolvent al Școlii Pedagogice din Bîrlad. (1923). După absolvirea școlii a fost repartizat în județul Hunedoara, comuna Dobra, ca învățător (1923-1932). Și-a dat bacalaureatul la București (1932). Între 1932-1936, a urmat cursurile Facultății de Litere și Filozofie din București, absolvită cu „Magna cum laudae”. A fost elev al profesorului Rădulescu Motru. A funcționat ca profesor în Arad (1936) și Oravița (1937-1938), iar în 1939, a fost numit de Minister director la Școala Normală de Băieți din Deva (1939-1947), în perioada foarte grea a războiului. În 1947, a fost dat afară din învățământ, pe motive politice. În repetate rânduri a fost arestat și închis la Deva și Aiud. Din 1966, a lucrat ca muncitor la carierele de piatră CFR - din Centrala Brașov, de unde s-a și pensionat. În 1969, a revenit în Deva, unde a fost reprimat în învățământ la Școala Pedagogică (1970-1973), unde a funcționat ca profesor de psihologie, perioadă în care a înființat laboratorul de psihologie, a ținut multe conferințe pentru pregătirea pedagogică a învățătorilor, la cursurile de vară de la Deva și Lipova. A desfășurat o bogată activitate culturală. A reînființat corul mixt, din comuna Dobra, pe care l-a și dirijat. A încetat din viață la 25 august 1983, la Deva.

Referințe:

- Prof. Ioan Stoica (1903-1983). Fișă biobibliografică - Deva, 2001.

STOICOVICI, EUGEN

(1906-1992) - *profesor universitar, doctor docent în mineralogie-chimie*

Născut în 10 februarie 1906 în comuna Bejan, județul Hunedoara. A urmat Liceul „G. Barițiu” din Cluj. Absolvent al Facultății de Chimie din Cluj (1928). Doctor docent în Mineralogie-Chimie (1933). Carieră didactică universitară: Facultatea de Științe, Catedra de Mineralogie-Petrografie din Cluj; șeful catedrei de Mineralogie (1953-1957; 1967-1972). Autor a numeroase cărți și studii științifice. Membru al Societății Germane de Mineralogie (Berlin, 1930), al Grupului Francez de studiu al argilelor (1967). A obținut Premiul Ministerului Industriei Ușoare (1955), Premiul „Nicolae Teclu” al Academiei Române (1956), Premiul Ministerului Minelor și al Energiei Electrice (1961), Premiul Ministerului Învățământului (1967).

S-a stins din viață la 16 februarie 1992, la Cluj - Napoca.

Lucrări publicate:

- *Contribuțiuni la perfecționarea cracării*, 1936.
- *Cristologia morfologică*, Manual 1947.
- *Curs de geochimie și petrografie*, 1948; 1949.
- *Chimia silicaților*, 1950.
- *Proprietățile mineralelor. Metode de analize structurale fizice și chimice*, 1951.
- *Zăcămintele de minerale utile*, 1953.
- *Mineralogia*, 1964.
- *Geochimia*, 1966.
- *Bazele fizico-chimice ale mineralogiei*, 1966.
- *Lucrările Conferinței Naționale pentru Știința Solului*, 1977 (în colaborare).
- *Geological Formations of Transylvanian Basin*, România 1987.

Referințe:

- *Clujeni ai secolului 20. Dicționar esențial*. Cluj-Napoca: Casa Cărții de Știință, 2000, p. 303.

STRĂUȚ, IRIMIE

(n. 1932) - *scriitor, publicist*

Născut la 28 ianuarie 1932, în comuna Feneș, județul Alba. Copilăria a petrecut-o în satul Străuții de Jos, comuna Bulzești de Jos, Hunedoara și la Alba-Iulia, unde a terminat prima clasă primară. Școala primară a continuat-o apoi la Lupeni, județul Hunedoara. A absolvit Liceul Teoretic din Petroșani, după care a urmat Școala de Literatură din București de 2 ani (1952-1954) a Uniunii Scriitorilor, în promoția denumită azi „Nicolae Labiș”, având profesori pe Mihail Sadoveanu, Camil Petrescu, Cezar Petrescu, Victor Eftimiu, George Călinescu, Tudor Vianu, ș.a. A studiat în clasa de Măiestrie Artistică, proza cu Petru Dumitriu și poezia cu Mihai Beniuc. A absolvit Facultatea de Istorie Filozofie (1970) și un studiu postuniversitar de limbă franceză în București (1985). A început activitatea publicistică în anul 1948, cu un studiu despre graiul moșilor din Străuții de Jos, publicat în revista „Cum vorbim” a Academiei Române. A debutat cu reportaj, în sept. 1951, în „Scânteia Tineretului”, și în proză, în același an, cu fragmente din nuvela „O zi cu ger”, publicată în ziarul „Zori noi” din Petroșani, iar în poezie în revista „Pogonici”. A lucrat la ziarele „Tânărul miner” din Petroșani, și „Tânărul muncitor” din Deva, conduse de Ion Băieșu și Mihai Caranfil, la „Steagul Roșu” din Petroșani și „Drumul Socialismului” din Deva. S-a transferat, apoi, la București la revistele pentru copii „Luminița” și „Arici Pogonici”, unde a fost șef de secție (1962-1989). Președinte al Comisiei Regionale Hunedoara - Alba a Uniunii Scriitorilor (1959-1962), secretar literar al Cenaclului „Cezar Petrescu” al Bibliotecii sectorului 1 București (1971-2000). Din 1989, a pus bazele revistelor „Bucuria copiilor” și „Licurici”. Din 1992 până la desființare în 1998, a făcut parte din consiliul de conducere al revistelor „Copiii”, „SOS - copiii”; redactor la revista „Meridian” (1992-1996). S-a pensionat în anul 1992, dar a continuat să lucreze în funcția de consilier-carte la Ministerul Culturii, și sporadic ca redactor la revistele „SOS - copiii”, „Vremea” și „Totuși iubirea”. Este consilier de carte la editurile „Destine”, „Amurg sentimental”, „Făt-Frumos” și „Geneze” din București. A fost distins cu numeroase premii și distincții: „Premiul de proză”, pe anul 1955, al revistei „Veac nou”; Premiul „Cireșarii”, (1957) al revistei „Scânteia pionierilor”; „Premiul de proză scurtă” (1968); „Medalia de Aur” a Târgului de Carte de la Leipzig (1971; 1978); Premiul „Împăratul poveștilor” al Bibliotecii „Mihail Sadoveanu din București (1983); Premiul „Di Roma” pentru scenariul filmului de animație „Bună dimineața soare”,

Italia, (1990), Trofeul Micului Cititor al Bibliotecii Județene Deva (2001).

Colaborări:

„România Literară”, „Luceafărul”, „Convorbiri Literare”, „Orizont”, „Arici Pogonici”, „Familia”, „Tribuna”, „Adevărul literar și artistic”, „Azi - cultural”, „Bucuria copiilor”, „Licurici”, „Destine”, „Portul românesc”, „Luminița”, „Meridian”, „Amurg sentimental”, „Anotimpuri”, „Vremea”, „Totuși iubirea”, „România Mare”, „România Liberă”, „Viața”, „Săptămâna”, „Național”, „Dimineața”, „Pentru Patrie”, „Glasul Patriei”, „Bucuria copiilor”, „Scânteia Tineretului”, „Tineretul Liber”, precum și la ziare și reviste pentru copii din Cehoslovacia, Ungaria, R.D. Germană, Bulgaria, China, Grecia, ș.a.

Lucrări publicate:

- *Țupa-Țup*. - București: Editura Ion Creangă, 1957 (lucrarea a apărut în 12 ediții între 1957-1989, în limbile maghiară germană).
- *Flăcări nestinse*. Proză. - Deva, 1959 (în colaborare cu Ana Șoit).
- *Drumul spre ziuă*. - București: Editura Tineretului, 1960; 1972.
- *Valea Jiului*. - București: Editura Meridiane, 1963 (a fost tradusă în 6 limbi).
- *Buzdurucă cel născut dintr-o nucă*. - București: Editura I. Creangă, 1966.
- *Ulciorul nu merge de multe ori la apă*. - București: Editura I. Creangă, 1975.
- *Alungarea Balaurului*. - București: Editura I. Creangă, 1971.
- *Ora albă*. - Petroșani, 1971.
- *O faptă de un milion*. - București: Editura I. Creangă, 1975.
- *Care-i rostul tău*. - București: Editura I. Creangă, 1979.
- *Valea bucuriei*. - București: Editura I. Creangă, 1979.
- *Cavaleri ai meritului*. - București: Editura Politică, 1984.
- *Un milion de mulțumiri*. - București: Editura I. Creangă, 1985.
- *Cea mai frumoasă*. - București: Editura I. Creangă, 1989.
- *Țupa-Țup se întoarce*. - București: Editura Făt-Frumos, 1991.
- *Iepurașii lui Moș-Crăciun*. - București: Editura Făt-Frumos, 1992; 1999.
- *Ora astrală a României*. - București: Editura Făt-Frumos, 1998; 1999; 2000.
- *Ultima graniță a terorii*. - București: 1999;
- *Vine iepurașul*. - București: Editura Făt-Frumos, 2000.
- *De Paști vine iepurașul*. - București: Editura Făt-Frumos, 2001.
- *Iepurașul și motanul Arpagic*. - București: Editura Făt-Frumos, 2001 (în colaborare cu Ana Blandiana și R. Mureșan).
- *Lăcomia se plătește*. - București: 2001.
- *Poezii cu ghici*. - București: Editura Călăuza, 2001.
- *N. Steinhardt. sindromul de calustare în detenție* - București: Editura Vremea, 2001(multigrafiat).
- *Țupa-Țup*. - Deva: Emia, 2003. - 26 p. 4
- Scenarii de filme pentru copii și tineret:
- *Bidiviul Verde*. - București: Editura Didactică, Animafilm, 1975.
- *Explozia*. - Arca - film, Valea Jiului, 1975. *Șoimi în zbor*, 1989.
- *Bună dimineața Soare*. Animafilm, TVR;
- *Explozia '29*. - în colaborare cu N. Țic, Eugen Mandric și M. Drăgan.

Imprimări pe discuri Electrecord:

- *Țupa-Țup*, 1963, 1967.
- *Povestiri pentru cei mici*, 1984.

Prelucrări în versuri:

- *Guliver în țara piticilor*.
- *Guliver în Țara Uriașilor*.
- *Tom Degețelul*.
- *Motanul Încălțat*, publicate în serial în „Bucuria copiilor” (1990-1992) și „Mini-Azi” (1994-1998).

Referințe:

- Breban, Nicolae. *Un scriitor al minerilor*. În: Scânteia Tineretului, sept. 1959.
- Căndroveanu, Hristu *Literatura română pentru copii*. - București: Albatros, 1988, p. 199-201.
- Dumbrăveanu, Anghel. *Ora albă redivivus*. - În: Meridian, Timișoara, nr. 4. 1997.
- Gafița Viniciu. *Bibliografia scriitorilor pentru copii*. - București: Editura I. Creangă 1982.
- Mugur, Florin. *Un revoltat*. - În: România Literară, sep. 1991.
- Sântimbreanu, Mircea. *Irimie Străuț*. - București, 1971.

- Selejan, Ana. *Idei văzute*. - În: Cuvântul, Covasna, oct. 1971.
- Stochi, Lucian. *O fată de un milion*. - În: Drumul socialismului, 1987.
- Țugui, T. *Poetul albelor și negre*. - În: Cronica, 1971.

„Irimie Străuț este unul dintre cei mai remarcabili profesioniști ai literaturii pentru copii, utilizând de peste trei decenii toate genurile (speciile) de la basmul în versuri la proza de largă inspirație, de la evocarea istorică la apolog sau tabletă. Prezent în paginile publicațiilor pentru copii săptămână de săptămână, în toate antologiile importante, în emisiunile de radio și tv, film de animație de scurt metraj, discuri ș. a.

Irimie Străuț a folosit la egală măiestrie toate modalitățile de expresie fiind larg cunoscut de cititori și bine apreciat de colegi și critica literară, adesea laureat cu distincții.” (Mircea Sântimbreanu, București 1971)

STROCHI, LUCIAN

(n.1950) - scriitor

Născut la 23 iulie 1950, în Petroșani, județul Hunedoara, în familia lui Boris și Alexandrina Strochi, români basarabeni. Studii primare, gimnaziale și liceale la Petroșani (1957-1969). Debutază în anul 1966, cu o poezie premiată în ziarul „Steagul roșu” din Petroșani. În 1968, este prezent cu versuri și proză în antologia „Muguri de piatră”, apărută la Petroșani. Tot acum face prima călătorie în străinătate la Kiev, Donețk și Gorlovka (Ucraina). Debutază cu un grupaj de poezii, în revista „Amfiteatru” (1969). Student al Universității din București, Facultatea de Filologie. Între 1970-1974, scrie primele povestiri ce vor forma nucleul volumului „Penultima partidă de daruri” (1985). Elaborează romanele „Ex” și „Roșie cenușa ochiului cărunț”, precum și volumul de versuri „Monere”, toate rămase în manuscris. Participă la ședințele cenaclului „Junimea”. Este redactor la ziarul „Steagul roșu” și colaborator la unele publicații bucureștene. Își ia licența cu lucrarea: „O teorie asupra fantasticului. Cu aplicații în proza lui Vasile Voiculescu” (1974), îndrumător prof. George Munteanu. După terminarea facultății, este repartizat ca profesor la Tazlău, județul Neamț. Se stabilește la Piatra Neamț, dar va mai preda la Cut, Luminiș și Piatra-Neamț. În anul 1979, părăsește

învățământul și lucrează ca bibliotecar, șef al Secției de Îndrumare Estetică, la Biblioteca Județeană Neamț. Între anii 1981-1983, obține 86 de premii pentru poezie, proză, critică literară, teatru. În 1985, îi apare volumul de povestiri „Penultima partidă de zaruri”. În 1986, face a doua călătorie în străinătate: Moscova, Tbilisi, Erevan, Leningrad. Scrie romanul „Gambit”, care apare la Editura Militară (1990). Bibliotecar la Secția de Carte Străină a Bibliotecii Județene Neamț (1990-1991); director al Casei Prieteniei Neamț - Champagne - Ardenne (1991-1996). Întreprinde prima călătorie în vest, în Franța (Reims, Paris, Tours, Amboise, Chinon, Castelele de pe Loira). Colaborează, cu versuri, eseuri, cronici literare la revista „Asachi” (1992-1996). Lucrează în administrația publică locală, inspector și șef serviciu la Prefectura Județului Neamț, Consiliul Local Municipal Piatra-Neamț. Redactor responsabil și apoi redactor șef la revista „Reformatorul”, unde deține o rubrică permanentă intitulată „Mondo”. Publică primul volum de versuri „Cuvântul cuvânt”. Devine membru al Uniunii Scriitorilor (1995). Întreprinde o călătorie în Franța, (1994), Italia (1995), Elveția (1996). Este coordonatorul monografiei: „Județul Neamț” (1995). În 1996, îi apare volumul de poezii „Purtătorul de cuvânt”, cuprinzând două cicluri: „Totul despre mine” și „Imposibila dungă”, încheind astfel, împreună cu volumul „Cuvântul cuvânt”, „o trilogie a cuvântului”. Definitivează romanul „Cicatricea” (1996), la care a lucrat mai bine de zece ani.

Colaborări:

„Reformatorul”, „SLAST”, „Asachi”, „România literară”, „Viață Studențească”, „Amfiteatru”, „Steagul roșu” etc.

Lucrări publicate:

- *Penultima partidă de zaruri*. Povestiri. București: Editura Cartea Românească, 1985. - 183 p.
- *Gambit*. Roman. - București: Editura Militară, 1990. - 160 p. - (Colecția „Sfinx”).
- *Cuvântul cuvânt*. Poezii. - Casa de Editura Panteon, 1994.
- *Județul Neamț*. Monografie. Coordonator Lucian Strochi, 1995.
- *Purtătorul de cuvânt*. Poezii. - Editura Nona, 1996.
- *Cicatricea*. - Piatra-Neamț: Editura Răzeșu, 1996. - 333 p.

Referințe:

- *Poetul Lucian Strochi la 50 de ani*. - În: Convorbiri literare - nr. 7, iul. 2001, p. 13

- Romoșescu, Ioanid. *Lucian Strochi*. - În: SLAST, 1984.
- Rotaru, Ion. *O istorie a literaturii române*. București: Editura Minerva. - Vol.3 (1944-1984), 1987, p. 518-519.
- Strochi, Lucian. *Tabel cronologic*. - În: Cicatricea. - Piatra-Neamț: Editura Răzeșu, 1996, p. 343-351.
- Cojocaru, I. *Studentul din Romos*. - În: România liberă. - 31, nr.8915, 22 iun. 1973, p.2.
- *Literatura română*. Dicționar cronologic. București: Editura Științifică și Enciclopedică, 1979, p.11.
- Stanca, Horia. *Studentul de la Romos*. În: Almanahul „Viața românească”, 1983, p. 214-217.

STUDENTUL din ROMOS

- umanist din secolul al XV-lea,
denumit și „Prizonierul Transilvănean”
sau „*Captivus Septem Castrensis*”.

Este incontestabil un umanist al secolului al XV-lea, unic pentru Sud-Estul Europei. După unii istorici s-ar fi numit Cristian Cloos, fiu de țăran din Romos. În 1438, era elev la Gimnaziul din Sebeș, când Murad al II-lea pătrunde prin Banat, înaintând pe valea Mureșului până la Sebeș. Luat prizonier de către turci, a fost dus la Adrianopol, unde a stat prizonier timp de 23 de ani. Încercând să scape, a fost prins și vândut de șapte ori. A lucrat la un stăpân timp de 15 ani, și-a însușit limba turcă și i s-a îngăduit să plece la Roma pentru studii. Aici, a scris o carte care a trezit un interes enorm: „Tratat despre moravurile, condițiile de viață și lipsa de considerație a turcilor” (1475), tipărită la Roma, în limba de circulație a epocii, latina. Lucrarea se epuizează imediat, așa încât în 1481, apare o nouă ediție la Hurach. Până în 1660, s-au mai tipărit 25 de ediții. În 1530, această cărțuie, de numai 65 de foi, apare cu o prefață a lui Martin Luther. Lucrarea a mai cunoscut câteva ediții și în Transilvania, fiind onorată cu o tălmăcire a lui Nicolae Iorga. Tipărită la Berlin, Nuürenberg, Roma, Köln, Paris, Strasbourg etc. lucrarea inaugurează circulația internațională a cărții, fiind o curiozitate bibliofilă. Valoarea lucrării este însă, incontestabil, cea documentară, fiind primul studiu mai amplu în care sunt prezentați turcii necunoscuți europenilor. După o legendă care circulă la Romos, el s-ar fi întors în sat, petrecându-și ultimii ani de viață retras pe o colină, care se cheamă astăzi „Dealul călugărului”. Se presupune că ar fi murit la vârsta de 80 de ani.

Lucrări publicate:

- *Tratat despre moravurile, condițiile de viață și lipsa de considerație a turcilor*, Roma, 1475.

Referințe:

- Baciu, Aurelia; Baciu, Petru. *Valea Grădiștei*. - București: Editura Sport-Turism, 1988, p. 53-54.

SUCIU, PETRU

(n.1913) - pictor

Născut în Hunedoara, la 17 septembrie 1913. Absolvent al Academiei de Arte Frumoase din București (1938). Din anul 1955, participă la expoziții colective la Timișoara, Craiova, Deva etc. Expune un număr mare de lucrări în cadrul unor expoziții de grup, de pictură, acuarelă și tempera.

Referințe:

- Barbosa, Octavian. *Dicționarul artiștilor români contemporani*. - București: Editura Meridiane, 1976, p. 452, 453.

SURCEL, IOAN VASILE

(n.1943) - profesor universitar, doctor în științe medicale

Născut la 1 ianuarie 1943, în orașul Lupeni, județul Hunedoara. Absolvent al Institutului Medico-Farmaceutic Cluj, Facultatea de Medicină Generală (1966). Specializare în Obstetrică-Ginecologie, la IMF Cluj-Napoca (1968-1970). Doctor în științe medicale cu teza: „Vascularizația fibromului uterin sub aspect anatomo-clinic și experimental” (1981). Activitate didactică universitară, din anul 1965, în cadrul IMF Cluj-Napoca, parcurgând toate gradele didactice, până la cel de profesor universitar, obținut în 1994. Prorector la U.M.F. „Iuliu Hațieganu” (2000). Activitate științifică privind: aspectele etiopatogenetice ale avortului; tratamentul chirurgical al malformațiilor genitale; concepție hormonală; tratamentul sterilității; fibromul uterin. Este autor a 6 lucrări și a peste 50 de articole, dintre care 10 publicate în străinătate. A participat la trei congrese medicale, la specializări în: Scoția (1993), Hamburg (1996). Este membru în SOFIGO (1994); Uniunea Medicală Balcanică (1990); Societatea Ginecologică Ungară (1995); Societatea Română de Obstetrică și Ginecologie (1970).

Lucrări publicate:

- *Hemoragiile în cursul sarcinii*. - Cluj-Napoca: IMF Cluj, 1977.
- *Îndreptar practic de chirurgie ginecologică*. - Cluj-Napoca: Editura Dacia, 1980.
- *Obstetrică și ginecologie*. - București: Editura Didactică și Pedagogică, 1981. 2 volume.
- *Fibromiomul uterin*. - Cluj-Napoca: Editura Dacia, 1990.
- *Experiența noastră în sterilitatea feminină. Efectul prognostic al unei conduite mai agresive în cazurile de preeclampsie*, 1998 (în colaborare).

Referințe:

- *Dicționarul specialiștilor un „Who's Who” în știința și tehnica românească*. Vol.2. - București: Editura Tehnică, 1998, p.273-274.
- Clujeni ai secolului 20. Dicționar esențial. Cluj - Napoca: Casa Cărții de Știință, 2000, p. 305.

SUSAN, DUMITRU

(n.1923) - profesor, publicist

Născut la 19 noiembrie 1923, în satul Banpotoc, comuna Hărău, județul Hunedoara. Tatăl, Petru și mama Ileana, născută Bența. Urmează școala primară în satul natal. Elev bursier la Școala Normală de Băieți din Deva (1937). În 1943 își întrerupe studiile secundare, pentru satisfacerea serviciului militar. În calitate de elev al Școlii Militare de la Radna, județul Arad, participă la bătăliile pentru eliberarea Ardealului, pe linia întâi, pe frontul de la Păuliș (1944). Paralel, cu serviciul militar, a dat examene, ca elev particular, pentru clasele a VII-a și a VIII-a ale Școlii Normale din Deva. În 1945, a susținut examenul pentru obținerea diplomei de învățător. A funcționat ca învățător la Școala Primară din Banpotoc (1945-1946). A dat examene de diferență pentru liceul teoretic, obținând diploma de bacalaureat, care îi dădea dreptul să-și continue studiile. Între 1946-1950, urmează cursurile Facultății de Litere și Filosofie a Universității din Cluj. După terminarea studiilor, este repartizat, ca profesor de limba și literatura română, la Liceul Teoretic din Petroșani (1950-1956). În 1956, s-a transferat la Liceul „Decebal” din Deva, unde a fost și director (1960-1970). Își continuă apoi activitatea, ca profesor, la același liceu, între anii (1970-1983), când s-a pensionat. După 1990, este președinte al Filialei Hunedoara a Asociației Naționale a

Veteranilor de Război și președinte al Asociației Culturale „Casina Națională” din Deva. I s-a conferit titlul de „Cetățean de Onoare” al municipiului Deva (1997). Autor a unor lucrări privind cultura locală și tradițiile de luptă ale armatei române. A participat cu comunicări la sesiuni științifice, colocvii, dezbateri, simpozioane, a publicat studii și articole în presa locală.

Colaborări:

„Viața românească”, „Limbă și literatură”, „România literară”, „Convorbiri literare”, „Flacăra”, „Orizont”, „Tribuna”, „Transilvania”, Cuvântul liber”, „Drumul socialismului”.

Lucrări publicate:

- *Sub creanga de aur. Contribuții la cunoașterea legăturilor lui Mihail Sadoveanu cu Ardealul*. - Deva, 1980. (Tipografia Deva). - 282 p. cu ilustr.
- *Cel mai greu examen. Păuliș - 1944*. - Cluj-Napoca: Editura Dacia, 1989. - 184 p: 16 p. fot.
- *Omul care a murit de două ori*. (Memorii). Deva: Editura Concordia, 1994. - 82 p: 20 p. fot. - (Colecția Amphitruon).
- *Examen la Păuliș*. Cu un cuvânt de inimă și conștiință de acad. prof. Ștefan Pascu. Deva, 1995. - 320 p.
- *Ionel Pop sau recuperarea timpului trecut*. (Repere monografice). - Deva, 1997. - 183 p.
- *Aici se aud șoptele pământului*. - Deva: Editura Bibliofor, 1998. - 200 p.
- *Mihail Sadoveanu - itinerar transilvan*. - Deva: Emia, 2001 - 256 p. (Biblioteca Emia).

Interviuri:

- *De vorbă cu veteranul de război, profesorul și scriitorul Dumitru Susan*. Interviu (realizat) de Minel Bodea. - În: Cuvântul liber. - 7, nr. 1376, 9 mai 1995, p. 5.
- *„Ca orice ostaș mi-am făcut datoria”*. Interviu cu prof. Dumitru Susan (realizat) de Viorica Roman. - În: Cuvântul liber. - 9, nr. 1930, 17 iul. 1997, p. 1, 7.

Referințe:

- Bodea, Minel. *Cartea unui veteran de război*. - În: Cuvântul liber. 6, nr. 1165, 9-10 iul. 1994, p.3.
- Bodea, Minel. *„Omul care a murit de două ori”*. - În: Cuvântul liber. - 6, nr. 1150, 18-19 iun. 1994, p. 3.
- Ciobanu, Nicoleta. *„Sub creanga de aur”*. (Cartea profesorului Dumitru Susan). - În: Tribuna Școlii. - 32, nr. 226, 18 apr. 1981, p. 7.

- Ciobanu, Radu. „*Ce1 mai greu examen*”. În: *Orizont*. - 40, nr. 42, 20 oct. 1989, p. 6.
- Ciobanu, Radu. „*Sub creanga de aur*” de Dumitru Susan. - În: *Drumul socialismului*. - 32, nr. 7181, 7 dec. 1980, p. 3.
- Ciobanu, Radu. *Un scriitor atipic*. - În: *Cuvântul liber*. - 9, nr. 2035, 12 dec. 1997, p. 5.
- Cismaș, Cornel. *O carte de suflet*. - În: *Cuvântul liber*. - 7, nr. 1459, 1 sept. 1995, p. 5.
- Cismaș, Cornel. *Dumitru Susan - din nou între cititori*. - În: *Cuvântul liber*. 9, nr. 2030, 5 dec. 1997, p. 5.
- Hărăguș, Aurel. *Dumitru Susan: „Ione1 Pop sau recuperarea timpului pierdut”*. În: *Oglinda*. - 3, nr. 282, 2 dec. 1997, p.6.
- Istrate, G. *Legăturile lui Sadoveanu cu Transilvania*. - În: *Cronica*. - 17, nr. 4, 22 ian. 1982, p. 5.
- Străuț, Irimie. „*Sub creanga de aur*”. - În: *Contemporanul*, nr. 36, 4 sept. 1981, p.l.
- Strei, Ion. *Transilvania sadoveniană*. În: *Astra*. - 17, nr. 1, ian 1982, p. 10.
- *Dumitru Susan la 75 de ani*. Bio-bibliografie realizată de Maria Razba. Deva: Biblioteca Județeană „Ovid Densusianu” Deva, 1998. - 13 p.

SÜTÖ, ÉVA

(n.1951) - *grafician*

S-a născut la 15 ianuarie 1951, în Deva. Absolventă a Facultății de Desen a Universității din Timișoara, promoția 1975. Din 1981, este membră a Uniunii Artiștilor Plastici din România. Din 1993, membră a Societății Artiștilor Plastici și Artiștilor Decoratori a Uniunii Mondiale a Maghiarilor. Participă la expoziții naționale și internaționale ale Uniunii Artiștilor Plastici din România, la manifestări culturale, internaționale: București (1973); Hyvinkää (1981) - Finlanda; Montreal (1985) - Canada; Anvers (1986) - Olanda; Antwerpen-Merksken (1987) - Belgia; Tokyo (1991) - Japonia; Budapesta (1992, 1993) - Ungaria; Wrocław (1992) - Polonia; Toulon (1992) - Six Fours Les Plages - Franța.

Expoziții personale:

Timișoara (1974), Deva (1978;1985), Debrecen - Ungaria (1994, 1998).

Participări la tabere de creație naționale și internaționale:

Lupeni (1977), Deva (1982), Anina (1984), Valea Doftanei (1986), Lăzarea (1989), Hortobagy - Ungaria (1993), Germisara (1998).

Lucrări aflate în colecții particulare din țară și străinătate:

România, Finlanda, Franța, Olanda, Japonia, Ungaria, Germania.

Călătorii de studii:

Germania (1980), Japonia (1991), Ungaria (1992).

Premii obținute:

Premiul I la Festivalul Internațional organizat de Ministerul Culturii și Uniunea Artiștilor Plastici din România (1981); Premiul I al Ministerului Poștei și Telecomunicațiilor din Japonia, la al doilea Concurs de Design de Timbre Poștale (Tokio, 1991).

Referințe:

- *Bîrla, Georgeta. Întotdeauna am fost atrasă de eleganța negrului și a albului. Interviu cu pictorița Eva Sütö*. - În: *Cuvântul liber* - 12, nr. 2825, 19 ian. 2001, p. 5.
- *Expoziția prieteniei - Exhibition of Friendship. Expoziție de pictură, grafică, sculptură a artiștilor plastici hunedoreni din România*. - Hyvinkää, Finlanda, 1981, p. 38-39.
- *Germisara. Prima ediție a Taberei de Pictură și Grafică. Geoagiu-Băi, august 1998*. - Deva, 1998, p. 20-21.
- Grigorescu, Dan. *Eva Sütö*. - În: *Germisara. Prima ediție a Taberei de Pictură și Grafică. Geoagiu-Băi, august 1998*. - Deva, 1998, p.20.
- *Romaniai Magyar Ki Kicsoda*. - Deva, 1997, p.526.

SZLAMKA, ADALBERT

(n.1919) - *pictor*

Născut la 16 noiembrie 1919, la Lonea, județul Hunedoara. Absolvent al Institutului de Arte Plastice „Ion Andreescu” din Cluj (1956). Profesor în învățământul mediu. Călătorii de studii: Polonia. Din 1955, participă la expoziții colective la Petroșani, Lupeni, Deva, Timișoara, Craiova și altele. Din anul 1962, a participat la anualele de grafică. Autor de peisaje, portrete și compoziții într-o viziune realist tradițională.

Referințe:

- Barbosa, Octavian. *Dicționarul artiștilor români contemporani*. - București: Editura Meridiane, 1976, p. 440.

ȘERB, IOAN

(n.1932) - *folclorist*

Născut la 28 iulie 1932, în comuna Pescari, județul Arad. Școala primară în comuna natală (1939-1946). Studii liceale la Brad (1946-1948), Timișoara (1948-1949) și Arad (1949-1952). Studii universitare la Facultatea de Filologie București (1952-1957). După terminarea studiilor, este redactor la Radiodifuziunea Română (1958), la Editura pentru Literatură (1959-1969) și la Editura Minerva (1970-1992). Din anul 1992, este director la Editura „Grai și Suflet - Cultura Națională” din București și la revista „Viața nouă”, serie nouă (din martie 1992). În 1962, împreună cu D. Cesereanu, realizează culegerea „Folclor din Țara Zarandului”, în seria „Folclor din Transilvania”, care cuprinde doine și cântece, strigături, balade, colinde, poezia ritualurilor de nuntă și de înmormântare, culese începând din anul 1954, din zona Bradului (comuna Bulzești de Jos și de Sus și satul Ciungani, din județul Hunedoara) și Gurahonț (județul Arad) - Sebiș, din comuna Avram Iancu, județul Alba și Tisa, județul Arad, piese ce se impun prin vechime și frumusețe („Miorița” și „Meșterul Manole”). Îngrijește primele volume din seria „Folclor din Transilvania”, „Antologia basmului cult” (1968), „Studii de etnografie și folclor” volumul I și II (1975, 1980), „Literatura populară”, volumul I, de C. Rădulescu Codin (1986) și „Trilogia vieții” a lui Simion Florea Marian (trei volume, 1995). Ca redactor de folclor, la Editura pentru Literatură și Editura Minerva, a editat un număr impresionant de colecții inedite, în seriile „Folclor din Oltenia și Muntenia” (12 volume), „Folclor din Transilvania” (10 volume) și „Folclor din Muntenia” (5 volume), Dobrogea (un volum), iar din 1992, la propria sa editură „Grai și suflet - Cultura Națională” - Banat (un volum). Toate aceste volume se constituie într-un moment de referință în editarea folclorului românesc. A fost, de asemenea, redactorul unui număr impresionant de ediții critice din opera unor folcloriști clasici și a unor studii ale folcloriștilor contemporani.

Colaborări:

„Convorbiri literare”, „România literară”, „Steaua”, „Transilvania”, „Tribuna”, „Familia”, „Orizont”, „Viața nouă”, „Săptămâna”, „Lucefărul”, „Ramuri” etc.

Lucrări publicate:

- *Folclor din Țara Zarandului*. - În: Folclor din Transilvania. - Vol. 1. București, 1962, p.1-107. - (În colaborare cu Domițian Cesăreanu).
- *Legenda umanității*. Poeme. - București: Editura Eminescu, 1978. - 80 p.
- *Columnele neamului*. Poezii. - București: Editura Eminescu, 1982. - 96 p.

Ediții îngrijite:

- *Flori alese din poezia populară*. - București: Editura pentru Literatură, 1960. - 522 p. (Biblioteca pentru toți, 49).
- *Tinerete fără bătrânețe*. Basme populare românești. Prefață de Virgiliu Ene. București: Editura pentru Literatură, 1961. 560 p. - (Biblioteca pentru toți, 100).
- *Antologia basmului cult*. - București: Editura pentru Literatură, 1968. - 2 vol. Vol. 1, XVI + 577 p.; Vol. 2., XI + 673 p.
- Densusianu, Ovid. *Opere*. - Vol. 1. *Lingvistică, scrieri lingvistice*. - București, 1968. - XXVIII + 755 p. - (În colaborare cu B. Cazacu și V. Rusu).
- *Horea și Iancu în tradițiile și cântecele poporului*. Prefață de Ovidiu Bârlea. București: Editura Mihai Eminescu, 1973. XXIX + 186 p. - (în colaborare cu Ovidiu Bârlea).
- *Poveștile lui Făt - Frumos. Basme fantastice*. Prefață de Valeriu Filimon. București: Editura Minerva, 1974. - XVII + 187 p.
- Vuia, Romulus. *Studii de etnografie și folclor*. - București: Editura Minerva, 1975. Vol. 1. 1975. - XXV + 419 p.; Vol. 2, 1980. 610 p. - (În colaborare cu Mihai Pop).
- *Legende despre flori și păsări*. Antologie. București: Editura Minerva, 1990. - 232 p.

- Marian, Simion Florea. *Nunta la români. Nașterea la români. Însmormântarea la români*. - București: Editura „Grai și suflet Cultura Națională”, 1995. - 3 Vol.: Vol. 1. 608 p.; Vol. 2. 280 p.; Vol. 3. - 384 p.

Referințe:

- Bârlea, Ovidiu. *Istoria folcloristicii românești*. - București: Editura Enciclopedică Română, 1974.
- Datcu, Iordan. *Dicționarul etnologilor români*. - Vol. 2. - București: Editura Saeculum, 1998, p. 238-239.
- Datcu, Iordan; Stroescu, S. C. *Dicționarul folcloriștilor. Folclorul literar românesc*. București: Editura Științifică și Enciclopedică, 1979, p. 416, 417.
- Horea, Ion. „*Folclor din Transilvania*”. În: Scânteia. - 22, nr. 5762, 4 ian. 1963, p. 2.
- Marcea, Pompiliu. *Frumosul românesc în concepția și viziunea poporului*. - În: Scânteia, nr. 11015, 19 ian. 1978, p. 4.
- Muntean, G. *Frumosul românesc*. - În: România literară. - XI, nr. 14, 6 apr. 1978, p. 9.
- Opreșan, I. *Antologia basmului cult*. - În: Revista de Istorie și Teorie Literară. Tom 18, nr. 3, 1969, p. 527-529.
- Perpessicius. „*Folclor din Transilvania*”. În: Alte mențiuni de istorio-grafie literară și folclor. - Vol. 2 (1958-1962). - București: Editura pentru Literatură, 1964, p. 182-199.
- Pop, Mihai. *Primele volume ale unui corpus al liricii populare*. - În: Luceafărul. 5, nr. 14, 15 iul 1962, p. 4.
- Rusu, Valeriu. *Flori alese din poezia populară*. - În: Limba română. - 11, nr. 3, 1962, p. 330-333.
- Ruxăndoiu, P. *Flori alese din cântecul poporului*. - În: Revista de folclor. - 6, nr. 1-2, 1961, p. 147-148.
- Simion, Eugen. *Fenomenul românesc*. În: Luceafărul. - 21, nr. 16, 22 apr. 1978, p. 1, 2.
- Șeuleanu, I. *Flori alese din poezia populară*. - În: Steaua. - 18, nr. 10, oct. 1967, p. 94-95.
- Taloș, Ion. „*Folclor din Transilvania*”. În: Tribuna. - 6, nr. 47, 22 nov. 1962, p. 3.

ȘEU, IOAN

(n.1940) - *sculptor*

Născut la 11 septembrie 1940, în satul Nicula, județul Cluj. Membru al Uniunii Artiștilor Plastici din România (1980). Din anul 1969 s-a stabilit la Deva. Este prezent la toate expozițiile de sculptură și pictură județene și interjudețene, la Expoziția Filialei UAP Deva-Petroșani; Căminul Artei - București (1978).

Expoziții personale:

Deva - Craiova (1970); Deva - Hunedoara - Arad (1973); Deva (1975, 1979); Sibiu (1980); Deva (1983, 1985, 1991, 1995, 2000).

Tabără de sculptură:

- Săliște (1984).

Expoziții republicane:

„2050” (1980); Salonul de Pictură și Sculptură: Sala „Dalles” (1980); Expoziția „Țărănimea” - București (1991); Salonul de Pictură și Sculptură - București (1984); Salonul Republican și Interrepublican - Reșița (1997, 1998, 1999).

Expoziții în străinătate:

Expoziția Filialei UAP Petroșani; Hyvinkää (1981); Ometta - Finlanda (1981).

Lucrări în colecții particulare, muzee din țară și străinătate:

Italia, Franța, SUA, Siria, Germania, Ungaria.

Călătorii de studii:

RDG (1983), Iugoslavia (1984), URSS (1989), Franța, Italia.

Lucrări de for public - monumentele:

„Siderurgia” (Hunedoara, 1970) (colectiv); „Eroii neamului” (Deva, 1992; Arad, 1995).

Cataloage:

- *Ioan Șeu*. Sculptură. Catalog. - Deva: Galeriile de Artă Deva, nov. - dec. 1986. -8 p.
- *Ioan Șeu*. Sculptură. Catalog. - Deva: Galeriile de Artă Deva, iul.-aug. 1995. - 8 p.
- *Ioan Șeu*. Sculptură. Catalog. - Deva: Galeriile de Artă Deva, sept. - oct. 1999. -8 p.

Referințe:

- Bâtcă, Mircea. *Ioan Șeu*. Sculptură. sept.-oct. 1999. - În: Arhipelag. - 2, nr. 2-3-4, 1999, p. 88.
- Bodea, Minel. *Ioan Șeu*. - În: Ioan Șeu. Catalog. Sculptură, sept.-oct. 1999, p. 7.
- Câmpean, Dan. *Ioan Șeu*. - În: Ioan Șeu. Catalog. Sculptură, sept.-oct. 1999, p. 7.

- Gastone, Nicolae. *Succesul sculptorului Ioan Șeu la Sibiu*. - În: Drumul socialismului. - 32, nr. 6990, 27 apr. 1980, p. 3.
- Grigorescu, Dan. *Ioan Șeu*. - În: Ioan Șeu. Catalog. Sculptură, sept-oct.1999, p.1.
- Hurubă, Dumitru. *Ioan Șeu - omul, artistul*. - În: Opinii culturale, nr.6, aug. 1995, p.7.
- Melnic, Radu. *Doi artiști hunedoreni*. - În: Orizont. - 24, nr. 48, 29 nov. 1973, p.9.
- *Vernisajul expoziției*. - În: Drumul socialismului. - 38, nr. 9032, 29 nov. 1986, p. 2.
- Vida, Gheorghe. *Întâlnire cu un artist exemplar*. Cronică plastică. - În: Drumul socialismului. - 38, nr. 9038, 6 dec. 1986, p. 2.

„Artistul realizează lucrări revelatoare în domeniul sculpturii monumentale, cu rezonanțe folclorice, se concentrează în elaborarea unor structuri semne plastice, din lemn, dar mai ales din marmura prelucrată cu o maximă libertate a exprimării de sine”. (Gheorghe Vida, critic de artă - București).

ȘOIT, ANA

(1925-?) - culegător de folclor

S-a născut la 3 februarie 1925, la Oradea, județul Bihor. Urmează școala primară (1932-1938) și gimnaziul (1939-1943) la Ocna-Mureș - județul Alba. Studii liceale, în particular, la Blaj (1943-1945). Între 1945-1946, este reporter la ziarul „Zori noi”. Redactor la ziarul „Steaua roșie”, din Alba-Iulia (1939-1950). Culege folclor mineresc împreună cu Ion Iliescu, publicat în volumul „Cântece populare minerești”, în anul 1962, iar în 1974, un volum de „Legende populare minerești” ce cuprinde povestiri cu „vâlve”, legende, relatări de întâmplări și fapte reale, portrete de băieși, adunate între 1947-1970, din 23 de localități din Munții Apuseni, Valea Jiului, Banat, Filipeștii de Pădure (județul Prahova), Surduc (județul Sălaj), Baia Mare, Dobrogea. A îngrijit lucrarea „Folclor românesc” a lui Oszkar Mailand, apărută la Editura Minerva, 1979.

Colaborări:

„Lucefărul”, „Scrisul bănățean”, „Tribuna”, „Viață studentescă”, „Iașul literar”, „Zori noi”, „Steaua roșie” etc.

Lucrări publicate:

- *Cântece populare minerești*. Cu o introducere de Ion Iliescu. - București: Editura pentru Literatură, 1962. - LXI + 300 p. - (În colaborare cu Ion Iliescu).
- *Legende populare minerești*. Cu o introducere de Ion Iliescu. - București: Editura Minerva, 1974. - XXXIV + 120 p.

Referințe:

- Cireș, Lucia. *Ion Iliescu și Ana Șoit*. „Cântece populare minerești”. - În: Iașul literar. - 20, nr. 12, dec. 1969, p. 87.
- Datcu, Iordan. *Dicționarul etnologilor români*. - Vol. 2, București: Editura Saeculum, 1998., p. 242.
- Datcu, Iordan, Stroescu, S. C. *Dicționarul folcloriștilor*. - București: Editura Științifică și Enciclopedică, 1979, p. 418-419.
- Mărgineanu, Ion; Pop, Mioara. *Biografia unor destine. Folclor. Etnografie. Muzică. Documentar*. Vol. 2. - Alba-Iulia, 1997, p. 133.

ȘTEFAN de la DENSUȘ

- pictor muralist din secolul al XV-lea

Semnează pictura bisericii din comuna Densuș, județul Hunedoara, în anul 1443. Inscricția cu numele său se află sub fereastra sud-estică din absida altarului: „pisal Ștefan” (în traducere: „A pictat Ștefan”). La Densuș, în afara absidei altarului, a mai pictat și registrele superioare de pe peretele răsăritean al naosului și icoana de hram de deasupra intrării în naos. Este considerat și autorul picturii bisericii din satul Ostrov, comuna Râu de Mori, județul Hunedoara, pictorul formându-se într-un mediu artistic evoluat și receptiv la înnoirile picturale din epocă.

Referințe:

- Cincheza-Buculei, Ecaterina. *Le programme iconographique des absides des églises à Râu de Mori et Densuș*. - În: R.R.H.A. - Vol. 13, 1976, p. 91-99.
- Drăguț, Vasile. *Dicționar enciclopedic de artă medievală românească*. București, 1976, p. 292.
- Drăguț, Vasile. *Un zugrav din Transilvania secolului al XV-lea: Ștefan de la Densuș*. - În: Studii și cercetări de istoria artei, tom. 13, nr. 2, 1966, p. 233-246.

- Porumb, Marius. *Dicționar de pictură veche din Transilvania. Secolul XIII-XVIII.* - București: Editura Academiei, 1998, p. 400.
- Porumb, Marius. *Pictura românească din Transilvania.* - Vol. 1. - Cluj-Napoca, 1981, p. 36-38.

ȘTIUCĂ, GHEORGHE

(n.1955) - *regizor de film documentar*

Născut la 24 iunie 1955, în orașul Lupeni, județul Hunedoara. Absolvent al Institutului de Artă Teatrală și Cinematografică București (1983). Din acest an, realizează la Studioul „Alexandru Sahia” filme științifice și documentare.

Premii obținute:

Santarem, pentru „Zea Mays” (1986); Lausanne, pentru „Focul albastru” (1986); Premiul ACIN pentru „Matricea vieții” (1989).

Alte filme:

„Argument pentru sănătate” (1983); „Focul albastru” (1984); „Omul și umbrele lui” (1985); „Umbra și urma” (1986); „Necropola” (1989); „Omul și râul”, „Sub o rază de soare” (1990).

Referințe:

- Corciovescu, Cristina; Râpeanu Bujor T. *1234 cinești români.* Ghid biofilmografic. București: Editura Științifică, 1996, p. 357.

ȘUIAGA, VICTOR

(1899-1996) - *avocat, doctor în științe juridice*

Născut la 25 octombrie 1899, în satul Teiu, comuna Lăpugiu, județul Hunedoara, fiu al preotului ortodox Ioan Șuiaga (1864-1934) și al Minervei, născută Olariu (1880-1967). A urmat școala elementară în comuna Dobra și gimnaziul la Beiuș și Brad, continuând la Blaj, unde și-a luat bacalaureatul (1919), cu „promoția Unirii”. Încă din timpul liceului, este mobilizat și înrolat în armata austro-ungară (1917), unde a servit în Regimentul „64” Orăștie, aflat cu garnizoana la Viena, apoi a luptat pe frontul italian, unde a fost rănit în 22 septembrie 1918. Evenimentele din toamna anului 1918 l-au adus acasă, unde a luat parte la formarea Gărzii Naționale Române din Teiu. Participă la Marea Adunare Națională de la Alba-Iulia din 1 decembrie 1918, unde s-a hotărât unirea

Transilvaniei cu România. În vara anului 1919, a luat parte la luptele pentru apărarea României Mari, desfășurate pe Tisa și pe teritoriul Ungariei. Pentru faptele sale de arme a fost decorat cu „Medalia Ferdinand”(1918-1919), „Medalia Victoria Marelui Război pentru Civilizație (1916-1921) și „Crucea Comemorativă a Războiului (1916-1921). După mobilizare, se înscrie la Universitatea din Cluj, la Facultatea de Drept. Între 1922-1923, frecventează și cursurile Facultății de Litere și Filosofie, la care renunță din cauza condițiilor materiale precare. A obținut doctoratul în științe juridice și administrative. În anul 1928, se stabilește la Deva, unde profesează avocatura, până în anul 1948, când barourile de avocați au fost desființate. A fost viceprimar și prefect al județului Hunedoara (1937-1938). În cadrul Colegiului de Avocați, instituție nou înființată, nu este admis, săvârșindu-se un abuz, de către regimul comunist, împotriva sa. Este nevoit să lucreze la serviciul Finanțe, în cadrul Cooperăției Meșteșugărești și Oficiului Farmaceutic din Deva, până la pensionarea sa, în 1961. A desfășurat o bogată activitate politică și culturală. Ca student, a activat în cadrul Societății Studenților de la Facultatea de Drept, apoi în Cercul Studențesc „Petru Maior”, unde este ales membru în comitet și bibliotecar. A făcut parte din Societatea Studenților Hunedoreni din Cluj, înființată la 24 februarie 1921, fiind unul dintre membrii fondatori și vicepreședinte. Împreună cu o delegație de studenți din Cluj a luat parte la încoronarea regelui Ferdinand și a reginei Maria, la Alba Iulia, în 15 octombrie 1922. Vicepreședinte, președinte al Despărțământului Central Județean Deva al „Astrei” (1943-1947). Director al Casinei Naționale Deva (1936-1942); membru al Ligii Antirevizioniste Române, în cadrul căreia este ales și secretar general (1930-1940). Între 1935-1944, vicepreședinte al Uniunii foștilor luptători, în Gărzile Naționale Române din Ardeal, înființată în 1918-1919. Ca președinte al „Frăției Ortodoxe Române” din Deva și membru în Adunarea Arhiepiscopiei Eparhială a Sibiului (1932-1948) a susținut activitatea Bisericii Ortodoxe Române. Același sprijin l-a acordat și „Asociației Meseriașilor Români” și „Asociației de Înzmormântare a Meseriașilor din Deva”. A desfășurat o bogată activitate publicistică. A fost director al ziarului „Voința” din Deva (1930-1931) și al ziarului „Astra hunedoreană” (1943-1945). În colaborare cu dr. Octavian Floca, publică valoroasa monografie „Ghidul județului Hunedoara” (1936), despre care marele istoric Nicolae Iorga scria: „Cartea admirabil prezentată, este un tezaur de informații”. Câțiva ani mai târziu, va publica și un mic studiu despre Cetatea Devei. În Biblioteca Muzeului Civilizației Dacice și Romane din Deva se păstrează 15 lucrări ale sale,

aflate în manuscris. După 1989, au fost făcute demersurile necesare pentru publicarea unora dintre aceste lucrări. Cu sprijinul Inspectoratului pentru Cultură și al Muzeului Civilizației Dacice și Romane din Deva, au fost publicate lucrările: „Hunedoreni la Marea Unire” (1993); „Consiliul Național Român din Deva” (1994). După 1990, a fost desemnat Cetățean de Onoare al municipiului Deva și Președinte de Onoare al Despărțământului Deva al „Astreii”.

S-a stins din viață la 97 de ani, la 2 aprilie 1996, la Deva.

Colaborări:

„Voința”, „Astra hunedoreană”, „Sargetia”, „Drumul socialismului”, „Cuvântul liber” etc.

Lucrări publicate:

- *Ghidul Județului Hunedoara*. - Deva, 1936, 442 p. + 112 il. - (În colaborare cu O. Floca).
- *Hunedoreni la Marea Unire. 1 Decembrie 1918*. - Deva, 1993. - 109 p.: port.
- *Consiliul Național Român din Deva. 1918-1919*. - Deva, 1994. - 114 p. + 11 f. ilustr.

Lucrări în manuscris:

- *Cetatea Devei. Călăuză istorică și turistică*. Deva: Editura Tipografia Românească, 1941, 47 p.
- *Istoria Bisericii Ortodoxe Române din Deva*. - Deva, 1972.
- *Mare familie de preoți din Protopopiatul Devei, sec. XVIII-XIX*. Deva, 1972.
- *Cronica preotului Nistor Socaci din Biscaria, 1830-1856*. - Deva, 1974. - 12 p.
- *Monografia satului Teiu, comuna Lăpugiu, județul Hunedoara*. - Deva, 1974. - 210 p.
- *Juriști hunedoreni, precursori și luptători pentru libertate și unirea Transilvaniei cu România. 1848-1918*. Deva, 1976. - 97 p.
- *Corul de la Dobra, județul Hunedoara*. Deva, 1977. - 127 p. + 17 ilustrații.
- *Iosif Jivan (1897-1978)*. - Deva, 1979.
- *Albumul „Astra din Deva. 1937-1948*. Deva, 1980. - 42 p. + 14 fot.
- *Femei hunedorene*. - Deva, 1982. - 16 p.
- *Albumul satului Teiu, comuna Lăpugiu, județul Hunedoara*. - Deva, 1983. - 19 p.
- *Deva. Contribuții monografice. Studii și articole*. - Deva, 1985. - 2 Vol.
- *Amintiri despre războiul României pentru întregirea neamului. 1916-1919*. Deva, 1986.

- *Note despre un fiu al județului - medic general dr. Nicolae Igna (1896-1960)*. Deva, 1986.
- *Versuri clandestine din timpul dictaturii comuniste*. - Deva, 1992.

Referințe:

- Dan, Dorin Ovidiu. *Patriarhul Marii Uniri. De vorbă cu dl. Victor Șuiaga, participant la Marea Unire de la 1918*. - În: Tribuna, nr. 49, 3-9 dec. 1994, p. 9.
- Lazăr, Ioachim. *Victor I. Șuiaga (1899-1996)*. - În: Sargetia. - Vol. 26. - Partea a 2-a. Deva: 1995-1996, p. 793-796.
- Lazăr, Liviu. *Contribuția juriștilor la succesul mișcării antirevizioniste în județul Hunedoara*. - În: Sargetia. Vol. 21-24, 1988-1991, p. 867-871.

t

TAȘCU, VALENTIN

(n. 1944) - scriitor, critic literar, poet, editor

Născut la 23 ianuarie 1944, în Petroșani, județul Hunedoara. Urmează școala primară din comuna Dealu Ștefăniței. Își continuă studiile liceale la Cluj și Alba-Iulia (1951-1961). Absolvent al Facultății de Filologie din Cluj-Napoca (1966). Începând din 1967, este cercetător științific principal la Institutul de Lingvistică și Istorie Literară „Sextil Pușcariu”, din Cluj-Napoca. Debutează în literatură la 6 iunie 1968, în revista „Tribuna”, din Cluj-Napoca. Debut editorial, cu un studiu introductiv și note la volumul de amintiri și aforisme: „Garabet Ibrăileanu. Privind viața”, apărut la Editura „Dacia” din Cluj-Napoca (1972). Este membru al Asociației Oamenilor de Teatru (azi UNITER), (1976) și al Uniunii Scriitorilor din România (1981). Premiul național pentru critică și istorie literară al CC al UTC, pentru volumul „Dincoace și dincolo de F”; Premiul Asociației Scriitorilor din Cluj-Napoca, pentru lucrarea „Poezia poeziei de azi”, apărută la Editura „Junimea” din Iași (1985). Înființează, la 26 decembrie 1989, la Cluj-Napoca, Casa de Editură „Atlas-Clusium”, prima editură particulară din țară de după revoluția din decembrie 1989, a cărei director general este. Călătorii de studii în: Italia, Franța, Suedia, Spania, Anglia, Cuba (1990-1995). În 1993, obține Premiul I la Salonul Național de Carte din Cluj-Napoca. Membru în colegiul director al Societății Patronilor de Edituri din România. În 1998, i se acordă la Satu-Mare, Premiul „Frontiera Poesis” - cartea anului, pentru volumul de poezii „Defăimarea bătrâneții”. Primește premiile: Asociației Siciliene pentru Literatură și Artă din Palermo, pentru volumul „Școala morții” și pentru poezia tradusă în italiană. A scris peste 1.400 de studii și articole, cronici literare, de teatru și artă, publicate în reviste de cultură din țară și străinătate. A ținut conferințe la Universitatea din Heidelberg (1992), la Clubul Rotary din Bruxelles (1990), la Malmo (Suedia, 1993) Struga (Macedonia), Barcelona, Frankfurt am Main, Paris, Nantes, Trieste.

Colaborări:

„România literară”, „Steaua”, „Tribuna”, „Convorbiri literare”, „Argeș”, „Astra”, „Familia”, „Cronica”, „Orizont”, „Contemporanul”, „Ateneul”, „Flacăra”, „Vatra”, „Cercetări lingvistice”, „Viața militară”, „Viața românească”, „Magazin istoric”, „Săptămâna”, „Revista de istorie și teorie literară”, „Ramuri”, „Atlas”, „Clujul liber”, „Literatorul”, „Meridiane”, „Transilvania”, „Sur” (Spania), „La Cité” (Belgia).

Lucrări publicate:

- *Incidente: critică literară.* - Cluj-Napoca: Editura Dacia, 1975. - 220 p.
- Alexandru Cristea. *Dincolo de alb și negru.* Postfață de Vasile Radu. - Cluj-Napoca: Editura Dacia, 1979. - 60 p: il + 18 f. pl.
- *Istoria presei literare românești din Transilvania, de la începuturi până în 1918.* - Cluj-Napoca: Editura Dacia, 1980. 284 p. - (în colaborare cu Mircea Popa).
- *Dincoace și dincolo de „F”:* (Studii despre D. R. Popescu și opera lui); Prezentarea grafică de M. Baciu. - Cluj-Napoca: Editura Dacia, 1981. - 256 p.
- Paul Sima. (*Monografie*); Cuvânt înainte de D. Dumitrașcu; Postfață de Livia Drăgoi. Cluj-Napoca: Editura Dacia, 1982. - 76 p. + 24 f. pl. în parte color.
- *Poezia, poeziei de azi.* - Iași: Editura Junimea, 1985. - 319 p.
- *Dimineața amurgului:* (Poezii); Cu aprecieri de Teohar Mihadaș. - Cluj-Napoca: Editura Clusium, 1994. - 96 p.
- *Școala morții: (versuri).* - Cluj-Napoca: Editura Clusium, 1997. - (Atlas Clusium). 88 p.; il.
- Lazăr Morcan. *Un pictor al peisajului transilvan.* - Cluj-Napoca: Casa de Editură „Viața creștină”, 1997. - 48 p: il.
- *Defăimarea bătrâneții: Poeme.* - București: Editura Albatros, 1998. - 103 p.
- *Elogiul tinereții.* - Cluj-Napoca; Apostrof. 2000.

- *Istoria culturii și civilizației*. Curs universitar Universitatea „C. Brâncuși”, Tg. Jiu, 2001.
- *Ritm vertical: Tratat la versificație românească*. - București: Editura Univers Enciclopedic, 2001.

Interviuri:

- *Pentru o istorie a literaturii române: Interviu cu Valentin Tașcu*. - În: *Tribuna*. 2, nr. 22, 31 mai 1990. - p. 4.
- *„Nu vom accepta compromisuri cu literatura de slabă calitate”* : Interviu cu Valentin Tașcu (realizat) de Octavian Soviany. - În: *Universul cărții*, nr. 3, 1991. p. 2.
- *„Simt că destinul lucrează ceva pentru mine”*: Interviu cu scriitorul Valentin Tașcu, (realizat) de Mircea Oprea. - În: *Tribuna*. - 5, nr. 5, 3-9 feb. 1994. - p. 3.

Referințe:

- *Clujeni ai secolului 20. Dicționar esențial*. Cluj-Napoca: Casa Cărții de Știință, 2000, p. 314.
- *Dicționar analitic de opere literare românești. A-D / Coordonare și revizie științifică: Ion Pop*. - București: Editura Didactică și Pedagogică, 1998. - p. 276.
- Iorgulescu, Mircea. *Încercări critice*. - În: *România literară*. - 8, nr. 47, 20 nov. 1975, p. 11.
- Leonte, Cornelia. *„Școala morții sau manualul de sinucidere*. - În: *Cronica* - 33, nr. 2, 1998, p.9.
- Manu, Emil. *„Dincoace și dincolo de F”*. În: *România literară*. - 15, nr. 33, 12 aug. 1982, p. 10.
- Mihadaș, Teohar. *Valentin Tașcu*. - În: *Tașcu Valentin. „Dimineața amurgului”*. Cluj-Napoca: Editura Clusium, 1994.
- Moldovan, Ioan. *Ratarea morții*. - În: *Familia*. - 33, nr.10, 1997, p. 13-14.
- Muthu, Mircea. *Criticul și „Unghiul de incidență”*. - În: *Tribuna*. - 19, nr.47, 20 nov. 1975, p.2.
- Munteanu, Romul. *Valentin Tașcu și poezia reflexivă*. - În: *Jurnal de cărți*. Vol.6. - București: Editura Libra, 1996, p. 125.
- Petros, Irina. *Școala morții*. - În: *Contemporanul* - 9, nr. 39, 14 oct. 1999, p. 5
- Poantă, Petru. *„Valentin Tașcu: Paul Sima”*. - În: *Tribuna*. - 27, 12 feb. 1983, p. 2.
- Popa, Marian. *Dicționar de literatură română contemporană*. - Ediția a 2-a revăzută și adăugită. - București: Editura Albatros. 1977. - p. 553.
- *Premiile Asociațiilor de Scriitori pe anul 1985. Asociația Scriitorilor din Cluj-Napoca: Valentin Tașcu*. - „Poezia poeziei de azi”. - Critică literară. -

În: *România literară*. - 21, nr. 10, 3 mar. 1988. - p. 2.

- Sorianu, Vlad. *Scriitorul total și exegeții săi („Dincoace și dincolo de F”)*. - În: *Ateneu*. - 18, nr. 4, dec 1981. - p.7.
- Sorianu, Vlad. *„Școala morții”*. - În: *Ateneu*. - 35, nr. 2, feb. 1998, p. 2.
- Valentin Tașcu. *Biobibliografie*. - Deva: Biblioteca Județeană „Ovid Densusianu” Deva, 1999. - 20 p. (Multigraf).
- Valentin Tașcu. *55 - Dialog despre poezie, moarte, iubire și călătorie (realizat) de Ruxandra Cezăreanu*. - În: *Steaua* - nr. 1, ian. 1999, p.6-7.
- Tincu, Bucur. *O istorie a presei literare din Transilvania*. - În: *Viața românească*. 38, nr. 8, aug. 1980, p. 88, 89.
- Thuchilă, Costin. *Despre critică, pornind de la poezie*. - În: *Steaua*. - 37, nr. 7, iul. 1986, p. 15.
- Ulici, Laurențiu. *Literatură română contemporană: Promoția '70*. - București: Editura Eminescu, 1995.
- Ulici, Laurențiu. *Prima verba*. - Vol.2. București: Editura Albatros, 1975, p. 31-32.

TĂNASE, FLORIN

(n. 1944) - actor

Născut la 13 aprilie 1944, în orașul Vulcan, județul Hunedoara. Absolvent al Institutului de Artă Teatrală și Cinematografică București (1968). Activitate teatrală și cinematografică.

Filmografie:

„Zile de vară” (1967); „Destine romantice” (1981); „De dragul tău, Anca !” (1983), „Vulcanul stins” (1987), „Flori de gheață” (1988), „O vară cu Mara” (1988), „Kilometrul 36” (1989), „Casa din vis” (1991).

Referințe:

- Corciovescu, Cristina; Rîpeanu, Bujor T. *1234 cineaști români. Ghid biofilmografic*. București: Editura Științifică, 1996, p. 361.

TĂNASE, NICUȚĂ

(1924-1986) - scriitor

Născut la 2 august 1924, la Roșu - București. Urmează cursurile unei școli profesionale din capitală. După terminarea studiilor, se angajează ca muncitor la o uzină din Avrig. Lucrează apoi la Combinatul Siderurgic Hunedoara. Debutează, la Hunedoara, în ziarul uzinei, cu articole, poezii și foiletoane. Debut editorial, în 1954, cu volumul „M-am făcut băiat mare”, la Editura Tineretului. Urmează o etapă redacțională la revista „Urzica”, după care trece la ziarul „Scânteia”. În 1980, i se acordă Premiul de Literatură pentru Copii al Asociației Scriitorilor din București, pentru „Telefonul de la ora 19”. Membru al Uniunii Scriitorilor din România. A scris romane și nuvele inspirate din lumea delincvenților „de calibru redus”. Suflute simple, de-o puritate încă nedescoperită, eroii săi se aliniază cursului civilizată al vieții, după o evoluție destul de sumară, în condițiile relațiilor de muncă. Extraordnarele sale posibilități umoristice au fost folosite în lucrările: „Cine a pierdut o verighetă ?” (1957), „Astăzi e ziua mea”, „Lume, lume, soro lume”, patru nuvele aproape biografice, „Ghidul superstițiosului” (1974), „Carte de explicare a viselor”. A mai scris, texte pentru teatrul de revistă și romanul pentru copii: „Răpirea ucenicului vrăjitor” (1976). S-a stins din viață în anul 1986.

Lucrări publicate:

- *Muzicuța cu schimbător*. Ilustrații de D. Negrea. - București: Editura Tineretului, 1956. - 90 p.: il.; 1967. - 216 p.
- *Cine a pierdut o verighetă?* - București : ESPLA, 1957. - 140 p. - (Colecția Luceafărul).
- *Derbedeii*. - București: Editura Tineretului, 1957. - 184 p.
- *Ce oameni, domnule!* (Povestiri). - București: Editura pentru Literatură, 1962. 132 p.
- *Plec la facultate*. - București: Editura Tineretului, 1964. - 160 p.
- *M-am făcut băiat mare...* (Derbedeii). Ediția a 2-a. - București: Editura Tineretului, 1965. - 272 p.
- *Fără minuni, Doamne!* (Povestiri). București: Editura pentru Literatură, 1967. 128 p.
- *Cruce de ocazie*: (Schițe). - București: Editura Tineretului, 1969. - 320 p.: il.
- *Sus mâinile, domnule scriitor ...* (Roman). București: Editura Ion Creangă, 1972. 312 p.

- *Destăinuirea marilor secrete*: roman. București: Editura Ion Creangă, 1974. - 164 p.
- *Ghidul superstițiosului (12 + 1 zodii)*. București : Editura Politică, 1974. - 200 p.
- *Carte de explicarea viselor*. - București : Editura Albatros, 1975. - 208 p.: fig.
- *De 1500 lei înghețată cu fistic*. (Schiță pentru tineret). - În: Cinste și omenie. București: Editura Ion Creangă, 1976, p. 96-100.
- *Răpirea ucenicului nevrăjitor*: roman. București: Editura Ion Creangă, 1976. - 440 p.
- *Fără înger păzitor sau cum am ajuns scriitor*. - (Schițe). București: Editura Albatros, 1977. - 240 p.
- *Telefonul de la ora nouăsprezece*. (Roman pentru tineret). - București: Editura Ion Creangă, 1979. - 256 p.
- *Portretele în aqua forte*: foiletoane. București: Editura Eminescu, 1981. - 216 p.
- *M-am făcut... tată mare*: un fel de jurnal. București: Editura Albatros, 1984. - 144 p.
- *Muzicuța cu schimbător; Acțiunea P. 1500; Am fugit de acasă*: (Povestiri). Ediția a 4-a. - București: Editura Ion Creangă, 1987. - 200 p.
- *Un băiat de nădejde*. Piesă într-un act. București: f.e., 1977. - 95 p. - (Consiliul Culturii și Educației Socialiste. Institutul de Cercetări Etnografice și Dialectologice). (Teatru). - (în colaborare cu Virgil Stoenescu).

Referințe:

- *Bibliografia literaturii române*. Sub redacția lui Tudor Vianu. - București: Editura Academiei R. P. Române, 1965, p. 722-724.
- Cândroveanu, Hristu. *Literatura română pentru copii. Scriitori contemporani*. București: Editura Albatros, 1988, p. 208-211.
- *Dicționar cronologic. Literatura română*. Coordonator: I. C. Chițimia și Al. Dima. București: Editura Științifică și Enciclopedică, 1979, p. 311, 491, 500, 513, 595, 658, 675, 710.
- *Dicționar de literatură română. Scriitori, reviste, curente*. Coordonator: Dim Păcurariu. - București: Editura Univers, 1979, p. 310.
- Manițiu, I. *Gong*. - București: Editura pentru Literatură, 1968, p. 168 - 170.
- Micu, Dumitru. *Scurtă istorie a literaturii române*. - București: Editura Iriana, 1996. Vol.3. Perioada contemporană. Proza, 1996, p. 122-123.

- Oprea, Al. *Nicuță Tănase*. - În : *Lucafăurul*. - 7, nr. 25, 5 dec.1964, p.3.
- Popa, Marian. *Dicționar de literatură română contemporană*. - Ediția a 2-a revăzută și adăugită. - București: Editura Albatros, 1977, p. 553-554.
- Vitner, Ion. *Prozatori contemporani*. Vol.2. - București: Editura pentru Literatură, 1962, p. 268-280; 378-379.

TÉGLÁS, GÁBOR

(1848-1916) - *arheolog, istoric*

Născut la 30 martie 1848, la Brașov. Studii universitare la Budapesta. După terminarea Universității, se stabilește la Deva, îmbrățișând cariera de profesor (1871-1904), și director la Liceul Real din Deva, în perioada 1883-1904. Membru corespondent al Academiei Maghiare de Știință (1888). A fost primul director al Muzeului Județean Hunedoara, cu statut interimar. A condus Muzeul Județean timp de 23 de ani. În timpul când a fost director, muzeul avea în jur de 500 piese și obiecte muzeale. Arheolog și istoric al antichității. A elaborat studii despre istoria străveche a Transilvaniei și a Daciei Romane. A efectuat săpături la Ulpia Traiana Sarmizegetusa, în care a descoperit amfiteatrul roman. Contribuții privind dezvoltarea mineritului din părțile hunedorene, din epoca romană. A cercetat geologia și istoria naturală a Comitatului Hunedoara. A realizat multe cercetări împreună cu Pál König.

S-a stins din viață în anul 1916.

Lucrări publicate:

- *Az erdélyi medencze őstörténetéhez. Résumé sur les gites préhistoriques de plateau Transylvanica*. - În: *Koté*, 1887, p. 55-87, 181-204, 299-312, 349-352.
- *A romaiak aranybányászatának örvidéke Dáciában*. (Limesul mineritului de aur roman în Dacia).- În: *FK*, 1890, p. 326-349.
- *A Hunyadmegyei történelmi és régészeti társulat köréből*. - În: *Archaeologia értesítő*.- 12, 1892, p. 443; 13, 1893, p. 377-378.
- *Herodotos Dáciára vonatkozó földrajzi adalékainak kritikai méltatása*. (Analiza critică a știrilor geografice din Herodot privind Dacia). XVIII (1898). - 162 p.
- *Hunyadmegye öskori telepeinek vázlatos áttekintése. Hunyadmegye a dákok és romaiak idején*. (Schiță istorică a așezărilor străvechi din Comitatul Hunedoara. Comitatul Hunedoara în epoca dacă și romană). - În: *Hunyadvámegye monographiája* (Monografia Comitatului Hunedoara). - Budapesta, 1902, p. 8-22; 34-211.
- *Ujabb adalék a sarmizegetusai a luilagi cultus történetéhez*. - În: *Archaeologia, értesítő*. - Budapesta. - 27, 1907, p. 368-370.
- *Hunyadmegye közigazgatási lirasc*. Budapesta, 1908.
- *Dácia megdőlésének története*. (Istoria căderii Daciei). - În: *BSZ*, 1913, p. 56-89, 202-238; 390-407.
- *Caelestis vurgo jelentősége Daciában*. - În: *Archaeologia értesítő*. - Budapesta. - 34, 1914, p. 351-354.

Referințe:

- *Enciclopedia istoriografiei românești*. București: Editura Științifică și Enciclopedică, 1978, p. 321-322.
- Wardegger, Nicolae. *Premisele înființării și activității Muzeului deven în cadrul Societății de Istorie și Arheologie a Comitatului Hunedoara*. - În: *Sargetia*. Vol. 21-24, 1988-1991, p. 393-411.

TELLMANN, IOSIF

(1923 - 2001) - *grafician*

Născut la 24 iulie 1923, la Brașov. Absolvent al Institutului de Arte Plastice „Ion Andreescu” din Cluj-Napoca (1953), specialitatea grafică, pictură, artă monumentală. Din 1946, se stabilește în Valea Jiului, la Lupeni. Membru fondator al Uniunii Artiștilor Plastici din Petroșani. Este inițiatorul Galeriei de Artă din orașul Lupeni, conducătorul cercurilor de artă plastică, artă fotografică și Ex-libris. Călătorii de studii în: URSS, Cehoslovacia, Germania, Finlanda, Polonia. Din 1956, participă la expoziții regionale și republicane. Are 22 expoziții personale și a participat la peste 260 de expoziții în colaborare. A debutat în anul 1956, la Salonul de Grafică. Este unul din graficienii români, menționat în „Enciclopedia Biografică a Artelor Contemporane de Ex libris”, apărută în 1985, la Lisabona. Lucrări monumentale la: Deva, Petroșani, Aninoasa, Vulcani, Lupeni. Expune la expoziții internaționale la Moscova, Budapesta, Bonn, Hyvinkää (Finlanda), Bratislava, Milano, Oxford, Franța și altele. În 1967, primește Premiul II al U.A.P. pentru lucrări murale (grup) și premiul III al Tineretului - București (1957), Premiul

II al UAP pentru Artă Monumentală (1964); Distins cu Ordinul „Meritul Cultural” (1968).

S-a stins din viață la 21 mai 2001, la Lupeni. Începând din 3 august 2001, Galeria de Artă din Lupeni poartă numele de „Iosif Tellmann”.

Lucrări:

- *Iosif Tellmann. Xilogravuri.* Catalog, 1983. - 8 p.- (Filiala Deva - Petroșani a UAP).

Referințe:

- Barbosa, Octavian. *Dicționarul artiștilor români contemporani.* - București: Editura Meridiane, 1976, p. 475.
- Calapod, Angela. *Omagiu lui Blaga la Bacău. Ex libris.* - În: Tribuna, nr.24-25, 15-27 iun. 1995, p.10.
- *Enciclopedia artiștilor secolului XX.*- Germania, 1978
- Expoziția prieteniei - *Exhibition of Friendship. Expoziție de pictură, grafică și sculptură a artiștilor plastici hunedoreni din România.* - Hyvinkää - Finlanda, 1981, p. 30-31.
- Firțulescu, Ileana; Bran, Corneliu.- *Combinarea între arta scrisului și arta plastică - o îmbinare de frumos, gust și deschidere spirituală.*- În: Matinal, nr. 3220, 8 aug 2001, p.3
- Liciu, Lucia. *O operă sub semnul perenității. Valea Jiului - cadru stimulativ de inspirație artistică.* - În: Drumul socialismului. - 35, nr. 8005, 6 aug. 1983, p. 3.
- Iosif Tellmann. „*M-am simțit permanent legat de universul minerilor, de poezia adâncului.*” (Interviu cu graficianul Iosif Tellmann) realizat de Dumitru Dem Ionașcu. - În: Ritmuri hunedorene, aug. 1980, p.10.
- *Omagiu simbolurilor umane.* - În: Steagul roșu. - 30, nr. 7489, 1 dec. 1973, p.2.
- Rădulescu, Alexandru. *Iosif Tellmann sau ordinea geometrică.* - În: Ex libris românesc. - Oradea. - 2, nr.1, 1995, p.3.
- *Vernisajul expoziției artistului plastic Iosif Tellmann la Galeria de Artă Deva.* - În: Drumul socialismului, nr. 8002, 3 aug. 1983, p.3.
- Velica, I.; Schreter, Carol. *Călătorie prin vârstele Văii Jiului.* - Deva: Editura Destin, 1993. p. 147.

TENGERU, ION

(n.1935) - pictor

Născut la 7 februarie 1935, în Orăștie, județul Hunedoara. Absolvent al Institutului de Arte Plastice „Ion Andreescu” din Cluj (1965). Membru al UAP, Secția Pictură. Din 1965, participă la toate expozițiile județene, interjudețene, saloanele Bruckenthal organizate de Filiala UAP Sibiu. Din 1970, participă la expozițiile republicane și bienalele de pictură din 1980, 1984, 1986, Sala Dalles București.

Expoziții personale:

Deva (1975, 1978, 1981).

Expoziții în străinătate:

Hyvinkää - Finlanda, Franța, Italia.

Lucrări în colecții particulare de stat în țară și străinătate:

Banca Religiilor Deva, Banca Concordia Română Deva, Finlanda, Corsica, Franța, Italia, Olanda, Germania.

Referințe:

- *Ion Tengheru.* Fișă biobibliografică. - Deva, 2000.

TEODOR, POMPIIU

(1930 - 2001) - profesor universitar, doctor în istorie, membru corespondent al Academiei Române

Născut la 19 iulie 1930, în comuna Ilia, județul Hunedoara. Urmează cursurile Liceului „Decebal” din Deva (promoția 1949). Absolvent al Universității din Cluj, Facultatea de Istorie (1950 - 1954). Specializare în Austria (1968-1969). Doctor în istorie, în 1970, cu teza: „Samuil Micu. Istoric”. Cercetător și bibliograf principal la Biblioteca Academiei Filiala Cluj (1955-1963). Cercetător și cercetător științific principal la Institutul de Istorie din Cluj (1963-1966). Lector universitar (1963-1971), conferențiar (din 1971), profesor (din 1977), șeful Catedrei de Istorie (din 1973) la Facultatea de Istorie a Universității din Cluj. Membru corespondent al Academiei Române (1990), Director al Institutului de Istoria Europei Centrale (1992). Membru al Societății de Științe Istorice din România. Membru în Senatul Universității „Babeș-Bolyai” Cluj-Napoca. Consilier științific la Institutul de Iudaistică. Raportor la conferințe și congrese internaționale de specialitate. Visiting Professor la University of Illinois, SUA (1972-1973). Cercetări orientate îndeosebi spre istoria culturii românești în

a doua jumătate a sec. al XVIII-lea și în prima jumătate a sec. al XIX-lea, preocupându-se de istoria ideilor într-o viziune comparativă. Contribuții importante în domeniul istoriografiei. Cercetări în domeniul culturii iluministe românești. Autor și colaborator la colecția de „Documente privind revoluția de la 1848 în Transilvania”, a unor ediții critice din filosofia luminilor. A mai publicat 91 de studii, în culegeri și reviste de specialitate, 121 articole în reviste de cultură, în domeniile istoriei, istoriografiei în limba română și limbi de circulație internațională. A participat la congrese, conferințe, simpozioane internaționale în Austria, Rusia, SUA, Olanda, Germania, Italia, Anglia, Ungaria, Slovacia, Polonia ș.a. Este unul din autorii „Enciclopediei istoriografiei românești” (1978), îngrijind și ediții critice din operele lui Samuil Micu, Gheorghe Șincai, Keith Hitkins, Mathias Bernath, Ioan Lupaș și Școala Ardeleană. A făcut parte din asociații istorice interne și internaționale: „Asociația Istoricilor Americani”, vicepreședinte în Comisia de Istorie a Relațiilor Internaționale a Comitetului Internațional de Studii Istoric, președintele Comisiei Mixte Româno - Slovacă, președinte al Asociației Istoricilor Români, Secția Transilvania, Banat”, membru în comitetele de redacție la „Romanian Studies” (SUA), „Revue Roumaine d’Histoire”, „Studia Iudaica”, „Revue des Etudes Sud-Est Européennes”.

S-a stins din viață în septembrie 2001, la Cluj-Napoca.

Lucrări publicate:

- *Istoria României*. - Vol. III. - București, 1964. - (în colaborare).
- *Ideea de unitate politică la români*. București, 1968. - 120 p. - (în colaborare cu A. Răduțiu).
- *Istoria literaturii române*. - Vol. II. București, 1968. - (în colaborare).
- *Evoluția gândirii istorice românești*. Cluj, 1970, L + 476 p.; și în germană, 1972. - 299 p.
- *Avram Iancu în memorialistică*. - Cluj, 1972. - 295 p.
- *Die Entwicklung des Rumanischen Geschichtsschreiburg Denkes*. - Cluj, 1972. 298 p.
- *Din gândirea materialist - istorică românească*. - București, 1972. - 260 p.
- *Fragmentarium iluminist*. - Cluj-Napoca: Editura Dacia, 1972. - 247 p. - (în colaborare cu Dumitru Ghișe).
- *Illuminisme roumain et illuminisme européen*. - În: Romania and European Civilisation. - Cluj, f.e., 1974, p. 89-97. (Multigr). - (Universitatea „Babeș-Bolyai”).
- *Istoria Clujului*. Sub redacția lui Ștefan Pascu. - Cluj-Napoca, 1974. - 576 p. (în colaborare).
- *Revoluția de la 1848 - 1849 din Transilvania*. (Documente). - Vol.2. Sub redacția acad. Ștefan Pascu, V. Chereșteșiu. București: Editura Academiei RSR, 1977. 512 p. - (în colaborare).
- *Documente privind revoluția de la 1848 din Țările Române. Seria C. Transilvania*. Vol.2. 12-29 aprilie 1848. Sub redacția acad. Ștefan Pascu, V. Chereșteșiu. București: Editura Academiei RSR, 1979. p. LXI + 476 p. - (în colaborare).
- *Documente privind revoluția de la 1848 din Țările Române. Seria C. Transilvania* Vol. 3. - 30 aprilie-14 mai 1848. - București: Editura Academiei RSR, 1982. - 605 p.
- *Documente privind revoluția de la 1848 din Țările Române. Seria C. Transilvania*. Vol. 4. 14-25 mai 1848. - București: Editura Academiei RSR, 1988. - 600 p. - (în colaborare).
- *Kutassátok az irásokat román krónikáirok munkáiból. Válogatta, előszóval és jegyzetekkel ellátta Pompiliu Teodor*. Cluj-Napoca, 1983. - 342 p.
- *Interferențe iluministe europene*. - Cluj-Napoca: Editura Dacia, 1984. - 256 p.
- *Istorici români și problemele istorice*. Oradea, 1993.
- *Incursiuni în istoriografia română a secolului XX*. - Oradea: Fundația Culturală „Cele trei Crișuri”, 1995. - 196 p.
- *Istoria României*. - București: Editura Enciclopedică, 1998. - (în colaborare cu M. Bărbulescu, Denis Deletant, Keith Hitchins, Șerban Papacostea).
- *Introducere în istoria istoriografiei universale*. - Cluj-Napoca, 2000.
- *Sub semnul luminilor. Samuil Micu*. Cluj-Napoca: Presa Universitară Clujeană 2000. - 508 p.
- *Semantica politică iluministă în Transilvania (sec. XVII- XIX)*. Glosar de termeni.- Alba-Iulia: Alternitas, 2002.- (în colaborare).

Articole din periodice:

- *Succese ale istoriografiei din Transilvania*. În: Steaua. - 13, nr.12, 1962, p. 89-93.

- *Din istoria presei revoluționare românești: „Învățătorul poporului” (1848).* - În: Studii. Revista de istorie. 21, nr.3, 1968, p. 435 - 448. - (în colaborare cu Gelu Neamțu).
- *Cinci scrisori de la Dr. Vasile Pop. (1834-1837).* - În: Anuarul Institutului de Istorie. Cluj-Napoca. - 13, 1970, p. 83-86.
- *Academician Ștefan Pascu la 60 de ani.* În: Tribuna. - 18, nr. 40, 1970, p.6.
- *Noi precizări în legătură cu izvoarele lucrărilor bărnuteiene.* - În: Studia Universitatis „Babeș-Bolyai” Historia. - 17, fasc. 1, 1972, p. 30-38.
- *Stadiul actual al cercetărilor iluministe.* În: Memoriile Secției de Științe Istorice a Academiei RSR. - 4, nr.1, 1975-1976, p. 39-47.
- *Silviu Dragomir.* - În: Tribuna. - 21, nr.46, 1977, p.8.
- *Brevis Historica Notitia - 200 (concepția și metoda istorică a lui Samuil Micu).* - În: Contemporanul, nr. 27, 1978, p.3,4.
- *Din antecedentele culturale ale Unirii.* - În: Tribuna. - 22, nr. 48, 1978, p.2.
- *Incursions dans l'historiographie roumaine du XIXe siècle.* - În: Synthesis, 6, 1979, p. 25-30.
- *Silviu Dragomir. Personalitate a istoriografiei românești.* - În: Tribuna. 32, nr.10, 10 mar. 1988, p.10.
- *N. Iorga et l'histoire de Transylvanie. Quelques repères.* - În: Revue de Transylvanie. - 1, nr. 1, dec. 1991, p. 18-30.
- *Școala Ardeleană în cadrul vieții românești.* - În: Steaua, nr.11, 12, nov.-dec. 1992, p.1; Pagini Transilvane, nr.1, 1993, p. 113-119.
- *Nicolaus Olahus - istoric umanist.* - În: Prodan. David. Puterea modelului.- Cluj-Napoca, 1995, p. 58-63
- *Petru Maior și epoca luminilor.* - În: Vatra. 27, nr.2, 1997, p. 51-52: il.
- *Lupaș, Ioan. Scrieri alese.* - Vol.1. Introducere, ediție îngrijită de Ștefan Pascu și Pompiliu Teodor. - Cluj-Napoca: Editura Dacia, 1977. - 259 p.
- *Școala Ardeleană.* - Vol.1. Ediție critică, note, bibliografie, glosar de Florea Fugariu. Introducere de Dumitru Ghișe și Pompiliu Teodor. - București: Editura Minerva, 1983. - 969 p.
- *Stat, societate, națiune: interpretări istorice.* Volum omagial academicianului David Prodan îngrijit de Nicolae Edroiu, Aurel Răduțiu, Pompiliu Teodor.- Cluj-Napoca: Editura Dacia, 1982. - 420 p. cu port.
- *Hitchins, Keith. Conștiință națională și acțiune politică la românii din Transilvania. 1700-1868.* Introducere și îngrijirea ediției de Pompiliu Teodor. Cluj-Napoca: Editura Dacia, 1987. - 256 p.
- *Dragomir, Silviu. Studii privind revoluția de la 1848.* Ediție, introducere, note, comentariu de Pompiliu Teodor. - Cluj-Napoca: Editura Dacia, 1989. - 219 p.
- *Bernath, Mathias. Habsburgii și începuturile formării națiunii române.* Prefață de Teodor Pompiliu. - Cluj-Napoca: Editura Dacia, 1994. - 275 p.
- *Hitchins, Keith. Ortodoxie și naționalitate: Andrei Șaguna și românii din Transilvania: 1846-1873.* Prefață de prof.univ.dr. Pompiliu Teodor. - București: Editura Univers Enciclopedic, 1995.- 344 p.
- *The Lessons of Yalta. Colloquium of International Relations, Cluj-Napoca, may 29-30, 1997.* (Papers) Pompiliu Teodor, editor. - Cluj-Napoca: European Studies. Foundation Publishing House; Cluj University Press, 1998. - 253.
- *Incursiune în opera istorică a lui Gheorghe I. Brătianu: studii și interpretări istorice.* Coordonator Pompiliu Teodor și Radu Mârza. - Cluj-Napoca: Casa Cărții de Știință, 1999.- 132 p.

Referințe:

Ediții îngrijite, coordonator, prefațator:

- *Gheorghe Șincai. Învățătură firească spre surparea superstițiilor norodului.* Studiu introductiv și ediție critică. - București, 1964, 217 p. - (în colaborare).
- *Samuil Micu. Scrieri filozofice.* Studiu introductiv și ediție critică de Pompiliu Teodor și Dumitru Ghișe. - București, 1966. - 284 p.
- *Clujeni ai secolului 20. Dicționar esențial.* Cluj-Napoca: Casa Cărții de Știință, 2000, p. 316.
- *Edroiu Nicolae. Profesorul Pompiliu Teodor la vârsta de 65 de ani.-* În: Cele trei Crișuri, nr. 7-8, 1995, p. 1-2
- *Enciclopedia istoriografiei românești.* București: Editura Științifică și Enciclopedică, 1978, p. 322-323.
- *Haiduc, Ionel. Pompiliu Teodor.- Medalion* - În: Academica. - 11, nr. 11, sept. 2001, p. 29.

- Pecican, Ovidiu. *La plecare: in memoriam Pompiliu Teodor*. - În: Steaua - 52, nr. 9, sept. 2001, p. 36-37.
- Pecican, Ovidiu. - *Pompiliu Teodor „The Quintessence of romanianness and a Country of Alterities*. - În: Transylvania Review - 7, nr. 2, 1998, p. 102-110.
- Rusu, N. Dorina. *Membrii Academiei Române. 1866-1999*. Dicționar. -București: Editura Academiei Române, 1999, p. 521.

TERNER, ZOLTÁN

(n.1932) - regizor de film documentar

Născut la 13 septembrie 1932 la Simeria. A urmat Liceul „Decebal” din Deva (promoția 1952). A absolvit IATC (1958). Din 1956, a lucrat la Studioul „Alexandru Sahia” (subiecte de jurnal, peste 200). Din 1961-1987, a realizat peste 100 de filme documentar-științifice și utilitare.

Din 1987, trăiește în Israel.

Premii:

ACIN (1971) cu „*Ceasornicul universului*”; ACIN (1977) cu „*Forme ale religiei primitive*”; ACIN (1978) cu „*Ce este lumina?*”; ACIN (1982) cu „*Mecanismele memoriei*”; Premiu la Bienala de la Veneția; Medalie de Argint la New-York Festivals, patru premii în Israel și 32 de premii în străinătate.

Alte filme:

„Valorificarea pășunilor” (1961); „Conveierul verde” (1962); „Orchestra ultrasunetelor” (1963); „Noi și soarele” (1964); „Cine are dreptate?” (1965); „Podul peste timp” (1966); „Uneltele gândirii” (1967); „Cărțile de început” (1968); „Raze cosmice” (1969); „Chipuri de lut” (1970); „Gândirea matematică românească” (1971); „Temperamente”(1972); „Calcula-torul electronic” (1973); „La începutul vieții” (1974); „Lumina numită laser” (1975); „De la joc la muncă” (1976); „Universul materiei cenușii” (1977); „Religie, mit, cultură” (1979); „Harta emisferelor cerebrale” (1980); „Doriți un horoscop?” (1981); „Creier, limbaj, gândire” (1983); „Prevenirea reumatismului” (1985); „Drumuri prin istorie”, „Dâmbovița redată Capitalei” (1987). Scrie și poezie. Are în manuscris un volum de versuri, o piesă de teatru și un roman.

Referințe:

- Corciovescu, Cristina; Rîpeanu, Bujor T. *1234 cinești români. Ghid biofilmografic*. București: Editura Științifică, 1996, p. 364-365.

- Martinovici, Iv. *Un poet în Tel-Aviv*. - În: Arhipelag - nr. 1-2, 2001, p. 15, 16.

TIGAE, IONEL

(n.1940) - profesor universitar, doctor inginer

Născut în 20 septembrie 1940, în comuna Zmârdan, județul Dolj. Absolvent al Institutului de Mine Petroșani, Facultatea de Electromecanică Minieră (1968). Doctor inginer, din 1979, cu teza: „Studiu asupra instalațiilor pentru perforarea găurilor de mină la săparea galeriilor în roci tari”. Activitate didactică universitară, parcurgând toate treptele carierei didactice până la cea de profesor universitar, în cadrul Institutului de Mine Petroșani, Catedra de Mecanică și Rezistență. A publicat lucrări de specialitate, articole în reviste științifice; a participat cu comunicări la sesiuni științifice în domeniile: construcția utilajului minier de perforare și evacuare utilizat la săparea galeriilor și rezistența materialelor. Deține 17 brevete de invenții, aplicate pe utilajele de perforare și evacuare.

Lucrări publicate:

- *Mecanica și rezistența materialelor. Curs de rezistența materialelor pentru ingineri.*
- *Culegere de probleme de rezistența materialelor.*
- *Îndrumar de laborator de rezistența materialelor.*

Referințe:

- *Dicționarul specialiștilor un „Who’s who” în știința și tehnica românească*. - Vol.1. București: Editura Tehnică, 1996, p. 248, 249.

TIMCU, GEORGE

(n.1939- 1997) - scriitor, redactor

Născut la 21 februarie 1939, la Cernăuți. Urmează Școala Tehnică Minieră din Brad (1952-1955); absolvent al Liceului din Brad (1956). Pedagog la Brad (1956-1957). Absolvent al Universității București, Facultatea de Limbi Romane, Secția Clasică și Orientală (1966). Debutează în literatură cu versuri, în revista „Luceafărul” (1967). Inspector la Ministerul Învățământului (1968-1970); lector șef de serviciu (1970-1971), instructor în Direcția literară editorială, al Consiliului Culturii și Educației Socialiste. După 1980, este redactor șef la Editura Științifică și Enciclopedică (până în 1990). Între 1991

- 1994, a lucrat la Ministerul Culturii. A debutat cu versuri în anul 1967. A alternat volumele de poezii cu romane și traduceri, fiind ani în șir un excelent cronicar teatral. A fost eminent prozator, aceasta nu a însemnat însă că poezia sa nu a fost realizată, dovadă volumele: „Ritual”, „Veghe nocturnă”, „Scrisoare de dragoste”. A scris romane polițiste, elaborate cu inteligență și nerv: „Fără suspecti” (1972), „Tristețea lui Alec Armașu” (1987), „Enigmă pe autostradă” (1980), „Dispariția unui necunoscut” (1983), „O răzbunare târzie” (1988), cărți ce dovedesc că autorul stăpânește claviaturile genului. Ne-au convins nuvelele din volumul „Tăinuitele culpe”, construite și ele pe scenarii de viață extrem de solidare cu biografia scriitorului. Marea reușită a lui George Timcu sunt romanele „Lungile apusuri de soare” (1976) și „Machiaj” (1981). A onorat cu prezența sa fiecare ediție a „Zilelor scriitorilor zărândeni” de la Brad.

S-a stins din viață în luna martie 1997. În anul 2000, i s-a acordat titlul de „Cetățean de Onoare” - post-mortem al municipiului Brad.

Colaborări:

„România literară”, „Steaua”, „Astra”, „Luceafărul”, „Contemporanul”, „Tribuna”, „Femeia”, „Cronica”, „Convorbiri literare”, „Ramuri” etc.

Lucrări publicate:

- *Ritual*. - București: Editura Eminescu, 1972.
- *Fără suspecti*. - Iași: Editura Junimea, 1972. - 191 p.
- *Dialog ipotetic*. - București: Editura Albatros, 1973.
- *Tăinuitele culpe*. Nuvele. - Iași: Editura Junimea, 1973. - 288 p.
- *Veghe nocturnă*. Versuri. - București: Editura Eminescu, 1977. - 124 p.
- *Lungile apusuri de soare*. - Iași: Editura Junimea, 1976. - 295 p.
- *Tristețea lui Alec Armașu*. - Iași: Editura Junimea, 1978. - 224 p.
- *Enigma pe autostradă. Din anchetele lui Alec Armașu*. Roman. - Iași: Editura Junimea, 1980. - 248 p.
- *Machiaj*. Roman. - București: Editura Eminescu, 1981. - 303 p.
- *Dispariția unui necunoscut. Din anchetele lui Alec Armașu*. Roman. - Iași: Editura Junimea, 1983. - 240 p.
- *Răzbunare târzie*. - Iași: Editura Junimea, 1988. - 256 p.
- *Scrisoare de dragoste. (Poeme)*. - București: Editura Albatros, 1990. - 100 p. cu il.
- *Camera de gardă*. Roman. - Galați: Editura Porto-Franco, 1995. - 312 p.
- *Iubire la sfârșit de lume*. Roman. București: Editura Eminescu, 1996.-244 p.
- *Lungile apusuri de soare*. Ediție integrală necenzurată. Cu un argument de Laurențiu Ulici. - Cluj-Napoca: Editura Dacia, 1996. 299 p.
- *Ferestrele nopții*. Versuri alese.- București: Editura Viitorul Românesc, 1998- 128 p.
- *Prea târziu pentru iubire: Versuri postume*. - București: Viitorul Românesc, 2001- 100 p.

Referințe:

- Băileșteanu, Fănuș. *Un roman al suferinței*. - În: *Literatorul*. - 8, nr. 5-7, 1998, p.4.
- Ciobanu, Radu. *Memento. George Timcu - 5 ani de la moarte*. - În: *Cuvântul liber* 13, nr. 3107, 1 mar. 2002, p. 5.
- Condurache, Val. „*Tăinuitele culpe*”. - În: *Cronica*. - 8, nr. 28, 13 iul. 1973, p.4.
- Crișan, Constantin. *Un nocturn solar*. În: *România literară*. - 22, nr. 8, 23 feb. 1989, p.15.
- Dimitriu, Daniel. „*Dialog ipotetic*”. - În: *Convorbiri literare*. - 3, mar. 1974, p.5.
- Iorgulescu, Mircea. *George Timcu. Fără suspecti*. - În: *Luceafărul*. - 15, nr. 38, 16 sept. 1972, p. 2.
- Holban, Ioan. „*Machiaj*”. - În: *Contemporanul*, nr.2, 8 ian. 1982, p. 10.
- Micu, Mircea. *Scurtă istorie a literaturii române*. - București: Editura Iriana, 1996. Vol. III - Perioada contemporană. Proza, p. 140.
- Munteanu, George. „*Dispariția unui necunoscut*”. - În: *România literară*. - 16, nr. 43, 27 oct. 1983, p.10.
- Popa, Marian. *Dicționar de literatură română contemporană*. - Ediția a 2-a, revizuită și adăugită. - București: Editura Albatros, 1977, p. 566.
- Roznoveanu, Mirela. „*Lungile apusuri de soare*”. - În: *România literară*, nr. 26, 24 iun. 1976, p. 9.
- George Timcu. *Biobibliografie*. - Deva: Biblioteca Județeană Deva, 1989. - 14 p. (Multigr.).
- Tupan, Marius. „*Lungile apusuri de soare*”. - În: *Scânteia*. - 55, nr. 10545, 16 iul. 1976, p. 4.
- Vaida, Mircea. *Proză, etică și memorie*. În: *Tribuna*. - 20, nr. 34, 19 aug. 1976, p. 3.

TISU, MIRCEA-LIVIU(n.1928) - *inginer geolog*

Născut la 14 mai 1928, în satul Țebea, comuna Baia de Criș, județul Hunedoara, într-o familie de patrioți ardeleni care au sprijinit dezvoltarea satului Țebea și patrimoniul de cult al localității. Absolvent al Liceului „Avram Iancu” din Brad, promoția 1947 și al Universității București, Specialitatea Geologie (1952). Doctorand în specialitatea Geologia Combustibililor Minerali; la Universitatea din București. Inginer geolog (1951-1952) la „Sovrom-cărbune” Petroșani și la unitățile miniere Vulcan, Lupeni, Bărbăteni și Câmpu lui Neag; geolog-șef (1952-1954) la Trustul Carbonifer Lupeni și la Întreprinderea Minieră Lupeni (1954-1958), având răspunderea de documentare a lucrărilor miniere de explorare și exploatare, cu dirijarea acestora și gospodărirea rațională a rezervelor de huiă. În 1958, a fost transferat la Comitetul de Stat al Geologiei; unde a ocupat diferite posturi: geolog principal, inspector III, II, cu urmărirea și protecția explorării și exploatării raționale a rezervelor de substanțe minerale utile din țară; șef de sector și șef serviciu la Comisia Republicană de Rezerve Geologice de pe lângă Consiliul de Miniștri, cu confirmarea și omologarea rezervelor geologice de minerale utile din România. A desfășurat o bogată activitate științifică și didactică, a întocmit documentații cu calculul rezervelor de substanțe minerale utile pentru omologarea și confirmarea rezervelor geologice din diferite câmpuri miniere; a elaborat în colaborare studii tehnico-economice, pentru deschiderea de mine sau cariere la zăcăminte de cărbuni și roci utile, instrucțiuni și norme, alte acte legislative, cu evaluarea rezervelor geologice, regula-mente de exploatare rațională a zăcămintelor de cărbuni. Colaborator extern al Academiei Române, pentru stabilirea însușirilor tehnologice de cocsificare și de aglutinare a huilelor de la Lupeni, Uricani, Bărbăteni. A participat la schimburi de experiență și documentări științifice în străinătate, la congrese internaționale, consfătuiri ale CAER: Iugoslavia, Congresul al VIII-lea al Asociației Carpato-Balcanice (1967), documentări științifice la Veleny-Kreka, Banovic-Sarajevo, Zagreb, Ljubljana (1973); în Cehoslovacia (1970, 1974), în U.R.S.S., la Leningrad (1972), Moscova (1975), Polonia (1972), Germania, la Consfătuirea C.A.E.R., la Freiberg, Dresda, Cottbus, Berlin (1988). În perioada când a funcționat la Lupeni, a lucrat și în învățământ, a predat disciplinele geologie și zăcăminte de cărbuni la Școala Tehnică Minieră din Lupeni, apoi la București, la Centrul de Perfecționare a Personalului

din cadrul Ministerului Minelor, Petrolului și Geologiei, disciplina „Combustibili Minerali Utili”. Continuând tradiția familiei, a sprijinit și îmbogățit patrimoniul de cult de la Țebea, reușind ridicarea Monumentului Istoric al Eroilor Țebeii căzuți în cel de-al Doilea Război Mondial; a înzestrat Biserica din Țebea cu o lucrare de 400 de pagini „Imnurile Sfintei Liturghii”, iar pentru cunoașterea istoriei satului și păstrarea tradiției istorice a organizat un concurs cu premii în valoare de 1 milion de lei. Este Cetățean de Onoare al Hălmașului (1975), distins cu „Medalia Muncii” (1961).

Lucrări științifice publicate:

- *Studiul petrografic al rocilor sterile din formațiunea productivă Lupeni Nord.* - În: Buletinul Științific al I.M. Petroșani, nr. 1, 1956; - București: Editura Tehnică, 1958, p. 145-168.
- *Considerațiuni asupra cauzelor generatoare de accidente în industria minieră și măsurile ce se impun.* - În: Revista Minelor - Nr. 9, 1966, p. 401 - 408.
- *Despre fuzit și răspândirea sa în cărbunii din România* - În: Buletinul Geologic al Ministerului Minelor, nr. 1, 1968, p. 72-91.
- *Probleme hidrogeologice legate de zăcămintele de cărbuni din România* - În: Revista Minelor, nr. 3, 1968, p. 2-21.
- *Aspecte privind geologia cărbunilor* - București, CCEO. SA, 29/5, 1989, p. 1-33.
- *Precizări privind caracteristicile petrografice și fizico-chimice ale cărbunilor din perimetrele Bozovici și Sinersig.* - București, Ministerul Minelor, CCEO, SA, nr. 2, 1990.

Articole socio-culturale:

- *Istoria se destăinuie.* - În: Revista Liceului „Avram Iancu” din Brad, 1992-1993, p. 14-15.
- *Țebea - monument al sufletului românesc.* - În: Națiunea, nr. 30, 20 iul.-3 aug. 1995.
- *Cei 13 în dreptul Țebeii - epilog* - În: Zarandul, nr. 17, 2 sept. 1994.
- *Particularitățile de grai din Țebea și o nouă descoperire arheologică la Țebea.* - Lucrare prezentată la al III-lea Congres Internațional de Dacologie - Burebista. - București, 2001. (internet: www.Dacia.org).
- *Vatra străbună Țebea și câteva considerații asupra antroponimelor pe baza poreclelor atribuite unor săteni sau familiilor lor.* - În: Al III-lea Congres Internațional de Dacologie „Nicolae Densusianu” 2002 - București - Deva - Densus, 2002 (internet: www.Dacia.org).

Referințe:

- *Tisu, Mircea-Liviu. Fișă biobibliografică.* - Deva, 2002.

TOADER, ȘTEFAN

(n.1930) - *conferențiar universitar, doctor inginer*

Născut la 24 septembrie 1930, în Valea Nandrului, județul Hunedoara. Absolvent al Institutului Politehnic din Harkov (Ucraina), Facultatea de Construcții de Mașini, specialitatea Mașini de Ridicat, Transportat și Agregate (1956). Studii postuniversitare la Institutul Politehnic București, Facultatea Tehnico-Economică, Secția Construcții de Mașini (1969). Doctor inginer cu teza: „Cercetări asupra rezistenței la oboseală și distrugerea cilindrilor de laminare din caje degrositoare” (1981). Activitate la TCH Hunedoara (1956-1959); șef șantier montaj laminoare; inginer principal mecanic la ISH Hunedoara (1959-1962); șef serviciu fabricație (1962-1967); șef Secție Pre-lucrătoare. Din anul 1971, desfășoară activitate didactică universitară la Institutul Politehnic Timișoara, Institutul de Subingineri Hunedoara, fiind conferențiar universitar, din 1991. A desfășurat activitate de cercetare în domeniile: rezistența la oboseală termică a organelor de mașini, în special a cilindrilor de laminare la cald; durabilitatea de exploatare a utilajelor metalurgice; perfecționarea construcțiilor utilajelor tehnologice. Autor a unor lucrări științifice și a peste 54 de articole de specialitate. A participat la 83 de conferințe, 6 congrese și 27 de simpozioane. Este membru în Asociația Română de Tribologie (1980); Asociația Română de Tratamente Termice, Cluj-Napoca (1992).

Lucrări publicate:

- *Utilaje și instalații metalurgice.* Timișoara: Institutul Politehnic Timișoara, 1980.
- *Utilaje mecanice în siderurgie.* - Timișoara: Institutul Politehnic Timișoara, 1990.
- *Utilaje pentru deformări plastice.* Timișoara: Institutul Politehnic Timișoara, 1996.

Referințe:

- *Dicționarul specialiștilor un „Who's who” în știința și tehnica românească.* - Vol.2. București: Editura Tehnică, 1998, p. 287, 288.

TODERESCU, ADRIAN

(n.1938) - *profesor universitar, doctor inginer*

Născut la 14 iulie 1938, în comuna Cenade, județul Alba. Absolvent al Institutului Teologic Sibiu (1962) și al Institutului de Mine Petroșani, Facultatea de Mine (1967). Doctor inginer cu teza: „Studiu regimului de presiune în vederea alegerii și dimensionării susținerii lucrărilor miniere, principale de la Exploatarea Minieră Suior. Activitate didactică universitară, parcurgând toate gradele didactice până la cel de profesor universitar, la Institutul de Mine Petroșani, disciplina Mecanica Rocilor. A publicat lucrări de specialitate și numeroase articole în reviste științifice. Este membru în Biroul Internațional de Mecanica Rocilor. Președinte al Societății Române de Reologie; vicepreședinte al Societății Române de Mecanica Rocilor.

Lucrări publicate:

- *Mecanica rocilor în minerit.* - București: Editura Tehnică, 1982.
- *Bazele mineritului și mecanica rocilor.* București: Editura Didactică și Pedagogică, 1982.
- *Proprietățile rocilor.* - București: Editura Tehnică, 1984.
- *Reologia rocilor cu aplicații în minerit.* București: Editura Tehnică, 1986.
- *Manualul inginerului de mine.* - Vol.2. București: Editura Tehnică, 1985.-775 p. (în colaborare).
- *Presiunea minieră, stabilitatea și fiabilitatea excavațiilor construcțiilor subterane,* 1995. - 2 Vol.

Referințe:

- *Dicționarul specialiștilor un „Who's who” în știința și tehnica românească.* - Vol. 1. București: Editura Tehnică, 1996, p. 351.

TODICA, GAVRIL

(1877-1946) - *astronom, cercetător științific, publicist*

Născut la 3 februarie 1877, la Iclodul Mare (Gherla), județul Cluj, fiind al patrulea din cei 13 copii din familia Todica. După terminarea școlii primare, urmează liceul în orașele Gherla, Năsăud, Dej, Bistrița, Brașov și Alba Iulia, unde și-a luat și bacalaureatul. A urmat cursurile Facultății de Chimie din București, completându-și cunoștințele prin audierea altor cursuri, cum ar fi filosofia și filologia. Își continuă studiile în Germania, la Altemburg, unde

se remarcă drept unul dintre cei mai buni studenți la cursul de chimie industrială. Deși i s-a propus un post important în cadrul unei societăți chimice din Bombay, refuză această ofertă, dedicându-se muncii de răspândire a științei în propria țară. În 1905, se stabilește la Geoagiu, județul Hunedoara, ocupând, până în anul 1924, funcția de contabil la Banca „Geogiana”. Din acest an, s-a preocupat în exclusivitate de ziaristică și popularizarea științei. A fost atras de astronomie, realizând cu sacrificii materiale un mic observator astronomic. Membru al Societății de Astronomie din Franța și Belgia (1905). A fost un activ publicist și o pitorească figură a vieții culturale de la Orăștie. În 1917, scoate revista „Convorbiri științifice” (1917-1923), redactată și scrisă aproape în totalitate de el. În articolul-program „Ne trebuie cultură, cultură științifică”, redactorul formula îndemnul de-a ne entuziasma nu numai de literatură ci și pe terenul științelor. În orientarea sa generală, revista „Convorbiri științifice” a făcut apel la articolele-sinteză din domeniile cele mai variate: chimie, electricitate, matematică, științele naturale, astronomie, care aveau un teren imens de cercetare. A făcut observații și cercetări interesante asupra fenomenelor cerești neobișnuite, care au constituit obiectul numeroaselor articole publicate în diverse articole și mai ales în „Convorbiri științifice”, sub titlul „Zări din Univers”. Tematica articolelor este variată, de la popularizarea diferitelor fenomene cerești până la prezentarea unor mari astronomi, sau a metodelor noi în această știință. Astronomia și chimia i-au ușurat apropierea de fizică și matematică. Dovadă articolele: „Telegrafia fără sârmă”, „Progresele radiotelegrafiei”, „Din imperiul gazelor invizibile”. Interesant este și jurnalul pe care-l ține din 1906 până în 1926, tipărit în publicațiile Muzeului județean Hunedoara, nr. 1-2, 1926, sub titlul „Din carnetul unui naturalist”. În ce privește geografia, lucrările sale teoretice de popularizare sunt incluse în broșurile „Țara Hațegului” și „Vulcanismul”. O trăsătură distinctivă a activității sale de publicist o constituie îmbinarea armonioasă a problemelor științei cu cele de ordin cultural. Pentru a ușura înțelegerea temei prezentate, făcea apel la literatură, citând fragmente din operele lui Mihai Eminescu, George Coșbuc, Șt. O. Iosif, Alexandru Vlahuță sau din scriitorii străini: Ovidiu, Lucrețiu, W. Shakespeare. A fost unul dintre activiștii de frunte ai „Astrei”, pe tărâmul popularizării științei, în calitate de conferențiar și membru corespondent al secțiunii științifice. S-a preocupat și de ramurile științelor social-istorice, economice, filologice și folclor. În lucrările sale cu conținut economic și social pe lângă unele elemente idealiste, utopice, există și aprecieri

juste ale situației economice și politice din vremea respectivă. Un număr impresionant de articole semnează în favoarea păcii și împotriva războiului, aducând argumente palpabile în acest sens. Mare parte a operei sale este strânsă în volum, o alta se găsește în periodicele vremii, iar unele lucrări au rămas în manuscris.

S-a stins din viață la 23 aprilie 1946, la Geoagiu, județul Hunedoara.

Colaborări:

„Românul”, „Lucefărul”, „Libertatea”, „Revista economică”, „Convorbiri științifice”, „Paradoxe” etc.

Lucrări publicate:

- *Poșta, telegraful, telefonul. Noțiuni generale despre instituțiile poștale.* - Sibiu: Tipografia Arhidiecezană, 1903. 55 p. (Biblioteca Poporală a „Asociațiunii”, nr. 7).
- *Vulcanismul.* - Sibiu: Tipografia Arhidiecezană, 1905. - 51 p. - (Biblioteca Poporală a „Asociațiunii”, nr. 19).
- *Studii științifice.* - Orăștie, 1910. - 3 Vol.
- *Hades. Studii filosofice.* - Orăștie, 1912.
- *Instituții economico-financiare.* - Arad, 1912.
- *Zări din univers. Din astronomia sistemului solar.* - Arad, 1916.
- *Urgiile naturii.* - Arad, 1925.
- *Din carnetul unui naturalist.* - Deva, 1926.
- *Epidemiile.* - Arad, 1928.
- *Meseriile în poezie.* - În: Amicul poporului. Calendar pe anul 1931. - Sibiu: Editura Krafft, p. 85-88.
- *Judecata. Despre bărbatul care a știut limbi multe.* - Sibiu, f.a. (Biblioteca Poporală a „Tribunei”, nr. 50).
- *Țara Hațegului.* - București, f.a.

Referințe:

- *Bibliografia relațiilor literaturii române cu literaturile străine în periodice (1919-1944).* - București: Editura Saeculum, 1997.
- Constandin, Clemente. *Gavril Todica, cercetător și popularizator al științelor.* - În: Drumul socialismului, 10 ian. 1967.
- Constandin, Clemente; Iliescu, Ion. *Gavril Todica, cercetător și popularizator al științei.* - În: Tribuna, nr. 41, 1971.
- Iliescu, Ion; Istrate, Tiberiu. *Orăștie - 750.* - Deva: Casa Corpului Didactic, 1974.

- Lascu, Viorica. *Relațiile dintre Gavril Todica și Alexandru Borza*. - În: Sargetia. Vol.16-17. - Deva, 1984, p. 615-642. - (Acta Musei Devensis).
- *Gavril Todica. Între știință, istorie și cultură: „Convorbiri științifice”*. Antologie de texte de istorie și cultură îngrijită de Maria Basarab și Adela Herban. - Deva: Muzeul Civilizației Dacice și Romane Deva, 1997. - 58 p. (Multigr).

TODOR, IOAN

(1903-1944) - *căpitan, flautist, dirijor, compozitor*

Născut la 27 iulie 1903, în Deva. După absolvirea Liceului „Decebal” din Deva (1923), a urmat cursurile Conservatorului de Muzică și Artă Dramatică din Cluj, promoția 1928, Secția Profesoală și Flaut. Încă din timpul studenției a fost prim-flautist la Opera Națională din Cluj. A obținut prin concurs, postul de șef de muzică militară, conducând până la moarte Fanfara Regimentului de Gardă Călare de la Curtea Regală. Anual, a susținut concerte de flaut în orașul natal, în sala Teatrului din Deva, cu concursul orchestrei de salon din localitate și acompaniat la pian de compozitorul și prietenul său, Sigismund Toduță. A compus muzică de fanfară, valsuri, multe prelucrări folclorice, cântece populare culese și aranjate de el. A fost interesat în special de folclorul din Ardeal și Banat, colaborând cu compozitorul și folcloristul Nicolae Ursu, în realizarea unor culegeri folclorice. Compozițiile sale s-au cântat și se cântă și în prezent la radio sau de fanfarele militare, în special marșul „Zarandul” înregistrat în anul 1980, pe un disc Electrecord, disc jubiliar, dedicat aniversării a 150 de ani de la înființarea primelor muzici militare. Din păcate, s-a stins din viață în plină putere de muncă și creație, la numai 41 de ani, în bombardamentul din 4 aprilie 1944, din București și înmormântat în cimitirul militar Ghencea.

Referințe:

- Mărginean Maria. *Compozitorul Ioan Todor*, fișă biobibliografică, Brad, 2002.

TODUȚĂ, SIGISMUND

(1908-1991) - *profesor universitar, compozitor, doctor în muzicologie, membru corespondent al Academiei Române*

Născut la 17 mai 1908, în orașul Simeria, județul Hunedoara. A urmat cursurile Conservatorului din Cluj (1931-1933), cu Marțian Negrea și Ecaterina Fotino Negru, apoi Academia „Santa Cecilia” din Roma (1936-1938), cu Ildebrando Pizzetti și Alfredo Casela. Doctor în muzicologie (1938), la Instituto Pontificio di Musica Sacra din Roma. După terminarea studiilor, este profesor de teorie-solfegiu (1946-1949); armonie, contrapunct, fugă (1949-1955); compoziție (din 1956); rector al Conservatorului din Cluj (1962-1964); membru corespondent al Academiei Române (1991). A susținut comunicări științifice în țară și peste hotare, emisiuni radiofonice și de televiziune, conferințe, concerte-lecții. A făcut parte din jurii naționale și internaționale de concursuri muzicale. În memoria sa, Liceul de Muzică și Arte Plastice din Deva, îi poartă numele.

S-a stins din viață la 3 iulie 1991, la Cluj-Napoca.

Distincții:

Premiul II de compoziție „George Enescu” (1940); Ordinul Muncii clasa a III-a (1954); Premiul de Stat (1954, 1956); Maestru Emerit al Artei (1957); Ordinul Meritul Cultural clasa a II-a (1966); Ordinul Meritul Cultural clasa I (1969).

Muzică de teatru:

- „Meșterul Manole” (1947), operă în trei acte, libretul de Ana Voileanu Nicoară, după Lucian Blaga.

Muzică vocal-simfonică:

- „Miorița” (1958); „Oratoriu” într-un act, pentru soliști, cor și orchestră, versuri populare. - București, 1969.
- „Balada steagului” (1961), pentru soprană, cor mixt și orchestră. Versuri de Victor Tulbure. - Cluj, 1961.

Muzică simfonică:

„Egloga” pentru orchestră (1933); „Variațiuni simfonice” (1940); „Concert pentru pian și orchestră”, „Patru tabulaturi pentru lăută” de Valentin Greff Backfark, transcrisă pentru orchestră de coarde (1950); „Concert pentru orchestră de coarde” (1951), București: ESPLA, 1957; „Divertisment pentru orchestră de coarde” (1951); „Simfonia I, în re major” (1954), București: Editura Muzicală, 1960; „Simfonia a II-a, în re minor (cu

orgă), în memoria lui George Enescu" (1956), București: Editura Muzicală, 1965; „Simfonia a III-a - Ovidiu" (1957); „Uvertură festivă" (1959); „Simfonia a IV-a pentru orchestră de coarde" (1961); „Simfonia a V-a" (1963).

Muzică de cameră:

„Passacaglia pentru pian" (1943), Timișoara: Editura Moravetz, 1957; București: ESPLA, 1957; „Sonatină pentru pian" (1950), București: ESPLA, 1951; „Suită de cântece și dansuri românești pentru pian" (1951); „Sonată pentru violoncel și pian" (1952); „Adagio pentru violoncel și pian" (1954); „Sonată pentru flaut și pian" (1952), București: ESPLA, 1956; „Sonată pentru vioară și pian" (1953), București: ESPLA, 1957; „Sonată pentru oboi și pian" (1956), Leipzig, 1960.

Muzică corală:

„Liturghia pentru patru voci egale" (1938); „Norul" (1951), cor pentru voci egale, versuri Vlaicu Bârna; „Triptic", (1951), coruri pentru voci egale, versuri de Ana Voileanu Nicoară; „20 Coruri pe voci egale". Caietul I, București: Editura Muzicală, 1966; „10 Coruri mixte". Caiet II, București: Editura Muzicală, 1968; „Arhaisme" (1969), suită de coruri mixte, versuri de Mihail Celarianu; „15 Coruri" (1969), (coruri mixte).

Muzică vocală (voce și pian):

„Cinci lieduri", pe versuri de Mihai Eminescu (1942); „Bureții" (1951), versuri de Vlaicu Bârna; „Primăvara" (1952), versuri de Ilie Balea; „Dac-aș fi" (1952), versuri de Ion Brad; „Patru cântece populare pentru bariton și pian" (1953); „Trei lieduri" pe versuri de Lucian Blaga (1956).

Muzicologie:

- *L'idée cyclique dans les sonates de George Enesco*. - În: Studii muzicologice, nr. 4, 1968.
- *Formele muzicale ale barocului în operele lui J. S. Bach*. - Vol. 1-3. București: Editura Muzicală, 1969.
- *Lucrări pianistice*. - Cluj-Napoca: Editura Media Musica, 1998. - 2 Vol. - Vol. 1, 1998. - 64 p.

Referințe:

- Balea, Ilie. *Profiluri muzicale: Despre simfonismul lui Sigismund Toduță*. - În: Tribuna, nr. 4, 24 ian. 1959.
- Balea, Ilie. „Balada steagului". - În: Tribuna, nr. 23, 8 iun. 1961.
- Balea, Ilie. *Valoarea sintezei muzico-logice*. - În: România literară, nr.6, 26 iun. 1969.

- Balea, Ilie. *La Miorița*. - În: Tribuna, nr. 46, 13 nov. 1969.
- Barbu, Casiu. *Reamintindu-ne de Sigismund Toduță*. - În: Steaua. - 44, nr. 7, 1993, p.56.
- Barbu, Casiu. *Necrolog*. - În: Steaua. - 42, nr. 8, aug. 1991, p. 58-59.
- Bălan, George. *Compozitorul și publicul său. Convorbire cu Sigismund Toduță*. În: Contemporanul, nr. 13, 31 mar. 1961. Berger, W.G. *Ghid pentru muzica instrumentală de cameră*. - București: Editura Muzicală, 1965.
- Bughici, Dumitru. *Suita și sonata*. București: Editura Muzicală, 1965.
- Ciortea, Tudor. *Sigismund Toduță 1a 60 de ani. În loc de portret*. - În: Tribuna, nr. 20, 16 mai 1968.
- Comes, Liviu. *Sigismund Toduță: Formele muzicale ale barocului în operele lui J. S. Bach*. - În: Tribuna, nr. 24, 12 iun. 1969.
- *Enciclopedia della musica*. - Vol. IV. Milano: Editura G. Ricordi, 1964.
- Fărcaș, Alexandru. *Reprezentanți iluștri ai muzicii românești*. - În: Tribuna. - 6, nr.37, 1994, p.6.
- Garaz, Oleg. *In memoriam: Sigismund Toduță*. - În: Tribuna. - 4, nr. 21, 28 mai - 3 iun. 1992, p. 9.
- Ghircoiașiu, Romeo. *Sigismund Toduță*. În: Steaua, nr.4, 1956.
- Ghircoiașiu, Romeo. *Sigismund Toduță*. În: Muzica, nr. 3, 1991, p. 127-128: il.
- Ghircoiașiu, Romeo. *Simfonia „Ovidiu" de Sigismund Toduță*. - În: Tribuna, nr. 8, 21 feb. 1959.
- Herman, Vasile. *Sigismund Toduță*. - În: Muzica, nr. 6, 1965.
- Herman, Vasile. *Profesorul*. - În: Tribuna, nr. 20, 15 mai 1968.
- Hoffman, Alfred. „Oratoriu1 Miorița" de Sigismund Toduță. - În: România liberă, 12 oct. 1969.
- Laszlo, Francisc. (Muzeul memorial) *Sigismund Toduță*. - În: Actualitatea muzicală. - 5, nr. 92, 1994, p. 5:il.
- Leahu, Alexandru. *Simfonia a II-a de Sigismund Toduță*. - În: Muzica, nr. 10, 1963.
- Marcu, George. *Colocvii muzicale. Sigismund Toduță despre simfonismul românesc*. - În: Tribuna, nr. 5, 1 feb. 1958.
- Merișescu, Gheorghe. *Compozitorul și pedagogul Sigismund Toduță*. - În: Teatru și muzică, nr. 1, 1955.

- Mioreanu, Costin. *Lucrări corale de Sigismund Toduță*. - În: Muzica, nr. 8, 1967.
- Popovici Doru. „*Balada steagului*” de Sigismund Toduță. - În: Muzica, nr. 7, 1961.
- Popovici, Doru. *Muzica corală românească*. - București: Editura Muzicală, 1966.
- Popovici, Doru. *Compozitorul*. - În: Tribuna, nr. 20, 16 mai 1968.
- Popovici Doru. „*Formele muzicale ale barocului în operele lui J. S. Bach*” de Sigismund Toduță. - În: Muzica, nr. 11, 1969.
- Popovici, Doru. *Liedurile lui Sigismund Toduță*. - În: Muzica, nr. 1, 1993, p. 15-23.
- Pușcaș, Pavel. *O profesiune de credință*. (Interviu). - În: Tribuna. - 4, nr. 21, 28 mai-3 iun. 1992, p.8.
- Sava, Iosif. *Rezonanțele muzicale ale „Mioriței”*. - În: Scânteia Tineretului, nr. 6348, 13 oct. 1969.
- Sava, Iosif; Vartolomei, Luminița. *Mică enciclopedie muzicală*. - Craiova: Editura Aius, 1997, p. 308.
- Sbârcea, George. *Prima audiție a Simfoniei a III-a de S. Toduță*. - În: Muzica, nr. 10, 1957.
- Szabolcsi, Bence; Tóth, Aladár. *Zenei Lexikon*. - Vol. III. - Budapest: Zenem kiado Vállalat, 1965.
- Țăranu, Cornel. *Sigismund Toduță la 50 de ani*. - În: Tribuna, nr. 34, 22 aug. 1959.
- Voiculescu, Dan. *Lucrări necunoscute din creația lui Sigismund Toduță*. - În: Tribuna. - 4, nr. 22, 4-10 iun. 1992, p. 8.
- Voiculescu, Dan. *Sigismund Toduță și doctoratul în muzicologie din România*. În: Muzica. - 9, nr. 2, 1998, p. 115-119.

TOMA, SIMION

(n. 1928) - profesor, publicist

Născut la 1 februarie 1928 în comuna Trâmpoiele, județul Alba. Absolvent al Liceului „Decebal” din Deva, promoția, 1947. Între 1948-1952, a urmat cursurile Facultății de Filosofie a Universității din Cluj, primii trei ani, iar între 1951-1952, la Universitatea din București, unde și-a luat licența. Și-a început activitatea didactică la Grupul Școlar „Steagul Roșu” din Brașov (1952-1966), ca profesor la catedra de limba română, economie politică și pedagogie. În această perioadă, a îndeplinit și funcția de metodist al Direcției Rezervelor de Muncă, pentru îndrumarea activității educative în școlile profesionale din Brașov. Între 1966-1978, a fost

director al Liceului nr. 1 (azi Liceul „Andrei Șaguna”) din Brașov. În perioada cât a condus Liceul a reluat acțiunea de tipărire a anuarelor liceului, apariția primelor reviste ale școlii, „Muguri” (1966-1967), iar în domeniul administrativ - gospodăresc a efectuat reparații capitale, a organizat un mare număr de cabinete școlare cu dotare modernă. A luat parte la viața culturală a Brașovului; a publicat numeroase articole pe teme de pedagogie și de specialitate; a ținut conferințe pe teme educative, iar ca delegat al Inspectoratului școlar, a efectuat numeroase inspecții de grad în orașul și județul Brașov.

Lucrări publicate:

- *Un templu al culturii. Colegiul Național „Andrei Șaguna” - 150 de ani*. O monografie a școlii - Brașov: Editura Concordia 2000 - 380 p.

Referințe:

- Toma, Simion. *Un templu al culturii. Colegiul Național „Andrei Șaguna” - 150 de ani*. O monografie a școlii - Brașov: Editura Concordia 2000 - p. 197-199.

TOMA-DAMȘA, MARIA

(n.1936) - profesor, publicist

S-a născut la 4 februarie 1936, în satul Hărțăgani, comuna Băița, județul Hunedoara. Studii primare în comuna natală (1943-1950). Urmează Școala Normală din Deva (1950-1955), apoi Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj, Facultatea de Limba și Literatura Română, promoția 1965. Profesor gradul I (1970). După terminarea Școlii Normale a lucrat ca profesor suplinitor de limba și literatura română la Școala Generală din Hărțăgani (1955-1968). Din anul 1965, este profesor titular, apoi inspector de specialitate la Inspectoratul Școlar al Județului Hunedoara (1968-1969), profesor titular la Liceul Pedagogic Deva, (1970-1996). În perioada când a lucrat la Inspectoratul Școlar, a participat la cursurile de perfecționare la ICPPD București și a efectuat inspecții de specialitate. Ca profesor, a pregătit generații de elevi, iar în calitate de șefă de catedră, de limba și literatura română, a ținut lecții deschise, a susținut referate de specialitate. Între 1970-1985, a îndeplinit funcția de metodistă la Inspectoratul Școlar, efectuând inspecții de definitiv și pentru obținerea gradelor II și I. Între 1985-1997, a condus aproximativ 80 de lucrări pentru obținerea gradului I, la specialitățile învățători și educatoare. A predat, timp de 26 de ani, cursurile de perfecționare la literatura pentru copii și metodică, pentru învățătorii

și educatoarele din județul Hunedoara. Membră în Comisia Națională de Limba și Literatura Română (1993-1997) a elaborat programe de metodică pentru educatoare, programe de literatură pentru copii și programe de literatură universală. Membră în comisiile de învățământ, la examenele de definitivat din Deva, Arad și Timișoara. A contribuit la elaborarea unor metodici și manuale școlare: „Metodica dezvoltării vorbirii în grădinița de copii și clasele I-II”; „Literatura pentru copii”, manual pentru clasa a XII-a, în colaborare cu lector Lidia Țugulan; „Manual pentru Literatura pentru copii” clasa a XII-a, licee pedagogice (1994). A condus Cenaclul Literar „Lucian Blaga” al Liceului Pedagogic. A participat cu comunicări la simpozioane și sesiuni științifice, a publicat articole, studii, recenzii și cronici literare în ziarele locale, reviste literare și de specialitate. I s-a acordat „Trofeul Micului Cititor” al Bibliotecii Județene „Ovid Densusianu” Hunedoara - Deva pentru lucrarea „Antologia literaturii pentru copii” (2000); Premiul Editurii „Emia” - la Festivalul Internațional de Poezie (Deva, 2000). A primit titlul de „Cetățean de Onoare” al satului Hărțăgani, comuna Băița (2002).

Colaborări:

„Limba și literatura română”, „Tomis”, „Învățământul primar”, „Învățământul liceal și tehnic profesional”, „Apostolul”, „Semne”, „Drumul socialismului”, „Steagul roșu”, „Cuvântul liber”, „Mihai Eminescu” Sidney (Australia) etc.

Lucrări publicate:

- *Literatura pentru copii*. Manual pentru clasa a XII-a, licee pedagogice - educatoare și învățători. - București: Editura Didactică și Pedagogică, 1978. - (în colaborare cu Lidia Țugulan); Reeditat în 1990.
- *Literatura pentru copii*. Manual pentru clasa a XIII-a, școli normale. - București: Editura Didactică și Pedagogică RA, 1994. (în colaborare).
- *Dezvoltarea vorbirii, în grădinițele de copii și în clasele I, II*. Metodică. București: Editura Didactică și Pedagogică RA, 1996. (în colaborare cu Ioan Damșa).
- *Activitatea educativă în învățământul preuniversitar*. - Deva: Editura Emia, 1999. - 199 p. - (în colaborare cu Ioan Damșa și Ion Drăgan).
- *Antologia literaturii pentru copii*. - Deva: Editura Emia, 1999.
- *Dicționar englez-român pentru clasele II-IV*. - Deva: Editura Emia, 2000. - (în colaborare).
- *Eminescu, erou literar*. Antologie. - Deva: Editura Emia, 2000. - 404 p.

- *Legământul cu literatura. Sinteze, analize și cronici literare*. - Deva: Editura Emia, 2000. - 200 p.
- *Hărțăgani*. Monografie. - Deva: Editura Emia, 2001.- 202 p.

Referințe:

- *Catalogul rămâne deschis*. - În: Cuvântul liber. - 20 iun. 1996.
- *„Dezvoltarea vorbirii în grădinița de copii și ciclul primar”*. - În: Cuvântul liber. 20 iun. 1996.
- Ioan, M. *Gânduri - fapte*. - În: Astra, 1973, p.17.
- Lascu, Eliza. *„Antologia literaturii pentru copii”*. - În: Cuvântul liber, 29 nov. 1999.
- Liciu, Lucia. *Albumul*. - În: Cuvântul liber, 21 aug. 1996.
- Liciu, Lucia. *Am revenit la „Alma-Mater”*. - În: Cuvântul liber, 14 iul. 1999.
- Liciu, Lucia. *E mare răspunderea maturității*. - În: Cuvântul liber, 11 aug. 1996.
- Popa, Paulina. *„Antologia literaturii pentru copii”*. - În: Semne. - 1, nr. 3-4, 1999, p. 2.

TONCIAN, TITU

(n.1955) - conferențiar universitar, artist plastic

Născut la 18 martie 1955, la Lechința, județul Bistrița-Năsăud. A urmat Liceul de Muzică și Arte Plastice din Deva (1970-1974). În anul 1980, a obținut o bursă pentru tineret din partea Uniunii Artiștilor Plastici; membru al Uniunii Artiștilor Plastici din România; membru al „Atelier 35”, (Cluj-Napoca 1980-1990). Între 1979-1980, a fost designer ceramist la Fabrica de Sticlă și Faianță, Sighișoara; la SANEX - Cluj-Napoca (1979-1980); lector universitar la Facultatea de Arte Decorative și Design, Specializarea Ceramică - Sticlă, din cadrul Academiei de Arte Vizuale „Ioan Andreescu” (1991-1994); conferențiar universitar (1994-1999); șef de catedră, membru al Senatului Academiei de Arte Vizuale „Ioan Andreescu” - Cluj-Napoca (1992-1999).

Expoziții personale:

Civitavecchia (Italia, 1990); Cluj-Napoca (1993); Cluj-Napoca, Centrul Cultural German (1999); Saalfelden (Austria, 2000).

Expoziții de grup:

„Expoziții Atelier 35”: Cluj-Napoca, Alba Iulia, Târgu-Mureș, Sibiu, Baia-Mare, București, Oradea, Galați (1980-1990), Expoziția „Medium 3, Sf. Gheorghe” (1994); „Sexul Mozart”. București (1994); „Iepurele”. București (1996); „Paradisul Național”, „Premianții UAP” -București (1997); „A V-a Ediție a Expoziției Anuale a Centrului SOROS pentru Artă Contemporană „Civitas Solis, Civitas Artis” Cetatea Câlnic, Sibiu (1997); „Liber Studiorum”, Cluj-Napoca (2000). Din 1978, a participat la numeroase expoziții regionale, republicane, saloane, concursuri, simpozioane și tabere de creație.

Expoziții internaționale:

Quadriena Artelor Decorative, Erfurt (Germania, 1978); Concursul Internațional de Ceramică, Perugia (Italia, 1983, 1987, 1990); Concurs Internațional de Ceramică Vallauris (Franța, 1984); Expoziția Internațională de Desen, Pécs (Ungaria, 1986, 1988); Expoziția Internațională de miniaturi, Toronto (Canada, 1988); Trienala Internațională de Ceramică, Sopot (Polonia, 1991); Expoziția „Configura” Erfurt (Germania, 1991); Bienala Internațională de Plastică Mică, Hilden (Germania, 1994, 1996); Expoziția și Simpozionul Internațional „Nature-Art”, Kong-Ju (Coreea de Sud, 1995); Festivalul și Simpozionul Internațional „Nine Dragon Heads” Kong-Ju (Coreea de Sud, 1997); Bienala Internațională „Artele focului”, București (1998); Festivalul Internațional de Plastică Mică „20x20”, Fony (Ungaria, 1998); „Tinsel and Paper”, Los-Angeles; New-York (1999).

Premii:

Premiul de onoare Erfurt - Germania (1978); Premiul al III-lea la Bienala de Plastică Mică - Hilden Germania (1994), premiul pentru artă decorativă, al U.A.P. (1995).

Referințe:

- Batali Luminița. „Iepurele”. - În: Arhitect Design Review”, nr. 12, 1995.
- Cârneci Magda. „Arta anilor 80”. - În: Arhitect Design Review”, nr. 12, București, 1995.
- Conf. univ. Titu Toncian. *Fișă biobibliografică*. - Cluj-Napoca, 2002.

TORDASI, MIHAIL

- *episcop calvin al românilor din Transilvania*

Născut la Turdaș, în apropierea Orăștiei, numit la început Alexie. A fost preot, ridicat nemeș și superintendent român cu reședința la Turdaș. De numele său este legată apariția uneia din cele mai însemnate lucrări din cadrul vechii literaturi, „Palia de la Orăștie” (1582), prima traducere românească a Vechiului Testament. În calitatea sa de ales episcopal al românilor din Ardeal, împreună cu alți patru cărturari ai vremii, Ștefan Herce, preot în Caransebeș, Efrem Zacan, dascăl la Sebeș, Moisë Peștișel, paroh în Lugoj și Achirie, protopopul Hunedoarei, efectuează prima traducere românească a „Paliei”, adică a primelor două cărți ale Vechiului Testament (Facerea și Ieșirea), tipărită între 14 nov. 1581 și 14 iul. 1582 la Orăștie, de diecii Șerban și Marien. „Palia” n-a fost tradusă din ebraică, greacă sau slavonă, cum se afirmă în prefața lucrării, ci dintr-un izvor maghiar, după „Pentateucul” tipărit la Cluj în 1551 de Gaspar Heltai, căruia i s-a adăugat un izvor latin, o ediție a „Vulgatei” și probabil un text slavon al Bibliei. Traducerea și tipărirea ei se înscriu în efortul mai larg european de introducere a limbii naționale în Biserică, ele datorându-se propagandei calvine care sprijinea activitatea de tipograf a lui Coresi. Puternica ofensivă calvină de convertire a românilor la confesiunea oficială, a determinat o emulație în traducerea și tipărirea cărților sfinte în românește. Cu „Palia” se încheie seria traducerilor românești din Ardeal în secolul al XVI-lea. Traducerea este mult mai reușită decât a „textelor provenite din limba slavonă, în comparație cu acestea, ea este chiar o limbă frumoasă și armonioasă” (Nicolae Drăgan. *Histoire de la littérature roumaine de Transylvanie*. București, 1938). În prefața/predoslovie „Paliei” de la Orăștie se folosește pentru prima dată cuvântul „român” și „românesc” și nu „rumân” sau „valah”. Această pronunțare reprezintă o reconstruire a numelui poporului nostru, după rostirea română clasică.

Referințe:

- *Biserica noastră și cultele minoritare. marea discuție parlamentară în jurul Legii cultelor*. - București: Albatros, 2000, - p.450.
- Bitte, I. Victoria; Chiș, Tiberiu; Sârbu, Nicolae. *Dicționarul scriitorilor din Caraș-Severin*. - Reșița: Editura Timpul, 1998, p. 202 - 206.
- Ciobanu, Ștefan. *Istoria literaturii române*. Vol. 1. - București, 1947.

- Diaconovici, C. *Enciclopedia română*. Vol. 3. - Sibiu: Editura Krafft, 1904, p. 1112, 1144.
- *Dicționarul literaturii române de la origini până la 1900*. - București: Editura Academiei RSR, 1979.
- Iliescu, I.; Istrate, Tiberiu. *Orăștie - 750 de ani*. - Deva, 1974, p. 79, 80.
- Iorga, Nicolae. *Istoria literaturii române*. Vol.1. - București, 1925.
- *Istoria literaturii române*. - Vol.1. Folclor. Literatura română în perioada feudală. București, 1964.
- Dr. Anton E. Dörner, dr. Vasile Ionaș, dr. Ioachim Lazăr, dr. Mihai Căstăian - *Orăștie - 775*. - Deva: Editura Omnia, 1999, p. 54.
- *Palia de la Orăștie. Studii și cercetări de istorie a limbii și literaturii române*. - București. 1984 - 195 p.
- *Palia de la Orăștie 1581-1582*. Text, facsimile, indici. Viorica Pamfil. - București, 1968 - XIV + 499 p.
- Popovici, Iosif. *Palia de la Orăștie - 1582*. În: *Analele Academiei Române. Memoriile Secției Literare*. - 2, tom. 33, 1910-1911, p. 517-538.
- *Studii și cercetări de istorie a limbii și literaturii române*. („Palia de la Orăștie interpretată de...”). - București: Editura Eminescu, 1984. - 196 p.

TORMA, CAROL (KÁROLY)

(1829-1897) - arheolog, membru de onoare al Academiei Române

Născut în 1829, la Turdaș, județul Hunedoara. A fost profesor de arheologie la Universitatea din Budapesta. A înființat Muzeul Antichităților de la Aquicum și din Dacia Veche. Rezultatele cercetărilor sale sunt cuprinse în „*Monumenta Hungariae aevi Romani Epigraphica*”. A fost membru onorific al Academiei Române (22 martie 1882).

A decedat la 17 februarie în anul 1897, la Porto d'Anzio, în Italia.

Lucrări publicate:

- *Monumenta Hungariae aevi Romani Epigraphica*.
- *Împărțirea Daciei sub romani*, 1863.
- *12 inscripții romane în Dacia*, 1863.
- *Inscripții romane în Ardeal*, 1865.
- *Über Einige Dacische Inschriften*, 1865.

- *Contribuții la inscripțiile de la Sarmizegetusa și Aquicum*, 1874.
- *Repertorium literarum Daciae archaeologicemet epigraphicam*, 1880.
- *Limes dacicum*, 1980.
- *Ceramică romană, peceți, inscripții*. - 2 vol., 1883-1884.

Referințe:

- Diaconovici, C. *Enciclopedia Română*. Vol. 3. - Sibiu: Editura Krafft, 1904, p.1112.
- Rusu, N. Dorina. *Membrii Academiei Române. 1866-1999*. Dicționar. -București: Editura Academiei Române, 1999, p. 531.

TORMA, SOFIA (ZSOFIA)

(1840-1899) - arheolog, istoric

S-a născut în 1840, la Cristur, (Csicsókeresztur) județul Bistrița-Năsăud. Autodidact pentru activitatea arheologică. „Doctor Honoris Causa” al Universității din Cluj. A avut legături științifice cu renumiți arheologi din Stuttgart, Paris, Praga, Frankfurt, Budapesta, Hamburg, Berlin, București, Sibiu. Și-a legat numele de săpăturile efectuate la Stațiunea Neolitică de la Turdaș (Orăștie). Membră a Societății de Istorie și Arheologie a Comitatului Hunedoara și a Comitetului Director. A organizat, în casa proprie, cel dintâi muzeu arheologic al orașului Orăștie, întreținând vie pasiunea pentru colecții. Pentru a da o interpretare cât mai corectă a faptelor și evenimentelor, a apelat la folclor și etnografie. A cules un material etnografic cât mai variat, în care scop, a cutreierat întreg Comitatul Hunedoara (Orăștie, Deva, Sebeș, Alba Iulia și satele locuite de români). A participat la congrese internaționale cu comunicări îndrăznețe și utile istoriei și culturii românești. La Congresul de Antropologie de la Berlin (1880) a participat cu o colecție valoroasă de obiecte preistorice de la Turdaș. O parte din rapoartele și informațiile sale arheologice, cuprinse în patru volume nevalorificate, cuprind însemnări cu privire la antichitate, la descoperirile și cercetările de la Turdaș, date biografice și o apreciazabilă corespondență științifică purtată cu istorici și oameni de știință ai vremii.

S-a stins din viață la 14 septembrie 1899, la Orăștie.

Lucrări publicate:

- *Așezările neolotice în județul Hunedoara*, 1879.

- *Etnographische analogien.* - Viena, 1894. (Analogii etnografice).
- *Hunyadvármegye öskori történelméhez. (Contribuții la preistoria Comitatului Hunedoara).* - În: *Anuarul Societății de Istorie și Arheologie a Comitatului Hunedoara.* - nov. 1880; 1, 1882, p. 5-51.
- *Hunyadvármegye földjének története a öskortól a honfoglalásig.* (Istoria județului Hunedoara din cele mai vechi timpuri până la întemeierea Statului Ungar). - Budapesta, 1902.

Referințe:

- Diaconovici, Constantin. *Enciclopedia României.* - Vol.3. - Sibiu: Editura Krafft, 1904, p.1112.
- Torma Sofia. *Necrolog Összeállította Téglas Gabor. (Téglas Gabor).* Prezentat cu ocazia Adunării Generale din 16 decembrie 1900. - În: *Anuarul de Istorie și Arheologie a Comitatului Hunedoara.* - 12, nr. 190, 1900, p.7-28.
- Roska, Márton. *Torma Zsofia. Gyűjtemény.* - Cluj, 1941.
- Sălceriu, Maria. *Figuri reprezentative ale culturii hunedorene la sfârșitul secolului al XIX-lea și începutul secolului al XX-lea.* - În: *Sargetia.* Vol.13, 1977, p. 592-593.
- *Dr. Torma Zsofia emlékezete. Olvastattatt a HTRT, 16 december 1900 - iki közgyűlésen.*

TRÂMBIȚOIU, NICOLAE

- învățător, folclorist

A trăit în ultimele decenii ale secolului al XIX-lea și primele decenii ale secolului XX. Învățător în Grădiște, județul Hunedoara. Colaborează la „Tribuna”, „Revista Orăștiei”. Între 1886-1889, în coloanele revistei „Tribuna” din Sibiu, scrie proză populară, alături de I. Pop-Reteganul, I. Popovici, Laurențiu Ciorbea, Silvestru Moldovan ș.a. Tot aici, mai publică cântece de cătănie și război, satire, bocete, balade și cântece funerare. A răspuns la „Chestionarul lingvistic” al lui B.P. Hașdeu, la 3 martie 1885.

Lucrări publicate:

- *Rusalin păcurarul.* Poveste. - Sibiu, Editura W. Krafft, 1887. - 78 p.
- *Trei muieri.* Anecdote populară. - Brașov, Editura N.I. Ciurcu, 1888. - 39 p.

Referințe:

- Pop, Dumitru. *Folclorul literar al „Tribunei”.* - În:

Studii de Istorie Literară și Folclor. - București: Editura Academiei RPR, 1964.

- Bârlea, Ovidiu. *Istoria folcloristicii românești.* - București: Editura Enciclopedică Română, 1974, p. 286.
- Datcu, Iordan. *Dicționarul etnologilor români.* - Vol.2. - București: Editura Saeculum, 1998, p. 256.

TRUFAȘ, MIRON VALER

(1931-1997) - profesor universitar, hidrolog, geograf

Născut la 10 noiembrie 1931, în comuna Băița, județul Hunedoara. Urmează cursurile Liceului „Decebal” din Deva (promoția 1950). Absolvent al Facultății de Geografie a Universității București. După terminarea studiilor universitare, în 1954, a fost numit preparator la Facultatea de Geologie-Geografie a Universității din București. A parcurs toate gradele didactice universitare până la cel de profesor A ținut cursuri de: limnologie, oceanografie, meteorologie, climatologie, hidrologie, hidrometrie, hidrochimie, cercetarea și protecția mediului. A publicat mai multe manuale universitare, dintre care, cel de „Hidrochimie” (1975), a reprezentat o premieră absolută în țara noastră. La începutul anilor 1970, în calitate de îndrumător al unui club studentesc de speologie, a sprijinit elaborarea unor lucrări de licență de către studenții de la Facultățile de Chimie și Medicină. A înființat și coordonat Centrul de Cercetare al Mediului și Efectuare a Studiilor de Impact, în cadrul Universității din București. A elaborat 14 cursuri, predate la Facultatea de Geografie a Universității din București, între 1963-1997, cele mai multe pe problematică de hidrologie, hidrogeologie și mediu. A elaborat 12 lucrări publicate în volum, în calitate de autor unic sau coautor. A realizat 124 articole și studii științifice publicate în reviste de specialitate din țară și străinătate. A participat la 22 de conferințe, 3 congrese de geografie, 31 simpozioane de geografie, hidrologie, ecologie, mediu ambiant. A fost coordonator sau coautor la 32 de teme de cercetare științifică contractuală. Membru de onoare a cinci asociații profesionale: Societatea de Geografie din România (1954); Asociația Hidrogeologilor din România (1990); Comitetul Național Român pentru Programul Hidrologic Internațional (1992). A fost mentor pentru 43 de generații de studenți, din rândul cărora s-au desprins profesioniști vestiți, mândri astăzi că l-au avut profesor.

S-a stins din viață în anul 1997, la București.

Colaborări:

„Hidrologie. Gospodărirea apelor. Meteorologie”, „Sargetia”, „Terra”, „Analele Universității București - Seria Științele Naturii. Geologie-Geografie”, „Comunicări de geologie”, „Analele Universității „C. I. Parhon” - Seria Științele Naturii. Geologie-Geografie” etc.

Lucrări publicate:

- *Contribuții la cunoașterea Măgura Uroiului și a Șeii Alistrei.* - În: Analele Universității C. I. Parhon. Seria Științele Naturii. Geologie-Geografie. - Vol.23, 1960.
- *Peșterile de la Godinești.* - În: Comunicări de Geologie-Geografie. Vol. 1, 1960.
- *Carstul de la Grădiștea de Munte.* - În: Analele Universității C. I. Parhon. Seria Științele Naturii. Geologie - Geografie. Vol.27, 1961.
- *Geneza, evoluția și tipurile de relief din bazinul hidrografic al râului Geoagiu.* - În: Analele Universității București. Seria Scientia Naturae. Geologie - Geografie. Vol.31, 1962.
- *Dealurile Jeledinți - Măgura. Câteva observații geomorfologice.* - În: Analele Universității București. Seria Scientia Naturae. Geologie - Geografie. - Vol. 37, 1963.
- *„Tăul fără fund” de la Paroșeni.* - În: Natura, Seria Geologie-Geografie, nr. 2, 1964, p. 12-13.
- *Hidrologia zonei orașului Deva.* - În: Sargetia. - Vol. 6, 1969, p. 285-299.
- *Hidrografia Munților Sebeș.* - București: Tipografia Universității București, 1971.
- *Suprafața stratului de apă freatică.* - În: Sargetia, Series Scientia Naturae, vol. 8, 1971, p. 79-93
- *Modificări antropice miniere în zona comunei Băița-Crăciunești.* - În: Terra, nr. 5, 1972.
- *Scurgerea de aluviuni în suspensie pe râurile din Bazinul Strei.* - În: Sargetia. Series Scientia Naturae. - Vol. 9, 1972, p. 187-193. - (în colaborare).
- *Temperatura râului din bazinul hidro-grafic Strei.* - În: Sargetia. Seria Scientia Naturae. - Vol. 9, 1872, p. 175-185. - (C. Trufaș).
- *Temperatura râurilor din bazinul hidro-grafic al Mureșului.* - În: Hidrologia, nr. 13, 1972.- (în colaborare M. Petroescu).
- *Hidrochimie. Manual.* - București, 1975.
- *Chimismul apelor Mureșului la Brănișca.* În: Sargetia. Seria Scientia Naturae Vol. 11-12, 1976, p. 301-312. - (în colaborare cu C. Trufaș).

- *Apele subterane din Munții Sebeș.* - București, 1978
- *Munții Șurianu. Ghid turistic.* - București: Sport Turism, 1986. - 179 p. fig.

Referințe:

- *Dicționarul specialiștilor un „Who’s Who” în știința și tehnica românească.* Vol. 1. - București: Editura Tehnică, 1998, p. 292.
- *Miron Valer Trufaș (1931 - 1997). Necrolog.* - În: Analele Universității „Spiru Haret”. Seria Geografie, nr.1, 1998, p. 173-174. - (în colaborare cu C. Trufaș).

TRUȚĂ, GHEORGHE

(n.1958) - scriitor

Născut la 1 iunie 1958, în comuna Călui, județul Olt. Absolvent al Liceului „Frații Buzești” din Craiova; licențiat al Facultății de Matematică, a Universității din Craiova. În prezent profesor de matematică în orașul Lupeni, județul Hunedoara. Debutează în literatură în anul 1977, cu nuvela „Prima poveste a pădurii”, în revista „Lucafărul”, cu o prezentare de Geo Dumitrescu. Debut editorial, în anul 1982, cu romanul „Orașul”. Obține premiul de debut al Editurii „Albatros” în anul 1980. În anul 1992, primește premiul Uniunii Scriitorilor, Filiala Craiova, pentru volumul „Pagoda”. Este membru titular al Uniunii Scriitorilor, din 1993. În octombrie 1995, la a II-a ediție a Festivalului „Comedia în chip și fel” de la Galați, i s-a prezentat piesa „Marea brambureală” de către Teatrul „George Bacovia” din Bacău, în regia lui Mihai Manolescu, premiată la Concursul Național de Dramaturgie „Camil Petrescu”, ediția I. În mai 1996, are loc premiera piesei „Dar ce facem cu Isus?” („Crângul albastru”) la Teatrul Național „Vasile Alecsandri” din Bălți, Republica Moldova, în regia Ion Ciobotaru. Premiul pentru dramaturgie al Uniunii Scriitorilor, Filiala Craiova, 1996. Marele Premiu pentru „short-short-story” (proză SF), în 1994. A publicat lucrări în volume colective, dintre care: „Sud-vest”, o antologie a scriitorilor contemporani din Oltenia. Nominalizat pentru „Om al anului” 1999, de către American Biographical Institute Inc. SUA.

Colaborări:

„Lucafărul”, „România literară”, „Ramuri”, „Vatra”, „Orizont”, „Constelația Dragonului”, „Adevărul literar și artistic” ș.a.

Lucrări publicate:

- *Orașul*. Roman. - București: Editura Albatros, 1982. - 192 p.
- *Pagoda*. Proză. - Timișoara: Editura de Vest, 1992. -196 p.
- *Crângul albastru*. Piesă de teatru. - În: Vatra, 1996.
- *Raiul șobolanilor*. - București: Editura Panorama; Petroșani: Editura Matinal, 1999. - 200 p.

Referințe:

- *Dicționarul scriitorilor din Vale*. Petroșani: Matinal; Cameleonul, 1999, p. 287-295.
- Barbu, Marin. *Dincolo de pușcărie, libertatea își arată colții* - În: Contemporanul - 11, nr. 48, 14 dec. 2000, p. 7.
- Boerescu, Dan Silviu. *Închisoarea din libertate*. - În: Raiul șobolanilor. - București: Editura Panorama; - Petroșani: Editura Matinal, 1999, p.4.
- Ghițulescu, Mircea. *Istoria dramaturgiei române contemporane*.- București: Albatros, 2000.
- Liță, Ionela. *Comedii*. - În: Adevărul literar și artistic. - 4, nr. 291, 1995, p.5.
- Voinescu, Radu. *Ultima respirație a modernismului*. - În: România literară.- 26, nr. 23, 1993, p. 8.

t

ȚARĂLUNGĂ, MARIA OCTAVIA

(n.1930) - *grafician*

S-a născut la 8 iunie 1930, în satul Vaidei, comuna Romos, județul Hunedoara. Absolventă a Institutului de Arte Plastice „Nicolae Grigorescu” București. Călătorii de studii în Italia (1961). Debutează în anul 1955, la Anuala de Grafică din București. Lucrează grafică de șevalet, ilustrație de carte, diafilme.

Referințe:

- Barbosa, Octavian. *Dicționarul artiștilor români contemporani*. - București: Editura Meridiane, 1976, p.486.

ȚIC, MIRON

(n.1939) - *scriitor*

Născut la 22 mai 1939, în satul Boz, comuna Brănișca, județul Hunedoara, dintr-o familie de țărani. Este fratele prozatorului Nicolae Țic. Urmează școala primară în satul natal și în comună Brănișca. Își continuă studiile la Liceul „Decebal” din Deva. A debutat în anul 1961, cu poezia „Aș vrea să fiu”, în ziarul „Drumul socialismului” din Deva. Debut editorial, în „Caietul de debut” al Editurii Eminescu, din București (1975). În 1979, îi apare placheta de poezie „Miracolul zăpezilor”. Este membru al cenaclului „Ritmuri” din Deva (1979). Participă la Festivalul de poezie „Lucian Blaga” unde obține „Premiul Lancrăm” (1986). Este inițiatorul și redactorul ziarului „Glia” din Deva, din care au apărut cinci numere (1992). Din 1995, îi apare în ziarul „Călăuza”, rubrica „Martor”. Redactor, din anul 1998, la revista „Ardealul literar și artistic” din Deva, unde publică serialul „Fratele meu - prozatorul”, cuprinzând amintiri despre fratele său, scriitorul Nicolae Țic. Este prezent la emisiunile de Radio București și Radio Timișoara.

Colaborări:

„Luceafărul”, „România literară”, „Vatra”, „Flacăra”, Suplimentul literar-artistic al „Scânteii tineretului”, „Contemporanul”, „Astra” (Brașov), „Tribuna” (Cluj), „Orizont” (Timișoara), „Transilvania” (Sibiu), „Ritmuri hunedorene”, „Constelația Dragonului”, „Ardealul literar și artistic”, „Drumul socialismului”, „Cuvântul liber”, „Călăuza” etc.

Lucrări publicate:

- *Miracolul zăpezilor*. Plachetă de poezie. Deva, 1979. - 12 p.
- *Lumini hunedorene*. (Volum de reportaje și povestiri). - Timișoara: Editura Facla, 1989. - 199 p.
- *Invitație la dragoste*. Poezii. - Deva: Editura Călăuza, 1993. - 64 p. - (Colecția Lucian Blaga).
- *Regina nopții*. - Deva: Editura Călăuza, 2000. - 112 p.

Lucrări apărute în culegeri:

- *Anotimp hunedorean*. - Deva, 1974.
- *Atelier al cercurilor literare*. Timișoara: Editura Facla, 1977.
- *Cântecul adâncului*. - Petroșani, 1978.
- *Călătorie spre izvoare*. - București: Editura Eminescu, 1986.
- *Antologia copilăriei*. - Deva: Editura Emia, 1998.
- **Interviuri:**
- Țic, Miron. *Martorul insolit*. - În: Ionașcu Dumitru Dem. *Supraviețuitorii*. Cartea cu prieteni. - (Interviuri). - Deva: Călăuza, 1998, p. 153-159.

Referințe:

- Bălan, Vasile. „Lumini hunedorene” de Miron Țic. - În: *România literară*. - 22, nr. 45, 9 nov. 1989, p. 5.
- Bârgău, Valeriu. „Lumini hunedorene” de Miron Țic. - În: *Luceafărul*. - 32, nr. 29, 22 iul. 1989, p. 2.
- Bârgău, Valeriu. *Profil de poet* (Miron Țic). - În: *Drumul socialismului*. - 34, nr. 7542, 7 feb. 1982, p. 3.

- Bodea, Minel. „*Invitație la dragoste*” de Miron Țic. - În: Cuvântul liber. - 5, nr. 1019, 11-12 dec. 1993, p. 2.
- Ciobanu, Radu. *Miron Țic*. - În: Ritmuri hunedorene, mai 1978, p. 9.
- Dehelean, Constantin. „*Lumini hunedorene*” de Miron Țic. - În: Tribuna. 33, nr. 50, 14 dec. 1989, p. 4.

ȚIC, NICOLAE

(1928-1992) - prozator, scenarist, publicist

Născut la 24 decembrie 1928, în satul Boz, comuna Brănișca, județul Hunedoara. Absolvent al Liceului „Decebal” din Deva, promoția 1949. Urmează cursurile Facultății de Filologie din București (1949-1953). Redactor la „Scânteia tineretului” (1950-1956), la Secția Scenarii a Studioului Cinematografic București (1961-1969). Debutează în anul 1949, în cadrul unui concurs inițiat de „Revista elevilor”, fiind distins cu premiul pentru poezie. Debutează editorial, cu romanul „A doua moarte a lui Anton Vrăbie” (1957), proză de inspirație rurală, despre cazul unui țăran care se opune procesului de colectivizare a agriculturii. Odată cu volumul „Profiluri” (Premiul Academiei, 1959), se face prezentă preocuparea sa pentru reportaj. Următoarele cărți, romane, nuvele sunt inspirate din mediul citadin, din viața muncitorească, funcționărească și intelectuală, cum se întâmplă în romanele „Ora 6” (1960), „Anii tineri” (1961), „Vântul de seară” (1962), „Un vals pentru Maricica” (1963), „Nu trageți în caii de lemn” (1967), lucrări care abordează problematica generației tinere. În „Orașul cu o mie de blesteme” (1965), evocă climatul orașului de provincie în primii ani de după război, iar romanele „Durerile altora”, (1969), „Drumul spinos al întoarcerii” (1971) și „Viață de buzunar” (1972) prezintă fenomene și mentalități principial perimate. Cu romanul „Navetiștii”, reia preocupările mai vechi, față de fenomenul de dizolvare a satelor tradiționale din preajma orașelor. După 1990, i-a apărut „Jurnalul de toamnă” (1991), „Bufnița albă” (1992) și post-mortem „Evanghelia după Satan” (1993). Începând din 1962, a avut o bogată activitate de scenarist de film, singur sau în colaborare.

S-a stins din viață la 11 martie 1992.

Colaborări:

„Gazeta literară”, „Lucafărul”, „România literară”, „Adevărul literar și artistic”, „Contemporanul”, „Viață românească” și altele.

Lucrări publicate:

- *A doua moarte a lui Anton Vrăbie*. București: Editura Tineretului, 1957. -103 p.
- *Profiluri*. Povestiri. - București: ESPLA, 1959. - 287 p.
- *Ora șase*. Roman. - București: ESPLA, 1960. - 296 p.
- *Anii tineri*. Roman. - București: Editura pentru Literatură, 1961. - 408 p.
- *Vântul de seară*. (Nuvele). - București: Editura Tineretului, 1962. - 196 p.
- *Un vals pentru Maricica*. Roman. - București: Editura Tineretului, 1963. -215 p.
- *Orașul cu o mie de blesteme*. Roman. București: Editura Tineretului, 1964. -256 p.
- *Pe scara vagonului*. Nuvele. - București: Editura Tineretului, 1966. - 232 p.
- *Cu ușile deschise*. - București: Editura Tineretului, 1967. - 119 p.
- *Nu trageți în caii de lemn*. Roman. București: Editura Tineretului, 1967. -152 p.
- *Durerile altora*. Roman. - București: Editura Tineretului, 1969. - 240 p.
- *Scamatorul*. Roman. - București: Editura pentru Literatură, 1969. - 135 p.
- *Camera cu oglinzi*. Povestiri. - București: Editura Albatros, 1971. - 143 p.
- *Drumul spinos al întoarcerii*. București: Editura Eminescu, 1971. - 272 p.
- *Viața de buzunar*. Roman. - București: Editura Eminescu, 1972. - 356 p.
- *Navetiștii*. Roman. - București: Editura Eminescu, 1974. - 336 p.
- *Patima urșilor albi*. Roman.- București: Cartea Românească, 1975. - 287 p.
- *Arșița verii și a sufletului meu*. - București: Editura Ion Creangă, 1976. - 152 p.
- *Roșu pe alb*. (Roman despre greva minerilor de la Lupeni din 1929). - București: Editura Eminescu, 1977. - 352 p.
- *Jean, fiul lui Ion*. Roman. - București: Cartea Românească, 1978. - 392 p.
- *Până mă întorc, visează*. - București: Editura Eminescu, 1980. -383 p.
- *Suplinitorii*. Roman. - București: Editura Cartea Românească, 1982. - 336 p.
- *Lege și anexă*. - București: Editura Eminescu, 1983. - 387 p.

- *Sărintdar*. - București: Editura Eminescu, 1984. - 400 p.
- *Intermediarii*. - București: Editura Cartea Românească, 1985. - 415 p.
- *Grindina*. - București: Editura Eminescu, 1987. - 383 p.
- *Până la ultima consecință*. Roman. București: Cartea Românească, 1988. - 362 p.
- *Jurnalul de toamnă. Duioase, temperate, vesele*. - București: Editura Albatros, 1991. 254 p.
- *Bufnița albă*. - București: Editura Militară, 1992.
- *Evanghelia după Satan*. - București: Editura Viitorul Românesc, 1993.
- Cristea, Valeriu. *Domeniul criticii*. București: Editura Cartea Românească, 1976, p. 238-243.
- Cristea, Valeriu. *Interpretări critice*. București: Editura Cartea Românească, 1970, p.73-78.
- Cristea, Valeriu. *Un roman de actualitate, postum*. („Evanghelia după Satan” de Nicolae Țic). - În: *Literatorul*. 3, nr. 45, 1993, p. 6.
- Corciovescu, Cristina; Rîpeanu, Bujor. *1234 de cineaști români*. Ghid biofilmografic. - București: Editura Științifică, 1996, p. 372, 373.
- Damian, S. *Intrarea în castel*. - București: Cartea Românească, 1970, p. 93-95.
- *Dicționar cronologic. Literatură română*. Coordonator: I. C. Chițimia și Al. Dima. București: Editura Științifică și Enciclopedică, 1979.
- *Dicționar de literatură română: scriitori, reviste, curente*. Coordonator: Dim Păcurariu. - București: Editura Univers, 1979, p. 404.
- Dimisianu, Gabriel. *Prozatori de azi*. București: Editura Românească, 1970, p. 93-95.
- Gafița, Viniciu. *Bibliografie de literatură română pentru copii*. - București: Editura Ion Creangă, 1978, p. 259.
- Georgescu, Paul. *Părerii literare*. București: Editura pentru Literatură, 1964, p. 322-325.
- *Literatură română: ghid bibliografic. Partea a 2-a. Scriitorii (M-Z)*. - București: Biblioteca Centrală Universitară București, 1983, p. 357, 358.
- Lungu, Ion. *Itinerar critic*. - București: Editura pentru Literatură, 1965, p. 293-295.
- Martin, Aurel. *Roman social*. - („Bufnița albă” Nicolae Țic). - În: *România literară*. 26, nr. 17, 1993. p. 9: il.
- Micu, Dumitru. *Scurtă istorie a literaturii române. Perioada contemporană. Proza*. București: Editura Iriana, 1996. - Vol. 3.1996.
- Pop, Sînziana. *Nicolae Țic*. - În: *Luceafărul*. - 9, nr. 3, 15 ian. 1996, p.7. (Dicționar de istorie literară contemporană).
- Pop, Sînziana. *Să discutăm despre eroi literari în proza scriitorului: Nicolae Țic*. În: *Luceafărul*. - 9, nr. 16, 16 apr. 1966, p. 7.
- Popa, Marian. *Dicționar de literatură română contemporană*. - Ediția a 2-a, revăzută și adăugită. - București: Editura Albatros, 1977, p. 583.
- *Premiul Festivalului Național „Cântarea României” lui Nicolae Țic - pentru romanul „Intermediarii”*. - În: *România literară*. - 21, nr. 7, 11 feb. 1988, p. 2.

Filmografie:

„Lupeni '29” (în colaborare cu Eugen Mandric, Mircea Drăgan, regizor Mircea Drăgan); „Cinci oameni la drum” (în colaborare cu Radu Cosașu, Gabriel Barta, regizor Gabriel Barta, Mihai Bucur) (1962); „Golgota” (în colaborare cu Mircea Drăgan, regizor Mircea Drăgan) (1966); „B.D. intră în acțiune” (în colaborare cu Mircea Drăgan, regizor Mircea Drăgan); „Castelul condamnaților” (în colaborare cu Mircea Drăgan, Mihai Iacob, regizor Mihai Iacob); „Frații” (în colaborare cu Constantin Bordeianu, regizori Gică Gheorghe, Mircea Moldovan); „Sentința” (în colaborare cu Sándor Csóori, Ferenc Kósa, Domokos Géza, regizor Ferenc Kósa) (1970); „B.D. la munte și la mare” (în colaborare cu Mircea Drăgan, regizor Mircea Drăgan) (1971); „Brigada Diverse în alertă” (în colaborare cu Mircea Drăgan, regizor Mircea Drăgan) (1971); „Dragostea mea călătoare” (regizor Cornel Todea) (1980); „O lume fără cer” (în colaborare cu Mircea Drăgan, Eugen Mandric, regizor Mircea Drăgan) (1981); „Mult mai de preț e iubirea” (în colaborare cu Dan Marcoci, regizor Dan Marcoci) (1982); „Scopul și mijloacele” (regizor Dan Marcoci) (1983); episodul „Înfruntarea” (regizor Ovidiu Drăgănescu) din „Vară scurtă” (1985); „Duminică în familie” (în colaborare cu Ion Băieșu, Dan Marcoci, regizor Francisc Munteanu) (1987).

Referințe:

- Ardeleanu, Virgil. *Însemnări despre proză*. - București: Editura pentru Literatură, 1966, p. 214-219.
- *Bibliografia literaturii române. Sub redacția lui Tudor Vianu*. - București: Editura Academiei RSR, 1965, p. 1022-1023.
- Cristea, Dan. *Faptul de-a scrie*. București: Editura Cartea Românească, 1980, p. 241-244.

- Raicu, Lucian. *Fragmente de timp*. București: Editura Cartea Românească, 1984, p. 371-375.
- Titel, Sorin. *Pasiunea lecturii*.- Timișoara: Editura Facla, 1976, p. 65-68.
- Ungheanu, M. „Suplinitorii”. - În: Luceafărul. - 25, nr. 27, 3 iul. 1982, p. 2.
- Vitner, Ion. *Prozatori contemporani*. Vol. 2. - București: Editura pentru Literatură, 1963, p. 105-141, 371-372.

ȚOPA, CHIRIL

(1758-1811) - *profesor de teologie, vicar al Hațegului*

Născut în anul 1758. A urmat cursurile Facultăților de Teologie din Budapesta, Viena și Agria. În 1786, a fost numit paroh și protopop la Sibiu, făcând totodată și serviciul de capelan militar, în timpul războiului cu turcii, și în timp de pace. Profesor de teologie morală la Seminarul din Blaj (1792-1793); profesor la Sibiu (1793-1794; 1796-1799). Între 1805-1811, a fost vicar unit al Hațegului. În cei 6 ani în care a fost vicar, a susținut și a pus în discuție problema deschiderii unor școli românești.

S-a stins din viață în anul 1811.

Lucrări în manuscris:

- *Teologia morală*.
- *Parohii și protopopii Blajului*.

Referințe:

- Comșa, Nicolae; Seiceanu, Teodor. *Dascăli Blajului. 1754-1948*.-București: Editura Demiurg, 1994, p. 43.
- Hinescu, Ana; Hinescu, Arcadie. *Oameni de ieri și de azi ai Blajului*. Mic dicționar. Blaj: Editura Eventus, 1994, p. 198.
- Radu, Iacob. *Istoria vicariatului greco-catolic al Hațegului*. - Lugoj, 1913, p. 120.

U

ULMANU, O. VLAD

(n.1944) - *profesor universitar, doctor inginer*

Născut în satul Țărățel, lângă Brad, județul Hunedoara, la 17 martie 1944. Absolvent al Institutului de Petrol, Gaze și Geologie București, specialitatea Mecanică (1966). Doctor inginer cu teza: „Contribuții la studiul racordurilor speciale sudate pentru forajul de mare adâncime” (1974). Activitate didactică universitară, parcurgând toate treptele carierei didactice până la cea de profesor, apoi decan al Facultății de Inginerie Mecanică și Electrică, din cadrul Universității Petrol și Gaze din Ploiești. A publicat lucrări și numeroase articole de specialitate, în reviste de profil din țară și străinătate. I s-a acordat Premiul „Traian Vuia” al Academiei Române, pentru lucra-rea „Construcția și exploatarea garniturii de foraj” (1986). Deține cinci brevete de invenții. În prezent este conducător de doctorat la Universitatea Petrol și Gaze - Ploiești.

Lucrări publicate:

- *Fabricarea, repararea și întreținerea utilajului chimic și petrochimic.* -București: Editura Didactică și Pedagogică, 1981.
- *Construcția și exploatarea garniturii de foraj.* - București: Editura Tehnică, 1986.
- *Tehnologia fabricării și reparării utilajului petrolier.* (Schelă). Curs universitar. - Ploiești: Institutul de Petrol și Gaze, 1990.
- *Material tubular petrolier.* - București: Editura Tehnică, 1992.

Referințe:

- *Dicționarul specialiștilor un „Who's who” în știința și tehnica românească.* - Vol.1. București: Editura Tehnică, 1996.

ULPIANU, SIMION

(? - 1863) - *protopop*

Fiul preotului Iosif Pop din Grădiște (Ulpiu Traiana Sarmizegetusa). Absolvent al Seminarului de Teologie din Blaj. Între 1848-1849, a luat parte la revoluția românilor, fiind ales tribun în oastea prefectului Nicolae Solomon. Profesor la clasele pregătitoare ale Preparandiei din Hațeg (1856-1858); preot greco-catolic în Ploscabaia (1858-1861). După moartea fratelui său, Isaia Pop Ulpianu (2 septembrie 1861), devine preot cooperador pe lângă tatăl său, iar din 1863, este primul protopop al Ulpiei Traiana.

A încetat din viață la 20 mai 1863.

Lucrări publicate:

- *Suvenire de la străbuni.* - În: Foaie pentru minte, inimă și literatură, nr. 8, 22 feb. 1851, p. 63.
- *Retezatul peste vară.* (După frați români de același sânge). - În: Foaie pentru minte, inimă și literatură, nr. 13, 1 apr. 1953, p. 92.

Referințe:

- Lazăr, Ioachim. *Învățământul pedagogic, gimnazial și liceal din Sud-Vestul Transilvaniei în perioada 1853-1883.* - În: Sargetia. - Vol. 27. - Partea a II-a. - Deva, 1997-1998, p.44.

UNGUR ZLĂȘTEANU, VICTOR

(1884 - 1970) - *preot, publicist, poet*

Născut la 5 octombrie 1884, în satul Zlaști (Hunedoara), într-o familie de preoți. Urmează școala primară în municipiul Hunedoara, apoi Liceul Maghiar al Reformaților din Orăștie și Liceul Romano-Catolic din Alba-Iulia. Între 1904-1907, urmează cursurile Institutului teologic din Sibiu. Se înscrie la Facultatea de Drept din Cluj. Student, înființează un cor bisericesc în cadrul Casinoului românesc. Luptă contra deznaționalizării și pentru salvarea spiritualității naționale. În anul al doilea de

facultate a fost eliminat pe motiv de agitație contra națiunii maghiare. Continuă studiile la Oradea, unde a absolvit al doilea an la Drept, apoi la Budapesta. Constrâns de grijile materiale s-a hirotonit preot, în calitate de capelan, pe lângă tatăl său. Este numit administrator parohial în orașul Vulcan, apoi paroh în satul Zlaști, unde organizează un cor bisericesc rămas celebru în zonă, care, pe lângă repertoriul bisericesc, avea un bogat repertoriu patriotic românesc. Rezultatele și satisfacțiile i-au fost așa de mari că a rămas atât de atașat de acest sat, încât și-a adăugat, în activitatea publicistică, la numele original și acela de Zlășteanu. Participă la Adunarea Națională de la 1 Decembrie 1918. La stăruințele prefectului de Sibiu, dr. Nicolae Comșa, acceptă să fie numit primpretor în plasa Nocrih. Alegerile liberale din 1922, îl mută la Moldova-Nouă, apoi la Prefectura din Lugoj, unde a funcționat peste 20 de ani. La vârsta de 58 de ani s-a autoexilat la Tulcea. A colaborat la diferite periodice din țară.

S-a stins din viață în anul 1970.

Lucrări publicate:

- *Naționalism luminist. Reformă teologică. Comori poetice*, 1994.

Referințe:

- *Municipiul Hunedoara*. Documentar. Hunedoara, 1998, p. 54. - (Multigr).

UTAN, TIBERIU

(1930-1994) - scriitor

Născut la 21 martie 1930, în comuna Văleni, județul Maramureș. Și-a petrecut adolescența la Vinerea, județul Alba. A fost elev al Liceului „Aurel Vlaicu” din Orăștie. Licențiat în litere (1954). Redactor al ziarului „Lupta Ardealului” din Cluj. Membru fondator și secretar al Filialei Cluj a Uniunii Scriitorilor. Redactor șef la „Gazeta literară” (1962-1967); redactor șef al Editurii Tineretului; director al Editurii Ion Creangă. A debutat în literatură, în anul 1948, în suplimentul literar „Lupta Ardealului” din Cluj și în revista „Flacăra” - București. Debut editorial, în anul 1955, cu volumul de poezii „Chemări”. În anul 1961, a primit premiul „George Coșbuc” al Academiei Române, pentru volumul „Versuri”. În 1965, îi apare volumul „Carte de vise” cu subiecte din realitatea contemporană. Publică apoi volumul de versuri „Clipe” în care cele mai interesante poezii sunt cele dedicate scurgerii timpului și cele cu caracter de artă poetică (1968).

Urmează volumul de versuri „Goana după vânt”, (1973), în care răzbate ca un leitmotiv, dorul de spațiu, copilăria și reîntoarcerea la vatra strămoșească. A scris și literatură pentru copii: „Ciopârțilă” (1963); „Noile isprăvi ale lui Ciopârțilă” (1967); „Isprăvile lui Ciopârțilă” (1971); „Ciopârțilă cascador” (1973). În 1975, scoate o selecție din poeziile sale cu titlul: „Cele mai frumoase poezii”. În 1995, îi apare volumul de versuri „Drumul ierburilor”. A tradus din lirica rusă, italiană și spaniolă. S-a stins din viață la 25 mai 1994, la București.

Lucrări publicate:

- *Versuri*. - București: Editura Tineretului, 1961 - 164 p.
- *Chemări*. Versuri. - București: ESPLA, 1955. - 112 p.
- *Carte de vise*. - București: Editura pentru Literatură, 1965. - 132 p. cu il.; port.
- *Clipe*. Versuri. - București: Editura pentru Literatură, 1965. - 132 p. il.
- *Steaua singurătății*. Versuri. - București: Editura Tineretului, 1968. - 175 p.
- *Goana după vânt*. - București: Editura Eminescu, 1973. - 80 p. + 1 f. port.
- *Cele mai frumoase poezii*. - București, 1975.
- *Versuri*. Prefață de Eugen Simion. București: Editura Albatros, 1975. - 223 p. cu port. - (Cele mai frumoase poezii, 47).
- *Cartea jucăriilor*. - București: Editura Ion Creangă, 1979 - 32p: il. color (mici meșteri mari).
- *Legende române*. - București: Editura Ion Creangă, 1985. - 64 p.
- *Drumul ierburilor*. Versuri. Prefață de Dumitru Micu. - București: Editura Eminescu, 1995. - 315 p.

Cărți pentru copii:

- *Ciopârțilă*. - București: Editura Tineretului, 1962. - 13 f. cu il.; Ediția a 2-a, 1965.
- *Isprăvile lui Ciopârțilă*. - București: Editura Tineretului, 1966. - 108 p.; Ediția a 5-a, 1980. - 104 p.
- *Zoo - Ciopârțilă și alte întâmplări*. București: Editura Ion Creangă, 1978. 108 p. cu il.
- *Cărțile lui Ciopârțilă*. - București: Editura Ion Creangă, 1984. - 152 p. il. color.

Referințe:

- *Bibliografia literaturii române. Sub redacția lui Tudor Vianu.* - București: Editura Academiei R.P.R, 1965, p. 1029.
- Cădroveanu, Hristu. *Alfabet liric.* București: Editura Cartea Românească, 1974, p. 235-241.
- Cristea, Valeriu. *Domeniul criticii.* București: Editura Cartea Românească, 1976, p. 101-104.
- *Dicționar cronologic. Literatura română.* Coordonator I. C. Chițimia și Al. Dima. - București: Editura Științifică și Enciclopedică, 1979.
- Gafița, Viniciu. *Bibliografie de literatură română pentru copii.* - București: Editura Ion Creangă, 1978.
- *Literatura română.* Ghid bibliografic. Partea a 2-a. (M-Z). - București: Biblioteca Centrală Universitară, 1983, p. 369-370.
- Martin, Aurel. *Poeți contemporani.* Vol. 2. - București, 1971, p. 167-171.
- Piru, Alexandru. *Poezia românească contemporană, 1950 - 1975.* - Vol. 2. București: Editura Eminescu, 1975, p. 53-55.
- Poantă, Petru. *Radiografii.* - Vol. 1. -Cluj-Napoca: Editura Dacia, 1978, p.158-161.
- Popa, Marian. *Dicționar de literatură română contemporană.* - Ediția a 2-a revăzută și adăugită. - București: Editura Albatros, 1977, p. 591-592.
- Raicu, Lucian. *Practica scrisului și experiența lecturii.* - București: Cartea Românească, 1978, p. 306-310.
- Sângiorzan, Zaharia. *Conversații critice.* Cluj-Napoca: Editura Dacia, 1980, p. 59-63.
- Simion, Eugen. *Orientări în literatura contemporană.* - București: Editura pentru Literatură, 1965, p. 125-130.

UȚICĂ, NICOLAE

(n.1957) - scriitor

Pseudonime: Ion Teleagă Decuseară, Ioan Dan Gureșu, Alina Rahba, Nicholas Socrate.

Născut la 7 mai 1957, în comuna Bârca, județul Dolj. Urmează școala generală în comuna natală. Studii liceale la București și Lupeni. Urmează un an la Liceul Militar „Dimitrie Cantemir” din Breaza (1972), apoi Liceul Industrial Electronica București (1973-1976). În 1976, este exmatriculat de la toate formele de învățământ din România și reprimat apoi, cu drept de înmatriculare în liceu. Își ia examenul de bacalaureat la Liceul Industrial Lupeni (1979). Absolvent al Institutului de Mine Petroșani, promoția 1985. A ocupat diferite funcții: muncitor, electromecanic, tehnician, funcționar, inspector de specialitate la urbanism, profesor de electronică - automatizări, referent literar, redactor. A debutat în literatură în revista „Zorile” (1971). Debut editorial, în anul 1996, cu volumul de versuri „Asimptotă la nemărginire”. Secretar de redacție la ziarul „Atac de Valea Jiului”. A organizat expoziții de pictură personale și de grup la Teatrul din Petroșani și Muzeul Mineritului, în 1994 - 1997.

Colaborări:

„Curentul”, „Expres Magazin”, „Iisus Biruitorul”, „Arhipelag”, „Ardealul literar și artistic”, „Călăuza”, „Opinii culturale”, „Rostirea românească”, „Puncte cardinale”, „Atac de Valea Jiului”, „Cetatea culturală”, „Vrerea”, „Puncte cardinale”, „Al cincilea anotimp”, „Curierul Văii Jiului”, „Poștașul”, „Curierul” (Bălți - Republica Moldova) etc.

Lucrări publicate:

- *Asimptotă la nemărginire.* Versuri. Petroșani: Editura „Fundăției Culturale I. D. Sârbu”, 1996.
- *Diploma. 13 texte de tranziție.* - Craiova: Editura Flux-Reflux, 1997.
- *Memoria din rezervă.* Poeme. - Timișoara: Editura Helicon, 1998.
- *Numeri - Numbers - Nombres.* Ediție trilingvă, în limbile română, engleză și franceză în traducerea Elenei Grigorescu. Deva: Editura Călăuza, 1999. - 88 p.
- *Valea Jiului: Valea plângerii.* Texte selectate. - Drobeta Turnu - Severin: Centrul Județean al Creației Populare Mehedinți, 2000. - 108 p.

Referințe:

- Birău, Petrică. - În: Ardealul literar și artistic, nr. 7, 8, 9, 1999, p. 8.
- Borsos, Mihai. *Numeri, Numbers, Nombres*. - În: Arhipelag - nr. 1, 2001, p. 98.
- Davideanu, Ion. - În: Al cincilea anotimp, aug.-sept. 1998, p.8.
- Codrescu, Răzvan. - În: Puncte cardinale, sept.-oct. 1996, p. 23.
- Evu, Eugen. *Nicolae Uțică între Valea Jiului și Jalea Viului*. - În: Provincia Corvina, nr. 5, 1998, p. 4; mai, 1999, p. 19.
- Evu, Eugen. *Reportaj la porțile poeziei*. În: Provincia Corvina, nr. 5, 1998, p. 4; mai, 1999, p. 19.
- Galetaru, Geo. *Nicolae Uțică și tăietura de aur*. - În: Vrerea, nr. 18, 1999, p. 7.
- Hurubă, Dumitru. „*Asimptotă la nemărginire*”. - În: Cuvântul liber, 13 sept. 1996, p. 5;
- Hurubă, Dumitru. *Filonul poeziei autentice*. - În: Orient latin. - 5, nr.14, 1998, p.20; Cuvântul liber, 6 feb. 1998, p.5.
- Liciu, Lucia. *Cu acribie și respect față de cuvânt*. - În: Cuvântul liber, 27 sept. 1996, p. 5.
- Nesfântu, Iftmie. „*Ora rezimei*”: zero și 15 minute. - În: Curentul - 13 iunie 2000, p.20
- Nesfântu, Eftimie. *Reportaj la porțile poeziei*. - În: Curentul, 3 mar. 1998, p. 26; 10 mar. 1999, p. 3.
- Nesfântu, Iftimie. *Mineriada poetului*. În: Curentul. - 10 mar. 1999, p.3.
- Păunescu, Adrian. *Nicolae Uțică*. - În: Caseta video a T.V. Parâng. - Petroșani, 18 febr. 2000 Tele 7 ABC. - București, iunie, 2000.
- Petniceanu, N. D. - În: Vrerea, nr. 18, 1999, p. 7.
- Proca, Pavel. - În: Curierul. - (Bălți. Republica Moldova), 1998, p. 3.
- Rusu, Victor. - În: Răstimp, nr. 1, 1999. Cop. a IV-a.
- Țene, Al. Florin. *Memoria din rezistență*. În: Curierul, Cluj-Napoca 7 apr. 1997, p. 7; 16 mar. 1998.
- Țion, Adrian. *Flash*. - În: Tribuna, nr. 39-40, 1997, p.7.
- Velea, Dumitru. „*Gândul ca viață*”. - În: Unda de șoc, 4 iul. 1996, p. 2;
- Velea, Dumitru. *Între concret și abstract*. În: Matinal, 1996, p. 2.

VAIDA-VOEVOD, MIRCEA

(n.1941) - scriitor, critic literar, publicist,
doctor în filologie

Născut la 9 decembrie 1941, în municipiul Timișoara. Își trage rădăcinile dintr-o veche dinastie nobiliară românească din Transilvania. Bunicul său, marele patriot Alexandru Vaida-Voevod a citit în Parlamentul de la Budapesta „Declarația de autodeterminare a poporului român din Transilvania și Banat”, a fost unul din organizatorii Marii Adunări Naționale de la Alba-Iulia, de la 1 decembrie 1918, conducător al Conferinței de Pace de la Paris - Versailles, unde a obținut recunoașterea internațională a României Mari. Tatăl scriitorului a fost condamnat pe motive politice la 20 de ani temniță grea, de către autoritățile comuniste. Absolvent al Liceului „Avram Iancu” din Brad (1959). Își ia licența în Filologie la Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca (1965). Studii în Germania la Universitatea din Tübingen (1970; 1987). Doctor în filologie la Universitatea din București, cu teza: „Influențe străine în opera literară a lui Lucian Blaga” (1971). Debutază cu versuri în revista „Steaua”, în 1963. După absolvirea facultății, este bibliograf la Biblioteca Universitară din Cluj (1965-1969). Debutază editorial, în anul 1969, cu volumul de poezie „Cenușa verde”, lirică adânc patriotică infuzată în mitologia autohtonă, cântând frumusețile plaiurilor transilvane. Redactor la revista „Tribuna” din Cluj-Napoca (1969-1990). Din 1998 este profesor la Universitatea „Avram Iancu” din Cluj-Napoca, Facultatea de Sociologie Jurnalistică, Filozofie și profesor asociat la Universitatea „Babeș-Bolyai”. În 1970, publică la Cluj volumul de eseuri „Ospățul lui Trimalchio”, comentarii erudite pe marginea fenomenului literar contemporan. La Editura „Dacia” din Cluj-Napoca publică, monografia „Sextil Pușcariu, critic și istoric literar” (1972). În 1975, în seria „Confluente”, la Editura Minerva, îi apare eseu „Lucian Blaga. Afinități și izvoare”, cercetare literară comparată, relevând factorii formativi ai personalității marelui filosof. În seria „Monografii”, îi apar lucrările: „Ion Budai-Deleanu”

(1977), „Introducere în opera lui Șt. O. Iosif”, o culegere de cronici și articole literare „Mitologii critice” și „Pe drumurile lui Lucian Blaga” (1982). A scris și câteva romane: „Soarele de la miezul nopții” (1978), „Zile în cuibul păsării” (1980), „Vânătoare de vrăjitori” (1986); „Corinda” (1988), o primă epopee din istoria trăită a dramaticii Transilvaniei milenare. În anii următori îi mai apar trei volume de poezii: „Extaze” (1983), „Brocarturi și pănură” (1988). În anul 1989, publică în Germania, romanul „Testamentul ultimului conte”. Alcătuiește și îngrijește apariția seriei de „Opere” - Ion Vinea (volumul I-IV, V (1971; 1978), volumul „Fefelega” de Ion Agârbiceanu, romanul „Craii de Curtea Veche” de I. Matei Caragiale (1971) și volumul de „Teatru” a lui Nicolae Iorga, apărut la Editura Minerva în 1974. În 1991, a fondat la Cluj-Napoca Editura „V. V. Press”, specializată în problemele Europei de S-E și ale spațiului iugoslav. A alcătuit și îngrijit o antologie de poeți germani contemporani: „Cântece de la izvorul Dunării”. Este corespondent al postului de radio „Vocea Germaniei” în România; înființează Fundația „Alexandru Vaida-Voevod” și „Asociația Culturală Româno - Germană, Blaga - Hölderlin”. În 1999, îi apare la Chișinău volumul de poezie „Pod în Balcani” și în anul 2001 la Editura „V. V. Press” cartea „Conjurație împotriva Iugoslaviei”, inspirate din cea mai cutremurătoare tragedie a Balcanilor, războiul din Iugoslavia. Membru al Uniunii Ziariștilor din România (1969) și al Uniunii Scriitorilor din România (1970). Autor a 24 volume de poezie, proză, dramaturgie și critică literară. Distins cu trei premii ale Uniunii Scriitorilor, cu Premiul Asociației Literare „Burgschreiber” din Bavaria. Corespondențe și colaborări la diverse posturi de radio și televiziune din țară și de peste hotare. Autor a peste 400 de articole, comentarii, eseuri, traduceri, studii, reportaje și interviuri, în publicații românești și străine. A participat, în județul Hunedoara, la simpozioane și sesiuni științifice, la toate edițiile „Zilelor scriitorilor zărândeni” din municipiul Brad. I s-a acordat titlul de „Cetățean de Onoare al municipiului Brad” (2000). La împlinirea vârstei de 60 de ani (2001) a fost aniversat la Brad, ocazie cu

care lansează volumul de poezii „Ca o rană cunoașterea”, o retrospectivă editorială lirică.

Colaborări:

„Steaua”, „Tribuna”, „Luceafărul”, „Cronica”, „România literară”, „Orizont”, „Korunk”, „Rom News”, „Convorbiri literare”, „Teatrul”, „Săptămâna”, „Contemporanul”, „Transilvania” etc.

Lucrări publicate:

- *Cenușa verde*. - București: Editura pentru literatură, 1969. - 164 p.
- *Ospățul lui Trimalchio*. Eseuri literare. Cluj-Napoca: Editura Dacia, 1970. - 248 p. cu il.
- *Sextil Pușcariu*. - Cluj-Napoca: Editura Dacia, 1972. - 295 p.
- *Marginea lacrimii*. - Cluj-Napoca: Editura Dacia, 1974.
- Lucian Blaga. *Afinități și izvoare*. București: Editura Minerva, 1975. - 356 p. (Confluente).
- Ion Budai Deleanu. *Monografie*. București: Editura Albatros, 1977. - 172 p. + 7 f. pl.
- *Introducere în opera lui Șt. O. Iosif*. București: Editura Minerva, 1977. - 130 p. (Introducere în opera lui...).
- *Mitologii critice*. - București: Editura Cartea Românească, 1978. - 223 p. - (Seria Critică).
- *Povestiri despre pământul țării*. Șapte piese de teatru pentru copii. - Cluj-Napoca, 1979.
- *Soarele la miezul nopții*. Roman. București: Editura Albatros, 1978. - 199 p.
- *Templul de sticlă*. (Versuri). - Cluj-Napoca: Editura Dacia, 1979. - 75 p.
- *Zile în cuibul păsării*. - București: Editura Cartea Românească, 1980. - 231 p.
- *Pe urmele lui Lucian Blaga*. - București: Editura Sport-Turism, 1982. - 324 p. - (Pe urmele lui...).
- *Extaze*. - București: Editura Albatros, 1983.
- *Execuția se repetă*. Piesă de teatru. - teatru nr. 10, 1984.
- *Vânătoare de vrăjitori*. Roman. București: Editura Cartea Românească, 1987. - 236 p.
- *Brocarturi și pănură*. Poeme. - Cluj-Napoca: Editura Dacia, 1988. - 88 p.
- *Corinda*. Roman. - București: Editura Cartea Românească, 1988. - 571 p.
- *Das Testament des letztem Grafem*. Gedichte O.L.M.S. Berlag Hildesheim - Zurich, New York, 1989. - (Testamentul ultimului conte).
- *Lucian Blaga. Ein deutsche Literatur*. Gedichte O.L.M.S. Verlag Hildesheim - Zürich, New York, 1991. - (Lucian Blaga și literatura germană).
- *Cântece de la izvorul Dunării. 51 poeți germani contemporani*. Antologie. Traducere, studiu introductiv și note bibliografice de Mircea Vaida-Voevod. Cluj-Napoca: Editura V.V. Press, 1991.
- Lucian Blaga. *Ein rumänischer Sichter und die deutsche Literatur*. Hildesheim: Ilorg Olms Verlag, New York, 1992, 219p.
- *Pod în Balcani. Poeme sumbre*. - Chișinău: Moldpres, 1999. - 122 p.
- *Ca o rană cunoașterea*. - Cluj Napoca: V.V. Press, 2001.- 212 p.
- *Conjurația împotriva Iugoslaviei*. - Cluj Napoca: V.V. Press, 2001.- 203 p.

Referințe:

- Barbu, Eugen. *O istorie polemică și antologică a literaturii române de la origine până în prezent. Poezia română contemporană*. - București: Editura Eminescu, 1975, p. 221-223.
- Bodea, Minel. *Scriitorul Mircea Vaida-Voevod sărbătorit la Brad*. - În: Cuvântul liber. - 3, nr. 520, 18 dec. 1990, p.3.
- Cesereanu, Domițian. „Pe urmele lui Lucian Blaga”. - În: Tribuna. - 26, nr. 34, 26 aug. 1982, p.2.
- Cubleşan, Constantin. „Extaze”. - În: Tribuna. - 28, nr. 5, 2 feb. 1984, p.4.
- *Cuvinte despre Transilvania*. (În romanul „Vânătoare de vrăjitori”)... În: Luceafărul. 29, nr. 33, 16 aug. 1986, p.2.
- *Dicționar analitic de opere literare românești*. (A-D). - București: Editura Didactică și Pedagogică, 1998, p. 118, 172, 173.
- Iorgulescu, Mircea. „Sextil Pușcariu, critic și istoric literar”. - În: Luceafărul. 15, nr. 44, 28 oct. 1972, p. 2.
- *Literatura română*. Dicționar cronologic. Coordonator: I.C. Chițimia, Al. Dima. București: Editura Științifică și Enciclopedică, 1979, p. 413, 503, 624, 645, 655, 679, 706, 710, 731, 732.
- *Literatura română contemporană. I Poezia*. Coordonator: Marin Bucur. București: Editura Academiei RSR, 1980, p. 479.
- Lungu, Ion. „Corinda” . - În: România literară. - 2, nr. 37, 8 sept. 1988, p.10.
- Lungu, Ion. *Un ciclu romanesc*. - În: România literară. - 19, nr. 27, 3 iul. 1986, p. 4,5.

- Manolescu, Nicolae. „Ospățul lui Trimachio”. - În: Contemporanul, nr. 24, 12 iun. 1970, p. 3.
- Marino, Adrian. *Retrospectivă ardeleană*. În: Tribuna. - 25, nr.48, 26 nov. 1981, p.6.
- Micu, Dumitru. *Scurtă istorie a literaturii române*. - București: Editura Iriana, 1996. Vol. 3. Perioada contemporană. Proza, 1996, p. 140.
- Neamțu, Gelu. *Conjurația împotriva Iugoslaviei*. În: Cetatea culturală - 4, nr. 11, nov. 2001, p. 5.
- Enache, V. *Un om modern* - În: Cetatea culturală, 4, nr. 11, nov. 2001, p.5
- Poantă, Petru. *Prezența poetului*. - În: Tribuna. - 32, nr. 42, 20 oct. 1988, p. 4.
- Popa, Marian. *Dicționar de literatură română contemporană*. - Ediția a 2-a revăzută și adăugită. - București: Editura Albatros, 1977, p. 593.
- Sălăjan, Vasile. *Istorie și roman*. - În: Tribuna. - 25, nr.39, 24 sept. 1981, p.2.
- Tașcu, Valentin. *Poezia poeziei de azi*. Iași: Editura Junimea, 1985, p. 283-287.
- *Mircea Vaida-Voevod la 60 de ani*: Biobibliografie elaborată de Maria Razba - Deva: Biblioteca Județeană Deva, 2001. 24 p.
- „Prin eseurile lui cele mai bune, Mircea Vaida este, fără nici o discuție, un critic original, o minte îndrăzneată și pătrunzătoare”. (Nicolae Manolescu. „Ospățul lui Trimalchio”. - În: Contemporanul. - 24, 12 iul. 1970, p.3.)

„Continuând tradiția blagiană, adoptând mai bine zis marile sugestii pozitive din poezia de tinerețe a acestuia, Mircea Vaida a descoperit de fapt propriul său suflu liric și totodată lumea de predilecție spre care se îndreaptă gândul, meditația și nostalgiile sale. E vorba de peisajul natal, de o anumită „țară de suflet” din Munții Apuseni, loc al fânețelor întinse și al liniștii, al oamenilor gravi, unii obișnuiți cu munca grea, din adâncul minelor, înfrățiți cu tainele acestui „spațiu mioritic”. Ceea ce a reușit să realizeze poetul e integrarea acestor elemente într-un ritual liric de o blândă solemnitate, plină de vaste ecouri afective în care pătrund și rezonanțele istoriei și o discretă atmosferă de mit.” (Victor Felea. „Marginea lacrimii”. - În: Tribuna. - 23, nr. 24, 13 iun. 1974, p. 2.)

VAIDA VICTOR

(n. 1945 - profesor universitar, doctor inginer)

Născut la 13 septembrie 1945 în satul Cinciș comuna Teliuc, județul Hunedoara. Urmează primele șapte clase elementare în satul natal Cinciș și în Teliuc. În anul 1963 a absolvit Școala Medie Mixtă din Hunedoara. Absolvent al Facultății de Electrotehnică din Timișoara, secția Electroenergetică. Este repartizat ca inginer la Trustul Energomontaj București, Șantierul Termocentralei Mintia - Deva (1968-1971). Participă la montarea primelor 4 grupuri energetice de 210 MW. Face specializare în Germania la firma Siemens (1972-1974) pentru sisteme energetice și centrale electrice. Participă la montarea și punerea în funcțiune a celui mai mare grup energetic nuclear din lume, de 1200 MW la centrala nucleară Biblis - Frankfurt. După revenirea în țară, lucrează pe șantierele termocentralelor Mintia, Rovinari și Turceni la montarea și punerea în funcțiune a grupurilor energetice de 330 și 200 MW (1974-1976). În perioada 1977-1989 este director și director adjunct în termocentralele Mintia, Rovinari și Turceni și participă la exploatarea grupurilor energetice de 330 și 200 MW.

În ianuarie 1990, după revoluție, este ales viceprimar al Primăriei Județului Hunedoara și se ocupă până la înființarea prefecturilor și consiliilor județene, august 1990, de administrarea și economia Județului Hunedoara.

În mai 1990 este ales deputat pe lista Mișcării Ecologiste din România în Camera Deputaților.

Este șeful grupului parlamentar ecologist-social democrat, vicepreședinte al grupului parlamentar de prietenie România - China și secretar al grupurilor parlamentare de prietenie România - Germania, România - Argentina, membru al comisiilor economiei și de mediu.

Participă activ împreună cu grupul său parlamentar la elaborarea și votarea Constituției României și a legilor (1990-1992). Din mai 1991 până în mai 1993, este și vicepreședinte pentru probleme de producție, transport și distribuție la Regia Națională de Electricitate - RENEL. Este numit apoi președinte și director general RENEL (1993-1995). Din 1995, director general la SC Electrocentrale Deva SA. Contribuie la modernizarea sistemului energetic românesc, la montarea primului grup energetic de la centrala nucleară Cernavodă și la modernizarea termocentralelor Mintia, Rovinari, Turceni.

Are diferite funcții în societăți științifice sau sociale românești sau internaționale : președintele Societății

Inginerilor Energeticieni din România - SIER din 1992; președintele Societății Istoria Științei și Tehnicii - ARIST, din 1993; membru de onoare a Societății Inginerilor Electrotehnicieni din Ungaria - Budapesta din 2000; membru al Comitetului de Direcție al Uniunii Internaționale a Producătorilor și Distribuitorilor de Energie - UNIPEDE, Paris (1991-1995); președintele Patronatului Petrol Gaze Energie ELPEGA (1993-1995); vicepreședintele Patronatului Industriei - ICOMPIROM (1993 - 1995); membru al Consiliului de Conducere al Patronatului Național Român (1993 - 1995); membru al Comitetului „Eficiența Energetică 2000” ONU - Geneva (1992 - 1995); șeful delegației României la negocierea Cartei Europene a Energiei - Bruxelles (1992 - 1993); membru al Comitetului „Producerea Energiei Electrice” - EURELECTRIC, Bruxelles (1997-2003); președintele Comitetului Local pentru Dezvoltarea Parteneriatului Social în Formarea Profesională a Județului Hunedoara (din 2001); membru al Comisiei de Energetică a Academiei Române (1992 - 1995); membru al Asociației de Promovare a Calității (din 1993); membru al Consorțiului Regional - Regiunea Vest (Timiș, Hunedoara, Caraș Severin).

Este doctor inginer și profesor universitar la Facultatea de Energetică din Oradea. Este autor sau coautor a 5 cărți de specialitate și a peste 120 articole, publicate în țară și străinătate.

Lucrări publicate :

- *Managementul regimurilor de funcționare ale sistemelor electroenergetice.* - Timișoara: Editura Mirton, 1998.
- *30 de ani în slujba energiei românești.* - Timișoara: Editura Mirton, 1999.
- *Sisteme informatice pentru managementul energiei UPB Facultatea de Energetică,* 2000.
- *Comanda și controlul funcționării rețelelor electrice.* - București: Editura Tehnică, 2001.
- *Pagini ale istoriei energiei românești.* - Timișoara: Editura Mirton, 2003

Referințe:

- *Dicționar „Personalități publice - politice 1989-1992”* - București: Editura Holding, 1993.

VALEA, MIRCEA

(1931- 1999) - *doctor în istorie, muzeograf*

Născut la 27 august 1931, în Sântuhalm - Deva, județul Hunedoara. Studii la Liceul „Decebal”, din Deva, promoția 1950. Absolvent al Facultății de Istorie și Filosofie a Universității „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca. După absolvirea facultății, este profesor secundar (1954-1955), inspector metodist (1955-1958), muzeograf (1958-1963), director (1963-1978) la Muzeul Județean Deva. În timpul cât a fost director, s-a inaugurat Secția de Științele Naturii, într-o concepție modernă. În 1975, a obținut titlul de doctor în istorie cu teza privind înființarea și activitatea Frontului Plugarilor. A desfășurat o bogată activitate științifică, a întreprins cercetări arheologice, împreună cu doctor docent Octavian Floca și Liviu Marghitan. A cercetat așezările dacice de la Cozia și Câmpuri Surduc și împreună cu Anghel Nistor, a studiat situația socială și spirituală dacică. S-a specializat în istoria contemporană a României, aducând contribuții importante privind istoria social-economică și politică a județului Hunedoara după Primul Război Mondial, privind lupta revoluționară a muncitorimii și țărănimii hunedorene; întemeierea și activitatea Frontului Plugarilor, materializate în mai multe studii și articole. Cercetător pasionat al culturii și etnografiei hunedorene. În ultimii ani ai activității sale de cercetare, a studiat toponimia hunedoreană, aducând o inestimabilă contribuție în acest domeniu, realizând un studiu amplu pe această temă, împreună cu M. Homorodean și A. Nistor, apărut în revista „Sargetia” (1994-1996), și publicat în anul 2002, la Editura Călăuza din Deva.

S-a stins din viață la 14 februarie 1999, la Deva.

Colaborări:

„Sargetia”, „Acta Musei Napocensis”, „Analele Institutului de Istorie”, „Studii” etc.

Lucrări publicate:

- *Pagini din trecutul de luptă al muncitorimii hunedorene (1914-1944).* - Deva, 1966. - 303 p. - (în colaborare).
- *Din trecutul de luptă al țărănimii hunedorene.* - Deva, 1967. - 412 p. - (în colaborare).
- *Valea Jiului. File de istorie.* - Cluj-Napoca, 1968. - 272 p. - (în colaborare).
- *Meșteșuguri și meșteșugari din sud-vestul Transilvaniei.* - București, 1970. 150 p. (în colaborare).

- *Doctor Petru Groza. Articole. Cuvântări. Interviu. Texte alese.* Prefață de George Ivașcu. - București, 1973. - 673 p. (Editor).
- *Toponomie hunedoreană de la daci la romani.* Deva: Călăuza 2002.- 320 p. (în colaborare).

Articole din periodice:

- *Lupta muncitorilor mineri din Valea Jiului împotriva exploatării capitaliste și a dictaturii militar fasciste.* - În: Studii. 17, nr.1, 1964, p. 5-26.
- *Contribuții la cunoașterea dezvoltării învățământului în ținutul Hunedoara de-a lungul vremurilor.* - În: Sargetia. Vol.5, 1968, p. 471-493.
- *Fragmente din corespondența doctorului Petru Groza (1933-1937).* - În: Sargetia. Vol.10, 1973, p. 427, 435.
- *Unele considerații cu privire la obiceiuri străvechi românești.* - În: Sargetia.- Vol.10, 1973, p. 372-382. - (în colaborare cu A. Nistor).
- *Toponimie hunedoreană. (I).*- În: Sargetia. Vol. 21-24. - Deva, 1994, p. 585-642. - (în colaborare).
- *Toponimie hunedoreană. (II).* - În: Sargetia. - Vol. 25, 1996, p. 447-504. - (în colaborare cu M. Homorodean).
- *Succinte considerații privind diferențierea socială în societatea geto-dacică, în perioada Burebista - Decebal.* În: Sargeția - vol. 26, nr. 1, 1996-1997, p. 253-256

Referințe:

- Andruș, Rodica. *Mircea Valea (1931-1999). Necrolog.* - În: Sargetia. - Vol.27. Partea II, 1997-1998, p. 751-753.
- *Enciclopedia istoriografiei românești.* București: Editura Științifică și Enciclopedică, 1978, p. 337, 338.

VASIU, IOAN

(1949) - poet, publicist

Născut la 4 ianuarie 1949, în comuna Periam, județul Timiș. Absolvent al liceului din comuna natală, promoția 1967. Debut literar, în paginile revistei „Orizont” din Timișoara (1970). Debut editorial, în „Caietul de poezie” al Editurii Eminescu, (1974), publicat în urma primului concurs de poezie, inițiat de editură în anul 1973. A lucrat în funcția de conservator la Muzeul de Etnografie și Artă Populară din Orăștie, județul Hunedoara. Din anul 1993, redactor la ziarul „Informația Orăștiei”. În prezent,

este redactor-șef la „Palia Expres”. A fost unul din inițiatorii postului de radio local din Orăștie. A publicat poezie și proză în numeroase antologii literare. Autor a zeci de articole, comentarii, eseuri, reportaje în publicații periodice.

Colaborări:

„Orizont”, „România literară”, „Tribuna”, „Vatra”, „Flacăra”, „Argeș”, „SLAST”, „Familia”, „Albina”, „Curierul Național”, „Flagrant”, „Călăuza”, „Zori noi”, „Drumul socialismului”, „Cuvântul liber”, „Lugojul”, „Informația Orăștiei”, „Contemporanul”, „Târnava” (Târgu-Mureș) etc.

Lucrări publicate:

- *Câmpiile de germinare.* Versuri. - București: Editura Litera, 1984. - 64 p.
- *Vis cu ochii deschiși.* Versuri pentru copii. București: Editura Ion Creangă, 1988. - 48 p.
- *Planeta cărbunelui.* Reportaje. - București: Editura Eminescu, 1984. - (în colaborare).
- *Călătorie spre izvoare.* Antologie de reportaje. - București: Editura Eminescu, 1986. - (în colaborare).
- *Refluxul iubirii.* Versuri. - Deva: Editura P.C. Graf, 1994.

Referințe:

- Bârgău, Valeriu. *Clipa de foc a poemului.* În: Contemporanul, 8 mar. 1985.
- Ciobanu, Radu. *Ioan VasIU.* - În : Ritmuri hunedorene, 1978, p.8.
- Găbudean, Ioan. *Ioan VasIU. „Refluxul iubirii”.* - În: „24 ore mureșene”, nr. 8, aug. 1994.
- Giorgioni, R.V. *Un romantic întârziat...* În: Lugojul, 3-9 nov. 1994.
- Hurubă, Dumitru. *Ioan VasIU: „Refluxul iubirii”.* - În: Cuvântul liber, 6, nr. 1140, 4 - 5 iun.1994, p.3.
- Hurubă, Dumitru. *Ioan VasIU: „Vis cu ochii deschiși”.* - În : Drumul socialismului, 25 feb. 1989, p. 3.
- Nistor, Eugeniu. *Un poet a1 pământului natal.* - În: Steaua roșie, ian. 1985.
- *Orăștie. Enciclopedie.* - Deva: Editura Corvin, 2001
- Pădure, Carmen. *Un epistolar tradiționalist - sentimental...* - În : Orizont, iul.1985.
- Roșianu, Nicolae. *„Câmpiile de germinare”.* - În: Drapelul roșu. - Timișoara, 26 iul. 1984.
- Ulici, Laurențiu. *Ioan VasIU: „Câmpiile de germinare”.* - În : România literară. -17, 6 sep.1984.

- Țic, Miron. *Eveniment editorial: „Refluxul iubirii” de Ioan VasIU*. - În: Informația Orăștiei, iul.1994.

VĂIDEANU, NICOLAE

(1911-1981) - *constructor de rachete*

Născut la 3 martie 1911, în Pricaz - Orăștie, județul Hunedoara. Urmează școala primară în satul natal, apoi Liceul „Decebal” din Deva. Absolvent al Universității București (1940). Contribuții practice și teoretice importante în dezvoltarea tehnicii rachetelor, concretizate în brevete de invenții (camere de ardere multiple), dozatoare și alternatoare de propulsării pentru rachete, pompe și turbo-pompe destinate rachetelor, studii, machete. În timpul celui de-al II-lea Război Mondial, a întocmit planuri de execuție pentru rachete cu camere de vedere multiple, precum și mai multe tipuri de turbine de gaze. Meritul său este cu atât mai mare, cu cât a avut posibilități tehnice și financiare incomparabil mai reduse decât cele din Germania, unde se lucrau în mare taină armele secrete cu care naștii sperau să câștige războiul. În mai 1941 și octombrie 1944, a reușit să breveteze rachetele cu ardere multiplă. A proiectat și a construit parțial, la Atelierele Mecanice Petroșani o rachetă cu combustibili lichizi (udovilul), pentru care a brevetat un sistem de dirijare și sistemele de alimentare cu propergoli activitate din păcate întreruptă din alte considerente decât cele tehnice. La Orăștie, în casa sa, puteau fi văzute și examinate „farfuriile” lui zburătoare, precum și o serie de dosare cu calcule, studii și cercetări în domeniu aflate azi la Muzeul Municipal din Orăștie. S-a stins din viață la Orăștie, la 29 noiembrie 1981. În anul 1999, i s-a acordat titlul de „Cetățean de Onoare” post-mortem al municipiului Orăștie.

Referințe:

- Bunea, Mircea. *La un pas de culmi*. - În: Almanahul Scânteia, 1985, p. 190.
- Gheorghiu, Constantin C.; Zăgănescu, Florin. *Din istoria industriei românești. Aviația*. - București: Editura Tehnică, 1981, p. 11.
- *Maeștrii ingeniozității românești*. București: Editura Didactică și Pedagogică, p. 121-122.
- *Orăștie. Enciclopedie* - Deva: Editura Corvin 2001, p. 300, 301
- Petruța, Marius. *Nicolae Văideanu, evo-care de suflet*. - În: Informația Orăștiei. 2, nr. 1, ian. 1994, p. 4, 5.

- Velica, Ioan; Schreter, Carol. *Călătorie prin vârstele Văii Jiului. Istoria în date a Văii Jiului*. - Deva: Editura Destin, 1993, p. 119.

VELEA, DUMITRU

(n.1948) - *poet, dramaturg, editor*

Născut la 29 ianuarie 1948, în satul Cioflan, comuna Dăneasa, județul Olt. A absolvit Facultatea de Filologie din Craiova. Debutază editorial, cu volumul de poezie „Lucifera”, apărut la Editura Cartea Românească (1973). Secretar literar la Teatrul de Stat „Valea Jiului” din Petroșani (1976-1991); Consilier cultural la Inspectoratul pentru Cultură al Județului Hunedoara (1991-1992). Din 1991, consilier artistic și director la Teatrul Dramatic „Ion D. Sîrbu” din Petroșani, funcție ce o deține și în prezent. Membru al Asociației Române „Haiku” București și al mișcării paradoxiste din SUA. În anul 1994, înființează Editura „Fundației Culturale I. D. Sîrbu”, publicând și îngrijind apariția a numeroase lucrări: „I. D. Sîrbu atlet al mizeriei” (1994); „Între Scylla și Carybda. Din însemnările unui secretar literar” (1995); „Între timp murisem” (1996); „Obligația morală” (1995); „Râs - cu plânsul nostru valah” (1997); „Printr-un tunel” corespondența lui I. D. Sîrbu cu Horia Stanca (1997); „Monografia istorico-geografică a localității Petroșani din Valea Jiului” a lui Sebastian Stanca (1996) ș.a.

Premii:

Premiul special pentru poezie, Vâlcea (1969); Premiul I pentru eseu la Festivalul Național „Cântarea României” (1981, 1983); Premiul pentru poezie, acordat de „Scânteia tineretului” și SLAST (1987); Premiul special pentru regia artistică a spectacolelor „Jesus Christus, Rex Moldaviae” de M. Eminescu și „Bieții comediați” de Ion D. Sîrbu, la Festivalul de Teatru și Creație Literară „Ion D. Sîrbu”, Petroșani (1991); Premiul „Cel mai frumos haiku”, la concursul prilejuit de Simpozionul omagial Matsuo Basho - Sfântul Haikuului, organizat de Societatea Română de Haiku (1994).

Colaborări:

„Ramuri”, „Orizont”, „Viața Românească”, „România literară”, „Literatură”, „Astra”, „Cronica”, „Vatra”, „Steaua”, „Tribuna”, „Transilvania”, „Familia”, „Brâncuși”, „Caiete critice”, „Argeș”, „SLAST”, „Convorbiri literare”, „Thalia”, „Rostirea Românească”, „Contemporanul”, Almanahul „Spectacol”, Almanahul „Tribuna”, „Al cincilea anotimp”, „Meridianul Timișorean”, „Nădejdea”, „Cugetarea”, „Unu”, „Lumina”, „Ritmuri hunedorene”, „Opinii culturale”, „Apostrof”,

„Revista de filozofie”, „Zori noi”, „Justițiarul”, „Cadran universitar”, „Solstițiu”, „Constelația Dragonului”, „Revista Haiku”, „Curierul Primăriei Municipiului Cluj-Napoca”, „Matinal”, „Steagul roșu”, „Unda de Șoc”, „Dava”, „Valea Jiului”, „Lumina”, „Drumul socialismului”, „Semnal” etc.

Lucrări publicate:

- *Lucifera*. Poeme. - București: Editura Cartea Românească, 1973.
- *Banchetul*. Eseuri de estetică și filozofie. București: Editura Cartea Românească, 1984.
- *Zilele de pe urmă*. Teatru . - Petroșani: Editura „Fundăției I. D. Sîrbu”, 1994.-204 p.
- *Cuvinte fără orizont. Cartea fragmentelor. I. Psalmii*. - Petroșani: Editura „Fundăției Culturale I. D. Sîrbu”, 1995. - 90 p.
- *Odette*. Poeme de dragoste. - Petroșani: Editura „Fundăției Culturale I. D. Sîrbu”, 1995. - 80 p: fot.
- *„A doua navigație”*. Poeme descriptive. Petroșani: Editura „Fundăției Culturale I. D. Sîrbu”, 1997. - 248 p.
- *Muntele de sticlă*. Teatru (Piese pentru disperați și copii). - Petroșani: Editura „Fundăției Culturale I. D. Sîrbu”, 1997. 224 p.
- *Metronomul de apă = The Water Metronome*. - Timișoara: Helicon, 1998. 108 p.
- *Simplu*. Poezii. - Petroșani: Editura „Fundăției Culturale I. D. Sîrbu”, 1998. -72 p.
- *Taurul lui Phalaris*. Eseuri. - Deva: Editura Călăuza, 1998. - 160 p.
- *Nisipul cu oase*: poeme descriptive. Cartea a IV-din „A doua navigație”. - Deva: Editura Călăuza, 1999. - 104 p.
- *Pânza de in*. Poezii. - Timișoara: Editura Helicon, 1999.
- *Fărâme de piatră*: poezii. - Petroșani: Editura „Fundăției Culturale I. D. Sîrbu”, 2000. - 64 p.
- *Ușa bătută în cuie*. Teatru - Deva: Editura Călăuza, 2000.
- *Du-te și fă la fel!* Eseuri provinciale. - Petroșani: Editura Fundația Culturală „I. D. Sîrbu”, 2001 - 192 p.
- *Lacul gol. Imagini trezite*.- Craiova: Scrisul Românesc, 2002.
- *Din țara căpușelor*. - Craiova: Scrisul Românesc, 2002.
- *Vița de vie = La vigne*. O mie una încercări de haiku = Mille et un essais des haiku. Ediție bilingvă. - Petroșani: Editura Fundăției Culturale „I. D. Sîrbu”. - 2003.- 195 p.

Lucrări apărute în antologii:

- *Cumpăna*. Antologie de poezie. - Râmnicu Vâlcea: Comitetul Județean pentru Cultură Vâlcea, 1967.
- *Cântecul lebedei*. Antologie de poezie. Râmnicu Vâlcea: Casa Corpului Didactic Vâlcea, 1968.
- *Incandescențe subterane*. Antologie. Petroșani: Comitetul de Cultură al Județului Hunedoara. Cenaclul literar „Panait Istrati” Valea Jiului, 1978.
- *Umbra libelulei*. Antologie de poezie. București: Editura Haiku, 1993.
- *O sută de catarge = One Hundred Masts*. București: Editura Haiku, 1997.

Interviuri:

- *Încerc să spun un categoric nu provincialismului de orice natură*. Ancheta „Tribunei”: răspunde scriitorul Dumitru Velea. - În: Almanahul „Tribuna”, 1981, p. 182.
- *Pentru a ne lumina propria identitate*. Interviu cu scriitorul Dumitru Velea (realizat) de Valeriu Bârgău. - În: Suplimentul Literar și Artistic al Scânteii Tineretului, nr. 50, 17 dec. 1988, p. 3.
- *Trebuie să ne comportăm ca și cum mâine nu am mai fi*. Interviu cu scriitorul Dumitru Velea (realizat) de Eugen Măicăneanu. - În: Datina. - 7, nr. 1319, 6 apr. 1995, p. 2.

Referințe:

- Alexandrescu, Horațiu. „Cuvinte fără orizont”. - În: Matinal, 9 feb. 1995.
- Barbu, Marian. *Teatrul mitologic și literatura lui contemporană* (despre dramaturgia lui Dumitru Velea) - În: Mozaicul, Craiova - 3, nr. 6, iunie 2000, p. 14
- Bârgău, Valeriu. „Banchetul”. - În: Vatra. Paginile Văii Jiului, nr.10, oct. 1987, p.11.
- Birău, Petrică. *Sub semnul lui Eminescu*. În: Matinal, 25 ian. 1997, p. 4.
- Bogățan, Elisabeta. *Creție și durată la D. Velea*. - În: Al cincilea anotimp, 2, nr. 3, 1988, p. 8-9.
- Căprar, Nicolae. *Rostul călușului*. - În: Unda de șoc.- 3, nr. 118, 24 aug. 1996, p. 4.
- Coroiu, Irina. „Zilele de pe urmă”. - În: Semnal teatral, nr.5-6, 1996, p. 91.
- Cubleşan, Constantin. „A doua navigație”. - În: Steaua, nr. 2-3, 1997, p. 16.

- Cubleşan, Constantin. *Teatrul ideilor poetice*. - În: Steaua, nr. 2,3, mar.-apr. 1998, p. 51.
- Evu, Eugen. „*Muntele de sticlă*”. - În: Provincia. - 1, nr. 4, nov. 1997, p. 3.
- Ghiţulescu, Mircea. *Istoria dramaturgiei române contemporane*. - Bucureşti: Albatros, 2000.
- Hurubă, Dumitru. „*A doua navigație*”. În: Cuvântul liber, 14 feb. 1997, p. 3.
- Liciu, Lucia. „*Cuvinte fără orizont*”. - În: Cuvântul liber. - 7, 16 iun. 1995, p. 3.
- Hurubă, Dumitru. „*Du-te și fă la fel*” de Dumitru Velea - În: Cuvântul liber 12, nr. 2948, 13 iulie 2001, p. 5
- Liciu, Lucia. „*Odette*”. - În: Cuvântul liber. - 7, nr. 1499, 29 oct. 1995, p.5.
- Țene, Al. Florin. *Dumitru Velea sau dezinhibarea iubirii pentru Odette*. - În: Mesagerul transilvan, 28 dec. 1995, p. 4.
- Țene, Florin Al. *Pânza de in* - În: Aurora, 11, 2000, p. 245 - 246.
- Țion, Adrian. *Dumitru Velea și consecințele neprovinciei*. - În: Tribuna. - 9, nr.39-40, 25 sept. - 8 oct. 1997, p. 7.
- Țion, Adrian. *Irupția eposului străvechi*. În: Tribuna. - 30, 24 iul. - 13 aug. 1997.
- Vasiliu, Florin. *Unde s-a dus femeia care cânta*. - În: Matinal, 17 aug. 1995.
- *Dumitru Velea la 50 de ani*. Bio-bibliografie. - Deva: Biblioteca Județeană „Ovid Densusianu”, 1998. - 30 p. (Multigr.)

„Figură centrală a animației culturale din Petroșani, poetul Dumitru Velea s-a dovedit în anii din urmă, de o prolificitate cu totul remarcabilă, tipărind la rând câteva volume de versuri și de teatru ce i-au schimbat dintr-odată imaginea de scriitor de până acum... Dacă poezia sa este marcată de încărcătură ideatică de rezonanță meditativă, teatrul său se resimte acut de pe urma infestării lirice. În general teatrul lui Dumitru Velea (șase din ultimele sale creații sunt adunate în volumul „Muntele de Sticlă” Editura „Fundăției Culturale I. D. Sîrbu” Petroșani, 1997) este unul al ideilor poetice, dramaturgul pornind îndeobște nu de la o factologie pe care s-o trateze dramaturgic, dialogat, ci de la o idee-imagine poetică pe care o încarcă, metaforic evident, cu o dispută conflictuală în limitele unor stări, și e1e lirice, ale unor personaje alegorice, mai curând exprimând atitudini decât caractere, ceea ce, desigur, nu este o carență ci, eventual o dificultate în transpunerea lor scenică...

Interesant în propunerea ideatică, teatrul lui Dumitru Velea se așează alături de producțiile metaforizante ale lui Marin Sorescu, din școala căruia se reclamă a-i fi epigton, căci originalitatea viziunii poetice asupra conflictualității actuale a lumii noastre nu-i lipsește. (Constantin Cubleşan. *Teatrul ideilor poetice*. - În: Steaua, nr. 2-3, mar.-apr.1998. p.51.

VELICA, IOAN

(n.1954) - publicist

Născut la 29 decembrie 1954, în Cluj-Napoca. Urmează Liceul Industrial Minier din Petroșani. Absolvent al Institutului de Mine Petroșani, Facultatea de Mașini și Instalații Miniere, Secția Subingineri (1978), și al Universității Tehnice Petroșani, Facultatea de Mașini și Instalații Electromecanice, Secția Ingineri - seral (1995). Inginer la Exploatarea Minieră Dâlja. A debutat editorial în anul 1983, la Editura „Destin” din Deva, cu lucrarea „Călătorie prin vârstele Văii Jiului”, scrisă împreună cu Carol Schreter, un remarcabil instrument de lucru pentru cei interesați de istoria Văii Jiului. Este unul din autorii „Dicționarului scriitorilor din Vale”, apărut la Editura Matinal și Cameleonul, în anul 1999, primul de acest fel din județul Hunedoara. Autorul unor volume de schițe și publicistică despre Valea Jiului.

Colaborări:

„Zori noi”, „Relache”, „Matinal”, „Jurnalul Văii Jiului”, „Unda de șoc”, „Detectivul și Justițiarul” etc.

Lucrări publicate:

- *Călătorie prin vârstele Văii Jiului: istoria în date a Văii Jiului*. Coperta: Iosif Tellmann. - Deva: Editura Destin, 1993. 256 p. il. + 1 f. h. - (Carol Schreter).
- *Dicționarul scriitorilor din Vale. (A-Z)*. Petroșani: Editura Matinal; Cameleonul, 1999. - 396 p. - (în colaborare).
- *Lupeni '99. - Blestemul cărbunelui*. - Cluj-Napoca: Editura Metromedia Press, 1999.
- *Petroșaniul de altădată*. - Petroșani: Editura Matinal, 1999 (coautor).
- *D'ale vieții. Schițe și publicistică*. Cluj-Napoca, 2000. - 106 p.
- *Lupeni '77. Laboratorul puterii*. - Deva: Polidava, 2002 - 120 p. (în colaborare).
- *Johnny Weissmüller, Greta Garbo și Robert Taylor în... Parâng*. - Editura Media Print International, 2002 - 43 p.

Referințe:

- Dragomir, Petru. „Călătorie prin vârstele Văii Jiului”. - În: Colocvii culturale. Deva, 1993.
- Gogea, Vasile. „Călătorie prin vârstele Văii Jiului”. - În: Astra, 1994.
- Iliș, Nicolae. *O lucrare deosebită*. - În: Dicționarul scriitorilor din Vale. Petroșani: Editura Matinal; Cameleonul, 1999, p. 307.

VELȚIANU, VICTOR

(1877-1943) – *avocat, doctor în drept*

Născut în 1877, la Cut, județul Alba. Fiu al lui Nicolae Velțianu, fost vicetribun în oastea lui Avram Iancu, și al Emiliei Albini. A urmat Gimnaziul Săsesc la Sebeș, apoi Gimnaziul Românesc din Blaj și Năsăud. Și-a continuat studiile la Facultatea de Drept din Cluj, luându-și diploma de doctor în drept, în anul 1904. A lucrat ca funcționar la Direcția Financiară a Județului Hunedoara. Membru al Consiliului Național Român din Deva. În anul 1918, activează din plin, la Deva, pentru idealul național de unire a Transilvaniei cu România. După Unire, a fost numit administrator financiar al județului Hunedoara, iar în anul 1924, este avansat inspector general financiar, cu sediul la Cluj.

A decedat în anul 1943, și a fost înmormântat în satul natal, Cut, județul Alba.

Referințe:

- Șuiaga, V.I. *Consiliul Național Român din Deva. 1918-1919*. - Deva, 1994, p. 87-88.

VERESS, ENDRE I.

(1868-1953) - *arhivist, doctor în istorie*

Născut la 15 februarie 1868, la Békés (Ungaria). Studii secundare la București și Aiud. Studii universitare la Cluj (1893), specializare la Viena, la Institut für Osterreichische Geschichtsforschung. Doctor în istorie la Universitatea din Cluj (1898). Profesor la Liceul de Stat din Deva (1896-1903); bibliotecar la Biblioteca Universitară din Cluj. Membru de onoare al Societății Române de Geografie din București (din 1902). După 1915, se stabilește la Budapesta. A întreprins ample investigații în arhive străine, unde a copiat un număr mare de documente privitoare la istoria Transilvaniei în sec. XVI-XVII și la relațiile dintre Moldova, Țara Românească și

Transilvania. A desfășurat o amplă activitate de editare a izvoarelor istorice, sprijinit atât de Academia Maghiară de Științe, cât și de Academia Română. Un loc important în opera sa îl ocupă cercetarea relațiilor româno-maghiare în trecut, elaborarea unor instrumente utile de lucru în acest domeniu. A publicat numeroase studii consacrate istoriei Transilvaniei și Țării Românești în perioada principilor Báthory și Mihai Viteazul.

S-a stins din viață la 24 noiembrie 1953, la Pécs (Ungaria).

Colaborări:

„Analele Academiei Române. Memoriile Secției Istorice”.

Lucrări publicate:

- *Básta György hadvezér levelezése és iratai. (1597-1607)*. (Corespondența lui Gh. Basta și actele lui.). - Vol. 1-2. Budapesta, 1909-1913.
- *Epistolae et acta Jesuitarum Transylvaniae temporibus principum Báthori. (1571-1613)*. - Budapesta, 1911-1913. 2 vol.
- *Acta et epistolae relationum Transylvaniae Hungariaeque cum Moldavia et Valachia*. Vol.1. Budapesta, 1914.
- *Annuae litterae societatis Jesu de rebus Transylvanicis, temporibus principum Báthory (1597-1613)*. - Budapesta, 1921.
- *Fontes rerum Transylvanicarum*. Budapesta, 1911-1921. - 4 vol. (Vol.1-4).
- *Documente privitoare la istoria Ardealului, Moldovei și Țării Românești*. Vol. I-XI. - București, 1929-1936.
- *Bibliografia româno-ungară 1473-1878*. Vol. 1-3.- București, 1931-1935.
- *Báthory István erdély fejedelem és lengyel király levelezése*. - (Corespondența lui Ștefan Báthory principe transilvan și rege polon). - Vol. 1-2. - Cluj, 1944.
- *Erdély fejedelmi interregnuma*. (Interregnumul la scaunul princiar din Transilvania). București, 1899.
- *Izabella királyné (1519-1559)*. - (Regina Izabela, 1519-1559). - Budapesta, 1901.
- *Erdély és Magyarországi régi oláh könyvek és nyomtatványok (1544-1808)*. - (Vechi tipărituri românești din Ardeal și Ungaria). Cluj, 1910.

Referințe:

- Demény, L. *De l'activité historiographique d'André Verres*. - În: *Revue Roumaine d'Histoire*. - 6, nr. 1, 1967, p. 23-38.
- *Enciclopedia istoriografiei românești*. București: Editura Științifică și Enciclopedică, 1978, p. 340-341.

VISKI, IOAN

- predicator reformat

Născut în comuna Sântămăria-Orlea, lângă Hațeg, județul Hunedoara. În anul 1697, a început traducerea românească în versuri a „Psalmilor lui David”, după Psaltirea Maghiară a lui Francisc David și Gergely Szegedi și după cea a lui Molnar Szencz, sub titlul: „A lui sunt David, craii și prorocul, o sutie și cincizeci de soltari care au scris cu mâinile lui Viski Janos din Boldogfalva” (Sântămăria Orlea - Hațeg). El a folosit, se pare, și vechile traduceri românești ale lui Pavel Tordasi (1562-1570) și Ștefan Fogorosi. A încercat să păstreze și în traducerea românească măsura și rima modelului. Socotind mulțimea cuvintelor arhaice, dispărute din grai, Silasi a emis părerea că el nu este autor, ci copiator. El a avut la îndemână un manuscris vechi românesc și un model unguresc. A terminat traducerea Psaltirii la 19 august 1697, în comuna Geoagiu de Sus.

Referințe:

- Basarab, Maria. *Cartea românească veche în Muzeul din Deva*. - Deva, 1998, p. 18.
- Diaconovici, C. *Enciclopedia română*. Vol. 3. - Sibiu: Editura Krafft, 1904, p. 1215.
- *Revista Transilvania*. - Brașov, 15 iun. 1975.
- Ștrempel, Gabriel. *Copiști și manuscrise românești până la 1800*. - București, 1959.

VLAD, AUREL

(1875-1953) - avocat, doctor în drept, deputat, ministru

Născut la 25 ianuarie 1875, în Orăștie, județul Hunedoara. Fiul avocatului Alexandru Claudiu Vlad și al Aureliei, fiica marelui cărturar George Barițiu. Urmează școala primară, apoi Liceul Reformat „Kún” din Orăștie. Studii universitare la Facultatea de Drept din Budapesta, cu o bursă a Fundației „Gojdu”. (1892-1897) În 1898, obține titlul de doctor în drept. Își începe stagiatura ca avocat, între anii 1897-1899, cu Mihai Bontescu, în orașul Hațeg. În anul 1900, își face debutul în avocatură, la Deva. În 1901, se mută la Orăștie unde este numit al doilea director al Băncii „Ardeleana”. Împreună cu un grup de intelectuali, printre care și preotul Ioan Moța, înființează ziarul „Libertatea” (1902). Membru în Comitetul Partidului Național Român Orăștie, adept al activismului politic. Deputat de Dobra, în Parlamentul de la Budapesta (1903), unde în cuvântările sale, începând din 8 iulie 1903, a criticat politica guvernului față de naționalități, a formulat revendicări energice privind dreptul la vot universal, cerință firească dacă se lua în considerare posibilitatea românilor de a trimite în Parlament un mare număr de deputați. În 1905, a fost ales în Parlament, deputat de Orăștie. În 1906, demisionează din postul de director al Băncii „Ardeleana” din Orăștie, pentru a se putea dedica exclusiv activității sale politice. Înființează la Budapesta, împreună cu Alexandru Vaida-Voevod și Teodor Mihali, două ziare ale Partidului Național Român: cotidianul „Lupta” și săptămânalul „Poporul român”. În cursul anului 1908, este prezent alături de Iuliu Maniu la Adunarea Populară de la Orăștie. Membru în Asociațiunea Națională Arădeană pentru Cultura Poporului Român, cu sediul la Arad (1910). La 11 martie 1912, candidează ca deputat mirean al Cercului Deva în Congresul Național Bisericesc al Mitropoliei din Sibiu. Se numără printre membrii activi ai Societății pentru Fond de Teatru Român. A participat, în 12 octombrie 1918, la Adunarea de la Oradea, care a aprobat declarația redactată de Vasile Goldiș, ce reflectă dorința de autodeterminare a națiunii române din Ungaria și Ardeal, ca și necesitatea convocării unei adunări naționale care să hotărască asupra viitoarei situații a Transilvaniei. A făcut parte dintre reprezentanții românilor care au pregătit Marea Adunare Națională de la Alba Iulia. Membru în Consiliul Dirigent al Transilvaniei, în primul guvern provizoriu prezidat de Alexandru Vaida-Voevod, ca ministru de finanțe, ministru pentru Culte și Arte în Guvernul „Iuliu Maniu” (10 noi. 1928 - 14 dec. 1929), și ministru de finanțe într-un guvern de coaliție al Blocului Parlamentar, condus de Alexandru Vaida (1919-1920). În calitate

de senator și ministru de finanțe, a pledat pentru programul financiar al guvernului, a susținut reforma agrară, pe care o socotea „un act de mare importanță de a cărei fericită rezolvare depindea liniștea și ordinea în stat”. Între 1928-1930, a fost ministru al industriei și comerțului. A propus în Parlamentul României un proiect de lege privind unificarea taxelor percepute de stat pe cuprinsul țării și a susținut proiectul de lege privind dreptul guvernului de-a contracta un împrumut intern și extern. A fost promotorul unei politici juste și civilizate, bazate pe dialog și diplomație, încercând și reușind să evite prin politica sa, conflicte interetnice. Pentru activitatea desfășurată, în anul 1929, i se conferă Ordinul „Coroana României”, în grad de „Mare Cruce”. Spre sfârșitul vieții, se retrage din viața politică, la Orăștie. În 1949, după ce a fost deposedat de toate bunurile sale, este arestat, împreună cu ceilalți miniștrii și încarcerat în închisoarea de la Sighet, unde a murit în 2 iulie 1953, fiind unul dintre victimele regimului comunist. În semn de omagiu în 1999, i s-a acordat titlul de „Cetățean de Onoare” post mortem al municipiului Orăștie.

Lucrări publicate:

- *Importanța hotărârilor de la Alba Iulia.* În: Libertatea, nr. 15, 1918.

Referințe:

- Baciu, Petru. *Orăștia de la târg, reședință de scaun și oraș la municipiu.* - Deva, 1995, p. 113-114.
- Branște, Valeriu. *Correspondență.* -Vol.2. 1895-1901. - Cluj, 1986, p. 10.
- *Calendarul Poporului Român*, nr. 2, 1904, p.135.
- Chiorean, I. *Geneza și sfârșitul Imperiului Austro-Ungar.* - Tg. Mureș: Editura Mica Doris, 1995, p. 237.
- Ciumașiu, Livia. *Un om al Orăștiei - doctor Aurel Vlad.* - În: Cuvântul liber. 3, nr. 507, 29 nov. 1991, p.2.
- Clopoțel, Ion. *Amintiri și portrete.* Timișoara, 1973.
- *Dr. Vasile Lucaciu, luptător activ pentru unirea românilor.* Texte alese. Cluj-Napoca: Editura Dacia, 1988, p.8, 43, 49, 58, 67, 100, 256, 363.
- *Enciclopedia „Minerva”.* - Cluj, 1929, p. 957.
- Demșea, Dan. *Dr. Aurel Vlad - date biografice comprehensive.* - În: Corviniana. Vol. 1. nr. 1, 1995, p. 197-204.
- Herban, Adela. *Poziția dr. Aurel Vlad - ministrul Cultelor și Artelor în problema ratificării Convenției Internaționale între Statul Român și Vatican. (1929).* - În: Restituiri. - 3, nr. 3, vol. 3, 1995, p. 281-288.
- Iliescu, I.; Istrate, Tiberiu. *Orăștie -750.* Deva, 1974.
- *Istorie financiar bancară. Studii asupra băncilor românești din Transilvania. (1867-1918).* Coordonator: Mihai Debrecin. Cluj-Napoca: Editura Dacia, 1996, p. 40, 171.
- Lazăr, Ioachim. *Dr. Aurel Vlad - director al Despărțământului Orăștie al „Astreii”.* În: „Astra” la Orăștie, 1993, p. 5.
- *Memoria închisorii Sighet* - București: Fundația Academică Civică, 1999 - p. 181, 254, 258
- Maior, Liviu. *Mișcarea națională românească din Transilvania. 1900-1914.* - Cluj-Napoca: Editura Dacia, 1986, p.63-66.
- *Orăștie. Enciclopedie* - Deva : Editura Corvin, 2001, p.
- Orga, Valentin Gabriel. *Aurel Vlad.* Monografie. Deva: Editura Călăuza, Cluj-Napoca: Editura Presa Universitară - 2000 - 250 p.
- Orga, Valentin Gabriel. *Aurel Vlad. Istorie și destin* - Cluj-Napoca: Argonaut, 2001.
- *România 1918. Marea Unire.* - Cluj-Napoca: Editura Studia, 1998, p. 7, 11, 12, 60, 64, 67.
- Scurtu, Ioan. *Istoria Partidului Național Țărănesc.* - București: Editura Enciclopedică, 1994, p.13, 63, 105, 139, 236, 238, 239.
- Roșca, Nuțu. *Închisoarea elitei românești:* - Baia Mare: Editura Gutinu S.R.L., 1998, p. 153-155.
- Sora, Gheorghe; Creț, Cristian. *Biografia unui mare luptător. Vasile Goldiș.* Compendiu. - Arad: Universitatea de Vest „Vasile Goldiș” Arad, 1994, p. 49, 53, 69.
- Șuiaga, Victor. *Hunedoreni la Marea Unire. 1 Decembrie 1918.* - Deva, 1993, p. 60; fot.

VLADISLAV, L. TIBERIU

(n.1952) - conferențiar universitar,
doctor în matematică

Născut la 20 martie 1952, în satul Livadia, comuna Baru-Mare, județul Hunedoara. Absolvent al Universității „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca, Facultatea de Matematică, Specialitatea Analiză Numerică (1976). Doctor în matematică în 1987, cu teza: „Construirea și studierea de noi cubaturi numerice cu aplicații la estimarea rezervelor de substanțe minerale utile”. Activitate didactică, la Universitatea Tehnică Petroșani, Catedra de

Matematică. În paralel, a desfășurat activitate de cercetare în domeniile: analiza numerică, cubaturi numerice, aplicații ale matematicii în probleme miniere. A publicat numeroase articole de specialitate, în reviste din țară și străinătate. Actualmente, este conferențiar universitar, la Universitatea Petroșani, Catedra de Matematică.

Lucrări publicate:

- *Analiza numerică. Aproximare, problema lui Cauchy abstractă, proiectori Altomare.* - București: Editura Tehnică, 1999. - 176 p. - (Universitaria).

Referințe:

- *Dicționarul specialiștilor un „Who's who” în știința și tehnica românească.* - Vol.1. București: Editura Tehnică, 1996, p.368.

VLAICU, AUREL

(1882-1913) - aviator, inventator și constructor, academician post-mortem

Născut la 19 noiembrie 1882, în satul Bințiinți, azi Aurel Vlaicu, în județul Hunedoara, într-o familie de țărani. Urmează școala primară în satul natal, apoi trece la școala elementară din Orăștie (1890). Se transferă la Liceul de Stat din Sibiu (1901). După obținerea diplomei de bacalaureat, urmează două trimestre la Facultatea de Mecanică a Școlii Politehnice din Budapesta (1902). Se transferă la Politehnica din München, unde a construit mai multe modele de avion și un model de elicopter (1903). Obține diploma de inginer și își face stagiul militar în portul de la Marea Adriatică, Pola (1907). De la 1 septembrie 1908, este inginer la Uzina de Automobile „Opel” din Rüsselsheim. La sfârșitul anului 1908, se întoarce în satul natal și împreună cu fratele său, Ion, construiește aeroplanul fără motor „A. Vlaicu - 1909”, efectuând primele sale încercări de zbor (1909). Realizează în atelierele de la Arsenalul Armatei din București, avionul „A. Vlaicu I”, primul avion construit pe pământ românesc (1910). Execută primul zbor, la 17 iunie 1910, deasupra Câmpului Cotroceni. Construiește avionul „A. Vlaicu II”, cu care efectuează turnee în mai multe orașe din țară (1911). În august 1911, zboară deasupra Câmpiei Libertății de la Blaj, în emoția și aclamația unei mulțimi uriașe. Continuă turneul de zbor la: Cernăuți (în două rânduri), Viena - Aspern, Arad, Vîrșet, Lugoj, Hațeg, Orăștie, Alba-Iulia, Săliște, Dumbrăveni, Târgu-Mureș. Lucrează intens la realizarea avionului „A. Vlaicu III”, comandat de o

firmă englezească, în vederea construirii în serie (1913). În preajma sărbătorilor culturale ale Societății „Astra”, din Orăștie, la care este invitat, a ținut să facă o surpriză venind la această manifestare trecând Carpații în zbor. A fost însă ultimul său zbor, avionul prăbușindu-se la 13 septembrie 1913, lângă localitatea Bănești, județul Prahova. La 28 octombrie 1948, Academia R.P.R. îi acordă titlul de academician post-mortem. La Bințiinți, actualmente comuna Aurel Vlaicu, s-a inaugurat în 1952, Muzeul Memorial ce-i poartă numele.

Performanțe obținute:

Planorul „A. Vlaicu - 1909” a efectuat zboruri experimentale, folosindu-se de tracțiunea cailor, la înălțimi de circa 20 m și pe distanțe de 50-100 m (1909). *Avionul „A. Vlaicu I”* - montat cu un motor de aviație francez „Gnôme” rotativ, de 50 C.P., încercat și recepționat pe bancul de probă de către Traian Vuia (1910). *Avionul „A. Vlaicu II”* tot cu motor Gnôme, care cântărea numai 200 kg., se înălța până la 1000 m. altitudine, cu viteză de 60 km. la oră (1911). La Concursul Internațional de la Aspern, la probele finale, în întrecere cu cei mai mari aviatori ai lumii, cu avionul „A. Vlaicu II” a câștigat: locul doi, la proba de viraj, înaintea de vestitul aviator francez Roland Garros; primul loc, la proba de aruncare a proiectilelor asupra unei ținte de mici dimensiuni; locul al doilea, la aterizarea la punct fix; avionul „A. Vlaicu III” mult mai perfecționat, cu fuzelaj mecanic, având două locuri alăturate (1913); încercarea de traversare aeriană a Carpaților, ultimul său zbor. Avionul lui Aurel Vlaicu a fost remarcabil prin noutățile sale constructive, actuale și astăzi în aviație, unele din ele considerate premiere: aripa cu profil variabil, o invenție care nici până astăzi nu s-a realizat pe deplin în aviația modernă deși i se recunoaște importanța și necesitatea; utilizarea elicelor coaxiale și contrarotative, folosite la avioanele de mare viteză Macchi - Castoldi, echipat cu două motoare FIAT, amplasate în tandem, totalizând 2.400 C.P.; un singur volan pentru pilotare; tren de aterizare cu roți independente, noutate constructivă prin care a redus mult din lungimea rulajului pe teren de aterizare, fără ca aeroplanul să capoteze prin frânare; frâna la roata aeroplanului, care se aplică astăzi în întreaga aviație; Planorul „A. Vlaicu III” a fost primul aeroplan construit aproape în întregime din metal și fuzelaj aerodinamic; inelul metalic în jurul cilindrului motorului, care va fi descoperit abia după 18 ani de către englezi, numindu-l „inel N.A.C.A.”.

Lucrări publicate:

- *Aeroplanul Vlaicu.* - București: Editura Socec, 1911.

- *Aviațiunea la noi*. - În: Albumul Vlaicu. Orăștie: Tipografia Libertatea, 1920, p. 188-192.
 - *Impresii din văzduh*. - În: Albumul Vlaicu. Orăștie: Tipografia Libertatea, 1920, p. 185-187.
 - **Referințe:**
 - *Albumul Vlaicu*. - Orăștie: Tipografia Libertatea, 1920. - 351 p. cu il.
 - *Aripi românești*. - București: Editura Militară, 1966, p. 25-35.
 - Avram, Valeriu. *Aurel Vlaicu - documente inedite*. În: Magazin istoric - 29, nr. 7, 1995, p. 56-59.
 - Băltărețu, Aurelian. *Aurel Vlaicu*. Ilustrații Adrian Dumitrache. - București: Editura Ion Creangă, 1973. - 16 p.
 - Carafoli, Elie. *Aurel Vlaicu. Inventator, constructor și zburător român*. București: Editura Tehnică, 1954. - 60 p.
 - Carafoli, Elie. *Aurel Vlaicu pionier al aviației românești*. Ediția a 2-a revăzută și adăugită. - București, 1960. - 62 p.
 - Costescu, George. *Începuturile aviației române*. - București: Tipografia Presa, 1944.
 - Cranciova, L. I. *Maistorașul Aurel Vlaicu*. Deva: Tipografia românească, 1943.
 - *Enciclopedia copiilor. 100...de oameni celebri*. - București: Editura Ion Creangă, 1997, p. 193-194.
 - Gheorghiu, Constantin C. *Aurel Vlaicu. Viață și opera*. - București: Editura Militară, 1973. - 275 p. cu fig. port. și facs. + 2 f. graf. Bibliografie pag. 273-274.
 - Gheorghiu, Constantin C. *Aurel Vlaicu un precursor al aviației românești*. Cu un cuvânt înainte de dr. Petru Groza și o prefață de acad. Elie Carafoli. - București: Editura Tehnică, 1960. - 272 p. cu ilustr. și scheme.
 - Gheorghiu, Constantin C. *Invenții și priorități românești în aviație*. - București: Editura Albatros, 1979, p. 47-71.
 - Gheorghiu, Constantin C. *Zboruri celebre*. - București: Editura Științifică, 1964, p. 65-77.
 - Gheorghiu, Constantin C.; Zăgănescu, Florin. „*Aurel Vlaicu nr. I, II și III - primele avioane de concepție și construcție românească*”. - În: Gheorghiu Constantin C. și Zăgănescu, Florin. *Din istoria industriei românești. Aviația...* - București: Editura Tehnică, 1981, p. 25-31.
 - Gujdu, Ion; Iacobescu, Gheorghe. *Pasărea de foc*. - București: Editura Științifică, 1966, p. 92-96.
 - Iorga, Nicolae. *Oameni care au fost*. Vol.1. - București: Editura pentru Literatură, 1967, p. 331-332.
 - Marinescu, Alexe. *Progrese recente în domeniul zborului la viteze mari*. București: Editura Științifică, 1975, p. 3-4.
 - Marghitan, Liviu. *Inginerul aviator Aurel Vlaicu*. - București: Editura Științifică și Enciclopedică, 1980. - 92 p. (Știința pentru toți).
 - Marghitan, Liviu. *Spre zări transilvane. Aurel Vlaicu. 1882-1913*. - Deva: Oficiul Județean de Calcul, 1993. - 144 p.
 - Milorian, Sergiu. *Aurel Vlaicu*. București: Editura Tineretului, 1962. - 255 p. + 10 f. port., pl. și facs. - (Oameni de seamă).
 - Negreanu, Gheorghe. *Din amintirile unui vechi aviator*. - București: Editura Militară, 1977, p. 9-78.
 - Negrescu, Gheorghe. *Aurel Vlaicu văzut de un zburător contemporan*. - București: Editura Militară, 1973. - 64 p. + 3 f. pl.
 - *Personalități românești ale științelor naturii și tehnicii*. Dicționar. - București: Editura Științifică și Enciclopedică, 1982, p. 408-410.
 - Rusu, Dorina. *Membrii Academiei Române 1866-1999*. Dicționar. - București: Editura Academiei Române, 1999, p. 557.
 - Ștefan, I.M. *Copilăria și tinerețea unor savanți și inventatori români*. - București: Editura Didactică și Pedagogică, 1970, p. 118-173.
 - *Aurel Vlaicu. 100 de ani de la naștere*. Biobibliografie. - Deva: Biblioteca Județeană Hunedoara, 1982. - 18 p.
 - Zăgănescu, Florin; Sălăgeanu, Ion. *Din istoria aviației românești*. - București: Editura Didactică și Pedagogică, 1968, p. 50-68. - (Preludii).
- Referințe în lucrări literare:**
- Baci, Aurelia; Baci, Petru. *Pe urmele lui Aurel Vlaicu*. - București: Editura pentru Turism, 1991. - 156 p. il.
 - Bălan, Ion Dodu. *Copilăria unui Icar*. Ediția a 2-a adăugită. - București: Editura Ion Creangă, 1976. - 176 p. ; Ediția a 3-a, 1982. - 238 p.
 - Bălan, Ion Dodu. *Ei l-au cunoscut pe Aurel Vlaicu*. - București: Editura Ion Creangă, 1986. - 88 p.
 - Busuioceanu, Eugenia; Iacob, Mihai. *Aurel Vlaicu. Povestire cinematografică*. București: Editura pentru Literatură, 1970. 152 p.

- Drumeș, Mihail. *Povestiri despre cutezători*. - București: Editura Ion Creangă, 1977, p. 216-236.
- Eftimiu, Victor. *Portrete și amintiri*. București: Editura pentru Literatură, 1965, p. 441-448.
- Ghiban, C. *Flăcăul din Bințiți*. București: Editura Militară, 1953. - 331 p. cu ilustr.
- Goga, Octavian. *Precursorii*. - București: Cultura Națională, 1930.
- Mărgineanu, Nicolae. *Sub semnul omeniei. Particularitate și universalitate în cultura românească*. - București: Editura pentru Literatură, 1969, p. 259-265.
- Popa, V.I. *Maistorașul Aurel, ucenicul lui Dumnezeu*. - București: Editura pentru Literatură și Artă, 1939.
- Rebreanu, Vasile; Scorobete, Miron. *Cu microfonul dincoace și dincolo de Styx*. Vol. 2. - Cluj-Napoca: Editura Dacia, 1981, p. 342-352.
- Văduva-Poenaru, Ion. *Eroi de epopee*. București: Editura Eminescu, 1977, p. 97.

„Personalitatea lui Aurel Vlaicu reprezintă un exemplu viu de viață plină de strădanii, de abnegație și curaj, de luptă dărză pentru adevăr și progres. Iar zborurile lui simbolizează triumful geniului poporului român, care știe să străbată toate obstacolele, învinge toate greutățile și nedreptățile”. (Elie Carafoli).

„Oricând îndrăzneala omenească va smulge aiurea succese strălucite naturii învinse, nu vom privi cu invidie la acel învingător, ci vom zice cu mândrie: Și noi am avut pe Vlaicu.” (Nicolae Iorga. *Oameni cari au fost*. - Vol.1. - București: Editura pentru Literatură, 1967).

VUIA, ROMULUS

(1887-1963) - profesor universitar, doctor în geografie și istorie, etnograf, etnolog

Născut la 28 ianuarie 1887, în Comloșu Mare, județul Timiș. A început liceul la Orăștie, după care a urmat Școala Pedagogică din Timișoara. Studii superioare la Budapesta (1907-1910), unde obține diploma de profesor al Școlii Normale Superioare. După terminarea studiilor universitare, în 1910, este numit profesor la Hațeg. Studii de specializare la Berlin (1910-1911), unde a urmat cursurile de etnografie și etnologie, cu profesorul Felix von Luschan. Întors în țară, este profesor la Hațeg, până în 1919. În 1921, își susține licența în geografie.

Asistent a lui G. Vâlsan din 1920; șef de lucrări la Institutul de Geografie din Cluj (1921-1926). În 1923, este numit director al Muzeului Etnografic al Transilvaniei și al „Societății Etnografice” din Cluj. Doctor în geografie și istorie la Universitatea din Cluj cu teza: „Pădurenii și Țara Hațegului” (1924). În 1926, profesor titular la Catedra de Etnografie și Folclor a Facultății de Litere din Cluj, fiind primul profesor care ține cursuri de etnografie și folclor, de sine stătătoare, în învățământul superior românesc. Înființează Cercul de Studii Etnografice și de Folclor (1939). În 1946, s-a pensionat, stabilindu-se la București, continuându-și însă activitatea. În 1955, își reia cercetările, mai întâi în colaborare cu Muzeul de Antichități și Institutul de Arheologie al Academiei, apoi conducând un grup de cercetări etnografice la Academia Română (1957). Este șeful Secției de Etnografie a Institutului de Etnografie și Folclor (1963), membru al Societății de Antropologie, Etnologie și Preistorie din Berlin (1910). Între 1910 - 1960, în calitate de profesor, cercetător și muzeograf-etnograf a întreprins cercetări pe teren, la care se adaugă mai mult de 100 de caiete, cuprinzând peste 1340 de piese folclorice printre care: 400 de colinde, 120 de povești, 220 de credințe și superstiții, 100 de texte cu caracter agropastoral, 70 de descântece, 70 de variante ale bradului, 140 de plugușoare, 20 de balade, 150 de cântece, 50 de texte de meteorologie populară, strigături, jocuri de copii, ghicitori, proverbe. Acțiunea de colecționare a obiceiurilor a debutat în primul an de conducere a Muzeului Etnografic din Cluj. În chestionarul „Muzeului Etnografic al Ardealului și Banatului” („Flamura”, București, nr. 1-2, 1923, p. 49-55) a cerut obiecte legate de obiceiurile: „Vifleimul”, „Steaua”, „Cerbul”, „Caloianul”, „Steagul de nuntă” și altele. În chestionarul „Obiceiurile de Crăciun” (București: Fundația Culturală „Principele Carol”, 1926) a cerut informații privind: „Colindatul”, „Steaua”, „Vifleimul” și „Cerbul”, iar în chestionarul, redactat împreună cu Sextil Pușcariu, a cerut obiceiuri și credințe în legătură cu „Casa”. Au fost adunate 500 de răspunsuri. Dintre obiceiuri l-a interesat îndeosebi „Cerbul”, „Capra”, „Țurca” sau „Brezaia”, subiecte, pe care le va trata în comunicări făcute la Congresele de la Bruxelles (1930) și Londra (1934), obiceiurile agrare, la Congresul de la Copenhaga (1938). În acțiunea sa de cercetare folclorică, zona de care a rămas legat în mod constant, a fost Țara Hațegului și a Pădurenilor, în general ținutul Hunedoarei, cu convingerea că este cel mai autentic centru al românismului. Despre această zonă a scris studii speciale, unele publicate, altele rămase în manuscris și unele apărute postum, în 1975 și 1980, în două,

din cele trei volume de studii de „etnografie și folclor”, proiectate pentru o restituire integrală a operei, sub îngrijirea lui Mihai Pop și Ioan Șerb: „Vânătoare și curse țărănești din Țara Hațegului” (1943), „Portul popular din Țara Hațegului” (1962), „Portul popular al pădurenilor din regiunea Hunedoara” (1958), „Portul din bazinul de la Pui”, „Nucșoara” (1980). Studiile sale etnografice se bucură de faima unui etalon și autorul de autoritate în materie.

A decedat la 2 iulie 1963, la București.

Colaborări:

„Anuarul Institutului de Istorie Națională din Cluj”, „Anuarul Muzeului Etnografic al Transilvaniei”, „Buletinul Arhivei Etnografice-Folclorice a Muzeului Etnografic din Cluj”, „Culegătorul”, „Dacoromania”, „Înfrățirea”, „Lamura”, „Revista științelor medicale”, „Revue de Transylvanie”, „Transilvania”, „Șoimii Carpaților”, „Sovetskaia etnografia”, „Zeitschrift für Ethnologie” (Berlin), „Museum” (Paris), „Műveltség és Hagyomány” (Debrecen) etc.

Lucrări publicate:

- *Pădureni și Țara Hațegului*. Teză de doctorat. - Cluj, 1924.
- *Le village roumain de Transylvanie et du Banat. Extrait de „La Transylvanie”*. București: Imprimeriile Statului, 1937. 85 p. cu il. + 18 pl. + 4 h.
- *Portul popular al pădurenilor din regiunea Hunedoara*. - București: Editura de Stat pentru Literatură și Artă, 1958. 78 p. - (Caiete de artă populară).
- *Portul popular din Țara Hațegului*. București: Editura Meridiane, 1962. - 88 p. cu il. + fig. + h.
- *Tipuri de păstorit la români. Secolul XIX*. (Începutul sec. XX). Prefață de Tiberiu Moraru. - București: Editura Academiei R.P.R. 1964. - 252 p. cu il. + pl. + h.
- *Studii de etnografie și folclor*. - Vol. 1, 2. Ediție îngrijită de Mihai Pop și Ioan Șerb. Prefață de Mihai Pop. - București: Editura Minerva. - Vol. 1, 1975, XVI + 421 p. + 23 f.pl. + 6 f.h.; Vol. 2, 1980, 611 p. + fig., h. + 63 pl. + 1 f. fot.

Referințe:

- *Contribuția profesorului Romulus Vuia la cercetarea etnografică a Țării Hațegului*. În: Hațeg - 750. - Hațeg, 1997, p. 123-131.
- Datcu, Iordan. *Dicționarul etnologilor români*. - Vol.2. - București: Editura Saeculum, 1998, p. 281-283.

- Onișor, Teodor. *Romulus Vuia*. - În: Anuarul Muzeului de Etnografie al Transilvaniei, pe anii 1961-1964. - Cluj, 1966, p. 269-306.
- Pavelescu, Gheorghe. *Contribuția lui Romulus Vuia la fundamentarea și dezvoltarea etnografiei românești*. - În: Studii și Comunicări de Etnologie. Tomul 7, 1993, p. 1784-1785.
- Pavelescu, Gheorghe. *Contribuția profesorului Romulus Vuia la studiul obiceiurilor tradiționale*. - În: Studii și Comunicări de Etnologie. - Tomul 8, 1994, p.17-26.
- Vlăduțiu, Ion. *Etnografia românească*. București: Editura Științifică, 1973, p.95 - 97.
- Zderciuc, Boris. *Romulus Vuia - întemeietor al etnografiei românești ca disciplină independentă*. - În: Revista de etnografie și folclor. Tomul 32, nr.1, 1987, p. 5-18.

VULCU, BUJOR

(n.1925) - profesor, cercetător științific, publicist

Născut la 4 mai 1925, în Orăștie, județul Hunedoara. A urmat cursurile Liceului „Aurel Vlaicu” din Orăștie. Studii superioare la Facultatea de Geologie-Geografie, a Universității din Cluj, absolvită în 1951, cu diplomă de merit. Profesor la Hațeg (1951-1954), apoi la Liceul „Aurel Vlaicu” din Orăștie (1955-1967). În 1967, este numit lector la Centrul Metodic din Deva, aparținând Institutului de Perfecționare a Cadrelor Didactice din Cluj. După desființarea Centrului în 1969, lucrează ca profesor la Deva. A obținut toate gradele didactice. S-a pensionat în anul 1986. Întreaga sa activitate a fost influențată, încă din liceu, de atmosfera culturală și științifică a Orăștiei, de personalitatea profesorilor Iosif Lepși, Ioachim Rodeanu (1898-1966) și Dumitru Iacob. O influență puternică asupra formării sale ca profesor și cercetător în tainele geografiei a avut-o Școala Geografică de la Cluj, al cărui student a fost, și primii ani de învățământ la Hațeg, în atmosfera activității anterioare a Densușenilor și a lui Romulus Vuia, care au trăit pe meleagurile hațegane. Pe lângă activitatea de profesor, a susținut o activitate metodic-științifică în școală și în afara ei, precum și de cercetare științifică geografică. A fost conducătorul Cercului Pedagogic de Geografie și metodist al Inspectoratului Școlar al Județului Hunedoara. A participat cu comunicări metodice, la sesiuni centrale sau interjudețene („Lecturi pedagogice”. București, 1956, 1958, 1960, 1962), sesiuni ale Societății de Științe Naturale și Geografie și ale

Societății Științifice Geografice (București, 1957, 1961; Iași 1967; Timișoara 1971; Sibiu 1972). A elaborat manuale școlare de geografie pentru clasa a III-a, capitolul V, din lucrarea „Predarea geografiei în școala de opt ani” (1966) și volumul „Aplicații practice la geografie „ (1967). A contribuit la înființarea Societății de Științe Naturale și Geografie (1953), din care ulterior s-a desprins Societatea de Științe Geografice, al căror președinte a fost până la pensionare. A participat cu comunicări științifice la simpozioanele locale: „Parcul Național Retezat” (1967), Sesiunea Jubiliară „700 de ani de atestare documentară a Devei” (1969), „Precursori” (1974), Sesiunea Jubiliară „225 de ani Certej-Săcărâmb” și „Noi contribuții la cunoașterea istoriei hunedorene” (1971). A organizat tabere de curs la Orăștie (1964) și Deva (1969); (1970); (1975). A participat la expedițiile geografice inițiate de Institutul de Geografie al Academiei Române, pentru întocmirea Monografiei Geografice a României, precum și la studiul Zonei Târnavelor (1956-1958), sub îndrumarea profesorului Ioachim Rodeanu. A efectuat cercetările științifice cu referiri la Depresiunea Strei-Cerna și culoarul Orăștiei. A publicat numeroase studii științifice în reviste de specialitate și ziare locale.

Colaborări:

„Natura”, „Natura. Seria Geografie-Geologie”, „Terra”, „Revista de Pedagogie”, „Buletinul Științific al Filialei Cluj al Academiei Române”, „Sargetia”, „Plaiuri hunedorene”, „Școala și viața” etc.

Lucrări publicate:

- *Geografia Regiunii Hunedoara. Manual pentru clasa a III-a.* - Deva: Secția de Învățământ a Regiunii Hunedoara, 1959-1962.
- *Geografia Regiunii Hunedoara. Manual pentru clasa a III-a.* - București: Editura Didactică și Pedagogică, 1963-1968. *Metodică. Predarea geografiei la școala de opt ani.* - București: Editura Didactică și Pedagogică, 1964; 1966. - (în colaborare).
- *Aplicații practice de geografie.* - București: Editura Didactică și Pedagogică, 1967.
- *Geografie. Manual pentru clasa a III-a.* București: Editura Didactică și Pedagogică, 1969. - (în colaborare cu C. Mărculescu).
- *Geografie. Manual pentru clasa a III-a. Partea I.* - București: Editura Didactică și Pedagogică, 1970-1975. - 64 p.
- *Geografia Județului Hunedoara. Manual pentru clasa a III-a.* - București: Editura Didactică și Pedagogică. - (în colaborare cu L. Vulcu și C. Stoica).
- *Hunedoara: harta turistică.* - București: Editura Sport-Turism, 1979.
- *Județul Hunedoara.* Monografie. București: Editura Sport - Turism, 1980. (în colaborare).

Articole din periodice:

- *Monumente ale naturii în regiunea Hunedoara.* - În: Natura. Seria Biologia, nr.3, 1967, p. 60 - 67 (în colaborare cu T. Iocas).
- *Termeni geografici de origine populară în împrejurimile Orăștiei.* - În: Terra, nr.4, 1970.
- *Regiuni fitogeografice în împrejurimile Devei.* - În: Sargetia. Series Scientie Naturae. - Vol.8, 1971, p. 61-67.
- *Regionarea reliefului teritoriului agricol din zona depresionară Strei - Cerna și culoarul Orăștiei.* - În: Sargetia. Series Scientia Naturae. Vol.8, 1971., p. 67 - 78.
- *Unele aspecte geografice ale aparatului vulcanic Săcărâmb și ale zonei înconjurătoare.* - În: Referate și comunicări de geografie și biologie. Deva, 1972.
- *Unele aspecte istorice ale utilizării teri-toriului depresiunii Hațeg - Mureș, pentru așezări omenesti și apărare.* - În: Sargetia, vol. 10, 1973.

Referințe:

- *Prof. Bujor Vulcu. Fișă biobibliografică.* Deva, 2000. - (Multig.).

W

WAGNER, RUDOLF

(1876-1948) - *arhitect, restaurator*

Născut la 4 noiembrie 1876, la Budapesta. Absolvent al Facultății de Arhitectură din Budapesta. După terminarea studiilor, este angajat la Secția Monumentelor Istorice din capitala Ungariei. De aici, a fost repartizat la Comisia Monumentelor Istorice din Cluj, condusă de profesorul Constantin Daicoviciu, la Hunedoara, unde s-a preocupat de pregătirea lucrărilor de restaurare a Castelului Corvineștilor. Din 1918, s-a stabilit la Hunedoara, unde s-a angajat la lucrările de renovare ale Castelului Corvineștilor. Paralel, a executat proiecte pentru construcții de biserici noi sau reparații a căror execuție le-a condus personal. În județul Hunedoara, a proiectat și executat personal bisericile din: Strei, Vadul Dobrii, Sântandrei, Valea Nandrului, Teliuc, Gurasada, Plosca, Burjuc, Brănișca, Cerbăl, Ruda, Alun. A pregătit și început lucrările de renovare la Castelul Corvineștilor, a executat personal sau a participat ca expert la lucrările de la: Biserica Rodna Veche; Mănăstirea Prislop; Casa „Avram Iancu” - Vidra; Biserica din Topârcea - Sibiu; Piatra comemorativă „Mihai Viteazul” - Turda; Biserica de lemn din Măgura - Bistrița; Biserica fortăreață de lângă Mediaș; Biserica din Slatina; Biserica din Densuș; Casa de Vânătoare Gura-Zlatna. A efectuat săpături la Sarmizegetusa, sub conducerea profesorului Constantin Daicoviciu.

S-a stins din viață la Hunedoara, la 16 noiembrie 1948.

Referințe:

- Wagner, Elisabeta. *Rudolf Wagner. Fișă biobibliografică*. - Hunedoara, 2000.

WIDMANN, WALTHER

(1891-1965) - *pictor, profesor universitar, scenograf*

Născut la 25 decembrie 1891, la Orăștie, județul Hunedoara. Studiază la Budapesta, apoi la Baia-Mare (1909-1910), cu Ferenczy Karoly. În 1913, a obținut diploma de profesor de desen și întreprinde o călătorie de studii în Italia. Studiază scenografia la Berlin (1920). Debutează în anul 1926, la Saloanele Oficiale. În același an, deschide prima expoziție personală la Cluj, apoi la Arad, Sibiu și Brașov (1933). Din 1924, este pictor scenograf la Opera din Cluj. Participă la expoziții colective, la anuale de stat și saloane de desen și gravură (1946). Din 1956, este profesor de scenografie la Institutul de Arte Plastice „Ion Andreescu” din Cluj. Autor de peisaje, naturi statice și câteva portrete, cultivă de preferință acuarela, evocând în culori transparente frumusețile naturii.

S-a stins din viață, la Cluj, în 1965.

Referințe:

- Barbosa, Octavian. *Dicționarul artiștilor români contemporani*. - București: Editura Meridiane, 1965.
- Clujeni ai secolului 20. *Dicționar esențial*. Cluj-Napoca: Casa Cărții de Știință, 2000, p. 340.

Z

ZAHARIA, FLORICA

(n.1954) - *artist plastic, conservator în textile, creator în tapițerie*

S-a născut la 2 iulie 1954, în satul Hărțăgani, comuna Băița, județul Hunedoara. A urmat școala primară la Hărțăgani, apoi Liceul Pedagogic din Deva (1969-1974). Continuă studiile la Școala de Artă Populară București și la Institutul de Arte Plastice „Nicolae Grigorescu” București, Secția Tapiserie-Contextură, clasa profesorului Emilia Niculescu Petrovici (1977-1981). Membră a U.A.P. din România (din 1984). Între 1974-1976, educatoare la grădinița de copii din satul Trestia, județul Hunedoara. Între 1982-1984, asistent creație costume la Centrul Cinematografic Buftea; creator contextură la Fabrica de Textile Balotești (1981-1982). Din 1981, lucrează creații de tapițerie și pictură. Din anul 1988, lucrează la The Metropolitan Museum of Art din New - York, Departamentul Conservare-Textile. Din 1997, coordonator pentru colecția de textile europene. Din anul 1989, se preocupă de conservarea, prezentarea și instalarea de expoziții în colecții particulare, instituții și numeroase muzee din SUA și Europa (Brooklyn Museum New York; Stedelijk Museum Amsterdam, etc). În anul 1990, a urmat un curs de conservare a textilelor la Institut of Fine Arts, New York University, profesor Nabuko Kajitani. Profesor la Campbell Center for Historic Preservation Studies Mount Carroll, Illinois, USA, la Cursul de Conservare a Textilelor, nivel postgraduat (1992). Din 1997, doctorand în estetica artei la The Metropolitan Museum of Arts New York și pregătește lucrarea de doctorat: „Materiale textile tradiționale și procesul lor tehnologic în Transilvania”.

Călătorii de studii:

Africa, Insulele Canare, Spania, Franța, Belgia, Olanda.

Bursă de studii „Professional Travel Grant”, pentru cercetare și studiu pe teren acordată de The Metropolitan Museum of Arts în Franța, Belgia, Olanda (1994); România (1996, 1998).

Activitate științifică:

A realizat numeroase cercetări și studii: „Covoarele de rugăciune la triburile maure”. Particularități ale covoarelor folosite de femei și cele de bărbați; diferențieri de material, tehnică și desen (1985); „Studiul tapițeriei flamande în colecțiile spaniole” la „Real Fabrica de Tapices Madrid” și la „Palacio Real de la Granja San Ildefonso”, Segovia (1987); „Bijuteriile etnice maure din Mauritania” (Africa de vest); prezentarea studiului la New-York Beads Society, Fashion Institute; Evoluția costumului popular în secolul XX în unele sate din Banat (1991-1992); „Studiu etnografic al satului Bătrâna din Ținutul Pădurenilor”, prezentat la The Metropolitan Museum of Art New York (1994); „Studiu privind producerea și comercializarea culorilor naturale” (1995); „Rolul morilor de vânt din Olanda și al comerțului pe mare” (1995); „Studiul tehnologiei textile tradiționale din Hărțăgani, județul Hunedoara”; „Cultura experimentală și procesul tehnologic al cânepii” (experimentări repetate anual, culegere de date și mostre), prezentat la The Metropolitan Museum of Art New York (1992-1996); „Studiul tehnicii, materialelor textile și al culorii folosite în „Judith taking Holoferne’s head” (tapiserie flamandă din secolul XV) (1995-1996); Studiu comparativ: „Caracteristicile tinctoriale ale Rubiei Tinctoria” (Franța) și „Rubiei Pelegrina” (România) (1996); „Studiul pe teren al materialelor textile și procesul lor tehnologic din Transilvania” (zona Munților Metaliferi și Ținutul Pădurenilor) (1996); „Vopsitul cu culori naturale al inului și cânepii cu referiri la cultura egipteană” (1997); „Studiul culorilor naturale aplicate pe materiale textile de natură proteică și celulozică” (cu referire specială la epoca medievală) (1996-1997); „Cercetare și studiu pe teren al opregelor bănățene” (1998); „Analiza fibrelor celulozice de natură liberiană. Studiul materialelor arheologice din antichitate, epoca bizantină și medievală timpurie” (1999).

Expoziții:

Din 1981 până în prezent, a organizat expoziții personale și de grup în țară și în străinătate.

Expoziții personale:

Galeria „Manela”, București; „Contemporary Tapestry and Fiber Art” la Trenton City Museum în New Jersey; la The Interchurch Center, New York.

Expoziții de grup:

The Metropolitan of Art, New York. Participă la anuale și bienale organizate de U.A.P. din România.

Referințe:

- *Zaharia Florica. Fișă biobibliografică.* Deva, 2000. - (Multigr.)

ZAHIU, S. LETIȚIA

(n.1935) - profesor universitar, doctor în economie

S-a născut la 4 noiembrie 1935, în comuna Unirea, județul Hunedoara. Absolventă a Academiei de Studii Economice București, Facultatea de Economie Generală (1958). Doctor în economie cu teza: „Concentrarea și specializarea producției agricole” (1970). Profesor de liceu la Timișoara (1958-1959). Activitate didactică universitară din 1959, parcurgând toate gradele didactice până la cel de profesor universitar (1990), în cadrul Institutului Agronomic Timișoara, Universitatea Timișoara (1959-1972) și ASE București (din 1972). Din anul 1990, conducător științific de doctorate. Activitate științifică în domeniile: management agricol, economie și practici agricole comparate, marketing agricol. A publicat cărți de specialitate și peste 250 de studii și articole în țară și cinci în străinătate. A participat la congrese, conferințe, simpozioane, în țară și străinătate. Specializări la: Universitatea de Gestiune și Centrul de Pregătire Postuniversitară „Fontainebleau” - Franța (1972); Universitatea „Madison” - SUA (1978). În anul 1972, a primit Premiul „P. S. Aurelian” al Academiei Române. Este membră în Asociația Generală a Economistilor din România (1991).

Lucrări publicate:

- *Economia și organizarea producției de lapte.* - București: Editura Ceres, 1984.
- *Economia și organizarea creșterii ovinelor.* - București: Editura Ceres, 1987.
- *Agricultura mondială și mecanismele pieței.* - București: Editura Arta Grafică, 1992.

Referințe:

- *Dicționarul specialiștilor un „Who’s Who” în știința și tehnica românească.* Vol. 2. - București: Editura Tehnică, 1998, p. 314.

ZDRENGHEA, MIRCEA

(n.1914-) - profesor universitar, doctor în filologie

Născut la 30 ianuarie 1914, în satul Sebeșel, comuna Săsciori, județul Alba. Absolvent al Liceului „Aurel Vlaicu” din Orăștie (1932). Licențiat al Facultății de Litere și Filologie a Universității din Cluj (1936). Profesor de liceu (1937-1948), asistent universitar (1947-1948), lector (1950-1957), conferențiar (1957-1969), profesor (din 1969), șef de catedră la Facultatea de Filologie din Cluj-Napoca (1974). Membru al Societății Române de Lingvistică și al Societății de Științe Filologice din România. Doctor în filologie cu teza: „Probleme de morfologie românească” (1968). A publicat studii și articole consacrate în special problemelor de gramatică și dialectologie românească.

Lucrări publicate:

- *Un proces verbal din 1735 redactat de protopopul Petru, din Sebeș.* - Cluj: Tipografia Cartea Românească, 1940.
- *Analize gramaticale și stilistice.* București: Editura Științifică, 1959. - (în colaborare); Ediția a 2-a, 1966.
- *Limba română contemporană. Morfologia.* - Cluj, 1970.
- *Probleme de analiză morfologică.* București: Editura Științifică, 1971. - (în colaborare).
- *Limba română contemporană.* - Cluj, 1972.

Referințe:

- Baci, Petru. *Liceul „Aurel Vlaicu” Orăștie. Compendiu monografic. 1919-1994. 75 de ani.* - Deva: Casa Corpului Didactic, 1994, p. 62.
- Balacciu, Jana; Chiriacescu, Rodica. *Dicționar de lingviști și filologi români.* București: Editura Albatros, 1978, p. 254.

ZSÓK, BÉLA

(n. 1939) - tipograf, culegător de folclor

Născut la 8 octombrie 1939, în municipiul Deva, județul Hunedoara. Absolvent al Școlii Medii Mixte Maghiare din Deva (1956). Între 1957-1959, lucrează la Tipografia din Deva. Urmează cursurile Institutului Poligrafic din București, obținând diploma de tehnician (1959-1961). Este angajat la Tipografia din Oradea (1962-1969). Din copilărie, este atras de obiceiurile și tradițiile culturale ale populației maghiare din jurul Devei, mai ales a

ceangăilor veniți din Bucovina. A publicat numeroase culegeri de folclor, articole și studii în reviste de specialitate și lucrarea: „Elment a madárka. Bukovinai székely népzenei emlékek” - „Cântece populare maghiare din zona Deva”, o colecție valoroasă de cântece populare și câteva piese de muzică instrumentală, culese din rândurile comunităților maghiare din zona Deva, unde la sfârșitul secolului trecut și începutul secolului XX, au fost așezate familii readuse din Bucovina, care au păstrat în creațiile folclorice, elemente din spiritualitatea lor de origine: secuimea. A participat cu comunicări la simpozioane științifice în țară și străinătate: Simpozionul „Europából Európába” (Debrecen, 1997). Redactor tehnic la „Elöre” și „Romániai Magyar Szó”, din București (1970-1993). Membru al Societății Etnografice și Folclorice Maghiare „Krizsa János” Cluj (din 1990); membru al Societății de Etnografie și Folclor din Budapesta (1996).

Colaborări:

„Művelődés”, „A Hét”, „Vallási néprajz”, „Erdélyi Múzeum”, „Néprajzi Látóhatár” etc.

Lucrări publicate:

- *Az egyszerű ember. Tréfás mesék a Dévai (Bukovinai székely) Csángo Telepről.* Bukarest: „Ion Creangă” Könyvkiado, 1993. - (Omul simplu. Povești hazli despre bucovinenii secuiei din Deva - Ceangăi).
- *Elment a madárka. Bukovinai székely népzenei emlékek.* - Bukarest: Kriterion Könyvkiado, 1995. - 276 p. - (Cântece populare maghiare din zona Deva).
- *Én mindig itthon voltam: néprajzi írások Déváról.* - Bukarest: Kolozsvár: Kriterion, 2000, - 167p. (Scrieri etnografice despre Deva.)

Articole din periodice:

- *Dévai nagyotmondások.* - În: Művelődés. 33, nr. 6, 1980, p. 31-34.
- *Sztrigysszentgyörgyi népdalok.* - În: Művelődés. - 38, nr. 4, 1985, p. 31-33.
- *A Hunyad megyébe telepedett bukovinai székelyek karácsonyi katonajátékának szövegvizsgálata, 1882-1995.* - În: Az iskolai színjáték és a népi dramatikusan hagyományok. - Debrecen, 1993, p. 189-197.
- *A Dévára települt bukovinai székelyek kapcsolata a környező románsággal.* - În: Erdélyi Múzeum, Kolozsvár. - 56, nr. 3-4, 1994, p. 70-74.
- *Déva - telep helynevei és határnevei.* - În: Művelődés. - 49, nr. 10, 1996, p. 37-40.

- *A „csángo” elnevezés és identitástudat kialakulása és elfogadása a Hunyad megyébe telepedett bukovinai székelyeknél.* - În: Néprajzi Látóhatár. - Budapest-Debrecen. - 7, 1998, p. 343-358.

Referințe:

- Másról beszélünk. Interju Zsok Bélával. În: A Hét, 14, 1985, p. 51.
- *Zsok Béla. Fișă biobibliografică.* - Deva, 2000.

BIBLIOGRAFIE GENERALĂ

- ALBU, NICOLAE. *Istoria învățământului românesc din Transilvania până la 1800*, Blaj, 1944.
- ALBU, NICOLAE. *Istoria învățământului românesc din Transilvania între 1800-1867*, București, 1971.
- ALEXIU, DAVID. *Dascălii din literatura română*, Orăștie, 1928.
- BALACCIU, JANA; CHIRIACESCU, RODICA. *Dicționar de lingviști și filologi români*, București, Editura Albatros, 1978.
- BARBOSA, OCTAVIAN. *Dicționarul artiștilor români contemporani*, București, Editura Meridiane, 1976, 536 p.
- BĂLAN, ȘTEFAN; MIHĂILESCU, N. ȘT. *Istoria științei și tehnicii în România*. București, Editura Academiei, 1985 - 488 p.
- BERCA, OLIMPIA. *Dicționar al scriitorilor bănățeni*, Timișoara, Editura Amarcord, 1996.
- *** *Bibliografia istorică a României*, București, Editura Academiei, Vol. 1-9; Vol. 1, 1970. 387 p; - Vol. 2, 1972, XXXVI + 512 p; - Vol. 3, 1974. - 372 p; - Vol. 4, (1969-1974), 1975, 515 p; - Vol. 5 (1974-1979), 455 p; - Vol. 6 (1979-1984), 352 p; Vol. 7 (1984-1989), 412 p.; Vol. 8 (1989-1994), 459 p.; Vol. 9 (1994-1999), 2000 - 701 p.
- *** *Bibliografia literaturii române. 1948-1960* / Sub redacția acad. Tudor Vianu, București, Editura Academiei RPR, 1965.
- *** *Bibliografia românească modernă. 1831-1918*. Prefață de Gabriel Strempele, Vol.1-3. București, Editura Științifică și Enciclopedică, Vol.1 (A-C), 1984; - Vol.2 (D-K), 1986; Vol.3 (L-Q), 1989.
- *** *Bibliografia unor destine. Istorie, literatură, știință, artă*. Documentar, Alba Iulia, IPCJA, Biblioteca Județeană „Lucian Blaga”, 1993.
- BIRĂESCU, AQUILINA; ZĂRIE, DIANA. *Scriitori și lingviști timișoreni (1945-1999)*. Dicționar bibliografic, Timișoara, Editura Marineasa, 2000, 244 p., (Biblioteca Județeană Timiș).
- BITTE, VICTORIA I.; CHIȘ, TIBERIU; SÂRBU, NICOLAE. *Dicționarul scriitorilor din Caraș-Severin*, Reșița, Editura Timpul, 1998.
- BÎRLEA, OVIDIU. *Istoria folcloristicii românești*, București, Editura Enciclopedică Română, 1974.
- CANDREA, AUREL; ADAMESCU, GHEORGHE. *Dicționar enciclopedic ilustrat „Cartea Românească”*. Partea I-II, București, Editura Cartea Românească, 1926-1938.
- CĂLINESCU, GEORGE. *Istoria literaturii române de la origini până în prezent*. Ediția a 2-a, București, Editura Minerva, 1982, 1058 p.
- CEBUC, A; FLOREA, V; LĂPTOIU, NEGOIȚĂ. *Enciclopedia artiștilor români contemporani*, București, Editura Arc 2000, vol. 1-4, 1996-2001.
- *** *Clujeni ai secolului 20*. Dicționar esențial, Cluj-Napoca, Casa Cărții de Știință, 2000, 400 p.
- COMȘA, NICOLAE. *Dascălii Blajului*, Blaj, Tipografia Seminarului Blaj, 1940.
- COMȘA, NICOLAE; SEICEANU, TEODOR. *Dascălii Blajului (1754-1948)*, București, Editura Demiurg, 1994, 240 p.
- CONSTANTIN, PAUL. *Dicționar al arhitecților*, București, Editura Științifică și Enciclopedică, 1986, 352 p.
- CORCIOVESCU, CRISTINA; RÎPEANU, BUJOR. *Dicționar de cinema*, București, Editura Univers Enciclopedic, 1997.
- CORCIOVESCU, CRISTINA; RÎPEANU, BUJOR. *1234 cineaști români*. Ghid biofilmografic, București, Editura Științifică, 1996.
- COSMA, VIOREL. *Muzicieni români. Compozitori și muzicologi - Lexicon*, București, Editura Muzicală, 1970.
- COSMA, VIOREL. *Muzicieni din România - Lexicon*, București, Editura Muzicală, 1989, Vol.1 (A-C), 336 p.
- COSMA, VIOREL. *Muzicieni din România - Lexicon biobibliografic*. Compozitori, muzicologi, folcloriști, bizantinologi, critici muzicali, profesori, editori, București, Editura Muzicală, vol. 2 (C-E), 1999; vol. 3 (F-G), 2000.
- CURTICEANU, DOINA; PINTEA, EMIL; DAISA, DORA. *Bibliografia literaturii române. 1961-1965. Folclor. Literatură. Probleme generale. Presă. Ediții de texte vechi. Antologii*. Cluj-Napoca, - Biblioteca Filialei Cluj a Academiei Române, 1996, 198 p.
- DATCU, IORDAN. *Dicționarul etnologilor români*, București, Editura Saeculum, 1998, 3 Vol., Vol. 1, 320 p.; Vol. 2, 328 p, Vol. 3 - 2001.
- DATCU, IORDAN; STROESCU, S.C. *Dicționarul folcloriștilor. Folclor literar românesc*, București, Editura Științifică și Enciclopedică, 1979, 502 p.
- DAVID, ALEXIU. *Dascăli din literatura română*, Orăștie, 1928.

- DIACONOVICH, C. *Enciclopedia română*, Vol. 1-3, Sibiu, Editura Krafft, Vol. 1, Sibiu, 1898; - Vol. 2, Sibiu, 1900; - Vol. 3, Sibiu, 1904.
- *** *Dicționar cronologic. Literatura română* / Coordonator: I. C. Chițimia, Al. Dima. București, Editura Științifică și Enciclopedică, 1979.
- *** *Dicționar de fizică*, București, Editura Științifică și Enciclopedică, 1972, 502 p.
- *** *Dicționar de literatură română. Scriitori, reviste, curente* / Coordonator: Dim Păcurariu. București, Editura Univers, 1979.
- *** *Dicționar enciclopedic ilustrat, 61.635 articole, 23.020 ilustrații*, București, Editura Cartier, 1999.
- *** *Dicționar enciclopedic român*, București, Editura Politică, Vol. 1-4; - Vol. 1. (A-C), 1962; - Vol. 2. (D-J), 1964; - Vol. 3. (K-P), 1965; - Vol. 4. (Q-Z), 1966.
- *** *Dicționar esențial al scriitorilor români*. / Coordonatori: Mircea Zăciu, Marian Papahagi, Aurel Sasu - Albatros, 2000.
- *** *Dicționarul literaturii române de la origini până la 1900*, București, Editura Academiei RPR, 1974.
- *** *Dicționarul specialiștilor un „Who's who's” în știința și tehnica românească*, București, Editura Tehnică, 2 vol., Vol. 1, 1996, 484 p.; - Vol. 2, 1998, 504 p.
- *** *Din istoria pedagogiei românești*, Vol. I- IV, București.
- DRĂGUȚ, VASILE. *Dicționar enciclopedic de artă medievală românească*, București, 1976.
- DUȚU, ALEXANDRU, DOBRE, FLORICA - *Drama generalilor români 1944-1964* - București, Editura Enciclopedică, 1997.
- *** *Enciclopedia istoriografiei românești*, București, Editura Științifică și Enciclopedică, 1978, 472 p.
- *** *Enciclopedia medicală românească. Secolul XX*, Sub redacția prof. dr. Nicolae Ursea, București, 2001.
- FLOREA, VIRGILIU. *Folcloriști ardeleni*, Cluj-Napoca, Editura Transilvania Press, 1994, 192 p.
- *** *Fotbalul de la A la Z*. București, Sport - Turism, 1984
- GAFIȚA, VINICIU. *Bibliografie de literatură română pentru copii*, București, Editura Ion Creangă, 1978.
- GHEORGHIU, CONSTANTIN C; ZĂGĂNESCU, FLORIN. *Din istoria industriei românești. Aviația*, București, Editura Tehnică, 1981.
- GHIBU, EMIL; TODAN, IOAN. *Sportul românesc de-a lungul anilor*, București, Editura Stadion, 1970.
- GHIȚULESCU, MIRCEA. *Istoria dramaturgiei române contemporane*, București, Albatros, 2000.
- HINESCU, ANA; HINESCU, ARCADIE. *Oameni de ieri și de azi ai Blajului*, Mic dicționar, Blaj, Editura Eventus, 1994.
- IANCU, NAPOLEON TOMA. *Dicționarul artiștilor de film*, București, Editura Științifică și Enciclopedică, 1977, 476 p.
- IONESCU, MIHAIL; TUDORA, MIRCEA. *Fotbal de la A la Z*, București, Editura Sport - Turism, 1984.
- IORGA, NICOLAE. *Oameni care au fost*, București, Editura Pentru Literatură, 1967.
- IORGA, NICOLAE. *Sate și preoți din Ardeal*, București, 1902.
- *** *Istoria literaturii române*, Vol.1-3, București, Editura Academiei, 1964-1973.
- *** *Istoria gândirii și creației științifice și tehnice românești*, București, Editura Științifică, 1982.
- LĂPTOIU, NEGOIȚĂ. *Plasticieni timișoreni*, București, 1992.
- *** *Literatura română. Ghid bibliografic. Scriitori*, București, Biblioteca Centrală Universitară București. Partea 1 (A-L), 1982, 575 p.; Partea a 2-a (M-Z), 1983, 467 p.
- LECHINȚAN, VASILE. *Oficiali de stat români din Transilvania. Sec. XIV-1918*. Cluj-Napoca, (Manuscris).
- LUCHESCU, GHEORGHE. *Din galeria personalităților timișene*, Lugoj, Editura Dacia Europa Nova, 1996.- 366 p.
- MACREA, DIMITRIE. *Lingviști și filologi români*, București, Editura Științifică, 1959.
- MĂRGINEAN, ION; POP, MIOARA. *Documentar. Bibliografia unor destine. Folclor, etnografie, muzică*, Vol.2, Alba-Iulia, Biblioteca Județeană „Lucian Blaga”, 1997.
- *** *Mic dicționar enciclopedic*, Ediția a 2-a revăzută și adăugită, București, Editura Științifică și Enciclopedică, 1986.
- MICU, DUMITRU. *Literatura română în secolul al XX-lea*, București, Editura Fundației Culturale Române, 2000.
- MICU, DUMITRU. *Scurtă istorie a literaturii române*, Vol. 1-3, București, Editura Iriana, 1996.

- MICU, MIRCEA; CUCU, ION. *O istorie a literaturii române contemporane în imagini / Fotografii realizate de Ion Cucu*; Text de Mircea Micu, București, Inspectoratul pentru Cultură al Municipiului București; Editura Marin Preda, 1994.
- NAUM, HRISTACHE. *Handbal de la A la Z*, București, Editura Sport-Turism, 1986. NEGOIȚESCU, I. *Scriitori contemporani*, Cluj-Napoca, Editura Dacia, 1994.
- PĂCURARIU, MIRCEA. *Cărturari sibieni de altădată*, Cluj-Napoca, Editura Dacia, 2002
- PĂCURARIU, MIRCEA. *Dicționarul teologilor români*, București, Editura Univers Enciclopedic, 1996, Ediția a doua revăzută și întregită, București, Editura, Enciclopedică, 2002, 550 p.
- PÂRVA, I. *Drumuri în Țara Zarandului*, București, Editura Sport-Turism, 1983.
- *** *Personalități românești ale științelor naturii și tehnicii*, București, Editura Științifică și Enciclopedică, 1982.
- *** *Pictura românească în imagini / Vasile Brăduț, Vasile Florea, Dan Grigorescu, Marin Mihalache*, Ediția a 2-a revăzută, București, Editura Meridiane, 1976.
- PIRU, ALEXANDRU. *Literatura română modernă*, București, Editura Eminescu, 1975.
- PIRU, ALEXANDRU. *Poezia română contemporană. 1950-1975*, București, Editura Eminescu, 1975.
- PIRU, ALEXANDRU. *Istoria literaturii române*, Vol. 1-2, București, Editura Științifică și Enciclopedică, 1977.
- POANTĂ, PETRU. *Dicționar de poeți. Clujul contemporan*, Cluj-Napoca, Fundația Culturală „Forum”, 1998.
- POPA, MARIAN. *Dicționar de literatură română contemporană*, București, Editura Albatros, 1977.
- POPOVICI, DORU. *Muzica corală românească*, București, Editura Muzicală, 1966.
- PORUMB, MARIUS. *Dicționar de pictură veche românească din Transilvania. Sec. XIII-XVIII*, București, Editura Academiei, 1998.
- POSTOLACHE, NICOLAE. *Istoria sportului românesc în date*, Iași, Editura Junimea, 1979.
- PREDESCU, LUCIAN. *Enciclopedia „Cugetarea” Georgescu Delafras*, București, 1940, 928 p.
- PRUT, CONSTANTIN. *Dicționar de artă modernă*, București, Editura Albatros, 1982.
- ROTARU, ION. *O istorie a literaturii române vol. 5. Poezia românească de la al doilea Război Mondial până în anul 2000*, București, Editura Niculescu, 2001.
- RUSU, N. DORINA. *Membrii Academiei Române. 1866-1999*. Dicționar, București, Editura Academiei Române, 1999.
- SAVA, IOSIF; RUSU, PETRE. *Istoria muzicii universale în date*, București, Editura Muzicală, 1983.
- SAVA, IOSIF; VARTOLOMEI, LUMINIȚA. *Dicționar de muzică*, București, E.S.E., 1979.
- SAVA, IOSIF; VARTOLOMEI, LUMINIȚA. *Mică enciclopedie muzicală*, Craiova, Editura Aius, 1997.
- *** *Scriitori români. Mic dicționar / Coordonator și revizie științifică: Mircea Zăciu*. București, Editura Științifică și Enciclopedică, 1978, 528 p.
- SIMION, EUGEN. *Scriitori români de azi*, Vol. 4, București, Editura Cartea Românească, 1989.
- ȘINDRILARU, FLORIN. *Antologia poeziei românești culte. De la Dosoftei până în 1993*, București, Editura Teora, 1998.
- ULICI, LAURENȚIU. *Literatura română contemporană. Promoția '70*, București, Editura Eminescu, 1995.
- ZACIU, MIRCEA; PAPAHAĞI, MARIAN; SASU, AUREL. *Dicționarul scriitorilor români*, București, Editura Fundației Culturale Române, Vol. 1 (A-C); vol. 2. (D-L), 1998; vol. 3 (M-Q), 2001.

BIBLIOGRAFIE LOCALĂ

- A. CHIȚEL, GH. *Anuarele Liceului Pedagogic Deva pe anii școlari 1934-1970*, Deva, 1970, 416 p.
- A. CHIȚEL, GH. *Anuarul Liceului Pedagogic Deva pe anul școlar 1970-1971*, Deva, 1971, 112 p.
- *** *Anuarul Liceului de Stat „Aurel Vlaicu” din Orăștie pe anul școlar 1919-1920*, Orăștie, Tipografia „Libertății”, 1920.
- ARMEANCA, ERNEST. *Săcărâmbul. Monografia parohiei romano-unite*, Lugoj, 1932.
- BACIU, PETRU. *Liceul „Aurel Vlaicu” Orăștie, 1919-1969*. - Orăștie, 1969. 176 p, 1 h.
- BACIU, PETRU. *Liceul „Aurel Vlaicu Orăștie. 75 de ani. Compendiu monografic 1919-1994*, Deva, Casa Corpului Didactic Deva, 1994.
- BACIU, PETRU. *Orăștia. De la târg, reședință de scaun și oraș, la municipiu*. Compendiu monografic, 1995, 164 p. + 39 f.
- BACIU, PETRU; LOIȘ, IOAN. *Orăștia*, București, Editura Sport-Turism, 1985, 84 p. + 1 f.h.
- BAICU, CONSTANTIN. *Memorialul Școlii capitale greco-ortodoxe române din Orăștie pentru Hunedoara*, Orăștie, 1921.
- BEMBEA, NICOLAE. *Monografia Școlii elementare confesionale greco-ortodoxe din Brănișca - Bicău*, Sibiu, 1912.
- BOGDAN. IONICĂ. *Cinci biografii sportive*, Petroșani, A.S. „Jiul” Petrila, 1964.
- BORNEMISA, SEBASTIAN. *Almanahul scriitorilor de la noi*, Orăștie, 1912.
- CHIRICA, NECULAI; RĂCEANU, VIOREL. *Sub cerul purpuriu al Hunedoarei*. File din istoria de ieri și azi a municipiului Hunedoara, 1976, 224 p. + 60 f. il.
- CONSTANDIN, CLEMENTE. *Lada de zestre. Obiceiuri și tradiții din județul Hunedoara*, Deva, Destin, 1998.
- CONSTANDIN, CLEMENTE. *Mic dicționar al folcloriștilor hunedoreni* - Deva, Centrul Județean de Conservare și Valorificare a Tradiției și Creației Populare Hunedoara - Deva, 2002.-120 p, (Caiete folclorice Hunedorene, nr. 3)
- *** *Dicționarul scriitorilor din Vale* / M. Barbu, Ioan Lascu, Ioan Velica, Marian Boboc. Petroșani, Editura Matinal; Cameleonul, 1999, 396 p.
- *** *Din istoria învățământului hunedorean*, Deva, 1973.
- DRĂGUȚ, VASILE. *Vechi monumente hunedorene*. - București, Editura Meridiane, 1968.
- *** *Drumuri în Hațeg*. Ghid / Text de I. Voledi, Dem Popescu, București, Editura Stadion, 1971, 72 p.
- DUDAȘ, FLORIAN. *Zarandul - chipuri și fapte din trecut*, București, Editura Albatros, 1981, 168 p.
- *** *Expoziția Prieteniei. Expoziție de pictură, grafică, sculptură a artiștilor plastici hunedoreni din România - Painting drawing and sculpture exhibition of the artists of Hunedoara County from Romania*, Finlanda Hyvinkää, 1981, 60 p.
- FLOCA, OCTAVIAN; ȘUIAGA, VICTOR. *Ghidul Județului Hunedoara*, Deva, 1936.
- FLOCA, OCTAVIAN. *Regiunea Hunedoara*, Ghid turistic, București, Editura Meridiane, 1966.
- FLOCA, OCTAVIAN. *Hunedoara. Ghid turistic al județului*, Deva, 1969.
- *** *Germisara. Prima ediție de pictură și grafică Geoagiu-Băi, aug.1998*, Deva, Galeriile de Artă „Forma”, 1998.
- ILIESCU, ION; ISTRATE, TIBERIU. *Orăștie 750*, Deva, Casa Județeană a Corpului Didactic, 1974, 384 p, cu fig. + 1 f.h.
- ILIESCU, I. *Corul de la Orăștie*, Deva, 1968, 208 p:fot.
- IONAȘ, VASILE. *Roșcani, zile de istorie* - Deva, Emia, 2002.
- JACOTĂ, V; SUSAN, DUMITRU; GHIȘOIU, E. *Monografia Liceului „Decebal” Deva*, 1971.
- *** *Județul Hunedoara - monografie* - București, Editura Sport-Turism, 1980.- 264 p.
- LAZĂR, IOACHIM; BUGNARU, ELENA. *Castelul Corvineștilor*, Deva, 1998. 32 p. color.
- LAZĂR, IOACHIM. *Hațeg. Istorie, cultură și civilizație*. - Hațeg, 1997, 64 p
- LUPEI, NESTOR; NEAG, ROMULUS; CIRCO, ȘTEFAN. *Monografia Liceului „Avram Iancu” Brad, 1869-1994*. Ediție revăzută și completată, Brad, 1994, 272 p.
- Municipiul Hunedoara - Album monografic*, Deva, Editura Omnia Prod Service Deva SRL, 1998.
- Municipiul Hunedoara. Documentar*, Hunedoara, 1998, (Multigr).
- NEAG, ROMULUS. *Monografia Municipiului Brad - Zarand*. Deva, Editura Corvin 2002 - 328 p.
- NEAG, ROMULUS. *Personalități brădene în lumina istoriei*, Brad, 1995, 148 p. + 8 f. il.
- NEAG, ROMULUS; ROVENȚA, GEORGINA; CRIȘAN, DORIN. *Omagiul Liceului „Avram Iancu” Brad (1869-1969)*, Sibiu, 1969.
- OPRIȘA, PAVEL. *Gimnaziul din Brad și Teatrul Național*, Brad, 1905.
- *** *Orăștie '775* / Dr. E. Darner, dr. Vasile Ionaș, dr. Ioachim Lazăr, dr. Mihai Căstăian. Deva, Editura Omnia, 1999.
- *** *Orăștie. Enciclopedie* - Deva, Editura Corvin, 2001 - 357 p.

- *** *Palia de la Orăștie 1581-1582*. Text, facsimile, indice. Ediție îngrijită de Viorica Pamfil. București, Editura Academiei Române, 1968, 497 p.
- PASCU, C.; MUNTEANU, MIRCEA. *Teatrul în Valea Jiului*, Petroșani, 1968.
- PĂCURARIU, MIRCEA. *Istoria Mănăstirii Prislop*, Arad, 1986.
- PESCARU, ADRIANA, PESCARU EUGEN. *Valori ale patrimoniului hunedorean*, Deva, Muzeul Civilizației Dacice și romane, Deva, 2000.
- POPA, RADU. *La începuturile Evului Mediu românesc. Țara Hațegului*, București, Editura Științifică și Enciclopedică, 1988, 314 p.
- RADU, IACOB. *Istoria vicariatului greco-catolic al Hațegului*, Lugoj, 1913.
- RADU, IOAN. *Monografia Gimnaziului Român Greco-Ortodox din Brad, Orăștie*, 1919.
- RAZBA, MARIA. *Biobibliografii în seria „Personalități hunedorene”*, Deva, Biblioteca Județeană „Ovid Densusianu” Hunedoara - Deva (1989-2002).
- STANCA, SEBASTIAN. *Monografia istorico - geografică a localității Petroșani din Valea Jiului*, Petroșani, Editura Fundației Culturale „I.D. Sârbu”, 1996.
- ȘUIAGA, VICTOR. *Hunedorenii la Marea Unire. Decembrie 1918*, Deva, 1993. 109 p, fot.
- ȘUIAGA, VICTOR. *Juriști hunedoreni, precursori și luptători pentru libertatea și unirea Transilvaniei 1848-1918*, Deva, 1976, (Manuscris).
- ȘUIAGA, VICTOR. *Albumul Despărțământului „Astra” din Deva 1873-1948*, Deva, 1980.
- *** *Tradiții progresiste ale culturii și învățământului hunedorean* / L. Lungu, V. Radu, M. Valea, L. Marghitan, Deva, 1968.
- *** *Țara Hațegului. 750 (1247-1997)*, Hațeg, 1998, 250 p.
- VĂTĂȘIANU, VIRGIL. *Vechile biserici de piatră românești din județul Hunedoara*. Cluj-Napoca, 1930.
- VELICA, IOAN; SCHRETER, CAROL. *Călătorie prin vârstele Văii Jiului. Istoria în date a Văii Jiului*, Deva, Editura Destin, 1993, 256 p.
- VLAD, OVIDIU; ȚÂRLEA, NICOLAE. *Monografia Liceului Pedagogic Deva (1870-1970)*, Deva, 1970, 228 p.

COLECȚIILE REVISTELOR ȘI ZIARELOR

- *Ardealul literar și artistic,*
- *Arhipelag,*
- *Astra hunedoreană,*
- *Călăuza,*
- *Corviniana,*
- *Cosânzeana,*
- *Curierul Văii Jiului,*
- *Cuvântul liber,*
- *Drumul socialismului,*
- *Hunedoreanul,*
- *Informația Orăștiei,*
- *Libertatea,*
- *Matinal,*
- *Miorița,*
- *Opinii culturale,*
- *Palia Express,*
- *Provincia Corvina,*
- *Restituiri,*
- *Revista Orăștiei,*
- *Ritmuri hunedorene,*
- *Sargetia (Seria istorie și științele naturii),*
- *Semne,*
- *Solstițiu,*
- *Steagul roșu,*
- *Vitraliu hunedorean,*
- *Zarandul,*
- *Zori noi etc.*

LISTA

*cu membrii titulari și corespondenți ai Academiei Române,
care s-au născut sau au activat în județul Hunedoara*

Baciu, R. Ion	Membru titular al Academiei Române - 8 septembrie 1993; (membru corespondent - 8 decembrie 1991)
Banciu, Mircea Desideriu	Membru titular al Academiei Române (2002); (membru corespondent - 9 martie 1991)
Banyai Ladislau	Membru corespondent al Academiei Române (1 martie 1974)
Borza, Alexandru*	Membru post-mortem al Academiei Române (13 noiembrie 1990)
Brânzeu, Pius	Membru titular al Academiei Române (22 ianuarie 1990); (membru corespondent - 1 martie 1974)
Cristea, Miron*	Membru de onoare al Academiei Române (7 iunie 1919)
Daicoviciu, Constantin*	Membru titular al Academiei Române (2 iulie 1955); (membru corespondent - 2 noiembrie 1948)
Densusianu, Aron	Membru corespondent al Academiei Române (13 septembrie 1877)
Densusianu, Nicolae	Membru corespondent al Academiei Române (6 aprilie 1880)
Densusianu, Ovid*	Membru titular al Academiei Române (15 octombrie 1918); (membru corespondent - 30 martie 1903)
Dragomir, Silviu	Membru titular al Academiei Române (25 mai 1928); (membru corespondent - 26 mai 1916; reconfirmat ca membru titular - 3 iulie 1990)
Drăgoi, Sabin*	Membru corespondent al Academiei Române (2 iulie 1955)
Hodoș, Enea*	Membru corespondent al Academiei Române (23 martie 1904)
Hodoș, Iosif*	Membru fondator al Academiei Române (22 aprilie 1866)
Metes, Stefan*	Membru corespondent al Academiei Române; (7 iunie 1919; reconfirmat - 2 februarie 1990)
Pașca, Stefan	Membru corespondent al Academiei Române (2 iulie 1955)
Păcurariu, Mircea	Membru corespondent al Academiei Române (24 octombrie 1997)
Péterfi, Ștefan	Membru titular al Academiei Române (21 martie 1963); (membru corespondent - 2 iulie 1955)
Pop, Gavril*	Membru corespondent al Academiei Române (7 septembrie 1871)
Prodan, David	Membru titular al Academiei Române (2 iulie 1955); (membru corespondent - 2 noiembrie 1948)
Pușcariu, Ioan*	Membru titular al Academiei Române (4 aprilie 1900); (membru de onoare - 13 septembrie 1877)
Radu, Iocob*	Membru corespondent al Academiei Române
Teodor, Pompiliu	Membru corespondent al Academiei Române (13 noiembrie 1990)
Toduță, Sigismund	Membru corespondent al Academiei Române (9 martie 1991)
Torma, Carol	Membru de onoare al Academiei Române (22 martie 1882)
Vlaicu, Aurel	Membru de onoare post-mortem al Academiei Române (28 octombrie 1948)

* - academicieni care au activat în județ

INDEX DE NUME

A

A. CHIȚEI, GHEORGHE · 11
ADAM, NICOLAE · 12
ALBERT, LADISLAU · 12
ALBU, IOAN · 13
ALBU, T. TOMA · 13
ALEX, LEON · 14
ALICU, DORIN · 14
ALMAȘAN, A. BUJOR · 14
ALMĂȘAN, HORIA · 15
ALMĂȘAN-RADU, ANETA · 16
ALMĂȘANA-CIONTEA, ANA · 16
ALMĂȘESCU, TREBONIU · 17
ALMĂȘESCU, ULPIU · 17
AMĂRIUȚEI, IONEL · 18
AMLACHER, ALBERT I. · 18
ANDRAȘ, MIRCEA · 21
ANDRIȚOIU, IOAN · 21
ANDRUȘ, RODICA · 23
ANGHEL, GHEORGHE · 24
ANGHEL, MARIANA · 24
APOLZAN, LUCIA · 25
ARDELEAN, GHEORGHE V. · 26
ARDEU, PETRU · 26
ARIEȘAN, VALER · 26
ARMEAN, PETRU · 26
ARMEANCA, ION · 27
AVRAMESCU, ALEXANDRU · 28

B

BACIU, R. ION · 29
BACIU, PETRU · 32
BACS, LUDOVIC · 32
BAICU, CONSTANTIN · 33
BAL, LASCU · 33

BAL, NICOLAE · 34
BALÁZS, MARCELA · 34
BALÁZS, TIBERIU · 35
BANCIU, A. MIRCEA DESIDERIU · 36
BÁNYAI, LÁDISLAU · 36
BARBU, CASIU VALERIU · 37
BARBU, ION · 38
BARBU, MIHAI · 38
BARON, MIRCEA
ALEXANDRU CORNEL · 39
BARTOK, FRANCISK · 40
BASARAB, IOAN ȘERBAN · 40
BASARAB, MARIA · 40
BASSA-CRĂȘMARU, EUGENIA · 42
BĂLAN, IOAN DAN · 43
BĂLAN, ION DODU · 43
BĂLESCU, CĂTĂLIN MIHAI · 46
BÂRGĂU, VALERIU · 47
BÂRNA, VLAICU · 49
BÂTCĂ, MIRCEA · 52
BELEA, GHEORGHE · 52
BELLU, OCTAVIAN
IOAN ATANASE · 53
BEMBEA, NICOLAE · 54
BENA, IOAN · 54
BERCEA, PETRU LIVIUS · 55
BERECZKY, TIBOR · 55
BEREGSZASZY, ȘTEFAN · 55
BERGER, ALBERT I. · 56
BERTALAN, ȘTEFAN · 56
BETHLEN, GABRIEL · 56
BIANU, ELENA · 57
BICFALVI, NICOLAE · 57
BIMBEA, DAN · 57
BIRĂU, PETRICĂ · 58
BISTRIȚEANU, ION C. · 58
BOBOC, MARIAN · 59
BOBOC, NICOLAE · 59

BOCĂNICIU, TORINO N. · 61
BODEA, MINEL · 62
BOGĂȚAN, ELISABETA · 62
BOGDAN-CĂTĂNICIU, IOANA · 63
BOGDAN-TRIPA, ZOIȚA · 63
BOIANGIU, RAISA · 64
BOLBOREA, ION · 65
BOLCU, ADAM · 65
BOLOGA, VASILE · 65
BONEU, VASILE · 67
BONTESCU, VICTOR · 67
BORA, VALERIU · 68
BORLEA, SIGISMUND · 68
BORNEMISA, SEBASTIAN · 69
BORZA, ALEXANDRU · 70
BOTEANU, IOSIF · 71
BOZEȘAN, AXENTE ION · 72
BRANA, DIMITRIAN
LAURENȚIU VIOREL · 72
BRANGA, IOAN · 73
BRÂNZEU, NICOLAE · 73
BRÂNZEU, PIUS · 74
BREAZU, ION · 75
BREAZU, MIRCEA · 76
BREILEAN, AUREL · 76
BRÎNDUȘANU, IUSTIN · 77
BUDA, ADAM · 77
BUDAI, ARON · 77
BUDAI - DELEANU, ION · 79
BUDIU, IOAN · 84
BUDIU, TIRON · 85
BULZ, PERA · 85
BURNAZ, SILVIA · 85
BURSAN, CONSTANTIN · 87
BUSUIOC, FLORIN · 87
BUTULESCU, ION L. · 87
BUTULESCU, VALERIU · 88

C

CABA, EMIL · 92
CĂRPINIȘAN, CORNEL I. · 92
CÂMPEAN, DAN ROMULUS · 93
CÂMPEAN, ROMULUS · 93
CÂRJOI, ION · 94
CERGHEDAN, MIHAIL · 95
CERNEA, GHEORGHE · 96
CHINDLER, NICOLAE · 97
CHIRCEV-PÂRVA, ELENA · 97
CHIRICA, NECULAI · 98
CHIRILĂ, EUGEN I. · 100
CIBIȘESCU, IULIA · 100
CIMBRU, MIHAI · 101
CIOBANU, LIZUCA · 102
CIOBANU, RADU · 103
CIOCAN, AVRAM · 106
CIOFLICA, GRAȚIAN · 106
CIONTEA, ANA · 106
CIOROBEA, PETRIȘOR · 107
CISMAȘ, CORNEL · 107
CIUMAȘIU, SAMOILĂ · 108
CÎMPEAN, SIMION · 108
CLITA, MIHAI · 109
COLDA, ANA · 109
COLOȘI, VASILE · 110
COMĂNECI, NADIA · 110
COMES, LIVIU · 111
CONSTANDIN, CLEMENTE · 112
CONSTANTINESCU, DAN · 113
COPILU-CHEATRĂ, VASILE · 114
COROESCU, ȘTEFAN · 115
COSTEA, MARCEL OCTAV · 115
COȘNEANU, CONSTANTIN · 116
CRĂINICEANU, CAROL · 117
CREPCIA, NICOLAE · 117
CRISTEA, MIRON · 117
CRIȘAN, DORIN · 119
CRIȘAN, GHEORGHE · 119
CRIȘAN, HOREA OVIDIU ALIN · 120

CRIȘAN, IULIU · 121
CRIȘAN, MIRCEA · 122
CUGEREAN, VIOREL · 122
CUREA, LAURENȚIU · 123
CURTEAN, IOAN de Hondol · 123
CUTEANU, EUGEN · 124
CZIBULA, I. ROBERT · 125

D

DAIAN, PAUL · 126
DAICOVICIU, CONSTANTIN I. · 126
DAICOVICIU, HADRIAN I. · 127
DAMIAN, VASILE · 128
DAMȘA IOAN · 129
DAN, IOAN · 130
DANIELESCU, NICOLAE · 130
DARABONȚ, ALEXANDRU · 131
DARADICI, LADISLAU · 132
DĂNCILĂ, IOAN · 132
DĂNEASĂ, I., IOAN · 133
DĂNILĂ, GEORGE · 133
DÂNȘOREAN, BUJOR IOAN · 134
DEGAN, AUGUSTIN · 135
DEGAN, EMIL V. · 135
DEJICA, DORU · 136
DEMEA, CARMEN · 136
DEMIAN, ARON · 136
DEMIAN, IOAN · 137
DENSUȘIANU, ARON · 137
DENSUȘIANU, BENIAMIN · 139
DENSUȘIANU,
BIZANȚIU (VIZANTIE) · 140
DENSUȘIANU, NICOLAE · 140
DENSUȘIANU, OVID · 144
DIMA, NICOLAE · 149
DIMA, VALENTINA · 149
DIMITRIU, DANIEL · 150
DINCĂ, MARIA · 150
DOBRE, IOAN · 151

DRAGOLEA, MIHAI · 152
DRAGOMIR, SILVIU · 152
DRAȘOVEAN, FLORIN · 155
DRĂGAN, A. I. · 157
DRĂGAN, IOAN · 158
DRĂGHICIU, VICTOR FLORIN · 159
DRĂGOI, SABIN V. · 159
DUBLEȘIU, GHEORGHE · 163
DUINEA, DAFINEL · 163
DUMA, SIGISMUND · 164
DUMITRAȘCU, SEVER · 165
DUNCEA, CAIUS · 166

E

EFREM · 167
ELAS-TRIFAN, DOINA · 167
ELI, PETRU ANDRONE · 168
ENGEL, IOSIF · 168
ERACLIDE-VREME, XENIA · 168
EVU, EUGEN · 169
EVU, IOAN · 171

F

FABIAN, GROZAVU ANA · 173
FACKELMANN AURELIA · 174
FARAGO, ANDREI · 174
FAUR, ARON · 175
FAZAKAS, TIBERIU · 176
FĂRCAȘU, FELICIAN · 177
FEIER, CECILIA GABRIELA · 177
FEKETE, IOSIF · 177
FEKETE, ISTVAN DANIEL · 178
FELEA, ILARION · 178
FERENCZI, ISTVÁN MIHÁLY · 179
FERENCZI, SÁNDOR · 179
FILIMON, TRAIAN · 180
FILIP, MORE DIN CIULA · 180
FIRCZAK, GHEORGHE · 181

FIREZA, GEORGE · 182
FISCUTI, ALEXANDRU · 183
FLOCA, OCTAVIAN I. · 183
FLOREA, C. ALEXANDRU · 184
FLOREA, CARMEN · 184
FLOREA, CORNEL · 185
FLOREAN, LIVIU · 185
FODOR, C. DUMITRU · 186
FODOR, IMLING FRIEDA · 187
FODOR - NAGY, EVA · 187
FRANZENAU, JOSEF von · 187
FRĂȚILĂ, AUGUSTIN O. · 188
FRĂȚILĂ, IOAN · 188
FRÂNCU, AMOS · 189
FRENȚIU, VALERIU TRAIAN · 189
FURDUI, I. CORNEL · 190

G

GABROVEANU, IONUȚ GEORGE
RĂZVAN · 191
GAGEA, D. LUCIA · 192
GAITA, DORU · 192
GÂRBEA, ȘTEFAN · 192
GELTCH, JOHAN
FRIEDERICH · 193
GEORGESCU, MIRCEA · 194
GEORGESCU, ȘTEFAN IOAN
GORJAN · 194
GHENESCU, MARIUS DAN · 195
GHIDALI, TIBERIU · 195
GHIȘE, DUMITRU · 196
GIURGIUCA, EMIL · 196
GLODARIU, IOAN I. · 197
GOGU, I. GRIGORE · 198
GOLCEA, I. NICOLAE · 198
GONTEAN, N. ZOE · 199
GOSTAR, NICOLAE I. · 199
GOȚIU, REMUS MIHAI · 200
GRATOVSKY, STANISLAUS
JOHANN · 201

GRIEB, ALFRED · 201
GROZA, ADAM · 201
GROZA, MARIA · 201
GROZA, OCTAVIAN · 202
GROZA, PETRU · 202
GROZA, PETRU MIRCEA · 204
GROZA, SIMEON · 205
GRUESC, SOLOMON IOAN · 205
GRÜN, ECATERINA · 206
GUDEA, NICOLAE I. · 207
GURAN, I. MIRCEA · 207
GYARMATI, FRANCISC · 208

H

HAIDA, D. VIRGIL · 209
HALGA, PETRU · 209
HALICI, MIHAIL · 210
HAȘA, GLIGOR · 211
HAUER, ERIC · 212
HĂRĂDĂU, DUMITRU · 212
HĂRĂGUȘ, ȘTEFAN · 213
HENȚIU-HENȚIESCU, ADAM · 213
HERBAN, ADELA MARIA · 214
HERLEA, ALEXANDRU · 215
HIRGHIDUȘ, ION · 216
HIRIAN, CORNEL · 216
HODOȘ, ALEXANDRU · 217
HODOȘ, CONSTANȚA · 218
HODOȘ, ENEA · 219
HODOȘ, IOSIF · 220
HODOȘ, NERVA I. · 222
HOMORODEAN MIRCEA · 223
HOMPOT, ANA · 224
HORVÁTH, JOSZEF · 224
HOSSU, EUGEN · 225
HOSSU-LONGIN, FRANCISC · 225
HOSSU-LONGIN, POMPEIU · 226
HRISANIDE, ALEXANDRU · 227

HUNYADI, MARIA · 228
HURGOIU, VOICHIȚA · 228
HURUBĂ, DUMITRU · 229

I

IACOB, MIHAI · 231
IACOB, TRAIAN · 231
IANCU, AVRAM · 232
IANCU de HUNEDOARA · 234
IGA, VIRGIL · 235
IGNA, NICOLAE · 236
IGNATON, ION · 236
ILCU, MARIETA · 237
ILIAȘ, NICOLAE · 237
ILICA, CAROLINA · 238
ILIESCU, IOAN · 239
ILIESCU, ION · 240
IOAN de la PRISLOP · 241
IOAN din BERIU · 241
IOAN din OCNELE MARI · 241
IOAN IERODIACONUL din DEVA · 241
ION ROMÂNUL · 242
IONAȘ, VASILE · 242
IONAȘCU, DUMITRU DEM · 243
IONESCU, ILEANA STANA · 243
IONESCU - REGHIȘ,
DOINA LUCIA · 244
IOVAN, TIBERIU · 245
IRIMIE, I. IOAN IULIAN · 246
IRIMIE, NICOLAE · 246
ISAC, NICOLAE M. · 246
ISAC, VICTOR · 247
ISTRATE, TIBERIU · 249
IȘFĂNONI, RUSALIN · 249
ITU, ION · 249
ITUL, TIBERIU PAVEL · 250
IUGA, ALEXANDRU · 251
IVAȘCU. IOAN · 251
IVAȘCU, STELIAN · 251

IVĂȘCAN, ȘT. ȘTEFAN · 252
ÎMPĂRAT, LIVIU · 252

J

JENEA, IOAN I. · 253
JIANU, CORALIA-MARIA · 253
JIANU, NICU · 254
JITEAN, SIMION · 255
JIVAN, IOSIF · 255
JOSAN, IULIU · 256
JULA, NICOLAE · 257
JULA, N. NICOLAE · 257
JURA, ERMIL · 257
JURCA, ROVINA ION · 258

K

KARDA, LADISLAU · 259
KAROLY, BELA · 259
KECS, A. WILHELM · 260
KELEMEN, MIHAELA LIGIA · 260
KEMÉNY, JOZSEF I. · 261
KLEIN, MICHAEL · 261
KORONKA, G. FERENC · 261
KOVÁCS, ERNEST · 262
KOVACS, G. IOSIF · 262
KRAUSZ, A. SEPTIMIU · 262
KRAUSZ, G. SANDA MIHAELA · 263
KUUN, KOCSARD · 263

L

LAC, MIRCEA · 264
LAZĂR, DORINA · 265
LAZĂR, IOACHIM · 265
LAZĂR, LIVIU · 267
LAZĂR, MIRCEA DAN · 268
LĂPUȘCĂ, AUREL · 269
LĂSCUȘ, VOICU · 270

LĂZĂRESCU, LIVIU · 270
LĂZĂRICIU, ION · 271
LEONHARD, DANIEL JOSEPH · 271
LEPȘI, IOSIF · 271
LEȚU, NICOLAE · 272
LEU, MIHAI · 273
LICIU, ELENA LUCIA · 273
LUCACIU, SIMION · 273
LUCACIU, TEODORA · 274
LUNGU, ION · 274
LUPEI, NESTOR · 276
LUPEI, N. VOICU · 277
LUPU, NICOLAE · 277
LUPULESCU, IOSIF · 278
LUPULESCU-LĂZĂRUȚ,
MARIOARA · 278

M

MACICI, NICOLAE · 280
MAGYARI, V. ANDREI · 281
MAILAND, OSZKÁR · 281
MALLÁSZ, IOSIF · 282
MANIU, DAVID · 283
MANOLESCU, VIOREL · 284
MANOVICIU, I. IONEL · 284
MANUGHEVICI, EMANOIL G. · 285
MARCU, VALERIU VASILE · 285
MĂRGHITAN, LIVIU · 286
MARIAN, ION · 287
MARTIN, PETRU · 287
MARTINOVICI, IV · 288
MATASĂ, G. CLAUDIU · 289
MATEI CORVIN · 290
MÁTYÁS, IOSIF · 291
MĂNOIU, D. ION · 292
MĂRGINEAN, NICOLAE · 292
MEDEANU, C. TIBERIU
CONSTANTIN · 293
MEDRUȚ, IOAN · 294

MEDVÉS, GH. ERVIN ROBERT · 294
MELEȘCANU, TEODOR · 295
METEȘ, ȘTEFAN · 295
MICLUȚIA, ROMUL S. · 296
MICȘA, POMPEI · 297
MIERTOIU, MARIA · 297
MIHAI, TRAIAN · 298
MIHAIL, pictor · 298
MIHAIU, MARIAN · 298
MIHĂLȚIANU, I. NICOLAE · 299
MIHU, IOAN · 299
MIKLOS-TIMAR, MARGARETA · 300
MIRIȚĂ, I. ION · 300
MÎRȘU, I. OVIDIU · 301
MLADIN, NICOLAE · 301
MOCIULSCHI, LEONARD · 302
MODÂLCĂ, EFTIMIE · 303
MOGA, OLIVIA · 303
MOGA-MÂNZAT, RADU · 304
MOLDOVAN, DIMITRIE · 305
MOLDOVAN, SILVIU · 306
MOLDOVAN, ȘTEFAN · 306
MOLODEȚ, VASILE · 307
MOȘIC, ILIE · 308
MOȘNEAG, MARIA
FELICIA (BATIȘTE) · 308
MOTRIUC, EUGEN CRISTIAN · 309
MOȚA, IOAN · 310
MOȚIU, NICOLAE · 311
MUNTEAN, DRĂGAN · 311
MUNTEAN EMIL · 312
MUNTEAN, IOAN OVIDIU · 312
MUNTEAN, LUCIA · 313
MUNTEANU, FRANCISC · 313
MUNTEANU, ION · 315
MUNTEANU, MIRCEA · 316
MUNTEANU, ROMUL · 317
MURARIU, A. ADRIAN-MARIUS · 320
MUREȘANU, ILEANA
CONSTANȚA · 320

N

NANA, AUREL · 322
NEAG, ROMULUS · 323
NEDEL, AUREL · 323
NEDELCUȚ, NELIDA · 325
NEGRARU, GEORGE · 326
NEMEȘ, ANGELA · 326
NEMEȘ, EMIL · 327
NICKEL, ANTON CIPRIAN · 327
NICOARĂ, AUGUSTIN · 328
NICOLA, IOAN R. · 328
NICOLAE din PITEȘTI · 329
NICOLAU, RADU TEODOR · 329
NICULESCU - VARONE, G.T. · 330
NISTORESCU, CORNEL · 330
NIȚESCU, N. NICOLAE · 332
NOPCSA, FRANZ (FRANCISC) · 332
NUSSBAUM, ERICH · 333
NUȚU, AGNIȘA · 333

O

OLAHUS, NICOLAUS · 335
OLARIU, OCTAVIAN · 337
OLARIU, SEBASTIAN · 337
OLARIU, VIRGIL · 338
OLINESCU, MARCEL · 338
ONCU, NICOLAE · 340
ONISIE, ȘTEFAN · 340
OPREAN, AUREL · 341
OPREAN, SABIN · 341
OPRIȘ, CORNEL TIBERIU · 342
OPRIȘA, PAVEL · 342
OPRIȘIU, VICTOR IOAN · 343
OPROIU, TIBERIU · 344
OPRUȘAN, IOAN · 344
OPRUȘAN, ISIDOR · 345
OPRUȘAN, VASILE · 345
ORDEAN, GRAȚIAN · 345

ORDEAN, IOAN SEVER · 346
ORDEANU, AUREL RADU · 346
ORGA, VALENTIN-GABRIEL · 347
OROS, LIVIU · 348
OROVEAN, ILEANA · 349
OSVADĂ, C. VASILE · 349
OTLACAN, P. ROMULUS PETRU · 350

P

PAPFALVI, CONSTANTIN · 351
PAPIU, IOAN · 352
PAPP, IOAN · 352
PARA, IOAN · 353
PARASCHIVA, TUDOR · 353
PASC, ILISIE · 353
PASCU, MIRCEA MIHAIU · 354
PAȘCA, ȘTEFAN · 354
PAUL, EUGEN · 355
PAVEL, DORA · 357
PAVEL, LAURA · 357
PĂCURARIU, MIRCEA · 358
PĂDUREANU, ION BUJOR · 361
PĂSCULESCU, GHEORGHE
MIHAI FLORIN · 362
PÂNDARU, MARIANA · 362
PÂRVA, IOAN · 363
PERJU, DELIA-MARIA · 364
PESCARU, EUGEN · 365
PETCA, OVIDIU · 366
PETCO, ANA · 368
PETCO, LAZĂR · 368
PÉTERFI, MARTIN · 369
PÉTERFI, ȘT. I. · 369
PETRE, MIHAI · 370
PETRI, VASILE · 371
PETRIC, GABRIEL · 371
PETRILEAN, I. IOAN · 372
PETRIȘOR, MARCEL · 372
PETRIȘOR TEODOR · 373

MONUMENTE DE ARTĂ ȘI ARHITECTURĂ

(Foto: Eugen Pescaru)

DEVA - CETATEA FEUDALĂ

CETATEA DE COLȚ

(Foto: Eugen Pescaru)

(Foto: Eugen Pescaru)

ORĂȘTIE - CETATEA FEUDALĂ

**SARMIZEGETUSA
AMFITEATRUL ROMAN**

(Foto: Eugen Pescaru)

MONUMENTE DE ARTĂ ȘI ARHITECTURĂ

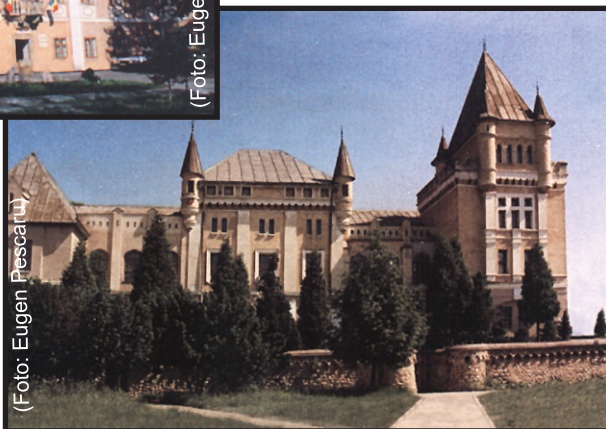
DEVA - PALATUL PREFECTURII

**HUNEDOARA,
CASTELUL CORVINEȘTILOR**

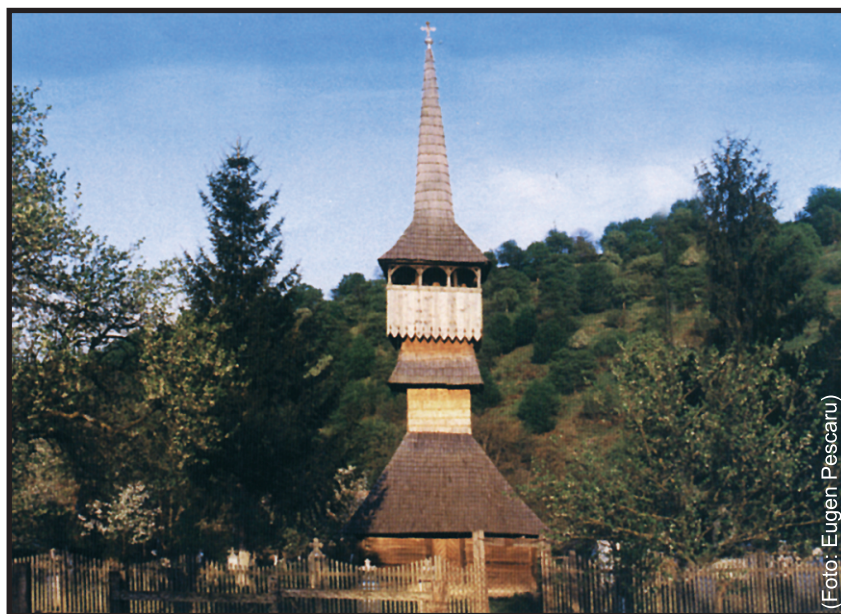

**DEVA
CASTELUL "MAGNA CURIA"**

**CASTELUL
SÂNTĂMĂRIA ORLEA**

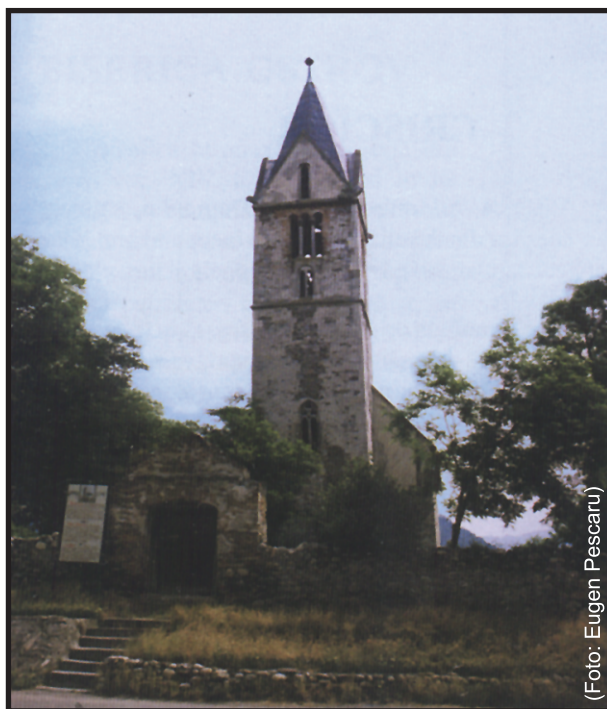

BISERICI DIN PIATRĂ ȘI DIN LEMN

(Foto: Eugen Pescaru)

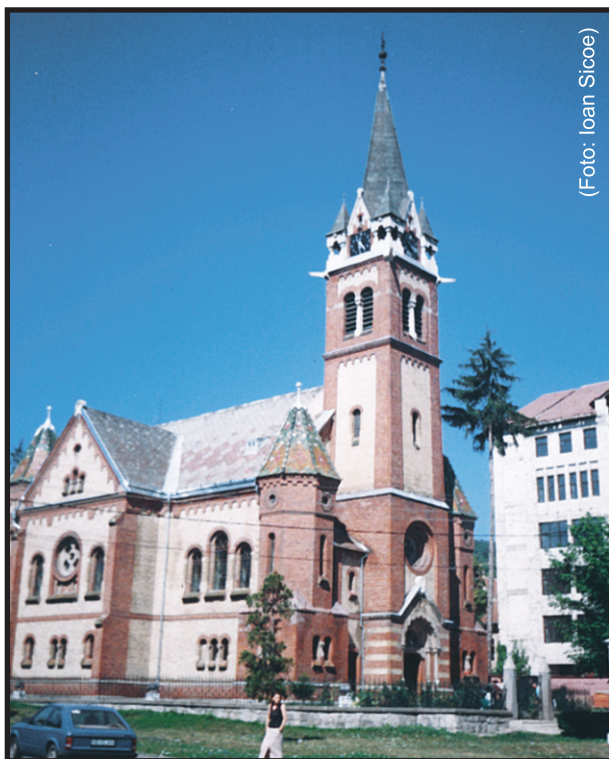
**BISERICA
DIN LĂPUGIU DE JOS**

(Foto: Eugen Pescaru)

**BISERICA
SÂNTĂMĂRIA ORLEA**

BISERICI DIN PIATRĂ ȘI DIN LEMN

(Foto: Ioan Sicoe)

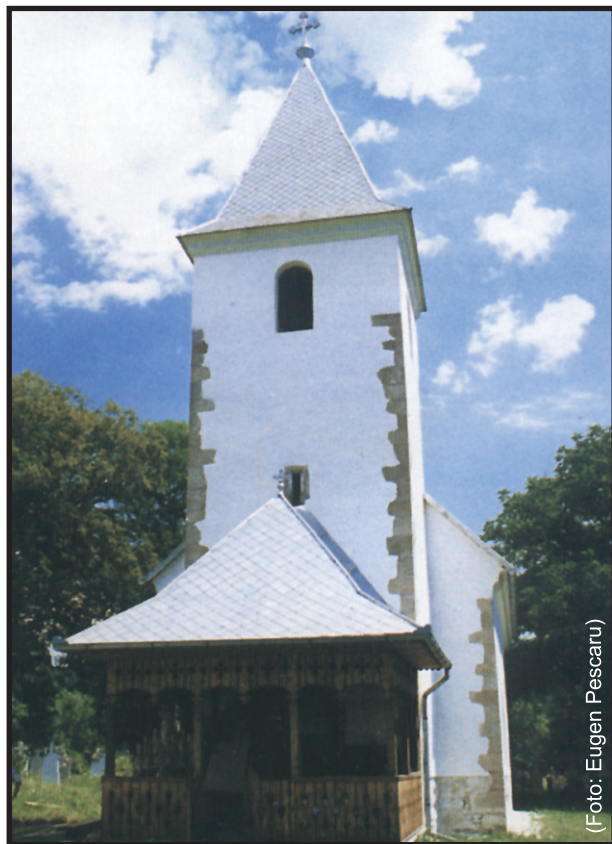
**DEVA
BISERICA REFORMATĂ**

BISERICA DIN OSTROV

(Foto: Eugen Pescaru)

BISERICI DIN PIATRĂ ȘI DIN LEMN

(Foto: Eugen Pescaru)

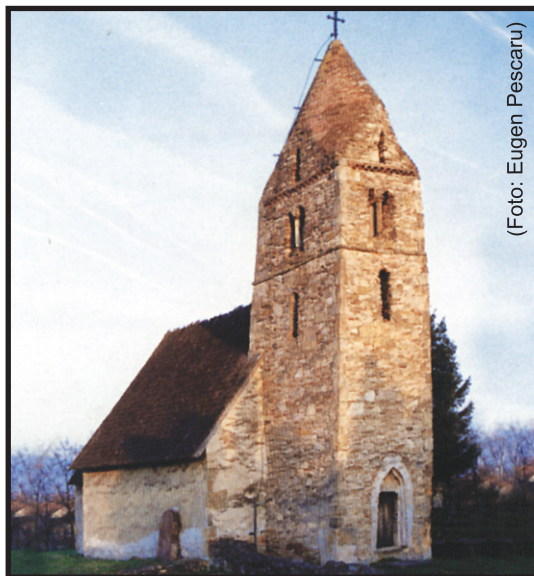
BISERICA DIN RIBIȚA

(Foto: Eugen Pescaru)

BISERICA DIN CRIȘCIOR

BISERICI DIN PIATRĂ ȘI DIN LEMN

(Foto: Eugen Pescaru)

BISERICA DIN STREI

(Foto: Eugen Pescaru)

BISERICA DIN BÂRSĂU

(Foto: Eugen Pescaru)

BISERICA DIN DENSUȘ

MEDALII ȘI PLACHETE JUBILIARE

SEMICENTENARUL PARCULUI
NAȚIONAL REȚEZAT

CENTENARUL NAȘTERII
LUI AUREL VLAICU

75 DE ANI
DE LA ÎNFIINȚAREA
LICEULUI
"AUREL VLAICU"

150 DE ANI
DE LA NAȘTEREA
LUI NICOLAE DENSUSIANU

MEDALII ȘI PLACHETE JUBILIARE

**775 DE ANI
DE LA ÎNTEMEIEREA
MUNICIPIULUI ORĂȘTIE**

**200 DE ANI
DE LA RĂSCOALA DIN 1784
CONDUSĂ DE
HOREA, CLOȘÇA ȘI CRIȘAN**

**110 ANI DE LA CONSTRUIREA
PRIMULUI FURNAL
DE LA HUNEDOARA**

**550 DE ANI DE LA ATESTAREA
MUNICIPIULUI BRAD**

PETRU, IOAN DORIN · 374
PIPOȘ, IOAN · 375
PIPOȘ, PETRU · 375
PIPOȘ, POMPILIU · 375
PIRINGER, OTTO · 376
PISO, IOAN · 376
PITULESCU, ION · 376
PÎRVAN, IOAN · 377
POANTĂ, P. ARON · 377
POANTĂ, PETRU · 378
POGAN, GHEORGHE · 379
POGATSCHNIGG, von GUIDO · 379
POGEA, GHEORGHE · 379
POP, ANDREI LIVIU · 379
POP, GAVRIL · 380
POP, IUSTIN · 380
POP, OLIVER · 381
POP, PETRU · 381
POP, SOFIA · 381
POP-MĂRCANU, VLADIMIR · 382
POP HOSSU-LONGIN, ELENA · 383
POP-RETEGANUL, ION · 384
POPA, ARON · 387
POPA, AUREL · 388
POPA, GICU · 389
POPA, IOAN, dirijor · 390
POPA, IOAN, doctor · 391
POPA, NICOLAE · 392
POPA, PAULINA · 393
POPA, RADU · 395
POPA, ROMUL · 396
POPA, TEODOR · 396
POPESCU, IONEL · 397
POPOROGU, ION · 397
POPOVICI GEORGE · 398
POPOVICI, IOAN, protopop de Hondol · 398
POPOVICI, IOAN, protopop de Geoagiu · 398
POPOVICI, IULIANA · 399
POPOVICI, R. NICOLAE-CRĂCIUN · 399
POPOVICI-HAȚEG, VALERIU · 399

POPOVICIU, AUREL EUGEN · 400
PRECUP, IOANA · 401
PRICĂ, DUMITRU · 401
PRODAN, DAVID · 401
PRODAN, IOAN EMIL · 403
PROINOV, FRANCISC · 403
PROINOV, ION · 404
PUNI, EMIL · 404
PUȘCARIU, IOAN · 405

R

RABOCA, NICOLAE · 406
RADOVICI, OCTAVIAN MIRCEA · 406
RADU, IACOB · 407
RADU, IOAN, vicar · 407
RADU, IOAN, profesor · 407
RADU, STELIAN · 408
RADULIAN, LUCIAN · 409
RAȚIU, MIRON · 409
RĂDULESCU, CORNELIU · 409
RĂDUȚIU, AUREL I. · 411
REMETE, I. IOSIF · 411
REMMEL, FRANCISC · 412
RETEZAN, I. ADRIAN · 412
RIPOȘAN, GH. IULIAN · 413
RITIȘAN, PAVEL · 413
RODEANU, IOACHIM · 414
ROMANU, GEORGE · 414
ROMOȘAN, PETRU · 415
ROȘIAN, RADU · 416
ROȘU, EMIL-HONORIU · 417
ROȘU, SILVIU · 418
ROTUNJANU, ILIE · 418
ROVENȚA, GEORGINA IRINA · 419
RUDEANU, ANTON · 419
RUDEANU, IOAN OCTAVIAN · 420
RUDEANU, MIHAIL NICOLAE · 421
RUS, DUMITRU · 422
RUS, IOAN · 423

RUSAN, SEBASTIAN · 423
RUSU, ADRIAN ANDREI · 424
RUSU, DUMITRU · 426
RUSU, GHEORGHE · 426
RUSU, MIHAI CORNEL · 427
RUSU, OCTAVIAN · 427
RUSU-CRĂCIUN, CORNEL TIBERIU · 428
RUSU-PESCARU, ADRIANA · 428
RUSSU, ION I. · 430

S

SAIMAC, ANTON · 431
SAMOILESCU, SILVIU VIOREL · 431
SAMSON, ADRIAN · 432
SAVU, MOISE · 432
SÂNTIMBREANU, MIRCEA · 432
SÂRBU AURELIAN · 435
SÂRBU, CORNELIU · 436
SÂRBU, ROMULUS IOSIF · 436
SCHLETT, ZENO · 436
SCHÖN, ILIE · 437
SCHULERI, ERWIN WILHELM · 437
SCHUSTER, FRIEDRICH WILHELM · 438
SCOROBETE, ION · 439
SCOROBETE, MIRON · 439
SEBEȘAN, VOICU · 441
SECUA, SEPTIMIU SEVER · 441
SELEJAN, RADU · 442
SERAFINCEANU, AURELIAN · 443
SERES-STURM, LUDOVIC · 444
SEVICIU, CAIUS SORIN · 445
SIBII, DOREL · 445
SICOE, IOAN · 446
SIMEDREA, IOAN · 447
SIMEON DIN PITEȘTI · 447
SIMIONESCU, ALEXANDRU · 448
SIMIONESCU, AURELIAN · 448
SIMOI, CORNEL · 448
SIMONETTI, STELLA · 449

SINGER, ROBERT · 449
SIRCA, LIVIU · 449
SÎRBU, ION D. · 450
SOLOMON, NICOLAE · 452
SORA, NOAC MOISE · 453
SPOREA, CONSTANTIN · 453
STAN, LIVIU · 454
STANCA, AVRAM · 455
STANCA, CONSTANTIN · 455
STANCA, DOMINIC · 456
STANCA, D. DOMINIC · 457
STANCA, HORIA · 458
STANCA, SEBASTIAN · 459
STANCIU, CAROL · 460
STĂNCIOIU, NICOLAE · 460
STĂNCIULESCU, TRAIAN DINOREL · 462
STĂNCULEA, IOAN · 465
STĂNILĂ, LIVIU · 465
STEPĂNESCU, I. GHEORGHE · 466
STÎNGĂ, VASILE · 467
STOICA, C. ION · 467
STOICA, ION · 467
STOICOVICI, EUGEN · 468
STRĂUȚ, IRIMIE · 468
STROCHI, LUCIAN · 470
STUDENTUL din ROMOS · 471
SUCIU, PETRU · 471
SURCEL, IOAN VASILE · 471
SUSAN, DUMITRU · 472
SÜTÖ, ÉVA · 473
SZLAMKA, ADALBERT · 473

Ș

ȘERB, IOAN · 475
ȘEU, IOAN · 476
ȘOIT, ANA · 477
ȘTEFAN de la DENSUȘ · 477
ȘTIUCĂ, GHEORGHE · 478
ȘUIAGA, VICTOR · 478

T

TAȘCU, VALENTIN · 480
TĂNASE, FLORIN · 481
TĂNASE, NICUȚĂ · 482
TÉGLÁS, GÁBOR · 483
TELLMANN, IOSIF · 483
TENGERU, ION · 484
TEODOR, POMPILIU · 484
TERNER, ZOLTÁN · 487
TIGAE, IONEL · 487
TIMCU, GEORGE · 487
TISU, MIRCEA-LIVIU · 489
TOADER, ȘTEFAN · 490
TODERESCU, ADRIAN · 490
TODICA, GAVRIL · 490
TODOR, IOAN · 492
TODUȚĂ, SIGISMUND · 492
TOMA, SIMION · 494
TOMA-DAMȘA, MARIA · 494
TONCIAN, TITU · 495
TORDASI, MIHAIL · 496
TORMA, CAROL (KÁROLY) · 497
TORMA, SOFIA (ZSOFIA) · 497
TRÂMBIȚOIU, NICOLAE · 498
TRUFAȘ, MIRON VALER · 498
TRUȚĂ, GHEORGHE · 499

T

ȚARĂLUNGĂ, MARIA OCTAVIA · 501
ȚIC, MIRON · 501
ȚIC, NICOLAE · 502
ȚOPA, CHIRIL · 504

U

ULMANU, O. VLAD · 505
ULPIANU, SIMION · 505
UNGUR ZLĂȘTEANU, VICTOR · 505
UTAN, TIBERIU · 506
UȚICĂ, NICOLAE · 507

V

VAIDA-VOEVOD, MIRCEA · 509
VAIDA VICTOR · 511
VALEA, MIRCEA · 512
VASIU, IOAN · 513
VĂIDEANU, NICOLAE · 514
VELEA, DUMITRU · 514
VELICA, IOAN · 516
VELȚIANU, VICTOR · 517
VERESS, ENDRE I. · 517
VISKI, IOAN · 518
VLAD, AUREL · 518
VLADISLAV, L. TIBERIU · 519
VLAICU, AUREL · 520
VUIA, ROMULUS · 522
VULCU, BUJOR · 523

W

WAGNER, RUDOLF · 525
WIDMANN, WALTHER · 525

Z

ZAHARIA, FLORICA · 526
ZAHIU, S. LETIȚIA · 527
ZDRENGHEA, MIRCEA · 527
ZSÓK, BÉLA · 527

ICONOGRAFIE

ZIDITORI DE NEAM ȘI ȚARĂ

IANCU DE HUNEDOARA
1407-1456

MATEI CORVIN
1443-1490

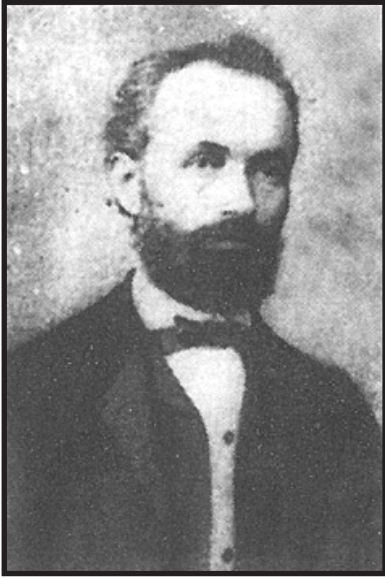

AVRAM IANCU
1824-1872

NICOLAE SOLOMON
1820-1875

PERSONALITĂȚI HUNEDORENE

IOSIF HODOȘ
1829-1880

IOAN PIPOȘ
1822-1888

AMOS FRÂNCU
1829-1891

FRANCISC HOSSU-LONGIN
1847-1935

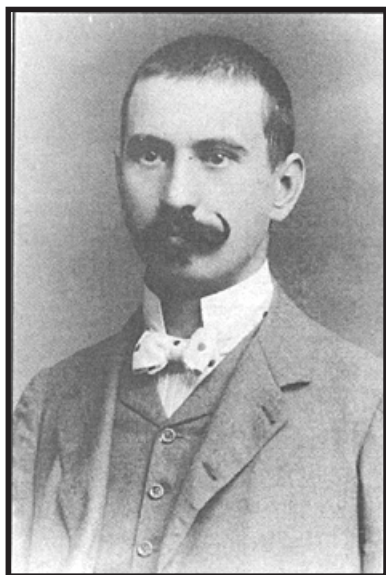
PERSONALITĂȚI HUNEDORENE

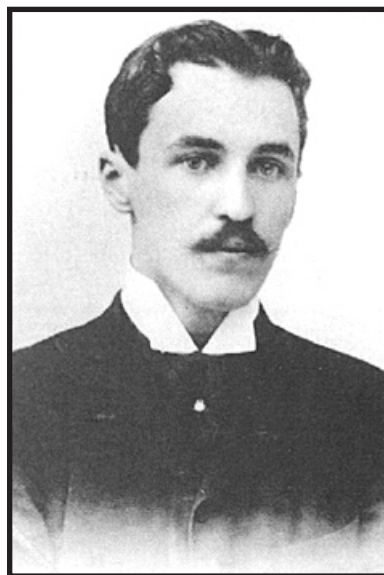
GEORGE DĂNILĂ
1844-1912

IOAN MIȘU
1854-1927

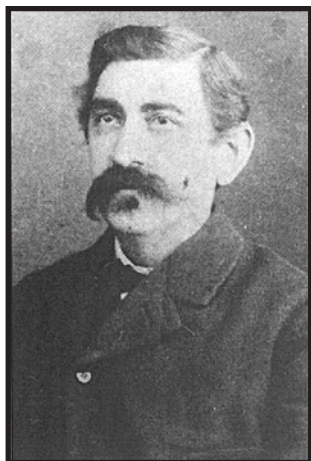

AUREL VLAD
1875-1953

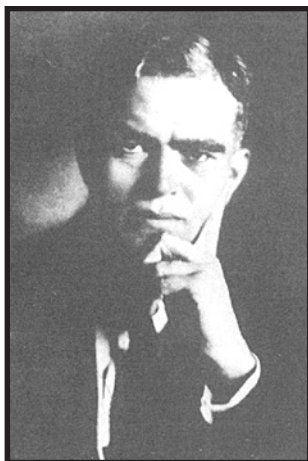

VICTOR BONTESCU
1879-1933

PERSONALITĂȚI HUNEDORENE

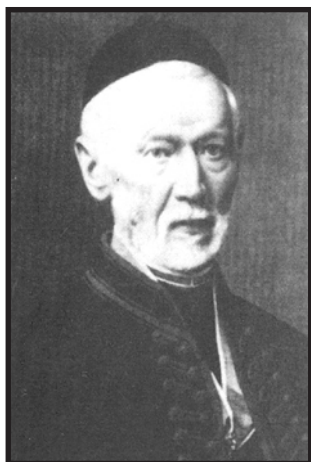
LAZĂR PETCO
1835-1895

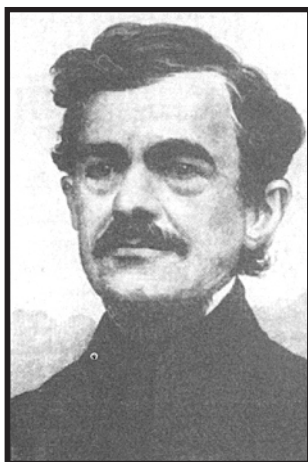
PETRU GROZA
1884-1958

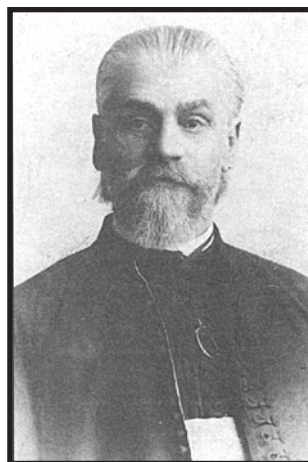
VICTOR ȘUIAGA
1899-1996

CONSTANTIN PAPFALVI
1804-1892

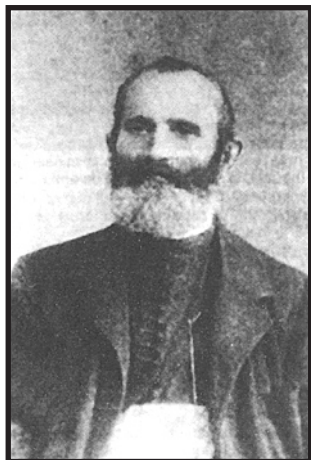

GAVRIL POP
1818-1883

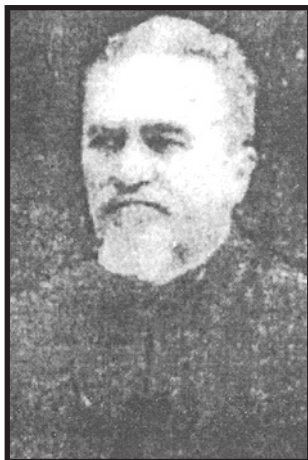

IOAN PAPIU
1833-1907

PREOȚI

AVRAM STANCA
1834-1916

IOAN MOȚA
1868-1940

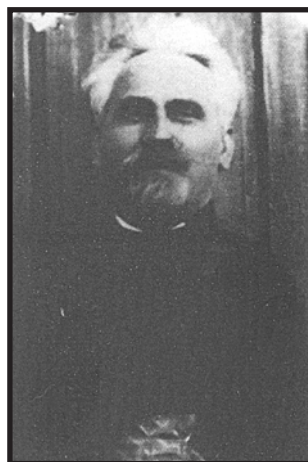
VALERIU - TRAIAN
FREȚIU
1875-1952

VASILE DAMIAN
1855-1919

IOAN I. JELEA
1879-1954

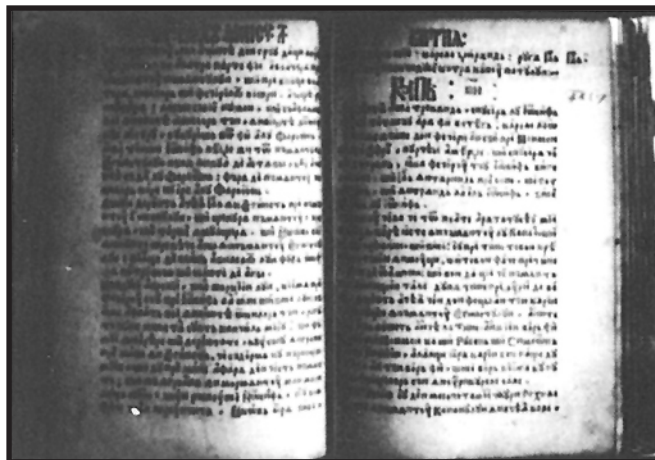

IOAN DOBRE
1875-1928

CTITORI DE CULTURĂ ROMÂNEASCĂ

NICOLAUS OLAHUS
1493-1568

PALIA DE ȘA ORĂȘTIE
1582

ȚIGANIADA

NERVA HODOȘ
1869-1913

SEBASTIAN BORNEMISA
1890-1953

ÎNVĂȚĂTORI ȘI PROFESORI

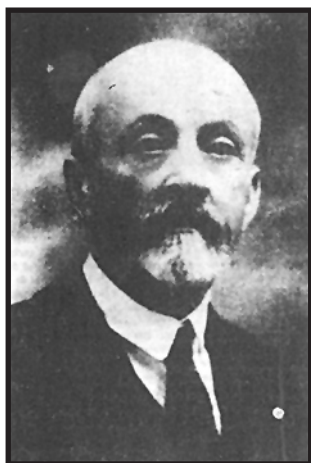
VASILE PETRI
1833-1905

ION LĂZĂRICIU
1841-1906

AUGUSTIN DEGAN
1850-1930

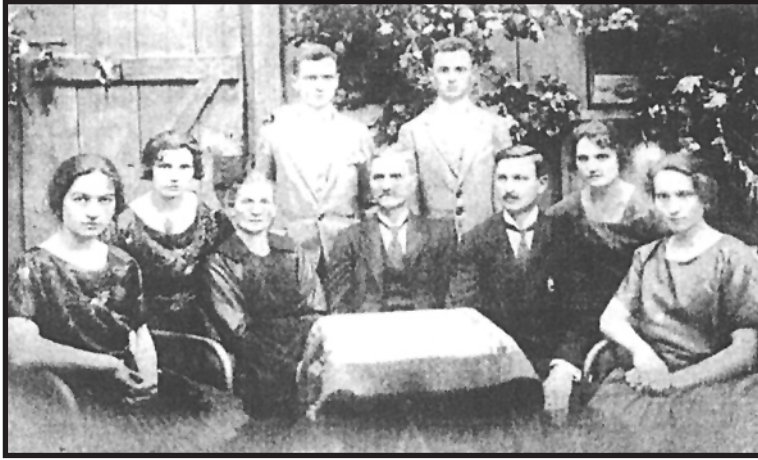
VASILE BONEU
1854-1926

NICOLAE BEMBEA
1885-1939

CONSTANTIN BAICU
1865-1945

FAMILIA BRANGA DIN ORĂȘTIE

IOAN BRANGA
1863-1936

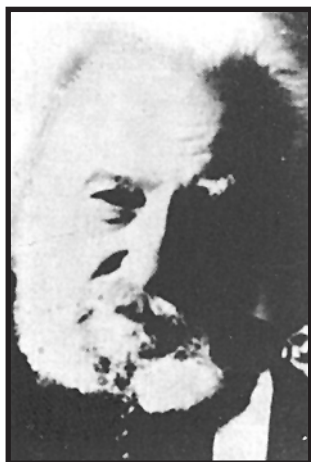

IOAN RADU
1866-1936

VASILE BOLOGA
1859-1944

PERSONALITĂȚI HUNEDORENE

IOAN BENA
1846-1932

ARON DEMIAN
1891-1970

IOSIF BOTEANU
1875-1948

LIVIU SIRCA
1899-1968

CONSTANTIN SPOREA
1875-1954

GEORGINA ROVENȚA
1918-1991

**CERCETĂTORI DIN DOMENIUL ȘTIINȚEI.
INGINERI**

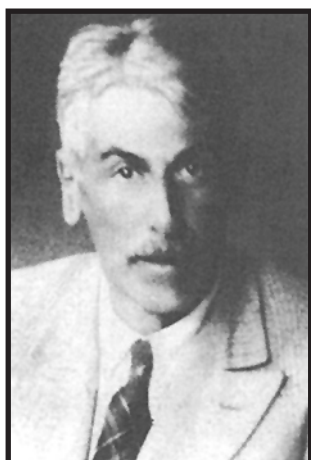
ION STOICA
1861-1921

AUREL VLAICU
1882-1913

MARTIN PETERFI
1875-1922

FRANCZ NOPCSA
1877-1933

ALEXANDRU BORZA
1887-1971

ȘTEFAN PETERFI
1906-1978

PERSONALITĂȚI HUNEDORENE

VASILE C. OSVADĂ
1875-1931

VIOREL BRANA
1907-1998

NESTOR LUPEI
1916-1997

AUREL LAPUȘCĂ
1929-1988

VALER TRUFAȘ
1931-1997

IOACHIM RODEANU
1898-1966

MEDICI

EMIL CABA
1898-1961

FAMILIA PREOTULUI AVRAM STANCA

ȘTEFAN GÂRBEA
1907-1992

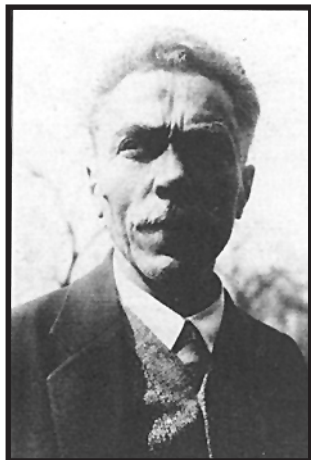

ARON FAUR
1910-1989

ȘTEFAN HĂRĂGUȘ
1911-1980

ARTIȘTI PLASTICI

RUDOLF WAGNER
1876-1948

MARCEL OLINESCU
1896-1992

NICOLAE IRIMIE
1890-1971

RADU MOGA
1906-1950

IOAN BUDIȘ
1913-1967

ION BOZEȘAN
1929-1991

MUZICIENI

SABIN DRĂGOI
1894-1968

SIGISMUND TODUȚĂ
1908-1991

NICOLAE BOBOC
1920-1999

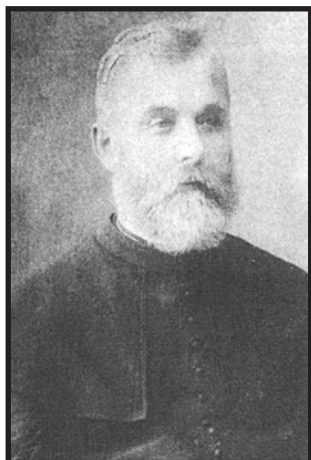

ION MUNTEANU
1918-1993

LIVIU OROS
1931-1986
(actor de actorie)

FAMILIA DENSUSIENILOR

BENIAMIN DENSUSIANU
1829-1915

ARON DENSUSIANU
1837-1900

NICOLAE DENSUSIANU
1846-1911

FAMILIA DENSUSIANU
1879

OVID DENSUSIANU
1873-1938

FOLCLORIȘTI

ION POP-RETEGANUL
1853-1905

ENEA HODOȘ
1858-1945

OSZKAR MAILAND
1858-1924

ROMULUS VUIA
1887-1963

ION IGNATON
1888-1973

NICOLAE M. ISAC
1909-1988

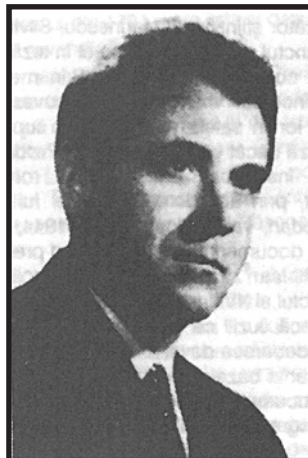
ISTORICI, ARHEOLOGI, MUZEOGRAFI

SOFIA TOMA
1840-1899

SILVIU DRAGOMIR
1888-1962

DAVID PRODAN
1902-1992

OCTAVIAN FLOCA
1904-1983

NICOLAE GOSTAR
1922-1978

MIRCEA VALEA
1931-1999

SCRIITORI

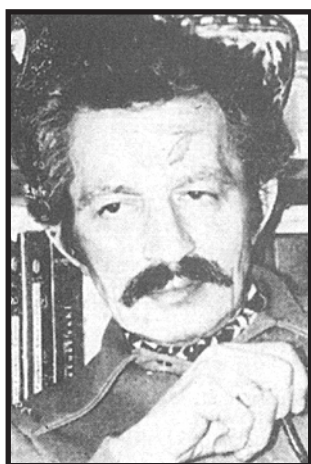
TRAIAN MIHAI
1880-1912

VLAICU BÂRNA
1913-1999

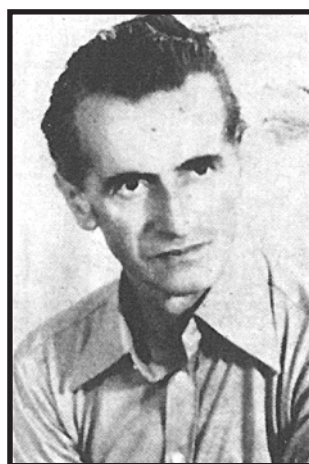
I. D. SÂRBU
1919-1989

NECULAI CHIRICA
1920-1995

FRANCISC MUNTEANU
1924-1993

DAN CONSTANTINESCU
1921-1991

PERSONALITĂȚI HUNEDORENE

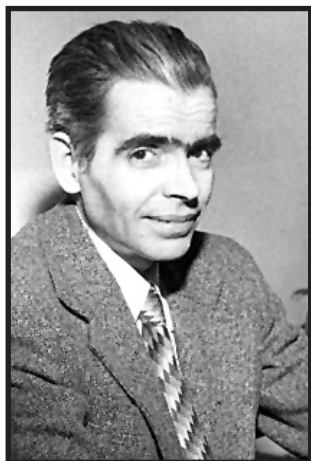
MIRCEA SÂNTIMBREANU
1926-1999

DOMINIC D. STANCA
1926-1976

RADU SELEJAN
1935-2000

NICOLAE ȚIC
1928-1992

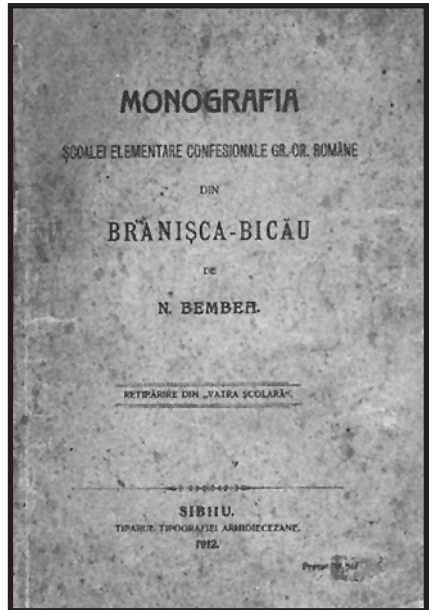
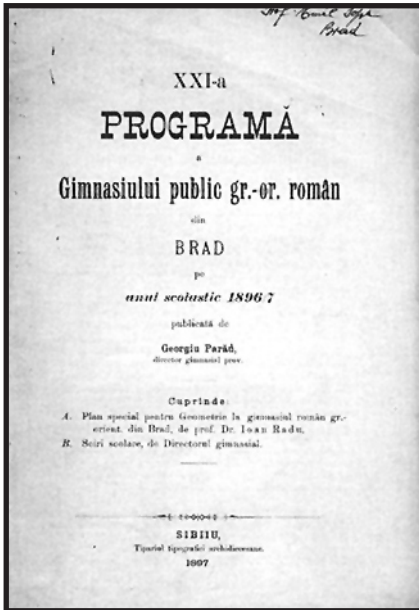

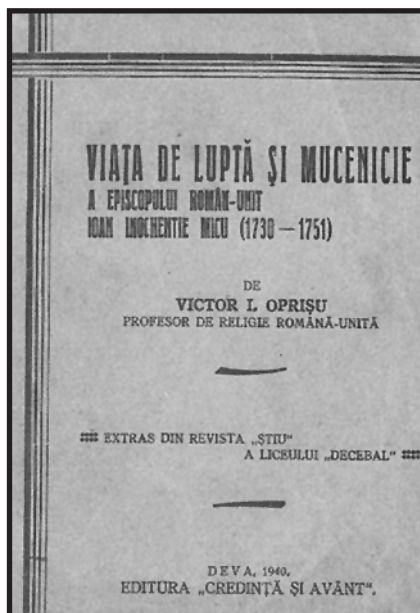
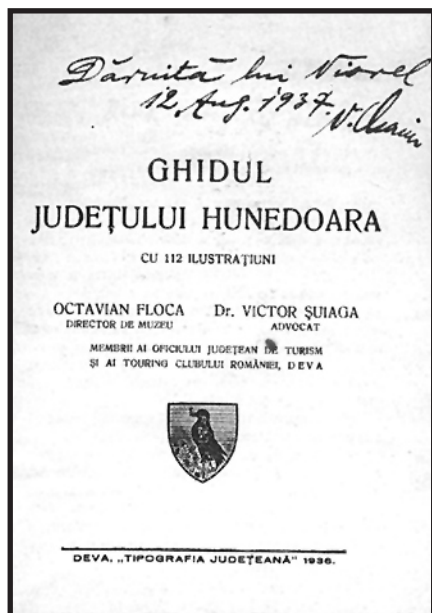
GEORGE TIMCU
1939-1997

TIBERIU UTAN
1930-1994

TIPĂRITURI

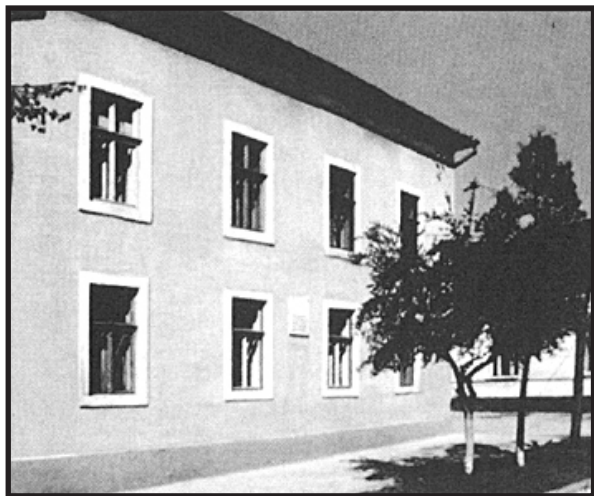

PERIODICE HUNEDORENE

CASE ȘI AMINTIRI

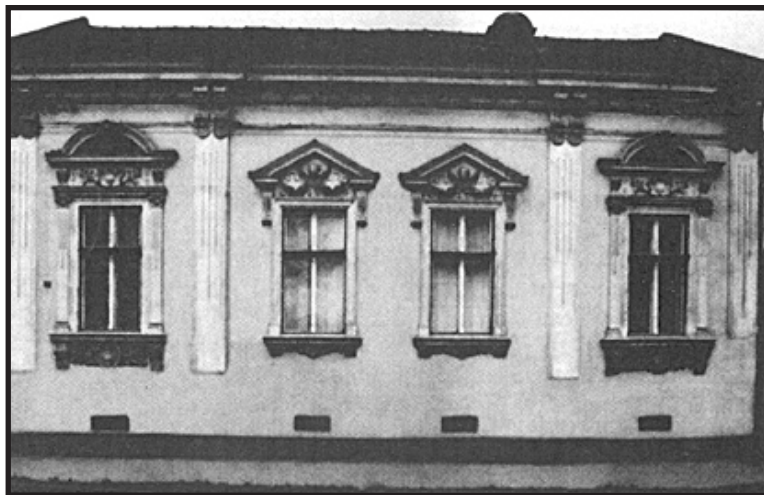

CASA AUREL VLAD
DIN ORĂȘTIE

CASA CRIȘAN

PERSONALITĂȚI HUNEDORENE

CASA IOAN MOȚA
DIN ORĂȘTIE

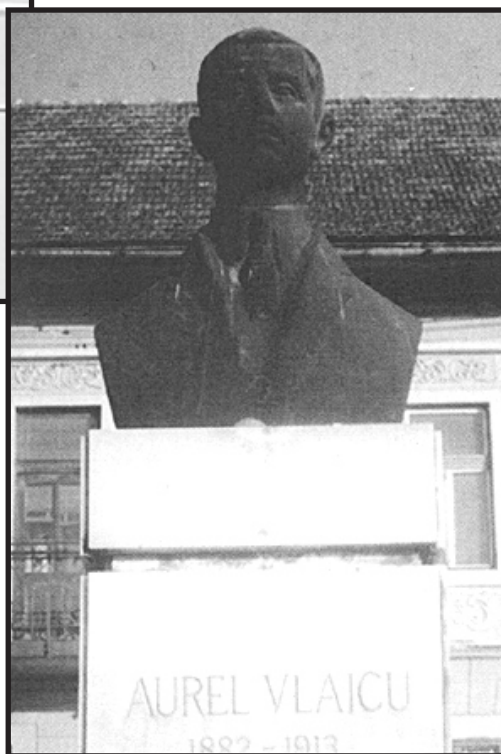

CASA IOAN MIHU
DIN ORĂȘTIE

OMAGIU ÎN PIATRĂ ȘI BRONZ

BUSTUL LUI NICOLAU OLAHUS
ORĂȘTIE

BUSTUL LUI AUREL VLAICU
DIN ORĂȘTIE

MONUMENTUL PALIA - ORĂȘTIE

MONUMENTUL FUNERAR
AL FAMILIEI MOȚA

JUDEȚUL HUNEDOARA

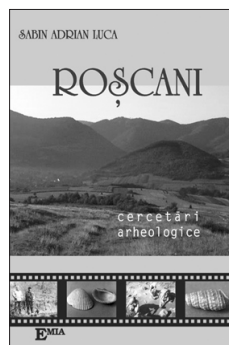
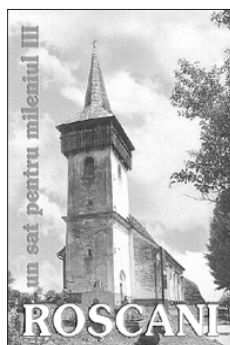
ARIA DE PROVENIENȚĂ A PERSONALITĂȚILOR NĂSCUTE PE MELEAGURILE HUNEDORENE

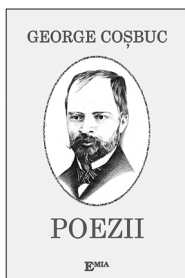
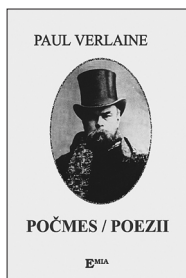
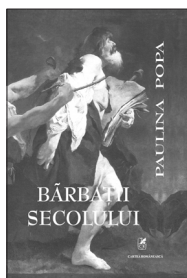
Colecția CREDO

Colecția CIVILIZAȚII

Colecția POESIS

Colecția ORFEU

www.emia.ro - magazin virtual

Accesând www.emia.ro
puteți cumpăra cărțile
din următoarele colecții

☞ Civilizații

☞ Biblioteca EMIA

☞ Cartea de istorie

☞ Credo

☞ Didactica Plus

☞ Poesis

☞ Geografica

☞ Didactica

☞ Didactica Primar

Cărțile pot fi comandate și prin tel/fax 0254 / 230.246 sau la adresa:

Editura EMIA

330011, Deva, str. Mareșal Averescu, bl. 20, parter

jud. Hunedoara, România

E-mail: office@emia.ro

Tiparul executat la imprimeria Gutenberg – Deva
Tel. 0254-221750; 220712; Fax: - 0254 - 221159

**MARIA
RAZBA**

S-a născut la 1 martie 1942, în orașul Câmpia Turzii, județul Cluj. După absolvirea liceului din orașul natal, a urmat

Școala Tehnică de Bibliotecari din București, apoi Facultatea de Filologie a Universității „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca, promoția 1972. După terminarea studiilor a lucrat ca bibliograf și bibliotecar șef la Biblioteca municipală din Turda. Din 1978, s-a stabilit la Deva unde a îndeplinit funcția de bibliotecar și bibliotecar șef la Biblioteca Județeană „Ovid Densusianu”, până în 2003 când s-a pensionat. Din 1980, în cadrul Serviciului bibliografic, s-a ocupat de cercetarea și valorificarea fondului de tipărituri, depistarea personalităților hunedorene, constituind fișiere de date despre acestea, în vederea realizării „Dicționarului personalităților hunedorene”. A elaborat peste 50 de biobibliografii în ciclul „Personalități hunedorene”, catalogul „Cărți. Periodice hunedorene”, în două volume (vol. I: 1990-1993 și vol. II: 1994-1997), lucrarea „Județul Hunedoara în literatură”, text și bibliografie, și în colaborare. documentarul „Municipiul Hunedoara”. Dicționar bibliografic. În anul 2000, a publicat „Dicționarul personalităților hunedorene (sec. XV-XX)”. A redactat în colaborare lucrările: „Flori pentru mama” (1997), „Antologia copilăriei” (1998). A elaborat un document istoric biobibliografic „Voievozi, principii și regi ai României” (2004). A publicat numeroase studii și articole în periodice de specialitate, a participat cu comunicări la simpozioane și sesiuni științifice, colocvii culturale, la nivel județean și național. Pentru activitatea desfășurată a fost distinsă cu premiul Asociației Bibliotecarilor din Bibliotecile Publice din România (1997), Diplomă de Onoare din partea Consiliului Municipal Deva (2001), Diplomă de Onoare din partea Primăriei Brad (2002).

Colecția “**DICTIONARELE EMIA**”

ISBN 973-8163-96-X